N 885
BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
SIBIIU
Biblioteca „ASTRA" — SIBIU —
2014
22
CLUJ 1 III 924
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1 6387

Anul IV. Nr. 1023 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Sâmbătă 1 Martie 1924.

Infrățirea

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:

PE 1 AN	240 L
PE 6 LUNI	120 L
PE 1 LUNĂ	30 L
PE 1 AN pentru autorități	480 L

Cine ne discreditează în afară

O acuzație precisă adusă unei Bănci din România

Ziarul „Universul" publică o interesantă scrisoare a unui „inginer român", în care se afirmă că într'o broșură „tipărită în limba franceză de o mare bancă de la noi", ni se batjocorește în toate chipurile țara. Cel ce publică această scrisoare arată că, fiind însărcinat să trateze la Paris o importantă afacere de interes public, a fost întâmpinat de la început cu o ostilitate pe care nu și-o putea explica. Toate stăruințele sale, toate argumentele aduse că vigoarea noastră și bogățiile solului și subsolului sânt o neîndoioasă garanție de progres, au fost primite cu o constantă răceală. In cele din urmă, financiarul francez care asculta cu rezerve potopul de argumente ale „inginerului" nostru, îi puse sub ochi, pentru a-l face să înțeleagă că ne cunoaște îndeajuns, broșura pe care o denunță prin „Universul".

In această broșură se afirmă între altele că, „dacă n'am reușit să mărim capacitatea de producere a țării, **aceasta se datorește faptului că Statul n'a secondat economia națională și n'a ținut seama de sforțările agricultorilor, cărora le-a răpit, prin măsuri nedrepte și pripite, foloasele recoltelor**. Mijloacele de transport, — pivotul întregei vieți economice a țării, — sunt arătate ca neîndestulătoare, **iar situația financiară a Statului e denunțată ca rea**. Ceva și mai grav: se afirmă de către aceeași instituție financiară, că politica economică a Statului e complect lipsită de pricepere și de conducere. Iar pe lângă toate acestea se mai adaogă, **că politica noastră financiară este sub orice critică și că banii Statului sunt risipiți fără control și fără măsură**. Sistemul cel nou de impozite al ministrului de finanțe — pe care s'au clădit atâtea legitime speranțe — e denunțat ca nestudiat și incapabil de a produce Statului veniturile necesare. **Iar drept încheere a tuturor acestor defăimări, se adaogă că țara lipsită de colaborarea Statului, e în neputință de a se reface".**

Faptul este în adevăr foarte grav. Acuzarea adusă până acum unor anumite întreprinderi financiare de la noi a stârnit prea puțin interes în public și n'a strâns de aceeași parte a baricadei întreaga presă cu adevărat românească. Iată însă că astăzi, publicând scrisoarea menționată mai sus, confratele „Universul" confirmă temeinicia campaniei de până acum. De rândul acesta însă, nu mai este vorba de o vagă acuzație. Scrisoarea din „Universul" vorbește de o anume Bancă și de o broșură de defăimare publicată în franțuzește de aceasta. Ne aflăm așa dar, în fața unui fapt precis, cu un făptaș definit care poate fi pedepsit. „Inginerul român" promite că „dacă se va hotărî luarea de măsuri, care să-i facă cel puțin inofensivi", va indica numele celor vinovați și va indica broșura.

Desigur că toate acestea se vor face, deoarece o faptă prin scrisoarea din „Universul" nu trebuie să rămână necunoscută opiniei publice. Ceeace este însă de reținut înainte de toate, e că se dovedește existența acelor dușmani interni susținuți de unele partide politice fără conștiință și denunțați de presa adevărat românească. Acești dușmani interni nu pierd niciun prilej pentru a pune tot felul de greutăți consolidării noastre interne.

Plata despăgubirilor de război în Ardeal

Primul avans de 50 milioane. Până în present, în Ardeal nu s'a făcut nici o operațiune care să stabilească pagubele celor interesați — Cum se va proceda acum?

Declarațiunele dlui Simionescu, directorul general al resortului de finanțe

Zilele trecute s'a pus în discuțiune la ministerul de finanțe chestiunea despăgubirelor de război pentru Ardeal, chestiune care interesează în bună măsură, și o mare parte din locuitori de dincoace de Carpați. La consfătuirea care a avut loc la București, a luat parte și dl Simionescu, directorul general al resortului de finanțe din Ardeal, care a binevoit să ne dea următoarele lămuriri.

*

In deosebire de vechiul regat, unde toate lucrările în vederea despăgubirilor de război sânt terminate, în Ardeal asemenea lucrări nu s'au făcut până în prezent, adică nu s'au făcut constatările care să stabilească paguba fiecărui daunat. Dăunații au dat numai declarațiuni care n'au fost cercetate mai departe.

In conferința dela ministerul de finanțe, — ne spune d. Simionescu, — s'a stabilit să procedăm imediat la categorisirea tuturor declarațiilor, după felul pagubei; ostatici, dăunații de pe urma armatelor bolșevice, dăunații la intrarea armatelor române, etc. Apoi toate declarațiile vor fi împărțite în două categorii: pagube mobiliare și imobiliare. Operațiunile acestea vor dura, zice directorul general, cel mult două luni.

După aceste operațiuni, se vor constitui comisii, care vor judeca și se vor pronunța asupra fiecărei cereri în parte.

*

Continuând d. Simionescu ne spune că pentru anul acesta ministerul a fixat suma de 50 milioane pentru despăgubirele din Ardeal. Din aceasă sumă se va da câte o cotă fiecărui dăunat, urmând ca în fiecare an, ministerul să fixeze alte sume până la complecta despăgubire dăunaților de răsboi din Ardeal.

D.

Ponegrirea țării în străinătate

In ședința de Marți a Camerii, dl Simion Mândrescu, profesor universitar, a comunicat Camerii că într'o scrisoare adresată ziarului „Universul" un domn inginer român, însărcinat să trateze la Paris o afacere de interes public, arată că a întâmpinat mari dificultăți din pricina unei broșuri în limba franceză redactată și publicată de o Bancă Românească.

In acea broșură, Statul român este arătat ca o piedică în desvoltarea economiei noastre naționale, nețiând seamă de sforțările agricultorilor, cărora le-a răpit prin măsuri nedrepte și pripite foloasele recoltelor. Intreaga situație financiară a Statului este denunțată ca rea. Se afirmă, „că întreaga noastră politică financiară este sub orice critică și că banii Statului sunt risipiți fără control și fără măsură. Sistemul cel nou de impozite al ministerului de finanțe e denunțat ca nestudiat și incapabil de a produce Statului veniturile necesare". Iar drept încheiere a tuturor acestor defăimări, se adaogă că țara lipsită de colaborarea Statului, e în neputință de a se reface".

Fapta băncei oricât de urâtă, nu ne surprinde. Nu este oare un partid care se intitulează național și care acum câtva timp a scos tot în limba franceză o carte de și mai categorică defăimare a rosturilor din țară?

S'a uitat deasemeni acțiunea nefastă pe care a realizat-o în America dl dr. Lupu? Nu sunt mereu în mintea noastră toate acele articole scrise de diverși oameni politici dela noi și apărute subt forma de corespondențe din România în marile cotidiane apusene, articole prin care stările dela noi erau înfățișate în culorile cele mai sombre?

E o vastă acțiune de ponegrire a țării, pornită chiar din mijlocul nostru. Desigur, această lipsă de patriotism și de înțelegere a intereselor naționale este foarte dureroasă. Protestul platonic nu este suficient. Mai primejdioasă decât acțiunea propagandei vrăjmașilor noștri, această acțiune pornită dinăuntrul țării nu se cuvine lăsată fără sancțiuni. Fie ca cel puțin de rândul acesta să se ia cele mai drastice măsuri împotriva acelor cari, punându-se conștient sau inconștient în slujba vrăjmașilor noștri, îndeplinesc o atât de odioasă acțiune de denigrare a țării.

Demisia guvernului albanez

Tirana, 28. — Cabinetul Zoglu a demisionat. Primul ministru albanez a fost însărcinat de consiliul regenței cu girarea afacerilor până la numirea unui nou guvern.

Cum e văzută mișcarea corpului didactic de către oamenii școalei

„Profesoratul este un apostolat care trebue îndeplinit cu orice chip și în orice împrejurări" — *spune dl N. Bănescu, rectorul Universității din Cluj*

Situația critică a corpului didactic, al cărui rol pentru luminarea neamului și pentru educarea tineretului, care va forma generația de mâine, e destul de cunoscut nu mai e o enigmă pentru nimeni.

Am relevat o și noi în repetate rânduri, apărând interesele morale și materiale ale tuturor celor cari răspândesc cuvântul învățăturei, fără a ne depărta însă un moment de ceia ce constituie prestigiul pe care trebuie să-l aibă în orice ocazie, în fața opiniei publice, oamenii școalei.

Spunem aceasta fiindcă nemulțumirea îndreptățită a corpului didactic a fost exploatată de unele cercuri politice împotriva intereselor obștești.

S'a făcut în special mult caz în jurul hotărârilor luate la congresul corpului didactic din Decembrie trecut, din care una prevedea demisia individuală a corpului didactic.

Hotărârea desigur gravă, luată într'un moment când cei adunați, preocupați de starea lor materială au uitat de răspunderea pe care o poartă pentru bunul mers al uneia din cele mai de seamă instituții ale țărei, n'a avut ecou.

Chiar de atunci unii membri ai corpului didactic, au găsit că deși starea materială a întregului corp didactic e din cele mai rele posibile, nu e de loc nimerit să se ia hotărâri, cari ar lucra împotriva intereselor superioare ale statului și cari fără îndoială ar știrbi prestigiul corpului didactic în fața opiniei publice.

*

In dorința de a cunoaște opiniile oamenilor școalei asupra mișcării corpului didactic, ziarul „Universul" a deschis o anchetă în acest senz. Ancheta dovedește că în majoritatea lor, membrii corpului didactic recunosc că lipsa dela datorie a profesorului și a învățătorului constitue o mare primejdie, care trebue preîntâmpinată, chiar dacă, date fiind greutățile interne ale statului, nevoile corpului didactic nu pot fi întru totul satisfăcute acum.

Din seria răspunsurilor primite până acum remarcăm în primul rând pe al d-lui prof. universitar *Traian Lalescu*, care privește îmbunătățirea situației materiale a corpului didactic în cadrul general al situației întregului corp al funcționarilor. Astfel luată — spune d-sa — cererea corpului didactic este îndreptățită și va fi cercetată cu toată atențiunea de comisiunea bugetară.

D-l *Mrejeru*, învățător, fost vicepreședinte al Camerei, unul din oamenii școalei, care luptă de mult pentru îmbunătățirea situației materiale a corpului didactic, recunoaște gravitatea situației dar nu înțelege să participe *„la o luptă care depășește cadrul ordinei și menirea* Corpului *didactic în stat, mai ales în aceste timpuri.*

Cel mai bine pune însă problema mișcărei corpului didactic, Dl *N. Bănescu*, profesor universitar și rectorul Universității noastre. „*Profesoratul este un apostolat care trebue îndeplinit în orice chip și în orice împrejurări*" — spune d-sa.

„*Datoriile societății față de dânsul sunt indiscutabile. Dar oricum s'ar manifesta, — o vreme înțelege mai mult, alta mai puțin — apostolatul trebuie pus înainte*".

Profesorul se deosebește de muncitorul manual cât și de funcționarul administrativ, nu numai prin pregătirea și cultura lui, cât mai ales prin menirea lui.

Ca și armata, el reprezintă un factor al apărărei naționale și de aceia nu poate dezerta dela datorie, indiferent de situația în care se află. Exemplul pe care ni l'au dat predecesorii noștri, întemeietorii primelor școale românești în această privință trebuie să fie de pildă tuturor oamenilor școalei de astăzi.

Fără îndoială că pentru îndeplinirea acestui apostolat, dl dr *Thoma Ionescu* are toată dreptatea, când cere ameliorarea situației corpului didactic, privită nu numai din punct de vedere material, ci și pentru liniștea sufletească, atât de necesară îndeplinirei misiunei lui.

Corpul didactic reprezintă în adevăr factorul cel mai important pentru desvoltarea și propășirea unei țări și nu partidul liberal e acela care nesocotește importanța acelor meniți să împartă binefacerile culturei.

Situația politică în Germania

Berlin 27. — Ziarele comentează pe larg discursul de eri al cancelarului și, în unanimitate constată că situația rămâne mai departe neclarificată; de asemenea nu se cunoaște precis nici intenția guvernului cu privire la dizolvarea Reichstagului. In general predomină părerea că cu tot tonul energic al discursului nu este exclusă posibilitatea unei înțelegeri.

„Worwaerts" care își intitulează reportajul parlamentar de eri: „Jocul de-a dizolvarea" asigură că social-democrații vor stărui ca propunerile lor pentru revizuirea ordonanțelor omise pe baza legei de împuternicire să nu fie discutate numai în ședința plenară a Reichstagului, ci să fie examinate amănunțit și fără întârziere în comisiunile speciale ale parlamentului.

75092

Nu vă fie frică, nu va plânge copilul dacă întrebuinţaţi praful şi crema pentru băeţi **„Höfer“.**

Teatrul maghiar

„ZAMOLXE“

Mister păgân în 3 acte şi 9 tablouri de dl Lucian Blaga — Traducere în ungureşte de Bárd Oszkár

Eri seara a văzut lumina rampei o nouă piesă românească la Teatrul maghiar, misterul în 3 acte al dlui Lucian Blaga, care după cum se ştie, nu a fost încă jucat pe scenă românească. Astfel, în urma împrejurărilor, această piesă scrisă de un Român a fost supusă, pentru prima oară, judecăţii minoritarilor, prin premiera de eri.

Conţinutul misterului este următorul: Zalmolxe, profet al Tracilor, întemeiază o nouă religie, cea a „Orbului“, voind să înlăture cultul vechilor zei. Magul templului se simte dator să apere legea strămoşească, atâţă poporul împotriva lui Zamolxe care să refugiază în munţi.

In absenta lui, religia „Orbului“ devine însă tot mai răspândită. Adepţii acestei doctrine se răsvrătesc şi intenţionează să cucerească templul pentru cultul lor. Faţă de această primejdie, bătrânul Mag recurge la un şiretlic. In scopul ca oamenii să uite învăţătura lui Zamolxe, lansează legende, că profetul este el însuşi un zeu care trebue divinizat.

Magul îşi atinge scopul, poporul se linişteşte şi se mulţumeşte cu zeificarea lui Zamolxe, fără să se mai intereseze de învăţătura lui.

In acest timp, Zomolxe — chinuit de vedenii — se hotăreşte să iasă din izolare şi să se reîntoarcă între oameni. Dar nimeni nu'l mai cunoaşte. Poporul tocmai serba aşezarea în templu a statuiei „zeului“ Zomolxe. Singur, Magul îl recunoaşte şi îi dă binevoitorul sfat să nu mai încurce lumea cu prezenţa sa, ci să se reîntoarcă în pustnicia lui din munţi.

In sufletul lui Zomolxe se dă acum o crâncenă luptă. Il cuprinde o nespusă durere când vede că învăţătura sa a fost uitată. Durerea i se transformă în furie, îndreptată contra marelui său adversar: propria-i statuie. Se repede la ea, o distruge, dar este ucis de poporul bigot care nu'l recunoaşte decât după ce Zamolxe numai este între cei vii.

*

Pentru reuşita misterului dlui Lucian Blaga, Teatrul maghiar a făcut tot ce i-a stat în putinţă. Sarcina aceasta nu a fost uşoară. Autorul lui Zamolxe nu s'a prea gândit la necesităţile scenice când şi-a scris piesa.

Ea este lipsită de nervul dramatic şi acţiunea în sine nu ţine încordată atenţia spectatorului. Cu toate acestea, piesa a plăcut şi a impus publicului maghiar care s'a lăsat cucerit de simbolul ei şi de tratarea modernă a subiectului.

Misticizmul germanic a găsit de-asemenea ecou în sufletul publicului în mare parte catolic şi protestant.

Prea frumoasa muzică cu motive româneşti a componistului Elemér Szabó a subliniat fidel — atât între acte cât şi în cursul spectacolului, intenţiile autorului, creând o atmosferă de mister şi umplând multe lacune.

O surpriză a fost baletul dlui Iosif Ligeti. Ceeace a realizat dsa a fost cu totul în notă.

Jocul artiştilor nu a fost însă de loc mulţumitor. Unele roluri din tabloul al II-lea au fost de a dreptul caricaturizate de câţiva actori cari au avut gesturi şi atitudini de neaoşi husari unguri.

Dl Forgács a făcut eforturi onorabile spre a se apropia de Zamolxele dlui Blaga.

Montarea şi decorurile, realizate cu mijloace cam simpliste n'au trecut de astădată de marginele bunului simţ.

In linii generale socotim ca isbutită încercarea Teatrului maghiar de a pune pe scenă misterul dlui Blaga.

Telegrame

Anglia acordă un împrumut Rusiei

Londra 28. — Ziarele engleze afirmă că guvernul se ocupă cu chestiunea acordării unui credit important Rusiei pentru a facilita refacerea acestei ţări.

Guvernul belgian a demisionat

Camera a respins convenţia economică franco-belgiană

Paris, 28. — Din Bruxelles se anunţă că camera belgiană a respins cu 95 contra 79 de voturi convenţiunea economică dintre Franţa şi Belgia. Dl Theunis care a pus chestiunea de încredere în legătură cu acest vot a înaintat regelui demisia guvernului.

Preţul pâinei la Timişoara

Primăria oraşului Timişoara a fixat în mod definitiv preţurile pâinei astfel: 1 Kgr. pâine neagră cu toleranţă 5 lei, 1 Kgr. neagră fără toleranţă 6 lei, 1 Kgr. albă fără toleranţă 10 50 lei.

Concertul lui Jean Atanasiu la Lugoj

Marele nostru bariton Jean Atanasiu care a dat un strălucit concert în Timişoara, răspunzând unei invitaţiuni a primit să dea un concert la începutul lunei Martie în oraşul Lugoj.

Congresul partidului radical-bulgar

Sofia. — Congresul partidului radical bulgar a încheiat eri lucrările sale. Partidul radical a hotărât să şi păstreze independenţa şi să continue colaborarea cu blocul democratic şi să sprijine guvernul pe platforma politică de până acum.

Hârtie **Lichtpaus** *pozitiv-negativ* I-a
2744-1 la libraria LEPAGE Cluj.

INFORMATII

— **O lucrare interesantă asupra oraşului Tr. Mureş.** A apărut în tipografia primăriei oraşului Târgul Mureş o interesantă lucrare asupra stărei generale a oraşului Târgu Mureş şi asupra activităţei consiliului oraşului. In numărul de mâine vom face o dare de seamă asupra acestei lucrări publicând câteva date foarte interesante asupra mersului romanizărei acestui oraş din inima secuimei.

— **Sâmbătă 1 Martie ora 6 seara** va avea loc în Sala Prefecturei Judeţului un concert **(Muzică de Cameră).**

— **Impărăteasa Elisabeta a Austriei.** Ca să dăm ocazie şi marelor masse cu mijloace materiale mai modeste pentru a putea vizita reprezentaţiile acestui film nemaipomenit de interesant, cu începere de Vineri, 29 Februarie filmul nu va mai rula cu preţuri ridicate, ci cu cele normale la cinematograful Urania.

— **Dela comisiunea administrativă.** Comisiunea administrativă a judeţului Cojocna a respins 87 de recursuri din 94, recursuri făcute de străini cari au cerut dreptul de apartinenţă în Cluj şi ale căror cereri fuseseră respinse de consiliul oraşului ca primă instanţă.

-- **Fixarea impozitelor.** La administraţia financiară din localitate au început să funcţioneze din nou comisiunele pentru fixarea impozitelor, la contribuabilii cari fie din negligenţă, fie din neştiinţă nu s'au prezentat la desbaterile şedinţelor trecute ale comisiunilor.

— **Pentru estetica oraşului.** Primăria oraşului a hotărât rescumpărarea şi darămarea clădirilor din Str. Regele Ferdinand dintre Magazinul Luca Niculescu şi biserica reformată, pentru a putea satisface o nevoie estetică a oraşului îndreptând strada.

— **Revizuirea brevetelor de băuturi spirtoase.** Autorităţile locale au hotărât cercetarea cu mai multă severitate a brevetelor de băuturi spirtoase din Cluj şi jud. Cojocna constatându-se că posesorii brevetelor în marea lor majoritate au comis numeroase contravenţii între cari falsificarea băuturilor.

Pe lângă aceasta s'a mai descoperit că multe dintre aceste brevete au fost acordate încă de Consiliul Dirigent în mod cu totul ilegal.

In ultimele 2 săptămâni s'au retras 9 brevete de băuturi spirtoase.

— **Plecarea dlui prefect Mureşanu la Bucureşti.** Dl prefect al judeţului, Septimiu Mureşianu care a plecat azi dimineaţă la Bucureşti se va întoarce Luni în localitate.

*

Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig“ la Administraţia ziarului „Infrăţirea“ şi veţi primi deslusirile necesare.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

— **Cronica judiciară.** Eri dimineaţă Tribunalul local a condamnat la doi ani temniţă grea pe individul Iosif Bela din Feneşul-unguresc, care prin vara anului 1920, îmbrăcat în hainele unui jandarm, a pătruns în casa văduvei Maria Sabou din aceiaşi comună pe care a violat-o şi jefuit-o.

Procurorul Ilea nefiind mulţumit cu sentinţa a făcut apel.

— **Hoţ arestat.** Poliţia în urma reclamaţiei dlui Iosef Solomon, patronul magazinului cu acelaş nume, din str. Memorandului 7, a reuşit să aresteze pe vânzătorul Ioan Kalman, chiar în momentul când acesta îşi umpluse buzunarele cu diferite articole din magazin.

In urma cercetărilor făcute s'a stabilit că necinstitul funcţionar a furat din magazin mărfuri în valoare de aproape 150.000 lei.

Hoţul a fost înaintat parchetului.

— **Furt.** Poliţia a arestat pe individul Dolman Ghimbăşan care zilele trecute a furat din magazia restaurantului „Coroana“ din Calea Victoriei alimente în valoare de peste 15.000 lei.

Hoţul a fost trimis la parchet.

— **Prelungirea dreptului de călătorie pe C.F.R. al ziariştilor.** Permisele de C. F. R. ale ziariştilor s'au prelungit cu încă 30 de zile adică până la 31 Martie 1924.

— **Dela „Acţiunea Românească“.** Duminecă 2 Martie a. c. va avea loc la Turda un mare festival organizat de Acţiunea Românească, la care vor lua parte mai mulţi membri ai societăţii din Cluj, şi un mare număr de studenţi.

— **Conferinţă.** Azi la ora 6 are loc în sala IV-a Universităţii conferinţa dlui prof. Ştefănescu-Goangă despre „Cultura românească.“

— **Sosirea în localitate a Dlui Ionescu-Şişeşti.** In vederea lichidării Direcţiunei Generale a Agriculturii şi Domeniilor din Cluj, soseşte azi în localitate dl Ionescu Şişeşti, director general în Ministerul de Agricultură. Dsa va sta mai multe zile, pentru a lua ultimile dispoziţiuni în ceace priveşte personalul fostului Directorat.

— **In atenţia Primăriei.** Amplificarea apaductului se face după proectul inginerului Maksay şi conducta principală urmează a trece din Strada Grigorescu către interiorul oraşului printr'un teren insalubru. Cum conducta se face din beton, după părerea specialiştilor, nu va fi atât de impenetrabilă ca să nu se infecteze apa din conductă şi din acest punct de vedere ar fi nevoie să se ceară avizul Consiliului de higienă a oraşului.

— **Ingreuiarea aprovizionării Clujului.** Din cauza desfundării drumurilor comunale, în ultimul timp aprovizionarea cu alimente de prima necesitate se face cu mare greutate, începând să se resimtă o nouă urcare de preţuri mai ales la ouă, şi unele leguminoase.

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenţi cu retribuţie lunară în următoarele centre din Ardeal: Braşov, Arad, Careii-Mari, Bistriţa, Deva, Timişoara şi Caransebeş. Ofertele se vor adresa direcţiunei ziarului.*

— **Dela Comisia de rechiziţii.** In tot timpul absenţei dlui Prefect Mureşanu, care a fost chemat la Bucureşti, de către Dl Ministru Anghelescu, în vederea începerii lucrărilor de reparare şi construire de şcoli primare, comisiunea de rechiziţie a locuinţelor va funcţiona în localul Primăriei, în zilele fixate, sub preşidenţia dlui Primar Utalea.

— **Când se ţin târgurile la Cluj.** Primăria oraşului a fixat pentru bâlciurile de marfă ce se ţin pe teritorul oraşului următoarele termene: 18 Ianuarie, 12 Martie, 13 Iunie, 1 Septemvrie şi 2 Noemvrie. Târgurile de animale se ţin cu trei zile înaintea acestui termen. Târgul de vite are loc la 27 şi 28 Aprilie. Târgurile săptămânale se ţin Lunea şi Joia, iar târgul săptămânal de animale Miercurea.

— **Pedepsirea clubului sportiv KAC.** Clubului sportiv din localitate, KAC, i s'a retras dreptul de joc pe şase luni. Toate intervenţiile făcute pentru a obţinea iertarea de pedeapsă au rămas zădarnice. Comitetul Regional din Cluj a fixat termenele matchurilor de şampionat din primăvară, fără a ţinea seamă de clubul KAC.

— **Arestarea unui director de salină.** Ni-se comunică din Târgul-Mureş că directorul salinelor din Praid, Steyer, a fost arestat pentru neregule constatate în manipularea banilor.

— **Un măcelar necinstit.** Comisia de speculă depe lângă Tribunalul local, a judecat eri dimineaţă procesul de speculă, al şefului măcelăriei ortodoxe evreieişti din localitate, care a fost prins de către autorităţi că vindea carne clienţilor cu un cântar nemarcat de serviciul de măsuri şi greutăţi, cântar cu care numitul măcelar rupea clienţilor câte o sută grame de carne la fiecare kilogram vândut. Pronunţarea sentinţei a fost amânată, din cauza că acuzatul a susţinut tot timpul că el nu e decât un simplu funcţionar al comunităţei, şi că intracţiunea s'a consumat independent de voinţa lui, întrucât el a lucrat cu cântarul dat de comunitate.

De vânzare

în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucătărie, baiă şi grajd ocupabile acuma. La Hida casă de familie, 3 camera, bucătărite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei.
Adresa: 2581
Coloman Dunky,
CLUJ. Piaţa UNIRII. Nr. 10

Fabrica de articole de metal şi tinichea Grünwald si sotii Oradea-Mare, Strada Poştei No. 39. **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale.**

DE CE NU S'A REALIZAT BLOCUL?

— Lipsa unui program face cu neputinţă înfăptuirea blocului opoziţionist —

Partidele noastre de opoziţie au avut zile rele în vremea din urmă. Pertractările pentru alcătuirea blocului s'au rupt, speranţele de venirea la putere s'au prăbuşit şi zăpăceala este din ce în ce mai mare. Iar pe deasupra articolele dlui N. Iorga din „Prager Presse", din „Neamul Românesc", caşi interviewul dat tot de dsa „Adevărului" au venit să spulbere ultimele iluzii cu privire la închegarea blocului, fiindcă ele au arătat limpede neputinţa partidelor de opoziţie de a se strânge în jurul unui program.

După toate acestea, iată acum şi pe dl Matei Cantacuzino, proaspăt uns ca ţărănist de dnii Mihalache şi Lupu, exprimându-şi printr'un articol din „Adevărul" dezamăgirea în faţa incapacităţii partidelor de opoziţie de a se uni pe baza unui program comun.

Criticile pe cari în cuprinsul articolului le aduce partidului liberal n'au fost pentru dl Matei Cantacuzino decât un paravan la adăpostul căruia a ţinut să şi mărturisească deziluzia cu privire la opoziţie pe care dsa o socoteşte „lovită de neputinţă din cauza slăbirii simţului de colaborare şi de răspundere".

Şi că lucrurile stau aşa, o dovedeşte şi faptul că dsa se vede silit să recunoască rolul însemnat pe care partidul liberal l'a avut în opera constructivă a ţării şi meritul de a fi constituit o organizare puternică în evoluţia vieţii noastre politice. Acuzaţiile şi criticile pe cari le aduce partidul liberal sunt ale unui opazant cu orice preţ. Din dosul lor răsare la fiecare rând dezamăgirea în faţa neputinţei partidelor de opoziţie de a făuri un program care să le adune pe toate în aceeaşi tabără. Dl Matei Cantacuzino vede bine că grupările de opoziţie nu pricep necesitatea unui program de colaborare, că ele nu sunt în stare, cum mărturiseşte singur, să facă sacrificiile de ambiţiuni şi de concepte cari se impun.

Dar cum voeşte dl Matei Cantacuzino ca partidele acestea să se unească pe baza unui program când nici unul dintre ele n'are un program?

Partidul ţărănist caşi partidul averescan sunt creaţiunile stării de spirit dintr'un anumit timp. O mână de agitatori cari au încercat să exploateze nevoia de pământ a ţărănimei, făcând o politică de apel la instincte, iată ce este partidul dlor Lupu şi Mihalache. Odată cu împărţirea pământului la ţărani, el a rămas fără nici o legătură de idei, incapabil să făurească un program.

Partidul poporului a fost o înjghebare acută la umbra popularităţii generalului Averescu. Cu destrămarea acestei popularităţi, s'a pus capăt şi raţiunei de a fi a partidului.

Cât despre partidul naţional el n'a avut niciodată un program, fiindcă n'a fost, în trecutul lui de glorie, decât un partid al rezistenţei naţionale. Mijloacele pe cari le întrebuinţa pe vremuri împotriva Budapestei, le întrebuinţează astăzi împotriva Bucureştilor. Crescut în această mentalitate, partidul naţional n'a ajuns încă să aibă o gândire din care să isvorască o politică constructivă.

Fiecare dintre aceste partide fiind lipsit de un program, ce sacrificii de concepte ar putea face pentru a realiza un program în stare să le adune pe toate în jurul aceloraşi idei şi credinţe?

Numai dorul de putere şi ambiţiunea nu sunt elemente suficiente pentru o operă de guvernământ.

Dar poate ar mai fi un mijloc pentru realizarea blocului, cu toată lipsa unui program comun. Ar fi convingerea adâncă sinceră, unanimă, a oamenilor din aceste partide, că guvernarea actuală înseamnă o adevărată calamitate pentru ţară. In faţa unei atare primejdii s'ar putea ca, dând în lături tot ce le desparte, partidele de opoziţie să se unească. Dar şi convingerea aceasta le lipseşte. Şi cea mai bună dovadă despre utilitatea şi despre necesitatea operei de guvernământ a partidului liberal este tocmai neputinţa partidalor de opoziţie de a se strânge într'un mănunchiu.

Dela Societatea de Ştiinţe

Eri seara a avut loc la Universitate a 2 a şedinţă a Societăţei de Ştiinţe din anul acesta.

Dl prof. univ. *Al. Borza* a vorbit despre *„Protecţia Naturii"*. Dsa a arătat în primul rând măsurile ce s'au luat în străinătate: America, Franţa, Germania, Elveţia, Rusia, Polonia, pentru protecţia fenomenelor naturale rare, de natură geologică, zoologică sau botanică.

Aşa e imensul parc *„Jellowstone"* din Statele Unite cel mai mare din lume, *„Pal Closa"* din Elveţia, *Lüneburger heide"* în Germania, *„Fontain-bleau"* în Franţa, parcurile din *Tatra* ale Poloniei şi Cehoslovaciei, de la *Bialowiecz* (Polonia), *Taurida* (Rusia.)

Această ocrotire a naturei se impune şi la noi unde din cauza distrugerii pădurilor de către oameni, în special multe specii de animale şi vegetale rare sunt pe cale de dispariţie.

Astfel sunt capra neagră, vulturul, râsul, păsările din balta Dunării, — dintre animale, etc.; alunul turcesc (*Corylus Colurna*), Fraximus ornus, Periploca graeca etc.; dintre plante; apoi fenomene geologice, mineralogice, speologice (stalactite, stalagmite), etc.

La aceste specii rare se adaogă acele adevărate monumente naturale, de importanţă istorică cum e stejarul de la *Ţebea* a lui Horia, etc.

Dsa arată care au fost măsurile ce s'au luat până acum, fie prin iniţiativa Statului, fie prin acea a diferitelor instituţii particulare (*„Soc. Carpatină"*, *„Hanul Drumeţilor"*, *etc.*) şi propune creiarea de preservaţiuni şi parcuri naturale în diferite regiuni ale ţărei (*Domngledul* (Banat), *Munţii Pârângului, Mţii Bucegi, Mtele Pietrosul* (Maramureş), *Păd. Letea* (Dobrogea) etc.

Urmează apoi *Dr. Prof. P. A. Chappins*, adjunct la Institutul de Speologie, vorbind despre *„Copepodele din România"* cercetări făcute de Dsa asupra acestor crustacee inferioare care trăesc şi în apele stătătoare din grote, Dsa insistă şi asupra importanţei ce o au Copepodele în economia omului, amintind de acel teribil nematod parazit *„Filaria medinensis"*, care se transmite la om prin copepodul *Cyclops*.

In jurul construcţiilor de noui localuri de şcoli primare in jud. Cojocna

Instrucţiile date de dl Prefect al judeţului organelor administrative comunale — Cum vor funcţiona comitetele şcolare comunale

Am publicat într'un număr trecut al ziarului nostru darea de seamă asupra adunărei de constituire a comitetului şcolar central, a cărui primă menire azi este intensificarea nouei campanii de lucru în vederea construirei de noui localuri de şcoli primare în judeţul Cojocna. Arătam acolo succesul în adevăr neaşteptat pe care iniţiativa dlui Ministru Dr. C. Anghelescu l'a avut în vechiul regat, unde numai în anul trecut s'au putut clădi prin contribuţia ţăranilor peste 2000 de noui şcoli primare.

Eri a avut loc la Prefectura judeţului o lungă consfătuire între dl Septimiu Mureşianu, prefectul judeţului şi dl Wilt, revizorul şcolar.

In această consfătuire s'a fixat programul după care se va face campania pentru construcţiile de noui şcoli primare în judeţ. Se va trimite primpretorilor din toate plăşile judeţului instrucţiile necesare după care se vor constitui în fiecare comună din judeţ câte un comitet şcolar local.

Acest comitet va fi format în primul rând din preot şi învăţător, la cari se vor mai adăuga 2 sau 3 fruntaşi din comună, notarul şi primarul.

Aceste comitete vor convoca adunări explicând sătenilor nevoia construirei de şcoli primare şi făcând apel la ei pentru a contribui, fie cu bani, fie cu muncă la aceste construiri.

Aceste comitete vor emite liste de subscripţie cari vor circula în mod obligator pe la toţi sătenii comunei, lăsând la aprecierea lor suma subscrierei, aceasta fiind complect benevolă.

Mai mult decât atât, se va introduce şi aci sistemul care în vechiul regat a adus rezultate strălucite.

Iată despre ce este vorba:

La fiecare secretariat comunal, primărie, prefectură, etc. s'au înfiinţat un fel de chitanţiere cu bilete aşa zise: „Cărămizi pentru nouile localuri de şcoale". Aceste chitanţiere erau în permanenţă în localurile autorităţilor administrative. Când venea săteanul la una dintre aceste autorităţi, cu cine ştie ce treabă, era învitat să iscălească şi în aceste chitanţiere câte 2, 3, 5 lei, după cât îi dădea mâna.

Cu sistemul acesta s'au strâns în regat, pe nesimţite, milioane de lei, din care s'au clădit şcoli primare.

Măsurile care s'au luat, de vor fi aplicate cu inimă vor da desigur strălucite rezultate şi în Ardeal.

Trebue ca învăţătoriul, preotul şi în general aceste comitete şcolare locale, să deschidă mintea ţăranilor şi să-i convingă că din cauza enormelor greutăţi financiare prin care trece statul fără contribuţie reală a locuitorilor, nu se va putea da comunelor noastre acele izvoare de lumină de care au atâta nevoie — şi care sunt şcolile.

Scrisori din Bihor

Decorarea compozitorului Hubic cu „Bene-Merenti" Numirea sa în fruntea inspectoratului general al muzicei din şcolile secundare din ţară

— Dela corespondentul nostru —

Ministerul Instrucţiunii Publice a făcut zilele acestea o alegere care încunună o laborioasă şi rodnică activitate profesorală şi artistică, numind în fruntea inspectoratului general al muzicei şcolilor secundare din acel minister pe compozitorul Francisc Hubic, subdirectorul liceului din Beiuş. Mărelui public şi cititorilor noştri nu îi este necunoscut acest nume, purtat de unul din compozitorii români cei mai talentaţi, mai de iniţiativă şi mai zeloşi în domeniul lor, în care, totuşi, profesorul Hubic a ţinut mereu să se ştie departe de orice încurajare sau laudă.

Unirea l-a găsit cu o activitate bogată mai cu seamă în domeniul muzicei bisericeşti, de pe timpul când — ca profesor la liceul din Beiuş — compunea pentru corul acestei şcoli, condus de dânsul, minunate melodii liturgice, psalmi, vecernii ş. a., ajunse cântate între timp în bisericele marilor metropole apusene. Un mic turneu, întreprins după unire prin câteva oraşe, ni-a arătat câte comori a ştiut tăinui marelui nostru public, în micul orăşel bihorean al Beiuşului.

*

Al doilea turneu apoi, a fost o adevărată surpriză pentru toată lumea de artă muzicală românească; dl Hubic venia cu o inovaţie capitală, putem zice cu adevărat revoluţionară pentru România, aceea a îmbinării corului bisericei vocal cu corul instrumental. Reforma aceasta se părea că va găsi o primire sceptică; dar, dimpotrivă, talentul cu care a fost introdusă, i-a asigurat un succes necontestat din nici o parte.

Acum, numindu-l în funcţiunea de inspector general al muzicei din şcolile secundare, ministerul instrucţiunii publice a făcut cea mai nemerită alegere.

Tot aci ţinem să amintim, că înainte de a-l numi în postul acesta, ministerul a conferit distinsului profesor şi compozitor decoraţia „Bene-Merenti", pentru artă, distincţiune de care talentul dlui Francisc Hubic s'a arătat pe deplin vrednic.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 1 Martie 1924

CINEMA SELECT

Film de aur!

ATLANTIDE

Istorie romantică în 2 serii 12 acte. In rolul principal Stacia Napierkovska, prima balerină rusa dela Opera din Paris.

CINEMA URANIA

Istoria Habsburgilor!

Impărăteasa Elisabeta a Austriei.

Film senzaţional din viaţa dinastiei Habsburgice. In rolul principal contesa Larich, nepoata împăcătesei.

CINEMA APOLLO

Dolar şi franc.

Seria II.

Senzaţională dramă de aventuri în 2 serii şi 17 acte.

Mersul epidemiilor în Cluj

Noui cazuri de tifos exantematic la Cluj. — Suspendarea cursurilor la liceul reformat.

Măsurile luate de autorităţi pentru a împiedeca răspândirea epidemiei de tifos exantematic care ameninţă populaţia, s'au dovedit eficace până acum. De două săptămâni aproape nu s'a mai produs nici o îmbolnăvire de acest fel în Ardeal.

Alaltăeri însă au fost internaţi la spitalul de epidemii din Cluj trei bolnavi suspecţi a avea tifos exantematic.

Prim medicul orăşănesc a ordonat punerea lor sub observaţie, şi desinfectarea locuinţelor lor.

Pe ziua de eri s'au mai produs trei noui îmbolnăviri. „Salvarea" a fost avizată că în locuinţa din str. Someşului 52 zace bolnavă femeia Iozefina Karsai împreună cu doi copii.

Medicii poliţieneşti Popoviciu şi Ostate au fost imediat trimişi lă faţa locului, unde au constatat că e vorba de trei noui cazuri de tifos exantematic.

Victimele au fost transportate la spitalul de epidemii, iar locuinţa desinfectată.

Suspendarea cursurilor la liceul reformat.

Intre elevii liceului reformat din localitate s'au ivit patru cazuri de pojar.

Direcţiunea a avizat imediat oficiul Sanitar al oraşului, care a hotărât ca la numitul liceu să se suspende cursurile pe 5 zile.

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez l-a

Confecţionăm tot felul de încălţăminte pentru dame şi domni în Atelierul nostru de lux, Strada Regina Maria No. 51, pe lângă preţurile cele mai reduse. 3308

Rugăm concursul onoratului public românesc.

Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

Toată lumea ştie că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

Chestiunea emigrărilor

Ţăranii români ademeniţi de agenţi streini, îşi părăsesc ţara — Munca de pe câmpiile Braziliei — Streinii cumpără averea sătenilor

Un ziar românesc a dat zilele trecute alarma „Salvaţi Maramureşul“. Articolul care purta acest titlu descria situaţia rea în care se găseşte elementul românesc în aceste ţinuturi. Inainte cu câteva zile, corespondentul nostru de acolo ne scria şi el despre înstreinarea averilor, cumpărate toate de streini.

Nu de mult, vizitând ţinutul din nordul Ardealului, Sătmarul şi Maramureşul, am putut face aceleaşi constatări la faţa locului.

Este foarte adevărat că ţărănimea din aceste ţinuturi o duce rău. Recolta din anul trecut nu a fost dintre cele mai bogate, pământurile expropriate nu au putut fi lucrate toate, aşa că în iarna aceasta au fost foarte numeroşi ţăranii cari au luat drumul vechiului regat, căutând de lucru prin porturi şi pe la diferite intreprinderi.

Necazurile emigranţilor români

Alţii, auzind dela diferiţi agenţi cari cutreră satele, lucruri fantastice despre bogăţiile Americei şi ale Braziliei, au încercat să şi procure actele necesare, spre a pleca din ţară. Cum statul român luase de cu vreme măsuri ca să împiedece emigrarea populaţiei româneşti, aceste acte nu şi le-au putut procura pe cale legală. Cei cu gândul pribegiei, au căutat atunci pe agenţii cari mişună prin unele sate şi cari oferă bilete de vapor gratuite pentru cei cari aveau să plece în Brazilia.

Amatori s'au găsit mulţi. Agenţii streini spuneau că în Brazilia fiecare primeşte pământ gratuit, nefiind obligat decât a'l lucra. Şi bieţii noştri ţărani s'au dat mulţi pe mâna acestor adevăraţi negustători de oameni cari i-au trimis pe ascuns spre pământul făgăduinţe-i... Brazilia.

Dela cei plecaţi, au început însă să vie scrisori amare, în cari spun că într'adevăr au căpătat pământ... dar un pământ care nu mai fusese lucrat niciodată.

Ce fac emigranţii streini

In opoziţie cu soarta acestor emigranţi — din fericire puţini — este soarta streinilor din România, cari având latitudinea de a pleca unde vreau, se plasează prin diferite posturi din America de nord şi după o lună — două, trimit celor rămaşă în ţară dolari, cu care cumpără apoi diferite pământuri.

S'a constatat că dintre transacţiile de cumpărare făcute în ultimul timp, aproape 50 la sută sunt făcute de rudele emigranţilor streini. Astfel în aceste ţinuturi mica proprietate este ameninţată a se în streina.

Ca măsuri de îndreptare nu se poate cere, decât oprirea emigrărilor şi pentru neromâni, ori dacă ţin cu orice preţ să plece, să nu li se permită reîntoarcerea.

Prin aceasta s'ar distruge şi tentabila ocupaţie a atâtor samsari — dintre cari foarte mulţi nu-s cetăţeni români, cari fac curse între orăşelele din Ardeal şi Bucureşti, ducând permise pentru vizare.

Legăturile economice ale Ardealului cu Ungaria

Una din cauzele deprecierii comerţului nostru naţional

Vechile legături economice ale Ardealului cu Ungaria, nu au putut să fie rupte complect în aceşti şase ani de stăpânire românească, cu toate eforturile făcute în direcţia canalizării comerţului şi industriei Ardealului spre vechiul regat, de către diferitele guverne şi intreprinderi financiare româneştii. Aceste legături dăinuesc şi azi, şi contactul nostru economic cu Ungaria este încă în fiinţă. In această situaţie, Ungaria îşi aranjează şi întăreşte situaţia sa economică cu ajutorul statelor vecine. Se fac diferite transacţiuni publice, care pot fi controlate şi dirijate în tendinţele economiei naţionale de către autorităţile competente, dar se fac în acelaş timp şi anumite transacţiuni clandestine, care nu pot fi controlate şi care păgubesc enorm economia noastră naţională. Una din aceste transacţiuni care a luat proporţii întinse în Ardeal, şi care cu timpul poate produce adevărate dezastre în situaţia noastră economică, este comerţul cu *hârtiile exota*, adică efecte necotate încă la bursă. Din Ungaria, care are tot interesul ca finanţele noastre să fie cât mai desechilibrate şi nesigure, — a năvălit pe piaţa noastră o adevărată ploaie de asemenea efecte, plasate prin agenţi abili şi versaţi în combinaţiuni financiare veroase, de *oarece multe din aceste hârtii erau emise de societăţi ungureşti inexistente.*

Pierderi enorme au suferit mai cu seamă exportatorii de lemne în Ungaria, căci centrul devizelor din Budapesta a interzis să se facă plăţi în valută străină şi astfel comercianţii de lemne, neputând primi contra-valoarea lemnelor livrate, — fie în efecte de bursă, fie în numerar, — au primit hârtii exota dela aceşti agenţi abili, care la rândul lor primeau contra valoarea în efecte cotate la bursa din Budapesta, ca unii ce erau cetăţeni maghiari.

Valoarea acestor hârtii fiind nulă, sau cu mult inferioară valorii cu care au fost cotate la data cumpărării, negustorii de lemne s'au văzut la un moment dat cu pierderi enorme, aşa că ţara noastră a exportat cantităţi mari de lemne, primind în schimb hârtii fară valoare, sau cu o valoare infimă.

Credem că e timpul, — *după ce Statul nostru a suferit pierderi de aproape un miliard, de pe urma acestor tranzacţiuni clandestine*, — să se ia toate măsurile de pază, iar comercianţii să fie mai circumspecţi atunci când li se prezintă combinaţiuni financiare de natura aceasta, neprimind decât efecte ce sunt cotate la bursă.

Un focar de tuberculoză: Clujul

Lăţirea spăimântătoare a tuberculozei în oraşul nostru. — Cauza: criza de locuinţe. — Isgonirea streinilor, o necesitate imperioasă.

La şedinţa de eri a comisiunei administrative a oraşului Cluj, d. dr. Fodor, medic-şef al oraşului, a făcut o dare de seamă despre salubritatea oraşului Cluj. In cursul acestei dări de seamă, d-sa a constatat lucruri cari trebue să ne umple sufletele cu intristare.

Anume, dintre o sută de bolnavi cari cer consultaţii şi ajutorul spitalelor noastre, 70 sunt tuberculoşi.

Acest înspăimântător procent de tuberculoşi — a spus d-sa— este consecinţa lipsei de locuinţe din Cluj.

După cum vedem, flagelul tuberculozei a început să devină o primejdie naţională, iar oraşul nostru un focar de boale pulmonare.

Situaţia de azi este cu atât mai revoltătoare, cu cât ştim foarte bine cauza răului, dar nu voim sau nu avem curajul să o înlăturăm.

Cele mai încăpătoare şi mai sănătoase locuinţe din Cluj sunt ocupate de oamenii de afaceri, de streini, de indezirabili, cari ar putea fi isgoniţi în orice moment, numai autorităţile să o voiască.

Vina principală a lăţirii tuberculozei o poartă deci autorităţile cari nu găsesc mijloace pentru expulzarea din oraşul nostru a streinilor şi indizerabililor, de cele mai multe ori fără ocupaţie cinstită şi cari ocupă în dauna locuitorilor de aici cele mai somptuoase locuinţe.

In acelaş timp populaţia autochtonă şi muncitoare a Clujului tânjeşte în locuinţe umede şi nesănătoase, câte 5—6 inşi într'o odae, fiindcă nu poate îndestula prin venitul câştigat cinstit şi cu trudă, lăcomia speculanţilor de locuinţe.

Ne facem o datorie umanitară şi de buni români, îndemnând din nou autorităţile noastre să-şi ia în serios rolul şi să ia toate măsurile cu putinţă pentruca trista stare de lucruri să se îmbunătăţească.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă, matineu: ŢIGANUL. (Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Conferează profesorul Borbely. Seria 269).

Sâmbătă seara: POVESTIRILE LUI HOFFMANN. (Cu distribuţia nouă a rolurilor, Kolbay, Kelmay, Vajda, Sugar, Pfeiffer. Abonament de Premieră 42. Seria 270. Cu uşile închise).

Duminecă orele 10 jumate: IOHN GABRIEL BORKMANN (a treia reprezentaţie din ciclul literar pentru muncitori. Preţuri reduse Seria 271).

Duminecă, matineu: FIICA NABOBULUI DIN DOLOVA. (Preţuri reduse. Seria 272).

Duminecă seara: MICUL CADET. (Operetă cu Tolnay. Abonament de zi 94. A. Seria 273)

Luni: IOHN GABRIEL BORKMANN. (Abonament de Premieră 43. Seria 274).

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Ţărănimea ardeleană şi Băncile

Un simptom îngrijorător

Ziarul „Satu-Mare“ aduce în articolul de fond al ultimului său număr o chestiune interesantă şi destul de serioasă, care a fost trecută până acum cu vederea.

Este vorbă despre faptul, că populaţia rurală românească din acel judeţ, şi poate şi din alte judeţe, îndeosebi de la garanţă, preferă să'şi depună banii la bănci străine, decât să recurgă la băncile româneşti. Dovada acestei preferinţe a săterilor români pentru băncile străine şi deobicei antiromâneşti, s'a făcut deunăzi la Satu-Mare, cu ocazia prezentării în faţa tribunalului a creditorilor celor două bănci de acolo, cari încetaseră plăţile.

Intru cât cauza acestei stări de lucruri, nu poate sta decât în neîncrederea pe cari unii săteni ardeleni, o au în băncile româneşti, credem că ar trebui începută o propogandă din partea intelectualilor, şi ar trebui trecută-şi această chestiune în programul conferinţelor destul de dese astăzi în satele noastre. Chestiunea încrederii acesteia în noi înşine, o socotim ca bază vieţii economice româneşti atât de aşteptată, şi dacă vorbim atât de des despre necesitatea începuturilor noastre economice, este evident că trebue să trezim întâi conştiinţa aceasta a încrederii în puterile noastre proprii. Faptul, că stăm abia la acest punct, este destul de îngrijitor, dar nu înseamnă că trebue să stăm cu mânile în sân.

Presa maghiară

Generositatea ridicolă a Ungurilor dela Budapesta

Ziarul „Ellenzék“ aduce în numărul lui de eri cele mai exagerate elogii la adresa guvernului maghiar, a cărui generositate ar fi devenit de-adreptul inexplicabilă.

Acest guvern, anume, a propus o lege în sensul căreia se acordă minorităţilor din Ungaria de azi cele mai mari drepturi.

„Noul proect de lege — scrie Ellenzek — este de cel mai liberal spirit. El prevede, între altele, că toţi minoritarii să'şi poată întrebuinţa în voie limba lor, atât în administraţie cât şi în viaţa comunală şi judeţiană şi judiciară, cât şi în şcoalele primare, secundare şi superioare.

Proectul mai prevede sancţiuni pentru acei slujbaşi ai statului cari nu învaţă limba poporului minoritar în mijlocul cărora trăesc“

Tot în aceiaşi ordine de odei un alt ziar clujan, „Ujság“, scrie următoarele:

„Suntem pregătiţi de mai înainte ca patrioţii de paradă români să ne atace iarăşi în scrisul nostru. Dânşii vor constata — nu pentru prima oară — că suntem elemente antinaţionale şi destructive în statul român.

De astă dată însă, vina noastră va fi foarte mare, deoarece vom îndrăzni să iniţiăm pilda de urmat a unui stat străin. Că acest păcat al nostru este din cele de neiertat se va convinge oricine, când vom spune că statul despre care este vorba este — horribile dictu — Ungaria“.

Silinţa iredentiştilor unguri de a face străinătatea să creadă că Budapesta este azi o sinceră adeptă a toleranţei faţă de alte popoare, este o mare naivitate.

Căci nu este nimeni atât de orb ca să nu vadă aţa albă cu care este cusut proectul guvernului unguresc.

Atât timp cât Ungaria a avut minorităţi, în număr considerabil, ea a fost călăul lor, iar acum, când nu le mai are, aduce legi... liberale pentru cei ce nu există, decât în număr neînsemnat.

Legea aceasta nu este menită să fie aplicată decât doar pentru scopurile propagandei maghiare.

Lipsa simţului de ridicol al guvernului din Budapesta şi a gazetelor maghiare din Ardeal se vădeşte şi mai mult.

Primăria oraşului cu conziliu Hunedoare.

Nr. 294 — 1924. dm.

Publicare.

Târgurîle de ţară din anul 1924 ale oraşului Hunedoara se vor ţinea în următoarele zile:

I. La 2, 3, 4 Aprilie st. n târg de vite, iar la 5 Aprilie târg de mărfuri.

II. La 1, 2, 3 Iuniu târg de vite, iar la 4 Iunie târg de mărfuri.

III. La 7, 8 Iuliu târg de oi, la 9, 10, 11 Iuliu târg de vite iar la 12 Iuliu târg de mărfuri.

IV. La 11, 12, 13 Novembrie târg de vite, iar la 14 Novembrie târg de mărfuri.

TEOFIL TULEA primar.

Ce mai modernă şi mai higenică baie din Ardeal este

Baia „Diana“

din Cluj care are baie de cade si aburi zilnic.

33

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Anumita presă și nereușita blocului

Condamnarea „pertractărilor“ — Țărăniștii ies din rezervă și „pertractează“ și ei — Opinia publică și blocul

Eșecul tuturor tratativelor pe chestia blocului se pare că a determinat o stare de jenă între partidele opoziției, judecând după pesimismul ziarelor anumitei prese. Faptul este firesc. Nereușita desvăluie scopurile adevărate urmărite de cei ce voiau cu orice preț „împiedicarea programului economic al guvernului“, iar de aici, având în vedere faptul că fiecare se terește de orice răspundere, neînțelegerea este gata.

Astfel un ziar al anumitei prese publică în ultimul său număr, următoarele semnificative rânduri:

„Inchiegarea blocului opoziției întâmpină mari dificultăți. **Se „pertractează“ mereu. O spunem ritos,** *nu pentru a slăbi opoziținea, ci pentru a o determina la o mai grabnică hotărâre“.*

In aceste rânduri e și un reproș pentru târâgănările de până acum, și mai cu seamă o mărturisire. Opoziția este incapabilă să se unească; aceasta a știut o toată țara. Dar ceea ce poate că țara n'a știut până acum e că între partidele de opoziție cari au luptat pentru înfăptuirea blocului, chiar în clipele când ele păreau mai unite, nimic nu le apropia. Căci ceea ce omora dintr'un început orice elan erau desigur acele „pertractări“ de cari ne vorbește „Lupta“.

In cele din urmă, partidul național a părăsit faza „pertractărilor“, acceptând propunerile partidului țărănist. Aceasta însă nu era deajuns. Blocul trebuia să cuprindă și celelalte partide, deci noui pertractări cu acestea și noui temporizări în calea planurilor grabnice ale intereselor cari au prezidat la lansarea ideei blocului.

Pesimismul anumitei prese este foarte justificat, din acest punct de vedere privindu-l. Un fapt politic nou în jurul acestei chestiuni este intrarea țărăniștilor în arenă.

„Acum“ „pertractează“ „țărăniștii,“ ne anunță același ziar și continuă:

„Partidul național și-a dat răspunsul. E gata se intre în bloc. Țărăniștii „pertractează“ cu averescanii, cari întârzie să răspundă la invitația lor de a intra în bloc, iar ceeace tratează „Iorgiștii“ la București strică d. Iorga prin articolele sale dela Paris.“

„Situația trebue“ dar cât mai neîntârziat clarificată, cu toate dificultățile cari s'au ivit, noi credem, că totuși se va ajunge la un acord dacă nu cu întreaga opoziție, cel puțin cu majoritatea grupărilor parlamentare.“

Este prin urmare evident că inițiatorii luptei „împotriva legilor economice“ și-au pierdut răbdarea. Ei cer o „clarificare“ și e explicabil să o ceară.

Blocul putea fi bun când s'ar fi făcut imediat, când opinia publică ar fi putut fi antrenată într'o aventură politică fără a i-se da răgaz să cugete maiur la ceea ce i-se cere să facă. Tărăgănat în tot soiul de „pertractări“ blocul devine inutil „intereselor protivnice legilor economice“, și devine inutil pentrucă orice întârziere lasă timp opiniei publice să judece și să aleagă între ce e bun și folositor țărei și ceeace nu este.

Înțelegem, așa dar, toată mânia potolită a anumitei prese care vede compromițându-se interese scumpe ei.

A. R. Gus.

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

și azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuțit lame in cea mai fină execuție de lux cu prețuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — și trimit adresa, una de probă gratis.

Fiul lui Matei Kun, Cluj, Cal. Victoriei 2.

„Lebeda“

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curățim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Două mari incendii în Ardeal

Satu-Mare — Ieri la ora 4 p. n. s'a oprins fabrica de dopuri „A. Guth și fii“ din orașul nostru. Cum apaductul nu funcțiuna, focul s'a întins repede. Când s'a dat drumul apei a fost târziu, ne mai putându-se stăvili focul, care a cuprins și casa vecină.

Pagubele se ridică la cinci milioane lei.

Toplița — Ieri seară s'a declarat un incendiu la ferestrăul Societății Forestiere din localitate, care a distrus întreaga clădire precum și o însemnată cantitate de material.

Cât se citește în Timișoara

La Biblioteca comunală s'au citit în cursul lunei Ianuarie a. c. 2284. cărți, dintre cari 783 românești, 44 franceze, 350 germane, 1030 maghiare și 57 în alte limbi.

După ocupație, cititorii se împart în următoarele grupuri: Elevi și studenți universitari 25 la sută, funcționari publici și particulari 20 la sută advocați, juriști și judecători 5 la sută, medici și farmaciști 5 la suta, preoți, profesori și învățători 10 la sută, ingineri și technicieni 3 la sută, rentieri 18 la sută, industriași și comercianți 10 la sută și militari 4 la sută.

Tratative franco-iugoslave

pentru recunoașteren sovietelor

Belgrad. — In cercurile diplomatice se svonește că negocieri active ar fi în curs actualmente între Franța și Iugoslavia asupra recunoașterei Rusiei sovietice. Aceste negocieri datează încă dinainte de conferința Micei Antante. După dispozițiunile luate i s'ar fi atribuit Iugoslaviei, ca stat eminament slav cu o puternică tradiție rusofilă, un rol preponderent în această acțiune în cercurile politice se subliniază că tratativele dintre Rusia sovietică și Iugoslavia asupra recunoașterei celei dintâiu, sunt iminente. Se menționează și anumite angajamente ce ar trebui să le împlinească Iugoslavia, în primul rând reprimarea mișcărei reacționare rusești din Iugoslavia. Transferarea cartierului general al lui Wranghel din Iugoslavia în Franța e dusă în legătură cu aceste tratative.

Tratativele româno-bulgare

Tratativele româno-bulgare suspendate un timp, au fost reluate prin întoarcerea delegaților bulgari d-nii Popoff și Damianoff, de la Sofia unde fuseseră spre a lua instrucțiuni.

Miercuri a avut loc la ministerul de finanțe o conferință sub președința d-lui Gr. Bilciurescu, ministru plenipotențiar, la care au luat parte în afară de cei doi delegați bulgari amintiți dnii Bals consilier la Casație, Ciuan director în ministerul de finanțe, Ispasiu director în ministerul de Justiție și d. Grigore Constantinescu, secretar de legațiune, în calitate de secretar al comisiunei.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 2744-6

Un post de Econoama

este de ocupat la Institutul de orbi al Statutui detașat la Sâncraiu poșta fluid. Leafa totală 800-900 lei, locuințas și hrana.

Se dă preferință

la văduve de învățători sau preoți cu cunoștinți de contabilitate fără copii.

Cererile sunt a se adresa Direcțiunii Instituiului sus arătat.

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

Reclama este sufletul comerțului

„GANZ“
SOCIETATE ANONIMĂ
DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.
Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.
Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. — Depozit in comision in toate orașele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANȚA FIRMEI
GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acelora.

Preţuri eftine senzaţionale!

LA

MAGAZINUL PARISIEN

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12.
Telefon 5-92.

Preţuri curente pe luna Februarie:

Secţia de mode pentru bărbaţi:

Cămeşi French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeşi French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeşi din zefir L 385
Cămeşi din şchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricaţie englezească originală lei 325,
Pălării tari fabricaţie englezească originală din păr de iepure lei 450,
Şapci pentru bărbaţi lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbaţi lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbaţi de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croşetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbaţi lei 145,
Bastoane pentru bărbaţi lei 38,
Şaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbaţi lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secţia mărunţişurilor:

Batiste	*6 L*
Ciorapi	*27 „*
Cămeşi femeeşti	*95 „*
Paltoane croşetate	*540 „*
Manuşi p. dame	*58 „*
Şorţuri „ „	*120 „*
D. M. C.	*5 „*
Aţă	*9 „*

Mare asortiment în manuşi pentru bărbaţi!!! Mare asortiment în ghete bărbăteşti, femeeşti şi pentru copii!

Se confectionează trusouri BEBE si după comandă!! Mare asortiment în trusouri BEBE!!! — Comenzile de albituri pentru bărbaţi din zefir şi mătasă se execută în 48 ore corespunzând la gustul cel mai delicat!!!

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porţelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

---

oo 3347 oo Rador 1091

Târgul Internaţional de Mostre din Praga

Dela 16—23 Martie 1924

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru ori-ce negustor, industriaş şi agricultor din România.

Expun cele mai renumite făbrici din Cehoslovacia. Avantagii excepţionale pentru vizitătorii târgului:
33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza paşapoartelor, ingrijire de locuinţe, serviciu de informaţiuni etc.

Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la: Reprezentanţa Târgului: „RECLAMA“ Cluj. — Se primesc şi paşapoarte spre vizare la consulatul Cehoslovac.

3342

FABRICILE DE MASINI
AND. RIEGER
SOC. ANONIMA SIBIU

Posedă spre vânzare:

1. Un motor stabil (maşină cu vapori compound) de 50 P. S. diam. cylindrilor 313/450 m/m, cursa 500 m/m, turaţie 60 pe minută, admisiunea sistem Rider, fabricat Ed. Tatzel-Troppau.
2. Cazanul cu tuburi de încălzire. Suprafaţa 70 m², atmosfere 7, preşiune normală,
3. Un cuptor de turnat fontă.
4. Una locomotivă de cale îngustă, 650 m/m calea.
Toate aceste maşini în bună stare de funcţionare.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

TELEGRAMA

Sosindu-ne un mare transport din renumitul Cheag Bavaria Gebruder Bayer Augsburg in cutii de 50, 100 si 250 grame.

Inchegarea 100.000 litri lapte cu I Krg.

Se vinde numai la Angrosişti. Societatea in nume Colectiv AL. T. BĂBEANU & COMP. T.-SEVERIN.

CIMENT PORTLAND

în saci „Hessian“ ab Depozit Cluj, prompt spre vânzare în condiţiuni foarte favorabila la

3340

BANCA CENTRALA

SECŢIA COLONIALE CLUJ.

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!

Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi! Preţuri eftine senzaţionale!

Eisenstädter Fülöp şi Sotii

(Joştul Magazin Lacatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de cărucivare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucării pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantarul nostru. :: 3170.

De vanzare un pian

de 2.30 cm. lung marca EHRBAR

si un pianin

potrivite pentru reuniui şi şcoli. Se pot vedea în magazinul de piane

TRIŞKA

Cluj, Str. Saguna No. 14.
Telefon 419. :-: Lloyd. 3171

RESTAURANTUL 3288
„AMERICA“

CLUJ, PIAŢA UNIREI 23.

Cel mai bun şi mai eftin restaurant din Cluj Mâncări delicioase. Locul de intâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de peşte precum şi grătar special. Sâmbătă seara „Pomâna porcului“. Vinuri alese din cele mai renumite mărci. Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

STANIOL

REPR. SI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE

CLUJ. CEREŢI OFERT. 5

Din cauza edificărei la magazinul de stofe şi mătăsuri

EUGEN SZABÓ

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe preţurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

R CLUJ I. 6638

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 3-9

Anul IV. Nr. 1024 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Duminecă 2 Martie 1924.

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Prigonirea Românilor din Iugoslavia

In jurul ocupărei liceului român din Bitolia de către autoritățile Iugoslave

Cu multă părere de rău suntem nevoiți să stăruim din nou asupra politicei de intoleranță culturală și de totală nesocotire a tratamentului leal al minorităților, așa cum îl prevăd tratatele de pace, din partea vecinilor și aliaților noștri iugoslavi.

Prin sisteme puțin civilizate, asemănătoare cu acele întrebuințate de greci înainte de războiu, iugoslavii amenință astăzi dreptatea și liberul traiu în ținuturile apărate și păstrate cu atâtea jertfe și sacrificii de sânge de frații noștri din Macedonia.

Ultimul act de felul acesta este ocuparea întregei clădiri a liceului român din Bitolia, de către autoritățile locale iugoslave.

Se știe că în acest oraș ce reprezintă pentru noi, încă de pe timpul dominațiunei turcești, leagănul românismului din Macedonia, liceul român complect există de peste 40 de ani, înființat prin munca stăruitoare a Românilor și prin sprijinul acordat de guvernul din București.

Aici și-au primit educația superioară, seria întreagă de copii ai fraților noștri din Macedonia.

Emanciparea religioasă și culturală a Românilor, deși a avut atâtea de întâmpinat din cauza persecuțiunei clerului grec, n'a întârziat să se afirme chiar de pe timpul când Turcii erau stăpâni în Balcani.

După războiul balcanic, la pacea dela București, România care a făcut nenumărate sacrificii pentru redeșteptarea prin școală și biserică a conștiinței naționale printre Aromâni, a obținut drepturi speciale pentru ei și chiar pentru creiarea unui episcopat în Grecia, Serbia și Bulgaria.

Izbucnirea războiului mondial a împiedecat punerea în aplicare a tratatului.

Dar nu numai pe baza păcei dela București suntem în drept să cerem libertatea religioasă și culturală a fraților noștri.

Insuși tratatul dela Versailles, care garantează siguranța și liberul traiu al populațiunilor minoritare, a fost nesocotit în nenumărate rânduri de aliații noștri iugoslavi.

Tratamentul românilor din Iugoslavia nu mai poate fi în adevăr trecut mult cu vederea.

In Torontal, în Timoc, în Macedonia sârbească s'au închis rând pe rând bisericile cu slujbă românească, școlile primare românești, liceul din Bitolia, iar acum se ocupă însăși clădirea acestuia din urmă de către autoritățile iugoslave, deși în ea se află depusă între altele și arhiva fostului consulat român din acest oraș.

Acest tratament evidențiază că Iugoslavii nu cruță nimic ca să desnaționalizeze o populație românească în originea, în limba și în simțămintele ei.

Bazați pe dreptatea cauzei fraților noștri Aromâni, pentru a le asigura libera desvoltare și conservare a individualității lor etnice, protestăm împotriva opresiunei brutale pe care o exercită guvernul iugoslav și-i cerem să respecte spiritul de largă și loială reciprocitate pe care se bazează principiul minorităților.

Noi am acordat minorităților noastre etnice toată libertatea de acțiune și desvoltare posibilă în cadrele statului nostru întregit.

Școlile confesionale minoritare se conduc și se administrează în deplină libertate. Mai mult încă, statul român le subvenționează în limita puterilor sale.

In aceste condiții funcționează și școlile minoritare din Banatul românesc.

Am acordat bucuros libera desvoltare culturală a minorităților nu numai fiindcă ea intră în prevederile tratatului dela Versailles, ci fiindcă în spiritul românesc este tradițională ospitalitatea și toleranța.

Ceeace dăm noi, vrem însă să ne fie dat și de vecinii noștri.

N'am trecut niciodată cu vederea drepturile de viață pentru populația românească pe care vitregia împrejurărilor a lăsat-o în afară de granițele etnice ale statului și pentru respectarea lor, n'am uitat nici dreptul, nici datoria de a interveni, dacă guvernul iugoslav nu înțelege să acorde aceste drepturi, atât în virtutea reciprocității principiului naționalităților cât și a prieteniei de aliat ce ne o datorește.

O dreptate care se împlinește

Un fapt de mare importanță, trecut neobservat

In obișnuința de a judeca cu ușurință toate evenimentele vieței noastre publice, puterea noastră de înțelegere trece pe lângă acestea fără a le adânci și fără a scoate din ele un învățământ pentru viitor. E acesta unul din defectele cele mai mari ale generației de astăzi. Pe lângă faptul covârșitor al unirii noastre am trecut ca pe lângă un fapt divers. Puțini au fost acela cari și-au știut procura plăcerea rară de a savura acest important eveniment istoric în toată măreția lui; cei mai mulți n'au văzut în actul unirii decât faptul material, aducător de nemulțumiri sau satisfacții.

Acelaș defect ne urmărește neîndurat în toate manifestările noastre de la unire încoace. In ceea ce trebuia să urmeze ca ideal de viață pentru un popor tânăr ca al nostru, nu este nimic mai presus de cerințele riguroase ale trupului. Puțini sânt acei ce vor fi înțeles că au de desăvârșit o operă care va constitui, prin vrednicia noastră, tezaurul la mândrie și glorie al celor ce vor veni după noi. Aspectul vieței noastre politice poartă pecetea unor păgubitoare frământări de rând; iar lumea copleșită de vacarmul patimelor nu știe unde și ce să aleagă.

Nu este de mirare deci că sânt rari acei ce știu să distingă din acest vălmășag al vieței noastre publice, opera de dreptate care se înfăptuiește cu răbdare din încăpățânarea câtorva oameni de bine. Căci cine a observat că dincolo de gălăgia „democraților" cari „pertractează" colaborări de răsturnare și blocuri pentru împiedecarea consolidării noastre economice, în același Parlament în care d. Madgearu caută a fi necontenit în atenția țărei, se înfăptuia un act de o deosebită importanță socială, simbolic prin conținutul și caracterul său.

De 174 de ani moșneni obștei Gemeni din județul Dâmbovița poartă proces cu statul pentru niște păduri în litigiu. De 174 de ani moșnenii bat scările judecătoriilor, trecând prin codul lui Caragea, îndurând jurisprudența Regulamentului Organic și isbindu se de insuficiența legislației moderne, fără ca nimic să le sdruncine credința în dreptățile lor. De 174 de ani, acești moșneni taie pădure din pădurea lor, iar autoritățile silvice îi pedepsesc cu regularitate. S'au adunat în acest timp, peste 100 de ani numărul zilelor de închisoare, alături cu fantaslica cifră de 150 milioane lei suma amenzilor aplicate; moșnenii însă n'au cedat, căci știau că dreptul este al lor, și dreptatea le va veni odată.

Și iată că dreptatea li-a făcut-o astăzi Parlamentul României Mari, în care d. Madgearu vorbește pentru a fi în văzul țărei. Dar dreptatea nu de la d. Madgearu li-a venit. Un om de muncă, d. Irimescu-Cândești, dintre acei pe cari opoziția partidului național și a partidului țărănist obișnuiește să-i numească disprețuitor „mameluci", a avut răbdarea să studieze dosarele acestui proces de aproape două veacuri, să cântărească drepturile, să numere zilele de închisoare și să adune suma amenzilor, pentru a documenta acolo în Parlament dreptățile moșnenilor neînfricoșați. Și în timp ce opoziția sbiera împotriva guvernului pentru „democrație", Parlamentul de muncă și ordine al României Mari autoriza închiderea procesului moșnenilor dela Gemeni, redându-le vechile drepturi de stăpânire.

E simbolic acest fapt pentru gălăgia democratică ce continuă asurzitoare.

Sertarele secrete ale lui Wilson

Iluzionismul lui Wilson și realismul lui Clemenceau — Duelul dintre cei doi oameni de stat — Personalitatea lui Lloyd Gheorghe

O interesantă lucrare a dlui R. S. Backer, unul din intimii defunctului președinte al Statelor-Unite —

O carte de cel mai mare interes, de interes excepțional chiar, va apare în curând în Franța. Este vorba de traducerea unui volum apărut în Statele-Unite, culegerea documentelor personale și inedite păstrate de Woodrow Wilson și încredințate pentru a fi comentate omului care a fost cel mai mult în apropierea defunctului președinte în timpul conferinței de pace: dl Ray Stannard Baker.

După cărțile dlor Tardieu și Lansing, rămânea o lacună de împlinit Ne rămânea să pătrundem sufletul tăcut și solitar al lui W. Wilson. Acesta este meritul dlui Baker de a ne pune în lumină sufletul și mentalitatea fostului președinte al Statelor Unite. Cartea aceasta nu este decât istoria unei epopei politice. Dela cea dintâi până la cea din urmă pagină a sa, asistăm la lupta a doua idei: duelul între ceeace Wilson numea „ordinea nouă" al cărui apărător se făcea el și „vechea ordine" reprezentată de dnii Lloyd George și Clemenceau. Lucrarea cuprinde numeroase notațiuni din cele mai prețioase asupra iluziilor generoase și tragice ale unuia din cei mai mari idealiști ai tuturor vremilor.

Clemenceau

Dăm aci trei pasagii caracteristice din acest studiu. Iată cum este înfățișat Clemenceau:

In această criză, în vreme ce lumea întreagă amenința în fiecare clipă să se surpe la picioarele celor Patru, Clemenceau refuza să cedeze o iotă din programul său de siguranță, intransigența lui oprea orice progres. La toate raționamentele el opunea eternu-i răspuns: „Franța trebuie să obțină aceasta pentru siguranța ei, dacă nu, am pierdut războiul." Președintele Wilson spunea descurajat:

„Am petrecut o oră discutând cu Clemenceau pentru a încerca să ajungem la un acord. Când revenim la chestiunea principală îl găsim tot atât de nesdruncinat ca la început."

Părea că Tigrul ar fi preferit să vadă lumea întreagă prăbușindu-se decât să diminueze în cât de puțin „siguranța" iubitei lui Franțe. Incăpățânarea lui răpea orice nădejde. In fața acestei atitudini ce putea face Wilson? El nu putea ceda lui Clemenceau pentrucă credea că o pace încheiată pe atari baze echivala cu o repudiere completă a principiilor americane pe cari Aliații le acceptaseră înainte de armistițiu. Pe de altă parte Clemenceau nu accepta programul de garanții al Președintelui Wilson. Era o autonomie completă între cele două concepții și nici un teren de înțelegere nu părea posibil. Pentru unul pacea trebuia să se razime pe puterea militară, pentru celălalt ea trebuia să se razime numai pe sancțiuni morale, garanții comune, un organism permanent (Liga Națiunilor).

La început de tot, Wilson primi lupta, întrebuințând logica și făcând apel la cele mai înalte sentimente pentru a mișca pe Clemenceau și a-l convinge că toate garanțiile militare n'ar putea să asigure Franței siguranța de care era însetată.

Intr'o zi ședința s'a sfârșit cu o acuzare a lui Clemenceau, care spuse lui Wilson că e filogerman, adăugând că „Wilson căuta să distrugă Franța". Wilson, profund ofensat, se duse după masă să facă o plimbare la Bois de Bologne. La începutul întrunirii de după amiază, el ține o cuvântare mișcătoare celorlalți trei primminiștri, lămurind încă odată idealul și viziunea sa asupra păcii. Amiralul Grayson care l'a auzit, asigură că acesta a fost unul din cele mai emoționante discursuri ale lui Wilson. La sfârșitul cuvântării, Clemenceau, foarte mișcat, strânse mâna Președintelui Wilson, zicând:

„Sunteți un om de treabă și un om mare, domnule Președinte".

Dar dacă Wilson mișcase pe Clemenceau, el nu izbutise totuși să l facă a ceda.

Woodrow Wilson

Astfel apare Clemenceau din această carte. Iată acum și cum este înfățișat Wilson.

Bolnav și slăbit, Wilson lupta din toate puterile împotriva voinței lui Clemenceau.

„Deseoti, la Paris, spune dl Paker, când mă duceam să-l văd după o ședință a Consiliului celor Patru, Wilson părea foarte decimat, literalmente extenuat. Așezat în chiar centrul scenei mondiale, privit de ochii tuturor popoarelor, o omenire întreagă atârnată de buzele lui, Wilson ducea o viață de anachoret. Nu vedea pe nimeni în afară de cei prea intim amestecați în lucrările conferinței. Nu ducea nici o viață socială, n'avea nici un fel de distracții și nu făcea aproape nici un exercițiu. Rareori făcea o plimbare la Bois de Boulogne în automobil cu Dra Wilson sau pe jos cu doctorul Grayson. Se oprea câteodată în picioare, în fața ferestrei deschise, respirând adânc, cași cum ar fi căutat să înmagazineze energia fizică necesară luptei sale zilnice.

Colonelul House care înlocuia pe Președinte în Consiliul celor Patru regreta și el întârzierile aduse încheierii păcei și făcea tot ce putea pentru a ajunge la o soluție. Dar n'ajungea nici el la vreun rezultat pentrucă în fiecare zi, când împărtășea lui Wilson noulle propuneri cari nu erau decât o reproducere invariabilă a vechilor propuneri cu mici modificări de formă, el întâlnea o nezdruncinată împotrivire. **„Nu spunea Wilson Lloyd George**

(Urmare pe pag. II)

Continuare de pe Pag. 1.

Iată, în sfârşit, şi o pagină asupra lui Lloyd George, din care se desprinde personalitatea omului care a guvernat timp de şase ani Anglia.

In duelul dintre iluzionismul lui Wilson şi realismul lui Clemenceau, Lloyd George era personal plin de amabilităţi, de farmec şi de o vivacitate cu totul celtică. Orator neobosit, nimeni nu era însă sigur după ce l asculta se cu o zi înainte exprimând convingeri înalterabile, că a doua zi nu va susţine exact contrariul cu o convingere nu mai puţin inalterabilă.

Llyod George părăsise cu desăvârşire pe Wilson în timpul absenţei acestuia în America, dar dela întoarcerea lui şi în faţa exigenţelor lui Clemenceau, cari-l speriau chiar pe el; spijinea în general pe Wilson împotriva lui Clemenceau, mergând câteodată mai departe decât acesta. Dar el n'a fost niciodată împotriva lui Clemenceau fiindcă avea principii opuse acestuia. El nu părea niciodată că se socoteşte legat de făgăduelile solemne făcute în momentul armistiţiului. Dorinţele lui se mărgineau întâiu se împiedece Franţa de a-şi atribui avantagii mai mari în comparaţie cu cele atribuite de Anglia şi în al doilea rând să facă o pace pe care Germania să consimtă a o semna. **Astfel că politica sa era să găsească exagerată orice cerere a Franţei în clipa când ea era prezentată, în vreme ce Wilson cerea adoptarea unei noui politici. Lloyd George n'a părut niciodată că şi dă seama de măreţia duelului dintre Wilson şi Clemenceau, reprezentând două spirite deosebite. Idealul său era mărginit şi avea puţine convingeri adevărate. El era prin instinct unul din acei oameni de stat ai şcolii vechi şi nu ştia să combată forţa decât prin forţă şi interesul prin interes.**

Lucrările Consiliului economic superior.

Extinderea libertăţei exportului

In ultima şedinţă a consiliului economic superior al guvernului, care s'a ocupat cu odoptarea proiectului de comercializare a întreprinderilor Statului în forma lui definitivă s'a discutat şi chestiunea libertăţei exportului.

Contrar svonurilor alarmante ale ziarelor de opoziţie, consiliul de economie superior, a decis extinderea libertăţei de export la noui produse cum sunt uleiul de în şi de cânepă, şi piele de animale sălbatice, etc.

Aceastea din urmă au fost lăsate libere la export pentru motivul, că până acum noi n'avem în ţară o industrie perfecţionată a pieilor fine.

Consiliul economic superior s'a ocupat şi de reluarea relaţiilor comerciale cu Rusia sovietică, stabilind punctele care vor forma obiectul discuţiilor cu caracter economic şi care vor intra în programul conferinţei de la Viena, alături de chestiunile cu caracter politic.

Scrisori din Ungaria

— Un lucru pentru care putem invidia Ungaria. — Urmările deprecierii coroanei. — Imprumutul forţat şi relaţiunile guvernului cu Evreii.

Budapesta. — Nici astăzi lumea financiară de aici n'a ajuns încă să se dumerească, ce motive au provocat uriaşa scoborâre a coroanei maghiare întâmplată tocmai în momentul de aşteptare a împrumutului extern salvator. Pe cât însă este lumea de nedumerită şi de dornică să salveze ce poate, pe atât s'a arătat şi de pornită — cel puţin în momentul dintâi, să vină şi în ajutorul statului.

Poate, din telegramele de aici s'a aflat şi în România, despre conferinţa ce a avut loc în ziua deprecierii, la Ministerul de Finanţe. Au participat la această conferinţă reprezentanţii tuturor marilor bănci şi ai industriei şi au discutat toate posibilităţile de îndreptare a calamităţii.

Conferinţa a decurs într'o atmosferă foarte încărcată, şi nu au lipsit momentele cu adevărat tragice.

De altfel ea a avut şi un episod tragi-comic: Aproape toţi participanţii au aparţinut legii mozaice, şi aceasta este un lucru destul de semnificativ pentru guvernanţii Ungariei, gropagatorii şi toleratorii antisemitismului făcut faimos de către bandele teroriste angajate de guvern.

Nu socot necesar să descriu panica ce a stăpânit piaţa toată săptămâna aceasta. Este destul dacă adaag, că rar s'a văzut într'o capitală o asemenea goană după valori străine.

Ceeace cred că trebuie numai decât reţinut, pentru publicul românesc, din toată chestiunea acestei deprecieri a valutei ungare, este primirea ce s'a făcut măsurilor excepţionale aduse de ministerul finanţelor.

A doua zi după conferinţa dela minister, ministrul de finanţe a venit în Adunarea naţională cu un proect de lege excepţional, prevăzând printre altele: înfiinţarea cât mai urgentă a demult plănuitei bănci naţionale; introducerea unui împrumut forţat, constând din sporirea de zece ori a impozitului pe venit din anul trecut şi de 15 ori a impozitului pe avere de pe acelaş exerciţiu.

Primirea făcută de unguri acestui proect va surprinde de bună seamă pe toţi românii, şi mai ales pe ziarele noastre, despre cari se ştie, că au publicat regulat protestele minorităţii maghiare din Ardeal ridicate zilnic contra impozitelor aduse de dl Vintilă Brătianu. Ori, aici, proectul ministerului de finanţe a fost primit, dacă nu cu o căldură extremă, dar fără critică. Şi ar fi deosebit de edificator să se arate, cât de mari au fost şi impozitele ungureşti din anul trecut, faţă de impozitele criticate de ungurii din România, numai pentrucă trebuiau să le presteie statului român şi nu Unguriei.

Cerespondent

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

INFORMATII

— Contele Bethlen, primministrul Ungariei îşi cară avuţiile din România. Se ştie că primministrul Ungariei, dl Bethlen István, are întinse proprietăţi în România, cari conform legei agrare cad subexpropriere. Dl Bethlen a cerut Comitetului Agrar superior să fie scutit de expropriere pe . . . baza tratatelor de pace. Cererea sa nu s'a rezolvat încă. Dar până atunci a început să-şi transporte în Ungaria obiectele valoroase dela castelele sale din Ardeal.

— **Dela siguranţă.** Dl dr. Eugen Bianu inspectorul general al poliţiilor şi siguranţelor din Ardeal, a plecat la Bucureşti spre a raporta amănunţit dlui ministru de Interne, cele descoperite la Tg. Mureş, în jurul complotului comunist.

— **Un gest frumos.** Am anunţat că în ziua de 6 Martie va avea loc în saloanele hotelului „New-York" un mare bal organizat de funcţionarii Primăriei. Dl Friedmann, proprietarul hotelului „New York" având în vedere scopul balului, a pus la dispoziţia funcţionarilor saloanele hotelului în mod gratuit.

— **Concert.** Astă seară la orele 6—8 va avea loc în sala Prefecturei un concert cu muzică de cameră dat de trio Voileanu, Bobescu, de Angelis.

— **Angajarea lucrătorilor la sate.** Ministerul muncii a luat dispoziţiunea ca pe lângă fiecare secretariat comunal să se instituiască câte un oficiu de plasare a lucrătorilor de orice branşă, în vederea ca lucrătorii să nu mai fie nevoiţi a se deplasa la oraşe. Fiecare oficiu va comunica Ministerului Muncei angajările făcute pentru a se putea ţine o evidenţă.

— **Pentru monumentul lui Vlaicu.** Societăţile studenţeşti regionale din Ardeal organizează un festival la Teatrul Naţional pentru mărirea fondului destinat ridicării unui monument pentru Aurel Vlaicu.

— **Pentru Statuia lui Avram Iancu.** Astăzi după amiază la orele 5 s'a convocat la Primărie comitetul executiv pentru alegerea machetei statuiei lui Avram Iancu.

Se crede, că întrucât machetele prezintate la concurs, nu corespund cerinţelor, atât din punct de vedere artistic, cât şi ca preţ, se va face un nou concurs, la care vor lua parte mai mulţi sculptori decât la primul concurs.

— **Pierdut** în ziua de 24 Februarie la Biblioteca Universităţii trei indexe pe numele Maria Iepure, Lia Lascu şi Ioan Iepure. Cine le va găsi este rugat a le depune la portarul Universităţii centrale.

— **Şeful socialiştilor Austriei la Cluj.** Socialiştii statelor sud-estice — după cum se ştie — se vor întruni într'un congres care se va ţine la Bucureşti. Cu acest prilej, va sosi în ţară şi cunoscutul conducător al socialiştilor din Austria, dl Frideric Adler care în prezent este secretarul internaţionalei din Londra. D-sa după congres, va veni şi în Ardeal, pentru a sturdia chestiunea socialiştilor dea ici.

Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig" la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi veţi primi deslusirile necesare.

— **Impotriva tifosului exantematic.** Consiliul de higienă al oraşului Cluj se va întruni săptămâna viitoare pentru a lua noui măsuri în contra pericolului ce'l prezintă tifosul exantematic care face revagii în mai multe oraşe din Ardeal.

Se vorbeşte chiar de o carantină în gara Cluj a tuturor călătorilor cari vin cu trenul din direcţiile oraşelor contaminate.

— **In jurul ampflicării spitalului epidemic.** Comisiunea aleasă pentru studierea planului de reparare şi de amplificare a spitalului epidemic din localitate s'a transportat azi dimineaţă la faţa locului, iar Vineri va înainta un raport Consiului oraşului.

— **O întâmpinare a direcţiunei „Strandului"** Comisiunea de conducere a băii de vară „Strand" a făcut o întâmpinare consiliului oraşului arătând că suma acordată de acesta, 60.000 lei, pentru întreţinerea băii este aşa de însuficientă în cât din ea nu se va putea plăti nici personalul. Se ştie că pentru sezonul de vară este absolută nevoie şi de schimbarea costumelor de vară cari după doi ani de folosinţă s'au deteriorat complect.

— **Concertul Hevesi Pfeifer.** La 3 Martie l. c. va avea loc în sala festivă a „Colegului Unitar" — la orele 8 seara, — concertul pianistei Piroska Hevesi şi a cântăreţului de Operă Alfred Pfeifer.

Se vor executa bucăţi din Bach, Schubert, Loewe, Liszt, Rubinstein, Tschaikovsky, Mozart, Mayerbeer, etc.

— **Bai.** Astă seară va avea loc în saloanele hotelului „Central" balul organizat de sindicatul bărbierilor.

— **Dela consiliul oraşului.** Consiliul oraşului a luat din nou în desbatere în şedinţa de eri chestiunea plasărei gheretelor de desfacere ale celor 9 prăvălii de pe strada Regele Ferdinand cari vor fi dărămate în vederea îndreptărei străzei.

Consiliul cu toate că n'a luat o hotărâre definitivă a fost de părere ca aceste bărăci să fie plasate în Piaţa Unirei în partea unde se făceau şi se fac defilările. Credem că acest proect nu e cel mai bun, mai ales că s'ar putea găsi alte puncte ale oraşului pentru acest scop.

— **Conferinţa dlui prof. Bogdan Duică la Braşov.** La 27 Martie dl profesor universitar G. Bogdan Duică va ţinea la Braşov o conferinţă despre „Cultura Românească în raport cu cultura Ungurilor şi a Saşilor". Conferinţa va fi un fel de răspuns la un ciclu de prelegeri a intelectualilor Saşi de acolo.

— **„Acţiunea Românească" la Turda.** Mâine va avea loc la Turda o mare adunare publică ce va începe cu un program artistic românesc, organizată de „Acţiunea românească". Va vorbi dl Prof. C. Cătuneanu.

— **Hoţ prins.** Eri dimineaţă poliţia locală a reuşit să aresteze pe individul Balas Bela, autorul mai multor furturi de haine comise numai în oraşul nostru şi a căror valoare întrece suma de 50.000 lei.

Hoţul a fost înaintat parchetului, iar hainele găsite, a fost predate păgubaşilor.

— **In chestiunea locuinţelor.** Dl prefect al poliţiei, Ovidiu Gritta, ne roagă să anunţăm că Dsa pe viitor nu va mai primi pe nimeni în chestiuni de locuinţă.

După cum se ştie acest oficiu încă din luna trecută a fost repartizat prefecturei de judeţ, unde şi-a şi mutat sediul, — deci poliţia nu mai are nici o legătură cu el.

Partidul naţional şi minorităţile

O ameninţare preţioasă

Oficiosul bucureştean al partidului naţional se arată nemulţumit de faptul că presa maghiară se ocupă prea mult de partidul poporului. Aceasta încă n'ar fi nimic. Partidul naţional poate fi nemulţumit cât vrea şi îi înţelegem nemulţumirea. Ani de zile dela unire încoace politica partidului naţional a fost făcută necontenit cu ochii aţintiţi asupra minorităţilor, pe cari le adula cu vădite intenţiuni electorale, pe cari le cultiva în vederea unui anumit scop politic. De rândul acesta însă, partidul naţional şi-a pierdut răbdarea şi ameninţă, căci iată ce scrie „România":

„Propaganda presei ungureşti în favorul unui partid care nu cuprinde nici 5 la sută din intelectualii şi poporul român din Transilvania uşor poate trezi anumite resentimente în covârşitoarea majoritate a intelectualilor şi poporului nostru şi uşor pot duce la o revizuire a directivei Partidului Naţional în politica sa faţă de minoritatea maghiară."

Această ieşire a oficiosului partidului naţional dovedeşte cât de nesinceră a fost toată politica faţă de minorităţi a acestui partid. In adevăr, e surprinzător cât de lesne e gata partidul naţional să renunţe la punctele dela Alba-Iulia şi cât de lesne e dispus partidul naţional să-şi revizuiască directiva politicei sale faţă de minorităţi, numai pentru faptul că presa maghiară nu se mai ocupă de partidul naţional ca mai înainte.

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare assortiment au sosit harasz englez I-a

Toată lumea ştie

că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

Vizitaţi marele

Magazin de bijoterie

Fenyő & Braunfeld

Lloyd **Cluj, Piaţa Unirii No. 15.** 3251-2

Care este cel mai bine asortat în permanenţă cu tot felul de

Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.

Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderat

Adevăratele scopuri ale blocului

O mărturisire preţioasă — De ce a primit partidul naţional ideea blocului? „Câştigarea încrederii capitalului străin" — Părerile fruntaşilor partidului naţionalist democrat

Buletinele politice ale anumitei prese anunţă oarecare ameliorare în chestia blocului. Faptul n'are nici o importanţă, căci de aproape două luni opinia publică este zilnic minţită de aceste buletine. De relevat pe ziua de astăzi sînt următoarele rânduri ale buletinului „Luptei":

„Prin constituirea blocului, partidul naţional român urmăreşte reîntoarcerea la parlamentarism. Conducătorii lui întrevăd numai astfel posibilitatea potolirii patimilor politice interne şi, în afară de hotare, câştigarea încrederii capitalului străin şi al cercurilor politice în România".

Va să zică, partidul naţional a aceptat „în principiu" propunerea partidului ţărănist pentru a ajuta la câştigarea încrederii capitalului străin. Ce interes are partidul naţional faţă de capitalul străin? Aceasta ar fi interesant să se ştie, de oarece interesul ţărei este să fie cât mai bine înarmată împotriva poftelor de acaparare economică din afară. Ori legile economice tocmai acest lucru îl urmăresc, — ceea ce n'a împiedecat ca partidele cari vor „câştigarea încrederii capitalului străin" să lansezee ideea blocului cu scopul de a se opune înfăptuirei legilor economice ale guvernului.

„Lupta", demascând intenţiunile partidului naţional, crede că poate anunţa că mergem „spre constituirea blocului opoziţiei". Dar se înşeală. Dacă blocul nu s'a putut face atunci când totul era cu grijă ascuns, cu atât mai puţin se va putea face astăzi când „câştigarea încrederii capitalului străin" devine pe faţă un punct de program.

Pentru a dovedi cât de străin e buletinul „Luptei" de realitatea sentimentelor celorlalte partide, vom reproduce din *„Neamul Românesc"* părerile generalului Anastasiu, unul din fruntaşii partidulni naţionalist, asupra blocului opoziţiei.

Dl. general Anastasiu spune:

„Oameni politici înţelepţi, oameni de Stat demni de acest titlu nu pot arunca ţara în necunoscut — nu pot înlocui o guvernare rea cu haosul şi incertitudinea. Ţării trebuie să i se spună limpede ce pui în locul guvernului ce vrei să-l răstorni, pentru ca acţiunea să fie primită cu încredere".

Şi mai departe:

„Nu se poate face bloc sincer de exemplu de partidul oaţional din Ardeal şi partidul ţărănesc, atâta vreme cât există nepotrivirile programatice actuale".

Ceea ce credem că este destul de lămurit.

Aceasta însă nu este singura cauză care se opune înfăptuirei blocului. Lipsa de sinceritate în scopuri este cu mult mai gravă şi datorită ei blocul este o imposibilitate. Dl general Anastasiu o lămureşte în felul următor:

„Altfel toate tocmelele şi toate pertractările sunt şiretlicuri, minciuni şi farse ce unii urzesc pentru a păcăli pe ceilalţi. Iar dacă aceste pertractări se repetă, cauza este că ambele partide ţintesc fiecare în parte să înşele opinia publică.

„Partidul naţional vrea să arate că nu e „regionalist" (de-aceia s'a unit şi cu tachiştii de care politiceşte se deosebesc, dar de importanţa cărora n'au nici o teamă), iar partidul ţărănesc ca să şi camufleze internaţionalismul".

Şi d-sa continuă, punând următoarele condiţiuni pentru constituirea blocului:

„Sinceritatea în stabilirea participării partidelor la opera de gospodărie publică a acelei guvernări.

„Renunţarea la ambiţiuni şi prejudecăţi deplasate, recunoscându-se de toţi că conducerea acestui bloc trebuie încredinţată unui şef cu autoritate personală covârşitoare, iar acel şef din lagărul opoziţiei este şi nu poate fi altul decât dl profesor N. Iorga".

Ori, admiţând că dl general Anastasiu vorbeşte în numele dlui Iorga, în urma acestor condiţiuni blocul este de două ori o imposibilitate. Mai întâi, condiţiunile partidului naţionalist sunt *prea grele* pentru a fi primite de ţărănişti şi takisto-naţionali, iar în al doilea loc, prezenţa dlui Iorga în fruntea unui program care are ca prim punct „câştigarea încrederii capitalului străin" prin împiedecarea unei legiuiri economice naţionale ni se pare cu desăvârşire exlusă.

Prin urmare blocul nu se poate face.

A. R. Gus.

Epidemia de tifos abdominal din Tg.-Mureş

— Nici un caz de tifos exantematic —

Am anunţat în ziarul nostru toate fazele prin care a trecut epidemia de tifos abdominal dela Tg.-Mureş.

În ultimul timp cazurile noui se împuţinaseră, apoi deodată s'au produs câte-va cazuri mortale. Faţă de această îngrijorătoare situaţie, dl Dr. Titus Ionescu, inspector general sanitar, a plecat imediat la faţa locului spre a se convinge personal de starea lucrurilor. Dsa s'a reîntors aseară la Cluj.

Întrebându-l despre cele constatate la faţa locului Dsa ne a răspuns următoarele:

„Cazurile sporadice de tifos abdominal semnalate în Târgul-Mureş, ne-au îndemnat a lua cele mai severe măsuri pentru stingerea epidemiei. Asupra cauzelor boalei s'au făcut cercetări întinse, ajungându-se la concluzia că baccilii provin din apa râului Mureş care curge prin oraş.

În sprijinul acestei afirmaţii aduc faptul că toate cazurile s'au ivit în cartierul mărginaş cu râul. In cartierele mai îndepărtate nu s'a ivit nici un caz. Este foarte probabil că populaţia se serveşte de apa din râu, dacă nu la băut, dar la spălatul vaselor, infecţia producându-se astfel.

S'a procedat la analiza apei din apaduct în trei rânduri, la 27 Ianuarie, la 10 Februarie şi la 24 Februarie, luându-se probe din diferite guri de apă din toate părţile oraşului. Rezultatul a fost mereu negativ. S'a mai procedat şi la analiza laptelui vândut pe diferitele pieţe ale oraşului, dar rezultatul a fost acelaş.

Măsurile luate pentru combaterea epidemiei

Pentru împiedecarea lăţirei epidemiei s'au luat măsuri severe. Bolnavii cari au fost până acum izolaţi la domiciliu, au fost internaţi în spitalul instalat în acest scop, în clădirea spitalului gynecologic de femei, care a fost mutat în altă parte. Populaţiei i s'au dat instrucţiile necesare.

S'a ordonat ca populaţia să fiarbă apa, zarzavaturile, laptele etc. înainte de a le consuma. Declararea bolnavilor este obligatorie, deci se va face pe o scară mai întinsă ca până acum.

S'au mai luat dispoziţii ca medicii curanţi în mod obligator să trimită dela bolnavii lor, chiar şi dela cei suspectaţi a avea tifos abdominal, secreţiuni, la laboratorul bacteriologic de acolo, spre a se putea ţinea în evidenţă virulenţa baccililor.

De altfel, epidemia începe să scadă şi avem speranţa că în scurt timp se va stinge complect. Dela ivirea ei au fost 9 cazuri mortale. Actualmente numărul bolnavilor este de 70 72."

Este şi tifos exantematic la Tg. Mureş?

Unele gazete au vorbit de cazurile de tifos abdominal dela Tg. Mureş ca despre cazuri de tifos exantematic, alarmând populaţia. Am întrebat pe dl dr. Ionescu şi despre acest lucru.

— „Nu este adevărat — ne a spus d sa că s'ar fi ivit la Tg. Mureş vre-un caz de tifos exantematic. Ştirile unor ziare sunt ori tendenţioase ori izvorâte din necunoaşterea situaţiei. De altfel, noui cazuri de tifos exantematic nu s'au mai declarat de mult în provincie."

Activitatea şcoalei de arte şi meserii din Arad

Primim la redacţie un anuar al şcoalei de meserii din Arad, întocmit de dl ing. Constantin T. Bălteanu, directorul acestei şcoale.

Din acest anuar se constată frumoasa activitate desfăşurată de această şcoală anul trecut. Şcoala a avut la cele două secţii ale ei: metal şi lemn, 149 elevi, cari toţi, cu excepţia a 4, au trecut examenul de fine de an cu succes. Dintre elevi, 98 au fost Români, 17 Germani, 1 Sârb, 31 Unguri şi 2 Evrei. In decursul anului, şcoala a făcut o excursie în vechiul regat, elevii vizitând instituţiile cele mai de seamă ale ţării.

Ca să ne putem da seama de marea importanţă ce o au asemenea şcoli din punctul de vedere al economiei şi industriei naţionale, amintim că 200 din maiestrii conducători ai fabricei „Astra" din Arad sunt foşti elevi ai acestei şcoli. Cum elevii sunt crescuţi în spirit naţional, şcoala de sub conducerea dlui Bălteanu este un factor important în slujba romanizării industriei ardelene. De altfel, dl Bălteanu a şi fost decorat pentru rodnica dsale muncă cu „Coroana României" în grad de Cavaler.

Un bec „METALLUM" este mai bun decât alte două becuri.

Conferinţele „Astrei"

„Cultura poporului nostru"

Conferinţa dlui prof. Vladimir Ghidionescu

Aseară în sala IV a Universităţii, în faţa unui public numeros dl prof. Ghidionescu, a continuat ciclul de conferinţe ale Astrei despre „Cultura poporului nostru."

In partea întâia a conferinţei, dsa a căutat o explicaţie a cuvântului cultură, care nu înseamnă măsura în care cineva poate acumula cunoştinţe cât mai multe ci este puterea de prefacere şi înţelegere a acelor cunoştinţe, aşa că putem avea oameni cari posedă foarte multe cunoştiinţe fără a le putea spune că au şi o cultură prea frumoasă.

Pentru ca cineva să aibă o cultură superioară, e necesar în primul rând ca într'o măsură oarecare să aibă spiritul de imitaţie, combinat cu puterea de independenţă intelectuală, fără care va fi greu să şi însuşească aşa zisa cultura.

In ceeace priveşte cultura poporului român, conferenţiarul arată că s'a desvoltat din trei puncte de vedere cu totul deosebite:

1) Cultura sub forma intelectuală, din Moldova,

2) Sub forma practică socială în Muntenia şi

3) Sub forma tradiţiilor originei naţionale în Ardeal.

Din acest punct de vedere, se poate spune cu multă putere de afirmare, că poporul nostru are o cultură, care e a sa proprie eşită din o experienţă de secole.

Combinaţia acestor trei forme sub care s'a desvoltat cultura poporului românesc, trebue să ţintească la unificarea şi cultivarea poporului prin contribuţia fiecărui cetăţean spre un ideal comun al nostru, avându-se însă în vedere aceste trei forme principale de desvoltare culturală a poporului nostru.

Faţă cu cele de mai sus, d-l prof. Ghidionescu a arătat că datoria statului şi a tuturor acelora cari se îngrijesc de desvoltarea culturală a poporului românesc este de a căuta prin toate mijloacele ca să se dea o desvoltare cât mai mare şcolilor noastre, — aşa cum s'a făcut în Anglia şi în celelalte state civilizate, — şi să se caute a se aduce la şcoală toţi fii acestei ţări.

O a doua datorie a noastră, este fără îndoială ca şcoala primară, mai cu seamă, să fie adaptată la nevoile principale ale ţăranului nostru, pentruca astfel şcoala să-şi poată afirma foloasele şi să nu rămână cu totul străină de sufletul lui.

Confecţionăm tot felul de încălţăminte pentru dame şi domni în Atelierul nostru de lux, Strada Regina Maria No. 51, pe lângă preţurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

Almanah medical
1924 in pânza cca 600 pag.
Lei 200 franco 2
la Librăria Lepage, Cluj

Din cauza edificărei la magazinul de stofe şi mătăsuri
EUGEN SZABÓ
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.
!
Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe preţurile cele mai reduse
Telefon: 4-79.
3069

In jurul chestiunei
brevetelor de băuturi spirtoase
Cum se acordau aceste brevete sub regimul maghiar — Cum a procedat Consiliul Dirigent şi primele guverne dela unire — Care e situaţia de azi Ce trebue să facă autorităţile locale

Nu este pentru prima oară când ne ocupăm de chestiunea modului cum au fost acordate brevetele de băuturi spirtoase, nu numai pe teritoriul oraşului Cluj şi al judeţului Cojocna, ci pe întreg teritoriul Ardealului. Cu acest articol însă vom începe publicarea unei serii de articole în care vom arătă cu date statistice exacte, cum elementul românesc a fost uneori intenţionat şi alte ori din neglingenţă înlăturat dela dobândirea acestor brevete, şi cum ele au fost şi sunt în marea lor majoritate în posesiunea străinilor.

Cum se acordau brevetele de băuturi spirtoase sub regimul maghiar

Este cunoscut de toată lumea că sub regimul maghiar, acordarea dreptului de a vinde în localuri publice, băuturi spirtoase se dădea câtorva case care fabricau aceste băuturi, adică câtorva fabrici sau câtorva depozite mari.

Aceste case obţineau acest favor fie prin influenţa celui care era, proprietarul respectivei case, fie prin intervenţiile celor interesaţi în afacerile care, dacă proprietarul nu avea suficientă influenţă la guvernul dela Budapesta. Aceste Case producătoare îşi divizau dreptul sau favoarea pe care o căpătau dela guvern, acordând diferiţilor detailişti dreptul de a vinde băuturi spirtoase.

Acesta era sistemul sub regimul maghiar în ultimii ani înainte de războiu. In oraşul Cluj şi judeţul Cojocna, instituţia industrială producătoare de băuturi spirtoase, care poseda acest favor şi acest drept, era **Casa Czell.**

Cine a căpătat brevete în Cluj sub regimul maghiar

Această instituţie industrială care obţinuse acest mare favor dela Guvernul din B.-Pesta, bineînţeles nu acorda dreptul de a vinde băuturi alcoolice decât favoriţilor ei sau ai regimului, adică în nici un caz Românilor. Astfel se explică de ce la preluarea imperiului nici un român aproape nu era posesorul vreunui brevet de băuturi spirtoase.

Ce a făcut Consiliul Dirigent în această chestiune

La preluarea imperiului, cea mai elementară datorie a conducătorilor Ardealului de pe atunci, *în această chestiune,* ar fi trebuit să fie revizuirea tuturor brevetelor de industrie în general şi a brevetelor de băuturi alcoolice în special. Ce a făcut însă Consiliul Dirigent? La început a neglijat complect această chestiune, iar mai târziu, a recunoscut legalitatea şi valabilitatea brevetelor acordate după simpatii şi după interese de guvernele maghiare.

Mai mult de cât atât, Consiliul Dirigent şi mai apoi guvernele cari au urmat, neglijând complect nevoia imperioasă ce se simţea pentru românism în Ardeal de a smulge din mâna străinilor au început să acorde brevete tuturor acelora cari plăteau bine şi cari iarăşi în nici un caz nu puteau fi Români căci acestia nu aveau bani.

Cu chipul acesta, s'a ajuns în situaţia îngrijorătoare de astăzi, când cel puţin aci în oraşul Cluj şi în judeţul Cojocna, aproape 80—85% din posesorii dreptului de a vinde băuturi alcoolice sunt străini, dintre aceştia, în mare majoritate, evrei.

Pentru a arăta enormul pericol pentru sănătatea publică ce-l prezintă această situaţie, e de ajuns să spunem că numai în ultimele două luni autorităţile administrative oraşeneşti şi judeţene au pedepsit şi au retras brevetele la 22 de debitanţi de băuturi spirtuoase, pentru motivul că s'a constatat că aceste băuturi au fost aşa de falsificate în cât erau adevărate otrăvuri.

Intr'o asemenea situaţie, nu putem, în interesul binelui obştesc, decât să cerem autorităţilor locale o severă şi generală revizuire a tuturor brevetelor de băuturi spirtoase şi toate acele brevete cari se vor constata că au fost acordate în mod ilegal sau prin favoruri, să fie retrase şi acordate Românilor.

Alfio.

Desfiinţarea Directoratului General al Agriculturii din Cluj
— Rezultatul reformei agrare în Ardeal —
De vorbă cu dl Ionescu-Şişesti, dir. General agricol

Cu ocazia venirei în localitate a d lui Ionescu Şişeşti, director general agricol, am căutat să aflăm cauza vizitei d-sale în Ardeal şi'n acelaş timp să aflăm cari sunt nouile dispoziţiuni în ceeace priveşte desfiinţarea Directoratului General al Agriculturei din Ardeal.

D sa a binevoit să ne dea următoarele lămuriri:

„Am venit în localitate în vederea examenelor ce urmează să depună actualii profesori suplinitori dela Academia de Agricultură pentru ocuparea catedrelor de titulari.

Sunt vacante în prezent catedrele de agrologie generală, de fizică şi silvicultură, ocupate până acum de d-nii Chiriţescu, Dobrescu şi Anton, şi cari şi candidează la aceste catedre.“

*

„Reforma agrară în Ardeal a contribuit în mare măsură să aşeze România în rândul Statelor cari fac cel mai mare export de cereale, realizând beneficii cari nu pot fi neglijate nici de acei ce au toată întenţia de a discredita exportul nostru. Am ajuns azi una din cele mai importante ţări în ceeace priveşte exportul de produse agricole şi cred că cu timpul, dacă se vor face economii şi storţări, vom ajunge una una din cele mai puternice ţări în ceeace priveşte activitatea agricolă.“

*

„De multă vreme se vorbeşte despre desfiinţarea Directoratului General de Agricultură din Cluj, şi cu toate staturile făcute, nu s'a putut lichida toate actele de restanţă.“

In vederea încheerei actelor d. Director General Ionescu-Şişeşti a căutat să vină la Cluj pentru a lua toate dispoziţiunile necesare lichidării.

In locul Directoratului se va institui un inspectorat general, care va avea menirea de a controla întregul Ardeal în ceeace priveşte chestiunile agricole. — Personalul disponibil urmează a fi mutat în Administraţia Centrală a Ministerului de Agricultură, care va avea toată grija ca acestor funcţionari să li-se asigure toate uşurinţele de traiu în Capitală.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Raspanditi „Infratirea“

DE VÂNZARE
O LITOGRAFIE
ŞI O PRESĂ
de mână format 55/68 cm. în plină activitate, precum şi o Zincografie cu o maşină de reproducţie cu rase 3362-1
Adresa:
TIPOGRAFIA ROMANEASCA, ORADEA-MARE

Scrisori din Bihor
O măsură ruşinoasă: — Portretele decanilor baroului din Oradea

Este destul de recent, ca să nu să fi uitat, cazul portretelor preşedinţilor unguri şi evrei dela Camera de comerţ din Cluj, inaugurate cu concursul unor români şi cu cunoscutul scandal, care a avut ecou în toată presa românească.

Acum se înaugurează la baroul din Oradea-Mare portretele a doi foşti decani, şi ca şi la Cluj, îndemnul este dat tot de un român, de d. Dem. Debrescu preşedintele „Uniunii avocaţilor“ care — după afirmaţiunile iniţiatorilor acestei înaugurări — şi-a exprimat dorinţa de a vedea portretele cât mai multor foşti decani maghiari, pentruca să existe **continuitatea** între justiţia maghiară şi cea românească!

N'am voit să aducem în discuţie acest caz, pentru a jigni memoria avocaţilor minoritari în chestiune. L-am adus numai pentru a arăta, că este o vădită slăbiciune românească acest cult pentru străini, mai cu seamă când îi ştim prea bine ce au fost pentru noi. In timpul dominaţiunii maghiare nimeni dintre unguri nu şi-a adus aminte să înaugureze foştilor decani dela barou portrete, şi a trebuit să vină un preşedinte al avocaţilor din România, ca să sugereze această datorie!

Cazul mai are şi legături cu unele chestiuni cari iarăş nu trebuesc uitate. Anume dl Dem. Dobrescu ni-a mai dat şi în alte rânduri dovezi despre curiosul său cult pentru minoritari.

Se ştie astfel prea bine, ce urmări scandaloase a avut la intervenţia d-sale în chestiunea conflictului dintre avocaţii români şi minoritari şi cât s'a prelungit acest conflict, pentruca la urmă dreptatea românească să iasă, într'o oarecare măsură, învinsă.

Cazurile acestea învederează, că avem nevoe încă mult timp, de o educaţie naţională.

Incontestabil, sub Unguri nu s'ar fi înregistrat cu nici un preţ asemenea scandaloase lucruri.

Engros — En detail
Mare depozit cu Marfuri
de la fabricile din ţară şi străinătate!
Noutati de primavara a sosit:
Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston,
Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Pături pentru voiaj,
Pături pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la
1243 Succesori Scherer Carol si Fiul Lloyd
Gromen & Herbert
Sucursala Cluj a fabricei de postav din Sibiu:
Cluj, Calea Regele Ferdinand fost (Wesselényi M.-u.) No. 13.
En detail — Engros

Preţuri eftine senzaţionale!
LA
MAGAZINUL PARISIEN
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 12. Telefon 5-92.
Preţuri curente pe luna Februarie:
Secţia de mode pentru bărbaţi:
Cămeşi French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeşi French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeşi din zefir L 385
Cămeşi din şchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricaţie englezăscă originală lei 325,
Pălării tari fabricaţie englezăscă originală din păr de iepure lei 450,
Şapci pentru bărbaţi lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbaţi lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbaţi de în lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croşetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbaţi lei 145,
Bastoane pentru bărbaţi lei 38,
Şaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbaţi lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,
Secţia mărunţişurilor:
Batiste . . . . . 6 L
Ciorapi . . . . . 27 „
Cămeşi femeeşti . 95 „
Paltoane croşetate 540 „
Manuşi p. dame . 58 „
Şorţuri „ „ . 120 „
D. M. C. . . . . 5 „
Aţă . . . . . 9 „
Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porţelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788
Se confectionează trusouri BEBE si după comanda!! Mare asortiment în manuşi pentru barbati!! Mare asortiment în ghete barbatesti, femeesti si pentru copii! — Comenzile de aibituri pentru barbati din zefir si matasa se executa in 48 oare corespunzand la gustul cel mai delicat!!!

Strungurile „ASTRA“ sunt indispensabile in atelierele moderne

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-2)

PRESA MAGHIARĂ

Ce ar voi Ungurii!

Ziarul „*Temesvári Hirlap*“, în legătură cu noua lege, şcolară scrie următoarele:

„Legile şcolare se referă şi se aplică tuturor minoritarilor. Cei cari şi-au închipuit că unii sau alţii dintre minoritari vor fi privilegiaţi, s'au înşelat amar.

Soartea şcolilor minoritare se bazează pe principiul unei stricte paritäţi.

Tot ceiace ne doare pe noi Ungurii, doare şi pe Saşi şi Şvabi. Opera unei uniri între minoritari a fost împiedecată până acum de împrejurarea că Saşii şi Şvabii au sperat un tratament special din partea stăpânirei.

Astăzi însă, desamăgirea comună ar trebui să unească toate minorităţile din Ardeal.

Pot urma doar încercări şi mai grele pentru aceste popoare şi dacă ele se vor întâlni numai în ceasul al 12-lea al primejdiilor, unirea lor va fi prea târzie.“

Perfidia gazetei maghiare cu care vrea să înregimenteze şi pe Saşii şi Şvabii din Ardeal în oştirea iredentismului maghiar, va căpăta, sperăm, un drastic răspuns din partea acestora.

Cuminţenia adevăraţilor conducători ai Saşilor şi Svabilor de a refuza a face cauză comună cu reprezentaţii revanşarzi ai oligarhiei maghiare va rămânea aceiaşi şi pe mai departe, mai ales că „grozava primejdie“ anunţată de ziarul maghiar nu este decât că minoritarii — fără să renunţe la limba şi cultura lor — vor trebui să se acomodeze legilor statului român.

Ungurii şi tratatele de pace

„Revizuirea tratatului dela Versailles — scrie „*Aradi Közlöny*“ — este tot aşa de necesară ca şi rezolvirea problemei reparaţiunilor. Autorii tratatului dela Versailles au batjocorit istoria. Nu le-a păsat că jicnesc tradiţiile strămoşeşti, şi au trecut peste voinţa popoarelor. Acest tratat a avut scopul să şantajeze sub pretextul reparaţiilor sume imposibile dela statele învinse.“

Aceste aprecieri, pe care „*Aradi Közlöny*“, pentru a se pune la adăpost, le atribue unui politician englez, dovedesc, încă odată, sentimentele de care sunt călăuzite gazetele partidului maghiar, faţă de tratatele cari au adus noua orânduire în Europa, şi deci, şi faţă de statul nostru.

Decăderea poporului

Vin ştiri striste din Săcuime, — scrie d. Nyirö József în „*Keleti Ujsag*“. Săcuiul nu mai este cel de odinioară. S'a dedat la băutură, consumă rachiul fără nici o măsură, a devenit egoist, caracterul i s'a clătinat, urăşte pe domni, se denunţă unul pe altul la autorităţi, fac procese, omorurile se înmulţumesc şi moralitatea decade. A devenit rău şi amărât“.

Nu ştim întrucât sunt adevărate informaţiile publicistului maghiar referitoare la situaţia din Săcuime. Dacă este aşa, şi dacă dragostea şi grija de populaţia minoritară a ţării, de care fac atâta caz conducătorii partidului maghiar, sunt sincere, atunci ar putea face un mai bun serviciu populaţiei, căutând să îndrepte aceste rele şi să ridice nivelul, decât instigând-o împotriva statului şi poporului român.

Formarea publicului român

Am scris de mai multe ori de acei renegaţi al căror suflet înstrăinat nu cere nici astăzi decât gazete ungureşti.

Numărul acestora este mai mare decât s'ar crede, mai ales în oraşele de lângă graniţa apuseană.

După informaţiile noastre, gazetele ungureşti din Cluj au circa 30 procente români între abonaţii lor. Desigur, ziarele maghiare cultivă cu mare grijă simpatia acestor cititori, cari, după cum se vede, vor rămâne până la moarte slugile fără condiţie ale culturei şi sufletului maghiar.

In legătură cu aceştia ziarul „Keleti Ujság“ scrie cu satisfacţie următoarele:

„Constatăm că în opinia publică românească se întăreşte acel curent, a cărui formare a fost o preocupare de căpetenie a ziarului „Keleti Ujsag“.

Nu credem că aceste rânduri ale confratelui maghiar vor ruşina pe acei Români din Ardealul desrobit cari nu se sfiesc să primească „să fie formaţi“ de „Keleti Ujság“ şi de celelalte gazete ungureşti.

Sufletul lor este înt'atâta de înstrăinat, încât acesta a devenit absolut insensibil în chestiuni de demnitate naţională.

Care este limba sioniştilor din Ardeal?

In ultimele şedinţe ale Camerei şi ale Senatului s'a desbătut chestiunea limbei materne a ungurilor din Ardeal.

Ca să nu rămână nici o nedumerire asupra acestei probleme, ziarul evreilor din Ardeal, „Uj Kelet“, în numărul cel mai proaspăt de la 24 Adar anul 5684, calendarul ebraic, constată următoarele:

„Limba maternă a evreilor din Ardeal este cea maghiară. A tăgădui acest lucru ar însemna delapidarea(!) adevărurilor evidente. Că într'adevăr limba maghiară este cea maternă, o recunosc, fără şovăire, chiar şi cei mai fantastici sionişti.“

STAI!! AM GĂSIT!!

Unde se pot afla în întreagă România cele mai noauă mai frumoase şi mai eftine paltoane de

PRIMĂVARĂ

pentru dame modele din

WIENA, PARIS SI BERLIN.

2032 Lloyd

Acestea se găsesc la magazinul de mode pentru Dame şi bărbaţi

Diamantstein si Moskovics

Cluj, Reg. Ferd. (Wesselényi) 25.

Visă-vi de postă. — Orice Doamnă sau D-soară poate găsi haine pe placul său. — Priviţi galantarul şi magazinul fără a fi obligaţi a face cumpărături.

Reclama este sufletul comerţului!

Ştiri din Sibiu

De la Consiliul de Răsboiu al Corpului VII.

In seziunea Februarie a. c. înaintea Consiliului de Răsboiu al Corpului 7 Armată Sibiu, s'au judecat următoarele procese mai importante:

1. Procesul soldatului Branzea Pantelimon din Reg. 58 Inf. acuzat de dezertare la înamic, prin aceea că în luptele din jurul comunei Geamănul din jud. Gorj, şi-a părăsit unitatea.

2. Procestul soldaţilor Scundu Ion şi Jorca Toma, din Reg 18 Inf. acuzaţi de dezertare la înamic prin aceea că au dispărut dela unitatea lor, cu ocazia luptelor în timpul retrageri armatei noastre, de lângă Costeşti. In timpnl desbaterilor s'au audiat mai mulţi martori, în parte favorabili acuzaţilor.

In urma apărărei D-lui avocat N, Băltăreţu, toţi acuzaţii mai sus arătaţi au fost achitaţi de orice penalitate. Consiliul a fost prezidat de Dl Colonel Minculescu, iar acuzarea a fost susţinută de St. Comisar Regal Locot. Palade.

3. Procesul soldatului Ceoabă Nicolae, acuzat de furt prin efracţie şi al lui Cioară Nicolae, acuzat de furt prin escaladare. Ambii au fost condamnaţi, primul la o simplă pedeapsă corecţională de 20 zile închisoare, şi al doilea, la 15 zile.

4. Procesul soldatului Poroineanu Mihail din Reg. 4 Grăniceri, acuzat de rănire, prin aceea că în ziua de 25 Sept. 1922 a împuşcat pe Kis Francisc, conductorul podului umblător de pe râul Crişul Negru. Prin desbaterile orale s'a stabilit că glonţul a pătruns prin ambele maxilare, ieşind afară prin obraz.

In urma unei deliberări de o oră, Consiliul a achitat pe acuzat de orice penalitate. Apărarea, acuzaţilor a fost reprezentată tot prin D-l avocat Băltăreţu.

Mittel.

Conducator technic,

găseşte imediată angajare la un mare institut din Transilvania. Condiţiunile de angajare se vor adresa la acest ziar, care va trimite oferta la locul competent. 3352-2

Ofertele se vor pune în plic dublu. Pe unul se vor adresa la acest ziar, pe al doilea va rămânea nescris.

Iezuitismul dlui Sándor József

In jurul unor declaraţii făcute coresp. ziarului „Ujság“

Una din cele mai bătăioase figuri dela Cameră este fără îndoială, dl deputat din partidul maghiar, Sándor Jozsef.

Deşi toată lumea ştie că dânsul a fost acela care, — înainte cu vre-o zece ani, când nu-şi înfăşura gâtul cu tricolorul maghiar care-i serveşte azi de cravată, — aranjase la „Reduta“ din Cluj o serie de adunări poporale în chestiunea aşa zisului „pericol valah“, a luptat şi propovăduit că Românilor să nu li se mai îngăduie să cumpere pământ (vezi hotărîrea din 1914 a lui „Magyar Szövetség“), — totuşi d-sa nu se sfieşte azi să sfideze pe aceia contra cărora a instigat o viaţă întreagă.

Perfidia d sale se evidenţiază şi cu prilejul ultimului său interview dat corespondentului bucureştean al ziarului „Keleti Ujság“.

„Mă ocup încă din tinereţe cu situaţia politică, culturală, socială şi economică a României — a început d-sa. Inainte cu vre-o 40 de ani, când eram redactorul unei gazete, am scris că poporul român are multe însuşiri bune şi dela anul 1856 el a luat un avânt care se poate compara cu renaşterea japoneză“.

(Lucrul care l'a îndemnat pe dl Sándor să lucreze în tovărăşia contelui Apponyi pentru destiinţarea elementului românesc N. R.)

„In statutele societăţii „Emke“ am stabilit ca scop desvoltarea unor sentimnnte frăţeşti între locuitorii Ardealului“.

(Ceia ce, după părerea Ungurilor, nu se putea obţine decât prin maghiarizarea valahilor! N. R.)

„După ce am intrat în parlamentul român, — dat fiind că în trecut am avut întotdeauna idei liberale (!) — am încercat o apropiere spre liberali. In urma unor elemente nevoase şi şoviniste mi-am luat cale spre stânga.

M'am încrezut într'o apropiere către partidul naţional.

Convieţuim doar de veacuri **şi avem aceiaşi cultură!**“

(Că unguri din Ardeal ar avea aceiaşi cultură cu acelor de felul dlui deputat Socol din partidul naţional, se prea poate; dar cu a adevăraţilor intelectuali români ardeleni — niciodată. N. R.)

„Mai pe urmă, — spune d. Sándor — am constatat o mare simpatie din partea partidului ţărănesc, care s'a manifertat şi cu prilejul evenimentelor din săptămâna trecută.“

*

Aceste declaraţii perfide ale dlui Sándor Jozsei denotă o incontestabilă consecvenţă cu toată activitatea dsale din tecut.

Cât timp a fost secretarul societăţii antiromâneşti „Emke“ d-sa lucra cu asiduitate pentru exterminarea românilor. Astăzi se mulţumeşte a ne desconsiderea suferinţele din trecut în propria noastră ţară care, pentru d-sa este subt tutela Ligii Naţiunilor, provoacă scandaluri prin necuviinţe neobiciunite decât la Budapesta, decâteori ia cuvântul la Cameră, având o atitudine „condamnabilă“ chiar şi după aprecierile filominoritarului ziar „Adevărul“ din Bucureşti.

Iezuitismul actualelor d-sale declaraţii ne repugnă astăzi mai mult — decât antiromânismu-i făţiş de altădată.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă orele 10 jumate: IOHN GABRIEL BORKMANN (a treia reprezentaţie din ciclul literar pentru muncitori. Preţuri reduse. Seria 271).

Duminecă, matineu: FIICA NABOBULUI DIN DOLOVA. (Preţuri reduse. Seria 272).

Duminecă seara: MICUL CADET. (Operetă cu Tolnay. Abonament de zi 94. A. Seria 273).

Hârtie **Lichtpaus** pozitiv-negativ I-a 2744-1 la libraria LEPAGE Cluj.

MAGAZINUL URANIA

Preţuri curente pentru primăvară:

Haine pentru bărbaţi calitate bună	1700
Haine de kamgarn pentru bărbaţi făcute după măsură	2400
Haine bărbăteşti Scheviot	2600
Haine bărbăteşti Kamgarn	2900
Haine pentru bărbaţi din stofă albastru inchis sau covercot	3900
Pardesiuri de primăvară double	1880
Pardesiuri calitatea bună	2250
După măsură din stofa cea mai bună	2800
Paltoane de primăvară pentru dame:	
Din postav lucios	2100
„ material Covercot	2600
Modele din Wiena	3150

Confecţionăm după măsură din stofă adusă orice haine pe lângă garanţie după ultimul jurnal de modă.

Mare asortiment in stofe pentru dame şi bărbaţi

MAGAZINUL URANIA

Cluj, C. Regele Ferdinand fost (Ferencz J.-u.) Nr. 34. Visavi de Cinema Urania.

Lloyd 2032-2

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Berea-Nutritoare „HERCULES“

„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Convocare.

Banca de păstrare și de credit din Cluj, își va ținea a XXIX **adunare generală** în ziua de 16 Martie 1924 la 10 oare a. m. în localul propriu Cluj, Piața Unirei 7 (,ost Mátyás Király tér).

Ordine de zi:

1. Raportul Direcțiunei și Consiliului de Administrație despre activitatea instituției în anul 1923.
2. Verificarea și aprobarea bilanțului și împărțirea beneficiului.
3. Modificarea paragrafului 19 din statute.
4. Modificarea paragrafului 15 din statute a pensiilor funcționarilor institului.
5. Alegerea pe 3 ani a trei membrii în Direcțiune și a membrilor în consiliu de administrație.

La această adunare numai acei Domni acționari au drept de vot în numele lor sau fiind plenipotențiat, cari au depus acțiile împreună cu cuponul la caseria institutului Cluj cu o zi înainte de data convocărei până la oare 5 p. m.

Totodată încunoștințăm pe Dnii acționari că atât raportul anual al Direcțiunei, cât și Bilanțul începând din 3 Martie, vor fi afișate și se pot vedea în oarele oficioase. Cluj, 28 Febrnarie 1924.

3353 **Direcțiunea**

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 2 Martie 1924

CINEMA SELECT

Film de aur!

ATLANTIDE

Istorie romantică în 2 serii 12 acte. In rolul principal **Stacia Napierkovska**, prima balerină rusa dela Opera din Paris.

Luni, 3 Martie:

ATLAS. Seria I.

CINEMA URANIA

Istoria Habsburgilor!

Impărăteasa Elisabeta a Austriei.

Film senzațional din viața dinastiei Habsburgice. In rolul principal contesa **Larich**, nepoata împăcătesei.

Luni, 3 Martie:

BIJOU.

CINEMA APOLLO

Dolar și franc.

Seria II.

Senzațională dramă de aventuri in 2 serii și 17 acte.

Luni, 3 Martie:

Fii lui Samson.

MICA PUBLICITATE

DE VÂNZARE BRUTARIE cu toate multe și locuința Strada Anton Pan Nr. 16.

STANIOL REPR. SI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE

CLUJ. CEREȚI OFERT. 5

Singura marca veritabila este

DIANA Franzbrantwein.

Să observam marca DIANA.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Primăria orașului cu conziliu Hunedoare.

Nr. 294 — 1924. dm.

Publicare.

Târgurîle de țară din anul 1924 ale orașului Hunedoara se vor ținea în următoarele zile:

I. La 2, 3, 4 Aprilie st. n târg de vite, iar la 5 Aprilie târg de mărfuri.

II. La 1, 2, 3 Iuniu târg de vite, iar la 4 Iunie târg de mărfuri.

III. La 7, 8 Iuliu târg de oi, la 9, 10, 11 Iuliu târg de vite iar la 12 Iuliu târg de mărfuri.

IV. La 11, 12, 13 Novembrie târg de vite, iar la 14 Novembrie târg de mărfuri.

TEOFIL TULEA primar.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Ce mai modernă și mai higenică baie din Ardeal este

Baia „Diana”

din Cluj care are baie de cade si aburi zilnic.

33

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canăda și Argentinia ți câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

„OLIMPIA” BODEGA SI RESTAURANT

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

3291

Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1025 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Miercuri 5 Martie 1924.

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

TRATATIVELE ROMÂNO-RUSE

La Viena vor începe zilele acestea tratativele pentru reluarea relațiilor normale între Rusia sovietică și România.

Însemnătatea politică a acestei conferințe nu este nevoie să fie demonstrată. Interesele ambelor țări pretind ca raporturile dintre ele să fie lămurite și așezate pe baze cari să asigure o bună învoire. Deasemeni sunt de rezolvit o mulțime de chestiuni născute din împrejurările războiului, privind ambele state.

Întârzierea reluării unor raporturi normale cu Rusia sovietică nu se datorește în nici un caz României. Vina, dacă este, cade întreagă în sarcina regimului politic din Rusia. Condițiunile în cari s'a produs uriașa schimbare de regim stârnită de revoluția rusă, politica urmată de soviete, întreaga lor activitate, au făcut cu neputință restabilirea legăturilor între fosta împărăție a țarilor și restul lumii occidentale. Dela 1917 și până astăzi, Rusia a trăit izolată. Faptul că sovietele n'au voit să-și asume nici una din obligațiunile pe cari Rusia țaristă le contractase față de diferite națiuni, împresiunea de nestabilitate care se degaja din examenul stărilor turburi din Rusia, au determinat toate statele să întrerupă orice legături cu republica sovietică.

Nici un stat n'a recunoscut *de jure* regimul sovietelor și nici unul n'a reluat relațiunile obișnuite între națiuni. Ținuți atâta vreme în această izolare, de pe urma cărula situațiunea internă a Rusiei devenise atât de grea, conducătorii sovietelor și au schimbat politica la un moment dat și, fie prin declarațiuni publice, fie prin discrete intervenții, s'au arătat dornici să restabilească relațiile cu celelalte țări, chiar dacă această restabilire înseamnă o abandonare în parte a unora din pructele programului lor politic de a guverna.

Așa s'a făcut că la două din ultimile conferințe internaționale, dela Genua și la Geneva, să apară alături de diversele delegații ale statelor, participând de drept la dezbateri, reprezentanții Rusiei sovietice. Faptul acesta a fost în adevăr nou, fiindcă în analele internaționale nu se cunoaște ca la o conferință internațională să participe, chiar fără titlu oficial, delegații unui stat al cărui regim nu este recunoscut și cu care nimeni n'are nici un fel de raporturi. Dar participarea aceasta semi-oficioasă a Rusiei la cele două conferințe o constituit primul pas spre reluarea relațiunilor internaționale ale Rusiei. Austria, Italia și acum în urmă Anglia au pus bazele reluării raporturilor cu Rusia.

In ceiace privește țara noastră, restabilirea legăturilor normale cu rușii a întârziat nu numai din motive de ordin politic internațional, ci și din cauza atitudinei sovietelor cari n'au voit să recunoască unirea Basarabiei cu România. Era imposibil pentru noi să reluăm relațiile cu Rusia, câtă vreme conducătorii sovietelor nu voiau să înțeleagă că actul de unire a Basarabiei cu România, săvârșit în virtutea principiului de auto-determinare de voința unanimă a basarabenilor și înăsprit prin recunoașterea lui de către toate statele, nu mai putea fi adus în discuțiune.

Se pare că în vremea din urmă, conducătorii Rusiei și au dat seama că trebue să recunoască actul de unire. Deși ziarul „Izvestia" a publicat o declarație a lui S'eklari, prin care se arată că Rusia nu va accepta niciodată pierderea Basarabiei, credem totuși că oamenii dela conducerea Rusiei s'au convins de greșeala politicii lor de până acum în chestiunea Basarabiei.

Altminteri tratativele cari urmează a se începe la Viena ar fi dela început expuse eșecului. Sunt multe și foarte spinoase chestiunile pe cari delegații celor două state vor avea să le examineze și să le rezolve. Mărturisim totuși convingerea că, studiate cu atențiune și privite în spirit de bună înțelegere de o parte cași de cealaltă, ele se vor putea soluționa spre folosul ambelor țări ale căror interese nu pot fi apărate decât la adăpostul unei trainice și sincere înțelegeri.

Protecția naturei

Frumusețile naturale ale țărei noastre ca și bogățile ei, tot atât de însemnate ca și cele din alte țări, nu ne sunt destul nici de cunoscute, nici de prețuite.

Nevoia grabnică de a ne interesa de ele, cât și de a le apăra, fiindcă fie din neștiință fie din rea voință sau din forța împrejurărilor multe din ele au căzut pradă distrugerii, a făcut pe un distins profesor al Universității noastre să ia cuvântul într'nn cerc științific, pentru a arăta pericolul la care sunt expuse aceste frumusețî naturale și care ar fi mijloacele prin cari s'ar putea înlătura acest pericol.

Civilizația, când n'a ținut seamă decât de trebuințele oamenilor, a fost în toate timpurile și oriunde un dușman al naturii.

Animale au fost stârpite pentru îmbrăcămintea omului, păduri au căzut jertfă fie pentru pășunatul vitelor, fie pentru trebuințele industriale, mărite tot mai mult cu cât a crescut și pofta de câștig a omului.

Popoarele din Apus, înspăimântate de repeziciunea cu care se distrug dela un timp încoace frumusețile naturale, au luat măsuri pentru protecția lor intactă, creînd în acest scop parcuri naționale, rezerve forestiere și monumente naturale.

Flora și fauna munților, cascadele, lacurile și cheile apelor, văgăunile și peșterile cu formațiunile lor concreționare (stalactide și stalagmite), codrii și dumbrăvile dela câmp și dela munte sunt la cea mai mare parte din țările Europei cât și în America, la adăpost de mâna necruțătoare a omului.

Ceea ce au făcut alții nu trebue să întârziem a face și noi.

Avem atâtea monumente ale naturii, cari dispar, se ruinează, se dărâmă, se transformă din neștiință sau rea voință.

Din cauza unei exploatări neraționale, de mult. Munții Vrancei nu mai sunt aliceva decât creste pleșuve; la fel și mare parte die cei ai Bihorului. Sub ochii noștri sunt amenințate de distrugere coastele Dornugledului din Banat, renumite prin flora lor mediteraniană, balta Dunărei cu lumea ei de păsări mai bogată decât aceea a văiei Nilului, pădurea Letea din delta Dunărei, o formațiune naturală, alcătuită din plante unice în ținuturile noastre.

Se cuvine dar, ca să luăm măsuri cât mai e timp pentru stăvilirea distrugerei și ruinării monumentelor naturei, expropriind pe deoparte pe seama statului anumite rezerve ca: parcuri naționale sau monumente naturale și ocrotind natura prin legi speciale împotriva dușmanului ei cel mai de temut, omul.

Vom arăta astfel nu numai că suntem în stare să ne prețuim frumusețile naturale din țara noastră, dar că știm să le acordăm dragostea și protecția de care au nevoie, pentru a fi transmise intacte generațiilor viitoare, cari la rândul lor să se poată bucura și folosi de ele.

Ceaiul dela Reg. 83. infanterie

In sala de recepție a reg. 83 infanterie a avut loc Joi seara un ceaiu dansant, la care au participat toți ofițerii din garnizoana Cluj, în frunte cu dl general Petala. Programul a fost bine ales. Copii de trupă din muzica regimentului au executat un reușit quintet. D-na Căpitan Avram a cântat în mod artistic „Ave Maria" de Bach acompaniată la violoncel de dl slct. Nebert și la pian de d-na Lt. Ignat. Au urmat o doină foarte mult aplaudată cântată tot de d-na Căp. Avram și un reușit quartet de Bethoven executat de dnii Sabou Nebert, Studnico și Drăgoi. Căpitanul Petriman a încheiat programul cu câteva cântece franțuzești, cântate cu o frumoasă voce de bariton. După aceasta s'a servit ceaiul, și în urmă s'a dansat până târziu.

Noua lege a chiriilor

Prelungirea contractelor pe 3 ani. Stabilirea chiriilor. Regimul Prăvăliilor

Proectul legei chiriilor a fost întocmit. Rămân de rezolvit doar chestiuni de mică importanță, cât și hotărârea de a se prelungi contractele până la 26 Oct. 1926 sau până la 23 Aprilie 1927. Vom rezuma mai jos părțile lui esențiale.

Principiile intangibile ale legei sunt următoarele:

1. Funcționarii, pensionarii, văduvele de război, orfanii, invalizii și toți cetățenii cari nu au un venit mai mare de 80.000 lei plătesc de 4 ori chiria din 1918.

Tot atât vor plăti chiar dacă au un venit suplimentar (dintr'o avere personală) care nu trece însă de 50 la sută din salariul anual.

2. In categoria 2 a, intră toți acei cari au un venit de peste 80.000 lei până la maximum 250.000 lei. Aceștia vor plăti o chirie proporțională pornind dela 4 ori chiria din 1916 și ajungând la 12 ori chiria din 1916.

Pentru ambele aceste categorii, nimeni nu va putea plăti mai mult de cât 20 la sută din venitul anual global astfel cum e înscris în roluri.

3. In sfârșit în a treia categorie intră toți acei cari au un venit de peste 250.000 lei, cari vor plăti proporțional, o chirie ce se poate urca până la 25 de ori chiria din 1916.

Care contracte se prelungesc?

Se prelungesc până la 6 Ma (23 Aprilie st. v.) 1927 în folosul chiriașilor și în prevederile legii numai.

1) Contractele având de obiect locuința chiriașilor sau subchiriașilor cetățeni români.

2) Contractele având de obiect locuința chiriașilor sau subchiriașilor străini, în serviciul Statului, județelor sau comunelor sau a întreprinderilor dependente de acele autorități.

3) Contractele ce privesc localurile ocupate de stat, județe comune cât și acele închiriate pentru legații, consulate și locuințele membrilor corpului diplomatic și consular.

Toate contractele neintrând în prevederile de mai sus cad în regimul dreptului comun, beneficiarilor acestora acordându-li-se un termen de grație de 1 an.

Chiriașului, pentru a se bucura de beneficiile legii, i se cer condițiile următoare: a) să aibă principala așezare în localitatea unde se află instalat imobilul; b) să-i folosească personal; c) să nu posede, ei sau soțiile lor, în localitate un imobil sau apartament liber; d) să nu fi închiriat sau vândut după 1 Aprilie 1920 un imobil sau apartament.

Stabilirea chiriilor, Regimul prăvăliilor

Calculele chiriilor tuturor contractelor de închiriere, cari beneficiază de dispozițiunile art. 1 și 3 al acestei legi se va face luându-se de bază în vechiul Regat chiria plătită la 23 Aprilie 1916, iar în celelalte părți ale țării acea plătită în Aprilie 1914.

In calculul chiriilor din teritoriile alipite coroana se va socoti pretuindeni drept un leu, iar rubla drept 2 lei 50.

Chiriașii localurilor ocupate pentru exercițiul unui comerț, industrie sau profesiune, vor plăti pentru termenul acordat de un an o chirie fixă nesusceptibilă de a fi sporită prin justiție, conform dispozițiunilor de la categoria 2 a și a 3 a, enunțate mai sus în principiile intangibile ale legii.

Rolul comisiilor de arbitri. Regimul sub-închirierilor

Comisiunile arbitrare vor fixa chiriile ținând seamă de valoarea locativă a imobilului și de venitul anual al chiriașului.

Pentru stabilirea valoarei locative a imobilului va lua în considerație situația și starea imobilului precum și numărul încăperilor, iar pentru fixarea veniturilor chiriașiului va lua în considerare venitul său propriu și jumătate din veuitul fiecărei persoane cu care locuește împreună.

In afară de aceasta va mai ține seamă de numărul membrilor din familie, aflați în sarcina chiriașului, precum și de orice alte împrejurări speciale fiecărui caz în parte.

Actualele sub-închirieri, prelungite conform cu legea de față, rămân în folosul întreg al proprietarului, când încăperile au fost subînchiriate nemobilate, subînchiriașii acestora devenind de drept chiriași ai preprietarului.

Prelungirea acestor contracte se fac exact cu aceiași chirie, plătită în cursul anului 1923, fără a putea fi sporită.

Evacuări

Numai proprietarii cetățeni români, astăzi chiriași sau tolerați indiferent de data de când sunt proprietari dar până la 1 Ianuarie 1924 dacă erau stabiliți în localitate dinainte de 1 Ianuarie 1923 și dacă locuința ce o ocupă este insuficientă pentru ei și familiile lor, potrivit condiției, stării și profesiunii lor, au dreptul a se muta în casele lor, evacuând pe chiriași, sub condițiunea de a le locui ei și familiile lor, în tot cursul aplicațiunii acestei legi.

Nu vor putea fi evacuați în tot cursul prelungirii acordată prin legea de față:

1) funcționarii și pensionarii cu singura condiție ca toți aceștia să aibă această calitate la promulgarea legii de față, chiar dacă contractul de închiriere este încheiat pe numele celuilalt soț, sau al părinților, suficient fiind ca să locuiască împreună.

2. Invalizii, orfanii și văduvele de război.

3. Statul județele sau comunele pentru localurile ocupate în orice scop.

Proectul de lege mai vorbește de instanțele de judecată și de hotărâre și de comisiunile arbitrale, care se înființează pe lângă fiecare Curte de Apel și tribunal în localitățile unde există numai acesta din urmă, compuse din doi magistrații și un delegat al fiscului, în sarcina cărora va fi hotărârea fixărei chiriilor, în conformitate cu dispozițiile acestei legi.

INFORMATII

— **Protejarea industriei naţionale.** Inspectoratul industrial regional din Cluj a primit un ordin al Ministerului de resort prin care i se face cunoscut următoarea măsură luată de Minister, în vederea protejărei industriei sârmei din Ardeal:

„S'a dat în consecinţă ordin vămilor, — zice ordinul Ministerului, în senzul că importul colacilor de sârmă să fie permis numai până la data de 1 Aprilie c. Până la această dată, industria sârmei (fabrica dela Ghiriş) va putea instala o nouă maşină cu aburi de 2000 cai putere, astfel că va putea fabrica sârmă în aşa măsură ca să satisfacă toate cererile fabricelor de cuie din ţară.

— *Pentru o mai bună lămurire a opiniei publice româneşti asupra scopurilor urmărite de Fundaţia Culturală „Principele Carol" — secţia de propagandă a a acestei Fundaţii a hotărât să publice în câteva din ziarele româneşti, săptămânal, articole datorite celor mai de seamă reprezentanţi de astăzi ai scrisului românesc. Primul articol: „In pragul căminului cultural" publicat în numărul nostru de astăzi este scris de cunoscutul poet dl Nichifor Crainic.*

— **Dela Operă.** La Opera Română din localitate s'a cântat ieri în matineu „Faust" de Goumod. In rolul lui Valentin a apărut pentru întâia oară tânărul element al Operei, utilizat până acum în cor, dl Căldăraru. Prin o voce puternică, dar încă în desvoltare, printr'un joc de scenă destul de format, dsa a câştigat simpatia publicului.

Ministerul Finanţelor a delegat pe ziua de 1 Ianuarie a. c. în postul de subadministrator la Administraţia financiară din Cluj pe dl Aurel A. Pop, fost şef de secţie. Prin această delegaţie s'a pus la locul meritat cel mai destoinic funcţionar din Administraţia financiară.

— „Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat, oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în sumă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25,000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului.

Câştigurile sunt garantate.

— Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj.

Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat pr'n poştă."

— **Reuniunea „Sf. Maria"** va aranja Sâmbătă, la 8 Martie, o *Serată* cu tombolă şi dans, în saloanele Cercului Militar.

— **Pierdut** la Biblioteca Universităţii trei indexe pe numele Maria Iepure, Lia Lascu şi Ioan Iepure. Cine le-a găsit e rugat să le lase la portarul Universităţii centrale.

— **Noul revizor şcolar al jud. Cojocna.** Dl Bazil Poruţiu, profesor a fost numit pe ziua de 1 Februarie revizor şcolar al jud. Cojocna, dl Wilt rămânând numai revizor al oraşului Cluj.

*

Ministerul de justiţie a comunicat tuturor instanţelor judecătoreşti şi sedriilor orfanale din Ardeal, că până la tranşarea chestiunei sechestrelor asupra salariilor magistraţilor în favoarea institutiilor de credit din plugarie, toate sumele rezultate din aceste sechestre se vor consemna pe numele oficiului financiar iar recipisele se vor înainta Directoratului general al justiţiei din Cluj.

Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig" la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi veţi primi deslusirile necesare.

— **Intoarcerea dlui Septimiu Mureşianu.** Dl Septimiu Mureşianu care se află la Bucureşti se va întoarce abia Miercuri în localitate.

— **In jurul constituirii comitetelor şcolare.** Prefectura judeţului a primit noui instrucţiuni în ce priveşte constituirea comitetelor şcolare, instrucţiuni după care aceste comitete se vor forma numai pe lângă şcolile primare de stat şi nu şi pe lângă cele confesionale.

— **Relaţiile autorităţilor cu străinătatea.** Direcţia postelor din localitate a primit un ordin după care nici o corespondenţă a autorităţilor noastre cu autorităţile străine să nu poate fi trimisă direct ci numai prin intermediul ministerului de interne şi al celui de externe.

— **Convocarea primpretorilor.** Pentru ziua de Joi sunt convocaţi la Prefectura judeţului toţi pretorii pentru a căpăta ultimele instrucţiuni în chestiunea construcţiei noilor localuri de şcoli în jud. Cojocna.

— **Serata studenţilor în agricultură.** Sâmbătă seara a avut loc în saloanele „Cercului Militar" din localitate serata artistico-dansantă a studenţilor în agricultură din Cluj, dată sub patronajul Dnei şi Dlui Petrini director general al agriculturii. Festivalul s'a început cu câteva cântece executate de corul studenţilor Academiei de agricultură, condus de dl A. Jarotzky dela Opera Română. Dra A. Medianu, Dna Nina Hodoş şi Dl Şaranlei dela Teatrul Naţional au spus versuri, iar Dnele Mimi Nestorescu, Silvia Tiron şi Dl Săveanu dela Operă au cântat diferite cânţece româneşti şi arii clasice. Şi-a mai dat concursul şi cunoscutul violoncelist, dl C. de Angelis După terminarea programului a urmat dans până dimineaţă.

— **Un nou concurs pentru statuia lui Avram Iancu.** Comitetul de iniţiativă pentru ridicarei unei statui lui Avram Iancu a hotărât ţinerea unui nou concurs de machete pe ziua de 15 Mai, modificând şi condiţiile concursului şi urcând suma de execuţie a statuei la două milioane plus materialul.

— **Activarea construcţiei noilor localuri de şcoli.** In urma unui ordin al ministerului de instrucţie, prefectura judeţului Cojocna a ordonat tuturor primpretorilor din judeţ ca să ia dispoziţiile necesare pentru ca până la 1 Aprilie să fie tăiate toate lemnele necesare noilor localuri de şcoală care cu aceea dată vor începe să se construiască.

— **Carnavalul Clujului.** Carnavalul Clujului din anul acesta este neobişnuit de bogat în baluri. Numai în ultimele două zile, Sâmbătă şi Duminecă, au fost la Cluj 13 baluri, între cari şi acel al surdo-muţilor.

Concerte simfonice la Cluj. La cererile insistente ale publicului doritor de muzică bună, maestrul I. Bobescu a hotărât să aranjeze o serie de concerte simfonice cari vor avea loc de două ori pe lună, în sala festivă a Prefecturei, Sperăm că această ştire va bucura pe toţi clujenii cu cultură muzicală. Numărul acestora este atât de mare în oraşul nostru, încât necesitatea concertelor simfonice este tot mai imperioasă. Dat fiind însă marile greutăţi cu cari trebue să lupte cei cari au luat asupra lor sarcina înfăptuirei acestui frumos plan cultural, se cere ca autorităţile noastră să le stea intr'ajutor şi să le dea tot sprijinul necesar, ca publicul să aibă posibilitatea de a participa cât mai curând la aceste mult aşteptate concerte.

Toată lumea aleargă la Dacia (Str. Gen. Poetaş 29) Bodegă şi restaurant unde zilnic se servesc cele mai renumite vinuri si bere proaspată. Grătar special. Vin 9 lei Klgr. Zilnic concertează Carol Rezes.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenţi cu retribuţie lunară în următoarele centre din Ardeal: Braşov, Arad, Careii-Mari, Bistriţa, Deva, Timişoara şi Caransebeş. Ofertele se vor adresa direcţiunei ziarului.*

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 4 Martie 1924

CINEMA SELECT

Senzaţie mondială!

Pielile roşii.

Senzaţională dramă in 2 serii şi 12 acte intr'un singur program. In rolul principal: M. Gualta Ausonia.

CINEMA URANIA

BIJOU.

Comedie picantă în 6 acte. In rolul principal Fernanda Negri Iouget şi Camillo de Riso.

CINEMA APOLLO

Senzaţie acrobatică!

Fii lui Samson.

Mare dramă senzaţională în 6 acte. In rolul principal Luciano Albertini.

STAI!! AM GĂSIT!!

Unde se pot afla în întreagă

România cele mai noauă mai frumoase şi mai eftine paltoane de

PRIMĂVARĂ

pentru dame modele din

WIENA, PARIS SI BERLIN.

2032 Lloyd

Acestea se găsesc la magazinul de mode pentru Dame şi bărbaţi

Diamantstein si Moskovics

Cluj, Reg. Ferd. (Wesselényi) 25.

Visă-vi de postă. — Orice Doamnă sau D-soară poate găsi haine pe placul său. — Priviţi galantarul şi magazinul fără a fi obligaţi a face cumpărături.

:: Foiletonul „Fundaţiei culturale Principele Carol" ::

In pragul »Căminului cultural«

de Nichifor Crainic

Nevoia culturii în massele de jos o simţim mai mult noi cărturarii decât massele înşile. Şi se înţelege. Cultura nu e instinctivă ca foamea, ca iubirea, ca setea sau ca ura, ci dimpotrivă, arta care prelucrează instinctele ce stau la temeiul vieţii, căutând să domolească pe cele rele, să împuterniciască, transfigurând, pe cele bune. Instinctele sunt ale vieţii, ale oricărei vieţi. Ele trăesc la fel în om şi'n dobitoc. Cultura e o distincţie sufletească. Ea începe acolo unde încetează animalul. Vă aduceţi aminte de minunea Domnului Isus Cristos din ţinutul Gadarenilor. Erau acolo oameni în cari se sbuciuma, se strâmba şi spumega puterea diavolească. Şi din ochii albaştri ai lui Isus au coborât peste ei, pătrunzându-i până în adânc, forţa pacificatoare a spiritului Dumnezeesc. Duhul rău vânzolit în oamenii aceia s'a înfrânt şi a fost gonit în turma de râmători. Acolo, între dobitoace, instinctul era la locul lui. Iar oamenii, tămăduiţi, au redevenit oameni. Harul acesta făcător de minuni îl are cultura: ea singură desface pe om din pornirile animalice care-l năbuşă. Şi e firesc ca mai întâiu cărturarii, trecuţi cu sufletul prin lumina minunii, să simtă nevoia de cultură şi pentru masse.

Deaceea, Fundaţia Culturală „Principele Carol" hotărîtă să întemeeze Căminurile de luminare, îşi razimă iniţiativele pe râvna cărturarilor cari trăesc în mijlocul poporului. Această râvnă de activitate Fundaţia nu vrea s'o tragă de partea ei din trufaşele înfumurări „apostolice" cu care, dela o vreme, ne place să ne măgulim, noi între noi. Ea vrea s'o tragă din conştiinţa umilită şi indignată a crudelor stări de fapt. Căci cine cunoaşte condiţiile sufleteşti şi fizice în care trăesc massele — şi cine nu le cunoaşte azi? — nu poate culege în inima lui măguliri înfumurate, ci umilinţi îngenunchiate. Şi cine are conştiinţa marilor lucruri ce-ar trebui să fie peste cele ce sunt, nu poate să rămână nezguduit sub grelele porunci de viaţă şi de moarte ale neamului său. Asupra noastră, a cărturarilor călăuzi, se prăvălesc ca stâncile, osânde din trecutul apropiat. Pe acela să nu-l mai judecăm. De câte ori vom face, critici pasivi, procesul celor ce ar fi trebuit să fie, de atâtea ori vom consimţi să purtăm osândele moştenite. Indignarea va rodi numai prin munca îndârjită şi umilită pe care o va stârni.

Vijelia vremii noastre a spulberat aparenţele şi a desgolit realitatea crudă: poporul trăeşte încă în stare de natură, sub imperiul instinctelor primitive şi al practicelor primitive. El stăpâneşte unul din cele mai frumoase şi mai bogate pământuri ale continentului, fără să-l stăpâniască. De fapt, acest pământ, cu belşugul câmpiilor, cu zăcămintele de păcură şi de cărbuni ale dealurilor, cu creerii de metal scump ai munţilor, cu codrii şi turmele, cu apele, cu fluviile şi marea lui, — el ne-a creat, el ne hrăneşte din dărnicia lui, el ne stăpâneşte. Cu sufletul, pe care îl are poporul nostru, am putea să fim domnii acestui pământ şi nu-i suntem încă decât paraziţii; ne mulţumim, pur şi simplu, cu ceeace el ne îmbie. Spiritul rassei nu s'a ridicat încă vultureşte, să-l vadă, să l măsoare, să l ticluiască, să împlânte în el templele culturii, să-i smulgă din mărunţaie comori de civilizaţie. In piatră zace aurul, în pământ păcura. Sufletul dormitează, uriaş, în adâncul mulţimii. Şi precum e nevoie de o technică industrială pentru a pune în valoare bogăţiile pământului, tot astfel e nevoie de o tehnică culturală pentru a valorifica zăcămintele de preţ ale sufletului popular.

Dela legea învăţământului primar obligatoriu, s'a crezut că această tehnică o poate da şcoala singură. A fost o iluzie deşartă. Care e sporul de bine al satelor noastre vârâte cu arcanul amenzilor în maşina celor cinci clase primare? Puiul de sătean prins, fără voia părinţilor, în mecanismul şcoalei e, după termenul legal, aruncat şi părăsit din nou în libertatea firii. In câţiva ani, năvala mediului primitiv înnecă în sufletul lui bruma de carte agonisită în silă. Abia dacă-i rămâne în degete deprinderea semnelor convenţionale ale unei iscăliturі, stângaciu sgâriată pe declaraţiile dela primărie ori dela judecătorie. La atâta se reduce rezultatul şcoalei.

El este egal cu nimic. E dureros să ni-o mărturisim, dar şcoala cea atât de confundată cu apostolatul, în limbajul festiv al congreselor, e de fapt un faliment. Absolventul redevine analfabet. Mediul natural deabia aşteaptă să-l smulgă şcoalei ca să l înghită. Iar sfertul de sută ai „luminaţilor" pe care statisticile îl opun masselor neluminate e o iluzie născută din falş optimism. O luptă se dă în cuprinsul satelor, între două elemente disproporţionate: deoparte, elementul de cultură, redus, al şcoalei; de cealaltă elementul covârşitor de deprinderi naturale al vieţii populare.

Cel dintâi e trecător, pentrucă durează numai cinci ani: celalalt e permanent, Cum ar putea şcoala cu mijloacele ei puţine să creeze un mediu de cultură, biruitor, peste mediul de primitivă permanenţă al vieţii rurale?

Iată, deci, constrângătoarea necesitate a „Căminului Cultural"! El vine să continuie, social, şcoala. In conflictul dezastruos dintre şcoală şi natura primitivă, el vine să aducă un întreg arsenal de arme noui, cari, mânuite cu

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă **CZINK.**

Pentru monumentul lui Aurel Vlaicu

— Lista deschisă de ziarul „Infrăţirea“ —

larul „Infrăţirea	Lei	500
. Tătărăscu, subsecretar de stat	„	200
. Bănescu, prof. univ. şi deputat	„	100
r. G. Leon, prof. univ.	„	300
r. Augustin Pordea deputat	„	300
urel Esca, dir. Băncii Marmorosch	„	100
atriciu A. Chişu	„	100
Total:	**Lei**	**1600**

Ce este cu subcomisiunea administrativă

Care este rostul acestei subcomisiuni şi din cine e formată — Un răspuns ziarelor maghiare

In săptămâna trecută a avut loc la primăria oraşului şedinţa comisiunei administrative a judeţului Cojocna şi oraşului Cluj.

După cum am anunţat la timp, această şedinţă a fost consacrată în primul rând dărilor de seamă asupra activităţei fiecărui organ administrativ, dări de seamă pe cari de altfel le-am publicat în numărul nostru de Joi.

Ziarele maghiare din localitate, conform obiceiului lor, au găsit şi de data aceasta ocazia de a lovi şi de a calomnia autorităţile româneşti.

Aşa ziarul „Ujság“ spune, că în ultimul timp, prin iniţiativa d-lui prefect al judeţului, comisiunea administrativă care e cea mai înaltă instanţă locală în materie de administraţie, şi care în acelaş timp este forul al doilea după consiliul oraşului, a fost desfiinţată, sau, mai exact zis, că i s'a luat atribuţiunile de for de apel contra hotărârilor consiliului oraşului.

Mai mult încă, acelaş ziar maghiar afirmă, că s'a înfiinţat o subcomisiune a acestei comisiuni, care ar fi formată din d-l prefect ca preşedinte şi din alte persoane numite de d sa sau însuşi de către favoriţi de ai guvernului.

Că prin urmare, comisiunea administrativă nu ar mai avea alt rost decât de a discuta chestiunile generale de administraţie.

In realitate iată cum stă chestiunea:

Dl Prefect al judeţului dorind să dea mai multă autoritate hotărârilor comisiunei administrative pe de o parte, şi pe de altă parte, dorind accelerarea lucrărilor comisiunei pentru a evita marile restanţe de până acum, de comun acord cu unanimitatea membrilor comisiunei a hotărât următoarele:

1. Se va alege o subcomisiunea formată din câţiva membrii ai comisiunei administrative, care se va întruni într'una din zilele ultimei săptămâni înaintea şedinţei comisiunei administrative şi care va studia separat toate cererile ce se fac comisiunei administrative şi toate apelurile făcute contra hotărârilor consiliului oraşului.

Hotărârile acestei comisiuni nu sunt definitive, ci servesc numai cu titlu de informaţie pentru comisiunea administrativă care singură poate lua hotărârea valabilă şi definitivă, în cazul când petentul nu face apel la Minister în contra ei.

Cu chipul acesta, lucrările comisiunei administrative s'au accelerat aşa de mult, în cât nu mai înregistrează decât foarte puţine restanţe, iar hotărârile ei sunt mult mai juste şi mai autoritare.

Iată care e adevărul şi iată cum ziarul maghiar şi de data aceasta şi-a demascat reaua credinţă şi ostilitatea faţă de toate autorităţile româneşti.

Alfio.

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editit Masson-Paris. Cereţi catalog

Ce a dat partidul naţional României-Mari

Singurile foloase ale ideei blocului — Cercetarea valorii partidelor noastre
Rolul partidului naţional: cum ar fi trebuit să se manifeste şi unde a ajuns
Observaţii juste din partea unui ardelean

Discuţiunile din jurul blocului au avut darul de a aduce în discuţia publică valoarea intrinsecă a fiecărui partid, ca şi aportul politic al fiecăruia în comparaţie cu celelalte partide.

Aceasta este desigur un succes pentru purificarea atmosferei politice. Căci din această încercare de forţe şi valori, s'a dovedit că partidul ţărănist a lansat ideea împiedecărei legilor economice nu pentrucă avea vre-un temeiu politic să o facă, ci pentrucă aşa i s'a cerut de aiurea. Partidul naţional a acceptat propunerea partidului ţărănist pentrucă ea corespundea unor vechi gânduri ale lui.

In acelaş timp, pentru a se afla posibilitatea sau non posibilitatea unei apropieri între partidele politice ale opoziţiei, s'a căutat să se explice fiecare program în parte, analizându-se tendinţele şi credinţele cari stau la baza partidelor noastre de astăzi. Firesce. toată această vastă analiză s'a făcut fără sistemă, disparat şi adeseori insuficient. Cel dintâi care a răspuns însă dorinţei publicului de a şti, de a cunoaşte, a fost d. Jorga, care într'un interview acordat ziarului „Adevărul“ face o largă cercetare critică asupra partidelor politice. Concluziunile la cari ajuns d. Jorga cu acest prilej, sânt foarte puţin favorabile şi partidelor de opoziţie şi blocului.

In ceea ce priveşte viaţa politică a Ardealului, partidul naţional interesează îndeosebi, pentrucă pornit, de aici, partidul naţional se pretindea a fi micul depozitar al intereselor acestei provincii. Cum a răspuns partidul naţional acestor interese? Iată o chestiune la care trebuie să se dea un răspuns. In „Neamul Românesc“ d. Ion Băilă, el însuşi ardelean, caută să dea un răspuns, şi desigur în observaţiile sale nepărtnitoare se resfrânge cugetarea întregului Ardeal. D. Ion Băilă scrie:

„Un lucru însă trebuie să se ştie. Factorii hotărâtori din Ardeal şi-au încărcat conştiinţa cu o vină, care nu li se va putea ierta: Au condus trebile acestei provincii astfel, în cât prin greşelile lor de tot felul au condamnat-o la pasivitate faţă de marea şi greaua operă a refacerei şi consolidărei Statului şi neamului românesc. Oricât de mult s'ar arunca vina asupra Vechiului Regat, vinovaţii cei mari sânt conducătorii Ardealului, cari n'au ştiut să apere preţiosul patrimoniu, coordonând interesele lui cu interesele neamului întreg. In parte din greşeală, în parte însă din scopuri bine calculate, Ardealul a fost deadreptul împiedecat de a'şi da contribuţia la refacerea României întregite“.

Aceste rânduri confirmă toate afirmaţiunile noastre despre partidul naţional, şi precizează admirabil „greşelile“ voite ale acestui partid.

Şi mai departe:

„Vinovăţia conducătorilor ardeleni constă în fap'ul că n'au voit sau n'au putut să pătrundă realitatea şi să se conformeze ei. Dacă îşi dădeau seama de aceasta, ar fi trebuit să înţeleagă că, de bine de rău, conducerea Statului român numai de la Bucureşti se putea face şi nici de cum de la Cluj“.

Această justă observaţie explică obârşia întregei politice a partidului naţional, totdeauna abătături de interesele noastre generale româneşti. Se cunoaşte politica de învrăjbire pe care partidul naţional a dus-o în tot timpul acelei faimoase campanii extra-parlamentare. Această politică se duce şi astăzi pe chestiunea funcţionarilor ardeleni. Iată ce constată d. Băilă, ca urmare a acestei politici:

„Recunoscând acest adevăr, ei ar fi trebuit ca în locul politicianilor vanitoşi şi nepregătiţi să fi trimis forţe de muncă dintre vrednicii funcţionarii din Ardeal, ca aici, la centru, să se dea chestiunilor ardeleneşti rezolvarea cuvenită. La unele resorturi au fost aduşi Ardeleni de către Guvern şi aici lucrurile s'au îndreptat, de şi cu greu, dar s'au îndreptat spre mulţumirea reciprocă. Conducătorii ardeleni au împiedecat însă, pe cât au putut, venirea funcţionarilor la centru.“

Aşa dar, nu numai noi judecăm astfel. Nu *numai noi — din patimă politică ar zice — „Patria“ — cutezăm să învinuim partidul naţional că a dus Ardealal la inacţiune tocmai în aceste vremuri când* România *întregită avea mai multă trebuinţă de jertfă şi precepererea tuturor. Pentru noi este satisfacţie, deşi am fi vrut mai bine să fiin profeţi mincinoşi. Căci din nefericire partidul naţional nu şi-a înţeles menirea în caadrele românismului integral.*

A. R. Gus.

PRESA MAGHIARĂ

Ardealul — colonie

„Ardealul este o colonie — scrie „Ellenzék“ — a cărei sudoare ce curge rău nu serveşte decât să mâne moara capitalului bucureştean.“

Deoarece ştim bine că Ardealul numai atunci n'ar fi „colonie“, decât dacă ar aparţine Ungariei, ne lipsim de osteneala de a convinge de contrarul pe *„Ellenzék“*.

Zamolxe şi „Uj Kelet“

Ziarul evreiesc „Uj Kelet“, în numărul dela 25 Adar Rison anul 5684, calendarul ebraic, scrie următoarele:

„D. Lucian Blaga a înfăţişat în Zamolxe pe Isus Christos. Ceiace spune autorul despre creştinism este curagios. Aceasta s'ar putea poate astfel rezuma:

Nu Evreii au ucis pe Christos ci creştinii, în deplină cunoştinţă de cauză, declarându-l drept Dumnezeu şi ridicându-i altar.

Afirmaţia aceasta este curagioasă din partea unui creştin.

Cu acest prilej constatăm încăodată că Evreii dela *„Uj Kelet“* nu se sfiesc să falsifice realitatea de dragul unui nou argument şi armă contra religiei creştine.

„Zamolxe“ al dlui Blaga este omul *superior* de totdeauna şi nu are nimic de-a face cu o religie anume. Interpretarea dlui Giszkalay dela *„Uj Kelet“* tradează îndeajuns sentimentele dsală faţă de tot ce nu este evreiesc.

Iarăşi Liga Naţiunilor!

„Tratatul de pace — scrie d. Paál Árpád în *„Keleti Ujság“* — dovedeşte că există nu numai minorităţi de rasă ci şi de religie şi de limbă. Dacă nu vom putea ajunge la un acord în această privinţă cu guvernul, nu vom avea altă cale, decât să ne căutăm dreptatea la Liga Naţiunilor. Vom avea grije ca să se respecte obligaţiile internaţionale.

Adevăraţii ponegritori ai ţării nu suntem noi, ci cei ce ne iau în nume de rău că ne căutăm dreptatea chiar şi înaintea forurilor internaţionale.

Sperietoarea aceasta vecinică cu Liga Naţiunilor, şi ameninţarea partidului maghiar că va lua calea străinătăţii pentru a răspândi şi acolo calomniile la adresa statului român, — nu ne mai emoţionează.

Il asigurăm însă că ridicolele lui ameninţări cu străinătatea nu ne vor împiedeca nici în aplicarea de-opotrivă a legilor ţării şi nici în repararea nedreptăţilor trecutului faţă de elementul românesc — azi naţiune dominantă — care trebue să'şi ocupe locul ce'l merită în această ţară.

Manierele lui „Ellenzék“

Obiectivitatea noastră în chestiunea generalului Bem a scoş din sărite pe ziarul „Ellenzék“.

Deşi noi nu afirmasem altceva decât că Moţii lui Avram Iancu nu pot fi *„forţele reacţiunei, asupririi şi ale absolutismului curăţite de generalul Bem în 6 săptămâni de pe pământul Ardealului“* — cuvintele sunt ale lui „Ellenzék“ — confraţii noştri „asupriţi“ ne taxează drept „partizanii celei mai crasse ignoranţe“, „decăzuţi“ etc.

Hotărât lucru, că gazetarii partidului maghiar, crescuţi în şcoala maghiaro prusacă este păcat a se sta de vorbă. Ei nu au ştiut să ţină niciodată calea de mijloc, necesară într'o discuţie civilizată şi au preferat întotdeauna argumentul insultei şi al ciomagului.

Fără a avea pretenţia de a putea schimba însuşirile cuiva când ele sunt consecinţa creşterei şi a rassei, facem pentru ultima oară atenţie gazetele horthyste asupra acestei maniere de discuţie, aşa de puţin conforme cu „cavalerismul“ şi „civilizaţia“ afişate cu atâta îngânfare în toate ocaziile de ţii „nobilei“ naţiuni maghiare.

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!
Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi!
Preţuri eftine senzaţionale!
Eisenstädter Fülöp si Sotii
(Ţoştul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.
Vânzare de cărucivare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucări pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantarul nostru. :-: 3170.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

ricepere şi râvnă, vor cuceri auzele cele dintâi. După planul ast, în care e conceput, el e estinat să fie ca o şcoală seundară şi ca o Universitate, cu racter şi practic şi ideal, al stalui. Technica culturală capătă fiinţa lui un caracter de conuitate şi permanenţă, opus meului natural de totdeauna. Stând neîntrerupt contact cu Funda- Căminul are posibilitatea să nă în directă atingere perifecu centrul, revărsând mereu uri de lumină din isvoarele ntrale ale culturii naţionale căcele mai depărtate margini ţară. Căci astăzi, configuraţia urală înfăţişează două zone rente între cari nu există apape nici un fel de comunie: zona oraşului şi zona saă. Una în care, oricum, doă cultura; alta, în care, netăuit de trist, domină natura. O me de comunicare între ae două zone cu nivel diferit te să întreprindă Căminul. O me de nivelare, adică de rire a masselor rurale din stade natură în starea de cul-

mnul distinctiv al Statelor zate e funcţionarea tot mai intensă a aparatelor de cultură prin care materialul prim al sufletului popular se transformă din rob în stăpân al naturii. Faţa sălbatecă a pământului, supus, capătă o expresie de frumuseţe strălucitoare a muncii şi a inteligenţi omeneşti. Statul nostru e abia pe jumătate civilizat. El înfăţişează alături de palatul proaspăt şi măreţ al oraşului coliba mizerabilă, aceeaşi de două mii de ani a satului: expresia libertăţii alături de expresia robiei. Căci dacă în svârcolirile gemute ale istoriei noastre, am dat peste cap, rând pe rând, robii străine şi lăuntrice, robii politice, robii sociale şi economice, marea mulţime a poporului nostru zace încă în cea mai de pe urmă dintre robii: robia neştiinţei. E cea mai lungă şi mai josnică. Şi atâta vreme cât va mai dura, toate libertăţile răscumpărate cu sânge vor rămâne încuiate sub lăcate grele. Punând cultură în sufletul mulţimii, i-am pus în braţul voinic aceea miraculoasă iarbă a fiarelor care va sparge ultimele lăcate şi va da de perete porţile largi — către lumina adevăratei omenii.

Cronica femenină

Să facă femeea politică?

— Câteva constatări cu prilejul unei conferinţe —

Am audiat şi eu conferinţa ţinută săptămâna trecută de dl prof. Univ. Ştefănescu Goangă, şi pot cu suflet deschis să declar că Auditoriul femenin n'a fost de loc mulţumit de ea.

Sub prestigiul ştiinţei dsa a expus o serie de diferenţieri fizico-psihice, cari ar exista între femei şi sexul bărbătesc.

Pe baza acestor constatări dsa crede de recomandabil să ni se circumscrie activităţile, în sensul de a fi excluse dela ocupaţiunile ce reclamă logică, simţul abstracţiunilor, al generalităţilor — de cari, după d. prof. femeile ar fi lipsite.

Concedăm psihologiei exactitate irefutabilă în cercetările ei asupra sufletului femenin, — primim ca irecuzabilă afirmaţiunea ei că nu sântem apte pentru îndeletnicirile de raţionament înalt, — mai concedăm că lacunele psihice femeeşti vor fi veşnice, că adică ori câte veacuri de cultură vor trece peste materia noastră cerebrală, fineţea mentalităţii bărbatului nu o vom câştiga niciodată....

Opunem însă o rezistenţă dârză noi femeile, când se preconizează măsura de a ni se închide accesul câmpului politic.

D. prof. argumentează: — Politica se face pentru avântate doctrine, pentru abstracţiuni şi pretinde dela campionii ei sacrificii întru idealizm, — femeea element intuitiv şi practic, n'are ce căuta aici.

O singură pildă, ca să probăm că şi femeea se jertfeşte pentru idealuri politico-sociale. Sub regimul ţarist femeile au umplut cu miile temniţile din Siberia şi Rusia europeană, şi tot cu miile au murit, ucise de călăi şi armată. Noi mai ştim apoi că politica se înflăcărează pentru, ideile abstracte, câtă vreme face... opoziţie. Ajunsă la guvern, în dosul abstracţiunilor, se desemnează curând interesul material de persoane, de gaşcă, de clasă socială.

Noi mai ştim că înşişi socialiştii extremişti şi cei moderaţi, luând frânele statului în mână, au ars aripile doctrinelor înflăcărate, şi s'au îngrijit de pământeştile interese ale unor personagii, ale unor categorii sociale, în deauna altora.

(Dovadă: Rusia, Austria, Germania, unde, pe lângă altele, tagma intelectualilor a fost sacrificată.)

Partidele revoluţionare fiind atât de egoiste şi materialiste, ce să ne aşteptăm dela cele burgheze?!

Oare cei ce refuză colaborarea noastră în lupta politică nu fac aceasta sub impulsul temerei că după victorie, le-am pretinde să împartă prada cu noi?!

Mai ştim şi faptul că diferenţieri anatomice, fiziologice, psihice, există nu numai între sexe, ci şi între *clase*.

1. *In şcoalele din Lausanne, între anii 1902—1904 s'a comparat* înălţimea copiilor cu oare care stare, cu copiii săraci.

Luăm numai băieţi: La 14 ani, cei cu stare, înălţime 1.50-1 m.; — săracii 1.46-2 m. — greutatea, aceeaşi vîrstă: primii 40-5 kg. — secunzii, 37.8 kg. Forţa la dinamometru, aceeaşi vîrstă: 24.8 kg.; — 23.3 kg.

Inteligenţa, mai vioae la prima categorie, mai oblusă la a doua.

Insăşi durata vieţii e mai lungă la oamenii cu stare de cât la sărmani. Iau numai bărbaţi.

Intre 40—44 ani mor, în Franţa, la zece mii inşi de fie care categorie, 89 patroni, 131 amploiaţi, 159 lucrători. Intre 40—49 ani, — 115 patroni, 180 amploiaţi, 208 lucrători. ş. a. m. d.

Este o banalitate: — păturile de jos sânt intuitive şi practice. Cu toate desavantajele trupeşti şi sufleteşti, categoriile inferioare, sătule de tutela claselor suprapuse, s'au luptat pe propria lor socoteală şi au cucerit dreptul electoral şi pentru ele.

In ciocnirea de interese şi forfota de patimi din cari se ţese viaţa socială, muncitorimea şi ţărănimea au judecat că numai proprii lor reprezentanţi în parlament le vor apăra bine cauza lor. Şi au avut mare dreptate.

Sătule de vitrega tutelă a bărbaţilor, femeile judecă la fel cu clasele nedreptăţite până mai ieri: — nu mai alesele lor le vor studia cu solicitudine lipsurile ce îndură şi le vor face legile de cari au nevoie.

In căsătorie tratată ca minoră, în fabrică exploatată de patroni, în profesiunile libere exclusă de la multe demnităţi, nu pentru că n'ar avea competenţă, ci fiindcă bărbatul nu vrea să renunţe la monopolul lor — femeea va apela la semenele ei pentru deslegarea tuturor pricinilor în cari e interesată. De altfel, d. prof. spunea că sântem excelente pentru a activa în instituţiile cu caracter de ocrotire socială.

Nu urmează de aici că în incinta unde se făuresc legile, se fixează dările şi se repartizează veniturile bugetare, glasul nostru trebuie să răsune şi să fie ascultat, căci femeile ar veni cu informaţii din lumea umililor a căror apărare se cuvine să o susţinem?

Spirite gospodăreşti, nu am fi noi admirabil indicate — după chiar logica dlui prof. — în gospodăria comunală, ce ar trebui să-şi ia sarcina de-a ieftini cele necesare existenţei claselor nevoiaşe?...

Participarea noastră la viaţa politică, precum vedem, este salutară nu numai pentru noi, ci şi pentru alte grupări omeneşti.

Peste tot globul pământesc, doar 15 state există încă (dintre cari 8 în Europa) unde femeea se află în stare de sclavie politică.

Generaţia femenină actuală sau cea viitoare va înplânta steagul biruinţei politice şi în aceste ultime cetăţui — cu sau fără voia doctrinarilor antifeminişti.

Lelia P.

Conducator technic,

găseşte imediată angajare la un mare institut din Transilvania. Condiţiunile de angajare se vor adresa la acest ziar, care va trimite oferta la locul competent. 3352-2

Ofertele se vor pune în plic dublu. Pe unul se vor adresa la acest ziar, pe al doilea va rămânea nescris.

DE VÂNZARE

O LITOGRAFIE ŞI O PRESĂ

de mână format 55/68 cm. în plină activitate, precum şi o Zincografie cu o maşină de reproducţie cu rase 3352-1

Adresa:

TIPOGRAFIA ROMANEASCA, ORADEA-MARE

Pedepsirea orchestranţilor Operei Romane

Orchestranţii Operei Române cari la 24/6 Ianuarie au refuzat să cânte „Imnul Regal“ au fost pedepsiţi

Pentru sărbătorirea zilei de 24 Ianuarie st. v. s'a aranjat — după cum se ştie — la Teatrul Naţional din localitate un festival artistico-literar.

La acesi festival, conform programului dinainte stabilit dinpreună cu membrii orchestrei urma să se cânte de orchestra Operei Române *Imnul Regal*. La festival însă, în loc de orchestră, Imnul Regal a fost cântat de cor. Publicul a aflat mai târziu că această subită schimbare de program s'a datorit faptului că membrii orchestrei, înaintea începerei festivalului cu câte-va ore, au refuzat sa cânte *Imnul Regal*.

Acest refuz a indignat adânc publicul şi pe toţi acei cari avuseseră solicitudine faţă de membrii acestei orchestre, atunci când cereau sprijinul opriniei publice în lupta pe care o duceau cu direcţia Operei pentru îmbunătăţirea situaţiei lor materiale.

Comitetul Operei a luat în desbatere această chestiune într'una din recentele sale şedinţe, la care au luat parte Dl Popoviciu-Beireut, directorul Operei; Dl N. Bănescu, rectorul Universităţii, membru în comitetul Operei; Dl Gh. Dima, directorul Conservatorului, membru în comitet şi Dl C. A. Dima prof. univ., membru în comitet.

Comitetul a judecat refuzul orchestrei din punctul de vedere al neexecutării unei clause a contractului, luând ca împrejurare agravantă faptul că refuzul s'a produs chiar la un Festival Naţional şi fiind vorba de Imnul Regal.

Abaterea dela regulament şi dela contract dovedinduse, comitetul a adus la cunoştinţa reprezentanţilor orchestranţilor, că în conformitate cu regulamentul, aplică fiecărui membru care a refuzat să cânte, o amendă de 600 lei.

Pedepsirea orchestranţilor este o satisfacţie dată opiniei publice adânc jigmită în sentimentele sale naţionale.

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAŢII SÁNDOR. Cluj, Calea Regele Ferdinand 18. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Almanah medical

1924 in pânza cca 600 pag. Lei 200 franco 3 la Librăria Lepage, Cluj

Bedrich Smetana

— Caracterizare şi note biografice —

(Cu ocazia centenarului marelui compozitor ceh)

Bedrich Smetana (născut la *2 Martie 1824*, mort la 12 Mai 1884) este, cu drept cuvânt considerat ca un creator, nu numai al operei cehe, dar şi al muzicei naţionale cehe moderne, în general. Fără el nu pot fi înţeleşi compozitorii cehi de mai târziu, Dvorak, Fibich, Kovarovic nici Suk, Novak şi Janacek.

Ca un geniu care şi-a consacrat întreaga viaţă artei, Smetana este unul dintre primii compozitori mondiali şi muzica sa, prin urmare, cu toate că e străbătută de un pur spirit ceh, aparţine întregii lumi.

Viaţa lui Smetana a fost o luptă continuă contra prejudecăţilor epocei sale şi pentru întreţinerea existenţei. Cariera sa a început-o ca un virtuos al pianului, după absolvirea şcoalei lui Prokes la Praga. Pentru ca să trăiască a trebuit să dea lecţii în familia contelui L. Thun. A părăsit acest post în 1847, ocupând situaţia de capelmaistru şi dând concerte independent, dar în curând a căzut într'un impas financiar, care l'a obligat în 1848 să se adreseze lui F. Liszt, căruia i a trimis cu o dedicaţie una din primele sale compoziţii *„Six morceaux caractéristiques“*, pentru piano. Increderea în Liszt n'a fost zadarnică. Liszt a descoperit marele lui talent şi s'a îngrijit de publicarea compoziţiilor sale. I-a dat apoi sprijin financiar pentru fondarea unui institut propriu şi l'a invitat acasă la el, la Weimar. De acolo s'a născut amiciţia călduroasă între cei doi maeştrii. In anul 1749 el s'a însurat pentru prima dată cu Ecaterina Kolarova, pe care o cunoscuse din copilărie.

In 1856 a fost numit directorul societăţii filarmonice din Goetheborg în Suedia, unde a lucrat până la 1861.

La Goetheborg a scris primele sale poeme simfonice *„Richard al III-lea, Tabăra lui Waldstein“* şi *„Haakon Jarl“*. După reîntoarcea în Boemia a întreprins dese turneuri prin Germania, Olanda şi Scandinavia, dar activitatea să se învârteşte mai mult împrejurul patriei sale. In 1862 a început să compună prima operă a sa *„Brandenburgii în Boemia“* a cărei premieră a fost jucată la Praga, la 5 Ianuarie 1866. Curând după aceasta, la 30 Mai 1866 s'a jucat pentru prima dată şi cea mai cunoscută operă a lui *„Mireasa vândută“*

Capo d'opera dramatică a lui Smetana a fost *„Libuşe“*, operă — făcută pe o dramă din mitologia cehă, terminată la 1872 dar jucată abia la inaugurarea Teatrului Naţional din Praga la 1881. Intre timp a devenit primul dirigent şi şeful Operei la vechiul Teatru Naţional.

In anul 1874 Smetana ca şi Bethoven a început să sufere de halucinaţii auditive, care l'au redus în cele din urmă la surzenie definitivă, forţându-l să renunţe la situaţia de dirijor. Ultimii zece ani ai vieţei lui, cu toate acestea, a fost timpul cel mai roditor din toată activitatea lui creatoare. Atunci a scris cea mai strălucită lucrare simfonică, *„Patria mea“*, (1875—1879), care e apoteoza istoriei cehe şi a spiritului naţional.

Dintre ultimele opere sunt unele mai uşoare „Sărutul“ (1876), „Secretul“ (1875) şi „Stânca dracului“ (1882). Ultima lucrare a lui Smetana a fost quartetul D-moll (1883).

Boala de urechi a lui s'a transformat în curând într'un dezastru. Incă din 15 Noembrie 1883 el a asistat la premiera operei sale „Libuşa“ în noua clădire a Teatrului Naţional. Câtva timp după aceasta el a fost cuprins de alienaţie mintală şi a murit la Praga, la 12 Mai 1884.

Cel mai mare merit a lui Smetana rămâne în aceea că a reuşit să întroducă în muzica dramatică şi simfonică caracterul naţional manifestat în cântecul populaţiei şi în limba cehă, în spiritul principiilor şi idealurilor lui Liszt şi ale lui Wagner, a căror continuator a fost, dar nici odată un imitator. Muzica sa este absolut originală, creată prin geniul personal al artistului, care prin studii întinse a ajuns până la complecta perfecţiune pe terenul teoretic, având un program şi un scop clar.

TELEGRAMA

Sosindu-ne un mare transport din renumitul Cheag Bavaria Gebruder Bayer Augsburg in cutii de 50, 100 si 250 grame.

Inchegarea 100.000 litri lapte cu I Krg.

Se vinde numai la Angrosişti. Societatea in nume Colectiv AL. T. BĂBEANU & COMP. T.-SEVERIN.

MAGAZINUL URANIA

Preţuri curente pentru primăvară:

Haine pentru bărbaţi calitate bună . . . 1700
Haine de kamgarn pentru bărbaţi făcute după măsură 2400
Haine bărbăteşti Scheviot 2600
Haine bărbăteşti Kamgarn 2900
Haine pentru bărbaţi din stofă albastru inchis sau covercot 3900
Pardesiuri de primăvară double 1880
Pardesiuri calitatea bună 2250
După măsură din stofa cea mai bună 2800

Paltoane de primăvară pentru dame:

Din postav lucios . . . 2100
„ material Covercot 2600
Modele din Wiena . . 3150

Confecţionăm după măsură din stofă adusă orice haine pe lângă garanţie după ultimul jurnal de modă.

Mare asortiment in stofe pentru dame şi bărbaţi

MAGAZINUL URANIA

Cluj, C. Regele Ferdinand fost (Ferencz J.-u.) Nr. 34. Visavi de Cinema Urania.

Lloyd :-: 2032-2

O anchetă interesantă

Numărul societăților pe acțiuni din România în anul 1922 — Repartiția lor pe provincii

Ministerul industrii și comerțului prin direcțiunea sa statistică întreprinde o anchetă anuală, pentru culegerea datelor privitoare la afacerile realizate în cursul unui an de toate societățile pe acțiuni din întreaga țară. In cursul anului 1922, adică după bilanțurile publicate conform legei, la începutul anului 1923, funcționa în întreaga România Mare un număr de 1650, de întreprinderi, reprezentând uu capital de 12.162.027.638 lei și 07 bani. La finele anului 1921 funcționau numai 1266 societăți, reprezentând toate la un loc, un capital de 8.095.429.263 lei și 02 bani. Așa dar, dela un an, la altul, societățile pe acțiuni au crescut și ca număr și prin capital.

Toate aceste societăți pe acțiuni cari funcționau în anul 1922, cuprind patru categorii principale de întreprinderi: Băncii în număr de 683 cu un capital de 3.334767.780 lei și 16 de bani, și societăți diverse cu un camăr de 152.548.514 lei și 91 bani.

In vechiul regat, funcționau la sfârșitul anului 1922, un număr de 258 bănci, reprezintând un capital de 2.416.821.470 lei, apoi mai funcționau 440 societăți industriale cu capital de 9.203.625.033 lei: în sfârșit 149 societăți comerciale cu un capitat de 1.040.117.892 lei și 24 societați de diferite întreprinderi având un capital de 128.729.500 lei.

Astiel în total, vechiul Regat avea în anul 1923 un nume de 871 societăți pe acțiuni cu un capital de 9,888.285.896 lei.

In Transilvania, numărul total al societăților pe acțiuni la finele anului 1922, a fost de 564 cu un capital de 1.786.324.672 lei care pe categorii se distribue astfel: 297 bănci cu un capital de 731.175..379 lei, 207 societăți industriale cu un capital de 967.727.167 lei, 55 de societăți comerciale cu un capital de 54 493.900 lei și 5 societăți diverse cu un capital de 23.828.023 lei.

In Banat, au fost 183 de societăți anonime cu un capital de 308.114.250 lei distribuite astfel pe diferitele categorii: 112 bănci cu un capital de 106.948.860 lei, 6 societăți industriale, cari reprezentau un capital de 193.997.469 lei și 11 societăți comerciale reprezentând un capital de 7 167.921 lei.

In Bucovina, au funcționat până la finele anului 1922, un număr de 21 societăți cu un capital de 115.151.870 lei repartite astfel pe cele trei grupe: 9 bănci cu 47.931.870 lei capital 10 societăți industriale cu capital de 50.220 000 lei și 2 societăți industriale cu capital de 7 milioane lei.

In Basarabia, sunt cele mai puține societăți. Numărul lor la finele anului 1922 a fost de 11 cu un capital de 64.150.949 lei, repartizate astfel: 7 bănci cu 21.890.000 lei capital, 3 societăți industriale cu 34.400.000 lei capital și o singură societate comercială cu un capital de 7.860.949 lei.

No. 46—924.

Concurs

Spitalul „Berta" din Sânnicolaul-Mare publică concurs pentru ocuparea următoarelor posturi:

1 Econom (funcționar de gospodărie).
1 Mecanic Cl. III.
1 Supraveghetoare Cl. II.
1 Grădinar.
2 Infirmiere Cl. II.
1 Meseriași.
1 Portar.

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt invitați a-și înainta cât mai urgent cererile timbrate Direcțiunii susnumitului Spital, unde vor primi deslușiri referitoare la leafă indemnizații etc.

3354 **Direcțiunea Spitalului.**

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curățim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

MICA PUBLICITATE

DE VÂNZARE BRUTARIE cu toate multe și locuința Strada Anton Pan Nr. 16.

Cronica muzicală

Concertul Voileanu-Bobescu-de Angelis

Sâmbătă a avut loc al IV-lea concert de muzică de Cameră dat de valoroșii măeștrii *Ana Voileanu* (pian), d. *I. Bobescu* (vioară) și d. *de Angelis* (violoncel).

Deși concertul s'a ținut într'un timp absolut nepotrivit, totuși, un distins și entusiast public a umplut sala.

Programul a fost din bucăți de Haydn, Grieg și Wolff—Ferrari. Dat fiind că cei cari au interpretat bucățile muzicale sunt — după cum se știe — maeștrii în adevăratul înțeles al cuvântului, concertul de Sâmbătă seara a fost o adevărată sărbătoare artistică.

Minunata noastră artistă d-ra A. Voileanu a dovedit încă odată că stă în fruntea tuturor pianistelor din Ardeal, fără deosebire de naționalitate. Arta d-sale de o delicateță ce iese din comun, se joacă cu orice dificultate tehnică, iar felul cum interpretează cele mai dificile bucăți dovedește o adâncă înțelegere a intențiilor autorului.

Dl I. Bobescu, a fost acelaș virtuos care mânuește instrumentul cu o ușurință uimitoare. A interpretat pe Haydn și Wolff—Ferrari cu o muzicalitate fără de cusur, dându-ne o stilizare de o puritate rară din cele mai armonioase și sobre.

Al treilea maestru, dl *de Angelis*, un interesant temperament muzical de care suntem mândri că îl avem la Cluj, s'a distins mai ales prin executarea Sonatei op. 36 de Grieg, realizând adevărate minuni prin felul cum a știut să învingă uriașele dificultăți tehnice ale acestei bucăți. Mișcătoarea noblețe de expresiune care — după cum se vede — este un caracteristicon specific al maeștrilor din neamul din care d-sa face parte, a pătruns în sufletul tuturora cari l'au ascultat.

Intregul concert a fost de-o perfectă unitate ritmică și de o rară omogenitate și echilibrare.

Această admirabilă concordanță muzicală a cuprins și sufletul auditorului, ceiace s'a resimțit în dragostea cu care a primit publicul acest concert, aplaudând inimos pe cei trei stâlpi ai vieții muzicale clujene.

Nr. 102—1924.

Concurs

Pentru ocuparea postului de ajutor-secretar, retribuit cu o leafă de Lei 550 lunar, impreună cu indemnizațiile legale, se publică concurs.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta petițiile Administrației Universității din Cluj, până cel mult la 8 Martie a. c. ora 10, anexând și certificatele ce-i îndreptățesc la ocuparea postului.

Petiționarul, pe lângă cunoașterea bine a limkei române, va trebui să dovedească absolvirea cel puțin a patru clase secundare, a cursului de contabilitate sau comercial precum și serviciul de până acum.

Cluj, 28 Februarie 1924.

Administrator
Ion Buzila

BURSA

Martie 3.

LEUL

la Zürich	— — —	350·—
la Paris	— — —	—·—

Cursul la Cluj

1 franc elvețian	Lei	33·05—33
1 franc francez	„	8—7·90
1 dolar	„	191—90
1 liră sterlină	„	823—20
1 liră italiană	„	8·26—22
1 coroane cechă	„	5 52—50
100 coroane austriace	„	0·37
100 coroane ungare	„	—·38
1 dinar	„	4·—

București

Zürich	32—33
New-York	191—90
Londra	825—20
Paris	8—7·90
Milano	8—8·25
Praga	5·50
Belgrad	4·5—4
Bupapseta	—·—
Viena	—·32
Varșovia	—·—

Zürich

București	305
New-York	577½
Londra	2483½
Paris	2417½
Milano	2485
Praga	1671
Belgrad	—·—
Viena	81—45
Budapești	1·22½
Varșovia	—·—

PIAȚA

Pe piața Clujului se observă o stagnare generală, care se explică prin lipsa mare de numărar și a mijloacelor de transport. Lipsind vagoane nu se pot aduce articole de primă necesitate. Astfel se va resimți peste 2—3 zile lipsa totală a făinei de grâu, căci stocurile sunt epuizate iar grâu nou nu se poate aduce.

Mai animată este piața pieilor. Pieile ușoare sunt foarte căutate. Prețul lor este în urcare. — La piei dela 26 Kg. în sus afacerile stagnează.

CARNE

TAIATĂ		VIE LA Kg.	
Vită	20 lei kg.	Boi pt export	28 32
Vițel	20 „ „	Vită de taiat	
„	26 „ „	Cal. mijlocie	14-18
Porc	38-42 „ „	Vițel	16-18
Grăsime	64-66 „ „	Porc pt carne	35
		Porc pt. grăsime	42

PIEI

	pro Kg.
Piei de vițel de lapte până la 7 kg.	64—67 Lei
Pittlinge dela 8—15 Kg.	45—47 „
„ „ 16—25 Kg.	43—45 „
„ „ 26 Kg. în sus	41—43 „
Malaciu până la 8 Kg.	38 40 „
Bivoliță Pittling la 20 Kg.	30—32 „
Bivolițe grele dela 20 Kg.	37—38 „
Seu brut	18—20 „
Seu topit	36—38 „

DIVERSE

Laptele de vacă, litru	7—8
Laptete de bivoliță, litrul	10—12
Unt, Kg.	100—120
Ouă, bucata	2—2·5
Pui, perechea	80—100
Rațe, bucata	120—50
Gâște bucata	250—350

CEREALE

Grâu 77/78 vag.	55—56.000 Lei
Orz, vag.	45—46.000 „
Ovăz, vag.	44—45.000 „
Porumb, vag.	49—50.000 „
Tarâță, vag.	31—32.000 „
Făină de grâu maximată, Kg.	5+0.75
„ „ pert Kg.	9+0.75
Făină zero	10+075
Fasole vag.	110—11500 Lei
Mazere vag.	116—118.000 „
Linte	270—300.000 „

Piața de cereale în țară

SILISTRA: porumb, 41.500 Lei vag.
GIURGIU: porumb 42-43.000 L. vag.
CONSTANȚA: orz, 46—47.000 Lei, porumb 48.500—49.5000 Lei vag.
OLTENIȚA: porumb 41—42.000 Lei vag.
GALAȚI: porumb 43—44.000 Lei, Orz 42—42.500 Lei, ovăz 31—32 000 grâu 48.500—49.000 Lei, linte, fasole 108—151000 Lei vag.
BRAILA: porumb 43.700—44.000, orz 38.500—39.500, grâu 47—49.000 Lei vag.
BASARABIA: Orz 42—42.500 Lei, porumb 45.000 Lei vag.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Luni: IOHN GABRIEL BORKMANN (Abonament de Premieră 43. Seria 274).

De vanzare un pian
de 2.30 cm. lung
marca EHRBAR
si un pianin
potrivite pentru reuniui și școli. Se pot vedea in magazinul de piane
TRIȘKA
Cluj, Str. Saguna No. 14.
Telefon 419. :-: Lloyd. 3171

Singura marca veritabila este
DIANA Franzbrantwein.
Să observam marca DIANA.

No. 304—1924.

Publicațiune de licitație.

Să aduce la cunoștința generală că dreptul de vânat a comunelor mai jos notate să arendează prin licitație publică pe termen de 6 respectiva 3 ani cu inceputul de la 1 lanuarie 1925.

Licitație se va ține cu fie care comună în modul următor:

Juriul de câmpie la 14 apr. 1924 la 11 oare.
Aruncuta „ 15 „ „ „ „
Soporul de câmpie 16 „ „ „ „

Condițiunile de licitație se pot vedea in biroul notarial din Soporul de câmpie, precum și în fie care comuna la Primăria Comunale.

53ɛ5 **Herman Herșcovițș,** secr. cerc.

FABRICILE DE MASINI
AND. RIEGER
SOC. ANONIMA SIBIU

3342

Posedă spre vânzare:

1. Un motor stabil (mașină cu vapori compound) de 50 P. S. diam, cylindrilor 313/450 m/m, cursa 500 m/m, turație 60 pe minută, admisiunea sistem Rider, fabricat Ed. Tatzel-Troppau.

2. Cazanul cu tuburi de încălzire. Suprafața 70 m², atmosfere 7, presiune normală,

3. Un cuptor de turnat fontă.

4. Una locomotivă de cale îngustă, 650 m/m calea. Toate aceste mașini în bună stare de funcționare.

ȘAMPANIA
ROYAL-CHAMBÉRY
SEC ȘI DEMI-SEC

Reprezentanți generali: LAZAR L. SANFT & Co.
Strada Mărăsesti No. 2 (fostă Banului) București. 3326

Prețuri eftine senzaționale!

LA

MAGAZINUL PARISIEN

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12.
Telefon 5-92.

Prețuri curente pe luna Februarie:

Secția de mode pentru bărbați:

Cămeși French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeși French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeși din zefir L 385
Cămeși din șchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—260 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricație engleză originală lei 325,
Pălării tari fabricație engleză originală din păr de iepure lei 450,
Șapci pentru bărbați lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbați lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbați de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croșetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbați lei 145,
Bastoane pentru bărbați lei 38,
Șaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbați lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secția mărunțișurilor:

Batiste	6 L
Ciorapi	27 „
Cămeși femeești	95 „
Paltoane croșetate	540 „
Manuși p. dame	58 „
Șorțuri „ „	120 „
D. M. C.	5 „
Ață	9 „

Se confectionează trusouri BEBE si după comanda!! Mare asortiment în manuși pentru bărbați!! Mare asortiment în ghete bărbătești, femeești și pentru copii!

Mare asortiment în trusouri BEBE!!! — Comenzile de albituri pentru bărbați din zefir și mătase se execută în 48 ore corespunzând la gustul cel mai delicat!!!

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porțelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

oo 3347 oo Rador 1091

Târgul Internațional de Mostre din Praga

Dela 16—23 Martie 1924

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru ori-ce negustor, industriaș și agricultor din România.

Expun cele mai renumite făbrici din Cehoslovacia. Avantagii excepționale pentru vizitătorii târgului:
33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor, ingrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc.

Legitimații, prospecte și informațiuni la: Reprezentanța Târgului: „RECLAMA“ Cluj. — Se primesc și pașapoarte spre vizare la consulatul Cehoslovac.

JACKIE COOGAN!

Copilul meu!..... My boy!..... Mon petit!.....

Aceasta-i singură reclamă... Tot ce-i în plus e de prisos. Nici o montare! Nici un fast! Nici un milion cheltuit... Dar ce dulosie!

Ce joc sublim! Totul se petrece in cadrul obisnuit al vietei de toate zilele nici o imaginatie: viata viata si iar viata...

Care mamă, care tată, care bunic, care bunică și care om pe lume poate vedea pe Jackie Coogan fără să-i plângă de milă și fără să rădă când îi vede pe ecranul cinematografului „URANIA“

cu începere de Mercuri, 5 Martie 1924.

Cine l'a văzut spune acasa la cafenea, la birou, în ori ce loc și lumea vine să vadă pe

JACKIE COOGAN...

Aceasta-i reclama lui Jackie Coogan care joacă la șase ani mai bine decât toți artiști tutulor trusturilor cinematografului: bote pe toți și nimeni nu-l poate bate. Publicul îi face cheltniala de reclamă la ziare... Pentru a evita aglomerația. Publicul e rugat a veni mai de vreme. — Reprezentațiile începând la ora 3 fix.

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1026 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Miercuri 5 Martie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 5-MAR924

R CLUJ 1. 7224

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Decenu trăiesc ziarele noastre?

Chestiunea dispariției ziarelor românești din Ardeal și Banat a fost discutată în toate felurile, fără a i se putea da o explicație mulțumitoare. Fapt neîndoios este că ziarele românești sunt întreprinderi deficitare, ele neputându-se susține pe propriile lor puteri. Cauzele acestei stări de lucruri sunt multiple, și desigur că niciodată un singur articol de ziar nu le va putea îmbrățișa. Este foarte adevărat că publicul românesc nu citește în deajuns, este iarăși tot așa de adevărat că lipsa unei populație urbane românești, cu o clasă întărită de negustori și meseriași români, influențează simțitor asupra soartei ziarelor, și este fără îndoială adevărat că nicio ramură industrială nu e așa de împovorată de greutățile vremii ca industria tiparului.

Dar toate aceste evidente și mari dificultăți ar putea fi în bună măsură înfrânte dacă ziarele ar avea cel puțin sprijinul efectiv și neîntrerupt al statului. Și când ne gândim la acest sprijin, departe e de noi de a ne gândi la sistemul subvențiilor care niciodată nu va putea corespunde suficient nevoilor presei românești, și care ar da naștere la nemulțumiri și justificate protestări din partea presei minoritare. Sprijinul statului trebuie să contrabalanseze lipsa populației urbane românești de negustori, meseriași și industriași. Și iată cum:

Un ziar nu trăiește prin ceea ce-i aduce tirajul. Din potrivă, tirajul astăzi este o provară pentru o presă lipsită de publicații, de oarece costul hârtiei, tiparului și confecțunei redacționale costă mai mult decât prețul unui exemplar de ziar. Această diferență de cost este pagubă sigură când nu se poate acoperi cu venitul publicațiunilor — reclame, publicitate particulară sau publicații oficiale.

Așa dar, un ziar trăiește din publicitate și cum această publicitate nu putem pretinde să se sprijine pe o clasă de negustori și industriași străină de limbă și încă străină nouă de interese, publicitatea autorităților publice este ceea ce poate da un sprijin real și permanent presei românești, fără ca aceasta să poată supăra pe cineva. Folosul ar fi îndoit. Pe deoparte presa românească ar avea un suport material capabil să o mențină în aceste vremuri de criză, și să o întărească pentru viitor, pe de altă parte, statul ar constrânge pe cetățenii interesați să se apropie de cunoașterea limbei oficiale.

Din nefericire, la conducerea autorităților publice nu există încă pretutindeni o conștiință a politicei noastre culturale. Dintr'o greșită înțelegere a drepturilor minorităților, ziarele minoritare sânt părtașe cu ziarele românești la fondul publicațiilor, deși nimic nu ne obligă ca stat să întrebuințăm în relațiile cu publicul altă limbă decât limba românească. Astfel ziarele minoritare, cu o bogată publicitate particulară cu subvenții sucelente de aiurea, se întăresc și prosperă având și sprijinul statului în dauna presei românești.

Chestiunea însă mai are o latură. Unele autorități publice cred că dând ziarelor românești o publicațiune, aceasta le scutește de critica acestor ziare. Un caz, întâmplat acum de curând nouă este tipic. Fabrica de chibrituri din Cluj pune în vânzare chibrituri cari nu se aprind. Pentru a corespunde unei justificate curiozități a publicului, am căutat să aflăm cauzele acestei . . . calamități și, fără a face vre-o critică, am publicat explicațiile unui personaj autorizat din administrația monopolului. Faptul însă a supărat, se vede, pe dl director al Fabricei de chibrituri, și, drept consecință, dsa a dat ordin serviciului său de contabilitate să nu ni se mai dea nici o publicație. De atunci apar publicațiile acestei fabrici în toate ziarele minoritare de aici, dar în ziarul nostru, nu!

E desigur un caz izolat în povestirea de mai sus; el reprezintă însă o tristă mentalitate. Ziarele românești cari vor să trăiască trebue să aleagă între a fi complici insuficiențelor de la conducerea unor autorități de stat și între a sta în serviciul intereselor publice, și să moară în serviciul acestora.

Situația agricolă în Ardeal

Efectele improprietărirei încep să se resimtă

Dl Popa, inspectorul agricol al Transilvaniei, ne comunică următoarele cu privire la situația agricolă din Ardeal:

„Sămănăturile de toamnă sunt foarte frumoase și s-au făcut pe suprafețe cu mult mai întinse ca anul trecut. Numai grâu s'a sămânat cam 1.200.000 hectare. Zăpadă a fost din belșug, așa în cât este de așteptat să avem o producțiune din cele mai frumoase.

Grație siguranței pe care au căpătat-o prin improprietăririle realizate, — ne spune dl Popa, — țăranii lucrează acum foarte bine. In ce privește însămânțările de primăvară, statul nu mai are nici o grijă pentru procurarea de semințe, întru cât toți agricultorii și-au asigurat singuri din timp.

*

Asupra situației viticole, dl Popa ne spune că aceasta este îngrijorătoare. Din cauza gerului care a fost în iarna aceasta, viile au avut de suferit, așa el că este de prevăzut o micșorare a recoltei. Tot astfel au suferit și stupii de albine: mulți au perit și până în primăvară vor mai peri încă foarte mulți din cauza lipsei de hrană cu care au întrat în iarnă.

N. P. Ștefănescu

Un exemplu de pricepere și energie românească

Se împlinesc zilele acestea zece ani de când Dl N. P. Ștefănescu stă în fruntea „Băncei Românești". Zece ani de muncă, priviți ca timp, înseamnă desigur puțin; considerați însă prin ceea ce au dat ei vieței noastre economice și naționale, acești zece ani prețuesc enorm, fiindcă întreaga operă înfăptuită de Dl N. P. Ștefănescu este un exemplu viu pentru orice început, și mai cu seamă pentru un început ca al nostru.

Chemat acum zece ani ca director al tinerei „Bănci Românești" Dl N. P. Ștefănescu lăsa în urma sa o solidă operă de organizare, înfăptuită în timp de 25 de ani de muncă, la direcțiunea Docurilor și serviciului de navigație fluvială. Dsa aducea în fruntea nouei instituții financiare o energie călită în focul binefăcător al muncei, o minte luminată și o experiență încercată. Incercarea celor ce întemeiaseră „Banca Românească" era, în adevăr, hazardată. Piața noastră financiară era în stăpânirea atâtor puternice bănci de structură îndoielnică, și plăpânda înjghebare financiară a „Băncei Românești" avea să lupte cu stăpânitorii vieței financiare să le smulgă spre folosul vieței economice românești, bunurile noastre acaparate. Așa se explică de altfel și vrăjmășia cu care a fost primită „Banca Românească", și ura împotriva acestei instituții.

N. P. Ștefănescu a înțeles dela început nobila luptă pe care era chemat să o conducă, precum și imensele greutăți pe cari trebuia să le înfrângă. Și a învins. Cu tactul său, cu mintea sa luminată și vederea lui clară, dar mai presus de toate cu neobosita sa energie, „Banca Românească" și-a câștigat un loc de frunte în viața noastră economică și financiară, și a devenit o reală pavăză pentru avuția națională. Cele peste 10 ore de muncă neobosită de fiecare zi în cei zece ani trecuți, sunt o protestare admirabilă împotriva ponosului ce ni se arunca de acei ce ne robiseră economicește, că „Românul e leneș". Pentru aceștia, formula era o scuză a însăși existenței lor în mijlocul nostru; pentru noi era o ofensă. N. P. Ștefănescu ni-a spălat-o.

Opera lui dela „Banca Românească" este o mândrie pentru noi astăzi. O mândrie și un exemplu în acelaș timp. In această operă găsim astăzi în preajma modestului jubileu al omului care a înfăptuit-o, un puternic reconfortant sufletesc.

Incheind aceste rânduri, am vrea ca și noi aici să găsim în noi atâta putere de muncă și atâta credință în virtuțile noastre, cât a dovedit Dl N. P. Ștefănescu în cei zece ani de conducere a „Băncei Românești".

Regrete târzii și de prisos

In jurul unei cărți a filozofului Gustave le Bon

Cunoscutul filozof Gustave le Bon a scris de curând o carte în care încearcă să speculeze situația creiată prin tratatele de pace, întitulată: *„Le Déséquilibre du Monde"*.

Plecând dela ideia generală așa de mult desbătută, că războiul a adus un dezechibru total în toate domeniile de activitate omenească, în viața politică socială și economică, Gustave le Bon emite judecăți cu totul greșite, mai ales din punct de vedere politic.

După Gustave le Bon, starea actuală de desechilibru ar fi datorită pe deoparte greșelilor săvârșite de autorii tratatului de pace, așa cum crede și Keynes în *„Consecințele economice ale păcei"* pe de alta, din cauza *„greșelilor ce au făcut aliații de la armistițiu încoace"*

Acestora din urmă, cărora Gustave le Bonledă cea mai mare importanță, le pune în sarcină în primul rând, că n'au ușurat disociarea imperiului german, a cărui unitate — spune el — e artificială, fiindcă Germania e compusă din rase deosebite, și apoi că au *„favorizat o desagregaré a Austro-Ungariei, pe care interesul păcei europene ar fi cerut s'o evite cu ori ce preț."*

E de mirat desigur că Gustave le Bon pledează în favoarea desmembrărei Germaniei, folosindu-se de micile diferențe ce există între Prusieni, Saxoni, Bavarezi, Würtemberghezi etc. și că sprijină ideia menținerei unui conglomerat ca acel pe care l forma fosta monarchie habsburgică.

Lăsând la o parte chestiunea desmembrării imperiului german, pe care Gustave le Bon o găsește necesară, bazându-se pe lipsa de sentimente identice, de credințe asemănătoare care ar exista între diferitele feluri de germani, vom stărui numai asupra ideei, în aderăr monstruoase, de menținere a conglomeratului habsburgic, care reprezinta în adevăr acea „pulbere de indivizi, fără coheziune, fără durată, fără putere" pusă de Gustave le Bon pe socoteala Germaniei, pentru a arăta că existența ei e un pericol pentru pacea europeană, tocmai din această cauză.

In primul rând, luptele pe care le-au dus de veacuri popoarele conlocuitoare ale fostei monarhii, pentru independența sau atonomia lor sunt o dovadă că fiecare din acestea aveau alte aspirații decât cele ale conducătorilor habsburgi.

Lupta pentru apărarea naționalității dusă de Românii din Ardeal cât și de celelalte popoare ale fostei monarchii: Cehi, Slovaci, Iugoslavi, Italieni Polonezi, grație căreia, toate acestea și au atras politica de persecuțiuni a conducătorilor fostei monarhii, e cea mai bună dovadă că numai de sentimente comune, de interese identice, de credințe asemănătoare între națiunile libere azi și stăpânii conglomeratului de eri nu poate fi vorba.

Gustave le Bon mai afirmă apoi, bazându-se pe aceste premise greșite, că statele actuale ieșite din fosta monarhie austro-ungară, „ar fi fabricate de Congresul de pace."

Admițând acest lucru, Gustave le Bon neagă însuși principiul de auto-determinare al popoarelor, consfințit prin tratatele de pace și grație căreia succesorii fostei monarhii s'au format ei înșiși din ruinele ei.

Cât despre noi, care aveam o țară liberă și înainte de război cine ar putea nega că am pornit la luptă pentru altceva decât pentru „înfăptuirea unității noastre naționale" sau că alipirea nouilor provincii la vechiul regat nu s'a făcut prin „auto-determinarea lor".

Tratatul de la Versailles din acest punct de vedere n'a făcut decât să consfințească o stare de fapt, rezultată din libera voință a națiunilor și căreia nimeni nu se mai putea împotrivi.

Părerea de rău pe care-o manifestă dealtfel Gustave le Bon pentru desagregarea Austriei însemnează în acelaș timp și o părere de rău că Austria n'a câștigat războiul, adică înfrângerea aliaților, ceeace credem că n'a dorit-o savantul filosof.

Mica Înțelegere și alianțele dintre statele Europei centrale cu interese asemănătoare sunt desigur un echiibru mult mai natural pentru menținerea păcei în Europa, decât acel pe care-l regretă Gustave le Bon prin dispoziția fostei monarhii habsburgice.

Cum se nesocotește repausul dumenecal?

Ne vin plângeri atât din partea populației române, cât și din partea celei ungurești, că o seamă de întreprinderi și instituțiuni particulare evreiești nu respectă repausul dumenecal.

Creștinii pe cari nevoile i-au silit să intre în slujba acestor antreprenori, dacă nu lucrează Sâmbăta sunt siliți în schimb să lucreze Dumineca, deoarece, spun patronii, este suficient o zi de repaus săptămânal care, bineînțeles, nu poate fi decât... Sâmbăta.

Spre surprinderea noastră am aflat că în fruntea celor ce nu respectă repausul dumenecal este însăși Camera de Comerț și de Industrie din Cluj prin faptul că silește pe funcționari să țină ore de birou și Dumineca.

Denunțăm cazul Ministerului Muncii căci nu înțelegem ca legea Trancu Iași, referitoare la repausul dumenecal, să fie desconsiderată chiar și de această instituție frunțașă, dându-se prin aceasta pildă rea celor ce silesc pe creștini să țină ziua Sâmbetei în loc de a Dumineci.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Creditul industrial in Ardeal

Operaţiunile au început — Cum se procedează — Toate industriile sunt tratate în mod egal — Se vor înfiinţa mai târziu două filiale — Creditul Industrial are destule fonduri ca să satisfacă toate cerinţele grabnice

De vorbă cu d. Gh. Ionescu, directorul Băncei Naţionale din Cluj

Societatea „Creditului Industrial“ a început de curând operaţiunile sale în Ardeal, unde, industriile fiind mai întinse şi nevoile sunt mai multe. Pentru a putea da cititorilor noştri lămuriri asupra operaţiunilor acestei importante instituţiuni de credit ne-am adresat dlui Gh. Ionescu, directorul Băncei Naţionale din localitate. Dsa, având rolul de expert comercial asupra tuturor cererilor industriilor din acest raion, lămuririle, pe care a binevoit să ni le dea, au desigur un caracter oficial.

Iată ce ne-a spus:

„Deocamdată toate operaţiunile sunt centralizate la Bucureşti. Cei interesaţi îşi adresează cererile acolo. Procedeul este foarte simplu: pe măsură ce se primesc cererile să însărcinează pentru expertiză un inginer tehnic şi un expert contabil, cari cercetează la faţa locului situaţia industriei care a solicitat credit Oficiul de experţi contabili îl fac directorii filialelor Băncei Naţionale din fiecare oraş. Raportul asupra expertizei îl trimitem la Bucureşti şi acolo se fixează suma creditului care poate să fie acordate potrivit situaţiei şi nevoilor fiecărei industrii care solicită acest credit.“

Intreb pe amabilul nostru interlocutor care sunt industriile care au obţinut până în present credite şi în ce sume.

Sumele care se acordă rămân secrete, pentru că aşa cer interesele profesionale ale tuturor industriilor şi noi avem stricta datorie să respectăm acest lucru. Datele pe care s'au grăbit să le dee în această privinţă unele ziare maghiare nu pot avea nici o valoare cât nu le-am comunicat noi şi cu atât mai puţin patronii industriilor care sunt vizate.“

Continuând, directorul Băncei Naţionale din Cluj ne face următoarea declaraţiune, asupra căreia insistă cu deosebire:

„Ţin să vă accentuez un lucru: „Creditul Industrial“ tratează în mod egal toate industriile cari contribue la mărirea producţiunei naţionale a ţărei. Este în afară de orice îndoială că, acest fel de a proceda, nu va da loc la nici un fel de nemulţumire. Şi pot să vă mai asigur că deocamdată „Creditul Industrial“ are destule fonduri ca să satisfacă toate cerinţele grabnice. Societatea îşi va mări capitalul pe măsură ce se vor înmulţi cererile de credit. Deocamdată capitalul este fixat la 500 milioane. Prima emisiune de 200 mil. a fost acoperită cu un entusiasm care ne dă toată încrederea că nu va scădea cu nimic nici atunci când se va face apel la a doua emisiune.“

In altă ordine de idei, directorul Băncei Naţionale ne spune că „Creditul Industrial“ nu şi a deschis încă filiale în Ardeal din cauza că operaţiunile sunt deocamdată la început şi filialele implică cheltueli destul de simţite. Sunt însă în proect, pentru mai târziu, două filiale: una la Cluj şi alta la Timişoara.

Dac.

INFORMAŢII

INTERNE

Stocul grânelor aflătoare pe piaţa Clujului este aproape epuizat, şi aprovizionarea oraşului sufere din cauza lipsei de vagoane necesare transporturilor din provincie.

Morarii au intervenit pe lângă Primărie şi Prefectură şi au şi obţinut ordine pentru punerea la dispoziţie a vagoanelor trebuincioase, dar aceste ordine nu sunt respectate de autorităţile C. F. R. din provincie.

*

D-l Căciulă, secretarul Camerei de Comerţ şi Industrie din Cluj, împreună cu un număr de economişti, lucrează acum la alcătuirea „Almanachului Comercial al României-Mari“, — o lucrare care va apare în mai multe limbi şi care are de scop să înfăţişeze străinătăţii viaţa noastră economică.

*

D l Blankenberg, inspector general technic-industrial, a primit din nou încredinţarea de a conduce agendele pentru Ardeal, instalându-se în Palatul Camerei de Comerţ.

*

„Monitorul Oficial“ din 26 II publică deciziunea pentru instituirea următoarelor comisiuni:

1. Comisia pentru examinarea anteproiectului de lege asupra băuturilor spirtoase, partea referitoare la producţiune.

2. Comisia pentru examinarea anteproiectului de lege asupra băuturilor spirtoase, partea privitoare la debitare.

3. Comisia pentru examinarea anteproiectului de lege asupra impozitului pe consumaţie şi impozitului pe lux şi cifra afacerilor.

Toate aceste proiecte de legi vor fi depuse în curând în Parlament.

*

Oficiul central de control al devizelor publică noile instrucţiuni referitoare la regimul operaţiunilor cu lei şi devize.

— Minele de cărbuni dela Şoricani îşi vor mări producţiunea. Ni se comunică că direcţiunea minelor de cărbuni dela Şoricani a cerut ministerului autorizaţiunea de a face noui instalaţiuni pentru a-şi mări producţiunea la 10 mii vagoane anual. Prin capitalul nou investit, direcţiunea minelor arată că va face şi o fabrică de brichete.

Producţiunea de cărbuni a minelor dela Şoricani a fost în continuă creştere dela 1919 încoace, ajungând să fie triplată în 1923. Important este că aceste mine alimentează într'o măsură simţită căile ferate, pentru care dă o cotă de 75 la sută din producţiune şi numai restul pentru nevoile particulare.

— Inmulţirea direcţiunilor regionale industriale din Ardeal. Am anunţat la timp în ziarul nostru că ministerul de industrie şi comerţ, în urma rapoartelor primite din Ardeal, hotă-âse în principiu să facă o mai largă descentralizare a inspectoratelor industriale regionale din Ardeal. Săptămâna trecută au fost convocaţi, în acest scop la Bucureşti, inspectorii industriali şi în urma conferinţei avute s'a stabilit înfiinţarea încă a două regiuni industriale: una la Arad şi alta la Sibiu.

Titularii acestor regiuni sunt ingineri: T*râmbiţoiu*, pentru Arad şi *Crăciunaş* pentru Sibiu. Nouile regiuni industriale au intrat în funcţiune pe data de 1 Martie c.

*

Suntem informaţi că „Reuniunea exploatatorilor de lemne va interveni pe lângă „Creditul Industrial“ pentru acordarea de imprumuturi mai mari pentru a facilita intreprinderilor industriale forestiere şi a finanţa lucrările de exploatare.

*

In palatul Camerei de Comerţ a avut loc azi după amiază o şedinţă pregătitoare a „Reuniunei Industriaşilor mari“, discutându-se chestiuni vamale asupra Creditului Industrial“. S'au hotărât cele necesare în vederea participării la Adunarea Generală, care se va ţine în Bucureşti la 5 şi 6 M rtie.

Ministerul Finanţelor a delegat pe ziua de 1 Ianuarie a. c. în postul de sub-administrator la Administraţia financiară din Cluj pe dl Aurel A. Pop, fost şef de secţie. Prin această delegaţie s'a pus la locul meritat cel mai destoinic funcţionar din Administraţia financiară.

EXTERNE

Cehoslovacia

Bilanţul comerţului cehoslovac exterior din Ianuarie arată la import 809,788 000, tone, iar la export 800,274 000 tone, deci un pasiv de cc. 9 milioane tone. Exportul lunar se urca în cursul anului trecut la media de cc. 1 miliard.

Elveţia

Dela 17—27 Mai a. c. se va ţine la Basel al 8 lea târg de mostre.

Lămuriri se pot lua dela Biroul târgului de mostre din Basel sau dela Camera de Comerţ din Viena, III, Metternich gasse 4.

Saxonia

Uzinele electrice din Saxonia au introdus 9 şi jumătate oare de lucru pe zi pentru muncitorii angajaţi, pentru a se putea contribui astfel la refacerea ţării.

Ungaria

Din Budapesta vine ştirea că se proiectează un imprumut forţat, obligându-se instituţiunile financiare de a ceda în natură 5% din acţiunile societare.

Polonia

Statul polonez a ridicat taxele vamale de import la coloniale şi articole de lux.

*

Exportul de lemn al Poloniei a fost în anul 1923 de 2.200.000 metrii cubi lemn neprelucrat şi 1,000.000 metrii cubi lemn prelucrat.

BURSA

Martie 4.

LEUL la Zürich 3·06
la Paris 12·65

Cursul la Cluj

1 franc elveţian	—	Lei	32·95
1 franc francez	—	„	800
1 dolar — — —		„	190
1 liră sterlină	— —	„	820
1 liră italiană	— —	„	8·18
1 coroane cechă	—	„	5·50
100 coroane austriace		„	3·73
100 coroane ungare	—	„	3·90
1 dinar — — —		„	—·—

Bucureşti

Zürich — — — — —	33
New-York — — — —	191½
Londra — — — — —	820
Paris — — — — —	794
Milano — — — — —	8·25
Praga — — — — —	5 56
Belgrad — — — — —	—·—
Bupapesta — — — —	—·—
Viena — — — — —	—·—
Varşovia — — — —	—·—

Zürich

Bucureşti — — — — —	306
New-York — — — — —	577¾
Londra — — — — —	2482
Paris — — — — —	2375½
Milano — — — — —	2477½
Praga — — — — —	1670
Belgrad — — — — —	727½
Viena — — — — —	81·60
Budapesta — — — —	110
Varşovia — — — —	—·—

PIAŢA

Pe piaţa Clujului continuă stagnarea. Aprovizionarea cu alimente şi legume este slabă. Preţurile la carne sunt în urcare mică; se caută vite pentru export cu preţul de Lei 18—28 Kg. — Carnea de vită calitatea mijlocie variază între 15—18 lei Kg. — Viţelul costă între 800—1600 Lei bucata. — Porcul pentru carne cotează 33—36 Kg., calitatea mijlocie 34—60 Lei, iar grasimea 42—44 Lei Kg., dar nu este ofertă.

La piei situaţia este aproape neschimbată. — Fabricele de piele fiind aprovizionate şi neavând desfacere, cumpără numai cu greu. — Pieile uşoare tot mai gesăsc interes.

Piaţa lemnului din Cluj ca şi din întreg Ardealul este paralizată pe motivul că nu sunt vagoane pentru transport. Lemnele de foc pentru export sunt oferite cu 5.700—6000 Lei vagonul dar n'au căutare. Lemnele de foc la gară să ă vagon între 3900—4200 Lei vagonul.

CARNE

TAIATĂ		VIE LA Kg.	
Vită	20 lei kg.	Boi pt export	28 33
Viţel	20 „ „	Vită de taiat	
„	26 „ „	Cal. mijlocie	15-19
Porc	38-42 „ „	Viţel	16-18
Grăsime	64-66 „ „	Porc pt carne	33-36
		Porc pt. carne mijl.	36-40
		Porc pt. grăsime	42-44

PIEI

	pro Kg
Piei de vţel de lapte până la 7 kg.	63—66 Lei
Pittlinge dela 8—15 Kg.	46 - 48 „
„ „ 16—25 Kg.	44 - 46 „
„ „ 26 Kg. în sus	40—42 „
Malaciu până la 8 Kg.	39 41 „
Bivoliţă Pittling la 20 Kg.	30 - 32 „
Bivolite grele dela 20 Kg.	37—38 „
Seu brut	17—19 „
Seu topit	37—39 „

LEMNE

Lemne de foc cal. II. 100 Kg.	60—65 Lei
Lemne de foc cal. I. 100 Kg.	65—75 Lei

CEREALE

Grâu 77/78 vag.	54—56.000 Lei
Orz, vag.	44—45.000 „
Ovăz, vag.	44—45.000 „
Porumb, vag.	49—51.000 „
Tarâţă, vag.	31—32.000 „
Făină de grâu maximată, Kg.	5+0.75
„ „ per Kg.	9+0.75
Făină zero	10+075
Fasole vag.	110—11600 Lei
Mazere vag.	115—117.000 „
Linte	270—300.000 „

DIVERSE

Laptele de vacă, litru	7—8
Laptete de bivoliţă, litrul	10—12
Unt, Kg.	100—120
Ouă, bucata	2—2·5
Pui, perechea	80—100
Raţe, bucata	120—50
Gâşte bucata	250—350

oo 3347 oo Rador 1091

Târgul Internaţional de Mostre din Praga

Dela 16—23 Martie 1924

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru ori-ce negustor, industriaş şi agricultor din România.

Expun cele mai renumite făbrici din Cehoslovacia. Avantagii excepţionale pentru vizitătorii târgului:

33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza paşapoartelor, ingrijire de locuinţe, serviciu de informaţiuni etc.

Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la: Reprezentanţa Târgului: „R E C L A M A“ Cluj. — Se primesc şi paşapoarte spre vizare la consulatul Cehoslovac.

DE LA „BLOC“ LA FUZIUNE

Indărăt la sistemul celor două partide — Opoziția își mărturisește neputința Propunerea de fuziune se isbește de aceleași greutăți ca și blocul — Singura cale de salvare

In locul ideei compromise a blocului, și-a făcut apariția o altă soluție, firește tot pentru „răsturnarea guvernului“. Noua idee vine de la d. general Averescu. Șeful partidului poporului se declară, printr'un autorizat al său, pentru o *fuziune* a partidelor politice de opoziție.

Soluția dlui general Averescu n'are în sine nimic nou. Intre partidele opoziției, fusiuni parțiale s'au mai tratat până acum. Ceea ce este important în această idee e faptul că d. general Averescu e gata să uite toate vrăjmășiile de până acum numai pentru a se întări politicește, și în acest scop dsa se pronunță categoric pentru o revenire la sistemul condamnat al celor două partide de guvernământ.

In adevăr, împuternicitul dlui general Averescu, declară:

„Mecanismul guvernării țărei de către mai multe partide de cât două, cari să se alterneze la conducere, e foarte greu și nepractic și pentru stat și pentru partide.

Grupările rămase în opoziție prin acțiunea lor, chiar necoordonată, reușesc să uzeze repede guvernul și să-l răstoarne.

Pe de altă parte, guvernele de coaliție sunt de la început expuse desbinărilor, pentru că ori cât de prevăzători ar fi componenții lor, nu pot să înlăture eventualele deosebiri de vederi și de interese, în cursul guvernării.

In cât, chiar dacă, din anumite considerațiuni, durata unor asemenea guverne se prelungește, activitatea lor e foarte redusă din cauza lipsei de unitate de vederi“.

Ori, ce înseamnă această dorință astăzi? Sistemul celor două partide de guvernământ a fost condamnat în primul rând de către partidele noui. Revenind ele cele dintâi la acest sistem, nouile partide își mărturisesc neputința de a corespunde singure tuturor nevoilor țărei. In „bloc“ sau în „fuziune“, aceste partide caută aceeași reconfortare a forțelor lor slăbite într'o luptă prea istovitoare.

Ideea cum este pusă de părtidul poporului nu este rea. Ne îndoim însă că ea s'ar putea realiza pe deasupra atâtor ambițiuni și pofte.

Iată cum o prezintă același personaj averescan:

„Cu totul altfel s'ar petrece lucrurile dacă partidele mai principale, azi în opoziție, ar fuziona; cum sunt partidul poporului, cel național și cel țărănesc. Toate aceste partide au un fond comun de principii cari le unesc, iar punctele de program ce le deosebesc pot fi discutate și reduse la satisfacerea necesității timpului, rămânând ca viitorul să impună evoluția lor.“

Prin fuziune, elementele de reală valoare din acele partide s'ar impune în comitetul de conducere al partidului nou, iar acel comitet, ar desemna de șef pe cine ar crede mai în măsură să exercite acest rol.“

Atunci când se discuta alcătuirea blocului, una din condițiunile principale ale acestei alcătuiri era „ca fiecare partid să-și păstreze autonomia de partid și integritatea programelor. Și dacă nici cu această condițiune, acceptată bucuros de toate partidele, blocul nu s'a putut face, cum își închipuie că aceleași partide vor renunța la independențe și programe, cu alte cuvinte, la pofte și ambițiuni?

Fuziunea este tot așa de imposibilă ca și „blocul“. Poate chiar mai imposibilă. Oricari vor fi propunerile ele vor rămânea fără efect pentrucă ceea ce dlui general Averescu i se pare **„un fond comun de principii“**, *nu este decât* **un fond comun de înșelătorie.** *Iar pe înșelătorie nu se poate construi nimic temeinic. Când partidele opoziției vor ajunge la sinceritatea de cugetare și simțire care se cere neapărat în politică, atunci desigur apropierile se vor face dela sine, în mod firesc, ca o necesitate. Astăzi însă, opoziția este condamnată să se sbată în propriile ei lipsuri, și această stare va continua atâta vreme cât partidele din opoziție nu vor ști să-și însușească o conștiință de opoziție creatoare.*

A. R. Gus.

PRESA MAGHIARĂ

O punere la punct

Furiosul nostru dascăl de istorie, confratele *„Ellenzék“* scrie următoarele despre revoluția din 1848:

„Națiunea maghiară în anul 1848 și-a făcut o constituție liberală, a șters iobăgia, a introdus libertatea presei, a gândirei, a șters orice dijmă și — conform principiilor democrației — a nimicit orice privilegiu al nobilimei, deodată cu toate rămășițele evului mediu.

Totul, din propria-i voință, nesilită de nimeni, atunci, când alte popoare vecine nici nu se gândeau la așa ceva“ (?!)

Nu voim — Doamne ferește — ca spunându-ne părerea *proprie* asupra ditirambei confratelui nostru, să ne expunem a fi taxați drept valahi retrogazi, șovinești și ignoranți ba poate și mai rău...

Ne vom mărgini deci a face pe alții să vorbească. Vom reproduce mai întâi câteva rânduri din numărul dela 29 Decembrie 1857 al ziarului *„Le Siècle“* care ocupându se de eșecul revoluției ungurești din 1848, scria următoarele:

„Ungurii, cu o inconsecvență foarte nenorocită — pe care au plătit-o foarte scump — au refuzat nemaghiarilor egalitatea de drept. Ei, cari s'au răsculat împotriva supremației rassei germane, nu s'au putut hotări să recunoască egalitatea altora cu ei.“

Un talentat publicist ungur, *Aradi*, a avut în anul 1913 următoarele aprecieri asupra „libertății“ și „democrației“ ungurești:

„Democrația aceasta a fost unsă cu untură șovinistă 48-istă. Oreșala anului 1848 a fost că subt libertate s'a înțeles o **„libertate maghiară“**, *deviză care a anihilat cele mai frumoase intențiuni.*

Si astăzi, democrații noștri visează o **„democrație maghiară“**, *insistând atât de mult asupra adjectivului încât acesta exclude însăși democrația.*

Nu poate nimeni sufla și rece și cald, din aceiași gură și este o imposibilitate a lupta contra asupririi și a asupri, în același timp.“

Deoarece „Ellenzék“ afimă că lupta Ungurilor a avut un caracter de libertate atât de pronunțat încât li-s'a aliat chiar și Românii idealiști, vom reproduce, ca încheiere o parte din scrisoarea unui tribun al românilor ardeleni, a lui *Buteanu*, adresată colonelului ungur *Csutak*, scrisoare dată la iveală de Ghica în memoriile sale:

„In scrisoarea d-voastră afirmați că luptați pentru libertate, egalitate și frățietate. Curios lucru, — și noi Românii luptăm pentru aceste principii și de când ne războim, nu cerem altceva decât o libertate adevărată și recunoașterea drepturilor națiunei române.

Aceasta este deviza noastră, pentru ea trăim și murim.

Dacă și d-voastră luptați pentru aceste principii, nu există între noi nici o deosebire și e păcat să se verse atâta sânge.

Măcelul nu este o consecință a principiului de frățietate; dar, bag de seamă, afirmația d-voastră, că noi Românii ne luptăm pentru absolutism, se referă la... Unguri. Nu am dorit noi oare, să luptăm cu d-voastră cot la cot pentru libertate, cerându-vă doar să ne recunoașteți drepturile de minoritari?

Nu v'am întins noi mâna de frăție, pretinzându-vă în schimb să intrepretați egalitatea după adevăratul ei sens?

Nu vedeți că aveți nevoe de simpatia Românilor? Și noi și d-v. suntem izolați într'o mare de slavi care ne amenință să ne înghită. Neamul românesc formează o massă mult mai compactă între Tisa și Marea Neagră decât cea a maghiarimei și nu poate dispare dintre rândul națiilor.“

Cei cari se ating zilnic, cu mâni sacrilege de trecutul nostru ale cărui rane nu sunt încă închise, vor avea ce să învețe din cele de mai sus. Vor mai trebui să recunoască, că nici un personagiu ungur dela 1848 n'a conceput o libertate atât de mare pentru Români, ca cea realizată azi de Statul român față de Unguri.

In România, maghiarii trăesc cu mult mai bine decât în Ungaria, desvoltându se tot mai mult culturalicește și materialicește. Situația lor reală în Ardeal este aproape una de națiune dominantă față de cea a Românilor.

Privilegiile din trecut au fost atât de numeroase, încât vor trece mulți ani până când vom putea ridica elementul românesc din Ardeal la o situație egală cu a lor.

Cât privește afirmația lui „Ellenzék“ că în 1848 maghiarii erau infinit superiori popoarelor vecine cari nici măcar nu se gândea la libertate, ea nu merită o discuție, neavând la bază decât megalomania redactorului dela ziarul maghiar.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 2741-6

Scurt „**Metallum**“
este cel mai bun bec. Lloyd 2

Pentru monumentul lui Aurel Vlaicu

— Lista deschisă de ziarul „Infrățirea“ —

Suma din urmă	**Lei**	**1600**
Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor și Artelor . . .	**Lei**	**500**
Dr. V. Meruțiu prof. univ. și deputat	**„**	**300**
Ionel Aldica, comersant	**„**	**200**
Eugen Beșa	**„**	**200**
Intreprinderea de electricitate „Maior“ Cluj . . .	**„**	**40**
Total:	**Lei**	**2840**

Scrisori din Bihor

Acțiunea prefectului de județ pentru înfrânarea speculei — Complectarea comisiei de examinare a advocaților — Diverse

— Dela corespondentul nostru —

Scumpetea crescândă de pe piața din Oradea Mare a îndrumat autoritățile locale să discute măsurile ce trebuesc luate pentru a o înfrâna. In fruntea acestei mișcări s'a pus dl dr G. Popovici, prefectul orașului Oradea-Mare și județului Bihor, secundat de toți fruntașii orașului. Dl prefect Popovici a convocat pentru discutarea chestiunii atât autoritățile comunale, cât și pe reprezentanții comercianților și a pus în vedere, că luarea de măsuri serioase este urgent reclamată de interesul public.

Infrânarea scumpetei ilicite întâmpină însă dificultăți mari din partea comercianților. Protestele lor se repetă zilnic, dar fără multe speranțe de reușită.

Deocamdată se pare, că nu se vor introduce prețuri maximale. S'a înființat însă o comisiune, care va face control în toate părțile.

Măsurile acestea au fost necesare, întrucât toate breslele comercianților, nemulțumindu se cu scumpetea foarte mare de până acum, au început presiuni pentru urcarea prețurilor. Măcelarilor bunăoară li s'a admis săptămâna trecută scumpirea cărnii. Acțiunea lor a dat astfel curaj și celorlalte bresle. Specula cea mai mare se face însă de către comercianți ale căror prețuri n'au fost stabilite de către autorități.

Complectarea comisiei de examinare a avocaților

Intr'o corespondență anterioară ne-am ocupat de chestiunea comisiei de pe lângă baroul de avocați de aici, numită pentru examinarea candidaților de avocați. Am arătat atunci, că deși aproape toți candidații de avocați sunt români, compoziția acestei comisiuni a favorizat pe streini, în urma împrejurării că alegerea a făcut-o baroul, care este aproape în întregime strein.

Acum s'a făcut în această comisie o nouă numire, fiind ales ca membru suplinitor dl Bogdan Ionescu, profesor la Academia de drept din localitate.

Diverse

La Tribunalul din Oradea-Mare s'a făcut zilele acestea o schimbare, trecând președintele, dl dr S. Chețianu, în cadrele Curții de Apel.

—Uzina electrică a Orăzii-Mari și-a încheiat zilele acestea bilanțul gestiunii trecute, înregistrând un profit de 1.332.296 lei. Din suma aceasta s'au ordonanțat prime în valoare de 415.000, după cum s'a arătat în ultima ședință a comisiei interimare, care a avut de discutat bilanțul.

—O editură locală a inițiat o bibliotecă româno-maghiară, publicând literatură românească în românește și ungurește. Intâiul volum, apărut acum trei zile, cuprinde novele de Al. Vlahuță. Ni se făgăduește, că începutul acesta va fi baza unei serioase întreprinderi, reclamată de mult din partea publicului maghiar care cum nu i lipsește dorul de a ne cunoaște și a ne învăța limba.

S'a adus la cunoștința parchetului din Oradea-Mare un caz interesant de paricid, întâmplat în comuna Sân-Mihai din apropiere. Fetița Ileana Bodiș din acea comună, în vârstă de abia 15 ani, a ucis pe tatăl său strangulându-l cu un prosop, din cauză că o bătea până la sânge când acesta se întoarcea dela crâșmă.

Fetița a fost dată în judecată.

Primăria Orăzii-Mari a făcut nu de mult la pictorul Ziegler din Berlin comanda unui portret al M. S. Regelui, intenționând să'i facă inaugurarea încă în vara acestui an. Chestiunea acestui tablou s'a adus în ultima ședință a comisiei comunale, care a hotărât un preț de 200.000 pictorului berlinez, stabilind totodată termenul de 15 Iunie crt., până când portretul Suveranului trebue să fie gata. Inaugurarea se va face în ziua de 15 Iunie, când va fi și inaugurarea statuei M. S. Regelui. Despre programul acestor serbării vom vorbi la timp, nefiind fixat până acum nimic.

Cronica muzicală

Concertul Hevesi-Pfeiffer

Concertele doamnei Hevesi Piroska sunt din ce în ce mai cercetate. La fiecare din ele publicul descopere o nouă latură a marelui său talent, care, în treacăt fie zis, este apreciat după adevărata-i valoare și în streinătate.

Concertul ce a avut loc eri seara a fost dat împreună cu basul d. Alfred Pfeiffer, fost cântăreț la Opera din Breslau.

Programul a fost din cele mai atrăgătoare: Bach Schubert, Meyerbeer, Mozart, Tschaikowsky, Liszt, Rubinstein, etc.

Dl Alfred Pfeiffer pe care noi l'am auzit eri prima dată s'a dovedit a fi un bas-cu o voce de un timbru foarte plăcut și posedând un stil și o frazare din cele mai cultivate. A plăcut mai ales *„Dort vergiss leises Fleh'n“* de Mozart.

La insistența publicului dsa a trebuit să cânte și bucăți în afară de program, dintre cari cea mai plăcută a fost *„Zauberflöte“* de Mozart.

Concertul de eri seară a culminat în arta neîntrecutei pianiste d-na *Hevesi Piroska*. Elevă a marelui maestru Lhevin de la Paris și a lui Bela Bartok, dsa dispune azi de o minunată technică.

In special pianissimul din *Concertetude-ul* lui Liszt, i-a atras ovații călduroase.

Ultimul punct al concertului a fost *„Fashingsschwank aus Wien“*—Allegro Romanze-Scherzino—Intermezo—Finale de Schuman a cărei interpretare a entusiasmat tot așa de mult publicul, ca și bucățile anterioare din Liszt și Rubinstein.

Camioanele cu cardan „ASTRA“ au cea mai mare viteză.

Cronica poliţienească

Rezultatele unei razii — Nouile dispoziţii luate de dl Prefect de poliţie

Sâmbătă seara, începând dela orele 9 şi continuând până spre ziuă la orele 5 a avut loc în oraşul nostru o razie poliţienească, condusă personal de către dl Ovidiu Gritta, prefectul poliţiei locale. Rezultatele acestei razii au fost neaşteptate.

In primul rând, s'au controlat localurile de noapte şi restaurantele, cari, din cele ce vom expune mai jos se va putea vedea că mai toate comit zilnic însemnate contravenţii la legile şi regulamentele în vigoare.

Astfel controlându-se hotelurile „Democraţia“ şi „Abraham“ s'au găsit camerile primului mai toate ocupate de indivizi suspecţi cari chefuiau împreună cu mai multe prostituate clandestine. Camerile celui de al doilea, s'au găsit ocupate numai de perechi amoroase.

S'a mai dat apoi în restaurantele „Gambrinus“ şi „America“ de chefuri monstre după ora de închidere, chefuri cari imediat au fost oprite.

S'au mai găsit de asemenea, în aceiaşi situaţie diferite restaurante şi bodegi depe la periferie, unde s'a procedat la fel.

Dl prefect, convingându-se că de această imoralitate nu sunt vinovate decât femeile cari servesc prin localuri, a dispus ca pe viitor în comformitate cu statutul orăşănesc ele să fie înlocuite cu bărbaţi, localurile neimai putând avea decât casierite cu garanţie morală şi materială.

Chelneriţele care au servit până în prezent în localurile de consumaţie, vor fi trimise la urma lor.

S'au mai prins de asemeni cu ocazia acestei razii diverşi dezertori şi mulţi alţi indivizi certaţi cu Justiţia.

Tot odată, dl prefect de poliţie a mai citat la poliţie pe toţi artiştii din cele două baruri clujene, şi celor cari n'au putut produce documentele necesare, li s'a pus în vedere să părăsească oraşul.

*

Pe ziua de 1 Martie, au fost licenţiaţi din serviciul poliţiei următorii agenţi: Mihail Grün, Victor Schill, Ignat Şternberg, Martin Gold şi Victor Fodor, cari nu satisfăceau cerinţele posturilor ce li se încredinţaseră.

Pentru că cu ocazia acestei razii s'a constatat că nici proprietarii localurilor de consumaţie nu-şi îndeplinesc pe deplin obligaţiunile prevăzute de lege, în conformitate cu art. 17 din regulamentul funcţionărei biroului de populaţie, pe viitor nu va mai putea funcţiona nici un asemenea local, fără a poseda o autorizaţie specială.

De altfel, în cel mai scurt timp, prefectura va emite şi o ordonanţă în acest sens.

O iniţiativă care se cuvine sprijinită

Concertele simfonice la Cluj

Fără îndoială că atât publicul cât şi autorităţile au datoria să sprijine şi să încurajeze orice manifestare care ar veni să îmbogăţească şi să fortifice mişcarea artistică în oraşul nostru. In privinţa aceasta orice iniţiativă serioasă, orice încercare onestă şi dezinteresată, orice străduinţă curată, trebuie să întâlnească în mijlocul nostru nunumai un entusiasm de o clipă, nu numai un interes de moment, ci un sprijin stăruitor şi o bunăvoinţă care să nu se epuizeze. Fiindcă de aceasta nu depinde doar renumele oraşului nostru, ci interesele afirmării noastre aci ca energii şi valori culturale.

Suntem informaţi că dl I. Bobescu, talentatul şi neobositul dirigent al Operei Române, a luat iniţiativa unor concerte simfonice date de orchestranţii operii. Sunt anunţate patru asemenea concerte. Publicul care a avut prilejul să cunoască şi talentul dlui Bobescu şi valoarea artistică a orchestrei dela Operă, va şti, nu ne îndoim, să preţuiască această iniţiativă.

Gândul dlui Bobescu este ca pentru mai târziu şi la adăpostul experienţei făcute cu aceste concerte să organizeze o societate cum este „Filarmonica“ din Bucureşti, pentru a putea oferi publicului concerte simfonice săptămânale.

Planul acesta este foarte frumos şi ne facem o datorie adu când mulţumiri dlui Babescu caşi colaboratorilor săi pentru cela ce gândesc să realizeze. Interesul şi sprijinul publicului li sunt asigurate. Decât acestea nu sunt deajuns. Este nevoie ca autorităţile noastre comunale şi judeţene să vină în ajutorul acestei iniţiative contribuind băneşte sau făcând alte înlesniri necesare.

Voim să credem că atât dl Primar cât şi dl Prefect, a căror solicitudine pentru manifestările culturale şi artistice s'a afirmat atât de puternic în repetate rânduri, nu vor şovăi să acorde lăudabilei iniţiative a dlui Bobescu tot sprijinul care se cuvine.

STANIOL REPR. SI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE
CLUJ. CEREŢI OFERT. 5

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 5 Martie 1924

CINEMA SELECT
Senzaţie mondială!
Pielile roşii.
Senzaţională dramă in 2 serii şi 12 acte intr'un singur program. In rolul principal: M. Gualta Ausonia.

CINEMA URANIA
Atenţiune!
My boy, Copilul meu
Film american, în rolul principal cu artistul cel mai mic, de 6 ani: JACKIE COOGAN.

CINEMA APOLLO
Senzaţie acrobatică!
Fii lui Samson.
Mare dramă senzaţională în 6 acte. In rolul principal Luciano Albertini.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez i-a

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!
Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi!
Preţuri eftine senzaţionale!
Eisenstädter Fülöp si Sotii
(fostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.
Vânzare de cărucivare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucări pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantaiul nostru. :-: 3170.

Confecţionăm tot felul de incălţăminte pentru dame şi domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă preţurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

pentru gustul său fin şi aromat şi pentru puterea sa mare de producere prin care nici chiar cele mai bune calităţi, nu sunt mai scumpe în întrebuinţare decât specialităţile eftine.
Ceai „Marca Teekanne“ se poate obţine numai în pachete originale cu marca înregistrată Teekanne, în toate magazinele din branşa alimentară şi care posedă cunoscutele placate.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.
Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064
Canada în şi **America**

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in
Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.
In fiecare săptămână pornesc vapoare din
Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.
Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.
Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia ti câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

O trezire a spiritului romanesc

Câteva constatări în jurul dispariţiei ziarului „Pressa“

Dispariţia confratelui bucureştean „Pressa“ ni a întristat desigur ca simptom; am fi însă nesinceri dacă ni-am arăta afectaţi de dispariţia „Pressei“ având în vedere ceea ce reprezenta ea în presa românească. Ne întristează dispariţia unui ziar pentrucă este trist că ziarele nu pot înfrunta nici indiferenţa publicului, şi nici greutăţile materiale de astăzi; ni-ar întrista însă mai mult dacă prin această dispariţie ar cădea sdrobită o cugetare curat românească, cu intenţiuni şi scopuri exclusiv româneşti. Din nefericire „Pressa“ nu a putut fi aşa ceva. La cârma ei prezidau gânduri şi interese străine de noi. In adevăr, „Pressa“ ca şi sora sa încă în viaţa „Lupta“, au adus în atmosfera publică a României întrezite un suflu de nesănătate, de critică interesată şi vrăjmasă; care ni-a infectat sufletele. Putem oare acum să deplângem dlsparţia acestei „Presse“?

E curioasă însă atitudinea partidului naţional. Confratele „Patria“ nu uită să facă şi cu această ocazie politică, şi, vărsând lacrimi de crocodil pentru disparţia acestui „ziar românesc“ şi să atace regimul care „omoară presa românească“.

Faptul este de două ori interesant: „Patria“ ataca nu demult — pentru a fi oarecum pe placul opiniei publice româneşti, — presa infectată de spiritul semitic, contrară spiritului românesc, şi când făcea aceasta, „Presa“ era şi ea vizată alături de celelalte ziare ale 'anumitei prese. Astăzi „Patria“ deplânge în dispăruta „Presa“ un ziar românesc. E desigur accasta o dovadă de sinceritatea sentimentelor partidului naţional, şi o înregistrăm aşa acum este.

Dar de aici până la acuza guvernul de dispariţia „Presei“ e poate prea mult. Ziarul de dimineaţă al fraţilor Honigman a dispărut fiindcă publicul cetitor românesc a început să deosebească presa cu adevărat românească, de presa străină de interesele neamului şi de sufletul lui. Este deci un simptom de trezire a spiritului românesc în dispariţia „Presei“ şi „Patria“, dacă era sinceră, trebuia să-l constate şi să se bucure. Dar n'a făcut-o, şi cu atât mai rău pentru ea. Publicul românesc dovedeşte însă că ştie să vadă şi să înţeleagă.

Scrisori din Tg.-Mureş

Arestarea unui poliţist

Pe ziua de ieri a fost arestat comisarul ajutor Modrescu dela siguranţa oraşului Târgul-Mureş. Numitul este învinuit că ar fi luat bani şi mită dela diferiţi oameni. Cazul nefiind destul de bine întemeiat, deşi s'au făcut reclamaţii contra sa, s'a dispus punerea în libertate pe cauţiune morală.

Dela organizaţia partidului liberal

Organizaţia Partidului Naţional Liberal din oraşul Târgul Mureş şi judeţ va convoca în curând pe toţi membrii la o consfătuire.

Mersul epidemiilor în judeţul Mureş Turda.

Epidemiile au început să ia sfârşit, munca depusă de medicii acestui judeţ în urma măsurilor luate cu atâta energie dl Inspector general dr. Titu Ionescu a curmat mersul epidemiilor, care era destul de înaintat. Oraşul Târgul-Mureş se află scăpat de orice pericol, cazurile de tifos abdominal fiind scăzute simţitor.

Petrecere

Societatea sportivă românească CFR. Mureş, din oraşul nostru aranjează pe ziua de 15 Martie o petrecere urmată de dans care va avea loc în saloanele Palatului Cultural.

In jurul omorîrei advocatului dr. Ioan Ciordaş din Beiuş

In ziua de 25 Februarie a fost arestat fostul locotenent Mogos Iosif bănuit ca complice la omorul advocatului dr. I. Ciordaş din Beiuş.

Locotenentul Mogoş a fost prins în următoarele împrejurări: Reîntorcându-se din Ungaria cu paşaport, a cerut o prelungire de a sta în ţară. Cum activitatea lui în decursul revoluţiei era cunoscută, prefectura locală a dispus arestarea lui.

Arestatul recunoaşte că a luat parte la operaţile ce s'au făcut, dar că nu a fost martor la omorârea advocatului I. Ciordaş. Pentru interesul instrucţiei vinovatul este pus sub cea mai mare pază la comandamentul jandarmeriei din oraşul Târgul-Mureş. Invinuitul este de origină din Ungheni, judeţul Mureş Turda.

Muzica românească la Paris

Subt înaltul patronaj al A. S. R. Principele Carol şi subt auspiciile Asociaţiunei franceze de expansiune şi de schimburi artistice, a avut loc Sâmbătă 1 Martie, la Paris, în sala Erard o frumoasă manifestaţie muzicală pe care o relevă toate gazetele pariziene. Concertul consacrat tinerei şcoala muzicale româneşti, s'a dovedit a fi un eveniment artistic din cele mai interesante.

Maestrul Vincent d'Indy, care a vizitat de curând ţara noastră, şi-a dat preţiosul său concurs, deasemeni dna Madeleine Lagarde, remarcabilul quatuor Capelle, dnii Alessandrescu, Bobescu, Jelescu şi corul bisericei române din Paris, subt conducerea dlui Chirescu.

In program au figurat opere din compoziţiile maestrului G. Enescu, Stan Golestan, Alessandescu, Mihalovici, Cuclin, Otescu, Kiriac, etc., executate cu o artă desăvârşită.

Ziarele franţuzeşti au cuvinte elogioase pentru această manifestare a muzicei româneşti.

Moartea prinţesei Louise a Belgiei

Paris. Din Wiesbaden se anunţă că principesa Louise a Belgiei a încetat din viaţă.

INFORMATII

— **Cu începere de astăzi ziarul nostru pune la îndemâna cititorilor săi o întreagă pagină consacrată faptelor şi nevoilor vieţei noastre economice. E încă un sacrificiu pe care ni-l impunem înconvingerea că răspundem unei imperioase cerinţe. In acest scop vom da cât mai complectă această pagină. Un vast serviciu de informaţii va înregistra aici toate ştirile necesare unei bune şi sigure orientări. De asemeuea Ziarul nostru şi-a asigurat colaborarea tuturor frunteşilor vieţei noastre economice. Cu acest bogat material de început, nădăjduim că vom putea da aici, zilnic, o oglindă fidelă a realităţilor noastre economice de astăzi.**

— **Reorganizarea „Neamului Românesc“.** Dela 1 Martie, „Neamul Românesc“, organul partidului naţionalist-democrat, a început să apară în format mare şi în condiţiuni tehnice şi redacţionale care-l aşează printre cele mai bune ziare ale noastre. Primele două numere aduc colaborarea scriitorilor Nichifor Crainic, Cezar Petrescu şi Pamfil Şeicaru ale căror articole redau „Neamului Românesc“ spiritul războinic pe care l a avut la început. Apreciindu i silinţele de reorganizare şi bănuind jertfele care se leagă de aceste silinţe, urăm contratelui izbândă deplină.

— **Moartea tragică a unui ofiţer.** Luni dimineaţa, la o tragere pe poligonul dela Bolgrad (Basarabia) a fost omorât din greşeală tânărul sublocotenent din Reg. 3 Vânători, Iancu Paul, fiul dlui Prof. Univ. Ioan Paul şi fratele colegului nostru de Redacţie Ştefan Paul. Transmitem îndureratei familii condoleanţele noastre.

— **Un cor bisericesc greco-catolic.** Sunt invitaţi toţi iubitorii de muzică bisericească română să binevoiască a lua parte la adunarea de constituire care se va ţinea în ziua de 5 Martie la orele 6 p. m. în localul şcoalei primare gr. catolice din strada N. Iorga Nr 6 în vederea formării Comitetului şi a stabilirii Statutelor Societăţii Corale gr. catolice Române din Cluj.

— **Scumpirea preţului făinei** Consiliul orăşenesc, la cererea motivată a morarilor, a comercianţilor de făină şi a brutarilor a hotărât să stabilească preţul făinei de pâine neagră en gros la lei 5·75, iar în detaliu la 7 lei. De-odată cu brutarii au cerut scumpirea preţurilor şi măcelarii, dar au fost refuzaţi.

— **Moartea unui gazetar ungur.** Cea mai nouă victimă a epidemiei de tifos ce bântuie în Tg. Mureş este gazetarul ungur Barthus Jozsef, redactor la „Ellenőr“ din localitate.

— **Adunarea generală a băncii „Victoria“ din Arad.** Banca „Victoria“ din Arad şi-a ţinut Duminecă adunarea generală, subt preşidenţia dlui Aurel Demian. Directorul Gheorghe Adam a citit o dare de seamă din care resultă că venitul curat al băncii a fost de 3,800.000 lei.

— **Mişcarea angajaţilor comerciali.** Angajaţii Comerciali din Cluj sunt într'o vie mişcare, s'a convocat o adunare generală, la care vor lua în desbatere chestiunea orelor de muncă precum şi înfiinţarea unei case de penzii şi ajutor.

— **Congresul muncitorilor fierari la Cluj.** Gongresul muncitorilor fierari se va ţinea la Cluj la 16 Martie a. c.

— **Copil găsit.** Eri dimineaţă pela orele 11, sergentul de serviciu din parcul oraşului, a găsit în latrina din faţa chioscului de vară un copil nou născut de sex masculin, învălit în nişte cârpe.

Poliţia face cercetări pentru aflarea denaturatei mame.

— **Amânarea unei adunări** Din cauze neprevăzute, adunarea publică organizată de „Acţiunea românească“, şi care urma să aibă loc ieri la Turda a fost amânată pentru o altă dată.

— **Consfătuirea directorilor de bancă din Cluj.** Luni a avut loc în localitate o consfătuire a directorilor de bancă din Ardeal sub prezidenţia dlui Ion Lepădatu. Au participat şi reprezentanţii băncilor minoritare. S'au discutat rezultatele tratativelor dintre România şi Ungaria. Dl Ion Lepădatu a declarat că tratativele se pot considera ca sfârşite. Iscălirea convenţiei este iminentă.

— **Reînceperea cursurilor la facultatea de drept.** Terminându-se sesiunea de examene la facultatetea de drept a universităţi din localitate s'au reinceput toate cursurile.

— **Insemânţările de primăvară.** Prefectura judeţului a făcut noui intervenţii la ministerul de agricullură pentru a obţine seminţele necesare însemânţărilor de primăvară.

— **Pierdut** la Biblioteca Universităţii trei indexe pe numele Maria Iepure, Lia Lascu şi Ioan Iepure. Cine le-a găsit e rugat să le lase la portarul Universităţii centrale.

— **Activitatea frumoasă a elevilor şcoalei normale.** Şcoala normală din localitate şi-a înscris în program ca să facă cu cercetaşii, şi în cadrul societăţii de lectură, şezători săptămânale în comunele din jurul Clujului. In 2 Martie 1924 s'a ţinut prima şezătoare în Apahida cu un program bine întocmit. S'au cântat 4 coruri, 3 declamări şi s'a jucat piesa lui C. Negruzzi: „Cârlanii“. Dl prof. Vict. Lazăr a ţinut o conferinţă despre „Ungurii şi Saşii“ iar dl prof. Vâlcanu, o conferinţă cu proecţiuni din domeniul industriei. Elevul Alex. Nap din cl. VI. a ţinut o conferinţă în proiecţiuni despre industria, fierului, argilei şi bumbacului. La serbare au luat parte foarte mulţi locuitori din comună.

Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig“ la Administraţia ziarului „Infrăţirea“ şi veţi primi deslusirile necesare.

„Ellenzék“ şi naţionalizarea economică

Săptămâna trecută ziarul din Cluj al magnaţilor, „Ellenzék“, a adus ştirea că la Timişoara a avut loc o întâlnire între dnii baron Kornfeld şi Ulmann, directorii Băncii de Credit (Hitelbank) din Budapesta şi dl Aristide Blank, pentru a trata chestiunea naţionalizării intreprinderilor din Ardeal aparţinătoare acestei bănci.

Acest svon este desmintit acum de chiar Banca de Credit. Partea interesantă a acestui svon este însă faptul că „Ellenzék“ a ajuns în fine să fie convins de necesitatea naţionalizării societăţilor industriale şi comerciale ungare din România, iar după informaţiile obţinute — chestiunea devine picantă când auzim că tocmai băncile ungare în legătură cu „Ellenzék“, lansează această ştire pentru a îngreuna operaţia de naţionalizare a lui Hitelbank, care de fapt le este un concurent puternic, şi se naţionalizează, dar nu după placul lui „Ellenzek“.

Ori care ar şi fi deci situaţia reală a acestei chestiuni, ea pare ciudată, din momentul când în combinaţia sugerată de „Ellenzék“, figurează banca „Marmarosch-Blank“, care altădată, a fost în România veche filiala celei mai mari bănci ungureşti.

Kix.

Realizarea acordului franco-englez

Schimbul de scrisori dintre Poincare şi Macdonald

Paris, 4 Martie. Eri dimineaţă a fost publicat textul scrisorilor schimbate între dnii Poincare şi Macdonald.

Macdonald în scrisoarea sa recunoaşte graba cu care a judecat problemele Franţei şi arată că este necesară o înţelegere sinceră între cele două popoare precum şi ridicarea prestigiului Ligei Naţiunilor.

Poincare în răspunsul său ia notă despre părerile lui Macdonald, arătând şi el cât de necesa reste acordul franco englez. Referitor la împrumuturile date Micei Antante — excepţionate de Macdonald — Poincare răspunde că sunt date în urma unor serioase garanţi şi ele nu îngreunează într'un nimic situaţia financiară a Franţei. Poincare mai accentuiază necesitatea menţinerei tuturor tratatelor de pace actuale. Incheie spunând că nimic nu mai stă în calea realizării acordului.

Condica de termene pentru **avocati** 250 L. **la Librăria Lepage, Cluj**

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

TÖRS SI ORMAI

INGINERI CLUJ, STR. N. JORGA 12. TELFON 324

BIROU PENTRU: Instalaţiunii de calorifere, apaduct şi canalizare.

DEPOSIT DE: Material de instalaţiunii sanitare şi pompe centrifugală

OFERTE SI DEVIZE LA CERERE.

3357

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in suma de 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

repartizate astfel:

1	câştig	de——	100.000 lei——	100.000·—
1	,,	,, ——	50.000 ,, ——	50.000·—
5	câştiguri	,, ——	10.000 ,, ——	50.000·—
5	,,	,, ——	5.000 ,, ——	25.000·—
50	,,	,, ——	1.000 ,, ——	50.000·—
100	,,	,, ——	500 ,, ——	50.000·—
500	,,	,, ——	100 ,, ——	50.000·—
1000	,,	,, ——	50 ,, ——	50.000·—
3750	,,	,, ——	20 ,, ——	75.000·—

5412 câştiguri în valoarea totală de L 500.000·—

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin **10 Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin sc isoa e recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Gloria

BERE HUTRITIVA DIN MALTI DUBLU

Produs Special

Fabricei de Bere S. A. din Turda

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Ce mai modernă şi mai higenică baie din Ardeal este

Baia „Diana"

din Cluj care are baie de cade si aburi zilnic.

33

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

şi azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuţit lame in cea mai fină execuţie de lux cu preţuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — şi trimit adresa, una de probă gratis.

***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.

Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.

Curăţim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

FABRICILE DE MASINI

AND. RIEGER

SOC. ANONIMA SIBIU

3942

Posedă spre vânzare:

1. Un motor stabil (maşină cu vapori compound) de 50 P. S. diam, cylindrilor 313/450 m/m, cursa 500 m/m, turaţie 60 pe minută, admisiunea sistem Rider, fabricat Ed. Tatzel-Troppau.

2. Cazanul cu tuburi de încălzire. Suprafaţa 70 m², atmosfere 7, preşiune normală,

3. Un cuptor de turnat fontă.

4. Una locomotivă de cale îngustă, 650 m/m calea. Toate aceste maşini în bună stare de funcţionare.

Preţuri eftine senzaţionale!

LA

MAGAZINUL PARISIEN

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12. Telefon 5-92.

Preţuri curente pe luna Februarie:

Secţia de mode pentru bărbaţi:

Cămeşi French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeşi French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeşi din zefir L 385
Cămeşi din şchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricatie englezăscă originală lei 325,
Pălării tari fabricaţie englezăscă originală din păr de iepure lei 450,
Şapci pentru bărbaţi lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbaţi lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbaţi de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croşetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbaţi lei 145,
Bastoane pentru bărbaţi lei 38,
Şaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbaţi lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secţia mărunţişurilor:

Batiste	6 L
Ciorapi	27 „
Cămeşi femeeşti	95 „
Paltoane croşetate	540 „
Manuşi p. dame	58 „
Şorţuri „ „	120 „
D. M. C.	5 „
Ată	9 „

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porţelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

Se confectioneaza trucouri BERE si dupa comanda!! Mare asortiment in manusi pentru barbati!! Mare asortiment in ghete barbatesti, femeesti si pentru copii! Mare asortiment in trusouri BERE!!! — Comenzile de albituri pentru barbati din zefir si matasa se executa in 48 oare corespunzand la gustul cel mai delicat!!!

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1027 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Joi 6 Martie 1924.

Infrăţ[illegible]

SIBIU 7 MAR 924

77 Onor Asociaţia pentru Cultur şi literatura poporului român
Sibiu

R CLUJ 1. 1319

CLUJ 1. 6 MAR 924

ANUNTURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952. Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorităţi . 480 L

PENTRU PACE

Duminecă, „Asociaţia naţională pentru pace" a ţinut la Fundaţia Carol din Bucureşti o întrunire care constitue începutul unei acţiuni de propagandă pentru triumful ideii paciliste.

Dl Ermil Pangratti, rectorul Universităţii din Bucureşti a lămurit cum trebuie privită ideia pacifistă. D-sa a arătat că este necesară o educare colectivă şi dela popor la popor în sensul de a se evita orice acte de agresiune.

Ideia de justiţie şi de solidaritate umană trebuie să ne călăuzească. Domnia pumnului nu mai poate trăi. Conflictele dintre naţiuni se vor rezolvi pe cale paşnică, fiindcă războiul nu dă totdeauna soluţia cea mai bună, dar cere atâtea jertfe şi dă prilej la atâtea orori, încât el se cuvine gonit din mijlocul umanităţii.

In acelaş sens au vorbit şi ceilalţi conferenţiari, arătând, că acţiunea pacifistă nu înseamnă o mişcare anti-militaristă, ci o acţiune pentru creiarea unei atmosfere favorabile păcii.

Acestea au fost ideile exprimate de conferenţiarii „Asociaţiei naţionale pentru pace". Ele sunt desigur generoase şi nobile. Idealul unei păci universale a solicitat totdeauna spiritele civilizate. După grozăviile războiului recent, acest ideal de pace se înfăţişează şi mai seducător ochilor unei umanităţi care a suferit ororile şi teroarea măcelului.

Dar pacifismul chiar *neantimilitarist* nu este deloc potrivit pentru noi. Suntem un popor tânăr, un stat care se găseşte deabia la începutul consolidării lui. Şi pentru naţiunile tinere, pentru statele cari nu şi au viaţa încă temeinic organizată, mişcările pacifiste nu pot fi decât dăunătoare. Inconjuraţi de popoare cari pândesc orice şovăire din partea noastră pentru a ne lovi, noi trebuie să ni păstrăm neatins spiritul pe rezistenţă. Ideile pacifiste ar moleşi şi ar slăbi energia noastră naţională şi puterile noastre de rezistenţă. Dar nici situaţia noastră geografică nu ne îngăduie să facem vreo concesiune ideologiei pacifiste, fiindcă prea multe primejdii sunt la hotare şi în fiecare clipă se poate ridica câte una ameninţătoare. Slăbiţi printr'o propagandă pacifistă, noi n'am fi în măsură să opunem agresiunii un spirit de rezistenţă şi o energie nealterată.

Da, pacifismul este o mişcare de înaltă frumuseţe morală. Dar să înceapă prin a-l face întâi marile popoare organizate şi puternice, pentru cari nu sunt atâtea primejdii. Şi numai după aceia îl vom face şi noi. Fiindcă toată lumea poate fi liniştită că nu noi vom fi aceia cari să turburăm pacea. In privinţa aceasta trecutul nostru istoric constitue cea mai bună chezăşie. In lungul veacurilor poporul român n'a săvârsit nici un act de agresiune împotriva cuiva. N'am fost şi nu suntem un popor de ofensive războinice. Războaiele noastre n'au fost decât războaie de apărare împotriva acelora cari au râvnit la pământul nostru şi la bogăţiile lui.

Cu deosebire acum după realizarea unităţii naţionale, ce gând ni-ar putea împinge la război? Avem nevoie de pace şi suntem pentru pace. Dar tocmai de aceia trebuie să fim pregătiţi pentru a o putea apăra împotriva acelora cari nutresc gânduri s'o turbure. Căci, deşi trecută prin suferinţele războiului şi prin grozăviile lui, deşi încercată de nevoia păcii mai mult decât oricând, lumea pare totuşi pornită pe război. Tocmai când s'ar fi părut că idealul pacilist trebuie să fie mai apropiat şi mai drag omenirii, naţiunile se dovedesc mai gata ca oricând de război.

Poporul nostru n'a râvnit niciodată la pământul altor naţiuni şi n'a întreprins niciodată un război de cucerire. Noi n'am făcut totdeauna decât să ne apărăm şi nu hrănim nici astăzi planuri de război împotriva nimănui. Deaceia socotim inutilă o mişcare pacifistă şi nu voim ca în mijlocul nostru să şi facă loc o ideologie care să ne micşoreze cât de puţin spiritul de rezistenţă necesar pentru a ne apăra „sărăcia, nevoile şi neamul".

O nouă revistă
la Cluj
„Societatea de mâine"

La finele lui Martie apare la Cluj o nouă revistă românească care va umple un gol simţit în publicistica noastră. Sub eticheta de publicaţie săptămânală economică-socială, revista „Societatea de mâine" va cuprinde în cele 24 pagini ale ei, tot ceeace interesează societatea românească începând cu doctrină politică, sociologiei, învăţământ, actualităţi culturale, critică literară, economie, finanţe etc. şi terminând cu sportul. Pusă în slujba ideei de pregătire a societăţii care vine revista va avea colaborarea celor mai de seamă specialişti şi va fi un cronicar priceput al tuturor manifestaţiilor noastre publice.

Din ansamblul scriitorilor şi publiciştilor de valoare cari onorează revista cu concursul lor efectiv şi permanent, putem aminti de pe acum pe dnii: Vasile Goldiş, Mihai Popovici, G. Bogdan-Duică, Ion Lupaş, Virgil Barbat, Aurel Lazăr, Axente Bănciu, Onisifor Ghibu, Aurelian Magier, Lucian Borcia, N. Ghiulea, Victor Stanci, Radu Dragnea, Aurel Esca, Ilie Cristea, C. Sudeţeanu, Pavel Grecu, Adrian Suciu, dr Iuliu Moldovanu I. Agârbiceanu, Vasile C. Osvadă, D. Tomescu, dr Mihail Şerban, Iuliu Enescu, Ecaterina Pitiş, A. Cotoş.

Revista apare sub conducerea dlui Ion Clopoţel.

Sfârşitul tragic al blocului
O interesantă declaraţie a d-lui Mihai Popovici

In sfârşit, nereuşita blocului a fost oficial declarată. Partidul ţărănist publică un comunicat prin care se recunoaşte că toate „pertractările" de până acum n'au dus la nici un rezultat. In acelaş timp, ziarele unei anumite prese, care precum se ştie au avut rolul de impresar al blocului, sânt constrânse să vadă rezultatele aşa cum sânt, desigur nemulţumitoare pentru interesele pe care le apărau.

Consternarea este generală. In rândurile opoziţiei, potolită o clipă de vagi nădejdi de viitor, vechile duşmănii şi-au reluat locul. Intr'o întrunire la Craiova, dl Mihai Popovici, agentul blocului, acel ce şi-a dat toată osteneala să convingă partidele opoziţiei de a intra în bloc, vorbind despre nereuşita interprinderei sale, a declarat că **„blocul nu s'a putut realiza, din cauza unor partide de opoziţie cari doriau să vie la putere pe căi dosnice, prin corupţie şi metode urâte".**

De rândul acesta, marele vinovat a încetat de a fi guvernul şi partidului liberal, aşa cum se afirma necontenit în timpul „pertractărilor" cari n'au dus la nimic. Şi în declaraţia autorizată a dlui Mihai Popovici este mult adevăr. Partidul liberal şi guvernul alcătuit de acest partid privea cu egală indiferenţă „pertractările" de eri ca şi învinuirile reciproce de azi. Alta este menirea acestui partid, nu de a şi consuma zădarnic energia atât de trebuincioasă ţării. In timp ce dl Mihai Popovici „pertracta" cu partidele opoziţiei alcătuirea unui bloc cu singurul scop al împiedecărei actualei opere legislative, guvernul îşi vedea liniştit de trebürile ţării iar partidul liberal îl seconda activ la realizarea şi consolidarea necesară unei Românii puternice.

Cauzele cari au determinat eşuarea „blocului" nu mai sânt un secret pentru nimeni. Cauzele pe cari le mărturiseşte dl Mihai Popovici sânt, desigur, reale, dar nu sânt singurele. Piedeca de căpetenie este faptul că ideea „blocului" s'a născut undeva înafară de nevoile noastre de stat, şi pentru aceasta, cu toate sforţările unei vaste propagande, ea nu a putut însufleţi nici pe toate partidele opoziţiei şi nici massele cetăţeneşti, cari hotăresc în orice întreprindere politică. Nereuşita blocului ar putea fi pentru conducătorii partidelor de opoziţie un avertisment şi un învăţământ. Vor şti să le înţeleagă oare? Noi ne îndoim, pentrucă nimic nu ne dovedeşte că partidul ţărănist şi partidul naţional sânt dispuse să urmeze cinstit indicaţiunile masselor populare în acţiunea lor politică de viitor.

A. R. G

Comercializarea intreprinderilor statului
Necesitatea care a impus ideea comercializărei — Cele două forme ale realizărei ei: regia autonomă de stat şi regia cointeresată — Rolul tutelar al statului — Insemnătatea reformei de azi pentru propăşirea naţională

Ideia actualului guvern de a da întreprinderilor statului o structură administrativă capabilă să înlocuească o mai mare rentabilitate a acestora a fost până acum viu discutată şi, din nefericire, discutată cu patimă şi cu reacredinţă. Partidele de opoziţie au făcut şi din această importantă chestiune o afacere de scandal, de afirmaţil voit necontrolate, de critici sterpe şi confuze. In faţa unei probleme de aşa de mare importanţă, partidele de opoziţie n'au găsit seriozitatea care trebuia. Şi nu este de mirare că au căutat să inducă opinia publică în eroare, să mărească confuzia generală de astăzi, când nici pentru aşezarea temeliei noastre constituţionale n'au fost în stare să aducă nimic folositor şi cuminte.

Comercializarea întreprinderilor statului era o necesitate impusă de o întreagă serie de consecinţe ale războiului. Statul este împovorat cu toate datoriile întârziate ale războiului, cu toate pagubele lăsate de marea jertfă a întregirii neamului şi cu destule greutăţi materiale creiate de greşelile costisitoarelor experienţe politice făcute după încetarea ostilităţilor. Toate aceste sarcine ar fi să apese mai bine de o jumătate de veac pe umerii întregei populaţii, şi să apese greu. Ori, pentru a uşura sarcina publică, este necesar a căuta cât mai multe surse de venit în averea naţională. Comercializarea întreprinderilor statului prin înlăturarea tuturor formelor greoaie de administrare în regia statului, prin creiarea unui interes care să stimuleze producţia şi să mărească rendementele, prin deschiderea tuturor posibilităţilor de reccrutare a unui personal de conducere şi execuţie apt şi energic, este singura cale care ni-ar putea scoate din impasul greu al vremurilor ce trăim. Comercializarea întreprinderilor statului înseamnă un pas câştigat spre muncă şi producţie, înseamnă validitarea posibilităţilor noastre creatoare.

In raportul pe care d. ministru Tancred Constantinescu îl face către Consiliul de miniştri, se explică motivele cari au dus la ideea comercializării. Sistemele de organizare de până acum prin regie de stat sau de concesionare s'au dovedit cu prisosinţă păgubitoare.

La concesionare s'a renunţat de mult. Regia de stat se practică şi astăzi. Cât e însă de folositoare se vede! Lipseşte în aceste organizaţiuni cuvântul şi încrederea, lipseşte mai cu seamă interesul. Sistemul biurocratic paralizează intenţiunile bune şi energiile cinstite, făcând loc inacţiunei şi corupţiei. Mai toate întreprinderile sunt simple pepiniere de biurocraţi tacticoşi, şi dacă nu lucrează în deficit, profit nu aduc. Şi sunt bogăţii de instalaţii şi aşezăminte cari în mâni interesate ar prodoce minuni.

Era deci nevoie de o reformă a acestui sistem, şi era mai ales acum nevoie. Astfel s'a ajuns la soluţia ca pentru întreprinderile statului de interes naţional, precum sunt căile ferate, poşta şi monopolurile, să se menţină actuala formă în organizare, dându-li-se necesara o binefăcătoare autonomie de funcţionare şi organizare. Acestea se vor conduce prin consilii de administraţie, vor avea o contabilitate independentă de contabilitatea statului, vor încheia bilanţuri anuale şi se vor întreţine din veniturile proprii.

Pentru celelalte intreprinderi ale statului, se adoptă sistemul cointeresării. Statul, la capitalul de material prim şi instalaţii pe care îl are, îşi ia în tovărăşie capitalul particular românesc şi energiile naţionale vrednice a se valorifica prin muncă. In felul acesta, fiecare întreprindere va alcătui o organizaţie comercială independentă. Publicul şi statul vor face controlul care se precizează prin legea societăţilor anonime din codul de comerţ. Statul însă, printr'un Consiliul superior de control, va exercita în acelaş timp un rol tutelar, dând directive de politică economică generală şi asigurând răspunderile.

Este în toată această vastă iniţiativă o reformă pe care n'o putem să o apreciem îndeajuns astăzi. După o trecere de câţiva ani însă, când roadele acestei reforme ne vor uşura traiul în stat, când valorificarea forţelor noastre creatoare ne va învăţa cu munca raţională şi productivă, vom binecuvânta opera care se înfăptuieşte astăzi.

A. R Gus.

Noui sporuri pentru ofiţeri

Sporurile, ce se vor acorda ofiţerilor cu începere dela 1 Ianuarie, au fost astfel fixate: Pentru sublocotenenţi şi locotenenţi 420 lei, pentru căpitani 575 lei.

Pentru maiori şi locotenţi-coloneli 575. Pentru coloneli 730, pentru generali de brigadă şi generali de divizie 1940.

Pentru monumentul lui Aurel Vlaicu

— Lista deschisă de ziarul „Infrățirea" —

Suma din urmă	Lei	2840
Leon Fessel	Lei	20
Grigore Lazăr	„	10
N. N.	„	50
Soc. Noris	„	20
X.	„	10
C. I. C.	„	100
Nicu N. Ionescu	„	100
Total:	Lei	3150

In jurul raziei de Sâmbătă noaptea

Am arătat în numărul nostru de ieri, că în razia întreprinsă Sâmbătă noaptea pe teritorul acestui oraș, mai multe hoteluri și localuri de consumație au fost găsite că nu se conformează legilor și regulamentelor în vigoare. In urma acestui fapt, restaurantele „Gambrinus" și „America" în cari s'au găsit chefuri după ora de închidere, au fost amendate cu câte zece mii lei, iar hotelurile „Democrația" și „Abraham", ale căror camere erau adevărate cuiburi de prostituție clandestină, au fost închise fiecare pe câte 20 de zile începând de Duminecă, 2 l. c.

Bodega „Democrația" a fost de asemeni închisă tot pentru 20 de zile, deoarece și aci s'au găsit chefuri monstre după ora de închidere, la care luau parte și chelnerițele localului.

Tot odată, poliția a mai făcut și un amănunțit raport asupra celor constatate la hotelurile „Democrația", și Abraham, pe care l'a înaintat consiliului orășenesc. Prin acest raport se cere și ridicarea brevetelor celor doi hotelieri contravenienți propunându-se ca aceste două hoteluri să fie transformate în oficii [illegible]

Dela „Soc. Studenților Sătmăreni"

Mulțumire publică

Din partea „Soc. Studenților sătmăreni", primim spre publicare următoarele:

„Soc. Studenților Sătmăreni", prin prezenta, aducem mulțumirile noastre sincere pentru primirea grandioasă făcută cu ocaziunea sosirii noastre la Huedin în ziua de 24 Februarie a. c. din partea dlui Primpretor dr. I. Pop dlui căpitan, comand. al Comp. de Jandarmi și a Autorităților locale.

Mulțumim dnei și dlui Primpretor dr. Pop pentru ospitalitatea cu care ne-a primit colegiele noastre.

Asigurăm pe dnii oratori, îndeosebi pe P. S. P. Protopop Munteanu și dl Șireagu, că cuvântarea dlor plină de suflet ne va încuraja pentru viitor.

Colegialitatea Dlui coleg Vasile Lupaș ne va servi de exemplu pentru totdeauna.

Concursul dat de dl director al școalei civile împreună cu On. Corp profesoral a fost o dovadă de dragostea pe care nu o vom uita ușor, după cum nu vom uita ușor dragostea arătată de dl inginer silvic Ionescu.

[illegible] celor notați mai jos pentru suprasolvirile făcute:

Dr. I. primpretor, părinte protopop Muntean, dir. Școalei civile, dr. Nossa, dr. Gall, dr. Varna, Ing. Max. Vetzel, Cacion, primar, V. Gaviș, Cons. Popescu, Consilier, Ștefan Catai, Hotel „Tigru", N. Ștefănescu, Th. Toadez, T. Gall, G. Bott, P. Finorescu, Mădec, Defiu, Tefe, L. Naghi, Popescu I. Bernatu, I. Căianu, G. Petrescu, V. Piposiu, G. Piposiu, A. Iliescu, I. Păscălar, Ciugar, Ursu etc.

In fine, rugăm prin aceasta publicul românesc din Huedin să primească toate mulțumirile noastre.

„Soc. Junimea Sătmăreană"

Stiri din Maramureș

Lipsă de umanitate

Azilul de copii din Oradea Mare a trimis la Sighet vreo 20 de copii pentru a fi plasați pe la familiile maramureșene. Până ieri însă nimeni nu s'a oferit să-i primească, în cât primăria orașului a fost silită a-i așeza deocamdată în spitalul județean prin bunăvoința dlui dr Rodeanu.

Serată

Societatea „Harmonia" a dat în ziua de 2 Martie o serată de operă cu concursul dnei Jolán Baranyai, cântereață de operă. Punctele de Orchestră le-a executat dl diriginte dl locotenent Prizccanu care a contopit orchestrele batalionului de vânători de munte cu soc. „Harmonia"

A fost o seară plăcută pentru iubitorii de artă cum rareori a avut Maramureșul.

Iminenta dispariție a corului bisericesc

In legătură cu faptele culturale pomenim și de corul bisericesc condus de dl Lt. Toma. Publibul maramureșan are însă un obiceiu rău, repede se însuflețește pentru ceva, dar repede se și răcește. Astfel este și cu corul susamintit. La început l'au cercetat vreo 60 de persoane iar acuma abia a rămas statornici vre-o 15, în cât în scurt timp corul se va disolva, deși este o mare lipsă de cor bisericesc aici.

Monetă evreiască

Ciudățenii de acest fel tot la noi se pot întâmpla. Câteva firme comerciale din Vișeul de Sus au tipărit niște bancnote de hârtie cu inscripție evreiască de 20-50 bani și de 20 lei. Autoritățile ar trebui să cerceteze.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & & Piața Uniri No. 12. 3054

TÖRS SI ORMAI

INGINERI CLUJ, STR. N. JORGA 12. TELFON 324

BIROU PENTRU: Instalațiunii de calorifere, apaduct și canalizare.

DEPOSIT DE: Material de instalațiunii sanitare și pompe centrifugală

OFERTE SI DEVIZE LA CERERE. 3357

INFORMATII

— **D. ministru Lepădatu la Oradea.** *D. ministru Lepădatu și-a anunțat sosirea la Oradea pe Vineri, săptămâna aceasta. Impreună cu dsa se crede că va sosi dl subsecretar de stat Tătărescu. Dela Oradea ambii miniștri vor pleca la Beiuș pentru a supraveghia lucrările comisiunei agrare de acolo.*

— **Sanitare.** Serviciul sanitar al orașului a primit eri un ordin al Ministerului de resort, prin care se recomandă o serie de măsuri cu privire la depositele de cârpe, de carne, de oase etc. Ordinul spune că pe viitor asemenea deposite trebue să fie în localuri închise și bine ventilate. Măsura este venită la timp. La Cluj avem un deposit de oase, care prin modul cum este întreținut presintă un pericol permanent pentru sănătatea publică. De altel medicul șef al orașului d. dr. Fodor, a și arătat cazul acestui deposit la București, cerând aprobarea măsurilor care trebuesc luate în asemenea împrejurări.

— **Un nou spital pentru moți.** Direcțiunea sanitară regională din Cluj a intervenit la Ministerul de resort, stăruind că ambulatorul din Baia Arieș să fie transformat în spital, un asemenea institut medical fiind absolut necesar locuitorilor din munții Apuseni, întrucât nu se află aici de cât un singur spital, lă Abrud.

— **Școalele de agricultură din Ardeal.** Dl Popa, inspectorul învățământului agricol din Ardeal, ne informează că față de prevederile bugetare din Anul acesta, toate școalele de agricultură din această regiune au fost puse în stare de funcțiune.

— **Tifosul exantematic la Cluj.** Dl dr. Fodor, medicul șef al orașului, ne comunică că ultimul caz suspect de tifos exantematic din Str. Romulus, nu s'a confirmat astfel că nu mai avem nici un caz nou în oraș. Dl dr. Fodor și-a exprimat cu acest prilej indignarea că ziarele maghiare, în goana lor după senzațional, alarmează inutil publicul, cu știri, în cele mai multe cazuri fanteziste.

— **Serata artistică-dansantă a studenților Făgărășeni,** *va avea loc Sâmbătă seara în sala cea mare a „Redutei", unde vor da concursul și artiștii dela Teatrul Național și Opera Română din Cluj.*

— **Festival la Zlatna.** Pentru seara zilei de 8 Martie a. c. „Asociația femeilor române din Zlatna" a organizat în casina intelectualilor din acea localitate un festival artistic cu un bogat program. Beneficiile materiale ale acestui festival sunt destinate măririi fondului celor două biserici române din acea localitate.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

— **My boy. (Copilul meu) In rolul principal: Iackie Coogan.** Film, ce merită toată atenția. Publicul Clujan e dornic să vadă pe puștiul de 6 ani, Iackie Coogan, care nu numai prin renumele său mondial, dar și prin talentul său fără păreche va să satisfacă orice gust rafinat. Resignându-se în soartea nemiloasă, care i-a răpit părinții, micul nostru erou debarchează la New-York singur, ca puiul cucului. Grație ingeniosității sale scapă de controlul comisiei imigranților și se atașază unui bătrân urs de mare, care la rândul său cedează micului inoportun prin a'l simpatiza și'l ia cu dânsul. Dar bătrânul moșneag se'mbolnăvește și eroul nostru nu se sperie de sarcină de-a'l susținea. Ba merge într'adâta, încât chiar pomana primită dela o societate de binefacere o păstrează pentru dânsul, dar cu această ocasie cade 'n bănuiala de-a fi furat portmoneul venerabilei patroane al societății respective. Toate se clarifică însă în favoarea lui și are ca recompensă binemeritată de a da peste bunica lui în persoana patroanei binefăcătoare. Jocul de scenă nu numai că e ireproșabil, dar ceva fenomenal. Zâmbetul lui e inocent, copilăresc, și îi curg lacrimile, parc'ar fi însușit-o dela Asta Nielsen sau Henny Porten. Filmul va rula pe ecranul Cinematografului „Urania", cu începere de Miercuri, 5 Martie a. c.

— **Arestarea a doui spărgători la Oradea.** Poliția dela Orade-Mare a reușit să aresteze doi periculoși spărgători, anume pe indivizii Erdélyi János și Ludman János, cari au comis în ultimul timp o întreagă serie de spargeri și tâlhării în localitate.

— **O delegație a Ministerului de război la Cluj.** D. Petrovici, inspector industrial, ne comunică că a fost încunoștiințat că în zilele de 10—12 Martie c. va sosi la Cluj o delegație din Ministerul de război, pentru a cerceta toate fabricele din localitate în scopul de a stabili, care din ele vor putea fi utilizate de stat în caz de mobilizare. Delegația va face în urmă, aceeași cercetare la fabricele din Turda.

— **Linie aeriană între Praga și Londra.** Citim în „Prager Presse" că în luna Iulie se va înființa o linie aeriană între Praga și Londra. Această linie este începutul planului unei linii aeriene între Londra și Indii.

— **D-l Nicolae Bretan — notar orășenesc.** Consiliul orășenesc al orașului Cluj a numit pe d. Nic. Bretan cântăreț la Opera Română, notar orășenesc, însărcinându-l cu agendele culturale.

— **Prelungirea închiderii liceului reformat.** Am anunțat că în urma cazurilor de pojar ivite între elevii dela liceul reformat din localitate, cursurile au fost suspendate până la 5 Martie. Cum boala continuă, direcțiunea acestei școli a prelungit închiderea până la 13 Martie.

— **Sosirea dlui prefect Mureșan.** D-l prefect al județului, Septimiu Mureșan se reîntoarce azi din Capitală unde a participat la consfătuirea dela Ministerul Instrucției convocată în vederea începerei nouei campanii pentru construirea de localuri de școală.

— **Dela justiția militară.** Locotenentul Zlatăreanu Vasile dela comenduirea pieței Brașov a fost condamnat de către consiliul de război local la 15 zile închisoare fiind acuzat de lovirea inferiorului.

— **Căsătorie.** *Duminecă, 2 Martie, a avut loc la Alba-Iulia căsătoria confratelui nostru, d-l Alexandru Hodoș, redactorul revistei „Țara Noastră" cu d-ra Silvia Jipescu, artistă a Teatrului Național din localitate.*

Felicitările noastre căsătoriților.

Ori cine poate câștiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanție de 5000 sau 10.000 lei. Scrieți sub „câștig" la Administrația ziarului „Infrățirea" și veți primi deslușirile necesare.

— **Pierdut** la Biblioteca Universității trei indexe pe lenume Maria Iepure, Lia Lascu și Ioan Iepure. Cine le-a găsit e rugat să le lase la portarul Universității centrale.

RESTAURANTUL „AMERICA" 3288

CLUJ, PIAȚA UNIREI 23.

Cel mai bun și mai eftin restaurant din Cluj. Mâncări delicioase. Locul de întâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de pește precum și grătar special.

Sâmbătă seara „Pomâna porcului". Vinuri alese din cele mai renumitemărci. Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 6 Martie 1924

CINEMA SELECT

Cafenea cea mica.

Comedie picantă în 6 acte. In rolul principal: MAX LINDER.

CINEMA URANIA

Atențiune!

My boy, Copilul meu

Film american, în rolul principal cu artistul cel mai mic, de 6 ani: JACKIE COOGAN.

CINEMA APOLLO

Roșu și negru.

Senzațională dramă de aventari in 7 acte. In rolul principal Mario Bonnard și Vittoria Lepanto.

STAI!! AM GĂSIT!!

Unde se pot afla în întreagă România cele mai noauă mai frumoase și mai eftine paltoane de

PRIMĂVARĂ

pentru dame modele din

WIENA, PARIS SI BERLIN.

2032 Lloyd

Acestea se găsesc la magazinul de mode pentru Dame și bărbați

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Reg. Ferd. (Wesselényi) 25.

Visă-vi de postă. — Orice Doamnă sau D-soară poate găsi haine pe placul său. — Priviți gaiantarul și magazinul fără a fi obligați a face cumpărături.

Un glas unguresc cuminte

Cum este judecată atitudinea dlui Sándor József de un ungur din Ardeal — Părerea dlui deputat Balázs Ernő despre situația politică a ungurilor de la noi

Rolul nostru de cronicari obiectivi ai vieții minoritare dela noi, ne impune să constatăm că nu toată presa maghiară vede roșu înaintea ochilor, ca „Ellenzék" de pildă, decâteori e vorbă de statul și națiunea română.

O pildă a gazetăriei cinstite minoritare este ziarul „Haladás" dela Sft. Gheorghe din Săcuime.

El este redactat de dl Balás Ernö al cărui neaoș ungurism, dovedit atât în trecut cât și azi, nu a putut fi pus la îndoială de nici cel mai fanatic iredentist al partidului maghiar, — presupunând că i-a mai rămas o doză de bun simț și respect al dreptății.

Acest ungur încarnat — minunează-te, confrate „Ellenzék" — nu face iredentism, nu insultă presa și gazetarii români, nu primește indicațiuni dela Budapesta, — ci lucrează desinteresat pentru binele și propășirea poporului Săcuiesc, contribuind prin aceasta și la consolidarea Țării românești.

In ultimul număr al ziarului „Haladás" d sa face o dare de seamă asupra situației politice a Ungurilor de la noi, din care reproducem cele ce urmează:

„Cei cari s'au ales deputați și senatori ca membrii ai partidului maghiar nu au fost spre vre-un folos al maghiarimei. Singurul deputat din acest partid a luat de mai multe ori cuvântul, *aducând cu sine mentalitatea unor vremi trecute, nerecunoscând nici noua situație creată în urma împrejurărilor schimbate, nici sentimentele, obiceiurile, psihologia și moravurile națiunei dominante, românești.*

Cu *mentalitatea lui încăpățînată, cu voința lui de a deveni martir cu orice preț, a pricinuit pagube atât de incalculabile maghiarimei, încât repararea stricăciunilor va fi o muncă aproape supraomenească.*

Partidul maghiar nu este capabil să convingă pe încăpățînatul lui deputat — chiar și pentru el antipatic — de necesitatea unei tactice mai cuminte, mai manierate și mai diplomatice."

Aceste sunt aprecierile dlui Balázs Ernő referitoare la politica partidului maghiar.

Oricâtă dreptate ar avea dsa în tot ceeace spune, ne îndoim că cumpănitele-i cuvinte vor avea efectul cuvenit asupra politicianilor din partidul maghiar. Aceștia au apucat pe o cale, de unde, de multeori, nu mai este reîntoarcere. Fascinați de idealul iredentismului și în speranța unei revanșe sângeroase, dânșii se vor cufunda tot mai mult în mocirla patimilor, și a urei față de această țară și neam.

Intr'un singur loc greșește dl Balázs. Anume atunci când afirmă că acești falși conducători ai maghiarimei ar fi pricinuit prin atitudinea lor pagube ireparabile maghiarimei.

Să fie pe pace d. Balázs! să facă deosebire între poporul maghiar din România și între strigoii Ungariei lui Tisza István. Țăranul Secuiu și Ungur este el însuși desgustat de demagogia gălăgioasă a celor de felul dlui Sándor și iredentismul acestor fel de oameni nu compromite răsfrângându-se și asupra muncitoarei populații maghiare.

Din ce în ce, acești rătăciți vor fi tot mai izolați de Ungurii în numele cărora nu au dreptul să vorbească și, din partea Românilor vor stârni doar compătimire pentru ura lor neputincioasă.

Ii vom lăsa să urle'n pustiu, până vor răguși căci, în urma educației de care au avut parte, tot nu's capabili de altceva.

Biurourile de plasare a muncitorilor in Ardeal

Incă de multă vreme s'a căutat pe toate căile să se găsească o modalitate de plasare a brațelor de lucru indigene pentru a se asigura posibilitatea de traiu a unui număr cât mai mare de muncitori și pentru ca lucrătorii să nu fie nevoiți a alerga la ajutorul diferitelor biurouri particulare de plasare.

In acest scop, Ministerul muncii a înființat biurouri de plasare a lucrătorilor în diferite centre industriale și a căutat să găsească modalitatea plasării muncitorilor, prin mijloace cât mai ușoare și mai expeditive.

Cu toate sforțările Ministerului de Interne, cât și a măsurilor luate de Ministerul Muncei, totuși brațele de muncă indigene rămân fără lucru de oarece în majoritatea fabricilor, brațele de muncă străine au întâietatea. Să observă că mai toate fabricile din țară, și mai cu seamă cele din Ardeal, preferă lucrători străini lucrătorilor indigeni, cu toată solicitudinea pe care o arată biurourile de plasare, care funcționază zilnic, atât dimineața cât și după amiază.

S'au luat întinse măsuri, ca lucrătorilor străini care invadează instituțiila noastre industriale, să li se interzică intrarea în țară, dacă ramura industrială din care fac parte nu necesită specialiști străini. E necesar deci ca organele noastre administrative să ia toate măsurile ca brațele de muncă indigene să fie puse în situația de a nu fi lipsite de lucru, pentru a nu se creia și la noi un proletariat fără de lucru ca în marile țări industriale din occident.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez i-a

STANIOL REPR. SI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE
CLUJ. CEREȚI OFERT. 5

Cronica externă

Schimbul de scrisori dintre Macdonald și Poincaré

— Intre pace și război —

Se știe că în vremea din urmă și cu deosebire dela constituirea actualului guvern englez, relațiunile dintre Anglia și Franța s'au înăsprit. Divergențele de opinii dintre conducătorii ambelor state cu privire la rezolvirea chestiunii reparațiunilor au dat naștere la o neînțelegere care apasă foarte greu asupra situației politice din Europa.

Primul minustru britanic, dl Macdonald a adresat zilele acestea o lungă scrisoare dlui Poincaré, în care își expune punctul său de vedere asupra celor mai eficace mijloace menite să deslege problemele cari amenință din nou pacea și împiedică restabilirea ordinei normale în Europa. Arătând că înăsprirea relațiilor franco-engleze se datorește impresiunei că Franța face o politică imperialistă, dl Macdonald își exprimă mulțumirea că între țelurile Angliei și Franței nu există deosebiri esențiale, ambele state fiind dornice să asigure un regim de ordine și de pace în Europa.

In răspunsul său dl Poincaré lămurește cari sunt țelurile Franței. Franța dorește să obțină reale garanții pentru siguranța sa și înțelege ca Germania, respectând tratatele, să-și împlinească obligațiile pe cari și le-a luat față de Franța. Poporul francez nu urmărește ținte imperialiste și nici nu dorește nimicirea Germaniei. Franța nu pretinde decât chezășii efective pentru siguranța ei și pentru restabilirea unei păci durabile în Europa.

Scrisorile celor doi primiminiștri sunt animate de acelaș spirit pacific. Grija de a menține și a asigura pacea se degajează din ambele scrisori. Dar numai această grijă nu este suficientă pentru păstrarea și asigurarea păcii.

Europa este și astăzi împărțită între ceiace ilustrul istoric italian Guglielmo Ferrero numește aspirațiunea la putere și aspirațiunea la ordine. Această contradicțiune a fost mortală pentru vechile regimuri prăbușite de războiul din 1914—1918. Succesorii monarchiilor de odinioară, dictatu i, democrații, regimuri socialiste, vor trebui să aleagă între război și pace, fiindcă le paște aceeași primejdie.

Război sau pace? Ordine sau putere? Forță sau consimțământ? Pace voită sau pace impusă? Va trebui să alegem. Și Europa șovăie. Dacă cercetăm cauzele profunde ale groaznicei îngrijorări care sugrumă astăzi Europa, le vom găsi în această șovăire. Caşi în 1815, la începutul secolului precedent, popoarele au astăzi nevoie de pace pentrucă au nevoie de ordine, dar pacea nu se poate stabili, astăzi ca totdeauna, decât între națiuni capabile să-și înfrâneze urile, ambițiunile, rivalitățile teritoriale, politice și economice. Dinastiile și regimurile artistocratice dela 1815 au înțeles această nevoie de liniște făcând timp de treizeci și trei de ani o politică pacifică. Vor înțelege guvernele și parlamentele reprezentând astăzi națiunile ceiace au priceput dinastiile și regimurile aristocratice la 1815? Vor găsi ele mijloacele pentru a asigura pacea sau, lăsându-se seduse de strălucirea ambițiunilor și de mirajul puterii, vor perpetua starea de neliniște și de turburări de astăzi?

Iată reflecțiile pe cari ni le impune examenul stărilor haotice din Europa. Cuprinsul scrisorilor dintre dnii Macdonald și Poincare și spiritul care se degajă din ele, ne dau dreptul să avem nădejdi că forțele păcii vor triumfa în cele din urmă.

Presa maghiară

O statistică evreiască

Ziarul evreiesc „Uj Kelet" publică în numărul dela 2 Rison Adar, anul 5684, calendarul ebraic, următoarele:

„Biroul statistic al evreilor, care se află în New-York a publicat în anuarul său următoarele date referitoare la Evrei:

Numărul total al Evreilor este astăzi de 15 milioane 500 mii suflete. Dintre aceștia, o treime, trăesc în Europa, un sfert în America, 8 procente în Asia, Africa și Australia.

In statele Europei centrale se află 8,750.000 Evrei. In aceste țări numărul Evreilor este de 4—8 procente din populație.

Numărul evreilor din America este de 3,850.000. Dintre aceștia în Statele-Unite sunt 3,600.000, în Canada 126.000, iar în Argentina 100.000.

In Asia, cea mai deasă este populația evreiască din Palestina, cu 14 procente din populație. In țările arabe trăesc 140.000 Evrei, în Asia de nord și de mijloc 350.000, iar în Asia răsăriteană 27.000.

Africa de nord are 400 000, cea de sud 50.000 Evrei.

In Australia sunt 24 mii Evrei.

Cele mai mari comunități evreești sunt New-York, Varșovia și Viena.

Numărul Evreilor din New-York este de 1,643.000, adică 45 procente din populație. In Varșovia sunt 310.000, iar în Viena 300.000 Evrei."

Un interview cu senator Bianu

Ungurii, în urma educației de care au avut parte, își închipuesc că adevărații Români ireductibili sunt niște ființe ciudate, de o sălbătăcie rară și feroci șoviniști.

Această mentalitate se desprinde și din interviewul lui „Keleti Ujság" cerut dlui senator Bianu.

Ziarul maghiar nu poate îndestul să se mire că *„dușmanul neînduplecat al magharimei"* a primit să stea de vorbă cu corespondentul lui, că a fost complezant cu el, că i-a dat mâna și l'a îmbiat cu un scaun. Și asupra acestui lucru, ziarul maghiar se miră într'o coloană și jumătate!...

De altcum, dl Bianu a spus între altele următoarele:

„Legea școlară pregătită de actualul guvern îndestulește toate aspirațiunile juste și motivate ale minorităților.

Administrația nu se poate face în altă limbă decât în cea românească. Dacă cineva nu cunoaște aceasta limbă, îi va sta într'ajutor interpretul.

Evreii cari până acum au învățat în școli ungurești pot fără prea mari greutăți să urmeze la școli românești. Fratele meu, colonel în armata română a terminat patru clase de liceu românesc. Pe urmă a trecut al liceul săsesc din Mediaș, și deși nu cunoștea această limbă îndeajuns, a trecut clasa cincea cu succes.

Cu nițică bunăvoință totul se poate resolvi."

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Din cauza edificări casei

Eugen Szabó

își mută magazinul de mode din Calea Reg. Ferdinand 5, în mod provizor în

Piața Unirii Cluj.

Se atrage atențiunea On. public asupra prețurilor favorabile de mai jos:

1 metru Carton . .	26 L.
1 metru șifon spălat	33 „
1 metru delain de spălat, calitete de tot bună . . .	37 „
Crepoane p. haine de casă, cu modele	39 „
Crepp neted, în toate colorile . . .	37 „
Stofă de lână curată, de 140 cm. lățime	175 „
Stofă pentru costume bărbătești, lățimea 140 cm.	195 „
Stofe engleze, lățime de 140 cm. . .	370 „
Stofe covercot p. paltoane și haine	330 „

Asortiment foarte mare în ultimele noutăți de stofe engleze pentru paltoane și costume, mătăsuri pânze de in, garnituri pentru masă, precum și alte specialități de modă, neinșirate aici.

Telefon interurb.:

479.

3069

Automobile **FORD** typ nou cu roți demontabile cu prețuri reduse precum si alte sisteme de automobile gasiți la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Strada Regina Maria No. 2. Telefon 999.

Clujul muzical

O nouă premieră la Opera Română

Noutăți muzicale — Ce se prepară — O operă originală

Opera română din localitate prepară cu asiduitate o nouă premieră. După „Regina din Saba“ de Goldmarck a doua bucată muzicală care va vedea lumina rampei pentru întâia oară în stagiunea aceasta la Opera din Cluj va fi „Tiefland“ de D'Albert.

„Tiefland“ este cea mai de seamă a cunoscutului compozitor modern D'Albert.

Direcțiunea Operei proiecta de mult scoaterea acestei opere, dar pregătirile ce le necesita au împiedecat realizarea acestui plan. Autorul ei, nu de mult a fost prin diferite orașe ale României, dând concerte de pian, întrucât este unul dintre cei mai vestiți pianiști.

Distribuția

Opera „Tiefland“ va avea o dublă distribuție, direcțiunea dând astfel teren de validitare tuturor forțelor artistice.

Rolul tenorului *Pedro*, va fi cântat alternativ de dnii Constantin Pavel și N. Apostolescu. In rolul *Marthei* vor apărea d-nele Aca de Barbu și Florica Ciurcu. Rolul lui *Sebastiano* va fi încredințat dlor Zoltan Sabou și Ionel Crișan. Rolul lui *Thomas* va fi cântat de dl Marcu. In celelalte roluri vor apare: d-na Ivașcu, d-ra Ana Rozsa și dl Jarotzky.

Montarea piesei va fi fastuoasă. Direcțiunea de scenă o are Dl Constantin Pavel. Decorurile, absolut noui, se prepară în atelierele operei, sub conducerea pictorului Widman. Costumele și tot ce mai necesită piesa se pregătesc în regie proprie, așa că față de prețurile de pe piață, vor costa puțin.

O altă premieră

Ansamblul operei are în afară de piesa muzicală a lui Tiefland, complect preparat tabloul muzical al Dlui Brediceanu „*Seara Mare*“, care urma să se cânte în seara Crăciunului, lucru care însă nu s'a mai făcut, întrucât Dl Pavel s'a îmbolnăvit atunci.

Zilele viitoare vom avea o nouă premieră la opera din Cluj: „Tiefland“, dar nu este esclusă posibilitatea ca înainte de aceasta să se reprezinte „Seara Mare“.

O piesă muzicală originală

Vorbind de noutățile din sânul marei noastre instituții muzicale din localitate, nu putem trece cu vederea un fapt care desigur va însemna o luminoasă dungă în istoria compoziției românești.

Cunoscutul și eminentul maiestru al Operei, dl Schuller, a terminat partitura unei piese muzicale originale, scrisă cu motive românești. Maiestrul Enescu, acum câteva luni a ascultat câteva pasagii din opera maiestrului Schuller, rămânând complect mulțumit de ea. De atunci dl Schuller a făcut compoziției ultimele cizelări, iar actualmente transcrie partitura pentru instrumente. După ce va termina această muncă, își va supune opera direcțiunii, așa că este foarte probabil că încă în anul acesta să avem și o premieră originală.

Pe drumul compoziției de opere românești început de Catalani cu operele „Petru Rareș“ și „Dacii și Romanii“, continuat de dna Millet și Elena Văcărescu cu „Cobzarul“ (operă reprezentată la Paris în 1912) și de dl Bretan cu „Luceatărul“, dl Schuller mai face un pas și se poate ca acesta să fie pasul ultim spre perfecționarea dramei muzicale românești.

*

Ca să complectăm noutățile ce le avem dela operă, rămâne să spunem, că în curând se va da o seară de balet — ca la Operile mari din Apus — când se vor executa „Intermezzo“ de compozitorul clujan dr Ferenczi, fost director al teatrului „Neues Viener Bühne“, și „Mărgelele lui Jafia“ compoziția dlui Ligeti, maestrul de balet al Operei.

Hârtie ***Lichtpaus*** *pozitiv-negativ l-a*
2744-1 *la libraria LEPAGE Cluj.*

Toată lumea știe
că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

SAPUN SCHICHT MARCA „CERB“
A FOST, ESTE ȘI RĂMÂNE CEL MAI BUN

Cinci ani de la moartea lui Ady Endre

Partidul maghiar a oprit aniversarea morții marelui poet

Ca un organ care a fost întotdeauna adversarul hotărât oricărui șovinism atât politic cât și cultural, ne facem o datorie de a anunța împlinirea a 5 ani dela moartea lui Ady Endre, marele poet al Ungariei și fiu al Sălajului.

Ady trăind între noi, a avut prilej să ne cunoască sufletul, s'a ridicat deasupra oricărei uri de rassă și deși a fost un naționalist în cel mai nobil înțeles al cuvântului, nu s'a pogorât niciodată la nivelul de azi al patriotarzilor din partidul maghiar din Ardeal.

S'a lăsat inspirat de cele mai variate subiecte de poezie. A cântat dragostea, centru al culturei și poeziei, a fost poet atât al naționalismului cât și al socialismului. Pe lângă poeziile lui religioase cu un timbru de protestantism neaoș, și-a permis uneori și gestul Antichristului lui Friedrich Nietzsche.

Deși hotărât adversar al unei desmembrări a Ungariei, pe care însă o prevedea, Ady a așternut pe hârtie cele mai frumoase păreri asupra poporului român. Ne prezicea cel mai frumos viitor, era cu ceva mai indulgent față de Avram Iancu ca redactorii dela gazetele partidului maghiar, a scris nuvele cu subiect românesc ca „Fantoma Rahelei Sălăgeanu,“ „Fecioara renăscută“, etc. a scris poezii cari, deși mai neaoș ungureș i decât toate gesturile desperate ale poeților dela Budapesta din slujba lui Héjjas și Horthy, propovăduia totuși, că poporul român și cel unguresc trebue să se întâlnească pe baricadele gândirei și ale idealului.

Dar această atitudine a lui n'a fost niciodată înțeleasă și iertată de „tovărașii în ismene“...

In Ungaria lui Horthy i s'au confiscat, la cererea clericalilor și a magnaților, cele mai frumoase și adevărate poezii, tipărindu-se o ediție falsificată și trunchiată, numită chiar și de către Ungurii ardeleni — „ediția — Horthy“.

Oricât ar fi însemnat opera sa o renaștere pentru literatura maghiară contimporană, numele său a fost dat uitării de acea opinie publică ungurească din Ungaria, înaintea căreia numai literatura năsbâtiilor iredentiste ale unor snobi de cafenea mai are un preț.

Pentru a nu se lăsa mai prejos, partidul maghiar dela noi a trimis o circulară tuturor organizațiilor lui din Ardeal, interzicând pe tot teritorul Ardealului aniversarea ce se plănuia pentru luna trecută.

Singur ziarul „*Szilágyság*“ din Zălau și-a îndeplinit datoria față de memoria lui Ady, printr'un număr special, și el poate, pentrucă a scos numărul înaintea circularei partidului maghiar.

Acestui „ordin“ s'au supus toate gazetele ungurești din Ardeal, chiar și cele „independente.“ Ziarul „Keleti Ujság“ căruia îi place atât de mult să se laude cu independența lui, s'a supus și el spre rușinea lui ordinului, — lăsându-se în întregime, „șovinistei“ „Inirățiri“ rolul de a aminti de marele dispărut.

Ziarul „Ellenzék“ cu ocazia acestei aniversări și-a arătat totuși ceiace avea pe suflet. A publicat anume un articol în care nobilul poet era înfățișat drept un stricat, în ultima decădere.

Iezuiticul și urîciosul articol nu amintește decât despre faptul că poetul era sifilitic și despre numărul litrilor de alcool consumat de Ady, despre impresia ce poetul o făcea când era beat, cum i se împiedecau limba și picioarele, etc.

Curat versurile lui Eminescu. „Nu lumina ce în lume — ai revărsat-o, ci păcatele și vina...“

*

Mărturisim, trista decădere a partidului maghiar nu ne mai surprinde. Este doar un lucru știut de toți că el este nu numai dușmanul de moarte a unei înțelegeri și conviețuiri pacinice între Unguri și Români ci și a culturei în general, orcărui neam ar aparține.

Publicațiune.

Se aduce la cunostința generală că în ziua 25 Martie a. c. orele 9 dimineata se va vinde prin licitație publica fortată, în lacalul societății noastre, din Calea Victoriei No. 35 toate obiectele „prețiosa“ și efecte cu scadența până la 25 Februarie 1924 și cari nu au fost rescumpărate în termenul legal.

Prima Casa de Imprumut pe
3359 *Amanet Societate Anonimă*

Confecționăm tot felul de incălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

MAGAZINUL URANIA

Prețuri curente pentru primăvară:

Haine pentru bărbați calitate bună 1700
Haine de kamgarn pentru bărbați făcute după măsură 2400
Haine bărbătești Scheviot 2600
Haine bărbătești Kamgarn 2900
Haine pentru bărbați din stofă albastru inchis sau covercot 3900
Pardesiuri de primăvară double 1880
Pardesiuri calitatea bună 2250
După măsură din stofa cea mai bună 2800
Paltoane de primăvară pentru dame:
Din postav lucios ... 2100
„ material Covercot 2600
Modele din Wiena .. 3150

Confecționăm după măsură din stofă adusă orice haine pe lângă garanție după ultimul jurnal de modă.

Mare asortiment in stofe pentru dame și bărbați

MAGAZINUL URANIA
Cluj, C. Regele Ferdinand fost (Ferencz J.-u.) Nr. 34. Visavi de Cinema Urania.
Lloyd :-: 2032-2

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor **Mauls din Hartz** sunt cele mai delicioase și le gasim pretutindeni. 3360

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

De vorbă cu președintele Camerei de Comert și industrie din Cluj

Clujul este una din cele mai solide piețe comerciale

Scumpetea și lipsa de numerar — Ne amenință falimentele? — Scontul Băncei Naționale față de situația comercială și industrială — Efectele „Creditului industrial“

Unele ziare din Capitală ne servesc zilnic, de câtva timp, știri senzaționale asupra situației disperate în care s'ar găsi comerțul și industria din Ardeal. Dar senzaționalul se reduce doar la alarma pe care aceste ziare înțeleg să o dea în jurul unor cazuri izolate, generalizând după acestea asupra întregei situații comerciale și industriale a Ardealului.

Nu tot astfel însă, judecă și privesc adevărata situație a comerțului și industriei ardelene, factorii răspunzători de aici, a căror competență nu poate fi pusă la îndoială.

Am avut, asupra acestei chestiuni, o convorbire cu dl inginer Negruțiu, președintele Camerei de comerț și industrie din localitate, care ne-a comunicat următoarele:

„Cele câteva falimente care s'au produs în unele centre din Ardeal, nu pot îndreptăți pe nimeni să creadă că ele învederează situația generală a industriei și comerțului de dincoace de Carpați.

Falimentele izolate care s'au produs își pot găsi explicația și în faptul că în unele centre mai principale din Ardeal, s'au făcut operațiuni riscate, care s'au isbit fatal de situația nefavorabilă prin care trecem astăzi.

*

In această ordine de idei, întreb pe președintele Camerei de Comerț, cum consideră dsa situația pe piața Clujului . . .

„Consecințele lipsei de numerar, îmi răspunde d. Negruțiu, apasă greu și piața orașului nostru. Dobânzile enorme, care în unele cazuri merg până la 50—60 la sută, scumpesc viața pe zi ce merge și implicit accentuează o stagnare tot mai mare a comerțului. Intreprinderile industriale sufăr la fel.

Trebue să se știe însă un lucru: negustorii clujeni sunt solizi, cu temeiuri adânci în comerțul pe care îl exercită, astfel că nu pot fi, în nici un caz, expuși, ca acei cari întreprind afaceri riscate în alte părți.

Sub acest raport, vă pot spune, că Clujul este una din cele mai solide piețe comerciale.

Nu cunosc, — accentuiază președintele Camerei de comerț, nici o firmă din orașul nostru care să fie amenințată de faliment.“

*

Cu privire la remedierea crizei, între altele, d. inginer Negruțiu socotește că scontul Băncei Naționale are un rol de mare importanță. Dsa spune că anul trecut scontul s'a mărit dela 3 miliarde 700 milioane lei, la 5 miliarde 800 milioane lei; dacă în anul acesta scontul Băncei Naționale s'ar mări la 10 miliarde, ar fi o mare ușurare atât pentru comerț și industrie, cât și pentru întreaga gospodărie a țărei.

*

Mai întrebăm pe președintela Camerei de Comerț, și industrie, ce părere are asupra „Creditului industrial“ și care vor fi efectele operațiunilor sale în Ardeal.

„Este, — zice dl Negruțiu, — o instituție de mare folos, care fără îndoială va da cele mai bune rezultate, ajutând în mod real intreprinderile industriale să iasă din greul impas prin care trecem. Eu cred că ar trebui să se înființeze o societate de credit la fel și pentru construcțiuni. Problema arzătoare a locuințelor ar putea fi rezolvată într'o bună măsură pe această cale“.

*

Asupra chestiunei rezolvărei crizei de locuinți, dl Negruțiu ne mai spune că a făcut ministerului o interesantă propunere, despre carē ne vom ocupa în numărul nostru de mâine. *Dac.*

INFORMAȚII

INTERNE

— **Comercializarea pădurilor statului.** La ministerul domeniilor se studiază lucrările pregătitoare referitor la comercializarea pădurilor Statului. Comercializarea pădurilor are de scop de a pune în justa ei valoare bogăția forestieră indigenă și de a furniza lemnele necesare instituțiunilor statului.

— **Tratativele româno-ruse de la Viena.** Delegații conferinței ruso-române care se va ține la Viena se vor întruni acolo la 9 Martie. Intre altele se va discuta schimbul de mărfuri, despăgubirile reciproce, etc.

— **Diverse.** Comisia specială economică a aprobat următoarele sporiri de capital: „Prima fabrică de salam“ din Timișoara, „Industria textilă din Banat“, din Timișoara, „Casa Timișoreană“ S. p. A. Autorizații de funcționare au primit între altele Turnătoria de fier și Fabrica de mașini din Cluj.

— **Exportul pieilor de miel.** Vămile din Ardeal au primit de la Ministerul de Finanțe un ordin circular prin care să lasă liber la export pieile de miel, cu lână pe ele fără nici o restricțiune, decât acea a plătirei taxelor vamale legale.

— **„Gazeta industriașilor“.** excelentul organ bilunar al industriașilor din Ardeal și Bănat a apărut pentru a patra oară în acest an. In acest ultim număr găsim un prea interesant articol datorit dlui director al Creditului Industrial, Gheorghe Popescu, asupra mai multor chestiuni referitoare la interesele micei industrii.

— **Deblocarea leilor.** Eri s'a hotărât deblocarea definitivă a leilor pe cari supușii străini îi aveau la băncile românești.

— **Conferință pentru muncitori.** Redactorul ziarului „Keleti Ujsag“, d. Ligeti Ernö va ține în sala „Căminului muncitoresc“ o conferință despre *„Ideea de baza a Ligii Națiunilor“*.

Stația Chișinău Criș închisă pentru traficul de coletărie. Direcțiuniea generală c. f. r. aduce la cunoștința generală că stațiunea Chișinău-Criș de pe linia Oradea Mare—Arad, situată între stațiunile Livada Mică și Nabab, a fost închisă pentru traficul de coletărie, rămânând deschisă numai pentru traficul de călători, bagaje și mărfuri în vagoone complecte.

Această dispoziție a intrat eri în vigoare.

— **De la „Sfatul Negustoresc“ din Cluj.** „Sfatul Negustoresc“, subsecția „Micilor negustori și meseriași“, pe această cale invită pe membrii subsecției la adunarea generală, care va avea loc la 16 Martie a. c., ora 3 p. m. în localul „Sfatului Negustoresc“ (Strada Iuliu Maniu No. 1.)

EXTERNE

Austria

— **Târgul din Viena.** Administrația târgului dela Viena desminte știrile apărute în presă cum că greva dela băncile din Viena ar periclita deschiderea târgului. Administrația târgului afirmă că n'a luat nici un fel de dispoziții în privința aceasta și că târgul va avea loc.

— **Modificarea tarifului vamal.** Guvernul lucrează la ultimele chestiuni referitoare la noul tarif vamal austriac. Hotărâre definitivă nu s'a luat încă.

Cehoslovacia

— **Producția zahărului.** Industria de zahăr va fi în anul curent de 1,025.000 tone. 380 mii tone au și fost exportate, restul se va efectua în cursul anului.

Ungaria

— **Un trust al produselor chimice.** In curând se va realiza înființarea unui trust pentru productele chimice, din care vor face parte intreprinderile „Spochia“, „Hungaria“, „Patria“, „Albumin“ etc. pe urmă „Lutinea“ (situată în România) și societatea „Spochium“ (Fiume).

Rusia

— **Scăderile de prețuri în Rusia.** S'a pus în circulație moneda metalică sovietică și bonurile de tezaur cu valoare stabilă. Prețurile au început să scadă pretutindeni.

— **O expoziție a cărții rusești în străinătate.** Editura rusească de stat (Gossisdat) va fi reprezentată la târgul de primăvară din Lipsca printr'o expoziție a cărței rusești în care vor figura 6000 volume tipărite în Rusia. Aceiași expoziție va fi apoi transportată la Praga și la Viena.

Italia

— **Un nou consorțiu bancar.** Agenția „Stefani“ comunică că actuala „Banca de Roma“ a fost transformată cu concursul „Creditului italian“ și a „Băncei Naționale de Credit“, în bancă italo-egipteană, pentru Egipt și Levant.

Combinația făcută de cele trei mari bănci italiene întărește și mai mult importantul organism bancar din străinătate.

BURSA

Martie 5.

LEUL la Zürich 3·05
„ la Paris —·—

Cursul la Cluj

1	franc elvețian	— Lei	32·90
1	franc francez	— „	7·80
1	dolar — — —	„	190
1	liră sterlină	— „	820
1	liră italiană	— „	8·20
1	coroane cechă	— „	5·49
100	coroane austriace	„	374
100	coroane ungare	— „	385
1	dinar — — —	„	—·—

București		Zürich	
Zürich — — — — —	32·50	București — — — — —	305
New-York — — — —	188	New-York — — — —	578
Londra — — — —	818	Londra — — — —	2485½
Paris — — — — —	7·70	Paris — — — — —	2375
Milano — — — —	8·20	Milano — — — —	2477½
Praga — — — —	5·50	Praga — — — —	1672½
Belgrad — — — —	—·—	Belgrad — — — —	725
Bupapesta — — —	—·—	Viena — — — —	8170
Viena — — — —	—·—	Budapesta — — —	115
Varșovia — — — —	—·—	Varșovia — — — —	—·—

PIAȚA

In ultimul timp, comerțul textilelor este blocat pe piața Clujului. Comercianții nu prea fac vânzări cu toate că se apropie primăvara, adică anotimpul cumpărărilor noui deoarece cumpărătorii așteaptă scăderea prețurilor în proporția urcării leului. Cererile de cereale în special de grâu, cresc mereu, dar nu sunt oferte.

Dealtfel, o constatare generală în această privință: pe toate piețele Ardealului cererea după grâu este mare, dar aprovizionarea nu se poate face din cauza neajunsurilor mijloacelor de transport.

Pentru ameliorarea acestei crize ar trebui să intervină Dir. Gen. C. F. R.

CARNE

TAIATĂ		VIE la kg.	
Vită	20 lei kg.	Boi pt export	29 33
Viței	20 „ „	Vită de taiat cal. mijlocie	16·20
„ mijl.	26 „ „	Viței	16-18
Porc	39-41 „ „	Porc pt carne	32-37
Grăsime	63-65 „ „	Porc pt. carne mijl.	36-41
		Porc pt. grăsime	43-45

PIEI

	pro kg.
Piei de vițel de lapte până la 7 kg.	63 Lei
Pittlinge dela 8—15 kg.	46—49 „
„ „ 16—25 kg.	44—46 „
„ „ 26 kg. în sus	39—41 „
Malaciu până la 8 kg.	38-40 „
Bivoliță Pittling la 20 kg.	30—31 „
Bivolițe grele dela 20 Kg.	36—37 „
Seu brut	16—18—19 „
Seu topit	35—37—39 „

LEMNE

Lemne de foc cal. II. 100 Kg.	60—65 Lei
Lemne de foc cal. I. 100 Kg.	65—75 Lei

CEREALE

Grâu 77/78 vag.	56.000 Lei
Orz, vag.	45.000 „
Ovăz, vag.	44—44.500 „
Porumb, vag.	50—52.000 „
Tarâță, vag.	30—31.500 „
Făină de grâu maximată, kg.	5.75 kg
„ „ en detail	7.— kg.
Făină zero	10.75 kg.
Fasole vag.	1110—1165.00 Lei
Mazere vag.	—
Linte vag.	265—295.000 „

DIVERSE

Laptele de vacă, litru	8
Laptete de bivoliță, litrul	10—11
Unt, Kg.	110—125
Ouă, bucata	1.50—1.60
Pui, perechea	90
Rațe, bucata	125—145
Gâște bucata	270—330

—

Efecte

Piața valorilor n'a înregistrat nici o schimbare mai importantă. La acțiunile petrolifere începe să se manifesteze un mai mare interes. In general cursurile au oscilat de mai multe ori, încheindu-se pe urmă.

„Banca Națională“ 15·750, „Banca Românească“ 740, „Marmorosch Blank“ 880,

Petrolifere; „Astra Română“ 13·000, „Concordia“ 3870, „Petrol Block“ 1300, „Româno-belgo de petrol“ 680, „Credit Minier“ optate 2000.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2650, „Națională“ 1290, „Generala“ 2700.

Societăți: „Ind bext-Buhuși“ 1000, „Cartea Românească“ 400, „Mica“ 1780, Reșița, optate 1700 — Pui 1560, Letea 520.

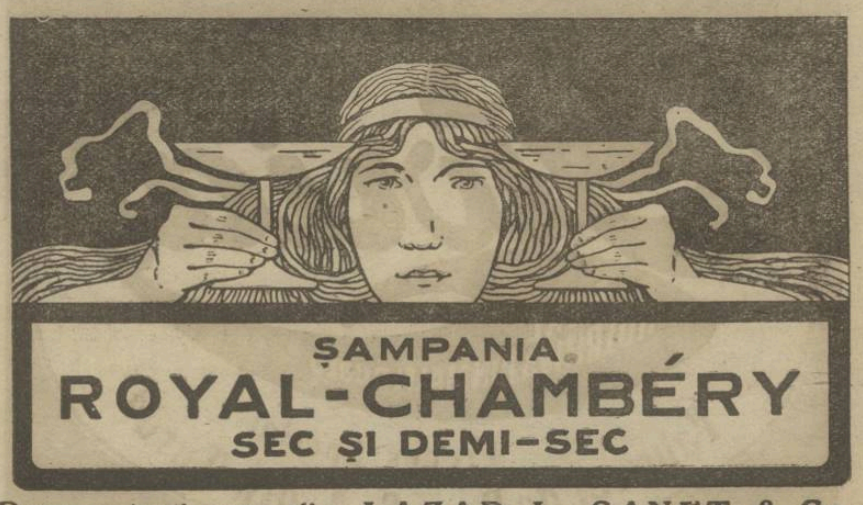

Reprezentanți generali: **LAZAR L. SANFT & Co.**
Strada Mărăsesti No. 2 (fostă Banului) București. 3326

Reclama este sufletul comerțului

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal și Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in suma de 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

repartizate astfel:

1	câștig	de——	100 000 lei——	100.000·—
1	,,	,, ——	50.000 ,, ——	50.000·—
5	câștiguri	,, ——	10.000 ,, ——	50.000·—
5	,,	,, ——	5.000 ,, ——	25.000·—
50	,,	,, ——	1.000 ,, ——	50.000·—
100	,,	,, ——	500 ,, ——	50.000·—
500	,,	,, ——	100 ,, ——	50.000·—
1000	,,	,, ——	50 ,, ——	50.000·—
3750	,,	,, ——	20 ,, ——	75.000·—

5412 câștiguri în valoarea totală de L 500.000·—

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

și azi este numai 7 lei. Aparate de ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuțit lame in cea mai fină execuție de lux cu prețuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — și trimit adresa, una de probă gratis.

Fiul lui Matei Kun, Cluj, Cal. Victoriei 2.

FABRICILE DE MASINI AND. RIEGER SOC. ANONIMA SIBIU 3342

Posedă spre vânzare:

1. Un motor stabil (mașină cu vapori compound) de 50 P. S. diam, cylindrilor 313/450 m/m, cursa 500 m/m, turație 60 pe minută, admisiunea sistem Rider, fabricat Ed. Tatzel-Troppau.

2. Cazanul cu tuburi de încălzire. Suprafața 70 m², atmosfere 7, presiune normală,

3. Un cuptor de turnat fontă.

4. Una locomotivă de cale îngustă, 650 m/m calea. Toate aceste mașini în bună stare de funcționare.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

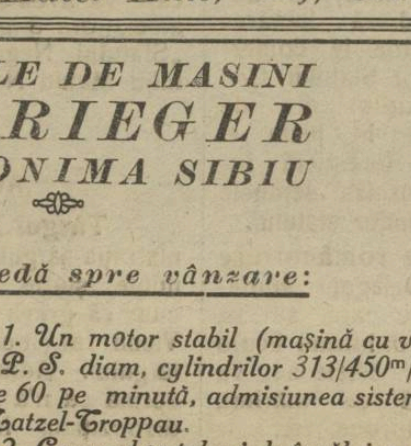

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Prețuri eftine senzaționale!

LA

MAGAZINUL PARISIEN

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12. Telefon 5-92.

Prețuri curente pe luna Februarie:

Secția de mode pentru bărbați:

Cămeși French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeși French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeși din zefir L 385
Cămeși din șchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricație engleză originală lei 325,
Pălării tari fabricație engleză originală din păr de iepure lei 450,
Șapci pentru bărbați lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbați lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbați de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croșetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbați lei 145,
Bastoane pentru bărbați lei 38,
Șaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbați lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secția mărunțișurilor:

Batiste	6 L
Ciorapi	27 „
Cămeși femeești	95 „
Paltoane croșetate	540 „
Manuși p. dame	58 „
Șorțuri „ „	120 „
D. M. C.	5 „
Ață	9 „

Se confectionează tuturor BERE și după comanda!! Mare asortiment în manuși pentru bărbați!! Mare asortiment în ghete barbatesti, femeesti si pentru copii!! Mare asortiment în trusouri BEBE!!! — Comenzile de albituri pentru baieti din zefir si matasa se executa in 48 ore corespunzand la gustul cel mai delicat!!!

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porțelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. Nr. 1028 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Vineri 7 Martie 1924.

Infrățirea

R CLUJ I. 1538

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI GENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Alegerea dela Romanați
și intriga nereușită a partidului național

Alegerea dela Romanați a atras asupra dlui Goga toată urgia ziarelor partidului național și ale unei anumite prese. Prin faptul că șeful averescanilor ardeleni și-a pus candidatura acolo înainte de a se ști dacă partidul liberal va susține o candidatură proprie, aceste ziare s'au crezut îndreptățite să acuze pe dl Goga că s'a vândut liberalilor, că, de când liberalii sunt la putere, dl Goga nu face altceva decât să stea în serviciul liberalilor, lucru pentru care liberalii l'ar răsplăti acum, susținându-i candidatura la Romanați.

Pe această temă, ziarele partidului național, ca și „independentele" unei anumite prese brodează necontenit povești. Cu ce scop însă se face acest lucru? Căci puțin ne privește aici părerile ziarelor partidului național despre dl Goga. Ceea ce ne interesează, este morala intrigei pusă la cale cu atâta amploare.

Activitatea publicistică a dlui Goga este o continuă campanie susținută just împotriva partidului național. Dl Goga n'a cruțat. Din ceea ce constituie patrimoniul de mândrie al trecutului partidului național, dl Goga nu s'a sfiit să smulgă tot ceea ce este minciună poleită și ceea ce este adevăr în acest trecut.

Dl Goga a desvăluit toată decăderea morală a epocei Consiliului Dirigent, și tot dl Goga a dovedit cât de strein în simțire și concepție politică este partidul național de astăzi de partidul național de altădată. Desigur că toată această neîndurată operă de purificare a atmosferei politice din Ardeal, nu putea fi pe placul partidului național, care ardea zi de zi pălindu-i aureola de falsă strălucire ce-și creiase. Cu atât mai mult dușmănia neputincioasă a acestui partid s'a accentuat atunci când alături de dl Goga s'a găsit, prin însăși realitatea adevărurilor de fapte dovedită, partidul liberal.

Luat pe două fronturi, partidul național a simțit că toată supremația sa politică în Ardeal se destramă văzând cu ochii. După o zădarnică încercare de atâtare regionalistă, partidul național a fost constrâns să devină un partid oarecare, fuzionând cu takiștii pentru a căuta dincolo, în batjocoritul vechiu regat, ceea ce în Ardeal nu i se mai putea da: o popularitate politică.

Dar vechia sa ură împotriva dlui Goga și împotriva partidului liberal a rămas trează, pentrucă beneficiile înlesnite prin necinste și demagogie în Ardeal au rămas pentru totdeauna pierdute.

In campania pornită împotriva dlui Goga pe chestiunea alegerii dela Romanați nu este decât dorința de a compromite pe acest periculos adversar al politicei partidului național de acaparare. Și, firește, în lipsa altor arme mai eficace, singura armă este intriga și minciuna. Din nefericire pentru partidul național, intriga sa a dat și de rândul acesta greș. Faptele dovedesc că între d. Goga și partidul liberal nu este nici o complicitate, iar coincidența campaniei acestora împotriva partidului național nu se datorește decât faptului că atât d. Goga cât și partidul liberal serveau adevărul, care este același. La Romanați d. Goga se prezintă în alegeri ca adversar al partidului liberal, care, având în persoana dlui Voiculescu un candidat propriu, nu poate susține candidatura dlui Goga.

Cum rămâne însă cu afirmațiile ziarelor partidului național și ale unei anumite prese?...

Cenzura calugarilor Unguri

Dela înfăptuirea României Mari, atât preoții cât și călugării unguri s'au îndepărtat tot mai mult de adevărata lor menire de servitori ai lui Christos și de propovăduitori ai iubirii între oameni.

La indemnul celor ce au tot interesul ca între Ungurii din Ardeal să domnească un spirit de nemulțumire, ei se ocupă acum de alegeri, fac propagandă pentru partidul maghiar și blamează pe toți ceiace au alte convingeri.

Fără să bage de seamă că vremea nu mai ține pas cu ei, la o intrunire a lor la Cluj, călugării unguri au hotărât instituirea censurei asupra tuturor gazetelor ungurești ce apar în Ardeal.

Revoltătorul caz medieval — înregistrat și de către ziarul „Keleti Ujság" — dovedește că acești călugări au o mentalitate clericală de cea mai înapoiată speță și că sunt dușmanii de moarte ai oricărei manifestări libere de gândire și convingere.

Datoria Ungurilor este să readucă la realitate și la adevăratele îndatoriri pe acești rătăciți.

Cunoscând atitudinea ziarelor maghiare față de cenzura românească — când ea exista — vom vedea dacă ele se vor revolta la fel și contra acestei cenzuri de sursă ungurească.

Comunisti si Basarabia

In ajunul conferinței ruso-române dela Viena, „Socialismul", organul comuniștilor din România", publică un articol în privința drepturilor noastre asupra Basarabiei, articol al cărui cuprins este revoltător.

Iată ce scrie „Socialismul":

„Pretențiile Sovietelor asupra Basarabiei sunt doar continuarea politicei imperialiste și subjugătoare a țarismului" — așa afirmă slugile oligarhiei noastre. Oligarhia încearcă astfel să pună în sarcina Sovietelor intențiuni și năzuințe șoviniste și asupritoare, pentru a ascunde propriul ei șovinism imperialist.

„Or, chestiunea stă cu totul altfel. Oligarhia română a obținut recunoașterea stăpânirei sale asupra Basarabiei nu dela Rusia, ci dela marile puteri. Rusia Sovietică însă declară că asupra teritoriilor ce-au aparținut Rusiei nu poate decide nimeni altul decât Rusia însăși. Nu marile puteri, ci Rusia trebue să fie de acord cu trecerea Basarabiei în granițele altui stat. Recunoașterea marilor puteri nu angajează deci cu nimic Sovietele."

Concluzia articolului este ca să se dea un nou prilej Basarabiei de a se rosti, dacă înțelege să rămână alături de România sau voește să se înapoieze la sânul Rusiei.

Relevând acest rușinos articol, „Indrumarea" se întreabă dacă inspiratorii lui sunt „proști sau vânduți". Noi socotim că sunt și una și alta. Fiindcă modul în care este contestat deopotrivă dreptul nostru asupra Basarabiei și adevărul istoric, dovedește și prostie și trădare. Cea mai îngrată dintre cauze și tot poate fi apărată, dacă cel ce se încumetă să facă acest lucru are talent și inteligență.

Când se știe fără putință de îndoială că ținutul românesc al Basarabiei s'a unit cu țara prin libera lui voință și că aliații n'au făcut prin recunoașterea actului de unire decât să consacre o stare de drept și de fapt, să afirmi totuși că Basarabia ni-a fost dată de marile puteri, înseamnă să recurgi la o minciună sfruntată și prostească pentru a face jocul unei politici potrivnice nouă.

Iată ce spunem că articolul din „Socialismul" dovedește în același timp și prostie și o odioasă trădare a intereselor noastre naționale.

De altfel din partea oamenilor cari au pus la cale atentate și plătiți de propaganda bolșevică, au încercat să fomenteze revoluția în țară, nici nu ne puteam aștepta la o altă atitudine.

Dar în legătură cu acest articol am voi să știm ce va scrie „anumita presă" care totdeauna a apărat în numele unor principii umanitare pe toți aceia cari au lucrat și lucrează împotriva țării.

Pentru monumentul lui Aurel Vlaicu
— Lista deschisă de ziarul „Infrățirea" —

Suma din urmă	Lei	3150
Colonel Aldescu	Lei	20
C. Lăpădatu	„	100
Moise Anghel comersant	„	100
Total:	Lei	3370

Germania își poate plăti toate datoriile
Un mijloc de a o constrânge: Controlul asupra exportului German

Marea revtstă franceză „L'Illustration" publică articolul unui industriaș francez dl Rene Arnoux, care face o interesantă propunere asupra mijlocului de a constrânge Germania să-și plătească toate datoriile la cari o obligă tratatele de pace. Iată în rezumat propunerea dlui René Arnoux:

A înzestra Germania cu o monedă stabilă și a restabili echilibrul în finanțele sale pentru a o pune în măsură să plătească este o problemă tot atât de insolubilă pentru un comitet de experți ca și aceea de a determina capacitatea sa de plată.

Capacitatea de plată a unei națiuni în străinătate fiind riguros proporțională cu capacitatea ei de export, nu imperiului trebuie să ne adresăm pentru a fi plătiți, ci direct industriei germane. Singurii experți realmente calificați pentru a determina, cu o precizie matematică, puterea de plată a Germaniei sunt vameșii națiunilor unde ea exportă.

Dela semnarea tratatului de pace și până acum marea industrie germană și a incasat plățile pentru toate articolele sale de export în devize ale națiunilor aliate și neutre, fapt care i-a permis să acumuleze în băncile streine o sumă evaluate la 50 miliarde franci aur, din care o parte a fost trimisă în Germania pentru cumpărarea de devize germane necesare plății cheltuelilor sale generale și ale muncii.

Astfel că în vreme ce mizeria domnește în Germania, iar lucrătorii au salarii cu cari mor de foame, marii industriași acumulează în străinătate averi colosale asupra cărora guvernul german nu poate exercita nici un control. Deaceia nu Reichului trebuie să-i cerem plata datoriilor, ci acestei mari industrii.

Iată pentru ce și cum:

Germania a ajuns o mare națiue industrială a cărei putere de export este astăzi cea mai mare din lume, dar ea nu mai poate trăi și prospera fără exportul produselor sale și importul materiilor prime și alimentare necesare industriei și hranii locuitorilor săi.

Or, trei sferturi din exportul german este absolut de națiunile aliate, cari dețin sau au sub imediat control aproape patru cincimi din producția mondială a materiilor prime și alimentare. Germania se găsește deci sub dependența economică aproape completă a aliaților. Aceștia pot exercita prin urmare direct și la nesfârșit o constrângere asupra îndustriei germane care va fi silită să plătească datoriile Reichului, printr'un fel de împozti asupra valorii comerciale a exportațiunilor germane în momentul trecerii lor în diferitele birouri vamale din metropolele și coloniile națiunilor aliate.

Contra vărsământului sumei integrale a acestor facturi consulare, adică certificate la origină de consulii reprezentând națiunile aliate în marile orașe germane, agenții contabili ai băncii vor stabili, în numele zișilor furnisori, un cec corespunzând părții comerciale a facturii și o trată corespunzând procentului destinat reparațiilor.

Cecul va fi plătit la vedere și la orice epocă la ghișeurile băncii, iar trata va fi trecută asupra Reichului care o va rambursa furnizorilor germani în condițiunile cari rămân să se dezbată între guvernul german și aceștia.

Cecul astfel emis de Banca Națională a fiecărui stat, va constitui pentru beneficiar, o hârtie de credit de valoare riguros echivalentă biletelor de bancă în circulație în acea țară. Exportatorul german va putea utiliza această hârtie de credit direct fie pentru a cumpăra *la paritate* produse din țările aliate, fie pentru a-și deschide un cont-curent la Bancă sau în sfârșit pentru a-l vinde la Bursă ca orice valoare de bursă.

Iată cum va putea fi rezolvită, după simpla și lămurita propunere a Dlui Arnoux, problema plății integrale a tuturor datoriilor germane.

Dnul Arnoux socotește, că dacă de acum patru ani s'ar fi întrebuințat sistemul preconizat de d-sa, Germania ar fi plătit până astăzi o sumă de 67 miliarde franci hârtie, sau 20 miliarde franci aur.

Vizita Familiei regale
române în capitalele europene

Londra, 5. — „Daily Telegraph" află, că viitoarea vizită a perechei regele române în capitalele apusene, se va extinde asupra orașelor Madrid și Bruxelles precum și asupra Londrei, Parisului și Romei, durând cu totul 6, sau 7 săptămâni.

Grupul electrogen de benzină „ASTRA" serveşte curent electric pentru 150 bucaţi becuri de 25 luminări.
2972-8

INFORMAŢII

— **Un doctor în drept, sergent de oraş civil.** La poliţia locală a fost angajat ca sergent de oraş civil doctorul Pop Tibor, fugit din Ungaria, unde ocupase un post de comisar la poliţia oraşului Seghedin.

Doctorul Pop Tibor a fost repartizat biroului de contravenţii, până când îi va sosi numirea de sub-şef de birou, cum a fost propus Ministerului, de poliţia locală.

— **Dela Justiţia militară.** In curând se va judeca în faţa Consiliului de războiu local procesul locotenentului-colonel Butunoiu Aurel din cavalerie, acuzat de insulta superiorului, infracţiune săvârşită în scris, printr'un raport.

— **Jandarmii pedeştri la Cluj.** De două zile au sosit în localitate, venind din Capitală, cei o sută de jandarmi pedeştri, cari au fost repartizaţi de către Ministerul de Interne Prefecturei de poliţie.

Acest detaşament este sub comanda unui locotenent şi este cuartiruit într'una dintre cazărmile locale.

Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig" la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi veţi primi deslusirile necesare.

— **Pierdut** la Biblioteca Universităţii trei indexe pe numele Maria Iepure, Lia Lascu şi Ioan Iepure. Cine le-a găsit e rugat să le lase la portarul Universităţii centrale.

— **Cursuri de limba română pentru funcţionarii minoritari.** La şcoala civilă din localitate au început să se predea cursuri de limba română pentru funcţionarii minoritari, dela instituţiile de Stat şi particulare.

Pentru începători aceste cursuri sunt predate de d-l N. Popa, iar pentru cei mai înaintaţi de d-l Braharn, ambii profesori la aceea şcoală. Cursurile sunt gratuite.

— **Razie.** Ieri după masă detectivii Cotz şi Florian au făcut o razie la cafeneaua „Metropol". S'a găsit 120 persoane fără ocupaţie şi 18 streini a căror prezenţă în Cluj nu e justificată cu nimic. Aceştia au şi fost expulzaţi în timpul nopţii.

— **Procesul studenţilor.** Procesul studenţilor arestaţi la Bucureşti se va începe la 29 Martie.

— **Asociaţia funcţionarilor din Cluj şi criza de locuinţe.** Reprezentanţii asociaţiei funcţionarilor din localitate au avut o conferinţă cu acei ai Camerei de comerţ în chestia soluţionărei crizei de locuinţe. Este vorba de găsirea unui capital cu care funcţionarii să-şi poată construi locuinţe proprii, amortizarea capitalului urmând să se facă de către funcţionari în 10—15 ani.

— **Noui edificării de locuinţe la Cluj.** Dela autorităţile în drept ni se comunică că pentru anul acesta s'au făcut cu mult mai puţine cereri de edificări, ca în anul trecut. Lucrul acesta este explicat prin faptul că anul acesta materialele s'au scumpit cu 30 la sută. iar mâna de lucru cu 15 la sută faţă de anul trecut.

— **Serata artistică-dansantă a studenţilor Făgărăşeni,** *va avea loc Sâmbătă seara în sala cea mare a „Redutei", unde vor da concursul şi artiştii dela Teatrul Naţional şi Opera Română din Cluj.*

— **Pentru clădirile de şcoli primare.** Ministerul a luat dispoziţiunea că în vederea campaniei de lucru pentru clădirile de şcoli primare în Ardeal, ce se va începe în primăvara aceasta, să se dea tot lemnul necesar în mod gratuit din pădurile statului. In acest scop, Ministerul Instrucţiunei publice a dat o circulară tuturor Prefecturilor de judeţ, de a lua măsuri să se înceapă imediat tăerea lemnelor necesare, întrucât pe ziua de 1 Aprilie se opreşte orice tăiere de lemne din pădurile statului.

Nenorocire. Directorul institutului „Banca Română" din Satu-Mare, Dnul Popan, a fost victima unei groaznice nenorociri. D-sa a vizitat intreprinderile forestiere ale băncii, de unde se întorcea cu un vagonet al liniei industriale. Pe o pantă vagonetul a deraiat, căzând în adâncime. Directorul a fost complect strivit. Cadavrul i-a fost transportat la Satu-Mare.

— *S'a pierdut eri la amiazi pe corso o poşetă din piele de crocodil cu mai multe legitimaţii şi acte pe numele Paula Opţekuab. Aflătorul onest este rugat să o aducă la familia Rex, Strada Nicolae Iorga Nr. 11 unde va fi răsplătit după cuviinţă.*

— Ministerul Sănătăţii Publice şi Ocrotorilor Sociale Laboratorul de Bacterologie şi Chimie, în urma, analizei facute drojdiei ce poarte marca Chrisoveloni Ghidigeni a constatat că contine 31,115%. — Amilon conform Procesului Verbal Nr. 65 din 2—III. a. c. Suntem informaţi ea în urma acestei constatari s'a interzis rauzarea acestui produs ea fiind vătămător sanatati.

S'a pierdut! Dar s'a aflat la lumina substanţei „Metallum"
Lloyd 2521

Dela Consiliul de Higienă a oraşului

Eri după amiază la orele 5 a avut loc în sala primăriei prima şedinţă lunară a Consiliului de Higienă sub preşidenţia D-lui Dr. Fodor, medicul şef al oraşului.

Printre alte multe chestiuni ce s'au discutat cu această ocazie, a fost în primul rând chestiunea curăţirei şi salubrităţii oraşului. In acest scop o comisiune de 3, a cărei raportor a fost medicul şef al oraşului, a redactat un memoriu, ce urmează a fi supus aprobării Consiliului orăşenesc, şi care cuprinde următoarele puncte:

1. Se cere majorarea sumelor acordate prin bugetul în curs, întrucât sumele alocate sunt insuficiente pentru suportarea tuturor cheltuelilor necesare pentru curăţitul oraşului.

2. Discutându-se originea infecţiunilor cu tifos exantematic, s'a constatat că majoritatea cazurilor îşi au originea dela persoanele care au călătorit pe C. F. şi în special pe C. F. Someşene. Consiliul de Higienă propune deci să se intervină din nou la Direcţiunea C. F. R. pentru ca vagoanele să fie desinfectate.

3. In ceeace priveşte depozitele de case, care dădeau materiale de îngrăşăminte agricole, s'a luat dispoziţia ca aceste depozite să fie cât mai bine organizate, adică să fie edificate din zid, să nu aibă deschideri spre stradă sau spre vecini, să aibă ventilaţii puternice.

In urmă s'au discutat diferite chestiuni curente, şedinţa luând sfârşit la orele 7.

INTÂMPLĂRI DIN CLUJ

Spargerea dela magazinul de haine „Ioanovici"

Eri noapte pe la orele 10 o îndrăzneaţă spargere s'a comis la magazinul de haine „Geza Ioanovici" din strada Regele Ferdinand Nr. 24, unde doi cunoscuţi spărgători cari au şi fost arestaţi, au spart geamul unei vitrine de unde au furat toată marfa expusă.

Paznicul de noapte, respectiv, observând pe cei doi spărgători tocmai în momentul când operau, a chemat în ajutor pe sergenţi, reuşind să aresteze pe spărgători.

Conduşi la poliţie împreună cu mărfurile furate s'a constatat că cei doi arestaţi sunt vestiţii spărgători Gali Oliver şi Iosif Birou, cari erau puşi în urmărire atât de poliţia noastră cât şi de alte poliţii din ţară, încă de mai multă vreme.

Cu actele cuvenite, ambii hoţi au fost înaintaţi parchetului local, iar marfa furată înapoiată păgubaşului.

Furtul dela Banca Marmorosch-Blank

Marţi pe la orele 12 a. m. un îndrăsneţ furt s'a comis în localul Băncei Marmorosch-Blank din oraşul nostru. Iată cum stau faptele: In dimineaţa acelei zile, reprezentantul unei firme din localitate, după ce a încasat dela ghişeu suma de 180.000 lei, s'a retras la o parte spre a verifica suma primită. Un individ necunoscut se apropie atunci de el şi-i arătă la picioare, pe podea, două bancnote a câte o sută lei, atrăgându i atenţia că i-au căzut pe când număra banii.

Reprezentantul firmei se aplecă şi ridică cele două bancnote, însă nu avu cui să mulţumească, căci binevoitorul necunoscut plecase în acest timp.

Numărând mai departe, încasatorul, constată cu groază că din suma încasată îi lipsea un pachet cu 50.000 lei adică o sută bancnote a câte cinci sute lei.

Imediat au fost anunţate poliţia şi siguranţa, fără succes însă până acum.

Un nou semn de iubire din partea italiei

In urma demersurilor consiliului comunal al oraşului, statuia Lupoaicei din Cluj, va fi îmbogăţită cu două plăci artistice, lucrate la Roma de marele maestru Ferari, directorul şcoalei de Bele-Arte din Roma. Una din plăci va reprezenta pe împăratul Traian, iar altă acvila romană, simboluri menite să îndice frăţie noastră cu Roma. La invitaţia primăriei locale, marele sculptor a răspuns printr'o scrisoare călduroasă, comunicând că primeşte cu plăcere, fără nici o plată, să lucreze plăcile, dându-i-se numai materialul necesar.

„Pentru mine, zice în scrisoare marele maestru, nu cer nimic. Sunt fericit să pot contribui la afirmarea fraternităţei noastre".

*

Plăcile vor fi turnate în bronz. Materialul necesar costă 3000 lire. Primăria a delegat pe d. inginer Buia să plece la Roma. S'a făcut deasemenea intervenţii la ministrul plenipotenţiar d. Lahovári, pentru inlesnirile de transport.

Dl inginer Buia va duce din partea dlui dr. Utalea, primarul Clujului, o scrisoare omagială marelui maestru.

Citâm:

„Oraşul nostru va fi fericit de a păstra opera celui mai mare sculptor din lume. Numele D-voastră precum şi opera vor rămâne pentru totdeauna în Dacia Trăiană.

*

După toate probabilităţile, festivitatea punerei acestor plăci, se va face înainte de Sărbătorile Pastelui.

D.

Ministerul de Finanţe
Direcţiunea Generala a Regiei Monopolurilor Statului

PUBLICAŢIUNE.

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 15 Marţie 1924. orele 11 dimineaţa, se va ţine la Direcţiunea Generală a Regiei Monopolurilor Statului in Bucureşti, Palatul Ministerului de Finanţe, licitatiune publică cu oferte inchise pentru vânzarea in export a patru zecişi cinci mii (45) tone (4500 vagoane) sare macinată pentru consumaţiunea umana.

Sarea este de următoarele provenienţe:

Sarea bolovani:

a) 10.000 tone (1000 vag.) dela Salina Slanto. Jud. Prahova,
b) 5.000 „ (500 vag.) „ „ Ocnele-Mari, Jud. Vâlcea
c) 15 000 „ (1500 vag.) „ „ Ocna Dejului (Transilvania),
d) 10.000 „ (1000 vag.) „ „ Ocna Mureşului (Uioara-Trans.)

Sarea măcinată:

5.000 tone (500) vagoane dela Stabilimentele Camara-Sighetului (Maramureş).

1. Se vor lua în consideratie numai ofertele pentru o cantitate de cel putin cincii mii tone (500 vagoane) sare.

2. Predarea sării se va face incarcată în vagon, loco Stabilimentele Regiei specificate mai sus.

Vagoanele urmează a fi puse la dispozitia Stabilimentelor Regiei prin ingrijirea cumpărătorului.

3. Taxele de transport pe C. F. R. dela Stabilimentele specificate până la punctul de frontiera, precum şi taxele vamale de export şi comision cad în sarcina cumpărătorului.

4. Costul sării se va achita cu anticipatie la Cassiaria Centrală a Regiei în Bucureşti, pentru cel putin 1000 tone (100 vagoane).

5. Ofertele vor fi insoţite de o garanţie provizorie de 5% din valoarea sării, în numerar sau efecte publice admise de Casele Statului, corespunzătoare preţului oferit şi cantităţeî pentru care se prezintă oferta.

Aceasta garanţie va fi depusă mai înainte Cassieriei Regiei Monopolurilor Statului, în Bucureşti, iar oferta va fi însoţită de o adeverinţă semnata de Cassierul Regiei pentru suma depusa drept garanţie.

Această garanţie va fi complectată, la facerea contractului; cu încă 5% din valoarea cantităţei totală a sării adjudecată, în conformitate cu prevederile Art. 73 din legea contabilităţei pubiice.

6. Ofertele vor cuprinde:

a) Cantitatea de sare ceruta, cu specificarea: sare bolovani din salinele specificate in punctul a-d sare macinate sau din ambele categorii, cu mentiunea cantităţilor din fiecare categorie.

b) Preţul ce să ofera pe tona sau pe vagonul de 10 tone.

c) Cumpărătorul este obligat să facă cunoscut Regei odata cu plata fiecarui lot de sare, punctul de esire al sării din România, spre a se da dispozitiuni vamei la frontieira pentru libera esire din ţară.

7. Transportul eventual pe dunare al sării adjudecata se va face numai cu vasele Direcţiunei Navigatiune Fluviale Română sau ale unei Societati Române de transporturi pe apa, in vase cu pavilionul naţional al ţărei.

8. Termenul pentru efectuarea exportului se va fia prin contract pentru fiecare adjudecatar in raport cu cantitate cei se va adjudeca.

9. Dacă ofertantul in termen de 10 zile de la data comunicarei oficială, recomandată ce i se va face de Direcţiunea Generala a Regiei, prin care i se va comunica adjudecerea, nu se va prezenta pentru incheierea contractului, garantia se va incasa in folosul Statului, iar oferta se va cosiderea ca neavenită.

10. Terminul pentru inceperea executărăi contractului se fixează la 10 zile dela data semnarei lui, când cumpărătorul este obligat sa achite la Cassieria Regiei primul lot de sare.

Pentru ori ce alta lamuriri cu privire la aceasta licitatie, doritorii sunt rugati sa se adreseze Direcţiunei Regionale a Regiei Monopolurilor Starului.

Direcţiunea Generala a R. M. S.

PE RUINELE BLOCULUI

Explicațiile partidului țărănist — Un comunicat care se contrazice — Răspunsul cuminte al partidului poporului și cel perfid al partidului național

O concluzie la care ne așteptam

Partidul țărănist publică un lung comunicat în care explică nereușita blocului. Comunicatul reproduce textul propunerii făcute de partidul țărănist celorlalte partide de opoziție, ca și răspunsul dat de partidul național și partidul poporului de sub conducerea dlui general Averescu. Celnlalte partide n'au răspuns formal; se știe însă cum a răspuns dl Iorga acestor propuneri, prin interviewul acordat ziarului „Adevărul".

După partidul țărănist, blocul trebuia să aibă următoarele scopuri:

„1. Impiedecarea planului guvernului liberal de a realiza legiuirile de aplicare a Constituției sale și a legilor de acaparare a avutului statului.

„2. Răsturnarea guvernului liberal.

„3. Stabilirea regimului legal și constituțional."

Și pentru realizarea lor, propunătorii blocului credeau că e necesar ca *„partidele coalizate să declare că nu vor accepta în nici un caz puterea decât în condițiile cari le-ar îngădui anularea legislațiunei liberale"*.

Comunicatul partidului țărănist nu exptică întru cât ar fi fost justificată o asemenea acțiune. Pentrucă a repeta vechia afirmație nedovedită cu pretinsa uzurpațiune și ilegalitate a actualului guvern, după ce acest guvern continuă a se bucura de doi ani de toată încrederea țărei, cceasta nu poate fi un argument serios.

Pe de altăparte, admițând că „ideea unui bloc al opoziției" să fi fost în adevăr cerută „de întreaga opinie publică", comunicatul partidului țărănist, care face această afirmație, este în contrazicere cu sine însuși. Căci una din două, — sau opinia publică ar fi dorit în adevăr „răsturnarea guvernului", „împiedecarea legilor economice" și „anularea înfăptuirilor actualei legislații", și în cazul acesta propunerea partidului țărănist trebuia să găsească un răsunător ecou la celelalte partide, — sau opinia publică n'a gândit așa ceva iar partidele politice ale opoziției au rămas să se orienteze după împrejurări în fața unor propuneri de interes public.

Ori, comunicatul partidului țărănist declară formal că blocul nu s'a putut înfăptui din cauza lipsei de răsunet la celelalte partide, ceea ce înseamnă că propunerea partidului țărănist a luat naștere nu dintr'o reală stare de spirit a masselor publice, ci de aiure. Scopul însuși al blocului ne lămurește îndeajuns de unde a luat naștere această idee, așa că este inutil să mai discutăm.

Un fapt rămâne neîndoios.

La propunerea cu scopuri străine intereselor generale ale țărei, făcută de partidul țărănist, n'a răspuns favorabil decât partidul național.

Răspunsul partidului poporului, în care se pune chestiunea unei fuziuni, este o respingere categorică a blocului, și era fatal ca partidul țărănist „să nu o ia în considerație." In adevăr, o fuziune așa cum o propune d-l general Averescu ar periclita anumite interese scumpe partidului țărănist și nu lipsite de simpatii în tabăra partidului național. Un bloc era altăceva. Fiecare partid ar fi rămas „independent", adecă liber să stea în slujba cui îi place.

Răspunsul partidului național e însă o capo d'operă de perfidie. Partidul național *„primește cu vie satisfacție propunerea partidului țărănist"*, dar o acceptă numai „în principiu", până se vor pronunța și celelalte partide. Cu alte cuvinte, dacă se face blocul, se alătură și partidul național; dacă nu se face, partidul național rămâne cu *satisfacția (!) și principiul (!), dar rămâne în acelaș timp bine și cu unii și cu alții, — și cu cei interesați a împiedeca legislația consolidărei noastre economice, și cu cei ce n'au consimțit să se pună în serviciul unei cauze străine de neam!*

Comunicatul partidului țărănist încheie cu declarația că acest partid nu-și ia răspunderea nereușitei blocului, și că va lupta *singur* împotriva guvernului. Aceasta înseamnă că partidul țărănist va reveni la politica sa de agitațiuni și critică stearpă, de scandal și batjocură. E într'adevăr rău pentru partidul țărănist că n'a învățat nimic din reușita blocului.

A. R. Gus.

Indrăznelile unui renegat

Siegescu și situația Ardelenilor sub fostul regim maghiar — O mică comparație: libertatea Românilor din Ungaria și libertatea Ungurilor din România

Viața publică a Românilor din vechea Ungarie a avut figurile ei triste și rușinoase. Fără îndoială că prototipul acestora este faimosul „dr. Siegescu" român, care a stat în slujba tuturor partidelor ungurești pentru un blid de linte acordat de „domnii" dela Budapesta. Simțul lui național s'a atrofiat complect, așa că după o carieră începută cu declarații de curtuazie către guvernanții din Budapesta, a continuat cu debitarea celor mai infame calomnii la adresa neamului românesc. Siegescu a fost sluga cea mai credincioasă a tuturor guvernelor ungurești, și prin activitatea lui a făcut ca mulți Români cinstiți să guste din plăcerile „închisorii de stat". Siegescu a fost ochiul guvernului din Budapesta în Ardeal, și el era consultat întotdeauna când se lua câte o măsură represivă în contra Românilor.

Când situația politică s'a schimbat, Siegescu nu și-a mai putut întoarce „chepeneagul" — vorbă ardelenească — ca atâția alții, și așa a rămas în Budapesta. Până acum, nu prea am mai auzit de el, și un moment am crezut chiar că avalanșa evenimentelor l'a silit să și recunoască păcatele, retrăgându-se din viața publică.

Dar un număr din 2 Martie al șovinistei și horthystei gazete din Budapesta „8 Orai Ujság" ne aduce un „interview" cu acest renegat „comisar guvernial al Românilor din Ungaria."

Ce spune Siegescu

Fostul detractor al Românilor apare acum într'o nouă hipostasă, desigur foarte simpatică guvernului unguresc. Siegescu apără legea naționalităților din Ungaria și tună și fulgeră împotriva Micei Antante.

Spusele lui — pe cari le reproducem — nu ne îndoim că vor fi aduse la cunoștința lumei întregi de birourile de propagandă ungurească, și înfățișate drept părerea unui *„bărbat de stat român."*

„Este o mare greșală și orbire politică — a spus Siegescu — a crede că îmbucătățirea patriei noastre este urmarea politicei greșite urmate față de naționalități. *Imbucătățirea Ungariei* pentru statele succesoare este câștigul războiului pierdut, a contractelor Antantei și a catastrofal de relei politici rezultate în urma tratativelor urmate de Jászi în vremea regimului Károlyi."

Siegescu continuă spunând că a fost adevărată nenorocire ordonanța guvernului, dată ca soldații să-și predea armele gărzilor naționale împărțite în grupuri etnice omogene. Apără apoi politica urmată de Ungaria față de minorități, și spune: **„Unii au putut fi prea zeloși, neisteți ori de rea credință în activitatea lor, dar legea naționalităților din 1868 nu a fost rea".** Continuă a arăta apoi situația **„fericită"** a Românilor din fosta Ungarie, unde am avut *„aproape 3000 școale primare confesionale, 8 școale normale și 6(!) școli secundare"*. După aceasta, laudă autonomia de care s'a bucurat biserica ortodoxă română din Ardeal, în mod eronat vorbește de niște ajutoare de stat acordate învățătorilor români de statul unguresc fără nici o contra obligație, arată că neuniții au avut libertatea de a-și alege un mitropolit și 2 episcopi, iar uniții, 1 mitropolit și 3 episcopi, ca să conchidă că Românii au fost mulțumiți cu soarta lor.

„Felul cum tratează cu minoritățile, Românii din România — continua Siegescu — nu ne poate influența. Guvernul vrea ca minoritarilor de aici să le dea drepturi egale, fiindcă tradiția milenară a statului maghiar așa cere, și ca Europa să poată vedea că deși încălcați și învinși, știm să fim umani și loiali,(!) căci suntem convinși că politica aceasta corespunde intereselor din viitor ale națiunei maghiare."

*

Am reprodus declarațiile lui Siegescu pentru ca cei grupați, în jurul bălăiosului deputat Sándor József, să vadă încăodată, prin glasul „autorizat" al unui renegat român chiar, — cât de infime au fost drepturile noastre sub vechea stăpânire maghiară. O mică comparație cu drepturile de acum ale minorității maghiare, sub stăpânirea română, ar fi edificatoare.

Controlul localurilor publice

In virtutea art. 17 18, din legea pentru controlul streinilor și a unora din stabilimentele publice, dl Ovidia Gratta, prefectul Poliției, a emis o ordonanță prin care toți proprietarii de hotele, hanuri, cafenele, restaurante, ceainării, cârciume precum și persoanele care în mod obișnuit dau cu chirie apartamente sau odăi mobilate, cu ziua cu săptamâna, sau cu luna din orașul Cluj, sunt invitați a se prezenta în termin de 8 zile, la Prefectura Poliției Orașului Cluj, Divizia Administrativă, cu actele personale militare și civile precum și cu autorizațiile legale dobândite. Cei cari nu se vor conforma ordinului se vor pedepsi în conformitate cu sancțiunile prevăzute la art. 37. din lege.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Dela „Soc. Etnografică Română"

— Ședința de Marți —

Marți 4, Martie a. c., „Societatea Etnografică Română" și-a ținut ședința lunară obicinuită în sala de conferințe a Muzeului Etnografic al Ardealului sub președința dlui prof. G. Vâlsan.

1. Dl V. Bogrea relevă ecoul popular (semnalat de mult de răposatul păr. Marian, în monografia-i despre „Insecte" al flagelului, „Muștei Columbace" în balada bănățeană „Iovan Iorgovan", cum și pasagiul din „Istoria Țării-Românești" a lui Radu Hrizea Popescu, în care acest boier al Brâncoveanului vorbește de ravagiile periculoasei insecte la Cerneți, în primăvara anului 1695.

2. Dl M. Roșca a vorbit despre păcurăritul pe Budescul-Mare (Maramureș), arătând toate fenomenele vieții păcurărești (construcțiile, pregătirea, împărțirea laptelui, îmbrăcămintea, mâncările, uneltele păstorului, semnele de proprietate etc.), dând totodată și un exemplu despre felul cum trebuesc fixate astfel de lucruri.

3. Dl *Dr. G. Popovici* își desvoltă conferința *„Cercetări de rassă în România cu metoda biologică a isoaglutinărei"*. Ultimii ani ne au dat descoperirea diferențierii masselor în baza unor reacțiuni serologice. Aceste reacțiuni, bazate pe fenomenul de isoaglutinare, demonstră două proprietăți sanghine în cadrul speciei umane. Din ele una, numită A, este mai frecventă în nord-vest, spre Englezi, iar frecvența proprietății a doua, B, crește înspre Orient, către Indii.

La Români și popoarele României, 12.000 de examene — din cari 2500 făcute cu manuilă — au arătat proporții de A și B, în legătură cu originea lor și independent de alți factori (climat ori alte condiții externe). Astfel Românii se dovedesc ca intermediari între popoarele din Balcani și între Poloni, Ruși și Unguri de altă parte. Repartizați după regiuni, mai neinfluențați prin proprietatea B, venită din Orient, sunt Românii din Munții-Apuseni, față de bogăția mare în B a populației românești din văi și șes (câmpia spre Ungaria, câmpia română, Moldova), unde infiltrația streină se putea face mai ușor.

Nemții, Sașii, Țiganii, Rușii și Ovreii României dau reacțiuni conform originei lor de rassă.

In unele sate izolate s'a găsit un nivel al proprietăților B, extraordinar scăzut.

Aceste rezultate din urmă par a fi în acord cu rezultatele streine, publicate de curând, asupra locuitorilor Alpilor, și a demonstra poate continuitatea unei rasse mai neinfluințate în acele puncte izolate.

Pentru Românii și Ungurii aceloraș ținuturi se găsesc indicații de desvoltare adesea din elemente asemănătoare, autochtone.

Ungurii din Ardeal în genere, seamănă, ca reacții serologice de rassă, cu unii Unguri din pustă (jurul Dobriținului) și în genere cu Slavii din Nord-Est, în special însă Săcuii arată influențe românești.

PRESA MAGHIARĂ

„Iredentismul"

Sub acest titlu *„Brassói Lapok"* atacă acele gazete românești cari acuză pe unguri de iredentism. Apoi continuă:

„Chiar și sufletul nostru vreau să'l cunoască orbiții și însălbătăciții bănuitori.

Aceștia, vreau să constate cu tot prețul că spunem altceva decât ceiace gândim și gândim altceva decât ceiace spunem. Despre aceasta însă noi nu putem discuta.

In schimb, pretindem cu tot dreptul că noua noastră patrie care ni s'a hărăzit fără învoirea noastră, să se transforme pentru noi într'una de egalitate, libertate și dreptate."

După cum vedem, ziarele ungurești nu pierd nici o ocazie pentru a desminți iredentismul din Ardeal.

Iredentismul partidului maghiar și al foilor maghiare, însă, nu se poate desminți prin atitudni iezuite, și protestări platonice, — ci numai prin fapte, — și pe aceastea nu le vedem.

In jurul atitudinei ziarului „Temesvári Hirlap"

Ziarul „Temesvári Hirlap" din Timișoara publică un primarticol de d. Vuchetich Endre, în care dsa anunță că a preluat direcția ziarului. Cu acest prilej, d. Vuchetich face o profesie de credință despre felul cum va înțelege să conducă ziarul și ce direcție politică îi va da.

După ce vorbește despre „durerea Ungurilor rupți dela sânul patriei mume" și despre „lacrimile amare" vărsate pentru acelaș motiv, scrie următoarele:

„Situația noastră geografică ne îndeamnă la o conlucrare cu minoritatea șvabă. Dacă au fost în trecut lucruri ce ne despărțeau, acestea au fost puse la cale în mod meșteșugit. Suntem siguri, că în cel mai scurt timp Ungurii și Șvabii din Bănat vor păși la o tovărășie de arme"

Ziarul nostru și-a mai spus părerea asupra desperatelor încercări ale partidului maghiar de a grupa pe minoritarii din Arpeal într'o singură tabără pusă subt conducerea partidului maghiar și îndreptată contra statului român.

Credem însă că cumințenia politică a oamenilor politici șvabi, va evita orice contact cu politica de aventură a partidului maghiar, care concepe și pune la cale o mulțime de alianțe și „tovărășii de arme" în afară de una: cea cu poporul românesc atât de tolerant și de îngăduitor față de toți neromânii din această țară.

Elucubrații iredentiste

Ziarul brașovean „Brassói Lapok" atacă violent pe dl deputat *Balás Ernő* pentru articolul din „Haladás" reprodus și de noi în numărul de eri. Ziarul șovinist acuză pe deputații cari fac parte din partidul maghiar că

„nu au împiedecat rechiziționarea locuințelor maghiare, nici brutalizarea corporală, nici molestarea, nici întemnițarea ungurilor pacinici.

Putut-au ei oare lupta cu succes pentru împiedecarea ofenselor jicnitoare la adresa maghiarilor; zădărnicit-au ei ca populația ungurească să nu mai fie furată, asuprită, și tratată cu silnicie?"

Insultele la adresa țării ce se ascund între rândurile ziarului *„Brassoi Lapok"* dovedesc în deajuns atât sentimentele lui antiromânești, cât și reacredința cu care afirmă lucruri ce nu se petrec și nici nu s'au petrecut în Ardealul unit cu România.

Dar... cu ce s'ar alimenta propaganda antiromânească a „Ungurilor cari se deșteaptă" dacă gazetele șoviniste ungurești dela noi nu le-ar furniza zi cu zi nou material?

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

Epilogul atentatului de la Hajdudorog

Franţa refuză extradarea lui Cătărău — Zece ani dela atentatul de la Dobriţin

O personalitate ciudată: Ilie Cătărău

O ştire din Ungaria ne aduce aminte că s'au împlinit zece ani de la atentatul săvârşit împotriva episcopului maghiar de Hajdudorog.

Anume, guvernul unguresc, în urma refuzului guvernului francez de a extrăda pe făpuitorul crimei, pe Ilie Cătărău, a dat un comunicat prin care consideră procesul acestui atentat definitiv încheiat.

Cititorii noştrii îşi aduc, desigur, bine aminte de „atentatul de la Hajdudorog" care a făcut atâta vâlvă în Europa, precum şi de autorul crimei, de basarabeanul: Ilie Cătărău, care, după ce a aruncat în aer monumentul milenar unguresc de la Târnpa Braşovului, a crezut că îi este dat să răsbune prin astfel de mijloacele criminale încercările de desnaţionalizare ale Episcopiei de Hajdudorog.

Cu tot premiul de 30 mii coroane pus de guvernul unguresc, Cătărău n'a putut fi prins. In 1916 el se afla la Iaşi, de unde dispare — nu se ştie unde — pentru tot timpul războiului României.

După proclamarea republicei moldoveneşti, Cătărău, care se găsea în Basarabia, în calitate de comandant al unui regiment de Moldoveni, a fost prins într'o noapte, legat, şi pornit spre Odessa, — pentru a fi ucis. Pe drum, el reuşeşte însă să convingă pe cei ce'l escortau ca să'l lase liber. In 1920, Cătărău se afla la Nissa, unde stârnea admiraţia femeilor şi gelozia bărbaţilor. Prin 1921 Cătărău plecă în Anglia, deacolo în Coreea şi China unde se îndeletnicea cu contrabandă de opium. Din China, îşi ia drumul spre Mexic, pentru a se reîntoarce în Europa, stabilindu se în Franţa, unde, după ştirile pe care ni le aduc ziarele din Ungaria, s'ar afla şi astăzi.

*

Cu prilejul atentatului, gazetele ungureşti au găsit atunci o nouă ocazie de a se năpusti asupra poporului românesc.

Astfel, ziarul *„Ujság"* din Cluj a publicat în numărul lui de la 25 Februarie 1914 un articol intitulat *„Cinemintye!* (Ţine minte!) în care neamul românesc era taxat drept *„cea mai murdară naţiune din lume şi ruşinea vie a veacului al XX-lea"*.

Nu vom reproduce articolul, căci n'am voi — Doamne fereşte — să ne acuze actualii lui redactori de... instigaţie contra... Ungurilor!

Mai amintim de o poezie a lui *Ady Endre*, intitulată *„Alszik a magyar"* (Doarme Ungurul) publicată în foiletonul ziarului *„Világ"* de la Budapesta, în care poetul făcea atenţi pe Români că

„desi iubesc toate naţiile, dacă ei (Românii) vor trezi bestia în mine voiu năvăli asupra lor lovind şi tăind"

Şi acum vom reproduce câteva rânduri dintr'un articol al distinsului şi talentatului publicist budapestan *Keri Pal* apărut în nr. 1. al revistei săptămânale *„A Toll"* din Budapesta:

„Il cunoaştem pe Cătărău, pe acest apaş sălbatec, nemilos, admirator al propriei sale forţe şi monstuos de imoral. Acest Cătărău, de bună seamă a râs cu hohot când a trimis prin poştă pachetul infernal...

Mai înalt cu un cap decât alţi oameni, de o putere herculeană, încât nici atleţii de profesiune nu îndrăzniau să lupte cu el, cu părul negru, cu ochii de flacări şi de o frumseţă uimitoare, toată lumea îl cunoştea în acel înfrigurat Bucureşti, dar nimeni nu ştia cine este...

Acum însă s'a descoperit că acest Cătărău este trimisul unor mari taine, legat de nişte forţe grozave cari au avut nevoe de el pentru împlinirea unei sinistre glume. Apaşul fatal, Cătărău, — este un nume ce pare a fi mai mult o lătrătură din adâncul unui crater!...

Umbla vrecinic cu cilindru şi cu monoclu, în buzunar cu revolverul încărcat şi patimile lui isbucneau furioase şi sălbatice. Făcea curte fetelor din mahalale, cari, desigur, erau îndrăgostite de el. Era o figură dostoievskiană; — scriitorul rus iubea pe acesti indivizi cari nu se sfârşesc la marginele corpului, ci au legături nemăsurate cu necunoscutul.

El nu a fost nici bun nici rău; numai forţa tainică care l'a trimis a fost exasperant de sinistră şi de sarcastică. Cătărău mai face un semn, apoi dispare în lumea lui de primejdii ce rânjesc, de unde a venit, pentruca odată, să reapară, poate, din nou într'o nouă formă şi pentru o nouă glumă.

Cătărău este un adevărat balcanic, precum balcanică-i este şi fapta.

De acum nici la Dobriţin măcar nu se mai poate mânca cârnaţi în linişte căci, iată sboară şi până aici scânteia Balcanului. Medievalul şi sălbatecul Balcan se răsbună asupra chinuitorilor şi opresorilor lui şi bomba lui Cătărău ajunge până la Dobriţin.

Dar va fi şi mai rău: Ce Cătărăi vor mai naşte din semănătura balcanică a Europei!....

*

Ca încheiere, amintim că Ungurii din Budapesta au serbat cu mare fast aniversarea morţii celor 3 slujbaşi ai Episcopiei de Hajdudorog, ducând flori la mormintele victimelor atentatului.

Ceiace Ungurii lui Horthy uită, este că autorul moral al crimei este însăşi şovinismul maghiar, întotdeauna provocător, care prin tendinţa lui de maghiarizare cu orice preţ a exasperat întregul neam românesc.

Almanah medical

1924 in pânza cca 600 pag.
Lei 200 franco [3]
la Librăria Lepage, Cluj

Cronica judiciară

Procesul unui căpitan. — Desbaterile. — Sentinţa.

Marţi dimineaţă s'a judecat în faţa consiliului de război din localitate procesul căpitanului Câmpeanu Laurenţiu, acuzat de rea credinţă în serviciu.

In acest proces, consiliul a fost prezidat de d-l colonel Tuhaş, acuzarea susţinută de d-l maior T. Demetrescu, comisar regal, iar apărarea reprezentată prin d-l dr. Dunca, avocat din localitate.

In primul rând s'a luat interogatorul acuzatului, care a afirmat tot timpul că nu este vinovat, întrucât, când a luat serviciul în primire, i-s'au predat de către plutonierul major Florea Ilie, numai scriptele, neprimind nimic din magazie, deoarece tocmai în acel timp a fost trimis în misie de către regiment.

S'au luat apoi depoziţiile mai multor martori cari însă n'au putut preciza nimic.

Dându-se cuvântul comisarului regal, acesta a desvoltat un scurt rechizitoriu, în cursul căruia a căutat să atragă atenţia comisiei de judecată, că în cazul de faţă nu au spre judecare un simplu acuzat, ci un adevărat vinovat al imfracţiunei, probând cele afirmate cu piese din dosar.

La urmă s'a dat cuvântul apărătorului, care printr'o frumoasă pledoarie a reuşit să convingă pe judecători despre complecta nevinovăţie a clientului său, căci aceştia, după un sfert de oră de deliberare au adus un verdict prin care căpitanul Câmpeanu Laurenţiu este achitat cu unanimitate de voturi.

N. I.

STAI!! AM GĂSIT!!

Unde se pot afla în întreagă România cele mai noauă mai frumoase şi mai eftine paltoane de

PRIMĂVARĂ

pentru dame modele din

WIENA, PARIS SI BERLIN.

2032 Lloyd

Acestea se găsesc la magazinul de mode pentru Dame şi bărbaţi

Diamantstein si Moskovics

Cluj, Reg. Ferd. (Wesselényi) 25.

Visă-vi de poştă. — Orice Doamnă sau D-soară poate găsi haine pe placul său. — Priviţi galantarul şi magazinul fără a fi obligaţi a face cumpărături.

Prefectura Poliţiei Oraşului Cluj.

No. 322—1924 3 Martie 1924.

ORDONANŢA

Noi, OVIDIU GRITA, Prefectul Poliţiei Cluj, cu considerare la apropierea anotimpului de primăvară şi pentru împiedecarea răspândirii boalelor epidemice, în conformitate cu dispoziţiunile cuprinse în Regulamentul Oraşului, referitor la curăţenia publică No: 4496—1921 Cons. aducem la cunoştinţa publicului, interesat că să se conformeze întocmai dispoziţiunelor referitoare la curăţenie, în special să se transporteze gunoiele din curte la locurile destinate, de Consiliul Oraşului, să se ţină curat closetele, să nu se arunce pe stradă gunoaie şi murdărie şi să se stropească, curăţească şi mături zilnic trotuarile. Pentru executarea acestor dispoziţiuni se va face în fiecare zi control din partea organelor Poliţienaşti în fiecare stradă şi curte, iar vinovaţii vor fi amendaţi conform Art. 19a. Regulamentului în vighoare.

Prefect:
O. Gritta.

No. 6767. E. 1924.

Publicaţie.

Se aduce la cunostinţa generala câ în ziua de 29 Marţie 1924 (stil nou) ora 12 a. m se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a cailor ferate române din Cluj pentru aprovizionarea cu diferite maşini pt. lampi necesare acestei Direcţiuni Regionale în cursul anului 1924.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi ori ce alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei Nr. 53 unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3361 **Direcţiunea Regionala.**

No. 8856. E. 1924.

Publicaţie.

Se aduce la cunostinţa generală câ în ziua de 15 Aprilie 1924 (stil nou) ora 12 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Regionala a Cailor ferate Române din Cluj, pentru aprovizionarea de: pamant refractarii şi caramizi refractare necesare acestei Direcţiuni Regionale în cursul anului 1924.

Informatiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Regionala Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3363 **Direcţiunea Regionala.**

ŞAMPANIA
ROYAL-CHAMBÉRY
SEC ŞI DEMI-SEC

Reprezentanţi generali: LAZAR L. SANFT & Co.
Strada Mărăsesti No. 2 (fostă Banului) Bucureşti. 3326

Berea-Nutritoare „HERCULES"
„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

O instituție financiară românească în plin progres

— Cu prilejul plin de învățăminte al adunărei generale a „Băncei Agrare“ —

Adunarea generală a unei Bănci este, desigur, totdeauna un eveniment economic, plin de învățăminte vrednice de luat aminte. Acest adevăr ni s'a dat prilej să-l verificăm, încă odată eri, când „Banca Agrară“ și a ținut a patra adunare generaiă. Această importantă instituție financiară românească din Ardeal, creiată acum cinci ani cu scopul de a finanța reforma agrară, ceeace o îndepărta dela adevărata sa menire națională și economică, a devenit acum un real factor de progres. Faptul este fără îndoială îmbucurător, și ne facem o deosebită plăcere să-l relevăm, noi cei cari combătând privilegiul „Băncei Agrare“, am susținut că ea trebuie să devină ceeace este astăzi: o instituție financiară capabilă de progres.

Din raportul Consiliului de administrație ni-am putut face convingerea că „Banca Agrară“ este în plină desvoltare a forțelor sale. Stânjenită oarecum în 1922 prin retragerea privilegiului acordat la înfăptuirea reformei agrare, conducerea „Băncei Agrare“ și-a dat bine seama că trebuie să se întoarcă spre țeluri practice. Aproape doi ani de economii simțitoare, de cuminte chiverniseală a cheltuelilor de practică restrângere a operațiunilor prea riscate, au isbutit să i dea o siguranță în manifestări care până acum i-a lipsit. In adevăr, raportul afirmă că „Banca Agrară“ și-a desvoltat activitatea în liniște, nestânjenită de perturbațiunile cărora a fost expusă în anii premergători, ceeace cifrele bilanțului confirmă în deajuns. De unde în 1922 beneficiul net al „Băncei Agrare“ reprezenta suma de 2.872.903.18 în acest an beneficiul net trece de dublu, reprezentând suma de 6.875.307,75 lei la un reviriment total de 3.721.778.136.44 lei.

De asemenea, o indicație de progres se poate vedea în faptul că principale conturi ca scont, depuneri și reescont, sânt în plină creștere față de anul trecut, ceeace presupune că „Banca Agrară“ începe să se lucuri tot mai mult de încrederea publicului. In acelaș timp, o dovadă de înțeleaptă conducere a Băncei în tot acest timp de criză generală, este faptul că de unde contul debitorilor reprezenta în 1922 suma de 10.547.170 lei în acest an este alb; paralel cu aceasta, contul creditorilor a fost redus dela 19,594.941 lei în 1022, la 3.981.213.

In general privind-o, activitatea din anul trecut a „Băncei Agrare“ îndreptățește cele mai frumoase promisiuni de viitor. Ieșită oarecum desichilibrată din afacerea nu prea curată a privilegiului, conducerea de astăzi a „Băncei Agrare“ are meritul de a-i fi dat o justă orientare economică și un perfect echilibru financiar. Și aceasta este un merit care trebuie prețuit.

*

Să ne fie permis ca înainte de a încheia aceste rânduri să facem o constatare înafară de chestiune. Luptele politice au târât în vălmășagul patimelor nepotolite, toate chestiunile vitale ale societății noastre; iar dușmănia n'a cruțat nici odată nimic. Era fatal deci ca nici principala noastră instituție de credit să nu fie cruțată. Adversarii guvernului, în dorința de a-l compromite în Ardeal, au alarmat lumea că „Banca Națională“ sugrumă finanța românească din Ardeal, fiește în condamnabilă complicitate cu partidul liberal.

In raportul consiliului de administrație, care desigur nu este deloc liberal și n'are nici un motiv să ție cu guvernul, se dă însă cea mai formală desmințire afirmațiunilor reproduse mai sus. Raportul spune textual:

„Ca întotdeauna ne-am bucurat de sprijinul binevoitor al Băncei Naționale a României, căreia îi exprimăm sincera noastră mulțumire“.

Ziarele de scandal ar putea să consulte pe conducătorii „Băncei Agrare“, înainte de a alarma inutil și pătimaș opinia publică ardelenească. *D. I. C.*

INFORMAȚII

INTERNE

— **Exploatarea cărbunilor din Bihor.** Emirul Suleiman Beu Inger Abdulam, cetățean român și proprietar de mine de cărbuni în județul Bihor, a intrat în tratative cu un trust englezesc pentru formarea unei societăți cu scopul de a exploata zăcămintele și a înființa industrii în această regiune, bogată și'n alte materii.

— **Un birou agricol informativ.** “Uniunea Sindicatelor Agricole și a Societăților Agronomilor“ a decis înființarea unui birou informativ agricol cu sediul central la București.

— **„Creditul Industrial“ și Ardealul.** „Creditul Industrial“ a acordat până în prezent 493 milioane lei sub titlu de împrumut, din care sumă se repartizează pentru Ardeal 151 milioane lei sau din totalul împrumuturilor 30 la sută.

— **Legea minelor și cercurile industriale din Cluj.** Anteproectul legii Minelor, publicat în parte, a produs o mare senzație în cercurile locale economice unde este discutat cu interes.

— **Comercializarea întreprinderilor statului.** Comisiunea Industrială a Camerei a admis proiectul comercializării întreprinderilor statului fără modificări, urmând ca acesta să treacă în discuțiunea secțiunilor Adunării deputaților.

— **Un ziar vienez despre situația noastră economică.** Ziarul vienez „Neue-Freie Presse' ocupându-se de situația economică recentă a țării noastre, constată rentabilitatea plasării capitalului străin în hârtii de valoare românești, dovedind afirmațiunea pe baza unui calcul, care având ca bază ultimul dividend plătit, demonstrează rentabilitatea procentuală.

— **Prelungirea moratoriului extern.** D l ministru al Justiției a prezentat Camerei proiectul de lege prin care se fixează un nou termen de grație pentru achitarea datoriilor în monedă forte. Prelungirea este pe încă 3 luni începând dela 16 Martie 1924.

EXTERNE

Austria

— **Urmările grevei bancare.** Greva funcționarilor de bancă care a forțat și închiderea ghișeurilor la oficiul de Giro și Cassă, a avut ca urmare pierderi mari pentru câți-va comercianți cari învestiseră în cumpărări de efecte sume mari.

Germania

— **Bănci înființate în anul** 1923. In cursul anului trecut s'au înființat 104 bănci pe acțiuni, 35 bănci de cereale și 5 instituții de credit.

Italia

— **Cotarea împrumutului austriac la bursele italiene.** Monitorul Oficial italian publică deciziunea prin care se dispune cotarea la toate bursele italiene a împrumutului austriac internațional.

Rusia

— **Imprumutul intern Sovietic.** Guvernul sovietic va lansa un împrumut intern în valoare de 100 milioane ruble aur cu 8%. Cursul este de 96, replătirea făcându-se dela anul 1926 în timp de 4 ani, adică până la 1930.

Ungaria

— **Un record de viriment.** Oficiul de Giro și Cassă din Budapesta a avut un viriment de 900 miliarde coroane numai într'o singură zi, la 1 Martie.

Suedia

— **Un trust internațional de chibrituri.** Cea mai mare Societate de chibrituri suedeză a înființat în America o nouă intrerprindere sub denumirea de „Compania Internațională de chibrituri“ cu un capital de 38 milioane dolari. Societatea suedeză va acoperi 51 din capitalul societar, iar restul se va subscrie de capitalul american precum și de capitalul statelor europene.

Cehoslovacia

— **Reducerea bugetului cehoslovac.** După ziarul „Pravo Lidu“ budgetul din 1925 va fi redus la 12 miliarde, față de 18 milliarde din anul acesta.

Amânarea conferinței dela Viena

— Când va pleca delegațiunea română —

In urma amânărei întrunirei conferinței ruso-române dela Viena, a survenit o schimbare în programul plecărei delegațiunei care va susține interesele României la acea conferință.

Conform ultimelor dispozițiuni ce s'au luat la ministerul afacerilor streine, plecarea delegațiunei române a fost fixată pentru ziua de 24 Martie 1924.

Compunerea delegațiunei rămâne aceiaș.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: POMPADOUR. (18 ora. Zöldhelyi, Sümegi, Neményi, Bányász, Nagy Gyula, Izsó. Abonament șters. Seria 278.)

BURSA

Martie 6.

LEUL la Zürich 3·05
„ la Paris 12·95

Cursul la Cluj

1 franc elvețian	—	Lei	32·95
1 franc francez	—	„	7·75
1 dolar	—	„	190
1 liră sterlină	—	„	820
1 liră italiană	—	„	8·22
1 coroane cechă	—	„	5 50
1 Leu = coroane austriace		„	374
1 Leu = coroane ungare		„	390
1 dinar	—	„	—·—

București

Zürich	32·90
New-York	190
Londra	819
Paris	7·70
Milano	8·20
Praga	5·50
Belgrad	—·—
Bupapesta	26·60
Viena	—·—
Varșovia	—·—

Zürich

București	305
New-York	576
Londra	2485
Paris	23.42½
Milano	24.80
Praga	16.77¾
Belgrad	7.20
Viena	8150
Budapesta	112½
Varșovia	—·—

PIAȚA

De când cu maximarea grâului, a dispărut de pe piața aproape complect pâinea neagră. Aceasta are însă repercursiune asupra condițiunilor de trai a păturei mai sarace.

Autoritățile ar trebui să ia măsuri pentru a asigură aprovisionarea orașului cu grâu.

Depunerea proiectelor economice la Senat și Cameră a adus puțină viață pe piața locală, mai ales în rândurile celor interesați direct Legile cu caracter de naționalizare sunt primite cu încredere.

Pe piața pielăriei, se observă o mică ascenziune a prețurilor pieilor până la 7 kg.

CARNE

TAIATĂ		VIE la kg.	
Vită	20 lei kg.	Boi pt export	28 32
Viței	20 „ „	Vită de taiat cal. mijlocie	15-19
„ mijl.	26 „ „	Viței	15-18
Porc	40 „ „	Porc pt carne	31-36
Grăsime	62-64 „ „	Porc pt. carne mijl.	35-40
		Porc pt. grăsime	41-44

PIEI

	pro kg.
Piei de vițel de lapte până la 7 kg.	65 Lei
Pittlinge dela 16—25 kg.	45 „
„ „ 26 kg. în sus	38—40 „
Bivolițe grele dela 20 Kg.	36—37 „
Seu brut	16—19 „
Seu topit	34—78 „

LEMNE

Lemne de foc cal. II. 100 Kg.	60—65 Lei
Lemne de foc cal. I. 100 Kg.	65—75 Lei

CEREALE

Grâu 77/78 vag.	55—56.000 Lei
Orz, vag.	46—47.000 „
Ovăz, vag.	45—46.000 „
Porumb, vag.	50—51.000 „
Tărâță, vag.	
Făină de grâu maximată, kg.	5.75 kg
„ „ en detail	7.— kg.
Făină zero	10.75 kg.
Fasole vag.	110—116.000 Lei
Mazere vag.	—
Linte vag.	265—300.000 „

DIVERSE

Laptele de vacă, litru	8
Laptete de bivoliță, litrul	10—11
Unt, Kg.	110—125
Ouă, bucata	1.50—1.60
Pui, perechea	90
Rațe, bucata	125—145
Gâște bucata	270—330

Piața de cereale în țară

BRAILA: orzul 44.000, ovăz 37.000, porumb 45.000, grâu 52.000 Lei vag.

GALAȚI: grâul 52.000, orzul 44.000, porumbul 52.000 Lei vag.

CONSTANȚA: grâul 55.000, orzul 45.000, porumbul 48 0000 Lei vag.

CALARAȘI: porumbul 43—43.500 Lei vag.

OLTENIȚA: grâul 50.000, porumbul 43.000 Lei vag.

BASARABIA: grâul 53.000, orzul 44.000, porumbul 44.500 Lei vag.

Efecte

In urma cererilor puține, valorile petrolifere au scăzut cu ceva. Bursa este puțin animată pentru toate acțiunile, și stă sub influența proiectelor de legi cari s'au depus, în special, a proiectului legii minelor. Transacțiuni în compartimentul bancar nu s'au făcut, cursurile rămân deci aproape neschimbate:

„Banca Națională“ 15·5-600, „Banca Românească“ 750-55, „Marmorosch Blank“ 885, „Speranța“ 3650.

Petrolifere; „Astra Română“ 13·100, „Concordia“ 3923, „Petrol Block“ 1310, „Româno-belgo de petrol“ 700, „Credit Minier“ optate 2100.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2625, „Națională“ 1250, „Generala“ 2725.

Societăți: „Ind bext-Buhuși“ 1300, „Cartea Românească“ 425, „Mica“ 1790, Reșița, optate 1710 — Pui 1550, Leiea 550.

No 6768. E. 1924.

Publicație.

Se aduce la cunostința generală ca în ziua de 29 Marție 1924 (stil nou), ora 12 a. m. se va ține licitațle la Direcția IV. Reg. a Cailor Ferate Române din Cluj, pentru aprovizionarea de: diferite sticle de lămpi necesare acestei Direcțiunii Regionale în cursul anul 1924.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sarcina și orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

3362 **Direcțiunea Regionala.**

Din cauza edificări casei

Eugen Szabó

își mută magazinul de mode din Calea Reg. Ferdinand 5, în mod provizor în

Piața Unirii Cluj.

Se atrage atențiunea On. public asupra prețurilor favorabile de mai jos:

1 metru Carton . .	26 L
1 metru șifon spălat	33 „
1 metru delain de spălat, calitete de tot bună . . .	37 „
Crepoane p. haine de casă, cu modele	39 „
Crepp neted, în toate colorile . . .	37 „
Stofă de lână curată, de 140 cm. lățime	175 „
Stofă pentru costume bărbătești, lățimea 140 cm.	195 „
Stofe engleze, lățime de 140 cm. . .	370 „
Stofe covercot p. paltoane și haine	330 „

Asortiment foarte mare în ultimele noutăți de stofe engleze pentru paltoane și costume, mătăsuri pânze de in, garnituri pentru masă, precum și alte specialități de modă, neinșirate aici.

Telefon interurb.:

479.

3069

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.

Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.

Curățim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

TÖRS SI ORMAI

INGINERI CLUJ, STR. N. JORGA 12. TELFON 324

BIROU PENTRU: Instalațiunii de calorifere, apaduct și canalizare.

DEPOSIT DE: Material de instalațiunii sanitare și pompe centrifugală

OFERTE SI DEVIZE LA CERERE.

3357

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in suma de 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

repartizate astfel:

1 câștig	de——	100 000 lei——	100.000·—
1 „	„ ——	50.000 „ ——	50.000·—
5 câștiguri	„ ——	10.000 „ ——	50.000·—
5 „	„ ——	5.000 „ ——	25.000·—
50 „	„ ——	1.000 „ ——	50.000·—
100 „	„ ——	500 „ ——	50.000·—
500 „	„ ——	100 „ ——	50.000·—
1000 „	„ ——	50 „ ——	50.000·—
3750 „	„ ——	20 „ ——	75.000·—

5412 câștiguri în valoarea totală de L 500.000·—

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

MAGAZINUL URANIA

Prețuri curente pentru primăvară:

Haine pentru bărbați calitate bună....	1700
Haine de kamgarn pentru bărbați făcute după măsură	2400
Haine bărbătești Scheviot	2600
Haine bărbătești Kamgarn	2900
Haine pentru bărbați din stofă albastru inchis sau covercot	3900
Pardesiuri de primăvară double.....	1880
Pardesiuri calitatea bună.....	2250
După măsură din stofa cea mai bună	2800
Paltoane de primăvară pentru dame:	
Din postav lucios . . .	2100
„ material Covercot	2600
Modele din Wiena . .	3150

Confecționăm după măsură din stofă adusă orice haine pe lângă garanție după ultimul jurnal de modă.

Mare asortiment in stofe pentru dame și bărbați

MAGAZINUL URANIA

Cluj, C. Regele Ferdinand fost (Ferencz J.-u.) Nr. 34. Visavi de Cinema Urania.

Lloyd :-: 2032-2

Reclama este sufletul comertului

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 7 Martie 1924

CINEMA SELECT

Cafenea cea mica.

Comedie picantă în 6 acte.
In rolul principal: MAX LINDER.

CINEMA URANIA

Atențiune!

My boy, Copilul meu

Film american, în rolul principal cu artistul cel mai mic, de 6 ani: JACKIE COOGAN.

CINEMA APOLLO

Roșu și negru.

Senzațională dramă de aventari in 7 acte. In rolul principal Mario Bonnard și Vittoria Lepanto.

ASTRA

SECTIA MOTOARE ARAD

Caută

pentru Secția Aviatie

tâmplări, tinichigii, aramari,

lucrători pentru sudajul autogen și monteuri primi

ASTRA

Prima Fabrica Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad. 3358

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3018 3018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

și azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuțit lame in cea mai fină execuție de lux cu prețuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — și trimit adresa, una de probă gratis.

***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNII"
SIBIIU

Anul IV. Nr. 1029 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Sâmbătă 8 Martie 1924.

Infrăț

R CLUJ 1 1766

77 Onor Asociația pentru Cultura
și literatura poporului român
Sibiu

CLUJ 8 MAR. 24

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

BASARABIA

Spuneam și cu un alt prilej că ceiace a împiedecat reluarea legăturilor normale între noi și Rusia, a fost în rândul dintâi atitudinea guvernului sovietic față de chestiunea Basarabiei. Deși potrivit principiilor liberale și umanitare pe care le trâmbițează în largul lumei, sovietele ar fi trebuit să recunoască unirea Basarabiei cu România, ele au continuat în privința aceasta cași în alte chestiuni să aibă aceeași gândire imperialistă și cuceritoare care dela Petru cel Mare și până astăzi a animat politica rusească. Faptul că actualul regim al Rusiei, atât de fundamental deosebit de fostele regimuri, se dovedește convins de aceleași planuri imperialiste, pare a da dreptate celor cari afirmă că această politică de nesățioasă întindere nu exprimă numai gândirea politică a conducătorilor, ci este chiar expresiunea sufletului rusesc frământat de o nepotolită sete de spațiu.

Dar indiferent dacă această politică de expansiune este numai a conducătorilor sau este și o necesitate sufletească atavică a poporului rus, noi trebuie să ne luăm toate măsurile pentru a ne pune la adăpost de o primejdie care poate să se ridice din ce în ce mai amenințătoare pe măsură ce Rusia se va reface și întări.

Conferința româno-rusă care urmează să se întrunească la Viena, va trebui să lămurească odată pentru totdeauna chestiunea Basarabiei. Sovietele sunt ținute să recunoască drepturile noastre asupra acestui ținut și alături de întreaga lume să dea consimțământul ei în fața actului de unire.

Ziarele rusești scriu că Sovietele vor cere plebiscitul în Basarabia pentruca populația să se rostească liberă de partea cui vrea să fie, alături de România sau alături de Rusia.

In legătură cu această chestiune a plebiscitului, dl Apostol D. Culea publică în „Neamul Românesc" un prea frumos articol în care arată pentruce Basarabia nu poate să fie decât a noastră. Și ca argumente, dsa n'aduce documente istorice sau acte politice, ci dovada cea mai convingătoare despre conștiința românească a populației basarabene. Această dovadă ni o dă literatura populară din Basarabia. Mai puternic decât orice document și mai elocvent decât orice plebiscit, această literatură, creațiune firească a sufletului basarabean, vorbește limpede din trecut și până astăzi despre sentimentele pe cari populația din Basarabia le-a nutrit față de Rusia.

Cercetând această literatură întâlnim poezii în care, într'o formă naivă, dar de o rară putere de expresie, se tânguește basarabeanul rupt dela sânul țării lui și nevoit să îndure aspra robie rusească. Ca de pildă aceasta: *„Foaie verde fir sucit, fire-ar rusu afurisit, că de când el a venit peste noi și ne-a robit, casa parcă nu mi-i casă, masa parcă nu mi-i masă"* . . . In alta se exprimă astfel sentimentele pe cari românul din Basarabia le-a avut față de ruși: *„Trecui Nistru 'n ceia parte, în neagra străinătate.* N'*am ce zice, pâinea-i bună, dar îi în țară străină"*. Intr'alta conștiința românească se rostește hotărât și cu o nebănuită putere: . . . *Că eu sunt un moldovan — neam di neam de-a lui Ștefan, și nu pot să fiu muscal . . . Eu muscal voi fi atunci, când a crește poama 'n nuci, când a crește măru 'n prun și prăsada pe alun, și 'ncă atunci și nici atunci . . ."* In sfârșit o altă poezie care vădește cât de vie s'a păstrat tradiția istorică în sufletul românilor din Basarabia, spune: *„Numai foaie ș'o lalea, Ștefane, Maria* Ta, *tu la Eși (Iași) azi nu mai sta, ci mai vin și pe la noi, să vezi Muscalu 'n puhoi . . ."*

Iată numai câteva pilde din nenumăratele poezii populare, prin care s'a exprimat sufletul românesc al Basarabiei. Ele nu sunt documente făurite în cancelarii diplomatice și nici acte încheiate între conducători; ele sunt expresiunea voinței populare, sunt strigătele conștiinței naționale, cari dovedesc că Basarabia nu poate să fie decât a noastră și numai a noastră. Și această literatură populară vorbește mai categoric și mai convingător despre dreptatea noastră decât orice act plebiscitar.

Soldele ofițerilor

Partidele de opoziție cu orice preț au făcut o vie propagandă, cu ajutorul anumitei prese, pe chestiunea salariilor în rândurile funcționarilor statului cu gândul că provocând turburări în mecanismul statului, vor determina căderea actualului guvern. Nu e nevoie să arătăm că perfect conștienți și de rostul lor în stat și de greutățile cu care țara are de luptat, salariații statului au rămas indiferenți la toate sugestiunile agitatorilor.

Cea mai primejdioasă propagandă a fost aceia făcută în rândurile oștirei, temeiul siguranței noastre.

Astfel prin informațiuni tendențios eronate s'a spus că sporul de soldă acordat ofițerilor în anul acesta n'ar trece de 150 lei, sumă evident prea mică pentru a înlesni situația materială a ofițerilor.

Pentru a pune capăt acestor versiuni false, ministerul de războ a dat un comunicat prin care arată cum au fost stabilite sporurile acordate ofițerilor. Iată cifrele: pentru sublocotenenți și locotenenți: 420 lei; pentru capitani 575; pentru maiori și lt. coloneli 675; pentru colonei 730 și pentru generali 1940.

Prin urmare sporurile nu sunt de 50 sau 100 lei, ci începând dela 420 ele merg până la 1940 lei pentru generali.

Iată cari sunt faptele. Ele pun încă odată într'o tristă lumină acțiunea nefastă a partidelor politice de agitație care mânate de o nesățioasă poftă de putere, nu se dau în lături să lovească cele mai grave interese ale statului.

Dupa moartea „blocului"

De ce nu s'a putut face fuziunea?

Remarcând acum câteva zile propunerea de fuziune făcută de generalul Averescu partidului țărănist și partidului național, afirmăm că fuziunea este cel puțin tot așa de greu de realizat pe cât de greu de realizat a fost blocul. Afirmația noastră se întemeia pe faptul că, pe deoparte, asemănarea de program între aceste partide este iluzorie, iar pe de altă parte, „interesele" cari au emis ideea blocului ar fi trebuit să abdice în fața unei fuziuni.

Felul cum este comentată propunerea dlui general Averescu de către oficioasele și semioficioasele partidului național, dovedește că am avut perfectă dreptate. Intr'un lung articol în care se vorbește de democrație, de ideal și . . . „de mai bine", confratele „Gazeta Transilvaniei scrie:

„Nu poate fi vorba acum de fuziunea partidelor cari și-ar propune un program democratic, fiind că nu numai în partidul unic, de stânga sau de mijloc, este salvarea țărei."

„Gazeta Transilvaniei" ajunge la această concluzie pentrucă e convinsă că actualul guvern trebuie răsturnat imediat. Cari sânt motivele acestei necisități?, — foaia partidului național din Brașov nu ni le spune, dar ne lasă să le ghicim. Ceea ce interesează o anumită politică de opoziție, nu este problema refacerii și consolidărei, nu este remedierea tuturor ranelor războiului. ci „venirea la putere". Acesta a fost scopul „pertractărilor" din jurul eșuatului bloc al opoziției.

In aceeași ordine de idei, confratele bucureștean „Lupta" atacă cu vehemență propunerea partidului poporului de sub președenția dlui general Averescu. Fuziunea propusă de acest partid este tratată ca o manevră lipsită de seriozitate, și făcută cu scopul de a nu respinge hotărît blocul, „tocmai fiindcă știa de mai dinainte că e irealizabilă."

Din aceste două atitudini cari exprimă desigur simțămintele partidului național, este evident că fuziunea propusă de dl general Averescu a avut darul să irite anumite susceptibilități de la conducerea celor două partide blochiste. Altele erau scopurile pe cari le urmărea propunerea partidului țărănist decât o întărire temeinică a opoziției. Și era fatal să fie așa. Ce interes putea să aibă partidul țărănist ca celelalte partide să se întărească? Blocul ar fi servit pentru câștigarea puterei unui anume partid; fuziunea produsă de generalul Averescu ar fi însemnat împărțirea avantajelor puterei. Ori „democrația", partidului național nu poate merge așa de departe.

Noua lege a chiriilor

Noul proect de lege al stabilirii raporturilor dintre chiriași și proprietari a fost adus în fața Senatului. Expunerea de motive citită de d. G. Mârzescu, ministrul justiției, este o vastă lucrare de erudiție și adâncă înțelegere a complexului problemei pe care noua lege este chemată să o soluționeze.

Dl Gh. Gh. Mârzescu
ministrul Justiției.
Autorul noului proect de lege a chiriilor

Pornind dela constatarea că orașele atrag necontenit o numeroasă populație rurală, fără însă ca ele să poată face față trebuințelor de locuințe în măsura creșterei populației, noua lege, în deosebire de legiuirile anterioare, încearcă să stabilească un termen maxim pentru intrare în normal. Din această necesitate s'a născut termenul de 3 ani pentru prelungirea contractelor în expirare.

Expunerea de motive pune, în rezumat, chestiunea astfel:

Imprejurările sânt încă vitrege construcțiilor, — singura cale de soluționare a problemei locuințelor A lăsa, prin urmare, deslegarea problemei pe calea liberei transacții, înseamnă a expune o imensă populație bunului plac al evacuărilor, ceea ce statul nu poate îngădui. Pe de altăparte, menținerea regimului excepțional este o continuă nedreptate pentru proprietari. In consecință, noua lege are menirea de a apăra pe chiriașii cari nu posedă destule mijloace pentru a construi sau a plăti o chirie prea mare și, în acelaș timp, are tendința de a institui în drepturile lor de drept comun pe proprietari acolo unde aceasta este posibil. Pentru aceasta legea nu apără decât locuința persoanei fizice. Localurile de prăvălii, birouri, sedii sânt lăsate la libera transacție, ca un drept firesc pentru proprietari.

Termenul de trei ani al protecțiunei este socotit ca suficient pentruca statul pe deoparte să înceapă construcții proprii instituțiilor sale și locuințe pentru funcționari; iar pe de altăparte, modificarea legei pentru încurajarea construcțiilor în conformitate cu împrejurările actuale, va face mai activă construirea la orașe.

Deosebit de important în noua lege este faptul că, spre deosebire de legiuirile anterioare cari dădeau ca regulă prelungirea contractelor și ca excepțiune neprelungirea, proectul depus la Senat inversează această regulă și reduce la excepțiune, după cum este și logic, prelungirea. Această excepțiune se instituie exclusiv pentru locuința propriu zisă, „tot atât de indispensabilă ca și hrana", după cum prea bine se exprimă legiuitorul.

O singură excepțiune se face pentru localurile publice ale autorităților de stat, școlilor, căzărmiior, etc.

De asemenea s'a căutat să se repare nedreptatea făcută până astăzi proprietății prin fixarea uniformă a unei chirii pe care s'o plătească toată lumea la fel. Acest regim a avut de efect a creia mari nedreptăți, chiriașii bogați ocupând frumoase apartamente și plătind chirii adesea derizorii unor proprietari lipsiți de mijloace. De aceea s'a propus un alt sistem care să dea putință ca chiriașul cu dare de mână să plătească chiria cuvenită și după putința sa de plată. Dar spre a se pune frâu posibilității de speculă s'a fixat și limitele maxime peste cari nu se poate trece.

In primul rând se vor proteja funcționarii publici și privați, apoi liberii profesioniști, în măsura veniturilor pe cari le au. Pentru aceasta, s'au luat toate dispozițiile necesare cu privire la fixarea chiriei, stabilindu-se trei categorii, și anume:

Categoria acelora cu venit până la 100.000 lei inclusiv, cari vor plăti o chirie fixă reprezentând suma chiriei din Aprilie 1914 — după cum e vorba de vechiul Regat sau provinciile alipite — inmulțirea cu coeficientul patru;

Categoria acelora cu venit dela 100.000 la 200.000 lei inclusiv, care vor plăti o chirie din Aprilie 1916 sau 1914, după aceeaș distincțiune, înmulțită cu procentul șase;

Categoria chiriașilor cu un venit dela 200.000 lei în sus, cari vor plăti chiria ce se vor învoi cu proprietarul și în caz de neînțelegere de instanțe arbitrale, face că într'un caz sau în celălalt să poată depăși limita minimă dela categoria doua și limita maximă de 20 ori chiria din 1916 sau 1914, considerat drept coeficient de scumpete.

Ca încheiere noua lege a chiriilor prevede serioase dispozițiuni pentru accelerarea judecărilor.

Această lege, cu tendința ei de a îmbrățișa în întregul ei problema locuințelor, și de a-i da o cale de soluționare, este desigur una din cele mai complecte legiuri în materie. Ea însă ar fi putut fi complectă dacă ar fi dat o mai mare atențiune situației speciale din noui'e provincii In deosebi pentru Ardeal, se uită că aproape unanimitatea proprietăței urbane este în mâni streine de rassă. Admițând că măsurile luate pentru protejarea locuințelor va aduce oarecari roade aici, în ceeace privește libera transacție pentru localuri de prăvălii și intreprinderi, ea expune negustoria românească de a nu avea unde să se exercite, deoarece proprietarul strein va prefera oricând un strein înaintea unui negustor sau unei intreprinderi românești.

De aceea, ținând seama că abia acum se poate înfiripa un comerț românesc în orașele Ardealului și Banatului, la discuția legei ar fi bine să se adăoge un amendament în vederea protijării acestui comerț.

Cum ar putea fi înlăturată criza de locuințe

Să se ajute funcționarii să-și construească locuințe proprii

Memoriul și propunerile președintelui Camerei de Comerț din Cluj

Cu prilejul convorbirei pe care am avut-o zilele trecute cu d-l inginer Negruțiu, președintele Camerei de Comerț din Cluj, asupra situației pieței comerciale a orașului nostru, — convorbire pe care am relatat-o în coloanele ziarului nostru — d-sa ne-a vorbit și despre chestiunea crizei de locuințe, asupra căreia am făgăduit că vom reveni mai pe larg.

Arătam atunci, în legătură cu aprecierile favorabile asupra „Creditului industrial", despre care, președintele Camerei de Comerț, spunea că este de un netăgăduit folos pentru întreprinderile industriale, în special din Ardeal, că o asemenea societate de credit ar trebui să se creeze și pentru construirea de locuințe noui.

Președintele Camerei de Comerț ne-a dat lămuriri asupra propunerilor, în această din urmă chestiune, pe cari le-a expus și Ministerului de Justiție, printr'un memoriu.

Iată despre ce este vorba:

„Socotesc, — zice președintele Camerei de Comerț, — că soluțiunea cea mai practică pentru înlăturarea crizei de locuințe, ar fi ca statul să pue o parte din chiriașii nevoiași — funcționarii, — în situația de a-și construi căminuri proprii. Acest lucru se poate înfăptui, acordându-li-se indemnizație de chirie, cum era în vremurile înainte de război, în așa măsură ca să poată acoperi amortizarea unei datorii contractate în interesul construirei de locuințe.

Trebue să știți că înainte de război, foarte mulți funcționari publici s'au înstărit cu locuințe în chipul acesta. In Cluj, în str. Tunari s'a format un întreg cartier de funcționari, cari și au clădit locuințe proprii în acest mod."

„Dar — continuă a ne spune dl inginer Negruțiu — în situația de astăzi, lucrul acesta prezintă o greutate mai mare, întru cât statul ar trebue să facă o jertfă însemnată în acest scop.

Dacă examinăm bugetul de cheltueli al statului, constatăm că din totalul cheltuelilor de 24 miliarde, se plătește 7—8 miliarde retribuțiuni funcționarilor publici, sumă din care revin: 2 miliarde 500 milioane asupra salarului de bază; 500 milioane indemnizații de chirie și 4 miliarde 800 milioane diferite suplimente de plată. Adică în mediu, indemnizația de chirie face cam 20 la sută după salarul de bază, iar celealalte suplimente represintă aproape 200 la sută asupra salarului de bază. Ca să punem pe un funcționar în situația de a-și amortiza un împrumut contractat pentru construcția unei locuințe, potrivite cu situația sa socială, a cărei anuitate să nu treacă de 10 la sută a cheltuelelilor de construcție de astăzi, în baza unor calcule de detaliu, am constatat că indemnizația de chirie ar trebui să fie de două ori mai mare ca salarul de bază. Dacă statul ar face această jertfă, suma totală a indemnizațiilor de chirie pentru funcționarii publici s'ar ridica la 5 miliarde față de 500 milioane cât se plătește astăzi.

*

— Dar de unde să dea statul această sumă? Președintele Camerei de comerț ne răspunde:

Funcționarii publici, — și trebue înglobați și cei particulari după același sistem, putând construi locuințe proprii, statul va desființa legea chiriilor. Transacțiunile fiind libere, iar chiriile urcate, statul va încasa un spor important la impositul așezat pe veniturile proprietății clădite. Animându-se lucrările de construcțiuni noui statul va încasa un alt spor de venituri de pe urma salariilor plătite lucrătorilor din fabrici cari produc materiale de construcție, ale lucrătorilor angajați pe șantierile de construcții, precum și de pe urma beneficiilor ce le vor avea comerțul de materiale de construcții și intreprinderile de construcție. In general, vă pot spune că statul ar avea un spor de venituri noui în sumă de aproape două miliarde și jumătate. Față de 4 miliarde 500 milioane, cât ar representa sporul cheltuelelor prin acordarea îndemnizației de chirie funcționarilor, statul ar avea o diferință de cheltuială în plus de două miliarde. Acoperirea acestor 2 miliarde se va putea face printr'un spor de impozite vremelnic, așezat, după felul impositului global asupra tuturor veniturilor.

Dar nu se va îngreuia prea mult populația, prin urcarea acestor impozite? — întrebăm noi.

„Nu, — răspunde d. ing. Negruțiu. Acest spor de sarcine va deveni cu atât mai ușor de suportat, dacă vom avea în vedere efectele mari ce va produce soluționarea crizei de locuințe. Se va anima și intensifica comerțul și industria, se va procura muncă la sute de mii de brațe care astăzi nu pot fi exploatate. Capitaliștii vor putea contribui și ei la realizarea marelui act de dreptate socială, întru cât soluționarea crizei de locuințe, pe această cale, va înlătura total legea restrictivă a chiriilor".

*

Am redat aici, numai în linii generale, lămuririle pe care ni le-a dat d. ing. Negruțiu, asupra propunerilor pe care le-a făcut prin memoriu, dlui Ministru de Justiție.

Concepția dlui Negruțiu, asupra soluționărei crizei de locuințe nu este lipsită de interes, și credem că va fi luata în discuție de factorii în drept. **Dac.**

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă matineu: MAZURCA ALBASTRA. (Kolbay, Tolnay, Prețuri reduse. Seria 279.)
Sâmbătă seara: LEBĂDA. (Ca oaspe dl Francisc Táray. Abonament de zi 95. B. Seria 280.)
Duminecă matineu: GÜL BABA. (Prețuri reduse. Seria 281.)
Duminecă seara: MOȘTENITORUL de TRON. (Ca oaspe Francisc Táray. Abonament de zi 96. C. Seria 282).
Luni: FECIOARA NAIVA. (Ca oaspe dl Francisc Táray. Abonament de zi 97. A. Seria 283.)

Limba românească la tribunalele minoritare

— Un caz edificator la „tribunalul" minoritar din Oradea Mare. —

S'a vorbit destul în timpul din urmă despre așa zisele comisii de arbitri, înființate de minoritarii din Ardeal în scopul de a eluda justiția statului român, sau, după cum spun ele, de a veni în ajutorul împovăratei justiții a țării. Solicitudinea acestora pentru justiția noastră s'a discutat, în urma cazurilor relatate de noi, și în Camera deputaților, iar ministerul de justiție a făgăduit să studieze chestiunea. Era în adevăr vorba despre un lucru destul de serios, *despre înlocuirea justiției țării cu cea clandestină, minoritară, cu limba de desbateri maghiară și extinsă și asupra litigiilor dintre minoritari și români.* Faptul acesta, relatat mai întâi de ziarul nostru, a fost probat cu cazuri serioase, întâmplate la Oradea, Cluj și Timișoara, unde ființează asemenea instituțiuni judecătorești neoficiale.

Iată acum un alt caz dela comisia de arbitri din Oradea-Mare, întâmplat acum câteva zile. Intr'o ședință recentă a acestei comisii s'a desbătut un litigiu dintre o bancă românească și o partidă minoritară, și cu toate că era la mijloc un institut românesc reprezentat de un avocat român, desbaterile s'au urmat numai în ungurește. Cazul fiind de o gravitate netăgăduită, avocatul băncii românești, d. dr. Lascu, a protestat, declarând că nu înțelege să se desbată și să se aducă sentințe judecătorești într'o limbă care nu este a statului și, ce e mai mult, nici cunoscută părților cari se judecă.

Valoarea tezaurului dela Moscova

In ajunul conferinței rusoromâne ce se va începe la Moscova, este oportun să amintim că țara vecină, de peste Nistru, după calculele făcute cu aproximație, ne datorește suma de 15.169.808.875 franci francezi.

In afară de finanțarea alimentelor, echipamentului, armamentului și a diverselor materiale, care reprezintă cifre enorme, numai tezaurul dela Moscova reprezintă 8 milliarde.

Iată ce cuprinde tezaurul acesta:

Depozitele Băncei Naționale a României	313.154.989
Idem	1.600.000.000
Bijuterile M. S. Regina Maria	7.000.000
Depozitul Casei de Depuneri și Consemnațiuni	6.000.000.000
In total	7.920.154.989

franci francezi.

De vânzare

în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucătărie, baiă și grajd ocupabile acuma. La Hida (Hidalmás) casă de familie, 3 camera, bucătărite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa:

Coloman Dunky,
CLUJ, Piața UNIRII. Nr. 10

INFORMAȚII

— **Retragerea directorului Rettegi din fruntea liceului din Târgul-Mureș.** După o activitate neîntreruptă de 38 de ani, directorul liceului catolic din Târgul Mureș dl Géza Rettegi, s'a retras din post. D-sa fiind un suflet drept și nepărtinitor, și-a câștigat în acești 38 de ani dragostea neprecupețită a tuturor generațiilor crescute de d-sa, fără deosebire de naționalitate. In locul d-sale a fost numit profesorul brașovean dl Szlavik Ferencz.

— **Serata studenților în litere și filosofie.** Societatea studenților în litere și filosofie, Cluj, aranjază Duminecă în 9 Martie a. c. la orele 8.30 seara, o Șezătoare artistică-literară, în sala festivă a Căminului studențesc din strada Avram Iancu. Programul cuprinde o conferință, declamări, solo de vioară și pian și puncte de cor mixt. Conducătorul corului va fi dl profesor Sava Golumba.

— **Cercul Ronsard.** Cursurile practice de limba franceză: Semestrul II. Taxa lei 100. Inscripțiile se primesc la dl profesor Pattenotte, Casa Invățătorilor, camera 5, până la 20 Martie în fiecare zi dela 2—3.

Ori cine poate câștiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanție de 5000 sau 10.000 lei. Scrieți sub „câștig" la Administrația ziarului „Infrățirea" și veți primi deslușirile necesare.

— **Pierdut** la Biblioteca Universității trei îndexe pe numele Maria Iepure, Lia Lascu și Ioan Iepure. Cine le-a găsit e rugat să le lase la portarul Universității centrale.

— **Nenorocire.** Pe linia Sătmar—Oradea-Mare trenul de persoane a lovit eri lângă stațiunea Apa un car, pricinuind moartea căruțașului și a cailor. Identitatea victimei — un țăran — nu a putut fi stabilită până acum, deoarece sătenii din jur nu au recunnscut cadavrul.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

— **Conferința dlui Goga la Timișoara.** Dl Octavian Goga va ține în cursul acestei luni în sala „Ateneului Român" din Timișoara o conferință despre „Cultul tradiției noastre strămoșești."

— **Serbare cercetășească la Satu-Mare.** La Satu-Mare a avut loc o foarte reușită serbare cercetășească dată de cohortele de cercetași „Someșul" din Satu-Mare și „Pintea Viteazul" din Baia-Mare.

— **„Patima Roșie" la Satu-Mare.** Teatrul Maghiar din Satu-Mare prepară „Patima Roșie", cunoscuta tragicomedie a dlui M. Sobul. De-odată cu premiera ei în ungurește, piesa va fi reprezentată și în românește de trupa diletanților locali, pentru ca publicul românesc să o cunoască și în versiune originală.

— **Bibliografie.** A apărut anuarul 1922—1923 al liceului „Andrei Șaguna" din Brașov. Cuprinde în afară de partea obicinuită a anuarelor doua frumoase discursuri ambele ținute de directorul I. Blaga, unul la încheerea anului școlar 1921—2, despre „Criza morală", altul asupra lui Andrei Șaguna. Mai remarcăm din bogatul cuprins al anuarului o cuvântare a părintelui I. Priscn și „Cuvânt la încoronare" de prof. Gh. Popa.

Reuniunea „Sf. Maria" Cluj, va aranja serata anunțată pe Sâmbătă numai peste 2 săptămâni.

— **De la R. M. S.** Direcțiunea Generală a Regiei Monopolurilor Statului aduce la cunoștința generală ca punerea în vânzare sau simplă păstrare a cărticelelor și tuburilor de contrabandă, a brichetelor nemarcate și amorselor, fără banderola regiei, se va pedepsi conform legei cu confiscarea și amendă până la 5000 lei. Debitanților pe lângă amendă li se vor anula brevetele. Se va anula de asemenea brevetul oricărui debitant căzut în recidivă pentru orice altă contravenție.

— **Furtul dela institutul „Principele Carol".** La regionala societății „Orfanii de războiu" din orașul nostru se produceau însemnate furturi de alimente, obiecte casnice și efecte, fără ca autorul lor să poată fi aflat. Agenții Cotz, Cărăianu și Berceanu fiind însărcinați cu cercetarea cazului, au putut descoperi pe autoru acestor fururi în persoana chiar a administratorului intendent al orfelinatului, Băiatu Vasile. La percheziția domiciliară făcută s'a găsit o enormă cantitate de alimente, efecte precum și diferite obiecte. Valoarea lucrurilor furate atinge suma de 200.000 lei.

— **Controlul artiștilor dela teatrul maghiar.** Ieri dimineață, din ordinul dlui Ovidiu Gritta, prefectul poliției, toți artiștii teatrului maghiar din localitate au fost cercetați dacă au sau nu dreptul de a juca în România. Din personalul acestui teatru care numără în total aproape 150 persoane, 20 au fost gasite fără acest drept și'n consecință au fost opriți până la complecta clarificare a situației lor să mai apară pe scenă. Această identificare a fost făcută în conformitate cu ordinul ministerului de culte și arte Nr. 42395/923, care prevede că pe scenele din teritoriul României Mari, nu are dreptul să joace nici un artist străin, fără a poseda o autorizație specială a acestui minister.

— **Incetarea ziarului economic „Plutus".** După încetarea ziarului „Presa" din București, aflăm că și ziarul economic-financiar „Plutus" a încetat să mai apară. Dispariția acestui mare ziar economic este sincer regretată de toate cercurile comerciale și industriale.

Publicația de concurs. Având în vedere că la concursul ce s'a ținut și închis la 10 Ianuarie a. c. pentru ofertele cu privire la Monumentul lui Avram Iancu, ce se ridică la Cluj, artiștii care au prezentat lucrări, machetele lor nu au dat în gips, ideia și dorința exprimată de Comitet, ca monumentul să reprezinte în totul pe Avram Iancu și evenimentele acelor vremi, Comitetul hotărește ținerea unui nou concurs, pentru ziua de 15 Mai a. c.

Condițiunile concursului se pot cere la Primăria orașului Cluj.

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenți cu retribuție lunară în următoarele centre din Ardeal: Brașov, Arad, Careii-Mari, Bistrița, Deva, Timișoara și Caransebeș. Ofertele se vor adresa direcțiunei ziarului.*

S'a pierdut! Dar s'a aflat la lumina substanței
Lloyd 2521 **„Metallum"**

Edificarea de şcoli primare
în judeţul Cojocna

— Consfătuirea dela Prefectura judeţului — Cuvântarea Dlui Sept. Mureşianu, prefectul judeţului

In vederea începerii campaniei de lucru pentru clădirile de şcoale primare, care urmează a se ridica în judeţul nostru, Dl Septimiu Mureşianu, Prefectul judeţului Cojocna, a convocat pe ziua de 6 ale lunei curente pe toţi primpretorii, revizorii şi subrevizorii şcolari din judeţ, precum şi pe membrii Comitetului Şcolar judeţean, pentru a discuta mijloacele de aplicare locală a proectului Dlui dr. Anghelescu, Ministrul Instrucţiunei publice, emis cu ocazia convocării la acel Minister a Prefecţilor din Basarabia, Bucovina, Ardeal şi o parte din Moldova, relativ la nouile edificări de şcoale primare. Pe lângă funcţionarii învitaţi la această consfătuire, a mai luat parte şi un mare număr de persoane, care se interesează de aproape de bunul mers al învăţământului, printre care remarcăm pe Dl general Anastasiu cu Dna, Dl inginer Pop, Dl Georgescu, Admistratorul financiar, Dl Drăgan, Şeful Regunei Silvice şi mulţi alţii.

Şedinţa se deschide la orele 11 dimineaţa, sub-preşidenţia Dlui Sept. Mureşanu, care ia cel dintâi cuvântul:

Cuvântarea D-lui Septimiu Mureşanu Prefectul judeţului

„Toată lumea ştie, — spune Dl Prefect Mureşanu, că graţie sacrificiilor făcute de întreaga populaţie a vechiului regat, problema şcoalelor s'a rezolvat în mod cât se poate de fericit şi astăzi vechiul regat poate spune cu voce tare că nevoile culturale ale celor mai îndepărtate sate s'au acoperit. O mare contribuţie la îndeplinirea acestei opere a adus-o şi admtnistratia, contribuţie, din care administraţia din vechiul regat îşi face un adevărat titlu de glorie. In Ardeal sunt multe şcoli contra cărora s'a plâns pe vremuri marea majoritate a elementului românesc; azi însă aceste şcoli au fost satisfăcute, fără ca prin aceasta să se acopere întregul gol de care sufere populaţia.

Şcoalele, zise confesionale lasă foarte mult de dorit în ceeace priveşte punctul de vedere românesc, şi e de dorit ca în toate centrele unde confesiunile n'au putut până'n prezent să şi creeze şcoli de ale lor, să se înfiinţeze şi să se edifice şcoli de stat care vor da posibilitatea, tuturor confesiunilor şi tuturor naţionalităţilor, să se adape dela cultura românească. E timpul să trecem dela vorbe la fapte, — zice Dl Prefect.

In judeţul nostru, sunt actualmente 36 de comune unde lipsesc cu desăvârşire şcoli româneşti, şi unde e absolut necesar cu imediat să se înceapă edificarea.

Ştiut fiind că spiritul de jertfă nu este aşa mare la populaţia din Ardeal, *faţă* ca la populaţia din vechiul regat, Ministerul în scopul de a da o cât mai largă posibilitate de înfăptuire a idealului propus, a acordat un fond iniţial de 200.000 lei, cu ajutorul căruia se vor putea începe primele lucrări, pe lângă lemnăria necesară construirei acordată gratuit din pădurile statului.

Lemnăriile nu se vor putea ridica din pădurile statului decât cel mai târziu până la 15 Aprilie, dată când încetează tăierea în păduri, şi de aceia se impune a se lua măsurile cele mai urgente ca până la acea dată întreaga cantitate de lemne necesară, să fie deja tăiată.

Acolo unde pădurile sunt îndepărtate de comunele unde urmează a se face şcoli, se va lua lemnul necesar din pădurile statului, care se va vinde prin licitaţie publică, iar cu sumele rezultate se va cumpăra lemn din pădurile particulare apropiate comunei respective, — aceasta în cazul când costul transportului ar fi prea ridicat".

Dl Prefect, în incheiere, arată că prin noul credit de 200.000 lei, cât şi prin diferitele ajutoare ce se vor da de judeţ, din fondul cultural, se va putea începe opera de clădiri şcolare, atât de dorită de toată lumea.

Face apel la întreaga asistenţă de a îndemna populaţia, ca fie prin colecte publice, fie prin contribuţie directă, să se poată desăvârşi opera atât de frumoasă, şi cu rezultate atât de binefăcătoare, întreprinsă în vechiul regat.

*

Cuvântarea dlui Sept. Mureşanu e primită cu multă satisfacţie de întreaga asistenţă, după care se întră în discuţiile de detaliu ale chestiunei.

Se hotăşte în primul rând, în deplin acord cu primpretorii, cu revizorii şi subrevizorii şcolari de a se clădi în judeţul Cojocna un număr de 33 şcoli primare, cu 1, 2, şi 4 săli de predare, iar în oraşul Cluj 2 şcoli, din care una în Mănăştur, actuala şcoală fiind insuficientă cerinţelor, şi una în Cordoşi.

In urma intervenţiilor făcute de dl Senator V. Bianu, personal, pe lângă dl Ministru al Instrucţiunei, s'a hotărât a se face o şcoală de meserii la Huedin, lucru care este primit cu multă plăcere de întreaga asistenţă.

Se hotărăşte apoi a se forma echipe de lucrători care să fasoneze lemnul brut, pe care statul îl acordă în mod gratuit în acest scop. S'au luat dispoziţiuni referitoare la buna organizare a lucrătorilor, şi consfătuirea a luat sfârşit la orele 6 seara. Faţă cu solicitudinea arătată de toţi acei ce sunt chemaţi a aduce la înfăptuire clădirea de şcoli primare în judeţul nostru, suntem încredinţaţi că în scurt timp se va soluţiona o arzătoare chestiune românească în Ardeal.

T. A.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!
Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi! Preţuri eftine senzaţionale!
Eisenstädter Fülöp si Sotii
(foştul Magazin Lacatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.
Vânzare de cărucivare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucări pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantarul nostru. :-: 3170.

Hârtie ***Lichtpaus pozitiv-negativ*** *I-a*
2744-1 *la libraria LEPAGE Cluj.*

Clujul muzical

Viaţa muzicală la Cluj

— Trei opere originale de compozitori clujeni —

Intr'un număr trecut al ziarului nostru am vorbit despre noutăţile din lumea muzicală a Clujului.

Am amintit că eminentul şef de orchestră al Operei noastre, *dl Schuller* a terminat partitura unei piese muzicale originale, scrisă cu utilizarea motivelor de muzică populară românească. Asupra acestei afirmaţii trebuie să revenim, din cauza unei regretabile greşeli — produsă nu din vina noastră — pentru a restabili adevărul. Dl *Schuller* într'adevăr a scris o operă originală, dar în muzica ei nu utilizează motive româneşti. Opera dsale este o operă de factură clasică şi e scrisă pentru un libret nemţesc.

Autorul unei opere româneşti, atât ca muzică cât şi ca subiect este dl *Herman Klee*, maiestrul de cor al Operei. Dsa a scris această operă utilizând motive din muzica populară românească. Intr'o recentă audiţie, am putut constata că materialul popular a fost armonizat în mod perfect dându-ne o muzică românească plină de melodie şi de armonie. Solo-urile, dueturile precum şi corurile sunt bine stilizate.

Subiectul este luat din feeria dlui *V. Eftimiu: „Inşir'te Mărgărite"*, libretul e datorit dlui *Ion Dan*, iar titlul Operei este: *„Făt Frumos"*.

Cum decorurile şi costumele necesare reprezentărei acestei opere, sunt gata — dela premiera piesei „Inşir'te Mărgărite" — montarea ei nu ar costa prea mult. Chiar pentru aceasta nu ne îndoim că direcţiunea se va grăbi să scoată la rampă compoziţia Dlui Klee, încurajând astfel o nobilă străduinţă spre crearea *operei româneşti. Dl Herman Klee* e un bun cunoscător al muzicei noastre, deci încercarea Dsale are multe şanse de a fi un pas spre perfecţiunea acestui gen, atât de neglijat în literatura noastră muzicală.

Trecând iarăşi asupra operei dlui Schuller, credem interesant o aminti că dsa a început compoziţia acestei opere încă înainte de războiu. In vremea războiului a încetat de a mai lucra la ea. Munca a început o din nou la Cluj, aşa că putem spune că această operă este legată de oraşul nostru.

Opera din Leipzig a acceptat compoziţia dlui Schuller spre a fi cântată de ansamblul ei. Premiera va avea loc la începutul stagiunei viitoare. La premieră va asista şi autorul: ca dirijor.

*

Aici amintim că Teatrul Maghiar din localitate de asemenea prepară o operă, compoziţia unui român, a dlui Nicolaie Bretan, baritonul Operei Române şi autorul operei „Luceafărul". dsa a scris opera pe un libret unguresc întitulat „Golem vrea să fie om" (Gólem ember akar lenni), datorit fostului ziarist clujan, dl Ilie Kaczér.

Tot Teatrul Maghiar prepară şi o operetă originală cu muzică datorită compozitorului clujan Vadas, cu text scris de dl Győri Illés Istvan. Opereta se petrece în Orient şi e întitulată „Sultana". Premiera ei are loc la 11 Martie.

*

O altă noutate muzicală a Clujului este apropiata vizită ce o vor face-o la Cluj câţiva distinşi cântăreţi bucureşteni. Anume vor, sosi la noi dna Feraru, excelenta soprană a Operei din Bucureşti care va cânta rolul Margaretei din „Faust" şi basul Folescu dela aceiaşi operă care va cânta rolul lui Melisto. După cât suntem informaţi, reprezentaţia cu oaspeţii bucureşteni va avea loc chiar în decursul săptămânei viitoare. Nu este exclusă posibilitatea ca oaspeţii din Capitală să stea mai mult la Cluj. In acest scop urmează tratative.

Sx

Informatiile tendentioase ale ziarelor maghiare

De vorbă cu dl dr Utalea, primarul oraşului

Am arătat în nenumărate rânduri că ziarele ungureşti caută cu fiecare ocazie să înfăţişeze altfel chestiunile dela ordinea zilei decât sunt ele într'adevăr. Un recent articel al ziarului *„Ujság"*, cu toate lămuririle date de noi asupra rostului nouei „subcomisii administrative", susţine că

„guvernul liberal nu a văzut cu ochi buni faptul că în comisia administrativă sunt în majoritate ardelenii. In consecinţă au înfiinţat subcomisiunea administrativă al cărei membrii sunt numiţi de prefect. Prin această dispoziţie, comisiunea administrativă a oraşului şi-a pierdut autoritatea."

Referitor la aceste afirmaţii am întrebat pe dl dr. O. Utalea, primarul oraşului nostru, care a desmint complect aceste afirmaţii.

„Subcomisiunea administrativă este înfiinţată numai pentru a descongestiona lucrările comisiei administrative, care rămâne şi pe mai departe în atribuţiile sale" — ne-a spus dl primar.

A doua afirmaţie tendenţioasă este aceia referitoare la stabilirea preţurilor maximale de către o comisie *numită de guvern*. Faptul că guvernul României îşi permite să numească o comisie pentru oraşul Cluj, cu atribuţii mult mai reduse decât spune „Ujsag", — are darul să-l revolte.

Dar să vedem care-i adevărul. Dl Dr. Utalea ne-a spus:

„Guvernul a numit-e adevărat o comisiune pentru propunerea preţurilor maximale, dar numai la insistinţele repetate ale măcelarilor din Cluj. Această comisiune, compusă din dnii prof. Cristea Tiberiu, Paul Tofan medic veterinar, Petrescu prof. la academia de agricultură, Crainic, consilier orăşenesc şi delegatul Uniunii măcelarilor şi al Camerei de comerţ, nu fixează preţurile, ci numai mi le propune mie, le aprob ori nu".

Se vede deci că îngrijorarea celor dela „Ujsag" este deplasată. Declaraţiile dlui primar pun la punct această chestiune.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

SENZATIA CLUJULUI
!
PENTRU
SESONUL DE PRIMAVARA
Sunt mărfurile Frumoaşe şi Bune Sosite la
MAGAZINUL MISSIR
Cluj, Strada Memorandului 11. (Unió-u.)
Preturi exceptional de eftine!
Stofe, Matasuri, Marchizeturi, Zefiruri, Shifoane, Stofe p. Mobile, Covoare, Linoleum

Incaltaminte fina
Ultimele noutati!

Plânge copilul? Pentruce nu intrebuințați praful și crema pentru băeți „Höfer”.

PRESA MAGHIARĂ

Două măsuri

Ziarele ungurești în solda partidului maghiar, după cum am mai spus-o, dau o mai mare atenție evenimentelor din Ungaria — înfățișate drept știri interne — decât celor din România.

Astfel, ziarul „Ellenzék“ de eri publică două dări de seamă, una despre desbaterile dela Camera română dela București, alta despre cele dela Parlamentul capitalei Ungariei.

Prima dare de seamă este de 37 rânduri de tipar, iar cea dela Budapeeta, de 197 rânduri!...

— Fără comentar.

„Brassoi Lapok“ și Basarabia

Dacă dările de seamă despre desbaterile dela Camera sunt aproape inexistente, în schimb chestiunea Basarabiei este larg tratată. Felicităm, de pildă, gazetele maghiare că au la tipografiile lor litere atât de mari ca cele cu cari s'a tipărit declarația doctorului Rakovski de nerecunoaștere a dominațiunei noastre asupra Basarabiei.

In numărul recent ziarul „Brassòi Lapok“ este cuprins subit de-o îngrijorare... patriotică — mare cât litera de tipar — referitoare la „plebiscitul din Basarabia“, etc.

Iezuitismul și fățărnicia ziarului maghiar sare în ochi și el este foarte naiv dacă crede că nu i am ghicit gândurile.

Contele Apponyi — feminist!

Citim în *„Ellenzék“*:

„Societatea Femeilor din Ungaria au ținut Sâmbăta trecută o mare adunare, pentru a protesta contra proectului de lege ce voiește să răpească dreptul de vot al femeilor.

La această adunare Contele *Apponyi Albert* a ținut un prea interesant discurs.

„In copilăria mea — a spus dânsul — când îmi era înainte și voiam să dau înapoi arătătorul, părinții mei îmi spuneau să nu fac asta deoarece se strică ceasul.

Mi-am însemnat povața, căreia-ți dau acum o însemnătate simbolică. Regula de mai sus se potrivește mai ales la marele ciasornic al desvoltării omenirei. A dainapoi arătătorul acestui ceas este îndeosebi păgubitor.

Trebue să băgăm bine de seamă, ca nu cum-va să ne atingem de vreun resultat al evoluției sănătoase și firești,

Dacă cineva vrea să răpească dreptul de vot al femeilor, vrea în acelaș, timp să dea înapoi arătătorul ceasornicului evoluției istorice, dar nu pentrucă ceasul ar merge înainte, ci pentru motivul că acel cineva vrea ca ceasul să doarmă mai departe.

Trebue să împiedecăm deci proectul retrograd, aceasta nu pentru a fi drăguți cu femeile, ei pentru ca să asigurăm pentru lucrările vieței publice colaborarea unor forțe de cari nu ne putem lipsi.“

Contele — scrie Eilenzék — a avut un enorm succes cu discursul lui. Din partea noastră îi dorim nobilului conte să aibă în nouile lui îndeletniciri mai multe succese decât cele obținute.

Instigație indirectă.

„Poporul croat — scrie „Ellenzék“ — s'a săturat pe veci de unirea cu Sârbii în cei cinci ani de conviețuire sârbo-croată ce părea odată atât de ademenitoare. La fel sunt disgustați și Slovacii de nouii lor stăpâni, de Cehi, cari lucrează cu aceleași mijloace, urmează în politică aceeași politica, ca Sârbii.

Orice ar dicta tratatele de pace, deosebirile fundamentale dintre popoarele împinse cu sila pentru a se uni — nu pot dispare.

Există antagonisme politice, religioase, economice și sociale, cari nu se pot nulifica.

Explicarea lucrurilor ce se întâmplă în Iugoslavia e scurtă: **și acolo au vrut să unifice.** Croații astăzi sunt contopiți, pur și simplu, în statul Iugoslav. Oficiile sunt inundate de funcționari sârbi; ei monopolizează administrația. Corupția dominează pe toată linia și pentru orice lucru trebue să alergi la Belgrad, neexistând nici măcar o legătură bună de cale ferată.

Din toate acestea să se tragă o învățătură. Aceia că nici măcar la popoare de aceeași rassă nu este bine a se neglija, cu prilejul clădirii noului stat, deosebirile de suflet, de conștiință și de tradiții. Nici la popoare de aceiași rassă... Cu atât mai puțin în state compuse din diferite nații“.

Ce urmărește ziarul minoritar prin aceste rânduri asupra unui public căruia i s'a tocat luni de zile la ureche de „invazia regățenilor“, „corupția Bucureștiului“ și de binefacerile regionalismului — e lesne de înțeles. Perfidia e prea transparentă pentru a mai fi nevoe să mai insistăm.

Chestiunea apaductului

Gazetele maghiare din localitate discută cu aprindere chestiunea amplificării apaductului din Cluj.

Este, anume, vorba de a se alege între planul care propune apaduct cu țevi de fer, și între cel cu țevi de beton.

Părerea noastră este ca să se consulte Oficiul medical al orașului precum și „Uniunea inginerilor“ pentru a opina care dintre aceste proecte corespunde mai mult regulelor higienei.

Cei 80 de mii de locuitori ai Clujului cer înainte de toate să aibă și de-acum înainte o apă curată și bună.

Iredentismul maghiar

Campania de revanșă este dusă de întreaga ungurime dela Budapesta

Ziarul din Brăila „Dunărea de Jos“ relatează o mulțime de amănunte interesante referitoare la viața politică din Ungaria, amănunte relevate de un Român întors de curând din Budapesta.

Din destăinuirile acestui Român aflăm că neamul nostru este foarte rău privit în Ungaria și că Ungurii nu pierd nici un prilej de a nu se manifesta dușmănos față de tot ce e românesc. Ei nu se pot obișnui cu ideea unui Ardeal românesc, nesocotind că această glie a fost botezată cu sângele a zeci de mii de martiri români.

In școli, Ungurii sunt crescuți în dorul revanșei, în cărțile de geografie să debitează elucubrații criminale, adânc rușinoase pentru autorul lor. Se înfiltrează în mintea copiilor dela Pesta, ideea că România-Mare, se datorește vicleșugului conducători lor ei; că poporul românesc e în stare de barbarie; că țăranii noștri trăiesc în cea mai sfâșietoare mizerie, bântuiți de boli sociale, că pătura cultă, n'are nici o legătură cu poporul de jos, fiind totdeauna elementul de petrecere dela Paris, în fine o grozăvenie de calomnii scârnave, cu care educatorii maghiari, mistifică pe cetățenii de mâine ai Ungariei.

Credința Ungurilor este că o revenire la stăpânirea teritoriilor pierdute este foarte apropiată.

Se speră că Rusia ne va ataca în curând, moment binevenit pentru ca Horthy să ne atace dela spate.

Această campanie de defăimare — încheie Românul venit dela Budapesta — *„este în practica tuturor maghiarilor, dela opincă — vorba românului — până la Vlădică“.*

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

Un atentat la sănătatea publică

Cazul distilerilor din Cluj

In legătură cu descoperirea „fabricelor de vinuri“ dela Brașov, un distins medic din localitate ne spune următoarele:

„Cazul falsificărilor de vinuri dela Brașov, nu este un fapt izolat. Această industrie, atât de indelung tolerată de autoritățile noastre, în dauna sănătății publice, are o vastă extindere în întreg Ardealul. Nu există nici un oraș de aici care să nu aibă „fabrici de vinuri“. Descoperirea dela Brașov nu este o simplă întâmplare pentru că „fabricile de vinuri“ din Ardeal nu sunt clandestine, ci își exercită activitatea în toată libertatea. Este însă de așteptat că zelul autorităților noastre în drept nu se va opri la Brașov, și că ele vor începe însfârșit, în mod serios, opera de combatere contra acestui grav atentat la sănătatea publică.

*

Distinsul nostru interlocutor, ne-a făcut apoi câteva destăinuiri interesante asupra distilăriilor de băuturi spirtoase din Cluj.

Redăm textual:

La Cluj nu suntem mai fericiți. Nu este însă în nici un caz explicabilă toleranță autorităților noastre care îngădue să mai funcționeze distilăriile de băuturi spirtuoase în halul în care se găsesc astăzi. Știu precis că s'a discutat această chestiune în consiliul de higienă al orașului în urma cercetărilor la fața locului a medicilor autorizați. S'a precizat în raportul consiliului de higienă că „distilăriile din Cluj sunt mai primitive de cât țuicările țărănești.“

S'a mai precizat în aceiași ședință a consiliului, numele firmelor care funcționează în cele mai proaste condițiuni higienice și anume: Fabrica Czel, Hirsch, Blumenfeld etc.

*

Destăinuirile de mai sus sunt, fără îndoială, de un interes care nu poate scăpa nimănui.

Noi ne adresăm, pe această cale, atât administrației comunale cât și dlui dr Fodor, medicul șef al orașului, cu credința că nu vor întârzia să se producă măsurile, pe care aceste autorități sunt datoare să le ia.

D.

Raspanditi „Infratirea“

Reprezentanți generali: LAZAR L. SANFT & Co.
Strada Mărășești No. 2 (fostă Banului) București. 3326

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

INFORMAȚII

INTERNE

— **Congresul muncitorilor ferari.** Congresul general a „Uniunei Muncitorilor Ferari din România“, din anul acesta, se va ținea la Cluj. Data fixată pentru acest congres este 16, 17, 18 Martie Vor participa nu numai delegații diferitelor organizații din țară — ca reprezentanți ai celor 15 mii muncitori, ferari cari fac parte din Uniune, ci și reprezentanții Uniunilor din streinătate, precum și Secretarul general al organizației internaționale a ferarilor.

Comitetul aranjator ia de pe acum dispoziții ca încuartiruirea congresiștilor să se poată face spre mulțumirea tuturor.

— **Un muzeu industrial la Cluj.** Camera de Comert și Industrie din localitate își va ține în curând Adunarea generală când se va depune un proect referitor la înființarea unui „Muzeu Industrial“ în Cluj, unde se vor expune permanent toate articolele produse în țară.

— **Aprovizionarea Armatei cu bocanci.** Ministerul de Război sub No. 5571 a invitat Camera de Comerț de a atrage atențiunea industriei asupra faptului că acest Minister are nevoe de 200,000 perechi bocanci.

Ofertele se primesc dela micii industriași precum și dela fabricanți. Informații amănunțite în această privință dă Camera de Comerț.

— **O nouă expoziție a României.** Guvernul actual a hotărât ținerea unei expoziții agricole și de industrie casnică la București în vara anului 1926.

— **Nouile taxe Comunale.** Recensământul pentru taxele comunale s'a terminat și s'a început impunerea publicului Clujan cu nouile taxe comunale.

Publicul clujan e rugat și pe această cele ca până la terminarea impunerilor să se prezinte la achitarea taxelor.

— **Urmărirea comercianților ambulanți.** S'au luat măsuri ca toți comercianții ambulanți care vând anumite materiale fără a avea autorizații prealabile și fără a plăti taxele cuvenite, să fie urmăriți și amendați. Aceasta privește pe locuitorii comunelor învecinate Clujului, cari fac un adevărat trafic cu materiale de prima necesitate, fără a plăti taxele obișnuite.

EXTERNE

America

— **America își vinde flota comerciala.** Guvernul american a decis vânzarea flotei comerciale a Statului, care se compune din 1300 vapoare cu tonajul de 10.500.000. Se crede că miliardarul Harriman va cumpăra intreaga flotă.

Rusia

— **Prohibirea exportului de cereale.** La ultima ședință a guvernului sovietic, Kamenew a declarat că se va opri în mod provizor exportul de cereale, până ce nu se va fi efectuat reforma valutară proiectată.

— **Taxe de export pe blănuri.** Consiliul comisarilor a fixat taxe vamale noui pentru exportul blănurilor de zibelină chinchile, vulpe albă și castori. Aceste taxe s'au urcat la 1000 ruble pudul.

Italia

— **Abrogarea prohibirei de export a traverselor.** Oficiile vamale italiene au fost autorizate să permită exportul traverselor de cale ferată, cu excepția celor de stejar, cari rămân sub prohibire absolută.

Polonia

— **Polonezii opriți de a pleca în străinătate.** Ministerul de finanțe a Poloniei a hotărât să împiedece cu desăvârșire călătoriile în străinătate ale cetățenilor poloni. Nu vor mai fi permise decât călătoriile de afaceri. Această măsură este în legătură cu tendința de îmbunătățire a balanței de conturi. Taxa pentru pașapartele în străinătate va fi majorată la 500 zloți sau 900 milioane de mărci polone.

Cehoslovacia

— **Balanța comercială a Cehoslovaciei.** Statistica pe Ianuarie a comerțului cehoslovac arată o pasivitate de 9 și jum. milioane coroane. Importul a fost de 809,787,918 coroane, iar exportul de 800.273,845 coroane.

Pasivitatea e în legătură și cu înghețarea fluviului Elba pe unde se trimit multe mărfuri în străinătate. In fruntea listei țărilor importătoare stă Germania cu 33,53 la sută.

Successorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, fețe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbați și Dame cu prețuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

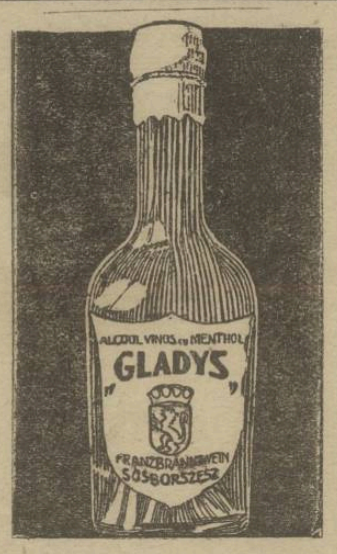

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

CLUJ. 2879-1

Pungi, saci de hartie

la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereți modele. 2744-6

MICA PUBLICITATE

Domnișoară absolventă a Școalei Superioare de Comerț, care posedă și limbă maghiară se angajează imediat la o intreprindere technică. Doritoarele își vor înainta copiile certificatelor la ziar sub „Funcționară Technica“. 3369

Națională economică

Războiul mondial a scos la iveală, ca o imperioasă lozincă de viață a popoarelor principiul independenței economice.

Principiul independenței economice este o garanție a desvoltărei și bunei stări a popoarelor și în actuala constelațiune socială, ea conservă individualismul etnic natural. — Ca o emanare a naționalizării economice, independența economică aduce cu ea și respectul politic. Pentru a putea însă realiza această independență trebuie făcută operația naționalizării, care, asigurând capitalului indigen desvoltarea lui nestânjenită, îi păstrează totodată și originalitatea fiziologică față de finanța internațională, fatală națiunilor. Problemele economice dela cari depinde viitorul nostru trebuiesc deci soluționate în concordanță cu acest principiu de auto-apărare. Este lucru știut și dovedit, că finanța internațională odată furișată într'un Stat, nu se mulțumește cu câștigurile materiale, ci caută să-și asume și un rol politic, necesar pentru o mai ușoară manevrare a capitalurilor investite de ea.

Asigurând desvoltarea normală și firească a capitalului indigen, naționalizarea economică împiedică năvălirea asupra noastră a finanței internaționale, cu toate primejdiile pe cari ea le cuprinde.

După formula bine definită de 51% capital indigen față de 49% capital străin naționalizarea economică stabilește raporturile elementare sub cari putem îngăduirea colaborărei finanței de peste hotare, fără a fi expuși la suprimare. După acest principiu gospodăria economică va fi în concordanță cu interesele generale ale țării, conservându-se deci caracterul etnic. Cu bogățiile solului și subsolului nostru, e firesc să fim expuși zilnic la tentativele de acaparare ale străinătății. Dacă acestea până în prezent n'au reușit, acest lucru se datorește numai energiei guvernului actual, care conștient de energiile noastre constructive a știut să înlăture pericolul tuturor propunerilor de acest fel dinafară.

Refacerea economică a țării noastre se va face de noi și prin noi înșine. Poate că vor trece câțiva ani până ce aceasta operă fi va fi realizată poate că vom trăi zile grele. Ele însă nu trebuiesc să fie motive de descurajare, căci, ceace avem nu ne poate lua nimeni. In desvoltarea unui popor, câțiva ani nu joacă rol când este vorbă de a pune bază unei solide închegări.

Ce ne trebuie, este deci o politică economică sănătoasă.

Ea va fi cu atât mai bogată în roade, cu cât principiul naționalizărei va stăpâni mai puternic economia indigenă.

Naționalizarea economică este deci garanție primordială a liberei desvoltări a statului nostru, ea fiind unica străjă pentru aceasta.

Radu Colbazi.

BURSA

Martie 7.

Leul la Zürich . . . 3·02½
la Paris . . . —·—

Cursul la Cluj

1 franc elvețian	—	Lei 32·95
1 franc francez	—	„ 7·60
1 dolar	—	„ 190
1 liră sterlină	—	„ 820
1 liră italiană	—	„ 8·22
1 coroane cechă	—	„ 5·49
1 Leu = coroane austriace		„ 373½
1 Leu = coroane ungare		„ 410
1 dinar	—	„ —·—

București

Zürich	33
New-York	190
Londra	820
Paris	7·70
Milano	8·22
Praga	5·50
Belgrad	—·—
Bupapesta	—·—
Viena	—·—
Varșovia	—·—

Zürich

București	302½
New-York	578½
Londra	2483½
Paris	2285
Milano	2470
Praga	1670
Belgrad	—·—
Viena	81·56
Budapesta	—·—
Varșovia	—·—

PIAȚA

Situația generală a pieții clujene este neschimbată. Se observă o nepăsare generală care se motivează prin faptul că ofertelor nu răspund cereri. — Alt fapt care are influență foarte rea este chestiunea dobânzilor de 50—70 la sută la imprumuturi momentane, necesitate de comerț pentru efectuarea de plăți grabnice. Speculația cu darea în imprumut sub un procent oribil a banilor de către Instituții și unii particulari avuți, a creat o situație foarte precară acelor întreprinderi cari n'au rezerve pentru a face față de nevoile momentane și se prevăd repercursiuni cari vor avea ca urmare câteva declarări de faliment. Piața alimentară este aprovizionată, prețurile sunt însă prea urcate. Cultivătorii aduc multe pasări spre vânzare.

CARNE

TAIATĂ		VIE la kg.	
Vită	20 lei kg.	Boi pt export	31
Vițel	20 „ „	Vită de taiat cal. mijlocie	16-20
„ mijl.	26 „ „	Vițel	16-18
Porc	40 „ „	Porc pt carne	31-36
Grăsime	64-65 „ „	Porc pt. carne mijl.	36-41
		Porc pt. grăsime	41-45

PIEI

	pro kg.
Piei de vițel de lapte până la 7 kg.	66 Lei
Pittlinge dela 16—25 kg.	45 „
„ „ 26 kg. în sus	39—41 „
Bivolițe grele dela 20 Kg.	37—38 „
Seu brut	15—18 „
Seu topit	33—78 „

LEMNE

Lemne de foc cal. II. 100 Kg.	60—65 Lei
Lemne de foc cal. I. 100 Kg.	65—75 Lei

CEREALE

Grâu 77/78 vag.	55—56.000 Lei
Orz, vag.	46—47.000 „
Ovăz, vag.	45—46.000 „
Porumb, vag.	50—51.000 „
Tărâță, vag.	
Făină de grâu maximată, kg.	5.75 kg
„ „ en detail	7.— kg.
Făină zero	10.75 kg.
Fasole vag.	110—116.000 Lei
Mazere vag.	—
Linte vag.	265—300.000 „

DIVERSE

Laptele de vacă, litru	8
Laptete de bivoliță, litrul	10—11
Unt, Kg.	110—125
Ouă, bucata	1.50—1.60
Pui, perechea	90
Rațe, bucata	125—145
Gâște bucata	270—330

Piața de cereale în țară

BRAILA: orzul 44.000, ovăz 37.000, porumb 45,000, grâu 52.000 Lei vag.

GALAȚI: grâul 52.000, orzul 44.000 porumbul 52.000 Lei vag.

CONSTANȚA: grâul 55.000, orzul 45.000, porumbul 48.0000 Lei vag.

CALARAȘI: porumbul 43—43.500 Lei vag.

OLTENIȚA: grâul 50.000, porumbul 43.000 Lei vag.

BASARABIA: grâul 53.000, orzul 44.000, porumbul 44.500 Lei vag.

Efecte

Valorile petrolifere cari cotează în streinătate au scăzut ceva. — Motivul este depunerea proiectului legei Minelor — până la limpezirea situației Societatea „Rom.-Belg. de Petrol“ și a menținut cursurile la 735. Valorile bancare, de asigurare, navigație și societare au fost expuse la fuctuațiuni mai mici.

S'au încheiat:

„Banca Națională“ 15.300-15.500 „Banca Românească“ 750-755, „Marmorosch Blank“ ex cupon 910-920

Petrolifere; „Astra Română“ 12.900-13.000 „Concordia“ 3850-3875 „Petrol Block“ 1280-90 „Româno-belgo de petrol“ 720-735 „Credit Minier“ optate 1990-2000.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2625-2650, „Națională“ 1225 1250, „Generala“ 2725-2750

Societăți: „Ind bext-Buhuși“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400 425, Reșița, 1700- 1710 Reșița pui 1525-1550, Letea 550-575.

Stenodactilografa Română

se caută de urgență la o bancă mare românească in Cluj.

3370 Oferte Rador

sub „Perfect“ la „Rador-Publicitate“, Cluj, Str. Avram Iancu 3.

Confecționăm tot felul de incălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308

Rugăm concursul onoratului public românesc.

Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

Din cauza edificări casei

Eugen Szabó

își mută magazinul de mode din Calea Reg. Ferdinand 5, în mod provizor în

Piața Unirii Cluj.

Se atrage atențiunea On. public asupra prețurilor favorabile de mai jos:

1 metru Carton . .	26 L
1 metru șifon spălat	33 „
1 metru delain de spălat, calitete de tot bună . . .	37 „
Crepoane p. haine de casă, cu modele	39 „
Crepp neted, în toate colorile . . .	37 „
Stofă de lână curată, de 140 cm. lățime	175 „
Stofă pentru costume bărbătești, lățimea 140 cm.	195 „
Stofe engleze, lățime de 140 cm. . .	370 „
Stofe covercot p. paltoane și haine	330 „

Asortiment foarte mare în ultimele noutăți de stofe engleze pentru paltoane și costume, mătăsuri pânze de in, garnituri pentru masă, precum și alte specialități de modă, neînșirate aici.

Telefon interurb.:

479.

3069

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.

Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.

Curățim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

TÖRS SI ORMAI

INGINERI CLUJ, STR. N. JORGA 12. TELFON 324

BIROU PENTRU: Instalațiunii de calorifere, apaduct și canalizare.

DEPOSIT DE: Material de instalațiunii sanitare și pompe centrifugală

OFERTE SI DEVIZE LA CERERE.

3357

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.

pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in suma de 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

repartizate astfel:

1 câștig	de——	100 000 lei——	100.000·—
1 „	„ ——	50.000 „ ——	50.000·—
5 câștiguri	„ ——	10.000 „ ——	50.000·—
5 „	„ ——	5.000 „ ——	25.000·—
50 „	„ ——	1.000 „ ——	50.000·—
100 „	„ ——	500 „ ——	50.000·—
500 „	„ ——	100 „ ——	50.000·—
1000 „	„ ——	50 „ ——	50.000·—
3750 „	„ ——	20 „ ——	75.000·—

5412 câștiguri în valoarea totală de L 500.000·—

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin **10 Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

MAGAZINUL URANIA

Prețuri curente pentru primăvară:

Haine pentru bărbați calitate bună	1700
Haine de kamgarn pentru bărbați făcute după măsură	2400
Haine bărbătești Scheviot	2600
Haine bărbătești Kamgarn	2900
Haine pentru bărbați din stofă albastru inchis sau covercot	3900
Pardesiuri de primăvară double	1880
Pardesiuri calitatea bună	2250
După măsură din stofa cea mai bună	2800

Paltoane de primăvară pentru dame:

Din postav lucios	2100
„ material Covercot	2600
Modele din Wiena	3150

Confecționăm după măsură din stofă adusă orice haine pe lângă garanție după ultimul jurnal de modă.

Mare asortiment in stofe pentru dame și bărbați

MAGAZINUL URANIA

Cluj, C. Regele Ferdinand fost (Ferencz J.-u.) Nr. 34. Visavi de Cinema Urania.

Lloyd :-: 2032-2

Reclama este sufletul comerțului

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 8 Martie 1924

CINEMA SELECT

Vârsta critică.

Coptivantă dramă de dragoste. In rolul principal P. Menichelli și Livio Pavanelli. Afară de aceasta o comedie hazlie în 2 acte: **Fatty nebun.**

CINEMA URANIA

Atențiune!

My boy, Copilul meu

Film american, în rolul principal cu artistul cel mai mic, de 6 ani: JACKIE COOGAN.

CINEMA APOLLO

Roșu și negru.

Senzațională dramă de aventari in 7 acte. In rolul principal Mario Bonnard și Vittoria Lepanto.

KALMAR

SOCIETATEA COMERCIALA PE ACȚII

In ziua de 15 Martie i-și mută magazinul central în

Str. Regina Maria 25

3368 **Vopseli, Articole de Coloniale** Lloyd

Engros! En detail!

Telefon 4-25. Telefon 5-44.

Sucursale:

Str. Regina Maria No 42.
Strada Rugului No. 56.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

și azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuțit lame in cea mai fină execuție de lux cu prețuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — și trimit adresa, una de probă gratis.

Fiul lui Matei Kun, Cluj, Cal. Victoriei 2.

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU
11 MAR 924 PARIS
R CLUJ 1. 252
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Anul IV. Nr. 1010 — 6 PAGINI ❁ 2 LEI ❁ 6 PAGINI — Duminecă 9 Martie 1924.

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Spre un echilibru
al vieței noastre politice

După d. general Averescu, d. Iorga vine să arunce ideea revenirii la sistemul celor două partide. Și unul și altul, acești șefi de partid, pornesc de la constatarea că vieței noastre politice îi lipseste un echilibru. De oparte partidul liberal cu vasta sa organizație politică, cu un trecut de fapte și experiențe, care îl pune într'o covârșitoare superioritate; de cealaltă parte, stă toată acea mulțime nedisciplinată de grupulețe lipsite de orientare, lipsite de un ideal politic, și lipsite de o disciplină. Din datele acestei stări de lucruri, rezultă toată frământarea de astăzi a vieței noastre politice. Partidul liberal nu poate avea în această opoziție nici un adversar serios și nici un colaborator, de oarece opoziția nu înseamnă decât o permanentă negațiune a tot ceea ce se face din afară de ea.

D. Iorga merge chiar mai departe. Dsa afirmă că dispariția partidului conservator a fost o adevărată nenorocire, de oarece aceasta s'a făcut fără a fi suficient pregătiți să punem un alt partid de echilibru, în locul lui.

Analizând cu mai multă seriozitate viața noastră politică din ultimii 5—6 ani, constatările dlor Iorga și Averescu se impun ca vrednice de luat aminte. In adevăr, imediat după războiu, o nepotolită furie de distrugere a pus stăpânire pe viața noastră politică. Insuși d. general Averescu își datorește toată imensa popularitate din acea vreme, acestei dorințe de noutate și prefacere. D. general Averescu era privit atunci ca justițiarul îndelung așteptat, capabil să sdrobească toată netrebnicia trecutului și să instituie o nouă atmosferă politică.

Alături de mișcarea generalului Averescu, se ridicau atunci o mulțime de oameni noui, oameni cari se credeau solii providenții. Din toate părțile atacurile împetuoase ale celor grăbiți să se afirme ca reformatori se îndreptau către o singură țintă: partidul liberal. Și era firesc să rămână partidul liberal singura țintă a acestor atacuri. Partidul conservator se măcinase singur din greua încercare a războiului și lăsase vidul în care au năvălit toate elementele noui ale vieței noastre politice. Partidul liberal rămas întreg, și oțelit din războiu, constituia o piedecă puternică în calea „reformatorilor". Toate încercările acestora însă de a l sdruncina, au rămas zădarnice. Valul a trecut o clipă peste structura de granit a partidului liberal, dar nu l'au sdruncinat. Opinia publică a început încetul pe încetul să se desmeticească și în aceeași măsură să retragă creditul acordat fără control nouilor partide.

Toată frământarea de astăzi a opoziției nu este decât efectul unei încercări eșuate. Partidele opoziției se simt prea slabe pentru a se menține, și în ceea ce urmăresc prin coalizări și blocuri nu este decât nevoia firească a unei întăriri. Deosebirea între cei ce susțin ideea blocului și între dnii Iorga și Averescu este că aceștia din urmă văd just și cer o soluție definitivă. In adevăr, vieței noastre politice nu răsturnarea guvernului îi trebuie ci un echilibru, care să asigure colaborarea tuturor forțelor reale la opera de refacere. Și oricât se va „pertracta", oricât se va amâna, și oricât se va ocoli o descătușare de ambiții, deslegarea tot pe această cale, a cumințeniei, a muncei serioase și a dragostei de țară, trebuie să vină.

Relațiile dintre Franța și Belgia

Paris, 3. — „Le Matin" publică un interview cu d l Vandervelde care a declarat că ar fi o mare greșală să se creadă că el este un inamic al Franței. D. Vandervelde a amintit că pe timpul războiului a adoptat în totul politica franceză, precizând că combate politica externă a dlui Theunis având în vedere milioanele sale și nici decum scopul.

O alianță militară anglo-franceză

Paris, 6. — Ziarul „Matin" scrie într'un articol de fond că dacă Anglia crede că gajurile teritoriale ale Franței împiedecă restabilirea relațiunilor comerciale ale Europei, atunci Anglia să facă un pas mai departe și să ofere Franței alte garanții echivalente.

Liga Națiunilor ar putea lărgi mai târziu convenția defensivă, dar cheia situației rămâne ca și înainte Antanta anglo-franceză. Cele două puteri ar trebui să ia fiecare în parte răspunderea în cazul unui conflict sau în cazul unei necesități absolute de a se lua sancțiuni militare prin aceea că una ar contribui cu forțele ei maritime și aeriene iar cealaltă cu forțele ei militare.

Pe baza aceasta, s'ar putea stabili apoi un acord general cu Italia, Belgia și statele Micii Antante. In modul acesta s'ar pune bazele unei păci durabile. Cercuri bine informate ar fi dat ziarului în chestiune asigurări că o convorbire decisivă asupra chestiunei siguranței Franței a precedat ultimul schimb de scrisori între d-nii Macdonald și Poincaré. Tratativele ulterioare vor duce probabil chiar în cursul acestei luni la proiecte de tratate cari vor asigura succesul lor final.

Lupta impotriva pornografiei

Și înainte de 1914, dar cu deosebire dela războiu încoace. eschibițiile și manifestările pornografice s'au înmulțit îngrijorător. Publicații obscene, reprezentații nerușinate, filme cinematografice imorale, sporesc intensitatea corupției într'o societate a cărei sănătate morală și fizică este din ce în ce mai subredă.

La adăpostul așa zisei libertăți a artei se îngăduie o adevărată operă de corupție. Impotriva acestei literaturi pornografice și a tuturor manifestărilor obscene trebuie începută o adevărată cruciadă. Nimeni nu se gândește să stânjenească libertatea pentru a apăra acele publicații sau manifestări cari tocmai prin obscenitatea și imoralitatea lor n'au dreptul să intre în cetatea frumosului.

Iată de ce se impune luarea unor măsuri drastice pentru a pune capăt acestei opere de corupție care primejduește morala și sănătatea națiunii.

Intr'o recentă ședință a Camerii, dl G. Tătărescu, subsecretar de stat, răspunzând unei interpelări adresată de dl Gârbovi-ceanu, în chestiunea nefastă pe care o excercită cu deosebire asupra tineretului anumite reprezentații cinematografice imorale și unele publicații obscene, a arătat că Ministerul de interne a instituit o comisiune pentru controlul și urmărirea tuturor acelor oficine de unde se revarsă acest val de pornografie și să interzică reprezentarea filmelor imorale. In acelaș timp s'au luat măsuri să se organizeze întocmirea unor filme instructive și moralizatoare care să înlocuiască actualele exchibiții răutăcioare.

Aprobând în totul măsurile luate de dl Tătărescu, socotim că trebuesc prevăzute sancțiuni severe pentru toți aceia care fac trafic de publicații imorale și pornografice. Invazlunea din ce în ce mai mare a acestei literaturi pornografice amenință societatea. Se va spune, desigur, ci prin oprirea apariței unor asifel de publicațiuni sau prin urmărirea celor care le redactează, se lovește în libertatea artei. Dar nu este un mai mare vrăjmaș al artei și al frumosului decât această literatură imorală și obscenă. Nu numai un principiu de moralitate, nu numai grija pentru sănătatea sufletească și fizică a societății, ce și nobila nevoie de a păstra neîntinat cultul frumosului și al artei, trebuie să ne îndemne pe toți a lupta împotriva acelor publicații și manifestări cari prin imoralitatea și obscenitatea lor îndeplinesc o primejdioasă operă de pervertire și de corupție.

Cronica politică

Pareri si ganduri pe urma „blocului"

„Pertractările cari se continuă — D. Stere și blocul — Adeziunea târzie și confuză a dlui Argetoianu — O lămurire complimentară a dlui Iorga — Moderația perfidă a partidului național

Semioficiosul „Lupta" al partidului național publică o convorbire cu un parlamentar takisto-național „în măsură a cunoaște situațiunea". Deputatul în chestie declară că blocul „totuși se va face" și întemeiază această afirmație pe faptul că „liberalii" slăbesc politicește.

Dacă se va face sau nu blocul, vom vedea. Argumentul convorbitorului „Luptei" ni se pare destul de șubred pentru a rămâne la credința că blocul nu se poate face. Ceeace însă e de notat în aceste declarații, este că se dă drept cauză a nereușitei „blocului" persoana d-lui Stere, care până acum a fost scutită de atenția partidelor opoziției. D-l Stere, este omul care, „totdeauna merge alături cu realitatea"

Fără a avea curajul să iasă în public, popularitatea d-lui Stere o „popularitate de culise" care împiedecă totul pentrucă vrea să conducă totul. In consecință, fiindcă este *„strâns legat de liberali, din ordinul cărora acționează"*, d. Stere a împiedecat reușita blocului, probabil pentru a fi pe placul liberalilor.

Afirmațiunea este, desigur, nostimă. Dar ce zic țărăniștii?

*

D. Argetoianu, văzând comunicatul lung al partidului țărănist, și-adus aminte că este șef de partid și, deci, este dator cu un răspuns în chestia blocului. Șeful celei de a doua fracțiuni a partidului poporului vrea și nu vrea blocul. Vrea blocul pentrucă ar dori să se vadă în locul d-lui Vintilă Brătianu, și nu îl vrea pentrucă i-se pare că d-l Madgearu nu îi oferă destul.

Blocul, prin urmare, se va face, strigă anumita presă, deoarece în celé din urmă d-l Madgearu va ceda.

Intr'un nou interview acordat ziarului „Adevărul" d. Iorga explică pentru ce este împotriva oricărei coaliții a opoziției. Blocul, sau orice altă coaliție parțială, nu poate garanta o reușită și, spune I. Iorga, „orice încercare se face pentru a servi o cauză. Dacă nu reușește îi face rău". Pentru a nu cădea în ridicol, d. Iorga preferă să stea deoparte.

In restul interview-ului, d. Iorga se pronunță pentru alcătuirea unui nou partid puternic, care să înlocuiască dispărutul partid conservator. Și dsa arată că în vederea acestui scop, dsa a propus în două rânduri o fuziune rațională cu partidul național! Acesta însă a preferat să ia în brațe resturile takismului, pentru a se eschiva de la un serios examen politic.

In niciun caz, d. Iorga nu va participa la nicio acțiune de coaliție, oricare i-ar fi alcătuirea și scopul.

Răspunzând interviewului dlui Iorga, „România" acuză pe șefui naționaliștilor democrați că, prin acțiunea s'a inoportună, s'a opus voinței țărei. Deci după partidul național, d. Iorga este vinovat de nereușita .. țărei! totuși partidul național este îngăduitor cu d. Iorda și nu intră în polemică cu dsa, pentru a da „un exemplu de moderație." In consecință, spune candid „România":

„Credem a ști, deci, că d. Maniu nu se va lăsa ispitit nici de data asta, să facă declarații în public, asupra cauzelor, cari au determinat înstreinarea partidului național român, de partidului național democrat al dlui Iorga. Răscolirea trecutului folosește numai partidul liberal.

Atât putem însă afirma, că propuneri concrete de fuziune, din partea partidului național democrat niciodată nu s'au făcut."

„Moderația" partidului ne pare suspectă. Desigur că d. Iorga, desmințit asupra afirmațiunilor sale precise, ne va lămuri asupra scrupulelor dlui Maniu.

Rămâne încă evident că partidul națonul vrea, cu orice preț, să se sustragă dela orice discuție, care l'ar obliga să se angajeze într'o acțiune politică serioasă.

A. R. Gus.

Frământările din Bulgaria

Lupta guvernului împotria organizațiilor macedonene

Sofia, — Arestările printre macedoneni continuă în toată Bulgaria. Până acum s'au arestat 300 de persoane dintre cari 29 la Sofia. Deputatul Carandjouloff a cerut eri în parlament explicații ministrului de interne caracterizând aceste arestări ca o măsură arbitrară îndreptată în contra libertății cetățenilor. Ministrul Ruseff a recunoscut că arestările s'au operat fără mandat din partea justiției, dacă aceste arestări sunt dictate de interesele supreme ale statului. Guvernul trebue să salvgardeze cu orice preț siguranța și liniștea în regiunile limitrofe cu Jugoslavia. Deputatul Karandjouloff a răspuns că declarațiile ministrului de interne sunt insuficiente și că va face o interpelare. Un număr de societăți de binefacere macedonene au protestat pe lângă guvern în contra măsurilor luate de ministrul de interne.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!

2725—1

Incercaţi şi vă veţi convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuinţa 1099.
Str. Regina Maria No 2.

INFORMATII

— **Vizite ministeriale la Oradea.** *Astăzi, cu trenul accelerat, dnii Al. Lapedatu, ministrul Cultelor şi Gh. Tătărăscu, subsecretar de Stat la Interne trec prin Cluj pentru a se duce la Oradea-Mare.*

— **In atenţiunea dlui director regional al Asigurărilor Sociale.** Eri s'a prezintat în faţa comisiunei de rechiziţii din Cluj, pentru a susţine o contestaţie, un oarece Adalbert Kis, însoţit de un avocat. Numitul afirma pe ungureşte că este şef de biurou principal Cl. I la direcţiunea regională a asigurărilor Sociale din Cluj, dovedind aceasta şi cu un carnet de călătorie pe CF. Foarte surprinsă de faptul că un şef de birou principal nu ştie româneşte, comisiunea de rechiziţie, sub preşidenţia dlui prefect Mureşanu, a oprit pe dl Kis să vorbească în ungureşte şi a hotărât să se intervină de urgenţă la numita direcţiune spre a lua măsurile ordonate de guvern în contra funcţionarilor de stat cari nu cunosc şi în mod ostentativ nu vor să vorbească limba ţării care le dă pâine zilnică. Ne asociem şi noi la gestul comisiunei de richiziţii şi cerem Direcţiunei generale a Asigurărilor Sociale să înlocuiască imediat pe acest funcţionar şovinist, care în timp de 6 ani n'a învăţat româneste.

— *Şcolare.* Invăţătorii de stat unguri, care nu au depus jurământul de fidelitate faţă de Statul român, nu se bucură în tot timpul cât le-a lipsit jurământul, de drepturile de înaintare şi pensie.

Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig" la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi veţi primi deslusirile necesare.

— **Pierdut** la Biblioteca Universităţii trei indexe pe numele Maria Iepure, Lia Lascu şi Ioan Iepure. Cine le-a găsit e rugat să le lase la portarul Universităţii centrale.

— **Subsemnaţii delegaţi** ai Uniunei Ofiţerilor de Rezervă din România pentru organizarea secţiunei Cojocna, au onoare a invita pe toţi domnii ofiţeri de rezervă şi în retragere proveniţi din vechiul regat cât şi din fostele armate streine încadraţi în cadrele de rezervă ale armatei române la constituirea secţiei Cojocna ce va avea loc Duminecă, 17 Martie, în sala de şedinţe a Camerei de Comerţ din Cluj, calea Victoriei.

Dr Amos Frâncu, sublt. de rez.
Dr Alex. Simon, maior de rez.
Ricard R. Tuffli, căpitan de rez.

— **Cercul Ronsard.** Cursurile practice de limba franceză: Semestrul II. Taxa lei 100. Inscripţiile se primesc la dl profesor Pattenotte, Casa Invăţătorilor, camera 5, până la 20 Martie în fieçare zi dela 2—3.

Pentru Functionari de Stat

civili şi militari, la prezentarea legitimaţiei, Mag. 3372

MISSIR

din Cluj, Str. Memorandului Nr. 11 (Unió-u.) face reducere de **10%** la toate marfurile de manufactura.

—**In atenţiunea dl primar al oraşului.** Magazinul de Manufactură din Calea Victoriei No. 5, a fost transformat în ultimul timp. Cu această ocazie, patronul a găsit cu cale să înainteze cu zidul în stradă pe o porţiune de aproape o jumătate metru, aşa că se dă un aspect neplăcut străzii. E de dorit ca să se ia urgente măsuri pentru alinierea străzii.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de postă centrală Cluj. 3373-1

— **Cemerţul de vin cu Iugoslavia.** Comerţui de vin din Iugoslavia a întrat în tratative cu autorităţile cehe pentru permiterea importului vinurilor iugoslave, sub condiţiunile acordate şi comerţului de vin francez şi italian.

— **Exportul uleiurilor minerale în** 1923. Cehoslovacia a exportat 1.105,974 kg. uleiuri minerale şi păcură în anul 1923.

— **O delegaţie ţărănească la Bucureşti.** Dl advocat Amos Frâncu a fost rugat să conducă la Bucureşti o delegaţie ţărănească reprezintând mai multe sate din jurul Huedinului, într'o chestiune de nemulţumire faţă de aplicarea legei agrare.

— **Iarăşi chestiunea repaosului duminecal.** Ni-se aduce la cunoştinţă un fapt care ne îndeamnă a atrage din nou atenţia autorităţilor asupra chestiunei repaosutui duminecal obligator. E vorba despre o fabrică de pască din strada Tudor Vladimirescu 17, proprietatea dlui Wald Menhért, unde după informaţiile ce le avem se lucrează în ziua de Duminecă, cu toate că între muncitori sunt şi creştini. Cerem să se controleze acest fapt şi în caz că se adevereşte, contravenientul să fie pedepsit. — Un funcţionar ni-se plânge că autobusele cari circulă între Mociu şi Cluj — fiind proprietatea unui evreu — circulă în fiecare zi, cu excepţia Sâmbetei, fapt care împiedecă pe mulţi funcţionari şi elevi de a merge acasă ca să serbeze Dumineca în sânul familiei. Credem că autorităţile au de zis ceva şi în această chestiune.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat cu sediul în Cluj, caută persoane cu garanţie cari să se ocupe cu vânzarea biletelor loteriei, oferind remiză bună. Doritorii vor scrie pe adresa Sindicatului.**

— **Serata societăţii corale „Törekvés".** Societatea corală ungurescă „Törekvés" va aranja Sâmbătă la orele 8 seara o serată artistică, care va avea loc la hotelul „Central". In afară de membrii societăţii „Törekvés" va mai cânta şi dl Sümegi Ödön dela Teatrul maghiar.

— **Concerte simfonice la Cluj.** In urma solicitudinei autorităţilor şi spre bucuria publicului iubitor de muzică, suntem în situaţia de a anunţa că mult aşteptata serie de concerte simfonice va începe mai curând decât am crezut. Pentru acest lucru trebue să se mulţumească în primul rând dlui prefect al judeţului S. Mureşanu şi dlui primar Utalea, cari au dat tot sprijinul maestrului Bobescu, iniţiatorul acestor concerte. Primul concert simfonic — care va fi un adevărat eveniment cultural — va avea loc Sâmbătă, săptămâna viitoare.

— **Procesul catastrofei din Lupeni.** Este încă în amintirea tuturor catastrofa produsă anul trecut la minele din Lupeni. Curtea de apel din Cluj s'a ocupat ieri de această chestiune. Acuzaţi au fost inginerul Lehocki şi şeful de lucrări Kozak, învinuiţi că din neglijenţa lor s'ar fi produs catastrofa. Acuzaţia a fost susţinută de dl procuror Tănăsescu şi dl Dr. Fabius, iar apărarea de dnii Dr. Almăşan şi Dr. Leitner. In decursul desbaterilor s'a constatat că şeful de lucrări Kozak, în raportul zilnic, a semnalat pericolul ce poate naşte din faptul că în mine este gaz mult, mai mult decât de obiceiu, dar inginerul Lehocki nu a făcut raport direcţiunei.

Curtea a confirmat sentinţa dată de tribunalul din Deva, prin care inginerul Lehocki a fost condamnat la amendă de 9000 lei, iar Kozak la 3 luni închisoare.

— **Sinucidere.** Diurnistul Benedek Laszlo dela Sedria orfanală din Oradea-Mare s'a sinucis cu veronal.

— **Pedepsirea unor notari comunali.** Am anunţat că notarii comunali din Oşorheiu şi Căpuşul Mare, Kalogai şi Hollos au fost pedepsiţi pentru neglijenţe şi luarea de taxe nelegale cu luarea salarului pe câte 15 zile. Cum numiţii notari au dat o rectificare în ziarul „Ellenzék" spunând că nu au fost pedepsiţi, credem de datoria noastră a atrage atenţia autorităţilor asupra acestor notari cari desmint declaraţiile făcute nouă de dl prefect al judeţului.

— **Reprezentarea „Tragediei Omului".** Directorii teatrelor maghiare dând deplină garanţie că nu vor mai îngădui adăogirile şi modificările propagandei maghiare la capo d'opera lui Madách Imre: „Tragedia Omului", Ministerul de culte a îngăduit în principiu reprezentarea ei.

— **Bugetul Comisiunei Zootechnice.** Bugetul comisiunei Zootechnice a judeţului Cojocna şi a oraşului Cluj a fost aprobat de către Minister, cu un plus de 10.000 lei, peste sumele propuse de dl Prefect. Odată cu aceasta, s'a aprobat şi statutele pentru crearea fondului Zootechnic judeţean, asigurându-se prin aceasta refacerea stocului de animale.

Anunţ.

Consumul Funcţionarilor publici din Cluj caută conducători destoinici s. a.:

Un conducător pentru Secţia Coloniale în Gherla.
Un conducător pentru Secţia Coloniale în Cluj.
Un conducător pentru Secţia manufactură în Cluj.

Având garanţie minimum Lei 100.000·— fie în numerar sau imobile.

Ofertele cu actele ce posed se vor înainţa la biroul consumului Str. Matia 1. în termen de Cinci zile de la data publicarei.

3374 **Direcţiunea.**

Scrisori din Satu-Mare

Pentru construcţiile şcolare

Deşi învăţământul în ţinuturile noastre este în plin progres, totuşi din cauza vitregiei cu care a fost tratat sub vechiul regim elementul românesc, astăzi sunt încă numeroase sate unde şcoalele sunt instalate în localuri improprii. Pentru remedierea acestei stări, de lucruri, dl prefect Cantuniari a întrunit la olaltă la o consfătuire pe toţi directorii de şcoli primare şi pe dl Dariu Pop, revizor şcolar şi pe dl prof. Florea, de la şcoala normală. La consfătuire au luat parte şi dnii: Ferenţiu primar, dr. Armasiu, consilierul cultural al oraşului, căutându se în comun cele mai bune mijloace pentru intensificarea consrucţiilor noui-lor localuri de şcoale.

Dl Dariu Pop, a făcut o amănunţită expunere a situaţiei învăţământului, şi a arătat că este absolută nevoe a se clădi 64 localuri. Planurile deja sunt gata, iar lemnele necesare se pot lua din pădurile expropriate, sau din cele ale oraşului, unde lemne de construcţie sunt în abundenţă.

Cu această ocazie, dl prefect Cantuniari a emis ideia creerii unui cinematograf comunal, din venitul căruia s'ar alimenta fondul de construcţie. Capitalul îl va depune comuna.

Dl primar a promis că va studia de aproape chestiunea şi va aduce o hotărîre urgentă.

Cursuri de adulţi

La şcoalele secundare şi primare din oraş s'au început cursurile de limba română. In cea mai mare parte cursurile sunt predate în mod gratuit. Se cifrează până acum la 200 numărul celor înscrişi. Majoritatea sunt funcţionari minoritari.

Cursurile vor dura 2—3 luni.

Serbarea cercetaşilor

La 2 Martie în sala teatrului orăşenesc cercetaşii din localitate au dat o frumoasă serbare. Dimineaţa în capela liceului „M. Eminescu" au depus jurământul. După acest act solemn, dl prefect Cantuniari a ţinut o înflăcărată cuvântare, arătând, în vorbe alese, care este datoria cercetaşilor.

La teatru au vorbit dl profesor Iuliu Pop şi dl Coza. Au urmat diferite producţiuni artistice.

Ştiri din Hunedoara

O activitate lăudabilă a profesorilor

In frunte cu asesorul consistorial dl protopop Ludu şi directorul şcoalei civile române, dl Teodor Popa, profesorii acestei şcoli, începând la 15 Faur — ţin zilnic, între orele 6—8 seara, în sala de şedinţe a uzinelor de fier, cursuri din limba şi literatura română, din istoria şi geografia neamului românesc.

Prelegerile frumoasă şi însufleţile, modul de predare atrăgător, pregătirea eminentă şi dragostea nemărginită al acestor profesori fac că sala mare de şedinţe să se umple zilnic de auditori.

La aceste prelegeri vin şi asistă zilnic tot mai mulţi înşi şi chiar dintre cei mai mari şovinişti concetăţeni de limbă străină căci auzând aceste prelegeri avântate şi văzând zelul depus în serviciul cauzei — încep aşi forma o altă părere despre neamu. şi trecutul nostru.

Arestarea a doi traficanţi

de carne vie în oraşul nostru

Ce a stabilit ancheta?

In legătură cu arestările de negustori de carne vie, operate în ultimul timp prin mai multe oraşe din Transilvania, poliţia locală a mai reuşit pe ziua de ieri să aresteze şi în oraşul nostru pe încă doi membrii ai acestei vaste organizaţii.

Cei doi noui arestaţi se numesc Berczi Kahane şi Alexandru Ivan, ambii portarul şi patronul unei case de toleranţă din Târgul Mureş, cari au fost găsiţi de către agenţi cutreerând cartierele oraşului nostru, în căutarea pradei. In urma cercetărilor făcute, s'a stabilit că tot ei sunt aceia cari au ademenit pe cele două bucureştene anume F. B. şi K. C. dispărute acum o lună în chip misterios din oraşul nostru şi cari astăzi, graţie acestor doi arestaţi, se află într'o casă de toleranţă din Târgul Mureş.

In urma declaraţiilor ambilor arestaţi ei au avut strânse legături şi cu individul Dascal Ion, arestat în ultimul timp la Sibiu, implicat şi el în această afacere şi despre care întreaga presă a vorbit îndestul.

Autorităţile locale, continuă cercetările cu multă asiduitate întrucât sunt indicii că aceşti indivizi au nenorocit încă multe fete din oraşul nostru şi împrejurime.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

1 Franc - 7 Lei

la Librăria Lepage, Cluj

p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Propaganda criminală
a iredentiştilor din Ardeal

In Săcuime se răspândeşte vestea unui iminent război român-maghiar — Instrucţiile date de iredentiştii populaţiei maghiare — Corpul V. Armată liniştește spiritele

De odată cu veştile de provenienţă sovietică în sensul cărora Rusia nu ne va recunoaşte stăpânirea asupra Basarabiei, — gazetele ungureşti iredentiste au început o furibundă campanie pentru revizuirea tratatului dela Versailles, şi consacrând pagini întregi pentru a dovedi cu citate scoase din cărţile de istorie şi din scrierile diferiţilor publicişti de dinainte şi de după războiu, că Rusia *nu poate renunţa cu nici un preţ la Basarabia.*

Concomitent cu această campanie de pregătire a sufletelor populaţiei dela oraşe satele, Secuimei au fost inundate de agenţi horthyşti cari au răspândit ştirea că în curând va suna trâmbiţa de alarmă pentru revoluţie. Ungaria, anume, va ataca România în câteva săptămâni şi în timp ce armata ungurească va opera dela Vest, va fi nevoe de sprijinul unei revoluţii săcuieşti.

De-asemenea, s'a mai constatat că aceşti agenţi — deghizaţi în haine ţărăneşti — au îndemnat populaţia ungurească ca în momentul declarării acestui războiu să arunce în aer podurile mai importante, precum şi să se nimicească toate tunelurile din Carpaţi, pentruca mobilizarea armatei să fie zădărnicită şi ţara să fie tăiată în două prin creasta de nepătruns a Carpaţilor.

Dar, deşi aceste instrucţii date populaţiei minoritare în vederea apropiatului războiu au pătruns pretutindeni, autorităţile româneşti, izolate în marea de Săcui, n'au putut prinde pe nici unul din instigatori.

Agitaţia populaţiei maghiare în urma acestor năsbâtii scornite este aşa de mare încât Comandamentul Corpului V. Armată a fost silit să lanseze următoarea desmințire:

„De-un timp încoace persoane interesate voind să tulbure relaţiile bune între populaţia română şi maghiară, au scornit vestea că în timpul cel mai scurt va isbucni un nou război între România şi Ungaria. Dl ministru de război m'a însărcinat să desmint în modul cel mai categoric aceste ştiri."

*

După cum vedem, propaganda deşănţată a horthyştilor dă roade. Ingăduinţa prea mare de câteori avem de a face cu răuvoitorii noştiri este interpretată drept slăbiciune şi iredentismul maghiar are azi îndrăzneală să dea instrucţii pentru viitorul ei războiu, fără nici o teamă, în propria noastră ţară!

Cerem autorităţilor româneşti din acest colţ de ţară să stârpească fără milă întreaga propagandă horthystă, orice haină ar îmbrăca, căci numai aşa putem obţine liniştea sufletească a populaţiei săcuieşti turburată zi de zi atât de ziarele cât şi de propagandiştii în slujba ideii de reintegrare a Ungariei.

Scrisori din Bihor
Adunarea extra ordinară a baroului — Examenele funcţionarilor de stat — Mutări — Diverse

— Dela corespondentul nostru —

Duminecă s'a ţinut adunarea generală extraordinară a baroului din Oradea-Mare, cu ocazia împlinirii unui semicentenar dela inaugurarea acestui barou.

In cuvântul întroductiv dl dr. D. Chiş, decanul baroului, a arătat succesele obţinute de această instituţiune, parte singură, parte în colaborare cu celelalte barouri din ţară. A arătat astfel, că a obţinut aplicarea principiului, ca la execuţia legii avocaţilor să primeze calificaţia. In colaborare cu celelalte barouri, baroul orădan a luptat pentru introducerea notarilor publici şi în vechiul regat, precum şi contra proectului prevăzând desfiinţarea contrasemnării actelor de proces de către avocaţi.

După acestea au luat cuvântul mai mulţi avocaţi, între alţii dnii Şimonca, Turla, Ney, în chestiunea modalităţilor de înaintare a doleanţelor baroului. Au fost unii cari au cerut să se facă aceste reclamaţii prin intervenţia „Uniunei Avocaţilor din România", iar alţii au cerut să se recurgă de-a dreptul la minister.

La sfârşit, dl decan dr. Chiş a anunţat, că la dorinţa preşedintelui Uniunii avocaţilor, dr. Dem. Dobrescu, au pregătit inaugurarea portretelor a doi foşti decani ai baroului unguresc, chestiune despre care a mai fost vorbă în coloanele noastre.

*

Se ştie, că congresul oraşelor din România a hotărât să se ceară fiecărei comune urbane rapoarte despre situaţia construcţiilor, împreună cu modalităţile şi dificultăţile de edificare. Chestionarul venit la primăria Orăzii-Mari a fost dat pentru studiere şi răspuns dlui consilier dr. Nic. Popa. Referatul Dsale se îngădueşte cu atât mai important, cu cât criza de locuinţe de aici împiedecă de cinci ani accesul elementului românesc în Oradea-Mare. De altfel chestiunea se prezintă în acelaş chip în cele mai multe oraşe ardelene. De soluţia ce i-se va da în comun, de către „Alianţa oraşelor din România, depinde în mare măsură însăşi chestiunea românizării oraşelor noastre.

*

Miercuri, în 5 Martie, s'au început în localitate examenele noilor funcţionari de stat, în număr de 30. Li-se cere examen din istorie, geografie, matematici şi contabilitate.

*

Dl. dr. Al. Văcărescu, consilier financiar în Oradea-Mare, a fost transferat în aceeaşi calitate la Sătmar.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Conferinţele „Astrei"

„Scriitori şi public în lumea veche"
Conferinţa dlui prof. V. Bogrea

In continuarea ciclului de conferinţe ale „Astrei", dl V. Bogrea, profesor la Universitatea din Cluj, şi-a desvoltat aseară în faţa unei săli arhipline, conferinţa sa despre „Scriitori şi public în lumea veche".

Cultura greco-romană a avut cea mai mare influenţă asupra evoluţiei culturei noastre şi pe această cultură greco romană s'a altoit întregul material cultural şi artistic care s'a născut în urmă, — spune conferenţiarul.

E lipsită de temeiu însă afirmaţiunea unora, că actuala cultură modernă este lipsită cu totul de originalitate şi că toate gândurile şi ideile ce izvorăsc mereu, s'au mai născut cândva în minţile strămoşilor noştri. Contribuţia culturei greco romane în toate manifestările noastre culturale este foarte mare, şi de aceea acestei culturi trebue să i se dea toată importanţa pe care o are, şi să se caute pe toate căile de a se pătrunde în sufletul şi adâncimile ei, iar nu să fie studiată numai la suprafaţă şi ca decor.

Grecii, popor creator şi intelectual, prin calităţile lor sufleteşti au scos la iveală o cultură pe baza căreia s'au creiat şi se vor creia încă multă vreme toate celelalte manifestări culturale ale popoarelor.

Acest popor a înţeles dela început marile foloase ale culturii şi a stat în deaproape contact cu toţi gânditorii şi scriitorii pe care i-a avut.

Cultura grecească transplantându-se cu timpul la Romani, s'a văzut şi aici că se făcea zilnic o apropiere din ce în ce mai mare între scriitori şi public.

Prima instituţiune care menţinea contactul între unii şi alţii a fost şcoala, care avea darul de a pune la îndemâna fiecărui cetăţean operile tuturor scriitorilor romani, dând posibilitatea să fie cunoscuţi şi studiaţi de aproape.

O altă instituţiune care menţinea contactul între public şi scriitori, erau acele întruniri publice unde fiecare autor îşi citea opera, şi care erau denumite *„recitationes"* Luau parte de multe ori şi împăraţii, pentru a se distra, ascultând versuri, făcute fie la adresa lor, fie la adresa altora.

Cu timpul însă, aceste „recitationes" cad în desuetudine, deoarece nu aveau seriozitatea necesară şi erau creiate într'un decor de artificialitate, care nu putea să le impună trăinicia.

Totuşi ele au stabilit o mare legătură între publicul şi scriitorii romani, şi au dat posibilitatea ca operile acestor scriitori să fie cunoscute în aproape tot întinsul imperiului roman.

Scrierilor autorilor, sub formă de manuscrise, făceau înconjurul imperiului, dând posibilitatea întregii populaţii să poată cunoaşte operile scriitorilor. Cu timpul au început să se facă biblioteci în mai toate oraşele, şi numai la Roma ele erau în număr de 30.

Cu toată lipsa de tipar pe acea vreme, manuscrisele se vindeau din belşug în librării, unde alături de masa negustorului se năşteau adevărate discuţiuni academice între autorii cari de multe ori aveau obiceiul să se adune acolo. Aceste discuţiuni erau auzite de cetăţenii cari mai tot timpul stăteau în preajmă, în dorinţa de a afla cât mai multe lucruri asupra literaturei, artelor, etc.

Dorinţa de glorie şi de recunoştinţă se manifesta adesea şi la scriitorii romani, pentru că nu pierdeau niciodată ocazia de a cere să fie recunoscuţi de marele public.

Faţă cu această stare de spirit la întrebarea, dacă scriitorii au dreptul la recunoştinţa publicului în cazul când operile lor au suflul originalităţii, răspunsul nu poate fi decât afirmativ, de oarece aceasta constitue un substrat veşnic omenesc.

E necesar însă că într'o operă de artă să se găsească în totdeauna o părticică din sufletul fiecărui individ, şi ceace mulţimea simte sau spune numai în şoaptă, autorul să o spună cu voce tare şi cât se poate de frumos.

— Conferinţa dlui prof. V. Bogrea a fost ascultată cu un viu interes, publicul ovaţionând în nenumărate rânduri pe conferenţiar.

Situaţia oraşului Tg.-Mureş în anul 1923
—Un anuar interesant—

Avem înaintea noastră anuarul consiliului orăşănesc din Tg.-Mureş despre starea generală a oraşului în anul 1923.

Anuarul scris de însuşi primarul, d. Dandea, cuprinde o seamă de interesante date statistice despre populaţie, întreprinderi, comercianţi industriaşi, şcoli, instituţii, etc.

Volumul împodobit cu frumoase vederi ale oraşului — între cari şi cea a monumentului „Ostaşului Român" — interesează în mare măsură publicul cult român care nu prea ştie că această „Capitală a Săcuilor" are — după cum spune chiar d. N. Iorga — unele lucruri unice în întreaga ţară. Astfel este de pildă Palatul Cultural, sala de concerte, Palatul Primăriei, etc. Din cuprinsul anuarului aflăm că populaţia oraşului este de 35 mii dintre cari 7.500 Români, 3.500 Evrei, 1500 Nemţi, iar restul de 22.500 Maghiari.

Este de un înalt interes articolul „Istoricul oraşului Târgul-Mureş", în care se dovedeşte ce mijloace barbare întrebuinţase vechea stăpânire pentru maghiarizarea oraşului, precum şi suferinţele românilor din aceste ţinuturi, — până când armata liberatoare a României a venit să mâture pe veci dela putere pe opresorii de veacuri.

Din bogatul cuprins al anuarului mai remarcăm darea de seamă a dlui primar Dandea care — după cum se ştie — nu numai a consolidat şi echilibrat administraţia şi situaţia financiară a oraşului, dar şi-a mai câştigat şi merite neperitoare în ceia ce priveşte naţionalizarea şi introducerea spiritului românesc în „Capitala Săcuilor."

2744-2
Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria
LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Din cauza edificări

Eugen Szabó

î-şi mută magazinul de mode în edificiul provizoriu în faţa Primăriei

Str. Regina Maria

Se atrage atenţiunea On. public asupra preţurilor favorabile de mai jos:

1 metru Carton . .	26 L
1 metru şifon spălat	33 „
1 metru delain de spălat, calitete de tot bună . . .	37 „
Crepoane p. haine de casă, cu modele	39 „
Crepp neted, în toate colorile . . .	37 „
Stofă de lână curată, de 140 cm. lăţime	175 „
Stofă pentru costume bărbăteşti, lăţimea 140 cm.	195 „
Stofe engleze, lăţime de 140 cm. . .	370 „
Stofe covercot p. paltoane şi haine	330 „

Asortiment foarte mare în ultimele noutăţi de stofe engleze pentru paltoane şi costume, mătăsuri pânze de in, garnituri pentru masă, precum şi alte specialităţi de modă, neinşirate aici.

Telefon interurb.:

479.

3069

Tifosul exantematic
în jud. Satu-mare

Am arătat în numerile trecute ale ziarului nostru mersul epidemiei de tifos exantematic, care ameninţa sănătatea cetăţenilor. Cu această ocazie am spus că cele mai numeroase îmbălnăviri s'au semnalat în plasa Şomcuta din judeţul Sătmar.

Inbolnăvirile produse în jud. Cojocna au fost mai puţin numeroase, iar epidemia imediat localizată în urma energicelor măsuri luate de autorităţi.

Cum la Şomcuta-Mare pericolul era mult mai mare, directoratul general sanitar din Cluj a trimis la faţa locului pe dl dr Slăvoacă, şeful laboratorului de igienă din Cluj, pentru a organiza măsurile de profilaxie.

Dl dr Slăvoacă a plecat la Şomcuta-Mare încă la 20 Februarie. Reîntors acum la Cluj, am căutat să aflăm dela dsa date despre mersul acestei epidemii în acea regiune.

Declaraţiile dlui dr. Slăvoacă
Măsurile energice luate pentru combaterea boalei

„Când am plecat din Cluj la Şomcuta — ne spune dl dr Slăvoacă — am găsit acolo 17 bolnavi de tifos examentic şi 13 convalescenţi. Epidemia a bântuit numai între ţigani ca şi în comuna vecină, Finteuşul-Mic, unde au fost 24 de cazuri. Intr'o altă comună din apropiere, Pribileşti, s,au declarat de asemenea 2 cazuri de tifos exantematic, chiar în mijlocul satului. Aici îmbolnăviţi au fost doi ţigani fierari.

Impreună cu autorităţile am procedat imediat la deparazitarea bolnavilor şi la desinfectarea colibelor ţigăneşti.

Am evacuat apoi spitalul comunal din Şomcuta — în care din fericire nu erau decât uşor bolnavi — transformându-l în spital epidemic, unde am internat toţi bolnavii de tifos exantematic. Dinpreună cu medicul, şef al judeţului am luat măsuri şi am făcut cercetări, personal, prin diferite comune unde credeam că vom găsi bolnavi nedeclaraţi. Intre alte comune, am făcut cercetări şi în comuna din judeţul vecin, Chilinţa, dar nu am dat de urma nici unui bolnav.

Cazuri mortale au fost relativ puţine. In vremea cât am stat eu la Şomcuta a murit un singur bolnav. La Finteuşul Mic a murit singurul bolnav neţigan, subprimarul comunei, care a luat boala târziu de tot.

In urma măsurilor luate epidemia de tifos exantematic de aici o putem considera localizată, în calea lăţirei ei fiind puse piedecile ce ni le oferă ştiinţa“.

De unde s'a lăţit boala

„Intre preocupările mele — continuă dl dr. Slăvoacă — a fost şi stabilirea istoricului epidemiei din aceste ţinuturi. Constatările făcute sunt însă nesatisfăcătoare, ţiganilor fiindu-le frică de mărturisiri.

Am putut totuşi constata că primele cazuri au fost în comuna Ciolt, unde o familie de ţigani avea doi bolnavi nedeclaraţi. Familia aceasta s'a mutat la Finteuş, şi în vreme ce-şi clădea coliba ea a dormit la nişte ţigani de acolo, cari au fost contaminaţi. Dela ţigani din Finteuşul Mic, boala s'a lăţit la Şomcuta şi Pribileşti.

De unde au luat boala ţiganii din Ciolt, nu am putut afla“, — încheie dl dr. Slăvoacă declaraţiile.

*

Centrul epidemiei de tifos exantematic semnalată în Ardeal, a fost în aceste comune din judeţul Sătmar. Epidemia localizându-se şi aici, ca şi în jud. Cojocna, putem considera ca înlăturat acest grav pericol.

Sx.

Dl Sándor József
şi „zelul“ gazetelor maghiare

Când am cerut gazetelor ungureşti să scrie pe un ton mai obiectiv, când le am cerut să nu falsifice evenimentele în scopul de a servi propagandei partidului maghiar şi a lui Héjjas şi Prónay, -- ziarul „Infrăţirea“ a fost acuzat de şovinism.

Iată însă că acum însuşi dl Sándor Jozsef vine să tempereze excesele de zel ale patrioticelor gazete ungureşti, adresând următoarea scrisoare deschisă lui „Ujság“.

Stimate dle Redactor!

Sosind la Cluj citesc cu surprindere în ziarul „Ujság“ că în cursul desbaterilor de la Cameră deputaţii români m'ar fi făcut *„om de nimică“*. Pentru ca cineva cu maţe pestriţe să nu folosească cum-va în contra mea această versiune — cu toate că a suferi pentru rassă şi naţiune este o fericire — *rog să publicaţi că acest cuvânt nu s'a pronunţat*, căci auzindu-l nu l'aşi fi încasat pur şi simplu.

Cu stimă

Sándor József,
deputat.

Cum se shimbă vremurile! Cine ar fi crezut că „Infrăţirea“ să aibă ajutorul dlui Sandor la temperarea excesului de zel al lui „Ujsag“ care a inventat cuvântul „om de nimica“ numai pentru a înfăţişa în colori cât mai negre pe deputaţii români.

Intrebăm gazetele ungureşti dacă şi d. Sandor este „antimaghiar“ „şovinist român“ şi „calomniator“?

STANIOL REPR. SI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE
CLUJ. CEREŢI OFERT. 5

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Presa maghiară
Ady Endre şi „Keleti Ujság“

Aprecierile noastre cuprinse în articolul nostru despre Ady Endre, marele poet maghiar, a scos din fire pe confratele nostru „Keleti Ujság“. El nu se sfieşte să nege până şi veracitatea afirmaţiei noastre că partidul maghiar ar fi oprit aniversarea lui Ady, — fapt aflat de noi dintr'o sursă mai ungurească decât cea a „desminţirii“ stângace a lui „Keleti Ujság“.

„Keleti Ujság“ ne mai acuză că am evocat umbra lui Ady *„din ură şi din interese de partid* (!?)

Cele scrise de „Keleti Ujság“ dovedesc că redactorii lui ştiu scrie, dar nu ştiu citi. Altfel ar fi văzut că articolul nostru nu este o „manifestaţie“ de ură contra lui Ady, ci una de revoltă contra articolelor din „Ellenzék“ din Duminecile trecute, articole cari — după cum se ştie — au indignat întreaga muncitorime, precum şi pe toţi ungurii culţi.

Cât priveşte impertinenţele lui „Keleti Ujság“ care a decăzut până la reproducerea discursurilor lui Rákosi Jenö — noi le primim cu aceeaşi seninătate cu care am primit mojiciile lui „Ellenzék“. Manifestările şovinismului maghiar nu ne împiedecă să urmăm calea dreaptă pe care am apucat, şi îngăduim că vom lupta — ca şi până acum -- contra acelora cari împiedecă apropierea culturală şi pacinica convieţuire între diferitele neamuri din Ardeal.

Din „grozăviile“ dlui ministru Anghelescu

„Dl ministru Anghelescu — scrie *„Brassói Lapok“* — a avut o ordonanţă mai stupefiantă decât toate, în care dsa oprea copii de alte confesiuni de a cerceta şcolile confesionale minoritare. Prin această ordonanţă, d. ministru a lovit în individ, în cultură, în şcoală şi în umanitate.

Auzim acum că aceastâ ordonanţă nu se referă decât la şcolarii evrei. Ei sunt siliţi să părăsească şcolile romanocatolice, reformate, evangelice sau unitare, fapt pentru care trebue de-asemenea să protestăm, în numele egalităţii de drept, culturei, civilizaţiei şi umanităţii. In urma măsurei acesteia reacţionare şi revoltătoare, şcolarii evrei isgoniţi din şcolile creştine nu se vor mai putea instrui (?!?)

Ingăduinţa dovedită de Minister faţă de noi Ungurii, pierde foarte mult din valoare prin faptul că şcolarii concetăţenilor noştri evrei sunt şi mai departe asupriţi pentru limba noastră maternă maghiară.“

Solidaritatea maghiaro-evreiască nu este un lucru nou, iar reamintirea ei nu ne emoţionează. Această frăţietate este susţinută din oficiu — ştim bine — de publiciştii evrei în solda presei partidului maghiar.

Evreii sunt liberi a se alia cu cine vor, — noi nu i vom împiedeca. Datorinţa noastră este să împiedecăm în România Mare ungurizarea nemaghiarilor şi creşterea lor în „spiritul maghiar“ invocat de-atâteaori de d. Sándor József.

„Ellenzék“ şi Concordatul

Oficiosul partidului maghiar „Ellenzék“ scriind despre Concordat încheie astfel:

„Un lucru însă e sigur. Simpatia între Sfântul Scaun şi guvernul român este foarte accentuată şi încheierea Concordatului va aparţine archivei familiei Brătianu, ca şi prima călătorie oficioasă a perechei regale, Incoronarea, Constituţia.“

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Almanah medical
1924 in pânza cca 600 pag.
Lei 200 franco 3
la Librăria Lepage, Cluj

Reclama este sufletul comertului

Toată lumea ştie
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru dame!

Vizitaţi marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd Cluj, Piaţa Unirii No. 15. 3251-2
Care este cel mai bine asortat in permanenţă cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderat

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

SENZATIA CLUJULUI
PENTRU
SESONUL DE PRIMAVARA
Sunt mărfurile Frumoase şi Bune Sosite la
MAGAZINUL MISSIR
Cluj, Strada Memorandului 11. (Unió-u.)
Preturi exceptional de eftine!
Stofe, Matasuri, Marchizeturi, Zefiruri, Shifoane, Stofe p. Mobile, Covoare, Linoleum
Incaltaminte fina
Ultimele noutati!

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Aprovizionarea Clujului cu făină

— Declaraţiile dlui dr. Utalea, primarul oraşulni —

In tendinţa de a obţine o nouă urcare a preţului pâinei, morarii din localitate s'au obţinut, în ultimul timp de a face aprovizionările necesare de făină. Ziarele maghiare au înregistrat acest lucru, speculând însă situaţiunea în senzul că administraţia oraşului expune Clujul la înfometare prin lipsa de măsuri care să asigure „pâinea cetăţenilor“.

Ca în totdeauna, ziarele maghiare, au dovedit şi de data aceasta aceiaşi rea credinţă, pentru a lovi cu orice preţ în „conducerea românească“.

*

Asupra aprovizionărei cu făină a Clujului, dl dr. Utalea primarul oraşului, ne-a făcut următoarele declaraţiuni:

„Nu a fost nici odată vorbă de o lipsă a făinei care să ameninţe oraşul să rămâe fără pâine. Socotelile morarilor n'au put să fie împinse aşa departe, pentru că noi suntem destul de atenţi, pentru a preveni la timp asemenea încercări.

Momentan, în morile şi depositele din localitate, avem atâta grâu şi făină, în cât cetăţenii oraşului nu trebue să ducă nici o grijă că s'ar putea produce vre'o criză imediată“

*

In privinţa aprovizionărilor de făină pentru viitor, primarul oraşului ne spune următoarele:

„Grija crizei de pâine pe viitor este deasemenea înlăturată. O mare moară din Timişoara, prin reprezentantul ei, a venit să ne facă o ofertă, pe care am soluţionat o în mod favorabil împreună cu morarii noştri. Această moară s'a oferit să ne aprovizioneze cu făina necesară Clujul pe timp de trei luni.

S'au încheiat zilele acestea şi contractele necesare.

Important este, ne accentuează d. dr. Utalea, că aceste provizionări de făină dela Timişoara, s'au făcut pe acelaş preţ, cu care făina se vinde pe loc, la Timişoara, astfel încât nu vom avea nici o urcare a preţului pâinei“.

*

Declaraţiile dlui dr. Utalea vor avea desigur darul să liniştească populaţiunea oraşului nostru, alarmată şi înşelată de zelul cu care ziarele maghiare lansează ştiri „senzaţionale“. D.

In jurul invaziunei de hârtii ‚exota‘

In atenţia negustorimii ardelene

Am arătat în unul din numerile anterioare ale ziarului nostru marile dificite ale statului nostru cât şi ale marilor noştri exportatori, prin afluenţa pe piaţa noastră economică a unui mare stoc de efecte de bancă care nu au nici o valoare, emise de societăţi maghiare inexistente. Acestor efecte, întrucât nu sunt recunoscute ca valori, nici din partea statului nostru şi nici de către statul maghiar, nu li se dă nici o importanţă atunci când sunt trecute peste graniţă sau când sunt lansate pe piaţă, de oarece, cu drept cuvânt, organele noastre financiare nu cred ca negustorii să poată fi atât de uşor excrocaţi.

Aflăm acum în ultimul moment că o mare întreprindere industrială din jurul Orăzii Mari, — numele îl trecem sub tăcere de oarece nu vrem să i periclităm situaţia sa — a suferit în zilele din urmă o mare pagubă care se cifrează la aproape 3 milioane. A exportat în Ungaria o mare cantitate de materiale fabricate, care ne putând fi plătite în efecte cotate la bursa din Budapesta, urma ca mai târziu să se găsească o modalitate de plată, între cumpărător şi vânzător.

Intre timp, interveni un mare traficant de efecte — exota, care prin abilitatea cunoscută la acest soiu de indivizi, a indus în eroare direcţiunea întreprinderii, care a primit să-i se plătească materialele livrate în efecte oferite de el.

In felul acesta, vânzătorul a fost spoliat de aproape 3 milioane, ceace constitue în aceste timpuri de criză de numerar un adevărat dezastru, care nu va putea să nu aibă răsunet în finanţa Ardeleană.

Ar fi timpul, credem, ca această stare de lucruri să înceteze, deoarece ne vom vedea într'un anumit timp la o întreagă serie de răsturnări financiare, ceeace nu va fi nici îmbucurător, şi va aduce în acelaş timp depreciarea monedei noastre.

S'a înregistrat până în prezent pierderi enorme rezultate din traficarea acestor efecte-exota, aşa că dacă această stare va dăinui, guvernul va fi forţat să oprească orice legături economice cu străinătatea, şi'n special cu Ungaria, care prin agenţii săi a inundat piaţa noastră cu asemenea hârtii fără valoare.

TEATRUL NAŢIONAL

Sâmbătă 8 Martie: SCHYLOCK.
Duminică 9 Martie (Matineu): INŞIR'TE MĂRGĂRITE.
Marţi 11 Martie: SCHYLOCK.

*

La Teatrul Naţional se repetă Strigoii, dramă în 3 acte de H. Ibsen. In rolurile principale apar dnele M. Ignătescu-Dobrescu, V. Cronvald şi dnii Şt. Braborescu, Mişu Stefănescu şi Dem. Psatta.

Un bec **„METALLUM“** este mai bun decât alte două becuri.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 9 Martie 1924

CINEMA SELECT
Vârsta critică.
Coptivantă dramă de dragoste. In rolul principal P. Menichelli şi Livio Pavanelli. Afară de aceasta o comedie hazlie în 2 acte: **Fatty nebun.**
Luni, 10 Martie: **N A V A.**

CINEMA URANIA
Atenţiune!
My boy, Copilul meu
Film american, în rolul principal cu artistul cel mai mic, de 6 ani: JACKIE COOGAN.
Luni, 10 Martie: **Circul demon.**

CINEMA APOLLO
Puntea Suspinelor.
Seria I.
Colosală dramă istorică în 4 serii şi 20 acte. In rolul principal: LUCIANO ALBERTINI. Senzaţie mondială de film!

INFORMAŢII

INTERNE

— **La Bucureşti se sporesc taxele de tramvai.** Primăria hotărând sporirea taxelor de tramvai, noul tarif a întrat în vigoare ieri.

— **Situaţia Băncei Naţionale.** Situaţia Băncei Naţionale a fost la 16 Februarie următoarea: circulaţia biletelor s'a ridicat la 17,808.456.341 Lei iar portofoliul scontului a fost de cinci miliarde 775.525.271 Lei

— **Incurajarea industriei.** Fabricei de vopsele „Astra“ proprietatea dlui Rudolf Lővy, i s'a acordat avantagiile legii pentru încurajarea industriei. Fabrica este situată în comuna Jucul de jos, jud. Cojocna.

— **Controlul registrelor de comptabilitate la Cluj.** In curând va începe la Cluj controlul registrelor de comptabilitate. In vederea acestui control, Camera de Comerţ atrage atenţiunea comercianţilor că sunt obligaţi de a ţine în bună regulă toate registrele conf. Cod. Com. paragraful 25, alin. 1. In caz de contravenţii, conform legii Impozitelor în vigoare, art. 108—109, cei negligenţi vor fi supuşi la amendă egală cu impozitul, cari în caz când s'au comis neexactităţi amenda esteegalăcu de 3 ori impozitul. Articolul 109, al aceaşi legi prevede o amendă dela 50—1000 Lei pe zi pentru acei industriaşi sau comercianţi, cari ţin registrele în regulă însă nu le comunică la control Percepţiilor, sau refuză a procura actele justificative. Micii meseriaşi şi micii comercianţi nu sunt supuşi acestor dispoziţiuni.

*

„Reuniunea Gen. a Industriaşilor Mari din Cluj“ a înaintat Min. de Industrie, un memoriu prin care se cere reducerea taxelor pentru dirijarea vagoanelor, manevre, arenzi, etc. Memoriul este motivat cu următoarele: 1. simpla expunere a vagoanelor să nu fie considerată ca manevrare şi pentru aceasta să nu se socotească 45×375 = 420 sau 45 de 2 ori. 375 = 795 Lei, ci de 35 ori cei 80 bani dinainte de război, adecă 28. — 2. Manipularea să fie deosebită de simpla dirijare şi deci să se plătească: a) Pt. manevrare de 35 ori 10·50 = 367·50 sau rotund 375 Lei, b) Pt. ţinerea în funcţiune de 5 ori 35 = 175 Lei. In general să fie de bază tariful pentru liniile industriale dinaintea războiului şi să nu se urce în măsură mai mare decât cere coeficientul scumpirei.

— **Expoziţia industrială din Bucureşti.** Comitetul de organizare a expoziţiei care se va ţine la Bucureşti dela 15 Mai 15 Iunie roagă pe toţi producătorii cari doresc să ia parte la expoziţie, de a comunica: ce doresc să expună, spaţiul necesar şi adresa exactă.

EXTERNE

Cehoslovacia

— **Reducerea preţurilor de cărbuni.** Ministerul de alimentaţie va publica în luna Martie noule preţuri reduse ale cărbunilor, reducere care va rezulta din micşorarea costului de transport, întrucât tariful de cale ferată va fi revizuit.

Anglia

— **Bugetul englez.** Bugetul englez prezintă la sfârşitul anului financiar în Martie un excedent de 40 milioane lire sterline.

BURSA

Martie 8.

Leul la Zürich . . . 3·01¼
la Paris . . . 13·80

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	32·95
1 franc francez — —	„	7·30
1 dolar — — — —	„	190
1 liră sterlină — — —	„	818
1 liră italiană — — —	„	8·18
1 coroane cechă — —	„	5 49
1 Leu = coroane austriace	„	374
1 Leu = coroane ungare	„	420
1 dinar — — — —	„	—·—

Bucureşti

Zürich — — — — —	32·95
New-York — — — —	189½
Londra — — — — —	815
Paris — — — — — —	7·27
Milano — — — — —	8·17
Praga — — — — —	—·—
Belgrad — — — — —	—·—
Bupapesta — — — —	—·—
Viena — — — — —	—·—
Varşovia — — — — —	—·—

Zürich

Bucureşti — — — — —	3·01¼
New-York — — — —	57·8
Londra — — — — —	2480
Paris — — — — — —	21.77
Milano — — — — —	2462½
Praga — — — — —	16·75
Belgrad — — — — —	7·23
Viena — — — — —	81·75
Budapesta — — — —	—·—
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Stagnarea perzistă pe întreaga piaţă a Ardealului. Motivele sunt de caracter extern şi intern. Scăderea leului dela bursa din Zürich pe ziua de eri, a avut ca urmrae nepăsarea cumpărărilor de divize, neîncheinduse aproape nici o transacţie. Repercusiuni externe asupra pieţii are şi nereuşita imprumutului extern ungar şi amânarea conferinţei ruso-române din Viena. Piaţa stă în aşteptarea rezultatelor finale ale acestor evenimente întrucât de clasificarea situaţiei atârnă şi fluctuaţiile valutei noastre.

Piaţa cerealelor neschimbată. Pieile uşoare au fosst în urcare rămânând neschimbate în urmă. Aprovizionarea oraşului Cluj cu cereale este slabă, în schimb să aduc păsări, ouă, lapte ş. a.

CARNE

TAIATĂ		VIE la kg.	
Vită	20 lei kg.	Boi pt export	31
Viţel	20 „ „	Vită de taiat cal. mijlocie.	16-20
„ mijl.	26 „ „	Viţel	16-18
Porc	40 „ „	Porc pt carne	31-36
Grăsime	64-65 „ „	Porc pt. carne mijl.	36-41
		Porc pt. grăsime	41-45

PIEI

	pro kg.
Piei de vţel de lapte până la 7 kg.	66 Lei
Pittlinge dela 16—25 kg.	45 „
„ „ 26 kg. în sus	39—41 „
Bivoliţe grele dela 20 Kg.	37—38 „
Seu brut	15—18 „
Seu topit	33—78 „

LEMNE

Lemne de foc cal. II. 100 Kg.	60—65 Lei
Lemne de foc cal. I. 100 Kg.	65—75 Lei

CEREALE

Grâu 77/78 vag.	55—56.000 Lei
Orz, vag.	46—47.000 „
Ovăz, vag.	45—46.000 „
Porumb, vag.	50—51.000 „
Tărâţă, vag.	
Făină de grâu maximată, kg.	5.75 kg
„ „ en detail	7.— kg.
Făină zero	10.75 kg.
Fasole vag.	110—116.000 Lei
Mazere vag.	—
Linte vag.	265—300.000 „

DIVERSE

Laptele de vacă, litru	8
Laptete de bivoliţă, litrul	10—11
Unt, Kg.	110—125
Ouă, bucata	1.50—1.60
Pui, perechea	190
Raţe, bucata	125—145
Gâşte bucata	270—330

Piaţa de cereale în ţară

BRAILA: orzul 44.000, ovăz 37.000, porumb 45.000, grâu 52.000 Lei vag.

GALAŢI: grâul 52.000, orzul 44.000 porumbul 52.000 Lei vag.

CONSTANŢA: grâul 55.000, orzul 45.000, porumbul 48 0000 Lei vag.

CALARAŞI: porumbul 43—43.500 Lei vag.

OLTENIŢA: grâul 50.000, porumbul 43.000 Lei vag.

BASARABIA: grâul 53.000, orzul 44.000, porumbul 44.500 Lei vag.

Efecte

Pe piaţa petroliferă nici un eveniment nou care se îndemne la cumpărături de hârtii de petrol. O sondă a societăţii „Petrol Block“ ar fi erupt ca urmare valorile acestei societăţi au fost căutate, înregistrând un plus de 100 puncte, încheindu-se la 1340.

Cu 100 puncte s'au urcat şi valorile „Creditului Minier“ optate 2020, pui 1330. „Rom. Belg. de Petrol“ au fost căutate, notând cursul de 760. I. R. D. P. optate s'au urcat la 1080, iar puii au rămas ferme la 560.

In compartimentul bancar cursurile au rămas neschimbate nefiind cereri.

Inchereri:

„Banca Naţională“ 15.300-500 „Banca Românească“ 745-55, „Marmorosch Blank“ ex cupon 910 920

Petrolifere; „Astra Română“ 12.900-13.000 „Concordia“ 3850-3875 „Petrol Block“ 1340 „Româno-belgo de petrol“ 750-760 „Credit Minier“ optate 2020 pui 1330.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2625-2650, „Naţionala“ 1225-1250, „Generala“ 2725-2750

Societăţi: „Ind bext-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400 425, Reşiţa, 1700- 1710 Reşiţa pui 1525-1550, Letea 550-575.

Paltoane! Raglane! Ulstere!
şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212
Szántó si Komlós
ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.

3291

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor Mauls din Hartz sunt cele mai delicioase și le gasim pretutindeni.

3360

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

TÖRS SI ORMAI

INGINERI CLUJ, STR. N. JORGA 12. TELFON 324

BIROU PENTRU: Instalațiunii de calorifere, apaduct și canalizare.

DEPOSIT DE: Material de instalațiunii sanitare și pompe centrifugală

OFERTE SI DEVIZE LA CERERE.

3357

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și America

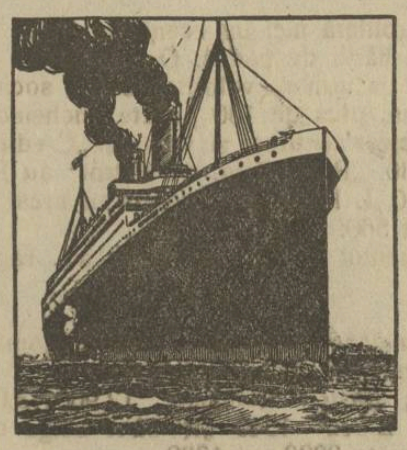

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud și Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Marca

TEEKANNE

Prin puterea sa de producere e economic la întrebuințare și te înveselește prin aroma sa delicioasă si finețea gustului său.

Ceai „Marca Teekanne" se poate obține numai în pachete originale cu marca înregistrată Teekanne, în toate magazinele din branșa alimentară și care posedă cunoscutele placate.

Successorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, fețe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbați și Dame cu prețuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Confecționăm tot felul de încălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308

Rugăm concursul onoratului public românesc.

Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

MICA PUBLICITATE

Domnișoară absolventă a Școalei Superioare de Comerț, care posedă și limbă maghiară se angajează imediat la o intreprindere technică. Doritoarele își vor înainta copiile certificatelor la ziar sub „Funcționară Technica". 3369

Stenodactilografa

Română

se caută

de urgență la o bancă mare românească in Cluj.

3370 Oferte Rador

sub „**Perfect**"

la „Rador-Publicitate",

Cluj, Str. Avram Iancu 3.

Singura marca veritabila este

DIANA Franzbrantwein.

Să observam marca DIANA.

Engros *Mare depozit cu Marfuri* *En detail*

de la fabricile din țară și străinătate!

Noutati de primavara a sosit:

Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston,

Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Pături pentru voiaj,

Pături pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la

1243 *SuccesoriScherer Carol si Fiul* Lloyd

Gromen & Herbert

Sucursala Cluj a fabricei de postav din Sibiu:

Cluj, Calea Regele Ferdinand

En detail *fost (Wesselényi M.-u.) No. 13.* *Engros*

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

ASOCIAȚIUNII
SIBIIU

Anul IV. Nr. 10 1 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Marți 11 Martie 1924.

Infrățirea

R CLUJ 1. 105
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Țăria partidului liberal

Se spune mereu că ceiace ține la guvernarea țării partidul liberal este faptul că partidele de opoziție sunt încapabile să se unească pentru a doborî actualul guvern. Nimic mai neadevărat. Partidul liberal a luat frânele statului în condițiunile știute. După trista experiență de guvernare a partidelor zise noui, țara întreagă copleșită de nevoi și revoltată de incapacitatea și venalitatea regimurilor de guvernare ale oamenilor răsăriți în politică la adăpostul primelor experiențe ale votului universal, a cerut la cârmă un partid al cărui trecut, organizare și valoare să poată asigură opera de refacere și de consolidare a statului. La plecarea dela putere a partidului poporului, situațiunea țării era dintre cele mai grele. Ne găseam pe marginea prăpăstiei. Ordinea era în fiece clipă la discreția turburărilor, finanțele publice se găseau secătuite, creditul țării aproape cu totul compromis, întreaga viață economică era paralizată. Corupție și ilegalitate, dezordine și incapacitate, iată tristul spectacol pe care îl oferea opiniei publice din țară și din străinătate regimul averescan.

Chemat la conducere în atari condițiuni, partidul liberal a desfășurat în doi ani de guvernare o activitate uriașă. Ordinea a fost restabilită, principiul autorității reîntronat, finanțele țării refăcute, creditul statului ridicat, viața economică normalizată și îndrumată pe căile de desvoltare și de progres. Marea operă a împroprietăririi a fost desăvârșită. Temeiurile vieții noastre de stat au fost așezate definitiv prin alcătuirea unei noui Constituții. Aceasta este opera grandioasă, realizată cu o admirabilă tenacitate, de către actualul guvern și de parlamentul care-l susține. Câtă deosebire între ceiace era acum doi ani și între ceiace este astăzi! Ce progres uriaș pe drumul refacerii și al consolidării, realizat într'un timp atât de scurt.

Nici cei mai optimiști dintre noi nu nădăjduiau acum doi ani că situațiunea țării se va îndrepta atât de repede și de radical. Faptul acesta dovedește cât de mari sunt puterile noastre de refacere și cât de sănătos este organismul vieții noastre de stat, atunci când la conducere se găsesc oameni cari, cunoscând forțele creiatoare ale națiunii, pun în slujba intereselor ei înțelepciunea, priceperea și energia lor.

Marea lucrare reconstructivă realizată în acești doi ani, iată ce face tăria guvernului actual, care, înconjurat de încrederea obștească și încurajat de roadele activității sale de până acum, înțelege să desăvârșească opera pentru care a fost chemat.

Dar în vreme ce cu atâtea stăduințe și cu atâta susținută însuflețire, actualii conducătorii ai țării își îndeplineau sarcina, partidele de opoziției, în loc să se pătrundă de această pildă de muncă, au desvoltat o activitate care s'a mărginit la scandal în parlament, la agitație în rândurile masselor, și la interminabile pertractări între ele pentru a se uni. Scandalul i-a compromis, agitația a rămas fără efect, iar pertractările s'au sfârșit cu cel mai rușinos esec.

Și când prin tot ce au făcut, partidele de opoziție s'au dovedit atât de străine de preocupările și de problemele obștești și atât de mutt ahtiate de putere, încât pentru a ajunge la ea nu s'au dat înapoi nici dela acte deadreptul potrinice intereselor naționale, de ce încredere se pot ele bucura în sufletul mulțimilor și ce chezășii pot ele aduce că vor ști să conducă țara?

Tăria partidului liberal stă în aceia că, preocupat totdeauna numai de interesele națiunii și ale statului, el și-a pus toate puterile lui în slujba acestor interese, iar slăbiciunea partidelor de opoziție se datorește faptului că prea mult pasionate de propriile lor interese, ele nu s'au știut niciodată jertfi nevoilor, intereselor și aspirațiunilor obștești.

Concesionarea Operei Romane

Declarațiile dlui Al. Lapedatu, ministrul Cultelor și Artelor

In jurul concesionărei Operei Române din București unele ziare bucureștene dornice de scandal și de senzațional, au publicat vehemente articole împotriva măsurei luate de dl Ministru al Cultelor și Artelor, de a concesiona Opera. Un deputat dl Toni, făcâd jocul acestor ziare a adus chestia chiar în fața Parlamentului.

La comunicarea dlui deputat Toni dl ministru Lapedatu a ținut să răspundă în una din ultimele ședințe ale Camerei printr'un magistral și documentat discurs ce clarifică în toate privințele chestiunea acestei concesionări.

Dsa a dovedit că această concesionare a trebuit să se facă din motive financiare și administrative. Bugetul numai putea suporta cheltuelile, cari din 8 milioane ale anului 1922 se urcaseră la 15 milioane, iar în anul 1924 trebuiau să fie de aproape 24 milioane.

Motivul de ordin administrativ al concesionării este că regiile de Stat cu formalitățile lor greoale, birocratice, nu prea dau rezultate mulțumitoare. Activitatea Operei în trecut a fost mult stingherită din cauza unui personal numeros și costisitor, dar fără grija intereselor instituției în slujba căreia stătea.

La concesionarea Operei, d. ministru a avut în vedere următoarele principii: Păstrarea caracterului de instituție de stat și de cultură națională a Operei proteguirea artiștilor români angajați la Operă asigurarea avutului Statului și evitarea eventualelor riscări și pagube.

Pentru satisfacerea acestor puncte s'a prevăzut în caetul de sarcini a concesionarului că personalul administrativ, tehnic și de serviciu trebuie să fie în majoritarea lui compus din Români. Din artiștii cântereți, cel puțin 60 la sută să fie Români. Spectacolele Operei să fie cântate numai în românește, afară de cazuri excepționale, când s'ar angaja artiști mari din afară Soliștii streini însă după primul an, vor trebui să cânte și ei în românește. Să se pună la dispoziția Operei din Cluj — după trebuință și posibilități — artiștii cântăreți și să nu se angajeze, dela această din urmă Operă, personal cu contracte neexpirate sau fără aprobarea în scris a Direcțiunei respective. Să reprezinte lucrările compozitorilor români în cele mai bune condiții de montare și execuție, să dea reprezentații populare, festivaluri și șezători culturale, cu prețuri reduse, chiar și pentru alte orașe și — începând din anul 1925, luna Mai — să dea reprezentații de Operă în orașele mai importante ale țării precum și în Basarabia și Bucovina. Concesionarul va trebui să respecte contractele încheiate până acum de Direcțiunea generală o Operei, să facă reținerile pentru fondul de pensii, etc. El va fi obligat să întrețină în bună stare materialul instituțiunii dat spre folosință și se va supune unui control direct și permanent din partea statului, pentruca Ministerul să fie la adăpostul eventualelor pagube de ordin moral și material. Neexecutarea clauselor caetului de sarcini va aduce cu sine în orice moment retragerea concesiunei.

Alegerea omului căruia s'a concesionat Opera este din cele mai fericite. El este directorul general al Operii Române, dl George Georgescu, o bine cunoscută personalitate muzicală, a cărui prezență în fruntea Operii este cea mai bună garanție pentru înflorirea ei.

Demonstrații sângeroase la Viena

Viena. — Funcționarii dela băncile vieneze au demonstrat în mod violent în fața oficiilor. Poliția a fost nevoită să intenă. Au avut loc isbucniri. Sunt mai mulți răniți

Anchetele noastre

Din nevoile invățământului secundar si primar la Cluj

Necesitatea înființării încă a unui liceu — Chestiunea „Seminarului Pedagogic"

In timp ce streinii din Ardealul desrobit au cu prisosință tot ce le trebue pentru cultura lor, — clădiri, fonduri, aranjamente — noi Românii ne luptăm încă din greu cu nevoile începutului.

In învățământ lipsurile ce se semnalează trebuesc îndeosebi să ne intereseze, căci de școală depinde viitorul culturei și al neamului nostru.

La Cluj, dificultatea cea mai mare este numărul prea mic al școalelor normale și al liceelor românești. Inființarea unui al doilea liceu la Cluj este una din cele mai presante necesități. Precum s'a dovedit în ultimii doi ani, numărul elevilor veniți dela școlile normale doritori a-și urma studiile la școlile secundare este așa de mare, încât Liceul „Gheorghe Barițiu" și „Școala Civilă de Băeți" sunt în imposibilitate de a-i primi pe toți, deși amândouă școalele lucrează cu clase divizionare. Liceul „Gh. Barițiu" are 2, iar Școala Civilă de Băeți are 3 clase divizionare).

Numărul elevilor români cari doresc să se înscrie la Cluj în clasa întâia de liceu este de 400—460, dintre cari nu se pot plasa la cele două școli ce există actualmente, decât abia vre-o 250 de inși.

Restul de 200 școlari sunt siliți să se apuce de alte îndeletniciri sau — dacă le permit mijloacele — să ia drumul unui alt oraș.

*

In afară de nevoia unui nou liceu, mai este încă o altă mare necesitate. Ea privește Facultatea de Litere și Științe, mai bine zis „Seminarul pedigagic" dela Universitate. Anume, în scopul pregătirii profesorilor secundari este mare nevoie de o școală secundară proprie și organizată tocmai în vederea pregătirii profesorilor secundari.

*

Este deci lucru stabilit că în afară de școlile existente azi la Cluj, mai trebue să se înființeze cel puțin două licee noui.

Chestiunea înființării uneia din aceste școli este depusă în mâinile dlui profesor universitar și senator Racoviță, care — după cum știm — a obținut dela dl ministru al Instrucțiunei Publice promisiunea, că se va pune în curând la dispoziție fondul necesar pentru o clădire corespunzătoare. S'a pregătit chiar și un plan de construcție în vederea lucrărilor, iar orașul a oferit gratuit terenul necesar pentru construcție. Acest teren se află pe locul expropriat dela „Statusul Catolic", în strada General Grigorescu, teren foarte potrivit atât pentru cerințele pedagogice cât și din punct de vedere higienic. Pe lângă școală se va putea clădi tot aci și un internat modern pentru cei ce cercetează școala.

In ceeace privește liceul de aplicație al Seminarului pedagogic care până azi funcționează — strâmtorat — în edificiul liceului „Gheorghe Barițiu", funcționând numai cu trei clase, — credem că singurul loc potrivit pentru așezarea lui este măreața clădire cu două etaje din fața Universității a liceului catolic ce aparține călugărilor piariști.

Despre trecutul acestui liceu întemeiat în 1820, precum și despre alte nevoi ale învățământului nostru secundar și primar — în numărul viitor.

Conferința socialistă balcanică

Sofia. — Conferința socialistă balcanică care va avea loc la București în ziua de 11 Martie a fost convocată din inițiativa biroului central al internaționalei a II-a din Amsterdam. Conferința va alege un comitet internațional care să lucreze pentru a determina o cât mai strânsă apropiere între partidele social-democratice din țările Peninsulei Balcanice și pentru crearea de realității amicale între acele state.

Chestiunile de ordin principal cu care se va ocupa conferința sunt examinarea situației turbure din peninsula Balcanică și atitudinea antidemocratică adoptată în ultimul timp de partidele socialiste sârb și bulgar.

Presa bulgară susține că dl Franz Adler secretarul general al internaționalei a II-a va cere excluderea partidului socialist bulgar din această internațională pe motivul că a lucrat cu partidele bulgare contribuind astfel la întronarea dictaturii militare în Bulgaria.

Comitetul executiv al partidului socialist bulgar a delegat pe dl Hristu Pastuhof fost ministru de interne să dovedească cu acte coufe-rinței, că colaborarea socialiștilor bulgari la lovitura de stat din 9 Iunie și la reprimarea răscoalei comuniste din Decembrie au fost necesare.

INFORMATII

— **Adunarea generală a medicilor veterinarii.** La Ministerul de Domenii s'a întrunit Comitetul asociaţiei generale a medicilor veterinari şi în deplin acord cu factorii administrativi ai serviciului veterinar, au hotărât definitiv aranjarea unei expoziţii generale de animale domestice pentru întreg Ardealul. La această expoziţie generală, vor participa toate judeţele din Ardeal şi Banat, cu animalele cele mai selecte, care vor fi premiate la expoziţiile judeţene, ce vor avea loc în primăvara şi vara a. c.

In acest scop se va interveni la toate prefecturile, pentru o conlucrare efectivă, care să asigure o bună reuşită Cercurile Conducătoare din Minister pun mare nădejde în sârguinţa tuturor factorilor competenţi, pentru a se demonstra cu această ocazie că Ardealul e întradevăr menit să dea rase de animale alese, care vor servi pentru ameliorarea raselor de animale din întraga ţară.

— **Preţul cărnii.** Astăzi a fost convocată la primărie comisiunea pentru fixarea preţului cărnii, invederea fixării unui tarif stabil de vânzare.

— **Adunarea comisiunei financiare a oraşului.** Pentru astăzi la orele 6 este convocată comisiunea financiară a oraşului, din care fac parte Dnii: Dominic Raţiu; Gh. Leon, prof univ.; Aurel Ciortea, rectorul Academiei Comerciale; Iuliu Toşa, director în Min. de Finanţe; Victor Onişor, prof. univ.; Anton Mandeal şi alţii, comisiunea e convocată pentru a şi da avizul în vederea verificării contului Uzinei electrice pe anul 1923, şi pentru a examina ofertele pentru asigurarea contra incendiului a unor edificii ale oraşului.

Spargerea din strada Mico. Hoţi necunoscuţi introducându-se ieri în locuinţa familiei Molnar, în timpul când membrii familiei erau plecaţi în oraş, au furat haine şi lingerie în valoare de peste 100.000 lei. De asemenea, dintr'un biourou, hoţii au furat şi suma de lei 52000 lei. Poliţia face întinse cercetări pentru prinderea hoţilor.

— **Pentru refacerea raselor de cai.** Pentru distribuirea armăsarilor de stat, în vederea refacerii raselor de cai, Dl Director Reg. Tib. Cristea a plecat azi la Homorod, de unde în zilele apropriate toate staţiunile de montă vor primi Cotele cuvenită.

— **Studierea noului regim al băuturilor spirtuoase** Ministerul de finanţe a cerut directorului general financiar din Cluj mai multe lămuriri asupra modului cum se face în Ardeal distribuirea băuturilor alcoolice. Aceasta în vederea redactărei definitive a proectului de lege care va fixe noul regim al băuturilor spirtuoase.

— **O cerere a evreilor clujeni respinsă.** Consiliul oraşului Cluj a respins cerere a evreilor clujeni cari pretindeau ca oraşul să le cedeze terenul viran de două iugăre ce se găseşte pe strada Avram Iancu, pentru un cimitir evreesc.

— **In jurul amplificărei spitalului epidemic.** Mâine se va întruni la primărie comisiunea care a fost însărcinată cu studierea modalităţilor de reparare şi amplificare a spitalului epidemic. Se crede că în Aprilie vor şi începe lucrările.

— **Adunarea agronomilor.** La Consilieratul Agricol al judeţului Cojocna are loc azi şi mâine întrunirea tuturor agronomilor de plasă pentru a aranja chestiunea loturilor Zootechnice, atât pentru comunele singuratice, cât şi pentru comisiunile zootechnice.

La această şedinţă ia parte şi Dl Med. Vet. primar al judeţului, din partea comisiunei Zootechnice.

— **Expoziţia regnicolară din Budapesta.** In vederea expoziţiei regnicolare aranjată de guvernul maghiar pe zilele de 15—17 ale lunei curente, din partea judeţului Cojocna va lua parte dl Director regional Tib. Criste şi dl Tofan Pavel, prim medic veterinar, cari vor pleca ia Budapesta pentru studiarea metodelor noui technice, precum şi a altor probleme de interes economic general.

— **Dela biroul populaţiei.** De mai multe zile la biroul populaţiei de pe lângă prefectura poliţiei locale, s'a reînceput eliberarea nouilor carnete de identitate. Aceste buletine se eliberează în conformitate cu vechile dispoziţiuni luate în acest sens, de către Ministerul de Interne şi cari s'au aplicat şi în Ianuarie crt., când o parte dintre aceste buletine au fost deja eliberate.

— **Arestarea unui hoţ de bijuterii.** Agentul Cărăcian dela centrala poliţiei locale, a reuşit să aresteze pe individul Stanislau Fekete, care are la activul său un însemnat furt de bijuterii comis în oraşul nostru.

O parte din aceste obiecte au şi fost găsite la domiciliul hoţului.

— **Dela Soc. „Acţiunea Românească“** Comitetul local al „Acţiunei Româneşti“ şi-a instalat biroul în str. Bob nr. 7. Ore de birou dela 12—1 şi 6—8 p. m.

— **Şedinţa „Societăţii Literare“ ungureşti.** Eri înainte de masă a avut loc în sala „Colegiului Unitar“ din localitate o şedinţă a Societăţii Literare Ungureşti din Ardeal, sub preşidenţia d-lui Andrei Dozsa. D-l György Lajos şi-a ţinut discursul de recepţie vorbind despre „Reflex unguresc în literatura mondială“. Au mai citit din lucrările lor dnii Kemény János, Kovács Dezsö, Walter Gyula şi Kovács Jenö.

— **Inspecţie administrativă.** D-l Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna a făcut eri o inspecţie administrativă prin câteva comune din plasa centrală.

— **Pentru construcţiile şcolare.** Pentru ziua de mâine au fost convocaţi la prefectura judeţului, de către d-l prefect Mureşanu preoţii, primarii şi o delegaţie de ţărani din comunele Tothaza şi Bothaza, pentru a lua ultimele dispoziţiuni în vederea construcţiilor de localuri de şcoli primare din aceste comune.

— **Promovare.** Aflăm cu plăcere că Sâmbătă a avut loc promovarea de doctori în medicină a d-lor Valeriu Abrudeanu şi Pintea.

— **Pierdut** la Biblioteca Universităţii trei indexe pe numele Maria Iepure, Lia Lascu şi Ioan Iepure. Cine le-a găsit e rugat să le lase la portarul Universităţii centrale.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat cu sediul în Cluj, caută persoane cu garanţie cari să se ocupe cu vânzarea biletelor loteriei, oferind remiză bună. Doritorii vor scrie pe adresa Sindicatului.**

Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig“ la Administraţia ziarului „Infrăţirea“ şi veţi primi desluşirile necesare.

— **Cercul Ronsard.** Cursurile practice de limba franceză: Semestrul II. Taxa lei 100. Inscripţiile se primesc la dl profesor Pattenotte, Casa Invăţătorilor, camera 5, până la 20 Martie în fiecare zi dela 2—3.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenţi cu retribuţie lunară în următoarele centre din Ardeal: Braşov, Arad, Careii-Mari, Bistriţa, Deva, Timişoara şi Caransebeş. Ofertele se vor adresa direcţiunei ziarului.*

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

Balul Primăriei

In ziua de 6 Martie 1924 a avut loc un bal organizat de funcţionarii primăriei locale, el fiind mai mult o serată de cunoştinţă pentru funcţionarii români din Cluj.

Dl Peptea, Şeful serv. percepţiei a oraşului, dl Selicean, Jurcoane ca depus toată străduinţa pentru au primul bal al funcţionarilor români să aibă succese morale şi materiale. Balul a fost unul din cele mai reuşite din acest sezon, având un caracter pur românesc.

In asistenţă am remarcat pe dl Utalea, primarul oraşului, sub patronajul căruia s'a dat balul, dl dr. Cărpinişanu, prim notar al oraşului, Consilierii Moga, Crainic, Bereş, dr. Fodor, dr. Dionisiu Pop, etc.

Toaletele doamnelor au fost reuşite. S'a remarcat în special splendidul costum „Pompadour“ al dnei dr. Cărpinişanu regina balului, dnele Buia, Moga, Peptea, Selicean, Suceada, Anca şi altele au avut frumoase costume româneşti.

Venitul total a fost de 38000 lei, sumă care credem că va fi destinată pentru statuia lui Avram Iancu.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 11 Martie 1924

CINEMA SELECT

Nava

Poem adriatic după operă lui D'Anunzio. In rolul principal IDA RUBINSTEIN.

CINEMA URANIA

Circul Demon

Tablou din viaţă în 5 acte. In rolul principal L. Claire şi Carol de Vogt

CINEMA APOLLO

Puntea Suspinelor.

Seria II.

Cosală dramă în istorică 4 serii şi 20 acte. In rolul principal: LUCIANO ALBERTINI. Senzaţie mondiaă de film!

In jurul unei calomnii

„Panamaua dela Teleorman şi fraudele dela Cluj“ — O scrisoare a dlui maior D. Petreanu

Primim, cu rugămintea de a publica, următoarele din partea dlui maior D. Petreanu, din Reg. 83 Inf.

Dle Director,

apelez la buna ospitalitate a ziarului dv. pentru a-mi da putinţa să restabilesc un adevăr pe care ziarul „*Universul*“ Nr. 53 din 8 Martie a. c. l-a denaturat complect, implicând persoana mea într'o chestiune pe care nu o cunosc şi în care nu am nici un amestec, după cum voi dovedi mai jos.

In sus numitul ziar a apărut un articol intitulat „*Panamaua dela Teleorman şi fraudele dela Cluj*“ în care, — după ce se face o legătură ridicolă între acea panama şi nişte nereguli constatate cu ocazia aprovizionărei de grâu din regiunea Alexandria, — sunt implicat şi eu ca făptuitor al unor incorectitudini, fără ca acel ziar să fi controlat prin autorităţile militare superioare din Cluj, dacă aceste informaţiuni, date de corespondentul său, sunt sau nu întemeiate.

Unui ziar de talia „Universului“, răspândit în întreaga ţară şi recunoscut ca serios, nu i este îngăduit să atace pe cineva, până ce nu se convinge că adevărul este de partea sa.

Cu tot regretul trebue să constat că aceasta nu s'a făcut şi a lăsat să mi se aducă o insultă menită să-mi prejudicieze cariera şi reputaţia mea de om şi ofiţer, reputaţie pe care mi-am stabilit-o în decurs de 14—15 ani de carieră, numai prin cinste şi muncă devotată serviciului meu. Cazul l-am adus oficial la cunoştinţa şefilor mei erarhici, plângându-mă tot odată şi instanţelor judiciare, pentru a mi se da satisfacţia cuvenită în raport cu gravitatea acestui caz.

Alătur în copie şi adresa Nr. 54286 a Consiliului de Război al Corpului VI Armată, cu rugămintea dea o reproduce în ziarul Dv. şi care este destul de edificatoare ca să nu mai fiu nevoit a pleda o chestiune destul de limpede.

Consiliul de Război al C. G. A.
Comisarul Regal
către
Maiorul Petreanu Dtrie
Regim. 83 Inf.

La raportul Dv. din 5/8/III—924 înregistrat sub Nr. 52513 din 8/III—924 prin care cereţi adeverinţă că nu aveţi nici un amestec în neregulile constatate cu aprovizionarea de grâu din regiunea Alexandria; am onoare a vă comunica că Dvoastră nu aveţi nici o legătură cu această chestiune şi persoana Dvoastră este în afară de orice bănuială.

Prim Comisar Regal:
Locot. Colonel (ss) *Al. Terpu.*

Primiţi, vă rog, Dle Director, etc.

Maior D. Petreanu
din Regt. 83 Inf.
Cluj.

Controlul militar aliat în Germania

Berlin 8, — Ziarele germane comentează nota conferinţei ambasadorilor în chestiunea controlului militar al Germaniei. Ziarele sunt de părere că nota nu va aduce ameliorarea situaţiei.

„Vorwärt“ cere ca controlul Ligei Naţiunilor în chestii militare când va fi aplicat Germaniei, să fie aplicat tuturor statelor europene.

Reclama este sufletul comertului

No. 259—924. Not. **Publicaţiune.**

Comuna Ciumafaia, Plasa Borsa, Judeţul Cojocna dă prin licitaţiune publică cârciuma comunală în arândă pe 3 ani din 1 Iulie 1924 până la 30 Iunie 1927.

Licitaţiunea va avea loc la 24 Martie 1924 la oara 10 a. m. în biroul primarii din comuna Ciumafaia.

Preţul de strigare 1000 Lei. — vadium 10%.

Condiţiunile de licitare să pot vedea în biroul notarial din Giula şi la primăria din Ciumafaia în oarele oficiasă.

3371 **Dezideriu Majthényi,** notar. cerc.

Prospect de Emisiune

Creditul Rural

Bucureşti, Str. Colţei No. 27.

Consiliul de Administraţie al Creditului funciar rural, transformat conform nouei legi şi statutelor sale, a hotărât să facă o *emisiune de acţiuni în valoare de Lei: 100.000.000 în 200.000 acţiuni nominative a 500 lei fiecare.*

Subscrierea va fi deschisă la *sediul Creditului rural Bucureşti, Strada Colţei No. 27, şi la toate sucursalele şi agenţilie Băncei Naţionale din judeţe, de la 25 Martie până la 10 Aprilie a. c.*

Se va cere ca prim vărsământ la subscriere câte 100 lei de fiecare acţiune de 500 lei şi 20 lei pentru cheltuelile de emisiune, timbre şi taxa Statului.

Vărsămintele ulterioare vor fi hotărâte de Consiliul de Administraţie al Societăţii. Ele nu vor avea însă loc înainte de realizarea recoltei anului 1924.

Sunt admişi să subscrie toţi cei *ce au o proprietate rurală precum şi Societăţile şi Asociatiunile agricole*; mai sunt admişi să subscrie şi acei cari nu mai sunt progrietari rurali, însă al căror capital social se află reţinut şi azi la Societate.

Creditul rural dispune de un prim capital, compus din numerar, diferite efecte şi imobile, care se poate evalua astăzi la una sută milioane lei.

El va face operatiuni de împrumut pe gaj şi de bancă numai cu actionarii săi.

3378 **Consiliul de Administraţie.**

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ **CZINK.**

Prietenia franco-română

Scoala dela Fontenay aux Roses

— Un articol din „Les Annales“ —

In fiecare număr, marea revistă franceză „Les Annales“ închină câteva pagini naţiunilor prietene Franţei, publicând diferite articole cu privire la legăturile dintre Franţa şi aceste ţări.

In ultimul număr am citit un articol al dlui Septime Gorceux asupra şcoalei franco-române dela Fontenay aux Roses, de subt direcţia dlui N. Iorga, articol pe care îl reproducem mai jos.

Raporturile intelectuale ale Franţei şi ale României sunt foarte vechi. Incepând din veacul al XIII-lea, clasa cultă românească a fost impregnată cu idei franceze. Astăzi trebue să lărgim „gestul august al semănătorului“ pentru a face să înflorească cultura franceză în clase noui; de-aceea influenţa franceză este mult susţinută prin trimiterea unor profesori francezi grupaţi în misiune universitară şi prin acţiunea ferventă a cercului Analelor.

Este bine înţeles că n'avem de făcut operă de colonizare intelectuală, căci în artă ca şi în literatură, România a adus deja contribuţia-i originală la opera civilizatoare a Latinităţei. Nu suntem decât prietini indicând cu un semn direcţiile de luat, pentrucă Franţa, ca o soră mai mare firesc generoasă, ţină să facă a profita sora-i mai mică de o mai veche experienţă.

In această ordine de idei, una din cele mai fericite realizări de după războiu pentru prietenia franco-română este creiarea Şcoalei române dela Fontenay aux Roses.

Meritul întemeierei şcoalei revine d lui N. Iorga, profesor al Universităţii din Bucureşti, membru corespondent al *Institutului*, profesor agregat la Sorbonna. Acest savânt istoric, a cărui operă este considerabilă, e unul din cei mai siguri prietini ai Franţei.

Această şcoală, inaugurată în Iulie 1922, este organizată după modelul şcoalelor franceze dela Atena şi Roma. Ea cuprinde trei şcoli 1. Istorică, 2. Filozofică, 3. Artistică. Recrutarea elevilor este asigurată de cele patru minorităţi româneşt cari trimit viitori profesori să se iniţieze mai complet asupra metodelor noastre. Ca o dovadă a activităţii membrilor săi, Şcoala trebuie să publice, în fiecare an un volum de „Melanges“. Primul volum care a apărut cuprinde un serios studiu filologic al dlui Sancine despre „două poeme franceze de Narcisse, adaptate din Ovidiu“, şi un expozeu istoric remarcabil al dlui Const. Marinescu despre „Alfons V, regele Aragonului, şi Albania lui Scanderberg.“

Şcoala este condusă de dl Iorga, care este înlocuit în timpul absenţei sale în România, de dl Victor Tanculescu. O bibliotecă, încă săracă, a fost amenajată, graţie donaţiilor dlui Chatelain, conservator al Şcoalei de Inalte Studii şi generalului Berthelot. Sunt pe cale de terminare lucrări pentru instalarea unui atelier artistic, dublat de un muzeu.

Astfel că şcoala poate de acum chiar să dea informaţiuni şi lămuriri tuturor cercetărilor şi să primească la întruniri muzicale sau literare pe toţi aceia cari poartă un legitim interes României.

Această instituţie de înaltă cultură a găsit un concurs binevoitor din partea dlui Appell, rector al Universităţii din Paris, din partea profesorilor dela Sorbonna caşi din partea dlui Maurice Guyot, secretarul Academiei din Paris. Astfel, într'o atmosferă de caldă simpatie, se elaborează uniunea spirituală a României şi Franţei.

Stenodactilografa
Română
se caută
de urgenţă la o bancă mare românească in Cluj.
3370 Oferte Rador
sub „Perfect“
la „Rador-Publicitate“,
Cluj, Str. Avram Iancu 3.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

„Lebeda“
prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.
Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.
Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.
Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.
oo 1334 oo Lloyd 1592.
Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Actiuuea iredentistilor unguri din Ardeal

Gazeta bolşevistă „Munkás“ e scoasă cu banii ziarului iredentist uuguresc „Brassoi Lapok“. — Destăinuirile ziarului socialist

Ziarul nostru duce o luptă zilnică contra iredentiştilor unguri din Ardeal, cari prin acţiunea lor compromit bunele începuturi pentru apropierea culturală între popoarele conlocuitoare din ţară. Aceeaşi luptă înverşunată o ducem şi în contra aşa zişilor comunişti, a căror activitate nu este altceva decât subminarea existenţei noastre naţionale, nu însă pentru a întrona dictatura proletară, ci pentru a o înlocui cu o altă domnie, aceea a Ungurilor.

Intr'un număr trecut al ziarului nostru am reprodus din ziarul românesc al partidului socialist, un pasagiu prin care se dovedea în mod neîndoios legăturile comuniştilor noştri cu Ungaria „albă“ a lui Horthy.

Această demascare chiar din partea socialiştilor a fost edificatoare asupra celorce au crezut un moment în ideologia şi buna credinţă a „roşiilor“ din România.

Acum dăm de o altă demascare care ne luminează complect şi asupra rolului pe care îl joacă iredentiştii unguri în mişcarea comuniştilor din Ardeal.

Această demascare o reproducem din ziarul „Népszava“ organul unguresc al partidului socialist din România care scrie următoarele:

Numărul din 21 Februarie al ziarului „Munkás“ (organul comuniştilor N. R.) a apărut în format uriaş. La Braşov acest ziar este pus în vânzare de „Brassoi Lapok“ (despre şovinismul căruia am vorbit destul N. R.), care a afişat ziarul acesta în cel mai de frunte loc al administraţiei, aşa ca trecătorilor să le fie bătător la ochi. Luni şi Marţi mulţimea a privit cu mirare această gazetă, şi mulţi numai din curiositate au cumpărat-o. Kohana Berczi, proprietarul şi redactorul ziarului „Brassoi Lapok“ îşi freca mâinile rânjind când a văzut că afacerea merge. *Căci, trebuie să se ştie că bolşevicii şi iredentiştii stau pe bază camună nu numai în privinţa alegerii mijloacelor, ci şi în ceiace priveşte valorizarea coroanelor şi rublelor.*

După aceste rânduri „*Népszava*“ arată că ziarul comunist „Munkás“ este scos de frătele lui Kohana Berci. proprietarul şi editorul ziarului „Brassói Lapok“, care subvenţionează cu bani propaganda comunistă care se face prin ziarul „Munkás“.

Cele scrise de ziarul „Népszava“ şi din cari se vede că fondurile şovinistului ziar „Brassói Lapok“ şi ale ziarului boişevist „Munkás“ sunt identice, nu mai au nevoe de nici un alt comentar.

Presa maghiară

„Inchiziţia“ şcolară din Sătmar

Ziarul evreiesc scris în ungureşte „U*j Kelet*“ în numărul său de la 2 Adar-seni, anul 5684, calendarul ebraic, publică sub titlul de mai sus un articol plin de înexactităţi şi calomnii la adresa autorităţilor noastre şcolare. Ziarul evreo-maghiar afirmă că dl revizor şcolar, Dariu Pop, ar fi dat ordin şcolarilor evrei dela şcoala primară de stat din Mediaşul-Aurit — în textul gazetei evreieşti: „Aranyosmedgyes!!“ — judeţul Sătmar, să'şi tundă cu toţii perciunii.

Acelaşi ziar afirmă că rabinul local s'a grăbit să protesteze la autorităţile şcolare contra acestei „măsuri inchizitoriale“ şi contra „ofensei la adresa libertăţii de conştiinţă“ (?!) Iar la refuzul acestor autorităţi, rabinul ar fi pus în vedere autorităţilor că el va opri pe şcolarii evrei de a merge la şcoală până când ordinul nu va fi revocat. Totul însă a fost în zadar, a doua zi, la ordinul învăţătorului român, bărbierul din localitate a tuns perciunii şcolarilor evrei, „frumoasa lor frizură“, — cuvintele sunt ale lui „Uj Kelet“.

*

Interesându ne de veracitatea celor afirmate de Evreii dela „Uj Kelet“, am aflat că nu este nimic adevărat din „revoltătoarea călcare în picoare a libertăţii individuale“, ci totul se reduce la următoarele:

Şcolile Sătmarului au fost inundate în ultimul timp de un mare număr de şcolari evrei, veniţi în ultimii ani din Galiţi, plini de paraziţi, vecinic nepieptănaţi şi de-o murdărie înspăimântătoare. Sănătatea şcolarilor creş ini fiind primejduită — autorităţile şcolare au dat ordini să se scalde şi tundă toţi şcolarii, fără deosebire de naţionalitate.

Cei nesupuşi au fost tunşi la şcoală de barbier care, — fără ştirea învăţătorului şi din nebăgare de seamă — se prea poate să fi ciopărţit vre-un perciun.

Protestând însă rabinul la autorităţile din Oradea Mare, dl inspector regional de acolo, Simeon Gocan, a dat ordin să se respecte şi să nu fie jicnit obicieul evreilor de a purta perciuni.

Felul neruşinat cum falsifică adevărul oficiosul Evreilor unguri ne dovedeşte încă odată lipsa lui de scrupule în a denigra ţara românească.

„Emke“ şi „Ujság“

După articolul apărut în „Infrăţirea“ referitor la societatea ungurească „Emke“, ziarele din Bucureşti au publicat şi ele o seamă de aprecieri la adresa primejdioasei organizaţii a domnului Sandor Iozsef.

La aceste articole — dintre cari nici unul n'a depăşit limitele strictei obiectivităţi — ziarul „Ujsag“ răspunde cu două articole insultătoare, dintre cari unul întitulat *„Arta de a minţi“* iar al doilea *„Zarvă în jurul statutelor lui „Emke“*

Pentru a arăta cinismul gazetei maghiare, a cărei îndrăzneală merge până la apărarea acestei societăţi de un antiromânism atât de probat în trecut, vom reproduce din ea următoarele:

„Presa românească din Bucureşti asmuţă, urlă către noi din tufişurile presei bucureştene; acuză, suspectează şi caută nod în papură. Nu ne vom mai mira dacă se va scrie că Ungurii iau dejun granate, că la amiază mănâncă bombe iar că la culcare ne ordihnim capul pe tunuri de 42 cm.

Avem un cuvânt către această presă. Nu vrem să accentuăm: presa „română“ ci scriem simplu — *presă*, presă care trebue să simtă o solidaritate culturală. Eacă politica ne desparte, cultura şi civilizaţia au creat însă o atmosferă comună, care se află mai sus ea să poată ajunge la ea valurile politicei.

Stăm întristaţi în faţa atacului perfid al unei părţi a presei bucureştene. Cât de scumpă a fost „Astra“ pentru Români, tot atât de sfântă e pentru noi societatea călturală „Emke“. Ambele sunt în slujba culturei şi ori ce atac împotriva lor este umul îndreptat contra culturei.

Am mai putea pricepe dacă cei ce bagă beţe'n roatele societăţii „Emke“ ar fi politiciani orbiţi ori funcţionari meschini; nu putem însă înţelege ca tocmai gazetarii, pionerii vieţei culturale române să scoată limba şi să făurească acuze neadevărate şi răutăcioase.

Campania gazetarilor români este un fenomen trist, iar acuzele lor se înnecă într'o mare de ridicol.“

Ridicăm mănuşa aruncată de „Ujság“ şi într'unul din numerile viitoare *vom dovedi cu date* dacă activitatea din trecut a românofobei „Emke“ se poate asemăna cu societatea culturală „Astra“.

Din dovezile ce le avem la îndămână va reieşi că în timp ce „Astra“ a avut o activitate culturală şi constructivă, „Emke“ a avut una negativă, anticulturală şi de sugrumare a tot ce era namaghiar.

Sperăm că confratele va fi atât de cavaler să reproducă dovezile pe care le vom aduce.

No 6699. E. 1924.

Publicaţie.

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 19 Aprile 1924 (stil nou), ora 12 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române din Cluj, pentru aprovizionarea cu 20000 Kg. calti de canepa şi 8000 Kg. cânepă pieptanată necesare acestei Direcţiunii Regionale în cursul anului 1924.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcina şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei 53, camera No. 9 unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3375 **Direcţiunea IV. Regionala.**

Ştiri din jud. Mureş-Turda

O îndrăsneaţă spargere în Sâncraiul de Mureş

In noaptea de 28 spre 29 Februarie a. c. indivizi necunoscuţi, intrând pe o fereastră au jefuit complect casa locuitorului Vasile Sângeorzan din Sâncraiul de Mureş.

Jandarmeria fiind avizată, plutonierul Vasile Crăciun, şeful postului din Hărtău, a luat cazul în cercetare, reuşind să aresteze în comuna Şeulia de Câmpie, judeţul Turda-Arieş, banda de hoţi compusă din 2 ţigani şi 4 ţigănci, în căruţele cărora s'au găsit toate lucrurile furate.

In 2 l. c. toată banda, după ce a recunoscut fapta comisă a fost adusă la Sâncraiu, unde au fost înapoiate păgubaşului lucrurile furate. De aici banda a fost predată parchetului dela tribunalul din Tâ-gu-Mureş, spre a fi pedepsită.

Plutonierul Vasile Crăciun prin zelul şi isteţimea depusă în această împrejurare s'a arătat a fi un vrednic poliţist, care face onoare corpului jandarmeresc.

Viaţa studenţească la Cluj

Serbări şi festivaluri studenţeşti

Viaţa socială şi culturală a oraşului nostru, românizat în puţini ani de stăpânire românească, are un promotor important în studenţime. Studenţii din Cluj, pe lângă faptul că ne dau un însemnat contingent de funcţionari, factori de seamă, în românizarea administraţiei, sunt şi prilejuitorii a numeroase manifestaţii de ordin social ori cultural.

Insemnăm aici următoarele trei serbări cari în viaţa socială a românilor din Cluj au fost toate ocazii de manifestare a solidarităţii româneşti.

Serbarea studenţilor făgărăşeni

Cercul cultural al studenţilor din Ţara Oltului a aranjat Sâmbătă, 8 Martie în sala „Reduta“ din Cluj o serată bine reuşită. Programul artistic bogat s'a început cu un solo de clarinet. „Concertino“ din Weber, executat de Dl Tocariu dela Opera Română cu o technică ireproşabilă. Dl G. Şerban profesor, a ţinut o frumoasă conferinţă intitulată: „Priviri asupra Ţării Oltului“. Dsa a descris în mod plastic acest ţinut cu caracteristi cele vieţii româneşti de acolo, făcând totodată şi un scurt istoric al lui. Dna Sudeţeanu, apreciata soprană a Operei din localitate, a stârnit aplauze îndelungate cu două arii româneşti. Dl Tocariu Al. dela Teatrul Naţional din Cernăuţi a spus poezia: „Balada Mării“ de Z. Bârsan, Dl E. Iacob a cântat arii din „Aida“ şi „Cavaleria Rusticană“ şi doine de Brediceanu. Acompaniamentul la pian a scos la iveală puternicul talent al Drei B. Rusu. Foarte mult au plăcut două poezii spuse de Dna Jeana Popovici-Voina dela Teatrul Naţional din Cluj.

După program s'a dansat până dimineaţă. La serbare a luat parte un numeros public românesc.

Balul studenţilor bănăţeni

In aceiaşi seară a avut loc în saloanele „Cercului Militar“ balul societăţii studenţilor bănăţeni, la care de asemenea au luat parte foarte mulţi români.

Şezătoarea studenţilor în litere şi filosofie

Duminecă seara a avut loc în sala festivă a „Căminului Studenţesc“, şezătoarea artistică-literară dată de societatea Studenţilor în Litere şi Filosofie, la care pe lângă foarte mulţi studenţi şi studente au participat şi numeroşi profesori precum şi un select public străin de universitate.

Şezătoarea s'a început cu „Cântul nautic“ de Ecker, cântat de corul studenţilor, condus de dl Salva Golumba. Dl N. Buta, preşedintele acestei societăţi, a ţinut apoi o frumoasă conferinţă asupra „Năzuinţelor culturale ale Ardealului“.

Conferenţiarul a făcut o concisă schiţă a caracterului ce l-au avut străduinţele culturale ale Ardealului, cari dacă n'au dat naştere la valori superioare cari să treacă peste hotarele ţării, au păstrat neatins posibilităţile de desvoltare ale unei provincii româneşti subjugate. Revoluţia Românilor din 1848 a avut fericite rezultate culturale: naşterea ideei unei academii de drept la Cluj, la o cărei realizare însă nu s'a ajuns, şi „Astra“ — înfăptuită prin stăruinţa lui Şaguna — care până la Unire a avut un caracter defenziv, cu menirea de a păstra comorile sufleteşti ale neamului.

După conferinţă, dra Smigelschi a cântat la vioară „Folies d'Espagne“ de Corelli, dl L. Rusu a declamat „Plânsul lui Adam“ de Cerna, dl Trofimov a interpretat la pian cu mult simţ bucăţi din Chopin. După un reuşit cor, dl Gh. Bănuţiu a declamat „Dormi iubit o“ de Vlăhuţă. Concertul No. 7“ de Rode şi „Serenada“ de Tosseli executate de vioară de dl Liviu Timuş, au fost punctul culminant al serii. dl Timuş dispune de o technică precisă, degetaţie sigură şi de rara calitate de a adânci bucăţile cântate, reliefând puternic sentimentul autorului. Acompaniamentul la pian a fost ţinut de dl Ronai. Corul a mai cântat „Imnul Nopţii“ de Rameau şi „Omul când e necăjit“ de Oancea. Dl Sava Golumba s'a dovedit un bun dirijor şi de data aceasta.

Festivalul studenţilor în litere şi filosofie cu program artistic executat în întregime de studenţi dela această facultate, este o dovadă că printre studenţi sunt şi artişti talentaţi, pentru care un viitor frumos se deschide. Am dori ca asemenea festivaluri să se aranjeze cât de des. Notăm: după program, nu a urmat dans. Şi aceasta e mare minune.

Sx.

Conferinţa dela Prefectură pentru edificarea de şcoli primare

Am arătat în diferite rânduri sârguinţa pe care o depune administraţia judeţului nostru şi în special dl Prefect Septimiu Mureşanu, pentru înfiinţarea şi edificarea unui număr cât mai mare de şcoli primare şi pentru acoperirea tuturor nevoilor culturale ale sătenilor noştri.

In acest scop, zilele trecute a avut loc la Prefectura judeţului o conferinţă la care au luat parte toţi primpretorii, subrevizorii şi revizorii şcolari, precum şi membrii comitetului şcolar judeţean, cu care ocazie s'a hotărît să se clădească în primăvara anului curent un număr de 33 şcoli primare în judeţ, şi 2 şcoli în Cluj.

Pentru definitivarea lucrărilor Sâmbătă s'a ţinut la Prefectură, o nouă conferinţă, la care au luat parte revizorii şcolari, inginerul şef al judeţului şi alţii, sub preşidenţia dlui Prefect Mureşanu.

Cu această ocazie s'au discutat mai multe chestiuni de detaliu în vederea tăierii lemnului necesar pentru clădiri, dat gratuit de Stat, făcându se devizele şi planurile de clădire.

Se arată o deosebită râvnă din partea autorităţilor noastre administrative pentru rezolvirea în mod cât mai fericit a problemei învăţământului primar în judeţul Cojocna şi credem că dacă aceiaşi solicitudine se va arăta şi din partea cititorilor şi în special a sătenilor, această problemă va fi rezolvită.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Marţi 11 Martie: SCHYLOCK.

TEATRUL MAGHIAR

Luni: FECIOARA NAIVA. (Ca vaspe dl Francisc Táray. Abonament de zi 97. A. Seria 283.)

Marţi: NECUNOSCUTA (a 25 ora. Cu distribuţia nouă a rolurilor. Abonament de zi 98. B. Seria 284).

Miercuri: DUPĂ DIVORT (Premieră. Abonament de Premieră 45. Seria 285).

Dela Biblioteca Universităţii din Cluj

Cu luna Martie a anului curent s'au început la bibliotecă lucrările pentru compunerea unui catalog pe materii. Lipsa unui astfel de catalog s'a semnalat deja în repetate rânduri de către cititori. Personalul bibliotecii şi-a dat seamă din vreme de acest neajuns, pe care însă până azi nu l'a putut înlătura, căci dacă lipsea bibliotecii un catalog pe specialităţi îi mai lipsea ceva de mult mai importanţă. Lipsea anume bibliotecei materialul românesc. Institutul care, între altele avea menirea să adune şi păstreze cu sfinţenie tot ce a produs Ardealul pe teren cultural, a fost aşa de sărac în cărţi româneşti încât ne vine a crede că cultura românească a fost intenţionat exlusă din bibliotecă. Numai aşa ne putem explica faptul că dintre cărţile vechi româneşti (apărute până la 1830) s'au găsit abia 4—5, pe când colecţia de cărţi vechi ungureşti punea biblioteca din Cluj în locul al doilea între bibliotecile din fosta Ungarie, Budapesta numai având întâietate.

Numai aşa ne putem explica faptul că, dintre cărţile româneşti moderne, se afla în bibliotecă un număr aşa de disparent, încât putem spune că aproape nici n'au existat. Aşa încât bibliotecile liceelor româneşti din Ardeal în privinţa aceasta, erau mult superioare bibliotecii Universităţii din Cluj.

Se impunea deci ca materialul românesc să fie complectat (dacă poate fi vorbă de complectat acolo unde nu există aproape nimic) fără amânare. Intreaga activitate a bibliotecii trebuie îndreptată în această direcţie, ceeace s'a şi făcut, şi nu fără rezultat.

Azi biblioteca e în situaţia de a pune la dispoziţia profesorilor universitari, studenţilor şi cetitorilor în genere, aproape 400 cărţi vechi româneşti, afară de dublete şi aproape 50 000 cărţi moderne, afară de colecţiile de reviste şi ziare, în cari, sub vechea stăpânire, încă era extrem de săracă. Aceasta explică, cred, faptul, că de catalog pe materii nici nu s'a putut măcar vorbi.

Dacă din punct de vedere technic biblioteca noastră ia loc printre cele mai moderne biblioteci din Apus, în ce priveşte catalogul, pus la dispoziţia publicului, lasă mult de dorit. Catalogul pe specialităţi până la 1898, pe care îl are, azi abia dacă mai poate fi luat în seamă, în deosebi când e vorba de cărţi româneşti.

Natural că lucrările începute vor dura ani întregi, căci repartizarea pe specialităţi a unui material de câteva sute mii de opere, nu e lucru uşor. Noi constatăm deocamdată începutul îmbucurător, exprimându-ne dorinţa ca să se lucreze, fără întrerupere şi cu asiduitate la compunerea acestui catalog, fără de care utilizarea materialului bogat al bibliotecii e foarte greoaie, dacă nu chiar imposibilă. Când constatăm, cu satisfacţie munca ce se depune la bibliotecă, ne place să amintim, în treacăt, un fapt destul de curios, anume de tăcerea de mormânt asupra a tot ce să face în bibliotecă. Nu transpiră nimic, nici în ziare nici în reviste privitor la bogăţiile pe cari biblioteca le cuprinde şi la activitatea ce se desvoltă de către acei ce stau în serviciul ei. Constatarea aceasta nu tocmai măgulitoare pentru bibliotecă, căci nu poate fi nici în interesul propriu nici al marelui public, de a nu cunoaşte, preţui şi folosi bogăţia ce o are.

C.

No. 7708. E. 1924.

Publicaţie.

Se aduce la cunostinţa generală că în ziua de 25 Aprilie 1924 (stil nou) ora 11 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. Cluj a Căilor ferate Române, pentru aprovizionarea de arama in table şi in bare nituri de arama, sărma de alma şi de aramă; buloane, nituri, cue spintecate, rondele şi lanţuri de fier; sarma şi tabla de fier şi de oţel; panza din sarma de alma şi de fier; cositor, antimoniu, metal pentru lipit şi plumb moale; tabla de fier zincata, fier rotund, patrat, lat şi unghiular; oţel lat, rapid, patrat şi rotund; tevi Brosan, fierbatoare pentru supraincalzitori si dements pentru supraincalzitori; ţevi de alama şi arama, cablu de sărma de otel.

Informatiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Cluj Serv. Economat, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3376 **Direcţiunea Regionala.**

ŞAMPANIA
ROYAL-CHAMBÉRY
SEC ŞI DEMI-SEC

Reprezentanţi generali: LAZAR L. SANFT & Co. Strada Mărăşeşti No. 2 (fostă Banului) Bucureşti. 3326

STANIOL REPR. SI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE
CLUJ. CEREŢI OFERT. 5

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÂNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Problema taxelor vamale

De vorbă cu dl Dominic Rațiu, director de bancă

Cum ajungem la un bilanț comercial activ — Taxele vamale cad în competința Ministerului de Comerț și nu în a celui de Finanțe — Libertate absolută pentru comerț — Premii la exportul de spirt — De ce tarifele de export să fie mai mare la cereale și reduse la făină — Taxele vamale de import să scutească articolele de primă trebuință — Situația economică a Ardealului

Pentru economia indigenă, problema taxelor vamale a ajuns să fie de o importanță extraordinară, mai ales însă pentru Ardeal. care cuprinde o parte mare a avuției naționale. Conștienți de importanța acestei chestiuni și dorind de a informa publicul asupra părerilor oamenilor economici conducătorii din această regiune, neam adresat dlui Dominic Rațiu, cunoscutul economist, care întrebat de noi asupra chestiunei de mai sus, a binevoit să ne declare:

„Fiecare țară are îndreptățirea și datorința să se îngrijească ca bilanțul ei comercial să fie activ. Pentru ajungerea acestui scop, se folosesc de multe ori mijloacele cele mai drastice între cari, locul de căpetenie îl ocupă taxele vamale.

In țările înaintate în cultură, cum sunt Anglia, Franța, Germania, etc. fixarea tarifelor vamale nici nu cade în competința Ministerului de finanțe, ci a Ministerului de comerț, deoarece este clar că tarifele vamale nu pot forma numai un venit fiscal, ci servesc pentru ocrotirea producției industriei proprii cu scopul de-a regula importul și exportul, astfel ca să se ajungă la un bilanț activ, adică exportul să fie în totdeauna mai mare ca importul.

Pentru a putea alcătui un plan al tarifelor vamale este necesar să avem întâi statistice oficiale, să știm ce se produce și cât se produce, care este trebuința internă și ce cantități se pot da exportului. La noi este un obiceiu rău faptul că această chestiune depinde de Min. de Finanțe, care nu o urmărește destul de atent ci caută să scoată pe cât se poate, numai venituri fiscale.

Sub guvernul actual Ministerul de Ind. și Comerț a lucrat la alcătuirea unor statistici. Cu publicul nostru însă nedisciplinat, cu greu se pot culege date statistice exacte. Cu producția bogată a țării noastre cu un regim vamal fixat odată și cu tarife cari *trebuiesc accomodate temporal conjuncturilor*, am putea cuceri nenumărate piețe, de pildă Levantul. Sunt articole cari se pot aduce la export numai cu premii, d. e. spirtul, al cărui export a fost prevăzut cu premiu și în fosta Ungarie.

Taxele vamale de export au înțeles numai dacă este vorba de a nivela prețurile mondiale, nu este însă permis ca ele să zădărnicească exportul“.

Politica petrolului

„Altă chestiune care interesează aci este politica petrolului. Prețul mondial la acest product este mai urcat. Statul are deci dreptul să incaseze taxe de export fără să atingă însă rentabilitatea producătorului și a comerciantului.

Cât privește tarifele vamale de export la cereale, vama la acestea trebuie să fie mai mare decât la făină, apărându-se în felul acesta interesele industriei morăritului indigen. Tarifele vamale de export să se accomodeze deci fluctuațiunei de producție“.

Chestiunea tarifelor vamale de import

„Tarifele vamale de import — continuă Dl Rațiu — trebuiesc să fie de așa fel încât să scutească de vamă acele articole de primă trebuință, cari absolut nu se produc, sau numai în cantități insuficiente în țară, d. e. mașinile agricole, etc. Scutirea de taxele vamale la astfel de articole de import să fie numai până atunci, până când industria internă ar produce mai mult“.

Sunt a se proteja prin vămi de import nu numai acele industrii cari pot prevedea întreaga trebuință internă, ci și acele, cari nicl nu sunt desvoltate ci au perspective, în urma conjuncturei lor interne, să se desvolte. Tocmai în privința aceasta este a se observa că industriile să nu fie protejate numai până când pot să producă atât și în așa fel încât să poată susține o concurență cu streinătatea.

Căci altfel vămile de protecție nu au alt caracter, decât al impozitelor indirecte. Observând aceasta, trebuie să tindem acolo, ca din industrii să formăm o bază puternică economică, știindu-le totodată ca să lucre și pentru export. — Așa de exemplu, avem industrie ceramică. Până de curând, aproape toate articolele aparținătoare acestei branșe le importam din streinătate, cu toate că avem în țară materiale brute pentru fabricația acestora. Dela întregirea României observăm că și în această direcție am progresat. Azi producem șamoturi, faianțe, porțelanuri, etc. și dând o atențiune acestei desvoltări, va trebui ca prin tarife vamale aplicate bine, să asigurăm prosperitatea acestei ramuri industriale, făcându-o aptă pentru export.

Statul și amestecul lui în comerț

„Libertatea absolută este condiția de căpetenie pentru ajungerea unui bilanț activ și Statului nu i este permis de a se amesteca decât numai atunci, când trebuie dată o directivă anumită. Amestecul direct al statului precum și sistemul autorizațiilor de export sunt păgubitoare și au adus multe neajunsuri.“

Situația economică a Ardealului. — Guvernul actual și industrializarea Ardealului.

„Pe motivul că producției și comerțului nu i-s'a dat destulă libertate de acțiune, situația economică aArdealului a ajuns să fie cam îngrijorătoare. Până de curând, nu s'a dat o deosebită importanță desvoltării economice a Ardealului. Abia în timpul mai recent se vede că cercurile din Capitală par a întrezări importanța acestui ținut, mai ales pentru desvoltarea industriei României de mâine. *Trezirea interesului pentru economia ardelenească se datorește guvernului actual, care caută mijloacele cele mai eficace pentru industrializarea acestei părți a țării.* Atât forțele de energie, cât și bogăția în materii brute cele mai variate. fac că Ardealul să fie predestinat de a deveni centrul industrial al Patriei noastre. Gazul metan, căderile de apă, cărbunii și lemnele dau energia.

Subsolul bogat precum și produsele agricole (în special creșterea vitelor) dau bogate surse pentru desvoltarea industrială. Mâna de lucru, e cu mult mai eftină ca în străinătate.

Singurul lucru care ne lipsește este capitalul cari nu trebue uitat, că opresiunea din trecut a guvernelor ungare, protivnice desvoltării națiunei noastre, nu a contribuit la progresul economic al poporului nostru, ci totul, ce s'a putut face, provine din conservatismul națiunei românești. Din această cauză nu prea avem capitaliști de seamă între Românii de aci.

Raco.

INFORMAȚII

INTERNE

— **Dela consulatul cehoslovac din Cluj.** Pe lângă Consulatul cehoslovac din Cluj se va înființa o secție comercială specială a cărei conducere se va încredința dlui dr. Prokop Vavrinek, atașat comercial.

— **Modificarea tarifului vamal de export.** Au fost fixate următoarele taxe de export: la pieile de animale sălbatice: 40 și 60 Lei la Kg., la carnea de păsări 35 lei la Kg., la amidon 25.000 lei de vagon, la ipsos 1000 Lei de vagon și pentru păpuși 5 Lei pentru 100 Kg.

— **Morarii la Min. de Ind. și Comerț.** O deputație de morari din vechiul regat și din teritoriile alipite s'a prezentat dlui Ministru de Industrie și Comerț cerând reducerea taxei de export la făina de grâu.

EXTERNE

Rusia

— **Trustul de cauciuc rusesc a deschis la Viena o filială.** Fabricile de cauciuc „Trojgolnic“ și încă altele din Rusia, cari toate au format un trust puternic, în colaborare cu „Banca de Industrie și Export“ din Viena, au deschis o filială sub denumirea de „Petersburger Gummischuhbetriebsgesellschaft“ Scopul acestei societăți este de a aproviziona România, Jugoslavia, Cechoslovacia, Ungaria și Austria cu productele sale.

Austria

—**Scumpirea pâinei la Viena.** La Viena s'a urcat din nou prețul pâine.

Belgia

— **Industria metalurgică.** Industria metalurgică din Belgia inregistrează comenzi foarte mari, aceasta pe motivul valutei favorabile belgiene.

*

Producția de fier brut a fost de 208.980 tone în Ianuarie, iar de oțel brut de 224.670 tone.

Bulgaria ratifică

convenția sanitară cu Iugoslavia

Sofia — Parlamentul bulgar a ratificat eri cu unanimitate convenția sanitară dintre Bulgaria și Iugoslavia, care a fost încheiată în Noembrie 1923.

BURSA

Martie 10.

Leul la Zürich . . . 3·05
Leul la Paris . . . —·—

Cursul la Cluj

1 franc elvețian — —	Lei	32·90
1 franc francez — —	„	6·70
1 dolar — — — —	„	189
1 liră sterlină— — —	„	815
1 liră italiană— — —	„	8·14
1 coroane cechă — —	„	5 48
1 Leu = coroane austriace	„	373½
1 Leu = coroane ungare	„	550
1 dinar — — — —	„	—·—

București

Zürich — — — — —	32·90
New-York — — — —	189
Londra — — — — —	814
Paris— — — — — —	6·65
Milano — — — — —	8·14
Praga — — — — —	5·49
Belgrad — — — — —	—·—
Bupapesta — — — —	—·—
Viena — — — — —	—·—
Varșovia — — — — —	—·—

Zürich

București — — — — —	3·05
New-York — — — —	58·1
Londra — — — — —	2478
Paris— — — — — —	20.25
Milano — — — — —	2412½
Praga — — — — —	16·77
Belgrad — — — — —	—·—
Viena — — — — —	81⅞
Budapesta — — — —	85
Varșovia — — — — —	—·—

PIAȚA

A început să crească interesul pentru mașinile agricole, sosind zilnic multe cereri pe piața locală, care poate concura cu celelalte centre comerciale pentru că aci se găsesc depozite mari de mașini bune și eftine. Din cauză că ieri a fost Duminică, mișcarea este redusă, fiind oferte și cereri puține în tote compartamentele pieței. Prețurile au mai scăzut întrucâtva.

CARNE

TAIATĂ		VIE la kg.	
Vită	20 lei kg.	Boi pt export	31
Vițel	20 „ „	Vită de taiat cal. mijlocie	15-19
„ mijl.	26-28 „	Vițel	15-17
Porc	38-40 „	Porc pt carne	30-34
Grăsime	65-70 „ „	Porc pt. carne mijl.	34-39
		Porc pt. grăsime	39-43

PIEI

	pro kg.
Piei de vițel de lapte până la 7 kg.	60 Lei
Pittlinge dela 16—25 kg.	40 „
„ „ 26 kg. în sus	34—46 „
Bivolițe grele dela 20 Kg.	32—33 „
Seu brut	14—16 „
Seu topit	33—38 „

LEMNE

Lemne de foc cal. II. 100 Kg.	60 - 65 Lei
Lemne de foc cal. I. 100 Kg.	65 - 75 Lei

CEREALE

Grâu 77/78 vag.	52—54.000 Lei
Orz, vag.	44—45.000 „
Ovăz, vag.	43—44.000 „
Porumb, vag.	48—50.000 „
Tărâță, vag.	
Făină de grâu maximată, kg.	5.75 kg
„ „ en detail	7.— kg.
Făină zero	10.75 kg.
Fasole vag.	110—116.000 Lei
Mazere vag.	—
Linte vag.	260—295.000 „

DIVERSE

Laptele de vacă, litru	8
Laptete de bivoliță, litrul	10— „
Unt, Kg.	105—120
Ouă, bucata	110—125
Pui, perechea	80—120
Rațe, bucata	100—140
Gâște bucata	250—300

Piața de cereale în țară

BRAILA: orzul 44.000, ovăz 37.000, porumb 45,000, grâu 52.000 Lei vag.

GALAȚI: grâul 52.000, orzul 44.000 porumbul 52.000 Lei vag.

CONSTANȚA: grâul 55.000, orzul 45.000, porumbul 48.0000 Lei vag.

CALARAȘI: porumbul 43—43.500 Lei vag.

OLTENIȚA: grâul 50.000, porumbul 43.000 Lei vag.

BASARABIA: grâul 53.000, orzul 44.000, porumbul 44.500 Lei vag.

Efecte

Din cauza că ieri a fost Duminiaă, bursa lipsește.

Inchiderea de Sâmbătă și deschiderea de azi au adus cu sine scăderi la acțiunile societăților „Astra Română“ „Steaua Română“ și „Concordia“, toate cotând și în streinătate.

Cursurile sunt: „Astra Română„ 12000, „Steaua Română“ 4225, „Concordia“ 3900, „Petrol Block“ 1290, Rom. Belg. de Petrol“ 770, „Creditul Minier“ optate 1985, puii 1290.

In compartimentul bancar toate neschimbate. Asigurările, navigațiile și acțiunile societare se mențin ferme.

„Banca Națională“ 15.300-500 „Banca Românească“ 745·55, „Marmorosch Blank“ ex cupon 910 920

Petrolifere; „Astra Română“ 12.900-13.000 „Concordia“ 3850·3875 „Petrol Block“ 1340 „Româno-belgo de petrol“ 750-760 „Credit Minier“ optate 2020 pui 1330.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2625-2650, „Națională“ 1225 1250, „Generala“ 2725-2750

Societăți: „Ind bext-Buhuși“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400 425, Reșița, 1700- 1710 Reșița pui 1525-1550, Letea 550-575.

No. 9683. E. 1924.

Publicație.

Se aduce la cunostința generala câ în ziua de 2 Aprile 1924 (stil nou) ora 11 a. m. se va ține o licitație la Direcția IV. Reg. a Căilor ferate Române în Cluj pentru aprovizionarea cu imprimate. Oferta se va face: 1. cu hartia C. F. R., 2. cu hartia furnizorului.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sarcini și ori ce alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Inspectia Economatului Calea Victoriei Nr. 53 Cluj, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

3377 **Direcțiunea Regionala.**

Din cauza edificări

Eugen Szabó

î-şi mută magazinul de mode în edificiul provizoriu în faţa Primăriei

Str. Regina Maria

Se atrage atenţiunea On. public asupra preţurilor favorabile de mai jos:

1 metru Carton . .	26 L
1 metru şifon spălat	33 „
1 metru delain de spălat, calitete de tot bună . . .	37 „
Crepoane p. haine de casă, cu modele	39 „
Crepp neted, în toate colorile . . .	37 „
Stofă de lână curată, de 140 cm. lăţime	175 „
Stofă pentru costume bărbăteşti, lăţimea 140 cm.	195 „
Stofe engleze, lăţime de 140 cm. . .	370 „
Stofe covercot p. paltoane şi haine	330 „

Asortiment foarte mare în ultimele noutăţi de stofe engleze pentru paltoane şi costume, mătăsuri pânze de in, garnituri pentru masă, precum şi alte specialităţi de modă, neinşirate aici.

Telefon interurb.:

479.

3069

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in suma de 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

repartizate astfel:

1 câştig	de——	100.000 lei——	100.000·—
1 „	„ ——	50.000 „——	50.000·—
5 câştiguri	„ ——	10.000 „——	50.000·—
5 „	„ ——	5.000 „——	25.000·—
50 „	„ ——	1.000 „——	50.000·—
100 „	„ ——	500 „——	50.000·—
500 „	„ ——	100 „——	50.000·—
1000 „	„ ——	50 „——	50.000·—
3750 „	„ ——	20 „——	75.000·—

5412 câştiguri în valoarea totală de L 500.000·—

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin **10 Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

MICA PUBLICITATE

Domnişoară absolventă a Şcoalei Superioare de Comerţ, care posedă şi limbă maghiară se angajează imediat la o intreprindere technică. Doritoarele îşi vor înainta copiile certificatelor la ziar sub „Funcţionară Technica". 3369

1 Franc - 7 Lei

la Librăria Lepage, Cluj

p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

7

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!

Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi! Preţuri eftine senzaţionale!

Eisenstädter Fülöp si Sotii

(fostul Magazin Lacatos)

Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de cărucivare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucări pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantarul nostru. :-: 3170.

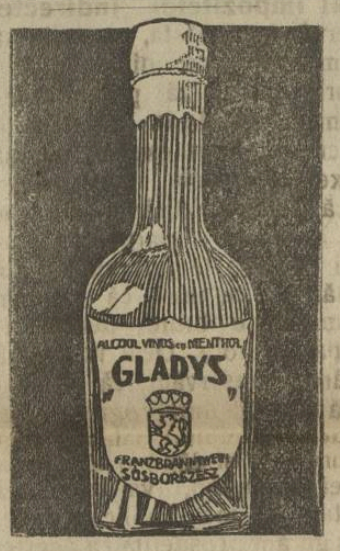

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

CLUJ. 2879-1

Engros ***Mare depozit cu Marfuri*** *En detail*

de la fabricile din ţară şi străinătate!

Noutati de primavara a sosit:

Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston,

Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Pături pentru voiaj,

Pături pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la

1243 ***SuccesoriScherer Carol si Fiul*** Lloyd

Gromen & Herbert

Sucursala Cluj a fabricei de postav din Sibiu:

Cluj, Calea Regele Ferdinand fost (Wesselényi M.-u.) No. 13.

En detail *Engros*

SENZATIA CLUJULUI

!

PENTRU

SESONUL DE PRIMAVARA

Sunt mărfurile Frumoaşe şi Bune Sosite la

MAGAZINUL

MISSIR

Cluj, Strada Memorandului 11. (Unió-u.)

Preturi exceptional de eftine!

Stofe, Matasuri, Marchizeturi, Zefiruri, Shifoane, Stofe p. Mobile, Covoare, Linoleum

Incaltaminte fina

Ultimele noutati!

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1032 — 6 PAGINI ❁ 2 LEI ❁ 6 PAGINI — Mercuri 12 Martie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ L. 598

MAR 74

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Birocratismul din ministere și intervențiile deputaților

Ce cere lumea de la un deputat

— Cu prilejul comunicării dlui deputat I. U. Soricu —

Intr'o ședință a Camerei, d. I. U. Soricu, deputatul cercului Ocna-Sibiiului, a cetit o comunicare pe care ziarele de opoziție, în frunte cu anumita presă, s'au grăbit s-o interpreteze ca o ieșire împotriva guvernului, când de fapt, ea nu cuprindea de cât semnalarea unei stări de lucruri care e aceiași sub toate guvernele.

E vorba anume de birocratismul care stăpânește ministerele noastre și din pricina căruia nicio cerere nu mai poate fi resolvată de cât dacă cetățeanul recurge la sprijinul unei intervenții. Impotriva acestui birocratism s'a ridicat d. Soricu în comunicarea sa aducând în fața Camerei toate neplăcerile pe care a putut să le aibe de pe urma intervențiilor sale ca deputat.

Și e ușor de ghicit câte neplăceri trebuie să aibă astăzi un deputat, dacă ne gândim că aproape nu e chestiune pentru care alegătorul să nu i ceară să intervină la cutare sau cutare minister. Și cum resolvarea celor mai multe chestiuni e legată mai totdeauna de călcarea unei legi, înțelegeți cât de nemulțumit poate să fie un deputat când vede că intervenția lui nu are atâta putere încât să biruie și puterea legilor.

Dar nu din acest punct de vedere ne interesează comunicarea dlui Soricu. Căci analizând bine lucrurile, intervențiile deputaților sînt o calamitate tot așa de mare ca și aceia a birocratismului. Sub pretextul că-și servesc alegătorii, deputații au început să bată la ușile ministerelor și pentru chestiuni care de mult nu mai au nici o legătură cu interesele obștești și nici măcar cu interesele alegătorilor nevoiași cari aceștia, necunoscători ai rosturilor din ministere, au totdeauna nevoie de sprijinul deputatului lor. Dacă s'ar putea face o statistică a tuturor cazurilor în care un deputat își oferă intervenția lui, s'ar vedea cu durere cât de puțin intră în preocuparea deputaților noștri chestiunile de interes obștesc precum și năcazurile alegătorilor nevoiași.

S'a înșelat, prin urmare, d. Soricu când și-a închipuit că, arătând neplăcerile pe care le întâmpină astăzi un deputat, va avea lângă revolta dsale și revolta opiniei pubiice. Lume a știe prea bine care sînt chestiunile care se bucură de obicei de intervenția unui deputat, și deci nu neplăcerile deputaților pot fi aduse ca un argument hotărîtor împotriva birocratismului.

Chestiunea birocratismului trebuia dusă nu în legătură cu intervențiile deputaților, ci în legătură cu imposibilitatea în care se găsește cetețeanul de a răzbate singur într'un minister, fără să facă apel la intervenția unui deputat sau a unui om politic cu influență.

Căci aceasta este marea calamitate împotriva căreia trebuie să ne ridicăm cu toții: **birocratismul care face necesar apelul la intervenții.**

Pe d. Soricu l-am fi dorit deci revoltat nu împotriva birocratismului care nu se pleacă repede și ușor în fața intervențiilor, ci împotriva birocratismului care nu îngăduie ca cetățeanul să iea contact direct cu autoritățile. Căci oricât de zelos ar fi un deputat în intervențiile pe care le face, el nu va putea niciodată să îmbrățișeze toate chestiunile în care sînt angajate feluritele interese ale alegătorilor.

Și atunci, ceia ce trebuie să cerem, e organizarea ministerelor și a serviciilor publice în așa chip în cât cetățeanul să poată dobândi singur resolvarea unei cereri.

D. Soricu și-a exprimat nemulțumirea că intervenției unui deputat nu i-se dă totdeauna atenția cuvenită. Dar ce zice d-sa de hărnia unui cetățean care fiind dată de-a dreptul, fără nici-o intervenție, zace cu lunile în birourile ministerului, pentruca nimeni să nu-i dea nicio atenție tocmai penirucă la spatele ei nu se află nicio intervenție?

Aceasta este buba, — și în ea trebuia să loviască d. Soricu, dacă alături de revolta d-sale vroia să aibe și aprobarea opiniei publice.

Profesorul Jules Guiart la Cluj

Dl Jules Guiart, profesor la Universitatea din Lyon, titularul catedrei de istoria Medicinei la Universitatea din Cluj, a sosit Duminică în Cluj, unde va petrece 3 luni. Dsa își va face cursul în semestrul de vară și va întreprinde în timpul vacanței o serie de cercetări de folklor medical, prin țară. Cursurile se vor ținea în sala de conferințe a Bibliotecii, Miercuri și Vineri între orele 6—7 și vor trata despre „Medicina în sec. XVII-lea" Cursurile vor fi însoțite de numeroase și interesante proecțiuni.

Primul curs va avea loc Vineri 14 Martie, la locul și orele amintite mai sus și el va fi precedat de un mic rezumat asupra serbărilor franco-române din Lyon.

Sperăm că publicul românesc va lua parte în număr cât mai mare la prelegerile distinsului profesor.

D. Victor Antonescu la Madrid

Madrid 10 — Dl Antonescu ministrul României, a prezentat scrisorile sale de acreditare regelui Spaniel.

„Liga drepturilor omului" din Franța și Ungaria lui Horthy

Se știe că Ungaria a cerut Societății Națiunilor un împrumut pentru ridicarea finanțelor sale. Cererea a fost primită cu rezerva ca țările Micei Înțelegeri să-și dea avizul favorabil. Deasemeni Ungaria este ținută să dea anumite garanții că va întrebuința împrumutul pentru refacerea sa financiară și economică, părăsind politica revanșardă pe care guvernele lui Horthy au făcut-o dela terminarea războiului și până astăzi.

Actualul regim politic al Ungariei, care se menține la conducere prin teroare și prin puterea bandelor armate ale lui Héjas nu poate inspira încrederea nimănui. Flimbând mereu prin fața ochilor opiniei publice maghiare mirajul unei Ungarii reconstituite în vechile-i granițe, Horthy stăpânește Ungaria ca un tiran absolut, suprimând orice libertăți publice și înlocuind legalitatea cu teroarea.

Acest regim tiranic a ridicat pretutindeni unde este cunoscut revolta elementelor democratice. Astfel „Liga drepturilor omului" din Franța publică o rezoluție care se rostește în termenii următori:

„In momentul când un împrumut negociat de către Societatea Națiunilor e pe cale de a ridica din nou finanțele Ungariei, „Liga drepturilor omului", reamintind că numai state democratice pot fi membre ale Societății Națiunilor și au titluri pentru a fi ajutate de dânsa, **că în Ungaria amirarului Horthy, libertățile cele mai elementare sunt refuzate adversarilor dictaturei** *și că, în deosebi, confiscarea bunurilor contelui Károly este, după cum a recunoscut-o dl Poincaré, contrarie stipulațiunilor exprese ale tratatelor, cere ca, înainte de acordarea definitivă a împrumutului, Societatea Națiunilor să pretindă dela guvernul ungar garanții reale pentru o reintoarcere la principiile de libertate și de justiție recunoscute de toate statele civilizate".*

Rezoluția „Ligii drepturilor omului" din Franța este foarte binevenită. Ea este menită să deschidă ochii acelora cari, înșelați de propaganda hortystă, s'au arătat în diferite prilejuri atât de binevoitori față de Ungaria amirarului Horthy. Ne pare bine că în străinătate, stările din Ungaria încep să fie cunoscute subt aspectul lor adevărat.

Marea autoritate morală a „Ligei drepturilor omului" din care fac parte cele mai distinse personalități politice și intelectuale din Franța va face desigur ca Societatea Națiunilor să țină seamă, înainte de a acorda Ungariei împrumutul cerut, de rezoluția de mai sus pe care motive foarte temeinice și perfect adevărate o îndreptățesc.

Anchetele noastre

Din nevoile învățământului secundar și primar la Cluj

Singurul loc potrivit pentru liceul de aplicații al „Seminarului pedagogic" este liceul „Statului catolic" asupra căruia statul român are drepturi de proprietate — Istoricul lui

In numărul de ieri al ziarului nostru am amintit că singurul loc potrivit pentru liceul de aplicație al „Seminarului pedagogic", care până azi funcționează strâmtorat 'n „edificiul liceului „Gh. Barițiu" este clădirea cu două etaje a liceului romano-catolic ce aparține călugărilor piariști.

Acest liceu care nu se știe a se intitula „Liceul *Statului* catolic" a fost înființat la 1579. Conducătorii lui călugări au avut întotdeauna față de poporul românesc cea mai dușmănoasă atitudine. Astfel, în 1791 când Românii au înaintat Dietei din Cluj acel vestit „*Supplex libellus Valachorum*", directorul liceului piarist M. Bolla, întrebat fiind, a opinat refuzarea cererilor românești pe „motivul" că Românii sunt... bulgari și chiar dacă ar fi urmași ai Romanilor, ei au fost învinși de Maghiari stabiliți pe aceste meleaguri, și deci nu pot avea drepturi.

Clădirea actuală a liceului s'a zidit de stat din fondul public numit „al studiilor", deci din acelaș fond căruia aparține terenul pe care s'a zidit Universitatea.

La clădire, — deoarece liceul nu se plănuia ca unguresc — au contribuit și particulari, de pildă Episcopul român Bob de la Blaj, care a dat 1800 florini.

Caracterul lui „regesc", deci de liceu de stat, se poate dovedi chiar și cu placa de marmoră roșie ce se vede pe frontispicul clădirii cu următoarea inscripție:

Francisco I. Austr. Imp. Georgio Banffy Gubern. Lyceum Regiuna E redit. Fundi Studi. Cath. Magnificentius reaedif. MDCCCXXI.

In anul 1851 regele Francisc Iosif a înființat 60 burse pe lângă acest liceu, dintre care 38 trebuiau să se dea școlarilor români. Aceste burse însă nu au fost date Românilor deoarece călugării piariști nu au voit să execute voința regelui.

Deși majoritatea elevilor au fost în totdeauna Românii, nu numai că limba de predare n'a fost cea românească, ba la 1889 această limbă care se preda până atunci în mod facultativ, a fost scoasă cu totul din școală și în curând s'a inaugurat cea mai turbată maghiarizare.

Incepând cu anul 1890, cuvântul de „*român*" s'a șters ca noțiune de naționalitate și a fost înlocuit cu batjocoritorul „*oláh*". La cursuri profesorii explicau cu multă râvnă cât de mare rușine este a fi valah! Campania aceasta zilnică a dus la desperare pe mulți școlari români, cari — supuși celor mai neînchipuite presiuni și-au maghiarizat numele și s'au declarat drept Unguri. Astfel în vreme ce în anul 1852, față de 125 școlari români nu erau decât 92 Unguri, în anul 1917 nu mai erau decât 16 români față de 635 unguri.

Este foarte caracteristică la această școală chestiunea evreilor atât de iubiți de politicianii dela Budapesta. La 1860 nu era decât un evreu la liceul catolic. In anul 1918 însă, aflăm 182 evrei față de 59 Români! Și aceasta în Ardealul populat în mod covârșitor de Români și la un liceu creștin!

Dar pentru ce ne-am mira. Doar știm bine că patrioții model în vechea Ungarie au fost Evreii și înmulțirea și întărirea lor era unul din „înaltele interese" ale Statului maghiar.

Liceul „Statului catolic" din Cluj a trecut la 1873 în posesiunea piariștilor cari l-au declarat ca proprietate a lor, deși el a fost înființat de stat și susținut din fondul de studii.

*

S'a făcut o mare greșală nepreluându-se de Statul român acest liceu ce ne aparține din toate punctele de vedere ale dreptății și ale legii.

Neglijându-se acest lucru, el trebue azi să adăpostească în tot cazul și liceul de aplicație al „Seminarului pedagogic" aparținător Universității.

In fața situației de drept a fondului studiilor din Ardeal, care chestiune se deslușește tot mai mult, călugării piariști — pentru a nu pierde cu totul terenul de sub picioarele lor, vor găsi, credem modalitatea de-a împărți edificiul întrebuințat până acum exclusiv de ei cu liceul de aplicație al „Seminarului pedagogic".

Cei în drept însă, au datoria de-a face primii pași pentru realizarea acestui plan și de-a mulțumi cu orice preț trebuințele obștești în ceeace privește necesitățile învățământului secundar.

In numărul viitor vom vorbi despre nevoile învățământului primar la Cluj.

Conflictul ruso-japonez

Londra, 8. — Din Tokio se anunță că guvernul japonez a însărcinat pe reprezentantul său, dela Peking, să se pună în legătură cu reprezentantul Rusiei în scop de a începe tratativele pentru aplanarea conflictului ce s'a ivit în ultimul timp între Rusia și Japonia.

Maşinile unelte „ASTRA“ sunt furnizabile din magazie.

INFORMATII

— **Conferinţa dlui prof. Mehedinţi la Braşov.** Distinsul profesor universitar dl Simion Mehedinţi a ţinut Duminecă la Braşov o conferinţă despre „Trecutul românilor Ardeleni.“ Asupra conţinutului acestei conferinţe vom reveni în unul din numerile noastre viitoare.

— **Darea în judecată a unui notar.** Notarul comunei Măcicaş, dl Kadar a fost mutat în altă comună şi dat în judecata comisiei disciplinare pentru neglijenţă în serviciu şi pentru sentimentele lui ostile statului român.

— **Dela justiţia militară.** Ieri dimineaţă Consiliul de Războiu local a judecat şi achitat pe plutonierul Diaconescu Nicolae dela Cercul de recrutare din Târgu-Mureş, acuzat de luare de mită.

— **Un proces interesant.** Astăzi a început să se judece în faţa Consiliului de războiu local procesul locotonentului de rezervă Cistianu Vasile din Reg. 107 Infanterie, acuzat de desertare şi insulta superiorului.

In acest proces, sunt citaţi ca martori şi doi generali.

— **Improprietărirea funcţionarilor publici.** Dl Primar al oraşului a propus consiliului comunal formarea unei comisiuni care împreună cu delegatul Ministerului de agricultură să studieze chestiunea împroprietărirei funcţionarilor publici cu loturi de case. Această comisiune se va ocupa şi de găsirea modalităţei prin care să se poată recăpăta pe seama primăriei loturile de casă, acordate în anii trecuţi funcţionarilor, dar cari prin înstrăinare au ajuns în posesiunea străinilor.

— **Preţul ouălor.** Pe ziua de azi se observă o scoborâre a preţului ouălor deoarece pe piaţa Clujului ele au fost oferite cu 1.50 lei, de unde acum 3 zile erau 1,70 lei bucata.

— **Alinierea străzii Regele Ferdinand.** In cursul lunei Aprilie vor începe lucrările de aliniare a străzii Regele Ferdinand, la capătul din Piaţa Unirei dărâmându-se cele 9 prăvălii, începând dela magazinul „Luca P. Nicolescu“ până la Biserica Reformată.

— **In chestia spitalului epidemic.** Astăzi dimineaţă a avut loc şedinţa consiliului orăşenesc în care s'a luat în discuţie din nou chestiunea reparării şi amplificărei spitatului epidemic din localitate.

— **Muncitoreşti.** La Inspectoratul Muncii se va fixa zilele acestea contractul colectiv între chelneri şi patroni. De remarcat este faptul că chelnerii au pretenţiuni mari, cări fac ca tratativele să întâmpine dificultăţi.

Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig“ la Administraţia ziarului „Infrăţirea“ şi veţi primi deslusirile necesare.

Pentru Functionari de Stat

civili şi militari, la prezentarea legitimaţiei, Mag. 3372

MISSIR

din Cluj, Str. Memorandului Nr. 11 (Unió-u.) face reducere de **10%** a toate marfurile de manufactura.

— **Dela comisia de impunere.** Comisiunile de impunere a contribuabililor din Cluj vor funcţiona tot timpul lunei Martie. Se atrage atenţia contribuabililor că dacă până la acest termen nu se vor prezenta la desbateri, vor fi impuşi în lipsă.

— **Cercul Ronsard.** Cursurile practice de limba franceză: Semestrul II. Taxa lei 100. Inscripţiile se primesc la dl profesor Pattenotte, Casa Invăţătorilor, camera 5, până la 20 Martie în fiecare zi dela 2—3.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat cu sediul în Cluj, caută persoane cu garanţie cari să se ocupe cu vânzarea biletelor loteriei, oferind remiză bună. Doritorii vor scrie pe adresa Sindicatului.**

— **Subsemnaţii delagaţi** ai Uniunei Ofiţerilor de Rezervă din România pentru organizarea secţiunei Cojocna, au onoare a invita pe toţi domnii ofiţeri de rezervă şi în retragere proveniţi din vechiul regat cât şi din fostele armate streine încadraţi în cadrele de rezervă ale armatei române la constituirea secţiei Cojocna ce va avea loc Duminecă, 17 Martie, ora 11, în sala de şedinţe a Camerei de Comerţ din Cluj, calea Victoriei.

Dr Amos Frâncu, sublt. de rez.
Dr Alex. Simon, maior de rez.
Ricard R. Tuffli, căpitan de rez.

— **Caut elev** *începător, sau cu ceva practică D. Banciu farmacist Sălişte, oferte verbale.* 3380

— **Dela Universitate.** Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că On. Minister al Instrucţiei prin ord. No. 18296, a instituit, pentru lichidarea ultimelor examene restante dela Comisia de examinare din Cluj, o Comisie care va lucra în Cluj subt prezidiul Dlui N. Drăganu, decanul Facultăţii de Litere. In faţa acestei Comisii vor fi admişi le examenul pedagogic şi probele practice prevăzute pentru aceasta, toţi candidaţii cuprinşi în tabloul publicat de On. Minister al instrucţiei cu No. 10975—1923 subt litera A. B. (limba română etc.) şi C. precum şi aceia cari de la această publicaţiune au primit permisiuni speciale. Examenele vor începe după vacanţa Paştilor.

— **Cârciumari pedepsiţi.** Prefectul judeţului Cojocna, Dl Sept. Mureşianu, în inspecţia pe care a făcut-o ieri prin judeţ, a dispus imediat închidere a cârciumei din comuna Deuş unde cârciumarul evreu Schpitz Moritz vindea băuturi spirtoase Duminica. Aceiaşi sancţiune a fost dată de dl Prefect şi în contra cârciumarului evreu Goldenberg din com. Jure.

Cârciumarul Goldenberg a mai fost pedepsit în acelaş timp şi cu 5000 de lei amendă. Aceşti bani vor fi daţi în folosul fondului pentru clădirea de şcoli.

— **Un secretar comunal abuziv.** Ieri dimineaţa s'a prezentat dlui Septimiu Mureşianu, prefectul judeţului Cojocna o delegaţie de peste 50 săteni fruntaşi ai comunei Aghireş, în frunte cu protopopul Ioan Mihalca. Delegaţia a reclamat dlui prefect pe notarul Zeigher Josef din acea comună, care de multă vreme se deda la cele mai josnice abuzuri faţă de sătenii din comună.

Dl. prefect a făgăduit delegaţiei, că pe ziua de 15 crt. se va transporta la Aghireş, pentru a ancheta personal cazul.

— **Donaţiuni pentru construirea catedralei ortodoxe.** La apelul lansat de episcopia ortodoxă locală pentru mărirea fondului de edificare a localului catedralei din Cluj au mai subscris: „Banca Românească“ 100 mii de lei, „Banca Agrară“ Cluj 5000 lei, Banca „Coroană“ Cluj 500 lei, „Banca Agrară“ Beiuş 975 lei şi Uzinele Reşiţa 10 mii de lei.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poştă centrală Cluj. 3373-1

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat,“ ofera publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă.*

Gospodăria Clujului

In preajma campaniei de lucru. Amplificarea uzinei electrice. Până la toamnă se vor isprăvi lucrările apaductului. Repararea străzilor. Chestia edificărilor locuinţelor pentru fucţionari. — Ce ne spune primarul oraşului dl dr. Utalea

Vremea fiind favorabilă, la Cluj campania de lucru de primăvară va începe zilele acestea.

Intr'o convorbire avută cu primarul oraşului, dl dr. Utalea dsa a binevoit să ne spue următoarele, cu privire la proectele pe care le are relativ la lucrările care se vor face, pentru gospodăria oraşului:

Actualmente se tratează chestiunea amplificărei uzinei electrice. Amănuntele asupra fazei în care au ajuns tratativele nu putem deocandată să dăm întru cânt sunt la mijloc interesele oraşului care trebuesc menajate. Este vorba să se stabilească, faţă de ofertele care s'au prezentat, ce avantaje decurg pentru oraş între concesionarea acestei lucrări şi efectuarea ei în regie pe seama primăriei. Lucrările vor costa între 60—70 milioane. In legătură cu amplificarea uzinei este şi chestiunea înfiinţărei tramvaelor electrice, cum şi forţa motrice electrică pentru industriile din Cluj, Dl primar ne spune, că oricare va fi soluţia la care se va opri consiliul oraşului, lucrările de amplificare a uzinei electrice, vor începe neapărat în acest an.

O altă chestiune de mare importanţă pentru oraş este acaee a apei. Dl primar ne declară că amplificarea apaductului a început şi ea va fi terminată cu siguranţă până la toamnă, astfel încât oraşul va fi alimentat complect şi suficient cu apă.

*

Incă o lucrare de gospodărie a oraşului, va fi aceia a reparărei tuturor străzilor. Reţeaua străzilor care vor fi lucrate nu s'a fixat. Lucrările vor începe acolo unde se simte mai multă nevoe. Dl dr Utalea ne declară că pentru aceste lucrări are prevederi bugetare suficiente.

*

Primarul oruşului nostru mai este preocupat de chestiunea edificărei locuinţelor pentru funcţionari. D-sa ne spune că în cursul acestei luni va pleca la Viena pentru a studia cum a procedat primăria acelui oraş, care, cu toată criza care există acolo, a reuşit să creeze cartiere întregi de locuinţi pentru funcţionari. **D.**

No. 10357. E. 1924.

Publicaţiunei.

Se aduce la cunostinţa generala câ în ziua de 3 Aprile 1924 (stil nou) ora 11 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române din Cluj pentru aprovizionare de: diferite imprimate oferta se va face: 1, cu hartia C. F. R. 2. cu hartia furnizorului.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele la Direcţia IV. Reg. Inspectia Economatului Calea Victoriei No. 53, Cluj, unde se vor libera şi formulare pentru oferta.

3379 **Direcţiunea Regionala.**

ŞAMPANIA
ROYAL-CHAMBÉRY
SEC ŞI DEMI-SEC

Reprezentanţi generali: **LAZAR L. SANFT & Co.**
Strada Mărăşeşti No. 2 (fostă Banului) Bucureşti. 3326

Succesorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK

Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

DEGANIN DEGANIN

Cel mai bun praf. pentru distrugerea gândacilor!
Comenzi se primesc pe adresa:
F. A. DEGAN
(Căsuta postala No, 14.) Cluj

Marea revistă săptămânală ilustrată de actualitate

„OGLINDA LUMII“ No. 10

cu data de Sâmbătă 8 Martie 1924 cuprinde o foarte bogată materie lustrată cu 50 vederi şi instantanee fotografice, 50.

Eroii scandalului politic din America.

Fotografia proectului de Crematoriu în Bucureşti. Instantee dela concursurile sporturilor de iarnă

Femeii din lumea mare chelneriţe de hotel. — Biroul zbător. — Concert de orgă în stradă. — Dinţi crescuti în orbita ochiului. — Ice boat ul. — Inlocuirea trenului prin patine cu roţile — O curioasă tradiţie în Anglia. — Pompieri în franc, joben şi mănuşi albe. — Pericolele curelor de slăbire. — O exroziţie vie de bijuterii. — Un arc de triumf din dinţi de elefant. — Capra cu coarne la picioara. — O principesă hoaţă. — Fotografia unei stafii. — Moda unghiilor pictate. — Un concert radiofonic pentru câini. — Un pianist ciung. — Champioanele şahului. Moda peruc lor din fire de arcint. — Un călugăr cu 509 nepoţi. — Ce mai mare catearală din lume. — Regele escrocitor. — Miscarea naţionalistă din India. — O nouă pedeapsa în Rusia — Pagina jocurilor cu numele deslegătorilor.

5 Lei 16 pagini ilustrate Lei 5

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

La vitrina librăriei

Cărți noui:

„Gheorghe Lazăr“ de G. Bogdan-Duică

ruditul profesor al Universi- noastre, dl G. Bogdan-Dui- ne-a dat în colecția de me- ii ale Secțiunii literare a Aca- niei Române, o monografie de re importanță despre dascălul elean Gh. Lazăr. In prefața ții sale, d. Bogdan Duică ne ne că cu toate cercetările ute asupra lui Lazăr, viața lui nâne

„un schelet care trebuie îmbrăcat mușchi și piele și înzestrat cu duhul pentruca omul să fie om întreg.“

Dl Bogdan-Duică face acest cru cu prisosință, întrucât stu- ază pe Lazăr nu pentru amă- untul biografic — pe care totuși u-l neglijează — ci pentru a-i escifra personalitatea.

In primele opt capitole ale ății, se studiază viața lui Lazăr până la ajungerea lui în Viena. n aceste capitole găsim interesante relații asupra organizației școlare de atunci și asupra mediului în care a trăit Lazăr până la plecarea lui în Viena. Scrutând cauzele cari l-au făcut pe Lazăr să părăsească dreptul și să se înscrie la teologie. Dl Bogdan Duică arată că Lazăr, după ce ascultase cursul de drept natural al lui Fartini, asculta cursul de drept național al lui I. B. Winkler din care

„depindea, desigur în chip perfect dreptul ardelenesc și simțea ce nedrept era acel drept cu poporul său“,

Aci dl Bogdan-Duică bănuește criza morală în sufletul lui Lazăr, care l-a făcut să părăsească dreptul cu care *„mult bine nu putea face poporului său“*, ca să se înscrie la teologie, ca preot putând să devie un mângâitor și sprijinitor al acestuia.

In capitolele în cari se descrie viața lui Lazăr la Viena, Dl Bogdan-Duică, bazat pe cercetările făcute asupra cărților ce le-a citit Lazăr și asupra ideilor politice, culturale i filosofice și literare în mijlocul cărora a trăit conchide că **„nici ortodoxismul nici catolicismul pur nu-și pot însuși figura lui Lazăr.“**

In restul studiului, dl Bogdan-Duică ne conduce mai departe pe calea vieții dascălului neamului, făcând interesante digresiuni asupra mediului găsit de Lazăr în Principate la trecerea munților, pe drumul *bătut* și de alții înaintea lui și asupra școalelor din Muntenia. Școala lui Lazăr este tratată în câteva capitole, ca apoi, cu un capitol asupra școlarilor săi și cu unul asupra caracterului lui Lazăr, să ajungem la ultimul capitol în care ni se povestește sfârșitul lui.

La terminarea studiului propriu zis, dl Bogdan Duică ne dă în „Anexe“ documente interesante referitoare la chestiunile tratate.

Principii de drept constituțional de Ion N. Stambulescu.

In editura „Cărții Românești“ a apărut zilele aceste o interesantă lucrare a dlui Ion N. Stambulescu, procuror general la Curtea de Casație. Lucrarea e intitulată „Principii de drept Constituțional“. In lucrarea dsale, dl Stambulescu ne dă pe lângă un istoric scurt dar concis al dreptului constituțional al țării noastre, explicarea principiilor puse de noua constituție a României. Cartea dlui Stambulescu fiind până acum unicul comentar al nouei constituții, umple un simțit gol.

Scrisori din Gilău

— Un festival artistic —

Sâmbătă seara la ora 8, a avut loc în sala festivă a școalei primare de aici un festival artistic bine reușit, urmat de dans, aranjat pentru ca din venitul realizat să se augmenteze biblioteca școalei primare de stat.

Serbarea s'a început cu un bine simțit cuvânt de deschidere, rostit de dl dr Ștefan Șerban, prim-pretor, care a arătat că pentru întărirea școalelor românești trebuie să lupte fiecare cetățean, întrucât statul are prea multe sarcini. A urmat un cor bărbătesc condus cu precisiune de inimosul protopop al Gilăului, iar apoi dra Viorica Costea a declamat cu mult talent poezia „Rugămintea din urmă“ de Lermontov, în versiunea românească alui Gh. Coșbuc. Alte două bucăți cântate de corul din Gilău au precedat un hazliu monolog bine spus de dl V. Costea.

Punctul culminant al serii a fost celebra comedie alui Molière, „Doctorul fără voie“ jucată de diletanți locali. Rolurile au fost susținute de dna Cornelia Cornelia dr Șerban, dna Eugenia Hodor și dra Eleonora Suciu și de dnii dr Sabin Maier, Vasile Hodor, dr Ștefan Șerban, Uițu Stan, Iosif Chinda, Constantin Nițescu și Ioan Tulbure Toți interpreții și-au dat silința ca reprezentația să fie cât mai reușită.

După această comedie, a urmat aria „Siciliana“ din „Cavaleria Rusticană“ cântată cu o melodioasă voce de dra Margareta Mihali din Cluj, acompaniată în mod artistic la violoncel de dl căpitan Chendi dela Siguranța din Cluj, apoi doina „Pe calea Oltului“ și „Scenă pastorală“ de Ceaikovsky, cântată la pian de dra Elisabeta Mihali, la vioară de dl I. Platz și la violoncel de dl C. Chendi. S'au mai declamat două poezii, una de dra V. Costea, alta de către dl dr Maieru, iar corul a încheiat bine reușita parte artistică a serbării, urmând apoi dansul.

La această serbare au luat parte aproape 60 persoane din Cluj, precum și toți intelectualii din Gilău și jur, așa că sala a fost neîncăpătoare pentru numerosul public.

Reușita materială a festivalului este atât de mare ca cea morală, adunându-se o însemnată sumă de bani. Intelectualii din Gilău, în frunte cu prim-pretorul dr Șerban, merită toată lauda pentrucă prin această serbare ne-au dat dovadă că societatea românească de acolo, este solidară când e vorba de cultură și artă, nelăsându-se stăpânită de micile patimi politice.

Coresp.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 2744-6

PRESA MAGHIARA

„Grea problemă“

este chestiunea minorităților — se tânguiește „Brassói Lapok“, organul dela Brașov al partidului maghiar. Ar trebui că nici să nu existe problemă minoritară în România. Dar nu în așa fel, ca totul să fie românesc în nume, în limbă, în cultură și putere, ci ca toată lumea să'și asume conștiința ce îndeamnă la fapte înălțătoare a acestei cetățenii.

Când există egalitate de drept, dispar divergențele între națiuni.

Dacă în Elveția Germanul, Francezul și Italianul sunt una în serviciul patriei lor, pentruce nu poate fi aceiași situație între Ungurul, Germanul, Românul, Bulgarul și Rusul din România?“

— Pentru ce nu'și servesc patria minoritățile dela noi la fel cu națiunile din Elveția, aceasta să întrebe „Brassói Lapok“ pe instigatorii minorităților dela noi. Căci nu noi doar le alimentăm iredentismul, reaua voință și boicotul față de tot ce e românesc...

— Vrăjitorii japonezi — continuă confratele — după cum se spune, taie în bucăți copii, aruncă membrele tăiate în aer, iar copii recad la pământ întregi și teferi. La astfel de scamatorii vor să se dedea și politicianii noștri, cari după ce au tăiat în bucăți societatea, intenționează să reunească singuratecile membre. Unitatea pe care vor ei să o realizeze din membrele minoritare, este una contra naturei, cu neputința și un non-sens.“

Suntem și noi convinși că șovinismul conducătorilor partidului maghiar, refractar oricărei încadrări sincere în statul român este un lucru pe care nici mult lăudații vrăjitori japonezi ai lui „Brassoi Lapok“ nu l'ar putea schimba.

Un ziar maghiar despre școlile evreilor din Sătmar

Ziarul maghiar „Szatmár“ scrie următoarele:

„Poliția a anunțat că în oraș funcționează foarte multe școli evreiești talmudice numite “cheder“, care nu corespund cerințelor pedagogice, higienice și administrative.

In urma acestui denunț, dl dr. Bolchiș, medicul orașului, dl inspector Dariu Pop, inginerul orașului Kőröskényi Jenő, iar din partea poliției dd. Bottyán János, Hermann Oszkár și Juugsz János, au inspectat aceste școli „cheder“ și în consecință au dispus închiderea tuturor acestor școli din orașul Satu-Mare, unele definitiv, altele până la înlăturarea lipsurilor constatate.

In afară de școala din str. Petru Rareș, care este exemplară, la celelalte nouăsprezece școli s-a aflat că ele se găseau în cea mai scandaloasă stare higienică, așa că funcționarea lor nu se poate îngădui fără radicale schimbări. Altele însă, în urma revoltătoarelor stări de lucruri au trebuit să fie definitiv închise.

In strada Decebal de pildă s'a aflat o școală de răspântie într-un hal demn de un subiect de roman de senzație.

Locuința care servea drept școală era înconjurată de o murdărie îngrijorătoare, așa că nu te puteai apropia de decât cu cea mai mare băgare de seamă.

La intrarea școlii se afla o fântână deschisă.

In odaia de cursuri s'au aflat două paturi descoperite, pline cu albituri murdare; în ea domnea o putoare de nesuferit, pe podele se afla murdărie omenească, iar într'un colț, un lighean cu apă murdară.

La altă școală s'a găsit un bolnav în pat, iar în alt loc, învățătorul avea ochii cu trachomă.

Comisiunea a mai constatat că deși fiecare învățător evreu aveau la îndămână dovada că este cetățean român, cea mai mare parte din ei nu vorbea altă limbă decât cea a jargonului evreiesc.

Este de neînchipuit — scrie cu ... tot dreptul ziarul maghiar — că acești oameni să fi trăit atâta vreme aici, câtă este nevoe pentru câștigarea cetățeniei și totuși să nu fi învățat ... UNGUREȘTE“ (!)

Precum vedem, invazia în țară a evreilor din Galiția este privită ca o mare primejdie chiar și de ungurii din nordul Ungariei.

*

Datoria autorităților nu trebue să se mărginească la închiderea școlilor evreiești ce s'au dovedit focare de infecție, ci ele trebue să expulzeze în cel mai scurt timp din țară tot puhoiul de străini cari și-au câștigat dovezile de cetățenie în felul știut de toți oamenii cinstiți: prin fraudă.

Dificultățile construcțiilor școlare în Ardeal

S'a primit cu multă plăcere de către publicul ardelean, propunerea făcută de guvern prin organele sale administrative, relativ la edificarea unui număr cât mai mare de școli primare în satele cari până acum au fost lipsite de binefacerile culturii. Toți au mare încredere în spiritul de jertfă al publicului și se crede, că cu timpul, problema învățământului nostru primar va căpăta o soluție cât se poate de fericită, dată fiind necesitatea resimțită în multe sate a învățământului românesc.

Guvernul, pentru la veni în ajutorul învățământului, a luat dispoziția ca tot lemnul necesar construcțiilor de școli să fie dat gratuit din pădurile Statului, iar în vederea începerii campaniei de lucru, s'a acordat câte un credit inițial după nevoile locale.

Aceste măsuri au fost luate pentru Ardeal și celelalte provincii, avându-se în vedere sacrificiile făcute de populația vechiului regat, unde prin solicitudinea tuturor cetățenilor s'a putut clădi un număr de 4000 școli primare.

Proectul guvernului a început să fie pus în practică prin diferite apeluri și măsuri luate în acest scop, și administrația caută prin toate mijloacele ca opera de construcții școlare să fie înfăptuită cât mai repede, pentru ca până în toamna anului curent să se clădească cât mai multe școli. Avem toată încrederea în spiritul de jertfă al românilor ardeleni în ceeace privește chestiunile culturale, și nu ne îndoim că toată suflarea românească va pune cărămidă peste cărămidă pentru realizarea în mod cât se poate mai fericit al acestei chestiuni.

*

In Ardealul oprimat de veacuri însă, unde cultura românească a fost înăbușită din față, unde se găsesc regiuni cu totul sărace și lipsite chiar de strictul necesar, chestiunea învățământului nostru primar capătă cu totul o altă față și e necesar să fie studiată cu totul din alt punct de vedere. Nu punem la îndoială bunele sentimente ale românismului ardelean, și avem toată convingerea că toți acei ce simt românește vor căuta să contribue cu cât mai mult posibil pentru aducerea la îndeplinire a proectului emis de guvern. Se naște însă o problemă locală, care nu trebue neglijată și care merită toată atenția din partea acelora ce sunt chemați să o înfăptuiască.

In Ardeal sunt naționalități diferite: Unguri, Sași, Secui, Evrei și astăzi cari se consideră ca maghiară, și care au tot interesul ca elemeniul cultural românesc să fie cât mai redus. E inadmisibil ca majoritatea elementelor sireine existente în prezent pe teritoriul Ardealului și al Banatului să contribue la opera de clădiri școlare de Stat, cu atât mai mult cu cât elementele minoritare mai au de întreținut școlile lor confesionale, pentru cari în primul rând trebue să contribue.

Suntem informați că foarte mulți minoritori caută pe toate căile să împiedece realizarea intențiunilor frumoase ale guvernului, crezând că fac un deosebit serviciu națiunei lor, îndemnând populațiunea la o cât mai mare opoziție la înlăptuirea operii de clădiri școlare de Stat. De aceia, pe lângă impozitele azi în vigoare, ar fi nimerit să se institue un nou impozit cu caracter additional, calculat între 5—10 la sută, asupra actualelor impozite și care ar realiza sume destul de însemnate. Cu acestea s'ar putea acoperi diferitele necesități reclamate, și s'ar obliga fiecare cetățean să contribue în măsura situației sale materiale la opera de clădire de școli.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 12 Martie 1924

CINEMA SELECT
Nava
Poem adriatic după operă lui D'Anunzio. In rolul principal IDA RUBINSTEIN.

CINEMA URANIA
Circul Demon
Tablou din viață în 5 acte. In rolul principal L. Claire și Carol de Vogt

CINEMA APOLLO
Puntea Suspinelor.
Seria II.
Cosală dramă în istorică 4 serii și 20 acte. In rolul principal: LUCIANO ALBERTINI. Senzație mondiă de film!

Hârtie **Lichtpaus** *pozitiv-negativ* I-a
2744-1 la librăria LEPAGE Cluj.

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Scrisori din Bolgrad (Basarabia)

O victimă a datoriei

Moartea tragică a Sublocotenentului Iancu I. Paul din Reg. 3 Vânători

— Cum s'a întâmplat nenorocirea — Inhumarea —

După cum am anunţat într'unul din numerile trecute ale ziarului nostru, Luni 3 Martie la ora 11 a. m., pe câmpul de exerciţii a Reg. 3 Vânători, la Bolgrad, şi-a găsit moartea sublocotenentul Iancu I. Paul, căzut jertfă a datoriei, la postul de comandă.

Dăm astăzi amănunte complecte asupra acestei tragice întâmplări.

In dimineaţa zilei de Martie, ofiţerii reg. 3 Vânători erau adunaţi pe câmpul de tragere de lângă Bolgrad, pentru a face exerciţii cu recruţii şi a le arăta efectele diferitelor explosibile.

La orele 11 trebuia să se facă exerciţii de tragere cu tunurile mici „Aseu", exerciţii cu conducerea cărora era însărcinat sublocotenentul Iancu I. Paul primele două lovituri de tun au fost trase cu preciziune. După care urma să se tragă al treilea şi ultimul.

La tragerea celui de-al treilea proectil, sfoara de care trăgea sublocot. Paul şi prin care urma să facă percuţia proectilului, s'a rupt iar proectilul n'a luat foc. Ofiţerul apropiindu-se de tun, a legat sfoara, a tras, dar şi de data aceasta sfoara s'a rupt iar proectilul n'a luat foc. Legând a treia oară sfoara, şi trăgând, ea s'a rupt din nou producând de data aceasta o percuţie, insuficientă însă pentru ca explosibilul să ia foc. Sublocot. Paul, care cunoştea bine această armă, ca precauţie s'a tras deoparte aşteptând 7 minute. Văzând ca nici după cele 7 minute nu se produce explozia, ofiţerul s'a apropiat din nou de tun pentru a lega sfoara şi a trage a patra oară. In timp însă ce lega sfoara proectilul a explodat, făcând tunul praf. Sublocot. Paul, care se găsea în imediata lui apropiere a fost lovit mortal în cap, picioare şi braţe. Moartea i-a fost fulgerătoare.

*

Odată cu nefericitul ofiţer au mai fost grav răniţi un plutonier-major şi 4 soldaţi.

Ce a stabilit ancheta

Ancheta a stabilit că proectilele au fost date la unităţi cu pulberea complect descompusă. S'a stabilit că nu se poate atribui nici cea mai mică negligenţă sublocotenentului Iancu Paul, şi că toată răspunderea cade asupra celor cari fără o examinare serioasă au încredinţat regimentului proectile şi pulbere de cea mai proastă şi veche calitate.

Corpul sublocotenentului Paul a fost depus în Catedrala din Bolgrad, fiind plâns de toată ofiţerimea şi populaţia din Bolgrad.

La Biserică au slujit toţi preoţii din Bolgrad.

La serviciul divin au luat parte familia defunctului toate regimentele din oraş, toate şcolile şi oficialităţile cari au depus flori pe catafalc.

In biserică au vorbit: Primarul oraşului, protopopul din Bolgrad şi 3 ofiţeri, toţi arătând meritele militare şi sufletul bun al sublocot. Paul, care îşi câştigase în Bolgrad simpatiile tuturor.

Inhumarea

La ora 3 p. m. sicriul a fost aşezat pe un afet de tun tras de 8 cai. S'a format un impunător cortegiu din toate regimentele şcolile, autorităţile şi populaţia din Bolgrad şi trupul neînsufleţit al tânărului ofiţer a fost transportat la gara din Bolgrad şi de aci, cu trenul, la Iaşi, unde a avut loc înmormântarea.

In gara Iaşi aşteptau două compănii de onoare, o delegaţie a ofiţerilor din garnizoană, profesorii liceului Naţional din Iaşi unde sublocot. Paul îşi făcuse liceul, şi donă muzici: muzica Reg. 13 Inf: şi fanfara liceului Internat.

Sâmbătă la ora 11 a avut loc inhumarea Sublocot. Paul la cimitirul „Eternitatea" din Iaşi, lângă fratele său Alexandru, mort în anul 1919.

Coresp.

Cum eludează minoritarii legea

Limba românească nu mai este întrebuinţată pe firme

Este cunoscut ordinul dat de autorităţi, în sensul căruia firmele diferitelor intreprinderi se vor scrie numai în limba statului, iar cei ce vor întrebuinţa altă limbă vor trebui să plătească o taxă mai urcată.

Mulţi dintre cei ce sunt obligaţi a pune firme, pentru a eluda acest ordin, nu mai scriu decât numele pe firmă, neindicând ce anume afacere învârte cel indicat.

Astfel am văzut la două farmacii din oraş înscripţia simplă de *„Dr. Biró"* şi *„Lukacs"*.

Cauza pentru care proprietarii acestor farmacii nu şi au indicat pe firmă şi ocupaţia, este faptul că atunci ar fi trebuit să scrie românește „Farmacia Y. ori X.", lucru pe care şovinismul lor desigur că nu'l îngădue

Cum legea sanitară, şi alte legi, prevăd clar că trebue să se indice şi ocupaţia, numiţii farmacişti trebuie să fie siliţi a respecta această legei. Căci îşi poate închipui ori cine, că fiind vorba de un grav bolnav, pentru care se cer peste noapte medicamente, nici un cetăţean mai de la marginea oraşului n'ar şti că farmacia este acolo unde scrie lapidar *„Dr. Biró"* ori *„Lukács"* . . .

Chiar din acest motiv, fapta acestor farmacişti pe lângă că este antiromânească şi în contra legilor, mai este şi antiumană lucru pentru care ar trebui să se sesizeze şi „Asociaţia farmaciştilor.

STANIOL REPR. SI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE
CLUJ. CERETI OFERT. 5

Scurt „Metallum"
este cel mai bun bec. Lloyd 2

NOUILE CONSTRUCŢII de şcoli primare în jud. Cojocna

Lucrările pregătitoare — Vizita făcută de dl Prefect ieri şi alaltăeri prin judeţ — Cum privesc sătenii noua campanie de construcţii de şcoli — In ce comune se vor clădi şcoli în vara aceasta

In vederea începerei nouei campanii de lucru pentru construirea de şcoli primare în jud. Cojocna, d. Sept. Mureşeanu, prefectul judeţului, a început eri inspecţiile în cele 40 de comune în cari, s'a hotărât, ca chiar în anul acesta să se construiască câte o şcoală primară.

La aceste inspecţii, d l prefect merge însoţit de revizorul şcolar al judeţului, d-l Basil Poruţiu.

Astfel, pe ziua de eri, d-l prefect a vizitat comunele: Chintău, Deuş, Buda-Veche, Sânmărtin, Iara, Borşa, Ujfalău, Şinteu, Băbuţ, Covaci şi Cătunul Cionca.

In toate aceste comune d-sa a stat de vorbă cu toţi fruntaşii satului în chestiunea construcţiilor de şcoli.

Peste tot, locuitorii au fost găsiţi, bucuroşi şi gata la orice jertfe pentru realizarea înzestrărei comunelor lor cu şcoli.

In multe din aceste comune, locuitorii au şi început să scoată piatra din cariere şi să o fasoneze.

In cursul săptămânei acesteia se vor tăia din pădurile statului toate materialele lemnoase necesare şcolilor ce se vor construi.

Locuitorii s'au arătat gata să contribue şi ei cu munca lor şi cu bani la accelerarea construirei şcoalelor.

Este interesant faptul că locuitorii din multe comune, cari au şcoală, dar care e prea mică sau prea veche, vin zilnic la d. prefect Mureşanu rugându-l să le facă şi lor chiar în anul acesta o nouă şcoală, oferindu şi tot concursul pentru îndeplinirea dorinţei şi nevoiei lor.

In comuna Băbuţ, dl Prefect însoţit de primpretor şi de revizorul şcolar al judeţului, a asistat şi la o şezătoare organizată de învăţătorul de acolo.

Aci, dl Mureşianu a rostit o caldă cuvântare poporului adunat, arătând importanţa seratei şi foloasele învăţământului.

La finele şezătorii s'a făcut o colectă adunându-se suma de 5000 lei care va fi începutul fondului din care se va clădi o şcoală în Băbuţ.

In drum spre Cluj, a eşit înaintea dlui Prefect o delegaţie de săteni din cătunul Cionca, unde sunt vre'o 40 de elevi, solicitându-l să ia măsurile necesare pentru ca tot în anul acesta să se poată clădi şi în Cionca o şcoală. Dl Prefect a promis delegaţiei că le va satisface cererea. Azi, dl prefect a vizitat tot în acelaş scop, comunele Sân Nicoară, Apahida-Răchitău, Mărişel şi Măguri.

Aceleaşi inspecţii şi lucrări au început în întreg judeţul şi sunt făcute de primpretori, subrevizori şi delegaţi ai judeţului.

Cari sunt comunele în cari se vor clădi şcoli în vara aceasta

In consfătuirile cari au avut loc la prefectura judeţului, în ultimul timp, s'a întocmit un tablou al comunelor în care se vor clădi şcoli primare chiar în vara aceasta. Iată numele acestor comune: Castrada, Lăpuşteşti, Stana, Tăuţ Ardeova, Sfăreş, Lunca Vişagului, Tic, Stobor, Babiu, Baica, Adalin, Arghiş, Băbuţ, Sân-Martin, Măcicaş, Deuş, Coaci, Feiud, Apahida, Surmurduc, Sân-Nicoară, Bonţida, Petca, Băgaci, Belchieş, Bothaza Tothaza, Ţâgşor, Otosfaia, Sopter, Tibulend, Seplac, Lumpert, Băiţa şi Tiaca.

Acestea, în judeţ. In Cluj se vor clădi alte două şcoli primare: una la Cordoş şi alta la Mănăştur.

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Gloria
BERE NUTRITIVA DIN MALTI DUBLU
Produs Special
Fabricei de Bere S. A. din Turda

SENZATIA CLUJULUI
!
PENTRU
SESONUL DE PRIMAVARA

Sunt mărfurile Frumoaşe şi Bune Sosite la
MAGAZINUL
MISSIR
Cluj, Strada Memorandului 11. (Unió-u.)
Preturi exceptional de eftine!
Stofe, Matasuri, Marchizeturi, Zefiruri, Shifoane, Stofe p. Mobile, Covoare, Linoleum

Incaltaminte fina
Ultimele noutati!

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Cum se aplică legea impozitului pe lux şi pe cifra afacerilor

In diferite rânduri şi situaţii am avut ocaziunea să constatăm că legile referitoare la impunere nu sunt aplicate în sensul lor strict, ci paragrafele fiscale se întrebuinţează după bunul plac al organelor executive. Ori, acest fapt poate numai dăuna prestigiului forurilor chemate să supravegheze aplicarea dreaptă a legii fiscale, el aducând cu sine şi o dezorientare complectă a comerţului şi industriei, cari nu mai ştiu pe cine să respecteze: legea sau organele executive ale acestei legi. Un caz în contrazicere flagrantă cu dispoziţiunile legii impozitului pe lux şi cifra afacerilor, este, că de câtva timp controlorii financiari obligă pe comercianţi, meseriaşi, industriaşi de a introduce în registrele lor şi vânzările făcute în cont. Ori, această dispoziţie este samovolnică căci iată ce zice legea impozitului pe lux şi cifra afacerilor din anul 1921, la pag. 26. Articolul 32, alineatul 1: *„Pentru persoanele cari vând mărfuri, bunuri, alimente sau obiecte de orice fel în sumele încasate* **în mod efectiv** *din vânzare, se va face vărsarea, respective plata % corespunzător“.*

Legea spune deci clar că se vor întroduce în registre numai acele sume cari au întrat în cassă efectiv. Presupunerea contrară n'are înţeles, căci a vinde în cont, înseamnă a efectua o vânzare a cărei contravaloare nu este încă încursă, existând deci posibilitatea ca ea nici să fie politică (caz de faliment, etc.) Comerciantul, având suma notată în registru, trebuie să plătească procentul respectiv, pe cifra afacerilor, care în multe cazuri este destul de considerabil, dacă mai ales am lua în considerare şi dobânda pe care ar da-o suma aceasta vărsată fiscului. Această chestiune trebuie tranşată în sensul legii în vigoare, care este precisă şi nu poate da deci loc la interpretări greşite în felul celor de faţă.

A doua chestiune, tot în legătură cu recentele dispoziţiuni ale controlorilor financiari este, că ei obligă pe vânzători de a nota în mod amănunţit sumele încasate, şi atunci când acestea sunt sub 100 Lei. Legea însă zice: articolul 35. alineatul b, rubrica 3: *Totuşi vânzările făcute pe bani gata şi pe sume mai mici de 100 Lei vor putea fi înscrise global la sfârşitul fiecărei zile.* Cred că această dispoziţie este destul de clară pentru a fi interpretată altfel. Nu se poate obliga comerciantul sau industriaşul — de pildă cel dela târgurile obicinuite de a înscrie vânzarea făcută de 190 lei în cifre detailate, când această cifră se compune dintr'o sută de unităţi, reprezentând — poate — fiecare unitate cifra vânzării detailate. Costul blocului ar întrece atunci câştigul.

Aceste dispoziţiuni ilegale trebuesc deci revocate, iar legea aplicată în senzul strict al dispoziţiilor cuprinse în ea.

In felul acesta se va normaliza impunerea şi totodată va creşte şi încrederea în justa aplicare a legilor. *Raco.*

Recolta anului 1923 în Cechoslovacia

Statul vecin nouă a avut în anul 1923 următoarea recoltă, în chintale: 8,642,971 (8,230.104) grâu de iarnă; 1,216.160 (920.150) grâu de vară; 13.300.939 (12.812.097) săcară de iarnă; 247.664 (167.258) săcară de vară; 86.182 (88.679) orz de iarnă; 11.884.746 (10.003.336) orz de vară; 13.308.014 (10.385.814) ovăz; 2.697. 758 (2.510.764) porumb; 134.995 (115.750) fasole; 360.145 (250.438) mazere; 52.464 (34.578) linte; 671.401 (517.716) măzăriche pt. sămânţă; 159.714 (127.908 fasole furajeră; 47.847 (42.516) rapiţă; 78.754 (55.204) mac; 128.716 (125.789) fibre de in; 91.914 sămînţe de in; 96.057 (94 431) fibre de cânepă; 62.784 (51.522) seminţe de cânepă; 30.423 hameni; 1,673.008 (2.055.754) cartofi de sezon; 60,569.739 (88.635.861) cartofi de toamnă; 1,437.885 (1,436.583) cicoare; 60.243.689 (52.401.492) sfeclă de zahăr; 25.900.344 sfeclă de furaj; 4,253.553 (4,161.513) varză; 29.719.342 (20,568·983) trifoi de tot felul; 219.544 seminţe de trifoi; 7,318.131 (5,768.815) nutreţverde; 3,429.996 (2,475.143 fâneţ supus rotaţiunei, şi 49,628.608 (37,488.550) fâneţ permanent.

Statisca de mai sus ne arata o producţie cu mult mai mare în anul 1923 faţă de anul 1922. Totodată putem constata că Cehoslovacia lucrează tot mai intensiv pământul, lucru ce se invederează din cifrele din paranteză din 1922, cari sunt mai mici faţă de cantitatea arătată pe anul 1923.

Faptul că Cehoslovacia îşi intensifică producţia agricolă indigenă, demonstrează voinţa de a deveni întru câtva indepedentă din importul din statele agricole învecinate.

Producţia mondială a grâului

Faţă de statisticele asupra producţiunei grâului din 1923, se observă o creştere de producţie de 18 la sută în anul 1923, adecă suprafaţa cultivată în acest an a fost peste 86.2 milioane hectare faţă de 83.7 din 1913. In calculul pe anul 1923 nu intră Rusia, despre a cărei situaţii nu sunt date precise.

Dela 1 Aug. 1923, cantităţile disponibile de grâu se cifrau la 190 milioane chintale. După calculul Institutului intern de agricultură se vor putea exporta dela 1 Aug. 1923 până la 31 Iulie 1924 aproape 270 milioane chintale grâu. Trebue observat că se duce o luptă aprigă între Statele Unite şi Canada pentru predominarea pieţei mondiale de cereale. După toate aparenţele, va eşi învingătoare Canada.

Privirile sunt îndreptate atente asupra Rusiei, care pe viitor îşi va relua locul avut pe piaţa grâului.

De vânzare

în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucătărie, baiă şi grajd ocupabile acuma. La Hida (Hidalmás) casă de familie, 3 camera, bucăterite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa:

Coloman Dunky,
CLUJ, Piaţa UNIRII. Nr. 10

BURSA

Martie 11.

Leul la Zürich . . . 3·02½
la Paris . . . 13·80

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	32·85
1 franc francez — —	„	6·70
1 dolar — — — —	„	188½
1 liră sterlină — — —	„	814
1 liră italiană — — —	„	8·00
1 coroane cechă — —	„	5 48
1 Leu = coroane austriace	„	374
1 Leu = coroane ungare	„	470
1 dinar — — — —	„	—·—

Bucureşti

Zürich — — — — —	32·70
New-York — — — —	188½
Londra — — — — —	813
Paris — — — — — —	6·75
Milano — — — — —	7·95
Praga — — — — —	5·49
Belgrad — — — — —	—·—
Bupapesta — — — —	—·—
Viena — — — — —	—·—
Varşovia — — — — —	—·—

Zürich

Bucureşti — — — — —	3·02½
New-York — — — —	58·1
Londra — — — — —	2478
Paris — — — — — —	21·10
Milano — — — — —	2375
Praga — — — — —	16·77½
Belgrad — — — — —	—·—
Viena — — — — —	81⅛
Budapesta — — — —	80
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Svonul răspândit despre infiinţarea unei burse la Cluj şi la Timişoară se discută cu aprindere. Părerea generală este ca aceste bursa trebuesc să ia fiinţă cât de grabnic ele având ca rezultat o organizare mai intensivă şi mai sistematică a vieţei economice din Ardeal şi din Cluj mai ales care ar deveni un important centru economic. Cât priveşte compartimentele pieţii, se observă puţină animaţie. Piaţa ferului înregistrează ştirea bună că Industria Sârmei din Câmpia Turzii şi-a instalat motoare noui moderne cari o vor pune în situaţia de a aproviziona ţara întreagă cu fabricatele produse acolo. Piaţa vitelor şi a porcilor calmă. Aprovizionarea cu porci stagnează. Vite se aduc puţine. Fânul a ajuns să fie 220—260 suta kg. Maţele sunt în căutare. Piele uşoare au aflat o urcare de câteva puncte.

CARNE

TAIATĂ		VIE la kg.	
Vită	20 lei kg.	Boi pt export	28-32
Viţel	20 „ „	Boi p. tăiat	14-20
„ mijl.	26-28 „	Vaci	12-18
Porc	39-40 „	Viţel mânz.	12-18
Grăsime	68-70 „ „	„ sug.	800-1500
		Porc pt carne	34-36
		Porc pt. grăs.	40-43
		Purcei la îngrăşătoare	43

PIEI

	pro kg.
Piei de vţel de lapte până la 7 kg.	66—68 Lei
Viţel dela 8—16 kg.	46—47 „
„ „ 16—25 „	45 „
Vită dela 26 kg. în sus	42—43 „
Bivoliţă până la 8 kg.	42 „
Pittlinge dela 16—25 kg.	32 „
Bivol dela 20 Kg. sus	36—37 „
Seu brut	18—20 „
Seu topit	36—38 „

CEREALE

Grâu 77/78 vag.	55—56.000 Le
Orz, vag.	49—50.000 „
Ovăz, vag.	43—44.000 „
Porumb, vag.	49—50.000 „
Tărâţă, vag.	31—32.000 „
Făină de grâu maximată, kg. en detail	5.75 kg
„ „	7.— kg.
Făină zero	10.75 kg.
Fasole vag.	114—116.000 Lei
Mazere vag.	—
Linte vag.	—

DIVERSE

Laptele de vacă, litru	8
Laptete de bivoliţă, litrul	10—11
Unt, Kg.	105—115
Ouă, bucata	160—190
Pui, perechea	90—130
Raţe, bucata	100—130
Gâşte bucata	220—280

Efecte

Piaţa este în general calmă. Valoriile bancare în scădere, afară de acţiunile Marmorosch-Blank cari au înregistrat o urcare de câteva puncte. Acţiunile petrolifere sunt în urcare.

Petrolifere: „Astra Română“ 12.000-13.000 „Concordia“ 3910-25 „Petrol Block“ 1290 1300 „Romăno-belgo de petrol“ 770-75 „Credit Minier“ optate 1975-85, pui 1285-95.

Banci: „Banca Naţională“ 15·300—15·500, „Banca Românească“ 740—50, „Marmorosch Blank“ ex cupon 930—940.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2685-2700, „Naţionala“ 1225-1250, „Generala“ 2800-2825

Societăţi: „Ind bext-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400-425, Reşiţa, 1700- 1710 Reşiţa pui 1525-1550, Letea 550-575

INFORMAŢII

INTERNE

— **Conflictul dintre proprietarii restaurantelor, şi ai cafenelelor şi chelneri.** Acum câteva zile patronii restaurantelor şi cafenelelor au urcat preţurile. Cu toată urcarea făcută patronii voiesc să reducă salariile chelnerilor, din care motiv a izbucnit un conflict care va ajunge în faţa instanţelor judecătoreşti.

— **Şedinţa dela Banca Naţională din Cluj în chestiunea dobânzilor.** Azi după amiazi la orele 6 va avea loc la Banca Naţională din localitate o şedinţă în care se vor discuta măsurile şi posibilităţile de luat pentru a înfrâna specula cu bani. In această chestiune vom reveni mâine.

— **Scăderea preţului vitelor.** Preţul vitelor cornute se găseşte într'o pronunţată scădere. Aşa eri s'a vândut la târgul anual a lăsatului secului o pereche de boi cu 13,000 lei. Pentru acelaşi boi anul trecut s'a oferit 18,000 lei.

Nu înţelegem atunci de ce carnea se vinde aşa de scump pe piaţă.

— **Târgul din Cluj.** Marele târg al lăsatului secului, se prezintă în anul acesta în condiţii incomparabil inferioare celui din anul trecut. In anii trecuţi, cu ocazia acestui târg, se exportau zeci de vagoane de vite. Anul acesta, târgul se prezintă în condiţiuni inferioare din cauza marilor taxe vamale ce s'au pus pe vite la export şi care echivalează aproape cu o prohibire a exportului de vite.

EXTERNE

Austria

— **Urcarea tarifului vamal la ciment.** Sporirea taxelor vamale austriace pentru ciment a stârnit protestul Poloniei şi al Germaniei, căci ambele state au de suferit de pe urma acestui fapt.

Ungaria

— **Exportul şi importul din Ianuarie 1923.** Ungaria a importat în luna Ianuarie 2·5 milioane chintale mărfuri, şi a exportat 1 milion chintale mărfuri.

— **Reorganizarea Băncii Ipotecare ungare din Budapesta.** Banca Ipotecară din Budapesta, care ajunsese să fie debitoara unor bănci din streinătate, a fuzionat acum cu ele cu participarea de 55 la sută a capitalului francez.

Cehoslovacia

— **Reducerea tarifelor de navigaţiune pe Dunăre.** Pe motivul că societăţile ungare de navigaţiune sporesc mereu navlul pe Dunăre, şi în semn de protestare, societăţile cehe de navigaţiune au redus costul transporturilor pe apă.

Rusia

— **Piata muncitorilor se va socoti în ruble aur.** Sfatul economic al apărării federaţiunei muncitoreşti a decis că dela 1 Martie piata muncitorilor se va calcula pe baza rublei de aur, plătindu-se salariile în bani argint, coroneţi sau în bonuri ale statului.

No. 7708. E. 1924.

Publicaţie.

Se aduce la cunostinţa generală că în ziua de 25 Aprilie 1924 (stil nou) ora 11 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. Cluj a Căilor ferate Române, pentru aprovizionarea de arama şi alamă in table şi in bare nituri de arama, sărma de alma şi de aramă; buloane, nituri, cue spintecate, rondele şi lanţuri de fier; sarma şi tabla de fier şi de oţel; panza din sarma de alma şi de fier; cositor, antimoniu, metal pentru lipit şi plumb moale; tabla de fier zincata, fier rotund, patrat, lat şi unghiular; oţel lat, rapid, patrat şi rotund; ţevi Brosan, fierbatoare pentru supraincalzitori si dements pentru supraincalzitori; ţevi de alama şi arama, cablu de sărma de otel.

Informatiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Cluj Serv. Economat, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3376 **Direcţiunea Regionala.**

Din cauza edificări

Eugen Szabó

îi-şi mută magazinul de mode în edificiul provizoriu în faţa Primăriei

Str. Regina Maria

Se atrage atenţiunea On. public asupra preţurilor favorabile de mai jos:

1 metru Carton . .	26 L
1 metru şifon spălat	33 „
1 metru delain de spălat, calitete de tot bună . . .	37 „
Crepoane p. haine de casă, cu modele	39 „
Crepp neted, în toate colorile . . .	37 „
Stofă de lână curată, de 140 cm. lăţime	175 „
Stofă pentru costume bărbăteşti, lăţimea 140 cm.	195 „
Stofe engleze, lăţime de 140 cm. . . .	370 „
Stofe covercot p. paltoane şi haine	330 „

Asortiment foarte mare în ultimele noutăţi de stofe engleze pentru paltoane şi costume, mătăsuri pânze de in, garnituri pentru masă, precum şi alte specialităţi de modă, neinşirate aici.

Telefon interurb.:

479.

3069

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in suma de 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

repartizate astfel:

1 câştig	de——	100.000 lei	——	100.000·—
1 „	„ ——	50.000 „	——	50.000·—
5 câştiguri	„ ——	10.000 „	——	50.000·—
5 „	„ ——	5.000 „	——	25.000·—
50 „	„ ——	1.000 „	——	50.000·—
100 „	„ ——	500 „	——	50.000·—
500 „	„ ——	100 „	——	50.000·—
1000 „	„ ——	50 „	——	50.000·—
3750 „	„ ——	20 „	——	75.000·—

5412 câştiguri în valoarea totală de L 500.000·—

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.

Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.

Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Reclama este sufletul comerţului

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Prospect de Emisiune

Creditul Rural

Bucureşti, Strada Colţei No. 27.

Consiliul de Administraţie al Creditului funciar rural, transformat conform nouei legi şi statutelor sale, a hotărât să facă o *emisiune de acţiuni in valoare de Lei: 100.000.000 în 200.000 acţiuni nominative a 500 lei fiecare.*

Subscrierea va fi deschisă la *sediul Creditului rural Bucureşti, Strada Colţei No. 27, şi la toate sucursalele şi agenţiile Băncei Naţionale din judeţe, de la 25 Martie până la 10 Aprilie a. c.*

Se va cere ca prim vărsământ la subscriere câte 100 lei de fiecare acţiune de 500 lei şi 20 lei pentru cheltuelile de emisiune, timbre şi taxa Statului.

Vărsămintele ulterioare vor fi hotărâte de Consiliul de Administraţie al Societăţii. Ele nu vor avea însă loc înainte de realizarea recoltei anului 1924.

Sunt admişi să subscrie toţi cei *ce au o proprietate rurală precum şi Societăţile şi Asociatiunile agricole*; mai sunt admişi să subscrie şi acei cari nu mai sunt progrietari rurali, însă al căror capital social se află reţinut şi azi la Societate.

Creditul rural dispune de un prim capital, compus din numerar, diferite efecte şi imobile, care se poate evalua astăzi la una sută milioane lei.

El va face operatiuni de împrumut pe gaj şi de bancă numai cu actionarii săi.

3378 **Consiliul de Administraţie.**

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1033 • 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI • Joi 13 Martie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultur și literatura poporului român Sibi
R CLUJ 1. 790
TIMIȘOARA 24

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Activitatea dlui Iorga în streinătate

După o ședere mai îndelungată în străinătate, unde a desfășurat o vastă activitate, dl Iorga s'a înapoiat zilele acestea în țară. Activitatea dlui Iorga în Franța și Elveția se cuvine relevată nu numai pentru faptul că prin ea legăturile noastre cu lumea occidentală se fortifică, dar și pentrucă ea constitue un elocvent exemplu de ce trebuie să spună și facă un om politic român când se găsește în străinătate.

La Sorbonna, unde este profesor agregat, dl N. Iorga a ținut prelegerile sale asupra trecutului nostru istoric și asupra artei naționale. In afară de studenți, un numeros public alcătuit din ce este mai distins ca intelectualitate la Paris, a ascultat frumoasele conferințe ale istoricului nostru. In același timp, ca animator și ca director al Școalei franco-române dela Fontenay aux Roses, dl Iorga a lucrat pentru propășirea școalei câștigând concursul moral și sprijinul material necesar. Aci deasemeni, dsa a ținut conferințe și prelegeri cu caracter istoric.

In afară de această activitate de profesor, dl Iorga a avut convorbiri cu diferite personalități ale lumei intelectuale și politice franceze cărora le-a dat prețioase indicațiuni asupra rolului pe care România este chemată să-l îndeplinească la porțile Orientului, asupra perspectivelor de desvoltare cari ni se oferă. A câștigat astfel, făcându-ne cunoscuți, simpatii pentru țara noastră și încrederi în puterile și în viitorul ei.

Dela Paris, dl Iorga a plecat la Geneva, invitat de Universitatea din acest oraș să țină o serie de conferințe de sociologie și istorie. Salutând deschiderea acestor conferințe „Journal de Génève" scrie un articol asupra personalității dlui Iorga, în care spune: „Dl N. Iorga este azi una dintre inteligențele cele mai iștețe, mai active și mai înțelegătoare din Europa; știința sa este una dintre cele mai întinse; viața sa este o muncă magnifică."

In afară de aceste conferințe, prelegeri și convorbiri, dl Iorga a publicat articole și studii prin diferite reviste mari și ziare asupra țării noastre, asupra uriașului efort realizat de noi pentru refacerea și cultura Statului.

Iată activitatea binefăcătoare pe care dsa a desvoltat-o în străinătate. Om de înaltă cultură și adevărat iubitor de neam, dl N. Iorga nu s'a dus în străinătate pentru a ponegri țara cum a făcut dl Lupu și alți oameni politici.

Înțelegând cari sunt interesele naționale, dsa n'a transportat peste granițe urile și frământările sterile ale vieții noastre politice, ci, dezbrăcat de orice preocupări politice personale, a zugrăvit România așa cum este și s'a înfățișat în străinătate ca purtătorul de cuvânt al culturii noastre.

Când o întreagă acțiune a dușmanilor noștri se străduește să ne discrediteze în fața opiniei publice mondiale, o activitate ca aceea desvoltată de dl Iorga constitue cea mai bună contrapropagandă și este în același timp un exemplu de cum trebue să se poarte cineva atunci când pășește între străini. Fie ca cel puțin de acum încolo, oricine va trece granița să aibă înaintea sa această pildă pe care ni-o dă activitatea în străinătate a celui mai distins cărturar al țării noastre.

Spre un partid de ordine

Propunerea dela Craiova a dlui N. Iorga

D. Iorga s'a întors din străinătate și la o întrunire publică a partidului naționalist democrat, ținută la Craiova, dsa a făcut importante declarații cu privire la situația politică internă, și la felul cum sântem apreciați în străinătate. Șeful partidului naționalist democrat a spus și lucruri bune și rele. Vorbind despre starea partidelor noastre politice, d. Iorga a repetat constatarea, făcută și cu altă ocazie, că partidele opoziției sânt incapabile de a înlocui partidul liberal, și fiindcă sânt mai rele, și fiindcă n'au nici o organizație.

Cu acest prilej, d. Iorga a repetat dorința sa de a alcătui un partid de stânga, monarhic și nerevoluționar, și iată cum vede dsa înfăptuirea acestei idei:

„Cu dnii Maniu și Argetoianu pe cari îi cred capabili că pot face ceva când vor, pot sta alături.

Cu alții însă nu, pentru că nu vreau să am tovărășie cu trădătorii și nici cu partidul chipiului și cu partidul cămașei.

Cei cari aparțin acestor partide pot veni și le voi da locul ce merită.

Eu nu umblu după pălării de șef. Voi lucra cu toată ardoarea și voi da întreg prinosul meu de muncă în ori ce loc aș fi pus. Venind în țară am văzut unde plutește încă mizeria. Eu venind în fruntea țării aș lucra întâi pentru ridicarea satelor și așa face din această țară cea mai de frunte. Până acum țara a fost condusă cu fraze, iar de-acuma trebue să se lucreze cu intensitate pentru prosperitatea ei."

Propunerea de fuziune a dlui Iorga este destul de clară. Rămâne însă de văzut dacă partidul național va consimți să se supună unei discipline de partid așa cum o înțelege d. Iorga, cu un program bine stabilit, cu o credință sinceră într'un ideal democratic și, mai cu seamă, cu o conștiință a muncei pe care e chemat orice partid să o presteze țării. Căci, după cum a declarat d. Iorga la Craiova, „nu trebuie să dărâmăm înainte de a clădi", și pentruca țara să poată fi „cârmuită de un guvern practic, puternic" este bine ca partidele de opoziție și în special partidul național să se convingă de acest adevăr.

Incăerarea „prietenilor"

Polemica dintre partidul țărănist și partidul național

Odată cu încetarea „pertractărilor" în vederea așa zisului „bloc" al opoziției, a încetat și existența „punctelor comune" de program și democrație dintre partidul național și partidul țărănist. Desbinarea era de așteptat. Atitudinea partidului național față de propunerea țăraniștilor, rezervată la început și țâfnică atunci când eșuarea blocului era evidentă, îndreptăția partidul țărănist să socoată această atitudine ca... „imprecisă".

Dar atât a fost destul ca partidul național să-și dea arama pe față. Oficiosul bucureștean al acestui partid răspunde acuzației publicată în „Aurora" destul de aspru și, ni se pare, de rândul acesta destul de precis, afirmând că **ideologia partidului țărănist este zilnic făcută de evrei".**

Intre vechii și buni prieteni întru „democrație" de ieri, încăerarea este aprigă Nereușita blocului a făcut să se poată vedea limpede, și deoparte și dealta, defectele reciproce, cari până mai ieri se ascundeau reciproc sub cutele acelorași „principii" de democrație, de cinste și legalitate. Ieri însă erau speranțele unei apropiate reușite a unor gânduri cari, dacă nu prea erau comune, ademeniau în egală măsură și pe țărăniști și pe takistonaționali! Astăzi, nereușita înveninează și deoparte și de alta suflete înșelate în speranțe, iar defectele reciproce irită prin tot ceea ce ele au putut împiedeca reușitei.

Din acuzațiile cari se aruncă de la un partid la altul, țara profită totuși. Se va înțelege că ideea blocului, deși a fost acceptată de partidul național, a fost zămislită tot în aceeași „ideologie" a partidului țărănist, „făcută zilnic de evrei", pe care partidul național o condamnă așa de târziu. Dar se va mai înțelege că morala partidului național este gata să accepte oricând chiar și o „ideologie" fabricată de evreii partidului țărănist sau alți evrei, cu singura condițiune ca partidul să câștige!

De altcum, partidul național nu este la cea dintâi ceartă cu partidul țărănist; aceasta însă prezintă un caracter cu totul aparte și de aceea ne permitem să revenim asupra ei.

Cursurile prof. I. Guiart

In urma schimbării orarului făcută de Decanatul Facultății de Medicină, cursul de Istoria Medicinei al dlui prof. J. Guiart se va ține în fiecare Marți și Joi orele 6—7.

Cursul de deschidere nu va avea deci loc Vineri, 14 Martie, după cum s'a anunțat, ci Marți 18 Martie, ora 6—7.

Pentru monumentul lui Aurel Vlaicu

— Lista deschisă de ziarul „Infrățirea" —

Suma din urmă	Lei	3370
Dl Pipoș Gavril, controlor financiar, Huedin	Lei	40
Ilieșiu Aurora, Huedin	„	30
Gh. B. Boieriu, Uioara	„	40
Ilarie Banciu, Cluj	„	20
Petre Chicicu, prof. Uioara	„	30
Total:	Lei	3530

Anchetele noastre

Din nevoile învățământului secundar și primar la Cluj

Să salvăm copii familiilor maghiarizate de fosta stăpânire. — Nu avem școli primare suficiente. — Autoritățile trebue să intervină pentru înființarea unor noui școli primare la Cluj

In Ardealul liberat, nici o chestiune nu este mai importantă decât cea a învățământului primar.

Școala dela sate are datoria să ridice pătura noastră țărănească, să răspândească lumina culturei naționale, să combată alcoolismul și alte rele și să ajute științei moderne să ia locul superstițiilor și fatalismului oriental.

In orașe ca Clujul de pildă, învățământul primar mai are și alte îndatoriri. Este datoria de a reromaniza pe copii orășenilor maghiarizați în trecut și de a salva prin însăși acești copii familiile căzute victimă furiei maghiarizării.

Vechii locuitori ai Clujului cunosc bine enormul procent de români siliți să-și schimbe numele sau legea.

Pentru a readuce la sânul neamului pe acești nefericiți, din sufletele cărora de cele mai multe ori n'au secat sentimentele cele bune, cele mai eficace mijloace sunt copii lor, cari trebeesc educați în tradiție și spirit românesc.

*

Invățământul primar la Cluj luptă însă cu nevoi atât de mari, încât marele rol național ce ar trebui să-l aibă, nu și-l prea poate îndeplini.

După cum n'avem școli secundare suficiente, n'avem nici școli primare în numărul care ar corăspunde necesităților de azi.

Avem la Cluj cartiere întregi fără școli primare. Astfel, de pildă, dela Piața Mihai Viteazu, înspre strada Gheorghe Barițiu, întreaga veche „Cetățuie", împrejurimile parcului, străzile General Grigorescu și Donat, deasemenea și cele grupate în jurul lor, nu au nici un fel de școală primară.

Sunt cel puțin 400 de copii între 6 și 10 ani cari expunându-se la toate intemperiile, trebuesc să parcurgă cel puțin 3—4 kilometri — zilnic de două ori — până la aceste școli primare, din cari cele mai apropiate sunt, una aproape de gară, alta în strada Avram Iancu, lângă „Casa Invățătorilor", iar a treia în extremitatea Căei Moților.

*

Față de această stare de lucruri, organele școlare din Cluj sunt răspunzătoare în fața publicului. Ele sunt datoare a se îngriji împreună cu Primăria, cu toate punctele mai însemnate, și în special: periferiile orașului să aibă școlile primare corespunzătoare.

Insistăm de aceea asupra periferiilor, pentrucă ele sunt locuite de români sau români maghiarizați. Lăsând la o parte naționalitatea, ele sunt populate de oameni săraci, cari nu pot să și încalțe copiii pentru zilnice drumuri atât de lungi până la școală și înapoi.

Organele competente poartă deci o mare răspundere și trebue să facă totul pentru a nu lăsa fără școală această populație dela periferiile orașului — săracă și românească.

Dacă vechea stăpânire ungurească a fost în stare să întrețină atâtea mii de școli primare ungurești pentru maghiarizarea românilor, noi trebue să ne arătăm în stare măcar de atât: să nu lăsăm populația română orășenească fără de școală.

Un pavilion româno-german la târgul dela Lipsca

Berlin, — Noul atașat comercial al României a vizitat însoțit fiind de dl Prager pavilionul româno-german care s'a deschis pentru prima oară la târgul dela Lipsca. Directorii Ufort și Binderer au primit pe atașatul comercial român dându-i lămuriri despre scopul și organizarea acestui pavilion, în care au expus 42 de firme germane, dintre cele mai importante, în scop de a întări raporturile comerciale dintre Germania și România.

*

Firmele germane sunt dispuse a acorda credite cumpărătorilor români. Atașatul comercial român a felicitat pe inițiatorii ideii acestui pavilion.

INFORMAȚII

— *Căsătorie. Duminecă, 9 Martie, a. c. avut loc într'un cerc intim de invitați căsătoria confratelui nostru Aurel Vasilescu, secretarul de redacție al ziarului „Patria" cu Dra Irina Sperling. Felicitările noastre căsătoriților.*

— **Succesele tenorului Grozăvescu în Germania**. Zilnic ne vin știri despre succesele cântărețului Traian Grozăvescu în străinătate. Ultima dată Dsa a cântat la Berlin, unde publicul lui „Gross-Oper" l'a ovaționat îndelung. Presa berlinează constată în unanimitate marele succes al cântărețului român. A doua zi d. Grozăvescu a cântat la Opera din Charlottenburg, fiind sărbătorit la fel.

— **Consecințele unei necuviințe.** In urma unei articol publicat în „Patria" în care se scriau următoarele:

„De la ifosele de om incult ale lui C. A. Rosetti, acest șarlatan demascat de d. Bogdan-Duică într'o lumină atât de defavorabilă originelor liberalismului. deci de la C. A. Rosetti și până la d. Vintilă Brătianu, religia a apărut liberilor ca o rămășiță a trecutului istoric lichidat."

— Dnii Mircea Pillat și C. Rosetti, nepoți ai marelui C. A. Rosetti, au provocat la duel pentru insulte pe autorul articolului din „Patria".

— **Dela C. F. R.** In stația Apahida a avut loc eri un accident de cele ferată, cu care ocazie au deraiat două vagoane dela un tren de marfă, fără a produce însă nici un accident. Deraierea se datorește faptului că unul din vagoane era defectuos.

— **Comercianții francezi și piața Ardealului.** La Camera de comerț din localitatea au sosit mai multe întrebări dela câteva firme franceze cari doresc a cumpăra dela noi cereale nuci, prune semințe ouă, pene, plante medicinale, lemne, etc.

— **Plecări.** Dl Oct. Utalea primarul orașului Cluj, va pleca poimâne la București pentru aranjarea mai multor chestiuni în legătură cu gospodăria orașului.

— **„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat,"** oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă.*

— **O rectificare**. In numărul nostru de ieri, am înserat la informații că „Banca Agrară" din localitate ar fi donat pentru fondul construirei catedralei ortodoxe din Cluj numai 5000 lei în loc de 50.000 lei cât sus zisa instituție a donat de fapt. Facem cuvenita rectificare.

— **De la consiliul orașului.** Consiliul orașului în ședința de ieri, a hotărât înființarea a trei closete publice în Cluj. Unul va fi așezat lângă gară, al doilea lângă Teatru și al treilea lângă Parc. Toate trei vor costa 750 mii de lei.

— **Pentru o bibliotecă populară.** Societatea culturată „Vichențe Babeș" din comuna Sasca Montană, județul Caraș Severin, roagă pe toți Românii de bine să-i doneze cărți românești pentru înființarea unei biblioteci populare în comună.

— **Dela biroul de incartiruire.** Comisiunile de control de pe lângă biroul de incartiruire au fost modificate în formațiunea lor după cum urmează.

Pe viitor aceste comisii vor fi formate din: Șeful circumscripției administrative, șeful circumscripției polițienești și un ofițer superior. Acestea își vor face raportul comisiunei în fiecare Joi și Luni.

— **Dela Societatea de Științe din Cluj.** Societatea de Științe din Cluj ține ședință ordinară în Amfiteatrul Institutului de Botanică Generală (Palatul Universității) Joi 13 Martie ora 8 și trei sferturi seara.

La ordinea zilei următoarele comunicări:

1. Profesorul univ. G. Vâlsan: „Hărți vechi necunoscute privitoare la țara noastră."

2. Prof. univ. A. Maior: „Temperatura și gravitațiunea."

— **Urcarea prețului cărnei.** In comisiunea pentru fixarea prețurilor maximale la carne, s'a hotărît majorarea prețurilor cărnei. Astfel s'a fixat pentru carnea de porc 44 lei pe kgr. iar a unturei 60 lei kgr.

Nu găsim nici cea mai mică explicație a acestei noui urcări a prețului cărnei deoarece prețul vitelor vii scade zilnic.

Ori cine poate câștiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanție de 5000 sau 10.000 lei. Scrieți sub „câștig" la Administrația ziarului „Infrățirea" și veți primi deslușirile necesare.

— **Cercul Ronsard.** Cursurile practice de limba franceză: Semestrul II. Taxa lei 100. Inscripțiile se primesc la dl profesor Pattenotte, Casa Invățătorilor, camera 5, până la 20 Martie în fiecare zi dela 2—3.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat cu sediul în Cluj, caută persoane cu garanție cari să se ocupe cu vânzarea biletelor loteriei, oferind remiză bună. Doritorii vor scrie pe adresa Sindicatului.**

— **Adunarea generală a corului Episcopiei.** Duminecă 9 crt. în localului Episcopiei ortodoxe din localitate a avut loc a III-a adunare generală anuală a corului Episcopiei locale de sub patronajul P. S. Sale episcodului Ivan al Clujului și de subpreședința de onoare a dlui G. Dima, directorul conservatorului local.

In cursul acestei ședințe s'a ales un nou comitet, apoi s'au discutat mai multe chestiuni la ordinea zilei cari reclamau urgența și la urmă, cu unanimitate de voturi, au fost aleși ca membrii de onoare ai asociației corale dnele: Lia Pop, Mimi Nestorescu precum și dnii Popovici Beyreuth, Constantin Pavel, J. Bobescu, Herman Klee, Zaharia Bârsan și Augustin Bena.

Să găsesc haine pentru bărbați modele din Paris cu Lei 1600, confecționate după măsură Lei 2400 la Diamandstein și Moskovics, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

De ce nu se găsesc locuințe la Cluj
pentru funcționarii români

Invazia indesirabililor și purtarea vinovată a autorităților — Absența unei politici de ocrotire a elementului românesc — Autoritățile își anulează actele reciproc — Intervenții misterioase în folosul streinilor pripășiți — Două cazuri care vorbesc în deajuns

După cinci ani de la unire, problema locuințelor la Cluj continuă a fi din ce în ce mai apăsătoare. Fără să pretindem că această problemă ar fi putut fi deslegată în întregime într'un timp așa de scurt și în împrejurări așa de anevoioase, credem totuși că *printr'o politică de apărare a elementului românesc, susținută solidar de toate autoritățile s'ar fi putut evita agravarea problemei.* Autoritățile noastre însă, — trebuie s-o spunem și trebuie s o recunoască și ele — n'au ajuns nici până astăzi să lucreze solidar în serviciul unei politici de energică apărare a elementului românesc.

Datorită acestui fapt, ni-a fost dat să vedem ofițeri, funcționari și profesori așteptând câte 2—3 ani de zile, fără să poată căpăta o locuință corespunzătoare unui trai omenesc. **In schimb, n'a fost strein pripășit la Cluj pentru afaceri care să nu-și fi găsit locuință și local de prăvălie în 24 de ore de la sosire.** Toți evreii veniți după învîrteli, și toate femeile trimise de Budapesta ca artiste", prin ce minune nu știm, și-au aflat locuințe ușor și repede în orașul în care funcționarii români erau condamnați să aștepte ani de zile pe la ușile diferitelor comisiuni.

Ingăduința autorităților noastre față de invasia elementelor îndesirabile a fost așa de mare în cât Clujul, vestit prin crisa de locuințe, a devenit totuși locul de întâlnire al tutulor aventurierilor. Și ceia ce este și mai revoltător e că toți acești aventurieri, veniți fără forme, nu se lasă goniți de cât cu îndeplinirea tutulor formelor legale, iar autoritățile care s'au dovedit așa de puțin respectuoase față de forme când a fost vorba de primirea îndesirabililor, astăzi sânt extrem de scrupuloase când e vorba de alungarea lor.

La îngăduința arătată față de indesirabili, se adaogă însă și o sumă de alte păcate care contribuie la agravarea continuă a crizei de locuințe și pe care e necesar să le semnalăm.

In primul rând, trebuie să ne oprim la lipsa de armonie între autorități. *Nu mai e o taină pentru nimeni că în toate chestiunile referitoare la locuințe autoritățile își anulează actele reciproc. Și aceasta, de cele mai multe ori în folosul streinilor și în dauna românilor.*

Iar când o decisie a scăpat teafăr din mâna autorităților locale, atunci intervenții misterioase încep să lucreze la București de unde mai totdeauna se obține anularea decisiei.

E destul să spunem că n'a fost magnat și mai ales contesă care, recurgând la sprijinul unor anumite persoăne influente din localitate, să nu fi obținut dela București anularea grabnică a unor decisii prin care se rechiziționau camere din cutare mare palat, ca să se înțeleagă de ce viața românească a Clujului cultural și administrativ se destramă necontenit spre marea satisfacție a streinilor.

Pentru a arăta cât de neunite sînt autoritățile noastre când e vorba de a împiedeca pripășirea între noi a elementelor indezirabile, vom cita două cazuri recente cari vor justifica pe deplin strigătul de alarmă al ziarului nostru.

In urma unei razzii polițienești, se găsesc 14 așa zișI „artiști" unguri cari ocupau peste 20 de camere în Cluj fără a avea dreptul să locuiască aici. Poliția, firește, a cerut imediat Siguranței aplicarea legei privitoare la șederea în țară a streinilor.

Care nu ne-a fost însă mirarea când am aflat că Siguranța a prelungit dreptul de ședere al celor 14 indesirabili zișI „artiști", dându-le astfel posibilitatea să ocupe și mai departe cele 20 de camere, în care ar fi putut fi plasați atâția dintre românii cari îndeplinesc aici un post de utilitate națională!

Alt caz: *Tot în urma unei razzii polițienești, se descopere că hotelul „Democrația" nu e de cât o speluncă în care 25 de camere sânt locuite de oameni fără nici un rost și fără nicio îndreptățire de a sta în Cluj. Aceștia, împreună că așa zisele „artiste" care au umplut Clujul în vremea din urmă, se știu nu mai de orgii în cârciuma cu acelaș nume a hotelului. Și fiindcă proprietarii, streini, ai hotelului erau recidiviști în a adăposti oameni fără dreptul de liberă petrecere în țară, prefectul Poliției d. Gritta, a cerut Primăriei să le retragă brevetul și în consecință hotelul să fie transformat în casă de locuit.*

Totuși, buna măsură a poliției a fost anulată de o sentință judecătorească, fără ca, la judecată să se fi chemat prin citații ambele părți.

Cum să nu avem deci criză de locuințe, când în locuințele destinate cetățenilor utili, se pot lăți, sub protecția hotărîrilor judecătorești, toți aventurierii și speculanții din lume?

Când autoritățile noastre se vor convinge că *trebuesc* să cadă de acord în chestia locuințelor, protegiind numai elementele românești utile, când hotărîrile uneia nu se vor mai anula prin potărîrile alteia, numai atunci se va putea debarasa orașul de toată spuza de străini și aventurieri cari congestionează Clujul, și numai atunci funcționarii statului vor putea trăi mai omenește.

Nevoile Clujului din punct de vedere sanitar

Pericolul epidemiilor din cauza lipsei unui spital corespunzător. — Chestiunea clozetelor publice. — Mutarea șatrelor din centrul orașului. Declarațiile d-lui dr. Fodor, medicul șef al orașului.

Dacă din punct de vedere edilitar al orașului nostru, sunt pe cale de a fi realizate o serie de îmbunătățiri, după cum am arătat în numărul nostru, de eri redând declarațiunile dlui primar nevoile de îmbunătățire din punct de vedere sanitar al orașului sunt tot atât de simțite.

Iată ce ne spune în această privință d. dr. Fodor, medicul șef al Clujului.

„Pericolul epidemiilor la noi este foarte mare. In toamna trecută am avut 400 de cazuri de scarlatină. Dacă n'am fi luat măsuri extrem de riguroase, depunând o muncă care, poate, întrecea puterile noastre, cele 400 de cazuri s'ar fi triplat și consecința acestui flagel s'ar fi resimțit în chip cu totul dureros.

Pericolul epidemiilor la noi, constă, mai ales, din faptul că ne lipsesc mijloacele necesare de combatere. Spitalul de epidemii, în situația lui de astăzi, nu mai corespunde necesităților. O parte a spitalului a devenit cu totul improprie, ca constând dintr'o baracă primitivă de scânduri, care nu mai poate fi utilizată în nici un chip.

Stăruiți vă rog, ne zice d. dr. Fodor, prin ziarul Dv., asupra acestei chestiuni, care privește atât de mult sănătatea publică a orașului nostru. Primăria trebue să facă din timp jertfele care se cer pentru îmbunătățirea acestui spital, pentru că orice întârziere poate fi fatală."

O altă chestiune asupra căreia ne vorbește dl dr Fodor este aceea a clozetelor publice. D-sa ne spune că lipsa acestora constitue pentru oraș un pericol permanent. Odată cu grija pentru pavarea străzilor, consiliul orașului, este dator să dea cea mai mare atențiune și acestei chestiuni.

„Tot atât de important — ne declară medicul-șef al orașului, — pentru sănătatea publică a Clujului, este și modul cum sunt instalate bărăcile de vânzare de alimente.

Bărăcile așezate în centrul orașului, cum și cele din piața Gării, constituesc un pericol permanent, prin aglomerațiunea diferiților indivizi, veniți din toate părțile, și prin necurățăniile zilnice care se produc în aceste piețe.

Am expus chestiunea și în consiliul de higienă și am arătat nevoia de a fi imediat mutate aceste bărăci la periferia orașului. S'a luat act de propunerea mea și s'a hotărît în consecință, cerându-se însă aprobarea Ministerului, care, așteptăm să fie favorabil interesului public" Dăc.

In jurul înființării unui nou cimitir evreesc la Cluj

Am arătat în unul din numerile anterioare ale ziarului nostru că din partea Comunității izraelite din localitate, se făcuse o cerere către Consiliul Orășănesc, pentru ca locul viran din Str. Avram Iancu, proprietatea Primăriei, să fie cedat acelei comunități în vederea înființării unui nou cimitir evreesc, actualul cimitir fiind insuficient.

Comunitatea izraelită nu ținuse socoteală de faptul că acest teren este situat la o distanță numai de 300 metri de Centrul Orașului și că legea cimitirelor prevede categoric că nu se pot deschide noui cimitire decât la o distanță minimă de 200 metri.

Consiliul Orășănesc, deci în una din recentele ședințe, a respins categoric cererea Comunității izraelite.

Noul regim al chiriilor

Explicațiunile date de Dl ministru Gh. Gh. Mârzescu

Statul și regimul închirierilor

Răspunzând criticelor aduse de unii senatori noului proect al legei chiriilor, Dl ministru de justiție Gh. Gh. Mârzescu a arătat într'un magistral discurs cât de neîntemeiate și de interesate sunt aceste critici.

In primul rând, Dsa a răspuns acuzațiunilor dlui dr. Toma Ionescu că noul regim al chiriilor ar avantaja statul în detrimentul proprietarilor și chiriașilor.

Statul, județul, comuna — a spus dl ministru Mârzescu, — oricât de nefirească și de revoltătoare ar fi această excepțiune, nu pot să fie scoase de sub regimul de protecțiune. Pretutindeni pe întreg teritoriul țării, în special în Vechiul Regat, serviciile și instituțiile publice funcționează în localuri închiriate pe un procent de 80 la sută. Și dacă am supune evacuării școlile, judecătoriile, tribunalele, localurile de administrație, primării, prefecturi, percepții, etc., am ajunge la o desorganizare, la o demontare a întregului aparat de Stat, în dauna intereselor superioare și în dauna populațiunei.

Nimeni nu tăgăduiește că Statul ar fi trebuit să facă construcții pentru autorități, dar chestiunea nu e de a critica ceeace n'a făcut Statul de la 1859 încoace, ci situațiunea în care el se găsește în momentul legiferării.

Dealtfel Statul nu beneficiază prin actuala lege de cota chiriilor stabilită pentru chiriașii nevoiași; astfel de la cota de 5 pentru restul anului bugetar în curs ajunge în Ianuarie 1926 la cota de 20 ori chiria din 1916.

Statul a luat în același timp și măsuri pentru realizarea treptată a clădirilor de care are nevoie.

In acest scop, d-l ministru de finanțe, încă dela facerea bugetului pentru exercițiul în curs, a făcut propunerea, unanim împărtășită de Parlament, ca din excedentele viitoare să se afecteze o sumă pentru construcțiunile și cooperativele funcționarilor publici.

Iar dl ministru al Muncei și Cooperației întocmește acum proectul pentru modificarea legei pentru încurajarea construcțiunilor.

La departamentul justiției s'au și început construcțiile palatelor de justiție din Iași, Galați și Craiova.

Noul regim și proprietarii. Protegurea locuinței. Nouile cote de chirii

Răsboiul a creiat chiriașilor nevoiași o situațiune care nu poate fi nesocotită.

Deaceia e o datorie de solidaritate socială pentru popor și o datorie de asistență și ordine socială pentru Stat ca acesta din urmă să intervină și să asigure adăpost acestei categoril de chiriași.

Omul de guvern și legiuitorul s'a găsit în fața unor situații peste care n'a putut trece. Și ici astăzi regimul liberei tranzacții nu este restabilit în Franța, după cum nu e restabilit nici în Belgia, nici în Germania, Austria, Polonia, Cehoslovacia, etc. „Necesitatea de a protegui încă o categorie de chiriași mă face să zic proprietarilor noștri că libertatea tranzacțiilor integrală este inoportună azi. Proiectul nostru face un pas considerabil pentru realizarea ei după termenul de trei ani, care sper să fie ultimul" — a conchis dl ministru Mârzescu.

Că nu s'a întins această protegure decât acolo unde a fost strict necesară o dovedește faptul că persoanele juridice, fondațiile, asociațiile au fost lăsate la libera transacție, neusurpându-se dreptul legitim de proprietate.

Dar pe lângă această largă intrare în dreptul comun, proectul mai asigură proprietarilor prețuri în raport cu veniturile chiriașului și cu imobilele ce ocupă.

Contrar celor afirmate de senatorul Ghibănescu, mica proprietate nu e asuprită; dimpotrivă, situația ei în proiectul actual e mult superioară celorlalte anterioare, căci chiriile sunt sporite dela 4 la 8.

Salvarea micului proprietar nu stă decât în regimul liberei transacții către care ne îndrumăm.

Situația proprietarilor e superioară tuturor legiuirilor anterioare și îndrumarea către libera transacție e limpede și efectiv afirmată.

Avantagiile chiriașilor

Care e soluția posibilă pentru împacarea categoriilor sociale în conflict?

Deasemeni situația chiriașilor săraci este incomparabil superioară celei anterioare:

Chiriașii câștigă o certitudine pe care n'o aveau până azi. O câștigă pentru că termenul e de trei ani.

Se pare unora cam lung acest termen, dar toate legiuirile streine l'au adoptat până la Iulie 1926, ceeace la noi echivalează cu Octombrie 1926. Să nu fim șicanați pentru că cele șase luni, pe care am înțeles să le oferim chiriașilor, pentru a face de preferat evacuările primăvara și nu toamna.

Chiriașii mai câștigă încă pentru acest termen de trei ani sporuri neînsemnate de chirii pe scara veniturilor dela 100.000 până la 250.000 lei de la cele 4—8, ceeace desigur este cu mult inferioară creșterei probabile din decursul termenului de prorogare.

Neevacuabilitatea tuturor e garantată cu singura excepție a cazurilor în care proprietarul însăși e lipsit de locuință și ar voi să intre în casa lui dar și aceasta cu obligațiunea impusă ambilor proprietari, de a ceda imobilul celui evacuabil.

Intreg sistemul e pus sub garanția justiției cu o procedură dintre cele mai repezi.

Referindu-se la soluțiile posibile pentru împăcarea categoriilor sociale în conflict, dl ministru de justiție a arătat că ea nu poate fi ideală în fază actuală.

Singura soluție posibilă este legislațiunea excepțională, care cârmuită de ideia respectului dreptului de proprietate și însuflețită de simțământul echității caută să concilieze pe cât posibil interesele categoriilor sociale în conflict și ale acestora cu statul.

Acesta e spiritul proectului de lege al chiriilor, întocmit de dl ministru Mârzescu, care se reazimă pe solidaritatea socială pentru a ajunge la armonizarea intereselor, la respectul ordinei și la restaurarea neîntârziată a garanțiilor constituționale date proprietății urbane.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

Proectul de lege pentru organizarea armatei

In discursul ținut de curând la Senat, d-l ministru de războiu, general Mărdărescu, a prezentat proectul de lege pentru organizarea armatei, dând lămuririle necesare în legătură cu prescripțiunile nouei legi și răspunzând obiecțiunilor aduse de d-nii senatori Constantinescu, Ghibănescu și dr. Haneș.

Noua lege de organizare stabilește numai principii, alte legi speciale venind să desăvârșească organizarea complectă a armatei: a) legea cadrelor, b) de organizare a Ministerului de războiu, c) organizarea marinei, d) organizarea aviației, e) organizarea serviciului sanitar, f) legea recrutării, g) legea de înaintare, h) de organizare a justiției militare.

Durata și obligativitatea serviciului militar

Durata serviciului sub drapel va fi egală pentru toate armele și serviciile armatei. Ea va fi de maximum 2 ani pentru toată lumea, exceptându-se marina, armată în care greutățile de specializare reclamă un minimum de 3 ani.

Din cauza pierderilor suferite de contingentele de rezervă și de miliții în timpul războiului, nu s'a putut micșora mai mult numărul anilor de serviciu.

Serviciul militar va fi obligator pentru toți cei valizi, căci familiile cari au nevoie de sprijin vor fi date în grija Asistenței Sociale, dispărând astfel compleci categoria celor dispensați.

Se va face însă excepțiune cu tinerii din Școala de păduri și șosele, din Școala politechnică și din școlile normale, școli, cari vor fi militarizate în ultimii ani, în scopul de a da pe absolvenții acestor școli, vieții economice a țării și catedrei, imediat după absolvirea numitelor școli.

Referindu-se la discursul dlui senator Costăchescu, dl ministru de războiu a dat explicațiile necesare cu privire la educația preregimentară în școli. Proectul de reformă a învățământului primar are prescripțiuni din care reiese că școala va merge mână în mână cu armata din acest punct de vedere.

Numărul corpurilor de armată. Dotarea armatei cu materialul de războiu necesar

Numărul corpurilor de armată a fost ridicat dela 5 la 7. Puterea tezaurului nostru cât și resursele în oameni ale țărei nu permit crearea a mai mult de 7 corpuri de armată, cum ceruse senatorul dr Hasnaș.

Din cauză că cheltuielile ce reclamă buna întreținere a unităților mari au atins cifre fantastice, pretutideni după războiu s'a micșorat numărul lor. Belgia cât și Franța cu toate relațiile încordate în care se află cu Germania au procedat la fel.

Regiunile de corp de armată au fost așa determinate, ca vechile hotare ale Regatului să fie încălcate. S'a luat această măsură intenționat, pentru a nu da corpurilor de armată aparență regională, ajungându-se astfel, mai repede la unificarea sufletească.

Ocupându-se de dotarea oștirei cu armamentul necesar, dl ministru de războiu a arătat că curând vom putea avea din abundență avioane, creindu-se o mare fabrică chiar în țară. Pentru ridicarea industriei naționale, tot ce se va face pentru armată va fi lucrat în țară.

Pe viitor vom înceta să mai fim tributari streinătății și în ce privește fabricarea tunurilor, armelor și explosibilelor; chestiunea gazelor asfixiante e studiată deasemeni într'un laborator, creiat anume pentru acest scop.

Proectul mai conține o sumă de dispoziții referitoare la situațiunea ierarhică a șefilor armatei, la înfăptuirea comandamentelor superioare în timp de războiu, la consiliul apărării țării, etc.

Marea întrunire a „Acțiunii Românești" la Târgul-Mureș

Duminecă dimineața a avut loc o mare întrunire publică la Târgul-Mureș, organizată de soc. *„Acțiunea Românească"* din Cluj, la care a luat parte un mare număr de cetățeni români din localitate, precum și mulți săteni din comunele învecinate.

Din partea „Acțiunei Românești" au luat parte dnii Ciortea rectorul Academiei Comerciale, I. Cătuneanu, profesor universitar. dr. V. Roman, și dr. V. Pop, advocați. precum și mai mulți studenți.

Adunarea a fost deschisă de dl dr. *Emil Dandea.* primarul orașului, care în numele populației românești din județul Mureș-Turda, salută pe oaspeți, urând toată reușita frumoasei inițiative luate de „Acțiunea Românească".

Vorbește apoi d-l Ciortea, arătând în linii largi programul de lucru al „Acțiunei Românești", care are la bază principiul asanării moravurilor și o cât mai mare întărire a elementului românesc în cadrele Statului, arătând pericolul pe care-l prezintă diferitele elemente streine ce țintesc la desagregarea și slăbirea elementului băștinaș.

D-l dr. Valeriu Roman, analizează acțiunea partidelor noastre politice și arată scăderile pe cari le sufere poporul nostru prin luptele îndârjite ce se angajează de unele din ele, dând naștere luptelor de clasă.

Pătura intelectuală a poporului nostru e formată aproape numai din fiii de țărani și prin acțiunea unora dintre partidele politice se dă naștere la lupte de clasă, separându-se din punct de vedere al principiilor politice pe tată de fiu și viceversa.

E în interesul tuturor al acelora ce simțesc românește să lase la o parte neînțelegerile pentruca cu forțe unite să lupte la consolidarea și întărirea neamului.

Dl I. Cătuneanu, profesor universitar, îndelung ovaționat de întreaga asistență, arată pericolul pe care l prezintă elementul evreesc în țara noastră, datorit mijloacelor de care uzează, și cere, — față de numărul mare al evreilor în țara noastră, — să se facă o urgentă revizuire a drepturilor și vechimei acestui element pe pământul românesc.

Vorbește apoi studentul Șuiaga relielând jertfele făcute de studențimea română, care a dat semnalul și a provocat un curent sănătos național, la care e de dorit să se alăture toți acei ce simt românește, pentru stăvilirea luptei pornită de elementele streine contra elementului autochton.

Mai vorbește dl dr V. Pop, tot din partea „Acțiunei Românești", după care întrunirea ia sfârșit în mijlocul unei mari însuflețiri.

Coresp.

Din cauza edificări

Eugen Szabó

își mută magazinul de mode în edificiul provizoriu în fața Primăriei Str. Regina Maria

Se atrage atențiunea On. public asupra prețurilor favorabile de mai jos:

1 metru Carton . .	26 L.
1 metru șifon spălat	33 „
1 metru delain de spălat, calitete de tot bună . . .	37 „
Crepoane p. haine de casă, cu modele	39 „
Crepp neted, în toate colorile . . .	3[illegible]
Stofă de lână curată, de 140 cm. lățime	175
Stofă pentru costume bărbătești, lățimea 140 cm.	195
Stofe engleze, lățime de 140 cm. . .	370
Stofe covercot p. paltoane și haine	330

Asortiment foarte mare în ultimele noutăți de stofe engleze pentru paltoane și costume, mătăsuri pânze de in, garnituri pentru masă, precum și alte specialități de modă, neînșirate aici.

Telefon interurb.: 479.

3069

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé — **Mai eftin ca la alţi!** 2725—2 — Incercaţi şi vă veţi convinge Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2 Telef.: locuinţa 1099 St. Brătianu 9

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Presa maghiară

„Brassói Lapok“ şi blocul

„Ii merge bine guvernului liberal — scrie ziarul iredentist „Brassói Lapok“. De demult, înainte cu mai multe luni, s'a născut pianul aşa zisului bloc opoziţionist, cu serioasa intenţie de a trimite la odihnă actualul guvern.

Minunatul plan însă, în urma vreunui defect stupid — pe care numai doctorii specialişti l'ar putea preciza — a leşinat în momentul naşterei, aşa că nimeni nu i-a putut da de-atunci nici suflet şi elan vital, nici forţă de a se mişca şi de-a face şi pe alţii să se mişte.

Blocul are încă planuri, are obraz, dar unul ofilit, palid şi cu ochii în orbite; are un piept ofticos, burtuţă umflată şi membre subţiri şi anemice, dar, vai, nu are nici plâns, nici râs puternic, nicio manifestare că ar voi să devină o forţă, o putere şi o viaţă.

Cum se poate că partidele opoziţioniste, după atâtea pertractări şi pacte, tot n'au putut să se unească pentru simplul scop de a trânti guvernul? Gelozia, patima, interesul egoist este atât de puternic la aceste partide încât ele nu mai vreau nici să mai vadă măcar steaua principiilor, scopurilor şi a directivelor?

Blocul trebue să se formeze, iar opoziţia trebue să'şi continue lupta.“

„Steaua principiilor“ — după cum se exprimă atât de... poetic ziarul maghiar — este o iluzie a lui.

Nu directivele luptei politice, nu principiile sunt preocupările „democraţilor“ de la Cameră; *„steaua principiilor“* despre care vorbeşte „Brassói Lapok“, se confundă tot mai mult cu cea a intereselor personale şi de partid.

„Statele Unite Europene“

Reproducem din „Keleti Ujság“ fără comentariu câteva părţi din articolul astfel întitulat şi datorit cunoscutului pacifist vienez, contele *Condenhove-Kalergi*:

„Chestiunea europeană se poate rezuna în trei cuvinte: colaborare sau prăbuşire.

Europa din punctul de vedere al politicei universale va rămânea amorţită şi neînsemnată economiceşte, până când certurile interne îi vor fărâmiţa forţa.

In acelaşi timp, lumea ce împrejmueşte Europa se încheagă în imperii tot mai puternice. Pentru înconjurarea primejdiei nu este decât un mijloc: conlucrarea în forma unui singur stat al Europei continentale, dela Portugalia până la Polul nordic.

Mulţi au visat aceste „State Unite Europene“, dar nimeni nu se gândeşte serios să le realizeze. Noţiunile de politică se confundă astăzi cu cele de geografie şi culturale.

Noţiunea unei Europe politice nu priveşte decât statele de-[illegible]ratice de pe continent, iar [illegible]a şi Imperiul englez însemnează continente aparte.

Anglia, după ce şi ar pierde coloniile asiatice s'ar putea ataşa Americei cu care este înrudită. Rusia are o cultură aparte şi dacă s'ar reface economiceşte, ar putea supravieţui o eventuală moarte a Europei.

In schimb, celelalte popoare ale Europei au o soartă comună şi, sau se vor vindeca laolaltă, sau vor muri împreună.

Scopurile principale ale Pan-Europei sunt două: defensivă politică şi militară faţă de Rusia şi una economică faţă de America.

O Europă fărămiţată politiceşte ar putea fi prada unei viitoare invazii ruseşti, iar slăbirea acestui continent prin îngrădiri de vamă ne face incapabili economiceşte faţă de concurenţa Americei.

Trebue să fim pregătiţi că, mai curând sau mai târziu, Napoleonul Rusiei de mâine va face încercare să dea poporului învingeri şi cuceriri în schimbul libertăţii de care îl va despoia.

Şi dacă cu credit american, cu organizare germană, refacerea Rusiei va avea loc mai curând decât cea a Europei, nimeni nu va putea opri invazia rusească.

In cel mai bun caz, Europa va fi împărţită în două sfere de interese: una rusească, alta anglo-americană, despărţite prin Rhin.

In afară de primejdia *din afară* ce ameninţă Europa, ea mai este primejduită şi de războaie interne. Este o curată imposibilitate, ca cele 26 de state înarmate până în dinţi şi hrănite cu anarhie internaţională să nu se încaere mai curând sau mai târziu. Un nou războiu european, pe lângă alte grozăvii inerente ce l'ar întovărăşi, în urma desvoltării aviaţiei, ar nimici în aşa fel industria Europei, încât ea nu s'ar mai putea reface nici chiar prin ajutor american.

Dacă Europa nu se încheagă într'o a cincea forţă mondială, în chestiunile mari ale politicei, numai Anglia, America, Rusia şi Japonia vor dicta în viitor.

Faţă de primejdiile fărâmiţării, o unire ar avea avantajul unei siguranţe faţă de o Rusie roşie sau albă, posibilitatea unei concurenţe mondiale prin înfiinţarea unei uniuni vamale şi păstrarea şi valabilizarea independenţei politice, economice şi culturale a Europei. Scopul ei nu este desnaţionalizarea naţiunilor europene, ci alianţa personalităţilor naţionale pentru scopurile noastre comune politice şi economice“.

MAGAZIN SPECIAL DE BEBE

HERCULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
A sosit un mare asortiment de
Cărucioare
pentru copii specialităţi din Berlin şi Wiena.
Preţuri de reclamă pentru sezonul de primăvară:
Trusouri complecte pentru copii dela Lei 850 în sus,
Cărucioare Sport dela Lei 395 în sus,
Scutece TETRA dela L. 68 în sus,
Haine pentru copii dela Lei 65 în sus,
Cămeşi de zi pentru dame dela Lei 91 în sus.
In provincie trimitem gratis preţurile curente de cărucioare p. copil.
Expediem orice comandă făcută din provincie cu cea mai mare punctnositate. 3381

Toată lumea ştie
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru dame!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 13 Martie 1924

CINEMA SELECT
Nava
Poem adriatic după operă lui D'Anunzio. In rolul principal IDA RUBINSTEIN.

CINEMA URANIA
Maciste redivius
Senzaţională istorie aventurioasă in 5 acte. In rolul principal faimosul Maciste şi Manja Tzatscheva.

CINEMA APOLLO
Puntea Suspinelor.
Seria II.
Cosală dramă în istorică 4 serii şi 20 acte. In rolul principal: LUCIANO ALBERTINI. Senzaţie mondiaă de film!

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez i-a

SAPUN SCHICHT MARCA „CERB“
A FOST, ESTE ŞI RĂMÂNE CEL MAI BUN

Improprietăririle în Ardeal şi rolul şcoalelor practice de agricultură

Să se dea ţăranilor îndrumări practice. — Ce elemente produc şcoalele de agricultură de astăzi. — Cum era situaţia sub regimul maghiar.

Asupra resultatelor bune care se resimt în Ardeal, în urma împroprietăririlor care s'au realizat aici, ni se atrage atenţia, cu îndemnul de a stărui prin coloanele ziarului nostru, încă asupra unui lucru de mare importanţă menit să desăvârşească opera împroprietăririi.

Un bun cunoscător al stărei de lucruri de sub regimul maghiar ne spune:

„Rezultatul, cu adevărat mulţumitor al marei opere a împroprietăririlor, va întârzia să se prpducă, atâta vreme cât va întârzia să se dea ţăranilor îndrumări sănătoase şi practice, că să poată să folosească cât mai bine pământul cu care au fost înstăriţi.“

Nu trebue, în primul rând, să ne ferim de a nu recunoaşte că ţăranii noştri agricultori, în mare parte nu au nici uneltele agricole necesare.

Dar odată cu grija de a face ca ţăranii să cunoască utilitatea uneltelor agricole perfecţionate, trebue ca fii acestora să fie îndrumaţi prin şcoli elementare cari să formeze plugarii pricepuţi şi harnici de mâine.

Rolul şcoalelor de agricultură

„Astăzi continuă să ne spue interlocutorul nostru, avem şcoli de agricultură pentru care statul pune toate stăruinţele înzestrându le cu tot ce trebue pentru ale rădica la nivelul şcoalelor similare din streinătate. Dar nu trebue să se uite, că dacă este cât se poate de îmbucurător acest lucru, aceste şcoli nu sunt decât pepiniere de funcţionari. Ne trebuesc, fără îndoială, cât mai bune elemente de conducere, dar nu ne mai este permis să uităm o clipă că în aceiaşi măsură trebuesc desvoltate şi masele agricultorilor noştri.“

Ce se făcea sub regimul maghiar

„Un exemplu foarte bun este modul cum a înţeles acest lucru fostul regim maghiar.

Ungurii au făcut şcoli elementare, unde fiii de ţărani, după terminarea celor şase clase primare, erau primiţi în aceste şcoli unde primeau numai învăţături practice, timp de trei ani, după care toţi se întorceau acasă la coarnele plugului, înzestraţi cu cunoştinţi, graţie cărora ştiau să tragă cât mai mult folos din munca lor“.

Care i situaţia de astăzi

„Pentru îmbunătăţirea vieţei noastre agricole şi pentru desăvârşira marei opere a improprietăririi, Statul trebue să ia măsuri imediate de a înfiinţa asemenea şcoli practice. Dacă s'ar face o statistică, s'ar putea documenta cu cifre, asupra situaţiei îngrijorătoare de astăzi, în care se găsesc elementele noastre de plugărie. S'ar vedea mai ales din această statistică, că nici unul din fiii de ţărani, intraţi în şcolile de agricultură. nu se mai întorc acasă“.

*

La cele spuse mai sus, trebue să adăugăm şi noi un lucru: In vechiul Regat au existat asemenea şcoli, în afară de şcoalele medii, astfel în cât introducerea lor şi în Ardeal ni se pare că este cu atât mai uşoară,

D.

Gloria
BERE NUTRITIVA DIN MALŢ DUBLU
Produs Special Fabricei de Bere S. A. din Turda

Pyram
PREPARAT DIN CELE MAI VERITABILE MATERII PRIME, ESTE MIJLOCUL CEL MAI BUN PENTRU CURĂŢIREA GHETELOR

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor Mauls din Hartz sunt cele mai delicioase şi le gasim pretutindeni. 3360

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

In jurul exportului de vite

O nouă formă a exportului: exportul de carne — Statul păgubit prin acest export — Măsurile de îndreptare cari se impun

In atenţia autorităţilor competente

Se ştie, că până în prezent, noi exportăm numeroase vite în Austria şi Cehoslovacia, îmbarcate fiind în vagoane.

Capacitatea acestor vagoane fiind de 8—10 capete, iar Statul român încasând câte 800 lei pentru fiecare vită cornută, rezultă că în punga Statului român 80.000 lei, de pe urma unui vagon de vite exportat. La această sumă se mai adaugă taxele de transport, plata vagonului până la graniţă, etc.

Faţă de acest beneficiu considerabil pentru Stat, unii exportatori s'au gândit şi la beneficiul lor personal, schimbând norma exportului: în loc să transporte vite în Occidentul apropiat transportă carne.

Forma aceasta nouă de transport ne-a găsit complect nepregătiţi: fără vagoane frigorifere şi fără o normă echitabilă de impozite.

Un consorţiu de negustori din Târgul-Mureş, a avut idela să se adreseze direct Austriei, care i-a închiriat astfel de vagoane frigorifere.

Preţul chiriei e de 200 lei pe zi de fiecare vagon.

Zilnic pleacă din ţară câte un vagon încărcat de carne, menită să îndestuleze cerinţele oraşului Viena, precum şi împrejurimile.

Această afacere e condusă de advocatul dr. Nirsch şi de măcelarul Teutsch Gyula ambii din Tg.-Mureş.

Iniţiativa acestor doi tovarăşi a depăşit pe a Statului.

Dar statul, bietul stat, cu ce s'o fi alegând ei de pe urma acestui nou soiu de export? Care va fi beneficiul lui net, faţă de rentabila afacere a susnumiţilor? Se vorbeşte de milioane realizate de ingenioşii exportatori, în decurs de vre'o două luni de zile numai.

Consiliul economic, secţia exportului, n'a dat nici un fel de comunicat până acum, aşa că nu putem şti, ce-i revine Statului român din această afacere.

O mică socoteală nu strică.

Care-i capacitatea unui vagon cu carne, sau mai bine zis câte vite tăiate intră într'un asemenea vagon?

Socotind în mijlociu greutatea vie a unei vite la 500 kgr. ştiind că prin tăiere se pierde cam 50 la sută, rămâne stabilit, că cele patru sferturi ale unei vite tăiate cântăresc împreună vr'o 250 kgr.

Spre a complecta un vagon cu 10.000 kgr, carne, trebuesc 40 de vite tăiate.

In cazul când Statul ar încasa aceiaş cotă la export, de 8000 lei la vită, ar rezulta, că taxa de export a unui vagon cu carne revine la 320.000 lei.

Exportatorul este avantajat, prin faptul că vitele nu slăbesc pe timpul parcursului; plus, el e scutit şi de hrana acestor vite din momentul imbarcărei lor, până la vinderea pe piaţa de destinaţie.

Aceste avantaje sunt însă contrabalansate prin plata lucrătorilor în abator, etc.

Prin exportul de carne statul însă e păgubit

Intorcându-ne la ceia ce-i revine Statului, cruda realitate ne spune că în buzunarul ţărei nu intră nici a 3-a parte din sus arătata sumă de 320.000 lei.

Faptul este grav şi de aceea cauza trebueşte căutată cu toată atenţia de către cei în drept.

Ce măsuri de îndreptare, se impun pe viitor? Răspunsul e simplu: statul român să-şi aibă el vagoanele frigorifere necesare, spre a nu mai fi siliţi să le împrumutăm de la Viena. Aceste vagoane, în care s'ar transporta carne şi peşte frigorifiat, ar ieftini simţitor viaţa diferitelor noastre provincii, a diferitelor centre cu cerinţe mari: Bucureşti, Galaţi, Cluj, etc.

In al doilea rând, ele ne-ar asigura exportul de carne, — fie pentru pieţele apusene: Viena, Praga, etc. — fie pentru cucerirea pieţelor din Orientul apropiat: Constantinopol, Smirna, etc. Natural, că în acest caz, chestiunea vagoanelor frigorifere s'ar lega strâns de chestiunea vapoarelor frigorifere.

Nu e de loc îndrăzneaţă această năzuinţă a noastră, întru cât se ştie, că am exportat în ultimii doi ani de zile foarte multe vite, imbarcate pe vapoare, pentru Constantinopol. Se mai ştie, că rentabilitatea a fost destul de însemnată. In cazul, când noi am exporta carne, nu vite vii, rentabilitatea ar creşte şi mai mult.

Profesor Dr. Veter. Gh. Nicolau.

INFORMAŢII

INTERNE

— **Organizarea administrativă a spitalelor.** La Inspectoratul Sanitar din Cluj se lucrează cu asiduitate pentru o nouă organizare administrativă a spitalelor şi diferitelor orîelinate din Ardeal, întrucât vechiul sistem lasă întrucâtva de dorit în ceeace priveşte administraţia.

— **Un institut de analize chimice la Cluj.** Mai mulţi farmacişti din localitate, cu ajutorul a câtorva chimişti, intenţionează ca în anul curent să înfiinţeze în Cluj un institut de analize experimentale a diferitelor materii industriale.

Acest institut ar fi singurul de acest fel în întreaga ţară şi ar acoperi una din nevoile urgente ale industriei noastre.

— **Dela târgul de vite.** La târgul de vite care a avut loc zilele acestea s'a adus din partea sătenilor un mare număr de vite spre vânzare, de oarece nutreţul este foarte scump. Cu toate acestea măcelarii au cumpărat foarte puţine vite, cu tot preţul lor scăzut, aşa că din punct de vedere comercial acest târg s'a prezentat destul de slab.

— **Clujul la Tg. de mostre din Praga.** Camera de comerţ şi Industrie a fost invitată de a fi prezentată la târgul de mostre care se va ţine la Praga dela 16--23. Nu s'a fixat încă persoana care va reprezenta oraşul nostru la Praga.

Scurt „Metallum“ este cel mai bun bec. Lloyd 2

Serviciul de Poduri si Sosele al Judetului Bistrita-Nasaud

No. 235. E. 1924.

Publicaţie.

Să publică concurs pentru ocuparea a următoarelor posturi vacante la serviciul de poduri şi şosele din Bistriţa.

1, Şef de birou cl. I cu salar fundamental 850 lei lunar plus indemnizaţiile conf. legilor in vigoare.

2. Impiegat definitiv cl. I cu salar fundamental 600 lei lunar plus indemnizaţiile conf. legilor in vigoare.

3. 2 Elevi picher cu salar fundamental 225 lei lunar plus indemnizaţiile conf. legilor in vigoare.

Petiţionarii, cari işi vor inainta cererile pentru posturile de mai sus, vor trebui să implinească, in afară de condiţiunile generale menţionate in art. 5 a Regulamentului Statutului funcţionarilor Publici, apărut in Monitorul oficial No. 189 din 23 Noembrie, următoarele condiţiuni.

Pentru şef de birou cl I.

a) studii universitare sau altă şcoală echivalentă,

b) o praxă de minimum 4 ani in administraţia generală,

Pentru impiegat definitiv cl. I.

a) Absolvenţă de liceu sau o şcoală echivalentă.

b) o praxa de minimum 3 ani in administraţia generală.

Pentru picher ordinar cl. III şi elev picher.

a) condiţiunile publicate in Monitorul oficial No. 150 din 22 Octombrie 1919, cari se pot vedea in orăle de serviciu şi la serviciul de poduri din Bistriîa.

Acei cari vor satisface condiţiunile de mai sus, işi vor inainta cererile timbrate şi insoţite cu actele in original la adresa serviciului de poduri şi şosele până la 20 Martie 1924. In caz că nu vor găsi petiţionari cu pregătirile şcolare indicate mai sus pentru fiecare categorie de post se vor primi şi cereri insoţite cu actele şcolare:

Pentru şef de birou cl. I.

Absolvenţă de iiceu sau o şcoala echivalentă.

Pentru impiegat definitiv cl. I.

Absolvenţă de 4 clase secundare sau şcoală echivalentă.

Cererile intârziate nu se vor lua in considerare.

Bistriţa, la 10 Martie 1924.

3382 **Şeful serviciului.**

BURSA

Martie 12.

Leul la Zürich . . . 3·05½
la Paris . . . 14·40

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	32·85
1 franc francez — —	„	7·20
1 dolar — — — —	„	189½
1 liră sterlină— — —	„	814
1 liră italiană— — —	„	8·05
1 coroane cechă — —	„	5·48½
1 Leu = coroane austriace	„	374
1 Leu = coroane ungare	„	475
1 dinar — — — —	„	—·—

Bucureşti

Zürich — — — — —	—·—
New-York — — — —	—·—
Londra — — — — —	—·—
Paris — — — — —	—·—
Milano — — — — —	—·—
Praga — — — — —	—·—
Belgrad — — — — —	—·—
Bupapesta — — — —	—·—
Viena — — — — —	—·—
Varşovia — — — — —	—·—

Zürich

Bucureşti — — — — —	3·05
New-York — — — —	580¼
Londra — — — — —	5480½
Paris — — — — —	22·30
Milano — — — — —	2420
Praga — — — — —	16·73¾
Belgrad — — — — —	,720
Viena — — — — —	8155
Budapesta — — — —	867
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Lipsa de numărar pe piaţa Clujului continuă a perzista. Din cauza aceasta nu se prea pot încheia afaceri. La multe articole şi mărfuri sunt cereri, dar cumpărătorii doresc transacţiuni a vista, ceeace este imposibil azi, când vânzătorii însişi duc lipsă de bani.

Se observă o specula crescândă în ceace priveşte darea cu imprumut a banilor de instituţii şi particulari. Ar trebui luate măsuri urgente pentru a înfrâna aceasta specula ilicită. Diferitele pieţe au avut o aprovizionare mai animată. Se cerusă preţuri prea urcate. Preţurile la vitele cornute sunt în scădere mică, aceasta în legătură cu scumpirea fânului. Pentru acest lucru, măsura luată de autorităţile clujene de a scumpi carnea, ne surpinde.

CARNE

TAIATĂ		VIE la kg.	
Vită	20 lei kg.	Boi pt export	27-31
Viţel	20 „ „	Boi p. tăiat	13-20
„ mijl.	28 „	Vaci	12-17
Porc	38-40 „	Viţel mânz.	11-17
Grăsime	68-70 „ „	„ sug.	700-1400
		Porc pt carne	33-37
		Porc pt. grăs.	39-44
		Purcei la îngrăşătoare	42-43

PIEI

	pro kg.
Piei de vţel de lapte până la 7 kg.	66—69 Lei
Viţel dela 8—16 kg.	45—47 „
„ „ 16—25 „	44 „
Vită dela 26 kg. în sus	41—43 „
Bivoliţă până la 8 kg.	
Pittlinge dela 16—25 kg.	31 „
Bivoi dela 20 Kg. sus	
Seu brut.	17—20 „
Seu topit	35—38 „

CEREALE

Grâu 77/78 vag.	55—56.000 Lei
Orz, vag.	49—49.500 „
Ovăz, vag.	42—43.500 „
Porumb, vag.	48—49.500 „
Tărâţă, vag.	31—32.000 „
Făină de grâu maximată, kg.	5.75 kg
„ „ en detail	7.— kg.
Făină zero	10.75 kg.
Fasole vag.	114—116.000 Lei

DIVERSE

Laptele de vacă, litru	8
Laptete de bivoliţă, litrul	10
Unt, Kg.	110—115
Ouă, bucata	1.50—1.60
Pui, perechea	90—130
Raţe, bucata	105—125
Gâşte bucata	220—250

Piaţa de cereale în ţară

BRAILA: orzul 43.000, ovăz 35.000, porumb 44.000, grâu 52.000 Lei vag.

GALAŢI: grâul 43.000, orzul 35.000 porumbul 44.000, grâu 50.000 Lei vag.

TULCEA: orz 43.000, porumb 44.000 Lei vag.

SILISTRA; porumb 42.000 Lei vag.

CONSTANŢA: orz 43.000, ovăz 36.000. porumbul 46.000, grâu 54.0000 Lei vag.

GIURGIU: orz 44.000, grâu 52.000 Lei vag.

CALARAŞI: porumbul 43.000 Lei vag.

BASARABIA: orz 32.000, porumb 44.500, grâu 53.000 Lei vag.

—

Efecte

Piaţa efectelor este calmă. Cereri şi oferte nu prea sunt. Incheeri nu s-au făcut pe care motiv la închidere piaţa a rămas neschimbată.

Petrolifere: „Astra Română“ 12.000-13.000 „Concordia“ 3910-25 „Petrol Block“ 1290-1300 „Româno-belgo de petrol“ 770-75 „Credit Minier“ optate 1975-85, pui 1285-95.

Banci: „Banca Naţională“ 15·300—15·500, „Banca Românească“ 740—50, „Marmorosch Blank“ ex cupon 930—940.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2685-2700, „Naţionala“ 1225-1250, „Generala“ 2800-2825

Societăţi: „Ind bext-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400-425, Reşiţa, 1700- 1710 Reşiţa pui 1525-1550, Letea 550-575

Corespondent
Rador sau 3384
Corespondenta
perfect(ă) în limba română
se caută
la o mare bancă română din Cluj. Se preferă stenograf(ă).
Oferte sub „PERFECT“
la „Rador Publicitate“
Cluj, Strada Avram Jancu 3.

Demisia guvernului grec

Noul guvern de dictatură

Atena, 8. — Cafandaris şi-a dat azi demisia. Succesorul său cel mai probabil va fi Papanastasiu, având în guvern pe Kondylis şi Pangalos. Noul cabinet va avea o pronunţată nuanţă militară şi dictatorială.

Venizelos părăseşte Grecia retrăgându-se din politică, în ziua de 10 Martie.

Ştiri din Tg.-Mureş

Conferinţe

In zilele de 8 şi 9 a avut loc în sala palatului cultural, conferinţele cu proecţiuni ale dlui Prof. Ionescu care a vorbit despre „România preistorică".

La conferinţe a asistat un număr foarte mare de intelectuali.

Mersul epidemiilor

Tifosul abdominal este în descreştere. Dintre bolnavii internaţi în spital n'a mai murit nimeni. Acest fapt îmbucurător se datoreşte muncei depuse de medicul dr. B. Schmid, şi de ajutorul său dr. Marton Janka. In schimb, s'au anunţat câteva cazuri de scarlatină cari nu prezintă însă un pericol.

Diverse

Dl Prefect V. Maior, a plecat în inspecţie administrativă în judeţ pentru 2 zile.

*

Dl Profesor Universitar S. Mândrescu deputat şi preşedintele organizaţiei Naţionale Liberale din jud. Mureş-Turda, se află în oraşul nostru pentru două zile. D-sa pleacă mâine la Bucureşti.

*

Suntem informaţi că ziarul iredentist „Székely Naplo" va fi suspendat. Această măsură era de mult aşteptată de publicul românesc, mereu insultat prin coloanele acestui ziar.

*

In curând va apare o lucrare de mare importanţă pentru toţi acei care se ocupă cu evaluarea plantelor medicinale care cresc în ţara noastră.

Broşura are o statistică exactă şi precizează exact venitul curat dintr'un an, pe care statul l'ar putea realiza cu foarte mare uşurinţă dacă ar monopoliza şi exploata aceste plante.

*

Advocatul dr. S. Mozeş originar din Jibou a voit să se sinucidă luând o mare cantitate de sublimat corosiv. In urma ajutoarelor date la timp, nefericitul a putut fi salvat.

Coresp.

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.

pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in suma de 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

repartizate astfel:

1 câştig	de——	100.000 lei——	100.000·—
1 „	„ ——	50.000 „ ——	50.000·—
5 câştiguri	„ ——	10.000 „ ——	50.000·—
5 „	„ ——	5.000 „ ——	25.000·—
50 „	„ ——	1.000 „ ——	50.000·—
100 „	„ ——	500 „ ——	50.000·—
500 „	„ ——	100 „ ——	50.000·—
1000 „	„ ——	50 „ ——	50.000·—
3750 „	„ ——	20 „ ——	75.000·—

5412 câştiguri în valoarea totală de L 500.000·—

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

şi azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuţit lame in cea mai fină execuţie de lux cu preţuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — şi trimit adresa, una de probă gratis.

***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

STAI!! AM GĂSIT!!

Unde se pot afla în întreagă

România cele mai noauă mai frumoase şi mai eftine paltoane de

PRIMĂVARĂ

pentru dame modele din

WIENA, PARIS SI BERLIN.

2032 Lloyd

Acestea se găsesc la magazinul de mode pentru Dame şi bărbaţi

Diamantstein si Moskovics

Cluj, Reg. Ferd. (Wesselényi) 25.

Visă-vi de postă. — Orice Doamnă sau D-soară poate găsi haine pe placul său. — Priviţi gaiantarul şi magazinul fără a fi obligaţi a face cumpărături.

Reclama este sufletul comertului!

Marea revistă săptămânală ilustrată de actualitate

„OGLINDA LUMII" No. 10

cu data de Sâmbătă 8 Martie 1924 cuprinde o foarte bogată materie lustrată cu 50 vederi şi instantanee fotografice, 50.

Eroii scandalului politic din America.

Fotografia proectului de Crematoriu în Bucureşti. Instantee dela concursurile sporturilor de iarnă

Femeii din lumea mare chelneriţe de hotel. — Biroul zbător. — Concert de orgă în stradă. — Dinţi crescuti în orbita ochiului. — Ice boat ul. — Inlocuirea trenului prin patine cu roţile — O curioasă tradiţie in Anglia. — Pompieri în franc, joben şi mănuşi albe. — Pericolele curelor de slăbire. — O exroziţie vie de bijuterii. — Un arc de triumf din dinţi de elefant. — Capra cu coarne la picioara. — O principesă hoaţă. — Fotografia unei stafii. — Moda unghiilor pictate. — Un concert radiofonic pentru câini. — Un pianist ciung. — Championele şahului. Moda peruc lor din fire de arcint. — Un călugăr cu 509 nepoţi. — Ce mai mare catearală din lume. — Regele escrocitor. — Miscarea naţionalistă din India. — O nouă pedeapsa în Rusia — Pagina jocurilor cu numele deslegătorllor.

5 Lei 16 pagini ilustrate Lei 5

Confecţionăm tot felul de încălţăminte pentru dame şi domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă preţurile cele mai reduse. 3308

Rugăm concursul onoratului public românesc.

Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

DEGANIN DEGANIN

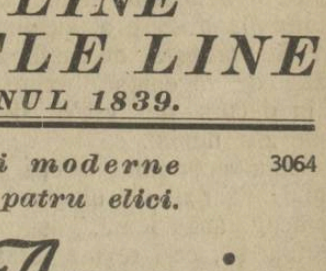

Cel mai bun praf. pentru distrugerea gândacilor!

Comenzi se primesc pe adresa:

F. A. DEGAN

(Căsuta postala No, 14.) Cluj

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.

Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Reclama este sufletul comerţului

ROYAL MAIL LINE

PACIFIC LINE

UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi **America**

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1034 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Vineri 14 Martie 1924.

Infrățirea

R CLUJ 1. 2026

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

MAR 24

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Opoziția de negație și opoziția utilă

Înțelesul cuvântărei de la Craiova a dlui Iorga

Discursul dela Craiova al dlui N. Iorga a adus în atmosfera îmbâcsită a vieței noastre politice, un suiu de moralitate și onestitate, pe care de multă vreme țara îl așteaptă dela partidele noastre de opoziției. In toate manifestările acestor partide, de 5 ani nu vedem decât agitațiuni și critici sterile, atacuri pătimașe și acțiuni adeseori dăunătoare țărei.

Partidele opoziției urmărind mereu aceeași țintă: puterea, n'au cruțat armele și nu și-au ales mijloacele. Un nepotolit neastâmpăr le-a împins necontenit înainte pe calea greșit apucată. De aici, lipsa aceea de răgaz binefăcător, care înlesnește examenul actelor proprii și din care rezultă buna lor cârmuire. Opoziția n'a înțeles niciodată să aibă o conștiință de opoziție. Acțiunile opoziției noastre sânt sau de aiurea influențate, sau conduse de instincte în conflict cu interesele superioare ale țărei. Iată pentru ce onestitatea dlui Iorga pare ceva de necrezut pentru moravurile politice de azi. Căci care om politic din opoziție ar fi avut atâta sinceritate încât să declare în public superioritatea de organizare și program a partidului liberal, și care partid de opoziție, coborându-se în miezul structurei sale politice, ar fi fost în stare să se declare nevrednice de putere în formația sa actuală? Desigur, nici unul, pentrucă nici unul nu este pătruns de simțul moral al dlui Iorga, simț moral care face ca interesul propriu să stea în necontenită subordonare interesului țărei.

In ceeace d. Iorga vede o deslegare a situației de astăzi, în acel partid de stânga, monarhic și de ordine, nu este numai expresiunea unei combinații politice oarecare. Formula rămâne așa cum este, realizabilă sau nerealizabilă. De dedesubtul ei însă se evidențiază o cugetare mereu călăuzită de înțelegerea nevoilor actuale, mereu alimentată de o nemărginită dragoaste de țară. Și aceasta este foarte mult în viața noastră politică. Diferitelor combinații ale partidelor opoziției li-a lipsit până acum acest substrat sufletesc. Combinațiile, fie simple colaborări trecătoare, fie îndemnuri nereușite de blocare, n'au avut ca motiv de manifestare, decât interesul propriu de partid, strein de necesitățile de azi ale țărei.

D. Iorga oferă un exemplu pe care l'am dori urmat, și desigur că dorința noastră este și dorința țărei. Pentrucă, departe de a sta închiși în turnul intereselor de partid, știm să deosebim ceeace este bun și util țărei de ce ace nu este. Opoziția trebuie să învețe mai întâi fi utilă țărei și abia atunci vom putea vedea utilitatea ei în viitor ca factor de guvernare. Partidul liberal a dovedit-o aceasta cândva și n'a fost urmat pe calea deschisă de el. Cei cari doresc cinstit binele neamului și prosperitatea țărei au prilejul să urmeze exemplul strălucit pe care li'l dă cărturarul cu înfocată dragoste de tot ce este românesc, dl N. Iorga.

Intrunirea dela Caracal și întrunirea dela Craiova

Două întruniri politice au avut loc zilele trecute: una la Caracal, ținută de partidul național ca început al campaniei pentru alegerea din Romanați, ceealaltă la Craiova, organizată de tovarășii politici ai d-lui N. Iorga.

Intrunirea dela Caracal s'a dovedit ca toate întrunirile partidului național, o adunare de politicianl preocupați numai de mărunte interese electorale. Am citit în ziarele cari se găsesc pe față sau în ascuns în slujba partidului național dări de seamă chilometrice asupra modului cum a decurs întrunirea și asupra discursurilor rostite. Am citit între altele și cuvântarea d-lui Iuliu Maniu, șeful partidului național, și n'am văzut în ea nici un rând din care s'ar desprinde un gând serios pentru problemele și nevoile obștești. N'am văzut nici cel puțin grija de a prezenta publicului un program politic care să arate cum înțelege partidul național să guverneze și ce soluții are pregătite pentru numeroasele probleme cari agită viața țării. In discursul d-lui Maniu ca și în celelalte cuvântări n'am întâlnit decât aceeași pătimașă și nedreaptă critică a tuturor actelor guvernului, aceleași invective și calomnii la adresa actualilor conducători ai țării, aceleași cuvinte de lingușire a instinctelor și aceleași îndemnuri de agitație. Este în adevăr foarte trist ca un partid politic care se socotește în stare să ia guvernarea țării, să dovedească atâta lipsă de seriozitate și de gândire politică, atâta preocupare pentru interesele sale electorale.

Tot întrunire politică a fost și aceia ținută de partidul național-democrat la Craiova, tot în opoziție se găsește și d-l Iorga. Și totuși cuvântarea d-sale nu se mărginește la o critică a activității guvernului, ci ridicându-se deasupra preocupărilor politicei de partid, ea schițează un program și înfățișează o gândire politică. Foarte aspru și nedrept a fost și d l Iorga în critica pe care a făcut-o politicei și actelor actualului guvern, dar interesele sale ca șef al unui partid de opoziție nu l'au împiedecat să recunoască ceeace bine s'a realizat, iar seriozitatea sa politică l'a îndemnat să fixeze cadrul unui program și să propună anumite soluții.

Două întruniri publice a două partide de opoziție. Și totuși ce deosebire între una și alta.

Nici un cuvânt și nici un act n'a venit să ridice nivelul intelectual și politic al întrunirii dela Caracal. Atmosfera ei a fost aceia a unei obișnuite întruniri electorale, deși însuși șeful partidului a ținut să ia parte la ea. La Craiova însă, cuvântarea d lui Iorga a dat întrunirii un prestigiu care o ridică deasupra unei adunări politice de provincie. Nimeni nu poate cere d lui Maniu să se înalțe până la valoarea d-lui Iorga. Dar deosebirea dintre ce a fost întrunirea dela Caracal și ce a fost manifestația dela Craiova, vădește și deosebirea care există între mentalitatea și preocupările partidului național și mentalitatea și preocupările partidului național-democrat. Și deosebire nu este decât în desavantajul grupării d-lui Iuliu Maniu.

Procedee josnice

In jurul unui articol insultător din ziarul „Ujság"

Intr'una din zilele trecute, un gazetar ungur dela ziarul „Ujság" din Cluj, permițându-și să pătrundă într'un mod necuviincios în localul comisiunei de impunere, a fost învitat din partea dlui președinte al comisiunei, Mureșanu, să aștepte afară.

Ca răspuns la această binemeritată lecție, ziarul „Ujság" a publicat a doua zi un articol insultător la adresa autorităților financiare românești acuzate că „despoaie populația, lucrează desorientate și după considerați de naționalitate."

In acest articol, dl Mureșanu este înfățișat ca unul „fără cunoștințe speciale și neapt de a figura într'un post atât de însemnat și într'un centru atât de cultural ca Clujul".

Faptul că gazetarul maghiar a înțeles să se răsbune cu artlcole insultătoate la adresa autorităților românești pentru lecția meritată ce i s'a administrat, — este cu desăvârșire condamnabil.

El denotă curioasa concepție care conduce și astăzi pe unii gazetari minoritari, precum și lipsa de scrupul și de seriozitate a celor cari conduc ziarele minoritare din Cluj. Infierând cu toată energia acest josnic procedeu, atragem atenția autorităților românești asupra faptului, pentru a ști trage din el concluziile necesare.

Pentru monumentul lui Aurel Vlaicu

— Lista deschisă de ziarul „Infrățirea" —

Suma din urmă	**Lei**	**3530**
St. P.	Lei	20
Căp. N. P.	„	20
X. V.	„	25
N. Petrescu junior	„	20
Em. V.	„	5
I. Văianu	„	20
Prof. Martinovici	„	20
O. Gritta	„	30
Total:	**Lei**	**3690**

Chestiunea împrumutului ungar

Dl Titulescu, ministrul României la Londra, însărcinat să semneze protocolul definitiv

S'a vorbit în repetate rânduri de sosirea în țară a dlui Titulescu, ministrul României la Londra, sosire așteptată în cercurile noastre diplomatice cu foarte multă nerăbdare. Schimbarea guvernului englez are fără îndoială o importanță deosebită pentru orientarea politicei în orientul Europei și dl ministru Titulescu e cel mai în măsură s'o știe, cunoscând în același timp și sentimentele ce le manifestă astăzi cei dela Foreign office față de România.

Astfel și explică de ce la un moment dat, s'a vorbit chiar de numirea dlui ministru Titulescu ca președinte al delegației care va începe tratativele cu Sovietele la Viena.

Venirea sa în țară mai e însă în legătură și cu vizita suveranilor noștri la Londra, dsa fiind însărcinat să aducă și programul definitiv al primirei, aranjat de curtea regală engleză.

Imprumutul ungar și Mica Antantă

Se știe că dl Titulescu a condus dela început tratativele în chestiunea împrumutului ungar tratative care au ajuns la un bun rezultat, mai ales în urma deciziei Ungariei de a renunța la despăgubirile pretinse pentru ocuparea Budapestei.

Comitetele de experți au sfârșit toate lucrările necesitate pentru acordarea acestui împrumut și în sesiunea Ligii Națiunilor ce s'a deschis eri la Geneva urmează să se ia o hotă âre definitivă în privința aceasta.

Interesele Micei Antante sunt reprezentate la această conferință prin dnii Titulescu și Beneș, însărcinați să semneze protocoalele.

Aceste protocoale sunt în număr de două: cel dintâi fixează condițiile politice în care urmează să se facă împrumutul și garanțiile că banii împrumutați nu vor servi pentru alt scop, decât pentru refacerea economică a Ungariei.

Aceste condiții au fost impuse în întregime de interesele Micei Antante, care a avut toate motivele să se îndoiască până acum de lealitatea Ungariei.

Cel de al doilea protocol cuprinde, sub forma unui aranjament din partea Ungariei, principalele măsuri de control, reformele și legiuirile financiare menite să garanteze și să asigure executarea programului financiar, măsuri asemănătoare cu cele luate la acordarea sprijinului financiar al Ligei Națiunilor, republicei austriace.

Reprezentantul Ungariei pentru semnarea acestor protocoale e contele Bethlen. La un moment dat se credea că această semnare se va face la București, dar s'a menținut Geneva, sediul Ligei Națiunilor.

Ridicarea ipotecei asupra Ungariei

O altă chestiune importantă, strâns legată de acea a împrumutului acordat Ungariei, care se va discuta deasemeni în actuala sesiune a Ligei Națiunilor, este ridicarea ipotecei asupra Ungariei.

Modalitățile ridicărei ipotecei aliaților, asupra bunurilor ungare vor fi prezentate ăpoi comisiunei de reparațiuni dela Paris.

După cum se știe, aceasta este una din principalele condiții puse de cercurile financiare care înlesnesc lansarea împrumutului extern pentru refacerea Ungariei.

Tot în această sesiune, comitetul ungar va proceda la desemnarea comisarului general, care va fi însărcinat cu controlul executărei condițiilor impuse Ungariei.

Se crede că în două săptămâni lucrările actualei conferințe dela Geneva vor fi terminate și dl Titulescu va sosi în țară. In cazul când aceste lucrări s'ar mai prelungi, — din motivele arătate mai sus, și care cer prezența dsale la București, se crede că va fi înlocuit cu dl N. Petrescu Comnen, ministrul nostru la Berna, care este de asemeni delegat în Liga Națiunilor.

Dela Academia Comercială

Aflăm că un grup de ingineri și technicieni industriali din localitate au propus prin rectoratul Academiei Comerciale dlui Prof. I. Gârbacea să țină un curs practic de comptabilitate, la care să poată lua parte și dnii.

Autobusele „ASTRA" dispun de tot confortul.

Noua lege a chiriilor
și negustorimea ardeleană

Lăsarea la libera transacție a închirierei localurilor de prăvălii a produs nemulțumiri în sânul negustorimei ardelene. — S'a convocat un congres general al negustorilor din Ardeal și Banat la Oradea-Mare — Ce cer negustorii?

O anchetă în lumea comercianților

Am arătat în câteva din numerile anterioare ale ziarului nostru, înovațiile utile ce s'au adus în stabilirea și regularea raporturilor dintre chiriași și proprietari prin noua lege a chiriilor prezentată zilele trecute Parlamentului de către dl Gh. Mârzescu, ministrul justiției.

In acelaș timp am arătat cum dl ministru Mârzescu, înainte de redactarea definitivă a proectului de lege, a cerut tuturor organizațiilor chiriașilor și proprietarilor din întreaga țară să i trimită delegați în comisiunea de studiere a legii, delegați cari să vie cu propuneri scrise asupra situațiunilor specifice din diferitele provincii ale țărei. Astfel, din Ardeal a fost învitată în mod special „Uniunea chiriașilor" și multe din propunerile făcute de această Uniune, au și fost introduse în lege. O parte a legei care a provocat oare cari nemulțumiri în Ardeal a fost partea referitoare la prăvăliile comercianților.

Privitor la această chestiune, legea spune următoarele:

Contractele de închiriere pentru localuri de prăvălii se lasă în principiu la libera transacție.

In acelaș timp însă, legea acordă comercianților un așa zis termen de avertisment de un an, în care timp se prelungesc, prin lege, contractele existente. In timpul acestui an, chiriașii negustori trebuiesc să ajungă la înțelegere în cea ce privește încheerea viitoarelor contracte.

Pentru cursul acestui an, chiria se fixează pentru localurile de prăvălie, la de 12 ori chiria din 1914.

Printre negustorimea ardeleană domnește o vie agitație în jurul faptului că încheerea contractelor de locațiune pentru prăvălii a tost lăsate la libera transacție.

Ce zic negustorii — Un exemplu edificator

Făcând anchetă printre negustorii mai de frunte din Cluj, aceștia își justifică nemulțumirea și îngrijorarea lor astfel:

Casele cu prăvălii sunt în general pe străzile principale, deci cu câte 2 și 3 etaje.

Intreg restul casei, afară de prăvălii, este închiriat la particulari în majoritate funcționari, cari profită de avantajele legii actuale care prevede prelungirea vechilor contracte pe termen de 3 ani și stabilirea unei chirii natural mici.

Proprietarii, prin faptul că legea prevede libera tranzacție a închirierei localurilor de prăvălii, vor căuta să scoată dela negustorii chiriași ai prăvăliilor lor, tot ce n'au putut scoate cu închirierea restului clădirei la funcționari.

Cu alte cuvinte, proprietarii caselor cu prăvălii, vor face abuz de avantagiile date prin noua lege, speculând astfel pe negustorii chiriași.

Legea nici n'a intrat încă în vigoare și mulți proprietari au anunțat pe chiriașii prăvăliilor lor că cu începere dela 6 Mai 1925 vor trebui să plătească o chirie de 4 și 5 ori mai mare. Astfel un negustor, care plătește azi 20.000 lei anual chirie pentru prăvăliile lui, la anul va plăti 80—100.000 lei.

Un congres al negustorilor din întreg Ardealul la Oradea

Având în vedere cele spuse mai sus, „Reuniunea comercianților din Timișoara și Bănat" a luat inițiatfva de a convoca un congres general al negustorilor din Ardeal și Bănat pentru a protesta contra dispozițiunilor din legea chiriilor, referitoare la închirierea prăvăliilor.

La acțiunea negustorilor din din Banat a aderat și „Sfatul Negustoresc din Ardeal, care va și prezida congresul.

Orașul în care va avea loc congresul a fost fixat Oradea-Mare, și el și se va ține în ziua de 16 Martie.

S'a fixat și ordinea de zi a desbaterilor și se vor redacta două memorii proteste: 1. Protestul „Sfatului Negustoresc" din Cluj, scris în românește, și 2. Protestul Societăței negustorilor nemți din Brașov, scris în nemțește.

Negustorimea ardeleană cere prelungirea contractelor de închiriere existente până ce condițiile economice și financiare ale țărei se vor mai normaliza și până când se va putea ajunge la libertatea completă a comerțului.

Alfio.

Ordonanță.

Noi, Prefectul Poliției Orașului Cluj, Ovidiu Gritta prin prezenta ordonăm tuturor Intreprinderilor Industriale, Comerciale, Economice, Societăților de ori-ce categorie, Atelierelor și Magazilor, ca in termen de 10 zile dela publicarea prezentei oreonanțe să inainteze acestei Prefecturi de Poliție Biroul Administrativ un Tablou asupra tuturor angajaților cu următorul conținut.

1. Numele, celui angajat. 2. Decând este angajat. 3. Anul nastrei. 4. Unde este născut. 5. Decând este in Cluj.

Cei, cari nu se vor conforma prezentei ordonanțe se vor pedepsi in conformitatea legilor in vigoare.

Prefrot: **O. Gritta.**

INFORMATII

— *Domnii membrii ai Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat cari au permise de Cfr. de preschimbat sunt înștiințați să le aducă până mâine oarele 9 dimineața la localul Sindicatului.*

— **Măsuri bună.** Primăria orașului a hotărât în mod definitiv ca în tot timpul verei să nu se mai admită circulația nici unui vechicul pe aleea principală din parc. In acelaș timp a hotărât în frumusețarea parcului cu plantații de trandafiri.

— **Dela soc. Ocrotirea orfanilor de războiu".** „Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu Regionala IX-a Cluj. Strada Cogălniceanu No. 8, caută pe ziua de 15 Martie o dactilografă. Informații mai detailate se primesc la birou în orele de lucru.

— **Dela Comisiunea de încartiruire.** In ședința comisiunei de încartiruire care s'a ținut ieri la Primărie și au judecat 19 contestații și s'au acordat 8 camere la funcționari.

— *Duminecă, 16 Martie, orele 4 p. m., se va ține în sala mare a Conservatorului de Muzică și Artă dramatică din Cluj producțiunea a II-a a elevilor Conservatorului. Bilete de întrare a lei 10 și 5 se primesc la Conservator.*

— **Diverse.** Autoritățile locale au dispus urcarea garanției pe care trebuiau s'o depuie proprietarii autobuselor ce faceau cursele Cluj—Turda și Cluj—Hida dela 5000 lei la 50.000. Aceasta pentru fondul reparării soselelor cari au fost stricate de aceste autobuse.

— **Dela Biblioteca Universității.** La biblioteca universității din Cluj este vacant un post de bibliotecar, pentru ocuparea căruia se publică concurs.

Retribuțiile legale la acest post sunt: leafă de bază 1600 lei lunar, gradații în raport cu anii de serviciu, spor de scumpete și indemnizație de chirie.

Petiționarii își vor înainta cererile direcțiunii Bibliotecii Universitare in termen de 30 zile dela apariția acestei publicațiuni în Monitorul Oficial, anexând următoarele act:

1. Diploma de profesor secundar, examen de capacitate sau diploma de doctorat a unei facultăți.

2. Declarație cu privire de câte limbi străine posedă.

— **Serbarea elevilor liceului „Gh. Barițiu."** Duminică 16 Martie la ora 11 a. m. va avea loc în sale de gimnastică a liceului „Gh. Barițiu" o serbare dată de elevii liceului. Programul va fi compus din coruri, orchestră și recitări. Cu ocazia acestei serbări dl Prof. V. Lațiu va ține o conferință cu proecțiuni. Prețul de întrare a fost fixat de 3 lei.

Venitul serbărei este destinat îmbunătățirei orchestrei liceului.

— **Turneul Teatrului Național local.** O echipă a Teatrului Național din Cluj va pleca la sfârșitul acestei luni în turneu, dând reprezentații prin diferite orașe din Ardeal.

— **Serata studenților basarabeni.** Studenții basarabeni dela Universitatea din Cluj, aranjează în seara de 22 Martie în sala „Reduta" o seară artistică-dansantă.

— **Dela justiția militară.** Marți dimineața a fost judecat și condamnat la două luni închisoare de către Consiliul de Războiu local, locotenentul Cestianu Vasiliu din regimentul 107 Inf. acuzat de dezertare și insultă superiorului.

— **Excursiuni științifice.** Studenții anului III dela Academia Comercială din Cluj au învitat un număr de 20 colegi dela Academia din București, pentru ca în luna Aprilie a. c. să ia parte la o mare excursiune cu caracter științific-economic în toate orașele industriale din țară.

La rândul lor, studenții Academiei Comerciale din București au invitat pe colegii lor din Cluj la o excursie în străinătate, probabil în Olanda, excursie care va avea loc în vara anului c.

— **Școlare.** Eri a sosit în localitate dl Gh. Stoenescu, inspector al învățământului primar al regiunei Cluj, venind din București unde a luat parte în comisiunea pentru reforma învățământului.

— **„Acțiunea Românească" la Oradea-Mare.** Duminecă 16 l. c. are loc la Oradea-Mare o mare întrunire a soc. „Acțiunea Românească" cu care ocazie se va discuta organizarea secțiunei locale.

Vor pleca din Cluj dnii Ciortea, Cătuneanu. dr. I. Hațieganu, dr. V. Roman, dr. V. Pop, precum și un mare număr de studenți.

Studențești. In ziua de 29 Martie se va judeca în fața curței cu juri a Tribunalului Ilfov, procesul studenților închiși la Văcărești cu ocazia agitațiilor studențești.

— **Militare.** Aflăm că Marele Stat Major a luat dispoziținea ca toți studenții care urmează a fi recrutați în acest an, să se poată prezenta cercurilor de recrutare din localitățile unde se găsesc Universități, în zilele de 9 și 10 Aprilie, fără a fi nevoiți să se deplaseze în localitățile nnde sunt înmatriculați.

— **Ședința Societății științelor medicale.** Duminecă la orele 5 după amiază are loc o ședință în amfiteatrul clinicei medicale din localitate, a Sociatății Științelor medicale, cu care ocazie se vor face mai multe comunicări de ordin științific.

— **Cercul Ronsard.** Cursurile practice de limba franceză: Semestrul II. Taxa lei 100. Inscripțiile se primesc la dl profesor Pattenotte, Casa Invățătorilor, camera 5, până la 20 Martie în fiecare zi dela 2—3.

Pentru Functionari de Stat
civili și militari, la prezentarea legitimației, Mag. 3372
MISSIR
din Cluj, Str. Memorandului Nr. 11 (Unió-u.) face reducere de 10% a toate marfurile de manufactura

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein și Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poștă centrală Cluj. 3373-1

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat cu sediul în Cluj, caută persoane cu garanție cari să se ocupe cu vânzarea biletelor loteriei, oferind remiză bună. Doritorii vor scrie pe adresa Sindicatului.**

Ori cine poate câștiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanție de 5000 sau 10.000 lei. Scrieți sub „câștig" la Administrația ziarului „Infrățirea" și veți primi deslușirile necesare.

— **Dela Societatea de Științe din Cluj.** Societatea de Științe din Cluj ține ședință ordinară în Amfiteatrul Institutului de Botanică Generală (Palatul Universității) Joi 13 Martie ora 8 și trei sferturi seara.

La ordinea zilei următoarele comunicări:

1. Profesorul univ. G. Vâlsan: „Hărți vechi necunoscute privitoare la țara noastră."

2. Prof. univ. A. Maior: „Temperatura și gravitațiunea."

3. Prof. univ. D. Rădulescu: „Dynamidele lui Lénard și modelul torular".

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat," ofera publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la **16** August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig țără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă.*

Scurt **„Metallum"** este cel mai bun bec. Lloyd 2

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Vineri, 14 Martie 1924
CINEMA SELECT
Madeline Ferat.
Grandioasă dramă în 6 acte după romanul a lui Emile Zola. In rolul principal Francesca Bertini.
CINEMA URANIA
Maciste redivius
Senzațională istorie aventurioasă in 5 acte. In rolul principal faimosul Maciste și Manja Tzatscheva.
CINEMA APOLLO
Puntea Suspinelor.
Seria II.
Cosală dramă în istorică 4 serii și 20 acte. In rolul principal: LUCIANO ALBERTINI. Senzație mondială de film!

Cum se recomandă partidul naţional în vechiul regat

Spicuiri din cuvântările de la Corabia

Aluziile-program ale dlui G. Mironescu — Dl Sever Dan în largul său — Dobrescu—ordonanţă educator al poporului! — Cum se face istorie la întrunirile electorale ale partidului naţional? — Poporanismul dlui Mihai Popovici — Ce reprezintă dl Maniu? — „Trăiască dreptatea" şi Consiliul Dirigent! —

Zilele trecute a avut loc la Corabia o întrunire electorală a partidului naţional, pentru susţinerea candidaturei Dlui G. Mironescu, Ne-am fi aşteptat ca la această întrunire, pe care, dată fiind prezenţa atâtor fruntaşi, se pare că se punea mare preţ, partidul naţional să se prezinte măcar cu o aparenţă de program. Ni-am înşelat însă! In locul unui program de idei potrivite intereselor şi aspiraţiunilor generale ale ţărei, partidul naţional a dus acolo zestrea trecutului ardelenesc şi reprezentanţa Ardealului de astăzi, amândouă în egală măsură uzurpate. Căci prin nimic nu are dreptul partidul naţional al oamenilor de astăzi să se împodobească cu trecutul de fapte al Ardealului de altădată, şi prin nimic nu are dreptul partidul naţional să utilizeze după cum îi place de numele Ardealului, fie chiar pentru alegerea dlui Mironescu! Dar fiindcă a făcut-o, partidul naţional ne dă prilej să constatăm încă odată până unde poate merge cu nerusinare.)

De la început, d. G. Mironescu, candidatul partidului naţional la Romanaţi, a fost silit să recunoască absenţa programului la conducerea partidului din care face parte. Spicuim din discursul program al dsale, după „Ro mânia".

D. Mironescu spune:

„Acei cari stau în fruntea ţării să nu lupte pentru ei, ci pentru neam şi ţară, Ardelenii trebue să fie pildă în privinţa asta."

Candidatul partidului naţional a vrut să înţeleagă prin „Ardeleni" partidul naţional şi nu şi-a dat, desigur, seama că prin aceasta aducea Ardealului o ofensă. Ardealul ştie câtă probitate a dovedit partidul naţional atunci când a stat în fruntea ţărei. Exemplul este deci cam riscat şi ne închipuim că nici d-lui Maniu nu i-a prea convenit.

Mai departe d. Mironescu cere:

„Iubirea să domnească între provinciile ţării, nu vrajba."

Şi aici, desigur, d-sa a vrut să facă aluzie la activitatea partidului naţional în Ardeal, deoarece nu mai poate fi vorba de necunoştinţă de c uză. Ne închipuim că dacă d. Vaida ar fi fost de faţă, d. Mironescu n'ar fi îndrăznit să formuleze acest desiderat.

Luând cuvântul, d. Sever Dan, cu abilitatea-i bine cunoscută, d-sa şi-a stăpânit repulsia pentru mulţimea de „bastarzi de corturărese" care îi aştepta cuvântul, şi a glăsuit hotărât:

„Daţi acum dovadă că ticăloşii sunt numai o mână de oameni în Romanaţi. Daţi dovadă că şi în pepturile Dv. bate aceiaşi inimă curată, românească setoasă de dreptate, ca în Ardeal. Faceţi din Romanaţi nu un cuib de tâlhari, ci armată puternică, care va stârpi tâlhăriile!"

Sfatul dlui Sever Dan trebuie să fi făcut o deosebită plăcere alegătorilor din Romanaţi.

Mai puţin „abil", dl Dobrescu-ordonanţă şi-a însuşit rolul de educator. Iată cum învaţă dsa pe ţărani să se poarte cu autorităţile:

„Despre liberali până mâine dacă v'aş vorbi şi nu aş găsi nimic bun ce să spun. Numai mie mi-au făcut atâta rău, încât am fost silit să iau la bătae un judecător, care fura pământul ţăranilor şi un preşedinte de alegeri, care fura drepturile poporului".

Şi mai departe, cum să apreciieze instituţiile ţărei:

„Un ministru liberal, mi-a spus de curând: de ce nu te astâmperi şi de ce nu dai pace Băncii Naţionale? Nu ştiţi ce-i asta? Nici odată sub cuvântul „naţional" nu s'a ascuns o ponegrire mai mare decât Banca Naţională. (Manifestaţii sgomotoase.) Ea câştigă 120 la sută pe spinarea poporului."

Şi magistrul poporului încheie superb:

„Au dat ordin să mă împuşte jandarmii (Strigăte: trăiască Dobrescu) dar cu nu mă sperii de ei şi nu mă las băgat la Banca Românească, ci voi merge din judeţ în judeţ, ca să arăt cine-i vinovat pentru suferinţele ţării."

Omul cara şi-a trimis ordonanţa şi logodnicele (?!) pe lumea cealaltă, are desigur toată autoritatea morală să înveţe ţăranii a lua la bătaie judecătorii, să ponegrească Banca Naţională şi să nu se lase (?) „băgat" la „Banca Românească" — şi toate acestea în numele Ardealului!

Dar dacă d. Dobrescu-ordonanţă scontează prezentul, d. Ciceo-Pop este cu totul al trecutului. Dsa recomandă astfel partidul naţional:

„In vremuri dureroase partidul naţional nu a şovăit de loc, când trebuia să apere legea strămoşească. Mai bine au luat drumul Seghedinului, de cât să pornească pe drumul trădărei! In vremea aceia, de aci, din ţara veche călăului, partidului naţional i se trimitea o decoraţie. Partidul liberal a trimis-o. (Strigăte: Jos liberalii!)

Când am simţit că bate ceasul desrobirei, sfidând primejdia, neam dus în parlamentul maghiar şi am declarat că ne vom uni cu fraţii nostri. Nu am aşteptat până va veni armata română ale cărei jertfe nu le vom uita nici odată."

Memoria dlui Ciceo Pop este demult în declin. Un altcineva şi-ar fi adus aminte că liberalii au dat ceva Ardealului, şi au dat mult, chiar dela acea Bancă Naţională hulită de Dobreştii de astăzi; o memorie ceva mai trainică şi-ar mai fi adus aminte şi de un anume memoriu de credinţă către Habsburgi, semnat şi de dl Ciceo Pop pe când armatele române se pregăteau să treacă munţii.

Dragostea pentru popor a dlui Mihai Popovici este veche, de pe vremea când nu era popular decât în cafenelele din Viena. Dsa şi-a afirmat-o şi de rândul acesta:

„Nu dorim mărire. Puteam fi miniştrii şi cu Averescu şi cu Brătianu. Dar ni s'a cerut să ne lăpădăm de popor, şi asta nu am voit-o".

Şi totuşi, partidul naţional a „pertractat„ şi cu unii şi cu alţii şi „pertractează" încă. Pentru ce, dacă nu pentru mărire?...

In sfârşit, „primit cu lungi aplauze", dl Maniu ne explică ce reprezintă la Corabia:

„Imi dau seama, că aceste manifestaţii nu sunt pentru fiinţa mea trecătoare, ci pentru ceeace reprezint: neamul de opincari din Ardeal, cari au ştiut să rămână curaţi la suflet şi iubitori de neam şi după ce s'au ridicat la cele mai înalte trepte!"

Dlui Maniu îi este foarte scumpă această reprezentanţă. O ştim cam de multişor. Chestiunea este dacă şi „opincarii" ţin aşa de mult să fie reprezentaţi de „fiinţa d-sale trecătoare", şi după câte ne aducem aminte, când aceştia a fost să aleagă între d-sa şi un neînsemnat „şuster", au ales pe „şuster" şi nu pe dl Iuliu Maniu. (Vezi alegerea din 1919 dela Alba-Iulia, unde un mic furt de urne tolerat de dl Maniu i-a spălat ruşinea).

Dar dl Maniu insistă:

„Partidul naţional caută să fie în legătură statornică cu sătenii. Satele româneşti sunt temelia partidului. Când merge în faţa sătenilor, partidul naţional este salutat în Ardeal, cu vorbe: „Trăiască dreptatea!" Căci pentru dreptate — dreptatea tuturor! — s'au jertfit Horia, Cloşca, Crişan, Avram Iancu şi atâţia alţii".

Studenţii cari au răbdat de foame în Bucureşti fiindcă prezidenţia Consiliului Dirigent li-a mâncat bursele, decâteori se găsesc în prezenţa fruntaşilor partidului naţional, tot „Trăiască Dreptatea" strigă, dar nu dreptatea partidului naţional pe care au simţit-o ei, ca şi ţăranii cari blestemau pe „domnii de român" în timpul Consiliului Dirigent.

Am insistat asupra acestor fapte mai noui şi mai vechi, pentru a dovedi cum partidul naţional, răstălmăcind adevărurile, încearcă să se împodobească în vechiul regat cu o haină care, dacă este a Ardealului, nu poate fi a lui. Ardelenismul partidului naţional nu are decât scopul de a-i ascunde sărăcia politică şi păcatele înăscute. Oamenii de cinste, de muncă şi de omenie ai Ardealului însă, nu pot primi ruşinea de a fi confundaţi cu partidul naţional şi desigur vor şti să dovedească aceasta, după cum au mai dovedit-o.

Marea revistă săptămânală ilustrată de actualitate

„OGLINDA LUMII" No. 10

cu data de Sâmbătă 8 Martie 1924 cuprinde o foarte bogată materie lustrată cu 50 vederi şi instantanee fotografice, 50.

Eroii scandalului politic din America.

Fotografia proectului de Crematoriu în Bucureşti. Instantanee dela concursurile sporturilor de iarnă

Femeii din lumea mare chelneriţe de hotel. — Biroul zbător. — Concert de orgă în stradă. — Dinţi crescuti în orbita ochiului. — Ice boat ul. — Inlocuirea trenului prin patine cu roţile — O curioasă tradiţie în Anglia. — Pompieri în franc, joben şi mănuşi albe. — Pericolele curelor de slăbire. — O exroziţie vie de bijuterii. — Un arc de triumf din dinţi de elefant. — Capra cu coarne la picioara. — O principesă hoaţă. — Fotografia unei stafii. — Moda unghiilor pictate. — Un concert radiofonic pentru câini. — Un pianist ciung. — Championele şahului. Moda peruc lor din fire de arcint. — Un călugăr cu 509 nepoţi. — Ce mai mare catearală din lume. — Regele escrocitor. — Miscarea naţionalistă din India. — O nouă pedeapsa în Rusia — Pagina jocurilor cu numele deslegătorilor.

5 Lei 16 pagini ilustrate Lei 5

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

1 Franc - 7 Lei

la Librăria Lepage, Cluj p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Ce este societatea »EMKE«?

Dl Sándor József, care ca secretar general al societăţii „Emke" a lucrat în trecăt pentru maghiarizarea românilor ardeleni, cere astăzi aprobarea statutelor sociatăţii româno-fobe — Infiinţarea lui „Emke" în anul 1885

Ungurii dela noi, în loc să lase în pace trecutul, în loc să fie recunoscători că naţia românească a svârlit vălul uitării peste cele suferite altădată fac totul pentru a redeştepta în noi întreaga amărăciune a suferinţelor de-o mie de ani.

Şi, ceeace este mai curios cei ce desgroapă mormintele nu sunt Ungurii cari s'au dovedit în trecut ca oameni blajini şi îngăduitori faţă de Români, ci, dimpotrivă, cei cu sufletul şi conştiinţa pătată de silinţele criminale de a ne sugruma şi desfiinţa ca naţiune.

Unul dintre aceşti unguri este întemeietorul societăţii antiromâneşti „Emke", dl Sándor József actualmente deputat şi de profesie.... erou naţional maghiar.

Dsa, care în trecut, în loc să se fi pus în slujba culturei neamului său a făcut tot ce i a stat prin putinţă pentru distrugerea românismului, nu se sfieşte astăzi să reînvie ruşinoasa chestie a societăţii şoviniste „Emke", cerând aprobarea statutelor ei.

Păcatele societăţii „Emke" şi ale secretarului ei general, d. Sándor József, faţă de poporul român, sunt nenumărate.

Cele mai multe maghiarizări de nume, desnaţionalizări şi deposedări de drepturi din ultimele decenii sunt legate de activitatea criminală a societăţii de maghiarizare „Emke", al cărei fondator „spiritus rector", îndrumător şi secretar general a fos acest domn Sándor József.

Şi totuşi, cine este cel care ne înjură la Cameră şi ne terfeleşte trecutul ori de câte ori iea cuvântul dacă nu Dsa, îndăzneţul care cere aprobarea şi pe mai departe a statutelor societăţii „Emke"...

„Emke"! — Câte lacrimi româneşti, câte vaete, scrâşniri din dinţi şi câte blesteme desnădăjduite nu se leagă de acest nume! Cine nu'şi aduce aminte de „opera culturală" — cum o numesc gazetele maghiare cu o temeritate într'adevăr stupefiantă — a acestei societăţi; cine nu'şi aduce aminte de cazurile satelor româneşti terorizate şi sufocate de coloniştii unguri aduşi de „Emke" şi de tortura unei limbi neînţelesă şi streină urechilor europene, aplicată cu sila copiilor?...

„Societate culturală"! Nu ştii ce să faci în faţa cinismului care nu se sfieşte să afirme că „Emke" ar fi fost o societate culturală, când este bine ştiut că ea n'are mai multă legătură cu cultura propriu zisă decât avea Bali Mihály, popularul călău al Ungariei lui Tisza István.

Să nu creadă cineva că acest fapt este necunoscut de gazetele ungureşti Cu toate acestea, ele îndrăznesc să compare pe „Emke" cu .. societatea noastră culturală, „Astra"!

Nu-i vorbă, făcând această comparaţie, tot gazetarii unguri sunt cei cari râd mai cu poftă de „reuşita" farsă făcută pe socoteala „proştilor de valahi".

Spre nefericirea apostolilor lui „Emke" însă, faptele româno-fobe ale acestei societăţi nu trăesc numai în amintirile naţiunei române, ci şi în anuarele societăţii scrise de însuşi secretarul ei, d. Sándor Jozsef.

Aceste anuare se găsesc la Biblioteca Universităţii şi le recomandăm tuturor curioşilor de a cunoaşte mentalitatea inconştientă a şovinismului maghiar.

Aceste anuare cuprind un adevărat tezaur de documente. Noi nu avem timpul de-a cerceta miile de pagini. Atâta însă putem spune că în orice loc am deschis anuarele dlui Sándor Jozsef, o adâncă scârbă ni s'a coborât în suflet. De-abia acum, având perspectiva depărtării şi a timpului trecut, ne dăm noi seama cu câtă ură au fost pline inimele celor grupaţi în jurul lui „Emke".

Antiromânismul acestei societăţi a eşit la iveală chiar şi la înfiinţarea ei, în anul 1885. Adunarea ei constitutivă a avut loc în sala „Reduta" din Cluj, iar prima ei sedinţă, la Primărie. La această şedinţă memorabilă s'a prezintat şi românul renegat Moldován Gergely — azi redactor la „Ellenzék" — care a declarat că aprobă totul ce s'a vorbit!...

Scrisori din Uioara

Sâmbătă 8 Martie, a. c. seara, a avut loc în Uioara o reuşită serbare dată de elevii şi elevele şcoalei medii-civile pentru sporirea fondului de ajutorare a elevilor săraci. Serbarea, după chibzuitul şi bogatul program întocmit de harnicul director al şcoalei, *Gh. B. Boieriu*, a luat proporţiile unui adevărat eveniment cultural pentru Uioreni, atât de lipsiţi de astfel de manifestări.

Serbarea a început prin câteva coruri, admirabil executate de către elevii şi elevele şcoalei, sub conducerea profesorului *I. Ghiriş*, care s'a dovedit cu această ocazie un priceput instructor şi dirijor.

A urmat apoi reprezentarea cunoscutei comedii poporale a dlui Gh. Stoica: *„O şedinţă comunală"*, jucată de asemeni de către elevi şi eleve. Piesa a fost jucată cu o însufleţire şi cu o voe bună cari au făcut deliciile publicului. Toate laudele pentru aceasta se cuvin profesoarei *Olimpia Boieriu*, care cu o rară răbdare şi pricepere a ştiut să facă cu un atât de frumos rezultat înstruirea micilor actori improvizaţi.

Intreaga serbare a avut un desăvârşit succes moral şi material, ea fiind un viu exemplu de ce frumoasă propagandă culturală se poate face prin şcoală, în lumea orăşelelor şi a satelor noastre, atunci când între profesori este înţelegere şi dragoste de muncă şi când în fruntea lor se află un om muncitor şi destoinic.

In numeroasa asistenţă, pe lângă profesoarele şi profesorii şcoalei, am mai remarcat pe Dna şi Dra Pop; Ilarie Banciu cu Dna; Russu, secretar comunal, cu Dna; Dra Russu; Chirilă, controlor financiar; Boco, etc.

Teatrul românesc de propagandă al „frontierei de vest“

Inițiativa primarilor din Timișoara, Oradea-Mare, Arad și Satu-Mare. Subvențiile votate de primării. Cum va funcționa această trupă de teatru. Dl. Manolescu chemat să iea conducerea trupei.

Nevoia unei trupe de teatru românesc, pentru propagandă în Ardeal, se resimte tot mai mult. Greutățile financiare ale statului însă împiedică, deocamdată, realizarea acestei opere culturale de o așa de mare importanță.

Ni se aduce totuși la cunoștiință un fapt care merită toată atenția. Este vorba de inițiativa lăudabilă a primarilor orașelor Timișoara, Arad, Satu-Mare și Oradea-Mare.

Intr'o consfătuire avută între primarii acestor orașe s'a hotărât înființarea unei trupe românești de propagandă. Hotărârea aceasta a fost comunicată ministrului Artelor dl Alex. Lapedatu, care a dat cu entuziasm aprobarea sa, făgăduind în acelaș timp sprijinirea acestei trupe printr'o importantă subvenție.

*

In urmă, primarii celor patru orașe au prevăzut, simultan, chiar în bugetul anului acesta, subvenții pentru acest teatru, în sume de câte 500 mii lei. Subvenții mai mici au prevăzut în buget, orașele Lugoș, Caransebes, Oravița, Careii Mari, Beiuș, etc., unde această trupă de teatru va da, periodic, reprezentații.

*

In conferința primarilor celor patru orașe, s'a exprimat dorința expresă, ca conducerea acestei trupe românești de propagandă să fie încredințată marelui artist Manolescu. Dsa a și fost chemat în acest scop la Timișoara, și după informațiunile noastre a acceptat propunerea ce i s'a făcut. Fără îndoială că alegerea pentru conducerea acestei trupe de teatru românesc, în persoana d lui Manolescu, este foarte fericită.

*

După planurile exprese, trupa va juca pe rând, câte un timp mai îndelungat, în cele patru orașe mari, și va da reprezentații periodice în celelalte orașe mai mici. Sediul trupei, după cât se pare, va fi la Timișoara, unde actualmente să reclădește teatrul care a ars, și care până în toamnă va fi terminat.

D.

Chestiunea Teatrului Maghiar

O măsură a Ministerului Cultelor și Artelor
Teatrul Maghiar va plăti curentul electric și apa

In mai multe numere ale ziarului nostru s'a discutat pe larg atitudinea ostilă adoptată de dl Janovics, directorul teatrului maghiar din Cluj, față de gestul larg pe care l-a avut guvernul român atunci când a înțeles să i concesioneze dsale acest teatru, unde elementele artistice maghiare să se poată manifesta. Cu toată bunavoința arătată pe de o parte de către guvern, pe de altă parte de către primăria orașului Cluj, care nu percepea nici o taxă pentru curentul electric consumat de teatrul maghiar, dl Janovics nu și-a achitat taxele prevăzute în contract, de cât în urma celor câteva articole apărute în ziarul nostru, cu toate notificările anterioare ale Primăriei. Dl Janovics, — ce e mai mult, — a găsit cu cale să ne trimită o scrisoare prin care desmintea cele susținute de noi, de oarece, spunea d-sa, a plătit toate ratele contractuale, — bine înțeles cu o zi înainte de redactarea scrisorii de mai sus.

Nu avem nimic de spus contra atitudinei dlui Janovics; ținem însă să relevăm ultima dispoziție telegrafică luată de Ministerul Cultelor și Artelor, prin care se ordonă de a nu se mai da în mod gratuit luminatul electric și apa necesară teatrului maghiar, ministerul neînțelegând ca solicitudinei largi a autorităților să se răspundă în felul cum s'a răspuns, de către dl Janovics.

Anchetele noastre

Situația studențimei dela Universitatea din Cluj

I.

Cel mai înalt institut de cultură națională și totodată cea mai superioară afirmare a noastră pe teren cultural, în Ardealul desrobit, este fără îndoială Universitatea din Cluj.

Organizată într'un timp așa de scurt încât se părea că roadele ei nu vor fi vrednice de așteptările celor mai mulți, ea s'a dovedit totuși a fi un centru de lumină, cercetat de studenți din toate ținuturile țării mărite.

Dorind a arăta într'o serie de articole situația materială, felul de studiu și felul de traiu al studenților Clujeni, nu putem face acest lucru fără a da câteva date despre studențimea fiecărei facultăți în parte, precum și câteva considerații de ordin general.

Situația dela Facultatea de medicină

Una dintre cele mai importante dintre cele patru facultăți ale universității noastre, este facultatea de medicină. Importantă și din punctul de vedere al numărului studenților, cât și din cel al necesităților sociale. La această facultate precum și la secția de farmacie, sunt înscriși în total 631 studenți. Dintre aceștia, 472 sunt la medicină și 159 la farmacie. După naționalitate studenții se împart în modul următor:

Români 367—58%, Sași 40, Maghiari 97, Evrei 120, Ruși 2, Greci 2, alte naționalități 3.

Dintre aceștia, la diferite cursuri de medicină sunt înscriși în anul I: 110 studenți, dintre cari: 93 români, 2 sași, 9 maghiari, 5 evrei, și 2 greci; — în anul II: 63 studenți, dintre cari: 40 români, 5 sași, 5 maghiari și 23 evrei; — anul III: 93 studenți, dintre cari: 65 români, 2 sași, 23 evrei, 2 ruși. și 1 ceh; — în anul al IV-lea 124 studenți, dintre cari: 88 români, 2 maghiar 32 evrei și 2 de alte naționalități; — în anul V: 72 studenți dintre cari: 58 români, 1 sas și 13 evrei.

La secția de farmacie sunt, în cei doi ani de practică: 12 români, 13 sași, 57 maghiari și 16 evrei, în total deci 98 elevi practicanți.

In anul I. de studiu sunt 31 studenți, dintre cari: 5 români, 9 sași, 13 maghiari și 4 evrei.

In anul II. de studiu sunt 17 studenți, dintre cari: 4 români, 4 sași, 7 unguri și 2 evrei.

In anul III. de studiu sunt 13 studenți, dintre cari: 2 români, 4 sași, 5 maghiari și 2 evrei.

In total, 61 studenți farmaciști.

*

După cum vedem din această statistică, elementul românesc este într'o proporție îndestulătoare la medicina propriu zisă, dar la secția farmaceutică este într'o minoritate greu de înțeles.

Credem că o încurajare a studenților noui, în sensul ca să se înscrie la această secție, se impune, românii fiind la anii de practică abia 13% din totalul înscrișilor, și abia 10% din totalul studenților în farmacie propriu zisă.

Situația de la Facultatea de științe

La facultatea de științe, fiind deasemenea strict obligatoare cercetarea regulată a cursurilor, se înscriu de obiceiu numai acei studenți, cari, fie prin mijloace materiale proprii fie prin ajutoarele primite dela stat, își au existența asigurată, fără a fi nevoiți a recurge la ocupații salariate.

La această facultate sunt înscriși în total 195 studenți, repartizați astfel:

Anul I. 83; Anul II. 81; Anul III. 31.

Dintre studenții anului întâi 53 sunt greco-orientali, 21 greco-catolici, în total 74 români; 5 romano-catolici, 1 ev.-luteran și 3 mozaici.

Anul II: Greco-orientali 48; greco-catolici 13; români deci 61; romano-catolici 11; unitari 2; reformați 2; mozaici 5.

Anul III: Greco-orientali 17; greco-catolici 6; români deci 23; mozaici, 5; romano-catolici 2 și 1 reformat.

Astfel, din totalul de 195 studenți, 158 sunt români; 13 mozaici iar restul de 24, unguri și sași.

*

In numărul viitor vom arăta situația studenților dela celelalte facultăți făcând o mică comparație cu situația din anul trecut, ca apoi în alt articol să trecem la arătarea situației materiale în care se găsește studențimea, precum și situația căminurilor și burselor.

Sx.

Presa maghiară

Ademenirea minoritarilor

„In liniștea ce domnește în viața politică din Bănat — scrie „Ujság“ — este interesant a se remarca abilitatea unor partide politice românești desfășurată în cercurile alegătorilor minoritari.

In această privință, rolul de frunte este al exponenților partidului țărănist din Bănat. Muncalor, care nu este tocmai lipsită de tendențiositate, în unele locuri are remarcabile succese la populația minoritară. In vreme ce însă propaganda țărănistă nu vestește *pe față* că partidul primește cu bucurie și elemente minoritare, organizația dlui Marghiloman face *deschis* sforțări pentru ajungerea acestui scop.

In săptămâna trecută, conducerea timișoreană a partidului marghilomanist a aranjat în satul Gătaia din împrejurime o „serbare Marghiloman“. La această serbare a luat parte și vicepreședintele organizației din Timișoara, marele proprietar Schulz; de-asemenea și alți membrii minoritari, cari au ținut cuvântări țăranilor maghiari și șvabi prezenți la adunare.

Ca rezultat al întrunirii, și mai ales *după banchet*, s'au ivit câțiva cari s'au înscris în partid ca noui membrii.

Conducătorii partidului Marghiloman speră că la nouile alegeri vor avea o armată puternică, recrutată din rândurile alegătorilor minoritari.

Speranțe, la fel, are și partidul țărănist“.

Spectacolul degradator ce'l oferă goana aceasta după minoritari a partidului dlui Marghiloman și a celui țărănist, este caracteristic pentru halul desperat în care se află aceste partide în Ardeal. După cum vedem, unica lor speranță a rămas sprijinul alegătorilor minoritari înscriși în partid „după banchet“.

Ordonanța dlui inspector Dariu Pop

După o campanie înverșunată de mai multe zile, pentru apărarea perciunilor, ziarul evreilor maghiari din localitate, „Uj Kelet“, publică azi un interview cu dl Dariu Pop, inspectorul învățământului din județul Sătmar.

— „Nu sunt răuvoitorul nici dușmanul vre-unei confesiuni sau minorități — a declarat dsa. Dar trebue să am grijă ca tinerimea să'și facă educația în cadrele regulelor higienice. Comisiunea cu care am inspectat este martoră cât de revoltătoare stări de lucruri am aflat în unele școli evreiești. In aceste locuri copiii evrei stau zile de-arândul în aerul cel mai stricat. A trebuit să închidem aceste școli, până când ele se vor conforma regulelor higienice.

Am dat o ordonanță în sensul căreia perciunii trebuesc tăiați. Am fost silit să dispun acest lucru, deoarece în Ardeal bântue epidemia de tifos.

Am obligat deci toate școlile să dea ordin pentruca copii să se tundă scurt. Cât de puțin este ordonanța mea îndreptată împotriva vre-unei religii o dovedește faptul că nu numai perciunii ci și tradiționalul păr lung al copiilor de țăran român a fost tăiat.“

Corespondent
Rador sau 3384
Corespondenta
perfect(ă) în limba română
se caută
la o mare bancă română din Cluj. Se preferă stenograf(ă).
Oferte sub „PERFECT“
la „Rador Publicitate“
Cluj, Strada Avram Jancu 3.

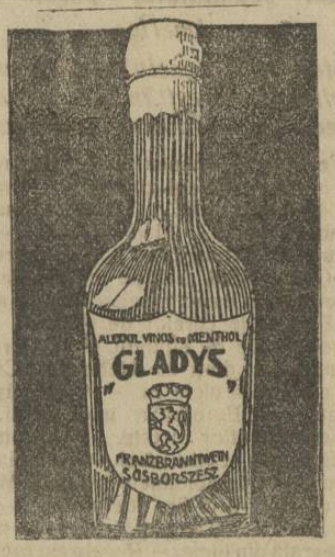

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni
Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

DEGANIN DEGANIN
Cel mai bun praf. pentru distrugerea gândacilor!
Comenzi se primesc pe adresa:
F. A. DEGAN
(Căsuta postala No, 14.) Cluj

este crema cea mai bună din lume!
2879-2

MAGAZIN SPECIAL DE BEBE

HERCULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
A sosit un mare asortiment de
Cărucioare
pentru copii specialități din Berlin și Wiena.
Prețuri de reclamă pentru sezonul de primăvară:
Trusouri complecte pentru copii dela Lei 850 in sus,
Cărucioare Sport dela Lei 395 in sus,
Scutece TETRA dela L. 68 in sus,
Haine pentru copii dela Lei 65 in sus,
Cămeși de zi pentru dame dela Lei 91 in sus.
In provincie trimitem gratis prețurile curente de cărucioare p. copii.
Expediem orice comandă făcută din provincie cu cea mai mare punctnositate. 3381

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

INFORMAŢII

INTERNE

— **O demonstraţie de motocultură la Cluj**. Dela 10—13 Aprilie va avea loc la Cluj o mare demonstraţie de tractoare, organizată de „Societatea Agrară Ardeleană“. La acest concurs vor participa mai multe sisteme de tractoare, între cari şi tractorul „Fordson“, a cărui reprezentanţă este în Cluj.

— **Regimul pâinei şi al făinei.** Delegaţia morarilor a fost primită de dl ministru dela Industrie şi Comerţ, care a promis că va lua dispoziţiuni severe pentru a fi respectate în tot cuprinsul ţării dispoziţiile referitoare la regimul pâinei şi făinei.

— **Dela congresul arhitecţilor.** Congresul arhitecţilor care se ţine la Bucureşti a hotărât instituirea unui consiliu superior de architectură, urmând că acest consiliu să aprobe toate proictele pe viitor.

— **O mare casă de export import la Cluj.** In curând va lua fiinţă la Cluj o mare interprindere americană de export-import, din inţiativa dlui Perry-Poruţiu. Scopul acestei intreprinderi va fi exportul în America din ţara noastră şi anume: cereale, nuci, prune, chinin, vin, spirt ş. a. In schimb se vor importa maşini agricole şi technice, producte industiiale, chimice şi alte articole.

— **Amânarea conferinţei austro-române.** Conferinţa economică între Austria şi România sa amânat până la 27 Martie.

— **Pentru ameliorarea crizei de locuinţe.** Congresul arhitectilor a hotărât următoarele propuneri pentru ameliorarea crizei de construcţii:

1. Statul să contracteze un imprumut rezervat inclusiv construcţiilor, imprumutând societăţile şi particularii cari construesc, imprumut care va fi rambursabil prin anuităţi a vista.

2. Reducerea tarifelor de transport pe CFR. pentru materialele necesare construcţiilor. aplicându-se tarife excepţionale.

3. Reducerea taxelor vamale la materialul de import, necesar construcţiilor.

4. Scutiri de impozit pe termin de 20 ani la clădiri noi.

5. Intreprinderile şi instituţiile de orice caracter să fie obligate — sub urmare de sancţiuni — de a construi edificii proprii necesare serviciilor lor precum şi locuinţe pentru angajaţii lor.

EXTERNE

Franţa

— **Asanarea finanţelor franceze.** Guvernul francez va veni în curând cu noui proiecte de legi în vederea asanării francului sporirea tezaurului, şi reorganizarei politicei financiare.

Ucraina

— **Exportul şi importul în 1923.** Ucraina a exportat în decursul anului 1923 mărfuri în valoare de 19.930.000 ruble aur. Locul de frunte la export îl ocupă cerealele cu 67%.

Importul s'a ridicat la 2.900.000 ruble aur.

Comparând exportul cu importul, reiese un excedent de 17.030.000 ruble aur pentru export, balanţa fiind deci activă.

Cehoslovacia

— **Urcarea scontului.** Secţia bancară dela Ministerul de finanţe a decis urcarea, începând dela 10 Martie, a taxelor de scont a tratelor şi hârtiilor de valoare dela 5 la 6·5. La lombardarea titlurilor de stat scontul se sporeşte dela 7 la 8, iar pentru celelalte valori dela 7½ la 8½ la sută.

Anglia

— **Bugetul pe anul curent.** Cancelarul tezaurului englez publică noul buget care se ridică la 860 milioane lire sterline. Prin noul buget se va face o economie de aproape 48 milioane lire sterline.

Italia

— **Ratificarea convenţiei comerciale între Italia şi Rusia.** Italia şi Rusia au ratificat documentele referitoare la tratatul comercial şi convenţia vamală, încheate între ambele ţări.

Banca Ardeleana

şi Cassa de Economie Societate Anonima, Cluj,

are onoare a invita acţionarii săi la a XXIX-a adunare generală ordinară, care se va ţine la 29 Martie a. c. ora 12 a. m, în clădirea Institutului în Cluj, Piaţa Unirei Nr. 32. Ordinea de zi a adunărei generale: 1. Raportul direcţiunei. 2. Raportul comisiunei de supraveghiere, statorirea bilanţului, decidera în privinţa profitului curat şi în privinţa dărei absolutorului. 3. Alegerea comisiunei de supraveghiere şi fixarea onorariului acesteia. 4. Modificarea §§-lor 3. şi 24. din statute. Acei acţionari, cari doresc a participa la această adunare generală, vor binevoi a depune acţiunile la casieria principală a Societaţei în Cluj, sau la casieriile sucursalelor Institutului din Reghinul Săsesc, Tg.-Mureş, Turda şi Uioara, — contra adevărinţă, cel mai târziu până la 25 Martie a. c. ora 12 din zi, conform §-lui 19. din statute.

Bilanţul General: Activ. Cassa în numerar şi depozite la bănci: 5,535.548·71; Portofoliul cambiilor: 31,354.821·93; Portofoliul efectelor: 10,341.459·74; Imprumut ipotecar cu amort. 826.594·52; Clădirile Institutului şi alte imobile: 5,200.000·—; Imprumut întreprinderilor comerciale şi industriale: 17,433.056·30; Debitori cu gar. de efecte: 16,321.760·32; Debitori cu alte garanţii: 53,090.706·94. Total: Lei 140,103.948·46. — Pasiv. Capital social depus vărsat: 24,000.000·—; Fond de rezervă ordinar: 3,150·000·—; Fond de rezerva pentru creanţele dubioase: 1,573.212·20; Depuneri şi conturi corente: 100,122.044·70; Creditori: 8,217.750·—; Dividenda neridicată: 477.348·—; Poziţii tranzit.: 208.118·32; Profit: 2,355.475·24. — Total: Lei 140,103.948·46.

Contul de Profit şi pierdere: Debit: Salarii funcţionarilor: 3,474.141·32; Spese 2,622.583·84; Impzite 2,075.917·73; Dobânzi plătite: 11,174.199·26; Abscrieri: 40.935·86; Profit pe anul 1923: 2,301,631·31; Profit reportat din anul 1922: 53.843·93. Total: Lei 21,743.253·25. Credit. Profit reportat din anul 922: 53.843·93; Dobânzi inc.: 9,674.633·90; Comision şi dif. beneficii; 11,994.142·36; S'a inc. din abscrierile vechi: 20.633·—. Total: Lei 21,743.253·25.

Cluj, la 11 Martie 1924.

Direcţiunea.

Reproducerea nu se va onora.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Joi: DUPĂ DIVORT (2 ora. Abonament de zi 99. C. Seria 286).
Vineri: DEBUTUL LUBINSCY. (Cu program nou şi pentru adulţi. Abonament şters. Seria 287).
Sâmbătă matineu: DEBUTUL LUBINSCY. (Reprezentaţie pentru copii. Preţuri reduse. Seria 288.)
Sâmbătă seara: MISELUL. Premieră. Abonament de Premieră. 49. Seria 289).

BURSA

Martie 13.

Leul la Zürich . . . 3·05
Leul la Paris . . . 14·30

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	32·90
1 franc francez — —	„	7·85
1 dolar — — — —	„	189
1 liră sterlină — — —	„	815
1 liră italiană — — —	„	8·10
1 coroane cechă — —	„	5 49
1 Leu = coroane austriace	„	373
1 Leu = coroane ungare	„	470
1 dinar — — — —	„	—·—

Bucureşti

Zürich — — — — —	32.90
New-York — — — —	190
Londra — — — — —	812
Paris — — — — —	7.10
Milano — — — — —	7.90
Praga — — — — —	5.50
Belgrad — — — — —	2.40
Bupapesta — — — —	—·—
Viena — — — — —	—·—
Varşovia — — — — —	—·—

Zürich

Bucureşti — — — — —	3·05
New-York — — — —	577¼
Londra — — — — —	5487½
Paris — — — — —	24.07½
Milano — — — — —	24.45
Praga — — — — —	16·72½
Belgrad — — — — —	720
Viena — — — — —	8135
Budapesta — — — —	86
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Piaţa stă sub influenţa marelor reforme economice anunţate de actualul guvern. Proiectele sunt discutate cu aprindere, în conformitate cu interesele fiecăruia. Dela votarea proiectelor marelor reforme economice va depinde directiva economică de urmat pe viitor.

CARNE

TAIATĂ		VIE la kg.	
Vită	20 lei kg.	Boi pt export	27-30
Viţel	20 „ „	Boi p. tăiat	14-20
„ mijl.	28 „	Vaci	12-18
Porc	38-40 „	Viţel mânz.	11-17
Grăsime		„ sug.	750-1350
	68-70 „ „	Porc pt carne	33-38
		Porc pt. grăs.	38-43
		Purcei la îngrăşătoare	41-44

PIEI

	pro kg.
Piei de viţel de lapte până la 7 kg.	67—69 Lei
Viţel dela 8—16 kg.	46—48 „
„ „ 16—25 „	44 „
Vită dela 26 kg. în sus	42—43 „
Bivoliţă până la 8 kg.	
Pittlinge dela 16—25 kg.	31 „
Bivol dela 20 Kg. sus	
Seu brut	18—21 „
Seu topit	36—39 „

CEREALE

Grâu 77/78 vag.	55—55.500 Lei
Orz, vag.	48—49.500 „
Ovăz, vag.	41—42.500 „
Porumb, vag.	48—49.000 „
Tărâţă, vag.	31—31.500 „
Făină de grâu maximată, kg.	5.75 kg
„ „ en detail	7.— kg.
Făină zero	10.75 kg.
Fasole vag.	113—115.000 Lei

DIVERSE

Laptele de vacă, litru	8
Laptete de bivoliţă, litrul	10
Unt, Kg.	110—115
Ouă, bucata	1.50—1.60
Pui, perechea	90—130
Raţe, bucata	105—125
Gâşte bucata	220—250

Piaţa de cereale în ţară

BRAILA: orzul 43.000, ovăz 37.000, porumb 45,000, grâu 52.000 Lei vag.

GALAŢI: orz 43.000, ovăz 37.000, porumbul 45.000, grâu 5.7000 Lei vag.

TULCEA: orz 43.000, porumb 44.000 Lei vag.

SILISTRA: porumb 42.000 Lei vag.

GIURGIU: porumbul 43.000, grâu 51.000 Lei vag.

CONSTANŢA: orz 44.000, ovăz 38.000. porumbul 45.000, grâu 51.0000 Lei vag.

CALARAŞI: porumbul 43.000 Lei vag.

OLTENIŢA: pornmbul 43.000, grau 52.000 Lei vag.

BASARABIA: orz 43.000, porumb 44.500, grâu 53.000 Lei vag.

—

Efecte

Nestabilitatea leului la Zürich precum şi noile reforme economice au ca efect o piaţă absolut calmă, fără căutare şi ofertă mare. Deschiderea a animat puţin tendinţa de cumpărare — pentruca în urmă, şi după oscilări neinsemnate, închiderea să noteze.

Petrolifere: „Astra Română“ 11.900-12.000 „Concordia“ 3925-3950 „Petrol Block“ 1390 13005„Româno-belgode petrol“ 780-85 „Credit Minier“ optate 1970 80, pui 1265-75.

Banci: „Banca Naţională“ 15·300—15·500, „Banca Românească“ 750—60, „Marmorosch Blank“ ex cupon 930—935.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2685-2700, „Naţionala“ 1225-1250, „Generala“ 2800-2825

Societăţi: „Ind bext-Buhuşi“ 1035-1040 „Cartea Românească“ 410-425, Reşiţa, 1700-1710 Reşiţa pui 1525-1550, Letea 550-575.

Prospect de Emisiune

Creditul Rural

Bucureşti, Strada Colţei No. 27.

Consiliul de Administraţie al Creditului funciar rural, transformat conform nouei legi şi statutelor sale, a hotărât să facă o *emisiune de acţiuni in valoare de Lei: 100.000.000 în 200.000 acţiuni nominative a 500 lei fiecare.*

Subscrierea va fi deschisă la *sediul Creditului rural Bucureşti, Strada Colţei No. 27, şi la toate sucursalele şi agenţiile Băncei Naţionale din judeţe, de la 25 Martie până la 10 Aprile a. c.*

Se va cere ca prim vărsământ la subscriere câte 100 lei de fiecare acţiune de 500 lei şi 20 lei pentru cheltuelile de emisiune, timbre şi taxa Statului.

Vărsămintele ulterioare vor fi hotărâte de Consiliul de Administraţie al Societăţii. Ele nu vor avea însă loc înainte de realizarea recoltei anului 1924.

Sunt admişi să subscrie toţi cei *ce au o proprietate rurală precum şi Societăţile şi Asociatiunile agricole*; mai sunt admişi să subscrie şi acei cari nu mai sunt proprietari rurali, însă al căror capital social se află reţinut şi azi la Societate.

Creditul rural dispune de un prim capitul, compus din numerar, diferite efecte şi imobile; care se poate evalua astăzi la una sută milioane lei.

El va face operatiuni de împrumut pe gaj şi de bancă numai cu acţionarii săi.

3378 **Consiliul de Administraţie.**

No 798—924

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştiinţa generală că, pentru furnizarea alimentelor aproximative necesare zilnic instituţiunilor sanitare şi de asistenţă din Cluj, circa

130 kg. carne (vită, viţel şi porc)
12 „ unsoare de porc
400 „ Pâne (neagră şi albă)
200 litri Lapte de vacă, în ziua de 26 Martie 1924 la ora 11 a. m. se va ţine licitaţie publică, cu oferte închise şi sigilate, — în localul Direcţiunei I. Regionale a Ocr. Sociale Cluj, Calea Victoriei 27. —

Condiţiunile şi caetul de sarcin suut la dispoziţia D-lor concurenţi, cu începere dela 12-a curentei în fie care zi de lucru dela orele 8-14 d. m. la Serviciul de Economat din Dir. Reg. I. a Ocr. Soc. Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47 — 49.

Dir.Reg., **Titu Ionescu.** Şeful Econ. **Maior.**

SENZATIA CLUJULUI

!

PENTRU

SESONUL DE PRIMAVARA

Sunt mărfurile Frumoaşe şi Bune Sosite la

MAGAZINUL

MISSIR

Cluj, Strada Memorandului 11. (Unió-u.)

Preturi exceptional de eftine!

Stofe, Matasuri, Marchizeturi, Zefiruri, Shifoane, Stofe p. Mobile, Covoare, Linoleum

Incaltaminte fina
Ultimele noutati!

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in suma de 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

repartizate astfel:

1	câştig	de——	100.000 lei——	100.000·—
1	„	„ ——	50.000 „——	50.000·—
5	câştiguri	„ ——	10.000 „——	50.000·—
5	„	„ ——	5.000 „——	25.000·—
50	„	„ ——	1.000 „——	50.000·—
100	„	„ ——	500 „——	50.000·—
500	„	„ ——	100 „——	50.000·—
1000	„	„ ——	50 „——	50.000·—
3750	„	„ ——	20 „——	75.000·—

5412 câştiguri în valoarea totală de L 500.000·—

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin **10 Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

şi azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuţit lame in cea mai fină execuţie de lux cu preţuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — şi trimit adresa, una de probă gratis.

***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţet 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.
Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.
Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1035 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Sâmbătă 15 Martie 1924.

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu
R CLUJ 1. 2202
BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU 16 MAR 1924
CLUJ 5 MAR 1924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Franța și ratificarea convenției privitoare la Basarabia

Importanța politică a acestui fapt

In ședința de Marți Camera franceză a ratificat, cu o majoritate impresionantă, convenția privitoare la unirea Basarabiei cu România. Acest act vine tocmai în clipa când presa sovietică duce o furioasă campanie de tăgăduire a drepturilor noastre asupra ținutului dintre Prut și Nistru.

Inainte de votare, dl Raymond Poincaré, președintele consiliului de miniștri, a rostit o magistrală cuvântare arătând cari sunt drepturile României asupra Basarabiei. Primul ministru francez a amintit că Basarabia a fost de două ori ruptă din trupul Moldovei și că ea a fost totdeauna un ținut românesc Din punct de vedere istoric, geografic și etnografic, Basarabia a aparținut totdeauna României și numai puterea brută a țarilor ruși, trecând peste orice considerațiuni de justiție, a săvârșit actul hrăpăreț, prin care pământul Basarabiei a trecut subt obladuirea sfintei Rusii acum o sută doisprezece ani Nedreptatea de atunci a fost reparată în parte la 1856 când trei județe din sudul Basarabiei au fost retrocedate Principatelor Unite. Dar la 1878 ni se face o nouă nedreptate luându-ni-se, drept recunoștință pentru sprijinul acordat de noi în războiul Rusiei cu Turcia, județele cedate la 1856.

Dl Poincaré a stăruit asupra actului dela 28 Martie 1918 prin care întreaga populație basarabeană, în virtutea principiului de autodeterminare, și a manifestat dorința de a se uni cu România. Pe temeiul unui statut legal Basarabia face parte din Statul român. Este o necesitate din punct de vedere al justiției internaționale ca Basarabia să fie a României. Totul dă drepturi României, a spus dl Poincaré. Din punct de vedere de drept, din punct de vedere istoric, etnografic și geografic, ținutul dintre Prut și Nistru nu poate să aparțină decât țării românești.

In urma caldei cuvântări a primului-ministru, Camera franceză, după ce a respins un amendament propus de un deputat comunist, a votat ratificarea convenției încheiată la Londra cu privire la Basarabia.

Discursul plin de prietenie pentru noi al dlui Poincaré ca și votul Camerii vin să ne dovedească încă odată sentimentele de iubire pe care Franța le poartă României. Franța libertății și democrației își creiază astfel un nou titlu la dragostea noastră recunoscătoare.

Dar actul săvârșit de parlamentul francez nu e numai o manifestație sentimentală, el are o semnificație politică a cărei importanță este deosebit de mare pentru noi în împrejurările actuale.

In adevăr la 24 Martie urmează să se deschidă la Viena conferința româno-rusă pentru reluarea relațiilor normale între statul nostru și soviete. Deși s'ar cuveni ca prin nimic să nu fie îngreunate lucrările acestei conferințe, totuși presa și propaganda sovietică desvoltă o vie acțiune de tăgăduire a drepturilor noastre asupra Basarabiei. Ce gânduri urmărește guvernul sovietic prin această politică de duplicitate? Iată o întrebare extrem de dificilă. Fiindcă nu se poate ca oamenii dela conducerea Rusiei să nu știe că România nu va accepta în nici un caz o discuție asupra chestiunei basarabene, care în drept și în fapt a fost rezolvită definitiv. O convenție semnată de Franța, Anglia, Italia și Japonia recunoaște României drepturile sale asupra Basarabiei unite cu regatul român prin voința liber exprimată a populației basarabene. Parlamentele englez și italian au ratificat de mult această convenție. Faptul că parlamentul francez nu ratificase încă această convenție a dat prilej sovietelor să agite chestiunea basarabeană.

Ratificarea ei de către Franța vine tocmai în clipa când acțiunea rusească de negare a drepturilor noastre asupra Basarabiei este mai violentă ca până acum și când conferința dela Viena îi oferă prilejul s'o treacă la ordinea zilei. Este lesne de înțeles ce binevenit este pentru noi actul de ratificare săvârșit de parlamentul francez în atari împrejurări.

Pe de o parte el amintește sovietelor că trebuie să renunțe la agitarea chestiunii basarabene, iar pe de altă parte se sporește autoritatea în afirmarea dreptății noastre.

Aceasta este importanța și semnificația politică a actului prin care parlamentul francez a ratificat convenția privitoare la Basarabia.

Concertul Maestrului Ilie Sibianu

In seara zilei de Joi 20 Martie a. c. va avea loc în Sala Prefecturei județului din Cluj un concert de sonate, dat de dl Ilie Sibianu, cu concursul virtuosului violonist Iosif Strasser, laureat al Academiei de muzică din Wiena.

Programul concertului cuprinde următoarele:

1. Sonata din Haendel.
2. Sonata Kreutzer a lui Bethoven.
3. Sonata lui Cesar Frank.

Dat fiind că maestrul Sibianu apare în fața publicului Clujan, după o îndelungată absență de 2 ani, nu ne îndoim că toți amatorii de muzică superioară se vor grăbi să asiste la acest interesant concert.

Amintim aci că Sonata Kreutzer, celebra operă lui Bethoven, este una dintre cele mai grele și mai frumoase sonate a compositorului și că această operă muzicală se va cânta pentru prima oară în Cluj.

Biletele de intrare se găsesc la Agenția „Lira" Piața Unirei Nr. 22.

Presa străină și politica financiară a României

Berlin. — Ziarul „Vossische Zeitung" publică un articol relativ la succesele politicei financiare românești. România, scrie ziarul german — este singura țară cu valută în suferință, care a știut să conducă gospodăria sa fără inflațiune și să întărească și să stabilizeze leul, mulțumită unor măsuri treptate și care pot servi drept model, pentru înfăptuirea deflațiunei. Deblocarea leilor străinilor este o dovadă că, oficiul central de control al schimbului privește valuta românească ca suficient întărită.

Magistratura și morala publică

Dintr'o greșită înțelegere a rostului lor în viața publică, și adeseori cu intențiunea de a face rău, unele ziare și unele partide politice au căutat să târască în discuțiunile de toate zilele magistratura. N'a fost nemulțumire individuală și n'a fost mai ales interes personal contrariat de organele de justiție, care să nu fi ieșit în public. Vina desigur nu era a nemulțumiților și interesaților; vina era în primul rând a acelora cari înțelegeau să încurajeze aceste încercări condamnabile de a coborî majestatea justiției la discuțiuni totdeauna pătimașe.

Din această stare de lucruri s'a născut în jurul corpului magistraților o atmosferă de suspiciune și echivoc, vătămătoare în primul rând nu magistraturei ci moralei noastre publice în genere. Căci cu toate încercările, magistratura rămâne în fond curată și senină, atâta vreme cât ea însăși se menține acolo unde îi este locul și datoria. Morala publică însă pierde din toate punctele de vedere. Neîncrederea în noi și în instituțiile noastre ne răpește acel echilibru sufletesc atât de necesar vieței în societate.

Gândurile acestea ni au fost sugerate de cazul magistratului Hogiescu, judecător de justiție pe lângă tribunalul Teleorman, acest magistrat s'a făcut nedemn de a ocupa postul de încredere și cinste pe care îl primesc. Făcându se vinovat de luare de mită și abuz de autoritate, magistratura a fost cea dintâi care să reacționeze împotriva acestui element desonorat Magistratul Hogiescu a fost destituit.

Cazul este simplu, dar plin de învățăminte. Publicul ar trebui să înțeleagă de aici că legea de organizare ia destule garanții împotriva tuturor elementelor cari s'ar putea strecura în magistratură cu gânduri streine de înalta menire a acestei instituții. Discuțiunile publice în jurul organelor de justiție sunt deci și inutile și desonorante. Mai multă încredere în propria noastră țărie morală ne va învăța să avem și toată încrederea pe care suntem datori a o acorda magistraturei.

Reforma învățământului primar și normal-primar

Proectul de lege întocmit de Dl Ministru Angelescu

Proectul de lege pentru învățământul primar și normal-primar, întocmit de dl ministru Angelescu a fost depus pe biroul Camerei.

Ținând seamă în primul rând de o cât mai mare desvoltare și întărire a învățământului de bază, proectul se adaptează la toate cerințele școalei moderne, și tinde la complecta unificare a sistemelor de învățământ din toate ținuturile României întregite.

Prin noua reformă învățământul primar cuprinde în afară de grădinile de copii și școala primară, școalele și cursurile de adulți cât și școalele sau clasele pentru copiii anormali.

Pentru ca acest învățământ să ia o cât mai largă desvoltare se dă posibilitatea de înființare a școlilor primare nu numai Ministerului de instrucție, ci și comunelor și județelor, cu autorizarea prealabilă a celui dintâi.

Deși se prevede că învățământul primar se va preda în școlile statului în limba română, pentru respectarea liberului traiu al minorităților se vor înființa școale primare cu limba de predare respectivă în primele patru clase primare, acolo unde sunt regiuni eteroglote. Studiul limbei române va fi obligatoriu în numărul de ore stabilite prin regulament.

Durata învățământului primar s'a mărit prin adăogarea unui învățământ complimentar la cel de astăzi, așa că nu sunt socotiți absolvenți ai cursului primar de cât acei elevi cari au trecut cu succes programul complect al celor 7 ani, ai școalei primare.

Obligativitatea învățământului primar e atât de strictă, încât legea prevede nu numai amenzi pentru părinții sau tutorii care nu-și trimit copiii la școală, dar chiar și zile de închisoare, în caz de insolvabilitate, socotindu-se 20 lei de fiecare zi de închisoare.

Așezămintele de învățământ primar și programul lor analitic. Personalul didactic al școlilor primare

Obligativitatea învățământului începe la vârsta de 5 ani și se termină la 18.

De la 5—7 ani copiii vor fi trimiși la grădinile de copii; de la 7—16 ani împliniți la școala primară, de la 16—18 ani la școalele sau cursurile de adulți.

O grijă deosebită se va da educației și pregătirei copiilor de muncitori, lipsiți foarte adesea de supravegherea părinților.

Astfel în cartierele de lucrători și la sate unde nu există școale de copii mici se vor înființa Cămine de copii mici, în care vor fi întruniți și supraveghiați copiii de la 2—7 ani, în timpul cât părinții lor sunt ocupați cu lucrul în fabrici, ateliere sau la câmp.

In școala primară, după primele 4 clase de învățământ elementar existente astăzi urmează trei ani de învățământ consacrat atât aplicațiunilor practice necesare vieței de toate zilele cât și desvoltărei culturei generale.

*

Programul analitic al acestor trei clase din urmă va varia după natura localității, după felul de ocupațiune al locuitorilor și după înclinările școlarilor, stăruind asupra unuia din caracterele următoare: agricol, comercial, industrial profesional.

Un ciclu de doi ani cu un învățământ de minimum patru luni anual, de preferință iarna, e destinat cursurilor de adulți. La cursurile de adulți va contribui și ministerul de război, care va organiza asemenea cursuri în cazărmi.

Neavând altceva în vedere decât numai interesele școalei, actualul proiect, fără a îndepărta pe învățător de viața publică, caută să i îngrădească unele ocupațiuni, care au făcut de multe ori în timpul din urmă ca ei să-și uite școala, pentru a servi scopuri care n'au adus decât prejudicii atât activității cât și prestigiului școalei.

Se prevede astfel că este interzis membrilor corpului didactic: să propage ura și vrajba între cetățeni; să facă agitații împotrivă formei de guvernământ și a ordinei de stat; să ia parte la greve și la demonstrațiuni împotriva autorităților legale; să facă speculă de pământuri; să aibă cărciumă, etc.

*

Distincțiunile, recompensele, pe depsele, mijloacele de perfecționare, salariile corpului didactic, construcțiile școlare, bibliotecile, cantinele, excursiile, casele de economie etc. sunt prevăzute în articole speciale.

Invățământul normal-primar

Invățământul normal se unifică și el, luându-se ca bază cel din vechiul regat, dându-se însă o desvoltare cât mai intensă învățământului practic în ultimii patru ani.

In acest scop fiecare școală normală va fi dotată cu o întindere suficientă de teren pentru experiențele și lucrările practice de agricultură, pomicultură, horticultură, silvicultură; deasemeni vor funcționa pe lângă fiecare școală ateliere pentru aplicațiuni practice.

Așa cum se prezintă, noua reformă a învățământului primar și primar-normal e menită să contribuie și să ajute cât mai mult la propășirea culturală a neamului și nu ne îndoim că ea va fi adoptată în întregime de reprezentanții parlamentului.

Nu vă fie frică, nu va plânge copilul dacă întrebuinţaţi praful şi crema pentru băeţi „Höfer“.

Situaţia studenţimei dela Universitatea din Cluj

Situaţia dela facultatea de litere şi filosofie — Câteva date dela facultatea de drept

II.

Intr'un articol apărut în Nr. nostru de ieri, publicat sub acest titlu, am arătat situaţia numerică a studenţimei dela Universitatea noastră.

Cititorul a putut constata că în vreme ce la facultatea de medicină şi de ştiinţe elementul românesc este în majoritate, la secţia de farmacie a facultăţii de medicină, românii sunt abia 10 la sută din totalul celor înscrişi.

Această situaţie credem că va îndemna pe cei în drept să sprijinească tot mai mult pe studenţii români cari se înscriu la această secţie.

Situaţia dela facultatea de litere şi filosofie

Trecem acum la arătarea situaţiei dela facultatea de litere şi filosofie, unde de asemenea se înscriu de obiceiu, numai acei studenţi cari se pot dedica exclusiv studiului, fără a avea altă ocupaţie. Chiar din acest motiv, statul acordă mai multe înlesniri acestor studenţi, meniţi a deveni profesorii atât de trebuitori pentru a duce mai departe instrucţia românească.

La această facultate, în semestrul întâiu al anului şcolar 1923—24 au fost înscrişi 337 studenţi. Dintre aceştia, în semestrul al doilea, s'au mai înscris numai 298 studenţi, deci cu 39 mai puţin. Repartizarea după confesiune şi naţionalitate vom vedea o din tabloul de mai jos.

		Sem. I.		Sem. II.
Români	(ortodoxi	154	—	134
	(gr. cath.	88	—	76
Saşi	(reformaţi	23	—	22
	(rom. cath.	8	—	8
Maghiari	(reformaţi	13	—	17
	(rom cath.	31	—	26
Evrei		14	—	10
Ruşi		5	—	4
Greci		1	—	1
	Total	337		298

Ca să putem face un mic tablou comparativ cu situaţia din anul trecut, amintim că în semestrul I din anul 1922—23 totalul înscrişilor a fost de 378 iar în semestrul al doilea de 312.

Repartizaţi pe confesiuni şi naţionalităţi:

Semestrul I: români 238 ort. 158 gr. cath. 80, saşi 38, reformaţi 24, rom. cath. 14, unguri 61 rom. cath. 36, reformaţi 25, evrei 35, ruşi 8, greci 2.

In semestrul II: români 199, (ortodoxi 130, greco-cath. 69). saşi 33 (reformaţi 21, rom. cath, 12), unguri 60, (rom. cath. 38, reformaţi 22), evrei 14 ruşi 5, grec 1.

Aşa dar, numărul studenţilor s'a micşorat faţă de semestrele din anul trecut nu numai la ne români, ci şi la elementul românesc. Cauzele acestui fenomen sunt multiple, dar nu e locul să ne ocupăm de ele.

Situaţia dela facultatea de drept

Datele dela această facultate nu ne sunt aşa de complecte ca la facultăţile descrise până acum, fiindcă numărul studenţilor fiind mare, nu s'au încheiat încă lucrările statistice.

Facultatea de drept a fost în toate timpurile o facultate la care se înscriau şi cei ce nu aveau intenţia ori posibilitatea de a cerceta cursurile. Această situaţie nu s'a schimbat nici azi.

Facultatea de drept se poate spune că atrage două categorii de studenţi:

1. Acei cari scutiţi de grijile vieţii se dedică vocaţiei, cercetând cursurile, această categorie din nefericire o formează minoritarii, şi,

2) acei cari după terminarea liceului nu vreau să rămână numai cu acesta dar cum nu au mijloace materiale să se înscrie la facultatea cari ar vrea se înscriu la drept şi intră în diferite slujbe spre a-şi agonisi banii necesari existenţei dispensându-se de obligaţia de a cerceta cursurile.

La această facultate în anul 1923--24 s'au înscris în total 960 studenţi faţă de 1079 cât au fost înscrişi anul trecut.

După naţionalitate, din cei 960 student din anul acesta, români sunt 752, unguri 81, germani 32, evrei 91, italieni 2, sârbi 2.

După confesiune: greco-orientali 403, greco-catolici 351, romano-catolici 55, reformaţi 36, luterani 18, unitari 6, mozaici 91.

*

Vom căuta să obţinem şi datele ce ne lipsesc, ca în numărul viitor al ziarului să putem face un mic tablou comparativ asupra studenţilor înscrişi la universitate în anul 1922—23 şi în anul curent, din punctul de vedere al naţionalităţii şi confesiunilor, ca să putem apoi trece la chestiuni cari privesc viaţa studenţească chestiunea bibliotecei şi a căminurilor.

Sx.

INFORMATII

— **Conferinţa d-lui ministru Lapedatu la Braşov.** Aseară în sala festivă a liceului „Andrei Şaguna“ din Braşov, d-l Alex. Lapedatu, ministrul Cultelor şi Artelor, a ţinut o interesantă conferinţă, în ciclul organizat de despărţământul Braşov al „Astrei“. D-sa a vorbit numerosului public, despre *„Români şi Secui“*, arătând relaţiile dintre aceste două popoare în decursul veacurilor.

După conferinţă s'a oferit o masă în onoarea distinsului conferenţiar, la care a participat un mare număr de invitaţi.

— **Serbare şcolară.** *Comitetul şcolar al şcoalei de aplicaţie de pe lângă Şcoala Normală de fete a organizat o detrecere pentru Copii în scop de binefacere. Petrecerea va avea loc Duminecă 16 Martie ora 4 p. m. în sala festivă a Prefecturei cu un program bogat şi deosebit de atrăgător. Un bufet bine asortat şi cu preţuri modeste va sta la dispoziţia publicului. Intrarea 20 lei de persoană. Pentru copii 15 lei. Biletele la casă în ziua serbărei.*

— **In chestia farmaciilor cari boicotează limba Română** Intr'unul din articolele apărute zilele trecute în ziarul nostru, arătăm că unele farmacii din Cluj boicotează limba română, neindicând pe firma decât numele proprietarului. Aceste două farmacii sunt: „Dr. Hintz“ şi „Lukács“ iar nu Dr. „Biró“ şi „Lukács“ după cam din eroare s'a publicat.

Concert simfonic. Primul concert simfonic dat de orchestra operei române din localitate va avea loc mâine, Sâmbătă seara la orele 8 în Sala Prefecturei.

— **Amânarea cursurilor profesorului Guiart.** Din motive neprăvăzute, cursul de deschidere al dlui Prof. Guiart, care urma să se ţină ieri, s'a amânat pe Marţi, 18 Martie orele 6 p. m. în sala de conferinţe a Bibliotecii Universitare.

— **O nouă premieră originală a Teatrului Maghiar.** Miercuri, 19 Martie va avea loc la Teatrul Maghiar din localitate premieră operetei originale „Sultana datoriă dlor Győri Illés István şi Vadas László.

— **Adunarea partidului maghiar.** Conducerea partidului maghiar întrunindu-se subt preşidenţia dlui Ugron Gábor, în redacţia revistei „Magyar Nép“, a hotărît ca proxima mare adunare a partidului să se ţină la 23 Aprilie. La întrunire au luat parte domnii Ugron, Grandpierre, Bernády, Jakabffy, Paál Árpád, Issekutz, contele Béldi Kálmán, dnul Gyárfás, Berkes Solomon, contele Bethlen, Zágoni István şi alţii

— **Rezultatul grevei ziariştilor minoritari de la Oradea.** După cum se ştie, gazetarii minoritari de la Oradea au declarat Marţi grevă, fiindcă cererile lor de sporire a salariilor nu au fost împlinite. Greva aceasta n'a durat decât 24 ore, deoarece editorii au primit să urce leafa fiecărui gazetar cu 30 procente. Astăzi toate gazetele maghiare apar.

— **Ioan Ciordaş şi Ioan Bolcaş?** Este bine cunoscută tragedia advocaţilor români Ioan Ciordaş şi Ioan Bolcaş ucişi în anul 1918 de Unguri. Până acum se credea că ei sunt victima unor Săcui. Ziarele din Budapesta ne aduc acum ştirea că poliţia ungurească ar fi descoperit pe adevăratul făptaş în persoana comerciantului Szatmári Jozsef, care a recunoscut îndoita crima.

— **Dl Prof. D. Pompeiu la Cluj.** Dl dr. Dimitrie Pompeiu, profesor la Universitatea din Bucureşti şi organizatorul Secţiunei de Matematici dela Universitatea din Cluj, s'a reîntors la Bucureşti venind din Paris, unde a fost invitat de marea Universitate din capitala Franţei să facă — în semestrul de iarnă — un şir de lecţiuni asupra ultimelor sale descoperiri în dominul Matemacilor superioare.

Dl. Prof. D. Pompeiu, va reveni zilele acestea la Cluj pentru a face şi studenţilor clujeni în semestrul al doilea — un şir de lecţiuni în legatură cu ultimele sale lucrări şi cu Comunicările făcute Academiei din Paris.

Facultatea de Ştiinţe din Cluj se pregăteşte să sărbătorească în mod strălucit revenirea în mijlocul nostru a ilustrului savant român, Dim. Pompeiu.

— **Omisiune.** Din darea de seamă a serbării Şcoalei Medii-Civile din Uioara, apărută în Nr. de ieri al gazetei noastre, s'a omis a se trece printre participanţi, — dintr'o regretabilă eroare de tipografie — numele Dnei şi Dlui dr. Circa, medicul Salinelor, al Dlui colonel Cosgarea şi al Dlui Weinrich, director de fabrică.

Facem cu plăcere cuvenita îndreptare.

— **Reprezentaţia Doamnei Agatha Bârsescu.** Duminecă 16 Martie 1924 seara se va reprezenta „Magda“ cu Dna Agatha Bârsescu, Ion Manolescu şi Petre Sturdza.

Biletele se găsesc de vânzare numai la Casa Teatrului.

— **Razie.** Marţi seara a avut loc în oraşul nostru o nouă razie poliţienească, pusă subt conducerea şefului agenţilor secreţi Ion Kotz. S'a cercetat cu multă atenţie cartierul Felegvarului, de unde au fost ridicaţi mai mulţi indivizi, cari nu si-au putut stabili identitatea.

— **Cercul Ronsard.** Cursurile practice de limba franceză: Semestrul II. Taxa lei 100. Inscripţiile se primesc la dl profesor Pattenotte, Casa Invăţătorilor, camera 5, până la 20 Martie în fiecare zi dela 2—3.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat,“ ofera publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

CREDITUL TECHNIC

Prima Societate Anonimă Română pentru încurajarea Interprindeilor Technice şi Industriale. — Bucureşti.

CONVOCARE

Conform art. 38 din statutele Societăţei, se convoacă pentru ziua de Sâmbătă 29 Martie 1924 ora 15 adunarea generală ordinară, ce se va ţine la sediul societăţei „Agricola“ în strada Marconi No, 1 (Palatul societăţei de asigurare „Agricola“) etajul II.

D nii acţionari pentru a putea lua parte la adunare generală ordinară, sunt obligaţi să depună acţiunile definitive, sau scrisorile instituţiuniîor de credit la cari aceste acţiuni sunt depuse, la sediul societăţei „Creditul Technic“ strada Marconi No, 3 (mezanin) cel mai târziu până la 26 Martie 1924

Procurile şi orice fel de delegaţiuni trebuesc depuse până la 26 Martie 1924 inclusiv, conform art, 35—37 din statutele societăţei.

Conform art. 42 şi 43 din statute, adunarea generală ordinară este legal constituiţă când acţionarii sau mandatarii prezenţi reprezintă o pătrime din capitalul social. Dacă in ziua hotărâtă, nu se intruneşte numărul de acţionari prevăzut mai sus, şedinţa se amână pentru zlua de Sâmbătă 5 Aprilie 1924 ora 15, când se va ţine tot la sediul societăţei de asigurare „Agricola“ strada Marconi No. 1, ori care ar fi partea de capital reprezentat şi cu aceeas ordine de zi:

Ordinea de zi a adunării generale:

1. Darea de seamă şi aprobarea bilanţului incheiat la 31 Decembrie 1923;
2. Descărcarea Consuliului de Administraţie de gestiunea sa;
3. Distribuirea beneficiului;
4. Fixarea remuneraţiunei cenzorilor pe anul 1923;
5. Ratificarea cooptărei în locurile vacante ca membrii în Consiliul de Admiuistraţie a d-lor G. Fernic şi Ing. Eug. N. Stefănescu;
6. Alegerea a trei membrii în Consiliul de Administraţie în locul celor eşiţi la sorţi şi al căror mandat expiră la 31 Decembrie 1924;
7. Alegerea a trei censori şi trei censori-supleanţi.

Conform art. 14 din statute membrii eşiţi la sorţi, se pot realege.

3386 **Consiliul de administraţie**

Concertele simfonice ale orchestrei Operei Române

Mâine va avea loc la orela 8 seara în sala Prefecturii judeţului primul concert simfonic dat în Cluj de orchestra operei sub conducerea măestrului Jean Bobescu.

Talentatului şi neobositului dirigent al orchestrei operei i se datoreşte această iniţiativă care constitue fără îndoială un eveniment pentru viaţa muzicală a oraşului nostru.

Aceste concerte simfonice vor fi în acelaş timp şi experienţa în vederea creiării unei societăţi filarmonice care îşi propune să contribuie la îmbogăţirea activităţii muzicale în Cluj.

Nu ne îndoim că publicul va şti să dea acestei iniţiative frumoase un sprijin stăruitor.

In darea de seamă pe care o vom face după concertul de mâine, vom stărui asupra acestei iniţiative care se cuvine încurajată de către toţi aceia cari, îndrăgostiţi de muzică, doresc s'o vadă luând un elan din ce în ce mai mare în oraşul nostru.

Ce este societatea »EMKE«?

O societate ... „culturală" maghiară, dar numai pentru ... români. D. Sándor József cere în scris desfiinţarea întregului neam românesc din Ardeal

In numărul de ieri al ziarului nostru am afirmat că societatea „Emke" nu a fost o Societate culturală, ci a fost o organizaţie pentru maghiarizarea românilor.

Pentru dovedirea acestui lucru vom lăsa să vorbească însăşi anuarele lui „Emke", din cari vom reproduce unele părţi.

*

In anul 1891, d. Sándor József, secretarul Soc. „Emke" a trimis cu data de 27 Februarie o scrisoare guvernului din Budapesta din care reproducem următoarele:

„Invazia pe nesimţite dinspre Balcani a Românilor, începută în timpul regelui Carol Robert a schimbat situaţia de până atunci în această ţară.

In mijlocul celor 2,216.353 de valahi numai Săcuimea s'a păstrat ca massă compactă.

Această valahime care crede că ea s'a răspândit din părţile Făgăraşului, ameninţă cu absorbire maghiarimea sporadică şi secuimea izolată în munţii.

Intre altele mai există şi primejdia obiceiului Săcuilor de a trece în România. Reîntorcându-se ei aduc de-acolo moravuri stricate, înclinare spre lux şi concubinaj. Frecventarea vechiului regat întreţine în aceşti Secui materialismul şi cosmopolitismul şi însălbăteceşte sentimentul de solidaritate naţională.

Secuiul azi spune:

— Mă duc *afară* (ki) la Cluj, la Oradea, etc. şi „mă duc *înlăuntru* (be) în Valahia, la Brăila şi la Bucureşti.

Ca şi cum ar merge în *streinătate* când pleacă spre Apus şi ca şi cum ar merge *acasă* când pleacă spre răsărit.

Ba, în alte locuri, Secuii spun că *„se duc în Ardeal"*, când pleacă la Sighişoara, de pildă, — în schimb România este „înlăuntru" (oda benn).

Interesul şi ambiţia naţională cere o radicală schimbare. Trebue să păstrăm şi să încurajăm Secuimea, se o întrebuinţăm pentru întărirea coheziunei elementului alcătuitor de stat, pentru lărgirea insulelor ungureşti, şi pentru munca frăţească (!) a procesului de asimilare, până când fluviul etnic al Pustei ungare se va întâlni cu cel al Secuimei.

Acest lucru este cu atât mai urgent, cu cât semnele valahizării se arată şi în marginele săseşti şi este cu atât mai greu, cu cât colonizarea judeţelor cu Secui obicinuită de secole, nu se mai face în mod inteligent".

După ce dl Sándor Jozsef descrie pe larg scopurile ce le urmăreşte continuă astfel:

„După aplicarea acestor măsuri în favorul Secuimei, care trebue salvată şi ajutată, ne putem apoi, consecutiv, gândi şi la împingerea treptată spre apus a teritoriului locuit de săcui, de-alungul Câmpiei şi a munţilor Bihorului, până vomrealiza o unitară şi complectă massă etnică cu „Alföld"-ul unguresc."

*

(Un scop mai .. „cultural" decât cel al înghiţirii întregului neam românesc din Ardeal, într'adevăr, cu greu ar mai fi putut găsi dl Sándor. Dar, să continuăm cu spicuirile din anuarele lui „Emke").

*

La şedinţa parlamentului maghiar de la 15 Decembrie 1890 la ordinea zilei era tocmai chestiunea societăţii „Emke".

Cu acest prilej, deputatul Hertelendi Béla recunoaşte prin următoarele rostul „şcolilor „Emke".

„Societatea „Emke" — a spus dsa — a creiat timp de trei ani 160 de şcoli celace are mare importanţă pentru maghiarizare".

Deputatul *Beöthy Ákos*, între altele, spune:

„Numai o Ungarie puternică poate păzi pe minorităţi de cutropirea slavă. Fiecarea cetăţean cu buze nemaghiare trebue să înveţe ungureşte,"

Iar întemeietorul ziarului „Ellenzék" din Cluj, Bartha Miklos, recunoaşte că

„scopul lui „Emke" este să vină în ajutorul ideii de stat maghiare, pe toată linia."

*

In anul 1892 ministrul de Culte Berzeviczky Albert, membru la „Emke", salută astfel această societate:

„Noi vrem să facem pe toţi minoritarii egali cu noi prin sentimentul coheziunei naţionale şi prin înţelegerea limbei şi culturei noastre naţionale.

Mărturisim, mândri şi pe faţă, că scopul nostru este ca pe acest pământ maghiar să nu se afle nici un colţişor unde ungurul să se simtă strein Vrem ca cuvântul şi cântarea ungurească să răsune tot aşa la poalele Carpaţilor ca şi pe câmpiile Pustei maghiare".

La acest... înălţător discurs a răspuns d-l Sáandor.

„Sunt judeţe — a spus între altele d-sa — cu numiri de localitate ungureşti, dar fără locuitori maghiari, căci aceştia au dispărut în urma măcelurilor turcilor, tătarilor şi a lui Horia.

„Datoria noastră este să facem inofensivi pe trădătorii de patrie."

*

In anul 1892, Bausznern Guido, prefectul judeţului Făgăraş, în calitate de membru al societăţii „Emke", vorbeşte astfel despre patriotism:

„Patriotismul în Ungaria nu este monopolul ungurilor. Şi cei cu buze valahe pot fi buni patrioţi maghiari, dar cu o condiţie: să recunoască ideea de stat maghiară."

*

Anuarul lui „Emke" de pe anul 1892—3 are următoarele asupra azilului de copii din Bârghiş (jud. Târnava-mică) înfiinţat de „Emke":

„Poporul este încă strein de creşterea ce le-o dau — după cum zic ei: — „domnişorii" şi „domnişoarele". După părerea lui această creştere îi este spre pagubă.

In regiunile cu populaţie cu buze diferite, atunci când suntem în stare să preocupăm copilul dela 5 dimineaţa până la 7 seara cu îndeletnicitri ce se potrivesc firii lui, maghiarizarea nu se luptă cu prea mari greutăţi.

Aici la Bârghiş, unde faţă de 800 valahi abia sunt 200 unguri, copii valahi din azil vorbesc azi mai corect ungureşte decât ungurii."

*

In numărul de mâine vom continua cu publicarea documentelor referitoare la societata... „culturală" „Emke".

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Teatrul maghiar

„După divorţ"

de Karácsonyi Benő

Aseară Teatrul Maghiar din localitate a reprezentat o lucrare originală a unui autor clujan, intitulată „După divorţ". Lucrarea este una dintre cele două lucrări originale primite spre a fi reprezentate, din un număr mare de piese sosite la un concurs publicat de acest teatru.

Construcţia piesei este mulţumitoare conflictul dramatic interesant şi bine gradat până la actul al treilea. Acest din urmă act este mult mai slab construit ca primele.

Subiectul se poate reduce la câteva cuvinte: doi părinţi divorţaţi de 5 ani se unesc din nou în urma insistenţelor fiului lor.

Piesa a avut succesul pe care de obiceiu îl au la Teatrul Maghiar lucrările cari nu fac parte din genul operetelor. Artiştii în frunte cu dna Poor Lili şi Forgács s'au achitat în mod îndestulător de roluri.

—y.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: DEBUTUL LUBINSCY. (Cu program nou şi pentru adulţi. Abonament şters. Seria 287).
Sâmbătă matineu: DEBUTUL LUBINSCY. (Reprezentaţie pentru copii. Preţuri reduse. Seria 288.)
Sâmbătă seara: MISELUL. Premieră. Abonament de Premieră. 49. Seria 289)

Comandaţi bilete la
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Presa maghiară

Episcopul Majláth contra anumitei prese

Ziarul „Ellenzék" reproduce cuvântarea episcopului maghiar rom.-cat. Majláth ţinută la Senat.

Episcopul, după ce a combătut acuzele ce s'au adus bisericei romano catolice, a spus următoarele:

„In numele maestrului meu încununat cu spini, vă rog să nu atacaţi, pe pământul liber al României, dintr'un patriotism rău înţeles, din necunoaştere de cauză şi, la tot cazul, fără motiv şi fond, biserica romano catolică.

Domnilor senatori! Pacea internă şi consolidarea ţării este primejduită de lupta de clasă. Această primejdie se arată chiar şi prin faptul că unele organe de publicitate ameninţă statul — pe faţă sau în mod deghizat — cu revoluţie, cu omor şi cu distrugerea întregei ordine sociale, care este preţi asă şi pentru noi."

Atitudinea episcopului Majláth se poate cerceta, desigur subt foarte diferite aspecte. Lăsând la o parte afirmaţia sa nedreaptă că preoţimea catolică nu face — ca şi în trecut — şi politică şovinistă, ne mărginim de-ocamdată să remarcăm ieşirea sa contra forţilor anarhice şi contra anumitei prese care *„ameninţă pe faţă sau deghizat statul cu revoluţie şi distrugere"*.

Dacă nu ne înşelăm, între cuvintele episcopului maghiar se furişează şi o propunere de alianţă pentru combaterea pericolului comun. Sinceritatea Sfinţiei Sale nu o cunoaştem, precum nu ştim unde este a se trage hotarul între îngijorarea sa faţă de *Ţara românească* şi între interesele ungurimei romano-catolice pe care o păstoreşte.

Constatăm cu acest prilej că politica partidului maghiar diferă mult de concepţia şi mentalitatea prelatului ungur.

Anume, oamenii acestui partid au legat cea mai strânsă alianţă cu cei contra cărora luptă episcopul Majláth.

Toate elementele suspecte provenite din Galiţia, toţi agitatorii de profesiune au fost înregimentaţi în acest partid. Berkes Salamon şi soţii de aceiaşi origine puţin arpadiană ocupă doar' loc de frunte în comitetul de conducere al partidului maghiar.

Strângerea într'un mănunchi a câtor mai mulţi duşmani ai neamului românesc, iată ceeace urmăreşte acest partid bucuros de tot ce slăbeşte Statul care-l ocroteşte.

Episcopul Mailáth nu are nici un cuvânt asupra acestei politici a partidului maghiar?

Impozitele pe firmele străine

Ziarul *„Ujsag"* nu se poate de loc împăca cu dispoziţia Consiliului de miniştri de a se impune cu câte 8000 de lei toate firmele scrise în limbi străine.

Pornind dela premisa că România ar fi un Stat poliglot, confratele cere ca limba germană, maghiară, bulgară, rusă, turcă, sârbească etc., să se declare drept limbi indigene şi firmele scrise în aceste limbi să nu fie impuse cu câte 8000 lei.

Protestele confratelui sunt zădarnice. România este stat naţional şi toate limbile nemoâneşti din aceasta ţară sunt streine. Acest lucru resultă din însăşi Constituţia nu de mult votată şi pe care confraţii maghiari — după cum se vede — nici măcar n'au cetit-o.

Dl Oct. Goga membru de onoare la a soc. literară ungurească

Ziarele ungureşti din localitate ne aduc ştirea, că în şedinţa de Miercuri a societăţii literare ungureşti „Erdélyi Irodalmi Társaság" — „Societatea literară ardeleană" — domnul Octavian Goga a fost ales cu unanimitate membru onorific pentru meritele d-sale ca traducător al marilor literaţi unguri, Petőfi şi Madács.

In jurul propunerii dlui Iorga

Cum e primită ideea partidului de stânga în rândurile opoziţiei — Partidul naţional ar vrea „în principiu" — Ţărăniştii se opun — Anumita presă la lucru

Propunerea făcută de dl Iorga în întrunirea dela Craiova pentru formarea unui partid de stânga, monarhic şi nerevoluţionar, a provocat o vie agitaţie în rândurile partidelor de opoziţie. Fiecare dintre aceste partide se întreabă întrucât propunerea dlui Iorga poate corespunde scopurilor şi intenţiunilor de până acum. Aproape toate însă nu par a fi deplin de mulţumite de soluţia dlui Iorga, şi faptul este explicabil când ne gândim că această soluţie vine imediat după eşuarea blocului.

După cât se pare, partidul naţional este mai mult încântat de faptul că dl Iorga îi păstrează încă „stimă şi consideraţie", decât de propunerea sa de fuziune. Partidul naţional nu s'ar supune prea bucuros unei discipline de partid în sensul cum o înţelege dl Iorga aceasta. Totuşi Comitetul executiv al partidului naţional se va întruni, se zice zilele acestea, pentru a lua o hotărîre cu privire la propunerea dlui Iorga.

Pe de altă parte, partidul ţărănist e în plină fierbere. Partizanii „cămaşei" şi ai „morţilor neexecutaţi" sânt revoltaţi. Ei văd în declaraţia de la Craiova a dlui Iorga o provocare, capabilă să sdruncine însăşi existenţa partidului, cu atât mai mult aceasta cu cât fracţiunea moderată a partidului ţărănist agreză propunerea de fuziune a dlui Iorga.

Se vede însă că între partidul ţărănist şi partidul naţional, cu toată răceala survenită între ele după eşuarea blocului, sunt angajamente cari permit partidului ţărănist să creadă că partidul naţional nu va putea primi propunerea dlui Iorga.

Astfel „Adevărul" ale cărui legături cu partidul ţărănist sunt bine cunoscute, scrie în această privinţă următoarele, şi desigur în ele exprimă sentimentul conducătorilor partidului ţărănist.

„In practică, în rândurile partidului naţional se recunoaşte necesitatiea unui organism politic puternic, în stare să contrabalanseze partidul liberal.

Se crede însă că în vremea votului universal şi a principiilor democratice, acest partid trebue să se sprijine pe massele mari ale poporului. Or, din acest punct de vedere, este fără îndoială, se spune de către conducătorii partidului naţional, că nu avem în ţară decât două partide mari: cel naţional şi ţărănist."

„Fără a voi să desinueze valoarea politică şi morală a personalităţilor din celelalte partide, partidul naţional crede că o asemenea formaţiune nouă ar trebui să aibă ca temelie o contopire a partidului naţional cu cel ţărănesc.

Cunoscând această stare de lucruri, propunerea dlui Iorga nu are prea multe şanse de reuşită, deoarece şeful partidului naţionalist-democrat are despre actuala formaţie a partidului ţărănist părerea pe cari nici un angajament al partidului naţional nu-le poate zdruncina. In adevăr, iată ce scrie „Neamul Românesc", ca răspuns la o observaţie a „Adevărului"

„Adevărul", vorbind de declaraţiile dlui N. Iorga, se întreabă: „cu ce argument s'ar exclude dintr'o asemenea colaborare unul din cele mai puternice şi mai populare partide democratice: cel ţărănesc?"

„Răspundem: Nu *din motive prea deosebite decât acelea care au determinat partidul naţional să nu fuzioneze cu cel ţărănesc deşi pertractatase'ră timp de trei luni".*

Faţă de această stare de lucruri, ziarele unei anumite prese îşi dau toată silinţa ca fuziunea propusă de dl Iorga să nu reuşească. Interesul acestor ziare era să se menţină starea de agitaţie şi de confuzie de până acum.

Or, un partid tare, în felul celui dorit de dl Iorga este menit să aducă o clarificare desigur, neprielnică intereselor pe cari le deserveşte această presă.

A. R. Gus.

De la Societatea de Stiinţe

Şedinţa de Miercuri — O importantă comunicare a dlui prof. G. Vâlsan: Descoperirea unei hărţi necunoscute a lui D. Cantemir asupra Moldovei. — Comunicările dlor Prof. A. Maior şi Dan Rădulescu.

Eri seara a avut loc la Universitate a 3-a şedinţă a Societăţei de Ştiinţe din anul acesta.

Prima comunicare a fost a dlui Prof. Gh. Vâlsan, care s'a ocupat despre „Hărţi vechi relative la ţara noastră necunoscute încă“, — pe care Dsa le-a găsit la „Bibl. naţionale din Paris.

Cea mai însemnată e harta lui Cantemir apărută la 1737 în Olanda. „Descriptio Moldaviae“ este însoţită de o hartă mult inferioară acesteia. Ea cuprinde împărţirea administrativă şi are nu mai puţin de 1000 numiri, care arată cât de româneşti erau pe atunci atât Bucovina cât şi Basarabia. Această hartă a fost tipărită de fiul lui D. Cantemir, Antioh Cantemir, ministru al Rusiei pe lângă regele Franţei. O serie de schiţe geografice, planul unei localităţi de lângă marea Caspică, profiluri geografice găsite la un loc cu această hartă, arată că d. Cantemir s'a ocupat nu numai de chorografie, ci şi de morfologia geografică, de care geografii de pe vremea sa nu prea aveau idee.

O altă hartă e acea a Munteniei după stolnicul Cantacuzin, reprodusă de Dellchiaro; harta originală făcută la Padova nu s'a găsit. Această hartă e combinată cu harta Moldovei reprodusă după originalul lui Cantemir de Danville în 1760 şi cu acea a Transilvaniei, al cărui autor un nobil, e necunoscut.

Tot de Danville mai e o hartă cu excelente date după numiri româneşti şi el autorul a două hărţi despre ţara noastră necunoscute până acum. Una reprezintă o parte din harta Poloniei, cuprinzând şi Moldova până sub jud. Vaslui; drumurile, pădurile sunt date atât în româneşte cât şi în turceşte. Data apariţiei acestei hărţi e în 1772, adică cu 3 ani înainte de răpirea Bucovinei.

Cealaltă hartă cuprinde partea septentrională a Turciei cu numiri româneşti pentru Muntenia foarte exact redate. Data ei e în 1775 şi partea referitoare la noi e datorită grecului Riga Veresţinis de care s'a ocupat şi Dl N. Iorga.

Intr'o hartă apărută la Viena în 1739 intitulată „Le cours du Danube depuis Vienne jusqu'a Nicopole“ se găsesc trecute atât numiri româneşti din Banatul de peste Dunăre cât şi pe malul bulgăresc. Astfel sunt numele de râuri: Zibrul, Iserul, Glosul, toate acestea confirmă harta mai veche a lui Schwarcz (1723).

Alte patru hărţi, tot referitoare la cursul Dunărei şi ţinuturile învecinate ei, necunoscute de noi până acum sunt ale nemţilor Lauterer şi Tauferer, a englezului Moll, a maiorului Weissmann şi a unor ofiţeri ruşi.

In cea a lui Moll, apărută între 1711 şi 1725 (întrucât poartă o dedicaţie ţarului Petru cel Mare reprezentând bătălia dela Stănileşti) se găseşte în Dobrogea, trecută numirea „Portiţa“ (gura Razelmului), probă evidentă de cât de românească era Dobrogea în sec. XVIII-lea, deşi sub stăpânire turcească.

Hărţile găsite de d l Vâlsan, în special cele privitoare la Moldova sunt cu atât mai de preţ pentru noi, cu cât aduc încă o probă indiscutabilă cu privire la procesul etnic al românilor din Basarabia.

După comunicarea d-sale viu aplaudată, d-l Vâlsan a prezentat Societăţii primul număr al Buletinului Institutului de Geografie din Cluj, al cărui cuprins atât ca conţinut ştiinţific cât şi ca execuţie tipografică merită toată lauda. Vom reveni mai pe larg asupra acestei însemnate lucrări ştiinţifice.

*

Urmează apoi dl prof. A. Maior, care a vorbit despre „Temperatură şi gravitaţiune“.

Bazat pe lucrările a trei savanţi englezi, a sârbului Mohoroviez dela Zagreb şi a lui Bucherer dela Bonn. D-sa arată că se poate admite că există o relaţiune între gravitate şi temperatură, deoarece există legătură între gravitaţie şi orice fenomen din natură.

Prin aparate elementare Bucherer a reuşit să explice teoriile lui Einstein, ajungând la aceleaşi rezultate ca şi savanţii englezi.

Un savant italian, Majorana, pretinde deasemeni că are loc o absorbţie a gravitaţiei când soarele e în eclipsă cu luna.

*

In cea de a treia comunicare: „Dynamidele lui Lenard şi sistemul torular“, dl profesor Dan Rădulescu a explicat unele din nouile teorii care se înstăpânesc azi în chimia fizicală, folosindu-se de legea cuantelor şi aducând drept critică legei lui Bohr, cercetările recente ale d sale în domeniul opticei.

Obs.

Almanah medical

1924 in pânza cca 600 pag.
Lei 200 franco 3
la Librăria Lepage, Cluj

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 15 Martie 1924

CINEMA SELECT
Madeline Ferat.
Grandioasă dramă în 6 acte după romanul a lui Emile Zola. In rolul principal Francesca Bertini.

CINEMA URANIA
Maciste redivius
Senzaţională istorie aventurioasă in 5 acte. In rolul principal faimosul Maciste şi Manja Tzatscheva.

CINEMA APOLLO
Puntea Suspinelor.
Seria II.
Cosală dramă în istorică 4 serii şi 20 acte. In rolul principal: LUCIANO ALBERTINI. Senzaţie mondială de film!

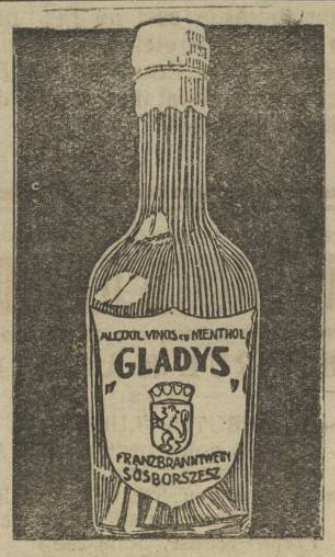

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

Cel mai bun praf. pentru distrugerea gândacilor!
Comenzi se primesc pe adresa:
F. A. DEGAN
(Căsuta postala No, 14.) Cluj

Corespondent
Rador sau 3384
Corespondenta
perfect(ă) în limba română
se caută
la o mare bancă română din Cluj. Se preferă stenograf(ă).
Oferte sub „PERFECT“
la „Rador Publicitate“
Cluj, Strada Avram Jancu 3

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. 2744-6

No 798—924

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştiinţa generală că, pentru furnizarea alimentelor aproximative necesare zilnic instituţiunilor sanitare şi de asistenţă din Cluj, circa

130 kg. carne (vită, viţel şi porc)
12 „ unsoare de porc
400 „ Pâne (neagră şi albă)
200 litri Lapte de vacă, în ziua de 26 Martie 1924

la ora 11 a. m. se va ţine licitaţie publică, cu oferte închise şi sigilate, — în localul Direcţiunei I. Regionale a Ocr. Sociale Cluj, Calea Victoriei 27. —

Condiţiunile şi caetul de sarcin suut la dispoziţia D-lor concurenţi, cu începere dela 12-a curentei în fie care zi de lucru dela orele 8-14 d. m. la Serviciul de Economat din Dir. Reg. I. a Ocr. Soc. Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47 — 49.

Dir.Reg., **Titu Ionescu.** Şeful Econ. **Maior.**

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!
Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi!
Preţuri eftine senzaţionale!
Eisenstädter Fülöp si Sotii
(Jostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.
Vânzare de cărucivare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucări pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantarul nostru. :-: 3170.

De vânzare
în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucătărie, baiă şi grajd ocupabile acuma. La Hida (Hidalmás) casă de familie, 3 camera, bucătarite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa:
Coloman Dunky,
CLUJ. Piaţa UNIRII. Nr. 10

Reclama este sufletul comertului!

LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur şi rentabil plasament
Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
in suma de 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei
repartizate astfel:

1 câştig	de——	100 000 lei——	100.000·—
1 „	„ ——	50.000 „ ——	50.000·—
5 câştiguri	„ ——	10.000 „ ——	50.000·—
5 „	„ ——	5.000 „ ——	25.000·—
50 „	„ ——	1.000 „ ——	50.000·—
100 „	„ ——	500 „ ——	50.000·—
500 „	„ ——	100 „ ——	50.000·—
1000 „	„ ——	50 „ ——	50.000·—
3750 „	„ ——	20 „ ——	75.000·—

5412 câştiguri în valoarea totală de L 500.000·—

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Intrunirea directorilor de Banca din Cluj

Chestiunea procentelor — Discuţiile urmate — Cari sunt cauzele urcărei procentelor — Ce s'a hotărît?

Aseară la ora 5 a avut loc o întrunire a tuturor directorilor de Bancă din Cluj, la Camera de comerţ, sub preşidinţia dlui Ing. Negruţiu, preşedintele Camerei de comerţ.

Motivul acestei întruniri a fost căutarea mijloacelor prin care s'ar putea reduce procentul prea mare ce se cere capitalului şi care are ca rezultat stagnarea comerţului şi mai ales a industriei.

E de notat că această hotărâre a fost luată în urma dorinţei exprese pe care Banca Naţională a adresat-o tuturor băncilor de a reduce acest procent prea ridicat la cel mult 18 la sută.

Luând cuvântul dl deputnt Nemeş arată că acest rău, singurului căruia i se poate atribui întreaga criză de care suferă piaţa noastră, a fost cauzat de către băncile din Regat care înfiinţându-şi în Ardeal filiale nu au respectat legea uzurei care era în fiinţă în Ardeal şi care reglementa procentul pe care puteau să-l ia băncile, lege după care toate băncile din Ardeal se conduceau.

Filialele băncilor din Regat au început să acapareze capitalul particularilor oferind un cât mai mare procent pentru el, — plasându-l în schimb tot cu un procent mare.

Vechile Bănci din Ardeal au fost şi ele nevoite a face acelaş lucru.

Astăzi când se vede cari sunt relele acestei concurenţe, nu se poate cere ca primul pas spre îndreptarea răului să-l facă băncile din Ardeal.

Acest lucru după dl Nemeş, nu poate fi îndreptat de cât printr'o lege.

Dir. Păculea menţionează cu privire la cele spuse de dl deputat Nemeş că nu filialele băncilor din Regat luau cel mai mare procent, ci tot băncile Ardelene.

Dl *Dir. Comşa*, arată că această scumpete se bazează pe legea cererei şi ofertei.

Cum cererea e mare întrucât Ţara se reface şi industria se desvoltă, şi cum banii lipsesc, era natural ca procentul să se mărească. De cartelarea Băncilor cari să stabilească ele un procent mai scăzut nu poate fi vorba, întrucât ar interveni particularii cari ar lua locul Băncilor.

După Dsa singurul mijloc pentru îndreptarea răului ar fi o politică de ridicare a leului.

Dir. *Borbely*, spune că procentul acesta mare pe care capitaliştii îl cer capitalului lor e ca o primă de asigurare contra riscurilor pe cari îl pot avea, mai ales acuma când leul e nestabil.

Dl *Vlaicu*, spune că această chestiune care să discută a mai fost discutată şi de Asociaţia Băncilor Române din Bucureşti, care a ajuns la hotărîrea următoare:

Să se şteargă legea de uzură; să se facă o comisie care să stabilească etalonul de aur pe lună sau cel mult pe an; să se ia măsuri contra debitorilor nesolvabili.

Dsa menţionează însă că nici aceste păreri nu pot fi sănătoase şi bune, întru cât astăzi leul n'a scăzut, ci e în creştere şi că pierderi din acest punct de vedere nu pot fi.

Dsa propune ca să se prezinte hotărîrile ce vor lua, „Asociaţiei Băncilor Române“ care discută şi acum chestiunea şi care e singura, care poate lua măsuri de îndreptare, întru cât este în legătură directă cu guvernul.

Dsa menţionează că această Asociaţie are o comisie de studii formată din cinci persoane.

După dsa astăzi sunt două curente. Unul al Băncei Naţionale care luptă pentru revalorizarea leului, căci paritatea lui e azi cu mult mai mare decât i se dă pe piaţă, al doilea e al acelora cari caută deprecierea lui, folosindu-se pentru aceasta de ridicarea cât mai mare a procentului.

Pentru remedierea răului, toţi trebuesc să se alăture curentului dere valorizare a leului, mai ales că astăzi statul se susţine singur din impozite.

Măsurile trebuesc luate în sensul revalorizării leului căci altfel vom păţi ceeace au păţit şi alte state cari n'au ştiut să ia măsurile necesare la timp, ca de ex. Germania.

Dl Cioran, reprezentantul Băncei Naţionale, menţionează că această chestie care se discută azi la Cluj se discută şi la Braşov, Sibiu şi Orade Mare.

Luând cuvântul dl Căciulă, secretarul general Camerei de comerţ dsa spune că răul de astăzi se datoreşte scumpetei care creşte din zi în zi.

Şi că o îndreptare a situaţiei nu se poate lua decât de către Banca Naţională care va trebui să convoace un congres al tuturor Băncilor pentru ca să se respecte de toate băncile.

La propunerea dlui Sever Pop, preşedintee Secţiei comerciale care a prezidat şedinţa, în urmă se alege o comisie compusă din dnii: Păculea, dir. Băncei „Albina“, Esca, dir. Băncei „Marmorosch Blank“, Banyai, dir. Cassei de păstrare, Borbely, dir. „Băncei Economie Ardelene“, Comşa, dir, „Băncei Centrale“, Vlaicu. Seretarul „Solidarităţii“ şi Tomasi dir, Băncei „Vatra“, comisie care va studia chestiunea şi care va prezenta spre aprobare măsurile ce se vor înainta „Asociaţiei Băncilor din Bucureşti pentru îndreptarea situaţiei.

S. A.

Manifeste iredentiste maghiare la Arad

Autorităţile noastre militare cum şi poliţieneşti, au descoperit în garnizona Arad, numeroase manifeste iredentiste maghiare, care au fost trecute prin contrabandă peste frontieră în scopul de a fi răspândite în rândurile trupelor noastre din garnizoana Arad.

Acest fapt a fost imediat adus la cunoştinţa ministerului de război la Bucureşti, care a orânduit facerea unei anchete.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

INFORMAŢII

INTERNE

— **Scumpirea zahărului la Cluj.** La 12 curent a avut loc la Camera de Comerţ din Cluj, o şedinţă a comercianţilor engrosişti şi importatorilor de zahăr în chestiunea urcărei preţului la zahăr. S'a stabilit: 1. Cei cari cumpără minimum 1 vag. de zahăr, sunt obligaţi a vinde revânzătorilor zahărul tos, în cantităţi de mai puţin 1000 kg., cu 27 lei kg. Zahărul cubic se va vinde cu lei 30 kg., sub aceleaşi condiţiuni. 2. Cantităţile sub 1000 kg. se vor vinde cu lei 28 zahărul tos, şi cel cubic cu lei 31. — Pentru supravegherea dispoziţiunilor luate s'a constituit un consiliu de arbitrii, compus din domnii: Wilhelm Harty, Valeriu Pascu şi Samuil Adler. Acest comitet va aplica şi sancţiuni pentru cazurile de contravenţie şi va raporta din când în când Camerei de Comerţ. Detailiştilor li se va vinde: zahărul tos cu lei 28 kg. şi cel cubic cu 3 kg.

Achitarea lefurilor funcţionariior. Ministerul de finanţe a ordonat ca pe viitor functionarii dela toate departamentele să fie plătiţi de cassieriile respective numai în cazul când vor prezenta chitanţele justificative că au plătit birul, prestaţia şi impozitul global.

Organizarea agriculturei. Şefii regiunilor agricole din Transilvania au fost convocaţi la 14 Martie la Ministerul de Agricultu ă şi Domenii, în vederea organizării agriculturei.

Desfiinţarea unor inspectorate. Ministerul de Industrie a desfiinţat cele două inspectorate de cazane din Ardeal, trecând atribuţiunile acestora Inspectoratelor industriale, în raza circumscripţiei lor.

EXTERNE

Spania

— **O expoziţie a industriilor electrice la Barcelona.** La 12 Oct. 1926 se va deschide la Barcelona expoziţia internaţională a Industriilor electrice.

Dela Asociaţia stud. Acad. Comerciale

— Mulţumire publică —

Asociaţia noastră, cuprinzând în cadrele sale o parte din viitorii ostaşi ai luptei naţional-economice, de reuşita căreia va depinde existenţa noastră ca naţiune, deşi este abia în al treilea an al existenţei sale, totuşi a reuşit să şi realizeze scopul în parte şi mai ales să realizeze o augmentare a cunoştinţelor de specialitate a membrilor săi, prin aranjarea de excursiuni ştiinţifice la diferitele instalaţiuni industriale din ţară.

Dată fiind importanţa acestor excursiuni, idealul nostru este, ca toţi studenţii să participe la ele. Spre a satisface acest ideal, asociaţia noastră a creat un fond de ajutoare a acelora, cari sunt într'o situaţie materială precară, iar pentru mărirea acestui fond, am aranjat serata dansantă din 23 Februarie a. c. realizând un venit curat de lei 29580.—.

Tendinţa noastră nu era să realizăm numai un beneficiu material, ci mai presus de toate am căutat, ca prin caracterul intim şi naţional al seratei noastre, să dăm posibilitate tuturor acelora cari simt româneşte, să şi petreacă în sânul nostru câteva clipe plăcute.

Pentru ajungerea scopului dorit am apelat la binevoitorul concurs al dlui rector *A. Ciortea* şi al soţiilor profesorilor noştri, am apelat la diferite familii din localitate pentru a putea asorta un bufet, precum şi la comercianţi şi industriaşi pentru a aranja o tombolă.

Peste tot am găsit inimi deschise, am găsit suflete mari. N'avem cuvinte ca să putem exprima mulţumitele noastre, pentru căldura cu care ne-a fost întinsă mâna de ajutor a dlui Rector şi a Doamnelor profesorilor noştri, în special a Doamnelor *Ciortea, Prie, Ionescu, Lacea, Bratu* şi *Cioranu*, cari nu s'au retras dela nici un sacrificiu, primind a patrona serata noastră şi depunând o muncă încordată, alături de noi.

Mulţumim şi pe această cale familiilor din donaţiunile cărora am asortat bufetul; Dlor comercianţi şi industriaşi din darurile cărora am aranjat tombola; Direcţiunii Regionale R. M. S. pentru ţigaretele donate; Dlor I. *Indrieş* şi *Al. Ionescu-Ghibericon* pentru amabilitatea cu care ne-au dat concursul; Dlui Prof. P. *Curea* pentru zelul cu care ne-a instruit corul, şi în sfârşit tuturor acelora cari au contribuit la reuşita atât morală cât materială a seratei noastre, asigurându-i de recunoştinţa noastră şi rugându-i ca şi pe viitor să sprijinească orice acţiune de acest fel.

Cluj, 12 Martie 1924.

Secretar gen. Preşedinte

s. s. *N. Todoran* s. s. J. *Buzea*

BURSA

Martie 14.

Leul la Zürich . . . 3·05
Leul la Paris . . . 12

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	32·90
1 franc francez — —	„	8·30
1 dolar — — — —	„	189½
1 liră sterlină— — —	„	8.16
1 liră italiană— — —	„	8·20
1 coroane cehă — —	„	5 49
1 Leu = coroane austriace	„	373½
1 Leu = coroane ungare	„	465
1 dinar — — — —	„	—·—

Bucureşti

Zürich — — — — —	33.50
New-York — — — —	189
Londra — — — — —	810
Paris— — — — — —	8.—
Milano — — — — —	7.90
Praga — — — — —	5.50
Belgrad — — — — —	—.—
Bupapesta — — — —	—·—
Viena — — — — —	—·—
Varşovia — — — — —	—·—

Zürich

Bucureşti— — — — —	3·05
New-York — — — —	577¾
Londra — — — — —	24.80
Paris— — — — — —	25½
Milano — — — — —	24.72½
Praga — — — — —	16·77½
Belgrad — — — — —	—,—
Viena — — — — —	81½
Budapesta — — — —	84
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Piaţa Clujului înregistrează două evenimente foarte importante pentru consumatorii din oraşul nostra majorarea preţurilor maximate la carne şi urcarea preţului la zahăr. In ambele cazuri ne întrebăm: nu se va opune Camera de Comerţ urcării de preţ, la aceste alimente de primă trebuinţă? Căci vitele doar înregistrează scăderi de preţuri, iar cât priveşte zahărul. producţia şi aprovisionarea cresc din zi ce trece. Deci atunci urcarea preţurilor?

CARNE

TAIATĂ		VIE la kg.	
Vită	20 lei kg.	Boi pt export	26-29
Viţel	20 „ „	Boi p. tăiat	13-19
„ mijl.	28 „	Vaci	12-18
Porc	38-44 „	Viţel mânz.	12-18
Grăsime		„ sug.	700-1300
	68-70 „ „	Porc pt carne	31-38
		Porc pt. grăs.	37-42
		Purcei la îngrăşătoare	40-43

PIEI

	pro kg.
Piei de viţel de lapte până la 7 kg.	67—68 Lei
Viţel dela 8—16 kg.	45—47 „
„ „ 16—25 „	44 „
Vită dela 26 kg. în sus	41—42 „
Bivoliţă până la 8 kg.	
Pitulinge dela 16—25 kg.	31 „
Bivol dela 20 Kg. sus	
Seu brut	19—21 „
Seu topit	36—38 „

CEREALE

Grâu 77/78 vag.	54—55.500 Lei
Orz, vag.	49—49.500 „
Ovăz, vag.	41—41.500 „
Porumb, vag.	48.500—49.000 „
Tărâţă, vag.	31—32.000 „
Făină de grâu maximată, kg.	5.75 kg
„ „ en detail	7.— kg.
Făină zero	10.75 kg
Fasole vag.	114—116.000 Le

DIVERSE

Laptele de vacă, litru	8—8.50
Laptele de bivoliţă, litrul	10—10.50
Unt, Kg.	115—120
Ouă, bucata	140—150
Pui, perechea	100—140
Raţe, bucata	—
Gâşte bucata	200 - 250
Gâşte grase	350

Piaţa de cereale în ţară

BRAILA: orzul 43.000, ovăz 37.000, porumb 47,000, grâu 52.000 Lei vag.

GALAŢI: orz 43.000, ovăz 38.000, porumbul 44.000, grâu 51-52.000 Lei vag.

TULCEA: orz 42-43.000, porumb 44.000 Lei vag.

SILISTRA: porumb 42-42.500 Lei vag.

GIURGIU: porumbul 43.000, grâu 51.500 Lei vag.

CONSTANŢA: orz 44.500, ovăz 38.000. porumbul 44.500, grâu 52.0000 Lei vag.

CALARAŞI: porumbul 42.500-43,000 Lei vag.

OLTENIŢA: pornmbul 42.500, grâu 52.000 Lei vag.

BASARABIA: orz 43.500, porumb 44.000, grâu 53.500 Lei vag.

Efecte

Valorile bancare, exclusive ale lui „Marmorosch Blank“, înregistrează o scădere cu câteva puncte. Petroliferele au rămas ferme, numai „Rom. Belg. de Petrol“ s'a urcat cu aproape 25 puncte. Asigurările sunt neschimbate. Intreaga bursă este puţin animată.

Petrolifere: „Astra Română“ 11.900-12.000 „Concordia“ 3925 3950 „Petrol Block“ 1280 1290 „Româno-belgode petrol“ 810 20 „Credit Minier“ optate 1950 60.

Banci: „Banca Naţională“ 15·000—15·100, „Banca Românească“ 740—50, „Marmorosch Blank“ ex cupon 935—940.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2685-2700, „Naţionala“ 1225-1250, „Generala“ 2800-2825

Societăţi: „Ind bext-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400 425, Reşiţa, 1580-1590 Reşiţa pui 1425-1450, Letea 550-575.

INDUSTRIA SÂRMEI S. A. CLUJ.

CONVOCARE

Dmnii acționari ai „Industriei Sârmei S. A.“ Cluj prin aceasta să convoca la a

III-a adunare generală ordinară,

care se va ținea la Cluj in localul societații, Calea Victoriei Nr. 29 in ziua de 30 Martie 1924 la oarele 11 a. m. cu urmatoarea

O r e i n e d e z i:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Bilanțul anului 1923, raportul comitetului de cenzori și raportul conziliului de administrație, darea absolutorului.
3. Distribuirea profitului net.
4. fixarea jetoanelor.
5. Alegerea alor 3 membri noi in conziliul de admiuistrație pe termen de 3 ani in locul celor trei trași la sorti.
6. Alegerea unui nou comitet de cenzori.
7. Modificarea statutelor.

Domnii acționari cari vor să participe la adunarea generala sunt invitați a-și depune acțiile la casieria noastra cel puțin cu 3 zile înainte de adunare.

Darea de seamă și bilanțul general incheiat la 31 Decemvrie 1923

ACTIVA				PASIVA			
1	Cassa		237.298·42	1	Capital social		15,000 000·—
2	Hartii de valoare		2.500·—	2	Fond de rezervă		591.529·35
3	Ct. Curente Debitoare	16,313.077·21		3	Fond de Amortizatii :		
	Avansuri	256.040·31	16,569 117·52		Pe anii 1922 și 1923		11,027.934 67
4	Efecte de primit reesontate		6,091.440·04	4	Fond de binefaceri muncitorești		40.770·97
5	Imobilizări :			5	Dividende neridicate :		
	Terenul fabricei	361.358·89			Pe anii 1921 și 1922		348.637·85
	Clădirea fabricei	7 412.202·94		6	Conturi curente creditoare		15 063.1 7·20
	Colonia de lucrători	1.828.053·26		7	Efecte de plata scontate		25,066.000·—
	Realitați (Casa Calea Victoriei)	1,000.000·—		8	Transitoriu		1,294.684 76
	Linia de garaj	373.785·10		9	Reescont		6,091.440·04
	Conductul de gaz natural	836.775·25			Beneficiul net pe anul 1923		4,049.288 27
	Țevi	372 717 50					
	Instalația fabricei	1 621.112 57	13,806.005 51				
6	Mașini și unelte		22,884.688·61				
7	Mobile :						
	Vehicule	797.089·17					
	Mobilierul biroului	274 488 46					
	Mobile	500.170·28	1,571.747 91				
8	Materiale prime și auxiliare		5,852.500·—				
9	Fabricate						
	Fier laminat, cue și sârma		10,504.176 50				
10	Transitoriu		818 978 60				
11	Titluri :						
	Depozite de Titluri		235 000·—				
			78 573 453 11				78 573.453 11
	Conturi de Ordine :						
	Titluri in garantie		30,200 000·—		Efecte de plata date ca garantie		30 200 000·—

Profit și pierdere

PIERDERE				PROFIT			
1	Amortizari :			1	Mărfuri și materiale brute :		
	Linia de garaj, conductul gazului natural, tevi, instalatia fabricei și a birourilor, camion, auto, cai și trăsuri, mobile		5,292 938·22		Castig la marfurile fabricei		53,804.466·24
2	Cheltueli de fabricație de administrație și aprovizioarea muncitorilor :			2	Chirie		3.087·—
	Salarii și plăți muncitoresti, spese generale, asigurări spese de fabricațune		30,844.889·05				
3	Dobânzi, comisioane și bonificări :						
	Interese, bonificări și provizite		11,722.587·63				
4	Impozite		1 897 850 07				
	Beneficiul net pe anul 1923		4 049 288 27				
			53 807.553·24				53 807.553 24

Cluj, la 31. Decemvrie 1923.

Dominic Ratiu, ss Președinte: **Ing. Virgil Dessila, ss. I C. Orghidan. ss Dr. Mózes Farkas ss. Adolf Hirsch, ss. Ing. Tiberiu Eremie, ss. Ing. Vasilie Lazar, ss.**

Ing. Joan Negruțiu, ss. Ing. Joan Hossu, ss. I. Diamant, ss. director executiv.

S'a examit și s'a gasit in inplina ordine.

Pentru contabilitate :

Eugen Besa, ss. S. Director. **Ludovic Peller, ss.** Sefcontabil aut.

Cluj, la 12. Martie 124.

Aurel Bruckner, ss. Frieprich Gross, ss Dr. Octavian Sclimbea, ss. Richard Hecht, ss. R. C. Stoianovici, ss.

„Lebeda“

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm : Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm : Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm : Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curătim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Costume! Raglane! Ulstere!
și toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbați, băeți și copii 3212
Szántó si Komlós
ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piața Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru

Insutut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

R CLUJ 1. 2464

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ZNAK

Anul IV. Nr. 1036 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Duminecă 16 Martie 1924.

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Afirmarea conștiinței unitare românești

Insemnătatea manifestației de la Cameră cu prilejul recunoașterei Basarabiei în camera franceză

Pentru cine nu are prilej să ne cunoască în deaproape, viața noastră politică de toate zilele îi oferă un aspect prea puțin favorabil unei bune și juste aprecieri. Sîntem încă tineri politiceşte, și desigur tinerețe nepotolită este în tot aceea ce se manifestă așa de desagreabil de către partidele noastre politice. Acest necontenit neastâmpăr, această lipsă de control a actelor proprii, și mai cu seamă, această ușurință cu care se judecă de către foarte mulți actele celorlalți, ne diminuiază din valoarea pe care totuși o avem. Căci răi sîntem numai la înfățișare, în fond nu.

Greșeli am făcut și facem încă. Bine ar fi să nu mai facem, să intrăm în maturitate. Și un început se pare că s'a făcut. Fie că importanța actului care se discuta, făcea să mutească glasul sburdălniciilor din noi, fie că învățămintele trecutului nu prea îndepărtat ni-a coptizvoarele minții îndestul pentru a înțelege seriozitatea unor momente, este destul, că ceeace s'a petrecut Joi la Cameră iese din comun și ne dă o notă bună.

Oamenii din toate partidele, obișnuiți a face din orice chestiune o chestiune de partid, a serbătorit recunoașterea Basarabiei de către Parlamentul francez cu un admirabil spirit de unitate în vederi și pătrunși de acelaș sentiment de înălțătoare satisfacție națională.

In adevăr, momentul a fost poate unicul după războiu care să ne recomande așa cum sîntem în fond: desbrăcați de orice prejudecată, unii și aceeași întregi români, cu dragoste de pământul românesc cucerit cu ani de grele suferințe și cu nesfârșite jertfe. Și era firesc să ne arătăm astfel acum.

Asuprā Basarabiei lăcomia imperialismului rusesc n'a încetat odată cu încetarea vechei forme de guvernamânt din Rusia. Democratismul sovietic și-a permis luxul acestui paradox, de a se întitula deodată mandatar al voinței populare libere și stăpânitor prin drept de moștenire al Basarabiei.

Recunoașterea care ne vine acum din Parlamentul francez nu este, prin acest fapt, numai o formalitate diplomatică; această recunoaștere venită acum în preajma convorbirilor cari se vor începe între noi și delegații sovietelor la Viena pentru reluarea relațiunilor diplomatice cu vecinii noștri dela Răsărit, este un avertisment dat acelora ce mai nădăjduiesc să facă, prin răstălmăciri perfide, un punct de discuții din chestiunea Basarabiei.

E un ajutor care ne vine de la bunii și devotații prieteni din occidentala Franță. El însă ar fi rămas ca o simplă manifestare, de care Rusia poate să țină sau nu seamă, dacă înaintea actului ce se va încheia la Viena, noi nu ni-am fi arătat hotărât și uniți atitudinea.

Am făcut-o însă cu prisosință. Ședința de-Joi dela Cameră este cea mai bună dovadă că, oricât de desbinați am fi pe chestiuni cari privesc existența noastră de stat și integritatea granițelor întregite cu prețul atâtor jertfe, sântem și vom rămâne un singur zid, vrednic să înfrunte orice pofte din afară

Și aceasta să o știe toți cei ce mai nădăjduiesc în slăbiciunea noastră.

PACIFISM

Guvernul laburist din Anglia sporește flota de războiu

In ultimile decenii, ideia pacifistă a fost din ce în ce mai mult vânturată. Războiul din 1914 a venit să sfărâme toate nădejdile celor cari credeau că numai pe cale pașnică vor putea să fie rezolvite conflictele dintre națiuni. Dar se vede că, deși atât de mult îndrăgostită de pace, omenirea nu se poate sustrage dela necesitatea războiului. După ororile măcelului recent, lumea întreagă, dornică de liniște, a îmbrățișat din nou cu căldură ideia pacifistă. S'au creat fel de fel de ligi și de societăți cu scopul de a propovădui pacifismul.

S'a cerut dezarmarea generală ca cel mai eficace mijloc pentru a înlătura primejdia războiului. Dar conferința ținută pentru a hotărî modalitățile dezarmării s'a terminat cu un faliment care a venit să arete cât de utopică este ideologia pacifistă.

Partidele politice extremiste au dus în fiecare țară o acțiune stăruitoare în sensul ideilor pacifiste.

In Anglia, de pildă, partidul laborist era campionul pacifismului. Fruntașii lui au acuzat guvernele burgheze de imperialism și au cerut dezarmarea. Iată însă că, venit la putere, el își inaugurează activitatea de guvernare printr'un act care constitue o flagrantă contrazicere a întregei sale politice. Căci printre primele sale acte de guvernământ, el hotărește sporirea flotei de război cu încă cinci mari unități. In discursul rostit în Camera comunelor cu prilejul proiectului de lege prin care se cereau creditele necesare constituirii acestor vase de războiu, dl Ramsay Macdonald, președintele consiliului de miniștri, a lămurit necesitățile cari pretind această nouă întărire a flotei de războiu britanic.

Un alt membru al guvernului laburist a afirmat, într'un discurs rostit tot în parlament, nevoia ca Anglia să facă toate sacrificiile materiale pentru a-și putea creia o flotă aerană care nu numai s'o pună la adăpost de orice atac venit pe căile văzduhului, ci să-i asigure în acelaș timp alături de supremația puterii sale maritime și o supremație în aer.

Și aceste acte le săvârșește un guvern dat de socialiști, adică de un partid în al cărui program politic dezarmarea era pusă la loc de frunte.

Sunt acte care dovedesc utopismul mișcărilor pacifiste. Și dacă în Anglia, atât de puternică și atât de mult la adăpost de orice atac, un guvern laburist, înțelegând răspunderile și examinând realitățile, dă la o parte o ideologie care face parte din doctrina sa, este cu atât mai mult o datorie pentru o țară, expusă ca a noastră, să urmeze o politică întemeiată pe înțeleptul proverb „Paza bună trece primejdia rea".

Țăranul român

Marele nostru învățat dl profesor N. Iorga, publicând în ultimul număr al ziarului ceh „Prager Presse" un foarte interesant studiu asupra reformei agrare în România, are următoarele aprecieri asupra țăranului român:

Una din cele mai importante probleme ale României de dinainte de războiu a fost situația țăranilor ei, al căror număr este covârșitor față de al celorlalte clase, și cari, cu drept cuvânt, se consideră ca stăpânii întregei țări.

Țăranul, astăzi, în posesiunea aproape a întregului pământ românesc *nu* este de comparat cu un fericit cuceritor social ale cărui drepturi au fost acordate de o lege forțată, — nerămânând îndatoritul marilor proprietari deposedați.

El este adevăratul proprietar al unui pământ astăzi recâștigat.

In acest Sud-Est european forma strămoșească a conviețuirii este cea a satului autonom, a unei întovărășiri țărănești, care nu se confundă în nici un caz cu cel al noțiunei romane.

Țăranul român este un om liber al plugului și al armelor, care populează satele și își lucrează pământul — pentru sine sau pentru alții — fără a forma o clasă socială într'un anumit înțeles al cuvântului.

El este *țăranul* al cărui nume derivă din însăși cel al *țării*. Totul se face prin el și totul se sprijinește pe el.

El nu este chiar cel din urmă care să cunoască acest fapt, cu toate că pretențiile sale au fost întotdeauna modeste".

Pentru monumentul lui Aurel Vlaicu

— Lista deschisă de ziarul „Infrățirea" —

Suma din urmă	Lei	3690
Prof. C. Petrescu dir. Academiei de Agricultură	Lei	200
M. Șomlea farmacist, Cluj	„	100
Prof. Teodor Angheluță	„	100
M. Anghel comersant	„	100
Ardeleanu Dionisie fuacționar C. F. R., Aiud	„	30
Total:	Lei	4220

De ce se scumpește viața la Cluj?

Noul regim de maximalizarea cârnii. Cum se trăește în alte orașe și cum se trăește la noi. Ineficacitatea și slăbiciunea dispozițiunilor luate de autorități

S'a semnalat în diferite rânduri prin coloanele ziarului nostru, faptul că zi de zi prețurile alimentelor de prima necesitate se urcă mereu, și că restauratorii fac o întinsă specula pe spatele bietului consumator.

Primăria locală și în urmă Ministerul de industrie, au luat măsuri ca alimentele să fie maximalizate, pentru a se pune odată frâu pornirei restauratorilor, cari caută să realizeze câștiguri cât mai însemnate în pofida intereselor consumatorilor, în marea lor majoritate salariați de Stat. Cu toate aceste măsuri însă, vedem că până în prezent nu s'a găsit o soluție nimerită și că restauratorii mențin prețurile ridicate, ba ce e mai mult, au pofta de a le mai ridica încă.

Zilele trecute, noua comisiune pentru maximalizarea prețului cărnei, comisiune instituită în urma unei circulări a Ministerului, a fixat noui prețuri la carnea de vită fără însă a ține seamă de interesele publicului consumator.

Viața eftină în alte orașe și excesiv de scumpă la Cluj

Pentru ca să arătăm slăbiciunea și nepăsarea autorităților noastre față de specula excesivă ce se face cu alimentele în Cluj, e de ajuns să arătăm mai jos, în mod comparativ, prețurite la restaurantele din localitate, „New-York", „Gambrinus", etc., cu prețurile dela restaurantul „Azuga" din Iași, după o listă din zia de 8 Martie a. c.

	La Iași	*La Cluj*
Pui cu fasole țucără —	14 lei	35 lei
Pui cu bame — — —	14 „	35 „
Purcel cu varză — —	10 „	30-32 „
Ciulama de rinichi —	10 „	25 „
Ghiveci de viței conserve— — — — —	9 „	22 „
Perișoare cu smântână	10 „	25 „
Fillé de muschi — —	12 „	35 „
Frigărui de porc — —	12 „	35 „
Mărături — — — —	2 „	5 „
Cafea turcească — —	3 „	8 „
Un ceaiu — — — —	3 „	9 „

Se vede clar că e o diferență enormă între prețurile dela restaurantele din Cluj, față de prețurile din Iași, **unde de altfel carnea se vinde cu acelaș preț, (24 L. kg de carne de vacă și 36 lei de porc) conservele nu sunt mai scumpe, și toate celelalte articole alimentare sunt oferite pe piață în acelaș preț ca la Cluj.**

Acum un an, Primăria a maximalizat prețurile la cafenele. stabilind ca un ceaiu să se vândă cu 6 lei, atunci când zahărul se vindea cu 40 lei Kg. Azi, când zahărul costă 27 lei Kg, un ceaiu se vinde cu 9 lei, fără ca Primăria să i'a vre-o măsură!

La Iași, pâinea se dă la restaurante la discreție și se taxează cu 2 lei, iar la Cluj se vinde un leu felia de pâne, ceeace revine la aproape 35 lei Kg.

E o specula înspăimântătoare care se face pe spatele consumatorilor, fără a se lua nici o măsură de cei în drept. Ordonanțe se dau destul de des, prețuri noui se stabilesc din lună în lună, însă fără nici o tendință de coborâre, ci mai mult de urcare.

Dacă lucrurile vor sta multă vreme tot așa, vom ajunge la o complectă sărăcire a populației în folosul acaparatorilor, cari înțeleg ca în cât mai puține riscuri, să se îmbogățească realizând câștiguri nepermise nici de bunul simț și nici de lege.

Atitudinea ostilă a restauratorilor

In Cluj, unde cei mai mulți proprietari de restaurante sunt străini, și unde cei mai mulți consumatori sunt funcționari, salariați ai statului, deci oameni cu venituri fixe, ar fi de dorit ca autoritățile noastre să ia toate măsurile posibile ca viața să se eiteneaccă, de oarece atâta vreme cât hrana va costa așa scump nu vom putea constitui aici în Cluj, o clasă de funcționari români. S'ar părea că toți proprietarii de restaurante, străini, s'au înțeles par'că a îngreuna zilnic condițiile de traiu ale populației, și a îndepărta cât mai mult elementul funcționarilor români din Cluj, punând o rezistență îndârjită la orice intenție de diminuare a prețurilor, fie din partea consumatorilor, fie din partea autorităților. E în interesul obștesc național deci ca autoritățile să fie cât mai energice față de această clasă de comercianți și credem că e timpul ca actuala stare de lucruri să ia sfârșit.

T. A.

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Buiek, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află la marele magazin cu automobie

PERRY

Telefon: 999.
Str. R. Maria 2.
2527—3

INFORMATII

— **Boala dlui prof. V. Bogrea.** Aflăm cu părere de rău că dl V. Bogrea cunoscutul profesor al Universităţei noastre se află grav bolnav în clinica din localitate Urăm savantului profesor o cât mai grabnică însănătoşire.

— **In jurul unui articol înjurios.** In legătură cu articolul înjurios din ziarul „Ujság" — îndreptat contra autorităţilor româneşti şi contra dlui Mureşanu, preşedintele comisiei de impunere, primim dela dl dr. Isac Gereb, avocat următoarele: „Referitor la articolul din „Ujság" Nr. 57, pentru restabilirea adevărului ţin să declar că, în ceea ce priveşte persoana mea, afară de cota de impunere arătată, restul nu corespunde absolut de loc cu faptele. De altfel informaţiunile publicate nu proveneau dela mine". — *Dr. Isac Gereb avocat.*

— **Moartea deputatului George Lipovan.** In ziua de 11 Martie crt. a decedat la Oraviţa Montană, deputatul George Lipovan şi preşedinte al Asociaţiunei învăţătorilor dela şcoalele primare din judeţul Caraş Severin. Transmitem condoleanţe familiei.

— **Plângerea unor săteni.** Astăzi s'a prezentat dlui Prefect Septimiu Mureşanu, o delegaţiune de săteni din Jucul-de-jos, în frunte cu preotul satului, plângându-se contra unor abuzuri ce s'ar fi comis cu ocazia exproprierilor.

Dl Prefect a ascultat cu bunăvoinţă doleanţele sătenilor şi i-a chemat din nou pentru ziua de 20 Martie, când vor sosi în localitate dnii Miniştri Lapedatu, Cipăianu şi Tătărescu.

— **Pentru institutul de educaţie din Blaj.** In urma apelului făcut de I. P. S. S. Mitropolitul Vasile al Blajului pentru clădirea unui institut de educaţie în Blaj, aflăm că dl Prefect Septimiu Mureşanu a donat personal suma de lei 5000, iar din fondurile Comitetului şcolar judeţean s'a donat lei 10000, gest care ar trebui repetat de cât mai mulţi.

— **Studenţeşti.** Studenţii din Oltenia sunt convocaţi la o consfătuire pentru mâine la ora 10 dimineaţa în sala III-a a Universităţii. Scopul acestei consfătuiri e organisarea unui „Cerc al studenţilor olteni".

— **Furt.** Poliţia a arestat ieri pe individul Ioan Sabou, care acum două zile a furat dela un atelier de reparat automobile din localitate, mai multe piese de automobil, a căror valoare atinge suma de 50000 lei. Hoţul a fost înaintat parchetului, iar lucrurile furate, înapoiate păgubaşului.

Pentru Funcţionari de Stat

civili şi militari, la prezentarea legitimaţiei, Mag. 3372

MISSIR

din Cluj, Str. Memorandului Nr. 11 (Unió-u.) face reducere de 10% la toate marfurile de manufactura.

— **Dela Prefectură.** Dl Prefect al judeţului a convocat din nou pentru Luni pe toţi Primpretorii şi învăţătorii din judeţ la o consfătuire în chestiunea şcolilor.

— **Amplificarea spitalului epidemic.** La oficiul îngenerese al oraşului a început să se lucreze la proectul de amplificare a spitalului epidemic din Cluj.

— **Balul Asociaţiei măcelarilor.** Asociaţia măcelarilor din localitate a organizat în seara zilei de 8 Martie un bal, care a avut loc în sala proprie a Asociaţiei din Str. Anton Panu Nr. 12.

Reuşita balului se datoreşte în mare parte zelului desfăşurat de dl Retty, preşedinte şi Iosef Szilágyi secretarul Asociaţiei. Suma rezultată cu această ocazie e destinată pentru susţinerea şi organizarea Asociaţiunei.

— **Festivalul Conservatorului.** La conservatorul de muzică şi artă dramatică din Cluj, va avea loc Duminecă 16 Martie 1924, orele 4 p. m. o producţiune a elevilor. In program figurează diferite puncte de canto, declamaţii şi muzică, executate de elevii diferitelor clase. Bilete de intrare a lei 10 şi 5.

— **Ancheta dlui Prefect la Aghireş.** Dl Prefect Sept. Mureşanu pleacă azi la Aghireş într'o anchetă contra secretarului Comunal, acuzat de mai multe abuzuri.

— **O broşură despre compozitorul Smetana.** Cu ocazia centenarului marelui compozitor ceh Bedric Smetana care în ziua de 2 Martie a fost sărbătorit pretutindeni, editura Fundaţiei Culturale „Principele Carol" publică o broşură interesantă despre viaţa şi operile marelui compozitor, care va apare în curând.

— Direcţiunea Magazinului *Renaissance* din Calea Regele Ferdinand No. 15 face cunoscut Onor. clientelă că au sosit mărfurile de primăvară, stofe şi măsuri ultimele noutăţi. Asemenea s'a asortat cu un mare depozit de *stofe de mobile* şi *covoare.*

— **Dela Justiţia militară.** In ziua de 10 Aprilie a. c. se va judeca în faţa Consiliului de război local, procesul administratorilor sublocotenenţi Barbiery I. şi Juverianu Dtru, ambii acuzaţi de necredinţă în serviciu şi insubordonare.

Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig" la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi veţi primi deslusirile necesare.

— **Cercul Ronsard.** Cursurile practice de limba franceză: Semestrul II. Taxa lei 100. Inscripţiile se primesc la dl profesor Pattenotte, Casa Invăţătorilor, camera 5, până la 20 Martie în fiecare zi dela 2—3.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat cu sediul în Cluj, caută persoane cu garanţie cari să se ocupe cu vânzarea biletelor loteriei, oferind remiză bună. Doritorii vor scrie pe adresa Sindicatului.**

Numai umanismul poate mântui lumea. Cu toate că fiecare om civilizat este pătruns de adevărul acestei teze sublime, totusi nu credem că ar fi fost realizată de cineva într'un chip mai măreţ, decât faimosul reprezentant a literaturei Germane, Lessing în capo d'opera lui nemuritoare, „Nathan înţeleptul". Arta de filme s'a grăbit să indice în înălţimi cuvenite capo d'opera a lui Lessing, idea grandioasă a umanismului şi până în ziua de azi mai multe fabrici de filme au alcătuit opera monumentală şi neperitoare în urma geniului marelui poet. Dupăcum suntem informaţi Cinematograful Select din localitate va reprezinta cu începere de Luni, 17 Martie exemplarul cel mai preţios dintre filmele: *Werner Krauss, Bebe Muzsnay* şi Carl de Vogt. Din punctul de vedere a valorii literare şi artistice nu credem, că s,ar putea compara ceva cu acest film superb.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poştă centrală Cluj. 3373-1

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat," ofera publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

Corespondent
Rador sau 3384
Corespondenta
perfect(ă) în limba română
se caută
la o mare bancă română din Cluj. Se preferă stenograf(ă).
Oferte sub „PERFECT"
la „Rador Publicitate"
Cluj, Strada Avram Jancu 3.

Cronica politică

Haosul din Grecia

Ştirile aduse de ziarele din Atena, cu privire la atentatele cu dinamită ce s'au încercat la palatele legaţiei noastre şi a celei engleze sunt încă o dovadă de haosul continuu în care se sbate Grecia din pricina patimilor politice.

Singura salvare a Greciei fusese Venizelos, care se reîntorsesc crezând că va fi în stare să-şi salveze patria la Atena, din pericolul care o ameninţa.

Sacrificând orice ambiţie personală intereselor patriei, pentru a evita dificultăţi noui, el a epuizat toate resursele politicei moderate prin care voia să obţină împăciuirea diferitelor partide politice şi să reînoiască relaţiile prieteneşti între ţara sa şi cele streine.

Pentru a reduce turburările interne, el nu şi luase răspunderea situaţiei, decât cu speranţa că va putea obţine colaborarea tuturor partidelor.

A doua zi însă după alegeri republicanii văzând că n'au obţinut cu toată propaganda lor majoritatea pe care contau, au încercat să şi impună voinţa prin forţă.

Ambiţiile lui Panagalos, Condylis şi a amiralului Hadjikyriacos au fost mai puternice decât înţelepciunea politică a unui om aşa de încercat ca Venizelos, care cu durerea în sufiet sub pretext de boală a fost silit să pornească iar în pribegie streină.

Odată, pacificatorul plecat patimile politice s'au deslănţuit cu furie crescândă şi lipsa unei personalităţi care să domine situaţia, Grecia e astăzi într'un haos moral şi politic fără asemănare.

Aventurierii şi conspiratorii care cer instituirea republicei se agită în zadar să găsească Greciei un preşedinte, care să-şi poate asuma vre-o răspundere încercând să scape Grecia de pe marginea prăpastiei.

Haosul din Grecia e însă şi plin de învăţăminte pentru toate popoarele mici, unde politica de agiaţii şi învrăjbire a unor partide caută să mineze activitatea paşnică şi constructivă a altora.

E cel mai bun exemplu pentru a înţelege unde poate duce deslănţuirea patimilor politice, credem că asupra lui vor medita şi la noi toţi acei care caută necontenit să învenineze prin vorbă şi scris sufletul mulţimei.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 15 Martie 1924

CINEMA SELECT
Madeline Ferat.
Grandioasă dramă în 6 acte după romanul a lui Emile Zola. In rolul principal **Francesca Bertini.**
Luni, 17 Martie:
Nathan cel înţelept.

CINEMA URANIA
Maciste redivius
Senzaţională istorie aventurioasă in 5 acte. In rolul principal faimosul Maciste şi Manja Tzatscheva.
Luni, 17 Martie:
Brigandul.

CINEMA APOLLO
Puntea Suspinelor.
Seria II.
Cosală dramă în istorică 4 serii şi 20 acte. In rolul principal: LUCIANO ALBERTINI. Senzaţie mondială de film!
Luni, 17 Martie:
Canaial Parisului Seria I.

S'a pierdut un portofel
conţinând suma de 400 lei, 2 bilete de vite 2 bilete de cai şi un permis de Industrie pentru birjă No. 139. Aflătorul să se adreseze la
George Russ
Cluj, Str. A. Denşuşan No. 10.

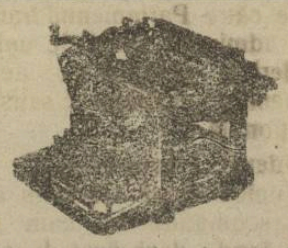

2744-2
Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria
LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Vizitaţi marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd **Cluj, Piaţa Unirii No. 15.** 3251-2
Care este cel mai bine asortat in permanenţă cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderat

Grupul electrogen de benzina „Astra" 12 *este cel mai potrivit pentru a servi curent electric hotelurilor şi castelelor.*

Dușmanii dinăuntru

O ticăloșie a ziarului „Adevărul“ care face cor cu Rusia în preajma conferinței dela Viena

Am atras în numărate rânduri atențiunea opiniei publice românești asupra faptului că țara noastră n'are numai vrăjmași peste hotare, dar are dușmani, și poate mai primejdioși, în mijlocul nostru. Am denunțat toate actele de odioasă trădare săvârșite de unii oameni politici dela noi și de anumite ziare, cari deși scrise românește au fost totdeauna ofi cine de trădare a intereselor noastre naționale.

Iată acum, în preajma deschiderii conferinței ruso-române dela Viena și într'un moment când acțiunea sovietică de târâ duire a drepturilor noastre asupra Basarabiei este mai intensă și mai violentă ca oricând, ziarul „Adevărul“ a cărui atitudine a constituit o constantă călcare a intereselor noastre ca Stat, ca națiune, dă o largă ospitalitate în coloanele sale declarațiilor făcute unui ziarist de către cunoscuta comunistă dra Ecaterina Arbore, întoarsă de curând din Rusia. Dra Arbore face un seducător tablou al stărilor din Rusia, unde regimul bolșevic a creiat un adevărat rai pământesc.

Scopul publicării acestor declarații înfățișând Rusia ca un paradis, este lesne de ghicit.

In privința aceasta „Universul“, osândind fapta „Adevărului“ scrie următoarele:

„Sub titlul „Ce se petrece în Rusia“, ziarul „Adevărul“ de aseară, a publicat o convorbire cu o refugiată din Rusia, — d-ra dr. Ec. Arbore.

„Pe când guvernul rus organizează meetinguri împotriva României și agenții sovietelor cer plebiscit în Basarabia, iar presa oficioasă din Moscova insultă poporul român, confratele nostru găsește de cuviință să publice un articol, în care se spune că situația populației din Basarabia e infernală, iar aceea a populației din Rusia e paradisiacă din cauza politicei democratice și umanitare a bolșevicilor.

„Astfel, pe când presa bolșevică rusă face front unic împotriva României, în chestia Basarabiei, un ziar din București n'a găsit altceva mai bun să răspundă infamiilor debitate de aventurierii de peste Nistru de cât să publice un articol ditirambic la adresa regimului sovietist rus, sub pretext că el vrea să informeze opinia publică dela noi asupra situației reale din Rusia sovietistă.

„O asemenea atitudine este pe deantregul condamnabilă.“

*

Iată cum înțelege „Adevărul“ să apere interesele românești. Și când, denunțându-i ticăloșiile, îl acuzăm de trădare, el protestează cu indignare. Opinia publică se convinge din zi în zi mai mult cât de nefastă este acțiunea ziarelor de felul „Adevărul“-ui și reacțiunea ei a început să se facă simțită în lagărul „anumitei prese“.

Telurile imperialiste ale Sovietelor

Importantele declarații ale dlui V. Sassu cu privire la tratativele ruso-române

Dl Vasile Sassu, fost ministru, care, solicitat de primul ministru să primească prezidența delegației române pentru conferința dela Viena, a fost silit din cauza unei boale să renunțe la această însărcinare, a acordat ziarului „Dimineața“ un interview în care a făcut declarații importante cu privire la tratativele ruso române.

Dl Sassu și-a exprimat pesimismul în privința rezultatului acestor tratative care se văd de pe acum zădărnicite din cauza *manifestațiunilor neașteptate și neuzitate* ale sovietelor. Agitând chestiunea Basarabiei, conducătorii sovietici creiază o atmosferă neprielnică dezbaterilor conferinței. Fiindcă, adaogă dl Sassu, România nu va putea admite niciodată o discuție asupra Basarabiei, care face parte integrantă din statul român. Drepturile noastre asupra Basarabiei nu pot fi contestate de nimeni.

Sovietele trebuie să se convingă de acest lucru.

De ce, totuși conducătorii Rusiei se îndărătnicesc a agita chestiunea basarabeană și nu voesc să recunoască dreptatea noastră?

Dl Sassu crede că sovietele nu urmăresc un interes economic prin revendicarea manifestată. Basarabia este o regiune agricolă ce nu prezintă nici o importanță economică față de imensul teritoriu al Rusiei. Ea nu are centre industriale, nici bogății miniere, — ea nu are importanța similară a regiunei Bacu, sau a bazinului Donețului, pentru a fi atât de râvnită de ruși.

Și atunci se întreabă cu drept cuvânt dl Sassu, poate să fie la mijloc un interes politic?

„Noi știm din istorie interesul politic pentru care Țarii au anexat Basarabia!

Oare aceleași scopuri imperialiste — cari țineau într'o perpetuă primejdie atât populațiunea Rusiei, cât și a statelor vecine — determină azi sovietele să stăruiască îndărătnic, de a revendica Basarabia?

Iată un lucru care trebue lămurit, căci el va arunca o lumină clară asupra adevăratelor tendințe ale sovietelor și va determina, în mod definitiv, raporturile viitoare ale României cu vecinii de peste Nistru.

Din acest punct de vedere, lucrările conferinței dela Viena, chiar dacă nu vor duce la un rezultat favorabil, ele nu vor fi fără folos“.

După toate probabilitățile, scopurile urmărite de Soviete prin revendicarea Basarabiei nu pot fi decât identice cu acelea pe care politica de cuceriri a Rusiei țariste și le a propus dela Petru cel Mare și pe cari le-a urmărit cu tenacitate. Această politică de ofensivă asiatică constitue astăzi una din marile primejdii care amenință nu numai România, ci pacea întregei Europe. Pentru a ne apăra, nici o măsură de siguranță și de prudență nu este de prisos.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

Conferințele „Astrei“

„Morala biologica“

Conferința dlui profesor Dan Rădulescu

In seria conferințelor „Astrei“ organizate la Universitatea de aici, d. profesor Dan Rădulescu și-a desvoltat aseară conferința despre „Morala biologică“, tratând o chestiune impusă nu numai de moda relativismului ajunsă astăzi, cu toate consecințele-i distrugitoare, până și în domeniul moralei, ci și de noul curent ce s'a introdus în cultura corporală și în pedagogie, datorită avântului sportului.

Conferința și-a început-o nu se poate mai dibaci, punând auditorului întrebarea, care este morala, sau etica? Intrebarea a chinuit milenii de-arândul capetele filosofilor, cari toți i-au dat răspunsul subiectiv, și evident, nu putea să fie publicul românesc al vechei noastre „Astre“ acela, care să definească morala științifică absolută. Stabilită astfel, relativitatea moralei, conferențiarul a purces deductiv, numai din conziderentele biologiei, pentru a stabili totuși o interesantă morală cu caracter -- să-i zicem — absolut: moralitatea biologică, sau, cum a definit o mai târziu, utilizarea conștientă a energiilor, în așa fel, ca să persistăm cât mai mult în timp, prin descendenții în cari ne depunem.

Moralitatea aceasta biologică o respectă deaproape orice organism animal; miriadele de corpuri asociate cari compun acest organism, operează toate numai în vederea acestei conservări în timp a omului-animal. Unde ele defectionează, se produce anihilarea categorică; omul, care nu trăește după morala biologică, poartă în sine — fără intervenția nici unei puteri transcendentale — osânda pieirii.

Simțul acestei utilități, al acestei morale, a fost în om totdeauna; el slăbește numai în preajma marilor catastrofe — războaie, ciumă, etc. -- și într'o oarecare măsură îl vedem slăbit astăzi.

Dacă am urmări fazele istoriei umane, am vedea fazele corespunzătoare ale moralei, și îi găsim începutul la primii oameni, pe cari condițiile i-au făcut vânători. Pentru acești oameni morala era, să ucidă pe vânătorii streini introduși în regiunea lor de vânătoare. Mai târziu, omul a învățat păstoritul; cu păstorii s'a întâmplat acelaș lucru, când alți păstori se rătăceau în domeniul lor. Dar, cum nu puteau să-și vadă toți de turmă, ei puteau și trebuiau să se indeletnicească și cu alte lucruri, au început să se hrănească și cu produsele muncii câmpului, ale razelor solare. In acest al treilea grad, oamenii agricultori duceau o viață socială; morala lor biologică nu mai era a individului, ci a familiei sau a neamului, sau dacă filiațiunea era înaintată, a națiunii miniatură. Această patrie își urma morala ei biologică, care i impunea războirea cu celelalte patrii ce o amenințau.

Arătând aceste faze ale moralei biologice, conferențiarului i s'a pus să definească ceea ce este civilizația și a arătat, că în timp ce cultura este ansamblul de cunoștințe pozitive cari dau posibilitatea utilizării energiilor în sensul dăinuirii eterne — dacă se poate — și se măsoară cu mărimea acestei acumulări, în acelaș timp, civilizația egală cu morala biologică este, consecvent, utilizarea conștientă a culturii arătate mai sus. Astfel deci, sunt popoare culte, cari nu se pot numi și civilizate. Și nu se pot numi astfel, pentrucă dovedesc, că știu lucra asiduu la prăpădirea omului prin războae, otrăviri și fel de fel de alte mijloace, îndreptate contra omenirii și deci contra viitorimii. Pentrucă —a ilustrat dl Dan Rădulescu — ascendența noastră este multiplă; avem în ea în gradul întâi un tată și o mamă, în gradul al doilea doi bunici și două bunice și așa mai departe, în progresiune geometrică și printr'o moștenire ancestrală suntem frați cu toată lumea. Consecvent, conferențiarul a arătat răul ce l a cauzat teoria selecțiunii naturale, nu pentrucă aceasta, în forma ei originală a lui Darwin, nu era ideală, — ci pentrucă s'a interpretat de unii filosofi în prea multe chipuri. Acești urmași ai lui Darwin au ridicat pe primul plan al teoriei lupta pentru viață, pentru justificarea luptei ce se dă între oameni.

In contra acestei rele interpretări, dl ptofesor Dan Rădulescu pune un inimos apel la pace, aducând poporului român omagiul, de a se găsi prin toleranța manifestată totdeauna, printre cele mai biologic morale popoare.

Presa maghiară

Francezii și „Ujság“

„Exploatarea brutală a victoriei — scrie „Ujság“ — a despărțit Franța de foștii ei aliați, a târât-o în cheltuieli enorme, și a izolat-o politicește. Deodată cu aceasta, factorii politicei externe n'au îndreptat, ci au păgubit cursului francului francez.

Raporturile mondiale economice se află în cea mai strânsă legătură cu împrejurările politice.

Este indiscutabil că politica brutală a guvernului Poincaré a făcut impopulară chestiunea franceză în toate cercurile politice.“

Regretăm foarte mult că gazetele maghiare continuă să aibă o politică externă aparte, antifranceză, antiantantistă și filogermană.

Este de notat, că ziarul care astăzi constată „brutalitatea“ francezilor, în tot timpul războiului n'a avut nici un cuvânt contra barbariilor germane comise în Belgia și Nord Estul Franței.

Limba maternă a evreilor

Ziarul „Keleti Ujság“ polemizând cu ziarul „Viitorul“ din București încearcă, să justifice condamnabila încăpățânare a evreilor din Ardeal de a considera limba maghiară ca limbă maternă.

Confratele maghiar ne întreabă pentruce să fie limba românească limba maternă a evreilor din Ardeal, când aceștia se bucură de o mai multă înțelegere decât evreii din Iași, de limbă maternă românească.

Contrar ziarului maghiar, noi nu credem că toleranța populației din Ardeal față de evrei ar diferi mult de cea a moldovenilor.

Noțiunea de limbă maternă nu este în legătură cu atitudinea filo- sau antisemită a populației creștine.

Statul români îi-și menține în această privință atitudinea sa corectă de a considera pe cetățenii evrei din Iași egali celor din Ardeal, voind numai să'i îndemne a-și alege ca limbă maternă sau limba statului sau cea ebraică.

Alegerea altei limbi nu este altceva, decât o dovadă a unui anti-românism feroce și o provocare la adresa statului.

Și „Uj Kelet“ răspunde ziarului „Viitorul“

Ziarul evreilor de limbă maghiară „Uj Kelet“ ține să răspundă și el aprecierilor cuprinse în articolul „Viitorului“ referitor la atitudinea anti-românească a evreilor din Ardeal.

Recunoaște că limba maternă a evreilor dela noi este cea maghiară — ceiace nu este nici o noutate — dar afirmă că *„în timpul cel mai scurt evreimea va învăța atât limba ebraică cât și cea românească“.*

Răspunsul lui „Uj Kelet“ nu ne poate nici decum mulțumi. A promite acum, după cinci ani de la unire, că evreii ardeleni vor învăța limba statului „în timpul cei mai scurt“(!) denotă un adevărat cinism.

Nu promisiunile, nu vorbele, ci faptele trebuesc să arate și să dovedească dacă evreimea din Ardeal are sau nu legături cu Budapesta sau cu partidul maghiar de la Cluj.

Pesimismul lui „Temesvári Hirlap“

„Sub titlul *„De zece ani“* ziarul *„Temesvári Hirlap“* publică un primarticol din care spicuim următoarele:

„De zece ani încoace, cine dintre noi a dormit liniștit, frații? Cine s'a simțit în siguranță în propria-i locuință, cine a încetat să tremure în fața nemărginitei nesiguranțe a lume? Există cineva în Europa care s'ar fi simțit fericit și s'ar fi putut ascunde dinaintea mizeriei universale în celula urâtului și meschinului egoism? Blestemata omenire are oare asemenea corbi albi?

Europa, de zece ani este scuturată de friguri și sute și sute de milioane de oameni se sbuciumă în delirul spaimei.

De zece ani întârzie sosirea zilei păcei adevărate! (Cum ar putea să fie pacea adevărată, cea de astăzi, când nu Kaiserul și Tisza au dictat-o! N. R.)

„O, vai nouă, generația blestemată și bătută de Dumnezeu; vrăbii doritoare de soare, dar cu aripile arse, victime ale unei epoci de blestem a istoriei! Ce am greșit noi, milioane și milioane de nevinovați, ca toată nebunia reînviată a unor secole trecute să cadă asupra sufletului nostru?...

Pentru cine ispășim?

Suntem Messia trecutului sau ispășim pentru Sodoma cataclismelor unui viitor și mai îngrozitor și mai înfricoșat?

Pentru ce trebue ca tocmai noi să purtăm crucea celei mai tragice epoce a istoriei, când noi ne simțim așa de mici, așa de slabi, așa de nepretențioși?

Ce vreau să facă cu noi, cu micii și bolnavii? etc.“

Pesimismul și descurajarea multor maghiari dela noi au un leac foarte simplu, pe care nu odată li l'am recomandat . . . Să lase speranțele și iluziile, irealizabile, ale revenirii „frumoaselor vremi de altădată“ și să facă totul pentru a se încadra în statul român și a se acomoda noilor condiții de viață de azi.

Altfel, pesimismul și descurajarea, se știe, duc cele de mai multe ori la lucruri foarte triste! . . .

Raspanditi „Infratirea“

SENZATIA CLUJULUI

!

PENTRU SESONUL DE PRIMAVARA

Sunt mărfurile Frumoase şi Bune Sosite la

MAGAZINUL MISSIR

Cluj, Strada Memorandului 11. (Unió-u.)

Preturi exceptional de eftine!

Stofe, Matasuri, Marchizeturi, Zefiruri, Shifoane, Stofe p. Mobile, Covoare, Linoleum

Incaltaminte fina
Ultimele noutati!

Invitare

Banca Economică Naţională S. A. din Cluj, cu onoare invită pe Domni acţionari la Adunarea generală ordinară a XIII a, ce se va ţine în localul Institutului, din strada Memorandului No. 20, în ziua de 20 Martie 1924 la ora 12 a. m.

Ordinea de zi: 1. Raportul Consiliului de Administraţie despre anul de gestiune trecut, înaintarea bilanţului, propunerea cu privire la repartizarea beneficiului. raportul Comitetului de Cenzori. 2. Hotărirea Adun. Gen. în chestiunea repartizării beneficiului, absolvarea Consiliului de Administraţie şi a Comitetului de Cenzori. 3. Alegere de membrii în Consiliul de Administraţie. 4. Alegerea Comitetului de Cenzori. 5. Propunerea Consiliului de Adm. de-a se modifica §. 1. şi § ul 10. din statute. 6. Propuneri eventuale.

Acţionarii cari doresc a lua parte la Adunarea Generală ordinară, sunt datori a şi depune acţiunile împreună cu cupoanele ne ajunse la scadenţă, cel mai târziu până cu 3 zile înainte de ziua Adun. Gen. deci până la 17 Martie a. c. ora 12 a. m. la casieria Băncii, contra unei dovezi de primire. Bilanţul, controlat de Comitetul de Cenzori, împreună cu raportul respectiv stă la dispoziţia dlor acţionar la Institut.

Bilanţul: Active, Cassa 394.746.59. Disponibil la Bănci 488.613·27. Total 883 359.86. Hârtii de valoare 618.047, Portofoliu de Cambii 15.347.702.50. Cont. crte acoperite 1.724 013.07. Garanţii 290.815.55. Pretenziuni dubioase descrise 13.240. Mobilier 1. Total 18.877.178 98 Pasive. Cnpital social 2.000 000. Rezerve: Fond de rezervă 900.000. Fond de penziuni 250.000. Rezerva debitorilor dubioşi 470.000, Total 1.620.000. Depuneri spre fructificare 8 685.177.80. Conturi curente creditoare 561.293.75. Cambii reescontate 5.133.500. Dividende ne ridicate 94.476.60. Transitoare 239.096.50. Beneficiu: 543.634.33. Total 18.877.178.98. Contul de Profit şi Pierdere: Cheltuieli: Plata funcţionarilor, dobânzi de reescont, dobânzi la deponenţi, impozite şi Cheltueli de administraţie 3.058.257.69 Dobânzi transitoare 239.096.50. Fondul debitorilor dubioşi 470.000. Beneficiu: Beneficiu reportat din anul trecut 19.204. Beneficiu din anul curent 524.430.33. Total 543.634.33. Total 4.310.988.52 Profitul: Beneficiul reportat 19.204 Incasări din pretenziunile dubioase descrise 85.357. Dobânzi Comisioane 4.206.427.52. Total 4.310.988.52. — Cluj, la 31 Decemvrie 1923. Pentru contabilitate: M. Klein mp. subdirector. Consiliul de Administraţie: dr. Onişor, dr Hosszu mp. dr Pordea mp. dr Hirsch director general, Simionescu mp. Negruţiu, mp. Hirsch preşedinte, Peculea mp. dr Semlyén mp. director executiv, Weinrich mp. Comitetul de Cenzori: Toşa m. p. Balázs mp. Căciula mp, Bianu m. p.

3390

Toată lumea ştie
că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

Directorul resortului de finanţe in ancheta la Tg.-Mureş

Acum câteva zile a sosit la Cluj o deputaţie de mici negustori, din Tg.-Mureş, condusă de d. Adrian Popescu, pentru a depune o plângere dlui Simionescu, directorul general al resortului de finanţe.

Plângerea este îndreptată contra comisiilor de impunere din Tg.-Mureş, care ar impune pe Micii Negustori din acel oraş la impozite prea mari. Dl Simionescu a făgăduit deputaţiunei că va intreprinde personal o anchetă la faţa locului. Dsa a plecat Joi la Tg.-Mureş. Inainte de a pleca dsa ne-a făcut următoarea declaraţiune:

„Dacă voi găsi întemeiate plângerile negustorilor, le voi face imediat dreptate. Voi dispune să se întroducă din oficiu apeluri la Comisiile de apel, în interesul contribuabililor, pentru că trebue să se ştie de toată lumea că fiscul nu poate urmări decât ce este drept.“

*

Vom ţine în curent pe cititorii noştri cu resultatul anchetei, întrucât d. Simionescu ne-a făgăduit că ne va comunica constatările pe care dsa le va face la Tg.-Mureş.

D.

Lupta împotriva pornografiei

Controlul cinematografelor

Se ştie că într'o şedinţă a Camerei, dl subsecretar de stat G Tătărăscu, răspunzând unei interpelări adresată de dl Gârboviceanu asupra influenţei nefaste pe care o exercită, în deosebi printre tineret, anumite reprezentaţii cinomatografice şi unele publicaţii obscene, a arătat că Ministerul de Interne a luat măsuri pentru stăvilirea valului de pornografie, care ameninţă sănătatea morală o societăţii actuale.

Prima măsură în acest sens este controlul cinematografelor, a căror filme înainte de a fi reprezentate, vor trebui să fie înfăţişate unei comisiuni instituită pe lângă Ministerul de Interne, singura în măsură să-i dea autorizarea cuvenită.

Această comisiune, compusă din 12 membri reprezintă, Ministerele Instrucţiunii publice al Cultelor şi Artelor al Ocrotirilor sociale, Fundaţia „Principele Carol“, Ateneul, Serviciul Presei din Min. Interne, Societatea Scriitorilor români, Serviciul Siguranţei generale a Statului, Poliţia Capitalei şi trei membri ai Min. de Interne.

Primim cu deosebită satisfacţie măsurile luate de dl Tătărăscu, menite să împiedice ca cinematograful să mai fie o unealtă de propogandă a viţiilor şi a desfrâului şi aşteptăm ca ele să se întindă şi asupra acelor reviste săptămânale, care trăiesc din exhibiţia obscenităţii.

Serbarea scolara dela liceul „Gh. Barițiu“

In luna Ianuarie a. c. a luat fiinţă la Liceul „Gh. Bariţiu“ din localitate o orchestră, prin stăruinţa dlui Profesor Ioan Lipovan, compusă din elevii liceului.

De la început însă organizatorii acestei orchestre s'au lovit de mari greutăţi, întrucât lipsesc instrumentele de suflat necesare şi care cele mai multe trebuesc comandate din străinătate. Elementele tinere care vor arăta oarecari aptitudini, vor fi îndemnate să urmeze cursurile la conservator, şi cu timpul, se va putea forma buni muzicanţi români, acoperindu-se un mare gol în felul acesta, deoarece în prezent aproape toţi muzicanţi orchestrelor noastre de operă, sunt străini.

In legătură cu noua reformă a învăţământului secundar, ar trebui să se întroducă în liceele noastre muzica instrumentală, cel puţin pentru elevii care doresc să înveţe, iar comitetele şcolare să dea sumele necesare.

In scopul de a se putea procura instrumentele care lipsesc orchestrei Liceului „Gh. Bariţiu“, Duminecă la orele 11 a. m. va avea loc o serbare şcolară cu care ocazie dl Prof. *Laţiu* va vorbi despre „Bogăţiile ţării“, după care orchestra liceului sub conducerea înfiinţătorului ei dl I. *Lipovan* va executa câteva bucăţi muzicale.

Serbarea va fi încheiată cu câteva coruri cântate de elevii liceului.

MAGAZIN SPECIAL DE BEBE

HERCULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
A sosit un mare asortiment de
Cărucioare
pentru copii specialităţi din Berlin şi Wiena.
Preţuri de reclamă pentru sezonul de primăvară:
Trusouri complecte pentru copii dela Lei 850 in sus,
Cărucioare Sport dela Lei 395 in sus,
Scutece TETRA dela L. 68 in sus,
Haine pentru copii dela Lei 65 in sus,
Cămeşi de zi pentru dame dela Lei 91 in sus.
In provincie trimitem gratis preţurile curente de cărucioare p. copii.
Expediem orice comandă făcută din provincie cu cea mai mare punctnositate. 3381

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Din cauza edificări

Eugen Szabó

î-şi mută magazinul de mode în edificiul provizoriu în faţa Primăriei

Str. Regina Maria

Se atrage atenţiunea On. public asupra preţurilor favorabile de mai jos:

1 metru Carton . .	26 L
1 metru şifon spălat	33 „
1 metru delain de spălat, calitete de tot bună . . .	37 „
Crepoane p. haine de casă, cu modele	39 „
Crepp neted, în toate colorile . . .	37 „
Stofă de lână curată, de 140 cm. lăţime	175 „
Stofă pentru costume bărbăteşti, lăţimea 140 cm.	195 „
Stofe engleze, lăţime de 140 cm. . .	370 „
Stofe covercot p. paltoane şi haine	330 „

Asortiment foarte mare în ultimele noutăţi de stofe engleze pentru paltoane şi costume, mătăsuri pânze de in, garnituri pentru masă, precum şi alte specialităţi de modă, neinşirate aici.

Telefon interurb.:
479.

3069

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Cum se vor plăti despăgubirile de război în Ardeal

Operaţiunile făcute de resortul de finanţe — Categorisirea dăunaţilor — Internanţii şi intemnitaţii sub regimul maghiar, vor avea prioritatea — Se vor plăti şi daunele morale — Declaraţiile care n'au fost date în termen nu vor fi luate în seamă Declaraţiile dlui Simionescu, dir. g-l al res. de finanţe

Am fost cei dintâi în a arăta hotărîrea guvernului cu privire la plata despăgubirilor de războiu în Ardeal, dând şi câteva amănunte sumare asupra modului cum se vor efectua aceste plăţi. Revenim astăzi asupra acestei chestiuni, publicând declaraţiunile, pe care a binevoit să mi le facă, dl Simionescu, directorul general al resortului de finanţe.

Categorisirea dăunaţilor

„Lucrăm acum, — zice dl Simionescu — la categorisirea dăunaţilor. Nu avem deocamdată decât declaraţiunile celor interesaţi, pe care organele noastre le-au strâns, în urma ordonanţei date de Consiliul Dirigent, declaraţiuni, după cari nu s'au mai făcut nici o operaţiune.

Categorisirea dăunaţilor o facem în chipul următor:

Prima categorie va cuprinde pe internaţii şi întemniţaţii sub regimul maghiar; a doua refugiaţii politici; a treia pe acei cari s'au făcut vinovaţi de crima de înaltă trădare şi cărora statul ungar le-a vândut averile. Ultima categorie va cuprinde pe devastaţi.“

Cine va avea prioritate?

Dl Simionescu ne spune că guvernul ţine ca despăgubirile de războiu să se dea în mod echitabil, ţinându-se seama mai ales de toţi românii ardeleni cari au suferit sub regimul unguresc. Vor avea prioritatea toţi acei cari au fost întemniţaţi şi internaţi de unguri, refugiaţii politici şi acei cari s'au făcut vinovaţi de crimă de înaltă trădare şi cărora statul ungar le a vândut averile.

Toţi dăunaţii vor fi despăgubiţi „dar, — continuă a ne spune dl Simionescu, — nu trebue să se creadă nici un moment, că se va aplica alt tratament celăţenilor de altă naţionalite. Toţi acei cari au suferit pagube prin devastăriie produse, fie de armatele române fie de cele ungare, vor fi despăgubiţi, în măsura în care se vor stabili daunele.

Prioritatea ce se va da dăunaţilor politici este cu scopul de a se da o satisfacţie morală tuturor acelor cari au zăcut prin temniţi pentru sentimentele lor româneşti.

Procedeul va fi ca şi acel din vechiul regat. Totuşi pentru Ardeal, ţinându-se seamă că regimul trecut a fost atât de aspru, despăgubirile vor fi cu mult mai pronunţate. Pentru martirii neamului românesc se vor plăti în plus şi daune morale“.

Cari declaraţiuni nu vor fi luate în seamă

In altă ordine de idei, dl Simionescu ne spune că, declaraţiunile ce n'au fost date în termen, după ordonanţa Consiliului Dirigent, nu vor fi luate în seamă.

Vor face excepţie internaţii, întemniţaţii şi refugiaţii politici, cari vor dovedi, că din cauza poziţiei în care se aflau, au fost împiedecaţi de a face la timp declaraţiunile.

Dac.

Exportul nostru în ultimii 4 ani

O statistică interesantă — Comparaţia diferitelor noastre produse de export: agrjcultura — Câteva cifre edificatoare

Ministerul de finanţe publică datele statistice rezultate din afacerile noastre de export cu străinătatea în anii 1920, 1921, 1922 şi 1923. Lectura acestei meticuloase lucrări este foarte instructivă. Cu cât mai mulţi o vor face, cu atâta vom auzi mai puţine vaete şi mai puţine critici uşuratece.

Exportul nostru se poate grupa în trei mari categorii: 1) *petrol*, 2) *lemne* şi 3) *produse agricole*. Primele două categorii sânt în plină creştere şi reprezintă amândouă în 1922 o cotă de 38 la sută. Aceasta ne arată că principala noastră forţă de export se bazează pe produsele agricole cari dau în 1922 o cotă de 57·5 la sută şi de 65 la sută în 1923.

Produsele agricole de export sânt de 3 feluri: a) *seminţe şi derivate*, b) *animale şi produse animale* şi c) *vinuri*. Seminţele şi derivatele, grâu, porumb, secară etc., reprezintă cea mai însemnată sumă a exportului. Exportul variază desigur după producţia fiecărui an de la una la alta a acestor specialităţi diferite. Privite însă la un loc, de unde în 1919 exportul nostru de seminţe şi derivate este aproape neînsemnat (2848 tone) deoarece ranele războiului încă nu erau vindecate, începând din 1920 el dă cifre din ce în ce mai mari, după cum urmează:

în 1920	1.019.587 tone
1921	1.579.243 „
1922	1.277.705 „
1923	1.834.724 „

Sântem aşa dar în plin proges agricol, ceea ce ne dovedeşte că desfiinţarea marei proprietăţi prin împroprietărirea ţăranilor nu a redus producţia. Din potrivă. Creşterea continuă a producţiei orzului, datorită faptului că acesta se plătea mai bine, ne dovedeşte că ţăranul ştie să-se orienteze. In acelaş timp, mai puţinele variaţii in producţia porumbului, care este expus mult mai mult ca celelalte grâne variaţiunilor meteorologice, ne dovedeşte că ţăranul a ajuns la convingerea că trebuie să facă şi o cultură raţională.

La exportul seminţelor, grâul este în adevăr destul de slab, scăzând dela 15.000 vagoane în 1921, la 7000 vagoane în 1923. dar acest fenomen nu se datoreşte într'atât împărţirei marei proprietăţi cât măsurilor de comprimare a preţurilor, impuse de necesitatea de a ieftini viaţa în ţară.

Valoarea totală a exportului de seminţe şi derivate în lei în anul 1923 este de 7,658.781.000 lei, faţă de numai 3,896.442.000 lei în 1922.

Exportul vitelor indică în 1922 o continuă creştere, dar scade în 1923. Această scădere se datoreşte aceloraşi măsuri juate pentru ieftenirea traiului. Ceea ce însă ne lipseşte la această ramură de bogăţie agricolă sunt produsele prelucrate, ceea ce ar da o mai bună valorificare a produselor noastre animale şi vegetale.

Un fenomen destul de îngrijorător pentru avuţia noastră naţională este deprecierea nejustificată a exportului nostru de Vinuri. Cifrele statisticei Ministerului de finanţe vorbesc în destul.

Am exportat în:

1919	604 tone
1921	397 „
1920	1.538 „
1923	5.522 „
1923	395 tone

Dacă nu se vor lua din timp măsuri, suntem ameninţaţi să pierdem o însemnată sursă de venituri, deoarece podgorenii neputându şi valorifica produsele, vor trebui să se îndrepte către alte îndeletniciri. Şi ar fi păcat. Atâtea terenuri vor rămâne paragină, nefiind apte pentru altă natură de cultivare agricolă şi atâtea investiţiuni se vor irosi.

*

In general, exportul nostru este în plin progres. Aceasta ne dovedeşte că pe deoparte ni-am recâştigat încrederea străinătăţei, iar pe de altăparte, că energiile noastre numai în politică se irosesc.

Infiinţarea pădurilor comunale

Declaraţiile Dlui ministru Al. Constantinescu

După realizarea împroprietăririi ţăranilor cu pământ de agricultură, guvernul în grija deosebită ce o poartă pentru nevoile populaţiunei rurale s'a gândit şi la îndestularea acestei populaţiuni cu materialul lemnos necesar pentru foc şi pentru trebuinţele gospodăriilor ei.

In acest scop, s'a înscris în noua Constituţie, principiul exproprierilor pădurilor Statului, persoanelor morale şi particularilor, pentru înfinţarea de păduri Comunale, acolo unde va fi nevoie.

Intr'un interviev recent, acordat ziarului „Viitorul“, Dl ministru de Domenii, Al. Constantinescu, a declarat că proectul de lege pentru înfiinţarea acestor păduri a şi fost întocmit şi în curând va fi adus în discuţia Parlamentului.

De acord cu avizul corpului silvic, s'a căutat prin acest proiect să se împace interesul populaţiunei cu acela al conservăre şi regenerării pădurilor, pentru ca această bogăţie naturală să nu fie supusă unei exploatări neraţionale şi distrugătoare.

BURSA

Martie 15.

Leul la Zürich . . . 3·05
Leul la Paris . . . —

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	32·85
1 franc francez — —	„	9·10
1 dolar — — — —	„	189½
1 liră sterlină — —	„	8.15
1 liră italiană — —	„	8·20
1 coroane cehă — —	„	5 49
1 Leu = coroane austriace	„	373
1 Leu = coroane ungare	„	460
1 dinar — — — —	„	—·—

Bucureşti

Zürich — — — — —	32.85
New-York — — — —	189
Londra — — — — —	810
Paris — — — — —	8.10
Milano — — — — —	8.10
Praga — — — — —	5.40
Belgrad — — — —	2.40
Bupapesta — — — —	—·—
Viena — — — — —	—·—
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Noua scădere al leului la Zürich şi Paris a dominat piaţa Clujului, eliminând transacţiunile financiare şi comerciale deoarece sunt temeri că leul va mai scădea. Oscilarea leului are repercursiune mai ales asupra pieţei textilelor, unde vânzările stagnează nefiind căutate. Pe piaţă sunt stocuri imense de fabricate textile, fără putinţă de debuşeu.

Compartimentul maşinilor agricole este animat, căutându-se în special tractoare.

Piaţa alimentară neschimbată, puţină aprovizionare. Ouăle s'au eftinit. — Noile preţuri maximate n'au intrat încă în vigoare, aşteaptându-se aprobarea Prefecturei. La animăle vi se observă o urcare la preţuri.

Efecte

Piaţa efectelor continuă a rămâne neanimată. Valoriile petrolifere sunt în scădere cu câteva puncte, afară „Rom.-Belg. de Petrol“ cari s'au urcat cu 10 puncte. Bancarele cu câteva pnncte scădere. Reşiţa s'a scoborât cu 10 puncte.

INFORMAŢII

— **Adunarea generală a soc „Feraria“.** Societatea „Feraria“ pentru desfacerea produselor industriale, cu sediul în Cluj, Calea Victoriei 29, ţine a 2-a adunare generală ordinară în ziua de 26 Martie a. c. la orele 10 a. m. în localul propriu, cu următoarea ordine de zi.

1) Deschiderea adunării, raportul Consiliului de Administraţie şi al Comitetului de censori.

2) Prezentarea socotelilor finale Contul Bilanţ şi Profit & Pierdere.

3) Hotărârea modului de distribuire a beneficiului şi darea absolvării Consiliului de Administraţie şi Comitetului de Censori.

4) Alte propuneri.

— **Constituirea unei mari intreprinderi de autobusuri pentru Ardealul intreg.** Suntem informaţi că peste câteva zile se va constitui o mare intreprindere de autobuse şi camionaj, cu scopul de a exploata camioanele şi autobusele uzinelor „Ford“ — aşa de rentabile, înfiinţând curse dela Cluj — Bistriţa, Cluj—Gherla, Cluj—Savadislau—Iara şi curse de legătură dela gară în oraş în centrele mai mari ca Alba-Iulia, Deva etc.

— **Noile preţuri maximale.** Sub Nr. 4339 din 11 curent, Primăria oraşului publică nouile preţuri maximale la carne, făină, pâine şi tarifele pentru restaurante.

Prefectura judeţului a fost anunţată telegrafic că în curând vor sosi la Cluj seminţele necesare însămânţărilor de primăvară.

Frigul din ultimele zile a adus oarecari stricăciuni arborilor fructiferi, din judeţ cari începuse să înmugurească.

EXTERNE

Norvegia

— **Producţia agricolă pe 1923.** Norvegia care are un sol foarte mediocru pentru producţiunea agricolă, a avut în anul 1923, în mii de chintale, recolta de: 149.2 grâu, 827.4 orz, 1,457.7 ovăs, 211,3 secară, şi 7,786.2 cartofi.

Olanda

— **Deficitul bugetului pe anul 1924.** Bugetul statului olandez are înscris pe anul 1924 la cheltueli ordinare şi extraordinare 765,263.000 florini, faţă de veniturile ordinare şi extraordinare de 589,421.000. Rezultă deci un deficit de 175,842.000 florini.

Spania

— **O expoziţie a industriilor electrice la Barcelona.** La 12 Octombrie 1926 se va deschide la Barcelona expoziţia Internaţională a Industriilor electrice.

Ungaria

— **Import de porci.** Fabricanţii de salamă din Ungaria au cerut guvernului lor permisiunea de a importa din Iugoslavia 20.000 de porci.

Magazinul „Victoria“

din Strada Regina Maria,

aduce la cunoştinţa Onor. clientelei că pentru sezonul de primăvară, este asortat cu tot felul de articole de

ţesături naţionale, mode, galanterie, precum şi pălării de dame, ultimele modele parigiene cu preţurile cele mai moderate.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

3291 **Servește la ori ce oră mâncări calde și reci.** Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
8015 8015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Costume! Raglane! Ulstere!
și toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbați, băeți și copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piața Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

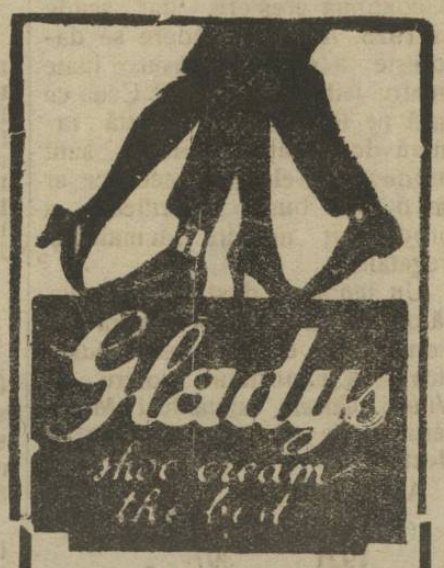

este crema cea mai bună din lume! 2879-2

Successorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK

Pânzărie, fețe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbați și Dame cu prețuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

175—924

Publicație.

Crâsma comunală din comuna Topasâncraiu Plasa Hida Jud. Cojocna se va eserânda pe timp de un an prin licitație puclică care se va tinea la 1 April 1924. Prețul de strigare e 4.500 lei. Condițiunile detailate se pot vedea la primăria din Topasâncraiu.

3388 **Primăria.**

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

Reclama este sufletul comertului!

Confecționăm tot felul de încălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

MICA PUBLICITATE

DACTILOGRAFĂ perfeta cauta slujba intre orele 9—1 a. am. Adresa la ziar sub „Dactilografă".

Singura marca veritabila este
DIANA Franzbrantwein.
Să obsérvam marca DIANA.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM
ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor Mauls din Hartz sunt cele mai delicioase și le gasim pretutindeni.

3360

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. Nr. 1037 · 6 PAGINI · 2 LEI · 6 PAGINI · Marți 18 Martie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ I. 2613

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Reflecții în jurul scandalului de la Cameră

Un spectacol din cele mai urâte și mai degradatoare a întinat ședința de Vineri a Camerii, ședință începută atât de frumos prin înălțătoarea manifestație de patriotism și de solidaritate națională a întregei adunări. Desigur, nu e primul spectacol de acest fel pe care ni-l oferă parlamentul dela războiu încoace. Primele adunări legiuitoare ca și parlamentul trecut, își făcuseră atât de mult un obiceiu din scandal și bătaie, în cât publicul bucureștean, mare amator de spectacole, înțesa lojile. Uneori chiar manifesta de acolo sentimentele de simpatie sau de antipatie pe care i le inspira una sau cealaltă tabără. Evident că prestigiul unor atari parlamente nu putea fi prea sus așezat, fiindcă oricât de amuzante pentru un public de pierde-vară, scandalurile, bătăile și invectivele nu pot constitui ceiace numim activitate parlamentară. Este aproape sigur că nu numai incapacitatea de guvernare a regimurilor sprijinite de primele două parlamente, a determinat prăbușirea lor atât de repede, ci lipsa de autoritate morală și de prestigiu a unor adunări naționale transformate în săli de spectacol.

Condițiunile în care s'a ales actualul parlament ne-a dat nădejdea că lucrurile se vor îndrepta și că numai primelor experiențe ale sufragiului universal li se datorește această scădere de nivel moral și intelectual a parlamentelor noastre. Râvna cu care guvernul a lucrat pentru a scoate țara din mijlocul greutăților și nevoilor, sprijinul activ și priceput pe care i-l-au dat majoritățile în această grea operă de guvernare, au venit să arate că parlamentul poate să fie și altceva decât o sală de spectacol și că el îndeplinește un rost de mare însemnătate în viața statului. Cele câteva manifestații de neserioasă luptă parlamentară pe care unele din partidele de opoziție le-au făcut la început, n'au izbutit să arunce nici o umbră de îndoială asupra muncii actualului parlament. Impresionate fără să vrea de pilda de seriozitate, de pricepere și de râvna stăruitoare a majorităților și a guvernului, cele mai turbulente dintre grupările de opoziție s'au potolit și s'a părut că au înțeles și ele că trebue să părăsească mijloacele de luptă întrebuințate în primele două parlamente, mijloace cari nu puteau decât să le compromită din punct de vedere al prestigiului moral și politic în fața opiniei publice.

Desbaterile parlamentar s'au desvoltat deci într'o atmosferă de liniște și de seriozitate care întărea credința obștească în opera de legiferare și în munca fecundă a reprezentanților națiunei. Atât de mult se deosebește activitatea actualului parlament de ceeace ne oferise trecutele adunări legiuitoare, încât am avut impresiunea că viața politică de după războiu a eșit din faza de zăpăceală și de agitație pentru a apuca pe un drum de cuminție, de seriozitate și de limpezire.

Am crezut că pentru totdeauna parlamentul a încetat de a mai fi loc unde instinctele să se încaere cu violențe de primitiv. Iată de ce scandalul și bătaia petrecute în ședința de Vineri, mai cu seamă după frumoasa manifestație la care întreaga adunare luase parte spontan cu o clipă mai înainte, ne-a surprins dureros.

N'are nici un rost să căutăm a stabili acum asupra cui cade vina. Dar suntem datori să ridicăm un vehement cuvânt de protestare împotrive acelora, cari, răpiți prea mult de patimi, săvârșesc fapte de natură să sdruncine din nou încrederea țării în munca reprezentanților ei. Cine nu știe să'și înfrâneze instinctele și nu e în stare să oprească glasul patimei, n'are dreptul să stea în adunarea națională, care nu trebuie socotită ca o arenă unde se ciocnesc porniri primitive, ci ca un loc de chibzuință și de muncă în folosul țării.

Deaceea cu deosebire acum când se pare că împrejurările născute din războiu sunt pretutindeni în lume atât de prielnice instaurării dictaturilor, prestigiul și autoritatea morală a parlamentarismului trebuesc păstrate neatinse, fiindcă în clipa când a pierdut respectul și încrederea maselor, regimul reprezentativ și a semnat și sentința de moarte.

In preajma conferinței de la Viena

Agitațiunile tendențioase ale Sovietelor

Chestiunea negocierilor româno-ruse a căpătat o adevărată enigmă.

De la 15 Ianuarie, dată la care trebuia să se întrunească la Viena conferința chemată să regulieze relațiile dintre noi și Rusia, negocierile au fost continuu amânate, dintr'un motiv sau altul.

Cauza acestor amânări trebuie căutată în schimbările politice întâmplate la Moscova în ultimul timp, cât și în nevoia conducătorilor ruși de a câștiga timp de făcut propagandă în defavoarea drepturilor noastre, așa de evidente asupra Basarabiei.

In adevăr, după moartea lui Lenin, moarte care a provocat o vie efervescență în sânul comitetului comisarilor poporului, — efervescență în cursul căreia s'a produs disgrația lui Trotzky, terenul era puțin propice Rusiei pentru începerea tratativelor, din cauza frecărilor survenite între partizanii extremiști și moderați.

In această luptă, până acum victoria e a celor dintâi.

Se credea apoi că Sovietele așteaptă să fie recunoscute de jure de Anglia și de Italia pentru a intra în tratative cu România.

Acest motiv, invocat într'o vreme de presa sovietică, a fost desmințit de evenimentele ce au urmat, ceia ce caracterizează politica de sistematică provocațiune pe care înțeleg s'o ducă aventurierii de la Moscova.

In primul rând se știe că Sovietele comunicasesă guvernului francez, că ar considera ca un act de ostilitate din partea Franței, dacă Parlamentul francez ar ratifica protocolul prin care se recunoaște alipirea Basarabiei la România. E lucru vădit că guvernul sovietic a căutat să ia această atitudine pentru casă influențeze conferința de la Viena, deoarece cu câtva timp înainte, aceleași Soviete nu ridicaseră nici o obiecție la ratificarea aceluiași protocol de către Anglia.

Această atitudine absolut neprevăzută, cum era de așteptat dealtfel, n'a emoționat guvernul francez, care s'a grăbit să ratifice drepturile României asupra Basarabiei.

Provocatorii n'au desperat însă, căci nu cruță nici un mijloc pentru a întreține o atmosferă defavorabilă nouă, în preajma deschiderei conferinței de la Viena.

Așa se explică agitațiile interne artificiale puse la cale de Sovicte sub formă de meetinguri naționale, campania presei bolșevice împotriva noastră, cât și ultima notă agresivă a lui Cicerin adresată Ligei Națiunilor, Poloniei și Lituaniei relativă la Memel și la frontiera polono-lituană, care nu e decât un nou pretext pentru ca guvernul Sovietic să arate și în mod oficial că va susține drepturile sale asupra unui teritoriu, românesc atât din punct de vedere istoric cât și pe baza principiului naționalității și a dreptului de liberă determinare a popoarelor.

Odată demascate intențiile guvernului de la Moscova, e lesne de prevăzut că o conferință în care chestiunea Basarabiei ar fi pusă în discuție, nu ar mai putea avea loc. In astfel de condițiuni, guvernul român, consecvent declarațiilor sale anterioare, s'ar vedea în adevăr în imposibilitate de a începe să trateze cu Rusia sovietică, oricât de dorită ar fi restabilirea de relații pașnice cu toate țările ce ne înconjoară.

Cronica politică

Activitatea partidului țărănist în Parlament

Scandalul de la Cameră a fost premeditat. Unde duce sistemul calomniilor și al provocărilor?

Scandalul de la Cameră a fost fără îndoială premeditat. Nereușita blocului a readus în Parlament vechile procedee obstrucționiste. In special, partidul țărănist se pare că este pus pe scandal pentru ca, prin acest mijloc, să-și ajungă scopurile pe cari la urmăria prin încheierea blocului.

Tactica țărăniștilor țintește să scoboare nivelul și autoritatea Parlamentului și, în acest scop, nimic din ce ar putea provoca scandal nu este nesocotit. Cu această misiune s'a urcat d. Virgil Madgearu la tribună. Dsa scormonia o afacere care trebuia să ducă inevitabil la scandal, deoarece în tot cea ce se imputa guvernului și majorității parlamentare pe chestiunea exportului de piei, nu era nimic precis. Totul însă era insinuare și calomnie.

Desigur că acest lucru nu poate fi o scuză pentru gestul nesocotit al dlui Florian, deputatul din majoritate care a lovit pe d. Mihalache. Dar acum când împrejurările se pot aprecia cu calm și obiectivitate, vinovăția dlui Florian se arată foarte relativă. In adevăr, sistemul țărănist de a insulta necontenit parlamentarii majorității nu putea duce decât la acte de desperare ca cel al dlui Florian. D. Madgearu a insinuat dela tribună că unii deputați din majoritate ar fi făcut export de piei. Dsa însă nici n'a spus cine sunt aceștia deputați și nici n'a voit să dovedească vinovația celor vizați. Și n'a făcut aceasta pentrucă nu putea. A fost însă destul atâta, pentruca starea de iritație să crească în incinta Camerei, iar când d. Mihalache, cu o lipsă de răspundere care nu poate face cinste unui „fruntaș" politic, a aruncat dlui Florian calificativul de samsar, acestuia nu-i mai rămânea decât să loviască cu pumnii acolo unde argumentele de vorbă erau de prisos.

Aceasta este situația. Partidul țărănist a adus în Parlament reaua credință și calomnia provocatoare, cu scopul de a alimenta o permanentă stare de scandal și demoralizare. Insăși declarația dlui Mihalache, după răspunsul violent al dlui Florian, exprimă acest gând ascuns. D. Mihalache a declarat:

„Opoziția va veni înarmată cu revolvere și nu va trage în pungașii ce ne insultă, ci în banca ministerială".

Și oricât de puțin serioasă s'ar părea amenințarea dlui Mihalache, ea trădează o stare de spirit destul de caracteristică. Partidul țărănist revine necontenit la idei protivnice ordinei și progresului, oricâte declarațiuni face în diferite împrejurări pentru a se arăta cum nu este.

Scandalul provocat cu premeditare de țărăniști nu poate fi îndeajuns condamnat. Țărăniștii să priviască în jurul lor pentru a se convinge de aceasta. Nici unul din partidele opoziției n'a luat partea țărăniștilor Dl Mihalache dacă ar fi avut dreptate, ar fi fost apărat de întreaga opoziție, căci un șef de partid nu poate fi lovit fără a provoca o justificată indignare. Dl Mihalache însă a provocat pe dl Florian și l'a [illegible] este desigur regretabil, și pentru demnitatea Parlamentului, dl Florian a primit pedepsa suspendării sale fără murmur. Dar în jurul șefului țărănist s'a făcut un gol care este destul de elocvent, și aceasta este destul pentruca partidul țărănist să simtă că nu este urmat nici măcar de prieteni pe calea apucată.

Pentru d. Prefect de Poliție

Am arătat în diferite rânduri sălbătăciile la cari se dedeau agenții de poliție din Cluj față de locuitorii pașnici ai orașului. Am denunțat numeroase cazuri când studenții au fost bătuți până la sânge de poliție.

Zilele acestea s'au petrecut două noui cazuri de barbarie săvârșite de agenții poliției.

1. In gara Cluj, Sâmbătă seara, subofițerul de poliție al gării, un anume Beno, a bătut în mod sălbatic pe birjarul de oraș cu n-rul 157 pentru singurul motiv că se plimba din cauza frigului pe lângă trăsură. Ofițerul de poliție afirma că darea jos de pe capră este interzisă birjarilor. Bietul birjar a fost lovit încontinuu timp de o jumătate de oră și umplut de sânge, chiar în localul gării.

2. Ieri, în Piața Unirei, a fost bătut tot atât de sălbatic birjarul Păcuraru Simion de către sergentul de oraș Mesaroș, pentrucă și-a spălat trăsura la cișmeaua din piață.

Cerem dlui Prefect al poliției pedepsirea cât mai severă a acestor oameni cari compromit atât de grav instituția.

Cronica muzicală

Primul concert simfonic dat de orchestra Operei Romane sub conducerea maestrului Jean Bobescu

In sfârşit am avut ocazia, după o îndelungată aşteptare, să asistăm în sala Prefecturii, la reluarea concertelor simfonice. Deşi nu e nevoie să insistăm asupra importanţei covârşitoare a concertelor în educarea muzicală a publicului, ne place însă să relevăm că umplerea acestui gol artistic pe care l-am simţit într'o largă măsură, mai ales în urma epuizărei repertoriului Operei, e datorită maestrului conducător al orchestrei Operei române, d-l Jean Bobescu.

Buna primire făcută de public e de altfel încă o dovadă de cât de necesare sunt astfel de manifestări muzicale.

Programul s'a început cu una din cele mai bune creaţii ale compozitorului ungur *Carl Goldmark*: *Uvertura „Sakuntala"*, inspiraţie fericită pentru a atrage la concertele simfonice şi pe minoritarii, cari pot să-şi dea seama că nu nutrim nici o prejudecată în aprecierea operelor streine artistice, atunci când ele în adevăr o merită.

După Goldmark a urmat suita „*Peer Gynt*", care cu sonoritatea şi armonia sa ingenioasă, destăinuieşte firea atât de originală a celui mai renumit maestru scandinav, *Grieg*, care a exploatat cu talent şi inteligenţă legendele şi datinele poporului scandinav.

Publicul a aplaudat-o cu frenezie şi a bisat partea întâia, tabloul fermecător al peisagiilor scandinave, cât şi dansurile frenetice ale piticilor locuitori ai cavernelor munţilor.

Bucata de căpetenie a programului a fost simfonia IV-a alui Tschaikowsky, mânuitor puternic al orchestrei şi maestru în arta sonorităţilor.

Simfonia a patra se distinge prin desvoltarea dealungul celor patru părţi ale ei a unui motiv dominant *„motivul destinului"* şi prin *scherzo* scris numai în pizicate, pentru instrumentele de coarde.

Partea a patra e brodată pe muzica populară rusă şi în final răzbate iarăşi motivul dominant al destinului.

Orchestra şi-a dat toate sforţările să adauge preciziunei în executare, vioiciunea şi căldura cerută de interpretarea bucăţilor.

Violoncelul s'a remarcat în bucata lui Goldmark; relevăm deasemeni nuanţarea cu care s'a executat „Dansul Anitrei" din partea 3-a a lui „Peer Gynt".

In simfonia 4 a ne permitem a observa că alămurile copleşeau coardele, chiar când acestora din urmă le era încredinţată linia melodică.

O sonoritate oricât de intensă e, dacă e bine pregătită, e de un efect cu mult mai puternic, mai muzical, ceeace fără învoială nu strică.

Desigur că în privinţa efectului de sonoritate nu puţină influenţă are şi sala, a cărei acustică lasă mult de dorit.

Cu această observaţie, modul cum a ştiut să se achite orchestra operei de nobila sa sarcină merită toată lauda.

Meritul e în primul rând al maestrului ei dirijor Jean Bobescu, care pe lângă impetuositatea cu care a condus, a ştiut să obţie sonorităţi şi gradaţiuni, de o reală frumuseţe.

Publicul numeros a răsplătit frumosul debut al tinerei falange muzicale cu aplauze simţite, în special bucata lui Grieg, mult mai accesibilă gustului său decât

Festivalul gimnastic al Clubului angajaţilor comerciali

Ieri la orele 4 p. m. a avut loc un grandios festival gimnastic aranjat de clubul sportiv al angajaţilor comerciali din localitatn (KKASE.)

Comitetul Regional a fost reprezentat de preşedintele său, dl profesor dr Coriolan Tătar. Au mai participat din partea Camerei de industrie şi comerţ, dl Negruţiu, preşedinte, dl Hevessy, vicepreşedinte şi dl Cărpinişan, primnotar orăşenesc. De asemenea a fost de faţă şi dl general Petala, comandantul Corpului VI. armată.

Primul punct al festivalului a fost sfinţirea steagului tricolor al clubului. Au luat cuvântul cu această ocazie dnii Tătar, Negruţiu, Hevessy, dr Cărpinişan şi dl general Petala, cari au urat clubului spor la muncă şi se depune sub culorile naţionale ale noului drapel. Dl F. Kuck, preşedintele clubului, a exprimat sentimentele de recunoştinţă ale clubului faţă de urările aduse.

Au urmat diferite puncte gimnastice şi artistice. Au plăcut foarte mult exerciţiile la inele şi paralele executate de grupul de gimnastică al clubului, cu foarte multă precisiune. Maiestrul de scrimă Schenker Ludovic a făcut o exhibiţie de luptă cu profesorul Varga.

S'a reprezentat apoi o poveste muzicală: „Dragoste de floare", cântată de membrii clubului. După alte puncte de gimnastică, au mai cântat bucăţi clasice câţiva artişti dela Opera Română şi Teatrul Maghiar, iar baletul dlui Ligeti a dansat o nouă compoziţie a d-sale.

Festivalul s'a sfârşit cu mulţumirile aduse de vicepreşedinte, dl Leitersdorfer, participanţilor.

Reclama este sufletul comerţului!

MICA PUBLICITATE

DE VÂNZARE a trăsură nouă, a cumpănă de fier, şi căruţe Strada I. Maiorescu 13.

Cronica Sportivă

Ieri, Duminecă, s'au disputat la Cluj şi în oraşele mai mari ale Ardealului primele matchuri de footbal pentru şampionat. Rezultatele sunt sensaţionale, nu atât prin natura lor, cât prin marele număr de gooluri realizate de unele echipe.

Cluj. Pe arena clujului s'a disputat un match de şampionat între echipele „Victoria" şi „CFR". Rezultatul final 6:1 iar în prima repriză 2:1. „Victoria" a dovedit un mare progres. Arbitrul dl Nagy Lajos, corect.

— Matchul pentru şampionatul de a II-a, categorie ce urma să se dispute între KMTE şi „Unio" din Dej, nu s'a ţinut, echipa „Unio" neprezentându-se pe teren. Astfel KMTE a câştigat două puncte fără luptă.

Victoria II—Haggibbor II 3:1 (2:1).

Oradea-Marea. NAC bate NSC din Salonta cu rezultatul 9:0 (3:0).

Törekvés—Makkabea 9:0 (4:0).

Arad. Amte—CFR, Simeria, 10:1 (4:1). Match pentru şampionat. Gloria CFR—Olimpia 2:1 (1:1).

Timişoara. AAC (Arad)—TAC 2:1 (1:0). Match amical. — Kinizsi—ATE (Arad) 2:2 (2:0). Ambele matchuri amicale.

Budapesta. Senzaţia zilei este rezultatul de 2:0 între Zugló şi FTC. Alte rezultate III. Ker.—UTSE 5:0 (2:0), KAC—33 FC 1:0 (0:0), BTC—Törekvés 1:0 (1:0), UTE—VAC 1:0 (1:0), MTK—Vasas 4:2 (3:2).

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz engiez I-a

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 18 Martie 1924

CINEMA SELECT
Film de aur! Film de aur!
Nathan cel înţelept
Monumentală dramă istorică din timpul cruciadelor, al marelui poet german, Lessing. Superbă realizare faimosului regisor Manfred Noa. In rolul principal întregul ansamblu ai artiştilor germani.

CINEMA URANIA
Senzaţie Americană!
BRIGANDUL
Extraordinară dramă de aventuri in 5 acte, după romanul lui Conan Doile. In rolul principal matadorul american: Douglas Fayrbanks. Afară de program o comedie plină de haz cu FATTY.

CINEMA APOLLO
Săptămâna apaşilor!
Canalia Parisului
Seria I.
Colosală dramă de apaşi, în 2 serii şi 15 acte. In rolurile principale: Bourier, Talli, Cassini şi Andrea. Istorie extraordinar de escitantă.

185—1924

Concurs.

Se publică concurs pentru ocuparea postului de moaşe in circ. VI sanitară a oraşului Cluj.

La cerere se vor anexa următoarele documente.

1. Copia de pe diplomă si despre dreptul de liber a practică a moşitului.
2. Certificatul de eatăţânie
3. Certificatul de buna purtare.
4. Extrasul de pe actul de nastere.
5. Certificat medical.

Patenta va trebui să locuiască in circ. VI sanitară.

Cererea va fi inaintată medicului şef al oraşului.

Cluj la 12 Martie 1924,

Medicul şef al oraşului:
Dr. Fodor.

INFORMAŢII

— **Judecarea unui proces de calomnie.** Dl G. Leon, profesor universitar, fusese dat în judecată pentru calumnie de către dl Căciulă, secretarul Camerei de Comerţ din Cluj.

Judecătoria, ca primă instanţă, a respins ca nefundată acţiunea dlui Căciulă. Sâmbătă, judecând în apel, tribunalul a respins şi el acţiunea intentată de dl Căciulă, pentru acelaş motiv.

— **Concertul de sonate al maestrului Sibianu.** După cum am anunţat, Joi 20 Martie, la orele 8 şi jumătate seara, va avea loc în sala Prefecturei, concertul de sonate al maestrului Sibianu şi al virtuosului volonist dl Strasser. Biletele se află depuse spre vânzare la agenţia „Lira".

— **Vineri la 21 Martie ora 4 se licitează** *la „Reduta" strada Memorandului, 200 scaune pentru teatru şi un pian.*

— **Un jubileu artistic.** Sâmbătă 22 Martie, va avea loc la Teatrul Naţional sărbătorirea dlui *I. Stănescu-Papa*, talentatul societar al Teatrului Naţional din Cluj, şi unul din întemeetorii lui, cu ocazia împlinirei a 30 ani de carieră artistică la Teatrele Naţionale Se va reprezenta cu acest prilej, piesa „Paianjenul". Nu ne îndoim că publicul românesc, care a ştiut aprecia în atâtea ocazii talentul robust şi plin de inepuisabiie resurse al acestui stâlp al teatrului nostru, va şti să sărbătorească aşa după cum se cuvine pe acest iubit şi popular artist.

— **Şedinţa Societăţii medicale.** Sâmbătă la orele 4 p. m. a avut loc în amfiteatrul Clinicei medicale o şedinţă ştiinţifică a societăţii medicale din localitate. Au luat parte la discuţiile ştiinţifice dnii profesori dr. Iacobovici'u, dr. Minea, dr. Haţiegan şi dnii dr. Telea, dr. Kernbach şi dr. Ghena.

— **Cursul dlui prof. I. Guiart.** Mâine la orele 6 p. m. se va deschide la Biblioteca Universităţii cursul de Istoria Medicinei pe care l ţine dl profesor Jules Guiart.

Inainte de începerea cursului, dl Guiart va face o expunere asupra legăturilor de prietenie franco-române.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat cu sediul în Cluj, caută persoane cu garanţie cari să se ocupe cu vânzarea biletelor loteriei, oferind remiză bună. Doritorii vor scrie pe adresa Sindicatului.**

— **Cercul Ronsard.** Cursurile practice de limba franceză: Semestrul II. Taxa lei 100. Inscripţiile se primesc la dl profesor Pattenotte, Casa Invăţătorilor, camera 5, până la 20 Martie în fiecare zi dela 2—3.

— **Sosirea dlui subsecretar de Stat Tătărăscu la Cluj.** *Dl Gh. Tătărăscu, subsecretar de Stat la Interne, şi-a anunţat sosirea în Cluj pentru Joi 20 l. c. E probabil că odată cu Dsa va sosi în localitate şi dl subsecretar de Stat Cipăianu.*

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat," *ofera publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— *Dr Câmpeanu a început din nou consultaţiile de medic-dentist în strada Andrei Mureşan nr. 7.*

Producţia dela liceul „Gheorghe Barifiu"

Ieri dimineaţa la orele 11 a avut loc în sala de gimnastică a liceului „Gh. Barifiu" o frumoasă producţie dată de elevii liceului. A luat parte la această producţie un public neaşteptat de numeros, format din elevi şi părinţi de-ai elevilor. Festivalul a început cu o instructivă conferinţă ţinută de dl Prof. *V. Laţiu*, despre „Bogăţiile naturale ale ţării" accentuându-se asupra aurului din Munţii Apuseni.

Liceul s'a prezentat pentru prima oară în faţa publicului cu o orchestră proprie. destul de bine disciplinată, pusă sub conducerea pricepută a maestrului *I. Lipovan.*

Restul programului, compus din recitări, violină şi cor, a fost executat în modireproşabil. Conducătorii liceului şi elevii merită toate laudele pentru frumoasa manifestare artistică de ieri.

Industria Cauciucului
„Expresul" Cluj, Strada Regina Maria 16.
Atelirer pentru reparatul Cauciucurilor şi Camerilor de Automobil, Motociclete şi Biciclete. Sectiune specială pentru reparatul galosilor şi suşonilor precum şi ori ce lucrări in cauciuc, se execută promt şi cu preţurile cele mai avantajoase.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

Presa maghiară

Sărbătoarea zilei de 15 Martie 1848 de către Maghiarii din Ardeal

Sărbătoarea națională a Ungariei, ziua de 15 Martie 1848, a dat prilej ziarelor maghiare din Ardeal, în frunte cu „Keleti Ujság" și „Brassoi Lapok" să publice lungi articole ocazionale, fără să le pese prea mult că în anul 1848 ungurii sărbătoriți de aceste ziare și cari concepeau libertatea numai pentru națiunea maghiară, luptaseră pe moarte și viață contra națiunei dominante a statului în care trăesc „asupriții" noștrii minoritari.

După acest precedent nu ne vom mai mira dacă ne vom pomeni și cu aniversarea zilei de ...bucurie a uciderii lui Mihai-Viteazul, de pildă, sau cea a executării „trădătorului de patrie maghiară" Horia !....

Evreimea din județul Sătmar nu se supune!

Citim în ziarul evreo maghiar *„Uj Kelet"* următoarele:

„Duminecă p. m. societatea „Talmud-Tora" a aranjat o mare adunare poporală, prezidată de dl Reiter Béla. *Adunarea a respins ordonanțele ilegale (?!) ale inspectorului Dariu Pop și a declarat că nu se va supune* nici tăerii perciunilor și nici eliminărei copiilor în vârstă de 6—12 ani din școlile „cheder".

Comunitatea evreiască ortodoxă din Sătmar a mai hotărît să trimită o deputație la București, pentru a protesta la guvern contra măsurilor de higienă luate de dl inspector Pop, cerând ca satisfacție darea lui afară din slujbă.

Obrăznicia acestor recenți cetățeni ai României, sare în ochi.

Ei nu numai că se consideră excepții în ceiace privește aplicarea măsurilor higienice luate de autorități în vederea combaterii epidemiei de tifos ce bântue în acea parte a Ardealului, dar au și îndrăzneala să ceară darea afară din slujbă a funcționarilor conștiincioși ai statului.

Sperăm că răspunsul ce l vor primi dela București le va calma nervii și îi va aduce la realitate.

Spiritul maghiar ardelean

Sub acest titlu ziarul „Déva és Vidéke" scrie următoarele:

„Viața maghiarimei este în strînsă legătură cu moralitatea și cu nobila muncă.

Această vieață a noastră va avea întotdeauna un efect purificator asupra vieții publice românești. Aceasta nu prin critică, dar prin pilda ce le-o arătăm. Și darea exemplului este și el un fel al criticei."

Insulta perfidă la adresa poporului român ce se furișează printre rândurile ziarului maghiar este atât de neobrăzată, încât nu merită un răspuns.

Ziarele minoritare ar trebui însă să știe că libertatea scrisului are și ea anumite hotare cari nu se pot trece așa, fără de nici o sancțiune.

Și când aceste sancțiuni vor veni, să se știe că vinovate nu vor fi autoritățile, ci chiar ziarele înși-le.

„Uj Kelet" contra guvernului

„Dl ministru Anghelescu — scrie ziarul evreesc „Uj Kelet" — a uitat cu totul că în această țară locuesc milioane de minoritari.

Proectul de lege școlar în partea în care se ocupă cu învățământul minoritar, mai bine zis, care neagă acest învățământ, constitue cea mai gravă deposedare de drepturi.

Școlile confesionale minoritare au un trecut de decenii, sau secular. Intre ele, școlile evreești și-au luat partea, întotdeauna peste puterile lor, în răspândirea culturii.

Așteptăm dela guvernul liberal să respecte măcar legile făcute de el.

Pretindem ca el să nu aducă legi contrare Constituției. Legea școlară a *lui* Anghelescu" *(ce intimitate! N. R.)* „este negația a tot ce înțelegem sub libertate de învățământ."

Răspunsul nostru la atacul ziarului evreiesc este că legea învățământului nu poate supăra pe cei cari n'au gânduri dușmănoase față de statul român.

„Deposedare de drepturi", „contraziceri cu Constituția" „negația libertății de învățământ", toate acestea nu sunt decât simple elucubrații.

Festivalul Școalei primare de aplicație

Ieri în sala festivă a Prefecturii locale a avut loc o minunată serbare școlară. Am văzut apărând pe scenă copilași și școală, cl. I—IV. primară, elevi ai școalei de aplicație de pe lângă „Școala normală de învățătoare", cari cu o deosebit de serioasă îngrijorare pășeau în ritmul muzicei, executând punctele din program.

Serbarea s'a început cu o horă mare a copilașilor, după care Dl profesor universitar *Ghidionescu*, președintele comitetului școlar al școalei de aplicație, a citit o frumoasă povestire pentru copilași, arătând apoi în scurte cuvinte importanța unor astfel de serbări, cari desvoltă aptitudinile copilașilor încă din cea mai fragedă vârstă. Au urmat două puncte de canto, executate de corul micuților, condus de profesoara Lucia Dacinian. Dsa merită toate laudele noastre pentru munca migăloasă ce a trebuit să o depune pentru reușita corului.

S'au declamat după aceasta câteva poezii în mod drăguț, după cari elevii clasei I și II au jucat un mic cadril. O nespus de gingașă apariție au făcut elevele clasei a III-a, care au jucat „Baletul îngerașilor". Clasa IV a executat un alt joc „Tamburinele" care iarăși a plăcut mult. O elevă din clasa a treia a cântat cu multă... gravitate artistică o bucată la vioară. După aceasta, elevii și elevele clasei a IV au executat dansurile „Mureșanca" și „Basarabeanca", cu cari programul s'a sfârșit, urmând „balul". Aici am văzut copii de 6—9 ani făcând pe cavalerii, și fetițe de aceiași vârstă făcând pe domnișoarele... A produs mult haz revolta micuților în contra orchestrei, care nu voia să cânte... schymy...

Părinții desigur și-au descrețit fruntea brăzdată de necazurile vieții, văzând voia bună a micelor odrasle.

Dna Ventica, directoarea acestei școli, merită toată lauda pentru inițiativa dsale, realizată în mod așa de frumos.

Confecționăm
tot felul de încălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux,
Strada Regina Maria No. 51,
pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

Știri din Blaj

Festivalul „Reuniunei femeilor române"

„Reuniunea femeilor române din Blaj" a aranjat Sâmbătă 8 Martie o frumoasă producțiune teatrală. S'a jucat piesa: *„Oscar"* comedie în 3 acte de Scribe și Duveirie, tradusă în românește de d. Simion Gizdav. Piesa bine aleasă, cu tendințe moralizatoare a fost potrivită gustului blăjan și urmărită cu atențiune încordată până la sfârșit. La succes a contribuit și jocul cu adevărat artistic al actorilor improvizați. S'au distins dna Hopârteanu, dșoara L. Radeș și dl O. Răhăianu.

Ireproșabil a fost interpretat rolul unchiașului Gedeon de către dl T. Denghel precum și al caraghiosului notar Terigny de către dl Luchi Mureșan.

Dl Mureșanu s'a mai distins și în interpretarea artistică a câtorva părți din „Wilhelm Tell" și a altor bucăți alese, cântate la vioară, acompaniat de dl H. Heltmann. Tinărul Mureșanu s'a dovedit cu această ocaziune vrednic fiu al regretatului maestru Iacob Mureșanu.

Din vânzarea biletelor și suprasolviri „Reuniunea" a incassat 8528 lei, venitul curat fiind destinat pentru „Institutul Recunoștinței".

Conferință

Miercuri în 12 c. dl N. Ionescu, subdirector la Ministerul Instrucțiunei din București, a ținut pentru elevii și elevele școlilor de aici o interesantă conferință despre „România preistorică". Proiecțiunile cari au însoțit conferința au contribuit mult la aprofundarea chestiunilor geologice, de cari s'a vorbit, și cari au completat în mod simțitor cunoștințele elevilor câștigate în școală.

Studențești

Ședința soc. studenților în drept

Societatea studenților în drept a ținut Sâmbătă la ora 5 p. m. o ședință administrativă în sala II-a a facultății de drept, ședință care s'a început cu o interesantă conferință a dlui prof. univ. Dr. Traian Pop despre „Dactiloscopie".

Dsa a arătat felul desvoltării științei doctiloscopice, felul cum s'au desvoltat metodele de recunoștere a criminalilor, precum și în ce constă metoda numită după inventatorul ei, bertilonaj. Această metodă a fost complectată, așa că astăzi fișele despre pedepsele date criminalilor se pot găsi, dintre zecile fișe de mii de cari zac la serviciul controlului criminalilor, după o căutare numai între 12 fișe. Pe aceste fișe sunt trecute toate datele criminalului pedepsit, fotografia și empreintele digitale, din cari se poate stabili identitatea oricărui criminal care a fost pedepsit odată.

Interesanta conferință a fost ascultată cu viu interes de către studenți.

Mare asortiment de lampioane, confetti și serpentine!
Am aranjat un magazin mare de albituri și mode pentru bărbați! Prețuri eftine senzaționale!
Eisenstädter Fülöp si Sotii
(fostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.
Vânzare de cărucivare pentru băeți și geamantane! Se vinde în detail și angro jucării pentru copii, manufactură și galanterie. Vă rugăm să priviți galantarul nostru. :-: 3170.

Constituirea Uniunei ofițerilor de rezervă Secția Cojocna

Pentru eri, Duminecă la orele 11 au fost convocați la Camera de comerț, din inițiativa d lor Dr. Amos Frâncu, dr. Al. Simon, fost consul și Richard R. Tuffli, fost atașat la legația României din Praga, — toți ofițerii de rezervă din județul Cojocna, în vederea constituirei Uniunei ofițerilor de rezervă, secția Cojocna. Dl dr. Amos Frâncu subli. în rezervă, ca cel mai în vârstă, apelează la solicitudinea celor prezenți pentru adeziunea la organizarea acestei secțiuni, care va putea da tot sprijinul Administrației, știut fiind că majoritatea ofițerilor de rezervă constitue clasa înaltă a funcționarilor de Stat.

In urma citirei adresei centrului București și a statutelor, de către dl Căpitan în rezervă Richard R. Tuffli, și în urma propunerii făcute de dl Inginer Ioan Negruțiu, căpitan în rezervă, dl dr. Amos Frâncu este ales în unanimitate președinte, iar dl Tuffli, secretar general. Președintele dr. Frâncu, deschide adunarea arătând rolul înalt patriotic pe care îl are ofițerul de rezervă față de Dumnezeu, Patrie și Rege; în cadrul Uniunei ofițerilor de rezervă, el e chemat să servească idealul național în timp de pace, și se cere deci tot concursul din partea tuturor.

Se dă citire apoi listei persoanelor prezente și a aderenților, cari nu au putut lua parte la adunare, după care președintele propune alegerea unei comisiuni de candidare, compusă din dnii Prof. dr. M. Șerban, căpitan în rezervă, dr. Al. Simon, maior, Humiția Teodor, locotenent, Ciomac Ioan, locotenent și Valeriu Bologa, sublocotenent în rezervă.

In urma propunerilor făcute de cei de mai sus, se alege comitetul provizoriu al Uniunei, format din: Dr. Amos Frâncu, președinte, dr. Al. Simon, vicepreședinte, Richard R. Tuffli, secretar general, Ioan Simtion, casier, Dr. M. Șerban și I. Ciomac, cenzori și I. Negruțiu, Dr. Olaru, Andrea Pompeiu, Șiancu Emil și Teodor Maior, membri.

La propunerea dlui dr. M. Șerban se expediază o telegramă omagială M. S. Regelui, după care dl Colonel Andrea Pompeiu propune să se însărcineze Comitetul provizoriu pentru o propagandă cât mai întinsă, în vederea înscrierii unui număr cât mai mare de ofițeri de rezervă în rândurile Uniunei.

După acestea dl dr. Amos Frâncu declară ședința închisă, urmând ca la adunarea generală ce se va anunța ulterior, să se aleagă comitetul definitiv.

Debitele de vânzare
a produselor statului

O statistică interesantă — Cine deține debitele — Românii în minoritate

Motivul care ne-a condus pe urma descoperirilor pe care le vom arăta mai la vale, ne-a fost prilejuit de mai multe plângeri al căror conținut, în general, este la fel: **Românii nu pot căpăta un debit de tutun, căci toate s'au dat streinilor.**

Nu ne ocupăm aici de justificarea pe care fiecare dintre solicitatorii de debite, ar fi putut-o avea pentru aprobarea cererei lui. Interesul deosebit ni l'a deșteptat faptul că toți se plâng că debitele s'au dat streinilor. Și din nefericire cercetările pe care le-am întreprins ne-au dovedit că sunt adevărate afirmațiile de mai sus.

*

Din statistica oficială a debitorilor de vânzare a produselor Statului în Ardeal, rezultă că sunt în total 13 mii de debite de tutun și chibrituri. Dintre acestea, numai 3000 sunt deținute de români, iar restul de străini, unguri, sași și evrei. Este adevărat că majoritatea debitanților străini sunt invalizi de război. Rezultă însă, că de favoarea acordărei acestor debite, elementele străine s'au bucurat într'o măsură covârșitor de mare față de elementul românesc, care cu drept cuvânt, poate fi socotit, minoritar în această situație.

In legătură cu chestia debitelor de tutun, credem însă necesar să atragem atenția autorităților în drept încă asupra unui fapt. Debitanții străini cari au obținut dela statul român favoarea de a li se acorda debite pentru vânzarea produselor sale, ar putea să ne acorde, la rândul lor, favoarea de a vinde și gazetele românești, pe lângă cele minoritare care abundă în aceste debite.

La Cluj, unde se află însăși reședința Direcțiunei regionale a monopolului Statului, lucrul acesta ar fi putut fi observat mai demult.

Dac.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Marți: DEBUTUL LUBINSCY. (Abonament șters. Seria 287.)
Miercuri: SULTANA. (Operetă Premieră. Abonament de Premieră 47. Seria 295).
Joi: SULTANA. (a 2 ora. Abonament de zi No. 102. C). Seria 296).
Vineri: SULTANA. (a 3 ora. Abonament pe zi 103. A. Seria 297).

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Ce este societatea ›EMKE‹?

Ungurii au recunoscut că „Emke" este o societate „fanatică şi şovinistă" — Maghiarizarea numelor — chestiune culturală! Unul care a maghiarizat numele a 300 români — Săpun, chibrite şi pudră „Emke"

După dovezile publicate în numerele trecute, scoase din însăşi anuarele lui „Emke", cititorii noştri sunt — credem-pe deplin orientaţi asupra rostului şi spiritului acestei societăţi . . . „culturale."

Deoarece însă am vrea ca adevărul afirmaţiilor noastre să pătrundă cât mai adânc în opinia publică şi ca el să convingă şi pe stimaţii confraţi de la „Ujság", vom continua publicarea acestor dovezi, pentruca ruşinoasa chestiune a societăţii „Emke" să nu mai fie desgropată pentru viitor.

Statul român admite ca ungurii să se organizeze în societăţi cu adevărat culturale. Pentru acest lucru însă, nu este nevoe să se ceară tocmai reînfiinţarea societăţei „Emke", a cărei activitate criminală pentru desfiinţarea neamului românesc este bine-cunoscută chiar şi peste hotare.

Caracterul ei şovinist este recunoscut chiar şi de unguri, de pildă prin cele ce urmează mai jos.

*

In anuărul lui „Emke" de pe anul 1892-3, la pag. 236 găsim următoarea apreciere asupra acestei societăţi:

„Este adevărat că societatea „Emke" este fanatică, este sigur deci că ea este şi şovinistă. Dar ce dracul am face astăzi dacă Ardealul nu ar fi fost fanatic şi şovinist? Şi cu ce perspectivă pentru viitor ne-am încuraja dacă „Emke" nu s'ar afla acolo şi dacă ea n'ar fi ce-iace este.

·Cât timp Ardealul era independent, domnitorii ţării ştiau să păstreze hegemonia maghiară. Dar din momentul unirii pe veci cu Ungaria, guvernul a scăpat din mâini vechile frâne pe care mâna valahă vrea azi să le apuce prin un milion de uneltiri.

Dar cineva a lovit peste mâna valahă şi a apucat vechile frâne.

Cine a fost această „mână" invizibilă? — O societate nouă — „Emke".

*

La pagina 237 a aceluiaşi număr citim următoarele:

„*Dacă armata valahă va ataca Ardealul, noi o vom răpune. Dar mai sunt şi duşmani interni ce subminează statul prin uneltiri şi agitaţii antipatriotice. Valahii instigă pentru nerecunoaşterea constituţiei maghiare şi cer Ardealul pentru ei. Dar acest Ardeal este de o mie de ani al maghiarimei, ba Secuii afirmă că ei locuesc aici de 1500 de ani... Se tem de „Emke" duşmanii maghiarimei*".

*

In volumul „Raport despre activitatea de 25 de ani a societăţii „Emke" citim următoarele:

Mişcarea ce s'a început în anul 1880 este o consecinţă a panslavismului şi stupidului lui aliat, a dacoromanismului, curente ce au pornit după războiul ruso-turc dela 1877".

La capitolul intitulat „*Diferite chestiuni culturale*" aflăm cele ce urmează:

„Amintim la această rubrică chestiunile, cum este de pildă maghiarizarea numelor. In această chestiune noi am alcătuit modele pentru cererile de maghiarizarea numelui, precum şi instrucţiuni de procedură.

In scopul acestor maghiarizări de nume, soc „Emke" a oferit acoperirea tuturor cheltuelilor de procedură şi timbre.

Niciodată nu s'a întâmplat până acum ca ministrul de interne să fi refuzat vre-o cerere de maghiarizare de nume. (Câtă... concilianţă! N. R.)

După activitatea „Societăţii centrale de maghiarizări de nume" (!!) a urmat cea a lui „Emke", care a trimis cererile ei model şi celorlalte societăţi surori ungureşti.

In ceea ce priveşte resultatul obţinut de „Emke", el este ilustrat prin fuptul că singur apotecarul Nagy Sándor din Tg.-Mureş a realizat 300 maghiarizări de nume".

*

Tot din acelaş volum aflăm că „Emke", pentru a-şi îndeplini mai bine menirea culturală, a pus în vânzare „chibrite „Emke", „săpun „Emke" „pudră „Emke" — şi alte lucruri de primă necesitate... naţională şi... culturală".

*

In anuarul din anul 1888—89 găsim pasagii din cari reiese că „Emke" îsi desvoltase activitatea mai mult *printre români* şi pentru ajungerea unui rezultat cât mai vizibil propune „diplomaţie şi tact faţă de români".

*

In numărul viitor vom publica un schimb de scrisori între mitropolitul român de pe vremuri Roman Miron şi între dl Sándor József în calitate de secretar al societăţii „Emke".

In atenţiunea dlui Primar al oraşului

Incă cu câteva luni înainte, consiliul oraşului adusese într'una din şedinţe hotărîrea ca toate baracele din piaţa Mihai Viteazul să fie mutate în piaţa din Calea Victoriei, în faţa manufacturei de tutun. pentru a se da un aspect mai estetic oraşului.

Cu toată hotărîrea consiliului însă, vedem că în Str. Regina Maria în piaţa cu flori, chiar în faţa Primăriei, a început să se ridice o baracă unde un comerciant din localitate să'şi poată continua afacerile, cari îi vor fi întrerupte prin dărâmarea caselor din Str. Regele Ferdinand. Credem că permisiunea dată acestui comerciant, este o greşală şi nu înţelegem criteriile după care Primăria a dat această permisiune, deoarece acelaş drept îl pot avea şi alţi comercianţi români, de ex. Pop Petru, a cărui prăvălie va fi şi ea evacuată, şi care, chiar după noua edificare, nu va putea să-şi înjghebeze o nouă prăvălie.

Gestul Primăriei este un gest greşit, şi el ne surprinde cu atât mai mult, cu cât el nu are ca rezultat decât de a strica cu desăvârşire estetica centrului oraşului Cluj. Intrucât prin această îngăduinţă s'ar creia precedente care ar putea îndreptăţi pe toţi comercianţii să solicite pieţile publice pentru edificări de barace şi de şatre, cerem ca Primăria clujană să revie asupra hotărîrei luate prea în grabă şi să dispue imediata eliberare a pieţei, de baraca care altfel nu va fi decât o permanentă insultare a esteticei oraşului şi un dureros certificat dat edililor oraşului.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Costume! Raglane! Ulstere!
şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212
Szántó si Komlós
ARAD, CLUJ, SATU-MARE,
Edificul teatrului. Piaţa Unirii No. 14. Visavi de teatru.

„Lebeda"
prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.
Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.
Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.
Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.
oo 1334 oo Lloyd 1592.
Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Producţia Conservatorului

Duminecă 16 Martie la orele 4 p. m. a avut loc în sala Conservatorului din localitate producţia a II a a elevilor acestui aşezământ cultural din Cluj.

Programul, compus cu îngrijire, s'a executat precum urmează: Dra O. Iscu din anul II, clasa d-nei Voileanu, a cântat la pian „Mai, lieber Mai..." şi „Matrosenlied" de Schumann, cu multă pricepere şi cu o technică care merită toată atenţia. Dra Paraschivescu a executat nu mai puţin bine „Momentul muzical nr. 3," în fa minor, de Schubert. D-sa a trecut cu uşurinţă peste cele mai grele părţi ale piesei. Dra A. Ducu a cântat cu o voce suplă „de ce nu mi vii" şi „Ştii tu mândră" de G. Dima. „Mioriţa", în versiunea lui Alexandri, a fost declamată ireproşabil de d-ra Crăciunescu, din clasa d-lui Stănescu-Papa. D-l Nachmanovici a executat la vioară „Romanţa în fa major' de iar Beethoven, dra Munthiu a cântat la pian „Sonata în do major" (op 2) de acelaş, ambii fiind călduros aplaudaţi. Dra V. Iuga a cântat o parte din „Sonata în la minor" (op 153) a lui Schubert, în mod destul de corect. Dra M. Agh a cântat Aria Mimi din „Bohema" lui Puccini cu o voce sigură şi armonioasă. D-l D. Angelis ne-a prezentat în persoana d-lui E. Lazăr — care a cântat *Andante* din „Concertino" de Klengelnn, un viitor virtuos. D-l I. Cifrea a declamat balada „Groza" de Alexandri. D-ra Tuzenko a executat cu simţire „Libestraum 3" de Liszt. D l I. Şerban, prin andantele din „Concertul" în minor" al lui „Mendelsohn, a dovedit reale calităţi.

In general, producţia Conservatorului a fost un bun prilej pentru a se vădi încă odată munca serioasă ce se depune în această instituţie atât din partea profesorilor cât şi din partea elevilor, lucru pentru care se cuvine toată lauda noastră.

Manifestaţia studenţească de aseară

Teatrul Naţional din Cluj, a avut ca oaspeţi ieri, pe trei artişti neîntrecuţi ai scenei române, dna Agatha Bârsescu, dl Ion Manolescu şi dl Petre Sturza.

Studenţimea, după reprezentaţie, a manifestat călduros pentru aceşti trei mari artişti ai noştri, după care, s'a îndreptat spre Piaţa Unirei, cântând cântece naţionale. In faţa Cercului Militar, un cordon de soldaţi şi poliţişti călări a oprit mersul convoiului, cu care ocazie s'au iscat mai multe incidente între studenţi şi forţa armată. Pe la orele 2 noaptea, liniştea a fost restabilită şi studenţii complect împrăştiaţi.

Cu ocazia acestei manifestaţii au fost opriţi în trecerea lor spre casă şi mulţi vizitatori paşnici ai teatrului, întrucât organele poliţieneşti, au manifestat un exces de zel nepermis. Cu toate că suntem în contra oricăror manifestaţii zgomotoase şi turburări de ordine, nu putem să nu cerem ca să se procedeze cu mai mult tact, înlăturându se brutalităţile. Astfel, studentul Cogan, a fost atât de rău lovit, încât astăzi a trebuit să fie internat în clinică. Artiştii Manolescu şi Mihăilescu-Brăila au fost bruscaţi, ca şi redactorul nostru care şi făcea serviciul. Cerem deci cu toată insistenţa ca cetăţenii să fie scutiţi pe viitor de astfel de excese de zel, cu desăvârşire regretabile.

Din cauza edificării
Eugen Szabó
îşi mută magazinul de mode în edificiul provizoriu în faţa Primăriei
Str. Regina Maria

Se atrage atenţiunea On. public asupra preţurilor favorabile de mai jos:

1 metru Carton . .	26 L
1 metru şifon spălat	33 „
1 metru delain de spălat, calitete de tot bună . . .	37 „
Crepoane p. haine de casă, cu modele	39 „
Crepp neted, în toate colorile . . .	37 „
Stofă de lână curată, de 140 cm. lăţime	175 „
Stofă pentru costume bărbăteşti, lăţimea 140 cm.	195 „
Stofe engleze, lăţime de 140 cm. . .	370 „
Stofe covercot p. paltoane şi haine	330 „

Asortiment foarte mare în ultimele noutăţi de stofe engleze pentru paltoane şi costume, mătăsuri pânze de in, garnituri pentru masă, precum şi alte specialităţi de modă, neînşirate aici.

Telefon interurb.:
479.
3069

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Problemele noastre agricole

MOTOCULTURA

Nouile progrese ale agriculturei — Cari sunt avantagiile motoculturei — Importanța tractoarelor în cultivarea pământului — Care trebue să se cultive pământul în țara noastră

Ultimele statistice ne arată o mică ascenztune a producției agricole de după războiu, scăzută cu un procent considerabil față de recoltele agricole antibelice a României de eri, care își acoperia nevoile consumului intern și dădea anual o cantitate de aproape 250.000 vagoane cereale exportului. Reforma agrară a creat o nouă pătură de plugari cu pământ, însă fără cele necesare pentru mucirea acestuia, în mod sistematic technico-agricol. Războiul mondial a revoluționat agricultura, întrucât a intensificat munca câmpului prin mașini agricole, trebuind să se înlocuiască brațele care erau necesare pe câmpurile de luptă.

Incercările din timpul războiului au dat roadele dorite, desvoltându-se un nou sistem agricol, care are la bază folosirea diferitelor mașini agricole la muncirea și exploatarea pământului. Practicat azi în toate statele cu agricultură desvoltată, — acest sistem are avantagiul de a elimina pe cât se poate omul și animalul dela lucrările agricole, înlocuindu-i cu mașini cari lucrează mai mult și mai eftin și asigură și un rod mai bogat.

Refacerea valutară a țării noastre depinde în primul rând de exportul cerealelor. Pentru a ajunge în situația de a putea da din nou exportului cantități mari de grâne, este necesar să reorganizăm agricultura noastră, punând-o pe baza modernă a întrebuințării mașinilor la toată lucrările agricole. Sistemul primitiv de a munci pământul cu omul și animalul trebuie eliminat și introdus sistemul technico-agricol, practicat în toate țările cu agricultură modernă.

Nu vreau să zic că la noi nu sunt întrebuințate și acum mașini. Ceiace accentuez, este faptul că aceste mașini, batoze, motoare de abur și benzină, stabile și pe roți, pluguri, și altele, sunt de o construcție greoaie, le lipsește mișcarea iute și ușoară, lucrul sistematic și practic. Agricultura modernă cere mașini perfecte, mișcate cu ușurință, cu consumație redusă, prestațiune multiplă și, lucrul cel mai important, eftine.

O astfel de mașină este tractorul. In sistemul agricol modern, motocultura are rolul cel mai important, căci cu cât mai redus este costul aratului, cu atât mai ieftine vor fi grânele. Tractorul este acea mașină care ară mai ieftin decât animalele, și care pe lângă calitatea aceasta primordială, mai are și calitatea de a fi întrebuințabil și la alte lucrări în gospodăria agricolă.

Cu ocaziunea demonstrațiilor de tractoare ținute la Codlea, Mănăștur și Turnișor în anul trecut, am avut posibilitatea de a măi convinge asupra avantagiilor celui mai bun tractor din lume, „*Fordson*“, care a ținut recordul tuturor tractoarelor dela concurs. Această mașină universală, se pune în funcțiune întrebuințându-se petrol 0 818 sau benzină 0.720; consumația depinde deci dela felul combustibilului — lichid întrebuințat. — Având un motor de 32 HP efectiv, tractorul poate fi folosit la arat (5—7 iughere pe zi), la treerat, când mână batoze peste 1200 milimetri), la secerat, grapat, săpat, la mânarea de mori (două pietre de 32 țoli) și în fine, poate fi folosit pe liniile Decauville ca locomobil, sau pentru tracțiune ca locomotivă, când trage după el aproape 12.000 kg.

*

Pentru toate aceste lucrări, tractorul nu necesită nici o schimbare, afară de cazul când se folosește la tragerea de poveri, fiind montat atunci cu roți de gumă, cari înlocuesc pe cele dințate folosite la arat. Ceeace interesează, este *costul muncilor executate cu tractorul în special, — precum și cantitatea.*

Calculul de mai jos, făcut pe baza de 32 cai sau boi, căci atâtea puteri are motorul „Fordson“, poate edifica mai bine cetitorul asupra celor scrise despre această mașină universală, așa de importantă pentru agricultura noastră indigenă, și pentru motocultură în special.

Cât ară tractorul Fordson la zi:

La afunziunea de 8 până 10 cm. ară 8—10 jug. cat.
„ „ „ 10 „ 16 „ „ 7—9 „ „
„ „ „ 16 „ 20 „ „ 5—7 „ „
„ „ dela 20 cm, în sus „ 4—5 „ „

Cantitatea pământului arat depinde însă de felul lui. Pentru edificare asupra costului de arat a unui jugăr cu tractorul servește calculul următor, care se înțelege pe baza de 32 cai puteri, forța efectivă a lui „*Fordson*“.

1 cal, soiu mare consumă la arat pe zi, în 10 ore de lucru:

1 cal consumă cca 10 kg. ovăz á 1·5 Lei = 50 × 32 cai = 1600 Lei
1 cal consumă cca 20 kg. fân á 1·5 Lei = 30 × 32 cai — 960 „
total 2560 Lei

32 cai împărțiți în 8 garnituri a câte
4 cai pentru fiecare garnitură 1 om, deci
la 8 garnituri 8 oameni cu plata pe zi de 65 Lei — 520 Lei
total general 3080 Lei

Prestațiunea 1 cal la 10 ore de lucru pe zi este 0.70 jug. cat., la 32 cai × 0.70 = 5.6 **jug. cat.** Din ce urmează:

32 cai costă 3080 Lei
Prestațiunea a 32 cai este 5.6 j. cat. = **550 Lei jugărul.**

Costul 1 jugăr arat cu tractor, folosinduse petrolul este:
La afunzimea de 18 cm. în 10 ore de lucru 6—7 jug. cat.

La 1 jug. cat. la 18 cm. afunzime trebuie cca 14 kg. petrol á 5 Lei lit.		70 Lei
„ 1 „ „ „ 18 „ „ „ „ „ 0·5 „ uleiu		10 „
„ 1 „ „ „ 18 „ „ „ plată 1 om.		20 „
„ 1 „ „ „ 18 „ „ „ diferite alte cheltueli		10 „
	total	110 Lei

Costul 1 jug. cat. arat cu tractorul, folosindu-se benzină:
La afunzime de 18 cm. în 10 ore de lucru 6—7 jug. cat.

La 1 jug. cat. la 18 cm. afunzime 14 kg. benzină á 10 =	140 Lei
La 1 jug. cat. la 18 cm. afunzime 0.5 kg. uleiu	10 Lei
La 1 jug. cat. la 18 cm. plată 1 om.	20 Lei
La 1 jug. cat. la 18 cm. diferite cheltuieli	10 Lei
total	180 Lei

Ambele calcule referitoare la tractor în cifre de maximum — ne demonstrează rentabilitatea acestei mașini universale, care a început a fi folosită și de agricultura noastră, în mare parte însă numai de fosta mare proprietate, care a recunoscut importanța motoculturei. Scopul meu este de a atrage și atențiunea plugarului țăran asupra acest nou sistem de lucrare a pământului, căci prin el se reduc simțitor toate cheltuielile, grânele devenind mai eftine. Indrumătorii agriculturei indigene trebuiesc să sprijine acțiunea reorganizării agriculturei noastre, atragând atențiunea plugărimei asupra defectelor actualului sistem aplicat, inițiând-o la o muncă mai pozitivă și mai aducătoare de roade. Țărănimea trebuie edificată asupra faptului că ea nu va putea concura cu acei agricultori cari lucrează pe baza sistemului technico-agricol — și cari — oricând pot suboferta prețurile.

Dela atențiunea care se va da motoculturei — adică dela introducerea tractoarelor și a celorlalte mașini, va depinde starea agricolă a țării precum și a plugărimei românești.

Raco.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

Ministerul Sanătății și Ocrotirilor Sociale, Direcțiunea Regională XI Sanitară Cluj. Serviciul Technic.

Publicațiune de licitație.

Se aduce la cunoștința generală că în 25 Martie 1924 oara 11 a. m. la Serviciul Technic din strada Memorandului No. 1 se va ține licitație publică pentru darea în întreprindere a lucrărilor de renovare a cazanelor dela spitalul din Turda.

Ofertele se pot înainta până în 25 Martie a. c. împreună cu garanția de 4% în efecte de stat.

Informațiuni mai detailate se pot primi la Serviciul Technic.

Dir. Reg. XI San.: **Dr. Titu Ionescu.** 3391 Delegat cu Serv. Tech. **Ing. Ivașcu.**

BURSA

Martie 17.

Leul la Zürich . . . 3·05
Leul la Paris . . . 11·75

Cursul la Cluj

1 franc elvețian — —	Lei	32·90
1 franc francez — —	„	9·20
1 dolar — — — —	„	189½
1 liră sterlină — — —	„	8.16
1 liră italiană — — —	„	8·15
1 coroane cehă — —	„	5·48
1 Leu = coroane austriace	„	374
1 Leu = coroane ungare	„	460
1 dinar — — — —	„	—·—

Zürich

București — — — — —	3·05
New-York — — — — —	578¾
Londra — — — — —	24.78½
Paris — — — — —	2725
Milano — — — — —	24.70
Praga — — — — —	16·68¾
Belgrad — — — — —	712½
Viena — — — — —	81¼
Budapesta — — — —	83½
Varșovia — — — — —	—·—

PIAȚA

Afacerile comerciale continuă să fie reduse, pe motivul lipsei de bani. Piața Clujului este inundată cu mărfuri de tot felul.

Ofertele străine devin din zi în zi mai favorabile în ceea ce privește condițiunile de plată, din care rezultă că cererea nu este prea mare nici peste hotarele noastre. Aceste oferte indică și un semn de încredere al comerțului extern. Piața cerealelor este cea din ajun. Compartimentul vitelor a fost ceva mai animat, exportându-se vite în Cechoslovacia și Austria.

Piața alimentelor este normală.

Efecte

Fiind eri Duminică, bursa lipsește. Cea din ajun a continuat să fie animată, încheindu-se numeroase transacții cu cursuri mai urcate. Astfel au încheiat: „Astra română“ 12.600, „Steaua Română“ 4300, „Concordia“ în creștere cu 100 puncte la cursul de 4625, „Petrol Block“ optate 1140, „Rom. belg. de Petrol“ 860.

Și valorile bancare au înregistrat o urcare de câteva puncte.

Imbunătatirea valutei noastre

Păreri din cercurile financiare și economice din Ardeal

Diferitele știri alarmante lansate de presa opozițională și atmosfera de nemulțumire pe care această presă ține morțiș s'o creeze în Ardeal, cu privire la situația economică și financiară de aici, sunt desmințite zi de zi de factorii răspunzători ai cercurilor financiare și economice.

Dacă situația economică în general nu este în adevăr strălucită, în cercurile economice și financiare domnește totuși un vădit optimism.

Spicuim astăzi câteva din părerile pe care le-am cules din aceste cercuri.

*

Bilanțurile tuturor băncilor din Ardeal, — ni se spune — încheiate la sfârșitul acestui an, sunt un indiciu puternic, că cu toată criza de numerar, aceste instituții au făcut operațiuni serioase. Față de anii trecuți, toate instituțiile bancare au dat însemnate excedente, marcându-se un progres care nu mai are nevoe de nici o altă demonstrațiune.

*

Imbunătățirea valutei noastre, este iarăși socotită în cercurile financiare și economice, ca un lucru care până în toamnă se va face bine simțit. Ni se afirmă cu toată încredințarea, că până la toamnă leul nostru va cota la Zürich cinci centime.

Creșterea valutei va evolua treptat, astfel că nu va produce nici o sdruncinare comerțului sau industriei.

*

Asupra motivelor care îndreptățesc urcarea leului, în cercurile economice și financiare din Ardeal sa dau următoarele explicațiuni:

Odată cu desghețul, exportul nostru va lua o mare extindere.

Producțiunea se mărește din zi în zi. Situația agricolă a țărei este în plin progres. Datoriile în străinătate au fost consolidate.

*

Din punct de vedere politic, legislațiile înfăptuite de actualul guvern, au o contribuție din cele mai importante. De o însemnătate deosebită este certitudinea legislațiilor care s'au shimbat față de concepția trecutului.

*

Se recunoaște mai ales meritul actualului guvern, care a venit cu un program economic și financiar bine precizat. Echilibrarea bugetului nostru, grație căruia statul se susține prin propriile lui puteri, ne dă cel mai mare credit în streinătate.

*

Tot atât de apreciată este în cercurile financiare și economice din Ardeal, politica de deflațiune pe care a urmărit-o cu stăruință actualul guvern.

Imbunătățirea valutei noastre este socotită, în aceste cercuri, în strânsă legătură cu această politică fericită, ale cărei roade se resimt destul de mult.

INFORMAȚII

EXTERNE

Ungaria

— **Târgul de mostre din Budapesta.** In luna Iunie se va deschide la Budapesta un târg de mostre. Vor expune toate industriile. Se vor acorda inlesniri pe calea ferată precum și pentru viza pașapoartelor.

America

— **Urcarea prețului la aramă.** In urma reducerei producției de aramă în mina din Anaconda la 4500 tone lunar, prețul aramei este în urcare și va deveni și mai urcat peste câteva luni de zile.

Germania

— **Retragerea bancnotelor de 5 bilioane.** Ministerul de finanțe al Reichului a decis retragerea bancnotelor de 5 bilioane, până la 5 Aprilie 1924.

Polonia

— **Situația Băncii Poloneze de emisiune.** La 29 Februarie banca poloneză de emisiune a avut o rezervă de devize de 16,153.457 08 dolari.

S. A. „FERARIA" PFNTRU DESFACEREA PRODUSELOR INDUST., CLUJ

cu onoare invită pe domnii acţionari ai intreprinderi, să se intruneascâ in a

II-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea la 26 Martie 1924, orele 10 a. m. in localul interprinderei din Cal. Victoriei 29 cu următoarea

Ordine de zi:

1. Dechiderea Adunării, raportul Consuliului de Administraţie şi al Comitetului de Cenzori.
2. Inaintarea socotelilor finale: Contul Bilanţ şi Profit & Perdere.
3. Aducerea hotărârii asupra distribuirii beneficiului şi darea absolvării Consiliului de Administraţie şi Comitetului de Cenzori.
4. Alte propuneri eventuale.

Se atrage atenţia domnilor acţionari asupra următorului articol din Statute: Art. 10. „La Adunare Generală pot lua parte cu drept de vot numai acei acţionari cari au depus acţiile lor cu cel puţin 5 zile inainte de Adunarea Generală la locurile iudicate . . " şi anume: la casieria interprinderei sau la Banca Centrală pentru industrie şi Comerţ s. p. a. Cluj.

Contul bilanţ

Active		Pasive	
Cassa	Lei 67.582·53	Capital	Lei 2,000.000·—
Efecte de primit	„ 206.302·90	Fond de rezervă	„ 120.933·87
Mobilier	„ 100.000·—	Fond pt. pretens. dubioase	„ 210.077·51
Conturi Curente	„ 24,646.310·56	Efecte de plată	„ 6,500.000·—
Diverşi debitori	„ 15.592·25	Conturi Curente	„ 15,898.696·12
Transitoare	„ 98.374·06	Transitoare	„ 58.542·85
		Profit net	„ 345.911·95
	Lei 25,134.162·30		Lei 25,134.162·30

Contul profit şi pierdere

Pierdere		Profit	
Spese generale, taxe, porto, impozit	Lei 830.708·07	Proviziuni şi comisioane	Lei 4,174.569·12
Salare şi adausururi	„ 369.503·—		
Interese şi comis	„ 2,583.718·10		
Augumentarea fond. pretens. dubioase amortizări	„ 44.728·—		
Profiţ net	„ 345.911·95		
	Lei 4,174.569·12		Lei 4,174.569·12

Cluj, la 31 Decembrie 1923.

Pentru Contabilitate:
ss. *Eugen Besa* s. director.

Membrii Consiliului de Administraţie:
ss. *Ionel Comşa*, preşedinte. ss. *Virgil V. Bontescu*, ss. *Virgil Dessila*, ss. *dr. Octavian Sglimbea*, ss. *dr. Alexandru Dragomir*, ss. *Izsó Diamant*, ss. *dr. Mózes Farkas*.

Verificat de noi şi allat in deplină consonanţă cu registrele:
Membrii Comitetului de Censori,
ss. *dr. Augustin Venter*, ss. *Virgil Comşa*, ss. *Coriolan Dămăcuş*, ss. *Ion Babeş*, ss. *Ion Albon*.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
in suma de 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoa e recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

DEGANIN DEGANIN DEGANIN DEGANIN

Cel mai bun praf. pentru distrugerea gândacilor!
Comenzi se primesc pe adresa:
F. A. DEGAN
(Căsuta postala No, 14.) Cluj

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Prospect de Emisiune

Creditul Rural

Bucureşti, Strada Colţei No. 27.

Consiliul de Administraţie al Creditului funciar rural, transformat conform nouei legi şi statutelor sale, a hotărât să facă o *emisiune de acţiuni in valoare de Lei: 100.000.000 în 200.000 acţiuni nominative a 500 lei fiecare.*

Subscrierea va fi deschisă la *sediul Creditului rural Bucureşti, Strada Colţei No. 27, şi la toate sucursalele şi agenţiile Băncei Naţionale din judeţe, de la 25 Martie până la 10 Aprile a. c.*

Se va cere ca prim vărsământ la subscriere câte 100 lei de fiecare acţiune de 500 lei şi 20 lei pentru cheltuelile de emisiune, timbre şi taxa Statului.

Vărsămintele ulterioare vor fi hotărâte de Consiliul de Administraţie al Societăţii. Ele nu vor avea însă loc înainte de realizarea recoltei anului 1924.

Sunt admişi să subscrie toţi cei *ce au o proprietate rurală precum şi Societăţile şi Asociatiunile agricole*; mai sunt admişi să subscrie şi acei cari nu mai sunt proprietari rurali, însă al căror capital social se află reţinut şi azi la Societate.

Creditul rural dispune de un prim capitul, compus din numerar, diferite efecte şi imobile; care se poate evalua astăzi la una sută milioane lei.

El va face operatiuni de împrumut pe gaj şi de bancă numai cu acţionarii săi.

3378 **Consiliul de Administraţie.**

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1038 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Miercuri 19 Martie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultu și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 2721

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 40 L
PE 1 AN pentru autorități . . 480 L

Vizita Suveranilor in strainatate și grija partidului național

In ultima ședință a Camerei, dl Sever Dan, grijuliu ca totdeauna, față de prestigiul țărei și al Coroanei, a făcut întrebare guvernului pentru ce Suveranii au renunțat de a mai vizita Italia. Și fiindcă secretarul general al partidului național se crede un mare om politic și, în acelaș timp, un mare patriot, d-sa a pus în legătură renunțarea Suveranilor de a vizita Italia cu chestiunea bonurilor noastre de tezaur din aceastã țară, nerezolvată încă din cauze independente de voința noastră.

Chestiunea astfel pusă a produs senzație și trebue să recunoaștem că, dacă dl Sever Dan a urmărit acest rezultat prin interpelarea d-sale dela Cameră, de rândul acesta a reușit deplin. Ne întrebăm însă, ce folos poate avea țara de pe urmă întrebărei dlui Sever Dan? Admițând că în adevăr ceea ce scriu unele ziare este așa cum se scrie, cu ce servia dl Sever Dan demnitatea Coroanei făcându-se ecoul unor afirmațiuni cu vădită tendință de vrăjmășie, — și aceasta tocmai în Parlamentul român? Știm, de exemplu, că în Italia, o anumită categorie de interesați, duce de multă vreme o aprigă campanie împotriva noastră. Mai știm că această campanie este alimentată de o minoritate italiană cu totul neînsemnată, care n'a consimțit să accepte formula noastră pentru consolidarea bonurilor noastre de tezaur, deoarece ea le răpia orice posibilitate de speculă cu creanțele noastre.

Dar, putem noi admite că ceea ce se face de către câțiva cămătari italieni împotriva României, este în asentimentul maselor populare italienești, de cari ne leagă atâtea sentimente durabile? Ar fi să aducem Italiei o ofensă nemeritată dacă am crede, măcar o singură clipă, acest lucru despre ea.

Iată de ce credem că întrebarea dlui Sever Dan a fost cel puțin deplasată. In adevăr, d-l Sever Dan, ca mare om politic și ca mare patriot, trebuia să înțeleagă că este nedemn pentru noi a face o corelație din renunțarea Suveranilor de a vizita Italia și chestiunea nerezolvată a bonurilor de tezaur.

Răspunsul d-lui Duca, ministru de externe al României, la această întrebare a d-lui Sever Dan, este o lecțiune pe care desigur d. Sever Dan și partidul național nu o vor înțelege.

D. Sever Dan a voit să pună guvernul într'o situație dificilă și a nemerit-o prost.

Nu numai că guvernul nu s'a clătinat sub întrebarea d-lui Sever Dan, dar această întrebare i a dat prilej să dovedească încă odată în ce strânsă concordanță se află cu sentimentele țărei. Căci în fața intenției perfide de a scobori prestigiul Coroanei la mărunte chestiuni cămătărești, stă desaprobarea unanimă a poporului românesc.

Dacă d. Sever Dan a voit să impresioneze, a isbutit. Să știe însă că impresiunea nu este deloc favorabilă partidului național.

Mișcarea separatistă reînvie în Palatinat

Roma. — Colonia. — In Palatinat s'a constituit un nou partid politic sub denumirea de partid al lucrătorilor renani, cu scop de a relua sub altă formă, mișcarea separatistă din Palatinat.

Reorganizarea halelor din Cluj

Incă de multă vreme se resimte în orașul nostru necesitatea înființării de noui hale pentru desfacerea produselor alimentare zilnice, întrucât actualele hale, pe lângă că nu corespund cerințelor sanitare, lasă mult de dorit și din punct de vedere al nevoilor locale ale populației.

S'a căutat să se găsească diferite modalități pentru ca această imperioasă necesitate a Clujului să fie rezolvită în mod cât se poate de fericit, și nu de multă vreme Consiliul orășănesc a luat în discuție această chestiune. S'au prezintat însă piedici materiale, care cu greu puteau să fie înlăturate, așa că această arzătoare chestiune nu putea să fie rezolvită decât cu mari greutăți.

Aflăm însă că o mare societate *„Compagnie francaise des Halles & Marches Europeenes"*, care actualmente tratează pentru o reușită reorganizare a halelor din București, a făcut o ofertă Primăriei Cluj pentru a deschide noui hale cere să corespundă atât nevoilor locale a populației cât și cerințelor sanitare.

Condițiunile în care această societate se oferă să edifice noui hale, sunt după un sistem de cesionare pe un termen anumit, în cari timp, toate veniturile ar fi încasate de societate, după care halele ar rămâne proprietatea Orașului.

Așteptăm hotărârea consiliului comunal în această urgentă necesitate pentru orașul nostru.

Imprumutul Italiei pentru Polonia

— Caracterul lui —

Roma, 18. — Ministrul polon Zaleski, interviewat de corespondentul ziarului „Impero" asupra împrumutului italian acordat Poloniei, relevă raporturile de amiciție dintre Italia și Polonia și arată că acest împrumut este esențial economic.

Loteria Presei române din Ardeal

Poate pentru nici una din activitățile sociale, vremurile de după războiu nu sunt mai pline de greutăți ca pentru gazetărie. Și totuși, niciodată n'au fost mai mari răspunderile scrisului cotidian, niciodată rostul presei n'a fost mai de mare utilitate ea astăzi, niciodată ziarul n'a însemnat mai mult ca acum un mijloc de exprimare a nedreptăților și a nevoilor, niciodată nu s'a cerut presei mai imperios ca astăzi să aducă în mijlocul unei societăți zdruncinate și dezorientate cuvântul de îndrumare și de liniștire.

La noi, unde toate sunt la început, rostul presei apare mai important ca oriunde, dar și mai greu de realizat. Și dacă de bine de rău, presa din vechiul regat își are organizate pozițiile ei de luptă, în Ardeal presa românească se găsește acum la înfiripareа ei, strânsă de atâtea nevoi și greutăți, încât fără un sprijin stăruitor și efectiv din partea publicului ca și din partea statului, ea și-ar vedea primejduită chemarea pe care trebuie s'o împlinească.

Presa o fac gazetarii. Și câte sunt greutățile, și morale și materiale, cari ne stau în drum, este de prisos să le mărturisim. Strânși într'o asociație al cărei scop este să înlesnească institutiei presei îndeplinirea menirii sale, ziariștii români din Ardeal duc aci o eroică luptă pentru a creia presei condițiuni prielnice de dezvoltare. Acesta este rolul Sindicatului nostru. Activitatea lui dela înființare și până astăzi a însemnat o necurmată sforțare pentru a întări presa din Ardeal.

Intre realizările pe cari și le a propus, Sindicatul a socotit că una dintre cele mai grabnice este să ridice în Clujul eliberat un Cămin al Presei. Dar un cămin nu poate fi ridicat numai cu bunăvoință, cu entusiasm sau cu credință. Trebuesc și bani. Intre alte mijloace socotite eficace în scopul strângerii fondurilor necesare clădirii căminului, Sindicatul s'a oprit la organizarea unei loterii. Ministerul de interne, apreciind scopul, a dat aprobarea sa loteriei presei.

Am instituit premii în valoare de 500.000 lei, repartizându-le astfel încât să ofere cât mai multe posibilități de câștig pentru toți câți vor înțelege să cumpere bilete.

Loteria aceasta înseamnă pentru noi putința de a ridica Căminul Presei. Fiecare bilet cumpărat va fi prin urmare o contribuție benevolă care vine să ne ajute în opera de fortificare a ziaristicei române din Ardeal. Publicul care a dovedit în atâtea rânduri interesul și dragostea pe cari le poartă presei, va avea încă odată prilejul să ne arate că între noi cari scriem și între cei cari citesc slova noastră, este o legătură trainică, țesută printr'un zilnic contact intelectual și sufletesc.

Comercializarea intreprinderilor Statului

Importantele declarațiuni ale Dlui Ministru Tancred Constantinescu

In curând va veni în discuția generală a Parlamentului proectul de comercializare a întreprinderilor Statului, care a fost depus acum câteva zile în secțiunile Camerei.

Se știe că din motive pur demagogice, opoziția a adoptat față de însuși principiul acestui proect o atitudine dușmănoasă, care până acum s'a manifestat prin o campanie de presă ce caută să creieze o atmosteră defavorabilă în jurul lui.

In loc să discute valoarea acestui sistem și garanțiile ce el le oferă pentru o cât mai temeinică și mai rodnică valorificare a întreprinderilor comercializate de stat, opoziția nu face altceva decât acuză pe nedrept guvernul că ar urmări robia economică a țărei.

Importantele declarațiuni făcute de dl ministru Trancred Constantinescu vin, la timp să spulbere campania de calomnii ce are la bază tema unei acaparări închipuite și să lămurească principiile bune pe care se sprijină comercializarea întreprinderilor Statului.

Nevoia acestei legi. Subscripția publică a acțiunilor

Legea comercializării întreprinderilor Statului se impune în primul rând, fiindcă starea actuală a întreprinderilor Statului e dezolantă. Bunurile Statului, în lipsa unor norme de exploatare rațională, sunt speculate în condițiuni foarte puțin rentabile și fără nici o îngrijire în ceia ce privește conservarea lor.

La aceste considerațiuni trebuie să se adauge nevoia pe care o are România întregită de a-și creia noi întreprinderi indispensabile pentru apărarea națională și pe cari statul are tot interesul să le proteguiască.

Legea prevede participarea capitalului particular la întreprinderile comercializate, prin subscripții publice, iar acționarii sunt aleși de către un consiliu format din: primul președinte al Curței de Casație, guvernatorul Băncii Naționale și președintele Consiliului superior de control al întreprinderilor comercializate de stat.

Deși subscripția va fi publică, presa opoziției s'a grăbit să afirme că la repartizarea acțiunilor subscrise, deci în alegerea acționarilor, se vor proteja partizanii guvernului. Fără îndoială că a admite acest lucru, însemnează a falsifica adevărul și a aduce o ofensă gravă celor mai înalți funcționari ai Statului.

Stabilirea aportului Statului. Dreptul de control

Stabilirea aportului adus de Stat față de cel particular în întreprinderea comercializată, va fi dată în sarcina Consiliului superior de control *format de persoane în afară de partide*, din un deputat și un senator aleși de Parlament și din experții necesari. Participarea reprezentanților Parlamentului e absolut necesară, pentrucă în cazul când evaluarea ar fi nefavorabilă Statului și favorabilă particularilor, să poată fi sesizat Parlamentul.

Dar la această garanție se adaugă însuși controlul direct al opiniei publice, deoarece legea prevede că evaluările trebuesc publicate în „Monitorul Oficial" înainte de a fi supuse consiliului de Miniștri și înainte de a servi pentru constituirea vre-unei întreprinderi.

Dreptul de control al Parlamentului nu e nici decum știrbit, iar în privința administrației, toate întreprinderile vor urma normele și prevederile codului de comerț, privitoare la societățile anonime.

Exploatarea bunurilor comercializate

Cât privește exploatarea bunurilor comercializate, ea se va face conform cu dispozițiile legilor speciale în vigoare și în loturi cât se poate de restrânse.

Se prevede o preferință de participare a cooperativelor sătești și orășenești și se specifică, pentru întâia oară la noi, participarea la beneficii de 15 la sută a funcționarilor și lucrătorilor.

Județele, comunele și orice alte întreprinderi controlate de stat pot să și administreze singure bunurile lor, după normele aceleași lege, deasemeni Căile ferate, Poșta și Regia, pe baza de legi speciale.

Lămuririle date de d-l ministru Tancred Constantinescu nu mai lasă nici o îndoială asupra necesității acestei legi, care nu va sta decât în serviciul țărei, și ele dovedesc odată pentru totdeauna cât de neserioasă și de demagică este campania pornită pe această chestiune împotriva guvernului de către presa opoziției.

Senatul francez a votat ratificarea convenției alipirei Basarabiei

După o telegramă sosită din Paris, Senatul francez și-a dat și el votul său pentru a recunoaște unirea pe veci a Basarabiei cu patria mumă.

Sora noastră latină, ca în totdeauna la răspântiile istoriei noastre, își spune cuvântul său răspicat și fără să țină seama de avertismentele și amenințările dușmanilor noștri.

Atitudinea loială a guvernului francez și a oamenilor de stat însemnați ai Franței trebue făcută cunoscută cât mai mult, mai ales aici în Ardeal, unde nici cultura franceză, nici legăturile ce au existat și există între Franța și țara noastră, nu se cunosc în de-ajuns.

Un post de telefonie fără fir
la Cluj

Operele muzicale cântate pe marile scene din Apus vor putea fi ascultate în aceiaş timp atât la Cluj cât şi în toate centrele mari ale Ardealului — Opera din Cluj va fi ascultată în toate centrele mari ale Europei — S'a format o societate care şi-a luat sarcina să realizeze acest proiect —

De curând, din iniţiativa dlui inginer Maksai, s'au pus în Cluj bazele unei societăţi formate din 15 persoane dintre care citâm pe dnii: prof. univ. V. Dimitriu, prof. Aug. Maior, Emil Petrini, Evian, directorul „Băncei Generale, Negruţiu, preşed. Camerei de comerţ, Ing. Hossu, direct. CFR. pentru înfiinţarea la Cluj a unui post de telefonie fără fir care să poată recepţiona operele muzicale ce se reprezintă pe scenele teatrelor din Apus şi să poată transmite acestor teatre operele muzicale ce se vor reprezenta la noi.

In proectele acestei societăţi se precizează că se vor instala asemenea posturi de telefonie fără fir în 15—20 centre mai mari ale Ardealului şi chiar ale Vechiului Regat.

Această societate a cerut Ministerului de comunicaţii ca, urmând exemplul străinătăţei, să-i concesioneze aparatele de telefonie fără fir necesare scopului de mai sus.

In principiu, ministerul de comunicaţii a primit, şi a cerut dlui inginer Maksai lămuriri relative la legiferarea acestor audiţii în ţările străine, precum şi un proect de legiferare potrivit împrejurărilor dela noi.

Aceste lămuriri au fost înaintate Ministerului care a promis tot sprijinul. Conducătorii acestei admirabile iniţiative, speră că în curând vor începe chiar lucrările de instalare a aparatelor.

Dl Inginer Maksai, care a făcut îndelungate călătorii în străinătate şi care are strânse legături cu numeroşi concesionari de telefonie fără fir din Franţa, Germania, Anglia şi Italia, a şi intrat în legături cu aceştia şi actualmente este chiar pe cale de a încheia convenţiile necesare pentru transmiterea şi recepţionarea audiţiilor muzicale. In acelaş timp dsa continuă tratative cu directorii diferitelor teatre din străinătate.

Se vor comanda 25 de aparate cari vor fi distribuite în diferite centre mai mari din ţară.

Cu chipul acesta, la teatrul din Cluj se vor putea asculta operile muzicale ce se vor cânta la: Paris, Londra, Berlin, Milano, Roma, Praga şi Viena.

In acelaş timp şi în toate aceste oraşe se vor putea transmite toate operile ce vor fi reprezentate pe scena teatrului din Cluj.

Vom ţine în curent pe cititorii noştri cu tot ce această societate va mai realiza în vederea lăudabilului scop urmărit de ea.

Mica Înţelegere şi Ungaria

Aderând la împrumutul ungar, România ca şi celelalte ţări ale Micei Înţelegeri, îşi dovedesc bunăvoinţa lor faţă de Ungaria

Zilele trecute, dl N. Titulescu, ministrul României la Londra şi delegat al ţării în Soc. Naţiunilor, a semnat la Geneva protocoalele cu privire la împrumutul Ungariei, dând astfel aprobarea statului nostru.

Se ştie că guvernul Bethlen a solicitat Ligei Naţiunilor un împrumut pentru refacerea financiară şi economică a Ungariei.

Comitetul Ligei Naţiunilor, examinând cererea guvernului ungar şi motivele invocate, a primit să negocieze un împrumut pentru Ungaria, cu condiţiunea ca ţările Micei Înţelegeri să adere.

Este lesne de înţeles de ce Liga Naţiunilor a pus Ungariei această condiţiune. In adevăr, cele trei state care alcătuesc grupul Micei Înţelegeri au tot interesul să vadă Ungaria revenind la o vieaţă normală. Ele s'au dovedit gata să sprijine Ungaria în acţiunea ei de refacere. Dar ele ştiu, că dacă situaţiunea financiară şi economică a Ungariei este astăzi atât de critică, faptul se datoreşte politicei revanşarde a regimului care stăpâneşte Ungaria. Cheltueli de propagandă, cheltueli cu acţiunea iredentă în vechile teritorii ungureşti, cheltueli cu întreţinerea bandelor neregulate ale lui Hejas şi a unităţilor de trupă pe cari trebuia să le desfiinţeze potrivit clauzelor tratatelor de pace, cheltueli cu înarmări ascunse, etc, toate acestea au secătuit resursele financiare ale statului ungar şi au determinat scăderea catastrofală a coroanei maghiare.

Se pare că în pragul falimentului, guvernul Bethlen şi-a dat seama de primejdia ruinei şi, renunţând la politica de până acum, înţelege ca faţă de vecini să adopte o atitudine mai amicală, dând garanţii efective că va respecta tratatele de pace, iar înăuntru să lucreze serios pentru refacerea Ungariei.

Guvernele Micei Înţelegeri, cele mai directe interesate în chestiunea împrumutului ungar, dorind să arate opiniei publice mondiale, că sunt animate de cele mai binevoitoare sentimente faţă de Ungaria şi că înţeleg să o sprijine pentru a eşi din mijlocul greutăţilor, creiate mai ales de politica nebunească a regimului horthyst, şi-au dat consimţământul la împrumutul ungar.

Şi aceasta cu toate că Ungaria n'a voit să satisfacă până acum nici una din obligaţiile stipulate în tratatele de pace. E în această aprobare o dovadă de bunăvoinţă, de generozitate şi de noblete pe care cel puţin de data asta nădăjduim că o vor şti preţui guvernanţii dela Budapesta.

INFORMAŢII

— **Impotriva vinurilor falsificate.** In urma multelor denunţuri ce au fost adresate Ministerului de finanţe în contra depozitelor de vinuri din Ardeal cari pun în consumaţie beuturi falsificate, autorităţile locale au primit instrucţiuni şi zilele acestea va începe un sever control al acestor depozite de vinuri.

— **Adunări.** Reuniunea „Sf. Maria" a femeilor române gr.-cat. din Cluj îşi va ţine adunarea sa generală în ziua de 30 Martie 1924, în sala mică a Prefecturii, la orele 11 a. m. cu următoarea ordine de zi: 1) Raportul general al comitetului pe anul 1923. 2) Raportul cassierei. 3) Censurarea acestor dări de seamă. 4) Alegerea a 2 membri în comitet. Eventuale propuneri.

— **Serata Reuniunei „Sf. Maria".** Reuniunea „Sf. Maria" va aranja o serată, cu concursul artistic al dnei Mimi Nestorescu—Vancea, dra Anicuţa Voileanu, dl I. Crişan şi De Angelis, şi al dlui Al. Ciura, în ziua de 23 Martie, Duminecă după masă, la orele 6, în saloanele Prefecturii. Tombolă şi buffet. Venitul va spori fondul Reuniunii, care serveşte la înfrumuseţarea cultului şi la săvârşirea atâtor acte caritative şi filantropice.

— **Conferinţa din săptămâna aceasta a „Astrei"** Viineri, 21 c., orele 6, d. profesor V. Bărbat îşi va desvolta, în sala IV a Universităţii, conferinţa sa, întitulată: „Din nevoile şcolare ale culturii moderne."

D. Bănescu va vorbi la o dată ulterioară.

— **Mulţumire publică.** Direcţiunea şcoalei normale de fete şi a şcoalei de aplicaţie aduce şi pe această cale cele mai vii mulţumiri comitetului şcolar, părinţilor copiilor şi tuturor persoanelor care au contribuit la succesul moral şi material al serbării date.

— **Vineri la 21 Martie ora 4 se licitează** *la „Reduta" strada Memorandului, 200 scaune pentru teatru şi un pian.*

— **Plecarea dlui Prefect la Bucureşti.** Dl Septimiu Mureşanu, Prefectul judeţului, a plecat aseară la Bucureşti în interes de serviciu, pentru a lua ultimele dispoziţiuni cu dnii Miniştri ai Instrucţiunei publice şi Domeniilor, în chestiunea noulor clădiri de şcoli primare în judeţul Cojocna.

— **Destituirea unor funcţionari comunali abuzivi.** In urma anchetei făcută personal de către dl Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului, în comuna Aghireş, au fost îndepărtaţi din serviciu pentru grave abateri dela datorie şi incorectitudini, secretarul cercual Zeiger Josef, subsecretarul Blau Adolf şi cancelistul Rosenzweiger, cari exploatau în mod nemai pomenit pe sătenii din comună, percepând cu câte 30—40 lei mai mult peste taxele de vite. Aceşti funcţionari nărăviţi în rele vor fi înaintaţi parchetului şi judecaţi pentru a şi lua pedeapsa meritată.

— **Pedepsirea unor agenţi de poliţie abuzivi.** In legătură cu abuzurile de putere ale agenţilor de poliţie Beno şi Mesaroş şi despre care am vorbit în numărul de ieri al ziarului nostru, ni se comunică că dl O. Gritta, prefectul poliţiei, a aplicat încă de ieri sancţiunile cuvenite, suspendând pe cel dintâi şi îndepărtând din serviciu pe cel de-al doilea.

Luăm act cu satisfacţie de aceste sancţiuni.

— **Dela soc. „Acţiunea Românească".** Soc. „Acţiueea Românească", într'una din ultimele sale şedinţe a hotărît ca în timpul verii să organizeze în tot Ardealul şezători culturale cu caracter pronunţat românesc.

— **In jurul numirei unui pretor la Gilău.** Sâmbătă se va întruni la prefectura judeţului comisiunea de examinare a funcţionarilor, care se va pronunţa asupra persoanei ce va fi destinată să ocupe postul de pretor al plăşii Gilău din judeţul Cojocna.

— **Conferenţiari unguri la „Astra" din Sibiu.** „Astra" dela Sibiu a invitat pe domnii dr. Gyárfás Elemér, şi dr. Bitay Arpád să ţină conferinţe pentru publicul românesc. Oare în trecut şi-ar fi permis acest gest societatea ungurească „Emke", căreia îi place să se compare cu „Astra"?

— **Desfiinţarea baracei din Piaţa Regina Maria.** Baraca care începuse să se construiască în Piaţa Regina Maria, în urma intervenţiilor făcute de o seamă de cetăţeni, prin un nou ordin al Primăriei, a fost demontată ea urmând să fie construită într'un alt punct al oraşului.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de postă centrală Cluj. 3373-1

— **Distincţie.** Preotul Iuliu Căpâlneanu din Vereşmort (Turda-Arieş) a fost numit protopop onorar şi distins cu brâul roş.

— **Când se întoarce dl Septimiu Mureşanu.** Dl Prefect al judeţului care e plecat la Bucureşti, se va întoarce Joi în localitate.

— **Când se va termina improprietărirea din jud. Cojocna.** După relaţiuni primite dela Consilieratul agricol al judeţului Cojocna, improprietăririle ţăranilor din acest judeţ vor fi terminate în cursul lunei Aprilie.

— **Un fapt îmbucurător.** Ieri s'a prezentat dlui B. Poruţiu, revizorul şcolar al jud. Cojocna, o delegaţie de ţărani din cătunul Biniş din acest judeţ, cerându-i ca şi cătunul lor să fie trecut pe tabloul comunelor în care se vor construi noui localuri de şcoală.

Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig" la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi veţi primi deslusirile necesare.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat cu sediul în Cluj, caută persoane cu garanţie cari să se ocupe cu vânzarea biletelor loteriei, oferind remiză bună. Doritorii vor scrie pe adresa Sindicatului.**

— **Cercul Ronsard.** Cursurile practice de limba franceză: Semestrul II. Taxa lei 100. Inscripţiile se primesc la dl profesor Pattenotte, Casa Invăţătorilor, camera 5, până la 20 Martie în fiecare zi dela 2—3.

Pentru Functionarii de Stat
civili şi militari, la prezentarea legitimaţiei, Mag. 3372
MISSIR
din Cluj, Str. Memorandului Nr. 11 (Unió-u.) face reducere de 10% la toate marfurile de manufactura.

Guvernul francez nu va fi remaniat

Paris. — Cercurile politice desmint svonurile despre o apropiată remaniere a guvernului.

Comandaţi bilete la
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Funcţionar
Tânăr, român, căsătorit, ofiţer in rezervă, fost casier contabil la mare instituţie agricolă a statului, cunoscând franceza, germana
caută post
Preferă să meargă la intreprindere industrială sau agricolă in provincie. —
Pretenţiuni modeste. Oferte la „Rador-Publicitate" Cluj, Str. Avram Iancu 3, sub „Funcţionar"

Confecţionăm tot felul de incălţăminte pentru dame şi domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă preţurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

De vânzare
în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucăterie, baiă şi grajd ocupabile acuma. La Hida (Hidalmás) casă de familie, 3 camera, bucăterite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa:
Coloman Dunky,
CLUJ Piaţa UNIRII. Nr. 10

†

Mult întristaţi: Ion Aldica soţ. Ionel Aldica fiu Anişoara Aldica soră, Spiridon Clococeanu frate, Ecaterina Gh. Zaharescu soră, Elisa Brânduş soră, Sofia Rozorea cumnată, Maria Ioniţă cumnată, Bucura Aldica soacră, Cornel Aldica nepot, Victoria Aldica nepot, Spiridon Clococeanu nepot, Maria Tunsoiu nepot, Dumitru, Muni şi Bujor Brânduş nepoţi, Ghiţă Zaharescu cumnat, Maria Clococeanu cumnată, familia N. Goga veri, familia I. Popa veri, familia Pop veri. precum nenumărate rude şi prietine au onoare a aduce la cunoştinţă că prea scumpa lor

Maria Aldica
născ. Clococeanu

a decedată la 9 Martie 1924 ora 4½ p. m. în etate pe 56 ani la locuinţa sa din Tohanul Vechiu.

Inmormântarea a avut loc la 2/III ora 2½ p. m. la cimitirul greco cath. din Tohanul Vechii.

Fie-i ţărâna uşoară!

Rezolvirea definitivă
a chestiunei amplificărei apaductului din Cluj

Lucrările pregătitoare pentru amplificarea Uzinei apaductului — Consiliul tehnic superior a aprobat definitiv proiectul prezentat de dl ing. Maksai — Ce cuprinde proiectul — Când vor începe lucrările și când vor fi terminate — O anchetă și un răspuns precis ziarelor maghiare

Chestiunea amplificărei apaductului, în jurul căruia s'a discutat atât de mult și în presă și în ședințele consiliului orașului, a ajuns în fine la o rezolvire definitivă. Ziarele maghiare din localitate au început în ultimul timp publicarea unei serii întregi de date, cu totul fantaziste și tendențioase, urmărind pe de o parte, discreditarea Primăriei și pe de altă parte, îngreunarea realizărei grabnice a lucrărilor de amplificare a apaductului.

Pentru a lămuri odată pentru totdeauna, în mod complect și definitiv această chestiune, am întreprins o anchetă, consultând dosare și stând de vorbă atât cu conducătorii tehnici și administrativi ai uzinei apaductului, cât și cu conducătorii Primăriei.

Chestia apei la Cluj stă astfel: Este cunoscut în deobște că actuala uzină a apaductului nu mai putea satisface nici pe sfert nevoile de apă ale Clujului.

Aceasta pentru simplul motiv că această uzină a fost construită pentru satisfacerea nevoilor unei populații de 35.000 oameni iar Clujul are azi 120.000.

Era prin urmare, absolută nevoie de amplificarea apaductului. Direcția Uzinei a și făcut în 1919 o mică amplificare, construind un colector cu trei puțuri la Sapca Verde.

Lucrările pregătitoare pentru amplificarea Uzinei

Încă din 1921 s'au început sondajele de probă pe terenul dintre Cluj și Feneș. S'au găsit pe terenul ce se află la gura pârâului Gârbou, cantități enorme de apă subterană în condițiuni chimice admirabile. Peste câteva luni dela aceasta, a fost chemat și expertul August Erhart dela firma mondială „Triton" din Berlin, care a examinat acest teren și și-a dat părerea că se poate face captarea.

Direcția apaductului a făcut cinci sonde de probă, din cari a pompat apă timp de trei luni. Cercetările au stabilit că un puț putea produce 15 litri de apă pe secundă, la o presiune stabilă.

In urma acestora, dl Inginer Savu, directorul Uzinei, a elaborat proectul de amplificare a apaductului.

Ce cuprinde proectul dlui ing. Savu

Esențialul proectului era următorul:

„Captația apei din 15 puțuri; un puț colector, un rezervoriu mare pe culmea dela Hoia (434 m. înălțime); conductă forțată dela puțuri până în oraș, și conductă din tuburi de fontă pe drumul Str. Donat și Str. Gen. Grigorescu, unde s'ar fi legat cu rețeaua existentă la Podul Nemților.

Acest proect al direcției apaductului a fost înaintat Consiliului tehnic superior spre aprobare.

Inainte de a sosi însă răspunsul acestui consiliu, dl Ing. Maksai a făcut și dsa o ofertă, însoțită de un proect de amplificare a uzinei pe care l-a prezentat Primăriei.

Proectul dlui ing. Maksai

Acest proect al dlui Maksai, din punct de vedere technic nu diferă aproape întru nimic de proectul dlui Savu. Diferența era că oferta dlui Maksai era aproape cu 2 milioane lei mai ieftină. Urma ca ambele proecte, după aprobare, să fie puse la licitație și în cazul când ar fi existat o diferență între costul realizărei celor două proecte, și când această diferență ar fi fost în favoarea dlui Maksai, să i se dea 20% din această diferență, ca onorariu. In caz contrar, Primăria nu avea nici o obligație. Iată prin urmare reaua credință a ziarului maghiar care afirma că dl Maksai pretinde 20 la sută din suma totală.

Primăria a acceptat și oferta dlui Maksai și l'a provocat ca în 15 zile să înainteze proectele de amplificare a apaductului.

Dl Maksai a și înaintat proectele, care la rândul lor au fost înaintate Consiliului tehnic superior.

Consiliul superior a aprobat ambele proecte și a dispus supunerea lor la licitație. Rezultatul licitației a fost că s'a constatat o diferență de 6 milioane la capitalul investit, în favoarea proectului dlui Maksai.

Toate aceste rezultate au fost înaintate Ministerului. Consiliul tehnic superior a trimis apoi la Cluj pe secretarul său, un inginer, care cercetând amănunțit la fața locului s'a pronunțat pentru proectul dlui Maksai. In urma acestora, Consiliul tehnic superior a aprobat definitiv pentru executare proectul dlui Maksai, a anulat licitația primă și a dispus scoaterea la licitație numai a proectului dlui Maksai.

Lucrările dela Primăria orașului

In urma hotărîrei consiliului superior, primăria orașului a instituit o secție specială pentru elaborarea devizelor, a condițiunilor de instalație, expropriерilor, etc.

Această secție a fost pusă sub conducerea dlor inginer Suceava și inginer Meisel.

Tot odată, s'a format o comisiune de experți compusă din: șeful-inginer al orașului, dl Ciortea; directorul apaductului, dl inginer Savu; Inginer Maksai, și prezidată de dl Stan Vidrighin, actualul director general al uzinelor comunale București.

Devizele au fost pregătite și licitația va avea loc în ziua de 1 Aprilie 1924.

In ce constă proectul de amplificare a apaductului

După proectul dlui Maksai, sistemul de captare al apei este acelaș ca după proectul dlui inginer Savu. Tot 15 puțuri, 1 colector, conductă până aproape de oraș, casa pompelor în str. Grigorescu, etc.

Diferența între cele două proecte este următoarea:

In proectul direcțiunii Apaductului, aducerea apei la oraș trebuia să se facă cu conductă forțată, iar în proectul d-lui Maksai apa se aduce cu conductă de gravitate.

Prin conducta de gravitate care se va executa cu secțiunea internă de 75/105 cm. se poate conduce de trei ori mai multă apă ca prin conducta forțată.

Astfel, prin conducta de gravitate se va putea conduce, afară de captația nouă și captația veche din Feneș. Prin aceasta, conductele de pe șoseaua Cluj—Feneș pe o lungime de 6 km. rămân de prisos.

Acestea vor putea fi scoase și întrebuințate la amplificarea rețelei apaductului al cărui proect este în studiu.

Ce e cu conductele de gravitate

Ziarele maghiare au făcut o mare zarvă în contra conductelor de gravitație, scriind că apa din ele se poate contamina de cine știe ce microbi cari ar exista în pământ.

Trebue să se știe însă că sunt foarte multe metodele de izolare și anume: 1). Amestecarea cimentului cu 39 la sută tras, 2). netezirea și lustruirea cu fer a interiorului conductei, lucru care s'a și prescris în deviz. Afară de cestea, la nevoie ele se pot izola și cu table de fier sau zinc gudronat.

Când se va termina realizarea proectului de amplificare a apaductului.

Din cele obținute dela conducătorii Apaductului și dela experți, amplificarea apaductului va fi terminată cel mai târziu în Septemvrie.

Aceasta în cazul când aprobarea rezultatului licitației nu va întârzia mai mult de o lună, așa că la 1 Mai să se poată începe lucrările.

Prin amplificarea Uzinei, apa va fi în cantitate abundentă, va putea fi dusă până în ultimul etaj (70 m.) iar chestiunea lipsei apei la Cluj nu va mai exista.

„PATRIA"
și reforma învățământului primar

„Patria" de aseară găsește de cuviință să critice în articolul său de fond reforma învățământului primar, găsind că ea „este un regres dureros pentru cea mai mare parte a țărei."

De unde ar rezulta acest lucru însă, nu vedem, căci afirmațiile „Patriei" sunt cu totul eronate.

Ziarul partidului național se silește în primul rând să arate că actuala reformă ar scobori gradul învățământului primar din Ardeal, unde până acum ar fi fost 9 ani de învățământ, superiori celor 7 introduși prin actuala lege. Se mai spune apoi că în ultimii ani elevii învățau pe lângă completarea cunoștințelor culturale și serioase îndrumări practice pentru viața gospodărească, lucru ce s'ar fi neglijat acum.

Să ne fie permis să spunem că cei 9 ani de învățământ primar nu erau obligatori; dovada o fac numeroasele școli primare de la sate, unde cei trei ani ai așa zisei școale de repetiție nu există.

Cât despre învățământul practic, a afirma că el n'a fost introdus în școala complimentară prevăzută de noua lege, înseamnează că autorul articolului nici nu și-a dat osteneala s'o citească, întrucât introducerea acestui învățământ e însuși scopul școalei complimentare.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Presa maghiară

Un interview cu Claude Farrére

Ziarul evreilor de limbă maghiară, „Uj Kelet", publică un interview obținut la Paris de către un corespondent al ziarului, — cu marele scriitor francez Claude Farrére.

— Ce părere aveți — întreabă corespondentul — despre raportul dintre politică și literatură?

— N'*au nimic de a face una cu alta*, — fu răspunsul.

— In acest caz, care este menirea scriitorului?

— *Să-și distreze publicul*; *nimic alta.*

— Dumnevoastră, desigur, vă aduceți aminte că înainte cu câțiva ani, scaunul președințial al republicei germane a fost oferit lui Gerhard Hauptmann. Nu credeți că ar fi bine ca scriitorii și savanții, cari după cum se știe, sunt cei mai bine intenționați oameni, să ia frânele guvernării în toate țările?

— N*u sunt de această părere. Cred că mult mai potrivit ar fi dacă țările ar fi guvernate de mari industriași, mari comercianți și bancheri. Dacă mi s'ar oferi un asemenea post, l'aș refuza.*

— Dar în privința certurilor dintre Francezi și Germani.... totuși... cred că... n'ați crede că s'ar cuveni.....

— *Din contră! Am părerea că față de Germani ar trebui măsuri și mai severe. Vina este a lui Wilson și a lui Lloyd George cari au făcut la Versailles o pace atât de slabă, încât Germania o poate eluda cu ușurință. Anglia se înșală foarte mult dacă crede că ne va putea îndupleca să cedăm. Sunt convins că Anglia are s'o pățească foarte rău de pe urma politicei germano și ruso-file. Îți declar, că Anglia este azi cel mai primejduit stat din lume.*

— După toate acestea, cealiață de state a'ți considera Dumneavoastră ca cea mai folisitoare și necesară?

— *O alianță franco-italo-spaniolă, a Latinilor. Dacă Latinii s'ar întovărăși . . .*

Aici, scrie corespondentul lui „Uj Kelet" — a urmat un larg gest galic. Pe urmă, cuvinte frumoase, împărecheri de vorbe cu efect, — o întreagă oratorie din timpul Romanilor.

Lipsea doar' toga . . .

Forul însă *era*: — întreg acest oraș, Parisul, în care Poincaré, de ani de-arândul, cu același avânt, cu aceleași cuvinte frumoase, vorbește în fața statuelor și a mormintelor."

Iubileul lui Moricz Zsigmond

Ziarul „Keleti Ujság" sărbătorește pe marele prozator naturalist al Ungurilor, pe Móricz Zsigmond, cu prilejul jubileului acestuia de 20 ani de activitate literară.

Marele talent al acestui robust fiu al Pustei ungurești a fost descoperit în revista „Nyugat". De-atunci a scris o mulțime de romane, nuvele și piese de teatru.

Influența primului său roman în stil mare „Sárarany" (Aur în tină) o găsim în romanul „Ion" al talentului nostru scriitor dl Liviu Rebreanu.

Acest roman — eliminându-se mai întâi din el insultele la adresa poporului românesc, devenite în ultimul timp lucruri nelipsite în operile de artă ale scriitorilor unguri, — ar putea fi tradus cu folos și în românește.

Bibliotecile partidului maghiar

Citim în ziarul timișorean „Temesvári Hirlap":

„Secțiunea bănățeană a partidului maghiar este preocupată mai de multă vreme cu ideia înființării unor biblioteci populare la sate, precum și cu aranjarea unor conferințe populare cu subiect cultural".

Privim cu plăcere orice mișcare culturală, chiar și când ea nu este în slujba celei românești.

Nu înțelegem însă, pentruce tocmai partidul maghiar să înființeze aceste biblioteci și să aranjeze aceste conferințe, când este bine știut că el n'a avut niciodată ceva comun cu adevărata cultură maghiară.

Știri din Turda

Conferințe administrative

In luna Aprilie a. c. la fiecare reședință de plasă din acest județ, se vor ține conferințe administrative sub președința dlui Prefect dr. Vasile Meșter. La aceste conferințe vor lua parte notarii și primarii din plasa respectivă. Vor mai lua parte și șefii diferitelor servicii județene (Sub-prefect, Comandantul Companiei de Jandarmi, Administratorul financiar, etc.), Cu această ocaziune se va remite Medalia Incoronărei la 34 primari din acest județ.

Itinerarul a fost fixat astfel: 1 Aprilie a. c. orele 10 a. m. în Iara-de-jos; la orele 13, masă comună la care vor fi invitați șefii autorităților locale și notabilitățile; 5 Aprilie a. c. orele 10 a. m. în Turda, la orele 13 masa comună la care de asemenea vor fi invitați șefii autorităților și notabilitățile; 10 Aprilie a. c. orele 10 în Ludoșul-de-Mureș; 14 Aprilie a. c. în Baia-de-Arieș; 16 Aprilie a. c. orele 10 în Vințul-de-sus; 19 Aprilie a. c. orele 9 a. m. în Câmpeni.

O dispoziție lăudabilă

Cu excepția mai multora din orașele din Ardeal, dela unire până în prezent, populația orașului Turda nu prea știa când este repaus duminical în acest oraș. Căci în zilele de Sâmbătă, când se ține obișnuitul târg săptămânal, cele mai multe din prăvăliii fiind evreiești, erau închise toată ziua, pe când în zilele de sărbători creștinești și Dumineca, toate prăvăliile erau deschise până la 11—12 a. m. unele chiar toată ziua, lucru care revolta populația creștină și dădea un aspect urât vizitatorilor Turzii. Această nerespectare a legii repauzului duminical a fost înlăturată prin dispoziția luate de dl Nenițescu, polițaiul orașului Turda, care a dat ordin ca în zilele de sărbători religioase și Dumineca, toate prăvăliile să fie închise toată ziua, respectându-se astfel legea repausului duminical, una pentrn întreaga țară.

Corespondent

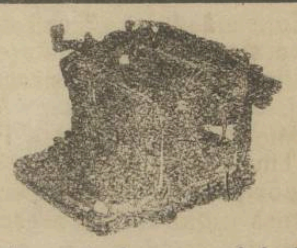
2744-2
Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria
LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

O importantă operă
de asistență socială la Cluj

Spitatul de femei şi ambulatorul policlinic — Reorganizarea radicală a acestei instituţii — Rodnica activitate de până acum — Importante date statistice asupra descreşterei sifilisului la Cluj

Ne-am ocupat în diferite rânduri de lupta care se duce pentru profilaxia sifilisului şi a boalelor venerice.

Una dintre cele mai importante instituţii, poate din întreg Ardealul, care şi-a câştigat un rol de frunte în profilaxia sifilisului este Spitalul de femei şi ambulatorul policlinic din Cluj.

Această instituţie a fost înfiinţată în anul 1919, luna Februarie, din iniţiativa şi cu sprijinul asiduu al dlui dr Moldovan, fost director general al serviciului Sanitar din Ardeal.

Această instituţie a adus enorme servicii sănătăţei publice, atât prin activitatea ei internă cât şi prin numeroasele anchete sanitare întreprinse în comunele judeţului Cojocna.

Pentru a arătă în ce constă valoarea acestei instituţii, vom publica o serie de date statistice asupra activităţei ei în cei cinci ani de când funcţionează.

La Spitalul de femei au fost tratate:

În anul	1919	619	bolnave
„ „	1920	1327	„
„ „	1921	1424	„
„ „	1922	1473	„
„ „	1923	1377	„

Deci în cei cinci ani de funcţionare la Spitalul de femei, au fost tratate 6220 de bolnave.

La ambulatorul policlinic au fost tratate:

In anul	1919	2091	bolnave
„ „	1920	3107	„
„ „	1921	3527	„
„ „	1922	3767	„
„ „	1923	7005	„

deci un total de 19497 bolnave

In anul 1924 s'au dat 46.737 de consultaţii în acest institut medical.

In anul trecut s'au făcut 5632 de injecţii cu neosalvarsan şi 1566 reacţii Wasermann. La secţia ginecologică s'au făcut în anul trecut 77 de operaţii.

Tot în anul 1923 s'au făcut 14392 de vizite periodice la prostituate. In urma felului cum s'a muncit la acest important institut, sifilisul s'a redus considerabil la prostituate. Astfel, la finele anului 1923, s'a constatat că dintre prostituate 31 la sută erau radical vindecate de sifilis, 62 la sută cu sifilis latent cu rezultat negativla reacţiunea Wassermann, 18 la sută cu sifilis latent, cu reacţia slab pozitiv şi 18 la sută cu sifilis latent, cu reacţia pozitiv.

Până în anul 1919—1920, dintre prostituate, 70 la sută au avut sifilis, cu reacţia pozitiv intens. Astăzi, datorită activităţei acestui institut, procentul sifiliticelor a scăzut la minimum.

După experimentele făcute de medici venerologi, astăzi s'a ajuns că dintre prostituatele înregistrate, nici una nu mai este infecţioasă. O altă latură importantă a activităţei acestui institut sunt anchetele sanitare întreprinse prin diferitele comune ale judeţului Cojocna. Au fost inspectate 25 de comune şi cu ocazia acestor inspecţii s'au făcut 25000 de vizite.

Constatându se efectul strălucit al acestor anchete sanitare, atât dl director general Ionescu din Cluj, cât şi dl Secretar general al Ministerului Sănătăţei Publice dl Titus Gane, au luat toate dispoziţiile necesare pentru o intensă organizare a acestei campanii de profilaxie a sifilisului prin anchete sanitare în întreaga ţară.

Ca încheere a dării de seamă asupra activităţei în timpul celor cinci ani a spitalului de femei şi a ambulatorului policlinic, ţinem să remarcăm că toate tratamentele şi toate consultaţiile ce s'au dat s'au făcut cu totul gratuit.

Reorganizarea spitalului de femei

Din iniţiativa dlui Titus Ionescu, directorul general sanitar din Cluj, şi cu concursul dlui T. Gane secretar general, s'a hotărât în mod definitiv ca Spitalul de femei să fie transformat într'o clinică ginecologică.

In vederea acestui lucru s'a mărit bugetul spitalului, s'au făcut mari reparaţii şi s'a amplificat cu mult clădirea.

S'a instalat o admirabilă secţie de operaţiuni, după cele mai moderne sisteme tehnice şi ştiinţifice unde se vor putea executa cele mai grele şi complicate operaţiuni ginecologice.

Spitalul a fost amenajat cu trei clase, cu preţuri moderate şi în condiţiuni higienice excelente.

Pe viitor, acest spital va fi unul dintre cele mai moderne şi mai higienice clinice ginecologice.

Acest spital ginecologic a şi început să funcţioneze dela 1 Ianuarie 1924.

Prin această operă, atât dl Titus Ionescu cât şi dl T. Gane au adus un important serviciu sănătăţei publice pentru care merită toată recunoştinţa publică.

Alfio.

Cronica dramatică.

„Magda"
cu dna Agatha Bârsescu, Petre Sturdza şi Ioan Manolescu

In faţa unei săli întesate de public, s'a jucat Duminecă seara „Magda", dramă în patru acte de Sudermann. Desigur, nici piesei, slabă melodramă nemţească şi nici autorului a cărui valoare literară se poate foarte lesne supune contestaţiei, nu se datoreşte faptului că sala teatrului era, cum se spune după clişeu, în adevăr neîncăpătoare pentru mulţimea care venise să admire şi să sărbătorească pe trei din cele mai strălucite talente ale scenei româneşti.

Dna Agatha Bârsescu, în Magda, rol din care prin nebiruita putere a talentului său face o creaţiune de mare artă, şi-a pus în joc infinitele sale resurse artistice pentru a da o interpretare al cărei suflu de artă să dea viaţă unui personaj artificial.

Dl Petre Sturdza, artist de talent impetuos şi masiv, a fost impresionant în rolul colonelului Schwartze.

Dl Ion Manolescu în postorul Heeterdingk a avut un joc făcut din nuanţe şi din minunate subtilităţi artistice.

Publicul a făcut ovaţii celor trei artişti.

No. 8853—924.

Publicaţie.

Se aduce la cunostinţa generală că în ziua de 22 Aprilie 1924 (stil nou) ora 12 m se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Regională a Cailor Ferate Române din Cluj pentru aprovizionare cu pernite de uns (8500 buc) pentru cutiile de unsoare la locomotive, necesare acestei Directiunii Regionale în cursul aului 1924.

Informatiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sărcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53 camera No. 9. unde se vor libera şi formulare pentru oferte,

3395 **Direcţiunea IV-a Regională din Cluj.**

Ministerul Sanătăţii şi Ocrotirilor Sociale, Direcţiunea Regională XI Sanitară Cluj. Serviciul Technic.

Publicaţiune de licitaţie.

Se aduce la cunoştinţa generală că în 25 Martie 1924 oara 11 a. m. la Serviciul Technic din strada Memorandului No. 1 se va ţinea licitaţie publică pentru darea în întreprindere a lucrărilor de renovare a cazanelor dela spitalul din Turda.

Ofertele se pot înainta până în 25 Martie a. c. împreună cu garanţia de 4% în efecte de stat.

Informaţiuni mai detailate se pot primi la Serviciul Technic.

Dir. Reg. XI San.: Dr. Titu Ionescu. 3391 Delegat cu Serv. Tech. Ing. Ivaşcu.

Saci, Muşamale

2613 cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

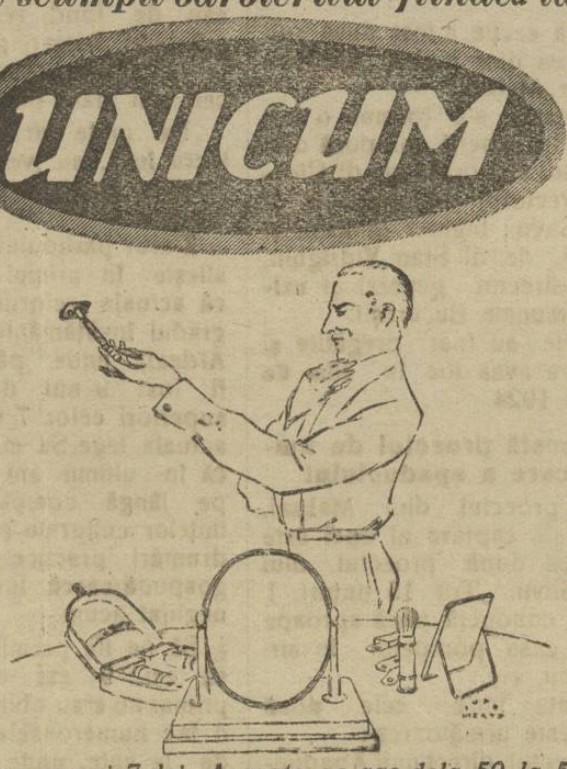

şi azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuţit lame in cea mai fină execuţie de lux cu preţuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — şi trimit adresa, una de probă gratis.

Fiul lui Matei Kun, Cluj, Cal. Victoriei 2.

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

SPECIAL MAGAZIN DE BEBE

HERCULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

A sosit un mare asortiment de

Cărucioare

pentru copii specialităţi din Berlin şi Wiena.

Preţuri de reclamă pentru sezonul de primăvară:

Trusouri complecte pentru copii dela Lei 850 în sus,
Cărucioare Sport dela Lei 395 în sus,
Scutece TETRA dela L. 68 în sus,
Haine pentru copii dela Lei 65 în sus,
Cămeşi de zi pentru dame dela Lei 91 în sus.

In provincie trimitem gratis preţurile curente de cărucioare p. copii.

Expediem orice comandă făcută din provincie cu cea mai mare punctnositate. 3381

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

CLUJ. 2879-1

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 19 Martie 1924

CINEMA SELECT

Film de aur! Film de aur!

Nathan cel inţelept

Monumentală dramă istorică din timpul cruciadelor, al marelui poet german, Lessing. Superbă realizare faimosului regisor Manfred Noa. In rolul principal întregul ansamblu ai artiştilor germani.

CINEMA URANIA

Senzaţie Americană!

BRIGANDUL

Extraordinară dramă de aventuri in 5 acte, după romanul lui Conan Doile. In rolul principal matadorul american: Douglas Fayrbanks. Afară de program o comedie plină de haz cu FATTY.

CINEMA APOLLO

Săptămâna apaşilor!

Canalia Parisului

Seria I.

Colosală dramă de apaşi, în 2 serii şi 15 acte. In rolurile principale: Bourier, Talli, Cassini şi Andrea. Istorie extraordinar de escitantă.

Motoarele de benzină „ASTRA" sunt cele mai economice.

13

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Congresul Metalurgiştilor din România

Deschiderea Congresului — Alegerea biuroului Cuvântările

Şedinţa de Duminecă

Duminică 16 l. c. s'a deschis la Cluj în sala „Reduta“, la orele 10 şi jum., congresul general al Metalurgiştilor din România-Mare, la care au luat parte mai mulţi reprezentanţi ai diferitelor state afiliate internaţionalei II-a din Amsterdam.

Congresul se deschide sub preşidenţia dlor Petru Bernau şi Pirofsky Karol. Dl Bernau face apel la intreaga asistenţă să lupte pentru scoaterea egoismului din sufletele muncitorilor ca cel mai mare duşman al lor, de oarece muncitorii social democraţi au un ideal umanitar social.

Dl Beck (belgian), face deosebirea între mişcările social-democrate, care sunt productive şi trebuesc să fie productive, şi între acţiunile nefaste ale comuniştilor, cari sunt distructive.

Dsa spune că a citit cândva un articol al unui profesor univ. din România-Mare, din care a înţeles că muncitorii de aici trebue se să lupte faţă de reacţionarismul patronilor şi contra acţiunei dirijate din Moscova.

Cere muncitorilor solidaritate care a dat foloase atât de frumoase între muncitorii din Belgia şi urează spor la muncă.

Dunder (cehoslovac) face istoricul mişcărilor din Cehoslovacia şi arată rezultatele frumoase ce le-au avut social-democraţii faţă de comunişti cari au o organizaţie de 10.000 membri, faţă de câteva sute de mii a social-democraţilor.

Francisc Domes (austriac), arată acţiunea social democraţilor din Austria şi disproporţia gigantică dintre aceştia şi fracţiunea comunistă.

Rady Al. (Ungaria), spune că situaţia în Ungaria este mizerabilă din cauza adevăratei dictaturi exercitate de guvern, şi cere muncitorilor să perziste faţă de acţiunea comunistă.

Hoffer, în numele consiliului general afiliat la internaţionala II-a, relevă că singurul drum adevărat al muncitorilor din România a fost acela pe care şi l-a ales prin afiliarea la internaţionala din Amsterdam.

Vorbesc apoi Banciu Ioan, în numele uniunei Miniere, Fekete, în numele Constructorilor, Strauss în numele Compactorilor şi Zaharia Pop în numele tipografilor, aducând cu toţii salutul Sindicatelor lor.

După acestea, dl Bernau, citeşte adeziuni din Suedia, Finlanda, Olanda, Franţa şi Amsterdam.

După acestea, se alege Comisiunea de validare a mandatelor şi şedinţa se încheie la orele 1 şi jum.

După masă comisia de validare constată că sunt prezenţi 80 delegaţi, reprezintând 39 sindicate şi 11393 membri, adică constată că congresul este complect pentru a aduce hotărâri valide. Se stabileşte regulamentul de discuţii a congresului, şi apoi se alege o comisiune de apel care urmează să aplaneze conflictele şi să dea sancţiuni.

După toate acestea, Secretarul Munteanu, dă citire raportului, urmând ca discuţiile să urmeze azi 16 Martie.

Ziua II. Desbaterile de Luni

Eri, Luni a continuat în sala „Reduta“ congresul Uniunei metalurgiştilor, având preşedinţi pe dnii Bernau şi Pirofsky.

Primul care ia cuvântul este dl Bartalisz, care expune roportul Comitetului Central în limba maghiară, raport ce fusese expus în şedinţa precedentă în limba română.

Dl Krauss Iosef, cere ca statutele să fie aplicate cu rigoare în viitor asupra tuturor sindicatelor şi să se excludă fără nici o tergiversare membrii dăunători directivei Uniunei.

Dl Nagy Géza din Arad, aminteşte cazul grevei dela fabrica „Astra“ şi cere intervenţia Uniunei ca cei 2600 lucrători rămaşi fără lucru să fie plasaţi.

Dl Honco Iosef din Arad vorbeşte tot despre acest caz şi arată cauzele pentru care cunoscuţii comunişti Müller şi Köblesz au repurtat succese împingând muncitorimea la greve generale, şi aduce învinuiri comitetului central că cu acea ocazie n'a acţionat destul de energic, pentru a zădărnici din timp machinaţiunile curentului comunist.

In acelaş senz vorbeşte şi d-l Lusztig Dezsö din Cluj.

Vorbesc apoi alţi congresişti făcând mici observaţiuni.

Klein Alfréd cere congresului să delege mai des instructori pentru educaţia muncitorilor de pe valea Jiului.

D l Gârboveanu din Lupeni vorbeşte la fel şi arată că atât timp cât comuniştii de pe valea Jiului îşi vor putea face propaganda în voie, — cari nu mai departe de săptămâna trecută au împărţit ziarul „Socialismul“ în mii de exemplare şi la organizaţia din Lupeni, — crede că mişcarea social-democratică va avea mult de suferit, deoarece au acaparat comitetele pentru oamenii lor.

Faţă de acestea, muncitorii social-democraţi sunt stânjeniţi de a putea face o mişcare egală, de oarece autorităţile de acolo le pun piedeci sub forma de stare de asediu, şi cere ca aceasta să fie ridicată.

Şedinţa de după amiază

Se deschide la orele 3 jumătate, făcându-se diferite comunicări în legătură cu raportul secretariatului.

Preşedintele, dl *Bernau, comunică congresului că îi s'a prezintat o scrisoare a comuniştilor Gempet şi Baga, prin care se cere să li se admită să ia parte la congres, pentru a-şi expune punctul lor de vedere şi necesitatea unei contopiri a uniunei comuniştilor cu a social-democraţilor.*

„E o încercare infamă şi o obrăznicie nemai pomenită, la fel cu toate celelalte încercări comuniste“, zice preşedintele Bernau cerând respingerea categorică a propunerilor comuniste. Cere însă în acelaş timp ca Uniunea, să aprobe ca cei rătăciţi să poată reveni în rândurile social-democraţilor.

Alegerea comitetului

Se suspendă şedinţa pentru 10 minute pentru ca comisiunea de candidare să propună noul comitet.

Preşedintele de vârstă deschide apoi şedinţa şi se alege un nou comitet sub preşedinţia tot a Dlui **Bernau** şi având ca Vicepreşedinţi pe Dnii **Pirovsky Carol** şi **Birta Josef.**

Se aleg membrii în comitetul de supraveghere, cinci membri supleanţi şi 11 membri pentru verificarea gestiunei vechiului comitet.

BURSA

Martie 18.

Leul la Zürich . . . 3·10
Leul la Paris . . . 11 56

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	33·05
1 franc francez — —	„	9 60
1 dolar — — — —	„	191
1 liră sterlină — — —	„	8.19
1 liră italiană — — —	„	8·20
1 coroane cechă — —	„	5·50
1 Leu = coroane austriace	„	372
1 Leu = coroane ungare	„	450
1 dinar — — — —	„	—·—

Zürich

Bucureşti — — — — —	3·10
New-York — — — — —	579
Londra — — — — —	24.80
Paris — — — — — —	2880
Milano — — — — —	24.75
Praga — — — — —	16·71
Belgrad — — — — —	712½
Viena — — — — —	81½
Budapesta — — — —	83½
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Piaţa se prezintă sub aspectul zilelor din urmă: stagnare totală la unele articole, iar la altele parţială. Buletinele agricole cari vestesc situaţia bună a câmpului, adică semănăturile, se prezintă în bune condiţii, mai ales grâul şi orzul de toamnă, animează piaţa în speranţa unui export intensiv după prima recoltă.

Pe piaţa textilelor nu sunt afaceri din cauza timpului nefavorabil desfacerei productelor. De câteva zile este aprovizionată mai intensiv piaţa de ouă şi păsări, al căror preţ a mai scăzut.

Piaţa de cereale în ţară

BRAILA: orzul 44.500, ovăz 36-37.000, porumb 44-45.000, grâu 52.000 Lei vag.

GALAŢI: orz 44.500, ovăz 37.000 porumbul 44.500, grâu 52.000 Lei vag.

TULCEA: orz 45.000, porumb 44-44.500 Lei vag.

GIURGIU: porumb 42.500, grâu 51.000 Lei vag.

CONSTANŢA: orz 45.000, ovăz 37.500. porumbul 46.000, grâu 53.500 Lei vag.

OLTENIŢA: pornmbul 42.500, grâu 51.000 Lei vag.

BASARABIA: orz 45.000, porumb 44.500-45000, grâu 53.500 Lei vag.

Efecte

Se pare că străinătatea s'a edificat asupra soliditătii reformelor economice, căci piaţa a devenit mai fermă. Petroliferele în special notează câteva puncte în urcare. S'au încheiat:

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.200 „Concordia“ 3975-4000 „Petrol Block“ 1140 „Româno-belgo de petrol“ 825-850 „Credit Minier“ optate 1950.

Bănci: „Banca Naţională“ 15·400—15·200, „Banca Românească“ 740, „Marmorosch Blank“ 935—940.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2650-2675, „Naţionala“ 1175-1200, „Generala“ 2750-2775

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400 425. Reşiţa, 1590 Reşiţa pui 1450. Letea 550-575.

Informaţii economice

INTERNE

— **Exportul făinei**. Morile din Ardeal şi Banat au exportat dela începutul lui Decembrie până acum, aproape 2000 vagoane făină albă. Exportul s'a făcut în special în Cehoslovacia şi Austria.

— **Ce taxe vamale s'au încasat în Ianuarie**. In luna Ianuarie anul curent s'au încasat în total 572,179.655 Lei. Din taxele de import 108,596.900 lei, din taxe de export 429,334 319 Lei şi restul de 34,248.535 din magazinaj ş. a.

— **Transportul de carne pe CFR**. Direcţiunea generală a căilor ferate a dispus ca transportul cărnei proaspete de miel, vacă, viţel ş. a. să se facă prin ataşarea vagoanelor — cari se vor pune la dispoziţie imediat la cerere — la trenurile de persoane, urmând că taxarea să se facă în conformitate cu tarifele în vigoare.

— **Moneta metalică**. „Monetăria regală din Belgia“ a avizat Ministerul nostru de finanţe că în curând va expedia un transport de 100 miiioane lei, în piese a câte unue şi doi lei, din totalul stocului comandat de 400 milioane.

— **Starea semănăturilor de toamnă.** Buletinele agricole vestesc starea prosperă a semănăturilor de toamnă, a grâului şi orzului în special, care promit o recoltă bună.

— **Autorizaţii de funcţiune.** Următoarele întreprinderi din Cluj au fost autorizate să funcţionare: „Fabrica de tuburi plumbuite de izolaţie pentru conducte“ înfiinţătorii Alexi şi Vass; „Transilvania“ fabrică de mobile din Cluj.

EXTERNE

America

— **Sporirea taxelor de import la cereale**. In America s'a decretat sporirea taxelor de import la cereale cu 12 cenţi la un bushel, iar la făină cu 25·5 cents pro 100 de pfunzi.

Cehoslovacia

— **Producţia de ciocolată.** Producţia de ciocolată a celor 70 de fabrici din Cehoslovacia are tendinţa de a se urca tot mai mult, aceasta în urma desfacerei găsite şi pe pieţele străine.

Exportul făinei din Banat

Morile din Banat şi Ardeal au exportat dela începutul lunei Decembrie anul trecut, aproape 2 mii vagoane făină albă. Exportul acesta s'a îndreptat în special spre pieţele austriace şi cehoslovace, unde făina bănăţeană este insistent cerută pentru calitatea ei excelentă. Totuşi, cu tot exportul intensiv, pe pieţe se oferă stocuri însemnate de făină de oarece exportul spre Cehoslovacia a fost îngreuiat prin diversele măsuri reglementarii aplicate de Cehoslovaci la importul grâului şi a făinei.

No: 3300—1924 cons. **Consiliul Oraşului Cluj.**

Publicaţiune.

Oraşul Cluj cumpără in licitaţie publică 1 (un) vagon cocs necesar făurăriei din Maoeriştea centrală pro 1924.

Licitaţie se va ţinea în biroul D-lui Primăr înaintea consiliului orăşenesc la 15 Aprilie 1924 ora 10 a. m.

Ofertele din preună cu vadiul de 10% din preţul oferit, se vor depune în plic sigilat la mâne consiliului în momentul când se va ţinea licitaţia.

Ofertele intârziete, nu se vor lua în considerare.

Condiţiunele de licitaţie se pot vedea în biroul Maieriştei centrale.

Cluj, din şedinţa cons. oräş. ţinută la 14 Martie 1924.

3394 Primar: **Dr. Utalea.**

Reclama este sufletul comerţului

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.

Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.

Curăţim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in suma de 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoa e recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Marea revistă săptămânală ilustrată de actualitate

„OGLINDA LUMII" No. 11.

cu data de Sâmbătă 15 Martie 1924 cuprinde o foarte bogată materie ilustrată cu 50 vederi şi instantanee fotografice, 50.

Moaştele sfinţilor expuse la bâlciu, în Rusia. Zeci de mii de oameni arşi de vii în Japonia. A 88-a universare a căsătoriei a doicentenari

Ospătării ambulante pe stradele Berlinliui. — Cel mai puteruic ascensor din lome. — Un farmacist octnaş reabilitat după 46 ani. — O mumie statue într'un templu. — Un păstârnac cu chip de om. — Scena semnării tratatului. Italo-rus. — Mussoliui cu puiul de leu fascist. — A 125-a auiversare a ţigării. — Un menaj de sturzi. O în ăerare între doi judecători. — Cea mai frumoasă femee din Franţa. — Broasca ţestoasă me-lomană. — Un şir de patinori remorcaţi de un automobil. — Sporturule şi inima. — Vederea din europlan a celeburului oraş Pişa. — Monumenul lui Carada. — Mobilă de oţel. — Vânătorul de dolari. — Mărci poştale cu chipul unui teuor. — 200 oameni izolaţi pe sloiurile unui fluviu. — Creţiunile modei pentru copii. — Pagina jocurilor cu numele dosiegătorilor.

5 Lei 16 pagini ilustrate Lei 5

DEGANIN DEGANIN

Cel mai bun praf. pentru distrugerea gândacilor!

Comenzi se primesc pe adresa:

F. A. DEGAN

(Căsuta postala No, 14.) Cluj

Succesorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Reclama este sufletul comertului!

Urgent de vânzare

1	motor de benzina horizontal fabrikat	Deutz	10 e cai putere	L. 50.000
1	„ „ „ „	„	8 „ „ „	„ 40.000
1	„ „ „ „	Benz	8 „ „ „	„ 40.000
1	„ „ Gaz „	Deutz	6/8 „ „ „	„ 36.000
1	batoza (Masină de treerat)	„ Wichterle	800 mm.	„ 40.000
1	„ „ „ „	Americana	720 mm.	„ 32.000
1	Dynamo, masin de electricitate	115 Volt	64 Ampere . .	„ 16 500
1	Masină de ferestrau (Bandsaege)		. . . . .	„ 3.500
1	„ „ „ Circular cu masa de fier		. . . . .	„ 2·500

La cumpărarea maşinilor se face reducere: 3300

Inginer Theodor Hoffman Cluj, Str. R. Maria 38

Industria Cauciucului

„Expresul" Cluj, Strada Regina Maria 16.

Atelirer pentru reparatul Cauciucurilor şi Camerilor de Automobil, Motociclete şi Biciclete. Sectiune specială pentru reparatul galosilor şi suşonilor precum şi ori ce lucrări in cauciuc, se execută promt şi cu preţurile cele mai avantajoase.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

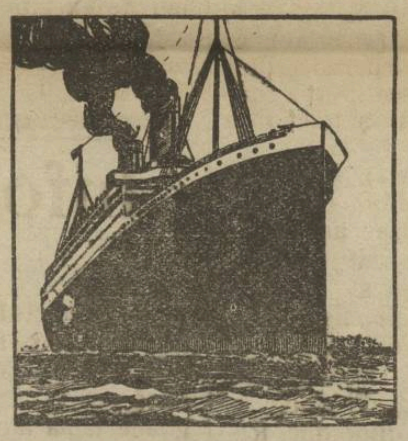

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslușiri cu încredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia ti câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU
SIBIU 21 MAR 1924
R CLUJ 1. 2921
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Anul IV. Nr. 1039 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Joi 20 Martie 1924.

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Blocul „muncitoresc-țaranesc"

Am arătat în repetate rânduri că manifestările încercate de țărăniști pentru a și reabilita situația lor în Parlament nu pot fi privite cu sinceritate. Declarațiile senatorului țărănist Costăchescu, cu privire la criza parlamentarismului și la reforma armatei, n'au făcut altceva decât să ascundă falimentul campaniei de demagogie și anarhism, întreprinsă de țărăniști, pornind dela pretinsa luptă de clasă, pe care n'au încetat s'o susție.

Fățărnicia atitudinei țărăniștilor s'a dat la iveală atât prin subitul sentiment de „cavalerism", care a făcut pe d-rul Lupu și tovarășii săi să ia partea intereselor minoritare, atunci când în Parlament deputatul ungur Sándor József, s'a repezit asupra deputaților români cu insulte și mojicii, cât mai ales, prin campania de presă pe care a început-o pamfletul țărănist al d-rului Lupu, a doua zi după ce țărăniștii au denunțat tratativele începute cu celelalte partide din opoziție în vederea constituirei blocului.

Discutând consecințele dezastruoase ale încercărei de a se forma un bloc al partidelor de opoziție, „Aurora" nu se sfia să declare că singurul partid cu care cel țărănist are oarecari „afinități sufletești" este partidul socialist-comunist.

Declarație în adevăr sinceră și leală, justificată de reala mentalitate a partidului țărănesc de astăzi și consecventă cu toată activitatea lui politică din trecut.

Cum era de așteptat, comuniști n'au întârziat să răspundă în baza acestor „afinități sufletești" țărăniștilor, adresând chiar o propunere scrisă d-lor Lupu, Stere și Mihalache, prin care le ofereau sprijinul muncitoresc pentru creiarea unui bloc „muncitoresc țărănesc".

Nu știm încă care va fi hotărârea conducătorilor partidului țărănesc, dar având în vedere lupta de clasă și discordia socială pe care o propovăduesc ambele partide, n'ar fi de mirare ca el să se realizeze.

Această credință ni-o întemeiază chiar comentariile pe cari le face în jurul acestei propuneri, oficiosul grupării comuniste din România.

„Știm mai ales că îndărătul partidului țărănist sunt conducători cari înțeleg nevoia de luptă continuă" — scrie „Socialismul".

Acești conducători cari stau îndărătul partidului țărănesc și cari înțeleg nevoia de *„luptă continuă"* cu comuniștii pentru izbânda „luminei dela Răsărit" sunt dnii dr. Lupu și Bujor.

Comunitatea lor de idei cu tovarășii comuniști o cunoaștem încă de pe timpul când drul Lupu, la Iași, voia să răstoarne guvernul și să treacă de partea revoluției ruseți, iar dl Bujor lansa manifestul partidului muncitor, în care cerea desființarea armatei și a bisericei.

De ce ne-am mira deci dacă acest bloc s'ar putea înfăptui?

Chiar în chestiunea Basarabiei, atitudinea anti-națională a ambelor partide se aseamănă.

Dacă comuniștii cer recunoașterea stăpânirei noastre asupra Basarabiei pe baza așa zisei „autodeterminări" a populației, ca și când votul „Sfatului țării" dla Chișinău n'ar fi existat, țărăniști n'au cerut oare același lucru, când dela tribuna unei întruniri publice, unul din conducătorii lor a svârlit amenințarea fățișe că cea dintâi provincie care se va deslipi dela sânul patriei mame va fi Basarabia?

Un lucru nu trebue să uite cele două partide, dacă blocul se va înfăptui: că acele mase cari, speră „Socialismul" vor urma cuvântul anarchiei, nu vor lupta niciodată împotriva unității noastre naționale, pentru sprijinul dușmanilor din afară și discordiei dinăuntru.

Dimpotrivă, ele vor fi cele dintâi care vor scutura jugul ce li-l impune demagogia anarhică a unor ambițioși politici.

Instalarea
noului comitet al „Corporației Industriale"

Ieri după masă a avut loc la „Corporația Industrială" din localitate, instalarea noului comitet al Corporației, ales pentru prima oară în baza principiului parității. Cu această instalare s'a pus capăt luptelor ce durau la această corporație.

Instalarea s'a făcut în prezența dlui consilier Varga, care în cuvântarea ținută a făcut apel la toți membrii corporației să lucreze în unire pentru prosperarea instituției.

După aceasta, D-sa predă scaunul prezidențial noului președinte, dl Moldovan, care arată în linii generale programul pe care'l va urma de acum înainte Corporația.

Dl Richard Tufli, membru în comitet, arată marile merite ale consilierului Varga, pentru felul cum a știut să ducă la bun sfârșit alegerea și instalarea noului comitet. Arată că pentru consolidarea țării este absolută nevoie ca toți factorii economici să se unească, fără considerare de naționalitate ori credință, luptând pentru prosperarea țării.

Dl Jilescu, vice președintele „Corporației", cere unirea tuturor elementelor, și mulțumește dlor Varga, Moldovan și Tufli pentru frumoasele îndemnuri date.

Dl Romanovici, arată că noul comitet, constituit în baza principiului parității, este o garanție pentru propășirea „Corporației".

După această s'a făcut prederea averii și arhivei Corporației, noului comitet.

Vizita Suveranilor noștrii în Anglia

Leafield 17. — M. S. Regele și M. S. Regina României au acceptat invitația făcută de primăria orașului Londra. La 13 Mai, MM. LL. vor fi primite la Guildhall, în Londra, cu tot ceremonialul; apoi vor lua dejunul cu primarul și corporațiunea Londrei.

Un dusman al intereselor romanesti
Cazul interview-ului dșoarei Arbore în lumina faptelor

Se știe că nu de mult, pe când comisiunea română se pregătia să plece la Viena pentru a discuta chestiunea reluărei relațiilor diplomatice cu Rusia sovietică, și pe când presa bolșevică făcea o aprigă campanie pentru un plebiscit în Basarabia, confratele „Adevărul" a crezut de cuviință să publică un interview cu dra Arbore, în care se ridica în slavă „raiul" din Rusia. Presa cu adevărat românească a înfierat cu toată energia perfidia ziarului „Adevărul." Acesta s'a apărat cum a putut, calificând de „proști" pe cei cari îl prinseseră stând în slujba unor scopuri străine.

Chestiunea însă nu este lichidată, de oarece acțiunea „Adevărului" se dovedește a fi ceva mai mult decât un incident „regretabil". Fapte noui confirmă aceasta. Astfel, într'o corespondență din Chișinău a ziarului „Universul", se dovedește că interview-ul dșoarei Arbore a fost publicat în ediția de provincie a „Adevărului" cu două zile înainte de ase fi publicat în ediția de Capitală. Aceasta ne dovedește că „Adevărul" avea interesul ca Basarabia să fie cât mai grabnic informată asupra „raiului" din Rusia. In acelaș timp, se poate presupune că „Adevărul" a avut la început intenția să publice numai pentru Basarabia — și probabil în vederea plebiscitului cerut de presa bolșevică — interview-ul trandafiriu al dșoarei Arbore. Dându-și însă seama că aceasta ar fi o prea evidentă complicitate, după două zile a publicat interview-ul și pentru ceilalți cetățeni ai țărei.

Faptul este interesant, cu atât mai mult ca cât în aceeași corespondență, se arată că dșoara Arbore continuă a fi în serviciul sovietelor. Dsa a fost directoare a asistenței sociale în Rusia și se află în țară cu o misiune bine determinată. Cunoscând aceste date, lesne se poate înțelege cât de obiective puteau fi relațiile dșoarei Arbore despre viața din Rusia, și ce scop aveau aceste relații în împrejurările actuale.

Adevărul" dacă era de bună credință, trebuia să știe că dșoara Arbore nu de dragul integrității țărei românești s'a întors la noi, tocmai acum, când Rusia sovietică face din chestiunea Basarabiei o chestiune de anexiune. Era deci datoria ziarului „Adevărul" să refuze rolul de ziar de propagandă vrăjmașă românismului. Și fiindcă n'a făcut-o, merită tot aprobiul poporului român.

Rezultatul anchetei
directorului general de finanțe la Tg-Mureș

Ce măsură s'a luat cu privire la impunerea micilor industriași și meseriași — S'au făcut impuneri prea mari — O consfătuire cu toți comercianții și industriașii — Ministerul de finanțe urmărește numai o dreaptă impunere a contribuabililor

Relațiunile date de d. Simionescu, directorul general al resortului de finanțe

Am arătat în coloanele ziarului nostru că în cursul săptămânei trecute, o delegație a micilor industriași și meseriași din Tg.-Mureș, a venit la Cluj, pentru a se plânge directorului general al resortului de finanțe asupra modului cum se fac impunerile în acel oraș. In urma acestor plângeri, d. Simionescu a plecat să facă personal ancheta la Tg.-Mureș. Intorcându-se în localitate, dsa a binevoit să ne dea următoarele lămuriri asupra celor constatate:

„In legătură cu impunerile de anul trecut, — zice d. Simionescu, unele comisii au stabilit niște venituri impozabile mai mici ca în realitate. Din această cauză, anul acesta s'a luat măsura să se facă o revizuire mai largă pentru modificarea impunerilor.

Am constatat însă, că la meseriași și la micii industriași, sporurile făcute de comisiile din anul acesta, față cu venitul impozabil din anul trecut, a variat între 70 și 200 la sută. Unele din aceste sporuri corespund adevărului, altele însă nu corespund."

Mai departe directorul general al resortului de finanțe ne spune:

„Am convocat la o consfătuire pe toți cei interesați, precum și pe marii industriași și comercianți. Din discuțiunile avute împreună, am putut stabili că dacă s'ar face un spor de 30—40 la sută pentru toți micii industriași și meseriași, s'ar ajunge la situația reală. Dar acest spor, trebue aplicat nu ca principiu, ci numai acolo unde se constată că venitul impozabil din anul trecut nu corespunde cu venitul din anul acesta.

Aceste sporuri se fac prin aprecieri, întrucât la meseriași și micii industriași nu sunt alte elemente de constatare.

Asupra acestui lucru au convenit toți și micii industriași și meseriași s'au declarat satisfăcuți."

*

„Revizuirea impunerilor făcute până în prezent, — continuă să ne spue d-l Simionescu — se vor face prin comisiile de apel; fiecare breaslă va introduce apelurile industriașilor și meseriașilor cari le aparțin. Dacă vre-un contribuabil din această categorie nu va face apel, va introduce fiscul, din oficiu, apelurile."

*

„Țin să vă spun, — continuă directorul general, — că d-l Vintilă Brătianu, ministrul nostru de finanțe, ține ca toate impunerile să se facă în cel mai larg spirit de dreptate. Și noi, la rândul nostru, am dat tuturor comisiunilor instrucțiuni în acest sens."

Cu privire la situația marilor industriași și comercianți, dl Simionescu ne declară următoarele:

„Pentru această categorie de contribuabili cari sunt obligați să aibe registre, impunerile se vor face în baza acestor scripte.

Comisiile anuale și cele de apel sunt instanțe de fond și au puterea de apreciere.

Ele vor aprecia dacă cele cuprinse în registre corespund cu realitatea și dacă pot fi luate ca bază cifrele din aceste scripte. Asupra acestui lucru comisiile sunt împuternicite prin lege."

*

Sfârșind aceste declarațiuni, dl Simionescu ne mai adaugă încă o lămurire, din care se vede odată mai mult, spiritul larg de dreptate ce se urmărește la fixarea impozitelor.

„Am dispus, — zice directorul general, ca pentru toate breslele să fie un delegat din partea acestora, care să dea lămuriri comisiunilor anuale. Cu chipul acesta, se vor evita multe dificultăți de care s'au lovit comisiile, atrăgându și unele nemulțumiri ale contribuabililor."

Dac.

Sovietele și ratificarea convenției
relativă la Basarabia de către Franța

Ratificarea protocolului asupra realipirei Basarabiei la România, votată de parlamentul francez, a stârnit la Moscova o mare indignare. Ziarele sovietice publică știrea subt titluri semnificative. „Pravda", în articolul de fond, califică actul ratificării drept o bucată de hârtie de tot atât de puțină importanță cum a fost și recunoașterea de către Franța a lui Colceag și Wrangel.

In afară de această atitudine a presei sovietice, la Moscova au avut loc și manifestații organizate de locuitorii originari din Basarabia. Aceștia au prezintat lui Krestinski, președintele delegației sovietice la Viena, un memorandum prin care revendică „liberarea Basarabiei de subt jugul român". Krestinski a făgăduit că va supune memorandul conferinței româno-ruse dela Viena.

Atât atitudinea presei sovietice, cât și propaganda furioasă făcute în streinătate pentru tăgăduirea d epturilor noastre asupra Basarabiei, cași manifestațiile de felul celor relatate mai sus, făcute subt îndemnul și cu încurajarea conducătorilor sovietici, sunt acte cari dovedesc că politica Moscovei nu s'a schimbat în ce privește România. In atari condițiuni, este de presupus că tratativele dela Viena nu vor putea duce la rezultate efective.

Incidentele de ieri de la Universitate

Ce ne declară Dl N. Bănescu, rectorul Universităţii

Ieri, Marţi după masă, profitând de faptul că dl Ovidiu Gritta, prefectul de poliţie al Clujului, se afla la Rectorat în chestii personale, o parte din studenţimea clujană a înconjurat Universitatea, împiedecând prin vociferări şi ameninţări pe prefect de a părăsi Universitatea.

Abia târziu, după aproape patru ore de sechestrare, şi în urma intervenţiilor făcute de autorităţi şi de public, studenţimea a consimţit să se împrăştie şi dl Gritta să poată pleca.

Această curioasă procedare a studenţimei se datoreşte, după cât se spune, atitudinei pe care ar fi avut-o faţă de studenţi, organele în subordine ale dlui prefect de poliţie, cu ocazia incidentelor de Duminecă seara.

Fără a intra în discuţia legalităţei sau ilegalităţei acestor mijloace prin cari studenţii îşi caută satisfacţia faţă de autorităţile statului român, mai ales aici în Cluj, nu putem să nu relevăm atitudinea regretabilă pe care unii dintre studenţi au înţeles să o aibă faţă de câţiva dintre profesorii lor.

Ce ne spune domnul N. Bănescu, rectorul Universităţii

In legătură cu această manifestaţie, am ţinut să aflăm părerea autorizată şi a domnului rector al Universităţii, N. Bănescu, care a binevoit să ne dea următoarele relaţii:

— Câţiva studenţi aflând eri că dl prefect al Poliţiei, Ovidiu Gritta, se afla la Rectoratul Universităţii, au dat de ştire tuturor studenţilor ce se aflau în Universitate şi la Cămin, cari s'au adunat în pripă înaintea Rectoratului cu scopul de a-l brusca.

Am încercat din toate puterile să conving studenţimea să se depărteze în linişte, dar toate aceste încercări au fost zădarnice.

Studenţimea care a adoptat cu acest prilej o atitudine cât se poate de ireverenţioasă faţă de profesorii ei, nu s'a mulţumit cu acest răspuns ci a început să forţeze uşile.

In timp ce ceream ajutorul autorităţilor, manifestanţii au spart două uşi ce duceau spre camera în care se afla dl Gritta. Jandarmii pedeştri — sosiţi cu întârziere — n'au putut nici ei îndepărta pe studenţi.

După câteva ore numai, de adevărată sechestrare, a putut dl Gritta părăsi Universitatea.

Cele întâmplate eri au revoltat cu drept cuvânt pe toţi cetăţenii de ordine din acest oraş.

Vinovaţii cari compromit astfel numele de student şi prestigiul acestei Universităţi româneşti, îşi vor primi pedeapsa cuvenită.

O nouă şcoală în Cluj

In edificiul orfelinatului „Prinţul Carol", s'a deschis cu solemnitatea cuvenită, Sâmbătă în 15 Martie, noua şcoală de arte şi meserii, pe seama soc. „Orfanilor de războiu". Şcoala stă subt conducerea directorului Dl. Cantaragiu, având ca profesori pe dnii N. Sachelarie, G. Tanase şi I. Visa, iar maeştri speciali pe dnii: N. Plătică, Mihai Grigoraş, Lem Sachelarie şi Mihai Penişoară. Şcoala are opt secţiuni: mechanică, ferărie, pantofărie, tâmplărie, croitorie, rotărie, tinichigerie şi ceramică. Instalaţiile rămase ruinate de pe vremea ungurească au fost restaurate, atelierele se înoesc pe fiecare zi, elevii, toţi orfani de războiu, repartizaţi după aptitudinile lor la diferitele specialităţi, lucrează cu multă abnegaţiune şi dragoste de muncă. Lucrările executate până acum, deşi abia de câteva săptămâni, sunt ireproşabile şi ar face cinste celui mai bun maestru.

Inaugurarea s'a făcut printr'un serviciu divin. Au asistat. presidenta societăţii „Ocrotirea orfanilor de războiu", reg. Cluj, dna general Anastasiu, dna dr. Tripon, general Constantinescu, inspectorul Pătârlegeanu, preoţii dr. Seb. Stanca şi G. Şerban şi întregul personal cu elevii. Au ţinut cuvântări: dna Anastasiu, păr. dr. Stanca şi directorul Cantaragiu. Pe urmă s'au vizitat toate stabilimentele.

Şcoala aceasta s'a început subt cele mai frumoase auspicii. Personalul e compus din oameni de inimă şi devotaţi cauzei. Ar fi de dorit ca publicul să-i dea o atenţie deosebită, făcând aci comenzile, dând prin aceasta un sprijin real orfanilor. Aceasta cu atât mai mult, cu cât va putea să şi acopere trebuinţele mult mai ieftin şi într'o executare ireproşabilă.

Dan.

Concertul de sonate al dlui Sibianu

După cum am anunţat, mâine Joi 20 Mart., orele 8 jumătate seara va avea loc în sala Prefecturei, mult aşteptatul concert de Sonate al dlui Ilie Sibianu, cunoscutul pianist şi compozitor, cu următorul program:

1. G. F. Händel I. Sonate. (Andante. Allegro. Adagio. Allegro.); 2. L. v. Beethoven IV. Kreutzer Sonate (Presto. Andante con Variazioni. Finale,); 3. C. Franck I. Sonate (Allegretto ben Moderato. Allegro. Recitativo-Fantasia. Alleg retto poco mosso.) Biletele se găsesc la LYRA, Piaţa Unirei 22 (în curte). Locuri á 40, 30, 20 şi 15 lei şi 10 procente taxa legală.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

INFORMAŢII

— **Dela Institutul medico-militar.** Ni se aduce la cunoştinţă că nici până astăzi ofiţerii dela Institutul Medico Militar nu şi-au primit soldele pe luna Martie, cu toate intervenţiile făcute în acest scop.

Intrucât această întârziere creiază mari neajunsuri ofiţerilor, rugăm autorităţile în drept să dispună achitarea soldelor.

— **Concertul dnei Piroska Hevesi.** Matineul doamnei Piroska Hevesi, pianistă de concert, va avea loc la 23 Martie Duminecă, la orele 11 a. c. la Teatrul Maghiar. Cunoscuta artistă, la cererea generală, va repeta programul „Concertului romantic" ţinut toamna trecută. Matineul se va ţinea cu preţuri reduse. Biletele se află la cassa Teatrului Maghiar.

— **Studenţeşti.** *Divizarea rigurosului mixt.* In urma faptului că materiile rigurosului mixt dela facultatea de drept din localitate sunt prea vaste, în ultima şedinţă a consiliului profesoral al acestei facultăţi, s'a hotărît ca rigurosul mixt să se poată face în două părţi. O parte cuprinde dreptul penal şi dreptul constituţional; alta, dreptul administrativ şi Politica.

*

Alegerea comitetului căminului studenţesc din str. Babeş. Aseară a avut loc alegerea comitetului căminului studenţesc din str. Babeş 13. S'a ales ca membri: dl drd Pop, drd Cadariu şi V. Gujan.

— **Conferinţă.** Dl profesor Răducanu dela Academia Comercială dela Bucureşti, a ţinut alaltăieri la Academia de Comerţ din Cluj o conferinţă despre „Insănătoşirea valutei noastre.

— **„Strigoii" la Teatrul Naţional.** Aseară s'a jucat pe scena Teatrului Naţional puternica dramă a lui Ibsen: „Strigori".

Darea de seamă asupra reprezentaţia va apare în numărul nostru de mâine.

— **Pentru intensificarea culturii pământului.** In judeţul Cojocna, s'a început de către preţori, şi cu concursul intelectualilor comunelor, constituirea de cooperative săteşti în vederea procurării de maşini agricole necesare intensificării producţiei agricole. Această iniţiativă este sprijinită şi de guvern şi de prefectura judeţului.

— **Dela Prefectura Poliţiei.** D-l Eugen Bianu, inspectorul general al Siguranţei din Ardeal, a fost însărcinat de Ministerul de Interne cu conducerea prefecturei de poliţie a oraşului Cluj, pe timpul absenţei dlui OVIDIU GRITTA care e plecat la Bucureşti.

— **Chestia construcţiilor la Cluj.** Consiliul oraşului a luat în discuţie din nou chestiunea construcţiilor de case în Cluj. Câţiva consilieri au propus executarea hotărârei consiliului oraşului, luată încă din 1921, prin care se prevedea ca toţi proprietarii de fabrici şi de alte instituţii mari comerciale şi industriale să fie obligaţi să-şi clădească locuinţele necesare personalului lor.

— **Muncitoreşti.** Joi va avea loc, la Inspectorul Muncii din Cluj, ultimele tratative între patroni şi chelneri în vederea încheerei unui contract colectiv de muncă.

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— **Donaţii.** Dl Septimiu Mureşanu prefectul judeţului, a donat din fondul cultural judeţean suma de lei 20000 pentru mărirea fondului necesar clădirea catedralei ortodoxe din Cluj, iar 10.000 lei pentru Statuia lui Avram Iancu, ce urmează a se ridica în faţa Teatrului.

— **Revizuirea brevetelor industriale.** Autoritatea industrială de primă instanţă, în urma unor dispoziţii ministeriale, a început revizuirea brevetelor de industrie cari au fost acordate negustorilor de origină streină. Se ştie că mulţi dintre aceştia au ajuns în posesiunea acestor brevete prin acte falşe.

Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig" la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi veţi primi deslusirile necesare.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat cu sediul în Cluj, caută persoane cu garanţie cari să se ocupe cu vânzarea biletelor loteriei, oferind remiză bună. Doritorii vor scrie pe adresa Sindicatului.**

— **Cercul Ronsard.** Cursurile practice de limba franceză: Semestrul II. Taxa lei 100. Inscripţiile se primesc la dl profesor Pattenotte, Casa Invăţătorilor, camera 5, până la 20 Martie în fiecare zi dela 2—3.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

CONVOCARE

„Uzinele SOLVAY din Transilvania, Soc. Anonimă" în Mureş Uioara ţine a

XI-a adunare generală ordinară,

în ziua de 28 Martie 1924, la ora 12 a. m. în localurile biroului societăţei în Mureş Uioara, la care învită cu toată onoare pe toţi acţionarii. Se atrage luarea aminte, cum că potrivit dispoziţiunilor cuprinse în §-ul 10 al Statutelor, numai acei acţionari vor putea exercita drepturile asigurate în Statute, deci şi dreptul de vot, cari trei zile înainte de suszisul termen vor fi depozitat acţiunile împreuna cu cuponul la Cassieria societăţii din Mureş Uiora şi Turda, sau la firma „Solvay & Co." din Bruxelles, sau la „Mutuelle Mobiliere & Immobiliere S. A." din Bruxelles sau lu „Zivnostenska Banka" din Praga.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunărei generale de către president şi designarea grefierului şi a 2 acţionari pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul consiliului de administraţie asupra anului de gestiune 1923.
3. Prezentarea bilanţului precum şi a contului de profii şi pierdere încheiat cu 31 Decembrie 1923.
4. Raportul consiliului cenzorilor.
5. Hotărârile asupra distribuirei profitului net al anului 1923 şi descărcarea consiliului de administraţie, a cenzorilor de gestiunea lor.
6. Intregirea — pe 1923 — respective fixarea retribuţiunei pe seama consiliului de administraţie şi al cenzorilor.
7. Augmentarea capitalului social.
8. Modificarea Statutelor: § 30. etc.
9. Alegerea consiliului de administraţie şi al cenzorilor precum şi fixarea numărului membrilor al acestor consilii şi fixarea duratei pentru care au fost aleşi.
10. Propuneri.

Consiliul de administraţie.

Bilanţul incheiat la 31 Decemvrie 1923.

Active: Investiţiuni 14,604.890·31, Efecte 250.950·—. — Cassa 1,353.496·05. Mărfuri în magazii 29,639,064·10. — Debitori 67,080.957·13 Poziţiuni transitori 143.709·75. Total 113,064.067·34.

Pasive: Capital soc. 10,000.000·—. Fond de rezervă 3,000.000·—. Fond de rez. special 6,000.000·—. Fond de amortizări 2.751.751·36. Rezervă pentru creanţe dubioase 976.025·49. Obligaţiuni (Fcs. 2.285,000·—) 20,336.500·—. Obligaţiuni trase la sorţi (Fcs. 76.000.—) 676.400·—. Cupoane de obligaţiuni rămase neachitate (Fcs. 156.850·—) 1,395.965·—. Creditori 59.448.117·91. Poziţiuni transitori 1,374.065·80. Reportul beneficiului la 1 Ianuari 1923 232.491·68. Beneficiul net din exerciţiu 1923 6,872.750·10. Total Lei: 113,064.067·34.

Contul de profit şi pierdere.

Debit: Amortizări 2,009.916·61. Pierdere de curs la efecte 48.695·— Rezervă pentru creanţe dubioase 976.025·49. Dobânzi de obligaţiuni 1,541.035·—. — Dobânzi 2,058.773·47. Rezervă specială 6,000.000·—. Reportul beneficiului la 1 Ianuarie 1923 232.491·68. Beneficiul net din exerciţiu 1923: 6,872.750·10. Total Lei: 19,739.689·35.

Credit: Reportul beneficiul 1 Ianuarie 1923: 232.491.68. venitul brut al fabricaţiei în exerciţiul 1923: 19,507.197·67. Total Lei 19,739.689·35

Consiliul de Administraţie.

Puternice cutremure în America centrală

— Locuitorii oraşului Costa Rica s'au refugiat în câmpie —

Londra, 17. — Se anunţă din Baboa (America centrală) că puternice cutremure de pământ s'au produs la Heredia, la San-José de Costa Rica, în Nicaragua şi în regiunea Antilelor mari şi mici. Locuitorii din Costa Rica au părăsit oraşul şi s'au refugiat în câmpie.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-1)

Ce este societatea »EMKE«?

D. Sándor József are cinismul să ceară tocmai de la un mitropolitul român binecuvântarea steagului societăţii antiromâneşti „Emke“ — Răspunsul Mitropolitului Roman Miron — D. Sándor răspunde înţepat că „cetăţenii Ungariei nu pot forma decât o naţiune unitară maghiară“

Noi, cei cari îl cunoaştem pe d. Sándor József, ştim bine că dsa este mai întâi de toate un suflet răutăcios şi cinic. Presupunem, de pildă, că dsa astăzi, când ne batjocoreşte în Cameră la Bucureşti, — ca unul care în trecut ia făcut acelaşi — lucru, simte o diabolică plăcere.

Aceaşi plăcere o simte desigur d-sa şi când combate astăzi „şovinismul“ românesc dela tribuna Parlamentului român, dsa care cerea acum câţiva ani numai, desfiinţarea neamului românesc din Ardeal...

Tot firea dsale înveninată şi cinică l'a îndemnat în trecut să-şi bată joc de Mitropolitul român de pe vremuri, Miron Roman, căruia i-a adresat o scrisoare cu imfama propunere pe care o aflăm din chiar energicul răspuns de mai jos al înaltului reprezentant al bisericei ortodoxe.

*

Sibiu, la 26 Aug. 1889.

„Domnule Conte şi Preşedinte al Societăţii!

După cum însăşi activitatea de până acum a societăţii „Emke“ o dovedeşte, ea a fost înfiinţată exclusiv pentru servirea intereselor de rassă a naţiunei maghiare.

Această societate este numai în acel caz dispusă să ajute cultivării cetăţenilor de altă naţionalitate, când speră că va reuşi să'i câştige pentru maghiarizare şi, în acest fel, a-i contopi în rassa maghiară.

Deoarece eu, chiar şi în calitate de păstor sufletesc în slujba bisericei greco-ortodoxe române din Ardeal, deplin conştient de datoria ce o am, mă declar duşman făţiş al tuturor acestor convertiri artificiale în materie de naţionalitate şi de religie; — aceasta în baza principiilor şi convingerilor mele pe care le profesez,

mărturisesc, m'a surprins foarte mult scrisoarea Domniei Voastre cu numărul 503 şi cu data de 21 a lunei curente, adresată mie, — în care Vă exprimaţi dorinţa ca la adunarea generală a societăţii „Emke“, care va avea loc la 13 Septemvrie la Uioara, să fie reprezentată şi biserica greco-ortodoxă şi ca la aceasta adunare protopopul Dumitru Moldovan să ţină cuvântare ocazională în numele acestei biserici.

Deşi valoroasa încredere dovedită faţă de mine a Domniei Voastre mă obligă la recunoştinţă sinceră, în cazul de faţă însă sunt silit să declar cu stimă că — pornind dela motivele expuse de mine — dorinţa Domniei-Voastre nu o pot împlini.“

*

La acest hotărît şi energic refuz d. Sándor József a redactat următorul răspuns:

„Excelenţă şi Prea Sfinţia Voastră Domnule Mitropolit!

Cu adânc regret şi stupefiat a luat la cunoştinţă direcţiunea noastră răspunsul Excelenţei Voastre în care, contrar cererii preşedinţiei noastre, a-ţi hotărât să refuzaţi binecuvântarea bisericei greco-ortodoxe din Ungaria stindardului societăţii noastre, secţia Uioara.

Aţi refuzat acest lucru unui stindard cu chipul Coroanei, pajurei şi protectoarei Ungariei“ (Sfânta Maria N. R.) „stindardului donat societăţii noastre de către doamnele maghiare.“

Patriotismul în această ţară nu se poate desvolta decât printr'o o cultură care să fie naţională, să aibă la bază constituţia şi ideea de stat maghiară.

Cetăţenii Uugariei, din punct de vedere polilic, nu pot forma decât o naţiune maghiară, naţiunea nedespărţită şi unitară maghiară. Desvoltarea sentimentului patriotic nu poate deci avea alt isvor şi bază decât cultura maghiară“.

După ce dl Sándor taxează aprecierile Mitropolitului român drept „acuze gratuite ale agitatorilor stângei“, reconfirmă, indirect, afirmaţiile româneşti, continuând astfel:

„Motivul pentru care societatea „Emke“ s'a născut, baza existenţei ei este exclusiv şi de-adreptul ideea statului maghiar unitar şi istoric. Aceasta este realitatea, aceasta este „stânca puternică“ peste care — după cuvintele Scripturii — dacă cineva cade, se loveşte, iar pe cine cade stânca aceasta, — îl turteşte.

Pe aceste motive, societatea noastră respinge sărbătoreşte atitudinea şi afirmaţiile Excelenţei-Voastre, deoarece ele sunt în cea mai mare măsură potrivite pentru tulburarea păcii, înţelegerii frăteşti şi a iubirii între cetăţeni. De asemenea, protestăm contra presupunerilor venite într'un mod şi dintr'o parte neaşteptată.“

Cluj, la 12 Octombrie 1889.

Cu salut patriotic:

Contele Bethlen Gábor,
preşedinte.
Sándor Jozsef,
secretar.

*

In numărul viitor al ziarului nostru vom reproduce unele părţi din albumul societăţii „Emke“ tipărit la 1910, după o activitate anti-românească de un sfert de secol.

Cum este apărat partidul naţional

O broşură pamflet plină de lucruri interesante — Duşmanii Consiliului Dirigent şi realitatea faptelor — Falsurile unui apologet sărac de duh şi de talent Oamenii partidului naţional nu se desmint

Intr'o broşură, în care fratele dlui prof. Romul Boilă, şi al doilea nepot al dlui Maniu, încearcă să stabiliască partea de răspundere a dlui Goga la *pauperizarea* Ardealului, se fac unele afirmaţiuni cari merită să fie relevate, deoarece ele caracterizează felul cum unii juni takisto naţionali înţeleg să stea în slujba adevărului.

Astfel, relativ la epoca Consiliului Dirigent ni se spune:

„Consiliul Dirigent a avut mulţi duşmani. Duşmanii aceştia au răsărit nu în mod spontan, ci graţie unei acţiuni premeditate şi bine organizate, *care avea de scop compromiterea guvernării ardelene*. In primul rând liberalii aveau interesul să compromită această guvernare. Menită să le facă mai târziu o concurenţă temută (sic). Şi nu s-au înşelat. Dar aceasta a fost interesul tuturor acelor politiciani de duzină, cari fie din invidie, fie din interese meschine personale, fie din alte motive, neimportante, nu se puteau împăca *cu o guvernare solidă şi serioasă*. Mijloacele folosite de aceşti duşmani nevrednici, au fost tot atât de detestabile cum erau şi nizuinţele lor. Intriga, calomnia şi trădarea, iată prin ce şi-au ajuns scopul pentru a reveni pe urmă şi prin guvernarea lor să desmintă singur toate acuzele ridicate împotriva guvernării partidului naţional. Membrii Consiliului Dirigent şi-au dat încă dela început seamă, că oricari ar fi rezultatul muncei lor, ori câtă trudă vor depune la diferite departamente, oricâte jertfe vor aduce, ori câtă grijă vor purta în munca gigantică a reorganizării şi refacerii noului Ardeal, meritele lor nu vor fi recunoscute, personal ei se vor prăbuşi sub greutatea răspunderii. Dar la o aşa campanie infamă de distrugere, la o ingratitudine atât de grosolană, la atacuri atât de violente şi josnice nimeni nu se aştepta.

Şi dacă această campanie de subminare şi distrugere a dat roade, vina nu este a opiniei publice, ci a împrejurărilor anormale prin care a trecut şi azi viaţa publică românească.“

Autorul acestor rânduri comite dela început un fals. Guvernarea Consiliului Dirigent departe de a fi *„între cele mai bune a partidelor, cari au guvernat vreodată“*, a fost atât de detestabilă încât s'a compromis prin propriile sale acte. E nevoie să mai amintim aici de afacerea burselor studenţeşti, de afacerea celor 4 automobile cumpărate de d. Maniu, şeful partidului naţional, dela d. Maniu, prezidentul Consiliului Dirigent, şi de alte afaceri pe cari partidul naţional nu le a putut desminţi în fapt?

Aşa dar, unde este acţiunea de compromitere a guvernării „solide şi serioase“ a partidului naţional? Şi unde este „intriga“, calomnia şi „trădarea“ din partea partidului liberal? Nepotul cadet al dlui Maniu a voit să compromită pe d. Goga, arătându-i complicele liberalilor la „pauperizarea“ Ardealului, şi începe printr'un fals pentru a continua cu altele, căci mai departe se scrie:

A fost însă deajuns să găsim o vină dureroasă dlui Goga, pentru ca amicii liberali să sară în ajutorul lui inventând marele şi trepugnabilul principiu de stat: **„Solidaritatea Românilor din Ardeal trebuie distrusă pentrucă este o mare fericire să intronăm desbinarea şi luptele fraticide“.** *Bravos popor!“*

Nu ştim care este „vina dureroasă“, pe care apologetul Consiliului Dirigent a găsit-o dlui Goga . . . Ştim însă că nimeni dintre „amicii liberali“ ai acestuia n'a făcut afirmaţia de mai sus. Pusă între două citate asupra „Infrăţirei“, pamfletarul lipsit de duh şi talent care a scris broşura tipărită la Diciosânmartin, vrea să lase să se înţeleagă că citatul este din „Infrăţirea“.

Dacă fratele dlui profesor Romul Boilă şi al doilea nepot al dlui Maniu s'ar fi mulţumit să nu înţeleagă ceea ce am scris noi, aceasta cel mult ne-ar fi distrat. Dsa însă ne pune între ghilimele, principii pe cari nu le-am formulat şi aceasta este foarte grav pentru un tânăr takisto-naţional care pretinde a apăra adevărul.

Avem însă o satisfacţie. Oamenii partidului naţional, tineri sau bătrâni, nu se desmint. Ei rămân în orice împrejurare aceiaşi robi ai minciunei şi ai falsului. In tot ce s'a afirmat împotriva adversarilor partidului naţional, nu este decât fals şi minciună, iar noi până acum n'am făcut altăceva decât să relevăm aceasta. Nepotul dlui Maniu nu face acum decât să confirme în totul ce am crezut noi.

A. R. Gus.

In jurul tratativelor de la Viena

Interviewul Dlui V. P. Sassu, fost ministru al Industriei şi Comerţului

Intr'un interview acordat unui ziar din Bucureşti Dl V. P. Sassu, fostul ministru al îndustriei şi Comerţului, explicând pentru ce n'a primit preşidenţia delegaţiei române la Viena şi-a arătat părerile sale cu privire la soarta conferinţei.

Manifestaţiunile din ultimul timp ale Sovietelor a spus Dsa, au creiat o atmosferă neprielnică conferinţei de la Viena.

De mirat în special sunt acele ale Drului Racowski, a cărui declaraţiune făcută în 1912 la Bucureşti spunea făţiş, că Basarabia trebuie să revină României.

Basarabia nu poate fi pusă în discuţie la Conferinţă, căci atunci s'ar pune în discuţie însăşi recunoaşterea României Mari.

Arătând lipsa oricărui temeiu istoric, etnic sau economic, pe care se pot baza Ruşii pentru a revendica Basarabia, Dl V. P. Sassu e de părere că singurul interes al Sovietelor e cel politic, acelaş care l'au avut şi Ţarii când ne-au răpit în 1812, Basarabia.

Dacă aceste scopuri imperialiste cari ţineau într'o perpetuă primejdie atât populaţiunea Rusiei, cât şi a statelor vecine, determină azi Sovietele să stăruiască în dărătnic revendicarea Basarabiei, o va lămuri conferinţa de la Viena.

Din acest punct de vedere, lucrările acestei conferinţe, chiar dacă nu vor duce la un rezultat favorabil, nu vor fi fără folos.

Presa maghiară

Doleanţele lui „Brassói Lapok.“

„Nesiguranţa de drept o simt mai mult minorităţile — scrie „Brassói Lapok“. Ei suferă mai mult în urma nedreptăţilor şi brutalităţilor, ei în urma rechiziţiilor de camere şi a exproprierilor de pământ. Minoritarul este cel silit să cumpere tablouri şi cărţi de la Bucureşti, ori trebue să lifereze jandarmului găini şi fân.“

Atacurile de felul acestora fac impresia că servesc propaganda din afară de graniţele ţării.

Nu ar fi oare mult mai bine — întrebăm noi pe „Brassói Lapok“ — dacă presa maghiară în loc să ne insulte cu generalizări de acestea, ar preferi să denunţe din caz în caz, cu date precise neajunsurile ei?

Alte coarde...

„Abia trece zi — scrie „Ellenzék“ — în care ungurimea din Ardeal să nu facă încercări pentru a înţelege spiritul poporului român, a-i învăţa limba şi a-i cunoaşte literatura. Poporul maghiar vrea să se acomodeze vieţii celorlalte popoare din Ardeal (?!) şi deşi a fost de o mie de ori refuzat (?!) reîncearcă într'una această apropiere, chiar şi cu preţul mândriei sale“.

Nu tăgăduim: într'adevăr sunt destui unguri în această ţară cari îşi fac datoria şi sunt buni cetăţeni.

Aceşti unguri însă, nu sunt dintre cei ce stau în dosul partidului maghiar, nici agitatorii de meserie, nici iredentiştii cari ne calomniază în streinătate, ci este acea ungurime care — fără multă pofteală — a întins de mult mână de frăţie poporului românesc colaborând cu el prin muncă pentru consolidarea materială şi sutletească a acestei ţări tolerante.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri: SULTANA. (Operetă Premieră. Abonament de Premieră 47. Seria 295).
Joi: SULTANA. (a 2 ora. Abonament de zi No. 102. C). Seria 296).
Vineri: SULTANA. (a 3 ora. Abonament pe zi 103. A. Seria 297).
Sâmbătă, matineu: DEBUTUL ANSAMBLULUI ILUSIONIST UFERINI. (Preţuri normale. Seria 298).
Sâmbătă matineu, orele 5 jumate: DEBUTUL UFERINI. (Preţuri normale Seria 299).
Sâmbătă seara: SULTAMA (a 4 ora. Abonament de zi Nr. 4. B. Seria 300).

Repararea unei nedreptăți

Desființarea episcopiei catolice din Satu-Mare în lumina adevărului — Un cuib de maghiarizare a Șvabilor care va dispare

O informație a ziarelor bucureștene în care se spunea că guvernul intenționează să desființeze episcopatul romano-catolic din Satu-Mare, a avut darul să irite pe confrații noștri minoritari, pe cari i-am văzut apoi dovedind necesitatea funcționărei și pe mai departe a acestui episcopat.

Neinfluențați de aceste dovezi, vom lăsa să urmeze și dovezile noastre pentru a demonstra că desființarea acestui episcopat nu este decât o operă de dreptate, întrucât prin fixarea nouei frontiere el și-a pierdut rostul.

In urma desmembrării vechei Ungarii s'a împărțit teritorul episcopiei romano-catolice din Satu-Mare în trei: o parte a ajuns Cehoslovaciei, alta a rămas Ungariei, și numai cea mai mică a rămas sub autoritatea episcopului din Satu-Mare.

Partea rămasă în România abia are 39 parochii, deci un număr prea mic pentru a avea nevoie de o episcopie conform cerințelor orânduelilor bisericești chiar. *Ținând seamă și de faptul că episcopia romano-catolică din Satu-Mare este* **unguréască**, *iar marea majoritate a parochiilor revenite ei e* **șvăbească**, *vedem că se impune o revizuire radicală a situației acestor parochii, în sensul ca parochiile șvăbești să se pună sub autoritatea episcopiei șvăbești din Timișoara, iar numărul mic de parochii ungurești de pe teritorul acestui episcopat să fie trecute la episcopatul din Oradea-Mare.*

Episcopatul din Satu-Mare, evident, nu-și mai are rostul. Prin desființarea lui s'ar face un act de dreptate minorității șvăbești din Satu-Mare, care în urma faptului că bisericește este sub jurisdicția unui episcopat unguresc, e amenințată să fie maghiarizată, căci nu trebuie să uităm că acest episcopat depășindu-și atribuțiile religioase a dat credincioșilor șvabi, preoți cari predică în ungurește.

Astfel, în Homorodul de jos, comună cu populație curat șvăbească, preotul romano-catolic predică și acum ungurește, deși majoritatea credincioșilor nu știe această limbă. Locuitorii au făcut până acum nenumărate demersuri cerând întroducerea limbei lor materne în biserică, dar autoritățile bisericești, cari sunt față de români cele mai fervente apărătoare ale drepturilor minorităților, nu aplică această măsură și față de minoritățile de cari dispun în urma unor orânduiri nedrepte.

Chiar pentru aceasta, am spus că este nedreaptă actuala orânduire iar măsura ce întenționează să o ia guvernul, nu este decât o măsură care țintește indreptarea unei stări de lucruri ce nu mai poate dăinui.

Desființarea episcopiei din Satu-Mare va constitui un act de dreptate pentru minoritatea șvăbească, care va fi scoasă de sub influența maghiarizatoare a acestei episcopii, și va fi un act de dreptate și pentru români, cari vor vedea desființat cuibul care tolerează personagii ca faimosul Nyisztor Zoltán, preot care în clericala fițuică „Katolikus Elet", de cinci ani încoace nu face altceva decât să însulte în mod grosolan tot ce e românesc.

Pentru profilaxia sifilisului în comunele rurale

Inființarea dispensarelor comunale — Intensificarea activității echipelor sanitare ambulante

Autoritățile sanitare din Ardeal, în urma constatărilor pe cari le-au făcut cu ocazia raziilor și a anchetelor sanitare prin comunele rurale a diferitelor județe din Ardeal, constatări pe baza cărora s'a putut stabili o majorare a coeficientului anual de progresare a sifilisului și a bolilor venerice în comunele rurale, a înaintat Ministerului Sănătății Publice un raport în care arătau situația și făceau o serie întreagă de propuneri.

Se știe că principalele cauze ale răspândirei sifilisului în ultimii 4—5 ani au fost și sunt: numeroasele infecțiuni contractate în timpul războiului și lipsa organelor sanitare cere să previe nouile infecții sau să ia în tratament pe cele vechi.

Prin noua campanie de profilaxie a sifilisului, care se organizează actulmente de către autoritățile sanitare din Ardeal și de către ministerul Sănătății Publice, se urmărește, în primul rând, descoperirea, izolarea și traterea sifiliticilor existenți în comunele rurale și, în al doilea rând, evitarea prin severe măsuri de profilaxie a nouilor infecțiuni. In vederea acestui scop s'a hotărît luarea grabnică a două principale măsuri:

1. Inființarea de dispensare comunele și 2. intensificarea anchetelor sanitare cari au început anul trecut în jud. Cojocna și cari au dat rezultate strălucite.

In ceeace privește dispensariile comunale, se plănuește înființarea lor în comunele mai populate.

Medicul de plasă va trebui să viziteze de mai multe ori pe lună aceste dispensarii, unde în ziua fixată vor trebui să se prezinte, la nevoie în mod forțat, toți sătenii cari au manifestații sau simptome sifilitice.

Pe aceștia îi vor descoperi — în cazul când nu va exista declarație benevolă-agenții sanitari, moașele și surorile de caritate din comună.

In ziua fixată de medicul de plasă pentru vizita la dispensar, acești bolnavi vor fi selecționați. Cei cu manifestații mai grave vor fi transportați spre tratare, la spital, iar restul, vor fi dați în grija și tratarea agenților sanitari. Mai mult decât atât, se vor organiza în fiecare județ echipe de medici însoțiți de agenți sanitari și aprovizionați cu medicamentele necesare, echipe cari vor cutreera comunele cu scopul principal de a descoperi pe sătenii sifilitici și de a-i forța la tratamente, fie transportându-i la spitale, fie tratându-i pe loc.

Cu chipul aceste se va putea ajunge la o împiedecare a creșterei procentului sifiliticilor din comunele rurale.

Intr'un număr viitor, vom de amănunte în ceia ce privește felul cum va fi organizată noua campanie de profilaxie a sifilisului în comunele rurale. *Al.*

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 20 Martie 1924

CINEMA SELECT

Film de aur! Film de aur!

Nathan cel înțelept

Monumentală dramă istorică din timpul cruciadelor, al marelui poet german, Lessing. Superbă realizare faimosului regisor Manfred Noa. In rolul principal întregul ansamblu ai artiștilor germani.

CINEMA URANIA

Grozaviile polului nord

Extraordinară dramă în 6 acte. In rolul principal Carl de Vogt. Film aranjat în întrezimea lui între grozaviile gerului etern al polului nord. Senzație!

CINEMA APOLLO

Săptămâna apașilor!

Canalia Parisului

Seria I.

Colosală dramă de apași, în 2 serii și 15 acte. In rolurile principale: Bourier, Talli, Cassini și Andrea. Istorie extraordinar de escitantă.

Reclama este sufletul comerțului!

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald și Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

Toată lumea știe că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

Urgent de vânzare

1 motor de benzina horizontal fabrikat	Deutz	10 e cai putere	L. 50.000
1 „ „ „ „ „	„	8 „ „ „ „	40.000
1 „ „ „ „ „	Benz	8 „ „ „ „	40.000
1 „ „ Gaz „ „	Deutz	6/8 „ „ „ „	36.000
1 batoza (Masină de treerat) „	Wichterle	800 mm. „	40.000
1 „ „ „ „	Americana	720 mm. „	32.000
1 Dynamo, masin de electricitate	115 Volt	64 Ampere . . „	16.500
1 Masină de ferestrau (Bandsaege)		„	3.500
1 „ „ „ Circular cu masa de fier		„	2·500

La cumpărarea mașinilor se face reducere: 3398

Inginer Theodor Hoffman Cluj, Str. R. Maria 38

CREDITUL TECHNIC

Prima Societate Anonimă Română pentru încurajarea Interprindeilor Technice și Industriale. — București.

CONVOCARE

Conform art. 38 din statutele Societății, se convoacă pentru ziua de Sâmbătă 29 Martie 1924 ora 15 adunarea generală ordinară, ce se va ține la sediul societății „Agricola" în strada Marconi No, 1 (Palatul societății de asigurare „Agricola") etajul II.

Dnii acționari pentru a putea lua parte la adunare generală ordinară, sunt obligați să depună acțiunile definitive, sau scrisorile instituțiunilor de credit la cari aceste acțiuni sunt depuse, la sediul societății „Creditul Technic" strada Marconi No, 3 (mezanin) cel mai târziu până la 26 Martie 1924

Procurile și orice fel de delegațiuni trebuesc depuse până la 26 Martie 1924 inclusiv, conform art, 35—37 din statutele societății.

Conform art. 42 și 43 din statute, adunarea generală ordinară este legal constituită când acționarii sau mandatarii prezenți reprezintă o pătrime din capitalul social. Dacă in ziua hotărâtă, nu se intrunește numărul de acționari prevăzut mai sus, ședința se amână pentru ziua de Sâmbătă 5 Aprilie 1924 ora 15, când se va ține tot la sediul societății de asigurare „Agricola" strada Marconi No. 1, ori care ar fi partea de capital reprezentat și cu aceeas ordine de zi:

Ordinea de zi a adunării generale:

1. Darea de seamă și aprobarea bilanțului incheiat la 31 Decembrie 1923;
2. Descărcarea Consuliului de Administrație de gestiunea sa;
3. Distribuirea beneficiului;
4. Fixarea remunerațiunei cenzorilor pe anul 1923;
5. Ratificarea cooptărei în locurile vacante ca membrii în Consiliul de Admiuistrație a d-lor G. Fernic și Ing. Eug. N. Stefănescu;
6. Alegerea a trei membrii în Consiliul de Administrație în locul celor eșiți la sorți și al căror mandat expiră la 31 Decembrie 1924;
7. Alegerea a trei censori și trei censori-supleanți.

Conform art. 14 din statute membrii eșiți la sorți, se pot realege.

3386 **Consiliul de administrație**

SENZATIA CLUJULUI

!

PENTRU

SESONUL DE PRIMAVARA

Sunt mărfurile Frumoase și Bune Sosite la

MAGAZINUL

MISIR

Cluj, Strada Memorandului 11. (Unió-u.)

Preturi exceptionaj de eftine!

Stofe, Matasuri, Marchizeturi, Zefiruri, Shifoane, Stofe p. Mobile, Covoare, Linoleum

Incaltaminte fina

Ultimele noutati!

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Specula cu dobânzile

Dobânzile sugrumă orice activitate comercială — O nouă sursă de venit — Comision sau specula — Legislaţia comercială trebue schimbată. Se impune luarea de măsuri excepţionale

De câtva timp asistăm absolut pasivi la desvoltarea unei specule nemai pomenite, cea cu dobânzile incasate la împrumuturi acordate de instituţii sau particulari. Am ajuns ca să vedem exclusă aproape orice activitate economică normală pe bază solidă, căci coeficientul dobânzilor luate de către creditori — instituţii sau particulari — fluctuează zilnic, cu tendinţe de majorare.

Această situaţie critică, dăunează desvoltării normale a comerţului şi calcă lăţiş legile, întru cât ea degenerează într'o specula cu adevărat spăimântătoare.

Darea de împrumuturi a ajuns să fie azi cea mai rentabilă afacere. Un exemplu: cineva posedă un capital de 100.000. El nu mai lucrează ci dă împrumut suta de mii lei, pe 4 procente la sută lunar, adecă îşi crează un venit de 4000 lei pe lună fără nici o trudă. Când capitalul împrumutat este mai mare, se înţelege că se majorează şi venitul.

Creditorul are deci o sursă respectabilă de venituri. Cei cari fac aceste împrumuturi cu 36, 48 sau 60 la sută, sunt comercianţii, cari ei sunt cei nevoiţi să se împrumute, sub orice condiţie, numai ca să poată plăti scadenţele. Plătind însă procente aşa de mari, ei încarcă costul mărfurilor, pe cari le plătim noi, consumatorii.

Băncile şi instituţiile financiare au însă un alt sistem, special, cu mult mai ingenios şi sub al cărui scut îşi tac afacerile. — Un exemplu: cineva cere un împrumut dela bancă. El poate fi aproape sigur că dobânda cerută n'o să treacă peste 12 la sută pe an. Dar, iată că se mai incasează şi un „comision“ care variază între 2 până la 3 procente la sută pe lună, şi care „comision“, aduce creditorului un câştig de 24 sau 36 procente, plus cele 12 la sută „dobândă“. — „Dobânda“ cu „comisionul“ dau câte 36 sau 48 la sută pe an.

Vedem deci, că sub denumirea de „comision“ înfloreşte o specula fantastică în văzul şi în detrimentul tuturor, căci debitorul adaugă procentele plătite, la marfă, iar marfa se plăteşte de noi, consumatorii. Cred că exemplul de mai sus ne scuteşte de a intra în amănunte.

Observ, că creditorii au drept la un procent mai mare decât acela de 5 la sută pe an în afacerile civile, şi de 6 la sută pe an în afacerile comerciale, procente fixate de articolul 1589 din codul civil. Procentul admis de acest articol, azi însă numai corespunde, şi el trebue deci modificat. Coeficientul noului procent legal să se fixeze în mod automat, după scontul acordat de Banca Naţională, în plus 3—4 puncte.

In felul acesta s'ar ajunge la o dobândă legală oficială, care ar asigura interesele generale, cât şi cele individuale. Instituţiile financiare, debitoarele Băncei Naţionale, pe baza scontului oficial, ar fi silite prin lege de a recunoaşte ca valabil procentul acordat lor, plus câteva puncte, pentru cazul când ele ar deveni creditoare faţă de o persoană terţă. In felul acesta numai, s'ar nivela situaţia de azi, atât de împovărătoare şi pentru comercianţi şi pentru marele public.

Raco.

INFORMAŢII

INTERNE

— **O măsură bună a Ministerului de Domenii şi Agricultură.** Ministerul de Domenii şi Agricultură, în vederea campaniei din acest an, a pregătit la fermele statului staţiuni pentru curăţirea şi alegerea seminţelor. Maşinele necesare în acest scop au şi fost comandate în streinătate.

— **Revizuirea tarifului vamal de import.** Guvernul a hotărât revizuirea tarifului vamal de import.

— **Diverse.** Direcţiunea Generală a C. F. R. a hotărât următoarele:

„Cartofii fiind în prezent în epoca de încolţire, se vor considera ca mărfuri de sezon şi deci se vor încărca cu precădere şi la imediată cerere.“

EXTERNE

Cehoslovacia

— **Furnizări în Egipt.** Guvernul egiptean a învitat cercurile industriale ceche pentru înaintarea de oferte asupra unor articole industriale şi technice.

Anglia

— **Electrificare Poloniei cu capital englezesc.** Sub numele de „The Power and Traction Finance Comp“ s'a constituit la Londra o societate cu un capital de 100.000 lire engleze cu scopul de a electrifica Polonia întreagă.

Ungaria

— **Un bilanţ record.** Prima Cassă de Economii din Budapesta arată pentru anul trecut un câştig brut de 6,920.465.930·45 coroane, din care sumă, câştigul net este de 4,015.845.179·75 coroane. Dividendul va fi 20.000 coroane de acţiune.

— **Disolvarea cartelului de asigurări.** Cartelul de asigurări, format acum câteva luni, s'a disolvat pe motivul eşirei din acest cartel a Societaţii de Asigurare din Frankfurth, a cărei pildă au urmat-o pe urmă „Union“ şi alte societăţi de asigurare.

Cehoslovacia

nu mai cumpără tutun din Bulgaria

Praga, 18. — Cu privire la comandele de tutun făcute în Bulgaria, „Prager Tagblatt“ află că cehoslovacii au supus guvernului bulgar ofertele lor spre a livra material rulant şi feroviar, însă guvernul bulgar a tărăgănit din zi în zi, până s'a prezentat un concurent italian, oferind mai eftin anumite articole. Industriaşii cehoslovaci, dându şi seama că această chestiune va degenera în licitaţie penibilă, au rupt negocierile, părăsind Sofia şi denunţând toate comandele de tutun, făcute pe contul compensaţiunilor.

Raspanditi „Intratirea“

Congresul Uniunei Metalurgiştilor din România

ZIUA A III-A — Moţiunea votată.

Eri Marţi, 18 l. c. a continuat la Cluj congresul metalurgiştilor social-democraţi. Şedinţa se deschide la orele 9 dimineaţă sub presidenţia lui *Bernau* şi *Pirofsky*, şi primul care ia cuvântul este dl *Mirescu*, delegat din Bucureşti, care propune să se redacteze o moţiune, care să se înainteze guvernului şi prin care să se ceară modificarea unor articole din legea de organizare a asigurărilor sociale.

In vechiul regat, taxa de 7 la sută pentru constituirea fondurilor de asigurare se plăteşte numai de muncitori, fără ca marii industriaşi să contribue cu ceva la acest fond, şi în consecinţă, cere să seioblige capitaliştii ca să plătească şi ei o cotă pentru asigurările muncitoreşti.

Propune să se adauge în moţiune, un paragraf referitor la înfiinţarea unui fond pentru lucrătorii cari împlinesc 55 de ani, şi să se acorde din acest fond un procent de 60 la sută din leafa reală, chiar şi acelora cari din cauza diferitelor accidente îşi reduc capacitatea de muncă.

Cere apoi să se admită de congres, pentru a se prevedea în moţiune, ca *să nu se mai admită pe viitor, ca în fabricile de sticlă să mai poată lucra fetele mai tinere de 18 ani, şi băeţii mai tineri de 16 ani, în serviciul de noapte, întrucât li se periclitează sănătatea şi vigoarea necesară unei munci îndelungate.*

Odată cu aceasta, d-sa propune să se menţioneze că *importul muncitorilor din străinătate provoacă adevărate nenorociri în rândurile muncitorilor băştinaşi, de oarece la multe fabrici s'a anunţat deja şomajul, căci aproape în fiecare oraş industrial din ţară se găsesc dela 150 până la 600 muncitori fără lucru.*

Propune în acelaş timp, ca pe lângă fiecare Casă Cercuală să se înfiinţeze o comisiune din care să facă parte şi delegaţi de-ai muncitorilor, cari să supravegheze administraţia, de oarece aceste instituţiuni până în prezent au lăsat foarte mult de dorit.

Au urmat apoi discuţiuni asupra moţiunei propuse de Mirescu, după care s'a aprobat toate punctele propuse, în unanimitate.

Toţi congresiştii s'au fotografiat în grup, de oarece delegaţii străini urmau să plece cu trenul de 11, iar la ora unul şedinţa a fost suspendată.

Şedinţa de după amiază

Inchiderea congresului

Şedinţa de după masă s'a deschis la orele 3, discutându-se mai multe chestiuni de ordin administrativ, şi modificându-se articolele 10, 23 şi 38 din statute.

Se propune de către Comitetul central mărirea cotizaţiilor, propunere admisă cu 49 de voturi pentru şi 29 contra, după care, congresul ia sfârşit la orele 7, prin cuvintele de mulţumire şi încurajare rostite de preşedinte, care îndeamnă pe congresişti la o muncă constructivă şi folositoare, şi în acelaş timp, la îndepărtarea de curentul comunist care e cu totul dăunător, atât muncitorilor cât şi organizaţilor socialdemocrate.

BURSA

Martie 19.

Leul la Zürich . . . 3·05
la Paris . . . 11·50

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	33·40
1 franc francez — —	„	9·95
1 dolar — — — —	„	1·93
1 liră sterlină — — —	„	8.30
1 liră italiană — — —	„	8·32
1 coroane cechă — —	„	5·56
1 Leu = coroane austriace	„	370
1 Leu = coroane ungare	„	440
1 dinar — — — —	„	245

Zürich

Bucureşti — — — — —	3·05
New-York — — — — —	581
Londra — — — — —	2491/2
Paris — — — — — —	29.60
Milano — — — — —	24.30
Praga — — — — —	16·771/2
Belgrad — — — — —	712 1/2
Viena — — — — —	81.65
Budapesta — — — —	85
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Ultima urcare a leului la Zürich la 3.10, demonstrează încrederea tot mai crescândă a finanţei străine în gospodăriei noastră internă. Oscilările de la Paris au deci caracterul unor manevre de bursă, căci de fapt leul a ajuns să aibă la Zürich fermitate.

Starea leului va avea înfluinţă şi asupra pieţei de mărfuri, în special a celei de cereale. Stocurile noastre, în special cele de porumb, ar trebui desfăcute căci preţurile sunt în scădere sub presiunea străinătaţii, aceasta cu atât mai mult cu cât Argentinia va arunca în curând cantităţi de porumb din recoltă nouă.

La noi cerealele au cotat:

BRAILA: orzul 44.000, ovăz 36.500, poru 44.m b500, grâu 52.000 Lei vag.

GALAŢI: orz 44.000, ovăz 36.500, porumbul 44.500, grâu 52.000 Lei vag.

TULCEA: orz 44.000, porumb 44.500 Lei vag.

SILISTRA: porumb 42.000 Lei vag.

CONSTANŢA: orz 45.000, ovăz 37.000, porumbul 45.000, grâu 54.000 Lei vag.

GIURGIU: porumb 42.500, grâu 51.000 Lei vag.

OLTENIŢA: pornmbul 42.500, grâu 51.000 Lei vag.

BASARABIA: orz 44.000, porumb 44.500, grâu 53.000 Lei vag.

Efecte

Piaţa valorilor se prezintă mai animată. Petroliferele şi asigurările au notat câteva puncte în plus. In compartimentul bancar „Marmorosch Blank“ a înregistrat cinci puntce în plus. Reşiţa scăzut cu 40 puncte faţă de cursul din ajun. S'au notat la în cheere:

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.500-12.600 „Concordia“ 4025-4050 „Petrol Block“ 1140 „Româno-belgo de petrol“ 850 860 „Credit Minier“ optate 1950.

Bănci: „Banca Naţională“ 15·400—15·500, „Banca Românească“ 740, „Marmorosch Blank“ 940—945.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2650-2675, „Naţionala“ 1200-1225, „Generala“ 2275-2800

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400-425, Reşiţa, 1550 Reşiţa pui 1450, Letea 550-575.

Noul regim de maximalizare a cărnii

Am anunţat din timp prin coloanele ziarului nostru, că Ministerul a luat dispoziţiunea ca preţurile maximale la carne să fie fixate de către o comisiune formată din medicul veterinar al judeţului, dintr'un reprezentant al Academiei de Agricultură, un reprezentant al Primăriei şi unul al Uniunei Măcelarilor, iar nu numai de către Primărie, după cum se fixa până acum. Această nouă comisiune şi-a început activitatea şi a fixat nu de mult preţuri maximale pentru toate felurile de carne, fără însă a ţine socoteală de preţurile cu care se poate aproviziona piaţa Clujului, care atâta vreme cât nu va fi maximalizată, nu va putea procura pentru comerţul „en detail“ cantităţile necesare de carne.

In ultimul târg de vite care a avut loc în Cluj, s'au făcut puţine cumpărături din partea măcelarilor, întrucât, pe de oparte faptul că s'au prezintat pe piaţă vite care nu puteau fi cumpărate pentru tăiere, iar pe de alta, faptul că vitele scoase spre vânzare au fost cumpărate mai mult de ţărani pentru muncile agricole, au făcut ca măcelarii să nu se poată aproviziona în deajuns, — aşa că a început deja să se simtă mare nevoie de carne în oraşul nostru.

Pe lângă aceasta, ultima dispoziţiune a Ministerului, prin care se înterzice tăierea unui număr mai mare de viţei decât vite mari, a determinat în ultimul timp o urcare a preţului laptelui şi'n acelaş timp, o lipsă simţită de carne, ceace face ca populaţia să sufere.

Făcând aceste consideraţiuni de ordin general, avem speranţa că noua comisiune de maximalizare a cărnii va ţine seamă de ele, şi va da posibilitatea ca piaţa Clujului să fie alimentată în deajuns.

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

CONVOCARE.

Fabrica de Filme TRANSILVANIA Soc. An. Cluj invită pe Dnii acţionari la aeunare generală ordinară ce se va ţine în ziua de 29 Martie orele 5 p. m. în biroul Cinematografului Select, Strada Universităţei No. 3 Cluj

Ordinea de zi:

1. Darea dc seama a Direcţiunei.
2. Darea de seama a Comitetului Cenzorilor. Aprobarea bilanţului, repartizarea beneficiului şi descărcarea Direcţiunei de gestiunea exerciţiului 1923.
3. Alegerea cenzorilor.
4. Eventuale propuneri.

Spre a putea lua parte la adunara Dnii acţionari vor binevoi a depune acşiunile până în ziua de 28 Martie la Cassa Societăţei ori la Soc. An. Română pentru Intreprinderi Cinematografice Bucureşti Str. Lipscani 8.

Direcţiunea.

CONTUL BILANT

Active		Pasive	
Cassa — — — —	L. 7542·15	Capital social — —	L. 150 000·—
Disponibil la bănci —	„ 23 500·	Creditori — — —	„ 742.741·—
Mărfuri — — — —	„ 9.120·—	Profit — — — —	„ 26.435·55
Debitori — — — —	„ 264.214·40		
Mobilier — — — —	„ 614.800·—		
	L. 919.176·55		L. 919 176·55

Cluj, 31 Decemvrie 1923.

2948 **Consiliul de Administraţie.**

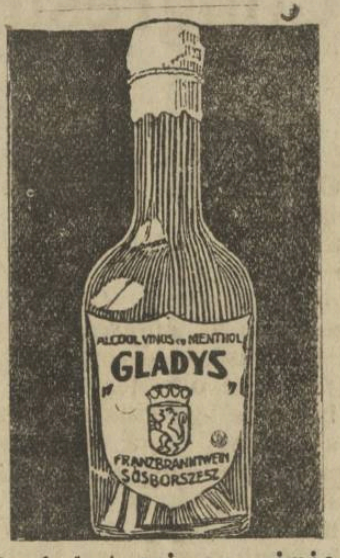

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

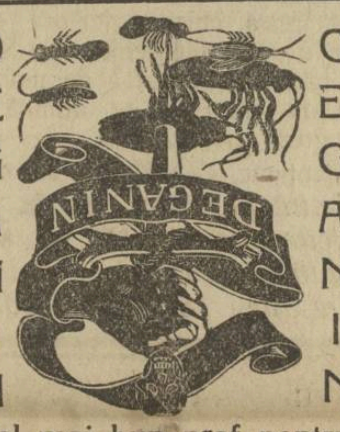

Cel mai bun praf. pentru distrugerea gândacilor!
Comenzi se primesc pe adresa:
F. A. DEGAN
(Căsuta postala No, 14.) Cluj

LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur şi rentabil plasament
Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
in suma de 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

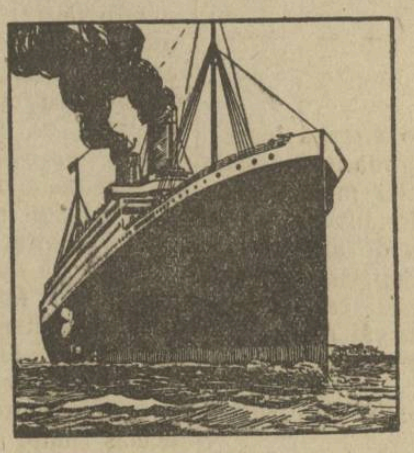

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslușiri cu încredințare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia ţi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Successorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. 2744-6

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3013 3013
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor **Mauls din Hartz** sunt cele mai delicioase şi le gasim pretutindeni. 3360

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1038 | 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI | Vineri 21 Martie 1924.

CLUJ 23 MAR 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 5211

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Politica aiurea și politica la noi

Francul francez a suferit în ultimele săptămâni o bruscă scădere, datorită unor speculațiuni puse la cale de anumite cercuri politico-financiare, cari urmăriau prin acest joc să silească guvernul francez să-și schimbe politica în chestiunea Ruhr și a reparațiunilor.

In fața acestei degringolade a monedei naționale, Franța a trecut printr'o mare panică îngrijorat, guvernul francez, fără să și piardă cumpătul și fără să abandoneze politica sa de până acum, a luat măsuri pentru a opri scăderea francului și a-l pune la adăpost de speculațiile celor interesați.

Intreaga opinie publică franceză, toate partidele politice, minus comuniștii, presa în unanimitatea ei, au fost alături de guvern. Nici un glas nu s'a ridicat să protesteze împotriva măsurilor propuse de guvern, nici-o critică nu s'a socotit în drept să spună un cuvânt de împotrivire. In mijlocul unei conștiente însuflețiri și cu o majoritate care însemna o minunată pildă de patriotism și de solidaritate, parlamentul francez a votat toate proectele de legi propuse de guvern și menite să stăvilească coborârea francului.

Dela regaliștii și conservatorii dreptei, până la partidele socialiste, toate grupările politice reprezentate în parlament s'au strâns în jurul guvernului Poincaré, declarând că înțeleg să fie solidare în această chestiune, de care depinde viața Franței.

In această admirabilă strângere de rânduri în jurul unui guvern care nu mai era socotit ca reprezentantul unui partid ci ca mandatar al națiunei, se cuprinde un strălucit exemplu de solidaritate națională și de conștiință politică.

Și dacă stăruim asupra acestei pilde este pentru a pune în lumină cât de departe se găsește politica noastră, de politica care se face în Franța.

Când guvernul actual, moștenind o tristă situație lăsată de guvernarea averescană, a luat măsurile pe cari le-a crezut de cuviință pentru a îmbunătăți valuta, toate partidele de opoziție ca și mare parte din presă, s'au ridicat cu violență împotriva lor.

In parlament, în întruniri publice, în presă, grupările de opoziție s'au manifestat ca ireductibili adversari ai măsurilor luate de guvern. Atacurile au venit din toate părțile, criticile au curs gârlă. Nu s'a ridicat de nicăeri un cuvânt care să încerce a arăta că aceste măsuri sunt necesare, eficace și binevenite. Patima politică, interesele de tarabă, ambițiunile și invidiile de tot felul, și-au dat frâu liber. Totuși, măsurile aceste s'au dovedit bune, de vreme ce leul s'a oprit din scădere, iar în ultimul timp el a înregistrat o apreciabilă urcare. Căci de unde el valora numai două centime la Zürich, astăzi este cotat tot acolo trei centime și o zecime. Și noi n'avem la îndemână nici mijloacele pe cari le posedă Franța, n'avem nici puterea, nici situația ei.

In loc ca cel puțin în această chestiune a valutei, de care depinde îndreptarea vieței financiare și economice a țării, partidele politice să fi adoptat o atitudine de solidaritate națională, ele s'au lăsat mânate de interese și de patimi cari n'aveau nimic comun cu interesele și nevoile țării.

Iată spectacolul trist pe care politica noastră internă l'a oferit în împrejurări când pe deasupra oricăror pasiuni și neînțelegeri dinăutru, trebuia să ne înfățișăm lumii solidari în apărarea intereselor naționale.

Ce deosebire între unitatea de sentimente a partidelor politice franceze și lipsa de solidaritate a grupărilor noastre politice! Ce pildă oferă străinătății Franța, și ce spectacol îi oferim noi! Câtă conștiință a intereselor naționale acolo, și câtă calcare în picioare a acestei conștiințe la noi!

Oricine își dă seama cât a câștigat Franța prin această pildă de solidaritate și de conștiință națională și cât am pierdut noi prin lipsa de înțelegere a intereselor naționale de care au dat dovadă partidele noastre politice.

Ar fi de dorit ca, impresionate de minunatul exemplu pe care l'a dat acum Franța, partidele și oamenii noștri politici să tragă din el un învățământ de cum trebuie să se poarte atunci când sunt în joc mari interese naționale.

Prietenia Franței

Simpatia pe care și-a găsit-o Franța la noi, în epoca de pregătire a războiului de desrobire s'a datorit în deosebi răspândirei culturii franceze în vechiul regat.

Post înaintat al culturii latine în Orient, elementul românesc din regat a învins determinismul geografic carene îndrepta spre înfluența germană și și-a îndreptat energia culturală spre cultura franceză, care permitea mai mult ca ori care alta, stabilirea unui acord cu necesitatea sufletească a neamului nostru.

Odată cu terminarea războiului, schimbându se configurația politică, s'a simțit nevoie să se adopte și în noulle ținuturi cultura franceză, spre a se creia o unitate culturală, cât și pentru a se preîntâmpina cultura germană și a se emancipa mai ales publicul din Ardeal de sub tutela pe care indirect o exercita asupra lui cugetarea maghiară, afiliată la cultura germană.

Colaborarea generoasă a Franței n'a întârziat și profesorii trimiși aici au făcut cunoscute artal, literatura și toate celelalte manifestări ale civilizației franceze.

Am avut ocazia să învățăm mult, atât de la profesorii francezi stabiliți aici, cât și de la acei oaspeți distinși ca: de Martonne, Focillon, Guiart etc. cari nu s'au mulțumit numai să ne aducă binefacerile culturii franceze ci s'au ocupat de aproape de cunoașterea țării noastre. Reîntorși apoi în țara lor, ei au arătat publicului francez ce factor civilizator reprezintă România de astăzi, la porțile Orientului.

Unul dintre acești distinși oaspeți e și prof. Guiart, care se află iar în mijlocul nostru pentru câteva luni și care la deschiderea cursului de **Istoria medicinei** *ne-a făcut o dare de seamă amănunțită asupra sărbătorirei cu prilejul numirei de doctort „honoris causa" al Universității din Lyon, a iluștrilor noștri savanți, Dnii Iorga, Racoviță și Cantacuzino, sărbătorire despre care deabia auzisem până acum S'a adus în aceea zi de 7 Mai 1923, de către însuși rectorul Universității din Lyon Dl. Cavalier, un omagiu bine meritat atât meritelor științifice ale acestor profesori, cât și muncei ce au depus-o pentru dezvoltarea prieteniei franco-române.*

Acești trei învățați, au fost în adevăr puntea de legătură între noi și cultura franceză, contribuind în cea mai mare parte prin relațiile lor la cunoașterea țării noastre în străinătate.

Dl. Guiart însuși a luat cuvântul la această sărbătorire a științei române, vorbind în fața Academiei din Lyon despre țăranul nostru despre portul lui, despre arta și literatura noastră.

Mulțumindu-i peniru serviciul adus cauzei române în străinătate, asigurăm pe Dl. Guiart că va fi totdeauna oaspetele nostru binevenit, ca unul dintre acei care atât prin activitatea sa la noi, cât și la el în țară, a căutat să cimenteze, amicița seculară dintre Franța și România.

Ziarul „Temps" despre politica română

Paris 19. — Ziarul „Temps" comentează un articol apărut în „Koelnische Zeitung", întitulat „Izolarea Polonlei". Autorul acestui articol explică cum s'ar putea detașa România de Polonia. Ziarul „Temps" declară, în legătură cu aceasta, că este foarte puțin probabil ca România, care este guvernată de un guvern atât de hotărât național ca al dlui Brătianu, să fie dispusă să negocieze cu sovietele chestiunea Basarabiei.

Cine este împotriva solidarității naționale

Dela fals la mistificare. Opera de „purificare" a dlui Zaharia Boilă

Am relevat în numărul nostru de ieri, falsurile celui de-al doilea nepot al d lui Maniu, săvârșite într'o broșură potrivnică d lui Goga. Strâns în minghineaua propriilor sale neajunsuri sufletești, d. Zaharia Boilă, autorul broșurei dela Diciosânmărtin, va sări să ne acuze că apărăm pe d-l Goga, complicele nostru întru „pauperizarea Ardealului" — încă o gogoriță de proastă invenție, ca multe altele ale oamenilor partidului național.

Fie! Dela un publicist de corectitudinea d-sale nu ne putem aștepta la mai mult. Recunoaștem însă că fratele d-lui prof. Romul Boilă și-a luat o sarcină prea grea pentru slabele sale mijloace intelectuale și prea ingrată pentru a putea fi apărată cu puterea adevărului. D. Zaharia Boilă era constrâns să falsifice. Și fiindcă nu știm până unde fapiele raportate la activitatea politică a d lui Goga se mențin în cadrele adevărului, rămâne să dovedim că tot ceeace se raportă la „Infrățirea" în broșura: *„Un braconier politic"* este fals și denaturat.

Falsurile le-am arătat, și desfidem să ni se dovedească autenticitatea citatului reprodus în numărul nostru de eri.

Vom dovedi și denaturările junelui pamfletar dela Blaj.

Astiel d-l Zaharia Boilă scrie:

„Infrățirea" liberală din Cluj declară sentențios, că după unire **nu mai avem nevoie de solidaritate** *căci nu mai avem dușmani. Și că este o fericire dacă vom fi divizați în sute de tabere politice după concepțiile variate ale fiecăruia. Un principiu mai caraghios pentru educarea masselor nici că s'ar putea inventa". (p. 20 op. cit.)*

Ar putea dl Boilă, nepotul Nr. 2. să ne indice precis numărul din „Infrățirea" în care s'a scris așa ceva? Căci, recunoaștem, principiul este caraghios, dar din nefericire el rămâne așa cum este, în mintea lipsită de control și în sufletul înfierbântat de patimă, ale dlui Zaharia Boilă, deoarece „Infrățirea" nici n'a scris, nici n'a cugetat așa ceva.

Dl Boilă însă perzistă. Dsa vrea cu tot dinadinsul să ne arate caraghioși, și discută ceea dsa inventează grosolan pe socoteala noastră. In continuare dsa scrie:

„Nicăiri în lume nu s'a pomenit să vină 'vre'un bărbat de stat sau îndrumător de neam și să declare, **că poporul să nu are nevoie de solidaritate și de armonie socială** *Așa luxoși și pretențioși n'au fost nici* **românii, nici germanii, nici englezii**, *nici francezii, nici măcar un Mussolini nu vorbește așa."* (sic.)

Mărturisim că nu știm ce să credem. Dl Boilă sau face pe naivul, sau este în adevăr. Pentrucă a pune în sarcină o afirție pe care n'am făcut-o, acest lucru are cel puțin scuza incorectitudinei; dar a discuta o atare afirmație în forma în care o discută autorul broșurei de la Diciosânmărtin, este ceva ce nu se poate califica.

In adevăr, dl Boilă constată că „nici romanii, nici germanii, nici englezii, nici francezii, nici măcar Mussolini" — de ce nici *măcar*? — n'au putut declara că nu au nevoie de solidaritate. Foarte just. Declarat-a însă cineva că *românii* n'au nevoie de solidaritate? Dl Boilă susține că „Infrățirea" a făcut acest lucru, răstălmăcind afirmația noastră că Ardealul nu mai are nevoie de o solidaritate specifică, aparte de solidaritatea poporului românesc de pretutindeni. Vorbind deci de romani, germani, englezi etc. nepotul dlui Maniu vrea să apropie pe aceștia de ardelenii partidului național, cari vor o solidaritate proprie. Sunt însă ardelenii un popor ca cele pe cari le amintește Dl Zaharia Boilă? Nu. Prin urmare o apropriere este exclusă în orice minte descătușată de prostie.

Revenind deci la adevăratele valori ale obiectelor în discuție, dacă este cineva care susține că poporul românesc nu are nevoie de solidaritate, acesta este partidul național care se sbuciumă zădarnic pentru o solidaritate a Ardealului, în detrimentul solidarității poporului românesc întregit.

Și aceasta o putem dovedi orcând, cu binevoitorul concurs al dlui Zaharia Boilă.

Arg.

Regele Greciei nu va renunța la tron

Londra, 19. — Agenția „Reuter" află din București că regele Greciei ar fi declarat că nu va renunța niciodată benevol la drepturile sale asupra tronului grecesc.

Procesul Hitler.

— Când se va prounța sentința.

Berlin, 19. — Ascultarea marotrilor în procesul Hitler a luat sfârșit.

In ședința de Joi se va pronunța rechisitoriul.

Toată săptămâna viitoare va fi reservată pledoariilor. Se crede că sentința se va pronunța Luni, 25 Martie.

Cronica dramatică

„STRIGOII“ de H. Ibsen

Marți seara, pe scena Teatrului Național s'a jucat impresionanta dramă a lui Ibsen „Strigoii“. Este a doua lucrare a marelui dramaturg norvegian care vede lumina rampei la teatrul nostru. Ne bucură faptul că direcțiunea teatrului, părăsind din când în când farsele sau melodramele eftine, face timide incursiuni în literatura dramatică adevărată. Poate că în „Strigoii“ nu s'a făcut cea mai bună alegere, fiindcă, desigur, această dramă nu este printre cele mai bune lucrări ale lui Ibsen. Dar, considerațiuni de interpretare și de montare au determinat, credem, această alegere.

Teza dramei este destul de banală. Copiii sunt victime ale păcatelor părinților. Dar din această teză de melodramă, geniul lui Ibsen a făcut o lucrare impresionantă prin puterea cu care a campat personagiile. Dna Alving Osvald, Regina, tâmplarul Engstrand trăiesc intens. Cu un cuvânt sau cu o întrebare, Ibsen a știut să fixeze, ca nimeni altul, atmosfera unei lucrări dramatice.

Tot ce este acțiune în „Strigoii“ se desfășură, într'o atmosferă apăsătoare de groază pe care Ibsen a prins-o cu o intensitate răscolitoare.

Această atmosferă trebuia s'o redea pe scenă interpretarea. Desigur, este foarte greu chiar pentru talente actoricești de excepție să realizeze această atmosferă care cere o desăvârșită unitate în jocul tuturor interpreților, o identificare perfectă cu viața personagiilor, o înțelegere de artă pentru tot nelămuritul care învăluie creațiunile ibseniene. Iată ce interpreții „Strigoilor“ n'au putut să realizeze.

Dna M. Ignătescu — Dobrescu, în Dna Alving, a izbutit să redea unele din trăsăturile rolului. In momentele de duioșie maternă sau de sfâșietoare durere, temperamentul său dramatic s'a putut acomoda rolului. Dar lăsânduse prea mult furată de nota melodramatică, dsa a fost mai mult o mamă din melodramele italiene, decât mama din „Strigoii“ lui Ibsen.

D-l St. Braborescu, care a avut și direcția scenei, a interpretat pe Osvald Alving. Cu mijloace simpliste și cu artificii învechite, d-sa a încercat să redea tot ce este în Osvald boală și groază de sfârșitul care-l pândește. Un nenorocit care se vede dezarmat și neputincios în lupta pe care trebuie s'o ducă cu boala, iată ce este Osvald Alving. Dar cu false aere de oboseală, cu domoleli afectate în glas, sau cu precipitări forțate, cu tremolo și cu stângace zăticniri, cari vor să fie semnele paraliziei, nu se poate realiza rolul lui Osvald Alving.

In Regina Engstrand, d-ra V. Cronvald a avut să lupte cu greutățile unui rol care nu este făcut pentru însușirile sale artistice. In contrast cu Osvald, ros de viermele boalei, Regina înfățișează sănătatea și dorul de viață în ce are el mai tumultuos. Cu înfățișare prea delicată și cu mișcări prea potolite, d-ra Cronvald n'a putut să redea clocotitoarea viață a Reginei Engstrand.

In meschina canalie care este tâmplarul Engstrand, d-l Mișu Ștefănescu a realizat câteva efecte reușite.

D-l Dem. Psatta în păstorul Danders a fost de o monotonie exasperantă.

INFORMATII

— **Sosirea dlui Tătărăscu la Cluj.** *Astăzi, la orele 10 40 cu expresul de București, a sosit în localitate dl subsecretar de stat G. Tătărăscu.*

Conferință.

Astăzi Joi la orele 8 și jumătate p. m. dl Schuller, diriginte al orchestrei Operei din Cluj, va ține în sala Conservatorului o conferință despre opera „Tiefland“ de Dalbert.

— **Consfătuirea dela Prefectură.** Ieri la orele 12 a avut loc la prefectura județului o consfătuire a șefilor autorităților locale militare și civile, cari au făcut raport despre cele întâmplate Marți la Universitate generalului Ștefănescu, sosit la Cluj pentru a face o anchetă. Dl general Ștefănescu a fost acel care a anchetat și chestiunea incidentelor ivite cu ocazia congresului presei.

— **Românizarea orașului Târgu-Mureș.** In palatalul cultural din Târgu-Mureș rămăseseră încă din timpul stăpânirei ungurești două mari table cu inscripție ungurească. Dl primar al orașului, dr. Emil Dandea, a ordonat acum preschimbarea tablelor de marmoră cu altele cari să aibă și insripție românească.

— **Inspecție școlară.** Dl dr. Valer Seni, directorul regional al învățământului secundar din Cluj, a sosit în localitate revenind dintr'o inspecție făcută la școalele din regională.

— **Principele Carol la Satu-Mare.** Comandantul Reg. de Vânători de munte din Sighet a fost anunțat că în curând va sosi în Satu-Mare A. S. R. Principele Carol, pentru a asista la depunerea jurământului recruților din acest regiment. De la Satu-Mare, Alteța Sa va merge la Sighet, apoi, la Dej și Bistrița unde de asemenea va lua parte la solemnitatea depunerii jurământului. Pretutindeni se fac mari pregătiri.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat cu sediul în Cluj, caută persoane cu garanție cari să se ocupe cu vânzarea biletelor loteriei, oferind remiză bună. Doritorii vor scrie pe adresa Sindicatului.**

— **Cercul Ronsard.** Cursurile practice de limba franceză: Semestrul II. Taxa lei 100. Inscripțiile se primesc la dl profesor Pattenotte, Casa Invățătorilor, camera 5, până la 20 Martie în fiecare zi dela 2—3.

Ori cine poate câștiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanție de 5000 sau 10.000 lei. Scrieți sub „câștig“ la Administrația ziarului „Infrățirea“ și veți primi deslușirile necesare.

— **Biserică românească în comuna Hodișa (Satu-Mare).** In comuna Hodișa din județul Sătmar s'a terminat zidirea nouei biserici românești, care este o prea frumoasă alcătuire artistică. Această biserică s'a ridicat în urma străduințelor părintelui luliu Pop și ale sătenilor din localitate, cari au contribuit după puteri la ridicarea ei.

— **Arestarea unui preot iredentist.** Ungurii din Halmeu, în urma morței preotului lor reformat din comună, au chemat în țară pe preotul Demjáni István din Budapesta (Ungaria). Acesta, după ce a trecut granița și a ajuns la Halmeu, a adunat pe credincioșii bisericii reformate ținându le predici contra statului român, îndemnând pe Unguri să aibă răbdare, cum și Cristos a răbdat, căci nu va trece mult și pajura Sf. Ștefan va flutura din nou pe edificiile din Halmeu. Jandarmii din localitate l-au arestat și cu actele dresate l-au înaintat Parchetului din Satu-Mare.

Edificarea de locuințe ieftine la Cluj

Intențiunele dlui primar al orașului. Găsirea unui material ieftin. Representantul unei fabrici din Cehoslovacia la Cluj. O locuință convenabilă poate costa între 80—100 mii lei.

Chestiunea edificărilor de locuinți preocupă pe edilii orașului nostru, fără a se fi putut ajunge până în present la vre-o soluțiune practică. Se înțelege că partea cea mai grea a acestei chestiuni, este marea scumpete a materialului cum și a mâinei de lucru.

Arătam zilele trecute că d. dr. Utalea, primarul orașului, intenționează să plece la Viena pentru a vedea și studia, cum s'a ajuns în acest oraș, unde sărăcia e atât de mare, să se construiască un insemnat număr de locuinți pentru funcționari. Informațiunile dlui primar sunt, în primul rând, că la Viena s'a găsit mijlocul de a se construi locuinți cu un material foarte ieftin.

„Este vorba — zice dsa — de o cărămidă făcută din argilă care se usucă la soare, și care este destul de consistentă. Experiențe s-au făcut și la noi și este vorba ca unele școli din județul Cojocna să fie construite din astfel de cărămidă“.

Dl. primar ne spune că din acest material se pot construi locuinți confortabile, patru camere, bucătărie și baie, cu 80—100 mii lei. Din constatările făcute s'a stabilit că asemenea clădiri ar avea o durată de cincizeci de ani.

*

In legătura cu cele spuse de d. dr. Utalea, trebue să mai arătăm că zilele acestea a venit în localitate representantul unei fabrici de astfel de cărămizi din Cehoslovacia. Representantul o întrat în legături cu d. ing. Negruțiu președintele camerei de Comerț. In Cehoslavacia se construesc de câțva ani locuinți din cărămida făcută în modul arătat mai sus. Cărămida este din argilă amestecată cu paie.

In fabrică, acest amestec pus în formele obișnuite ale cărămizei arse, este presat cu așa putere în cât se scurge toată apa și se întărește tot atât de bine ca și la soare. Se înțelege însă că producțiunea acestui material, pe această cale, este foarte mare, ceia ce face ca prețul materialului să fie foarte ieftin. După cât ni se spune, această cărămidă ar costa de 5—6 ori mai puțin de cât cărămida arsă.

Rămâne acum de văzut dacă aflarea acestui material de construcție, va inlesni cu adevărat, și la noi, edificarea de locuinți ieftine.

Dac.

Teatrul maghiar „Sultana“

operetă originală de Győri Illés și Vadas László.

Aseară s'a reprezentat pe scena teatrului maghiar din localitate întâia premieră originală scrisă de autori ardeleni, dela unire încoace.

Faptul în sine s'ar părea fără importanță, dar ținând seamă de curentul „transilvanist“ din sânul unor intelectuali maghiari de aici, menit a creia în Ardeal o viață culurală ungurească independentă, și de faptul, că opereta a fost bine primită de public, vom vedea că este vorba de un însemnat succes al acestei idei Opereta dlor Győri și Vadas, întâia încercare în acest gen aici, a avut un succes neajuns de nici una din multele încercări de până acum. Muzica ei, când simplă și ușoară — prin excelență de operetă — când de o coloratură care aduce aminte stilul operelor clasice, este armonioasă. Dansurile, sunt și ele foarte reușite.

Libretul are trei acțiuni paralele, bine conduse spre desnodământul final. Acțiunea, actuală, împestrițată cu isbutite trucuri de scenă, se petrece în Egipt. Motivul ei principal e dragostea Sultanului pentru o frumoasă ghiaură, Mary, fiica unui amiral englez.

Lucrarea spirituală și vioaie s'a bucurat de o punere în scenă fastuoasă. Regisorul Izsó merită toate laudele. Interpreții, în frunte cu Dra Kolbay Ildico, Dra Neményi Lili și Dnii Toinai, Leovey, Bányász au fost la înălțimea rolurilor încredințate.

După reprezentație, autorii, actorii, regisorul și maestrul de orchestră Stefanides, au sărbătorit succesul operetei printr'un banchet la „New-York.„

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Joi: SULTANA. (a 2 ora. Abonament de zi No. 102. C). Seria 296).
Vineri: SULTANA. (a 3 ora. Abonament pe zi 103. A. Seria 297).
Sâmbătă, matineu: DEBUTUL ANSAMBLULUI ILUSIONIST UFERINI. (Prețuri normale. Seria 298).
Sâmbătă matineu, orele 5 jumate: DEBUTUL UFERINI. (Prețuri normale Seria 299).

CONVOCARE

Blumenfeld și Simon Soc. pe acții î-și va ține adunarea ordinară în luna Martie 27 anul 1924 în Cluj, Str. Iuliu Maniu 24.

Ordinea de zi:

1. Raportul Direcțiunei pe anul 1923.
2. Raportui comitetului de supraveghere despre afacerile comerciale din anul 1923.
3. Aducerea hotărâri pentru constatarea rezultatului.
4. Absolvarea membrilor din Direcțiune și comitetului de supraveghere.
5. Alegerea membrilor în comitetul de supraveghere.
6. Eventuale propuneri.

Observațiunile Direcțiunei. La adunare numai acei acționiri pot lua parte și pot exercita dreptul de vot cari înainte cu o zi până la oarele 12 a. m. de la date adunări vor fi depus acțiunile cu cupoanele neexpirate la Casieria Societăți sau la Banca Casa de păstrare și credit Soc. pe acții Cluj.

Bilanț încheiat la 31 Decemvrie 1923.

1. Cassa Lei 89.673·16. 2. Debitori 375.822·30. 3. Material 465.287·01. 4. Sticle și Damigene 59.057. 5. Lăzi Lei 3480. 6. Butoaie Lei 131.681. 7. Aranjament 155.948. 8. Fabrica din Zălau și Goroslo 119.584·06. 9. Averi imobile 565,095. 10. Interese plătite înainte 7734. Pierdere: 78 182·76. Total 20,515.44·29.

Datorii: 1. Acțiuni 200.000. 2. Creditori 1,851,544·29. Total 2,051.544·29. Contul de pierderi: 1. Pierderi reportate din anul 1922 lei 202·34. 2. Salarii personai 415 068·33. 3. Spese de administrațiune și eșite 178.374·10. 4. Interese 258 330·12. 5. Impozite 713.850·—. 6. Abscrieri 2.999·95. Total 862.113·54. Incasari din mărfuri 778.309·78. Venit din realități 5.620·—. Pierdere 78.182 76. Total 862.113 54.

Direcțiunea.

TARG MARE DE PRIMAVARA!!
PRETURI OCAZIONALE!!
SIEGFRIED WEISS
CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filț calitate prim. . .	L 150
Pălărie loden calitate primă. .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tirită cu pauclică de mătasă . . .	„ 250
Cămașă alba moale	„ 180
Cămașă alba, de calitate primă.	„ 250
Cămașă colorotă „freuch“ . . .	„ 265

COMANDE DUPA MASURA!!

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein și Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poștă centrală Cluj. 3373-1

Pentru Functionarii de Stat
civili și militari, la prezentarea legitimației, Mag. 3372

MISSIR
din Cluj, Str. Memorandului Nr. 11 (Unió-u.) face reducere de 10% la toate marfurile de manufactaur

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Mașinile unelte „ASTRA“ concurează cu fabricațiunile strainității.

De la blocul opoziţiei la blocul muncitoresc-ţărănesc

O propunere interesantă a partidului comunist

„Afinităţile sufleteşti" ale ţăraniştilor cu comuniştii. Partidul ţărănist este partid de extremă stângă. Programul acţiunei muncitoreşti ţărăniste şi programul nereuşitului bloc al opoziţiei. Duşmanii nu se dau bătuţi

Ziarul „Viitorul" publică fragmentele esenţiale dintr'o scrisoare adresată dlor Lupu, Mihalache şi Stere de către conducătorii partidului comunist, prin care partidul ţărănist este invitat să participe la alcătuirea unui bloc muncitoresc-ţărănist. Conducătorii partidului comunist s'au hotărît să facă această propunere, după ce s'au convins că ţăraniştii nu le pot folosi cu nimic ca partid de aparenţă burgheză. Eşuarea blocului opoziţiei a dat naştere ideei pe care o lansează acum conducătorii partidului comunist.

Din fragmentele publicate, reiese lămurită tendinţa de extremă stângă a partidului ţărănist, şi aceasta este poate una din cauzele cari au determinat propunerea comuniştilor, căci iată cum sună scrisoarea către dnii Lupu, Mihalache şi Stere:

„Din nenumărate manifestări ale partidului dvoastră rezultă că vă daţi bine seama de ruina către care oligarhia noastră stăpânitoare deţinătoarea de astăzi a puterii de stat mână poporul care trăieşte în graniţele României Mari. Printr'un lung şir de citate am putea arăta că partidul dvoastră recunoaşte atât în partidul liberal, cât şi în celelalte partide burghese pe reprezentanţii unor clase cu care se află în luptă ţărănimea şi muncitorimea, pe care partidul dvoastră declară că se sprijină.

„Partidul dv. a declarat că recunoaşte această luptă de clasă şi că îşi dă seama că această luptă este singurul mijloc prin care o clasă oprimată îşi câştigă drepturile ei".

Din aceste constatări, comuniştii scot concluzia că „între partidul comunist şi partidul ţărănist există mai multe afinităţi sufleteşti, decât între partidul ţărănisi şi orice alte partide". Adică tocmai ceeace până acum am afirmat noi despre partidul ţărănist şi tocmai ceeace a fost o piedecă pentru organizarea acestui partid în Ardeal.

Pornind dela această „afinitate sufletească", comuniştii formulează bazele viitorului bloc în felul următor:

1. Mobilizarea maselor ţărăneşti şi muncitoreşti pentru lupta de răsturnare a guvernului oligarchic prin întruniri şi manifestări de massă, precum şi prin strângerea în organizaţii de clasă, cari să resiste loviturilor burghezo-ciocoeşti.
2. Sprijinirea acţiunei de massă, printr'o campanie parlamentară şi de presă.
3. Lupta împotriva stărei de asediu şi a tuturor îngrădirilor aduse drepturilor de organizare şi libertăţilor maselor muncitoreşti dela ţară şi oraş.
4. Lupta pentru amnistia generală, politică şi militară.
5. Alianţă trainică între poporul muncitor român şi minorităţile naţionale subjugate de oligarhie şi
6. Inlocuirea guvernului oligarhic printr'un guvern al muncitorilor şi ţăranilor.

Acest program de acţiune opoziţională se întregeşte cu un alt program pentru guvern şi anume:

1. Exproprierea totală şi fără plată pământului marilor proprietari. Împărţirea fără plată a pământului către ţărani cari îl muncesc. Declararea întregului pământ drept proprietate socială pentru a împedeca orice specula el.
2. Statul muncitorilor şi al ţăranilor să capete controlul întregei producţii industriale prin trecerea efectivă fără despăgubiri în mâinile Statului majorităţii acţiunilor marilor întreprinderi (industrii, bănci, mine, transporturile marele comerţ), cu respectarea drepturilor micilor acţionari şi negus-

alvarea independenţei economice i prin împedecarea acaparării bogăţiilor ei de către capitaliştii imperialişti străini.

4. Garantarea independenţei politice a statului prin alianţa cu Uniunea republicilor socialiste sovietice.

5. Determinarea prin libera voinţă a poporului a formei de stat (parlamentarism, republică federativă, republică de sfaturi etc.) auto-determinarea tuturor naţionalităţilor cari îşi vor hotărî situaţia lor faţă de stat (despărţirea, autonomie, federalism, stat centralizat, etc.), în sfârşit libera determinare a cadrului statului (stat naţional, republică federativă balcanică, etc.)

Privite la un loc, aceste două programe mărturisesc exact aceleaşi scopuri ca şi blocul opoziţiei propus de partidul ţărănist. Lă punctul 6 al programului de opoziţie se cere aceeaşi răsturnare a guvernului, cu singura deosebire că de rândul acesta, se precizează succesiunea, care în propunerea de bloc a partidului ţărănist, lipsea; iar la punctul 3 din programul de guvernământ se prepară aceeaşi salvare economică a ţării „prin împiedecarea acaparării bogăţiilor ei".

Nu mai încape aşa dar nici o îndoială că partidul ţărănist, atunci când făcea propuneri de „bloc" partidelor din opoziţie, urmărea realizarea deghizată a aceloraşi scopuri străine de interesele ţărei şi neamului românesc. Propunerea partidului comunist dovedeşte cu prisosinţă aceasta, şi mai dovedeşte că cei interesaţi a ne ruina sunt dispuşi a duce mai departe lupta, cu rizicul chiar de a se demasca.

A. R. Gus

Presa maghiară

Să nu vedem prea în roz, — ne îndeamnă „Brassói Lapok"

„Nu putem împărtăşi — scrie „Brassói Lapok" — optimismul lui „l'Independence Roumaine" care a scris că prin faptul iscăliturei de aderare a României la împrumutul maghiar, problemele controversate dintre România şi Ungaria s'ar fi rezolvit prietenește, creindu-se de-acum nişte raporturi bune de vecini între cele două state.

Iscălitura României la Geneva a fost mai mult o obligaţie politică, decât consecinţa unei firești înclinări sufleteşti. Regretăm, dar nu putem recunoaşte că „diferenţa în felul de a vedea, ce există între români şi unguri, s'ar fi rezolvit prietenește" — cum scrie „l'Independence Roumaine".

Intre aceste două state sunt încă foarte multe chestiuni ce aşteaptă o deslegare. Există o chestiune care nu s'a desbătut, dar este una din cele mai importante probleme. Aceasta este interpretarea şi aplicarea în România a tratatului dela Paris, din anul 1919.

Până când această chestiune, care va fi vecinic arzătoare pentru Ungaria, nu va fi clarificată, nu poate fi vorba nici de armonie cu rădăcini mai adânci, dar nici de statorile ce pe baza acestei presupuse prietenii şi armonii le dă gazeta liberală maghiarimei din Ardeal."

Inţelesul politicei externe pe care o face „Brassoi Lapok" nu scapă, credem, nimănui Această politică nu este cea externă a României, ci este a Ungariei lui Horthy. Cu toate acestea ziarul maghiar nu este unul ce apare în ţara ungurească ci la Braşov, în centrul României întregite.

„Nu ne cunosc"...

„Numai cel ce a fost la Bucureşti ştie — scrie „Keleti Ujság" — cât de mult nu ne cunosc pe noi (pe minoritari). Situaţia este foarte tragică, pentrucă arată că politica minoritară a maghiarimei a uitat să se prezinte.

Prin aceasta s'a neglijat nu numai un act de curtoazie, ci ne-am condamnat noi înşine a fi cunoscuţi prin informaţiile altora. Aceşti informatori au dat de cele mai multe ori numai caricaturi despre maghiarime".

Ziarul maghiar nu scrie cine sunt acei „informatori" cari dau „caricaturi despre maghiarime". Noi credem că presa românească, scriind despre unguri s'a menţinut întotdeauna în cadrele celei mai stricte obiectivităţi, ceea ce, regretăm, n'a fost cazul gazetelor maghiare când au scris despre Români.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 21 Martie 1942

CINEMA SELECT

Film de aur! Film de aur!

Nathan cel înţelept

Monumentală dramă istorică din timpul cruciadelor, al marelui poet german, Lessing. Superbă realizare faimosului regisor Manfred Noa. In rolul principal întregul ansamblu ai artiştilor germani.

CINEMA URANIA

Grozaviile polului nord

Extraordinară dramă în 6 acte. In rolul principal Carl de Vogt. Film aranjat în întrezimea lui între grozaviile gerului etern al polului nord! Senzaţie!

CINEMA APOLLO

Săptămâna apaşilor!

Canalia Parisului

Seria II.

Colosală dramă de apaşi, în 2 serii şi 15 acte. In rolurile principale: Bourier, Talli, Cassini şi Andrea. Istorie extraordinar de escitantă.

De vânzare

în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucătărie, baiă şi grajd ocupabile acuma. La Hida (Hidalmás) casă de familie, 3 camera, bucătărite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa:

Coloman Dunky,

CLUJ. Piaţa UNIRII. Nr. 10

Ştiri din Braşov

Contrabandă de tutun şi foiţă

Comisarul circumscripţiei Blumăna, a prins pe individul Karol Nagy din Str. Neagră No. 32, cu un geamantan plin de tutun.

La perchiziţia domiciliului, s'a mai găsit o însemnată cantitate de foiţă, adusă prin contrabandă din Ungaria.

Marfa a fost confiscată.

Diverse

In seara zilei de 14 l. c. în dreptul casei cu No. 41, din Str. Neagră, o locomotivă cu o remorcă, a isbit automobilul No. 121 Bv., cauzându-i pagube de 10.000 lei.

*

In aceiaş zi, a fost găsit mort, individul Zoltan Antal, în grajdul său, din Str. de Mijloc No. 125.

Cadavrul a fost transportat la spitalul public Braşov.

*

Ziarul local „Ardealul", singurul ziar zilnic, anunţă cititorii că din cauza greutăţilor materiale, va apărea de acum înainte numai odată pe săptămână.

*

Administraţia financiară Braşov, face cunoscut că Direcţia Datoriei Publice, din Ministerul finanţelor, cu începere dela 20 Februarie 1924, va libera noile foi de cupoane, ale titlurilor ştampilate, aparţinând împrumutului 5 la sută de lei 185,000.000.

*

Conform hotărârii Cercului cultural al învăţătorilor, din plasa Bârsa de Sus, jud. Braşov, luată în şedinţa din 30 Decembrie 1923, în comuna Vulcan, se va ţine o şedinţă culturală, la care sunt invitaţi toţi membrii activi, ai acestui cerc, precum şi toţi membrii sprijinitori ai culturei noastre româneşti, în ziua de 23 Martie 1924 (Dumineca a doua din post) în comuna Cristian, cu o bogată şi interesantă ordine de zi.

Const. Gologan.

Lucrările Societăţii Naţiunilor

Ajutorarea refugiaţilor din Asia mică. Demisia dlui Viviani. Stabilirea unui pact internaţional de desarmare. Rezolvirea chestiunei Javorinei. Raportul comitetului juriştilor asupra conflictului italo-grec

In şedinţa de deschidere a Societăţei Naţiunilor, care a avut loc la 10 Martie, preşedintele Consiliului Societăţei Naţiunilor a salutat pe noui membrii ai Consiliului, relevând în special calităţile personale ale dlui Beneş, care i-au asigurat un loc de primul rang în politica internaţională.

In şedinţele de la 11, 12 şi 13 Martie, Consiliul s'a ocupat în primul rând de raportul lordului Parmoor, cu privire la ajutorul refugiaţilor din Asia mică, adoptând propunerea dlui Beneş, de a se acorda Greciei o subvenţie pentru ajutorarea lor.

Consiliul a luat act de demisia dlui Viviani, din preşedinţia comisiunei mixte de desarmare şi a decis ca cei trei vice-preşedinţi: Lebrun (Franţa), Cecil (Anglia) şi Schanzer (Italia) să prezideze alternativ şedinţele comisiunei. Toate statele au fost învitate ca să prezinte la adunarea generală din Septembrie 1924 un plan cu privire la posibilitatea unui pact infernaţional de desarmare.

In privinţa delimitărei graniţei dintre Polonia şi Cehoslovacia în regiunea Javorinei, dnii Beneş şi Skirmunt au declarat că acceptă proectul comisiunei de delimitare prezentat de delegatul spaniol Quinones de Leon.

Consiliul Societăţei Naţiunilor a luat deciziunea ca protocolul redactat între Cehoslovacia şi Polonia să facă parte integrantă din tratatele de pace.

Ultima chestiune discutată în şedinţa de la 13 Martie a fost raportul comitetului juriştilor, constituit în Septembrie în urma conflictului italo-grec, raport care se ocupă de chestiunile în legătură cu interpretarea pactului, conform cu dreptul internaţional.

Raportul a fost adoptat în unanimitate şi va fi comunicat tuturor membrilor Societăţi Naţiunilor.

Inspecţia dlui Ministru Săveanu la Târgul-Mureş

Ministrul Sănătăţii publice şi al Ocrotirilor Sociale, dl N. N. Săveanu a sosit Duminecă în inspecţie în oraşul nostru.

La gară a fost întâmpinat de toate autorităţile în frunte cu dl prefect Victor Maior.

După o scurtă întrevdere dl Ministru însoţit de prefectul judeţului, a vizitat toate instituţiile sanitare din oraş.

Inspectând azilul de copii, dsa a rămas deplin mulţumit de felul cum este condusă această instituţie, aducând laude dlui T. Langa, administratorul azilului.

La spital, dl Ministru a vizitat întâiu serviciul farmaceutic, rămânând şi aci mulţumit de higiena şi estetica ce domnesc la acest serviciu. După inspectarea restului secţiilor dl Ministru Săveanu a vizitat şi şcoala de moaşe.

Dl dr. P. Muşea directorul spitalului, i-a dat explicaţiile necesare.

La orele 4 şi jum. dl Ministru a plecat spre Feldioara-Răsboieni.

Coresp.

MAGAZIN SPECIAL DE BEBE HERCULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

A sosit un mare asortiment de

Cărucioare

pentru copii specialităţi din Berlin şi Wiena.

Preţuri de reclamă pentru sezonul de primăvară:

Trusouri complecte pentru copii dela Lei 850 în sus,
Cărucioare Sport dela Lei 395 în sus,
Scutece TETRA dela L. 68 în sus,
Haine pentru copii dela Lei 65 în sus,
Cămeşi de zi pentru dame dela Lei 91 în sus.

In provincie trimitem grafis preţurile curente de cărucioare p. copii.

Expediem orice comandă făcută din provincie cu cea mai mare punctualitate. 3381

Ce este societatea »EMKE«?

Spicuiri din volumul jubilar de 25 ani de activitate a societăţii „Emke“. Primejdia cea mai mare în Ardeal“. „Societate de maghiarizare“. Moşierii să vorbească ungureşte cu lucrătorii români. Colonizările. „Emke“ şi şcolile primare şi azilurile de copii

In anul 1910, dl Sándor Jozsef a scos un volum jubilar al societăţii „Emke“, care tocmai împlinise 25 ani de activitate . . . „culturală“.

Volumul, de format mare, frumos ilustrat şi cuprinzând 600 pagini, rezumă pe scurt intenţiile, activitatea şi istoricul înfiinţării lui „Emke“.

Din număroasele fotografii din acest volum, vedem că aproape întreaga preoţime maghiară este amestecată în chestiunile societăţii „Emke“.

Episcopii de astăzi maghiari **Nagy Karoly** şi **Ferencz Jozsef,** sunt, spre regretul nostru de-asemenea compromişi politiceşte în trecutul criminal al acestei societăţii anti-româneşti.

Volumul cuprinde şi . . . caricaturi! La pag, 497 vedem două bufniţe surprinse în văgăuna lor de razele reflectorului lui „Emke“. Iată explicaţia caricaturei:

Bufniţa valahă către cea săsească: „Să mergem de-aici că se face lumină.“

In caricatura de pe pag. 501, „Emke“ este înfăţişat ca un cavaler maghiar care îşi apără familia cu spada contra unei bande de tâlhari îmbrăcaţi româneşte.

*

La pag. 71 a albumului citim următoarele:

„Pentru secuime trebue ca întreaga ţară, statul şi legiferarea să treacă la fapte. Interese politice ne cer acest lucru, altfel Ardealul se pierde în favoarea streinului şi va deveni o Dacoromânie. In ceia ce priveşte maghiarizarea judeţelor, cel mai mult necaz vom avea în Ardeal, cu valahimea. Acolo este primejdia cea mai mare.“

Din pag. 72:

„S'a discutat cât de mare nevoe ar fi în Ardeal de o societate de maghiarizare“.

Din pag. 76:

„Care este partea cea mai primejduită a ţării? Ardealul, desigur . . . Marea mişcare a valahilor a început. Suntem foarte îngrijoraţi, ce va ieşi din aceasta?“

Din pag. 80.

„Pretindem ca cetăţenii noştrii de altă limbă să înţeleagă şi să simtă ungureşte.“

Din pag. 83:

„Maghiarimea este împrejmuită cu naţionalităţi străine dintre cari o parte — deşi are aceleaşi libertăţi şi drepturi ca noi — nu voeşte să se considere aparţinătoare naţiunei“ (!)

Din pag. 87:

„După cum se ştie cărturarii naţionalităţilor noastre atacă sistematic tot ce e maghiar. Maghiarimea din acest colţ de ţară trebue deci să se organizeze pentru apărare (!!) Să se trezească tot ungurul din inactivitatea contemplativă şi să-şi ia partea sa din această muncă Societatea „Emke“ să trezească ca un nou **„Talpra magyar“** *(sus maghiare!) elementele indolente şi să pună un stăvilar în calea pustiirei moşiei, limbei şi caracterelor nobile străvechi maghiare“.*

Din pag. 110:

„In munca noastră de înfiinţare de patrie Arpad-ul cuceritor al ţărei noastre este mai întâi de toate societatea „Emke“.

Din pag. 162:

„Ungaria numai atunci poate exista dacă toată conducerea şi administraţia este concentrată în mâinile maghiarilor“.

Din pag. 174:

„Deoarece în comuna Gogan sunt mulţi maghiari valahizaţi (?), în scopul câştigării unui preot apt, „Emke“ a adăogit la salarul preotului 2000 coroane“.

Din pag. 175:

„Emke iniţiază la Diciosânmărtin maghiarizări de nume“.

Din pag. 185:

„Conform punctului 6 al programului nostru de muncă, s'a înfiinţat şi la Cluj o comisiune permanentă de maghiarizare de nume“.

Din pag. 287:

„In urma apelului societăţii „Emke“, moşierii au început să vorbească numai ungureşte cu servitorii şi lucrătorii lor valahi. Schimbarea s'a resimţit mai ales pe pieţele oraşelor.“

Din pag. 311:

„Societatea „Emke“ şi-a procurat în mare număr de exemplare broşura: *„Cum să ne maghiarizăm numele“* editată de „Societatea Centrală de Maghiarizări de Nume“ şi le-a răspândit. La atelierul din Cluj al căilor ferate ungare, s'a făcut numai în 1907 maghiarizarea de nume a 35 familii muncitoreşti. La institutul pedagogic de stat din Cluj s'au maghiarizat 10 inşi iar la Hunedoara 41 familii.“

Din pag. 390:

„De-odată cu înfiinţarea societăţii „Emke“ s'a pornit un curent pentru colonizări. La 12 Mai 1886 s'a înfiinţat „Secţia colonizării Săcuilor“ a societăţii „Emke“, subt preşidenţia contelui Bánffy Béla şi a deputatului Horváth Gyula. Statul, în această privinţă a şi stabilit principiul colonizării, designând ca teren al acţiunei mijlocul Ardealului, Câmpia, părţile mărginaşe secuimei şi împrejurimile de-alungul râurilor, spre ţara mamă. Statul a realizat colonizări în 21 locuri, ceiace constatăm cu mulţumire. Opt colonizări au avut loc în Ardeal iar 13 în Caraş Severin şi Bănat. In judeţul Cojocna colonizarea din Şarmaşul mare (1894), din Cara (1903), de-asemenea colonizările din judeţul Turda (Ludoş, Drighin, anul 1903) precum şi cea din Vita (judeţul Solnoc-Dobâca au întărit (!) Câmpia Ardealului.

A fost bine că s'a făcut încercare cu colonizarea din Terihas (1903) şi cu cea din Ninigea ungurească (1896) din judeţul Bistriţa, — cu toate că aceste comune se află izolate. „Erekiye Muzeum“ a făcut mult pentru acţiunea lui „Emke“ de a se coloniza comunele Terihas, Ninigea şi Bolu-Mare. Am făcut propunere la minister ca Ninigea să fie alipită la judeţul Solnoc-Dobâca. Am designat guvernului ca locuri potrivite pentru colonizare comunele Feldioara, Armeni, Pişchi şi Pociovelişte (Pócstelek)“.

Din pag. 404:

„Nu este îngăduit să concureze nici o societate umanitară sau culturală cu „Emke“ deoarece statul şi ungurimea din Ardeal au extraordinar de mari îndatoriri de înfăptuit.“

Din pag. 525.

„Emke“ a arătat cele mai frumoase rezultate la Nighighis şi Cristur unde a reuşit să remaghiarizeze pe ungurii valahizaţi (!) Aici s'au făcut mari servicii pentru trezirea sentimentului patriotic, pentru răspândirea limbei maghiare şi introducându-se în biserică cântările bisericeşti maghiare“.

Din pag. 526.

„In ceia ce priveşte şcolile primare, „Emke“ a avut un special interes pentru ele. Urmând un plan sistematic am început cu satele locuite de o majoritate ungurească, pentru a sfârşi cu acele, unde suntem în minoritate. Ţinta noastră este să se înfiinţeze şcoli sau de stat, sau confesionale maghiare, aşa ca ele să fie cercetate şi de copii nemaghiarilor“.

Din pag. 528:

„Am dat multă atenţiune asilurilor de copii, ţinând înaintea ochilor — între altele — necesitatea ca cetăţeanul începând cu învăţatul de a vorbi, până la terminarea şcolilor, dar şi mai târziu, printr'o păstorire potrivită, să fie încunjurat cu instituţiuni cari cultivă ideia de stat maghiară şi limba ungurească“.

*

Din aceste citate alese la întâmplare, reiese, credem, cât se poate de clar ce însemnase pe vremuri pentru neamul românesc din Ardeal societatea... „culturală“ „Emke“ care bate azi cu atâta îndrăzneală la uşa noastră, pentru primire.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig iară nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Cel mai bun praf. pentru distrugerea gândacilor!
Comenzi se primesc pe adresa:
F. A. DEGAN
(Căsuta postala No, 14) Cluj

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit haraszenglez I-a

Vizitaţi marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd **Cluj, Piaţa Unirii No. 15.** 3251-2
Care este cel mai bine asortat in permanenţă cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai modera t

Saci, Mușamale
2613
cumpără, vinde şi împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Costume! Raglane! Ulstere!
şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212
Szántó si Komlós
ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Reclama este sufletul comerţului

Prospect de Emisiune

Creditul Rural

Bucureşti, Strada Colţei No. 27.

Consiliul de Administraţie al Creditului funciar rural, transformat conform nouei legi şi statutelor sale, a hotărât să facă o *emisiune de acţiuni in valoare de Lei: 100.000.000 în 200.000 acţiuni nominative a 500 lei fiecare.*

Subscrierea va fi deschisă la *sediul Creditului rural Bucureşti, Strada Colţei No. 27, şi la toate sucursalele şi agenţiile Băncei Naţionale din judeţe, de la 25 Martie până la 10 Aprile a. c.*

Se va cere ca prim vărsământ la subscriere câte 100 lei de fiecare acţiune de 500 lei şi 20 lei pentru cheltuelile de emisiune, timbre şi taxa Statului.

Vărsămintele ulterioare vor fi hotărâte de Consiliul de Administraţie al Societăţii. Ele nu vor avea însă loc înainte de realizarea recoltei anului 1924.

Sunt admişi să subscrie toţi cei *ce au o proprietate rurală precum şi Societăţile şi Asociatiunile agricole*; mai sunt admişi să subscrie şi acei cari nu mai sunt proprietari rurali, însă al căror capital social se află reţinut şi azi la Societate.

Creditul rural dispune de un prim capitul, compus din numerar, diferite efecte şi imobile; care se poate evalua astăzi la una sută milioane lei.

El va face operatiuni de împrumut pe gaj şi de bancă numai cu acţionarii săi.

3378 **Consiliul de Administraţie.**

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Datoriile Germaniei

Corespondentul din Paris al ziarului „Prager Presse“ scrie ziarului său următoarele:

„Datoria Germaniei la Comisia de reparaţie era la 31 Decembrie 1923, următoarea: Fondul de ocupaţie avea la 31 Decembrie, un soldo în favoarea Comisiei de Reparaţii de 1.112,185.000 mărci aur; Germania are să plătească în contul acesta suma totală de 4,077.631 de mii mărci aur. Din ea a plătit până acum 2.964,746.000 mărci aur. Afară de aceasta, Germania mai datorează în contul reparaţiilor generale suma de 132 miliarde. Aici mai trebuesc adause avansurile plătite de aliaţi Belgiei, pe cari trebue să le plătească Germania separat; această sumă face 5.624,000.000 mărci aur, aşa că datoriile de reparaţie ale Germaniei ar atinge suma de: 137 miliarde, 624 milioane mărci aur. Procentele obligaţiunilor A şi B, pe cari trebue să le plătească Germania, erau la 31 Dec 5.702,466.000 mărci aur.

Datoriile totale de reparaţie ale Germaniei sunt deci:

143 miliarde 326 milioane, 466 mii mărci aur.

Dintre acestea, Germania a plătit până astăzi 5.439,529,000 mărci aur, rămânând un soldo de 137,887,206.000.

Impreună cu cheltuelile de ocupaţie, suma totală a datoriilor Germaniei este de 147 miliarde, 404 milioane, din cari a plătit 8,404.000,000, rămânând deci încă de plătit 139,000,000,000.

Mărimea sumei de reparaţii germane, pe de o parte, şi sumele modeste pe cari le-a plătit pe de altă parte, arată până la evidenţă, cât de mult şi-au redus aliaţii pretenţiile de despăgubire dela început.“

Acest fapt nu va rămânea desigur fără influenţă asupra regulării datoriilor interaliate. E dela sine înţeles, că Franţa şi Italia nu pot fi tratate mai puţin favorabil în legătură cu datoriile lor faţă de Anglia de cât cum a fost tratată Germania.

Aceastaeste de mare însemnătate şi pentru Mica Antantă, care reprezintă acelaş punct de vedere, căci nici ea nu poate fi tratată mai rău decât fostele state inamice cari nu plătesc sau plătesc foarte puţin în contul reparaţiilor. Căci logic este atunci, ca reducerea datoriilor să se extindă şi asupra datoriilor pe care statele Micei Antante le au contractat în cursul războiului cu Aliaţii lor.

In jurul organizării târgului de mostre din Cluj

De ce nu sosește delegatul ministerului de comerț și industrie? Ce caracter va avea târgul — Este vorba să se organizeze și în București un târg de mostre

Am ţinut în curent pe cititorii noştri, cu demersurile luate de organele locale, pentru organizarea, în vara acestui an, a unui nou târg de mostre. Până în prezent, s'a obţinut autorizarea Minîsterului, s'a stabilit localul unde urmează să se ţie acest târg, iar organele Camerei de comerţ şi industrie lucrează actualmente la stabilirea bugetului.

*

Se ştie însă că acum trei ani, târgul de mostre organizat de reprezentanţii Camerei de Comerţ de aici, nu a avut un succes strălucit, din cauză că s'a dat un caracter, nu numai regionalist, dar cu totul străin, acestei manifestări menite să pue în valoare importanţa economiei noastre naţionale.

Pentru a nu cădea în acelaş păcat, actualii conducători ai Camerei de Comerţ, au rugat Ministerul de resort să numească un delegat al său care să ia parte la organizarea târgului de mostre din Cluj.

*

Totuşi, deşi pregătirile necesită urgenţă, delegatul Ministerului întârzie să sosească.

Printre organizatorii din Cluj, acest fapt a produs oarecare nelinişte. In unele cercuri se spune chiar, în mod precis, că Ministerul nu va mai trimite delegatul său, din motive, pe care deocamdată nu le-a precizat, dar care pot fi deduse cu uşurinţă.

*

Un factor a cărui responsabilitate o garantează calitatea de funcţionar superior de stat pe care o are, ne-a dat următoarea lămurire cu privire la chestiunea de mai sus:

„Este vorba ca în toamna acestui an să se organizeze la Bucureşti o mare expoziţie economică, care fără îndoială va avea un caracter oficial. Se înţelege dar, că pentru reuşita deplină a acestei expoziţiuni, menită să ilustreze într'un chip cu totul superior, bogăţia economiei noastre naţionale, statul înţelege să facă apel la toţi factorii noştri economici şi industriali. Organizarea, din iniţiativa privată, a târgului de mostre din Cluj, în acest caz, nu mai este oportună.

Pe deoparte va stânjeni întru câtva succesul deplin al expoziţiei din capitală şi în acelaş timp, târgul din din Cluj va perde considerabil din şansele cari în alte condiţii se pot întrevedea“

*

La cele arătate mai sus, trebue să mai adaugăm, că zilele acestea, Camera de Comerţ din localitate va trimite la Bucureşti un representant al său, care să ceară lămuriri depline pentru ca în cazul când se va organiza, în adevăr, la toamnă expoziţia de care este vorba în Capitală, organizarea târgului de mostre din Cluj să fie contramandată.

Dac.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

INFORMAŢII

INTERNE

— **In chestiunea târgului de mostre din Cluj.** Diseară pleacă la Bucureşti dl Căciulă, secretarul Camerei de Comerţ, pentru a aranja definitiv chestiunea târgului de mostre plănuit pentru Cluj.

— **Dela C. F. R.** Dela 15 Martie au intrat în vigoare noile tarife la trenurile accelerate şi de persoane pe linia via Curtici-Budapesta-Viena. Tariful se calculează în franci francezi, asemenea pro cantitate de 10 kgr. bagaje. La fel a fost urcat şi tariful de persoane şi de bagaje la Orientul expres.

— **Datoriile noastre în Belgia.** Delegaţii români cari vor trata chestiunea datoriilor noastre în Belgia, au sosit la Bruxelles.

Mărire de fabrică. „Vulcan“, fabrică de articole de celuloid, înfiinţată la Cluj acum 3 ani, şi care are 60 maşini, dând lucru la aproape 70 de oameni, prelucrând anual 60—70 chintale de material, a înaintat cerere Ministerului pentru aprobarea măririi instalaţiunilor precum şi a extinderei, sub scutire de taxe de export, a articolelor pe cari această fabrică vrea să le exporteze în Orient, deoarece are supraproducţie care nu poate fi desfăcută pe piaţa noastră. Deoarece fabrica doreşte să-şi mărească instalaţiunile cu noui maşini, cari vor permite o producţie de 3 ori mai mare cât cea de acum, sperăm că guvernul va aproba cererea societăţii.

Demonstrarea de tractoare dela Şura-Mare. Cu ocaziunea Adunării generale anuale ale „Reuniunei agricole săseşti“ din Şura-Mare în anul acesta, va avea loc o mare demonstraţie de tractoare la 23 Martie, la care au fost invitate diferitele sisteme de tractoare, între ele şi tractorul „Fordson“ pe care-l reprezintă intreprinderea „Perry“ din Cluj.

EXTERNE

Cehoslovacia

— **Restricţiune la cumpărarea de devize pentru cetăţeni.** Biroul Bancar din Ministerul de Finanţe a făcut cunoscut tuturor băncilor că cetăţenii indigeni au voie a cumpăra devize numai în cadrele contului pe care-l au la bănci sau pe măsura creditului acordat de aceste institute. Această măsură mai dispune că pot fi ridicate numai acele devize, cari în conformitate cu ordinul de mai sus, vor fi acoperite cu coroane cehe anticipativ.

Austria

— **Falimentul dela Viena.** „Revista Antreprenorilor“, care apare la Viena, publică 28 de falimente dela 2—8 Martie.

Franţa

— **Acţiunile cehe cotate la bursa din Paris.** Cu ziua de 17 crt. bursa din Paris a început să coteze acţiunile noui ale Băncii de credit din Praga, cari au un nominal de 400 coroane.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

BURSA

Martie 20.

Leul la Zürich . . . 3·15
Leul la Paris . . . 10 05

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	33·40
1 franc francez — —	„	9·85
1 dolar — — — —	„	193½
1 liră sterlină — — —	„	9.32
1 liră italiană — — —	„	9·35
1 coroane cechă — —	„	5·57
1 Leu = coroane austriace	„	368
1 Leu = coroane ungare	„	440
1 dinar — — — —	„	250

Zürich

Bucureşti — — — — —	3·15
New-York — — — — —	578¾
Londra — — — — —	2484
Paris — — — — — —	29.42½
Milano — — — — —	35.30
Praga — — — — —	16·77½
Belgrad — — — — —	715
Viena — — — — —	81.55
Budapesta — — — —	85
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Pieţele de cereale din străinătate continuă a ne anunţa noui scăderi la preţurile cerealelor, la porumb şi orz în special, aceasta din cauza suboferţei canadiene. La noi, toate pieţele din ţară au rămas ferme, căci oferta este mică, deoarece recoltele noui sunt aproape. La Cluj, piaţa remarcă o stagnare, mai ales la articole cari ar putea fi obiectul unor transacţii comerciale însemnate, ca: vitele, cerealele, lemnele şi altele, stagnare provenită din lipsa de vagoane necesare transporturilor. Ofertele se dau numai loco gară, pe când cumpărătorii cer marfa la staţia de destinaţie. Pieile sunt căutate întrucâtva. Piaţa se prezintă la Cluj sub următoarele notări:

CARNE

TAIATĂ		VIE la kg.	
Vită	24 lei kg	Boi pt export	27-29
„ faţă	22 „ „	Boi p. tăiat	14-20
Porc.pulpă max.	14 „ „	Vaci	14-18
Porc. carne max	48 lei kg	Viţel mânz.	14-19
Osânză máx.	66 lei kg	„ sug.	800-1400
Grâsime	74 leikg	Porc pt carne	32-39
Viţel nemaximat	32-40 lei kg	Porc pt. grăs.	37-43
Porcul nemaximat	52 lei kg	Purcei la îngrăşătoare	40-44

PIEI

pro kg.

Piei de vţel de lapte

până la 7 kg.	62—64 Lei
Viţel dela 8—16 kg.	46—47 „
„ „ 15—25 „	44—45 „
Piei grele dela 25 kg. însus	41—43 „
Bivoliţă până la 8 kg.	38--42 „
Pittlinge bivoli 9—20 kg.	30- 32 „
Bivol dela 20 Kg. în sus	35- 36 „
Seu brut	17--19 „
Seu topit	36—38 „

DIVERSE

Laptele de vacă, litru max.	7.--
„ „ „ dus acasă	7.50
„ bivol litru max.	9.--
„ „ „ dus acasă	9.50
Ouă, bucata	140—150
Găini, bucata	80—120
Gâşte bucata	200—230
Gâşte grase	350

CEREALE

CLUJ: orz 49.000, grâu 54.500, porumb 48.500. ovăz 41.000, tărâţă 31.000, fasole 115-16.000 Lei vag.

BRAILA: orzul 43·500, ovăz 36.000, porumb 44.500, grâu 51.000 Lei vag.

GALAŢI: orz 44.500, ovăz 36.000, porumbul 44.500, grâu 51.000 Lei vag.

TULCEA: orz 44.000 Lei vag.

SILISTRA; porumb 43.000 Lei vag.

GIURGIU: porumb 43.000, grâu 50.000 Lei vag.

CONSTANŢA: orz 44.000, ovăz 36.000, porumbul 45.000, grâu 54.000 Lei vag.

CALARAŞI; porumbul 43,000 Lei vag.

OLTENIŢA: porumbul 43.000, grâu 5-.000 Lei vag.

BASARABIA: orz 43.000, porumb 44.500, grâu 54.000 Lei vag.

Efecte

Deschiderea bursei s'a făcut intr'o atmosieră animată şi prielnică cumpărărilor pentru care motiv, valorile petrolifere au înregistrat o urcare nouă. Astfel „Concordia“ a notat aproape 400 puncte în plus. In asigurări „Dacîa România“ cotează cu 25 în plus. Inchiderea a adus următoarele cursuri:

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.550-12.650 „Concordia“ 4300-4375 „Petrol Block“ 1150 „Româno-belgo de petrol“ 800-910 „Credit Minier“ optate 1930-1940.

Bănci: „Banca Naţională“ 15·300—15·400, „Banca Românească“ 735-740, „Marmorosch Blank“ 945—950.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2675-2700, „Naţionala“ 1200-1225, „Generala“ 2275 -2800

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400-425, Reşiţa, 1550 Reşiţa pui 1425, Letea 550-575.

Dela comisiunea judeţeană de expropriere

In conformitate cu art. 65 din Regulamentul Legei Agrare pentru Transilvania, Comitetul Agrar urmând să coordoneze lucrările de expropriere pentru proprietarii cari posedă mai multe moşii, Dnii proprietari interesaţi sunt rugaţi, ca cel mai târziu până la data de 25 Martie 1924 să comunice în scris Ministerului Agriculturei şi Domenii Secţia Transilvaniei, în ce moşie sau moşii doresc să şi oprească cotele prevăzute de art. 8 din lege.

In cererea înaintată să se arăte numărul şi numele moşiilor ce posedau, atât la data de 1 Decemvrie 1918 cât şi astăzi şi intinderile ce li s'au lăsat de comisiunele de erpropiere în fie care din ele.

Domnii proprietari sunt încunoştiinţaţi că dacă până la 25 Martie a. c. nu vor înainta datele sus cerute, Comitetul Agrar va proceda din oficiu la coordonarea lucrărilor de expropriere la moşiile în chestiune, iar restul terenului ce va depăşi cotele prevăzute de art. 8 din lege, va fi imediat dat în folosinţa sătenilor, cu începutul acestei primăveri.

Cluj, la 14 Martie 1924.

Preşedintele Comisiunei II judeţene pentru Expropriere şi Improprietărire din jud. Cojocna

Decusară.

Condica de termene pentru avocati 250 L. la Librăria Lepage, Cluj

Reclama este sufletul comertului!

Din cauza edificării

Eugen Szabó

își mută magazinul de mode în edificiul provizoriu în fața Primăriei

Str. Regina Maria

Se atrage atențiunea On. public asupra prețurilor favorabile de mai jos:

1 metru Carton . .	26 L
1 metru șifon spălat	33 „
1 metru delain de spălat, calitete de tot bună . . .	37 „
Crepoane p. haine de casă, cu modele	39 „
Crepp neted, în toate colorile . . .	37 „
Stofă de lână curată, de 140 cm. lățime	175 „
Stofă pentru costume bărbătești, lățimea 140 cm.	195 „
Stofe engleze, lățime de 140 cm. . .	370 „
Stofe covercot p. paltoane și haine	330 „

Asortiment foarte mare în ultimele noutăți de stofe engleze pentru paltoane și costume, mătăsuri pânze de in, garnituri pentru masă, precum și alte specialități de modă, neinșirate aici.

Telefon interurb.:

479.

3069

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

și azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuțit lame in cea mai fină execuție de lux cu prețuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — și trimit adresa, una de probă gratis.

Fiul lui Matei Kun, Cluj, Cal. Victoriei 2.

Industria Cauciucului

„Expresul" Cluj, Strada Regina Maria 16.

Atelirer pentru reparatul Cauciucurilor și Camerilor de Automobil, Motociclete și Biciclete. Sectiune specială pentru reparatul galosilor și susonilor precum și ori ce lucrări in cauciuc, se execută promt și cu prețurile cele mai avantajoase.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu incredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in suma de 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Magazinul „Victoria"

din Strada Regina Maria,

aduce la cunoștința Onor. clientelei că pentru sezonul de primăvară, este asortat cu tot felul de articole de

țesături naționale, mode, galanterie, precum și pălării de dame, ultimele modele parigiene cu prețurile cele mai moderate.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3018 3018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.

Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.

Curătim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1041 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Sâmbătă 22 Martie 1924.

CLUJ 77 Onor Asoci-ția pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ I. 5596

Infrăț[illegible]

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Politica de conservare națională

Celelalte popoare cu moneta depreciată sunt mai puțin îngăduitoare decât noi și știu mai bine să-și conserveze bunurile. Incercați numai să cumpărați un imobil sau o uzină în Rusia; vi se vor pune în cale mii de piedeci, cari vă vor descuraja. Dacă veți călători în aceste țări, notele de hotel vor fi supra încărcate de taxe multiple. Acolo se opune o anumită rezistență nemăsuratelor pofte ale năvălitorului; i se dă să înțeleagă că nu face parte din familie și este constrâns la un regim special. La noi, i se întind brațele, i se îngăduie să-și îndeplinească nesupărat și cu puțină cheltuială poftele cele mai îndrăznețe. Dar această nepăsare a ținut destul. Să nu mai strigăm împotriva arbitrarului și abuzului de putere. E bine ca la anumite momente interesul personal să se supună interesului național.

Un ciudat instinct de generozitate ne împiedecă de a urma exemplul care ni-e dat de pretutindeni. Cetățenii din New York, din Londra, din Roma, atât de cordiali, luați individual, își schimbă atitudinea îndată ce interesul țării lor o cere aceasta. Fraților de arme de eri li se substituie nemilosul creanțier. Să nu exagerăm eleganța cavalerească. Adeseori egoismul este o datorie.

Citind aceste rânduri unii vor zice: „Ai dracului sunt liberalii ăștia. O aduc totdeauna bine când e vorba să și facă trebu-rile!" Alții ne vor da dreptate, iar ziarele „democratice" vor striga că suntem șoviniști. Tuturor le declarăm dela început că aceste rânduri, cari seamănă atât de mult cu tot ceeace se scrie în presa partidului liberal, ca și în puțina presă cu adevărat independentă și cu adevărat românească, sunt o traducere din articolul de fond al cunoscutei revistei parisiene „Les annales".

Am evitat semnele de citație pentru a dovedi că aiurea, în fața pericolelor cari amenință un popor, se scrie ca și la noi.

Poate chiar cu mai multă francheță și mai multă hotărîre. Intre noi și Franța este multă asemănare.

Aceleași defecte de educație ne fac să confundăm noțiunile și prin aceasta, să fim expuși tuturor neplăcerilor. Un exces de civilizație și de mărinimie ne slăbește instinctul de conservare și ne lasă pradă atâtor pofte dușmane. Franța este la cea dintâi încercare de acest fel și reacțiunea instinctului de conservare națională a fost imediată.

Să ne gândim însă că noi ne ruinăm de 5 ani de zile făcând estetism în politică, când nu facem altăceva mai rău. Să ne gândim că avem partide politice cari își propun să lupte în comun pentru împiedecarea unei legislații economice cu caracter protecționist, să ne gândim că se mai pledează încă pentru introducerea capitalului străin în țară, fără control și fără restricțiuni, și să ne gândim că în chestiunile de consolidare economică continuăm a discuta cu foarte multă ușurință și patimă. Atunci vom înțelege câte de frumos este exemplul pe care ni l dă Franța și cât de necesar este tot ce face presa partidului liberal și alături de ea, din nefericire prea puțina presă cu adevărat românească și independentă.

Un document iredentist

Testamentul episcopului Sechenyi

Ziarul „Nagyvárad" publică textul testamentului contelui Széchenyi Miklós, fost episcop catolic al Oradei-Mari, decedat acum câteva luni la Budapesta.

Testamentul constitue un interesant document iredentist care dovedește celace am afirmat noi în nenumărate rânduri, și anume, că șefii bisericei catolice maghiare din Ardeal, disprețuind îndatoririle lor față de statul român, au fost și sunt încă credincioși slujitori ai ideei de reconstituire a Ungariei vechi.

Episcopul Széchenyi Miklós s'a bucurat totdeauna de deosebita atențiune a autorităților și a guvernelor române. La Curtea regală el a fost totdeauna primit cu onorurile și cu bunăvoința cuvenită. S'a făcut din partea noastră tot ce se putea pentruca nici o susceptibilitate să nu fie jignită și nici un drept să nu fie încălcat sau măcar neglijat.

Și totuși astfel primit de către noi, episcopul Széchenyi a rămas ireductibil dușman al statului și al națiunei române.

*Cuprinsul testamentului său dovedește aceasta, El spune astfel că dorința lui ar fi fost să fie îngropat la Oradea Mare, dar situația schimbată l-a silit să renunțe la gândul acesta. Deaceia lasă cu limbă de moarte să fie înmormântat la Oros-Háza, **„pe pământ maghiar".***

*Intreaga sa avere o lasă fundației „Sacre-Coeur" din Oradea-Mare. Dacă eparhia catolică din Oradea-Mare s'ar rupe în două, astfel ca o parte să rămână pe teritoriul maghiar, iar cealaltă pe teritoriul român, **întreaga fundație să treacă în posesiunea acelei părți care se va afla pe teritoriu maghiar.***

*Se mai spune în testament că din această fundație se vor da 400.000 coroane spre a se întrebuința pentru sporirea averei bisericei catolice din Oradea-Mare. **Cât timp Oradea-Mare se va afla sub suveranitate română, această sumă se va administra și fructifica bine-înțeles pe teritoriul maghiar până la „eliberarea" Oradei-Mari.***

Din toate celelalte dispoziții testamentare se desprinde voința hotărâtă a defunctului episcop ca nici o parte din averea sa să nu rămână pe teritoriul român. Și tot din cuprinsul acestui act se vădește un iredentism neîmblânzit care nu poate admite Ardealul decât ca provincie maghiară.

Testamentul episcopului Széchenyi este un document din care trebuie să învățăm că generozitatea, cavalerismul și toleranța noastră nu sunt înțelese și prețuite. Inainte de a le acorda, suntem datori față de interesele naționale să ne întrebăm dacă dărnicia noastră nu este un act nesocotit, prin care în loc să dezarmăm iredentismul maghiar, îl facem dimpotrivă să devină mai agresiv și mai neîmblânzit.

M. S. Regele României decorat de Italia

M. S. Regele Ferdinand al României a fost decorat cu marea cruce a ordinului Malta,

Ciudățenii de la noi

Opoziția ne bârfește și străinătatea ne laudă.

Aceleași ziare de opoziție cari scriu articole ditirambice, prin cari cer guvernului să fie îngăduitor cu Sovietele în privința chestiunei Basarabiei, comentează cu satisfacție un articol apărut în ziarul german „Koelnische Zeitung" prin care se vorbește de izolarea Poloniei de România.

A pretinde un asemenea lucru înseamnă firește a nega toate tratatele încheiate de statele amice din Europa pentru menținerea „statu-quo" conform tratatului dela Versailles.

Căci toate aceste tratate nu apără numai interesele proprii ale țărilor în chestiune, ci însăși pacea Europei. Pentru stăvilirea unui pericol dela răsărit, Polonia și România sunt interesate mai mult ca ori când să apere integritatea tratatelor în vigoare, și lor le sunt asociate și țările baltice: Finlanda, Estonia și Letonia, legate printr'un tratat de alianță cu Polonia în același scop.

Dar dacă opoziția nu scapă nici o ocazie pentru a bârfi guvernul, străinătatea, și nu acea care ar putea fi cumpărată cu banii finanței internaționale, respinge asemenea insinuări dușmane, lăsudând politica națională a guvernului nostru.

Sfătuim opoziția să citească declarația ziarului „Le Temps" în privința acesta, cât și cele referitoare la incidentul italian în jurul căruia a făcut atâta vâlvă, pentru a-și da seama că adevărul nu poate fi denaturat, oricât ar dori-o dușmanii din ăuntrul sau dinafară ai neamului nostru.

Și dorind ca măcar de data aceasta, lecția de patriotism, servită indirect de străinătate să-i folosească.

Anchetarea desordinelor studențești din Cluj

Interview-ul nostru cu Dl Gh. Tătărăscu, ministru sub-secretar de stat la interne

După cum am anunțat ieri, a sosit în localitate Dl G. Tătărăscu, ministru subsecretar de stat la Interne, pentru a ancheta personal gravele incidente petrecute în ultimele zile între studenți și autoritățile locale.

In dorința de a da cititorilor noștri lămuriri precise asupra scopului acestei vizite ministeriale și asupra anchetei în curs, am căutat să vedem pe Dl Ministru Tătărăscu, care, cu amabilitatea-i caracteristică, a binevoit să ne dea lămuririle de mai jos:

— *Care este, Domnule ministru, scopul venirei Dv. la Cluj de astădată?*

—„Am venit să-mi dau seamă de faptele și de împrejurările cari au întristat atât de mult viața universitară clujană în ultimele zile."

— *Ce impresii v'ați format, din primele cercetări?*

„Sunt așa de dureroase aceste impresii, încât dacă n'aș fi întrebat, nici n'aș voi să stăruesc asupra lor. Din capul locului, țin să formulez convingerea ce mi-am format-o, că autorii faptelor din 18 Marte crt. petrecute la universitate, nu pot să fie studenții noștri, căci așa după cum cunosc eu simțimintele și credințele studențimei universitare, nu pot crede nici un moment, că această studențime s'ar putea transforma vre-odată într'un instrument de violență și brutalitate."

— *Dar atunci, cine credeți, Domnule Ministru, că sunt autorii?*

„Am credința că autorii nu pot fi decât o mână de agitatori, cari, ajutați fiind de către o infimă minoritate de studenți, au comis violențele pe cari le cunoașteți și pe cari ori-ce bun Român nu poate decât să le reprobe."

—*Cum vă explicați atitudinea acestei minorități studențești?*

„Cred hotă ât că nu sunt atât de vinovați studenții, cât acei cari îi agită, și . . . deocamdată atât! Eu unul cunosc sufletul studențimei noastre, căci nu-i așa de mult de când am părăsit sălile de cursuri universitare și deci sunt în măsură să afirm că sufletul studentului nostru este un suflet generos și larg, deschis tuturor curentelor de idealism ce străbat fiecare vreme, dar tot o dată, nu trebue să se uite că de idealismul acesta al unei generații entuziaste, adeseori se slujesc cei cari stau la pândă tuturor mișcărilor generoase de acest fel, pentru a le utiliza și specula și cari nu pot trăi decât d n agitații și turburări. Deci aceștia sunt aceia, cari împing pe studenți pe drumul violențelor."

— *Aceasta poate să fie oare singura explicație a ultimelor turburări?*

„Poate să fie și o sursă mai îndepărtată care alimentează continuu aceste turburări, însă tot o dată poate să fie și o veche greșeală, pe care cu drept cuvânt aș putea-o numi, o dureroasă rătăcire a tineretului nostru universitar, care mânat de un idealism național, reacționează cu totul greșit în manifestările sale reale.

Caci, orice s'ar zice, nu în norotul stradelor, ci în umbra bibliotecilor și în lumina laboratoarelor se dă și se câștigă lupta pentru triumful culturei neamului nostru.

Incidente ca cele petrecute în ultimele zile, nu pot decât scoborî prestigiul vieței noastre universitare, și odată cu el, și prestigiul țărei noastre întregi, mai ales că ele nu pot să facă decât cel mai mare rău vieții noastre de stat, care tocmai în aceste zile are nevoie de cât mai multă liniște și ordine pentru consolidare și propășire. Căci nu trebue să uităm, că atât înăuntru cât și în afară, avem încă multe probleme de rezolvit și tot atâtea obstacole de înlăturat, și atunci când toate sforțările neamului nostru sunt îndreptate spre opera de consolidare și de apărare a bunurilor pe cari le-am dobândit cu atâtea jertfe, nu poate fi decât un spectacol cu totul dureros acel pe care l'ați văzut zilele trecute: tineretul nostru universitar, nădejdea zilelor de mâine, scoborît în stradă și luând cu asalt ușile casei menite să le dea lumină."

— *Este adevărat, Domnule ministru, că studenții v'au cerut demiterea prefectului de poliție, precum și a altor funcționari administrativi?*

„Nu mi s'a prezentat până în prezent nici o asemenea cerere, pe care de altfel nici nu aș putea-o primi. Firește, pot primi orice plângere îndreptată împotriva unui funcționar administrativ al statului, și sunt dator s'o examinez, și să dau toate sancțiunile necesare împotriva funcționarilor abuzivi. Insă atât eu, cât și ori cine ar fi în locul meu, nu poate primi injoncțiuni. Orice stat organizat este călăuzit de anumite principii de guvernamânt, cât și de anumite norme cristalizate în legi și nimeni nu se poate substitui acestor principii sau acestor legi.

(Urmare pe pag. II)

Continuare de pe Pag. I.

A admite că peste ele şi în locul lor pot să domnească alte forţe, înseamnă nici mai mult nici mai puţin, întronarea anarchiei, şi studenţimea noastră, mai mult decât ori care altă categorie socială a ţărei româneşti, nu poate fi instrumentul anarchiei.

Studenţii din ziua de azi, ca şi studenţimea din atâtea vremuri apuse, nu pot fi alt ceva decât străjerii neclintiţi ai idealului şi soldaţii conştiincioşi ai ordinei. Iată deci menirea studenţimei noastre.

De aceia am credinţa, că acele scene, extrem de regretabile din toate punctele de vedere, nu se vor mai repeta. Tot odată, ţin să mai adaug, că eu personal am ferma convingere, că studenţii, adică puţinii studenţi cari au participat la ele, le regretă, căci nu se poate ca aceşti studenţi să nu-şi dea seama, că asemenea scene **constituesc prilejul desordinelor de tot felul cari fatal sunt menite a face jocul vrăjmaşilor dinăuntru şi din afară ai neamului nostru, şi care, dacă s'ar repeta la infinit, ar da naştere celui mai puternic ferment de dizoluţie a ideiei de autoritate în statul nostru. Aceasta e singura cauză care mă determină să cred că aceste scene dureroase nu se vor mai repeta.**

Deocamdată, atât însă ţin, să mai adaug, că pe viitor ori-cine ar încerca să mai reînvieze astfel de incidente de tristă memorie, va întâmpina braţul hotărât al guvernului, care va şti să le reprime cu energie."

N. I.

INFORMATII

— ***Anchetarea incidentelor de Duminecă noaptea.*** *Dl sub-seretar de Stat Gh. Tătărăscu, luând cunoştinţă de plângerile ce s'au făcut referitoare la atitudinea unuia din agenţii poliţieneşti din noaptea de 16 Martie, a ordonat o severă anchetă. O parte din plângerile înaintate au şi fost trimise parchetului spre cercetare.*

— **Serata studenţilor basarabeni.** Studenţii basarabeni din Cluj au hotărît să aranjeze o serată artistică-dansantă cu un foarte atrăgător program.

Serata va avea loc în sălile „Redutei" (Str. Memorandului nr. 21), Sâmbătă, la 22 Martie, seara la orele 9 şi este pusă sub patronajul dnei şi dlui profesor universitar Iuliu Haţiegan.

In afară de producţiile dşoarelor şi dnilor studenţi basarabeni, figurează în program şi cele ale dlor artişti dela Opera şi Teatrul Naţional din Cluj.

Indemnăm publicul românesc să ia parte în număr cât mai mare la această serată a fraţilor noştri basarabeni pe cari îi cunoaştem încă aşa de puţin.

Reuşita seratelor aranjate de ei în anii trecuţi este o garanţie pentru cea a seratei de Sâmbătă.

Preţul biletelor pentru o persoană este de 60 lei, pentru studenţi 25 lei.

— **Dela „Asociaţia asistenţilor universitari".** Asistenţii universitari dela Facultatea de Ştiinţe şi Litere sunt cu insistenţă rugaţi să ia parte la şedinţa extraordinară, ce va avea loc astăzi 21 Martie ora 8 şi jum. seara, în Amfiteatrul Institutului de Chimie (grădina botanică) Str. Mico 5—7, pentru a fixa atitudinea lor în legătură cu sporirea salariilor şi a preciza dezideratele Asociaţiei asupra nouei reforme a învăţământului universitar.

Comitetul Asociaţiei.

— **Prinderea unei bande de hoţi.** După aproape două luni de cercetări, plutonierul de jandarmi Brechner Mihail dela compania Micloşi, a reuşit să descopere şi să aresteze pe autorii furturilor de cabluri de alamă, săvârşite în ultimul timp în oraşul nostru şi împrejurimi.

Hoţii în număr de patru şi anume: Galic Vasile, Klener Antal. Rudvay Iuliu şi Binder Iosif au fost înaintaţi Parchetului.

— **Sanitare.** Intrucât până în prezent multe din lucrările edilitare făcute de Primăriile urbane nu corespundeau cerinţelor higienice, Direcţiunea Generală a serviciului Sanitar a luat dispoziţiunea, ca pentru toate lucrările edilitare să se ceară în primul rând avizul Consiliului de higienă al oraşului respectiv.

— **Dela Primărie.** Astăzi după masă la orele 5 va avea loc la Primăria locală şedinţa consiliului de higienă al oraşului.

— **Dela „Uniunea Ofiţerilor de Rezervă".** Inscrierile în „Uniunea Ofiţerilor de Rezervă" se fac, până la stabilirea unui local şi alegerea comitetului definitiv, la secretarul General al Uniunei, dl Richard R. Tuffli, căpitan de rezervă, Calea Victoriei No. 5. Inscrierile se fac în toate zilele între orele 8—10 seara.

— **Conferinţă.** Sâmbătă 22 a. c. orele 4 p. m. la Biblioteca Universităţii dl profesor dr. N. Minovici, la invitarea „Soc. studenţilor în medicină" va ţinea o conferinţă despre „Lupta contra imoralităţii". Publicul clujan este rugat să participe.

— **De la Universitate.** Miercuri 19 Martie s'a inaugurat noua sală de lucrări dela Institutul de Istologie al facultăţii de medicină din Cluj.

— **Prinderea unui spărgător de vagoane.** Comisarul Pop de la comisariatul gării locale, după îndelungate cercetări, a reuşit să aresteze pe individul Barta Iosef din serviciul CFR. care de mai multă vreme se ocupa cu spargerea vagoanelor de marfă, staţionate prin diferite gări şi din cari, după afirmaţiile lui, ar fi furat mărfuri diverse în valoare de aproape 100.000 lei.

Hoţul a fost înaintat parchetului.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig tără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. *3373-2*

— **Basarabia vrea să rămână pe veci românească.** Se telegrafiază din Chişinău, că întreaga Basarabia se pregăteşte să protesteze contra uneltirilor sovietelor faţă de Basarabia.

Toate asociaţile intelectuale şi de presă au hotărât ţinerea unor mari meetinguri de protestare contra uneltirilor guvernului rus, în prejma conferinţei dela Viena.

Duminecă 23 c. se vor ţine la Chişinău 5 meetinguri, la cari vor vorbi reprezentanţii autorizaţi ai acestei provincii.

Sutele de mii de cetăţeni din toate straturile societăţii, cari se vor întruni în diferitele oraşe ale Basarabiei vor exprima încă odată voinţa Basarabiei de a rămâne pentru totdeauna Românilor.

După întruniri vor fi mari manifestaţiuni de stradă.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

— **Fraudele dela cooperativa din Curtici.** Tribunalul Arad a desbătut procesul învăţătorului Mihaii Dragoş, preşedintele cooperativei din Curtici şi al casierului Ursu Pascu, acuzaţi că au fraudat cooperativa.

Ei au fost condamnaţi de către tribunal la câte 3 luni închisoare.

Dragoş a mai fost condamnat la 600 lei, amendă iar Pascu la 7.423 lei.

Ambii a făcut recurs.

— **Repartizarea datoriilor Austro-Ungariei.** „Temps" anunţă că comisiunea reparaţiunilor s'a ocupat cu repartizarea anumitor datorii a vechiei monarhii austro-ungare intre statele succesorale.

Vizita Dlui Gh. Tatarascu la Cluj

Eri, Joi, cu expresul de 11, a sosit în localitate Dl Gh. Tătărăscu subsecretar de Stat la departamentul Internelor, însoţit de Dl Gl. Ştefănescu, comandantul jandarmeriei şi de Dl Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna. In gară a fost întâmpinat de autorităţile civile ale oraşului, în frunte cu Dl Dr. N. Cărpinişanu, ajutor de primar.

Dl Ministru Tătărăscu a fost găzduit la Dl Sept. Mureşanu, prefectul judeţului.

După masă la orele 3 a început să primească audienţe, începând cu o delegaţie a sătenilor nedreptăţiţi la împroprietărire din comunele Orminişul de Câmpie şi Răchiţele.

După ce Dl Ministru a fost informat asupra obiectului care forma cauza nemulţumirei sătenilor, a promis delegaţiei că de comun acord cu Dl Cipăianu, subsecretar de Stat la departamentul Agriculturei, va ancheta cazul şi dacă dreptatea va fi de partea sătenilor, va lua toate măsurile pentru întrarea în legalitate, iar vinovaţii vor primi sancţiunile cuvenite.

După aceasta, Dl Ministru Tătărăscu a avut o consfătuire cu autorităţile locale la care a luat parte şi Dl N. Bănescu, Rectorul Universităţii, în chestiunea manifestaţiilor studenţeşti din ultimile zile.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: SULTANA. (a 3 ora. Abonament pe zi 103. A. Seria 297).
Sâmbătă, matineu: DEBUTUL ANSAMBLULUI ILUSIONIST UFERINI. (Preţuri normale. Seria 298).
Sâmbătă matineu, orele 5 jumate: DEBUTUL UFERINI. (Preţuri normale Seria 299).
Sâmbătă seara: (a 4. ora SULTANA. Abonament de zi Nr. 4. B. Seria 300).
Duminecă, orele 11 a. m.: CONCERTUL PIANISTEI PIROŞKA HEVEŞI (Preţuri reduse. Seria 301).
Duminecă matineu, orele 3: DEBUTUL UFERINI. (Preţuri normale Seria. 302).
Duminecă matineu, orele 5 jumate: DEBUTUL UFERINI. (Preţuri normale. Seria 303).
Duminecă seara; SULTANA. (a 5 ora. Abonament şters. Seria 304).

KALMAR
SOCIETATEA COMERCIALA PE ACŢII
In ziua de 15 Martie
i-şi mută magazinul central în
Str. Regina Maria 25
3368 Vopseli, Articole de Coloniale Lloyd
Engros! En detail!
Telefon 4-25. Telefon 5-44.
Sucursale:
Str. Regina Maria No 42.
Strada Rugului No. 56.

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!
PRETURI OCAZIONALE!!
PĂLĂRII FINĂ DE FILŢ ŞI LODEN SE VOR VINDE CU PREŢURI MULT MODERATE!
Mare alegere de albituri fine!
SIEGFRIED WEISS
CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filţ calitate prim . . .	L 150
Pălărie loden calitate primă . .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panglică de mătasă . . .	„ 250
Cămaşă alba moale	„ 180
Cămaşă alba, de calitate primă .	„ 250
Cămaşă colorotă „freuch" . . .	„ 265

COMANDE DUPĂ MASURĂ!

Ştiri din Braşov

Furturi

Sâmbătă noaptea a fost spartă de necunoscuţi, una din cassele de fier ale băncei „Cetatea" din Braşov, furându-se suma de 4600 lei, soldul cassei mici din 15 Martie c.

In afară de această sumă, hoţii n'au mai putut fura nimic.

*

Sâmbătă seara, după câtva timp dela închiderea farmaciei, proprietarul ei, dl Tuliu, s'a întors pentru a şi lua cheia de acasă, pe care o uitase. Incercând să deschidă uşa, a observat că o altă cheia i-se opunea dinăuntru. Poliţia anunţată, a găsit un tânăr de 16—18 ani care împacheta de zor lucrurile de valoare din farmacie.

Serbare şcolară

Duminecă 16 Martie 1924 în sala festivă a liceului „Andrei Şaguna" a avut loc o mare serbare şcolară. Aceasta a fost una din cele mai reuşite din acest an. S'a realizat un frumos beneficiu care este destinat fondului de excursiuni pe care le vor face în diferite centre din ţară elevii.

O protestare sovietică

Cicerin către dl R. Poincaré

Moscova 21. — Cicerin a trimis dlui Poincaré o telegramă de protestare contra sprijinului acordat de Parlamentul fancez la . . . jefuirea Rusiei de provincia Basarabiei. Telegrama arată că dacă Franţa se va solidariza la violarea drepturilor populaţiunei basarabene, guvernul sovietic o va ţine respunzătoare de toate pagubele cari ar deriva din această alipire.

Conflict între China şi Rusia sovietică

Londra, — „Daily Mail" anunţă din Peking că guvernul chinez a ordonat reprezentantului sovietic să părăsească China, în urma notei incorecte, care echivalează cu un ultimatum, ce reprezentantul sovietic a remis o ministrului de externe chinez cerând recunoaşterea Rusiei sovietice în termen de trei zile.

Raporturile sunt considerate ca foarte încordate.

Reclama este sufletul comertului!

Confecţionăm tot felul de încălţăminte pentru dame şi domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă preţurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
8015 8015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Alegerile din Cehoslovacia

Rutenii aleg deputați pe ungurii travestiți în comuniști

Zilele acestea a avut loc cea dintâi alegere în partea răsăriteană a Cehoslovaciei locuită de ruteni.

Această populație, după cum se știe, este una din cele mai inculte și analfabete din Europa. Copleșiți de evreii din Galiția, robi ai alcoolismului, locuitori n'au nici un fel de educație, nici culturală nici politică. Astfel ei sunt prada tuturor demagogilor și pescuitorilor în apă tulbure, cari bineînțeles, promit credulului popor cerul și pământul.

La alegerile cari au avut loc nu s'a ales aproape nici un rutean, ci numai streini. Ungurii din această parte a Cehoslovaciei au adoptat o stratagemă destul de ingenioasă.

Pentru a reuși la alegeri, ei s'au înfățișat înaintea populației rutene drept comuniști, obligându-se că vor împărți toate averile „domnilor" și vor obliga burghezimea dela orașe a lucra în rând cu țăranii.

Această stratagemă — trist lucru — a dus la resultat.

Rutenii au ales deputați pe ungurii comuniști dr. Gáti Jozsef, advocat; Mondok Iván, gazetar, Bodnér János și Chehy Endre.

Ceialalți deputați aleși, avocatul Korláth Endre, moșierul Hatfaludy, fostul colonel János și Egry Ferenc sunt de-asemenea unguri.

Dintre rutenii de baștină, de abea s'au ales vre-o 3--4 deputați.

Alegerea aceasta din părțile Cehoslovaciei să ne fie și nouă de învățământ.

Se întâmplă și la noi că dușmanii de moarte ai României întregite, pentru a lucra în voie la desmembrarea acestei țări, se transformă în comuniști, instigând în această calitate nu numai printre unguri, dar chiar și printre locuitorii români ai satelor.

Cu acest prilej, amintim cazul ziarului „Brassói Lapok" care, după informațiile ziarelor, întreține din fondurile lui organul bolșevic din București „Munkás", care insultă zilnic țara și pregătește terenul pentru răsturnarea stărilor de lucruri de azi.

Care este rezultatul manoperilor propagandiștilor unguri travestiți în comuniști, o arată alegerile recente din Cehoslovacia.

Ar fi de dorit ca autoritățile dela noi să nu lase să ajungă lucrurile până aici și să procedeze cu energie contra tuturor dușmanilor țării noastre, orice haină ar îmbrăca.

Presa maghiară

„Falimentul Operei Române de la Cluj"

Subt acest titlu, ziarul *„Temesvári Hirlap"* publică un articol tendențios iscălit de dl Járosy Dezső, din care reproducem următoarele:

„Nu poate nimeni tăgădui că în România cultul „local" al Operei nu poate prinde rădăcini. La Cluj, mersul liniștit al reprezentațiilor a fost tulburat prin greve. La București, în urma abuzurilor administrative, s'a hotărât arendarea Operei. După această dare în arendă de la București, o știre vieneză ne face cunoscut că direcțiunea Operei de la Cluj este în tratative cu orchestra Operei de la Gratz, în scopul de a o angaja la Cluj pentru 11 luni. Aparența ar fi că Opera de la Cluj, prin această achiziție va avea un câștig moral și artistic.

Dacă însă cercetăm lucrurile mai de aproape ne vom convinge că acest schimb este creiat numai de interese economice.

Conducerea Operii crede că orchestra de la Gratz va fi și mai bună și mai ieftină, ca cea de azi.

Nu e nevoe să mai spunem că inițiativa este greșită. Tragem la îndoială, mai întâi de toate, avantagiile economice. Ceia ce privește cheltuielile, deosebirea nu justifică o schimbare.

Acea Operă națională (de stat) care își aduce întreaga orchestră din streinătate, se mândrește cu podoaba unor pene streine și nu își îndeplinește misiunea. O orchestră streină stabilă, este un atestat de paupertate, și simbolizează omul care nu poate trăi din omenia sa. Crema artistică a unei reprezentații de operă o dă orchestra, Ea face ca sufletul scenei să vorbească, iar acest suflet nu poate fi strein.

Cum ar putea exista la noi cultură muzicală legată de acest pământ, când concediem proprii noștrii muzicanți cari, după cum se spune, s'au validitat admirabil.

Cultul Operii numai acolo poate da roade locale, unde munca se face prin sudoarea noastră. Acum, nu mai lipsește decât ca după orchestra streină să ne vină și cântăreți streini și, pe de-asupra, și vre-un cor nemulțumit din streinătate.

Atunci au creiat, după modelul varieturilor internaționale și ansamblul de Operă internațional."

Am reprodus acest articol pentru a arăta încă odată publicului românesc, cari sunt mijloacele de ... apropiere ale Maghiarilor din Ardeal, de noi Românii, și toată perfidia și cinismul cari se ascund în acuzele ce ni se aduc mereu de ziarele maghiare, nouă celor de la „Înfrățirea" în special, că prin „șovinismul" nostru am paraliza silințele pe cari, dragă Doamne, Maghiarii le fac de atâta vreme și cu atâta sinceritate pentru o apropiere între noi și ei.

O mostră din aceste „sincere silinți" o avem în articolul reprodus, pe care'l recomandăm spre meditare tuturor confraților maghiari acuzatori. Și suntem siguri, că prin tăcerea lor desăvârșită, vor aduce opiniei publice maghiare încă o puternică dovadă cât de încăpățânați șovinești suntem noi, Românii !

„Ujság" și guvernul

„Știrile despre căderea guvernului — scrie „Ujság" — și despre fuziunea partidelor din opoziție, stârnesc astăzi ilaritate.

Aceste profeții sunt niște unelte politice atât de bătrâne, și de atâtea ori s'a înșelat în ele „muta" opinie publică, încât repetarea de a le mai încerca, a devenit ridicolă.

Faptele ies în evidență, doveditoare. Contra oricăror svonuri ce circulă, situația guvernului liberal pare și azi sigură. Că planul de mai multe ori încercat pentru fuziunea partidelor din opoziție n'a reușit, este un fapt.

Străduința partidelor din opoziție de a trânti guvernul. nu este caracterizată prin o hotărâre serioasă care ar putea uni toate nuanțele opoziționiste pentru îndepărtarea guvernului.

Care este motivul? Diferență de principii? Invidie pentru un os de ros? Nu știm și nici nu cercetăm. Dar constatăm că gălăgioasa luptă a partidelor din opoziție care ține de ani, de zile, — ele fiind divizionate — nu a adus pe nici un partid mai aproape de putere. In schimb liberalii se află și azi, netulburați la cârma țării".

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 22 Martie

CINEMA SELECT

Film de aur! Film de aur!

Nathan cel înțelept

Monumentală dramă istorică din timpul cruciadelor, al marelui poet german, Lessing. Superbă realizare faimosului regisor Manfred Noa. In rolul principal întregul ansamblu ai artiștilor germani.

CINEMA URANIA

Grozaviile polului nord

Extraordinară dramă în 6 acte. In rolul principal Carl de Vogt. Film aranjat în întrezimea lui între grozaviile gerului etern al polului nord. Senzație!

CINEMA APOLLO

Săptămâna apașilor!

Canalia Parisului

Seria II.

Colosală dramă de apași, în 2 serii și 15 acte. In rolurile principale: Bourier, Talli, Cassini și Andrea. Istorie extraordinar de escitantă.

In preajma alegerii de la Romanati

Entuziasmul partidului național slăbește — Un calcul care a dat greș — Iarăși povestea furtului de urne — Opoziția își prepară nereușita

Cu cât timpul trece și ne apropiem de ziua alegerii de la Romanați, cu atât partidul național pierde din entuziasmul și încrederea cu cari pornise la luptă. Se petrece un fenomen ciudat și caracteristic. Partidul național credea că nu va avea de luptat în această alegere decât cu partidul poporului, debilitat după defecțiunea dlui Argetoianu. Socoteala era în adevăr bună. Din nefericire pentru partidul național, d. Goga a renunțat de a mai candida, iar alegerea s'a complectat și cu candidatura partidului țărănist, și cu cea a partidului liberal. In locul unei contracandidaturi destul de slab susținută, partidul național a fost pus în fața unor adversari destul de serioși. Partidul țărănist are în vechiul regat cel puțin tot atâtea simpatii câte are și partidul național. In ceea ce privește partidul liberal, diferitele alegeri parțiale l'au consacrat îndestul ca pe cel mai popular dintre partidele noastre.

Schimbarea pe care o observam mai sus, își are deci o justă motivare. Partidul național presimte o nouă înfrângere, și după o veche și bine cunoscută tactică, caută să-și aranjeze o scuză. Acum nu mai este vorba de marea popularitate a partidului național, de simbolul dreptății întruchipat în d. Maniu, de încrederea alegătorilor în virtuțile reformiste ale „ardelenilor"; ziarele partidului național au început iarăși să se plângă de „teroarea administrativă", de „tracațiile guvernului" și de povestea „furtului de urne". Partidul național n'are măcar răbdarea de a aștepta până după alegeri, când grosolana invenție a d-lui Sever Dan ar avea cel puțin șansa de a fi pusă într'un cadru de actualitate.

Graba aceasta însă are meritul de a dovedi că partidul național, cu două zile înainte de alegere, se simte slab. Incercarea este prea grea. Deoparte, partidul țărănist, partid prieten într'o așa zisă democrație, îi face o concurență crâncenă, ceeace duce în mod fatal la împărțirea puținelor voturi ale alegătorilor cu sentimente, să zicem,... opoziționiste. Din massa de voturi ale partidului liberal, aceste două partide nu pot rupe un singur vot. Lupta se dă prin urmare între cele două partide cari mai dăunăzi își propuneau să lupte împreună pentru răsturnarea guvernului.

Era fatal deci ca amândouă aceste partide să cadă de acord asupra cauzelor nereușitei lor, acuzând partidul liberal de aceasta. Desigur că „teroarea", „nelegiuirea" și „furtul de urne", date drept cauză încă dinainte de a se începe alegerea, nu vor impresiona prea mult pe nimeni. Partidul național și partidul țărănist vor avea însă un argument mai mult pentru obstrucția pe care o fac guvernului de ordine și de muncă pozitivă.

Comandați bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare assortiment au sosit harasz englez I-a

Problema construirei locuințelor ieftine

Principiile fundamentale ale proectului Dlui Ministru N. D. Chirculescu

Regimul special de care se bucură funcționarii și pensionarii prin actuala lege a chiriilor, oricât de mult corespunde necesităților sociale de astăzi, nu e de fapt decât un paleativ menit, să apere temporar pe chiriașii nevoiași.

Pentru revenirea la normal, e nevoie de ceva pozitiv, de o operă care să suprime criza actuală de locuințe.

Dându-și seamă de acest lucru, guvernul actual a acordat chiar dela început cea mai mare atenție problemei construirei de locuințe pentru diferite administrații și instituții ale Statului, cât și pentru funcționarii săi.

In acest senz, Dl ministru al muncii și cooperației, N. D. Chirculesu, lucrează la elaborarea unui poiect de lege menit să puie în aplicare construirea acestor locuințe, ale cărui principii fundamentale le rezumăm mai jos.

Eșecul legiuirilor anterioare. Cum se poate rezolva problema

Deși am avut destule legi pentru încurajarea construirei de locuințe ieftine, până acum rezultatul a fost cu totul nesatisfăcător, fiindcă nici nu s'au înființat cooperative, nici nu s'a creiat Casa de încurajare prevăzută prin ele.

Așa au fost: legea din Februarie 1910, pentru încurajarea construirei de locuințe de vândut sau de închiriat muncitorilor, meseriașilor și funcționarilor; legea din Mai 1910 pentru înființarea unei societăți comunale pentru construire dc locuințe în București, cât și acea din 1921, care prevedea înființarea de cooperative pentru locuințe de meseriași funcționari și pensionari și constituirea unei case de ajutor în acest scop.

Față de eșecul acestor legi, dl ministru Chirculescu voiește să schimbe sistemul de până acum, prin acordarea de către Stat a importante fonduri de împrumut instituțiunilor de construcțiuni, așa cum s'a făcut și în Belgia în ultimul timp.

Dsa prevede instituirea unei case speciale, care să avanseze fonduri în scopul arătat, cu procent foarte mic, societăților de construcții, — cooperative, ministere, primării, județe, asociații de funcționari, etc.

Fondurile acestei case s'ar compune din taxele prevăzute în legea din 1921 și anume:

a) anuitățile plătite de societăți și particulari pentru locurile virane cumpărate dela Stat, județ și comună pe care n'au clădit în termen; b) plusul ce ar rezulta din revânzarea locurilor virane ale minorilor, interzișilor și celor dotale pe care primii adjucători n'au construit în termen; c) diferite amenzi; d) taxa de 1 la sută asupra chiriilor construcțiilor noui; e) impozitul asupra locurilor virane și locuințelor ruinate sau insalubre; f) taxa de 50 la sută asupra beneficiilor fabricilor și industriilor care nu vor începe construirea de locuințe pentru lucrători și funcționari până la Iulie 1925 cum și societățile anonime cu capital mai mare de 5 milioane și particularii cu venit peste 250.000 cari până la 1927 nu și vor fi construit sediul propriu, etc.

Statul va contribui cu un miliard la nouile locuințe.

Toate fondurile enumerate mai sus nu sunt destinate decât unei realizări viitoare. Deaeeea statul, comunele și județele vor acorda Casei Speciale avansuri de 100 — 200 de milioane anual, timp de 10 ani, începând din anul aceesta, bani cari vor servi la constituirea unui fond de rulement continuu. Acest fond s'ar cifra la 1—2 miliarde, mărit și prin amortismentele și dobânzile pe care le vor plăti cei ce vor deveni proprietarii locuințelor tip.

Contribuțiunea Statului depinde în mare parte de aplicarea bugetului în curs, care până acum dă toate speranțele că va realiza un excedent apreciabil.

In același timp cu Statul, județele și în special orașele mari vor lua și ele măsurile necesare pentru edificarea de locuințe ieftine, necesare în special funcționarilor statului.

Am arătat astfel în numărul nostru de ieri că primăria orașului nostru e pe cale să pornească la construirea de locuinți confortabile, cari n'ar consta mai mult de 80 — 100 mii lei, dacă s'ar putea adopta mijlocul de a construi locuinți cu un material foarte ieftin, cărămidă uscată la soare, cum s'a făcut la Viena și în Cehoslovacia.

Plânge copilul? Pentruce nu intrebuinţaţi praful şi crema pentru băeţi „Höfer".

Cronica maramureşeană

Activitatea vămei din Sighet — Exploatarea pădurilor. Dela „Asociaţiunea" maramureşeană — Creditul românesc al Maramureşului — Dela comisiunea administrativă judeţeană

Activitatea vămei din Sighet

Vama din Sighet, în fruntea căreia stă Dl Motaş, este un punct de mare însămnătate pentru economia ţarei, căci după cum arată cifrele de mai jos, ea aduce un mare venit vistieriei statului. Astfel în luna Februarie s'au încasat şase milioane şi jumătate lei şi anume: din taxe de import: 487.816 lei şi 30 bani; din export 3,794.782 lei şi 25 bani; din taxe diverse: 162.261 lei 85 bani; din taxe pe seama altor administraţiuni: 124.782 lei 10 bani. Datorită faptului acestuia, funcţiunarii îşi pot primi salariile lunare din veniturile vămii.

Infiinţarea de cooperative săteşti

Exploatarea pădurilor în întreg Maramureşul se face de elementul străin şi în special de Unguri şi de Evrei, cari au ca lucrători, butinari maramureşeni, pe cari îi angajează în locurile cele mai primejdioase. In săptămâna aceasta au fost aduşi la spitalul din Sighet 4 butinari, cu picioarele zdrobite. Ar fi timpul ca şi românii să se strângă în societăţi cooperative pentru exploatarea pădurilor. Iniţiatorul şi antemergătorul acestei idei este dl protopop şi senator E. Bran, la a cărui propagandă energică s'au şi înfiinţat asemenea cooperative în următoarele comune: Dragomireşti, Săcel, Borşa, Petrova, Vişeul-de-sus. Altele sunt în curs de formare.

Dela „Asociaţiunea" din Maramureş

Asociaţiunea pentru cultura poporului român din Maramureş fondată la anul 1860 de către fostul vicar de atunci al Maramureşului, Mihai Pavel, episcop mai apoi de Oradea-Mare, Iosif Man, prefect şi Vasile Mihalca, subprefectul Maramureşului, cu ajutorul intelectualilor preoţi şi mireni de atunci, — susţine până în ziua de azi un internat pentru 100 elevi. Pe lângă aceasta, pentru a contribui efectiv la propagarea culturei, a deschis o librărie în Piaţa Unirii şi a cumpărat tipografia „Fekete", unde să tipăreşte ziarul cultural săptămânal: „Gazeta Maramureşană". Cele mai multe instituţii îşi înţeleg menirea şi toate tipăriturile necesare şi le comandă aici. Ne mirăm însă mult că între alte instituţiuni sunt două cari sprijinesc firmele străine: poliţia şi armata.

Sperăm că dl C. Repca, şeful poliţiei de Stat de aici, va lua buna dispoziţie de a sprijini şi Dsa această instituţie românească.

Economice

Creditul român este reprezentat în Maramureş prin Banca Maramurăşană care în vremea urgiei maghiare a fost înfiinţată de câţiva inimoşi români, între cari răposatul dr. Ilie Mariş adv. care a fost primul director executiv. In 11 Aprilie îşi va ţinea adunarea generală, promiţând 20 la sută dividende pentru acţionari. După-ce două bănci „Marmaţia" şi „Banca de Escompt", filiala, au dat faliment îi revine societăţei româneşti acum, sarcina de a conduce piaţa financiară a Maramureşului.

Şedinţa comisiunei administrative din Shiget

Comisiunea adm. jud. şi-a ţinut şedinţa sa lunară, stabilită la 15 ale fiecărei luni.

Despre starea generală administrativă, a raportat dl subprefect Gh. Dan, amintind că în anul 1923 s'au eliberat 4318 paşapoarte în întreg judeţul, iar în lunile din anul acesta, 1429, cerute, cea mai mare parte de Evrei, pentru Cehoslovacia, Ungaria şi America.

Inscrierile la Asociaţiunea culturală pentru popularizarea ştiinţilor agricole şi zootechnice se urmează mereu. Astfel, în plasa Sighet, s'au înscris: 41 membrii şi 14 comune; în plasa Şugatag: 36 membrii şi 9 comune; plasa Iza: 64 membrii şi 5 comune. Total: 161 de membrii şi 38 comune. Revizorul şcolar dl Didicescu, a raportat despre starea învăţământului, care n'a ajuns la rezultatele cari se aşteptau. In privinţa curăţeniei şcolare, dsa a arătat că mulţi învăţători nu se îngrijesc de curăţenia salelor de învăţământ şi deci, nici de sănătatea copiilor. Construcţii de localurl de şcoli primare nu s'u început nicăiri în judeţ. Cercurile culturale îşi fac datoria, dar funcţionarii serviciilor de stat nu se prezintă la asemenea şedinţe, deşi mult ar contribui la ridicarea acestor cercuri culturale prezenţa şefilor de autorităţi.

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

De vânzare

în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucăterie, baiă şi grajd ocupabile acuma. La Hida (Hidalmás) casă de familie, 3 camera, bucăterite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa;

Coloman Dunky,
CLUJ, Piaţa UNIRII. Nr. 10

De la Universitate

Lichidarea unor examene de capacitate.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că On. Minister al Instrucţiei, prin No 18296, a instituit, pentru lichidarea ultimelor examene restante de la Comisia de examinare din Cluj, o Comisie care va lucra în Cluj subt preşidenţia Dlui N. Drăganu, decanul Facultăţii de Litere. Sesiunea aceasta e cea din urmă care se acordă şi toţi cei ce nu-şi vor da examenele acum, dacă sunt cursişti, îşi vor relua locurile pe care le-au avut în învăţământ înainte de a fi cursişti. Dacă sânt universitari, pentru ca să poată fi admişi la examenul de capacitate după regulamentul din vechiul Regat, vor trebui să-şi de mai întâiu la Universitate examenele parţiale şi licenţa. In faţa Comisiei amintite vor fi admişi la examenul pedagogic şi de limba română toţi candidaţii cuprinşi în tabloul publicat de On. Minister al Instrucţiei cu No. 10975-1923 subt litera A, B (limba română etc), precum şi aceia cari de la această publicaţiune au primit permisiuni speciale Termenul înaintării petiţiilor e până la 1 Aprilie. O parte din examene se vor ţinea după putinţă şi înainte de Paşti. Candidaţii îşi vor indica exact adresele, pentru ca să poată fi chemaţi la nevoie.

Convocare

„ARCHIMEDES" fabrica de balanţe şi maşini, turnatorie de fier şi metal, societate anonima română din Cluj i si va ţinea adunară generală ordinară in Cluj, în biroul fabricei Strada General Poetaş 19—21 in ziua 31 Martie 1924 ora 4 p. m.

Ordinea zilei:

1. Darea de seama a Consiliului de Administraţie şi raportul cenzorilor asupra gestiunei execiţiului anului 1923. Aprobarea bilanţului şi contului de profit şi pierderi. Deciderea asupra propunerilor Consiliului de Administraţie şi darea absolutorului.
2. Fixarea onorarului şi renumeraţiei membriilor din Consiliu de Administraţie şi a Comisiei de Censori.
3. Aprobarea hotărărei Consiliului de Administraţie, referitor la emisiunea de 3000 buc. acţiuni nominale, făcute in ziua de 31. Decemvrie 1923.
4. Alegerea censorilor
5. Eventuele propuneri.

Dni acţionari cari doresc a lua perte la adunarea generală, au se depuna acţiunile la Banca Economul din Cluj.

Cluj la 18. Martie 1924.

Consiliul de Administraţie.

Bilanţ general pe anul 1923.

Active: Cassa 247.198·87. Imobile 2,963.587·—. Mobilier 46.900·—. Maşini şi obiecte de inventar 2,150.754·—. Inventiuni 13.000·—. Semifabricate în ateliere 1,202.029·—. Depozit de: materiale prime 551,011·—, semifabricate 395.773·—, fabricate 300.776·—, total 1,247.560·—. Debitori: Diverşi 1,187.168·53. Garanţie 151.000·—. Total: 9,209.197·40.

Pasive: Capital in actiuni: *a)* acţiuni de prioritate 500.000·—, *b)* acţiuni din emisiunea făcută la 31 Dec. 1923 1.500.000·—, total 2,000,000·—. Obligaţiuni de prioritate 1,500.000·—. Fond de amortizare 500.000·—. Fond de cultural şi de binefacere 435·40. Creditori: *a)* pt. imprumuturi 3,733 249·02, *b)* pt. mărfuri 1,170.977·08, total 4,904.226·10, *c)* Garanţie 151.000·—. Profit net 153.535·90. Total: 9,209.197·40.

Cluj, la 31 Decemvrie 1923.

Preşedinte: ss. *dr. Elie Daianu.* Director executiv: ss. *Alexandru Balas.* ss. *Iosif Orga*, ss. *dr. Dionisie Pop*, ss. *dr. Andrei Balasa*, ss. *Geza Ianovitz*, ss. *Desideriu Fettmann.*

Revizuit şi găsit în conformitate cu registrele: ss. *Emil Birtolon* expert-contabil, ss. *Anton Georghiu*, ss. *Sigismund Thuróczy*, ss. *Alexandru Deésy.*

Nu sa' scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

şi azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuţit lame in cea mai fină execuţie de lux cu preţuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — şi trimit adresa, una de probă gratis.

***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in suma de 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Informaţii economice

INTERNE

Aranjamentul cu creditorii belgieni. Proiectul creditorilor belgieni, referitor la datoriile noastre în Belgia, cuprinde următoarele puncte principale:

1) Se recunosc cu drept la acest acord numai datoriile contractate înainte de 1921, urmând ca să fie executaţi şi declaraţi în stare de faliment debitorii cari nu respectează condiţiunile.

2) Plata datoriilor se va acoperi cu o garanţie de 30% sau ipotecă, plătindu-se dobânzile din 6 în 6 luni.

3) Ultimul termen de plată este de 10 ani, începând dela încheerea convenţiei.

Bilete directe de tren între noi şi Ungaria. Cu începere dela 1 Aprilie se vor elibera bilete de tren directe intre România şi Ungaria, aceasta conform dispoziţiunilor speciale date de Direcţiunea Generală a CFR. Atât la noi, şi cât în Ungaria, taxele vor fi plătite în lei cât şi în coroane, adică conform celor tipărite pe biletele cari se vor elibera.

Chestiunea preţului cărnii. Noua comisiune de maximilizare a preţului cărnii, în scopul de a se convinge dacă pretenţiile măcelarilor sunt întemeiate, a hotărât să pună în vânzare pe piaţa oraşului carne provenită din vite cumpărate ca probă de către comisiune, şi în cazul că se va constata că vânzând carnea cu preţuri mai reduse ca cele în vigoare, se va salva şi câştigul legal al măcelarilor şi cheltuelile de cumpărare a cărnii, ori, preţul cărnii pe viitor va rămâne cel constatat suficient de comisiune.

EXTERNE

Cehoslovacia.

— **Importul de cereale în luna Ianuarie.** In luna Ianuarie a acestui an s'au importat în total 103.295 chintale cereale pt. pâine, din cari 74.726 chintale grâu şi 28.569 chintale orz. Cereale de făină s'au importat 179.325 chintale, din cari 175.825 chintale făină de grâu din Ungaria, America de Nord, Italia.

Germania

— **Stinnes monopolizează benzina rusească.** Marele industriaş german Hugo Stinnes a încheiat cu Sindicatul Petrolifer din Rusia, un contract prin care vânzarea benzinei şi uleiului în Germania, Cechoslovacia şi Scandinavia, este rezervată lui. Acest contract s'a încheiat pe timpul de 1 an, cu dreptul de prelungire.

Lituania

— **O expoziţie industrială şi agricolă.** La Riga, va avea loc dela 20 Iulie până la 3 Aug. 1924 o expoziţie industrială şi agricolă cu caracterul unui târg de mostre. Interesul pentru acest târg este mare deoarece vor participa multe state, cu scopul de a sonda terenul pentru o activitate comercială pe viitor.

Ungaria

— **Dividende acordate de bănci.** Băncile din Ungaria au convenit de a plăti anul aceasta acţionarilor, de 15 — 20 ori dividendul din anul trecut.

—**Articole libere la export.** Ministerul de Finanţe ungar a lăsat liber la export următoarele articole: fasole, făină de grâu şi orz, sfeclă de zăhar, fân, boi, tauri, vaci, viţei, oi, porci, măgari, animale sălbatice vii, carne de porc, conserve de lapte, in şi cânepă, lână, scule şi butoaie de vin.

Congresul muncitorilor grafici din Ardeal

Eri s'a început în localitate congresul muncitorilor grafici din Ardeal, participând reprezentanţii a 2128 de muncitori. Uniunea din Bucureşti a fost reprezentată prin dl I. Borteş. Preşedintele congresului, dl Gabriel, a ţinut o cuvântare de deschidere, după care s'a dat citire raportului despre activitatea de peste an a Uniunei. S'au iscat dircuţii destul de violente, mai cu seamă în chestiunea organizării şi a salariilor. Diferiţi vorbitori au accentuat că din cauza slabei organizaţii, muncitorii grafici n'au putut impune o salarizare mai bună.

S'a arătat că organizaţia se găseşte şi acum în stadiul de acum 4 ani, neputând nici azi porni o mişcare pentru urcarea salariilor din cauză că nu ar fi îndeajuns sprijiniţi de muncitorii, neorganizaţi îndeajuns, din vechiul regat. De asemenea s'a discutat cu violenţă, faptul că Uniunea şi-a plasat banii într'un imobil cumpărat la Cluj. Vorbitorii au atacat această iniţiativă, cu atât mai mult cu cât imobilul a fost rechiziţionat şi dat la chiriaşi, cari nu sunt muncitori grafici. Congresul va continua astăzi şi mâine.

In chestia impunerilor negustorilor din Cluj

O intervenţie la resortul de finanţe

Comisiunile anuale de impunere vor începe să lucreze zilele acestea şi la Cluj. Negustorii din localitate au cerut Camerei de Comerţ să intervie la organele în drept spre a arăta nemulţumirile cari s'au produs cu prilejul operaţiunilor de impunere din anul trecut, în scopul de a se evita, de această dată, asemenea nemulţumiri.

O deputaţiune de negustori, în frunte cu preşedintele Camerei de Comerţ, d. ing. Negruţiu, s'a prezentat eri d-lui Simionescu, directorul general al resortului de finanţe.

Cu acest prilej, d l Simionescu a arătat, că în primul rând, este dorinţa d-lui Vintilă Brătianu, ministrul de finanţe, ca toate impunerile să se facă în cel mai larg spirit de dreptate. D-l Simionescu a adăogat că comisiunile de impunere vor primi instrucţiuni speciale în acest senz. Directorul general a luat act şi de unele indicaţiuni date de delegaţia negustorilor, făgăduind că va ţine seamă de ele. Atât preşedintele Camerei de Comerţ cât şi toţi ceialalţi membri ai deputaţiunei, s'au declarat mulţumiţi.

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Congresul zootechnic din Septembrie 1924

Asociaţiunea generală a medicilor veterinari din România a luat iniţiativa organizării unui congres de Zootechnic şi Higienă veterinară, care se va ţine la Cluj în luna Septembrie, anul acesta.

După congresul agricol, care a studiat mijloacele de sporire şi ameliorare a producţiei agricole, vine acum congresul zootechnic să cerceteze sporirea şi ameliorarea producţiei animale, care este menită să elaboreze mai departe produsele brute ale agriculturii şi să le transforme în carne, lapte, brânză, ouă, grăsime, lână etc., lăsând un nou venit în fiecare gospodărie. Economia naţională va trage din aceste mişcări învăţăminte de mare interese, căci se vor lămuri chestiuni de o importanţă capitală şi se va arăta care este drumul nostru adevărat în producţia rurală a ţării.

Programul congresului

Programul congresului va îmbrăţişa toate problemele care frământă azi lumea crescătorilor de animale şi în acest scop, comitetul de organizare a ţinut până în prezent mai multe şedinţe spre a se stabili în mod definitiv chestiunile ce vor avea să se discute. Pentru fiecare chestiune se vor alege mai mulţi referenţi, iar referatele se vor publica din vreme, pentru ca cei interesaţi să ia cunoştinţă de conţinutul lor şi astfel să se facă o discuţie largă în jurul tuturor punctelor din program.

Preşedenţia de onoare a congresului o va avea dl Al. Constantinescu, ministrul agriculturii şi domeniilor.

Comitetul de organizare

Din sânul comitetului de organizare s'a ales un birou, care se compune astfel: Preşedinte, G. Ionescu Bâlă, director general al serviciului zootechnic şi sanitar-veterinar; vice-preşedinţi: C. Motaş, decanul facultăţii de medicină veterinară; I. Poienaru, preşedintele Asociaţiunei Generale a Medicilor veterinari din România; P. Riegler şi Al. Ciucă, profesori la facultatea de medicină veterinară; N. Dinescu. directorul zootechnic; C. Popazolu, directorul serviciului sanitar-veterinar; S. Piepteanu, inspector geueral zootechnic şi T. Cristea, director regional; Secretar general: G. K. Constantinescu, profesor de zootechnie la facultatea de medicină veterinară; Casier: Ir. Popescu, medic veterinar şef al Capitalei; Secretar: D. Conţescu şi C. Dunăreanu, subdirectori în direcţia zootechnică; Vaida şeful serviciului statisticei şi Popa Păun, medic veterinar al Capitalei.

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!
Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi! Preţuri eftine senzaţionale!
Eisenstädter Fülöp si Sotii
(Fostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.
Vânzare de cărucivare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucări pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantarul nostru. :-: 3170.

BURSA

Martie 21.

Leul la Zürich . . . 3·05
Leul la Paris . . . 10 70

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	33·35
1 franc francez — —	„	9 90
1 dolar — — — —	„	193
1 liră sterlină— — —	„	8.28
1 liră italiană— — —	„	9·30
1 coroane cechă — —	„	5·56
1 Leu = coroane austriace	„	360
1 Leu = coroane ungare	„	430
1 dinar — — — —	„	244

Zürich

Bucureşti— — — — —	3·05
New-York — — — — —	578½
Londra — — — — —	2488½
Paris— — — — — —	29.85
Milano — — — — —	25
Praga — — — — —	16·73¾
Belgrad — — — — —	710
Viena — — — — —	81½
Budapesta — — — —	85
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Pe piaţa textilă să observă o mişcare mai animată, facându-se vânzări în stil mic, aceasta pe motivul întrării în sezonul de primăvară, când consumatorii se aprovizionază cu articolele de trebuinţă. Mişcare mai vie se constată în comerţul industriei de piele şi de încălţăminte, cererea fiind în creştere.

Piaţa alimentară este neschimbată, deoarece grânele sunt în scădere din cauza pieţelor externe de cereale. Producătorii de grâue, cari au cantităţi mai mari, stau în expectativă. Cerealele au încheat:

CLUJ: orz 47.500, grâu 55.000, porumb 46.000. ovăz 42.000, tărâţă 31,500, fasole 114.000 Lei vag. Fân 100 kg. 300-320 Lei.

BRAILA: orzul 43·000, ovăz 35.500, porumb 44.500, grâu 51.500 Lei vag.

GALAŢI: orz 43.000, ovăz 35.500, porumb 44.500, grâu 50.500 Lei vag.

TULCEA: orz 43.000, porumb 44500 Lei vag.

SILISTRA: porumb 42.500 Lei vag.

GIURGIU: porumb 43.000, grâu 49.500 Lei vag.

CONSTANŢA: orz 44.000, ovăz 36.000, porumb 46.000, grâu 52.500 Lei vag.

CALARAŞI: porumbul 43,000 Lei vag.

OLTENIŢA: porumbul 43.000, Lei vag.

BASARABIA: orz 43.000, porumb 450.00, grâu 53.000 Lei vag.

Efecte

Urcarea cursului la petrolifere continuă. I. R. D. P. înregistrează un eveniment important prin erupţia sondei No. 2, care în câteva ore a dat peste 4 vagoane. Sonda prezentându-se în condiţiuni favorabile, promite o producţie mai mare. Acest eveniment a animat piaţa la încheeri mai intensive. „Astra Română“ a saltat cu 600 puncte. „Concordia“ cu 150 puncte. Hârtiile bancare nu prea au fost căutate.

Incheerea s'a făcut la cursurile mai jos.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 13.300-13.500 „Concordia“ 4500-4600 „Petrol Block“ 1180-90 „Româno-belgo de petrol“ 1050-1060 „Credit Minier“ optate 1955-1960.

Bănci: „Banca Naţională“ ex cup. 15·000—15·100, „Banca Românească“ ex cup. 745-750, „Marmorosch Blank“ ex cup. 950—954.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2675-2700, „Naţionala“ 1200-1225, „Generala“ 2775 -2800

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400 425, Reşiţa, 1525-1550 Reşiţa pui 1400-1425, Letea 550-575.

Un protocol secret

al convenţiei franco-cehe?

Sprijin militar reciproc contra Germaniei

Berlin, 19. — „Berliner Tageblatt“ publică un protocol secret privitor la convenţia dintre Franţa şi Cehoslovacia. Acest protocol prevede că în cazul unui război dintre Franţa şi Germania, Cehoslovacia trebue să sprijine Franţa cu toate puterea sa militară şi vice-versa. In cazul unui război dintre Germania şi Polonia, ambii contractanţi se obligă să sprijine Polonia. In cazul unui conflict între Polonia şi Rusia, ambele state contractante rămân neutrale. In caz când Rusia ar fi sprijinită de Germania, Franţa şi Cehoslovacia se obligă să declare Germaniei imediat război.

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Stiri din Hunedoara

Adunarea generală a cooperativei „Sinzeana“

In ziua de 16 Martie şi-a ţinut adunarea generală ordinară, cooperativa de consum „Sânziana“. Această Cooperativă, înfiinţată cu 60 membri şi 30,000 Lei, în luua Iunie 1923, azi numără peste 700 de membri, cu un capital de peste 250,000 Lei, făcând în acest scurt interval ca preţurile mărfurilor să scadă simţitor în Hunedoara.

Această Cooperativă, în jurul căreia s-a grupat toată suflarea românească de bine din oraş şi jur, — sprijinită şi ajutată de banca românească „Corvineana“ care a priceput pe deplin marea chemare a Cooperativelor în zilele de azi, — a scos mare parte din pădurile de aici din sfera de conbinaţie a negustorilor străini şi a împiedecat mereu urcarea nenaturală a preţurilor, punând pe consumator în legătură directă cu producătorul.

Cooperativa „Sânziana“ din Huniedoara este un exemplu viu pentru toţi locuitorii satelor de ceea ce pot face unirea şi buna înţelegere între oameni, puterea de muncă şi de voinţă.

Coresp.

Raspanditi „Infratirea“

CREDITUL EXTERN

CONVOCARE

Conform Art. 27. 28 și 29 din Statutele Societății Anonime „Creditul Extern" se convoacă Adunarea *Generală Ordinară* în ziua de 8 Aprilie 1924, ora 10 a. m.

Adunarea Generală Ordinară se va ține în localul „Creditul Extern" din Str. C. A. Rosetti Nr. 37.

Vor avea dreptul de a lua partea la Adunarea Generală acționarii cari vor fie depus acțiunile sau certificatele provizorii la sediul Societății, până în ziua de 3 Aprilie a. c. cel mai târziu.

Adunarea Generală Ordinară va fi legal constituită când acționării sau mandatării prezenți vor reprezenta cel puțin o jumătate din capitalul social.

Dacă în ziua hotărâta această parte din capital nu va fi reprezentată, ședința se amână pe ziua de 15 Aprile 1924. la aceiasi oră și în acelaș local, când se va lucra cu numărul acționarilor și capitalul reprezentat oricare ar fi el și fără o altă publicațiune.

Ordinea de zi a Adunării Generală Ordinară este:

1. Aprobarea Dării de Seamă și a Bilanțului incheiat la 31 Decembrie 1923.
2. Descărcarea Consiliului de gestiunea sa.
3. Distribuirea beneficiilor.
4. Confirmarea cootării făcută în persoane d-lui I. Ionescu-Quintus.
5. Alegerea a 3 membri în Consiliul de Administrație în locul d-lor: Caius Brediceanu, M. G. Frenckian, N. Theodorescu, ieșiți la sorți conf. art. 12 din statute și al căror mandat expiră la 31 Decembrie 1924.
6. Alegerea a 5 cenzori și a 5 cenzori supleanți.
7. Fixarea onorariului cenzorilor pe anul 1924.
8. Fixarea jetoanelor de prezență ale Aministratorilor și Cenzorilor se exercițiul 1924.

Consiliul de Ad-tație.

CONVOCARE

Conform art. 27. 28. 29 și 30 din Statutele Societății Anonime Creditul Extern se convoacă *adunarea geneeală extraordinară* in ziua de 8 Aprilie 1924 ora 11 a. m.

Adunarea generală extraoidinară se va ține in localul *Creditul Extern* din Str. C. A. Rosetti 37,

Vor avea dreptul de a lua parte la adunarea generală extraordinară, acționării cari vor fi depus acțiunile sau certificatele provizorii la sediul Societății. până în ziua de 3 Aprilie a. c. cel mai târziu.

Adunarea generală extra-ordinară va fi legal constituita când acțianarii sau mandatarii prezenți, vor reprezenta cel puțin o jumătate din capitalul social.

Dacă în ziua hotărâtă aceasta parte din capital, nu va fi reprezentată, ședința se amână pe ziua de 15 Aprilie 1924 la aceași oră și și în acelaș local, când se va lucra cu numărul acționarilor și capitalul reprezentat ori care ar fi ei și fără o altă publicațiune.

Ordinea de zi a adunării generale extraordinară este:

1) Modificarea art. 11 al. a din statute în modul următor:

„Unui consiliu compus din maximum 15 membrii aleși de adunarea generală pe timp de 4 ani. Primul consiliu va funcționa cnnform dispoziținei din actul constitutiv al Societății, pe termen de 4 ani:

2) Modificarea art. 28 din statute în modul următor:

„Fiecare centar va depune la cassa societății la numirea sa o garanție în acțiuni ale societății în valoare nominală de 15 000 lei. Cenzorii vor fi retribuiți prin jetoane de prezență și prin tantieme ce se vor fixa in fiecare an de adunarea generală.

Consiliul de Administrație.

BILANȚUL GENERAL

Inchelat la 31 Decembrie 1923

ACTIV			PASIV		
Cassa numerar		Lei 1,104.944·75	Capital		Lei 30,000.000·—
Efecte puclice		„ 147.710·—	Certificate speciale ei berate foștilor actionari al Bănci Munteniei		„ 4,008.750·—
Acțiuni		„ 18,952 215·—	Fond de rezervă		„ 1,457.743·80
Mărfuri		„ 7,177.510·20	Fond de pensii și ajutor		„ 221.011.—
Conturi Curente debitoare		„ 43,407.330·95	Conturi Cureute și depuneri		„ 36,112.265·95
Imobile		„ 9,954.127·40	Dividende nerecila mate		„ 206.763·40
Mobilier și casa de fier	437.097·25		Profit și Perdere report din 1922	47.345·75	
Amortizări	87.419·45	„ 349.677·80	Profit și Pierdere pe anul 1923	9,009.666.70	„ 9,057.012·45
		Lei 81,093.546·10			Lei 81.093.546·10
Conturi de Ordine			**Conturi de Ordine**		
Depozite de titluri		Lei 1,841.300·—	Depunători de titluri		Lei 1,841.300·—
Garanții ipoteci, cesiuni		„ 9,769.432 —	Depunători de garanții, ipoteci, cesiuni		„ 9,769.432.—
Cauțiuni de gestiune		„ 475.000·—	Depunători de cauțiuni de gestiune		„ 475.000·—
Efecte de garanți		„ 18,612.324·—	Deposite de garanții		„ 18 612.324·—

Președinte: *Al. Cottescu.* Director General: *M. Miciescu.*

Administrator delegati: *G. N. Bagdat, N. Theodorescu, General D. Iliescu.* Contabilitatea: *K. Gasteyer.*

Am examinat prezentul bilanț cont conform Art. 186 din codul com. și l'am găsit in concordanță cu registrele.

Censori: *A. Argintoianu, C. Brătianu, Stelian Popescu.* Contabil expert: *M. Zentier.*

CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE

Inchelat la 31 Decembrie 1923

DEBIT			CREDIT		
Cheltueli generale		Lei 1,508.135·85	Report din anul 1922		Lei 47.345·75
Beneficiu net:			Beneficiu din vânzarea mărfurilor		„ 8,142.642·25
Report din 1922	47.345·75		Beneficiu din dobanzi și comisioane		„ 619.637·10
Pe anul 1923	9,009.666·70	„ 9 057 012·45	Participări la beneficiu, altor societăți		„ 4,755.524·20
		Lei 13 565.149·30			Lei 13,565.149 30

Președinte: *Al. Cottescu.* Director General: *N. Miclescu.*

Administratori delegati: *G. N. Bagdat, M. Theodorescu, General D. Illescu.* Contabilitatea: *K. Gasteyer.*

Am examinat prezentul cont conform Art. 186 din codul com. și l'am găsit in concordanță cu regislrele.

Censori: *A. Argintoianu. C. Brătianu, Stellan Popescu.* Contabil expert: *M. Zentler.*

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Industria Cauciucului

„Expresul" Cluj, Strada Regina Maria 16.

Atelirer pentru reparatul Cauciucurilor și Camerilor de Automobil, Motociclete și Biciclete. Sectiune specială pentru reparatul galosilor și sușonilor precum și ori ce lucrări in cauciuc, se execută promt și cu prețurile cele mai avantajoase.

Costume! Raglane! Ulstere!

și toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbați, băeți și copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piața Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și imprumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool; Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu incredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1042 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Duminecă 23 Martie 1924.

Înfrățirea

R CLUJ 1. 308

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Declarațiile lui Cicerin și Conferința de la Viena

Luni se va deschide la Viena, conferința care are de scop reluarea relațiilor normale între Rusia și țara noastră.

Insemnătatea politică pe care o are această conferință e cu atât mai mare, cu cât e cunoscută atitudinea din ultimul timp a Sovietelor în chestiunea Basarabiei.

Se știe astfel, că atât timp cât Rusia a stat izolată, situația internă a republicei sovietelor devenind foarte grea, conducătorii ei au adoptat o tactică care mult timp a reușit să înșele buna credință a unor oameni politici din apus.

Prin discursuri publice, prin intervenții discrete, printr'o abilă campanie de presă, conducătorii bolșevici manifestau pretutindeni dorința de a restabili raporturi normale cu țările Europei, părând că sacrifică în acest scop, chiar unele puncte din programul lor de guvernare.

Profitând de reprezentarea semi-oficioasă la conferințele de la Geneva și Genua, Sovietele au arătat însă de la primii pași în restabilirea raporturilor normale cu țările Europei, că sub toate acele manifestări pacifice, nutresc gânduri ascunse.

Și de îndată ce guvernul sovietic a fost recunoscut *de jure* de două principale puteri europene: Anglia și Italia, el n'a întârziat să-și dea adevăratele gânduri pe față, manifestându-și în primul rând tendințele sale imperialiste, cu privire la teritoriul Basarabiei, răpit de țarii rușișî, revenit la vechiul regat prin memoriabilul act dela 28 Martie 1918, în virtutea principiului de autodeterminare a populației.

Cât timp Rusia a avut aerul că vrea să lege relații prietenești cu noi, s'a crezut în unele cercuri din străinătate și chiar dela noi, că numai guvernul român e acel care s'ar opune la realizarea acestor relații prietenești.

Declarațiile lui Steklow, Cicerin, precum și întreaga campanie dusă împotriva noastră pe chestiunea Basarabiei, au dovedit îndeajuns adevăratele intenții ale Sovietelor și au arătat tuturor țărilor europene a cui este vina că între noi și Rusia nu s'au putut lua până acum relațiile normale.

Pentru clarificarea opiniei publice, ne permitem să scoatem în evidență încăodată fățărnicia politicei Sovietelor, după cele mai recente declarații făcute de Cicerin, în legătură cu Conferința de la Viena.

Intr'un interview acordat ziarului „Neue Freie Presse" asupra politicei externe a Uniunei Sovietelor, Cicerin declară că *„interesul economic domină atât în politica generală a Rusiei cât și în relațiile cu diferitele țări"* și că *„eforturile de a întări relațiile amicale cu toate statele sunt parte integrantă din aceiași politică care are ca bază desvoltarea producției și a relațiilor economice și deci și a celor politice internaționale, cari servesc această producție"*.

Ori în acelaș timp, tot Cicerin trimite o telegramă de protest și amenințare d-lui Poincaré, cu privire la sprijinul acordat de guvernul francez României prin ratificarea Basarabiei.

Cât e de mare deosebirea între vorbele și faptele diplomației bolșevice și cum înțelege ea „întărirea relațiunilor amicale cu toate statele" și „asigurarea păcii mondiale", credem că nu mai e nevoie s'o demonstrăm.

Nu ne putem totuși opri de a face constatarea, cât de binevenit este pentru noi actul de ratificare săvârșit de parlamentul francez și ce mare influență a avut el asupra acțiunei rusești, de denegare a drepturilor Basarabiei.

Deaceia, chiar dacă conferința dela Viena nu se deschide sub auspiciile ce le-am fi dorit pentruca rezultatul ei să însemne restabilirea sigură a relațiilor normale între noi și între Rusia, mergem cu conștiința împăcate că drepturile noastre de netăgăduit asupra Basarabiei sunt confirmate și întărite și prin autoritatea ce le-a dat-o actul de ratificare al parlamentului francez.

Plecarea delegației române la Viena.

Delegația română la conferința dela Viena cu Sovietele, compusă din dnii Langa-Rășcanu, dr. Cazacu, Gherman Pântea și I. Crihan, a plecat ieri după amiazi la ora 2 cu trenul de Arad.

*

Prima întâlnire a delegaților români și ruși este fixată pentru ziua de 24 Martie.

*

D. Langa-Rășcanu, ministrul nostru la Sofia, prezident al comisiunei române a fost primit eri în audiență de M. S. Regele.

In jurul tratatului dintre Franța și Cehoslovacia

Desmințirile d-lui Beneș

Praga 20. — In fața comisiei parlamentare a politicei externe, dl Beneș a răspuns interpelării făcute de democratul german Kafka, asupra pretinselor documente secrete publicate de „Berliner Tagblatt". Beneș declară că nu se ocupă de loc de această chestiune, căci nu-i place să și piardă vremea cu deșertăciuni de felul știrilor date de „Berliner Tagblatt".

Beneș declară că a dovedit în diferite rânduri că nu a încheiat și nu va încheia nici odată nici un fel de tratate secrete. Ministrul are o părere prea înaltă despre comisiune și astfel nu crede că aceasta ar putea da crezare unor știri false ale căror autori sunt sau oameni fără cultură sau criminali.

Datoria studențimei

Reflecții cu prilejul recentelor turburări din Cluj

Faptele petrecute zilele trecute la Cluj nu pot să întâmpine decât o dezaprobare unanimă. Oricâtă înțelegere am avea pentru ceeace se numește pornire necugetată a tinereții și oricât de dispuși am fi să acordăm cea mai largă indulgență celor cari s'au făcut vinovați de recentele turburări, nu se poate să nu osândim o faptă care ar putea să constitue o încercare de nesocotire a principiului autorității și a spiritului de ordine.

In interviewul acordat ziarului nostru de către dl G. Tătărăscu, subsecretar de stat, dsa a ținut să afirme că asemenea acte vor fi reprimate ca energie fiindcă permanentizarea lor ar însemna să lăsăm cale deschisă curentelor anarchice și dizolvante.

Studențimea pe care totdeauna am socotit-o ca expresiunea cea mai plină de vigoare și de tineresc elan a sufletului național, este datoare să înțeleagă că manifestările ei nu trebuie în nici un fel să constitue o atingere a principiilor pe care se reazimă ordinea în stat. Și când spunem aceasta, nu ne gândim numai la manifestările recente, cari n'au nici un punct comun cu mișcarea naționalistă începută de studențime, ci la toate manifestările cari, deși făcute în numele unei credințe, s'au lăsat târâte pe calea dezordinelor.

Cu deosebire aci în Ardeal, unde autoritatea și prestigiul statului român întâlnesc ireductibili vrăjmași printre iredentiștii unguri, sași sau evrei, nu ni este îngăduit să săvârșim și noi românii acte cari pot fi socotite ca o ignire a principiului autorității.

Dl Tătărăscu a exprimat un adevăr de netăgăduit când a spus **că nu în noroiul stradelor, ci în umbra bibliotecilor și în lumina laboratoarelor se dă și se câștigă lupta pentru triumful culturei naționale.**

Am crezut cu toții că părăsind agitația și mișcările de stradă. studențimea s'a întors la munca fecundă din laboratoare, din biblioteci și din sălile de cursuri. Turburările din zilele trecute vor să arate că cel puțin o parte din tinerimea noastră universitară nu voește să înțeleagă că nu prin acte de anarchie ne putem afirma aci puterile noastre creiatoare în domeniul culturii.

Și totuși, e vremea ca studențimea, dezbărându-se de agitațiile sterile și manifestațiile de stradă, să se întoarcă la rostul ei: acela de a lucra pentru afirmarea noastră ca factor creiator de cultură.

Reprezentanții sovietici părăsesc China.

Peking 21. — Guvernul a dat ordin reprezentanților sovietici, să părăsească China în urma notei predate ministrului de externe al Chinei și care este echivalentă unui ultimatum.

ION STĂNESCU-PAPA

— Cu prilejul jubileului de 30 de ani de teatru —

Astă seară Teatrul Național sărbătorește pe d. Stănescu-Papa, care împlinește treizeci de ani de activitate pe scena Teatrelor noastre Naționale. Evenimentul este desigur rar, și neașteptat pe scena teatrului nostru, tânăr. D. I. Stănescu-Papa a venit aici cu un bagaj artistic adunat sârguincios timp de 25 de ani pe scena Teatrului Național din Craiova, și în cei cinci ani de când variatul său talent și neobosita sa putere de muncă stau în slujba primei scene ardelenești, am avut în nenumărate rânduri prilejul să-l cunoaștem și să-l prețuim.

Dl I. Stănescu-Papa

Artist dintr'o firească înclinație a sufletului său înțelegător și bun, d. Stănescu-Papa — ca aproape mai toți actorii de valoare ai teatrului românesc — a început de acolo de unde se începe temeiul învățăturei artistice, de la ucenicie. Elev încă într'un gimnaziu de provincie, a fost „descoperit" de vrednicul actor bucureștean Hagiescu și sfătuit să se facă actor. Pe atunci, așa se recrutau noile elemente ale artei actoricești și procedeul nu dădea niciodată greș. Talentul era o chezășie de viitor, pe care diploma unui Conservator nu o poate înlocui.

Totuși tânărul Stănescu nu s'a grăbit să urmeze sfatul lui Hagiescu. Actoria nu era o profesiune rentabilă ca pentru foarte mulți astăzi, ci un apostolat cu multe riscuri de mizerie și suferință. Ne închipuim câtă luptă trebuie să se fi dat între pornirea stimulată de un măgulitor îndemn a copilului, și între concepția practică a părinților, cari voiau ca băiatul să-și facă o „carieră"! Destul că d. Stănescu, în loc să urmeze pe Hagiescu, s'a înscris, după terminarea gimnaziului, la școala de poduri și șosele, unde a dat și câteva examene. Dar „cariera" tot în teatru îi era dat să o facă. După un an de rigide calcule geometrice, d. Stănescu dezertează cu o trupă ambulantă. Patru ani a cunoscut acea viață de peregrinațiuni, atât de disprețuită de burghezi, atât de grea și atât de frumoasă cu toate acestea. Millo trecuse și el pe acolo, alții deasemenea. Aproape nu este actor mare care să nu fi făcut acest întăritor stagiu de vagabondaj apostolic al artei dramatice românești.

La 1894, I. Stănescu a fost angajat sufleur la Teatrul Național din Craiova, după ce jucase câteva roluri. Din cușca de unde ținuse timp de aproape 10 ani temelia manifestațiilor de artă ale teatrului craiovan, dsa iese la 1904 din nou în scenă. De aici începe epoca de cristalizare a unei personalități artistice distincte, așa precum am cunoscut o aici.

La școala lui Radovici, cu care pleacă în 1905 la Focșani, I. Stănescu-Papa se desăvârșește Insușirile sale de firesc și variu în acelaș timp, se detașează puternic în tovărășia personalității bogate a lui Radovici. Intors la Craiova, îl găsim în 1909 societar cl. II al acestui teatru și societar cl. I la 1910, iar în 1919, la chemarea dlui Zaharia Bârsan, aduce și dăruiește Clujului bogatele sale însușiri actoricești.

Dl I. Stănescu-Papa privește în lungul celor 30 de ani de Teatru Național și 4 de vagabondaj tineresc ai începutului, cu satisfacția omului care n'a trecut zădarnic prin viață. A fost actor și director de scenă; a fost însă mai presus de toate un artist în toată accepțiunea cuvântului, un artist care nu s'a desmințit nici în viață, nici pe scenă. Și poate că secretul acestui succes se datorește perfectului echilibru dintre om și actor.

Trei zeci de ani de muncă înseamă desigur mult dar dl Stănescu-Papa se simte încă tânăr, se simte încă stăpân pe arta sa, și aceasta o simte mai mult publicul care îl ascultă cu drag decâteori apare în scenă.

Il întrebam acum câteva zile dacă poate ieși la pensie... Dl Stănescu mă privi fără supărare, blând și îngăduitor, și îmi răspunde simplu:

—„De ce dragă? Am eu dreptul să ies la pensie când nimic nu e în mine de pensionar? La noi scoaterea la pensie nu poate fi numai un act administrativ. E ceva mai mult decât atâta. Și când mă voi simți slăbind, fii sigur că voi avea grijă să scutesc publicul de o desiluzie".

L'am înțeles. Sărbătorirea de astăzi poate fi un jubileu, dar nu și un sfârșit de carieră.

C.

Declarațiile dlui Antonescu la Paris.

Paris 21. — Ziarul „Temps" publică declarațiile d lui Antonescu, ministrul României la Paris, care a exprimat satisfacția opiniei publice românești în legătură cu ratificarea protocolului relativ la Basarabia de către parlamentul francez.

INFORMAŢII

Dl Gh. Tătărăscu şi studenţimea Clujană. *Dl subsecretar de stat, Gh. Tătărăscu, a primit ieri o delegaţie a studenţimei din Cluj, care i-a predat plângerile studenţilor referitoare la incidentele petrecute Duminecă 16 Martie. Cu acest prilej, dl Gh. Tătărăscu a făcut un apel patriotic la întreaga studenţime, atrăgându-i atenţia asupra curentului de anarhie pe care îl pot determina unele fapte şi unele acţiuni. Dl sub-secretar de stat a arătat rolul ce trebuie să'l aibă studenţimaa la Cluj şi în special misiunea de armată a ordinei.*

— **Dela Prefectură.** Dl Laurian Popa, fost secretar al Prefecturei judeţului, a fost numit şef al circumscripţiei I administrative. In locul dsale, a fost numit dl Alex. Andraşiu, dela circumscripţia III.

— **Balul ziariştilor unguri.** Astăseară are loc în sala restaurantului „New-York" balul mascat organizat de Sindicatul presei maghiare.

— **Conferinţa despre opera „Tiefland".** Proxima premieră a Operei Române din localitate, precum am anunţat, va fi cunoscuta operă „Tiefland" de D'Albert. Despre această operă va vorbi Joi, 27 Martie seara la orele 8 şi jumătate, dl Schuller, dirijor al orchestrei Operei din Cluj, în sala Conservatorului. Conferinţa va fi însoţită de bucăţi muzicale cântate de soliştii cari vor cânta în operă.

— **O piesă ungurească în româneşte.** Teatrul Naţional din Bucureşti a însărcinat pe dnii Lucian Blaga şi Emeric Kadar, ziarişti din Cluj, cu traducerea unei piese ungureşti pentru acel teatru. Piesa ce va fi tradusă este „Holnap reggel" (Mâine dimineaţă), cunoscuta lucrare a lui Karinthy Frigyes.

— **Examene pentru funcţionari la Careii-Mari.** La Careii-Mari, ieri s'au început examenele de limba română a funcţionarilor unguri. Candidaţii sunt în număr de 32. Comisia de examinare este compusă din inspectorul administrativ dr. Hodor, prefectul dr. Pogăciaş şi primarul oraşului, dr. Pop.

— ***Margareta Maria Lepage şi Dr. Romulus Fersigan Cluj şi-au celebrat căsătoria religioasă în ziua de 22 cor. 1924.***

— **A apărut în editura: Cartea Românească".** Cunoştinţe folositoare Seria B. N rul 31. Boale parazitare la animale şi cari se trec la om de C. Motaş. Preţul Lei 3.

*

Medicul educator al copilului. Lucrare publicată în româneşte dr. Horia Slobozianu după Ad. Czerny. Preţul Lei 20.

*

Pagini alese N-rul 149 Decoraţia lui Vartolomei de D. D. Pătrăşeanu. Preţul Lei 2·50.

— **Amânarea conferinţei dlui Bănescu.** Aseară la orele 6 p. m. urma să aibă loc în sala IV-a a facultăţii de litere şi filosofie conferinţa dlui N. Bănescu rectorul Universităţii despre„ Cultura bizantină". Dl rector fiind ocupat cu ancheta în chestiunea incidentelor de Marţi, nu şi-a putut ţinea conferinţa, care s'a amânat pentru o altă dată, care se va anunţa ulterior.

— **Convocarea comitetului şcolar judeţan** Pentru ziua de Luni vor fi convocaţi la Prefectura judeţului membrii comitetului şcolar al judeţului Cojocna pentru a li se comunica hotărîrile Ministerului de Instrucţie asupra nouilor construcţii de şcoli, hotărîri pe care le-a adus dela Bucureşti dl Prefect.

— **Dela Primărie.** Dl dr Oct. Utalea. primarul oraşului, care s'a întors zilele acestea în localitate, a adus dela Bucureşti aprobarea cumpărărei a patru auto-curăţitoare pentru curăţirea oraşului Cluj.

— **Anchetarea dezordinelor studenţeşti.** Dl General Stefănescu, continuă azi la Prefectura judeţului ancheta în chestiunea dezordinelor din ziua de 16 Martie.'

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poştă centrală Cluj. 3373-1

— **Concertul Hevesi Piroska** Cunoscuta pianistă dna Hevesi Piroska va repeta concertul romantic din săptămâna trecută mâine, Duminecă la orele 11 a. m. la Teatrul Maghiar.

— **Dela Teatrul Naţional.** Mâine, Duminecă, se va juca în matineu la Teatrul Naţional „O scrisoare pierdută" de Caragiale. — Proxima premieră la Teatrul Naţional din Cluj va fi „Sorana" de Brătescu-Voineşti, care se va juca Marţi, 25 Martie.

Direcţiunea Magazinului „RENAISSANCE" din Calea Reg. Ferdinand 15, face cunoscut Onor. clientelă că au sosit mărfurile de primăvară, stofe şi mătăsuri ultimele noutăţi. Asemenea s'a asortat cu un mare depozit de *stofe de mobile şi covoare.*

Faina Cal. Superioara de vânzare numai cu vagonul, cereţi probe la *Federală Muntenia, Ploieşti.* 3407

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă, orele 11 a. m.: CONCERTUL PIANISTEI PIROŞKA HEVEŞI (Preţuri reduse. Seria 301).
Duminecă matineu, orele 3: DEBUTUL UFERINI. (Preţuri normale Seria. 302).
Duminecă matineu, orele 5 jumate: DEBUTUL UFERINI. (Preţuri normale. Seria 303).
Duminecă seara: SULTANA. (a 5 ora. Abonament şters. Seria 304).
Luni matineu, orele 5 jumate: UFERINI (Preţuri normale. Seria 305.
Luni seara: SULTANA. (a 6 ora. Abonament şters. Seria 306).
Marţi, matineu orele 3: DEBUTUL UFERINI. (Preţuri normale. Seria 307).
Marţi matineu, orele 5 jumate: DEBUTUL UFERINI. (Preţuri normale Seria 308).

Pentru Functionarii de Stat
civili şi militari, la prezentarea legitimaţiei, Mag. 3372

MISSIR
din Cluj, Str. Memorandului Nr. 11 (Unió-u.) face reducere de **10%** la toate marfurile de manufacutar.

In jurul şcoalelor minoritare

O dispoziţie logică a Ministerului de Instrucţie

Se ştie că Ungurii, dar mai ales autorităţile lor bisericeşti, pentru a împiedeca pe elevi de a cerceta şcoalele statului, au înfiinţat aproape în toate comunele — fie cât de redus elementul unguresc — şcoli confesionale ungureşti.

Acest lucru l'au putut face cu atât mai uşor, cu cât aveau un contingent mare de învăţători, cari în urma împrejurărilor, au rămas fără posturi. Astfel am văzut că în multe comune, unde abia erau 10—15 elevi, s'au înfiinţat şcoli confesionale minoritare, cu învăţători cari aveau ajutorul acordat de stat.

Ministerul Instrucţiunei Publice făcând constatarea prin organele sale, că foarte multe din aceste şcoale au un număr infim de mic de elevi, a ordonat că pe viitor nu mai pot funcţiona decât acele şcoli primare, cari au un număr minim de 50 de elevi.

Ordinul Ministerului a produs nemulţumiri vii în rândurile capilor bisericilor minoritare cari s'au hotărât să protesteze în comun la guvern, iar partidul maghiar se va ocupa de această chestiune în proxima şedinţă a comitetului de conducere.

Tratativele intre Romania si Ungaria

Tratativeleromâno ungare merg bine, spre mulţumirea ambelor ţări.

Intre altele este important faptul că la Geneva d. N. Titulescu, ministrul României la Londra şi reprezentantul ţării în Societatea Naţiunilor, a încheiat cu Ungaria un act scris şi semnat de contele Bethlen, primul ministru al Ungariei, prin care Ungaria renunţă la cele 20 de miliarde coroane AUR pretinse ca despăgubiri pentru aşa zisa devastare, pe care ar fi făcut-o armatele noastre cu prilejul ocupării Budapestei şi a unei părţi din Ungaria.

In schimb şi România renunţă la cheltuelile de război socotite la aproximativ 30 de milione lei pentru operaţiile şi întreţinerea campaniei armatelor noastre la Tisa şi Budapesta. Ungaria a recunoscut că în campania noastră de apărare contra bolşevicilor ungnri, noi ne am luat dreptul nostru de beligeranţi, atacaţi de armatele roşii ungare şi învinse de noi.

Conventii de extradare intre Bulgaria si Statele-Unite

Sofia, 21. — Eri s'a semnat la ministerul de externe la Sofia convenţiunea de extrădare dintre Bulgaria şi Statele-Unite.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

Nouile edificări de şcoli din jud. Cojocna

Ministerul a aprobat planurile şi devizele. Şcoli pentru Moţi. Cum vor fi strânse fondurile. — Ce ne spune dl Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului —

Se cunoaşte acţiunea energică a d-lui S. Mureşanu, prefectul judeţului nostru, întreprinsă pentru crearea de noui şcoli la sate.

D-sa a fost zilele trecute la Bucureşti pentru a lua înţelegere cu d-l dr. Anghelescu, ministrul instrucţiunei publice, asupra ultimilor dispoziţiuni cu privire la edificarea acestor şcoli.

Intors în localitate, d-l prefect a binevoit să ne dea următoarele lămuriri:

„Se vor clădi în vara acestui an 49 şcoli. Planurile şi devizele noastre au fost în totul aprobate de d-l ministru al Instrucţiunei Publice. Am luat înţelegere şi cu d-l Opran, administratorul Casei Pădurilor. Materialul lemnos, necesar pentru edificarea şcoalelor va fi complect gratuit din pădurile statului

Toate mijloacele preconizate de mine pentru strângerea fondurilor, mi au fost de-asemenea aprobate."

*

„Mi s'a mai aprobat — continuă a ne spune d-l prefect, — edificarea a 10 şcoli pentru Moţi, în plasa Gilău. La munte, şcoalele se vor construi numai din lemn, după sistemul elveţian. In celelalte părţi se vor construi din piatră şi cărămidă. Am intervenit la direcţiunea gazului metan pentru a ne da gratuit gazul pe parcursul din direcţia Turda, pentru arderea cărămizilor".

In ce priveşte chestiunea strângerei fondurilor necesare pentru aceste edificări, dl Mureşanu ne dă următoarele explicaţiuni:

„Am format comitete pe plăşi care strâng oferande dela toţi locuitorii. In special, activitatea acestor comitete, se concentrează în comunele care au şcoale bune de stat, pentru ca aceste comune să ajute într'un chip mai simţitor edificarea şcoalelor în comunele în care aceste localuri lipsesc.

In acelaş scop, vom aplica în tot judeţul statutul judeţean şcolar.

O altă măsură, — zice prefectul judeţului, — am luat-o în senzul ca primăriile săteşti să verse banii proveniţi din contravenţiile date de preturi, pentru fondul de edificare al şcoalelor. In acelaş timp, exploatatorii de orice fel din judeţ, vor fi puşi la anumite taxe în acelaş scop.

Cu aceste mijloace, caşi altele care se vor aplica în mod legal şi cinstit de administraţie, cât şi prin concursul populaţiei rurale, pe care se contează mult, se va putea înzestra judeţul nostru, în cel mult doi ani, cu şcoalele care ne lipsesc".

Dac.

Situaţia agricolă

Suprafeţele însemânţate în anul agricol 1923—1924.

După cele mai recente date comunicate ministerului agriculturii de către serviciile agricole judeţene se constată că suprafaţa totală însemânţată în toamnă 1923 este de 2 mil. 709,219 ha. faţă de 2 mil. 616 087 în 1922, cela ce dă pentru toamna 1923 un spor global de 83.132 ha.

Dacă examinăm suprafaţa ocupată de fiecare plantă în toamna 1923, faţă de 1922, vedem că grâul s'a însemânţat în toamna anului 1923 pe o întindere de 2 mil. 374 772 ha. faţă de 2 mil. 266 270 ha. în toamna 1922 sau cu un spor de 108.503 ha. pentru toamna 1923, iar orzul pe o întindere de 104.401 ha. în toamna 1923 faţă de 95.017 ha. în toamna 1922 sau cu un plus de 9384 ha. pentru toamna 1923, în schimb, sunt în deficit: secara de toamnă cu 21.079 ha. (219.311 ha. în toamna 1923 faţă de 240,390 ha. în toamna 1922) şi rapiţa cu 10.838 ha. (3572 în toamna 1923 faţă de 14.14 410 ha. în 1922.)

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereţi modele. 2744-6

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă,, 23 Martie

CINEMA SELECT
Film de aur! Film de aur!
Nathan cel înţelept
Monumentală dramă istorică din timpul cruciadelor, al marelui poet german, Lessing. Superbă realizare faimosului regisor Manfred Noa. In rolul principal întregul ansamblu ai artiştilor germani.
Luni, 24 Martie
Fecioare rătăcită. Zigotto rege.

CINEMA URANIA
Grozaviile polului nord
Extraordinară dramă în 6 acte. In rolul principal Carl de Vogt. Film aranjat în întrezimea lui între grozaviile gerului etern al polului nord.
Senzaţie!
Luni, 24 Martie
Vineri seară.

CINEMA APOLLO
Program umoristic!
Fatty poştar, Zigotto golfer, Charlot poliţist.
Fiecare comedie in 2 acte.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" — Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare! — Adr. telegr.: „DERMATA"

Fraţii Renner & Co.
Lloyd — Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

Maghiarii din Ardeal și reforma învățământului

Campania ziarului „Ellenzék" contra proectului de lege al învățământului primar

Ziarul „Ellenzék" continuă a bârfi statul românesc și a livera nou „material" pentru propaganda „Ungurilor cari se deșteaptă".

Cea mai nouă campanie de calomnii este în legătură cu proectul de lege pentru învățământul primar al statului. Pentru a informa cât mai bine opinia publică românească referitor la aceste atacuri, am ținut să avem lămuririle dlui inspector general al învățământului din Ardeal, *Alexandru Pteancu*, un bun cunoscător în materie.

In sensul acestor lămuriri, interesul cel mare ce'l arată „Ellenzék" și ungurii pentru acest proect de lege, este cam surprinzător.

Când reprezentanții Ligei Națiunilor au fost la Cluj pentru a se interesa de situația reală a minorităților din această țară, maghiarimea a arătat un vădit desinteres pentru școlile primare de stat.

Ba, s'a mai întâmplat nemai pomeniiul caz, că *episcopii unguri Nagy Károly și Ferencz Jozsef au protestat* în numelor bisericelor ungurești contra intențiunei statului român de a înființa școli primare de stat cu limba de predare maghiară. Acest protest unic în analale statelor a surprins, firește, foarte mult pe reprezentanții Ligii Națiunilor, convingându-se definitiv de calitatea „doleanțelor" maghiare. Au văzut, că „nemulțumirile maghiare" în școlile de stat primare nu au la bază altceva decât necazul că în aceste școli — deși sunt de limba maghiară — nu se pot crește copii unguri în spiritul iredentist maghiar al școlilor din Ungaria.

Aceasta este ceea ce-i doare pe unguri; cu aceasta nu se pot împăca cei de speța dlui deputat Sándor Iózsef.

Faptul este cu mult mai interesant și mai important și nu putem să trecem cu ușurință peste el.

Aiurea, minoritățile *pretind* ca statul să le înființeze școli de stat de limbă maternă; la *noi*, Ungurii iredentiști *resping* ideea acestor școli, — evident, numai pentru că ele nu vor fi focare de iredentism.

Cu toată atitudinea dușmănoasă a Ungurilor însă, și deși statul ungar nu întreține în Ardealul românesc nici o școală primară cu limba de predare românească, sub dominația românească statul întreține 600 școli maghiare, 89 școli pentru cei de limbă maternă germană (șvăbească) și 76 școli pentru alte minorități.

In timp ce Ungurii în trecut nu înființau școli decât pentru scopurile maghiarizării, statul român, în toleranța lui, a dat șvabilor școli de limba maternă de cari nu aveau nici una în timpul ungurilor.

*

Ungurii cari în trecutul apropiat au respins școlile de limbă maghiară susținute de stat, se interesează acum, prin presa lor, foarte de aproape de soarta acestor școli, schimbându'și atitudinea de desinteresare avută până acum față de școlile de stat primare.

De unde însă acest târziu interes al lui „Ellenzék", de pildă, față de soarta școlilor de stat de limba maghiară, refuzate în fața reprezentanților Ligii Națiunilor?

Acest ziar atacă pe dl Ministru Anghelescu într'un articol, pe cât de nebazat, pe atât de necuviincios, afirmând că d-sa nu este în curent cu noțiunea de drept, că *„vrea să vâre în mod fraudulos, prin contrabandă, noui principii în învățământ și că „nu respectă drepturile anterior câștigate ale minorităților"*.

Ziarul „Ellenzék", cu reaua lui credință demascată de atâtea ori de „Infrățirea", se face că nu înțelege rostul proectului de lege de organizare al învățământului de stat.

România de astăzi a fost supusă la 5 regimuri de învățământ: Vechiul Regat, Ardealul, Basarabia, Bucovina și Cadrilaterul.

Dacă am fi voit noi să conservăm toate drepturile vechilor stăpâniri, așa cum ne pretinde „Ellenzék" în confusul lui articol, nu înțelegem pentru ce a trebuit să se mai închege România-Mare.

Unirea s'a făcut tocmai pentru crearea unor drepturi noui pentru acei cari au fost excluși din toate până atunci. Faptul că acum, cu prilejul alcătuirei nouei legi a învățământului primar de stat, s'au prevăzut toate necesitățile culturale și naționale, aceasta nu înseamnă că *„s'au vârât în mod fraudulos principii noui în învățământ"*.

Principiile legei s'au introdus pe față, precum pe față vom lucra și de-acum încolo pentru interesele statului român.

Că aplicarea legii actuale ar fi o imposibilitate după-ce statul român a recunoscut el însuși legiurile celor cinci regimuri, încă nu este adevărat.

Statul român n'a recunoscut decât în mod provizoriu unele dispoziții ale fostelor stăpâniri, iar stabilirea definitivă a normelor învățământului se va face *acum*.

Tot atât de ridicolă este și următoarea acuzație a ziarului „Ellenzék":

Constituția actuală română recunoaște libertatea învățământului.

Noi însă nu găsim nici o urmă a acestei libertăți în proiectul lui (I) Anghelescu. Aici se vorbește pur și simplu numai despre învățământul de stat, ca și cum cel confesional nici n'ar exista."

Reaua credință a ziarului maghiar este evidentă, întrucât se știe doar, că proectul de lege nu se ocupă decât cu învățământul de *stat* primar, urmând ca situația școlilor *confesionale* să fie stabilită printr'o *altă lege*!

Cât privește chestiunea *„libertății învățământului"*, ea este prevăzută nu numai în constituție, ci rezultă și din Art. 11 al proectului de lege:

„Invățământul primar este obligatoriu pentru copii tuturor cetățenilor români. El este gratuit în școalele Statului. Toate actele relative la învățământul primar sunt scutite de timbru."

Același lucru rezultă și din articolului 19:

„Acei cari voesc a da copiilor lor instrucțiunea în familie sau în școale particulare recunoscute de Stat, sunt datori să depună la școala circumscripției de care se țin, o declarație scrisă, arătând institutul sau școala în care îi vor învăța"

După cum vedem, libertatea învățământului nu numai că nu este *stânjenită*, dar din potrivă, învățământul este obligator pentru toți copii.

Dacă *impunerea* obligativității învățământului însemnează pentru „Ellenzék" „stânjenirea libertății de învățământ", aceasta este altceva.

Reaua credință și pervertirea adevărului (*egy kis ferditès*) la care se dedă ziarul maghiar reiese de abia dacă vom cita din art. 7 cele ce urmează:

„In regiunile eterologte, Ministerul Instrucțiunii vă putea înființa școale primare cu limba de predare a populației respective în primele patru clase primare; în acest caz însă, studiul limbei române va fi obligatoriu în numărul de ore stabilit de regulament".

Rezultă din toate aceastea, că statul român nu intenționează să răpească „libertatea învățământului" și nici nu vrea să elimineze limba maghiară.

Cel ce susține contrarul, mistifică (ferdit) și calomniază statul pentru uzul propagandei iredentiștilor lui Horthy.

*

In numărul viitor vom răspunde unui atac al dlui Sándor Iózsef îndreptat împotriva aceluiași proect de lege.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit barasz englez I-a

MAGAZIN SPECIAL DE BEBE

HERCULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
A sosit un mare asortiment de
Cărucioare
pentru copii specialități din Berlin și Wiena.
Prețuri de reclamă pentru sezonul de primăvară:
Trusouri complecte pentru copii dela Lei 850 in sus,
Cărucioare Sport dela Lei 395 in sus,
Scutece TETRA dela L. 68 in sus,
Haine pentru copii dela Lei 65 in sus,
Cămeși de zi pentru dame dela Lei 91 in sus.
In provincie trimitem gratis prețurile curente de cărucioare p. copii.
Expediem orice comandă făcută din provincie cu cea mai mare punctuositate. 3381

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piața Uniri No. 12.*

Toată lumea știe
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru dame!

Sedința consiliului de higienă al orașului

Curățirea orașului și chestiunea amplificărei apaductului

Aseară la orele 5 jum. a avut loc în sala de consiliu a Primăriei o ședință extraordinară a Consiliului de higienă. Ședința a fost prezidată de dl. dr. Fodor și au luat parte dnii: dr. Popovici, dr. Filipescu, General dr. Brădescu, Ing. Ciortea Ing. Salvan, Dr. Cărpinișan, Consilier Moga, etc.

S'au pus în discuție două chestiuni principale: chestiunea curățirei orașului și chestiunea amplificărei apaductului. In ceia ce privește prima chestiune, s'a constatat că condițiunile în cari se prezintă azi curățirea orașului sunt cu totul nesatisfăcătoare.

S'a hotărât o insistentă intervenție pe lângă consiliul orașului ca acesta să ia o serie de măsuri prin cari să se poată garanta sănătatea publică.

Printre altele se va propune consiliului: înființarea a cel puțin cinci closete publice; cumpărarea de auto curățitoare pentru curățitul străzilor; îngrădirea locurilor virane din interiorul orașului și intensificarea lucrărilor de pavaj și a curățirei străzilor de pe la periferiile orașului. In cea de-a doua chestiune, apaductul, dl Ciortea, prim inginerul orașului, a făcut un amănunțit raport asupra apei la Cluj, descriind cu amănunte și cu schițe grafice proectul de amplificare a uzinei apaductului prezentat de dl Ing. Maksai și aprobat definitiv spre executare de către consiliul tehnic superior.

In urma unui incident ridicat de dnii Slăvoacă și Filipescu, asupra unor defecte ale conductei de gravitate, spre deosebire de conducte forțată — sub raport higienic, — consiliul a hotărât să se trimită un raport consiliului sanitar superior căruia să i ceară avizul.

S'au mai discutat apoi câteva chestiuni particulare fără mare importanță, după care ședința consiliului higienic a fost ridicată la ore 8½.

In slujba politicei sovietice

Deși osândit de presa adevărat românească și de către dl Iorga, „Adevărul" nu renunță la atitudinea lui în chestiunea tratativelor româno-ruse

Presa adevărat națională a relevat atitudinea dubioasă pe care „Adevărul" a adoptat-o în preajma tratativelor româno ruse.

Se știe că pentru a produce o diversiune favorabilă politicei sovietice în chestiunea Basarabiei, „Adevărul" a dat adăpost în coloanele sale unui așa zis interview, în care cunoscuta agitatoare bolșevică, d-ra Ecaterina Arbore, făcea un seducător tablou al stărilor din Rusia. In acelaș timp, „Adevărul" publica articole prin cari situația din Basarabia era înfățișată în culorile cele mai negre, iar vina acestei „triste situații" era aruncată în spinarea stăpânirii românești.

„Universul" denunțând această odioasă atitudine a ziarului „Adevărul", a explicat dedesubturile ei și a osândit-o cu asprime.

Iată acum că și d l N. Iorga, ocupându se tot de chestiunea Basarabiei în legătură cu acțiunea sovietică de tăgăduire a drepturilor noastre asupra acestui ținut, condamnă într'un articol purtând semnificativul titlu „Noi contra noastră" atitudinea acelor ziare românești, cari cași „Adevărul" au înțeles să servească interese vrășmașe nouă.

D-l Iorga scrie: **„După ce o cunoscută agitatoare socialistă, întrebuințată câtva timp în opera Sovietelor la Moscova, a putut găsi ospitalitatea unui mare jurnal românesc pentru a răspândi sinistra farsă a fericirilor sovietice, organul comuniștilor români se plânge într'un articol prim plin, de blăsteme, că nu se lasă Basarabenilor dreptul de „auto-determinare".**

Din aceste rânduri se desprinde clară și hotărâtă revolta pe care a simțit nevoia s'o exprime d-l Iorga în fața acestei odioase atitudini a unei părți din presa noastră.

Dar deși pălmuit astfel de gazetele naționaliste cași de toți câți simt românește, „Adevărul" nu voește să renunțe la acțiunea-i anti-națională și, chiar în numărul de eri, publică un alt articol în chestiunea tratativelor româno-ruse. Trecând în examen istoricul acestor tratative începute sub guvernul Vaida în 1920, „Adevărul" lasă să se înțeleagă că eșecul lor nu se datorește intransigenței sovietelor cu privire la recunoașterea unirii Basarabiei, ci relei voințe a factorilor noștri politici.

Dacă mai putea subsista o îndoială în mintea celor mai naivi asupra atitudinei antinaționale a „Adevărului" în chestiunea tratativelor româno-ruse, articolul din numărul de eri, risipește orice nedumerire și vădește limpede că ziarul d-lui Rosenthal se găsește în slujba politicei sovietice. Cât de urâtă și de condamnabilă este această atitudine a „Adevărului" lăsăm să judece opinia publică românească.

Vizitați marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd Cluj, Piața Unirii No. 15. 3251-2
Care este cel mai bine asortat in permanență cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Prețurile cele mai moderat

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!

2725—2

Incercaţi şi vă veţi convinge

Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2

Telef.: locuinţa 1099 St. Brătianu 9

Recensământul populaţiei Ardealului

Cum se făcea recensământul sub regimul maghiar Cum se va face astăzi — Recensământul proprietarilor de case din oraşe

O chestiune de o capitală importanţă pentru Ardeal este fără îndoială chestiunea recensământului general al populaţiei Ardealului.

Se ştie că până astăzi nu avem o statistică exactă şi complectă a populaţiei Ardealului.

Există una singură, făcută de Direcţia Statisticei, care însă nu e nici complectă, nici exactă.

Cum s'a făcut recensământul sub regimul maghiar

Se ştie că interesul guvernelor maghiare de pe vremuri era să scoată un număr cât mai redus de cetăţeni minoritari, pentru a putea arăta streinătăţei o cât mai covârşitoare populaţie de maghiari în Ardeal.

In scopul aceasta, guvernele maghiare dădeau ordin comisiunilor însărcinate cu recensământul să facă aşa fel lucrările, încât numărul maghiarilor să iasă superior celor al altor naţionalităţi, în toate comunele ardelene. Pentru aceasta, membrii comisiunilor umblau din casă în casă, întrebând pe capii familiilor, ce limbă vorbesc mai cu plăcere de obiceiu. Bieţii locuitori, din frica de a nu avea de face cu autorităţile, răspundeau că limba ungurească, şi în urma acestui stereotip răspuns întreaga familie, ori din câte persoane era formată, era trecută ca maghiară.

Acelaş lucru se petrecea şi cu funcţionarii statului, cari de frica concedierei răspundeau şi ei tot ca mai sus.

Cu chipul acesta, guvernele maghiare scoteau pe Unguri ca populaţie dominantă în Ardeal.

Aceste statistice ungureşti sunt şi astăzi statisticile oficiale — în străinătate.

Un nou recensământ

Guvernul actual, dându-şi seamă de modul cum străinătatea poate să fie indusă în eroare de către aceste statistici a populaţiei Ardealului şi cari nu corespund întru nimic cu realitatea, a hotărât facerea unui nou recensământ, în vederea căruia s'au şi început lucrările.

Se vor constitui comisiuni serioase, formate de oameni competenţi.

Cu ocazia acestui recensământ se va constata naţionalitatea în primul rând, apoi confesiunea, data dela care se găseşte ca locuitor stabil în Ardeal şi în fine, da că locuitorul ştie sau nu românește.

In ceia ce priveşte oraşele mari ale Ardealului, printre care e şi Clujul, din iniţiativa soc. „Acţiunea românească" se va face şi recensământul imobilelor, constatându-se naţionalitatea proprietarului şi data stabilirei lui în oraş.

Cu chipul acesta, vom putea avea o statistică complectă şi exactă a populaţiei Ardealului.

Alfio.

Ştiri din Turda

Omor

In seara de 14 Martie a. c. pe la orele 11, locuitorii cartierului Turda Nouă au fost alarmaţi de strigătele disperate ale unei femei. In strada Călăraşilor No 38. locueşte un anume Ioan Pumnuţ şi feciorul său cu acelaş nume, acesta din urmă fiind căsătorit cu Maria Ioan Cornea din Turda şi cu care trăia numai în certuri şi bătăi

Tatăl Mariei, Ioan Cornea aflându-se în Bucureşti cu soţia sa bolnavă, a fost chemat urgent de fiica sa, întrucât ea nu mai poate trăi cu soţul său.

Acesta venind la Turda, şi în seara mai sus amintită aflându-se în casa lui Ioan Pumnuţ, în urma unei certe violente, feciorul lui Ioan Pumnuţ a scos un briceag de vânătoare, aplicând lui Cornea o lovitură în spate. Fata acestuia, îngrozită de spaimă, a eşit în stradă cerând ajutor. Ioan Cornea după ce a primit lovitura din spate, a voit să fugă, însă în stradă a fost ajuns de ginerile său care i-a aplicat o nouă lovitură în braţul drept, tăindu-i artera.

Sosind imediat poliţia şi vecinii şi luându-l pentru a'l duce în casă, după câteva minute a sucombat. Criminalul Ioan Cornea junior şi tatăl său, au fost arestaţi imediat de poliţie, care, cu actele dresate i-a predat Parchetului local

Indrăzneţul furt din centrul oraşului

In noapte de 17 Martie s'a comis un îndrăzneţ furt la atelierul de croitorie al lui Samuilă Toth, situat în Piaţa Mihai-Viteazul. Răii făcători, prin chei falşe, au deschis oblonul de la uşă şi intrând în atelier au furat stofe şi haine lucrate în valoare de 200.000 lei. Furtul s'a observat numai de patron dimineaţa când deschizând uşa, rămase îgrozit văzându-şi atelierul aproape gol. Imediat dându-se alarma şi sosind poliţia, s'a procedat la facerea cerectărilor. Datorită isteţimei şi priceperei Dlui poliţai P. Neniţescu, făptuitorii au fost prinşi după câteva ore.

Ei se numesc: Simion Müler şi Mihail Baleca ambii din Cluj, — cari au măr — turisit furtul. Marfa furată a fost găsită la Lazăr Pop din Turda.

Făptuitorii şi complicele lor, împreună cu soţia sa, se află arestaţi la Poliţie, unde cercetările continuă.

Corespondent.

Cronica muzicală

Concertul Sibianu-Strasser

Joi seara a avut loc mult aşteptatul concert de sonate dat de dl Ilie Sibianu, cunoscutul nostru maestru de pian, cu concursul violonistului Iosif Strasser, laureat al Academiei de muzică din Wiena.

Primul punct din program a fost Sonata I, a compositorului Händel, interpretată cu multă fineţă, după care a urmat renumita „Kreutzer-Sonate" a lui Beethowen. Minunata operă a genialului compositor s'a executat acum pentru prima oară la Cluj şi putem afirma că arta interpretatorilor nu a fost nedemnă de Beethoven.

Publicul din sală a ascultat în tăcere evlavioasă şi transportat minunata compositie, lăsându-se răpit de sentimentele ce această muzică le sugerează. In ritmul când calm, când sbuciumat şi pătimaş al sonatei, se ascunde o nemărginită dragoste de viaţă exprimată prin mii de nuanţe, scoase în evidenţă cu scrupulozitate de către merituoşii artişti; pe cari publicul din sală i-a răsplătit cu aplauze entuziaste. Acelaş mare succes s'a obţinut şi cu Sonata I a lui C. Frank, ultimul punct din program.

Reapariţia dlui Ilie Sibianu în viaţa muzicală din Cluj, după o absenţă de vre-o 2 ani, a fost o plăcută surpriză pentru publicul clujan priceptor de muzică înaltă. Arta dsale este dincolo de laudele banale; dsa posedă o velocitate, o tehnică şi un fel personal de interpretare de o superioritate mai presus de discuţie.

Pe dl Strasser l'am auzit pentru prima oară cântând din violină. Dsa este un element muzical de mare valoare cu serioase studii. Deşi foarte tânăr, dsa se poate lăuda cu o tehnică neobişnuită decât la maeştrii consacraţi. Sperăm că vom avea ocaziunea să-l auzim mai des.

Concertul de sonate Sibianu-Strasser a avut Joi cel mai frumos succes moral. Din pricina orei nepotrivite, publicul n'a fost prea numeros, dar a fost cu atât mai însufleţit şi mai distins.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Serviciul de Poduri şi Sosele Cluj. Nr. 309—924.

Concurs de Intreprindere

Se publică concurs pentru furnizarea pietrişului necesar pe şoselele naţionale din Judeţul **Cojocna** şi anume:

1. Oradea-Mare—Cluj—Braşov, km. 76 - 96 şi 112—136.
2. Oradea-Mare—Cluj—Braşov, km. 97—111.
3. Cluj—Reghin-Tulgheş, km. 36—77.
4. Cluj—Reghin-Tulgheş, km 13—34 şi 98—101+700.
5. Cluj—Simleu, km, 12—31.
6. Cluj—Simleu, km. 31—61.
7. Cluj—Bucovina, km 16—30+712.

Licitaţiunea va avea loc la 28 Martie, a. c. la orele 11 a. m. la Serviciul de Poduri şi Şosele din Cluj, şi la Direcţiunea Generală de Pod. şi Şos. din Bucureşti.

Condiţiunile, se pot vedea în oficiile susnumite.

3403 Seful Serviciului: Inginer **Indescifrabil.**

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII **GARDI & Co.** 3272

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Hârtie ***Lichtpaus*** *pozitiv-negativ I-a* 2744-1 *la libraria LEPAGE Cluj.*

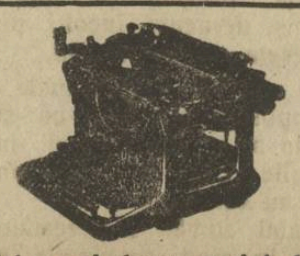

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Confecţionăm tot felul de incălţăminte pentru dame şi domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă preţurile cele mai reduse. 3308

Rugăm concursul onoratului public românesc.

Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

5018 5018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde şi imprumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Camioanele cu lanţ „ASTRA" 15 supoartă cea mai mare incărcătură.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

INFORMAȚII

INTERNE

— **Lemnul de stejar liber la export**. Consiliul economic superior, în ultima ședință, a hotărât ca lemnul de stejar să fie lăsat liber la export.

— **Clasarea automobilelor.** Comisiunea de recensământ și de clasare a automobilelor pune din nou în vedere tuturor proprietarilor și deținătorilor de automobile, autocamioane și motociclete, că termenul pentru recensământul și clasarea automobilelor s'a prelungit pe zilele de 27, 28 și 29 Martie 1924. Lucrările se vor continua la Cercul de Recrutare Cluj, Calea Dorobanților Nr. 15. Se fac atenți toți proprietarii și deținătorii că în caz, când nu se vor prezenta nici la acest termen, vor fi amendați.

— **Exportul asfaltului.** S'a decis ca asfaltul de petrol să fie liber la export fără nici-o autorizație specială. Taxa vamală va fi de 500 lei de vagon plus o taxă de comision de 50 lei de vagon. Aceste taxe se vor percepe și la exportul benzinurilor, fie chiar în masticuri, precum și la exportul asfaltului fabricat din reziduuri de petrol.

EXTERNE

Anglia

— **Sporirea taxelor și dărilor de port.** După știri sosite din Londra, se vor spori spesele de doc și dările de port cu aproape 50 procente.

Olanda

— **Producția cărbunelui în 1923.** Minele de cărbuni din Olanda au exploatat în anul 1923 în total 502 milioane chintale cărbuni.

Cehoslovacia

— **Exportul în luna Februarie.** Cehoslovacia a exportat în luna Februarie, în Austria, mărfuri în valoare de 319 mil. coroane, în Germania pentru 216 mil. cor. Jugoslavia 84 mil., Ungaria 82 mil., Italia 75, Statele Unite 71, România 60, Englitera 59, Elveția 53, Polonia 29, Franța 24, Țările de jos 16, Belgia 9·4 și celelalte state pentru 150 mil. coroane. Față de luna Ianuarie exportul s'a urcat cu 453 mil. cor. cehe.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Știri economico-financiare din Cehoslovacia

Praga, 19. — Ministrul comerțului, Novac, a declarat în fața întrunirei din Kutna Hora, că atacul violent îndreptat de curând împotriva coroanei cehoslovace a dat greș în urma bilanțului din Ianuarie. Svonurile exagerate cu privire la plata reparațiunilor, informațiunile tendențioase apărute în presa din Berlin, nu au putut sdruncina stabilitatea bine asignrată a cursului coroanei. Este drept că anumiți speculatori au încercat pierderi însemnate.

*

La Praga s'a fondat, sub egida băncii „Uniunea Bohemă“ și cu un capital de 6 milioane, o societate anonimă pentru industria lemnului.

*

După statistica oficială, exporturile din Februarie se cifrează la 1.254 milioane față de 800 din luna precedentă. Această situație rezultă mai ales din sporul survenit în exportul textilelor, bumbacului, fierului, sticlei și cărbunelui. Chiar și exportul zahărului s'a urcat la 29 milioane deși Elba a fost impracticabilă.

Organizarea marei expoziții agricole din 1926

Lucrările vor începe în curând. Consfătuirea dela Ministerul domeniilor. Un avans de 100 milioane. Expoziții județene

Proectul de organizare a marei expoziții agricole ce va avea loc în anul 1926 pășește pe calea realizării.

Consfătuirea dela ministerul domeniilor.

Săptămâna trecută au fost primiți în audiență de d-l ministru Al. Constantinescu, dnii Paul Teodoru, președintele Uniunei Sindicatelor agricole; dr. I. Costinescu primarul Capitalei, și d-l D. Căruntu, președintele societății agronomilor, cari au prezintat un memoriu documentat asupra organizărei expoziției agricole.

La această consiătuire au mai luat parte și d nii miniștri Ionel Brătianu și Tancred Coustantinescu.

Un avans de 10 miliarde

Luând cunoștință de cuprinsul memoriului, care a fost aprobat în principiu s'a hotărât. Primăriei suma de 10 milioane lei care va servi pentru lucrările de amenajare a terenului și pentru plantațiuni. Expoziția va instalată la Băneasa.

Expoziții județene.

In legătură cu această expoziție s'a constituit un comitet compus din d-nii; Paul Theodoru, Gh. Nicoleanu, G. Lucasievici, Ionescu Sișești, Al. Nasta, D. Căruntu, St. Chicoș, Ionescu Brăila, Modoela, Cercel, și C. Ciulei, consilier tehnic al Uniunei pentru organizarea toamna acestui an de expoziții județene agricole în localitățile unde vor avea loc expozițiile zootehnice.

Cu acest prilej se va începe plasarea materialului agricol și de industrie casnică în vederea marei expoziții din anul 1926.

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

Congresul muncitorilor grafici

Ședința de ieri dimineață a congresului muncitorilor grafici din întreaga țară a fost ocupată în întregime de cuvântările delegaților din diferitele organizațiuni locale, cari au făcut o severă critică Comitetului executiv al uniunei, afirmând, că din lipsa energiei a acestuia, contractul colectiv al muncitorilor grafici n'a fost satisfăcător pentru muncitori. In aceasta direcție au vorbit mai toți delegații

In ședința de după prânz, prezidată de dl Carol Gabriel, s'a dat cuvântul dlui luliu Terhes, secretarul general al Uniunei, care a răspuns în replică tuturor oratorilor arătând, că contratul colectiv din anul trecut, datorită energiei comitetului executiv, a fost mult mai favorabil pentru muncitori decât cel de acum doi ani.

In urma cuvântărei dlui Terhes, congresul cu unanimitate de voturi a admis gestiunea comitetului executiv central.

Ședința s'a terminat la orele 6.

Desbaterile continuă și azi

Almanah medial
1924 in pânza cca 600 pag.
Lei 200 franco
la Librăria Lepage, Cluj

Mișcarea chelnerilor

Chestiunea salarizării — Publicul direct interesat

Se știe că încă în 1919, chelnerii din Ardeal au obținut ștergerea sistemului de bacșiș pe care-l considerau umilitor prestigiului lor. De atunci s'a introdus sistemul retribuției procentuale a chelnerilor care durează până azi.

Patronii localurilor, nemulțumiți de acest sistem, au hotărît la congresul „Uniunei Restauratorilor ținut în ziua de 16 Februarie că vor reîntroduce salarizarea fixă și bacșișul.

Sindicatul chelnerilor a protestat împotriva acestui lucru, iar ieri s'au împărțit manifeste semnate de Sindicatul Chelnerilor, prin care se arată situația grea a chelnerilor și se cere sprijinul publicului care e rugat să se abțină de a da bacșișuri, întrucât ele strică cauzei chelnerilor.

In legătură cu aceste frământări ale chernerilor, menționăm că în caz de introducere a sistemului bacșișurilor restauratorii vor fi datori a micșora prețurile cu 15 la sută, cât este procentul chernerilor, neputându-se admite ca prin punerea la contribuție a pnblicului, consumatorii să obțină o nouă urcarea prețurilor cu 15 la sută.

La Inspectoratul muncii decurg acum tratative pentru realizarea unui acord între chelneri și restauratori.

Raspanditi „Infratirea“

BURSA

Martie 22.

Leul la Zürich . . . 3·05
la Paris . . . 9·60

Cursul la Cluj

1 franc elvețian — —	Lei	33·35
1 franc francez — —	„	10.15
1 dolar — — — —	„	193
1 liră sterlină— — —	„	8.86
1 liră italiană— — —	„	8·30
1 coroane cehă — —	„	5 54
1 Leu = coroane austriace	„	368
1 Leu = coroane ungare	„	440
1 dinar — — — —	„	242

Zürich

București— — — — —	3·05
New-York — — — — —	578/¼
Londra — — — — —	2486
Paris— — — — — —	30.45
Milano — — — — —	24.90
Praga — — — — —	16·77½
Belgrad — — — — —	710
Viena — — — — —	81½
Budapesta — — — —	—.—
Varșovia — — — —	—.—

PIAȚA

Eri au sosit pe piața Clujului transporturi mai mari de porumb care n'a găsit însă cumpărători pe motivul lipsei de numerar. Ca urmare, porumbul a fost înmagazinat până ia desfacere, iar prețul a început să scază. Știrile din provinicie și dela țară anunță starea bună a câmpurilori.

Restul pieței aproapene schimbat.

CARNE

TAIATĂ		VIE la kg.	
Vită	24 lei kg	Boi pt export	26-29
„ față	22 „ „	Boi p. tăiat	15-20
Porc.pulpă max.	44 „ „	Vaci	13-19
Porc. carne max	48 lei kg	Vițel mânz.	14-19
Osânză máx.	66 lei kg	„ sug.	800-1400
Grâsime	74 leikg	Porc pt. carne	31-38
Vițel nemaximat	32-40 lei kg	Porc pt. grăs.	37-42
Porcul nemaximat	52 lei kg	Purcei la îngrășătoare	40-44

PIEI

pro kg.

Piei de vițel de lapte până la 7 kg. 62—65 Lei
Viței dela 8—16 kg. 45—46 „
„ „ 15—25 „ 44—45 „
Piei grele dela 25 kg. însus 40—42 „
Bivoliță până la 8 kg. 37--41 „
Pittlinge bivoli 9—20 kg. 30--31 „
Bivol dela 20 Kg. în sus 36- 37 „
Seu brut 18--19 „
Seu topit 37—38 „

DIVERSE

Laptele de vacă, litru max.	7.--
„ „ „ dus acasă	7.50
„ „ bivol litru max.	9.--
„ „ „ dus acasă	9.50
Ouă, bucata	150
Găini, bucata	80—125
Gâște bucata	225 - 200
Gâște grase	350

CEREALE

CLUJ: orz 48.500, grâu 54.000, porumb 45.500. ovăz 41.000, tărâță 31.500, fasole 117.000 Lei vag.

BRAILA: orzul 43·000, ovăz 36.500, porumb 44.000, grâu 51.500 Lei vag.

GALAȚI: orz 44.500, ovăz 36.000, porumb 44.000, grâu 51.000 Lei vag.

TULCEA: orz 44.000, Lei vag.

SILISTRA; porumb 42.500 Lei vag.

GIURGIU: porumb 43.000, grâu 44.500 Lei vag.

CONSTANȚA: orz 44.000, ovăz 36.000, porumb 44.500, grâu 53.500 Lei vag.

CALARAȘI; porumbul 42,500 Lei vag.

OLTENIȚA: porumbul 43.000, grâu 51.500 Lei vag.

BASARABIA: orz 43.000, porumb 44.000, grâu 53.000 Lei vag.

Efecte

Bursa se menține fermă. Valorile petrolifere au înregistrat din nou o mică urcare. După cum se vede, a revenit încrederea pe piața noastră, căci și efectele cotate în străinătate, petroliferele în deosebi, sunt căutate. Că transacțiunile stagnează totuși întrucâtva, aceasta se datorește lipsei de numerar pe piață, care îngreunează încheerile pe plată imediată.

Cursurile s'au încheat sub următoarele cifre:

Petrolifere: „Astra Română“ 13.500, „Concordia“ 4550-4575 „Petrol Block“ opt. 1165-1175 „Româno-belgo de petrol“ 910-825 „Credit Minier“ optate 1950-1960.

Bănci: „Banca Națională“ 15·200—15·400, „Banca Românească“ 6735·740, „Marmorosch Blank“ 950—960.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2700-2725, „Națională“ 1175-1200, „Generala“ 2800-2850

Societăți: „Ind text-Buhuși“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400·425, Reșița, 1550- Reșița pui 1425, Letea 550-575.

Imprumutul francez

Londra. — Corespondentul ziarului „Daily Herald“ la Paris confirmă că președintele Băncei Franței a trebuit să se angajeze față de Morgan că în timpul acțiunei de sprijinire americane Franța nu-și va mări datoria flotantă și nu va emite un împrumut a cărui dobândă n'ar fi acoperită din mijloacele permanente ale bugetului. Afară de aceasta, guvernul francez s'a angajat să accepte recomandațiile comitetelor de experți asupra reformei finanțelor germane și stabilizărei valutei germane.

Corespondentul ziarului londonez observă că condițiunile acceptate de Poincaré au provocat o vie neliniște în Franța unde ele sunt considerate ca prea aspre după refacerea rapidă a francului.

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!
PRETURI OCAZIONALE!!
PĂLĂRII FINĂ DE FILȚ ȘI LODEN SE VOR VINDE CU PREȚURI MULT MODERATE!
Mare alegere de albituri fine!
SIEGFRIED WEISS
CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filț calitate prim. . .	L 150
Pălărie loden calitate primă. .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panclică de mătasă . . .	„ 250
Cămașă alba moale	„ 180
Cămașă alba, de calitate primă.	„ 250
Cămașă colorotă „freuch“ . . .	„ 265

COMANDE DUPĂ MASURĂ!

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor **Mauls din Hartz** sunt cele mai delicioase și le gasim pretutindeni. 3360

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curățim dezinfectăm și scărmănăm prin mașinile noastre electrice pene și vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

este crema cea mai bună din lume!

2879-2

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in suma de 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin **10 Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

andelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Succesorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, fețe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbați și Dame cu prețuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

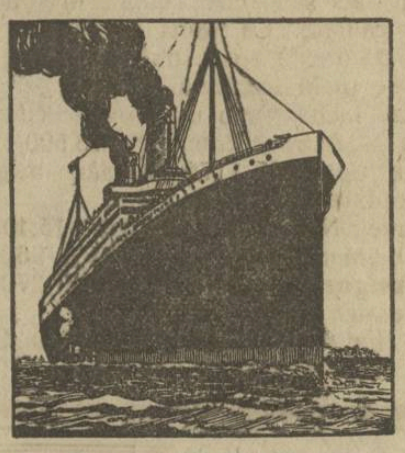

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.

3291

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul IV. Nr. 1042 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Luni 24 Martie 1924.

CLUJ 25 MAR 1924 b

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 6089

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Tratativele dintre dl Iorga și partidul național

In cercurile politice din București se afirmă că între dnii N. Iorga și Iuliu Maniu sunt în curs tratative al căror scop este să ducă la înfăptuirea unui partid de guvernământ, fie prin colaborarea partidului naționalist-democrat cu partidul național, fie prin fuzionarea lor.

E clar că necesitățile de guvernare ale unui stat ca România nu pot fi satisfăcute numai prin activitatea și munca unui singur partid și că o țară trebuie să aibă totdeauna la dispoziție o rezervă politică în stare să-i asigure guvernarea. Iată de unde isvorăște nevoia unui al doilea partid de guvernământ. In momentul de față numai partidul liberal este un partid de guvernământ. Celelalte grupări politice sunt sau prea nepregătite politicește sau prea slabe pentruca una singură dintre ele să poată lua răspunderea guvernării. Incercarea de înjghebare a unui bloc cu scopul de a lua în caz eventual [illegible] guvern a dat faliment din cauzele cunoscute.

Totuși, mai mult decât oricând, nevoia stabilirii unui echilibru politic cere o concentrare a forțelor politice, astăzi risipite, pentru a realiza un partid capabil să asigure statului o guvernare serioasă. Nevoia aceasta s'a făcut simțită de multă vreme, dar ea n'a putut fi împlinită fie din cauza ambițiunilor personale ale unora sau altora dintre conducătorii diverselor partide și grupări politice, fie din cauza exageratei credințe pe care o aveau unele partide în valoarea și puterea lor, fie din cauza unor ireductibile nepotriviri de doctrine și programe.

Dl Iorga este cel dintâi dintre oamenii politici ai partidelor din opoziție, care dându-și seama că ideia unui bloc format din prea multe partide și grupări este nu numai imposibilă de realizat, dar nu oferă nici o chezășie de seriozitate politică — experiența făcută cu „Federația" din 1920 a fost concludentă în această privință —, s'a oprit la ideia unei fuziuni între două partide cari prin doctrina, prin compunerea și prin spiritul lor să fie atât de apropiate, încât contopirea lor să nu întâmpine greutăți insurmontabile. Animat de acest gând, dl Iorga a făcut un demers pe lângă dnii Iuliu Maniu și Vaida, în care le-a expus ideia sa și condițiunile în cari socotește posibilă fuziunea partidului național cu partidul naționalist-democrat de subt conducerea dsale.

După cele ce scriu ziarele, pare că tratativele dintre conducătorii ambelor partide sunt pe drum bun și că s'a căzut de acord asupra condițiunilor esențiale în cari urmează să se realizeze fuziunea. Singura dificultate este cererea partidului național de a avea „mână liberă" în Ardeal. S'ar părea la prima vedere că această cerere a oamenilor dlui Maniu n'are nici o însemnătate. Dar examinând-o mai serios și ținând în acelaș timp seamă de întreaga politică a partidului național din cele dintâi zile ale unirii și până astăzi, vom vedea că pretențiunea dlor Vaida și Maniu de a avea „mână liberă" în Ardeal nu este altceva decât mărturisirea într'o formă mai acoperită a regionalismului partidului național. Fiindcă ce înseamnă a avea „mână liberă" în Ardeal, dacă nu posibilitatea pentru oamenii partidului național să continue a exploata în toate felurile această provincie în care ei singuri se socot îndreptățiți.

Iată dar, cum mentalitatea regionalistă se trădează cu toată dorința partidului național de a o ascunde. Această mentalitate s'a ridicat ca o barieră insurmontabilă pentru toate încercările de apropiere a partidelor din vechiul regat de partidul național. Ea a făcut imposibilă colaborarea partidului național cu partidul liberal, ea a stat deacurmezișul tentativelor de fuziune a aceluiaș partid cu țărăniștii și tot ea se opune și astăzi la fuziunea propusă de șeful naționaliștilor democrați.

Va izbuti dl Iorga acolo unde toate încercările s'au prăbușit?

Va putea dsa să înfrângă mentalitatea regionalistă? Sunt întrebări la cari, cunoscând mai bine decât alții și spiritul și oamenii partidului național, suntem înclinați să răspundem negativ.

Incăpățânându-se însă să rămână subt stăpânirea acestei mentalități, partidul național ar face o dovadă definitivă nu numai despre miopia sa politică, ci mai ales despre incapacitatea sa de a se adapta la viața României

Politica României

Pentru a spulbera atmosfera nefavorabilă pe care unele partide de opoziție au încercat să o creieze în jurul călătoriei Suveranilor noștri în streinătate, d-l I. G. Duca, ministru de externe, a făcut, în ședința de Vineri a Camerei, un larg și documentat expozeu asupra situației raporturilor noastre cu străinătatea.

Chestiunea, prezentată cu seriozitate și autoritate, a fost restabilită în cadrele ei firești. Trei sunt întrebările cari se pot pune guvernului și cărora trebue să li se dea un răspuns: s'au menținut bunele raporturi cu marii aliați?; raporturile de prietenie și alianță cu vecinii imediați ne dau garanție de durabilitate și siguranță?; vechile raporturi de cordialitate cu celelalte state au fost îmbunătățite și întărite?

La toate aceste întrebări opera guvernului răspunde categoric afirmativ. Pretutindeni România a căutat să exercite un efectiv îndemn către restabilirea și consolidarea păcei mondiale, ceeace pretutindeni i-a creiat o bună reputație și trainice simpatii.

Pentru poporul român, această politică de câștigare a păcei este singura politică pe care o poate face, iar guvernul actual, ca și oricare altul ar fi fost în locul lui, nu poate urma alt principiu în politica externă. Ieșiți întregiți din marele războiu al dreptății popoarelor, cea dintâi a noastră datorie este să punem umărul la consfințirea prin pace a acestui act istoric. De aceea guvernul actual a căutat ca în diferitele conferințe de pace, la Geneva prin d-l I. I. C. Brătianu și la Lausanne prin d-l I. G. Duca, să afirme dorința de pace a României. Astfel rolul nostru în concertul statelor mondiale este bine definit și îndeajuns apreciat.

Cu marii aliați raporturile noastre sunt dintre cele mai mulțumitoare. Dela situația pe care o aveam în 1918, neînsemnată, s'a făcut un pas simțitor; astăzi suntem o țară cu multe simpatii și cu evidentă autoritate.

Legăturile noastre diplomatice cu Italia, cu Franța, cu Marea Britanie, cu Belgia, cu Statele-Unite, cu Spania, cu Japonia, ca și cu toate statele neutre, s'au dovedit în nenumărate rânduri cordiale și temeinice. Cu aliații noștri vecini am creiat în jurul nostru un brâu de siguranță care poate fi privit ca un mare succes diplomatic. Intre Mica Antantă și Polonia suntem puncte de legătură. Cu foștii noștri dușmani avem relațiuni mulțumitoare, cari înlesnesc consolidarea păcei, ceeace este iarăși un succes. Rămâne Rusia. Tratativele dela Viena vor deslega desigur și chestiunea raporturilor noastre dela răsărit; iar concordatul cu Vaticanul va încununa această vastă operă de afirmare a păcei.

Privită situația așa cum este și așa cum se oglindește în expozeul clar al ministrului nostru de externe, vom înțelege cât de greșite sânt agitațiunile unor partide de opoziție și cât de temeinice sunt sforțările noastre necontenite de a ne menține ca factor al păcei și progresului în concertul statelor mondiale.

Maghiari din Ardeal și reforma învățământului

Calomniile și mistificările dlui Sándor József

In numărul trecut al ziarului nostru ne-am ocupat de atacurile neîntemeiate ale ziarului „Ellenzék" contra proectului de lege al învățământului primar. Promisesem în acelaș număr să vorbim și de interviewul arhicunoscutului domn Sándor József, reprezentantul în Cameră al oligarhiei maghiare.

Răspunsul ce-l dăm aici este în mare parte bazat pe informațiile ce a binevoit să ni le dea dl *Alex. Pteancu*, inspectorul general al învățământului din Ardeal.

Din aceste lămuriri reiese, că dl Sándor, care a fost întrebat de un redactor al ziarului „Ellenzék", ce părere are asupra proectului de lege pentru învățământul primar, a falsificat întregul înțeles al proiectului.

In acest interview, dsa — deși știe bine că spune inexactități — nu se sfiește să afirme că proectul s'a făcut *„prin surprindere"*, fără consultarea confesiunilor și a minorităților.

Dl Sándor se face deci a nu ști, ceea ce toată lumea cunoaște, timp, făcându-se serioase studii prealabile și consultându-se toți minoritarii de seamă, precum și reprezentanții bisericilor minoritare.

Astfel, au fost consultați episcopul conte Majláth, episcopul Pakocs din Satu Mare, vicarul Paha din Timișoara, — toți aceștia din partea bisericei romano-catolice. De asemenea au fost consultați episcopul Nagy Károly și d. Illés reformați); d. Kovács (minoritar); d. Ullmann și d. Tischler (evrei); etc.

D. Sándor mai înfățișează proectul de lege, drept un instrument de sugrumare a minorităților și de „naționalizare" a neromânilor.

Noi cari am citit proectul de lege, nu am găsit în el nimic contra minorităților.

Somăm deci pe d. *Sándor* să ne arate un singur articol care ar cuprinde vre-o dispoziție agresivă contra învățământului minoritar.

Il mai somăm să'și dovedească următoarea afirmație din „Ellenzék":

„In sensul textului de lege, copii trebuesc să se înscrie la școala de stat. Excepție dela această regulă nu se poate face decât dacă părinții *obțin aprobarea* inspectorului, ceiace va aduce cu sine întârzieri și *cheltuieli*."

„Față de această minciună, opunem alineatul 2 al art. 19 care spune:

„Acei cari voesc a da copiilor lor instrucțiunea în familie sau în școlile particulare recunoscute de stat, sau la o școală din altă circumscripție, sunt datori să depună la școala circumscripției de care se țin, declarațiunea scrisă, arătând institutul sau școala în care îi vor învăța".

Afirmațiile Dlui Sándor că ungurii trebue să se înscrie la școala de stat și că pentru a se înscrie la alte școli ar fi necesară obținerea aprobării inspectorului, ceiace ar aduce cu sine cheltueli — sunt deci calomnii din cele mai ordinare.

Nu ne vom pierde timpul să ne ocupăm cu confusia pe care D-sa vrea s'o facă între școlile confesionale, private și particulare. Acuza d-sale, că noi am vrea să naționalizăm prin școlile noastre de stat, nu merită nici un răspuns, deoarece se știe prea bine că de vreme ce în trecut, statul maghiar nu a susținut nici o școală primară de limbă nemaghiară, noi „valahii" susținem azi 600 școli de stat ungurești în cari învățătorii *maghiari* învață copii unguri să cânte *„zsoltár"*-uri (cântece vechi religioase) *unguresti*.

In aceste școli de Stat se predă după acelaș program și în aceeași limbă casi în școlile confesionale ungurești Cauza pentru care însă dl Sándor nu agreiază aceste școli, este după cum am mai spus-o, că în ele domnește un spirit românesc, iar nu cel al iredentismului politicianilor unguri.

Dl Sándor mai susține că în gimnaziu ca; catehismul și morala (!)

Deoarece alineatul 3 al articolului 7 spune însă între altele:

„în cele trei clase superioare se va preda în limba maternă religia și limba maternă ca obiecte",

poate că greșim când acuzăm de reacredință pe dl Sándor, dsa nefiind poate decât un om grav bolnav . . .

„Statul, — mai spune dl Sándor József — nu va fi în stare să aplice învățători în număr corespunzător. Școlile de Stat vor fi clădite din cheltuielile comunelor".

Dacă Statul român va fi sau nu în stare să plătească învățători destui, aceasta să o lese dl Sándor în grija celor dela conducere.

Statul plătește azi 34 mii 200 învățători și își pregătește alții noui în 98 școli normale In timp de doi ani, de când dl Angelescu este ministru al instrucțiunei publice s'au clădit 3000 școli primare, rezultat care numai pe dl Sándor nu-l impresionează.

In afară de „argumentele" mai sus înșirate, d. Sándor mai afirmă încă două lucruri. Făcând aluzie la presupusa mituibilitate a învățătorilor români, dsa dă sfatul că populația *„să se pună bine"* cu învățătorii. A doua afirmație a dlui Sándor este că *„din proectul de lege reiesă că cel ce l'a făcut este însurat cu o fată foarte bogată"*. Asemenea obrăznicii nu merită nici un răspuns.

Din cele de mai sus își poate face oricine idee despre omul și valoarea „argumentelor" cu cari suntem „combătuți".

Dl Sándor, după cum vedem, a dat interviewul pentru uzul propagandiștilor iredentiști de la Budapesta cari, bineînțeles, au zilnic nevoe de nou material pentru calomniarea României și pentru înfățișarea in culori cât mai negre a stărilor de aici.

Ce noroc pe ei că adepții lor din Ardeal îi ajută într'un mod atât de efectiv...

Cic.

Serata Reuniunei „Sf. Maria“

Un comitet format din mai multe doamne din elita clujană, sub președenția dnei dr Romul Boilă, au luat inițiativa aranjării unei serii de serate și festivaluri pentru ca, cu beneficiile realizate, să se înfrumusețeze bisericile din eparhia Vadului, Feleacului și a Clujului.

In acest scop, aseară la orele 6. a avut loc în saloanele Prefecturei județului, prima serată de acest fel, la care a luat parte un public foarte numeros, din societatea selectă a Clujului, printre care am remarcat pe dnele și dnii Borza, dr. Moldovan, Ciura, Prie, Agârbiceanu, Porutiu, dr, Boilă, dr. Mihail, Pompeiu, dnii Utalea, primarul orașului, Inginer Negruțiu și mulți alții.

Serata a fost deschisă de dl Al. Ciura, directorul liceului „Gh. Barițiu“, care și-a desvoltat conferința sa „Spre Emaus“.

Foarte mulți scriitori, spune dsa, au încercat să reconstitue viața lui Chistos și primele timpuri ale creștinismului. Actualmente această parte a literaturei este în plină evoluție; însă acel care a desăvârșit-o a fost H. Sienkiewitz în monumentala sa lucrare „Quo Vadis“.

In primele începuturi ale creștinismului două lumi își măsurau puterile: pe de o parte concepția păgână cu stăpânirea prin forță, și pe de alta, concepția creștină cu suflul ei regenerator de dragoste față de aproape.

In mijlocul acestor frământări, primii creștini erau nevoiți să, și facă rugăciunile în catacombe, și toți cari au citit opera lui Sienkiewicz, au înțeles întreaga tragedie sufletească petrecută în inimile lui Vinicius, a Lidiei, a lui Ursus, a ciniculul Petroniu sau a lui Kilon Kilonidis, grecul perfid și intrigant, care în urmă se convertește și moare ca un martir.

Pe lângă romanul lui Sienkiewitz, trebue să amintim pe „Fabiola“ lui Wiseman; „Legendele despre Hristos“ ale Selmei Lagerlöff.; „Nimicirea orașului Pompei“ de Bulwer Litton; „Un nebun pe tron“ (Nero) de Al. Dumas și multe altele.

Cel care însă reușește să și formeze un adevărat piedestal din istoria vieții Nazarineanului este Anatole France cu opera sa ‚Thaïs‘ care va forma în totdeauna un punct de plecare pentru cercetatarea primelor timpuri ale creștinismului.

In literatura noastră s'a scris iarăși destul despre viața lui Hristos și e de ajuns să citâm pe Al. Stamatiad cu „In drumul spre Damasc“ și „Spre Emaus, din viețile sfinților“ de M. Sadoveanu și D. D. Pătrășcanu.

In literatura latină, Tacit și apoi Pliniu cel tânăr în corespondențe cu Impăratul Traian arată că religia creștină a fost calomniată de Evrei, Greci și mai cu seamă de preoți cărora li se lua puterea din mână.

Dl Al. Ciura încheie citind schițe „Claudia Procula“, publicată pe vremuri în „Tribuna“, un episod. din viața soției lui Pilat din Ponă

A urmat apoi partea artistică a seratei, cu care ocazie Dna Mimi Nestorescu-Vancea, a cântat două romanțe de Dima, gustate mult de publică. Dl de Angelis, acompaniat la piano de Dna Jeana Bobescu, Dna Anicuța Voileanu și Dl I Crișan, au completat programul, executat de toți cu atenție și plăcut.

Cu această ocazie comitetul a aranjat o bogată tombolă cu motive naționale, și care a întregit reușita seratei.

INFORMAȚII

— **Succesul dnei Stanca Alexandrescu la București.** *Dna Stanca Alexandrescu, al căret talent publicul din Cluj a avut prilejul să-l prețuiască în timpul cât dsa a jucat pe scena teatrului nostru, a repurtat un strălucit succes în rolul titular din piesa „Sanda“ reprezentată zilele trecute la Teatiul Național din București. Critica a fost unanimă în a recunoaște distinsa interpretare pe care tânăra artistă a dat-o rolului,*

Inregistrând cu o bucurie acest succes al dnei Stanca Alexandrescu, nu putem să se ne mărturism regretul că un talent atât de frumos ca al dsale a părăsit teatrul din Cluj, unde este atâta lipsă de reale forțe artistice.

— **Adunarea** delegației permanente a partidului liberal din Banat. In ziua de 29 Martie ora 4 p. m., va avea loc adunarea în localul ziarului „Nădejdea“ a membrilor delegației permanente a partidului național liberal din județul Timiș-Torontal.

Ședința va fi presidată de dl dr. A. Cosma deputat, fost ministru, iar la ordinea zilei importante chestiuni politice și de interes general.

— **Adunarea generală a Reuniunei „Sf. Maria“** Duminecă la orele 11 dimineața va avea loc în sala Prefecturei adunarea generală a Reuniunei „Sf. Maria“, în vederea intensificării activității ei.

— **Onomastica dlui Prefect al județului.** Sâmbătă, dl Sept. Mureșanu, Prefectul județului și a sărbătorit onomastica cu care ocazie i-au fost prezintate felicitări din partea tuturor autorităților din Cluj.

Seara a avut loc o masă în onoarea Dsale la care a luat parte șefii autorităților.

Transmitem și noi pe această cale toate urările de sănătate harnicului nostru Prefect.

— **Plecarea dlui Prefect Mureșanu la București.** Astă seară dl Prefect Sept. Mureșanu va pleca la București fiind chemat în mai multe chestiuni urgente de serviciu.

— **Dela Siguranță.** Dl Nemeș, șeful serviciului cercetărilor din inspectoratul general de siguranță din Cluj, a fost numit șeful serviciului Siguranței din Târgu-Mureș, iar în locul dsale a fost numit dl C. Chendi.

— **De la Consiliul de război,** In ziua de 18 Oct. 1923. medicul lt. Maruşca Teodor de la Serviciul Sanitar din Cluj, a fost condamnat la un an închisoare, pentru necredință în serviciu și fals în acte, de către consiliul de război al corpul VI Arm. Făcând recurs, Consiliul războiu al Corpului V. Arm, în ziua de 19 l. c. l'a achitat de orice pedeapsă, dovedându-se nevinovăția lui.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Să găsesc haine pentru bărbați modele din Paris cu Lei 1600, confecționate după măsură Lei 2400 la Diamandstein și Moskovics, Cluj, Calea Reg Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

Mare asortiment de lampioane, confetti și serpentine!

Am aranjat un magazin mare de albituri și mode pentru bărbați! Prețuri eftine senzaționale!

Eisenstädter Fülöp si Sotii

(Fostul Magazin Lacatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de cărucivare pentru băeți și geamantane! Se vinde în detail și angro jucări pentru copii, manufactură și galanterie. Vă rugăm să priviți galantarul nostru. :-: 3170.

Congresul general al muncitorilor grafici

Ședințele de Sâmbătă și Duminecă. — Inchiderea congresului

Ambele ședințe au fost prezidate tot de dl Gabriel.

In ședințele de Sâmbătă s'a luat în discuție noul regulament administrativ al Uniunei, care cu mici modificări a fost admis în întregime.

Intre aceste modificări s'a propus și s'a admis urcarea numărului funcționarilor administrației centrale dela 2 la 3. Aceasta pentru că la administrația centrală a Uniunei se rulează azi peste 3 milioane de lei anual. Luându-se apoi în discuție chestiunea ajutoarelor, după ce s'a hotărît urcarea cotizațiilor membrilor dela 20 lei la 40 lei pe săptămână, congresul a fixat cifrele ajutoarelor după cum urmează:

Muncitorilor fără lucru li s'au urcat ajutoarele zilnice dela 35 lei la 50 lei, muncitorilor bolnavi, dela 26 lei la 40 pe zi; iar ajutoarele date invalizilor, orfanilor și văduvelor s'au urcat cu 75 la sută.

S'a ales apoi o comisiune sub președenția dlui Francisc Geistlinger, care a format lista de candidare a noului comitet.

Această listă va fi trimisă tuturor membrilor Uniunei, cari la rândul lor își vor trimite votul la sediul central al Uniunei. Votul va fi secret.

O altă hotărîre a congresului a fost aceia ca pe viitor comitetul executiv central al Uniunei să fie format din jumătate membrii din Cluj și jumătate din provincie.

Ședința de Duminecă a fost destinată interpelărilor și propunerilor.

Congresul general al Uniunei muncitorilor grafici din întreaga țară a luat sfârșit eri după prânz la orele 5.

Seara a avut loc un banchet la restaurantul Sipoș.

Confecționăm tot felul de încălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308

Rugăm concursul onoratului public românesc.

Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

De ce nu se achită imediat mandatele telegrafice

Explicațiile dirigintelui poștei din Cluj

Foarte multe persoane ne roagă să atragem atenția autorităților în drept, asupra faptului că mandatele telegrafice ce sosesc la Cluj, nu se achită de cât după o săptămână sau chiar mai mult. Inainte de a face acest lucru, am crezut nemerit să cercetăm personal lucrurile chiar la direcțiunea postei.

Dl N. Vișan, dirigintele postei, ne-a dat următoarele explicațiuni:

„Este adevărat că unele mandate telegrafice nu se achită imediat. Sunt însă numai mandatele în sume mai mari de peste 5000 lei. Pentru asemenea mandate telegrafice, direcțiunea noastră, generală a hotărât ca achitarea să nu se facă de cât în urma primirei avizului de plată dela locul trimiterei. Această măsură s'o luat în urma descoperirei marelor fraude care s'au făcut cu mandatele telegrafice. — Totuși, — zice dl Vișan, — pentru persoanele cunoscute, sau pentru acelea asupra cărora avem garanția unor persoane cunoscute, noi achităm asemenea mandate și fără a mai aștepta avizul de plată“.

Cu aceste explicațiuni, credem, că cei interesați sunt lămuriți.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

Presa franceză

despre conferința dela Viena

Paris 22. „Petit Parisien“ scrie că articolele din presa sovietică lasă să se întrevadă că delegații ruși vor ridica la conferința dela Viena chestiunea Basarabiei, Ziarul francez afirmă că România nu poate accepta ca să se discute chestiunea Alsaciei și Lorenei românești. Aceasta ar fi contrar tradițiunilor istorice și voinței limpede exprimată de către locuitorii acestui ținut, precum și principiului de libertate a popoarelor, care au drept să dispună ele singure de soarta lor.

Cronica Sportivă

Rezultatul matchurilor de football

23 Martie

„Victoria“—„Universitatea“ 3 2 (2:0). Matchul între cele două echipe românești a fost totodată și „derby“-ul regionalei Cluj. A ieșit învingătoare „Victoria“ dar două dintre goolurile ei au fost date din „offsid“, fără ca arbitrul să intervină, fapt care a dat naștere la o mare agitație a publicului, în mare parte compus din studenți, cari au fost caimați numai cu greu. Goolurile „Victoriei“ au fost marcate de Istvánfi I, Istvánfi II și Barabás; ale „Universității“ de Bonciocat. Arbitru, șovăitor, dl Kiss dela Oradea-Mare.

CFR—„Haggibbor“ 2:2 (2:0). Ambele echipe au jucat foarte slab.

Pentru șampionatul de cat. II-a au luptat „Academia“—„Solvay“ (Uioara). Rezultatul 3:0 (2:0).

„Victoria II“—KMTE II 1:1 (1:0).

KASE II - CFR 0: 0. II

AUTOMOBILE

CHEVROLET

Construcție ireproșabilă. — Solide, Economice, Luxoase

3408

20 HP. Torpedo cu 5 Locuri

se vând cu **Lei 160.000** inclusiv taxa de lux

LA **AUTO-MECANICA S.A.**

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Chestiuni edilitare

In jurul amplificărei apaductului

O campanie pătimaşă şi interesată. Care este adevărul?

Conducta de gravitaţie, datorită terenului nisipos pe unde trece şi datorită compoziţiei chimice a betonului, garantează salubritatea apei

Am arătat, într'unul din articolele publicate zilele trecute în ziarul nostru, rezultatele unei anchete, întreprinse de noi, în chestiunea amplificărei apaductului oraşului.

Făceam acolo întregul istoric al acestei probleme, care interesa direct, interesul general al populaţiei oraşului nostru, şi ajungeam la concluzia, la care ajunsese şi consiliul technic superior, adică la admiterea şi în fond şi în formă a proectului dlui inginer Maksai.

S'au produs apoi discuţii în jurul proectului dlui Maksai, s'a scris un articol în „Patria", — s'a discutat în „Consiliul de higienă al oraşului" şi toate aceste discuţii, nu se duceau, decât în jurul chestiunei, de a se şti, dacă este sau nu bine, în interesul sănătăţei publice a oraşului, ca conducta care va urma să aprovizioneze Clujul cu apă, abundentă şi pură, să se facă din fontă sau din beton, a cărui compoziţie chimică şi tehnică să poată garanta impermiabilitatea, şi care să poată evita, posibilitatea unei contaminări, din partea agenţilor externi infecţioşi.

Ziarul „Patria" afirma că conducta de gravitaţie, propusă în proectul dlui Maksai şi care era să fie construită din beton, ar fi periculoasă pentru sănătatea publică, întrucât betonul este permiabil, deci supus la posibilitatea unei pătrunderi, în apă a microbilor, existenţi în apa subterană din jurul conductei.

Mai mult decât atât, se spunea, că chiar în cazul când betonul din care va fi construită conducta, ar fi aşa fel compus chimiceşte, în cât să garanteze impermiabilitatea, totuşi, datorită faptului că acizii atacă betonul, şi că terenul pe unde trece conducta, cuprinde acizi, conducta de beton va fi susceptibilă de alterări şi prin urmare de posibilitatea de a fi infectabilă.

Argumentaţiile acestea ale adversarilor proectului Maksai, erau discutabile până la un punct şi de aceea am întreprins o nouă anchetă la faţa locului, adică pe terenul pe unde va fi plasată conducta de gravitaţie construită din beton, şi am ajuns la concluzia că afirmaţiile adversarilor proectului Maksai nu mai pot fi nici discutabile, pentru simplul motiv că nu sunt deduse din constătări făcute la faţa locului. Şi iată de ce: Se spune că terenul pe care ar trece conducta, prin faptul că pe el există un început de construire a unui cartier, şi prin faptul că din apa Someşului se pot absorbi în el, diferiţi microbi, este într'o continuă infecţie care ar putea pătrunde şi în apa din conductă.

La aceasta se poate răspunde următoarele: Sondajele făcute în numeroase puncte ale terenului au confirmat faptul că acest teren este nisipos şi cu prund.

Pe lângă aceasta, dela marginea Someşului până la conducta de beton pe care am presupune-o (cu toate măsurile de izolare, că ar fi permiabilă), există sute de metri de nisip şi prund. Se ştie însă că la filtrele comune de apă, elementul principal este nisipul şi prundul, şi aceste elemente sunt acelea cari curăţă apa făcând-o potabilă!

Aşa fiind, chiar în cazul când apa din Someş ar fi infectată şi când sub forma aceasta ar pătrunde în teren, se pune întrebarea: mai poate ajunge ea infectată în apropierea conductei, după ce a străbătut un filtru natural, de câteva sute de metri, pentru ca să poată străbate în conductă şi astfel să infecteze apa? Şi logica şi experienţa afirmă că nu. Pe lângă aceasta, nu trebuie să se uite că pe terenul pe unde va trece conducta de gravitaţie, sunt deja de 10 15 ani construite fântâni particulare, care tocmai pentru motivul că apa din Someş se filtrează prin terenul nisipos, nu au dat loc până azi la nici o infecţie deci la nici o epidemie.

Ca un lux de argumentaţie, trebue să mai repetăm cele spuse în articolul precedent, că în proectul dluj Maksai, cu toate că nu are nevoe, s'a specificat că în compoziţia betonului va intra 30 la sută trass. iar în construcţia conductei, lustruirea cu fier, pe lângă faptul că sunt atâtea sisteme ştiinţifice de izolare — recomandate mai ales pentru conductele care trec prin terenuri în adevăr infectate, nu prin terenuri de nisip şi prund.

Tot adversarii proectului Maksai afirmă, că terenul pe unde va trece conducta de gravitaţie este fugitiv şi că prin urmare această contonductă de beton, care nu este flexibilă, în urma oscilaţiilor cât de mici ale terenului, va putea plezni şi prin orificiul produs de pleznire vor putea străbate microbii.

La aceasta se poate răspunde că tot experimentele delegatului consiliului technic superior au constatat că nici porţiunea din **dealul Felegvar**, de natură pietroasă, nu e deplasabilă, nici **terenul plan** format din prund şi nisip pe unde va trece conducta de gravitaţie.

Se mai spune că apa din terenul nisipos, pe unde va trece conducta de gravitaţie, conţine acizi cari vor ataca betonul. Dacă aceasta ar fi adevărat, ar însemna ca toate canalele şi fundamentele caselor existente pe acest teren, şi cari sunt făcute din beton, să fie alterate. Cercetările făcute au dovedit însă contrarul.

Din toate acestea se vede, că lupta care se duce în jurul acestui proect este la fel cu aceia care s'a dus în contra primei locomotive în Anglia, când se protesta contra acesteia, obiecţionându-se că locomotiva prin fumul ce-l va produce va omorî... paserile cerului cari distrug omizile de pe copaci şi că astfel e ameninţată întreaga agricultură!

Ca încheere a acestor relatări, adăugăm şi faptul că în toate oraşele mari: New-York, Paris, München, etc., apaductele au fost construite cu conducte de gravitaţie numai din beton, şi slavă Domnului, sunt destule cartiere în aceste oraşe şi destule mijloace de infecţie. Şi totuşi, deşi conductele sunt de beton, lumea n'a murit şi nici nu vrea să moară prin „infecţia" din apă!

Cronica muzicală

Concertul Heveşi Piroska

Deoarece sala cea mare a Colegiului reformat s'a dovedit neîncăpătoare pentru publicul care asistă la concertele date de vestita pianistă a Clujului, doamna Hevesi Piroska, ultimul concert — romantic — a avut loc la Teatrul Maghiar,

Inaintea unui public foarte numeros, artista şi-a arătat şi dovedit încă odată marele său talent muzical.

Programul improvizat, a fost anunţat publicului, verbal. Prima bucată din program: Variaţiuni şi fugă de „Brahms", prelucrare după o temă de Händel, este una din cele mai dificile lucrări ale acestui compozitor.

Executarea ei admirabilă, mai ales cea a fugelor, a stârnit admiraţia tuturor.

Acelaşi lucru îl spunem şi despre minunata: „F dur balade a lui Chopin".

„Papillon" de Schuman, cu muzica veselă şi uşoară a putut plăcea şi publicului mai puţin pricepător în ale muzicei.

S'a mai cântat „Inpromptu" de Schubert. Preludiu g. mol de Rachmaninow şi Etude în formă de variaţiuni de Liszt-Paganini.

Doamna Hevesi a fost la înălţimea marelui dsale talent. Felul personal de a interpreta, tehnica, velocitatea şi profunzimea înţelegerii muzicei sunt lucruri pe cari nu le constatăm pentru prima oară.

A fost răsplătită cu însufleţite aplauze şi chemată de nenumărate ori la rampă. La insistenţa publicului, a trebuit să mai cânte o bucată în afară de program (Capriciu: Brahms).

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Curele de transmisiune!
Adr. telegr.: „DERMATA"
Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!
Adr. telegr.: „DERMATA"
Fraţii Renner & Co.
Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

Sărbătorirea artistului

I. Stănescu-Papa

— Festivitatea dela Teatrul Naţional. Banchetul —

Apreciatul artist al Teatrului Naţional, dl I. Stănescu-Papa, după cum am anunţat, a împlinit treizeci de ani decând serveşte cu o nestrămutată credinţă teatrele naţionale româneşti. Jubileul dlui Stănescu-Papa, mai ales aici la Cluj, are o importanţă deosebită, el luând proporţiile unei adevărate sărbători a artei dramatice româneşti.

Cu prilejul acestui jubileu, Teatrul Naţional a reprezentat Sâmbătă seara piesa „Paianjenul" în care sărbătoritul care unul dintre cele mai potrivite roluri.

Inainte de începerea reprezentaţiei, dl Zaharia Bârsan, directorul Teatrului Naţional, a ţinut o caldă cuvântare prin care a arătat meritele dlui Stănescu Papa, atât pe teren artistic, cât şi pe terenul organizării Teatrului Naţional de aici.

„Dl Stănescu-Papa a fost cel dintâiu artist din ţara şi mai înainte liberă — a spus dl Bârsan — care a răspuns chemării, de a veni aici, în oraşul acesta încă strein, ca să punem cea dintâiu piatră de temelie artei dramatice. A lăsat totul grăbindu-se să-şi facă datoria de bun român, şi de mare artist pentru a veni aici unde trebuia câştigată dragostea publicului pentru arta românească.

Faptul că în scurt timp am cucerit publicul se datoreşte în mare parte însuşirilor dsale alese şi puternicului său talent".

Cuvântarea dlui Dima

Dl Gheorghe Dima, directorul Conservatorului de artă dramatică din Cluj, a arătat că Ion Stănescu Papa s'a pus nu numai în serviciul direct al artei dramatice din Ardeal, dar şi-a luat şi sarcina de a împărtăşi nouei generaţii, care se pregăteşte a îmbrăţişa spinoasa carieră de artist, cu experienţele dsale câştigate în decursul celor 30 de ani de carieră, primind să fie profesor al conservatorului românesc din Cluj.

D sa a urat sărbătoritului viaţă lungă, felicitându l în numele Conservatorului.

Salutul presei

In numele presei române din Ardeal a vorbit dl Alexandru Hodoş, redactorul revistei „Ţara Noastră".

Dsa a arătat însemnătatea de educator pe care o are actorul, spunând că aici în Ardeal această este înzecit de mare, făcându-se prin teatru o adevărată operă de românizare. Dl Stănescu-Papa este unul dintre aceia cari au mari merite pe acest teren, şi iată dece Sindicatul Presei a ţinut să'şi exprime recunoştinţa şi să-i ureze să trăiască mulţi ani încă, în serviciul aceleaşi sfinte cauze.

Cuvântul studenţimei

Un student, tălmăceşte urările studenţimei din Cluj, care întotdeauna a admirat calităţile dlui Stănescu-Papa.

Dl N. *Buta*, preşedintele Societăţii Studenţilor dela facultatea de litere şi filosofie, a oferit dlui Stănescu-Papa un frumos buchet de flori.

Salutul actorilor

In numele actorilor Teatrului Naţional din Cluj, a vorbit Dl *Brabărescu*, care s'a făcut ecoul urărilor colegilor dlui Stănescu dela acest teatru. Dsa a oferit sărbătoritului o frumoasă cunună de lauri.

După aceasta, corul Operei a cântat câteva cântece, după cari s'a început reprezentaţia.

Publicul numeros şi select, care prin prezenţa sa a ţinut să-şi exprime dragostea şi admiraţia faţă de dl I. Stănescu-Papa, a aplaudat călduros pe sărbătorit, chemându-l în repetate rânduri la rampă.

Banchetul

După reprezentaţie a avut loc în sala restaurantului „Central", un banchet oferit dlui Stănescu-Papa, de numeroşii săi admiratori şi la care a luat parte aproape toată intelectualitatea românească a Clujului.

Au ţinut toasturi, în onoarea sărbătoritului, dl Zaharia Bârsan, Adonis Popov, Alexandru Hodoş Cehan Racovitză, Bănuţiu etc.

Refacerea şi consolidarea ţării

Noile proecte de legi ce vor fi supuse discuţiei Parlamentului în sesiunea actuală

Se ştie că sesiunea normală a Corpurilor Legiuitoare, care urma să expire în curând, a fost prelungită, având în vedere proectele de legi ce le prepară guvernul pentru a desăvârşi opera de refacere şi de consolidare a ţării.

Printre cele mai însemnate proecte cari vor veni în discuţia parlamentului semnalăm următoarele:

1. Proectul de lege pentru stabilirea noului regim al pădurilor şi modificarea regimului silvic. Acest proect de lege care se află în studiul inginerilor specialişti şi a comisiei technice instituită de Ministerul Domenilor, va fi concordat cu proectul de lege pentru comercializarea întreprinderilor Statului.

2. Proectul de lege pentru reforma învăţământului secundar şi universitar, care interesează aşa de mult desvoltarea culturală a ţării.

3. Proectul de lege referitor la reforma administrativă, care se află în studiul comisiunilor parlamentare.

4. Proectul de lege referitor la exploatarea subsolului şi a minelor.

5. Proectul de lege pentru modificarea contribuţiilor indirecte.

6. Proectul de lege referitor la drumuri şi şosele.

Faţă de necesitatea punerei în aplicare cât mai curând a acestor legi, prelungirea sesiunei parlamentare nu poate fi decât îndrituită.

Ea va complecta opera de consolidare a ţării la care guvernul pune atâta râvnă şi străduinţă, fără a se lăsa impresionat de agitaţiunile sterile ale opoziţiei.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare assortiment au sosit harasz englez I-a

CONFERINȚE

„Lupta contra imoralității“

— Conferința dlui prof. Minovici —

Sâmbătă 23 Martie, la orele 4, în sala de conferințe a bibliotecii Universității din Cluj, d l prof. *Minovici* a vorbit, în fața unui numeros public alcătuit din intelectualitatea clujeană și o parte din tineretul universitar, despre imoralitate și despre lupta pe care trebue s'o pornim împotriva ei.

Ne am obișnuit — începe conferențiarul — a socoti orice iucru rău sub raportul moralei, ca fiind de proveniență franceză. Nu-i facem reclamă Franței prin aceasta, ba ceva mai mult, această afirmație e chiar neexactă, căci Franța are și multe lucruri bune despre cari la noi nici nu se pomenește, căci tot în Franța sunt peste o sută de mii de societăți anti-pornografice.

Dacă voim să cunoaștem această problemă socială, să ne-o închipuim ca pe o hidră cu mii de capete, ca pe un lanț cu multe verigi de imoralitate.

Isvoarele imoralității

Schematic, am putea împărți izvoarele de imoralitate în chipul următor :

1. *Literatura*, care poate fi de două feluri: 1. licențioasă, cuprinzând cărți imorale, dar fără să fie certată cu autoritățile, — și 2. pornografică, care se desface pe ascuns. Această literatură ajunge la tiraje copleșitoare față de cartea de știință. Autorii ei sunt în unele țări premiați, iar in altele condamnați pentru ultragiu la bunele moravuri. Dar de multe ori, vina e a publicului, a acelor doamne, care se plâng că nu mai găsesc nici o carte care să le facă să roșească. Această literatură e viermele ce [illegible] bună parte din Franța, dar nu trebuie să judecăm Franța după aceste cărți, căci împotriva lor s'au luat de mult măsuri energice, și numai așa se explică de ce s'au revărsat asupra noastră. Rămâne ca și noi să ne apărăm, mai ales când această literatură e scrisă de talente remarcabile, ca Zola bunăoară. Mulți francezi au protestat în contra lui Zola, chiar când a fost dus la Pantheon, pe acest motiv.

Un alt inel al lanțului imoralității sunt teatrele. La Paris se joacă piese absolut decoltate, dar orașele franceze de provincie, s'au opus totdeauna acestor distracțiuni ușoare. Ca și cărțile, aceste piese vin și ele spre noi. Astfel avem „**Teatrul mic**“ unde distinsa artistă *Elvira Popescu* joacă numai aceste piese *„en vogue“*. Mai sunt apoi teatrele populare dela mahalale, trupele de revistă, cari joacă în provincie de multe ori mai decoltat decât chiar în București, berăriile dela Moși cu renumitele *„turcoaice“* cari joacă „danse du ventre“; Vicleemul, ale cărui cântece, deși alături de cruce sunt stupid de pornografice, și mai e, *Vasilache*, așa de răspândit în massa poporului.

Al treila inel e constituit de cinematografe. Bine înțeles de acelea cari cad în grupa imoralității prin subiectele de crimă și de imoralitate, prin desemnurile reclamă, reprezentând casse de fier sparte, omoruri și câte și mai câte alte decăderi sufletești. Multe din ele ne vin ca și cărțile și piesele de teatru, din țări cari au reacționat cu energie impotriva lor. La Paris în 1912, Societatea antipornografică a aruncat în Sena sute de kilometri de filme.

Ținând seama că cinematograful poate lupta cu succes contra tuturor romanelor, tuturor teatrelor, înțelegem ușor cum atunci când esența lor e imorală, ele devin mai periculoase și mai întinse ca alcoolul.

In al patrulea inel al lanțului imoralității intră muzeele anatomice de pe lângă panoramele bâlciurilor. Piese ce sunt susținute pe motivul că arată tineretului de ce să se ferească, cași cum pe criminal l'am moraliza arătându i ghilotina! Altă verigă, a cincia, o formează cărțile poștale, albumurile de nuduri, obiectele pornografice de prin vitrine. Bineînțeles, că nu de nudul artistic e vorba, căci morala nu cere înlăturarea sexului. Platon spune că la început oamenii erau androgeni, și numai târziu Jupiter i-a separat în două și de aceea fiecare își caută jumătatea. Nud de artă e numai aeela care nu excită, care lasă indiferent simțul sexual.

A șeasa verigă o dau barurile unde amorul, alcoolul și moartea dansează la olaltă.

Al șeaptelea inel îl găsim în sălile de dans, destul de cunoscute.

Al optălea inel, îl constituesc anunțurile de prin gazete și „poste-restante“-ul. Astfel nu numai odată am citit că doamna X. masează sub lumina albastră, și multe alte chemări imorale. „Poste-restante“-ul, deși oficial, e un mijloc de a ajuta întâlnirile ilicite.

O noaua verigă sunt inscripțiunile și înjurăturile. Zidurile edificiilor publice și private ilustrează îndeajuns acest rău social.

Sub raportul înjurăturilor, putem să fim mândri căci pe noi și pe Unguri nu ne întrece nici un po por... Ne facem o plăcere să învățăm copilașul să înjure...

Cântecele pornografice dau al zecelea inel al lanțului de păcate. Ceeace e trist, e faptul că însăși armata în marș cântă cântece pornografice! Armata mai prezintă și alt neajuns: Conducerea criminalilor la tribunale și curți cu juri de către soldați tineri, favorizează inițiarea acestora din urmă la păcatele celor conduși. In străinătate, criminalii sunt păziți și conduși de anumiți sergenți bătrâni, greu de influențat.

Prostituția

Deasupra tuturor acestor zece verigi ale răului, și ca întăritoare ale lor, stă *prostituția*. Reglementarea ei e imorală și ineficace. La Paris, în 32 de ani, s'au numărat șapte sute douăzeci și cinci de mii de femei pierdute, dintre cari trei sute șaptezeci de mii au fost închise la Saint-Lazare.

Vițiul nefiind necesar, cerem abolirea reglemantării lui, căci e o monstruozitate. Morala e aceeași pentru ambele sexe, și se cuvine respect tuturor femeilor. Prostituția nu i o afacere între bărbat și femeie, ci mai mult a onorabilului proxenet.

Femeia n'are înclinare spre destrăbălare. La Londra bărbații fac băi la un loc cu femeile, ceeace e o dovadă că prin educație, multe se pot îndrepta. Poate că răul constă tocmai în faptul că până azi Europa a fost o lume masculină.

Mijloacele de îndreptare

Ca mijloace de îndreptare accentuez asupra următoarelor patru lucruri :

1. Ocrotirea copilului ;
2. Respectul femeiei ;
3. Apărarea familiei ;
4. Protejarea poporului.

Creierile tinere sunt ușor prinse de demoralizare. Lacrimile atâtor familii sunt cauzate de imoralitate ; pe fete le împinge spre prostituție ; pe femei spre desfrâu, iar pe bătrâni spre beția simțurilor.

Să căutăm deci să deșteptăm conștiința publică, să ne străduim în asanarea simțului moral, căci după cum zice Isaac : Sunt sufletele copiilor noștri pe care suntem datori să le apărăm.

*

Conferința dlui profesor Minovici a fost atent ascultată și viu aplaudată. Multe părți au fost omise în această dare de seamă, căci glumele, și vorbele de spirit au un efect deosebit numai când sunt nuanțate de intonarea vorbelor.

G. R.

Serata artistico-dansanta a studentilor basarabeni

Sâmbătă seara am avut prilejul unui nou contact cu frații noștrii din Basarabia.

Cu tot timpul ploios, sala s'a umplut repede de public.

Programul seratei a fost din cele mai atrăgatoare. Corul studenților basarabeni, admirabil disciplinat, pus sub conducerea eminentului artist *Iarotki*, a cântat „Gaudeamus“ (nu: *haudeamus*!) igitur și „Fântâna cu trei izvoare“ de d. G. Dima. A urmat dna *Ionașcu* care a cântat cu multă artă diferite cântece românești de Dima și Brediceanu. O surpriză plăcută a fost d. *Căldăraru*. Dsa a cântat „Aria lui Wolfram“ din „Tanhäuser“ cu o voce care'l îndreptățește la cele mai mari speranțe. Dl. *N. Nagacevski* a interpretat cu un remarcabil lirism bucăți din Rachmaninoff și Rimksky—Korsakoff.

Dna Silvia Tiron a cântat cu mult suflet și simțire diferite doine românești.

Ultimul punct al programului a fost „Morarul“ de Chiriac și „Badea al meu“ de Bena, cântate cu preciziune și căldură de minunatul cor al studenților basarabeni.

Soliștii au fost acompaniați la pian de către talentatul pianist, dl S. Trofimov, care a dovedit reale însușiri de artist.

După program a urmat dans. Aranjatorii au îndestulit toate cerințele publicului, iar pentru cei cari suspectaseră sentimentele românești ale Basarabenilor, au fost atârnate pe pereți tricolore enorme... Înfățișarea salei era de altcum estetică. Balul a durat până dimineața, în cea mai bună dispoziție.

Reclama este sufletul comerțului !

Serviciul de Poduri și Sosele Cluj. Nr. 309—924.

Concurs de Intreprindere

Se publică concurs pentru furnizarea pietrișului necesar pe șoselele naționale din Județul **Cojocna** și anume :

1. Oradea-Mare—Cluj—Brașov, km. 76—96 și 112—136.
2. Oradea-Mare—Cluj—Brașov, km. 97—111.
3. Cluj—Reghin-Tulgheș, km. 36—77.
4. Cluj—Reghin-Tulgheș, km. 13—34 și 98—101+700.
5. Cluj—Simleu, km. 12—31.
6. Cluj—Simleu, km. 31—61.
7. Cluj—Bucovina, km 16—30+712.

Licitațiunea va avea loc la 28 Martie, a. c. la orele 11 a. m. la Serviciul de Poduri și Șosele din Cluj, și la Direcțiunea Generală de Pod. și Șos. din București.

Condițiunile, se pot vedea în oficiile susnumite.

3403 Seful Serviciului : Inginer **Indescifrabil.**

Concurs.

In conformitate cu dispozițiunile, art. 78-a Regulamentului pentru aplicarea legii Statului funcționarilor publici se publică concurs pentru ocuparea unui, post de contabil la județul Bihor devenit vacant prin demisiune.

Acest post este sistemizat în cl. IX. gr. I. de salarizare, cu salar plus sporurile (indemnizație) lunare total de Lei 2160.

Cererile se va dresa către Min. de Interne și in termen de 15 zile dela apariția prezentului concurs în Monitorul Oficial se vor inainta Subprefecturei jud. Bihor din preună cu actele de serviciu al celor cari sunt în funcțiune publică și cu actele de pregătire școlară al celora cari nu ocupă funcțiune publică.

3405 Subprefect : **Tempeleanu.**

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!
PRETURI OCAZIONALE!!
PĂLĂRII FINĂ DE FILȚ ȘI LODEN SE VOR VINDE CU PREȚURI MULT MODERATE!
Mare alegere de albituri fine!
SIEGFRIED WEISS
CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filț calitate prim . . .	L 150
Pălărie loden calitate primă . .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panclică de mătasă . . .	„ 250
Cămașă alba moale	„ 180
Cămașă alba, de calitate primă .	„ 250
Cămașă colorotă „freuch“ . . .	„ 265

COMANDE DUPĂ MASURĂ!

Successorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, fețe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbați și Dame cu prețuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Raspanditi „Infratirea“

„Lebeda“
prima intreprindere in Romania pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.
Fabricăm : Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm : Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm : Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curățim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.
oo 1334 oo Lloyd 1592.
Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul : Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

„OLIMPIA“ BODEGA SI RESTAURANT
Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.
Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.
3291

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Un control sever
contra falsificărilor de vin în Ardeal

Ce hotărâri a luat Ministerul Sănătăţei Publice. Cine va face controlul. Instrucţiunile medicilor-şefi de oraşe. Sancţiunile cari se vor aplica. Proprietarii localurilor publice, cari vor vinde băuturi falsificate vor fi consideraţi complici.

Descoperirile falsificărilor de vinuri dela Braşov, cum şi o serie de alte reclamaţiuni venite din mai multe oraşe din Ardeal au determinat Ministerul Sănătăţei Publice să ia hotărâri energice menite să curme odată aceste fraude care consiituesc un grav atentat la sănătatea publică.

De altfel şi noi am atras în diferite rânduri atenţiunea, atât a publicului cât şi a autorităţilor în drept, asupra acestor fraude care şi la Cluj, ca şi în restul Ardealului, se exercită în dispreţul oricărei răspunderi faţă de legi.

Din sursă autorizată ni se comunică acum măsurile pe care Ministerul Sănătăţei Publice le-a luat pentru urmărirea falsificatorilor.

*

Ministerul va trimite în toate oraşele Ardealului experţi delegaţi, cari vor sosi incognito, şi cu ajutorul organelor poliţieneşti vor cerceta toate depozitele de vinuri. In oraşele în cari se găsesc laboratoare, analiza vinurilor se va face imediat. Vinurile găsite faise vor fi denaturate sau vărsate. Acolo unde nu sunt laboratoare, probele se vor trimite la Bucureşti prin curieri expreşi şi resultatul se va aduce imediat. In afară de denaturarea sau vărsarea vinurilor faise, proprietarii depozitelor vor fi daţi în judecată.

*

Controlul acesta se va extinde şi în toate localurile publice unde se consumă băuturi spirtuoase. Proprietarii acestor locaiuri vor fi datori ca odată cu probele ce se vor lua, să arate delegaţilor experţi, în mod precis depositele de unde se aprovizionează. In prealabil, se vor face publicaţiuni prin care se atrage atenţiunea proprietarilor de locaiuri publice că sunt datori, ei singuri, să trimită probele de vinuri din care se aprovizionează, la analiză. In acele locaiuri în cari delegaţii experţi vor găsi vinuri falsificate, patronii vor fi daţi în judecată ca complici.

*

Controlul acesta nu se va mărgini numai la vinuri, ci asupra tuturor băuturilor spirtuoase. Se vor cerceta cu deosebire toate fabricele de licheururi şi alte beuturi spirtoase, mai ales în ce priveşte modul lor de funcţionare. Acele fabrici care nu funcţionează în condiţiunile higienice cerute de lege, vor fi imediat închise.

*

In afară de controlul exercitat de delegaţii experţi ai Ministerului Sănătăţei Publice, medicii-şefi de oraşe şi judeţe vor primi deasemenea instrucţiuni cu privire la acest control şi la îndatoririle pe cari le au. Medicii-şefi vor exercita acelaş control ca şi delegaţii experţi, dar probele de analize le vor trimite la Bucureşti. Această dispoziţiune este pentru a se înlătura orice suspiciune.

*

Odată cu publicaţiunile cari se vor face cu privire la instituirea acestui control, se va face publicului şi un călduros apel de a ajuta Ministerul în această operă, denunţând pe toţi acei despre cari au cunoştinţă că falşifică vinurile.

Măsurile acestea vor găsi, fără îndoială, un larg sentiment de mulţumire în toate straturile sociale.

Dac.

Americanii din Columbia cer declararea în stare de faliment a băncii Reichului

Corehpondentul lui „Koelnische Zeitung“ din Washington, anunţă că un grup de americani, care a cumpărat mărci germane în mare cantitate, au cerut Curţii supreme a districtului Columbia, punerea în faliment a Reichsbankului, din cauza insolvabilităţii sale.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Luni, 24 Martie 1924

CINEMA SELECT

Fecioara rătăcită.

Mare dramă sentimentale în 6 acte. Romanul lui Henry Bataille. In rolul principal MARIA JACOBINI.

In cadrul acestui program excelenta comedie în 2 acte:

Zigotto rege.

CINEMA URANIA

Vineri seară.

Zguduitoare dramă în 6 acte Romunul lui Szomory Dezső. In roluri principele: ÉVA SZUHÁNYI, L. OLGYAV şi E. FENYVESSY.

CINEMA APOLLO

Zile de râs! Zile de râs!

Fatty poştar, Charlot maşinist, Zigotto jucător de golf.

Fiecare comedie constă din 2 acte. O distrocţie splendidă. 6 acte umor cel mai hazliu.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

2015 2015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

INFORMAŢII

INTERNE

— **Examene pentru controlorii agronomi.** La 17 Aprilie se vor ţine la Casa Centrală a cooperaţiei şi împroprietăririi examene pentru ocuparea posturilor de controlori agronomi, vacante în serviciul exterior al centralei obştiilor. Comisia de examinare se compune din dnii Duiculescu, Mândru, Ef. Ionescu şi Ştefan Antonescu. Candidaţii vor fi absolvenţi ai unei şcoli superioare sau medii de agricultură. Inscrierile se închid cu 3 zile înainte de examen.

— **Transportul mărfurilor cu trenurile exprese.** Direcţiunea generală c. f. r. face cunoscut că dispoziţiunile punctului 13 din circulara 12737/3257 C. din 10 Februarie se modifică după cum urmează: La trenurile exprese se primesc spre expediere ca bagaje şi colete cu mărfuri, afară de animale vii, numai pentru staţiunile finale ale acestor trenuri şi pentru cele intermediare cu o oprire de minimum 5 minute, numai în cazurile când este loc. Această dispoziţiune a intrat în vigoare cu începere de eri.

— **Export de vite.** S'au mai exportat din ţară următoarele vite: 36 boi din Maramureş proprietatea Mihaiu Smuk, pentru Cehoslovacia, 33 boi din Solnoc-Dobâca, pentru Praga, Brün şi Mahrisch-Ostran, 10 boi din Satu-Mare, proprietatea Bermen, pentru Ungaria, 10 boi din Satu-Mare, proprietatea Moscovici pentru Mah isch Ostrau, 30 boi din Satu-Mare, proprietatea Ludvic Klein, pentru Brün şi Mahrisch-Ostrau, şi 40 boi din Braşov, proprietatea Iacobovici, pentru Viena.

Macnodald şi Germania
Germania trebue să faoă parte din Liga Naţiunilor

Paris, 22. — „Chicago-Tribune afirmă că d. Macdonald este de părere că Germania trebue să facă parte din Societatea Naţiunilor pentru a preîntâmpina astfel politica ameninţătoare a Germaniei.

In caz când Germania ar face parte din Liga Naţiunilor, d. Macdonald ar angaja toate forţele militare ale Britaniei în cazul unui conflict ce s'ar isca fără să fi fost supus în prealabil spre tranşarea Ligei Naţiunilor.

Convenţia italo-rusă

Ziarul oficial publică decretul lege, prin care la 23 Martie 1924 intră în vigoare tratatul de comerţ şi navigaţie şi convenţia vamală semnată la Roma la 7 Februarie 1924, între Italia şi republica sovietică rusă.

Modificarea regimului de petrol.

Printr'un jurnal al consiliului de miniştri, s'au hotărât produsele petrolifere ce pot fi puse în cónsumaţia internă de rafinării şi comercianţi.

Consiliul a fixat un tablou de tipurile, calităţile şi denumirile acestor produse.

Produsele de alte calităţi şi pentru scopuri speciale, vor putea fi puse în consumaţia internă numai la cerere şi în cantităţi comandate de consumator.

Uleiurile lubrifiante vor putea fi puse în comerţ şi de alte tipuri intermediare sau superioare; ele vor trebui însă să corespundă condiţiunilor generale de rafinare, saponificare, aciditate şi cenuşe.

Benzina grea nu se va putea pune în comerţ decât denaturată.

Vânzarea benzinei grele nedenaturată se va putea face numai cu autorizaţia Ministerului de industrie şi comerţ; rafinăriile vor trebui însă să declare cantităţile nedenaturate puse în consumaţie.

Produsele streine cu alte denumiri decât cele permise vor putea fi puse în consumaţie numai dacă sunt de tipurile stabilite.

Abaterile dela aceste dispoziţiuni se vor pedepsi cu confiscarea produseior nelegale aflate în depozit, despăgubiri faţă de consumatorii dăunaţi şi cu închiderea rafinăriei sau a depositului respectiv, sau ridicarea dreptului de a face comerţ cu produse de petroi în caz de repetare a fraudei.

Iminenta urcare a preţului zahărului

In ultimul timp, Germania, în tendnţa de a produce o scădere a exportului pe care îl face Ceho-Slovacia în Statele Balcanice a făcut o reducere de aproape 30 la sută asupra tuturor mărfurilor la export, şi odată cu aceasta şi pentru zahăr. Prin această măsură, se periclitează starea de egalitate. comercială stabilită de fabricanţii noştri, în comun acord cu importatorii din Ceho-Slovacia, de unde însă, deşi se găsesc mari cantităţi de zahăr, nu se importă toate cantităţile necesare consumului nostru intern. De frica concurenţei germane, a survenit o nouă cartelare între fabricile noastre şi cele ceho-slovace, care va avea darul de a ridica preţul zahărului cumpărat en-gros, şi deci şi la zahărul en-detail, dacă Ministerul va permite acest lucru, ceace nu ar fi de crezut. In orice caz, se prevede o mare criză de zahăr pe piaţă.

MICA PUBLICITATE

DE VÂNZARE: o maşină de treerat 6 cai putere de 4 ani în funcţie cu preţ convenabil. — Adresa: Carol Rössler, com. Seleuşul Mare Nr. 121, jud. Târnava Mare. 3406

BURSA

Martie 24.

Leul la Zürich . . . 3·05
la Paris . . . 10

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	33·35
1 franc francez — —	„	10,30
1 dolar — — — —	„	193
1 liră sterlină— — —	„	8,30
1 liră italiană— — —	„	8·28
1 coroane cechă — —	„	5 56
1 Leu = coroane austriace	„	368
1 Leu = coroane ungare	„	440
1 dinar — — — —	„	242

Zürich

Bucureşti — — — — —	3·05
New-York — — — — —	2488½
Londra — — — — —	31.10
Paris — — — — —	24.75
Milano — — — — —	24.90
Praga — — — — —	16·78-25
Belgrad — — — — —	710
Viena — — — — —	0100
Budapesta — — — —	85
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Pe piaţa Clujului se observă o inundare de mărfuri de totfelul, cu toate că afacerile continuă astagna.

Se fac oferte din străinătate. Se crede într'o urcare a preţului la zahăr, având în vedere înţelegerea survenită între fabricele de zahăr din ţară şi importatorii din Ceho-Slovacia.

Vitele se exportă în Austria şi Ceho-Slovacia.

Efecte

Eri fiind Duminecă, bursa lipseşte. Cea de Sâmbătă a fost animată şi s'au încheiat numeroase tranzacţii. S'au incheiat: „Astra Română“ 13.100—13.300, „SteauaRomână“ 4.275—4 325, „Petrol Block“, optate 1.160—1.080, I. R. D. P. 1.140—1.180, „Dacia România“ 2.750—2.800.

Valorile bancare sunt iarăşi în creştere.

SUFRAGERIE DE OCAZIE caut

Plătesc preţ bun

A se adresa în scris la redacţia ziarului sub „Sufragerie“.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor în preturi.

Reclama este sufletul comerţului

Pyram

PREPARAT DIN CELE MAI VERITABILE MATERII PRIME, ESTE MIJLOCUL CEL MAI BUN PENTRU CURĂŢIREA GHETELOR

Prospect de Emisiune

Creditul Rural

Bucureşti, Strada Colţei No. 27.

Consiliul de Administraţie al Creditului funciar rural, transformat conform nouei legi şi statutelor sale, a hotărât să facă o *emisiune de acţiuni in valoare de Lei: 100.000.000 în 200.000 acţiuni nominative a 500 lei fiecare.*

Subscrierea va fi deschisă la *sediul Creditului rural Bucureşti, Strada Colţei No. 27, şi la toate sucursalele şi agenţiile Băncei Naţionale din judeţe, de la 25 Martie până la 10 Aprile a. c.*

Se va cere ca prim vărsământ la subscriere câte 100 lei de fiecare acţiune de 500 lei şi 20 lei pentru cheltuelile de emisiune, timbre şi taxa Statului.

Vărsămintele ulterioare vor fi hotărâte de Consiliul de Administraţie al Societăţii. Ele nu vor avea însă loc înainte de realizarea recoltei anului 1924.

Sunt admişi să subscrie toţi cei *ce au o proprietate rurală precum şi Societăţile şi Asociatiunile agricole*; mai sunt admişi să subscrie şi acei cari nu mai sunt proprietari rurali, însă al căror capital social se află reţinut şi azi la Societate.

Creditul rural dispune de un prim capitul, compus din numerar, diferite efecte şi imobile; care se poate evalua astăzi la una sută milioane lei.

El va face operatiuni de împrumut pe gaj şi de bancă numai cu acţionarii săi.

3378 **Consiliul de Administraţie.**

MAGAZIN SPECIAL DE BEBE

HERCULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

A sosit un mare asortiment de

Cărucioare

pentru copii specialităţi din Berlin şi Wiena.

Preţuri de reclamă pentru sezonul de primăvară:

Trusouri complecte pentru copii dela Lei 850 in sus,
Cărucioare Sport dela Lei 395 in sus,
Scutece TETRA dela L. 68 in sus,
Haine pentru copii dela Lei 65 in sus,
Cămeşi de zi pentru dame dela Lei 91 in sus.

In provincie trimitem gratis preţurile curente de cărucioare p. copii.

Expediem orice comandă făcută din provincie cu cea mai mare punctuositate. 3381

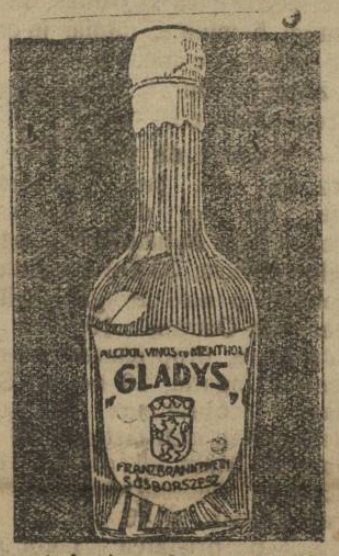

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

CLUJ. 2879-1

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

De vânzare

în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucăterie, baiă şi grajd ocupabile acuma. La Hida (Hidalmás) casă de familie, 3 camera, bucăterite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa;

Coloman Dunky,

CLUJ. Piaţa UNIRII. Nr. 10

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in suma de 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Nu sa' scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

şi azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuţit lame in cea mai fină execuţie de lux cu preţuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — şi trimit adresa, una de probă gratis.

Fiul lui Matei Kun, Cluj, Cal. Victoriei 2.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi **America**

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1044 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Miercuri 26 Martie 1924.

Infrățirea

27 MAR 924 SIBIU

R CLUJ 1. 607

77 Onor Asociația pentru Cultura
și literatura poporului român
Sibiu

CLUJ 8 MAR 924

ANUNTURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autoritați . 480 L

Tragedia scrisului românesc

Multe sunt greutățile cari se așează din ce în ce mai amenințătoare în calea scrisului românesc. Aici și aiurea, acestea au fost înfățișate sub toate formele, căutându se zădarnic soluția mântuitoare. Criza hârtiei, scumpirea tiparului și desinteresul publicului sunt cauze archicunoscute ale stărei de necontenit regres în care se află industria tiparului. Dar ceea ce constituie cauza esențială, causa causorum, rămâne în permanență o enigmă. Nimeni nu o caută și foarte mulți nu vor să o găsească; cei dintâi din lipsă de interes sau din nepricepere; ceilalți poate din prea multe interese.

Criza prin care trece tiparul românesc este departe de a fi o criză de intelectualitatea; ea este o criză economică, consecință a unor vechi insuficiențe de organizare comercială a răspândirei scrisului românesc, agravată astăzi de criza economică generală. Cartea românească, ziarul și revista, se resimt simțitor din această insuficiență. Colportajul este poate cel mai mare vrăjmaș al scrisului românesc. O dovadă. Intr'o veche și cunoscută revistă literară găsim de mai multă vreme publicată următoarea notiță:

„Marile cheltueli și greutățile întâmpinate cu lichidarea conturilor la diverse depozite de ziare și librării ne silesc să suspendăm vânzarea cu numărul a revistei. Am păstrat unele centre și librării obișnuite să lucreze mai curent.

„Inștiințăm pe cetitorii cu numărul să aboneze revista pentru anul în curs".

Chestiunea s'ar părea neînsemnată la prima vedere. Desființând vânzarea cu numărul, revista își va rotunji numărul abonaților și totul se va aranja cum e mai bine.

Din nefericire, nu așa stau lucrurile. Notița reprodusă mai sus desvăluie o tristă situație.

Colportajul este imposibil, în egală măsură în librării ca și la depozitari, și nu numai pentru ziare și reviste, cari în cele din urmă se pot restrânge la răspândirea lor prin abonamente, ci și pentru cărți. Sunt edituri cari au zeci de milioane în credite acordate librarilor. Cărțile, ziarele, revistele, câte se vând, rămân în întregime neachitate editorilor și fatal industria tiparului stagnează.

In vechile noastre legiuiri, măsuri de constrângere pentru depozitarii necinstiți nu există. Calea procedurei penale este prea anevoioasă și nesigură, atât pentru urmărirea depozitariior cât și a librarilor. Aceștia cunosc lipsurile și se folosesc de ele pentru a nu achita conturile editorilor de tot soiul. Ori, continuarea acestui sistem ar însemna ruina industriei tiparului românesc. E timpul deci să se ia măsuri din timp pentru a ajunge la o soluție pe care de mult o așteptăm. Se prepară o lege a presei, și alta pentru garantarea proprietății literare și artistice; ni-ar trebui o lege însă, care, îmbrățișând aceste două bune inițiative, să reglementeze protecția scrisului românesc sub raportul moral, ca și sub raportul comercial. Atunci librarii și depozitarii vor ști că trebuiesc să achite editorului costul cărței sau revistei vândute.

Și atunci abia tragedia scrisului românesc va lua sfârșit.

Politica financiară
a Dlui V. Brătianu și străinătatea

In campania de denigrare dusă împotriva guvernului, opoziția a avut drept țintă principală politica economică și financiară a guvernului. Nimic n'a fost cruțat în această direcție și s'a făcut în deosebi uz de o propagandă intensă prin presa din țară și streinătate, împotriva politicei financiare a dlui Vintilă Brătianu.

Ultima acțiune în acest sens este acea întreprinsă de dl general Averescu în Italia, care în interviewul său acordat ziarului „Corriere Italiana" a căutat să denatureze adevărul asupra situației financiare a țărei și asupra sforțărilor încoronate de succes, pe cari le depune actualul ministru de finanțe, în legătură cu consolidarea țărei.

Intimidat însă mai puțin decât s'ar fi așteptat opoziția, de campania ei negativă, dl Vintilă Brătianu a lucrat neîncetat la îndrumarea sănătoasă a creditului statului.

Plecând dela ideia că problema schimbului domină întreaga situație financiară a țărei, căci ea e aceia care provoacă din zi în zi mai multe greutăți politice și sociale, dl ministru de finanțe a urmat în primul rând o politică de îmbunătățire a schimbului.

Conștient de bogățiile țării și de soliditatea României întregite, d-sa a așteptat cu încredere ca prin măsurile luate să poată restabili treptat adevărata valoare a monedei române pe piața internațională.

Primele roade ale acestei măsuri n'au întârziat să se arate, valoarea leului devenind din ce în ce mai stabilă, mai ales față de valutele forte, și streinătatea a început să-și dea seama că deprecierea lui e nedreaptă.

Am arătat în diferite rânduri că însăși presa streină a recunoscut progresele reale făcute în toate domeniile și în special în cel financiar de guvernul actual, prin articole apărute în „Journal des debats"; „Le Temps"; „The Financial News"; „The Birmingham Post"; „Neue Wiener Tageblatt", etc.

O nouă consacrare a înțeleptei politici economice a guvernului ne o dă streinătatea prin comentariile recente ale unuia din cele mai însemnate ziare germane, „Vossische Zeitung", într'un articol intitulat: „Deflațiunea încoronată de succes", în care se arată fermitatea leului românesc.

„Vossische Zeitung" constată că „devizele românești sunt printre puținele care în ultimul timp și-au păstrat cursul ferm, ajungând la oarecare stabilizare, în urma căreia valuta românească s'a ridicat încetul cu încetul astfel că a ajuns cu 50 la sută mai urcată ca în vara trecută, — Grație acestei stări de lucruri — spune mai departe ziarul în chestiune, blocada leilor a putut fi micșorată și nu este decât o chestie de câteva luni ca ea să fie ridicată.

Arătând că **„România este singura țară cu valuta avariată care a reușit să lucreze fără inflațiune"**, *„Vossische Zeitung" nu se sfiește să spuie că dacă leul n'a ajuns încă să-și capete adevărata lui valoare, aceasta se datorește* **„relei prese"** *de care s'a bucurat politica financiară a guvernului.*

Iată o părere în adevăr obiectivă, venită din afara hotarelor țării care pune în adevărata lumină politica românească a harnicului ministru de finanțe și care în același timp demască pe cea dăunătoare intereselor țării, întreprinsă de opoziție.

Basarabia protesteaza contra pretențiilor Rusiei sovietice

După o telegramă sosită din Chișinău, Duminecă a avut loc acolo o adunare monstră de protestare contra pretențiilor Rusiei Sovietice asupra Basarabiei.

La această adunare au luat parte 100.000 de oameni. Adunarea a fost prezidată de archimandritul Gurie, iar vicepreședinte a fost rabinul Țirelsohn.

Oratorii cari au vorbit la această adunare au afirmat cu tărie că Basarabia, din voința istoriei, a civilizației și a locuitorilor ei, trebue să rămână pe veci românească.

Au luat cuvântul toți conducătorii politici ai Basarabiei; d. senator Sanielevici a vorbit în numele Camerei de Comerț și Industrie, iar d. Ertman în numele coloniștilor germani.

Ca încheiere, s'a propus și s'a votat cu unanimitate o moțiune de protestare contra atitudinei sovietelor în chestiunea Basarabiei.

S'au trimis telegrame M. S. Regelui, dlui I. I. C. Bratianu, Duca, Văitoianu, Inculeț și generalului Broșteanu.

După adunare, s'a manifestat înaintea consulatului francez, a comandamentului Corpului de Armată și înaintea clădirii unde „Sfatul țării" a proclamat pe vremuri unirea cu România.

Odată cu adunarea dela Chișinău, au avut loc în toate orașele din Basarabia mari adunări naționale de protestare contra pretențiilor sovietelor.

Biserica ortodoxă
și Concordatul cu Vaticanul

Intâi legiferarea organizației bisericei ortodoxe și numai după aceia încheierea Concordatului cu biserica papală, — declară I. P. S. S. Mitropolitul Primat

Se știe că guvernul actual a reluat tratativele cu Vaticanul în vederea încheierii Concordatului care urmează să fixeze normele după cari se va conduce Biserica romano-catolică în cadrul Statului, și raporturile ei cu Statul. Aceste tratative începute în timpul guvernării averescane, au fost întrerupte de guvernul actual, întrucât n'avea nici un rost stabilirea acestui concordat înainte ca România să aibă o Constituție care să rânduiască chestiunile confesionale. Astăzi, când avem statutul fundamental, reluarea tratativelor se impune.

In preajma lor, ziarul „Universul" a deschis o anchetă în rândurile conducătorilor Bisericei ortodoxe cu privire la Concordat, începând, cum era firesc, prin a cere părerea capului Bisericei noastre ortodoxe, I. P. S. S. Mitropolitul Primat Miron Cristea în chestiunea Concordatului.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat a răspuns pe larg la întrebările cari i s'au pus de către „Universul", stăruind cu deosebire asupra câtorva chestiuni.

Inainte de a se încheia Concordatul, trebue să se facă legea de organizare a Bisericei Ortodoxe, a spus I. P. S. S. Ar fi inexplicabil, a adăogat Mitropolitul Primat, ca țara să poarte mai întâi grija unei confesiuni infime în raport cu massele ortodoxe. Țara așteaptă întâi legea de organizare a bisericei sale naționale și apoi celelalte.

Concordatul este necesar, afirmă I. P. S. S. Mitropolitul Primat, pentrucă prin el se precizează drepturile și datoriile bisericii catolice. Dar, continuă I. P. S. S., în cazul cultului romano-catolic, orice Stat, și mai ales unul cu o imensă majoritate ortodoxă, trebuie să fie foarte atent și să îngrădească bine influența capului acestei biserici, care este în afară de țară și deci în afară de interesele ei vitale. *„Cazul cu încoronarea este un exemplu suficient de doveditor, cum o asemenea influență externă poate să verse în paharul supremei bucurii a neamului un picur de dureroasă amăreală".*

I. P. S. S. atrage apoi atențiunea oamenilor politici asupra faptului că în trecut maghiarii s'au folosit de biserica romano-catolică împotriva românilor. Biserica papală a fost un mijloc de maghiarizare cu forța a Românilor din Ardeal.

Mai departe, Mitropolitul Primat se ocupă de chestiunea învățământului confesional și de „statul catolic". Ungaria încredințase instrucția tineretului în mare parte bisericii papistașe. Cheltuelile acestor școli se acopereau în parte sau în total de stat. Comisiunea de administrare a averilor bisericii catolice vărsa banii în cassa statului, iar un congres bisericesc ardelenesc (Statul Catolic) conducea în calitate provizorie afacerile bisericei romano-catolice din Ardeal.

Cu dela sine putere, ajungând subt stăpânire românească, biserica papistașă și a creiat o situațiune privilegiată, prefăcând „statul catolic" în corporațiune autonomă, a înlăturat dreptul de patronat al regelui și au înființat un perceptorat propriu, **încât organizația bisericii romano-catolice din România este astăzi un fel de stat confesional în statul românesc, a cărui suveranitate a desconsiderat-o prin faptul că și-a dat o asemenea organizare fără [illegible] înaltă.**

*

Interese vitale de dreptate și de echitate cer să se restituie situațiunea pe care biserica romano-catolică a avut-o în Ungaria cea hipercatolică, exercitând regele României, pe calea sa constituțională, dreptul de patronat asupra averilor, cu toate consecințele de drept și de necesitate ce decurg din această calitate.

După această „restitutio în integrum" va trebui să urmeze legiferarea raporturilor dintre stat și biserica romano-catolică. Și în această privință, spune I. P. S. S., noi credem că nu există nimeni care ar voi să facă acestei biserici vre-o restricțiune supărătoare în libera exercitare a credinței, de conducere și administrare a afacerilor bisericești, în cadrele normale aprobate de factorii statului.

In privința ordinelor călugărești, Mitropolitul Primat socotește că trebuie să li-se lase libera funcționare, dată fiind munca lor pe terenul culturii, dar capii acestor ordine ar trebui să fie în România, căci altfel vom avea o mulțime de instituțiuni cu stăpâni în afară de țară.

In ce privește biserica greco-catolică, situațiunea ei se va regulamenta separat de aceia a bisericii romano-catolice.

Observațiunile foarte juste și înțelepte ale I. P. S. S. Mitropolitul Primat înfățișează punctul de vedere al bisericei ortodoxe față de Concordat. Ele vădesc o atât de serioasă preocupare de interesele statului, încât fără îndoială că la stabilirea condițiunilor Concordatului, guvernul va ține seamă de ele.

Tifosul exantematic şi tifosul abdominal în *Ardeal*

Stadiul în care se găsesc aceste epidemii — Situaţia la Tg.-Mureş — La Cluj nu mai avem tifos exantematic

Declaraţiunile dlui dr. Titus Ionescu, directorul regional sanitar din Cluj

Unele ziare minoritare continuă să agite publicul ardelean, exagerând pericolul care ameninţă populaţiunea din cauza epidemiilor cari bântue aici.

Lămuririle din sursă oficială pe cari le deţinem astăzi, ne îndreptăţesc să desmintim categoric ştirile fanteziste ale confraţilor minoritari.

Iată ce ne spune d-l dr. Titus Ionescu, directorul regional sanitar din Cluj:

„Vă rog să arătaţi că nu s'a ivit nici un caz de tifos exantematic la Tg.-Mureş.

Cazurile de tifos abdominal s'au redus la 59 şi sunt toate izolate în spital. Alte cazuri noui nu s'au mai ivit. Am sosit eri dela Tg.-Mureş, unde am fost pentru a cerceta la faţa locului cum a isbucnit această din urmă epidemie aici. S'a bănuit un moment că ar fi infectată apa cu care este alimentat oraşul. La analiza bacteorologică s'a constatat că, în adevăr, apa din acest oraş nu este satisfăcătoare, totuşi nu s'a găsit bacilul tific. Am făcut o nouă analiză la Cluj şi am obţinut acelaş rezultat."

*

„Deducţia logică, — continuă a ne spune d-l dr. Titus Ionescu, — este că această epidemie se datoreşte apei din râu pe care o consumă locuitorii din partea locului. Această deducţie este întărită şi prin faptul că toate victimele sunt dintre populaţiunea care locueşte în apropierea râului."

*

In privinţa tifosului exantematic, directorul regional sanitar din Cluj ne spune:

„La Cluj, în oraş, cât şi în judeţ, cele câteva cazuri cari s'au ivit, au fost stinse complect. La Satul-Mare s'au declarat trei cazuri cari au fost izolate; alte cazuri noui nu sunt. In nici o altă localitate nu s'a mai semnalat nimic".

*

Lămuririle acestea vor edifica desigur publicul, şi vor avea poate darul să mai potolească zelul de ştiri senzaţionale al confraţilor minoritari.

Dac.

Controlul străinilor la Cluj

Prevederile legei pentru dobândirea şi pierderea cetăţeniei — Cercetările dela primărie — Sunt sute de străini fără drepturi cetăţenesti — Ce măsuri se vor lua faţă de ei

Am arătat la timp, că în vederea creerei nouei legi pentru controlul străinilor, autorităţile noastre au fost învitate să suspende aplicarea măsurilor indicate de legile existente.

Biroul controlului străinilor din Cluj, pus sub conducerea dlui Gh. Ivan, a continuat astfel cercetările, în scopul de a stabili situaţia tuturor străinilor din acest oraş, fără a se executa vre-o măsură contra acelora contra cărora urma să se aplice prevederile legei. Cercetările acestui birou au condus însă la descoperiri cari sunt de un interes deosebit. S'a putut constata că Clujul, este atât de ospitalier încât adăposteşte mai multe sute de străini cari au cerut repatrierea şi cari apoi s'au întors clandestin în Ardeal, sau, cu toate că au cerut repatrierea, au rămas totuşi pe loc. Nu este mai puţin interesant că cei mai mulţi cari sunt în această situaţie, au aici intreprinderi comerciale, cu brevete în regulă obţinute dela autoritatea industrială.

Citâm câteva cazuri la întâmplare:

Ştif Ladislau, are prăvălie chiar în edificiul primării, a fost repatriat şi întors clandestin; Weifeld Mozes la fel; Slezingher Emeric are un birou de maşini de scris în str. Minoriţilor, etc. Alţi foarte mulţi se bucură de aceeaşi situaţie.

Accentuăm că acestea sunt constatările biroului controlului străinilor dela primărie.

Nu lipsesc nici intelectuali cari se găsesc în aceeaşi situaţie. Este mai ales curios că se găsesc şi avocaţi înscrişi în barou, cum e cazul dr. Berkes şi dr. Gereb.

Toleranţa faţă de aceşti străini a mers aşa de departe în cât unii se găsesc chiar în cadrele armatei unde îşi fac stagiul. Asupra acestora primăria a avizat Cercul de recrutare.

*

Sancţiunele însă, de data aceasta, nu vor mai întârzia să se ia. Noua lege pentru dobândirea şi perderea cetăţeniei, la art. 50, 56 şi 61 are prevederi precise faţă de acei cari au cerut repatrierea. Declaraţiunele date sunt irevocabile şi acei cari cad în această categorie numai prin consiliul de miniştri pot cere incetăţenirea.

Consiliul comunal va constata pe rând toate cazurile stabilite de biuroul controlului străinilor, şi acei găsiţi în situaţia de care am vorbit mai sus, vor fi recomandaţi organelor poliţieneşti pentru a fi trecuţi peste graniţă.

Dac.

Nr: 798—1923

Publicaţiune

Comuna Teaca va vinde in licitaţie publică prin oferte scrise şi sigilate in localul subsemnatei primarie in 6. Mai 1924 i. m. ora 10 materialul 1. unei suri, 2. unui sepru de fan, 3. unui magazin de bucate, 4. unui grajd mare şi 5. unui magazin de porumb.

Edificiile se afla a teritoriul comunei Pintic.

Preţurile de strigare sunt urmatoare: pentru materialul edificiului de sub 1—8044 sub 2—6240, sub 3—26060, sub 4—67160, sub 5— 31240 Lei. Garanţie 10%.

Condiţiunile de licitaţie şi contract se pot vedea la subsemnata.

3409 **Primăria Comunei Teaca.**

INFORMATII

— **Dela Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat.** Dnii membri ai Sindicatului, cari au întârziat să trimită complectat chestionarul pentru registrul de membri, sânt rugaţi să facă aceasta cât mai curând, de oarece lucrările pentru punerea în ordine a scriptelor Sindicatului sunt ţinute în loc. Dnii membri cari nu vor răspunde chestionarului nici de rândul acesta sunt avertizaţi că după data de 10 Aprilie, registrul de membri se va complecta cu datele pe cari le posedă biroul Sindicatului.

Dnii membri stagiari cari au împlinit anii de stagiu sunt înştiinţaţi că pot trimite cerere de trecere în categoria membrilor activi, până la 28 Martie. Aceste cereri se vor discuta în şedinţa generală a comitetului dela 30 Martie. La orele 11·30 a. m. va avea loc inaugurarea festivă a localului Sindicatului din piaţa Unirii 29 (Palatul Bánffy). Dnii membri sunt rugaţi să participe, în cât mai mare număr, la această solemnitate.

*

Dnii membri din provincie sânt rugaţi să reproducă în ziarele lor aceste comunicări.

— **Repetiţia generală a operei „Tiefland".** Aseară a avut loc la Opera Română repetiţia generală a operei „Tiefland". La această repetiţie nu au mai fost invitate personalităţile muzicale ale Clujului cum s'a făcut până acum. Premiera acestei opere va avea loc Vineri seara.

— **Balul ziariştilor unguri.** Sâmbătă seara a avut loc la „New York" balul Sindicatului ziariştilor unguri, care a avut un frumos succes, atât moral, cât şi material.

— **„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat,"** oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Vizite ministeriale la Cluj** Dl C. Anghelescu, ministrul instrucţiunei Publice, este aşteptat la Cluj pentru săptămâna viitoare. Dsa vine la Cluj pentru a se interesa la faţa locului de mersul lucrărilor pentru construirea de noui şcoli primare în judeţul Cojocna.

— **Conferinţă despre „Tiefland".** Joi seara la orele 8 şi jum. are loc la Conservator conferinţa dlui Schuller, maestru de orchestră al operei, despre opera „Tiefland". Soliştii operei vor cânta bucăţi din această operă.

— **Fapte lăudabile.** Comitetul şcolar al plăşei Teaca, de sub preşidenţia dlui V. Greavu, primpretorul plăşii, în şedinţa ţinută în ziua de 21 Martie a votat suma de 500.000 lei pentru edificarea unei şcoli de stat în Teaca, Primpretorul Greavu a subscris suma de 5000 lei. Tot dsa a donat pentru biserica română gr. cat. din Teaca 5000 cor. încă în anul 1919, iar alţi 5000 lei a donat bisericei române din Săplac.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poştă centrală Cluj. 3373-1

— **Plecarea dlui prefect Mureşianu.** Dl Prefect al jud. Sept. Mureşianu a plecat aseară la Bucureşti pentru aranjarea câtorva chestiunii în legătură cu administraţia judeţului. Una dintre aceste chestiuni este aprovizionarea comunelor cu telefoane.

— **Marioara Voiculescu la Cluj.** *In zilele de 3 şi 5 Aprilie vor avea loc la Teatrul Naţional din localitate, reprezentaţiile companiei dramatice Marioara Voiculescu.*

In seara de 3 Aprilie se va reprezenta „Capcana" de Kistemaekers, iar în seara zilei de 5 Aprilie „Vijelia" de Bernştein. Judecând după ansamblul cu care marea noastră tragediană vine la Cluj, avem credinţa că spectacolele vor însemna un adevărat triumf al artei româneşti. Biletele s'au pus în vânzare la cassa Teatrului.

— **Jubileul dlui Ianovits.** Dl Eugen Ianovits, directorul Teatrului Maghiar din localitate, împlinind 30 de ani de activitate artistică, va fi sărbătorit de către lumea teatrală ungurească. Sărbătorirea va avea loc la 1 şi 2 Aprilie.

Fainâ Cal. Superioara de vânzare numai cu vagonul, cereţi probe la *Federală Muntenia, Ploieşti.* 3407

O sinucidere înfiorătoare

Sâmbătă, dimineaţă, la orele 5, Aurel Danciu, directorul societăţii miniere „Murifera" din Valea Docului (lângă Abrud), când nu se afla nimeni în mină, a aruncat cu dinamită mina în aer, sinucizându-se în mod fioros. Instalaţiile minei au fost distruse în întregime.

Sinucigaşul a lăsat două scrisori în cari arată că a voit să se sinucidă, dar în acelaş timp a voit să se răzbune şi asupra societăţei pe care o conducea. Ancheta e în curs.

Pentru Functionarii de Stat

civili şi militari, la prezentarea legitimaţiei, Mag. 3372

MISSIR

din Cluj, Str. Memorandului Nr. 11 (Unió-u.) face reducere de **10%** la toate marfurile de manufacutar

Activitatea cercurilor culturale din judetul Cojocna

Şezătoarea culturală din Aghireş

Am anunţat din vreme că în urma iniţiativei luate de dl Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, s'au înfiinţat în comunele mai mari ale judeţului Cojocna, aşa zisele cercuri culturale, cari ţin şedinţe şi şezători culturale în fiecare Duminecă.

Astfel, în ziua de 16 Martie, a avut loc în comuna Aghireş o şezătoare a cercului cultural.

A luat parte întreaga intelectualitate şi întreg poporul din Aghireş.

Din partea administraţiei a luat parte primpretorul plăşei, iar din partea revizoratului judeţului, dl Orneanu, revizor de control.

Şezătoarea s'a început cu o conferinţă a învăţătorului Ioan Pop, care a vorbit despre „Folosul albinelor"

Copii dela şcoală au susţinut un drăguţ program artistic cu declamaţii cântări şi dansuri naţionale.

La urmă, Revizorul de control a rostit o instructivă cuvântare vorbind despre „Insemnătatea şcoalei".

Asemenea şezători se ţin în fiecare Duminecă în comunele de frunte ale judeţului Cojocna.

Descoperiri arheologice la Timişoara

Muncitorii cari lucrează la reclădirea teatrului, au găsit în decursul săpăturilor, în apropierea seminarului catolic, monezi de aur şi argint de pe vremea împăratului Constantin, şi al lui Leopold al doilea.

Monezile au fost date poliţiei.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Joi: 27 Martie 1924 „Sorana" şi „Incidentul dela 7 Aprilie".
Sâmbătă 29 Martie „Srigoii".
Duminică 30 Martie (seara) „Ciuta".

TEATRUL MAGHIAR

Marţi, matineu orele 3: DEBUTUL UFERINI. (Preţuri normale. Seria 307).
Marţi matineu, orele 5 jumate: DEBUTUL UFERINI. (Preţuri normale Seria 308).
Marţi seara: (a 7 ora SULTANA. Abonament şters. Seria 309).
Miercuri orele 5 jumate: UFERINI. (Preţuri obişnuite. Seria 310).
Miercuri orele 8: MIS LUL (a 4 ora. Abonament de zi 105 C. Seria 311).
Joi, orele 3: UFERINI. (Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Seria. 312).
Joi, orele 5 jumate: UFERINI. (Preţuri normale. Seria 313).

Reclama este sufletul comertului!

Invațamântul primar in Ardeal
în trecut și azi
Cum au prigonit Ungurii în trecut școlile primare românești? — Legea contelui Apponyi și consecințele ei

Ziarele și politicianii partidului maghiar — după cum am mai scris — duc o violentă campanie contra proectului de lege al învățământului primar.

Pentru a înfățișa țara și stăpânirea românească în culori cât mai urâte, ei afirmă că dela unirea cu vechiul regat, învățământul în Ardeal se află într'o stare de plin regres.

Pentru a dovedi netemeinicia acestor calomnii, svârlite pentru uzul propagandei anti-românești dela Budapesta, vom face un mic istoric al învățământului primar din Ardealul de subt Unguri, punându-l pe urmă față în față cu cel românesc de azi.

Inainte de unire, învățământul primar din Ardeal era divizionat în numeroase categorii. Susțineau școli: statul, confesiunile, diferite societăți, particularii, etc.

Dreptul și datoria de a înființa școli primare erau însă a comunelor. Fiecare comună în care se aflau cel puțin 30 copii de școală, era obligată să clădească localul școlar, trebuia să se îngrijească de mobilier, etc. și mai presus de toate, trebuia să-și salarizeze singură învățătorul.

Dacă la aceste școli nesusținute de stat, se vădea progres la studiul limbei maghiare și dacă educația era făcută în sens destul de... patriotic, statul maghiar le acorda subvenții și ajutoare. Dat fiind însă mentalitatea vechei stăpâniri în materie de învățământ minoritar, școlile românești, cari în cele mai multe cazuri nu puteau fi atât de... „patriotice" pentru a fi recunoscute ca atare de șoviniștii unguri, erau lipsite de orice ajutor, în afară de cel al plugarilor români, săraci și năcăjiți, ai satelor românești.

Invățătorii confesionali — conform legii contelui Apponyi — erau socotiți drept funcționari publici și erau obligați să predea limba maghiară în 13 ore pe săptămână.

Școlile confesionale cari voiau să fie subvenționate de stat, în afară de „spiritul patriotic maghiar" ce trebuiau să-l introducă, mai erau obligate să predea în limba maghiară următoarele 5 studii: limba maghiară, Istoria Ungariei, Geografia, Consituția maghiară și Aritmetica.

In ceeace privește limba maghiară, statul unguresc exercita un aspru control asupra tuturor școlilor.

Rezultatul nemulțumitor ce-l arăta vre un învățător în această privință, aducea cu sine destituirea lui imediată și închiderea pentru totdeauna a școlii confesionale.

*

Regimul școlilor de *stat* era, bineînțeles și mai strict.

In aceste școli de stat, limba de predare, pentru toate studiile, era exclusiv cea maghiară.

Ca răspuns la aceasta, statul românesc susține azi 600 de școli de stat, cu limba de predare maghiară !...

Școlile confesionale românești au fost asuprite tot timpul, punându-li-se fel de fel de piedici. In afară de condițiile de mai sus ale legii contelui Apponyi, ele mai erau obligate să'și plătească învățătorii cu lefuri la fel cu cele ce le dădea statul, precum și să le plătească locuința, lemnele de foc, etc.

Dată fiind sărăcia celor mai multe biserici din comunele românești, ele s'au văzut silite să închidă școala, neputând să suporte marile cheltuieli impuse cu tâlc de către legiuirea ungurească. Școala de stat ocupa tot mai în mare măsură terenul părăsit de școala confesională asuprită și săracă.

Condițiile de clădire și de dotare erau așa de grele, încât foarte multe din ele au fost transformate în școli de stat cu limba de predare, exclusiv maghiar.

Iată când biserica românească era totuși în stare să susțină o școală confesională, aceasta era închisă adeseori pe motive ridicole, trase de păr, invocându-se considerații de higienă, curățenie etc.

Bineînțeles, îndată ce erau transformate în școli de stat, aceleași școli deveniau, ca prin minune, bune, higienice, corespunzătoare, etc., etc.

*

In numărul viitor vom vorbi despre ravagiile legii școlare anti-românești a contelui Apponyi Albert.

Știri din Brașov

Adunarea generală a soc. „Avram Iancu"

Dumineca trecută a avut loc adunarea generală a sindicatului „Avram Iancu".

Vechiul comitet în frunte cu dl Orghidan și-a prezentat raportul general.

In urma raportului comisiei de cenzurare compusă din dnii: I. Bratu, Protopopul Podea și D. Meșotă, adunarea a dat descărcarea și a aprobat raportul general.

S'a procedat la alegerea unei comisii de candidare și adunarea generală, alegând pe dl Gh. Gologan ca președinte ad hoc și pe dl I. Bratu ca secretar, a procedat la alegerea noului comitet.

S'a reales tot comitetul vechiu, având ca președinte pe dl Orghidan, directorul liceului de fete, complectat cu 3 membri noui, în locul celor retrași.

S'a propus înființarea unei cooperative care să permită augumentarea fondului sindicatului.

Adunarea s'a terminat la orele 6 p. m.

Furt

Individul Gh. Balasz din comuna Remetea, Jud. Ciuc, în etate de 17 ani, care a fost prins, de poliție, în momentul când opera la farmacia „Tuliu" din Brașov, str. Principele Carol 36, a a mai mărturisit că în timpul când era în serviciul dlui Tuliu a furat în mod treptat articole de toaletă, pe care le a distribuit la următoarele persoane:

Sighi Luiza, originară din Bodos Jud. Trei Scaune. Catana Roza, originară din Hedich, Jud. Trei-Scaune. Catana Iremiy, originară din Hedich Trei-Scaune. Ona Corth, originară din Pojești, Trei-Scaune.

Multe din obiecte au fost găsite și restituite păgubașului.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Tratativele pentru realizarea partidului de stânga

Ziarele au anunțat că între dl Iorga și partidul național se duc tratative în vederea unei colaborări. Relativ la aceste informații „Neamul Românesc" publică următoarele precizări:

„N'a fost vorba, nici un moment, de colaborare, ci intențiile dlui Iorga rămân hotărît numai la aceasta: a creia un mare partid de stânga pe baza unui program și cu garanțiile necesare.

„Dl N. Iorga nu s'a gândit un singur moment să ceară dlui Argetoianu condiții umilitoare ca aceea a desfacerii organizației partidului poporului, ci a avut un schimb de vederi ca între oameni cari au răspundere de partid și unul și altul.

„In ce privește stadiul, pe care îl putem judeca foarte mulțumitor, al discuțiunilor avute cu doi șefi de grupări, cu cari o înțelegere se poate realiza, nici unul din ei neavând ca bază desfacerea pe clasă a societății românești și putarea unui nume de război care să însemne preclamarea acestui principiu, momentul n'a venit de a da lămuriri publicului".

Din aceste explicații se poate deduce că tratativele sunt, în curs, dar că „n'a venit momentul de a se da lămuriri publicului". Cu alte cuvinte oficiosul partidului naționalist democrat confirmă că propunerea dela Craiova a dlui Iorga a ajuns să fie aplicată realităților noastre politice.

Se lucrează astfel pentru alcătuirea unui mare partid de stânga. Factorii acestei combinații sunt: partidul naționalist-democrat de sub conducerea domnului Iorga, partidul poporului de sub conducerea dlui Argetoianu, și partidul național. Totul este ca bunele intenții ale dlui Iorga să găsească acelaș teren la cele două partide cu cari discută.

Din atmosfera creiată la Romanați, cu prilejul actualei campanii electorale, se poate crede că între partidul național și partidul țărănist nu mai poate fi nimic comun. Ambele aceste două partide s'au atacat reciproc cu ultima violență, iar incrimințările au ieșit din sfera unei simple campanii electorale, trecând în presa oficială a celor două partide. E de presupus deci, că partidul național s'a convins că nu mai poate nădăjdui nimic dela „democrația" partidului țărănist, și găsește o fericită ieșire în propunerea dlui Iorga.

Chestiunea însă este destul de anevoioasă în realizarea ei practică. D. Iorga înțelege un mare partid de stânga, în care partidele componente să între cu un număr de partizani bine triați. Astfel, d. Iorga se pare că n'ar consimți să stea alături cu dnii Mișu Cantacuzino și Gr. Filipescu, a căror mentalitate politică nu-i convine.

A doua greutate este desigur și cea mai importantă: chestiunea programului. D. Iorga este, după câte se știe, instransigent în ceea ce privește programul D-sale, iar întrebarea este dacă partidul național va consimți să se supună rigorilor unei discipline de partid și ale unui program de ordine.

Dacă aceste două greutăți vor fi învinse, vom avea în adevăr un partid, care și în opoziție să fie folositor țării. Meritul va fi al dlui Iorga în întregime. Totul este ca tratativele de azi să nu rămâe și ele zădarnice „pertractări".

A. R. Gus.

Partidul național
și mișcările studențești
O politică de duplicitate

Dl Sever Dan, secretarul general al partidului național, are specialitatea interpelărilor privitoare la mișcările studențești. Ori de câte ori s'a produs vre-o manifestație a tinerimei universitare, dl Sever Dan s'a ridicat în Cameră pentru a „apăra studențimea" și a cere guvernului să „soluționeze" chestiunea studențească. Purtând un atât de viu interes studenților, era imposibil ca din turburările atât de regretabile petrecute zilele tecute la Cluj, impetuosul secretar general al partidul național să nu facă un prilej pentru o nouă interpelare. Cași celelalte, nici ultima cuvântare a dlui Sever Dan nu propune vre'o o soluție, deși dsa se declară atât de ahtiat după o soluție, care să pună capăt mișcărilor studențești. Dsa se mulțumește să facă o expunere, care nu mai e nouă pentru nimeni asupra situației studențimei, narează apoi, denaturându-le faptele petrecute, și termină acuzând guvernul autoritățile partidul liberal, că persecută studențimea. Bine înțeles, dl Sever Dan se ferește ca de moarte să pomenească în aceste interpelări vre-un lucru care ar putea să nu fie pe placul dlui Iacob Rosenthal dela „Adevărul" sau al dlui Honigmann dela „Lupta", organe care, după cum a ținut „Adevărul" să sublinieze într'un moment de indignare, au făcut atâtea servicii partidului național.

Ce urmărește partidul național prin aceste interpetări este lesne de înțeles: lingușirea și apoi câștigarea studențimei pentru scopurile lui politice și electorale. Dar ținut strâns de legăturile pe cari le are cu „anumita presă", partidul național n'are posibilitatea să se dea hotărît și definitiv de partea studențimei, și atunci face o politică de duplicitate, care este prea puțin abilă pentru a putea prinde. De altminteri, cu oricâte abilități, este foarte greu să fii aliatul dlor Rosenthal și Fagure și în acelaș timp să cânți cu studenții „Imnul studențesc creștin". O astfel de politică nu poate decât să-i aducă disprețul studențimei și să-i înstrăineze totodată simpatiile „Adevărului", „Luptei" și „Diminețeî".

Scrisori din Tg.-Mureș

Partidul național-liberal
în jud. Mureș-Turda
O convorbire cu dl prof. univ. S. Mândrescu, deputat

pariidului nuțional liberal în jud. Mureș-Turda

Târgu-Mureș. — Anunțam zilele trecute, sosirea în orașul nostru, a dlui Simeon Mândrescu, profesor universitar și deputat. M'am folosit de acest prilej, pentru a cere distinsului profesor universitar și deputat, și care e și președintele organizației național-liberale din județul nostru, unele lămuriri cu privire la începuturile acestei organizații, precum si asupra planurilor de activitate a organizației în viitor.

Cu multă bunăvoință, dsa ne-a declarat următorele:

„Inainte de a avea sarcina organizărei partidului național-liberal în acest județ, am candidat de două ori: în primul rând în plasa Reghinul-de-sus și a două oară la Erneu, dar — nu atât pentru a reuși, cât mai ales pentru a arunca semința ideei de ordine și pentru a învedera și mai mult locuitorilor, în majoritate ne români, unitatea noastră națională. Am făcut aceasta, cu atât mai mult cu cât mă bazam pe faptul, că în calitatea mea de fost organizator al Legiunei române din Italia, aveam, în fiecare sat aproape, un mare număr de prieteni, foști prisonieri, legați sufletește de mine, prin străduințele noastre de acolo.

Acesta a fost primul pas făcut spre organizarea partidului național liberal în aceste locuri. De insuccesul primelor mele candidări n'am fost prea mult afectat, căci eram sigur că alegătorii se vor convinge curând că adevărații oameni de cari au ei nevoie nu sunt cei cari făgăduesc la toate răspântiile, marea și sarea. N'a trecut mult și dovada s'a făcut. La prima mea chemare la ședința de organizare a partidului național-liberal, ținută în Tg.-Mureș lui la cârma statului, au venit delegațiuni din toate comunele urbane și rurale din județ și voința lor și a aleșilor lor a fost să mi se încredințeze mie sarcina alcătuirei acestei organizații, precum și conducerea ei. Venind la cârmă partidul liberal, am fost rugat să candidez aproape în fiecare circumscripție electorală, atât pentru Senat cât și pentru Cameră. Am primit să candidez în circumscripția Reghinul-de-sus și în Tg.-Mureș, desemnând în înțelegere cu ceilalți colegi ai mei din delegația permanentă și cu aprobarea guvernului, candidaturile altor pieteni politici. Și am avut mulțumirea să văd cum populația ne-a onorat cu deplina ei încredere, căci din șapte locuri, am putut cuceri șase".

Planurile de activitate în viitor

„In ceea ce privește planurile de activitate în viitor, — continuă a ne spune dl Simion Mândrescu — linia noastră de conduită este clar și puternic trasă.

Fără să pierdem din vedere că de abia 35 la sută din locuitorii acestui județ sunt Români, dar fără să adoptăm greșita tactică întrebuințată de Unguri în trecut față de Români, ne vom sili să ridicăm elementul românesc la treapta pe care o merită și la care are dreptul, ca element autochton și dominant. Ne vom strădui ca elementele românești, pierdute în masa Secuimei, să revie la matcă, prin puterea binefăcătoare a cărței românești, căutând pentru aceasta a înființa cât mai multe școli. In ceia ce privește partea pur politică, vom urmări strict programul marelui și puternicului nostru partid, în ce are el mai fundamental: desvoltarea dragostei față de neam și țară; desvoltarea ideei de ordine și disciplină printre toți locuitorii satelor și orașelor."

I. Știopu.

Viața studențească clujană

Câți studenți sunt la Cluj

O mică statistică asupra studențimei din Cluj — Câți studenți au fost anul trecut și câți sunt în anul acesta

Acum câteva zile, am arătat în două articole, situația numerică a studențimei dela Universitătea din Cluj, la diversele facultăți, în anul curent. De data aceasta, vom face o mică comparație între situația numerică a studențimei în anul școlar 1922-23 și anul 1923-24.

In anul 1922-23

Deși s'ar părea că aceste date și-au pierdut actualitatea, le înșirăm, anuarul Universității pe acest an nefiind încă publicat.

In acest an, la facultatea de drept aŭ fost înscrișî în total 1238 studenți, dintre cari 4 studente ordinare, 1135 studenți ordinari și 99 studenți extraordinari.

La medicină și farmacie, au fost înscriși 775 inși, dintre cari 141 studente ordinare, 4 studente extraordinare, 621 studenți ordinari și 9 extraordinari.

La facultatea de litere și filosofie au fost inscriși 389 inși, dintre cari 105 studente ordinare, 37 studente extraordinare, 203 studenți extraordinari.

La facultatea de științe au fost înscriși în total 189 inși, dintre cari, 74 studente ordinare, 2 extraordinare 95 studenți ordinaii și 8 extraordinari.

In total, 2581 înscriși, dintre cari 324 studente ordinare, 43 extraordinare, 2054 studenți ordinari și 160 extraordinari.

După religie, acest total de studenți se împarte în felul următor:

Ortodoxi 1028, greco catolici 629, romano catolici 204, armeno catolici 3, reformați 101, unitari 24, ev. luterani 84, mozaici 508, fără confesiune 1.

După naștere sunt originari din:

Transilvania 1976, vechiul regat 259, Basarabia 129, Bucovina 51, Macedonia 5, Polonia 3, Grecia 1, Elveția 1. Dalmația 1, Germania 1, Italia 1.

In anul 1923—24

In anul școlar curent, la facultatea de drept, s'au înscris în total 960 studenți.

La medicină și farmacie s'au înscris 631 studenți.

La litere și filosofie 337, iar la științe 195 studenți, deci în total 2123, cu 458 mai puțin ca în anul trecut.

Regretăm că nu putem da statistica detailată și despre acest an, întrucât lucrările de statistică nu sunt încă încheiate.

Este interesant să se vadă cu cât a scăzut elementul evreiesc la Universitatea din Cluj în urma mișcărilor studențești. Astfel în 922—23, în anul I. la medicină s'au înscris 110 evrei, (dintr'un total de 222 studenți inscriși). In anut curent, evreii înscriși în anul I. sunt suut în număr de cinci față de 110 înscriși.

In anul 1922—23, la Universitatea din Cluj au fost înscriși 508 mozaici dintr'un total de 2581 studenți. In anul curent evreii sunt 246, dintr'un total de 2123 studenți.

*

In numerele viitoare vom publica rezultatele anchetei noastre făcute pe la diferitele căminuri studențești din oraș, precum și alte chestiuni cari privesc situația materială a studențimei clujene.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marți, 25 Martie 1924

CINEMA SELECT

Fecioara rătăcită.

Mare dramă sentimentale în 6 acte. Romanul lui Henry Bataille. In rolul principal MARIA JACOBINI.

In cadrul acestui program excelenta comedie în 2 acte:

Zigotto rege.

CINEMA URANIA

Vineri seară.

Zguduitoare dramă în 6 acte Romunul lui Szomory Dezsö. In roluri principele: ÉVA SZUHÁNYI, L. OLGYAV și E. FENYVESSY.

CINEMA APOLLO

Zile de râs! Zile de râs!

Fatty poștar, Charlot mașinist, Zigotto jucător de golf.

Fiecare comedie constă din 2 acte. O distracție splendidă. 6 acte umor cel mai hazliu.

Raspanditi „Infratirea"

Prima Societate Romana de Explosive Soc. Anon.

Bucureștl, Str. Gr. Alexandrescu 24.

Prospect de emisiune

Pentru 80 000 acțiuni nominative

Prima Societate Română de Explosivi, Societate Anonimă, în adunarea generală extraordinară din 10 Martie 1924 potrivit cu. Legea pentru constituirea unei societăți române pentru fabricare de explosivi publicată în „Monitorul Oficial" No. 41 din 24 Februarie 1924 cu noile ei statute și de acord cu Regia Monopolurilor Statului, **a hotărit sporirea capitalului ei social dela 20,000.000— lei la 55,000 000 lei.**

Acest capital social, reprezintă investițiunile făcute în fabrica de explosivi din Făgăraș, construită în ultimii ani, azi în producțiune, iar noua emisiune este destinată pentru acoperirea cheltuelilor făcute pentru terminarea febricii și punerea ei în funcțiune.

Avantagiile acordate prin legea fundamentală, grație cărora desfacerea produselor cu prețuri rentabile e asigurată, fac ca acțiunile societații să constitue un plasament de primă ordine.

Din această emisiune, toate acțiunile fiind nominative, revin conform legii și statutelor:

7.000 acțiuni Statului,

28.000 acțiuni fondatorilor străini, iar,

35.000 acțiuni se oferă în subscripție publică **numai la români.**

Cursul de emisiune a fost fixat la 500 lei de acțiune, plus 50 lei de acțiune pentru spese de emisiune, valoare care urmează să se verse integral la subscriptie.

Afară de aceasta, potrivit legii din 24 Februarie 1924, se mai pune în subscripție încă 10.000 acțiuni din prima emisiune, astfel că numărul total de acțiuni, oferit acum subcriitorilor români este de 45.000 acțiuni.

Subscrierea va avea loc în zilele de 25 Martie 3 Aprilie 1924 inclusivi la ghișeele **Băncii Naționale a României**, din București precum și la toate sucursalele și Agențiile ei din țară, iar în orașul Făgaras la Reuniunea de Credit Făgărășeană.

Repartiția acțiunilor se va face de un comitet compus din: **Guvernatorul Bănci Naționale Presedintele Inaltei Curți de Conturi și Presedintele Consiliului de Administrație R. M. S.**

Consiliul de Administrație.

Știri din Blaj

Conferința „Reuniunei femeilor române"

„Reuniunea femeilor române" din Blaj, a inaugurat Duminecă 16 c. ciclul de conferințe proiectat pentru anul acesta.

A vorbit d-l prof. *Ștefan Pop* despre *„Vechile costume boerești"*. Conferențiarul a arătat cum portul războinic din epocele de glorie ale voivozilor Mircea și Ștefan, potrivite pentru jocuri vitejești și pentru luptă, se schimbă sub influența turcească și mai apoi sub cea fanariotă, în haine grecoale, nepotrivite pentru mișcări repezi și viguroase, dar potrivite pentru o viață de moleșeală și lene.

Fiind de față multă lume aparținând sexului frumos, conferențiarul a descris în culori vii costumele domnițelor și boiereselor din acele vremuri apuse, arătând cu date culese mai ales din rarii străini cari au cercetat plaiurile locuite de Români, obiceiurile vremii, în ce consta zestrea domnițelor (blănuri, haine de brocart, bumbi și paftale de aur, obiecte de aur și argint împodobite cu pietre scumpe și mărgăritare, etc.)

Grație subiectului cu totul nou și expunerii ușoare și interesante, d-l Pop a știut să stăpânească atențiunea publicului în tot timpul conferinței.

Programul a fost complectat cu declamări și puncte de muzică.

Pregătiri pentru ziua de 3/15 Mai

Marți în 18 c. a avut loc o consfătuire în vederea serbărilor ce se vor ține și în anul acesta, comemorându se a 76 a aniversare a marilor evenimente din 1848 precum și 170 de ani dela deschiderea școlilor românești de către fericitul vlădică Petru Pavel Aron. La consfătuire au luat parte, pe lângă majoritatea membrilor Corpului didactic local și câte un reprezentant al institutiunilor mai de seamă din localitate.

S'a stabilit în general ca programul să fie cel din anii trecuți.

Astfel s'a primit propunerea, ca punctul principal al programului să fie jocurile gimnastice ale elevilor dela diferitele școli secundare cari se vor prezenta. Intrecerile atletice pentru câștigarea celor două premii mari, a „Cupei 3/15 Mai" și a „Steagului" se vor da la aruncarea de greutate și salt în lungime. Vor fi bine văzute producțiunile și jocurile gimnastice în grupuri.

Partea artistică va fi susținută de corurile institutelor de învățământ, avându-se promis și concursul mai multor artiști dela Opera din Cluj. Dl prof. Al. Lupeanu va ține o conferință, cam în forma celei ținute la Cluj, având promis concursul prețios al dlui Constantin Pavel, directorul de scenă al Operei din Cluj.

Serbările vor dura două zile.

AM PIERDUT

o Certificat de dispensă eliberat la Cercul de recrutare din Cluj, contigent 1917.

il declar nul în mână ori cui s'ar găsi:

Alexandru Russu,

Cluj, Strada Avram Jancu 19.

◆ „Lebeda" ◆

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.

Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.

Curătim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

In caz de lipsă în curentul electric, cu motoarele de benzină **„ASTRA"** se poate continua fără intrerupere exploatarea.

16

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Expoziţia zootechnică din Budapesta

Cine au fost delegaţii României

La expoziţia zootechnică din Budapesta, prin stăruinţa dlui Prefect Sept. Mureşanu, preşedintele Comitetului zootechnic al judeţului Cojocna, au fost delegaţi din partea României, pentru a studia rasele de animale din Ungaria, dnii Tiberiu Cristea şi Pavel Tofan.

Această expoziţie a avut loc în zilele de 15—17 Martie a. c., şi au luat parte la ea 482 animale mari expuse numai de proprietari mari din Ungaria.

A fost de remarcat că vitele podolice (vitele albe) au fost slab reprezentate; în schimb însă, rasa Siementhal şi o mică parte Algan, au fost foarte bine.

S'au expus 923 bucăţi oi, din care cele mai reuşite au fost rasele Merinos, friziene, ţigăi (turcane) şi Karakül, care sunt în calitate şi conformaţie cu mult inferioare oilor noastre din Basarabia.

S'au expus apoi porci din rasele Mangaliţa, Yorkshire şi altele. Atenţia a fost însă atrasă de porcii din rasa Lincolnshire, un amestec de Yorkshire şi Mangaliţa, foarte buni de carne.

Pe lângă aceasta, au fost expuse pasări vii, pasări tăiate, clocitori artificiale, diferite maşini agricole, etc. toate produse în Ungaria.

*

Expoziţia deşi a fost aranjată afară de oraş, la o distanţă destul de mare, totuşi a fost vizitată în primele două zile de un numeros public, iar în ziua a III-a a fost vizitată de toate şcolile. Dintre animalele expuse, mai bine de 50% au fost vândute prin cancelaria expoziţiei, în valoarea valutei grâului, ajungând la preţul cel mai ridicat, un taur, care a luat championatul, cam 60.000 lei.

Un fapt demn de remarcat este că printre toţi expozanţii, nu au luat parte decât câtiva proprietari mici, iar caii nu au fost deloc expuşi, de oarece, după declaraţiile membrilor din comisiune, caii în Ungaria sunt animale de lux, de unde până acum erau animale care făceau fala economiei naţionale.

Conflictul intre chelneri şi patroni

Se grevede o nouă scumpire a vieţei în Cluj. In atenţia autorităţilor locale

De mai bine de trei săptămâni durează un grav conflict între chelneri şi patroni pe chestiunea condiţiilor de salarizare a celor dintâiu. Se ştie că au avut loc numeroase tratative de împăciuire sub preşidenţia dlui inspector al muncei, Chirilă, toate, însă n'au ajuns la nici un rezultat. Mâine Miercuri 26 Martie vor avea loc tratativele de arbitraj.

Tratativele de arbitraj vor fi prezidate de către dl St. Praporgescu, preşedintele tribunalului local.

Vor lua parte doi delegaţi ai chelnerilor şi doi delegaţi ai patronilor.

Hotărârile arbitrului vor fi inapelabile şi obligatorii pentru ambele părţi. Nu vrem să influenţăm într'un nimic arbitrajul, ţinem însă să remarcăm două lucruri.

Chelnerii cer urcarea procentelui lor dela consumaţii şi desfiinţarea radicală a bacşişului. Patronii cer tocmai contrariul, desfiinţarea procentelor, cari, zic ei, ar elteni consumaţiile cu 20 la sută, şi întroducerea unui salariu fix la care să se mai adauge şi bacşişurile.

In ceeace ne priveşte, prevedem că ori care va fi hotărârea arbitrajului, fie ea în favorul pretenţiilor chelnerilor, fie în favorul pretenţiilor patronilor, rezultatul va fi că va urma o nouă scumpire a vieţii.

Şi iată de ce:

Daca se va hotărî marirea procentelor cuvenite chelnerilor, patronii vor urca şi preţurile consumaţiilor; dacă se vor desfiinţa procentele, natural ar fi ca preţurile să scadă cu 20 la sută.

Suntem aproape siguri însă, că în realitate preţurile vor rămâne aceleaşi, cele 20 de procente trecând numai dela chelneri la patroni.

Atunci se va înregistra o nouă scumpire a vieţii, căci la preţuturile actuale se vor mai adăuga şi bacşişurile pentru chelneri, cari în cazul acesta vor fi obligatorii.

In faţa acestei situaţii, atragem din nou atenţia autorităţilor locale, şi sperăm că vor găsi cu cale să ia măsurile necesare pentru împiedecarea unei noui scumpiri a vieţii la Cluj.

INFORMAŢII

INTERNE

— **De la comisia de impunere.** Administraţia financiară din Cluj este pe cale de a termina procesele pentru stabilirea sumei impozitelor imposabililor din Cluj. Se crede că până la 1 Martie lucrările comisiunilor de impunere vor fi terminate.

— **In atenţia Sindicatelor şi Uniunilor.** Ministerul Muncii a luat dispoziţiunea că toţi preşedinţii sindicatelor şi uniunilor profesionale care au dobândit personalitatea juridică pe baza legii sindicatelor profesionale din 1921, în conformitate cu al. 2 Art 2 din legea asupra persoanelor juridice, sunt obligaţi ca până la 6 August a. c. să comunice grefei tribunalului respectiv, — în vederea înscrierii în registrul general al persoanelor juridice, — toate titlurile, statutele sau actele constitutive pe baza cărora au dobândit personalitatea juridică. Contravenienţii vor fi supuşi unei amende de 500—10.000 lei.

— **Conflict de muncă.** La mineie de cărbuni Salăjeana din Bobota (jud. Salaj) s'a ivit un conflict de muncă. Muncitorii cer un spor de salar de 30 la sută faţă de salarul actual. Tratativele vor fi conduse de dl Ioan Chirilă, Inspectorul Muncei în ziua de 1 Aprilie a. c.

— **Contractul colectiv cu metalurgiştii.** Pe ziua de 15 Martie a. c. a întrat în vigoare noul contract colectiv al metalurgiştilor, cu un spor de 5 la sută asupra vechilor salarii pentru toţi metalurgiştii din Cluj. Contractul s'a prelungit până la 15 Martie 1925.

— **Starea sanitară a oraşului Timişoara.** In ultima şedinţă a comisiei administrative d. dr. Octavian Prosteanu, medicul-şef al oraşului şi-a citit raportul lunar asupra stării sanitare a oraşului.

D l prim-medic a arătat, că în decursul lunei Februarie au fost zece cazuri de scarlatină, dintre cari nici unul mortal; patru cazuri de febră tifoidă dintre cari unul mortal; câteva cazuri de difterie, fără urmări mortale şi un caz mortal de tifos exantematic.

La sfârşitul raportului, d-l medic-şef a arătat că dispensarul de sugaci din cartierul Mehala a luat fiinţă şi funcţionează în condiţii mulţumitoare.

BURSA

Martie 25.

Leul la Zürich . . . 3·05
la Paris . . . 9·50

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	33·35
1 franc francez — —	„	10
1 dolar — — — —	„	193
1 liră sterlină — — —	„	8.28
1 liră italiană — — —	„	8·30
1 coroane cehă — —	„	5 57
1 Leu = coroane austriace	„	368
1 Leu = coroane ungare	„	458
1 dinar — — — —	„	270

Zürich

Bucureşti — — — — —	3·05
New-York — — — —	580½
Londra — — — — —	2595½
Paris — — — — —	31.25
Milano — — — — —	24.45
Praga — — — — —	16·80
Belgrad — — — — —	712½
Viena — — — — —	8165
Budapesta — — — —	85
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Ultima măsură a comisiunei economice superioare de a lăsa liber măcinişul grâului, a avut darul de a intensifica cererile morarilor din întreaga ţară pentru care motiv în ultimul timp au survenit mici urcări de preţuri.

Exportul de vite stagnează de ocamdată din cauza nesiguranţei bunei plasări în Cehoslovacie, cursul leului la Zürich fiind în ultimul timp quasi-stabil, şi din paritatea faţă de coroana cehă, de circa 551. inconvenabilă exportatorilor.

Un debuşeu nou cu mai mari, şanse de câştig este Viena care oferă peţuri mai convenabile.

CEREALE

CLUJ: orz 49.000, grâu 55.000, porumb 49.800. ovăz 43.000, tărâţă 35.000, fasole 10-11500 Lei vag.

Reforma agrară în Ardeal

Improprietărirea sătenilor din com. Tiream (Satu-Mare)

In ziua de 16 Mărtie a avut loc în comuna Tirem, cu o deosebită solemnitate, împroprietărirea locuitorilor.

Erau de faţă organele administrative în frunte cu de primpretor, apoi comisia de ocol, în frunte cu dl președinte judecătorul Huzum, şi mulţi locuitori. După ce s'a oficiat un serviciu religios, preotul local a ţinut o caldă cuvântare arătând importanţa acestui act.

Deoarece în această comună au fost împroprietăriţi şi un mare număr de şvabi, preotul acestora, cu lacrimi în ochi, şi-a arătat mulţumirea faţă de stăpânirea românească care a avut grijă de o potrivă atât de ţăranii români cât şi de cei de alte naţionalităţi.

O ţară în care locuitorii sunt puşi pe picioari de egalitate — a spus preotul şvab — merită consideraţia şi iubirea tuturor.

Cuvintele sale au fost subliniate cu o furtună de aplauze de asistenţă.

Au mai vorbit dnii judecător Huzum, prof. Tămaş, consielierul agricol Teodoru şi preotul German.

Plugurile au tras apoi primele brazde în ogoarele noulor împroprietăriţi.

Invitaţilor li s'a oferit un prânz bogat la locuinţa parochului local.

Ştiri diverse

— **Pregătiri pentru o expoziţie de animale din Ardeal la Cluj.** Asociaţia generală a medicilor veterinari din întreaga ţară, precum şi direcţiunea geuerală zootechnică, a hotărît aranjarea unui congres al tuturor medicilor veterinari din România, care să aibă loc la Cluj odată cu o mare expoziţie de animale din Ardeal, în toamna a- lucruri s'a constituit în Bucureşti un comitet central în frunte cu dl Director General din Ministerul de Domenii Gh. Ionescu-Brăila. Odată cu aceasta, pentru aranjarea tuturor chestiunilor, la Cluj au fost delegaţi dnii Director Tiberiu Cristea şi Pavel Tofan, medicul veterinar al judeţului Cojocna, ca să constitue comitetul local, în care vor lua parte toţi Prefecţii precum şi Directorii Regionali Zootechnici din Ardeal.

Conferinţa inspectorilor financiari

Inspectorii financiari din ţară s'au întrunit eri la Ministerul de Finanţe într'o consfătuire sub preşidenţia dlui V. Brătianu şi au expus ministrului rezultatul recensământului fiscal, precum şi diferite constatări administrative făcute cu ocazia acestui recensământ.

D. ministru de finanţe V. Brătianu, a luat notă de constatările făcute şi a recomandat inspectorilor să instruiască personalul fiscal în aşa fel, în cât să se evite pe viitor orice exagerări în evaluările ce le fac, precum şi orice discuţiuni cu contribuabilii, cari numai folos nu pot aduce autorităţilor fiscale.

MICA PUBLICITATE

DE VÂNZARE: o maşină de treerat 6 cai putere de 4 ani în funcţie cu preţ convenabil. — Adresa: Carol Rössler, com. Seleuşul Mare Nr. 121, jud. Târnava Mare. 3406

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. 2744-6

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!
PRETURI OCAZIONALE!!
PĂLĂRII FINĂ DE FILŢ ŞI LO DEN SE VOR VINDE CU PREŢURI MULT MODERATE!
Mare alegere de albituri fine!
SIEGFRIED WEISS
CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filţ calitate prim . . .	L 150
Pălărie loden calitate primă . .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panclică de mătasă . . .	„ 250
Cămaşă alba moale	„ 180
Cămaşă alba, de calitate primă .	„ 250
Cămaşă colorotă „freuch“ . . .	„ 265

COMANDE DUPĂ MASURĂ!

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3013 2018
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Condica de termene
pentru **avocati** 250 L.
la Librăria Lepage, Cluj
4

SUFRAGERIE DE OCAZIE caut
Plătesc preţ bun
A se adresa în scris la redacţia ziarului sub „Sufragerie“.

Prospect de Emisiune

Creditul Rural

Bucureşti, Strada Colţei No. 27.

Consiliul de Administraţie al Creditului funciar rural, transformat conform nouei legi şi statutelor sale, a hotărât să facă o *emisiune de acţiuni in valoare de Lei: 100.000.000 în 200.000 acţiuni nominative a 500 lei fiecare.*

Subscrierea va fi deschisă la *sediul Creditului rural Bucureşti, Strada Colţei No. 27, şi la toate sucursalele şi agenţiile Băncei Naţionale din judeţe, de la 25 Martie până la 10 Aprile a. c.*

Se va cere ca prim vărsământ la subscriere câte 100 lei de fiecare acţiune de 500 lei şi 20 lei pentru cheltuelile de emisiune, timbre şi taxa Statului.

Vărsămintele ulterioare vor fi hotărâte de Consiliul de Administraţie al Societăţii. Ele nu vor avea însă loc înainte de realizarea recoltei anului 1924.

Sunt admişi să subscrie toţi cei *ce au o proprietate rurală precum şi Societăţile şi Asociatiunile agricole*; mai sunt admişi să subscrie şi acei cari nu mai sunt proprietari rurali, însă al căror capital social se află reţinut şi azi la Societate.

Creditul rural dispune de un prim capitul, compus din numerar, diferite efecte şi imobile; care se poate evalua astăzi la una sută milioane lei.

El va face operatiuni de împrumut pe gaj şi de bancă numai cu acţionarii săi.

3378 **Consiliul de Administraţie.**

MAGAZIN SPECIAL DE BEBE

HERCULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

A sosit un mare asortiment de

Cărucioare

pentru copii specialităţi din Berlin şi Wiena.

Preţuri de reclamă pentru sezonul de primăvară:

Trusouri complecte pentru copii dela Lei 850 in sus,
Cărucioare Sport dela Lei 395 in sus,
Scutece TETRA dela L. 68 in sus,
Haine pentru copii dela Lei 65 in sus,
Cămeşi de zi pentru dame dela Lei 91 in sus.

In provincie trimitem gratis preţurile curente de cărucioare p. copii.

Expediem orice comandă făcută din provincie cu cea mai mare punctuositate. 3381

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in suma de 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

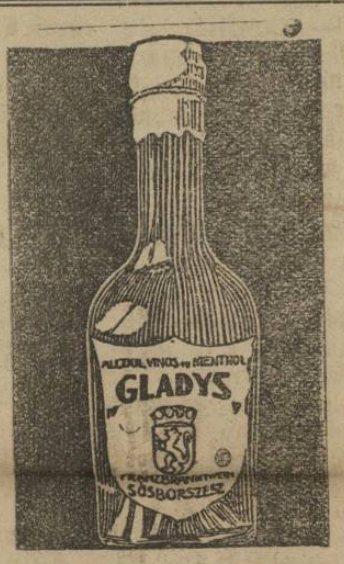

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

CLUJ. 2879-1

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

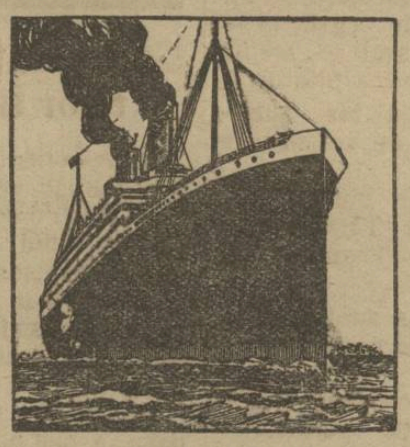

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

De vânzare

în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucăterie, baiă şi grajd ocupabile acuma. La Hida (Hidalmás) casă de familie, 3 camera, bucăterite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa;

Coloman Dunky,

CLUJ. Piaţa UNIRII. Nr. 10

Nu sa' scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

şi azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuţit lame in cea mai fină execuţie de lux cu preţuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — şi trimit adresa, una de probă gratis.

Fiul lui Matei Kun, Cluj, Cal. Victoriei 2.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1045 • 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI • Joi 27 Martie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 27 III 24

R CLUJ 1. 6673

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Incotro trebue să se îndrepte activitatea studențimei?

Cei cari au vrut să'și facă o armă de luptă împotriva guvernului din mișcările studențești, au căutat cauza lor numai în starea proastă materială a studenților, care s'ar fi canalizat apoi într'o mișcare antisemită.

Fără îndoială că revendicările materiale au avut partea lor de contribuție la mișcarea studențească, dar nu e mai puțin adevărat că această mișcare reprezintă, în primul rând revendicări morale pe care le cere fără întârziere reacțiunea spontană și sănătoasă a instinctului de conservare națională.

„Studenții au simțit că România în loc de a deveni un stat național care să se desvolte pe calea tradițională, indicată de faptele părinților și de firea noastră moștenită și căreia geniul românesc să-i imprime pecetea individualității sale, e pe cale să se schimbe într'un conglomerat de neamuri fără nici o unitate, fără tradiții comune, într'un fel de mare bâlciu internațional, cu oameni adunați de prefutindeni deosebiți la suflet și la mentalitate, fără alt ideal decât îmbogățirea repede și cu orice mijloace" — spunea într'o cuvântare, un distins profesor al Universității noastre, care nu e nici antisemit, nici sprijinitor al devizei „numerus clausus". Și desigur așa este.

Dacă am văzut în pornirea studențimei o binevenită propagandă a unei idei utile, nu e mai puțin adevărat însă, că am susținut totdeauna, că nu prin mișcări anarhice și revoluționare, menite să răstoarne ordinea statului, se poate aștepta realizarea unor sentimente de curată năzuință către o viață nouă.

Calea apucată și urmată până acum s'a arătat a nu fi decât greșită și spre marea părere de rău a tuturor celor ce-și dau seama de cât de desinteresată și de netulburată de nici o considerație politică de partid este această mișcare, ea tinde să compromită forța reală de regenerare și de însuflețire a studențimei.

Care ar fi calea cea bună de urmat pentru ca sănătoasa energie a studențimei să nu fie cheltuită în zădar? E cea pe care au propovăduit-o unii profesori universitari cari s'au ocupat mai de laproape de studenți, o îndrumare nouă a activității studențești, atât ca factor academic, dar mai ales ca factor social.

Dacă rostul nostru până acum a fost mai mult de *conservare națională*, de acum înainte el trebuie să fie în primul rând unul de *afirmare națională*. Ridicarea elementului românesc nu se poate face prin decimarea elementelor străine convietuitoare, ci prin pregătirea noastră de a le putea face concurență și să le înlocuim. Leacul sănătății trebuie căutat în noi.

E deșteptarea conștiinței de om, în fiecare țăran, în fiecare muncitor român.

O activitate studențească la sate ar da mișcării o înfățișare cu adevărat patriotică. Și cât ar fi de folositoare, ne o arată alte țări, cum sunt: Danemarca și Finlanda, unde stârpirea analfabetismului e titlul de glorie al studenților.

Teoretică pentru desvoltarea spiritului naționalist și al conștiinței de cetățean, practică prin explicarea culturii raționale a pământului și a muncii raționale în toate domeniile (creșterea vitelor, păsărilor etc), contribuția studentului ar avea rei covârșitor.

Inainte, când țăranul nu avea pământ, era imposibil acest plan de activitate, acuma însă, el se impune.

Studențimea s'ar putea apoi pune în legătură prin organele ei cu cooperativele, cu băncile populare și obștile sătești, cerându-le un concurs temeinic. Participarea și controlul lor la activitatea acestora ar fi o garanție că ele ar fi în afară de orice influență politică.

In șezători culturale, în înființarea de case de sfat și citire, studențimea ar găsi atâtea ocazii favorabile pentru a tălmăci țăranilor în vorbe calde și prietenești trecutul înălțător al istoriei, originea și rostul lor, chestiuni utile de igienă și medicină populară, instrucție civică, etc.

O altă directivă a vieții studențești la țară ar fi îndreptată înspre biserică. Influența educativă a bisericii asupra țăranului e neînchipuit de mare. Alături de preot, sub aripa ocrotitoare a bisericei, studentul va putea fi un minunat purtător de cuvânt și de idei, luptând împotriva curentelor împrumutate de peste Nistru, care vor dărâmarea religiei.

Țăranii și muncitorii nu vor putea discuta niciodată problemele filozofice, dar morala creștină le va permite să combată și să respingă orice idei streine tradiției lor.

In acest sens suntem convinși noi, că trebuie să se îndrepte activitatea studențească, pentruca mișcarea începută să nu se banalizeze și să fie speculată în detrimentul studențimei, de către acei cari nu văd în ea decât agitațiuni lipsite de temei.

Nu ne îndoim de izvorul de puteri nouă, pe care-l aduce studențimea în viața socială a statului și nu i dorim altceva decât să le canalizeze pe calea cea bună, pentru a îndrepta nedreptățile trecutului și a pregăti un viitor mai luminos generațiilor viitoare.

„Adevărurile" dlui Argetoianu

La Iași, a avut loc Duminecă o întrunire a jumătății din partidul poporului care l recunoaște șef pe dl Argetoianu.

Fostul ministru de interne din guvernul generalului Averescu a fost împiedecat să și desvolte conferința purtând titlul „Sinceritate valutară", dar seara, la banchetul dat de organizația ieșiană în cinstea sa, dl Argetoianu a făcut unele declarații politice cari merită să ne oprim puțin asupra lor.

Cuvântarea dlui Argetoianu s'a depănat în jurul ideii că se impune o concentrare a forțelor politice.

„In serviciul țării și numai al țării, trebue să punem forțele noastre. Nici nu vreau să se pomenească de interesele individuale, dar chiar credințele noastre cele mai curate trebue să le punem pentru moment la o parte".

„Eu unul, continuă dl Argetoianu, sunt convins și cred că dv. vă dați seama, că nu vom putea ieși din dificultățile în ce toată lumea nu vă fi pătrunsă de următoarele două adevăruri:

1. de necesitatea unirii a cât mai multore forțe politice, într'o colaborare având scop refacerea națională, și

2. de necesitatea investițiilor de capital în stil mare, investiții suficiente pentru punerea țării pe picior de egalitate față de țările concurente pe tărâmul economic".

Acum înțelegem foarte bine, după mărturisirea celui de al doilea adevăr, pentru ce se declară dl Argetoianu atât de înfocat partizan al unei concentrări de forțe politice. D-sa este omul politic reprezentând acum interesele unui anumit capital străin care își vede zăgăzuite pofțele de câștig nelimitat și de exploatare colonială a țării noastre, prin proectele de legi economice ale actualului guvern. Și în această calitate, secundat de anumita presă și de unii oameni politici, ce face dl Argetoianu? Pune în fața țării, exagerând proporțiile, greutățile inerente începutului operii de refacere și consolidare națională, inventează primejdii peste granită, cere unirea tuturor partidelor, în afară de partidul liberal bineînțeles, ca să pară că este animat numai de grija binelui țării, pentruca, la sfârșit să scoată în evidență nevoia de a da drum liber pentru exploatarea bogățiilor naționale tuturor capitalurilor străine.

Declarând că formula de concentrare politică propusă de dl Iorga are aprobarea sa, dl Argetoianu încearcă să înfățișeze pe șeful partidului naționalist-democrat ca împărtășind convingerile exprimate de dsa cu privire la investițiunile de capital străin. Avem puternice motive să ne îndoim că dl Iorga va accepta această complicitate.

Aniversarea unirei Basarabiei și agitațiile dușmanilor românismului

Cei dintâi plebiscit în Basarabia: Hotărîrea Sfatului țărei — Zădarnicele atacuri ale presei sovietice O moțiune categorică a cetățenilor români din Basarabia — Mișeliile unei anumite prese maghiare

Mâine se împlinesc 5 ani de la unirea Basarabiei cu patria mumă. „Sfatul țărei" al republicei moldovenești a proclamat unirea cu România, ca un fapt firesc, rezultat din eliberarea după o sută și șase ani, din robia nedreaptă a stăpânirei țarilor. Această aniversare, în împrejurările de astăzi, își are o deosebită importanță. In timp ce la Viena delegații noștri au început discuțiile cu delegații sovietelor, presa sovietica duce o vie campanie împotriva unirei Basarabiei. Ea cere, nici mai mult nici mai puțin, decât plebiscit în Basarabia, lăsând să se înțeleagă că Basarabia este un teritoriu ocupat cu sila de armatele române

Actul de acum cinci ani al „Sfatului țărei" este însă cea mai puternică desmințire a tuturor pretențiilor presei sovietice atunci la Chișinău a fost expresiunea liberă a voinței populare din Basarabia; el a fost plebiscitul pe care îl cer astăzi „democrații" de dincolo de Nistru.

In preajma acestei înălțătoare aniversări, drepturile noastre asupra Basarabiei capătă încă o confirmare. Populația acestei vechi provincii românești, față de tendințele dușmanilor românismului, manifestă o unanimă revoltă. De curând s'a ținut la Chișinău un grandios meeting popular, la care au participat cetățeni de toate neamurile din Basarabia. Celor ce se mai îndoiesc de voința acestor cetățeni de a rămâne români, li s'a dat următorul răspuns categoric:

„Astăzi când delegații noștri români iau contact cu delegații guvernului sovietic, în toată Basarabia un singur gând primează: mândria de a ne ști fii ai României. Pretutindeni se țin meetinguri iar noi cei din Chișinău în întrunirea noastră aducem prinosul nostru de recunoștință Franței, care a ratificat zilele acestea convenția Basarabiei.

Nistru e hotar vechi străbun și aceasta s'o spue delegații României din partea noastră, a basarabenilor, celor ce vorbesc în numele guvernului sovietic.

Vă rugăm să vestiți tot în numele nostru că Basarabia până astăzi de fapt prin 4 plebiscite și-a manifestat sufletul ei românesc și numai românesc și anume: 1. când s'a declarat republica moldovenească, nerecunoscând revoluția rusească și chemând ajutorul României s'o elibereze; 2. prin Sfatul Țărei, parlamentul republicei basarabene, care a votat unirea deplină și fără condiții a Basarabiei cu țara Mumă; 3 prin alegeri cu vot universal în cele trei Parlamente ale României Mari, în care aleșii Basarabiei unanim au slăvit unirea; 4. prin participarea însuflețită a tuturor basarabenilor la încoronarea primului Rege al României Mari la Alba-Iulia".

Am insistat asupra acestei chestiuni pentru a pune în evidență „loialitatea" unei anumite părți din presa maghiară, care caută să răspân-deasca nesiguranță și confuzie în sufletele cititorilor ei. Pentru noi, nu mai avem nimic de dovedit. Unanima revoltă a populației basarabene față de poftele Sovietelor, sentimentele unanime ale tuturor românilor din această țară, dovedesc cu prisosință că poporul român este deplin convins de datoria pe care i-o impune reîntoarcerea Basarabiei în cadrele de stat ale României. Sunt unele ziare maghiare însă, cari cu o rară perfidie își dau toată osteneala să prezinte Basarabia ca pe un ținut anexat. Astfel, „Ujság", vorbind despre chestiunea Basarabiei, începe istoricul acestei provincii de la 1918, când „întrarea trupelor române în Basarabia a stârnit o vie neli-

Despre trecut, „Ujság" nu spune decât că Basarabia a fost a Rusiei. Atât! Ne închipuim ce idee își poate face cititorul ungur, care nu ne cunoaște istoria decât din rezumatele pline de rea-credință ale oficiosului de dimineață al partidului maghiar.

Și, desigur, „Ujság" va pretinde că este persecutat în România, că libertatea culturei(?) maghiare este un basm și că românii sânt cel mai barbar popor de pe glob.

A. R. Gus.

Fixarea prețului cărnei

Astăzi dimineață s'a întrunit la primărie Comisiunea pentru fixarea prețului cărnii, cu care ocaziune s'a hotărît ca pentru luna Aprilie să rămână aceleași prețuri care au fost fixate prin ordonanța No. 8, actualmente în vigoare, cu restricțiunea ca prețurile cărnii să fie afișate în toate măcelăriile.

Totodată s'a hotărît ca în cursul lunei Aprilie, — după propunerea dlui Tiberiu Cristea, inspector regional zootechnic, să se facă tăieri mai mari de probă, pentru ca organele în drept să se convingă în deajuns dacă actualele prețuri la carne, nu sunt prea ridicate și dacă cererile măcelarilor sunt întemeiate,

In jurul marelor fraude dela Cfr. din Cluj

La dir. regională cfr Cluj s'au comis fraude stabilite la 750,000 lei — Ele se urcă însă la aproape de 1.350,000 — Materiale de cale ferată vândute — Distrugeri, mistificări şi falşuri de acte publice —

Incă de multă vreme, publicul clujan era foarte intrigat de luxul şi cheltuelile extravagante pe care le făcea un funcţionar inferior din direcţiunea regională C. F. R. din localitate, un oarecare Vasile Condeescu. Veşnic era văzut într'o elegantă limuzină, stropind cu noroi pe cetăţenii paşnici, şi înconjurat de lumea cea mai aleasă a oraşului nostru.

Mulţi dintre funcţionarii, cari au avut nenorocul de a fi în contact cu el în biurou, şi chiar şefii de serviciu din direcţiune, au avut adesea de suferit de pe urma obrăzniciei şi neruşinării acestui funcţionar, care se dădea drept absolvent a 7 calse de liceu, pe când în realitate nu avea decât 4, şi care, spunea el, era înrudit cu diferite personalităţi marcante din ţară, pe când de fapt nu era decât fiul unui funcţionar inferior de poştă.

Parchetul din Cluj, — care bănuia că originea sumelor pe care acest funcţionar le cheltuia fără nici o socoteală, nu este tocmai cinstită, l'a pus încă de acum 3 luni în urmărire şi bănuiala parchetului a fost întemeiată. Ceiace ne surprinde însă, este faptul că organele superioare a le Căilor ferate, nu şi-au pus nici odată întrebarea, cari este proveniența banilor pe care funcţionarul Condeescu îi cheltueşte cu nemiluita, şi de unde un funcţionar cu un salariu de 3000 lei pe lună poate să-şi cumpere casă în valoare de 650.000 lei.

In timpul din urmă, un denunţ ţiune a determinat organele superioare să ordone o anchetă asupra gestiunei susnumitului şi astfel s'a ajuns la stabilirea fraudelor comise de Condeescu.

Am căutat să ne informăm şi noi asupra faptelor cari cad în sarcina acestui funcţionar şi iată care este rezultatul cercetărilor noastre.

O mare fraudă de 1,350.000 lei

Incă cu mai multe luni înainte, un funcţiunar, care lucra la acelaş serviciu cu V. Condeescu la biuroul T. 4, fiind intrigat că la toate cererile serviciului comptabilităţii de a se înainta actele justificative pentru sumele ridicate din casieria Direcţiunei, nu se dă nici un răspuns, a început să urmărească firul lucrurilor. Cum Condeescu a sezizat intenţiunile acelui funcţionar, a căutat pe toate căile să-l îndepărteze din biuroul său, ceace a reuşit să facă, şi astfel eroul nostru a putut opera mai departe.

Cum opera Condeescu?

Serviciul de tracţiune, de sub conducerea dlui Inginer Teodorescu, plătea prin biuroul T. 4, condus de Condreescu, pe oamenii angajaţi în gară la diferite descărcări de materiale, pentru întreaga Direcţiune Regională. Condeescu întocmea însă liste de plată fictive şi cu un borderou aprobat de şeful serviciului, ridica banii dela casierie, fără a mai produce acte justificative. Aşa că la nenumăratele adrese ale serviciului. Comptabilităţii, condus de dl Brânduşa, defraudatorul nu putea răspunde cu nici un act.

Falş în acte publice

Escrocul s'a gândit la un moment dat, că ar fi bine să nu dea toate listele de plată spre semnare şefului de serviciu, ci să imiteze iscălitura şefului, şi astfel a operat de mai multe ori, deoarece sunt borderouri care s'au constatat că poartă semnăturs falşă a dlui Teodorescu.

Până'n prezent, comisiunea de anchetă a stabilit defraudarea sumei de aproape 750.000 lei, dar se crede, că ar mai exista şi alte sume ridicate de Condeescu, care s'ar cifra aproape la 1.350.000.

Noui fraude. — Materiale de cale ferată vândute în comerţ. — Acte mistificate

Cum însă procedeele arătate mai sus, nu-i puteau furniza sumele necesare cheltuelilor lui nebuneşti, Condeescu a început să vândă pe piaţă materiale de cale ferată, mijloc întrebuinţat deja de multă vreme de acest escroc.

In special, lemnele care trebuiau furnizate de diferite societăţi forestiere pentru nevoile căilor ferate, şi cu cari direcţiunea încheiase contracte, sau nu erau nici când recepţionate, sau erau predate în lipsă faţă de contract, cu sute de vagoane.

Pe lângă aceasta, s'a mai găsit după constatările oficiale, că din arhiva serviciului lipsesc 43 dosare, care toate au fost distruse de Condeescu, ceeace dovedeşte că sumele ridicate de acesta întrec cu mult pe cele stabilite până acum. Aşteptăm totuşi ca lumina să se facă şi toţi acei vinovaţi, — căci în această pa- — să-şi ia o pedeapsă care să taie pofta şi altora, de a mai face la fel.

Cazul a fost deferit parchetului şi odată cu aceasta, Condeescu „înebuneşte"!

Cu toate că atunci când Condeescu a înţeles că afacerea nu poate rămânea baltă şi că va avea urmări nu tocmai frumoase, a depus suma de 131.000 lei în comptul celor 750.000 stabiliţi până'n prezent, — totuşi Direcţiunea regională a sezizat parchetul şi a cerut arestarea lui Condeescu, comunicând acest lucru atât Ministerului de comunicaţii, cât şi Direcţiunei Generale CFR.

Ca să se vadă însă ce minte perversă are acest individ, vom arăta faptul că în preajma arestării începu să facă pe dementul, înşirând vorbe fără rost şi simulând accese de nebunie, lucru pentru care a fost transportat sub pază la Institutul psihiatric din localitate.

Această fraudă a produs o penibilă impresie în întreaga populaţie a oraşului nostru şi se aşteaptă cu nerăbdare noui descoperiri, în care se crede că sunt implicaţi şi alţi funcţionari din direcţiune.

Votarea definitivă a proectului fiscal în Franţa

Paris 24 — Senatul a votat cu 151 contra 12 voturi cu mici modificări proectul fiscal.

Camera a adoptat deasemenea proectul, cu modificările senatului, afară de 3 artricole relative la fraudele fiscale. Senatul şi Camera au adoptat apoi în mod definitiv proectul fiscal.

Convocare.

ooo

Fondatorii înfiinţândei societaţii **„Banca Românească din valea Someşului"** soc. an. in Dej, în baza art. 154 al codului comercial ungar, convocă prin aceasta pe toţi cei ce au semnat acţiuni, la

Adunarea generală de constituire,

carea se va ţinea Duminecă in 30 Martie 1924 la ora 10 în sala prefecturei din Dej, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Constituirea adunării.
2. Raportul fondatorilor despre asigurarea capitalului societar prin subscriere şi vărsare precum şi constatarea acestui fapt din partea adunării generale.
3. Votarea statutelor societăţii.
4. Decisiune despre înfiinţarea ori neinfiinţarea societăţii.
5. Luarea spre ştire denumirea consiliului de administraţie pe 3 ani.
6. Alegerea consiliului de cenzori pe 1 an.
7. Darea absolutorului fondatorilor despre activitatea de până acuma.

Dej, la 22 Martie 1924.

Fondatorii.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Joi: 27 Martie 1924 „Sorana" şi „Incidentul dela 7 Aprilie".
Sâmbătă 29 Martie „Srigoii".
Duminică 30 Martie (seara) „Ciuta".

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri orele 5 jumate: UFERINI. (Preţuri obişnuite. Seria 310).
Miercuri orele 8: MIS LUL (a 4 ora. Abonament de zi 105 C. Seria 311).
Joi, orele 3: UFERINI. (Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Seria. 312).
Joi, orele 5 jumate: UFERINI. (Preţuri normale. Seria 313).

Toată lumea ştie
că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

Informatii

— **Dela Societatea de Ştiinţe.** Societatea de Ştiinţe din Cluj ţine şedinţă ordinară în amfiteatrul Institutului de Botanică Generală, Joi 27 Martie ora 9 seara.

La ordinea zilei următoarele comunicări:

Prof. A. Vâlsan: „Probleme morfologice în regiunea Sibiului".

Prof. I. Grinţescu: „Aspecte din vegetaţia muntelui Ceahlău".

Prof. D. Rădulescu: „Modelul torular şi modelul lui Starek."

— **O măsură a Ministerului de Interne.** Observându-se de către Ministerul de Interne că unele autorităţi administrative fac direct aprovizionări de alimente pentru populaţie, a luat dispoziţiunea că pe viitor se vor considera ca angajaţi personali în afaceri, şefii autorităţilor cari procedează astfel, deoarece ei n'au căderea decât de a da concursul posibil întreprinderilor comerciale sau comercianţilor personal, fără a putea avea însă vre un amestec în comerţ.

— **Dela Societatea Ştiinţelor Medicale.** Şedinţa ordinară a Societăţii Ştiinţelor Medicale va avea loc Sâmbătă 29 Martie 1924 la ora 5 pm. în amfiteatrul Clinicei Medicale. Intreaga şedinţă este destinată conferinţei domnului profesor Dr I. Niţescu: „Insulina" fiziologia şi întrebuinţările ei terapeutice, şi discuţiilor în jurul acestui subiect.

— **Dela R. M. S.** Dl Popescu Agripa, directorul fabricei de tutun din Cluj, este plecat de câtva timp în Germania şi Franţa pentru procurarea de maşini necesare fabricilor de tutun din ţară.

— **Marioara Voiculescu la Cluj.** *In zilele de 3 şi 5 Aprilie vor avea loc la Teatrul Naţional din localitate, reprezentaţiile companiei dramatice Marioara Voiculescu.*

In seara de 3 Aprilie se va reprezenta „Capcana" de Kistemaekers, iar în seara zilei de 5 Aprilie „Vijelia" de Bernştein. Judecând după ansamblul cu care marea noastră tragediană vine la Cluj, avem credinţa că spectacolele vor însemna un adevărat triumf al artei româneşti. Biletele s'au pus în vânzare la cassa Teatrului.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— **Concert simfonic.** Sâmbătă, 29 Martie 1924, ora 8 seara are loc în sala Prefecturei al 2-lea Concert simfonic al Orchestrei Operei române din Cluj, dirijat de maestrul Jean Bobescu.

Programul: *Smetana*: Ouverture; *Rimsky Korsakow*: Secherazade; *Beethoven*: Simfonia V.

Publicul e anunţat ca să-şi ia din timp bilete de la librăria Anca, pentru a se evita aglomeraţia la Casă şi a se putea începe concertul la ora fixată.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câstigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Almanah medial
1924 în pânza cca 600 pag.
Lei 200 franco 3
la Librăria Lepage, Cluj

Comandaţi bilete la
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 26 Martie 1924

CINEMA SELECT
Fecioara rătăcită.
Mare dramă sentimentale în 6 acte. Romanul lui Henry Bataille. In rolul principal MARIA JACOBINI.
In cadrul acestui program excelenta comedie în 2 acte:
Zigotto rege.

CINEMA URANIA
Vineri seară.
Zguduitoare dramă în 6 acte Romunul lui Szomory Dezsö. In roluri principele: ÉVA SZUHÁNYI, L. OLGYAY şi E. FENYVESSY.

CINEMA APOLLO
Inconjurul pământului al unui strengar din Paris.
Istorie aventurioase în 6 acte, dupa romanul lui Francis Capelli. Vederi pitoreşti din ţările exotice. Film excitant şi interesant.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Publicaţie de licitaţie

Sfatul scolii de stat Tic jud. Cojocna vinde prin licitaţie publică materialul lemnos alor 3·10 jug. pădurii Pleşu în 9 Martie 1924 dim. 8 oare. Preţul ştrigării 19.000 Lei. Vadiu 10%

Emil J. Marcu,
preşed. ofert. şcol.

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Buiek, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află la marele magazin cu automobie

PERRY

Telefon: 999.
Str. R. Maria 2.

2527—3

Viaţa muncitorească in Ardeal

Radicale transformări în spiritul muncitorimei ardelene — Inlăturarea tuturor chestiunilor politice din preocupările organizaţiilor muncitoreşti din Ardeal — Solidaritatea muncitorilor îndreptată numai pentru satisfacerea nevoilor profesionale

Ultimele congrese muncitoreşti cari au avut loc la Cluj, au dat posibilitatea tuturor acelor cari au asistat la ele, sau cari au urmărit în deaproape felul cum au decurs desbaterile, — să constate o radicală transformare a-[...]t în preocupările muncitorilor, [...]t mai ales în spiritul care anim[...]ează această numeroasă clasă socială.

Intreprinzând o anchetă în rândurile muncitorilor şi a conducătorilor lor pe de o parte, şi de altă parte stând de vorbă [cu] diferitele autorităţi oficial-mun[...]oreşti, am constatat o serie [de] fapte foarte îmbucurătoare pe [cari] le aducem azi la cunoştinţa [ci]torilor.

[...]rea muncitorimei ardelene [î]n primii ani după unire

[E]ste cunoscut de toată lumea [că] muncitorimea ardeleană în [spe]cial, a fost dată pradă unor [...]e frământări, cari, pe de o [parte] o împingeau în braţele bol[şevi]smului şi pe de altă parte, o [fă]ce să-şi neglijeze complect [inter]esele ei pur profesionale.

[Re]zultatul principal al acestor [frămâ]ntări sterile şi distrugătoare, [...]e, întreţinute şi speculate [de a]genţi străini, a fost că în [anii] 1922—23 muncitorimea ar[delea]nă ajunsese într'o stare de [...] sub raport material şi [...].

[...]ile socialiste-extremiste cu [...]nţate nuanţe de comunism, [...]aseră sufletul muncitorimei [arde]lene. Politica era preocu[parea] principală a acestei munci[torim]i până mai anul trecut.

[Toa]te congresele muncitoreşti [cari] s'au ţinut în anii 1919—20, [21] şi 22 şi începutul lui 1923 [nu d]esbăteau altceva decât a[...] la cutare internaţională, [...]area socialiştilor cu comu[niştii] etc.

[Or]ganizaţiile regionale ale sin[dicat]elor muncitoreşti, urzeau în [tain]ă atentate politice, mişcări [revol]uţionare, distrugeri, etc. Din [cauza] acestor preocupări politice [s']au dezbinat pe muncitori în [...] de tabere, chestiuni de [inter]es profesional, îmbunătăţirea [soart]ei lor materiale, nu mai a[jung]ea la ordinea zilei — în [desb]aterile nici unui congres.

[Star]ea muncitorimei în anul trecut şi azi

[An]ul 1923 însă a adus în su[fletul] muncitorimei simţul reali[tăţi]r; preocupările politice au [fost] părăsite, acţiunile subversive [int]eresate ale agenţilor bolşe[vici] au fost descoperite de mun[citori], şi spiritul muncitorimei a [suferi]t o radicală purificare şi [trans]formare în bine.

[Parti]dele comuniste au început [să-şi] piardă zi de zi adepţii; [sindi]catele muncitoreşti socia[list-]extremiste se dizolvau unul după altul, comuniştii din comitetele centrale ale uniunilor muncitoreşti au fost puşi în minoritate şi daţi afară; — în fine muncitorimea ardeleană începea în 1923 să intre într'o nouă viaţă.

De atunci şi până astăzi, muncitorimea ardeleană s'a transformat complect.

In toate adunările muncitoreşti regionale, fie generale, fie pe bresle, nu se mai discută politică, ci numai chestiuni profesionale, îmbunătăţirea soartei lor materiale şi morale.

Astăzi se poate spune că dintre toate clasele sociale — muncitorimea este cea mai bine organizată.

Incurajată într'o largă măsură de legile muncei şi de către stat, muncitorimea ardeleană de azi e în plină propăşire sub toate raporturile.

Organizaţiile muncitoreşti dispun azi de: fonduri de pensii, fonduri de ajutoare pentru bolnavi, invalizi, lucrători în şomaj, sanatorii, biurouri de plasare, etc.

Mai mult decât atât, a pornit printre rândurile muncitorimei ardelene un puternic curent în contra tuturor preocupărilor politice, în special în contra comunismului.

La un concurs al muncitorilor tâmplari dela Timişoara, preşedintele a primit un vot de blam unanim din partea congresiştilor pentru că îşi permisese să propuie intrarea în tratative de fuziune cu organizaţiile muncitoreşti comunişte din Vechiul Regat. Din toate acestea, se vede pe deoparte cuminţenia muncitorimei ardelene, şi pe de altă parte, slăbiciunea şi perfidia, în cele din urmă descoperite, ale agenţilor străini interesaţi, cari aveau nevoie de câştigarea de partea lor a muncitorimei pentru satisfacerea propriilor lor interese.

ALFIO.

Successorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile.
3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Presa maghiară

„Ne bucură — scrie „Ellenzék" — că ministrul Duca n'a avut decât cuvinte prietenoase faţă de ţara trunchiului nostru, Ungaria. Ne ar durea foarte mult, dacă România ar avea diferende cu ţara de care ne leagă — şi peste graniţe — simpatia şi trecutul. Credinţa faţă de noul nostru stat de o parte, iar de altă parte comunitatea de sânge şi de trecut cu Ungaria, au creat în sufletul nostru o duplicitate dureroasă care nu poate fi îndepărtată decât prin o politică înţeleaptă ca aceia ce se desprinde din cuvintele ministrului Duca."

Ne-ar fi părut mai bine dacă *„duplicitatea"* sufletului maghiar ar fi îndepărtată pe veci şi fără condiţii.

Loialitatea şi patriotismul populaţiei maghiare din Ardeal nu are nici o valoare dacă depinde nu de un sentiment stabil, ci de calitatea relaţiilor noastre politice cu Ungaria.

„Tratatul de pace, resolvire silnică"

„Tratatul de pace — scrie *„Ujság"* — dictat cu sânge şi fier a rupt în bucăţi harta Europei, cusând-o şi peteşind-o apoi iarăşi într'un întreg.

Ca orice resolvire silnică însă, el ascunde ameninţarea unor noui primejdii".

Să mai zică cineva că ziarul *„Ujság"* nu este un ziar minoritar model în ceia ce priveşte [...]

O nouă pretenţie

In legătură cu alegerea de membru onorific a dlui Octavian Goga în „Societatea scriitorilor Unguri din Ardeal", ziarul *„Temesvári Hírlap"* scrie următoarele:

„Cei cari vreau să tălmăcească literatura maghiară în româneşte, trebue să ne cunoască limba. Putem însă oare spera că generaţia ce vine va cultiva literatura maghiară ca cea a dlui Goga?

Propunem deci introducerea limbei maghiare pe tot cuprinsul ţării, pentrucă, evident, ar fi nepoliteţe din partea românilor să aştepte dela Unguri să se înjosească cu învăţarea „proastei limbi valahe", pentru a'şi traduce ei înşişi operile literaturii lor în româneşte.

Basarabia şi „Ujság"

„In luna Ianuarie, anul 1918 — scrie „Ujság" — trupele româneşti au intrat în Basarabia. Consulul francez în Chişinău *a liniştit atunci populaţia prin asigurarea* ca aceste trupe n'au venit decât pentru acoperirea frontului."

Ziarul „Ujság" ar trebui să ştie că populaţia românească din Basarabia, nu a trebuit să fie *„liniştită"* de nimeni şi prin nimic, când a intrat armata română. Oastea ţării a venit la ea acasă în Basarabia, aşteptată fiind de un secol şi mai bine, de moldovenii robiţi.

Şi oricât ar încerca „Ujság" şi alte gazete de seama ei să pledeze direct sau indirect pentru „dreptul" Rusiei asupra Basarabiei, aceasta va rămânea pe veci lipită la România, chiar dacă vor muri de necaz ziarele iredentiste din Ardeal.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Invaţamântul primar in Ardeal
în trecut şi azi

Legea Apponyi şi şcolile primare româneşti — Rolul bisericilor naţionale în trecut — Situaţia generală a învăţământului primar după unire

In numărul nostru din rândul trecut, scriind despre trecutul şcolilor primare din Ardeal, ajunsesem până la legea Apponyi din 1907 şi la consecinţele ei dezastruoase pentru şcolile confesionale româneşti.

Această lege era astfel întocmită ca obligaţiile cari apăsau asupra şcolilor româneşti să fie insuportabile şi astfel ele să se transforme cu încetul în şcoli comunale sau de Stat, în cari limba de predare era cea maghiară.

Că şcoala primară nu a dispărut cu totul în urma barbarelor măsuri, aceasta este meritul bisericei ortodoxe şi greco-catolice româneşti. Aceste confesiuni susţinând şi sprijinind şcoala, deci, cultura românească, şi-au câştigat dreptul la veşnica recunoştinţă a neamului românesc.

Cât de teribilă armă era pentru şcoala românească confesională legea contelui Apponyi, o arată descreşterea numărului acestor şcoli după punerea în aplicare a bisetematei legi.

In anul 1906 erau în Ardeal 2975 şcoli primare confesionale cu 3086 învăţători. Iar după punerea legii în aplicare, în 1911, erau cu [illegible] învăţători căci celelalte au fost închise de unguri.

In timp de 5 ani deci, în loc ca numărul şcolilor să sporească, ne-am trezit cu 329 şcoli mai puţine decât înaintea aplicării legii lui Apponyi.

In anul 1912 existau în Ardeal 5651 şcoale primare cu 10.554 învăţători. Dintre aceste, 1369 erau şcoale de stat, 476 şcoale comunale, 474 şcoale romano catolice, 276 — evangelice, 501 — reformate, 29 — unitare, 43 israelite, 76 — particulare, restul şcoli confesionale româneşti.

In primăvara anului 1918 nu existau decât 5347 şcoli, deoarece ungurii, folosindu-se de prilejul răsboiului mondial, când Românii nu mai puteau reacţiona contra asupririi şi barbariilor, au mai închis încă 263 şcoli româneşti.

Valul şi atmosfera de incultură şi silnicie ce domnea în învăţământ sub unguri s'a risipit de-odată cu desrobirea Ardealului de subt dominaţia streinilor.

Razele culturei, descătuşate de sub lanţurile germano-maghiarismului au început să pătrundă pretutindeni. In ultimii 5 ani şcolile primare s'au înmulţit cu 500 şcoale noui.

Numărul copiilor înscrişi la şcoalele primare este în anul 1923—24 de 502.643, din cei în vârstă de şcoală dela 6—16 ani, al căror număr, în total, este de 724.284.

Numărul şcolarilor dela clasele primare este deci cam de 70 procente din numărul copiilor de şcoală din Ardeal.

Numărul şcolilor româneşti a sporit dela 2392, câte erau sub unguri, la 3611.

Regimul de nemărginită toleranţă şi libertate ce caracterizează statul român a adus cu sine şi înmulţirea şcolilor ungureşti.

După cum am mai spus, Ungaria nu a îngăduit nici o şcoală de stat cu limba de predare românească, deşi Ardealul era populat de români. Statul român s'a răsbunat cu nobleţă asupra asupritorilor de veacuri, întreţinându-le 600 şcoli maghiare. In afară de aceasta mai 73 şcoli sârbeşti, rutene, slovace, etc.

„Asuprirea" statului român faţă de şcolile *confesionale* e aşa de . . . grozavă, în cât numărul lor aproape că s'a dublat de la unire încoace. In vechea Ungarie, Ardealul avea 322 şcoli primare reformate, 26 unitare, 388 romano-catolice, etc., — astăzi are 641 şcoli primare reformate, 49 unitare, 424 romano-catolice.

Din aceste cifre reiese, că pe lângă ridicarea învăţământului românesc, *am protejat şi învăţământul minoritar, făcând mai mult pentru el decât ne obligau tratatele de pace la care ne trimit de-atâteaori calomniatorii iredentişti.*

Pentru a da cititorilor noştrii posibilitatea unei comparaţii între învăţământul de sub unguri şi cel de sub stăpânire românească, le înfăţişăm următorul tablou statistic:

No. curent	Felul şcolii	Subt unguri					După unire				
		Române	Maghiare	Germane	Alte	Total	Române	Maghiare	Germane	Alte	Total
1	De stat	—	1497	—	—	1497	1020	562	51	58	1688
2	Comunale . . .	96	305	26	80	507	318	38	38	18	412
3	Gr. orientale . .	1218	—	—	—	1218	1289	—	—	42	1331
4	Gr. Catolice . .	1078	—	—	—	1078	984	—	—	15	996
5	Ev. luterane . .	—	8	261	—	269	—	8	261	—	269
6	Rom. catolice . .	—	388	—	—	388	—	371	53	—	424
7	Reformate . . .	—	322	—	—	322	—	641	—	—	641
8	Unitare	—	26	—	—	26	—	49	—	—	49
9	Israelite . . .	—	42	—	—	42	—	—	—	32	32
	Total: . . .	2392	2588	'88	80	5347	3611	1069	403	159	5842

UFRAGERIE DE OCAZIE caut
Plătesc preţ bun
A se adresa în scris la redacţia ziarului sub „Sufragerie".

Reclama este sufletul comerţului

De la Universitate

Prelegerile dlui prof. J. Guiart

Ştiinţa Medicinei în epoca lui Ludovic XIV-lea — Descoperirea circulaţiei sângelui

D-l prof. Jules Guiart şi-a ţinut aseară la ora 6 în sala Bibliotecii Universităţii, a doua prelegere asupra istoriei medicinei în secolul XVII.

După ce d-sa face un rezumat asupra prelegerii anterioare, trece la tinereţea lui Ludovic XIV, acel „rege-soare“, care timp de o jumătate de veac, atât din punct de vedere cultural, artistic cât şi politic, a ţinut aţintite asupra lui toate privirile. Prin gustul frumosului, prin măreţia fastului desfăşurat, prin desvoltarea culturii din acea vreme, epoca domniei lui Ludovic XIV este un far luminos în istorie. In timpul domniei lui s'a inaugurat aceea literatură fără pereche în evoluţia culturală a omenirei, literatură creiată de Corneille, Racine, Moliére şi întreaga pleiadă care a ilustrat secolul XVII.

Gânditorii subtili şi de calitate superioară, — Descartes, Pascal, Vaugellas şi alţii, — au dat epocii „regelui-soare“ suflul de seriozitate şi trăinicie, care a lipsit multor domnii.

Opera architectonică, cu acel stil iezuit care a înlocuit vechiul stil gotic, produce un întreg curent în arta architecturii şi dă la iveală adevărate opere de artă: Palais Royal, Palais de l'Institut, Sorbona, actualmente l'Ecole des lettres et des Sciences, şi multe altele.

Avem înaintea noastră o factură culturală specifică secolului lui Ludovic XIV, şi nu trebuie să uităm că la înfăptuirea acestei opere au conlucrat spirite fine, cu un deosebit gust estetic şi cu o remarcabilă justeţă a nuanţelor

Ninon de Lanclos, Madame de Maintenon, Marchiza de Sevigné, au adunat în jurul lor toată intelectualitatea şi nobleţea Franţei, pentru ca apoi din aceste cenacluri să izvorască limba franceză literară, limba lui Bossuet şi a lui Fenelon, actuala limbă literară a Franţei.

Cardinalul Richelieu pune bazele Academiei franceze, reglementând activitatea ei, dându-i autoritatea şi competenţa pe care şi-o menţine şi azi.

*

Faţă de avântul pe care l-au luat literile şi artele în secolul lui Ludovic XIV, era de aşteptat ca şi ştiinţa medicinei să nu rămână mai pe jos şi să se ridice şi ea la nivelul celorlalte ocupaţiuni intelectuale, de care erau atât de pasionate spiritele din acele timpuri. Au trebuit să se găsească în acest secol oameni superiori, cari să se dedea cu totul acestei ramuri a ştiinţei şi cari să realizeze de pe urma cercetărilor şi a meditaţiunilor lor descoperiri, care au răsturnat cu totul vechea concepţie a medicinei.

Dl Prof. Jules Guiart, a desvoltat în prelegerea dsale de aseară, o parte a acestor descoperiri şi anume, descoperirea circulaţiunei sângelui. Asupra acestei chestiuni, cunoştinţele anterioare epocii lui Ludovic XIV, se reduceau la un sistem cu totul opus celui de azi şi foarte curios, de oarece era credinţa că venele au sânge şi pleacă dela inimă, pecând arterele pleacă din pulmoni şi conţin numai aer.

Au trebuit să vină descoperirile succesive a le lui Béranger de Corpi, Michel Servet, Cesalpin, Fabrice d'Aquapendente, pentru ca medicina să se poată apropia întru câtva de adevăr.

In urmă, Harvey, un spirit superior şi'ntr'adevăr genial, descopere în 1615, după îndelungate cercetări şi meditaţiuni, că arterele şi venele comunică între ele şi că centrul sistemului sanguin este numai inima. Ceace însă lipseşte descoperirei lui Harvey, este necunoaşterea funcţiunei hemoglobinei în corpul omenesc, care s'a descoperit mai târziu. Cu toată măreţia descomulţi cari l-au combătut cu înverşunare şi chiar ridiculizat, cum a fost, de exemplu, de Guy Patin, prin acele „renumite refutationes“, dar la care Harvey nu a răspuns.

Cu toate acestea, descoperirea lui Harvey, expusă în lucrarea sa „Exercitatio anatomica de motu cordis et sanguinis“, apărută în anul 1628, va dăinui încă multă vreme, ca singura adevărată.

Şi astfel, unul din cei mai însemnaţi oameni din omenire, moare la vârsta de 54 ani, după ce a îmbogăţit ştiinţa cu una din cele mai însemnate descoperiri din domeniul ei.

Ştiri din Blaj

Adunarea generală a băncei „Patria“

Adunarea generală a băncei „Patria“ s'a ţinut Sâmbătă în 22 c. d. a. Vorbirea de deschidere rostită de Il. Sa Dr Izidor Marcu, prepozit capitular, raportul directoriului executiv şi cel al comitetului de cenzori, au găsit aprobarea unanimă a acţionarilor. Unele nedumeriri ale dlui Emil Olteanu, referitoare la technica bancară, au fost lămurite de către I. F. Negruţ, inginer, membru în consiliul de administraţie.

A luat cuvântul dl Simeon Gizdavu, profesor, criticând „principiar“ activitatea băncei din punct de vedere al intereselor naţionale şi al intereselor locale blăjene. A luat la cunoştinţă cu bucurie faptul că din creditelele acordate de bancă în anul 1923, peste 80 procente au fost acordate la români. Asemenea a luat la cunoştinţă cu bucurie şi planul consiliului de administraţie de a plasa pe viitor sume mai mari în întreprinderi, cari privesc direct prosperarea economică a Blajului, cum ar fi chestiunea finanţării unei uzine electrice.

Locul vacant în consiliul de administraţie, prin demisiunea dlui dr. D. Szabo, a fost completat, alegându-se prin votare secretă, dl Augustin Caliani, directorul liceului de băeţi din loc. In locul vacant în comitetul de cenzori prin demisiunea dlui Caliani a fost ales dl Ştefan Pop, prof.

Completarea Capitlului Metropolitan

Duminecă în 29 c. a avut loc în biserica episcopală din localitate, instalarea de canonic a păr. Dr. Ioan Sâmpălean, profesor la Academia teologică, în locul devenit vacant prin trecerea la cele veşnice a prepozitului Simeon Pop Mateiu. Cu această ocaziune, comform statutelor Capitului, au fost înaintaţi în gradul ce-l aveau toţi membrii Capitlului, fiind ales ca prepozit Il. Sa Dr. Isidor Marcu.

I. P. S. Păr. Mitropolit, invitând pe fiecare Capitular să-şi ocupe noul scaun în biserică, a rostit câteva cuvinte de îndemn, plecând de la viaţa şi activitatea de până acum a fiecăruia.

După solemnitatea instalării, membrii Capitlului au continuat celebrarea Sf. Liturgii, pontificând S. P. S. Mitropolitul. Răspunsurile le-a cântat corul magistral condus de prof. Eugen Hopârtean.

Prefectura Poliţiei Cluj. Nr. 1077/924.

A v i z.

Noi Prefectul Poliţiei Oraşului Cluj, invităm pe Domnii mai jos arătat şi angajaţi la Firma Archimedes din Cluj să se prezinte pe ziua de 27 Martie 1924, la Prefectura Poliţiei Cluj, Biroul Administrativ impreuna bu toate actele justificative ce au asupra lor:

1. Bartha Rozalia din Jombor. 2. Bercovici Iosif din Baba. 3. Daru Gligor din Füzesgyarmat. 4. Febete Ioan din Budapesta. 5. Filatz Alois din Korosladan. 6. Fekete Iosif din Budapesta. 7. Genut Iosif din Roscova. 8. Hegyesi Ioan din Segedin. 9. Galbusitzky Iuliu din Budapesta. 10. Persek Eugen din Komarom. 11. Szasz Petru din Segedin, 12. Temesi Zoltan din Diosgyörgy. 13. Tisler Samoil din Szobok. 14. Tisler Iuliu din Budapesta. 15. Vizeli Matei din Érsek-Ujvár. 16. Balog Andrei din Satu-Mare. 17. Baco Stefan din Borsa, 18. Ertzman Dezideriu din Camarasu de Sert. 19. Fridman Zigmund din Odorheiu. 20. Grünvald Adalbert din Turda. 21. Geizt Mor din Silvasul Unguresc. 22. Hirsch Ludovic din Sacatura. 23. Hajdu Martin din Füzes. 24. Horvath Gheorghe din Jucul de Jos. 25. Juhos Alexandru din Sic. 26. Iacob Mauritiu din Cehul Silvaniei. 27. Kleber Ioan din Baja. 28. Kilnisan Nicolaie din Crisan. 29. Kliger Fridrich din Arad. 30. Kovaci Frantisc din Macau. 31. Lazar Nandor din Somkerék. 32. Mátyás Frantisc din Dej. 33. Marc Aurel din Mezőberges. 34. Nagy Frantisc din Cucerdia. 35. Pataki Ioan din Voivodeni. 36. Réti Mihail din Erdőcsmáda. 37. Zilberleitner Adalbert din Sigisoara. 38, Szabó Vasilie din Magyaró. 39. Székely Ioan din Visla. 40. Szilágyi Alexandru din Macskána. 41. Székely Alexandru din Oradea Mare. 42. Székely Ioan din Racosul de Sus. 43. Toth Ioan din Hida 44. Turós Ioan din Bacu Mic. 45 Varga Stefan din Bistriţa. 46. Varga Stefan din Mezőboc. 47. Veinhold Victor din Blaj.

3410 Prefectul Poliţiei: **O. Gritta.**

SAPUN SCHICHT MARCA „CERB“
A FOST, ESTE ŞI RĂMÂNE CEL MAI BUN

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Hârtie **Lichtpaus** *pozitiv-negativ I-a*
2744-1 *la libraria LEPAGE Cluj.*

AUTOMOBILE
CHEVROLET
Construcţie ireproşabilă. — Solide, Economice, Luxoase
3408
20 HP. Torpedo cu 5 Locuri
se vând cu **Lei 160.000** inclusiv taxa de lux
LA **AUTO-MECANICA** S.A.
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

CASA DE CONFECŢIUNI
BUCUREŞTI **A. R. C. E.** BUCUREŞTI
Expune în zilele de 28, 29 şi 30 Martie crt. orele 10—12 şi 3—6 la 3411
„HOTEL ASTORIA“, CLUJ.
Noile Modele de ROCHI, MANTOURI ect. aduse dela corespondenţii săi din Paris pentru sezonul de Primăvară 1924.

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor **Mauls din Hartz** sunt cele mai delicioase şi le gasim pretutindeni.
3360

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Un pericol pentru industria noastră națională: „Scheinfabrik“

In atenția autorităților superioare

Sub vechiul regim maghiar, teritoriile ardelene erau aprovizionate de fabricile marilor societăți din Budapesta, unde de altfel era concentrată întreaga industrie grea a Ungariei. — După desmembrarea Austro-Ungariei, aceste fabrici și-au pierdut o mare parte din piața lor de desfacere și amenințau cu timpul să fie aduse în situația de a înceta lucrul. Intre timp, au încercat să-și introducă produsele lor în România și în Balcani, însă cumințenia guvernelor ce s'au succedat, a făcut imposibilă inundarea pieții noastre cu aceste articole, a căror lipsă simțită a început să fie înlăturată odată cu desvoltarea industriei indigene. Aceste mari întreprinderi din Budapesta, au adoptat însă cu timpul o altă tactică. De oarece guvernul a stabilit taxe de import ridicate, aceste fabrici nu mai introduc în țară direct mărfurile, de oarece prin acest procedeu li se ia o mare parte din beneficii.

In schimb, în ultimul timp au început să-și instaleze în țară fabrici aparente, cari se numesc în comerț, „Scheinfabrik“, în cari însă nu se lucrează nimic.

Procedeul e următorul:

Se importă materiale semifabricate, pentru cari taxele de import sunt mai reduse.

Aceste materiale semifabricate sunt ajustate în țară, așa că pentru desăvârșirea industriei naționale ele prezintă un mare pericol și copleșesc piața și industria românească.

Asemenea fabrici s'au înființat: în Arad, fabrica Keleti și Murányi, pentru lysoform, care e adus în țară în cuții, iar aici se banderolează numai cu etichete românești, apărând pe piață drept fabricat indigen; fabrica Frații Müller din Oradea-Mare, pentru cerneală și derivate; fabrica „Stollwerk“ din Brașov, pentru caramele, importându-se pasta din străinătate, iar în țară turnându-se numai în tipare și împachetându-se, pentru ca apoi să fie aruncate pe piață cu prețuri mai reduse față de fabricatele similare românești.

In general, mari cantități de materiale de drogherie, sunt introduse în țară prin acest sistem, așa că industria noastră farmaceutică sufere foarte mult.

Semnalăm aceste lucruri, în credința că se vor lua măsurile de îndreptare.

INFORMAȚII

INTERNE

— **O dispoziție a Ministerului Muncei.** Ministerul Muncei a luat dispoziția ca toate persoanele juridice recunoscute în baza legii Sindicatelor din 1921, și conform art. 24 din noua lege asupra persoanelor juridice, să înainteze Ministerului sub autoritatea și controlul căruia se găsesc, câte o copie autentificată după actele de fondațiune și un inventar de averea ce posedă, însoțit și de bilanțul și contul de gestiune pe anul 1923, în vederea unui control mai riguros, pe care Ministerul vrea să-l exercite.

— **Noui târguri de vite în județul Solnoc-Dobâca.** Ministerul Domeniilor a aprobat deschiderea de noui târguri de vite în Ardeal, și anume: trei târguri de vite în comuna Soma, unul la 25 Ianuarie, al doilea la 3 Mai și al treilea la 16 August, și 2 târguri anuale de vite tot în aceiași comună.

— **Noile dispoziții la transporturi de export.** Direcțiunea generală CFRi a dat următoarele dispoziții referitor la transporturile cu destinația în străinătate:

1) Asemenea transporturi se vor primi numai cu scrisori de trăsură internaționale, urmând ca predătorul să plătească taxele cuvenite, la frontieră.

2) Vămuirea se va face la stația de predare când există un birou vamal, sau la o stație pe drumul de făcut, când nu există la stația de predara o vamă, sau apoi la frontieră. Operația de vămuire poate fi făcută în stația de predara însuși de predător, pe când în stațiile intermediare sau de frontieră vămuirea se va putea face numai de birourile vamale ale CFR.

— **Taxarea mărfurilor colete când se utilizează vagonul complect.** Direcțiunea căilor ferate aduce la cunoștința generală că dispozițiunile tarifului local de mărfuri neprevăzând modalități de taxare în cazurile când la predări de mărfuri colete se ocupă întreg tonajul vagonului, aplicându-se la ușile laterale lăcăte sau plumburi particulare de vagon, se vor plăti taxele ca pentru vagoane complecte, adică pentru cel puțin 3000 kgr. la mare viteză și pentru cel puțin 5000 kgr. la mica viteză.

Aceste greutăți sunt socotite la un vagon de 10.000 kgr.

Dispoziționea de mai sus intră în vigoare imediat.

— **Export de lemne în Egipt și Turcia.** Suntem informați că fabricele de cherestea din Ardeal au primit mari comenzi de lemne de construcție, din Egipt și Turcia, în vederea marilor construcții ce se plănuesc în aceste țări.

Din lumea muncitorească

— **Conflict aplanat la Caraș-Severin.** Prin intermediul inspectoratului Muncei din Timișoara s'a aplanat conflictul de muncă intervenit între lucrători și direcțiunea minei de marmoră A. Bibei din comuna Rusnița. Lucrătorii au obținut satisfacție completă în ce privește cantitățile de alimente pe cari le revendicau.

— **Conflict aplanat la Oradea-Mare.** Prin intermediul inspectoratului muncei din Oradea-Mare, s'a aplanat conflictul ivit între lucrătorii turnători și de mașini și patroni din Oradea-Mare.

In urma arbitrajului lucrătorii au obținut un spor de salariu de 10 la sută.

— **Conflict aplanat la Lugoș.** In conflictul intervenit între lucrătorii tâmplari și patronii din Lugoș pe chestiunea sporului de salariu, lucrătorii au obținut un spor de salarii de 5 la sută.

EXTERNE

Austria

— **Deficitul pe anul 1922.** Republica austriacă a avut pe anul 1923 un deficit de 1·6 bilioane coroane.

Bulgaria

— **Un compromis în chestia datoriilor externe.** O delegație bulgară a plecat la Londra pentru a cere o amânare a plății datoriilor externe. Tratativele duse la Londra au avut ca rezultat că guvernul bulgar va plăti numai 33 procente din cupon, fie în lire sterline, fie în fiorini olandezi, aceasta după cererea creditorilor.

Danemarca

— **Stabilizarea coroanei.** Guvernul danez a decis de a înființa un impozit progresiv dela 3—5 procente și un impozit extraordinar asupra contribuabililor cu un venit mai mare decât 1400 coroane. Veniturile acestui impozit vor fi puse în rezervă timp de 3 ani, iar după acest termen, contribuabilii vor primi bonuri, cari vor da o dobândă de 4 procente pe an.

Nemulțumirile personalului dela c. f. r. din Ardeal

De ce sunt primele mai mici? — Ce ne spune directorul regional al căilor ferate din Cluj.

De câtva timp s'a născut o vie agitație printre personalul căilor ferate din Ardeal, din cauză că pe lunele Ianuarie, Februarie și Martie curent, primele ce li se acordă sunt simțitor scăzute.

Am rugat pe d. Hossu, directorul regional al căilor ferate din Cluj să ne dea lămuriri asupra acestui fapt și d-sa ne-a spus următoarele:

„Primele întregului personal al căilor ferate se calculează la Direcțiunea Generală. Aceste prime revin din suprataxele aplicate asupra tarifelor de circulație. Cauza care a determinat scăderea primelor pe lunele din urmă, este că în aceste luni, din pricina vremei proaste și a lipsei de combustibil, circulația a fost mai redusă.

Se înțelege dar că circulația fiind redusă, în aceeași măsură s'au redus și încasările în care comptează și suprataxele din care se scot primele personalului.

Această situație, — zice d-l Hossu, este însă accidentală, și pe măsură ce circulația se intensifică, se ridică și primele personalului. De altfel, acest lucru îl știe toată lumea dela căile ferate, astfel încât agitațiile sunt inutile.“

D.

Băcănie
mai mică dinpreună
cu marfă și aranjament e
de vânzare.
Adresa la banca
„Coroana“, Cuza-Voda No. 9.

Reclama este sufletul comerțului!

Mari transporturi de cereale in Ardeal

— Relațiuni oficiale —

Am arătat în câteva rânduri că circulația trenurilor de marfă în Ardeal, din cauza lipsei de combustibil și locomotive, s'a restrâns față de circulația din anul trecut.

Totuși, în afară de transporturile în massă, — cherestea, lemne de foc, petriș, — celelalte transporturi de mărfuri și alimente nu sufăr. Din potrivă, după cum ne comunică dl Hossu, directorul regional al căilor ferate din Cluj, s'a intensificat la maxim transporturile de cereale care sosesc în Ardeal. Iată ce ne spune dsa:

„De câteva săptămâni avem în Ardeal foarte mari transporturi de cereale și făină, care ne sosesc din vechiul regat prin toate punctele de trecere peste Carpați.

Cerealele vin în vagoane acoperite și toate direcțiunile regionale din Ardeal au instrucțiuni riguroase să înapoieze aceste vagoane de urgență, la locul de unde au plecat, întru cât urmează să fie din nou încărcate și îndrumate peste Carpați“.

Dl Hossu ne spune că numai direcțiunea pe care o conduce dsa este datoare cu vre-o 600 de vagoane de acest fel, direcțiunilor regionale din vechiul regat, unde s'au încărcat transporturile de cereale.

*

In legătură cu acest fapt, directorul regional din Cluj ne comunică că a luat o măsură menită să ușureze și transporturile din Ardeal în restul țărei. Dsa a dat zilele trecute un ordin circular prin care se ridică orice restricțiune la încărcările din Ardeal în vagoanele acoperite. Aceste vagoane urmând să fie înapoiate de urgență la locul lor de plecare, în cazul când s'ar menține restricțiile, ar trebui să fie îndrumate goale. Prin această măsură vagoanele sunt folosite cât se poate mai bine.

*

Un număr destul de mare de vagoane, cu transporturi de făină, trec în Ungaria, aceste transporturi fiind destinate pentru export. De altfel, din alte informații pe care le avem, și o însemnată parte din transporturile de cereale sunt destinate exportului.

Dac.

BURSA

Martie 26.

Leul la Zürich . . . 3·05
Leul la Paris . . . 9·75

Cursul la Cluj

1 franc francez — —	„	10·40
1 dolar — — — —	„	193
1 liră sterlină — — —	„	8.27
1 liră italiană — — —	„	8·28
1 coroane cechă — —	„	5·56
1 Leu = coroane austriace	„	368½
1 Leu = coroane ungare	„	450
1 dinar — — — —	„	242

Zürich

Bucuresti = = = = =	3·05
New-York = = = = =	579¼
Londra — — — — —	2490½
Paris — — — — —	31.20
Milano — — — — —	24.95
Praga — — — — —	16·82½
Belgrad — — — — —	712½
Viena — — — — —	81½
Budapesta — — — —	85
Varșovia — — — — —	—·—

PIAȚA

Criza de numerar a devenit așa de acută încât producătorii de cereale stau cu grânele fără a avea posibilitatea de a desface cantitățile disponibile, din care cauză se ivesc dificultăți la procurarea seminței necesară plantațiilor de primăvară, ceeace poate avea urmări grave pentru recoltele viitoare. — Mult influențează și scăderea prețului de cereale în străinătate, scădere care neliniștește piața și face imposibil încheerile.

Vitele au căutarea redusă. -- Textilele au ajuns să fie cumpărate. — Pe piața pieilor ușoare ascenziunea continuă.

CEREALE

CLUJ: orz 46.000, grâu 77/7835.000, porumb 47.000. ovăz 43.000, tărâță 32,000, fasole 110-11500 Lei vag.

BRAILA: orzul 43·000, ovăz 35.000, porumb 44.500, grâu 52.500

GALAȚI: orz 43.500, ovăz 35.000, porumb 44.500, grâu 52.500 Lei vag.

SILISTRA; porumb 42.000 Lei vag.

CONSTANȚA: orz 45.000, ovăz 35.000, porumb 45.000, grâu 50.000 Lei vag.

Efecte

Efectele continuă să fie căutate, așa că ele înregistrează în plus câteva puncte.

„Marmorosch Blank“ s'au încheiat la 1010. Petroliferele sunt în ascenziune, mai ales cele cotate în extern.

S'au încheiat:

Bănci: „Banca Națională“ excup. 15·200—15·300, „Banca Românească“ ex cup. 585-590. „Marmorosch Blank“ excup. 1010-1020.

Petrolifere: „Astra Română“ 13.350-400 „Concordia“ 4300-50, „Petrol Block“ opt. 1170-1180 „Româno-belgo de petrol“ 960-970 Credit Minier“ optate 1975-1980, „Steau Română“ 4275-4300.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2700-2725, „Națională“ 1250-1275, „Generala“ 2775-2800.

Societăți: „Ind text-Buhuși“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400-425, Reșița, 1525 50 Reșița pui 1400-25, Letea 550-575.

Pyram
PREPARAT DIN CELE MAI VERITABILE MATERII PRIME, ESTE MIJLOCUL CEL MAI BUN PENTRU CURĂȚIREA GHETELOR

Prospect de Emisiune

Creditul Rural

Bucureşti, Strada Colţei No. 27.

Consiliul de Administraţie al Creditului funciar rural, transformat conform nouei legi şi statutelor sale, a hotărât să facă o *emisiune de acţiuni in valoare de Lei: 100.000.000 în 200.000 acţiuni nominative a 500 lei fiecare.*

Subscrierea va fi deschisă la *sediul Creditului rural Bucureşti, Strada Colţei No. 27, şi la toate sucursalele şi agenţiile Băncei Naţionale din judeţe, de la 25 Martie până la 10 Aprile a. c.*

Se va cere ca prim vărsământ la subscriere câte 100 lei de fiecare acţiune de 500 lei şi 20 lei pentru cheltuelile de emisiune, timbre şi taxa Statului.

Vărsămintele ulterioare vor fi hotărâte de Consiliul de Administraţie al Societăţii. Ele nu vor avea însă loc înainte de realizarea recoltei anului 1924.

Sunt admişi să subscrie toţi cei *ce au o proprietate rurală precum şi Societăţile şi Asociatiunile agricole*; mai sunt admişi să subscrie şi acei cari nu mai sunt proprietari rurali, însă al căror capital social se află reţinut şi azi la Societate.

Creditul rural dispune de un prim capitul, compus din numerar, diferite efecte şi imobile; care se poate evalua astăzi la una sută milioane lei.

El va face operatiuni de împrumut pe gaj şi de bancă numai cu acţionarii săi.

3378 **Consiliul de Administraţie.**

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.

pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in suma de 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

MICA PUBLICITATE

DE VÂNZARE: o maşină de treerat 6 cai putere de 4 ani în funcţie cu preţ convenabil. — Adresa: Carol Rössler, com. Seleuşul Mare Nr. 121, jud. Târnava Mare. 3406

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

MAGAZIN SPECIAL DE BEBE

HERCULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

A sosit un mare asortiment de

Cărucioare

pentru copii specialităţi din Berlin şi Wiena.

Preţuri de reclamă pentru sezonul de primăvară:

Trusouri complecte pentru copii dela Lei 850 in sus,

Cărucioare Sport dela Lei 395 in sus,

Scutece TETRA dela L. 68 in sus,

Haine pentru copii dela Lei 65 in sus,

Cămeşi de zi pentru dame dela Lei 91 in sus.

In provincie trimitem gratis preţurile curente de cărucioare p. copii.

Expediem orice comandă făcută din provincie cu cea mai mare punctuositate. 3381

De vânzare

în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucătărie, baiă şi grajd ocupabile acuma. La Hida (Hidalmás) casă de familie, 3 camera, bucăterite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa:

Coloman Dunky,

CLUJ, Piaţa UNIRII. Nr. 10

este crema cea mai bună din lume!

2879-2

Nu sa' scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

şi azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuţit lame in cea mai fină execuţie de lux cu preţuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — şi trimit adresa, una de probă gratis.

***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

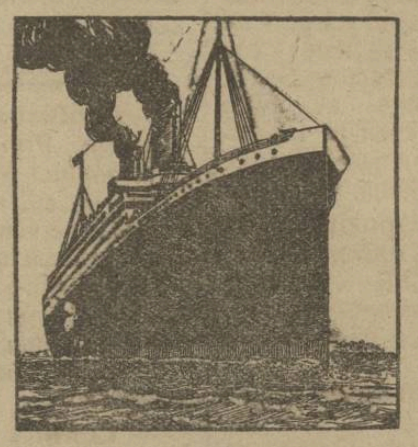

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătpreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţet 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1046 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Vineri 28 Martie 1924.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 6985

Înfrățire

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

PARTIDE NOUI?

In lagărul partidelor de opoziție e fierbere mare. Acțiunea lor împotriva guvernului și partidului liberal a rămas fără efect asupra opiniei publice. Lumea preocupată numai de munca creiatoare și efectivă, rămâne indiferentă la tot sbuciumul politicei. Ea știe astăzi din ce în ce mai mult să aleagă între ceiace este operă pozitivă și fecundă și ceiace este numai agitație sterilă. Lipsa de interes a opiniei publice pentru frământările și neastâmpărul lor, a îngrijorat partidele de opoziție. Au început chiar ele să-și dea seama de slăbiciunea lor. Iată de ce, izolate până acum unele de alte, grupările de opoziție încearcă o nouă grupare de forțe.

Deoparte se duc tratative — și se pare cu oarecari sorți de izbândă — între dnii Iorga, Maniu și Argetoianu pentru realizarea unei fuziuni a grupărilor respective; de altă parte se pune la cale o coaliție țărănisto-averescano-marghilomanistă.

Intre partidul național și partidul naționalist-democrat nu sunt deosebiri fundamentale de doctrină, de spirit și chiar de compunere. S'ar părea deci că în principiu fuziunea lor nu poate întâlni nici o piedică. Și totuși, nu este așa. Dacă în ceiace privește compunerea, partidul național nu se deosebește de cel naționalist democrat, dacă în ceiace privește doctrina se găsesc alături, ele totuși sunt foarte mult străine unul de altul prin mentalitatea regionalistă care stăpânește partidul național.

Și aceasta este cea mai serioasă piedecă la realizarea fuziunei, celelalte nefiind decât chestiuni depinzând de sinceritatea și bunăvoința reciprocă puse în discuții. Să admitem că prestigiul d-lui Iorga și talentul său de convingere vor triumfa din lupta cu regionalismul și că cele două partide se vor contopi într'un singur mare partid „de stânga", cum l'a caracterizat d-l Iorga. Dintr'odată aspectul întregei politici se schimbă. Luate izolat, nici gruparea d-lui Maniu, nici partidul d-lui Iorga și mai cu seamă grupul Argetoianu, nu înfățișează o forță politică în stare să ia răspunderea unei eventuale guvernări. Unite, însă, și având în frunte covârșitoarea personalitate a d-lui Iorga, muncind ca să se organizeze și cristalizându-și ideologia și programul, ele pot aspira să înjghebe un partid de guvernamânt. Evident, procesul de fuziune a unor elemente cari s'au desvoltat în condițiuni deosebite va cere câtva timp. Vor fi șovăeli și nesiguranțe la început în acțiunea partidului astfel creiat, dar cu vremea ele vor dispare și atunci vom avea în politica țării un al doilea partid de guvernământ. Din această limpezire a politicei, viața noastră de stat nu va avea decât de folosit. Iată de ce privim cu simpatie tratativele cari se duc acum între dnii Iorga și Maniu.

In vreme ce se încearcă această grupare de forțe politice pentru crearea unui partid nou prin fuziunea partidului național cu naționaliștii-democrați și cu oamenii d-lui Argetoianu, țărăniștii se căznesc la rândul lor să înghebe o coaliție care să contrabalanseze efectul politic pe care l'ar avea noul partid.

S'au început deci tratative între dnii Lupu și Averescu, la cari din umbră ia parte și d-l Marghiloman. Spre deosebire însă de încercarea d-lui Iorga, încercarea țăraniștilor, chiar dacă ar ajunge la realizarea unei coaliții țărănisto-averescano-marghilomanistă, nu prezintă nici o seriozitate. In adevăr, cum s'ar putea închipui că elemente atât de eterogene ar fi în măsură să creieze un partid politic. Cum o să stea între „democratul" Mihalache și revoluționarul Lupu, conservatorul reacționar care este d-l Marghiloman? Ce teren de înțelegere se va putea găsi pentru doctrine atât de opuse, pentru mentalități atât de deosebite? Cum va primi dl Goga, de pildă, tovărășia politică a dlui Stere sau a dlui Marghiloman? Incercarea țăraniștilor este osândită eșecului. Admițând chiar că se va realiza o coaliție între țărăniști, averescani și marghilomaniști, ea nu va înfățișa nici o garanție de seriozitate politică, fiindcă oameni despărțiți prin atâtea și atâtea lucruri, nu vor putea niciodată lucra cu folos împreună. Vor fi poate alături în acțiunea de agitație și în goana nebună după putere, dar nu vor putea fi niciodată uniți în munca fecundă și stăruitoare. Nu vom avea deci un partid nou, ci numai o coaliție de agitatori și de elemente demonetizate.

Reforma învățământului

Descentralizarea învățământului primar

Unul din principiile călăuzitoare cel mai fericit găsit în proectul de reformă a învățământului, este de bună seamă descentralizarea administrativă a învățământului primar. Dl dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunei și autorul vastului proect de reformă școlară, care se va discuta în curând în Parlament, a avut o fericită idee oprindu-se la acest principiu, capabil să dea învățământului primar o largă desvoltare, așa cum o cer necesitățile de astăzi ale poporului românesc.

Noua lege obligă comunele și pe părinții copiilor, instituiți în comitete școlare comunale sau de circumscripții, să colaboreze alături cu statul la răspândirea științei de carte. Prin această măsură, obligativitatea învățământului primar devine o realitate. Fiecare comună va trebui să aibă școală. Art. 163 din proectul dlui dr. C. Angelescu obligă comunele, ca până la strângerea fondurilor pentru clădirea unui local propriu de școală, să închirieze local convenabil pentru școală și pentru locuința directorului, plătind chiria din casa comunală. In afară de aceasta, comuna are în sarcină întreaga întreținere administrativă a școalei primare (art. 161), statul contribuind numai cu plata salariilor corpului didactic.

Nu este nevoie de prea multă perspicacitate pentru a ne da seama de toate avantajele cari decurg din această măsură. Concursul efectiv al comunei și al părinților mărește interesul pentru școală și creiază un stimulent. Sub vechia organizație școlară, organele superioare trebuiau să se împartă între nevoia de supraveghiere didactică și conducerea treburilor administrative. Ori, toate acestea, trebuind să treacă pe la centru, nimic nu se putea face temeinic. Mulțimea lucrărilor cari se aglomerau din toate părțile slăbea în primul rând controlul spiritual al învățământului, pentru a mulțumi, adeseori insuficient, trebuințele de administrație.

Lăsându se în sarcina Comitetelor școlare administrarea școlilor și repartizându-se comunelor obligativitatea cheltuelilor de întreținere ale acestora, forțele didactice sunt degajate de o grea sarcină, iar contribuția spirituală a statului devine efectivă și salutară.

Acesta desigur este unul din aspectele viitoarei legi. O sumă de alte măsuri, cari dovedesc un serios studiu și o temeinică autoritate în materie, lărgesc sfera de manifestare a școlii primare, lasă liberă inițiativa publică și deschid vaste posibilități de progres. Pentru cei ce nu au ochi să înțeleagă astăzi cât de valoroasă este reforma adusă de actualul ministru al școalelor, rezultatele vor vorbi din prisosință peste câțiva ani.

Rezultatul alegerei dela Romanați

La ministerul de interne s'a primit eri rezultatul definitiv al alegerei de la Romanați.

Iată cifrele oficiale:

Dl Voiculescu, liberal, 13.440. ALES.
Sebastian Radovici, țărănist, 12.469.
G. G. Mironescu, part. național 10.120.

Presa străină și Basarabia

Un interesant articol publicat în „Gazette de Prague"

Intreaga presă străină, franceză, poloneză, cehoslovacă austriacă și chiar germană, ocupându-se de conferința de la Viena, arată drepturile de netăgăduit ale noastre asupra Basarabiei și condamnă politica de intrigi și de provocare a Sovietelor.

Rezumăm mai jos un interesant articol publicat în „Gazette de Prague", în care se stăruie în special asupra mijloacelor de întimidare pe care le încearcă Rusia sovietică asupra noastră.

Procedeele de intimidare ale Sovietelor

Judecând după incidentele continui pe care le-au ridicat sovietele — spune „Gazette de Prague", cât și după intrigile urzite împotriva Românei, la care se adaugă propaganda făcută chiar în interiorul Rusiei, prin presă și prin întruniri publice, s'ar fi putut crede că deschiderea Conferinței de la Viena n'a mai fost nici [illegible] că e vorba de Soviete și că mijloacele de intimidare sunt pentru ele un lucru obișnuit.

Ele au procedat la fel la conferința de la Genua, când pentru a convinge Europa capitalistă de necesitatea reluării raporturilor normale cu Rusia, Guvernul de la Moscova a adunat trupe de alungul frontierelor Poloniei și României, dând impresia că vor revărsa asupra Europei valurile bolșevismului, în cazul când condițiile sale n'ar fi admise la conferință.

In acelaș timp, la Genua, o propagandă activă era făcută de delegații sovietici, propagandă care nu era lipsită de abilitate și care la început a produs oarecare efecte.

La conferința dela Lausanne, aceiași tactică; bolșevicii amenințau să treacă de partea Turcilor și adunau trupe în Caucaz în timp ce emisari trimiși în diferite centre din Occident duceau o campanie intensă în favoarea Turciei reînviate și indirect, în favoarea bolșevismului.

Procedele de astăzi sunt deci cunoscute, Sovietele ar trebui să-și schimbe tactica și să renunțe la amenințări, cari nu sunt în acord cu spiritul de conciliare și de mutuală concesie pe care trebuie să le cultive țările civilizate, în adevăr însuflețite de dorința unei înțelegeri.

Mijloacele întrebuințate astăzi împotriva României

Și astăzi încă, primul gest al Rusiei sovietice a fost să grupeze forțe militare mari la frontiera basarabeană. Apoi intrigele au început în marile centre europene, guvernul dela Moscova mergând până acolo încât a considerat ratificarea alipirei Basarabiei la România de către parlamentul francez, ca un act de ostilitate.

In fond însă, violențele premeditate ale Sovietelor nu-și ajung scopurile. Un alt mijloc de intimidare e lansarea ideei unui plebiscit al Basarabiei. Pentru a justifica această pretenție, întreaga presă bolșevică nu se ocupă decât de pretinsele necazuri ale populației basarabene, exasperată de regimul închisitorial al autorităților române și care n'ar cere decât să intre sub tutela Moscovei.

S'a ajuns până acolo, încât s'au organizat meetinguri de protestare în Kharkow și alte orașe din Ucraina.

Sovietele uită complect că Basarabia e o provincie românească, care de bună voie a decis să se reîntoarcă la patria mamă. Pentru a creia o mișcare printre populația acestei provincii, care nu cere decât să trăiască în ordine și liniște, numeroși emisari bolșevici au trecut Nistrul; ei au fost semnalați la Tighina, Soroca, Cetatea Albă și în regiunea de Sud, unde populația numără și elemente străine.

Detaliu curios, care arată toleranța autorităților române, acești propagandiști sunt lăsați în voia lor.

Scurtul [illegible]

Tactica Sovietelor este deci clară: pe deoparte, intimidare și intrigi; pe de altă parte, propagandă chiar printre populația basarabeană.

In aceste condițiuni e lesne de înțeles că guvernul dela Moscova a voit să amâne cât mai mult, prin ridicarea de diferite incidente, conferința dela Viena.

Desigur că în asemenea condițiuni, discuțiunile conferinței de la Viena nu s'au deschis sub auspicii bune.

Totuși, guvernul român nu poate fi acuzat de lipsă de bunăvoință. El a dat dovadă de cel mai larg spirit de conciliere, dar nu poate sta la discuție cu Sovietele fără condițiile următoare: acceptarea unirei Basarabiei cu România, care e o chestiune definitiv regulată, asupra căreia nu se poate reveni, și restituirea tezaurului român care a fost transportat la Moscova pe baza aliaților și cu garanția Aliaților.

Proclamarea republicei în Grecia

Detronarea dinastiei grecești s'a făcut ieri în mod oficios. Guvernul grec a prezintat Camerei grecești proectul de lege pentru detronarea dinastiei și proclamarea regimului republican. Proectul a fost primit și s'a votat încredere în guvern cu 259 voturi contra 3. S'au abținut de la votare 13 deputați.

Consumarea motoarelor de benzină „ASTRA“ este minimală.

Cronica dramatică

„Sorana“ de I. Al. Brătescu-Voinești — „Incidentul dela 7 Aprilie“ de Tristan Bernard

In prefața unei ediții noui a „Soranei“, d-l I. Al. Brătescu-Voinești scrie despre piesa sa că n'a avut succes pe scena Teatrului Național din București. Pentru ce „Sorana“ n'a putut obține un succes pe care atât de sgomotos l'a repurtat „Paianjenul“ d-lui Herz, nimeni n'ar putea spune. Căderea „Soranei“ n'o putem pune decât în sarcina unui capriciu al publicului, fiindcă ea nu este nici mai bună, nici mai rea decât multe alte lucrări dramatice românești cari au cules aplauzele mulțimei. Ba s'ar putea spune, dimpotrivă, că „Sorana“ are unele calități cari i-ar fi dat dreptul la o mai bună primire.

Desigur, dialogul nu este prea viu și are foarte multe banalități, conflictul este lipsit de intensitate dramatică, personagiile, în sufletul cărora autorul a coborât prea puțin, au o viață sufletească cam factice. Acțiunea este în schimb destul de bine condusă, din punct de vedere al technicei piesa se prezintă în condițiuni mulțumitoare, iar câteva scene, deși întunecate de unele banalități ale dialogului, isbutesc să fie emoționante.

Ce este „Sorana„? Povestea dramatizată a unei fete, născută, am putea spune, să se devoteze. Numai astfel este explicabil sufletește sacrificiul pe care l face, renunțând la tot ce putea să fie fericirea ei, pentru a salva o prietenă. Dacă dl I. Al. dea mai multă putere de viață și mai mult relief „Soranei“, am fi avut în ea o eroină a devotamentului modest și tăcut, a sacrificiului făcut fără sgomot și fără declamație. Din partea autorului lui Niculăiță Minciună eram îndreptățiți, poate, să așteptăm mai mult decât a dat în „Sorana“. Dar se vede că minunat povestitor, dl Brătescu-Voinești nu este decât slab dramaturg; deaceia desigur a și renunțat la acest gen literar, „Sorana“ rămânând singura sa încercare în teatru. Cu acelaș subiect, dsa ar fi făcut o nuvelă mult mai bună decât este piesa.

Dra V. Cronvald, interpretând pe Sorana, a avut foarte multe dificultăți de învins într'un rol care din cauza anemiei, se poticnește în fiece clipă. Și dacă în momentele așa zise puternice, n'a putut răspunde, dsa a izbutit totuși să prindă unele din liniile sufletești ale Soranei.

Intr'un rol care pretindea o solidă stăpânire a mijloacelor scenice, dna Jeana Landry ni-a dovedit în joc un progres realizat desigur cu prețul unor străduințe cari se cuvin încurajate și răsplătite.

Dl. Al. Șerban a fost horipilant în rolul lui Mișu Cruceru.

Dna Nunuța Hodoș a avut — trecând peste unele alintări — toate grațiile și vioiciunile copilăriei în rolul fetiței lui Grigore Cruceru. Restul interpreților s'a înfățișat mulțumitor. Decorul din care puteau să lipsească draperiile de un galben supărător, izbutit. In mișcarea generală a piesei s'a simțit oarecare stângăcie și nesiguranță.

După „Sorana“, s'a jucat o comedie într'un act de Tristan Bernard, purtând titlul „Incidentul dela 7 Aprilie“. Cu o notă bulevardieră prea accentuată, comedia aceasta constitue totuși o destul de nostimă ironie la adresa acelor femei cari voind să se dedice unor cariere bărbătești, rămân tot timpul prea mult femei.

In femeia avocat, Dna Silvia Jipescu-Hodoș a fost surprinzător de bine. Și dacă ar fi ajutat-o mai mult vocea și n'ar fi avut precipitări din cauza emoțiunii, ar fi dat o desăvârșită interpretare unui rol care cere însușiri de grație, de finețe și de inteligență.

Izbutit ca înfățișare, dl C. Potcoavă n'a putut totuși să dea relieful necesar sergentului Tribadel, croit de soartă să fie ținta ironiilor, batjocurilor și insultelor.

O reușită caricatură a realizat dl Ionescu-Ghibericon în poetul Messadie. Ansamblul a avut o mișcare vioaie și o linie caricaturală pe cari direcția de scenă a reușit să i le imprime.

Demisia guvernului francez

După o telegramă sosită din Paris, șeful guvernului francez, d. R. Poincaré a demisionat, deoarece la votarea legii pensiunilor, propunerea guvernului a rămas în minoritate cu 7 voturi față de cea a opoziției.

D. Poincaré, după votare a părăsit îndată parlamentul și a plecat la Elysée, unde președintele republicei franceze, d. Millerand, l'a primit în audiență imediat. Cu acest prilej, d. Poincaré a prezintat edmisia întregului guvern.

INFORMATII

— **Sosirea dlui prefect de județ.** Astăzi la orele 11 dimineața a sosit în localitate dl Septimiu Mureșanu, prefectul județului, întorcându-se dela București.

— **Dela Societatea de Științe.** Societatea de Științe din Cluj ține ședință ordinară în amfiteatrul Institutului de Botanică Generală, Joi 27 Martie orele 9 seara.

La ordinea zilei următoarele comunicări:

Prof. A. Vâlsan: „Probleme morfologice în regiunea Sibiului“.

Prof. I. Grințescu: „Aspecte din vegetația muntelui Ceahlău“.

Prof. D. Rădulescu: „Modelul torular și modelul lui Starek.“

— **Dela Societatea Științelor Medicale.** Ședința ordinară a Societății Științelor Medicale va avea loc Sâmbătă 29 Martie 1924 la ora 5 pm. în amfiteatrul Clinicei Medicale. Intreaga ședință este destinată conferinței domnului profesor Dr I. Nițescu: „Insulina“, fiziologia și întrebuințările ei terapeutice, și discuțiilor în jurul acestui subiect.

— **Amânarea procesului țăranilor din Răchițele.** Astăzi 27 l. c. urma să se judece în fața Tribunalului Cluj, procesul țăranilor din Răchițele. De oarece însă urmează să se facă o nouă anchetă, personal de dl subsecretar de stat Cipăianu, procesul a fost amânat din oficiu până după terminarea anchetei.

— **Edilitare.** La Primăria orașului se lucrează la planul străzilor care urmează să fie pavate în cursul lunei acesteia. Se crede că lucrările vor începe chiar în luna Aprilie.

— **Noua premieră a Operei Române.** Opera Română a fixat definitiv data nouei sale premiere „Tiefland“ pe Vineri seara. Pe afișul operei însă, titlul operei s'a schimbat în „Terra Baixa“.

— **Dela Consiliul orașului.** In ultima ședință, consiliul orașului a hotărît ținerea unui concurs, în termen de 30 zile, pentru ocuparea postului de consilier financiar, post care este vacant de foarte multă vreme.

*Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la **Diamantstein și Moskovics**, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poștă centrală Cluj. 73-133*

— **Sportive.** Echipa de football „Kinizsi“ din Timișoara a jucat la Viena cu echipa din Belgrad „Jugoslavia“ învingând o cu 6:4 (4:2).

— **Marioara Voiculescu la Cluj.** *In zilele de 3 și 5 Aprilie vor avea loc la Teatrul Național din localitate, reprezentațiile companiei dramatice Marioara Voiculescu.*

In seara de 3 Aprilie se va reprezenta „Capcana“ de Kistemaekers, iar în seara zilei de 5 Aprilie „Vijelia“ de Bernștein. Judecând după ansamblul cu care marea noastră tragediană vine la Cluj, avem credința că spectacolele vor însemna un adevărat triumf al artei românești. Biletele s'au pus în vânzare la cassa Teatrului.

— **Furtul dela mănăstirea din Bixad.** La mănăstirea Bixad (jud. Sătmar) s'a produs un furt îndrăzneț. Tâlhari, rămași încă necunoscuți, s'au introdus în biserică prin o spărtură făcută în acoperiș, furând obiecte de artă în valoare de două miloane lei.

— **Moartea unui comerciant din Timișoara la Cluj.** La Hotelul „New-York“ a murit în mod subit comerciantul de piele din Timișoara, Grosman Ernest. Poliția face cercetări.

Fainâ Cal. Superioara de vânzare numai cu vagonul, cereți probe la *Federală Muntenia, Ploiești.* 3407

Programul călătoriei în streinătate a Suveranilor

Dnii Millerand și Massaryk vor vizita București

Programul călătoriei Suveranilor noștri s'a stabilit definitiv. Perechea regală va pleca din țară Duminecă 6 Aprilie, întovărășită fiind de către dnii miniștrii Duca și Mișu, de mareșalul palatului, d. general Anghelescu, de maestrul de ceremonii, d. Stârcea, de dnii coloneli Rădulescu, Scheletti și Coslinski, adjutanți regali și de doamna de onoare Procopiu.

Suveranii se vor opri mai întâi la Strassburg, al cărui guvernator este d. general Berthelot. La 13 Aprile vor sosi la Paris unde vor rămânea până Duminecă. De aici, M. S. Regele va pleca incognito la Biarritz, iar M. S. Regina la Nizza. La 29 Aprilie vor pleca la Madrid. Suveranii vor sta 10 zile în Spania. Din Spania, perechea regală vc pleca la Bruxelles; la 12 Mai va fi în Londra, unde va sta 3 zile. De-aici Suveranii se vor reîntoarce la 21 Mai în România.

După știrile mai noui, președintele republicei franceze, dl Millerand, va vizita România în primele zile ale lunei Iunie, deci îndată după reîntoarcerea în țară a Suveranilor. D. Massaryk, președintele republicei cehoslovace și-a anunțat și D-sa vizita în România pentru începutul lunei Iulie.

Pentru Funcționarii de Stat
civili și militari, la prezentarea legitimației, Mag. 3372

MISSIR
din Cluj, Str. Memorandului Nr. 11 (Unió-u.) face reducere de 10% la toate marfurile de manufactutar

pentru sezonul de primavara
Prețuri de reclama la magazinul

HERCULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exercițiul copiilor de a merge .	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA“	„ 68
Rochițe brodate	„ 78
Cămeși pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialități **de haine pentru copii** și **cărucioare** din Berlin și Wiena
Bogat asortiment
în haine pentru băeți specialități din Tirol.
Salon de confecționat haine pentru copii și din stofe aduse.
Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate și pentru a repara cărucioare anunțându-ne. Trimitem gratis și la revânzători catalog cu prețurile curente p. cărucioare de copii
3381

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

oo 3413 oo Rador 1214.
BANCA CHRISSOVELONI S. A. R.
CENTRALA: București. **SUCURSALE:** New-York, Constantinopole, Braila, Galati, Constanta, Sibiu, Cluj.
Bănci afiliate: Paris, Wiena. Capital: 200 milioane Lei.
SECȚIA DEVIZELOR SUCURSALEI CLUJ.
Efectuează operațiuni de devize în condițiunile cele mai avantagioase.
Telefon: 427, 379, 62. ✽ **Telefon: 427, 379, 62.**

Propaganda iredentistă

maghiară pentru desmembrarea României

Un ziar dușmănos statului român: „Ellenzék" — Cum se face educația publicului maghiar — Iredentismul maghiar își dă mâna cu cel rusesc

Am atras adeseori atenția opiniei publice asupra faptului că ziarele ungurești dela noi, în marea lor majoritate înțeleg să aibă o politică externă diametral opusă celei oficiale românești.

Astăzi, când atenția tuturor Românilor este îndreptată asupra tratativelor dela Wiena între delegații români și ruși, ziarele clujene „Ujság" și „Ellenzék" nu găsesc altceva mai bun de făcut, decât să se facă ecoul propagandei rusești pentru deslipirea Basarabiei de România.

Aceste articole sunt în așa fel scrise, încât cititorul maghiar, după ce le-a citit, trebue să exclame:

— „Dacă astfel stau lucrurile, pentru ce nu retrocedează Românii Basarabia Rușilor?"

In seria acestor articole veninoase și tendențioase, ziarul „Ellenzék" a publicat ieri un nou articol referitor la Basarabia. Articolul a revoltat chiar și pe cei mai calmi oameni în cari a mai rămas o scânteie a sentimentului național, și a fost în toate cercurile din Cluj comentat cu aprindere.

Neavând la bază decât faptele unui scandal aranjat și plătit la Wiena de către bolșevici, cari ar fi pus la cale câteva sute de iresponsabili să vocifereze într'o „adunare" de „protestare" contra României, — ziarul maghiar, într'un articol din cele mai scandaloase, dă banalului fapt divers un cadru și o însemnătate cari nimănui nu-i pot scăpa.

Titlul semnificativ al articolului este acesta:

„Manifestația basarabenilor(!!) la Wiena contra României"

Iar între subtitluri:

„Neutralii propun împărțirea Basarabiei"

Iată ce scrie între altele ziarul „Ellenzék:

„In cercurile diplomatice să judecă cu mult pesimism perspectivele conferinței, deoarece ambele țări pretind deopotrivă Basarabia. Krestinsky, șeful delegației rusești a declarat că Romînia trebue să retrocedeze Basarabia.

Importantul eveminent al zilei de Marți a fost marea demonstrație a emigranților basarabeni contra României. S'au întrunit ca o mie de emigranți din Basarabia, la cari s'a alăturat o considerabilă mulțime vienеză.

A vorbit fostul învățător Soreanu (?!) care a atacat violent dominația românească și a făcut cunoscut felul cum Românii înțeleg să guverneze. După ce cuvântările au luat sfârșit, adunarea a primit o moțiune în care se pretinde imediata retragere a armatei române din Basarabia și după această retragere, — plebiscitul.

S'a ales apoi o comisiune care să înmâneze moțiunea aceasta tuturor ambasadelor statelor streine".

*

Acest articol de sursă bolșevică, vădit tendențios, a fost publicat de „Ellenzék", cu litere de senzație și fără comentar.

Așa cum este, din acest articol ar reeși că cei ce au cerut la Viena alipirea Basarabiei la Rusia sunt înșiși „basarabenii" iar nici decum niște haimanale plătite anume de bolșevici pentru a face, cred ei, dificultăți delegației românești. Cele câteva sute de gură-cască la cari s'a alăturat și o *„considerabilă mulțime vienеză"*, — pentru a se completa desigur numărul de 1000 de oameni câți pretinde telegrama lui Ellenzék" să fi fost la adunare, — sunt — evident — factori politici importanți! Scandalul de Marți mai este *„o mare demonstrație a basarabenilor"* și însemnează un *„important eveniment al zilei"*,

Ne putem închipui ce impresie a făcut acest articol asupra cititorilor iredentistului „Ellenzék" atât de dornici de o cât mai grabnică desmembrare a României.

Din acest articol al ziarului maghiar, precum și din altele scrise cu aceleași intenții, putem învăța că, nu numai dincolo de granița răsăriteană și apuseană avem dușmani de moarte, ci îi avem și aici, în inima țării noastre, așteptându-ne cu aceeași nerăbdare peirea.

Față de aceste atacuri perfide, **cerem autorităților noastre de guvernamânt să intervie cu toată vigoarea, întrucât dacă am privit cu îngăduință, atacurile care se aduceau din partea acestui ziar instituțiilor românești și legiuirilor noastre interne, nu înțelegem și nu putem tolera o campanie care vizează direct integritatea teritorială a țării.**

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!

PRETURI OCAZIONALE!!

PĂLĂRII FINĂ DE FILȚ ȘI LO DEN SE VOR VINDE CU PREȚURI MULT MODERATE!

Mare alegere de albituri fine!

SIEGFRIED WEISS

CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filț calitate prim . . .	L 150
Pălărie loden calitate primă . .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panclică de mătasă . . .	„ 250
Cămașă alba moale	„ 180
Cămașă alba, de calitate primă .	„ 250
Cămașă colorotă „freuch" . . .	„ 265

COMANDE DUPĂ MASURĂ!

Băcănie

mai mică dinpreună cu marfă și aranjamente

de vânzăre.

Adresa la banca „Coroana", Cuza-Voda No. 9.

Opera Română

In ajunul nouei premiere: „Terra Baixa"

Câteva considerații asupra autorului și asupra operei

Pentru a doua oară în acest an, Direcțiunea Operei Române reprezintă o nouă operă, *„Tiefland"*, în traducerea Direcțiunei Operei noastre: *„Terra Baixa"* (?) a compozitorului *Eugen d'Albert*.

Compozitorul și operile lui

Intre pleiada de compozitori din ultimii 50 de ani, *Eugen d'Albert* se remarcă printre cei dintâi. Francezii îl numesc compozitor englez, dar Germanii îl reclamă și ei ca fiind de origină germanică. In realitate, deși născut la Glascow în 1864, părinții îi sunt originari din Altona, unde tatăl său compunea muzică pentru dans. Eugen d'Albert își începe primele studii de muzică cu Ernest Pauer, în Londra, le continuă cu Hans Richter în Viena, și mai apoi în Weimar cu Liszt, devenind elevul său preferat, singurul care mai supraviețuește.

Ca pianist, d'Albert stă astăzi în fruntea virtuoșilor actuali. Nu mai puțin însemnată este și activitatea sa de compozitor. Printre alte lucrări, a dat la iveală *„Ernest"* și *„Hyperion"* apoi celebrul quartet A. moll op 2. Pe lângă nenumărate bucăți pentru pian, a publicat și lieduri, din cari mare parte foarte populare în Germania. Ca opere, are o serie întreagă începând cu: *„Rubinul"*, reprezentat la Karlsruhe în 1893; *„Ghismonda"*, (Drezda 1895); *„Gernot"* (Mannheim 1897; *„Die Abreise"* (Frankfurt 1898); *„Kain"* (Berlin 1900); *„Tiefland"* reprezentată întâi la Praga, în 1903 și apoi în Berlin în 1907, unde s'a reprezentat în acelaș an mai bine de 100 ori. După acest mare succes, a mai scris: *„Flautosolo"* (Praga 1905); *„Tragaldabas"*; *„Die verschenkte Frau"* (Viena 1912); *„Liebesketten"* (Drezda 1912); *„Die totenaugen"* (Drezda 1916); *„Roda Rodas"* (operă comică); *„Sclava din Rhodos"*; *„Stier von Olivera"* (Leipzig 1918) și *„Revolutions hochzeit"* (Leipzig 1919.)

Considerații și lămuriri asupra operei „Tiefland"

Pentru a înțelege locul pe care-l ocupă muzica din *„Tiefland"* („Terra Baixa") în galeria compozițiilor moderne, este necesară o mică schiță asupra evoluției artei muzicale în ultimele decenii.

Rossini și Bellini, ca să nu arătăm decât pe aceștia, la începutul secolului XIX, aveau mai mult grija, a așa zisului *„bel canto"*; Verdi în urmă, ca și Meyerbeer s'au preocupat mai mult de efectele patetice, în afară de farmecul inerent al muzicei italiene.

Cu timpul, Verdi sacrifică din principii, și către 80 de ani, cu o suplețe admirabilă creie *„Falstaff"* — marcând ideile noui la ordinea zilei.

Căutarea de situațiuni îngrozitoare și de efect, cultul marilor gesturi cu note ascuțite simulând marile pasiuni, plăcerea de a provoca uimirea, dând lovituri din ce în ce mai mari, determinară formarea școalei zisă „Verismă", în Italia — al cărei cel mai important reprezentant este Mascagni. — Verismul lăsa pe al doilea plan preocuparea melodică și a lirismului și căuta să noteze direct viața, procedând prin impresiuni repezi și violente.

Principalii compozitori cari adaptară această formulă sunt:

Leoncavallo (1858) cu operele „Pagliaci", „Chaterton", „La vie de Boheme"; — *Puccini* cu operele „Manon Lescaut", „La vie de Boheme", „Tosca"; — și cel mai important, *Mascagni*, cu operele „Cavaleria Rusticana", „L'Amico Fritz" și „Rantzau".

Muzica din „Tiefland" (Terra Baixa) își găsește locul lângă acestea, păstrând însă o fizionomie proprie; admite drama muzicală, însă ridică orchestrația melodică până la cea mai înaltă concepție a frumosului, captivând sufletele auditorilor prin simfonia ei.

Acțiunea dramei este cu totul conformă cu realitatea, evitând cu mult gust și inteligență, stilizarea uniformă a personajelor. Ea pune în evidență lirismul și relevă firea poetică și naivă a lui Pedro—personajul principal. Aceasta constitue originalitatea acestei partițiuni cu imagini așa de vioaie. Cu un cuvânt, îmbracă instrumental întreaga acțiune, alipindu-se direct evenimentelor.

Opera are un prolog și 2 acte. Textul este scris de renumitul scriitor Lothar din Viena — după o nuvelă spaniolă a lui A. Guimera. Acțiunea se petrece parte în Munții Pirinei, parte în Văile Cataloniei la picioarele munților.

De remarcat melodiile:

1. **In prolog**: O melancolică melodie pastorală pentru clarinet și care deschide prologul.

2. Imediat, scena răsună de melodii cari acompaniază mersul turmelor de oi.

3. Duetul Martha-Sebastiano.

4. Un alt motiv, la începutul seriei III a, când Sebastiano propune lui Pedro să se însoare.

5. Rămasul bun al lui Pedro, adresat munților.

ACTUL I. Odată cu intrarea în actul I, — începe drama.

1. Duetul Martha-Maria.

2. Râsetele celor 3 fete și batjocura contra Marthei.

3. Melodia prin care cele trei fete vor să afle ceva despre mariajul Marthei — plină de o rară naivitate.

4. Motivul melodic al amărăciunei și întristărei Marthei.

5. Motivul melodic istorisind omorârea lupului pentru actul cununiei.

ACTUL II.

1. Duetul de iubire Pedro-Martha.

2. Cererea lui Sebastiano ca Martha să danseze.

3. Destăinuirea grozavă pe care Martha o face lui Pedro că în noaptea nunței Sebastiano a fost în odaia ei, destăinuire care face pe Pedro să-l omoare.

Fotoliu

Tratativele dlui Iorga cu partidul național

In timpul tratativelor cari se urmează între dl Iorga și reprezentanții partidului național, dl Iuliu Maniu a cerut șefului partidului naționalist-democrat să nu recunoască Constituția și unele legi votate de actualul parlament.

Dl Iorga a refuzat categoric această cerere, declarând că nu-și poate lua angajamentul de a da țara cu doi ani înapoi.

Se știe că partidul național a declarat dela început că socotește ilegal actualul parlament și că prin urmare nu recunoaște opera legislativă realizată de el. Neseriozitatea acestei atitudini nu mai are nevoie să fie demonstrată. Dealtfel, nici partidul național nu este convins că va putea să nu țină seamă, fiind la guvern, de opera realizată de parlamentul țării. Și cea mai bună dovadă a făcut-o însăși atitudinea partidului național, care după ce s'a retras din parlament, a revenit asupra acestei hotărâri, participând în ultimul timp la lucrările Corpurilor legiuitoare.

Și atunci, suntem în drept să ne întrebăm, de ce dl Maniu a cerut dlui Iorga să adopte un punct de vedere pe care însuși partidul național l'a abandonat în fapt?

potrivnic fuziunei cu partidul dlui Iorga și caută deci toate prilejurile pentru a respinge, salvând aparențele, propunerea șefului partidului naționalist democrat?

Faptul că dl Iorga a refuzat categoric cererea dlui Maniu va putea însemna ruperea definitivă a tratativelor. Termenul de răspuns la propunerea de fuziune a dlui Iorga expiră Vineri. Până atunci dsa nu va da nici un fel de explicații asupra traiativelor în curs. Ceiace se poate afirma dinainte este că fuziunea nu se va realiza. Vina n'o va purta decât partidul național.

SUFRAGERIE DE OCAZIE caut

Plătesc preț bun

A se adresa în scris la redacția ziarului sub „Sufragerie".

Lei 1980 Lei

Un costum bărbătesc de primăvară elegant și de calitate bună

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3618 3618

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.

Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Viaţa studenţească la Cluj

Situatia materiala a studentimei

Opera de ajutorare a studenţilor — Căminurile studenţeşti — Căminul din Str. Avram Iancu

Greutăţile materiale ale vieţii au crescut în mod vertiginos chiar din primii ani ai stăpânirei româneşti, când absolvenţii liceelor din Ardeal trebuiau să vină în număr cât mai mare la Universitatea românească deschisă în Cluj.

Populaţia românească a Ardealului, în urma stăpânirei streine de veacuri, nu este bogată. Ţărănimea, în mare parte, era lipsită chiar de pământul trebuincios traiului de toate zilele, aşa că un mic rest de ţărani bine situaţi puteau, cu greu, să suporte cheltuelile unui copil la şcoalele din oraş. Clasa noastră mijlocie compusă din intelectuali săraci, preoţi şi învăţători, iarăşi nu putea da un contingent mare de studenţi.

Elevii liceelor confesionale româneşti din Ardeal, trăiau din ajutoarele mecenaţilor, ceia ce primeau de acasă fiindu-le prea puţin.

Situaţia politică odată schimbată, nu însemna însă că s'a schimbat şi situaţia materială a Românilor de aici.

Singurul lucru ce s'a schimbat, au fost condiţiile de traiu, devenite şi mai grele, aşa că fără de un grabnic ajutor din partea statului, generaţiile ieşite din licee în ultimii ani, nu ar fi putut intra la Universitate.

Dar, conducătorii ţărei, încă din primele momente ale stăpânirei româneşti în Ardeal, şi-au dat seama că neajunsurile de cari suferă studenţimea, dacă nu vor fi cel puţin în parte ameliorate, vor ameninţa în mod serios viitorul cultural al neamului. De aceea, s'au acordat de la început şi se acordă încă, burse numeroase studenţilor lipsiţi de mijloace; s'au înfiinţat şi sunt în curs de înfiinţare căminuri, unde tinerii veniţi la Universitate găsesc casă şi masă pe un preţ foarte redus în raport cu preţurile din oraş.

Cu toate aceste înlesniri, pentru mulţi studenţi aceste greutăţi durează încă şi astăzi, şi în scăderea contingentului studenţilor înscrişi în anul 1923—24 faţă de anul trecut, trebuie să vedem şi repercusiunea crizei de locuinţe şi a scumpetei traiului, cauze cari împiedecă pe mulţi studenţi de a se adăpa şi mai departe la izvoarele culturei universitare. Aceste neajunsuri au fost întru câtva ameliorate, mai ales în ultimii doi ani, prin intervenţia statului şi prin sprijinul iniţiativei particulare. Astfel, la Cluj, în afară de căminurile existente, s'a mai înfiinţat unul nou, în localul Salvării, iar în curs de înfiinţare este un cămin pentru medicinişti. In totul sunt astăzi la Cluj 3 căminuri pentru studenţi şi 2 pentru studente, iar în curs de înfiinţare un cămin pentru studenţii medicinişti.

Vom arăta aici felul de viaţă al studenţilor din aceste căminuri şi înlesnirile de cari ei se bucură. Inainte însă de a trece la aprecieri speciale, trebue făcută constatarea că ele nu sunt destul de încăpătoare pentru numeroşii studenţi cari solicită primirea în căminuri.

Căminul din Strada Avram Iancu

Primul cămin studenţesc, atât ca mărime cât şi ca vechime, este „Căminul Studenţesc“ din Str. Avram Iancu.

In acest cămin sunt plasaţi 226 studenţi, cari au aici casă şi masă. Dintre aceştia, 100 studenţi sunt bursieri, primind totul în mod absolut gratuit, iar 126 sunt solvenţi. In afară de aceştia, mai sunt 26 studenţi externi, cari stau în oraş, dar mănâncă la acest cămin.

Taxa pe întreţinere şi casă este de 900 lei de lună. Pentru studenţii bursieri, Statul plăteşte câte 750 lei lunar.

Supravegherea imediată asupra felului de pregătire a mâncării, asupra ordinei şi disciplinei din cămin o are un comitet studenţesc ales în fiecare an. In anul acesta s'a constituit sub preşedinţia dlui Hurghiş,

La acest cămin funcţionează şi o baie de aburi şi cadă pentru studenţii interni şi externi, putându-se face baie pe un preţ foarte mic.

Căminul mai are şi o frumoasă bibliotecă cu numeroase volume de literatură; cărţile de specialitate nu lipsesc, biblioteca având 530 cărţi pentru uzul studenţilor dela litere şi ştiinţe; 300 cărţi de drept ori ştiinţă juridică; 280 cărţi medicale şi 88 de alte specialităţi.

Pe lângă acest cămin funcţionează şi o „Casină a Studenţilor“ unde deşi preţul diferitelor articole este foarte mic, se realizează în folosul cantinei, frumoase beneficii, din cari se vor face noui instalaţiuni.

O necuviinta fata de autoritatea comunala din Cluj

Un individ care pretinde ca funcţionarii primăriei să vorbească ungureşte. Insultele adresate conducerei româneşti. Afacerea la parchet. Mistificările presei maghiare

Zilele trecute s'a petrecut la primăria locală un incident care are o deosebită semnificaţie. Un individ, cu numele de Katz Edmond, veni să ceară un act, adresându-se funcţionarilor în limba ungară deşi ştia tot atât de bine româneşte. La observaţia care i se făcu, de a vorbi în limba statului, individul adresă o serie de necuviinţi „conducerei româneşti“, declarând că el nu este dator să vorbească decât în limba sa. Funcţionarii au reclamat cazul primarului, care a hotărât ca numitul să fie acţionat în judecată.

Acesta este faptul, care deşi poate fi considerat ca un caz izolat, dovedeşte totuşi o stare de spirit din partea minoritarilor care este caracteristică. Acest lucru îl întăreşte mai ales atitudinea presei maghiare, care cu acest prilej a găsit de cuviinţă să mistifice adevărul, afirmând totuşi că *„primarul Clujului a declarat că cetăţenii minoritari nu sunt datori să se adreseze autorităţilor româneşti în limba statului“*. Această afirmaţiune a ziarului „Ujság“ este un neadevăr sfruntat şi constitue o gravă calomnie la adresa dlui Utalea. De altfel, suntem autorizaţi să spunem numitului confrate că de data aceasta va suferi consecinţele acestei îndrăzneţe afirmaţii.

D.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Tratativele austro-române de la Viena

Ce chestiuni vor fi discutate?

Astăzi se deschide la Viena conferinţa ce va relua discuţia chestiunilor în litigiu dintre România şi Austria.

Delegaţiunea este prezidată de Dl Nistor, ministrul Bucovinei, şi se compune din specialişti, cari vor discuta diferitele situaţiuni create prin alipirea Bucovinei la România.

Se ştie că această conferinţă trebuia să se întrunească la Viena la 17 Martie, dar şi-a întârziat deschiderea cu zece zileîn urma cererei guvernului austriac.

Chestiunile mai principale ce vor fi discutate sunt: *despăgubirile şi restituirile de război; chestiunea archivelor şi a obiectelor de artă; fondul religionar; raporturile vamale, etc.*

Se va discuta deasemeni chestiunea liniei ferate Lemberg—Cernăuţi, care aparţinea unei societăţi ce avea anumite angajamente faţă de statul austriac şi acea a pensionarilor moşteniţi de la monarhi austro-ungară.

Lucrările conferinţei vor dura cel puţin două săptămâni.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri 28 Martie 1924

CINEMA SELECT

Fecioara rătăcită.

Mare dramă sentimentale în 6 acte. Romanul lui Henry Bataille. In rolul principal MARIA JACOBINI.

In cadrul acestui program excelenta comedie în 2 acte:

Zigotto rege.

CINEMA URANIA

Regina văzduhului

Senzaţională dramă din viaţa aviatorilor în 5 mari acte. In rolul principal Marza Lind. Bărbatu-i a fost condamnat la un an reciuziune. pentru că a expus soţia lui în acest rol pericolului de moarte.

CINEMA APOLLO

Inconjurul pământului al unui ştrengar din Paris.

Istorie aventurioase în 6 acte, dupa romanul lui Francis Capelli. Vederi pitoreşti din ţările exotice. Film excitant şi intresant.

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!

Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi! Preţuri eftine senzaţionale!

Eisenstädter Fülöp si Sotii

(Joştul Magazin Lacatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de căruciuare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucări pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantarul nostru. :-: 3170.

Reclama este sufletul comertului!

Prospect de Emisiune

Creditul Rural

Bucureşti, Strada Colţei No. 27.

Consiliul de Administraţie al Creditului funciar rural, transformat conform nouei legi şi statutelor sale, a hotărât să facă o *emisiune de acţiuni in valoare de Lei: 100.000.000 în 200.000 acţiuni nominative a 500 lei fiecare.*

Subscrierea va fi deschisă la *sediul Creditului rural Bucureşti, Strada Colţei No. 27, şi la toate sucursalele şi agenţiile Băncei Naţionale din judeţe, de la 25 Martie până la 10 Aprile a. c.*

Se va cere ca prim vărsământ la subscriere câte 100 lei de fiecare acţiune de 500 lei şi 20 lei pentru cheltuelile de emisiune, timbre şi taxa Statului.

Vărsămintele ulterioare vor fi hotărâte de Consiliul de Administraţie al Societăţii. Ele nu vor avea însă loc înainte de realizarea recoltei anului 1924.

Sunt admişi să subscrie toţi cei *ce au o proprietate rurală precum şi Societăţile şi Asociatiunile agricole*; mai sunt admişi să subscrie şi acei cari nu mai sunt proprietari rurali, însă al căror capital social se află reţinut şi azi la Societate.

Creditul rural dispune de un prim capitul, compus din numerar, diferite efecte şi imobile; care se poate evalua astăzi la una sută milioane lei.

El va face operatiuni de împrumut pe gaj şi de bancă numai cu acţionarii săi.

3378 **Consiliul de Administraţie.**

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

CASA DE CONFECŢIUNI

BUCUREŞTI A. R. C. E. BUCUREŞTI

Expune în zilele de 28, 29 şi 30 Martie crt. orele 10—12 şi 3—6 la 3411

„HOTEL ASTORIA“, CLUJ.

Noile Modele de ROCHI, MANTOURI ect. aduse dela corespondenţii săi din Paris pentru sezonul de Primăvară 1924.

Saci, Muşamale

2613 **cumpără, vinde şi împrumută**

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Scrisori din Sibiu

Demonstrația de tractoare de la Șura-Mare

Activitatea reuniunilor agricole săsești — Motocultura, salvatorul agriculturei Tractorul „Fordson“-mașina viitorului — Cum se face educația țărănimei săsești — Problemele agricole de actualitate

Nu este un secret pentru nimeni că compatrioții noștri, Sașii, sunt azi în țara noastră cei mai bine organizați în ceeace privește viața agricolă.

Reuniunile agricole săsești, constituite pe comune, regiuni și județe, sunt forurile competente pentru toate problemele economice ale vieții și existenței Sașilor. Aceste Reuniuni puternice au organizat Sașii într'o grupare mare, am putea spune într'un partid chiar, căci conducătorii politici ai Sașilor sunt și șefii reuniunilor. Reuniunile agricole săsești sunt forurile reprezentative ale vieții economice și politice a compatrioților noștri Sași. Din punct de vedere economic pentru țara întreagă, aceste Reuniuni au importanța cea mai mare, căci ele sunt un focar continuu pentru realizarea unui sistem agricol modern.

Duminică, 23 Martie, cu ocazia ținerei Adunării generale anuale a „Reuniunei agricole săsești județene“ la Șura-Mare, o comună situată la vre-o 7 km. de Sibiu, am avut ocaziunea să asist la o măreață și importantă manifestație a acestei Reuniuni. Odată cu ținerea Adunării anuale, a avut loc și o mare demostrație de tractoare, la care au luat parte: tractorul „Fordson“ reprezentant Perry-Cluj, tractorul „Oncle-Sam“, reprezentant Zimermann et Kessler-Sibiu și în fine „Simmering“ reprezentant Jickeli-Sibiu.

*

La o distanță de vre-un kilometru de comuna Șura-Mare se fixase câmpul pe care trebuia să se țină demonstrația, cu următorul program:

1. Tot felul de arături în teren șes;
2. Arături pe coastă;
3. Demonstrații de treerat și
4. Demonstrații de tracțiune.

*

Tractoarele a fost puse în poziție, rezervându-se fiecăruia o anumită suprafață de arat. La orele 9 a început demonstrația, de față fiind aproape 5000 oameni. Demonstrația a fost condusă de un comitet de specialiști.

Rezultatele la arat au fost:

Tractorul „Fordson“: a arat întâiu la 14 cm afunzime, trecând pe urmă la 20 cm afunzime și sfârșind la 22 cm afunzime. *Tractorul „Oncle-Sam“*: a început la 12 cm pentru a termina cu 20 cm afunzime.

Tractorul „Simmering“ a arat tot timpul numai la 10—12 cm.

„Fordson“ a fost deci tractorul care a arat mai mult și cantitativ.

La întrecerea de arat pe deal, a luat parte numai tractorul „Fordson“, trăgând brazde. Cu această ocaziune, conducătorul tractorului, moșierul baron Orosz, a demonstrat celor prezenți iuțeala mișcării tractorului „Fordson“, care a făcut cele mai frumoase viraje pe deal în sus, cu o viteză uimitoare.

Trecând la punctul 3 al programului, a fost adusă o mașină de treerat, pusă în funcțiune de tractoarele „Fordson“ și „Oncle-Sam“. Al treilea tractor n'a luat parte. Expertul conducător al acestei demonstrații a comunicat pe urmă că tractorul „Fordson“ este cel mai apt și pentru treerat, căci motorul duce batoza în ture regulate, ceiace nu se poate spune de tractorul „Oncle-Sam“.

Se făcuseră orele 3, când un impozant grup de oameni și-a făcut reîntoarcerea în Șura-Mare. In frunte mergea tractorul „Fordson“, trăgând batoza; pe urmă venea muzica și în fine miile de oameni.

*

In casa comunală aștepta o masă frugală, la care au luat parte zeci de oameni. Pela orele 4 și jumătate a început ședința, Adunărei generale, deschisă de către dl *dr. Iuliu Orendi*, președintele Reuniunei județene. Dsa a asigurat pe cei prezenți că agricultorii din împrejurimile Sibiului țin pas în toate privințele cu progresele agriculturei moderne.

Președintele Reuniunei agricole locale, dl *Ștefan Gross*, a citit raportul anual din care reiese că comuna Șura-Mare prosperează în agricultură, și în creșterea de vite. (In present se află în comună 898 vaci de lapte).

Cel mai important discurs a fost însă al dlui *Pitz Herbert*, directorul Școalei de Agricultură din Mediaș. Conferențiarul a vorbit despre „Problemele agricole actuale“ — și în legătură cu demonstrația de tractoare de dimineață, — a pledat pentru muncirea rațională a pământului.

Trecând asupra importanței motoculturei, d-sa a spus: *„Agricultura noastră va avea un viitor numai atunci când vom fi în situația de a concura cu streinătatea, ceiace va fi posibil numai dacă vom introduce motocultura, adică se va întrebuința tractorul. Un tractor bun trebuie să aibe însă următoarele calități:*

1. La o brazdă trebuie să aibă 10 HP.
2. Tractorul trebuie să fie ușor și flexibil.
3. El trebuie să fie multiplu în folosință.
4. Procurarea de piese de rezervă trebuie să fie asigurată.
5. Consumația de combustibil să fie redusă.
6. Tractorul să fie ieftin.

Toate aceste calități le are mașina universală, tractorul „Fordson“, pentru care motiv, acest tractor trebuie întrodus neapărat în agricultura noastră“.

In continuare, d-sa a comunicat celor prezenți că plugarii reîntorși din America au extins cultura fânațului asupra pământului arabil pentru a putea nutri vitele de lapte și de îngrășare. Cât privește afacerile cu vitele, ele stagnează pe motivul că America a exportat la Praga și Viena animale vii.

Conferențiarul a arătat foloasele industrializărei laptelui.

Incheind, dl Herbert, a făcut apel la țărănimea săsească de a nu-și uita de rostul ei în agricultură, și de a ține pas cu desvoltarea agricolă din Apus.

*

Ca încheere, mai amintesc că Șura-Mare are aproape 2200 locuitori, dintre cari 600 sunt români. Am stat de vorbă cu mulți dintre ei și am observat că contactul cu Sașii a avut numai rezultate bine, căci interesul lor manifestat viu pentru unele probleme agricole actuale, mi-a dovedit că și plugarul român ține pas cu desvoltarea sistemului agricol modern. Ceiace lipsește însă acestor plugari sunt mijloacele materiale necesare cumpărărei de mașini de cari duc lipsă.

Raco.

Operațiunile comisiilor anuale de impunere la Cluj

Cum se fac reviziile. Ce lucrări s'au făcut în present. Incep revizuirile pentru negustori. Câteva constatări interesante. Ce ne spune d. Georgescu, administratorul financiar din Cluj

Până în ultimul timp, comisiunile anuale de impunere din orașul nostru, au lucrat la revizuirea impositelor fixate de comisiunile din anul trecut, profesioniștilor de toate categoriile. Asupra modului cum se fac aceste revizuiri, d. Georgescu, administratorul financiar din Cluj ne dă următoarele lămuriri:

Revizuirele comisiilor anuale nu se fac asupra tuturor impunerilor, ci se aleg cazurile în care primele impuneri nu s'au făcut în mod just, fie din punctul de vedere al interesului contribuabililor, fie din acel al fiscului. Lucrările acestea sunt cu mult mai ușoare față cu primele lucrări de impunere din anul trecut și au menirea să stabilească adevăratele, venituri, și în consecință, impunerea justă a fiecărui contribuabil. Până în prezent, comisiile anuale, au lucrat la revizuirea impunerilor profesioniștilor de toate categoriile. Asupra înțelegerilor depline cu cari s'au făcut aceste revizuiri, este semnificativ faptul că nu s'au întrodus, din partea contribuabililor, decât 3-4 apeluri la sută.

*

Dl Georgescu ne spune apoi că zilele acestea vor începe revizuirile pentru comercianți. Asupra acestei categorii de contribuabili, dsa zice, că s'au făcut câteva constatări interesante, și anume: cu toate protestările negustorilor, s'a stabilit deplin că foarte mulți au fost împuși în dauna fiscului. Sunt controale întregi unde nu se vede înscris nici un apel din partea negustorilor, fapt care este destul de caracteristic. Administratorul financiar ne dă și un exemplu: Incepând dela podul de peste Someș, pe toată Calea Regele Ferdinand până la gară, toți negustorii au fost impuși la venituri ce nu trec de 12.000 pe an. Dar este posibil ca un negustor să nu aibă un venit mai mare de una mie lei pe lună? Se vede bine deci, că primele impuneri la astfel de negustori, s'au făcut în dauna fiscului. Comisiunile de revizie își vor îndrepta lucrările, în primul rând, asupra acestor negustori.

D.

Raspanditi „Infratirea“

Informații economice

INTERNE

— **Reorganizarea Camerelor de Comerț.** Ministerul de Industrie și Comerț va depune în curând un nou proiect referitor la reorganizarea Camerelor de comerț și industrie. Punctele principale ale acestui proiect sunt.

1) Crearea de Camere de comerț în fiecare capitală de județ.

2) Alegerile se vor face pe grupe de comercianți și industriași, sporindu-se numărul membrilor.

3) Se va crea o „Uniune a Camerelor de Comerț și Industrie“ cu sediul la București.

— **Ce despăgubiri ne-a plătit Germania.** Conform unui comunicat al Comisiei reparațiunilor, România a primit până la 31 Dec. 1923, în numerar 4000 mărci aur, iar în natură, mărfuri pentru 33,910.000 mărci aur.

EXTERNE

Cehoslovacia

— **Reducerea creditului intern pentru străini.** Oficiul bancar din Ministerul de Finanțe a trimis tuturor băncilor o circulară prin care se pune în vedere băncilor de a reduce la jumătate, în decurs de o lună, toate creditele acordate străinilor și cari depășesc 200 mii de coroane

Jugoslavia

— **Chestiunea despăgubirilor de războiu.** Guvernul a hotărât emiterea unor obligațiuni de stat speciale cari se vor distribui dăunaților de războiu în valoarea daunelor suferite și stabilite de forurile Justiției. Obligațiunile îndreptățesc la procurarea de materiale din depozitele statului, necesare refacerei; ele pot fi schimbate însă și pe alte efecte de stat.

Ungaria

— **Noua bancă de emisiune.** Proiectul de lege referitor la înființarea și funcționarea nouei bănci de emisiune ungare pe baza celei austriace, este gata. El se deosebește de cel austriac prin introducerea unor clauze cu caracter de protecție pentru agricultură.

— **Formarea unui trust al fabricelor chimice.** Intre cele mai mare fabrici chimice din Ungaria sunt în curs tratative pentru crearea unui mare trust.

Lituania

— **Exportul de unt.** Producția untului este în creștere în Lituania. Ca urmare a crescut și exportul, care a ajuns să fie între 5—11 Februarie 40.869 kg.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit haraz englez I-a

BURSA

Martie 27.

Leul la Zürich . . . 3·05
la Paris . . . 9·75

Cursul la Cluj

1 franc elveția	— —	Lei 33·25
1 franc francez	— —	„ 10·25
1 dolar	— — — —	„ 192¾
1 liră sterlină	— — —	„ 8.28
1 liră italiană	— — —	„ 8·30
1 coroane cehă	— —	„ 5·58
1 Leu = coroane austriace		„ 369
1 Leu = coroane ungare		„ 455
1 dinar	— — — —	„ 242

Zürich

București	— — — — — 3·05
New-York	— — — — — 575½
Londra	— — — — — 24.86
Paris	— — — — — 31.40
Milano	— — — — — 24.85
Praga	— — — — — 16·82½
Belgrad	— — — — — 710
Viena	— — — — — 8145
Budapesta	— — — — 85
Varșovia	— — — — —·—

PIAȚA

Lansarea prospectului de emisiune pentru *„Creditul Rural“* a făcut impresia cea mai bună, mai ales asupra cercurilor cari stau în contact nemijlocit cu agricultura. Se speră că odată capitalul subscris, se vor acorda împrumuturile necesare procurării mașinilor agricole, în special tractoare, de cari are neorie neapărată agricultura. Pe măsura sprijinului financiar dat de „Creditul Rural“, se va reface și gospodăria agricolă.

Celelalte piețe au rămas nesehimbate.

Cerealele au cotat:

CLUJ: orz 46.000, grâu 56.000, porumb 47.000. ovăz 42.500, tărâță 32,000, fasole 11500 Lei vag.

BRAILA: orzul 43·000, ovăz 35.000, porumb 44.500, grâu 52.000 Lei vag.

GALAȚI: orz 43.500, ovăz 35.000, porumb 44.500, grâu 52.000 Lei vag.

TULCEA: orz 43.000, porumb 44.500 Lei vag.

SILISTRA: porumb 42.000 Lei vag.

CONSTANȚA: orz 44.000, ovăz 36.000, porumb 45.000, grâu 54.000 Lei vag.

GIURGIU: porumb 45.500, Lei vag.

CALARAȘI: porumbul 41,500 Lei vag.

OLTENIȚA: porumbul 41.500, grâu 52.000 Lei vag.

BASARABIA: orz 43.000, porumb 44.500, grâu 52.000 Lei vag.

Efecte

După o ascensiune continuă de câteva zile a valorilor petrolifere, se observă o scădere bruscă la cele cotate în străinătate. Se pare că specula nu se face numai cu moneta noastră ci și valorile românești sunt exploatate de cererilor „baissiste“ internaționale.

„Marmorosch Blank“ notează 5 puncte în plus.

Cursurile oficiale de încheere sunt:

Bănci: „Banca Națională“ excup. 15·200—15·300, „Banca Românească“ ex cup. 585-590. „Marmorosch Blank“ excup. 1015-1020.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.500 „Concordia“ 4150 „Petrol Block“ opt. 1120 „Româno-belgo de petrol“ 960-970 Credit Minier“ optate 1950, „Steau Română“ 4275-4300.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2700-2725, „Națională“ 1250-1275, „Generala“ 2775-2800.

Societăți: „Ind text-Buhuși“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400 425, Reșița, 1525-50 Reșița pui 1400-25, Letea 550-575.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" **Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!** Adr. telegr.: „DERMATA"

Fraţii Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curătim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

Confecționăm tot felul de incălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308

Rugăm concursul onoratului public românesc.

Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in suma de 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

AUTOMOBILE

CHEVROLET

Construcție ireproșabilă. — Solide, Economice, Luxoase

3408

20 HP. Torpedo cu 5 Locuri

se vând cu Lei 160.000 inclusiv taxa de lux

LA AUTO-MECANICA S.A.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

3291

Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul IV. Nr. 1047 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Sâmbătă 29 Martie 1924.

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului rom...
Sibiu b
R CLUJ 7234

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Tâlcul alegerii de la Romanați

Ca mai toate alegerile parțiale, alegerea de la Romanați a fost un examen politic plin de învățăminte. După o îndelungă campanie împotriva guvernului, după încercarea nereușită de a-l răsturna cu ajutorul blocului și după o campanie electorală în care guvernul și partidul liberal au fost atacați fără cruțare, corpul electoral era chemat să aleagă între politica partidelor de opoziție și politica partidul liberal. Deoparte stătea așa zisa democrație reformatoare, de alta, partidul liberal cu toată opera pozitivă înfăptuită în cei doi ani de guvernare. Alegătorii din Romanați nu s'au lăsat înfricoșați nici de poruncile dlui Mihalache și nici ademeniți de promisiunile oamenilor partidului național. Candidatul partidului liberal, d. Voiculescu, a întrunit o sdrobitoare majoritate de voturi, ca o consfințire categorică a deplinei încrederi ce leagă partidul liberal cu massele largi ale alegătorilor.

Presimțindu-și slăbiciunea în fața alegătorilor, partidul poporului și-a retras candidatura. In lupta dela Romanați a rămas, deoparte, partidul liberal și de altă parte au rămas partidul național și partidul țărănist. Aceste două partide de opoziție s'a înfățișat în alegere cu scopul de a dovedi legăturile lor cu pătura populare. Pentru acest lucru, campania electorală a fost o supralicitație de „democrație" între cele două partide, o întrecere de demagogie cum nu s'a mai pomenit aiurea. Atât partidul național cât și partidul țărănist au atacat guvernul și partidul liberal fără însă să se cruțe ele între ele.

Pretinsa armonie democratică, cu emfază în timpul când „pertractările" blocului mai puteau da nădejdi, făcuse loc unei crunte întreceri. Batjocura și calomnia reciprocă n'au lipsit. Dar alegătorii au ascultat cuminți și au judecat ca temei.

Partidul liberal, atacat cu violență din ambele părți, se prezenta cu o guvernare rodnică; partidele opoziției cu vorbe, cu înjurii în toate părțile și cu laude întru nimic justificate.

Așa fiind, reușita candidatului partidului liberal nu poate surprinde pe nimeni. Oricât vor căuta partidele național și țărănist să și ascundă insuccesul cu minciuna teroarei administrative și a urnelor furate, adevărul nu poate fi dosit. Sentimentul mulțimei rămâne strâns legat de acțiunea politică a partidului liberal, acțiune de rodnică muncă, pusă în serviciul numai a țării și binelui ei.

Republica grecească

Nevoind să aștepte ca plebiscitul exprimând voința națiunei să hotărască forma de stat, guvernul și camera, aleasă prin teroarea unei clice militare, au proclamat Grecia republică. Se va schimba prin această răsturnare a monarchiei situația Greciei? Nici cel mai înfocat partizau al republicei n'ar putea răspunde afirmativ. O țară înfrântă în război pe care o mână de militari și de politicieni au pus mâna, iată care este în câteva cuvinte istoria evenimentelor ultime din Grecia. Dar ce va aduce forma republicană țării grecești? Se va purifica oare încărcata atmosferă morală care apăsa întreaga viață politică grecească? Se vor îndrepta finanțele țării și se va normaliza mișcarea ei economică? Va putea republica să redea Greciei teritoriile pierdute în războiu și să șteargă rușinea unei înfrângeri dureroase? Va fi ea în stare să îndrepte tot ce este stricat, să curețe tot ce este murdar și să pună la loc creînd tot ce a fost distrus?

Frământat de nevoi și copleșit de greutăți, zăpăcit printr'o acțiune politică demagogică, poporul grec s'a dat docil pe mâna celor cari s'au înfățișat ca reprezentanți ai unei credințe salvatoare. Niciodată ca de la război încoace, omenirea care a luat parte la măcel nu s'a lăsat mai lesne furată de tot felul de superstiții, fiindcă niciodată ea n'a fost mai nefericită și mai încărcată de nevoi.

*

Poporul grec a idolatrizat pe Constantin pentruca să-l gonească îndată ce i s'a părut că regele nu mai răspunde la ceiace dorea nelămurit; el s'a închinat lui Venizelos și apoi l'a exilat ca să readucă pe Constantin; îl detronează din nou pe acesta, dar nu îndrăznește să proclame republica și alege rege pe fiul lui Constantin. Și când în sfârșit lucrurile păreau că se liniștesc, o nouă mișcare se deslănțuie și ea duce de data asta la proclamarea republicei.

Dar schimbând forma, grecii n'au schimbat nimic. Căci nu forma ci sufletul pe care-l îmbracă această formă, numai el poate să dea puteri de viață și de creațiune. Dacă înaintrul acestei forme care se numește republică nu bate și un suflet, ea nu va fi în stare să aducă Greciei nimic din tot ce s'a pus ca nădejde în această formă nouă. Dealtfel nu prin asemenea schimbări se realizează mai binele după cari aleargă o umanitate întreagă. Acest mai bine se realizează zi cu zi, prin tot ceiace munca creiatoare a tuturor energiilor adaogă în fiece clipă la patrimoniul umanității.

Concordatul cu Vaticanul

In jurul declarațiilor Dlui ministru Alex. Lapedatu

Indată ce s'a pus în aplicare noua Constituție, guvernul actual s'a gândit la reluarea tratativelor cu Vaticanul, începute în timpul guvernărei averescane, în vederea încheierei concordatului, care urmează să fixeze normele după cari se va conduce Biserica romano-catolică față de statul român.

In acest scop guvernul a delegat pe dl C. Banu, fost ministru să ia contact cu monseniorul Dolci, prințul papal pentru a analiza condițiile în care s'ar putea încheia concordatul.

Deși chestiunile care fac obiectul concordatului nostru cu Roma deabia au început să fie discutate, clerul ortodox, în special cel din Capitală, a început să se agite, exprimându-și fel de fel de temeri în privința concordatului, în special că s'ar creia prin el o situație excepțională bisericei catolice, față de celelalte culte.

Intr'un interview acordat ziarului „Viitorul", Dl ministru al Cultelor, Al. Lapedatu, arătând că acesie cereri sunt absolut nefundate, a făcut și însemnate declarațiuni cu privire la rostul încheierei acestui concordat, care nu urmărește altceva decât să fixeze poziția bisericei catolice în cadrele noului stat românesc întregit și conform cu interesele acestuia.

Ca și I. P. S. Sa Mitropolitul Primat Miron Cristea, ale cărui păreri în această privință sunt cunoscute publicului din răspunsul ce l'a dat ziarului „Universul"; dl ministru Lapedatu găsește necesar ca înainte de a se încheia concordatul, să se facă legea de organizare unitară a bisericei ortodoxe, întrucât această biserică reprezintă religia dominantă în Stat.

Faptul că nu am avut până acum o Constituție unitară, cât și aceste declarații ale I. P. S. Sale Mitropolitului Primat și ale dlui Ministru al Cultelor sunt cel mai bun răspuns, care se poate da acelora cari găseau oportună încheierea concordatului, încă de pe vremea ministeriatului dlui Oct. Goga.

Cât privește temerea unora că prin acest concordat s'ar creia o situație excepțională, ea e nejustificată, în primul rând fiindcă noua Constituție, garantând tuturor confesiunilor drepturi egale, e lesne de înțeles că legea privitoare la regimul cultelor ce se va alcătui în curând, nu poate să iasă din cadrele acestui principiu.

De altfel, reiese din însăși părerile unuia din cei mai distinși reprezentanți ai clerului greco-catolic, I. P. S. Mitropolitul Blajului, dr. V. Suciu, că nu poate fi nici o discuție „asupra situației bisericei ortodoxe, situație bine și definitiv determinată prin Constituție."

Nu poate să existe deci nici un motiv de divergență între membrii clerului ortodox și ai celui catolic, în ce privește chestiunile religioase.

Rațiunea încheierei unui concordat se impune însă și din motive de ordin politic, căci spre deosebire de confesiunile eterodoce din țară, cari își au toate organizațiile independente lăuntrice, biserica catolică își are atât prin felul ei de constituire cât și prin tradiția ei, un caracter internațional.

Datorită acestui fapt, biserica catolică din Transilvania este astăzi un fel de „stat confesional" în statul românesc, rezultat din evoluția istorică a unui stat cu scopuri politice, deosebite de ale noastre.

Atât sub raportul orânduirei erarhice pentru viitor, cât și al modului de numire al episcopilor, concordatul cu Vaticanul are de scop să precizeze noua poziție a bisericei catolice în România în legătură și cu interesele politice ale neamului românesc.

După cum vedem, nimic nu îndrituește o alarmă împotriva încheierei concordatului din partea clerului ortodox, căci el va satisface atât interesele bisericei lăsându-i libera exercitare oricare ar fi ce, cât și interesele superioare ale țărei, contribuind astfel la armonizarea și consolidarea raporturilor interconfesionale în statul român.

Terminarea tratativelor româno-ungare

După aproape patru luni de discuțiuni tratativele româno ungare au luat sfârșit.

Se știe că la Ministerul de finanțe o delegație ungară în frunte cu dl Wodianer, ministrul plenipotențiar lucrează împreună cu reprezentații guvernului nostru, la aranjarea tuturor chestiunilor litigioase între România și Ungaria.

Lucrările au fost terminate abia ieri când au fost parafate convențiile încheiate. In total s'au încheiat 16 convenții.

Convențiile încheiate

Printre cele mai importante citâm pe acelea care privesc regularea datoriilor dintre supușii unguri și foștii cetățeni unguri actualmente români și reciproc, acea privitoare la creanțele hipotecare, a împrumuturilor comunale și a scrisurilor funciare și obligațiunilor comunale, precum și acelea cari privesc restituirea fondurilor publice.

Convenția pentru asistența judiciară

Deasemenea s'a parafat tot ieri convenția, pentru asistența judiciară. S'a aranjat modalitățile după cari justiția ungară urmează a da scutul ei creditorilor români pentru urmărirea debitorilor unguri, cu reciprocitate din partea noastră.

Extrădările

Deasemenea s'au reglementat condițiile după care urmează să se facă extrădarea delictelor din Ungaria în România și din România în Ungaria. Aceasta face obiectul unei convenții speciale.

Societățile de asigurare

In una din convențiile parafate se aranjează litigiile privitoare la lichidarea activul lor guvernului român.

Delegația ungară pleacă la Belgrad

Semnarea convențiilor parafate se va face azi în ședința plenară ce va avea loc sub președința dlui I. G. Duca la ministerul de externe.

Aranjamentele făcute corespund intereselor țărei și s'a ținut mult seamă de punctul de vedere românesc.

Convențiile încheiate cu România sunt cele dintâi pe cari le semnează Ungaria cu unul din statele succesoare. Aceasta întru cât tratativele cu Cehoslovacia nu s'au terminat nici până azi, deși durează de aproape un an.

*

Din București, delegația ungară în frunte cu dl ministru Wodianer, va pleca spre Belgrad cu aceiași misiune ca aceea ce a avut o în România.

Concordatul Jugoslaviei cu Vaticanul

Belgrad, 26 — Dr. Smodlaka, reprezentantul Jugoslaviei pe lângă Vatican, a sosit ieri la Belgrad, spre a transa chestiunea institutului catolic din Roma. Acordul din Roma regulează aceasiă chestiune între regatul sârbocroat-sloven și Italia, care trebue să fie însă regulată și cu Vaticanul. Tratativele începute în această privință, fac să se creadă că Vaticanul ar fi dispus să accepte direcțiunea institutului în comun cu statul Jugoslav.

Bilanțul băncii cehoslovace

Banca teritorială a Bohemiei și-a închelat bilanțul, care cuprinde 1551 milioane alte depuneri, 40 milioane capital rulant și 13 milioane afectate la fondul de rezervă. Beneficiul net se urcă la 701 000 coroane. Banca a dăruit 50 kilograme aur, tezaurului metalic.

*

Releveul bancar din cea de a treia săptămână a lunei Martie înregistrează de prima oară din ianuarie un spor de 15 milioane la capitolul proviziunilor de devize și de 8 milioane și jumătate la încasso-ul metalic. Lipsa actuală de numerar va lua sfârșit.

Barbaria de la ›Banca Agrara‹

Servitorii Băncei maltratează pe locatarii imobilului — Banditismul unui subdirector al Băncei — In atenţia conducătorilor Băncei şi a autorităţilor

Astăzi dimineaţă s'a petrecut la „Banca Agrară“ un incident pentru calificarea căruia nu găsim îndestule cuvinte de condamnare. Direcţiunea Băncei Agrare, voind probabil să se scape de unii locatari, a dat dispoziţiuni personalului de serviciu al Băncei să facă acestora tot felul de şicane: să facă sgomot, să cânte, să sbiere la ora când oamenii dorm şi când nu este deschis serviciul în Bancă. Astăzi dimineaţă, la orele 7, unul din servitorii Băncei, permiţându-şi să şicaneze prea insistent pe dl Humureanu, redactor al nostru, care ocupă o cameră la Banca Agrară, acesta a ieşit afară pentru a potoli zelul servitorului scandalagiu.

Acesta însă a fost deajuns, pentruca toţi servitorii Băncei să se năpustească asupra dlui Humureanu, maltratându-l. Scăpând din această luptă inegală, dl Humureanu s'a plâns parchetului. Apoi, sosind şi dl Enescu, subdirectorul Băncei, dl Humureanu a crezut nimerit să se plângă şi acestuia de actele incalificabile ale personalului de serviciu.

D. Enescu, în loc să asculte cum se cuvenea intervenţia d-lui Humureanu, a început să sbiere şi să bată cu pumnul în masă, iar atunci când d l Humureanu, care era însoţit de soţia sa, de asemenea maltratată de servitorii Băncei, a încercat să atragă atenţia d lui Enescu că trebue să fie cuviincios, acesta şi a chemat bătăuşii şi le-a ordonat să scoată cu violenţă pe d. Humureanu şi soţia sa din biroul directorial. Atâta a fost destul pentruca banditii d lui Enescu să calce în picioare pe d-na Humureanu şi să maltrateze pe colegul nostru de redacţie.

*

Procedeul d lui Enescu nu face de loc cinste unui om civilizat, şi conducător de Bancă. Agresiunea îndoită săvârşită din ordinele sale exprese necinsteşte numele bun al unui institut românesc cum este Banca Agrară şi avem convingerea că nu va rămâne fără sancţiune această brutală purtare.

Infierând cu toată energia, actele de banditism la care acest funcţionar al Băncei crede că are dreptul să se dedea, cu ajutorul servitorilor Băncei, cerem autorităţilor se intervie, întrucât viaţa cetăţenilor nu poate rămâne la bunul plac al bătăuşilor.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă 29 Martie 1924

CINEMA SELECT

Fecioara rătăcită.

Mare dramă sentimentale în 6 acte. Romanul lui Henry Bataille. In rolul principal MARIA JACOBINI.

In cadrul acestui program excelenta comedie în 2 acte:

Zigotto rege.

CINEMA URANIA

Regina văzduhului

Senzaţională dramă din viaţa aviatorilor în 5 mari acte. In rolul principal Marza Lind. Bărbatu-i a fost condamnat la un an reciuziune. pentru că a expus soţia lui în acest rol pericolului de moarte.

CINEMA APOLLO

Inconjurul pământului al unui ştrengar din Paris.

Istorie aventurioase în 6 acte, dupa romanul lui Francis Capelli. Vederi pitoreşti din ţările exotice. Film excitant şi intresant.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3019 3019

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

CASA DE CONFECŢIUNI

BUCUREŞTI **A. R. C. E.** BUCUREŞTI

Expune în zilele de 28, 29 şi 30 Martie crt. orele 10—12 şi 3—6 la 3411

„HOTEL ASTORIA“, CLUJ.

Noile Modele de ROCHI, MANTOURI ect. aduse dela corespondenţii săi din Paris pentru sezonul de Primăvară 1924.

Telegrame

Evacuarea Banatului de sârbi

Belgrad 26. — Aseară, ministrul Emandi a avut o conferinţă cu dl Gavrilovici, locţiitor al ministrului de externe şi cu doi experţi. Ei au realizat un acord pentru evacuarea teritoriilor din Banat până în termen de 10 Aprilie.

In legătură cu chestia delimitărei, au fost discutate şi chestiunile de comunicaţii, însă fără mult succes. Dl Emandi a făgăduit să facă cunoscute guvernului român dorinţele sârbilor. In sensul acesta vor începe în curând tratativele asupra anteproectului sârb relativ la gara de frontieră Jombolia.

Demisia guvernului Poincaré

In urma unui vot de neîncredere al Camerei pe o chestiune dealtfel cu totul secundară şi fără legătură cu politica generală a guvernului, dl Poincaré şi-a prezintat demisiunea preşedintelui republicii. Dl Millerand a rugat pe dl Poincaré să alcătuiască tot dânsul noul guvern. După telegramele de până acum pare că dl Poincaré nu mai voeşte să primească sarcina formării unui nou guvern.

Preşedintele republicii s'a exprimat însă că este ferm hotărît să cheme la putere un guvern care să urmeze în afacerile externe ca şi în cele interne politica guvernului Poincaré, fiindcă socoteşte că în actualele condiţiuni şi circumstanţe nu este posibilă în interesul Franţei o altă politică. Acestea fiind convingerile dlui Millerand pare că demisiunea guvernului Poincaré nu va însemna prin urmare şi o schimbare a politicii franceze. Dacă totuşi nu va fi posibilă formarea unui minister care să fie animat de aceleaşi idei, demisiunea guvernului Poincaré poate să constitue un eveniment ale cărui urmări se vor resimţi în politica internaţională.

†

Subsemnaţii cu inima înfrântă de durere anunţăm tuturor rudeniilor, prietenilor şi cunoscuţilor, cumcă iubitul nostru soţ, tată, ginere, frate şi cumnat

Ovid Gherasim,

administratorul Spitalului Ortopedic „Regina Maria“ din Cluj

după lungi şi grele suferinţe împărtăşit cu sf. Taine a încetat din viaţă Joi, în 27 Martie 1924, la ora 4 diminiaţa în anul al 42-lea al vieţii şi al 6-lea al fericitei sale căsătorii.

Inmormântarea scumpului răposat se va face Sâmbătă, în 29 Martie, la ora 3 p. m. dela Spitalul Ortopedic (Str. Tunarilor 17), după ritualul bisericei gr.-catolice.

In veci pomenirea lui!

Cluj, la 27 Martie 1924.

Văd. Gizella Gherasim n. Veress, soţie; *Ovid Gherasim*, fiu; *Văd. Camilla Veress*, soacră; *Irina Papp* n. Gherasim; *Iosefina Papp* n. Gherasim; *Dr V. Gherasim*, cons. de Curtea de Apel; *Aurel Gherasim*, cons. de Curtea de Apel, surori şi fraţi; *Eugen Papp*, colonel în retrag; *Matei Pop*, revizor şcolar, cumnaţi.

INFORMAŢII

— **Două cazuri mortale de de tifos la Tg.-Mureş.** Doi bolnavi de tifos abdominal din Tg.-Mureş au decedat în cursul zilei de ieri.

— **Conferinţa dlui Schuller.** Dl Schuller maiestru de orchestră al Operei Române din localitate a ţinut aseară la orele 8 şi jum. în sala festivă a Conservatorului din localitate o interesantă conferinţă despre opera „Tiefland“ (Terra Baixa) şi asupra compozitorului ei. A asistat un select şi numeros public.

— **Conferinţrle „Astrei“.** Astăzi la orele 6 p. m. are loc în sala IV a a facultăţii de litere şi filosofie conferinţa dlui Ion Agârbiceanu, având ca subiect „Probleme Sufleteşti“.

— **Sportive.** Duminecă la ora 4 p. m. va avea loc pe Arena sportivă din localitate un match între reprezentativa oraşului Cluj şi reprezentativ oraşului Tg.-Mureş. Echipa Clujului va avea următoarea formaţie: Lazar—Kinizsi, Hirsch—Fazekas, Braun, Jakobi, Barabás, Guga, Giurgiu, Bonciocat, Cipciganu.

— **Marioara Voiculescu la Cluj.** *In zilele de 3 şi 5 Aprilie vor avea loc la Teatrul Naţional din localitate, reprezentaţiile companiei dramatice Marioara Voiculescu.*

In seara de 3 Aprilie se va reprezenta „Capcana“ de Kistemaekers, iar în seara zilei de 5 Aprilie „Vijelia“ de Bernştein. Judecând după ansamblul cu care marea noastră tragediană vine la Cluj, avem credinţa că spectacolele vor însemna un adevărat triumf al artei româneşti. Biletele s'au pus în vânzare la cassa Teatrului.

Turneul De Angelis. Talentatul violoncelist d. De Angelis, profesor la Conservatorul de muzică din Cluj, întreprinde un turneu de concerte în oraşele Bucureşti, Cluj, Craiova, Bistriţa, etc.

— **O măsură binevenită.** In cercurile Universitare să discută măsura detragerii burselor de stat acelor studenţi români basarabeni, cari refuză să vorbească între ei limba statului care'i întreţine. Măsura o găsim foarte potrivită şi ne mirăm foarte mult cum au putut obţine favoarea burselor cei cari nici în aţâţia ani de la unirea Basarabiei cu România nu au învăţat româneşte.

— **Dela soc. „Principele Mircea din Timişoara.** Comitetul Societăţei „Principele Mircea“ Filiala Timişoara, pentru protecţia copiilor sugaci s'a constituit după cum urmează: Dl Ing. Dion Mardan, preşedinte; Dnele Mezin şi Percea vicepreşedinte; Dnele Z. Popovici şi Caton secretare şi Dna Dr. Obădeanu, casieră.

— **Şedinţa „Sfatului negustoresc“.** Marţi seara a avut loc la „Sfatul negustoresc“ o şedinţă a comitetului în care s'a discutat chestiunea înfiinţărei unei bănci a „Sfatului negustoresc“ în Cluj.

— **De la Consiliul de higienă al oraşului.** Consiliul de higienă al oraşului a întocmit o adresă către consiliul oraşului, prin care se cere acestuia ca înainte de executarea proectului de amplificare a apaductului să se ceară şi avizul Consiliului sanitar superior.

— **Moartea unui funcţionar conştiincios.** Ieri a încetat subit din viaţă, *Ovid Gherasim* administratorul spitalului de ortopedie şi chirurgie infantilă „Regina Maria“. Defunctul a fost un funcţionar cinstit şi conştiincios, contribuind prin munca lui neobosită la bunul mers al instituţiunei pe care o administra.

Moartea lui este deplânsă de toţi cei cari l'au cunoscut şi cari i-au ştiut aprecia totdeauna caracterul nobil şi integru.

Condoleanţele nostre întristatei familii.

— **Dela Societatea Ştiinţelor Medicale.** Şedinţa ordinară a Societăţii Ştiinţelor Medicale va avea loc Sâmbătă 29 Martie 1924 la ora 5 pm. în amfiteatrul Clinicei Medicale. Intreaga şedinţă este destinată conferinţei domnului profesor Dr I. Niţescu: „Insulina“, fiziologia şi întrebuinţările ei terapeutice, şi discuţiilor în jurul acestui subiect.

Cum a fost proclamata republica in Grecia

Serbările dela Atena

Atena, 26. Sărbătoarea naţională a fost celebrată cu un fast extraordinar, în prezenţa unei mulţimi imense din toate clasele populaţiei. După serviciul divin oficiat la catedrală miniştrii şi deputaţii s'au dus în corpore la parlament unde într'o şedinţă solemnă. Adunarea Naţională a votat în unanimitate moţiunea guvernamentală, depusă în ajun hotărând detronarea dinastiei şi proclamarea republicei.

Acest eveniment istoric, anunţat prin salve de artilerie, a fost salutat de Adunarea Naţională şi întreg oraşul cu un entusiasm indescriptibil. Serbările şi ceremoniile vor dura 3 zile.

Astăzi consiliul de miniştri va semna decretul pentru amnistia tuturor condamnaţilor politici şi militari.

Agenţia oficială greacă, transmiţând telegrama de mai sus, arată că presa salută proclamarea republicei ca un mare eveniment, marcând o nouă perioadă în istoria Greciei.

†

Direcţiunea şi personalul Spitalului de Ortopedie şi Chirurgie Infantilă „Regina Maria“ din Cluj anunţă dureroasa perdere suferită prin moartea administratorului.

Ovid Gherasim

Inmormântarea se va face în ziua de 28 Martie a. c. orele 3 p. m. Cortegiul va porni dela locuinţa defunctului str. Tunarilor 17.

ATELIER 3272

MODERN DE FOTOGRAFII

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Fraudele dela Direcțiunea Regionala cfr Cluj

Noui descoperiri senzaționale — Arestarea defraudatorului Condeescu — Eliberarea de permise false — Mersul anchetei

Intreaga opinie publică din localitate este intrigată de întinsele fraude comise de mai mulți funcționari din Direcțiunea Regională CFR. din Cluj, în frunte cu îndrăznețul escroc și falsificator de acte publice, Vasile Condeescu. Am arătat în numărul nostru de Mercuri care sunt faptele de care este învinuit acest funcționar, și am arătat în acelaș timp că se crede că întreaga sumă defraudată s'ar ridica la aproape 1,500.000 lei, sumă care, după informațiunile căpătate recent, s'a stabilit că se ridică la 1,800.000 de lei.

Aflăm totodată că pe lângă fraudele semnalate până acum, au început să iasă la iveală și altele, care implică pe mai mulți funcționari superiori din Direcțiunea Regională.

Astfel, încă din anul 1921, s'a descoperit și anchetat o lipsă de 120 vagoane lemne dela depozitul de locomotive din Satu-Mare, depozit condus de șeful de depou Cioc. Rezultatul anchetei s'a înaintat Direcțiunei Regionale, la serviciul de tracțiune, unde funcționa Condeescu. Intregul dosar însă s'a pierdut aici definitiv, așa că nu s'au putut lua măsurile disciplinare contra vinovatului nici până 'n prezent.

Un altul, din nenumăratele cazuri care ajung acum în cercetare, este aprovizionarea cu lignit Șorecani, pentru mașinile trenurilor de persoane. Acest lignit era recepționat de un oarecare controlor-mecanic Keresztes, care, fie că avea tot interesul ca lignitul să fie așa cum voia să-l predea societatea, fie că îi era furniza un lignit extrem de prost, numai piatră, din care cauză trenurile nu puteau circula normal, iar mecanicii pierdeau primele de economie pe care le acordă Direcțiunea. Recepția se făcea fără nici o normă, devenind o simplă ficțiune, fapt căruia i se datoresc întârzierile de trenuri și reducerea considerabilă a transporturilor pe CFR.

Acestea sunt numai două din sumedenia de furturi dela această instituție. In numărul de mâine al ziarului vom arăta alte asemenea cazuri similare la Tg.-Mureș, Oradea Mare, etc.

Arestarea lui Condeescu

Se știe că îndată ce acest periculos individ a simțit că lucrurile iau o întorsătură tragică, a simulat un acces de demență, din care cauză a fost internat în clinica de psihiatrie, unde făcându-i-se analiza lichidului cefalorachidian, s'a constatat că simulează și este perfect sănătos. Față cu acestea, Parchetul a emis mandat de arestare contra lui, pentru astăzi la orele 11, când va fi transportat dela clinică la arestul preventiv.

Eliberarea de permise false

O altă escrocherie care a eșit în vileag și care a produs o impresie dureroasă în mijlocul celorlalți funcționari din direcțiune, este și eliberarea de permise false, a așa numitelor mandate gratuite pentru funcționari, prin cari toți funcționarii C. F. R. au dreptul la un vagon anual cu care să-și poată face aprovizionarea cu lemne.

Funcționarul Variu, dela Serviciul Comptabilității, în înțelegere cu funcționara Corb Margareta, dela biroul mandatelor gratuite, emiteau asemenea mandate pe numele funcționarilor cari nu aveau nevoie de permis, pentru ca apoi aceste mandate să fie speculate pe piață, de un om de încredere, un evreu din localitate.

Din sumele rezultate prin aceste speculațiuni, funcționara Corb Margareta primea câte 800 lei de permis, iar restul se împărțea între Variu și intermediar. In felul acesta, acești funcționari au realizat beneficii însemnate în detrimentul colegilor lor.

Zilele trecute au sosit în Stația Cluj 4 vagoane cu lemne, pe bază de mandate gratuite, însă descoperindu se falșul, au fost confiscate și depuse în magazia gării.

*

Era de așteptat ca pentru comiterea atâtor fraude și mistificări, — Vasile Condeescu, — să caute prin toate mijloacele ca în funcțiunile de încredere și în locurile de unde acesta își procura banii pe cari îi cheltuia, să plaseze oameni de ai lui, cari să-l secondeze în toate acțiunile. Și într'o bună măsură a și reușit! Astfel mecanicului Dumitrian i-s'a încredințat un post de mare încredere la depoul de locomotive al gării Cluj și de pe urma acestei deosebite atențiuni din partea Direcțiunei regionale, susnumitul, *din modesta lui leafă de mecanic a putut în timp de mai bine de un an să și cumpere o casă în Ploești, în valoare numai de 250,000 lei.*

Și pe când mecanicii bătrâni și scurți de vedere, alții cu diferite infirmități, stau zi și noapte pe locomotivă, protejații Direcțiunei regionale avansau repede, luau salarii frumoase, erau feriți de accidente, făcând servicii prin diferite depouri.

In Cluj, șeful serviciului de economat, d-l Urdăreanu, ocupă de doi ani o locuință la depoul gării, fără să plătească nimic în acest timp, locuință din care a fost evacuat un alt funcționar dela C, F. R., însurat și cu doi copii.

De altfel, asupra corectitudinei dela Serviciul condus de d-l Urdăreanu, vom reveni cât mai curând.

Mersul anchetei

Cu anchetarea acestei întinse panamăle au fost însărcinați până în prezent 4 funcționari superiori din Direcțiunea regională, cari au stabilit primele sume defraudate și-au luat primele măsuri de siguranță. Se crede însă că suma de 1,800.000 lei stabilită până în prezent, nu este definitivă și că ar mai exista încă alte sume cari vor fi descoperite în urmă. Unul din cei 4 funcționari cari au anchetat până în prezent, este și d-l Brânduș, șeful Serviciului Comptabilității, acel ce ordona plata borderourilor prezentate de Condeescu.

Ne mirăm însă, cum d-l Brânduș, în calitate de șef al Serviciului Comptabilității, deci un adânc cunoscător al legii Contabilității statului, a mai ordonanțat încă 8 avansuri lui Condeescu, când acesta nu justificase pe cel dintâi, deoarece legea Comptabilității prevede categoric, că orice avans de bani trebue justificat în cel mult 8 zile dela data emiterii.

E o întrebare la care desigur d-l Brânduș va răspunde.

Pe lângă aceasta, în dosarul cauzei se găsește o anexă la un borderou, pe care dl Brânduș a pus rezoluția pentru gara Cluj, ca să plătească lui Condeescu suma de lei 420.000 chiar dacă acesta n'a lichidat încă avansurile anterioare. — Nu înțelegem pentru ce dl șef al serviciului comptabilității a dat această rezoluție, cu atât mai mult cu cât acel borderou nu era semnat de șeful sau subșeful serviciului, singurii în drept a face acest lucru, ci de inginerul Botz, șeful biroului la care lucra Condeescu, și care nu avea nici un drept să facă aceasta.

La prima interogare a lui Condeescu, atunci când dl Brânduș îl întrebă de ce a recurs la alte semnături decât acele ale șefului sau subșefului de serviciu, acesta a răspuns că toată vina nu o poartă decât Serviciul Comptabilității, de oarece era obligat să respingă acele acte.

Este la mijloc o neglijență a Serviciului comptabilității, care credem că în cursul anchetei se va lămuri complect.

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!
PREȚURI OCAZIONALE!!
PĂLĂRII FINĂ DE FILȚ ȘI LODEN SE VOR VINDE CU PREȚURI MULT MODERATE!
Mare alegere de albituri fine!
SIEGFRIED WEISS
CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filț calitate prim . . .	L 150
Pălărie loden calitate primă . .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panglică de mătasă . . .	„ 250
Cămașă alba moale	„ 180
Cămașă alba, de calitate primă .	„ 250
Cămașă colorată „freuch“ . . .	„ 265

COMANDE DUPĂ MASURĂ!

Presa maghiară

Reclamă prostească

„Astăzi. în America — scrie *Nagyvárad Napló*“ — nu se cunoaște decât un singur nume în lumea teatrelor: cel al lui Molnár Ferencz. Nu există un singur colțișor al Americei în care să nu se știe cine este Molnár Ferencz și cu ce piese teatrale a dăruit omenirea universală. „Liliom“ a întunecat strălucirea oricărei piese moderne și când s'a știut că la Budapesta a avut loc premiera piesei „Moara roșie“, toate teatrele din America au pornit la întrecere, pentru a'și asigura cel dintâi dreptul de reprezentare a piesei. Dar nu numai Molnár Ferencz ci și alți scriitori maghiari se bucură de un renume bun, mai ales Biró Lajos. Toate agențiile teatrale din America, în urma acestui fapt au înființat secții speciale pentru a se ocupa și răspândi piesele ungurești“.

Nu suntem șoviniștii cari ar tăgădui valoarea unei opere de artă, numai pentrucă este ungurească. Am recunoscut întotdeauna marele talent al unui Csokonay, Petőfi Ady, Mikszáth, Móricz, etc.

Nu înțelegem însă reclama prostească ce se face unor scriitori evreo-maghiari cum este de pildă Molnar Ferencz, celebru numai cu următoru-i aforism: Sunt două feluri de scriitori: de talent și.... creștini (!)

Pentru a calma nițel nervii și entusiasmul cu nimic justificat al confratelui maghiar, vom reproduce aici din ziarul „Világ“ dela 25 Mai 1913 aprecierea făcută de marele critic german Alfred Kerr asupra pieselor de teatru maghiare în genul lui Molnár.

„A venit — a spus Alfred Kerr, — cu o repeziciune fără pereche succesul dramaturgilor moderni unguri. Am văzut aproape toate piesele de teatru ungurești cari au trecut peste hotare. Insă... nu a fost între ele nici una în care s'ar putea afla cea mai mică pretenție de comunitate cu literatura“.

Statutele societății „Ungurii cari se deșteaptă“ — aprobate

Ziarul „Brassói Lapok“ publică o telegramă de proveniență budapestană în sensul căreia ministrul de interne Rakovszky Iván a aprobat statutele societății iredentiste „Ungurii cari se deșteaptă“.

Moartea lui Burdia Szilárd

Ziarul „Temesvári Hirlap“ ne aduce știrea că la Caransebeș a încetat din viață fostul tovarăș politic al lui Mangra, Burdia Szilárd, deputatul guvernamental de odinioară a lui Tisza István. După înfăptuirea României-Mari, numitul se retrăsese cu totul din politică. Moartea lui n'a făcut nici o impresie în Ardealul care l'a îngropat încă în 1906, când răposatul luptase la alegeri contra candidatului partidului național.

Mare asortiment de lampioane, confetti și serpentine!
Am aranjat un magazin mare de albituri și mode pentru bărbați!
Prețuri eftine senzaționale!
Eisenstädter Fülöp si Sotii
(fostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.
Vânzare de cărucivare pentru băeți și geamantane! Se vinde în detail și angro jucări pentru copii, manufactură și galanterie. Vă rugăm să priviți galantarul nostru. :-: 3170.

Reclama este sufletul comerțului!

Noua ofensivă a opoziției

Chestiunea „răsturnării guvernului“ devine iarăși actuală — Opoziția deschide focuri izolate de rândul acesta — Care e rostul acestei noui ofensive? — Un calcul greșit

O nouă ofensivă se pare că se pregătește împotriva guvernului. De rândul acesta însă, ofensiva opoziției se dă în tabere izolate. Partidul național anunță că redeschide Duminică focurile de artificii ale întrunirilor pentru „răsturnarea guvernului *de pradă*“. Pe de altă parte, partidul poporului publică un program de întruniri publice pe regiuni. E un fel de „ordin de zi“, ridicol și trist, care anunță același obiectiv ca și partidul național. Celelalte partide din opoziție nu s'au pronunțat. Dar nu este de crezut că partidul țărănist să se lase mai prejos ca partidul național. Poate numai dl Iorga să nu se lase antrenat în această sgomotoasă și ridicolă mascaradă.

Acțiunea aceasta neașteptată a partidelor din opoziție ne face să presupunem în primul rând că:

Orice posibilitate de acțiune comună, totală sau parțială, este exclusă între partidele opoziției. Alegerea dela Romanați a învrăjbit pentru o bună bucată de vreme partidul național și partidul țărănist. In același timp, tratativele pentru alcătuirea unui partid de stânga, așa cum a fost propus de dl Iorga, nu au dus la nici un rezultat. Faptul că partidul național pornește la o acțiune izolată, înainte de a fi dat dlui Iorga un răspuns formal, dovedește că partidul național nu consimte să accepte o acțiune legală de opoziție și revine la vechiul său sistem de luptă.

In al doilea rând, ieșirea în stradă ne face să presupunem că fiecare dintre partidele opoziției crede sosit momentul să dea lovitura de grație guvernului, pentru a-i lua locul. Așa se explică de ce partidul național a început campania de răsturnare în timp ce d. Iorga așteaptă un răspuns. Acest partid nădăjduiește că poate veni la guvern și fără concursul stânjenitor al unei fuziuni și, desigur, că partidul național păstrează propunerea dlui Iorga ca o cale de retragere, pentru cazul când campania deschisă împotriva guvernului n'ar reuși.

De unde naște credința partidelor din opoziție că acum poate fi guvernul răsturnat? Fără îndoială că la conducerea acestor partidese scontează pe greutățile pe cari le va întâmpina guvernul în politica externă. Calculul poate fi următorul: Incidentul cu Italia în chestia bonurilor de tezaur și averilor supușilor italieni din Basarabia, prin greutățile cari li ar face opoziția în țară, s'ar agrava; chestiunea reluării relațiunilor diplomatice cu Rusia, din cauza chestiunei Basarabiei, devine o imposibilitate. In consecință, guvernul luat între focurile opoziției și greutățile din afară va fi constrâns să-și dea demisia...

Opoziția își bazează însă calculele pe o premisă falsă. Mai întâi, cu Italia nu avem propriu zis un incident, ci un diferend care se poate rezolva, cu o reciprocă bună voință în cel mai scurt timp. In al doilea rând, chestiunea reluării raporturilor diplomatice cu Rusia nu este așa de presantă încât, dacă Rusia nu consimte să recunoască drepturile noastre în Basarabia, să fim nevoiți a căuta alte directive de politică externă. Astfel stând lucrurile, atât agitațiile partidului național cât și ale partidului poporului, nu pot aduce nimic mai mult decât au adus agitațiile din trecut. Guvernul rămâne hotărât la postul său, mai presus de poftele cari nu înțeleg să se potolească. Sorocul răsturnării n'a sosit încă; opoziția se înșeală încăodată.

A. R. Gus.

Nu vă fie frică, nu va plânge copilul dacă întrebuinţaţi praful şi crema pentru băeţi **„Höfer".**

Gospodăria Clujului

Ce a obţinut primarul oraşului la Bucureşti

Cum se va face curăţirea oraşului Pădurile oraşului scutite de expropriere. Tablourile Suveranilor. Chestiunea edificărilor de locuinţi pentru funcţionari Plantarea cetăţuei cu brazi. Extinderea parcului oraşului

In urma stăruinţelor depuse, d. dr. Utalea, primarul oraşului, a obţinut la Bucureşti aprobarea pentru o serie de lucrări menite să transforme Clujul într'un oraş cu adevărat civilizat şi occidental.

Dsa a binevoit să ne dea următoarele lămuriri cu privire la nouile lucrări de gospodărie a oraşului:

„După mari stăruinţi, — zice primarul — am obţinut aprobărea pentru cumpărarea a două auto-măturătoare şi două auto-stropitoare, pentru curăţirea oraşului. In consiliul comunal am hotărât deasemenea ca serviciul curăţirei oraşului să fie dat la secţia inginerească, astfel că pe viitor se va da cel mai mare interes acestei chestiuni. Şeful acestei secţiuni este d. inginer Salvan.

*

„De cea mai mare importanţă pentru oraşul nostru, continuă să ne spună d. dr. Utalea, este faptul că am obţinut scutirea de expropriere a tuturor pădurilor oraşului. Astfel, toate institutele oraşului vor fi la timp şi indeajuns aprovizionate cu lemne. Lucrările de exploatare au şi început la Gilău şi la Lomb".

*

„Am mai obţinut aprobarea sumei de 80 mi lei pentru a face în ulei tablourile Suveranilor noştri. Era în adevăr ridicol ca primăria capitalei Ardealuiui să păstreze tabloul lui Frantz Iosif care a fost decapitat şi înlocuit cu capul Suveranului nostru".

*

In altă ordine de idei, primarul oraşului ne vorbeşte iarăşi de chestiunea edificărilor de locuinţi eftine pentru funcţionari, chestiune de care d-sa este foarte mult preocupat.

„In ultimul consiliu comunal, — zice primarul — s'a hotărât ca o comisie formată din şeful inginer al oraşului, primul notar şi cu mine, să meargem la Viena pentru a studia la faţa locului, după ce planuri şi cu ce mijloace s'au edificat în acel oraş, atât de sărac, atâtea cartiere noui pentru funcţionari. Noi suntem hotărâţi să găsim cu orice preţ mijloacele de a edifica şi la Cluj asemenea locuinţi."

*

„In ultimul consiliu comunal s'au mai discutat unele chestiuni care privesc înfrumuseţarea oraşului. In consecinţă, s'a hotărât ca inginerii silvici ai oraşului să studieze şi să propue primăriei sistemul cel mai bun pentru plantarea Cetăţuei (Felecvar) cu pomi, dând astfel publicului un plăcut loc de recreaţie.

S'a mai hotărât deasemenea să înceapă imediat lucrările pentru extinderea parcului prin noui plantaţiuni. Baracele cu diferitele jocuri din parc vor fi înlăturate."

*

„Consiliul comunal studiază actualmente chestiunea mutărei cartierului Ţigănimei de lângă Teatrul Naţional, la marginea oraşului; odată cu ţiganii din acest cartier vor fi mutaţi şi ţiganii cari şi-au făcut bordee pe Cetăţue."

Dac.

Scrisori din Dej

Sfinţirea drapelului cohortei de cercetaşi a liceului „Andrei Mureşanu"

La liceul nostru a avut loc Dumineca trecută o frumoasă serbare.

Cohorta de cercetaşi, care a luat fiinţă încă în anul trecut, şi-a sfinţit drapelul şi a făcut legământul prevăzut de legile cercetăşiei.

Inainte de masă, la orele 10, în sala de gimnastică împodobită cu crengi de brad şi cu drapele naţionale, a avut loc actul solemn al legământului, în faţa unui numeros public în frunte cu conducătorii judeţului.

După sfinţire, drapelul a fost predat comandantului cohortei, profesorului Cărăgian, de către generalul Ignat. Corul elevilor a dat răspunsurile la slujba religioasă, iar muzica regimentului 91 a intonat „Imnul Regal". Preotul Boţiu a vorbit despre sfinţenia legământului, apoi cercetaşii au depus jurământul, patrulă cu patrulă, cu mâna pe drapelul ţinut de generalul Ignat.

Directorul liceului a vorbit elevilor despre împlinirea conştiincioasă a celor 10 porunci cercetăşeşti.

Serbarea dinainte de masă s'a sfârsit cu defilarea cohortei în sunetele muzicei militare.

După masă, a avut loc un matineu literar-muzical în sala teatrului judeţean, care era arhiplină.

Corul elevilor, sub conducerea harnicului maestru, Mina Stanciu, a cântat câteva admirabile cântece. A. Precup, elev în cl. VI a spus poezia „Peneş Curcanul" îmbrăcat fiind în costum naţional, iar elevul Petru Sanagău a recitat cu mult suflet „Visul lui Ştefan cel Mare, de Iosif. Elevul I. Lang din cl. VI a executat un frumos concert la vioară, iar P. Wanerstrom, din cl. VIII la piano.

Punctul culminant al programului l au alcătuit dansurile naţionale: „Bătuta", „Romanul", „Dansul Mărioarei", „Ca la Breaza", jucate cu violoiune de către elevi, îmbrăcaţi în minunate costume naţionale. Conducătorii liceului „Andreiu Mureşanu" merită toată lauda pentru frumoasa sărbătoare românească pregătită românilor din Dej.

Coresp.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit barnaz englez i-a

Viaţa universitară

Prelegerile dlui prof. Jules Guiart

Istoria Medicinei în secolul XVII — Descoperirea vaselor chilifere

In continuarea cursului său: „Istoria Medicinei în secolul XVII", dl prof. Jules Guiart a vorbit aseară în sala Bibliotecii Universităţii despre descoperirea vaselor chilifere şi despre chirurgia în secolul XVII.

In anul 1622, *Aselli* descopere existenţa vaselor chilifere, — acele vase care conduc materiile hrănitoare din stomac în sânge, — iar în urmă *Pecquet*, la 1647, demonstrează revărsarea materiilor hrănitoare în organism.

Cu 4 secole înainte de Hristos, şcoala din Alexandria studia existenţa şi funcţiunea vaselor chilifere fără ca să se poată descoperi ceva.

Tot în acest timp, pe la 1650 *Rudbeck* şi *Bartholin* descopăr funcţiunile glandelor limfatice. Un alt învăţat din aceeaşi epocă, T. Bartholin, descopere glandele ileocoecale şi vasele limfatice; mai târziu, *Colbert* înfiinţează Academia de ştiinţă, având ca membru însemnat pe Pecquet.

Riolau, profesor de anatomie la facultatea de medicină din Paris şi apoi la Collége de France, disecă el singur glandele hepatice, ceace nu făceau ceilalţi medici din timpul său, cari stăteau deoparte şi explicau studenţilor după disecţiile făcute de alţii.

Totodată, pictori celebri încep să facă tablouri remarcabile după lucrările de anatomie ale medicilor, printre care se poate cita şi un tablou de Rembrandt pe când era tânăr.

*

In ceace priveşte ramura chirurgiei în secolul XVII, ea era cu totul neglijată, şi era un adevărat supliciu pentru un om care avea nevoie de vre-o operaţie. Pe atunci cauterizarea rănilor cu fierul roşu era în floare, căci aparatele chirurgicale erau cu totul rudimentare.

Medicina operatorie pe acele vremuri se practica de bărbieri, cari pe lângă meseria de frizori [illegible] şi de chirurgi cu mai multă sau mai puţină experienţă.

Chirurgia era o ştiinţă care se practica cu totul empiric, şi *Hilden* este unul din învăţaţii care se ocupă de această ramură a medicinei empirice din acele timpuri.

Comandaţi bilete la
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

No. 13376/E. 1924.

Publicaţie.

Se aduce la cunoştinţă generală că in ziua de 10 Maiu 1924 (stil nou), ora 11 m. se va tine licitaţie la Directia IV. Reg a Căilor Ferate Române, din Cluj pentru aprovizionarea de: 300.000 kg. petrol rafinat tip. CFR. şi 75.000 kgr. petrol destilat tip. CFR.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Cluj Serv. E. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3414 DIRECŢIUNEA REGIONALĂ.

No. 6352/E. 1924.

Publicaţiunei.

Se aduce la cunoştinţă generală în ziua de 1 Martie 1924 (stil nou), ora 11 m. se va tine licitatie la Directia IV. Reg. a Căilor Ferate Române din Cluj. pentru aprovizionare: cu 1000 m. c. nisip de locomotive.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deşlusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Insp. E din Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3415 DIRECŢIUNEA REGIONALĂ.

Reclama este sufletul comerţului

Saci. Muşamale
2613
cumpără, vinde şi împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

oo 3413 oo Rador 1214.

BANCA CHRISSOVELONI S. A. R.

CENTRALA: Bucureşti. **SUCURSALE:** New-York, Constantinopole, Braila, Galati, Constanta, Sibiu, Cluj.
Bănci afiliate: Paris, Wiena. Capital: 200 milioane Lei.

SECŢIA DEVIZELOR SUCURSALEI CLUJ.

Efectuează operaţiuni de devize în condiţiunile cele mai avantagioase.

Telefon: 427, 379, 62. ✻ **Telefon: 427, 379, 62**

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Anchetele noastre

Bihorul economic

I.

Interesul guvernului pentru problemele economice Activitatea inspectorilor industriali — Importanța Orăzii-Mari ca centru industrial — Situația actuală a intreprinderilor economice

Guvernul actual, conștient de importanța industriei ardelene, nu neglijează nici o ocaziune de a-și arăta viul său interes pentru toate problemele economice cari interesează țara întreagă, în general și unele regiuni ardelene în special. Condus de spiritul unei activități economice constructive și pozitive, actualul guvern a înțeles să se ocupe în cele mai mici amănunte de toate chestiunile cari atind existența și prosperitatea industriilor din diferitele regiuni ale țării.

Pentru a realiza această uriașă operă, guvernul are nevoe de informațiile cât mai amănunțite și mai precise și pentru acest motiv, Ministerul de Industrie și Comerț, printr'un ordin circular a cerut tuturor inspectorilor săi din diferite regiuni industriale, rapoarte detailate, lucrate la fața locului, asupra situației în care se află producția și activitatea stabilimentelor cu caracter industrial, aflătoare în regiunile lor. Aceste inspecții azi trec peste caracterul lor obișnuit, căci ele se fac în clipa când guvernul nostru intră în realizarea practică a marelui său program economic.

Astăzi când este vorba de punerea în valoare a bogățiilor țării, opera aceasta poate fi realizată numai pe baza de date și de informații precise. Revizuirea tarifului vamal de import, comercializarea întreprinderilor Statului, activitatea „Creditul Industrial“, iată preocupări cari sunt realizabile numai pe baza unor atente și sigure cercetări, pe cari numai inspectorii industriali le pot garanta. grupa și coordona, tocmai în interesul industriilor existente și celor de creiat în viitor.

Diferitele industrii trebuiesc clasate după categorii și felul producțiunilor de care avem în primul rând nevoie.

*

Regiunea 9-a industrială cu sediul la Cluj, cuprinde una din cele mai importante regiuni industriale din Ardeal, aparținându i județele: *Cojocna, Bihor, Sălaj, Solnoc Dobâca, Bistrița, Năsăud, Sătmar, Turda-Arieș și Maramureș.*

Conducerea aceste regiuni a fost încredințată dlui inspector industrial *Petroviciu,* care în urma ordinului primit dela centru, și-a început importanta sa anchetă în județul Bihor. urmând să o continue și prin celelalte județe cari formează regiunea industrială.

Inainte de a întra în înșirarea celor constatate cu ocaziunea cercetărilor dsale în Bihor, și în special în Oradea-Mare, vom da aci grupate pe industrii, stabilimentele și întreprinderile industriale mai importante din această localitate, unele din ele atât de desvoltate încât, satisfăcând nevoile interne, ele produc și pentru export.

Viața industrială în Oradea-Mare

Oradea-Mare are 86 de întreprinderi industriale dispunând de o forță motrică de 12.800 HP cu 3869 lucrători. Cele mai însemnate sunt:

Industria Metalurgică

Dumitru Gitye și Fiul, fabrică de mașini agricole cu 24 HP. și 70 lucrători.

Turnătoria de fier și fabrica de mașini dispune de o forță motrică de 197 HP. și cca 300 lucrători. Fabrică și mașini agricole.

Fabrica de garnituri pentru mașini „Alfa“, singură fabrică în țară pentru fabricatul de garnituri pentru cazane, autoclave etc.

Atelierul de reparat vagoane „Kimanoczy“.

Atelierul de reparat vagoane „Patria“.

Fabricele de rulouri de fier: Eugen Grünwald, Desideriu Szántó și Frații Halaș.

Industria de tăbăcărit și încălțăminte

Fabrica de tăbăcărie Leopold Berger.

Fabrica de ghete „Derby“ cu 176 lucrători și 110 HP. Producția anuală se urcă la 300.000 păr. ghete.

Fabrica de ghete „Carmen“ ocupă peste 100 lucrători. Producția anuală se urcă la 90 000 păr. ghete, mai ales de dame și copii.

Fabrica de ghete „Elita“.

Fabrica de ghete „Monus Alexandru“.

Fabrica de ghete „Béla Muháry“

Industria de săpun și lumânări

Fabrica de lumânări „Flora“ ocupă 65 de lucrători. Producția anuală 625 tone lumânări, 900 tone săpun, 40 tone cleiu, 245 glicerină brută de 28 procente.

Fabrica de săpun de toaletă „Dacia“.

Fabrica de lumânări „Phönix“.

Industria alimentară

Fabrica de bere „Dreher Haggenmacher“ cointeresația fabricei de bere „Dreher“ din Budapesta. Are 70 lucrători, producând anual 18 mii hl. bere. Fabrica stă încă în afară de cartel.

Moara „Ștefania“ cu o producție anuală de cca 3200 tone făină.

Moara „Emilia“ cu forța motrică de 882 HP., 95 lucrători, producând anual cca 24,000 tone făină.

Moara „Lederer și Kálmán“ cu 210 HP., 55 lucrători, producție anuală de cca 12,000 tone făină.

De vanzare

în Cluj căse cu grădină. Căse clădite special pentru chiriași.

Loc de casă, grădini, pământuri și prăvălii.
Am procuri pentru vânzari în provinciile următoare: Hidalmas, Ciucea, Sovata, Aiud, Diciosânmărtin, Cojocna, Apahida, Someș-sat, Fenes, etc, etc.

Agentia Dunky,
Cluj, Plața Unirii No. 10.

Raspanditi „Infratirea“

Plata datoriilor particulare in streinatate

Un comunicat al oficiului de devize

De oarece unii debitori au datorii în streinătate, au căutat să înducă în eroare pe creditorii lor pretextându-le că nu pot face față angajamentelor, de oarece dispoziții legale restrictive îi opresc deocamdată să exporte, sub orice formă, lei sau devize pentru plăți de datorii. Oficiul central al devizelor a luat măsuri ca autoritățile în drept din streinătate să fie încunoștiințate că asemenea dispoziții invocate de către debitorii de rea credință nu există și că nici un debitor român care voește să-și plătească datoriile externe nu este împiedecat de vre-o restricție oarecare.

Iarăși pericolul emigrărilor

America, țara făgăduinții, spre care se îndreptau în vremea stăpânirii ungurești privirile țăranilor români din Ardeal cari nu puteau face față multiplelor greutăți ale vieții, mai este și azi un miraj, care atrage populația satelor noastre.

Se poate că mulți dintre țăranii noștri să lupte cu greutăți, dar faptul că ei gravitează și acum spre America, dorind cu orice preț să emigreze, se datorește nu atât relei stări dela noi, cât propagandei pe care o fac diferiți agenți streini, cari înșeală cu făgăduieli ce nu se realizează niciodată, lumea satelor noastre să părăsească țara.

Am mai scris aci despre acest lucru, când am arătat și felul cum se realizează promisiunile acestor agenți ai diferitelor firme de navigație.

Am arătat cum țăranii plecați de acasă, dela căscioara și pământul cu greu agonisit, în loc să primească „pământ cât pot lucra“ — cum li-se promite — sunt puși în serviciul fiermierilor streini cari îi întrebuințează la munca grea a întâiei exploatări a câmpiilor virgine al Americei de Sud.

Măsura guvernului, prin care oprește emigrarea românilor, a pus întrucâtva capăt acestei rele stări de lucruri, dar totuși sunt și azi *foarte mulți agenți cari continuă să ademenească la emigrare pe țăranii ardeleni, inventând diferite căi nepermise pentrn a-i putea scoate din țară, ca apoi să-i treacă peste Ocean.*

Ne facem o datorie de a semnala acest pericol, cerând ca autoritățile să împiedece nefasta operă a agenților cari din interese comerciale nenorocesc atâtea și atâtea familii țărănești.

Cine a fost
Monna Vanna?
Ați văzut
Monna Vanna?
Ați cetit
Monna Vanna?
? ? ?

Informații economice

INTERNE

— **Dela Consiliul economic.** Consiliul economic a decis în princpiu de a aproaba construirea unei linii locale electrice, București—Ploești, via Snagov. Viteza medie a trenurilor cari vor circula pe această linie va fi de 80 km. pe oră.

— **Aprobarea legei minelor.** Legea Minelor a fost aprobat de Consiliul economic superior într'o ședință la care au asistat aproape toți miniștrii.

— **Comerțul cu Polonia.** In primul trimestru din anul 1923, România a exportat în Polonia mărfuri în valoare de 163,982.558 lei și a importat din Polonia mărfuri pentru 498,569.233 lei.

— **Când se ține târgul de mostre din Cluj.** Târgul de mostre proectat la Cluj se va ține în lunile August-Septembrie.

— **Numire.** Dl Ioan Evian, doctor în științele economice, a fost numit pe ziua de 1 Aprilie 1924, agregat definitiv la catedra de comerț exterior și legislație vamală și studiul practic al intreprinderilor industriale și comerciale dela Academia Comerciale din Cluj.

EXTERNE

America

— **Circulația automobilelor.** La 1 Ianuarie au circulat în Statale-Unite 15,092.177 automobile. Uzinele „Ford“ fabrică zilnic, numai pentru Statele-Unite 7.456 automobile.

Cehoslovacia

— **Tarife directe între Germania și republica cehă.** Guvernele ambelor state au numit câte o comisie compusă din 20 funcționari de cale ferată cari vor studia chestiunea tarifelor directe între ambele țări la transporturile de marfă. Noul tarif va cuprinde mai multe taxe de protecție la mărfurile de export, în special ca fier, oțel, lemn, malț etc.

Noul tarif va intra poate în vigoare cu începere dela 1 Iunie anul curent.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

Să găsesc haine pentru bărbați modele din Paris cu Lei 1600, confecționate după măsură Lei 2400 la Diamandstein și Moskovics, Cluj, Calea Reg Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

Băcănie
mai mică dinpreună cu marfă și aranjament e
de vânzare.
Adresa la banca „Coroana“, Cuza-Voda No. 9.

BURSA

Martie 28.

Leul la Zürich . . . 3·02½
la Paris . . . 9·60

Cursul la Ciuj

1 franc elvețian — —	Lei	33·35
1 franc francez — —	„	10·55
1 dolar — — — —	„	193
1 liră sterlină — — —	„	8.28
1 liră italiană — — —	„	8·35
1 coroane cechă — —	„	5·60
1 Leu = coroane austriace	„	368
1 Leu = coroane ungare	„	450
1 dinar — — — —	„	240

Zürich

București — — — — —	3·02½
New-York — — — — —	577½
Londra — — — — —	24.86
Paris — — — — —	31.70
Milano — — — — —	25.08
Praga — — — — —	16·87½
Belgrad — — — — —	720
Viena — — — — —	81½
Budapesta — — — —	83½
Varșovia — — — — —	—·—

PIAȚA

Cu venirea timpului mai bun și cald a început și o mișcare mai intensivă pe toate piețele Ardealului. Articolele de sezon au ajuns să fie căutate. Afacerile cu astfel de articole mai animează puțin piața, care de altfel se sbate sub lipsa numărarului. Ultimele transporturi de cereale au avut efect bun asupra prețurilor cari au fost reduse din cauza unei concurențe serioase.

CLUJ: orz 46.000, grâu 55.500, porumb 47.500. ovăz 42.500, tărâță 32.000, fasole 11400 Lei vag.
BRAILA: orzul 42 500, ovăz 35.000, grâu 53.000 Lei vag.
GALAȚI: orz 42.500, ovăz 35.000, porumbi 43.500, grâu 53.000 Lei vag.
TULCEA: orz 43.000, porumb 43.000 Lei vag.
SILISTRA: porumb 42.000 Lei vag.
CONSTANȚA: orz 44.000, ovăz 35.000, porumb 45.000, grâu 55.000 Lei vag.
GIURGIU: porumb 42.000, grâu 50.000 Lei vag.
CALARAȘI: porumbul 42,000 Lei vag.
OLTENIȚA: porumbul 42.000, grâu 50.000 Lei vag.
BASARABIA: orz 42.500, porumb 44.500, grâu 53500 Lei vag.

Efecte

Bursa este calmă, fără multe cereri, din care cauză unele valori au rămas ferme iar altele au scăzut cu câteva puncte. „Concordia“ are 50 puncte în plus, „Petrol Block“ 10. Celelalte petrolifere sunt în scădere.

Situația se prezintă:

Bănci: „Banca N ționlă“ excup. 15·200—15·300, „Banca Românească“ ex cup. 645 650. „Marmorosch Blank“ excup. 1010 1015.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.200 300 „Concordia“ 4225-4250 „Petrol Block“ opt 1130 40 „Româno-belgo de petrol“ 910-920 Credit Minier“ optate 1940 1950, „Steau Română“ 4125-4150.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2700-2725, „Națională“ 1250-1275, „Generala“ 2775-2800.

Societăți: „Ind text-Buhuși“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400-425, Reșița, 1525-50 Reșița pui 1400-25, Letea 550-575.

Nu sa' scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

și azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuțit lame in cea mai fină execuție de lux cu prețuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — și trimit adresa, una de probă gratis.

***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

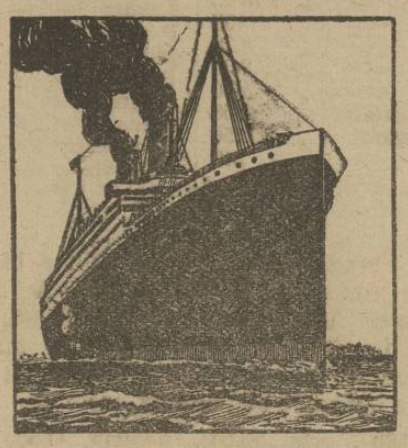

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud și Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

*Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala **Timișoara**, Hotel Corona.*

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

Confecționăm tot felul de incălță-minte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308

Rugăm concursul onoratului public românesc.

Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neînsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in suma de 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorltăților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin **10 Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

AUTOMOBILE

CHEVROLET

Construcție ireproșabilă. — Solide, Economice, Luxoase

3408

20 HP. Torpedo cu 5 Locuri

se vând cu Lei 160.000 inclusiv taxa de lux

LA AUTO-MECANICA S.A.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.

3291

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. Nr. 1048 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI Duminecă 30 Martie 1924.

Martie 924 complet

Infrăț[...]

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRAD[...] (ETAJ II.) SUB CONDUCEREA UNU[...] Director: D. TOMESCU.

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

R CLUJ 1 7791

Criza de guvern din Franța

Politica dlui Poincaré

Un neașteptat vot de neîncredere al Camerii, dat într'o chestiune de minimă importanță, a provocat demisiunea guvernului Poincaré. Faptul a surprins nu numai opinia publică din Franța, ci și toate cercurile politice din străinătate. Nicăeri nu s'a bănuit, mai cu seamă după ce Camera franceză cu o entusiastă unanimitate se declarase solidă cu politica internă și externă a dlui Poincaré, că peste câteva zile numai, aceeași Cameră va fi în stare să dea un vot de neîncredere în guvern. E în această împrejurare o dovadă decâte surprinderi este capabilă politica, chiar într'o țară ca Franța, ajunsă la maturitate în ceeace privește viața politică.

In Franța, demisiunea domnului Poincaré a consternat toată lumea. Camera, cea dintâi, a rămas înmărmurită de ceeace a făcut. Presa întreagă își mărturisește uimirea și caută fel de fel de explicații unui vot, căruia totuși nu se cuvine să i se dea o importanță deosebită.

Opinia publică franceză, începând cu președintele republicii și până la ultimul cetățean își dă perfect de bine seama că dl Poincaré este omul de care Franța are nevoe astăzi. Iată de ce, deși în formă demisionat, dl Poincaré este totuși conducătorul țării. Dl Millerand a declarat că în împrejurările actuale este imposibilă altă politică decât aceea urmată cu o nedesmințită tenacitate și energie de către Poincaré.

Ziarele mărturisesc aceeași convingere. Franța întreagă socotește că omul cel mai indicat s'o conducă în împrejurările actuale este dl Poincaré. Această încredere a țării întregi de care guvernul demisionat s'a bucurat în tot timpul de când are în mâini destinele Franței, face ca prestigiul și autoritatea morală a dlui Poincaré să se vădească mai puternic tocmai în clipa când s'ar părea că votul Camerii înseamnă sfârșitul politicii guvernului Poincaré. Dar încrederea cu care Franța înconjură guvernul Poincaré nu pornește dintr'o naivă superstiție colectivă, ci este rodul sufletesc al operei realizate de acest guvern de când se află la conducerea politicei franceze.

In adevăr, dacă Clemenceau a fost omul victoriei franceze, Poincaré este acela care a înțeles să pună toată capacitatea și energia sa pentru a asigura Franței roadele unei păci cucerite cu atâtea străduințe și cu atâtea jertfe.

In fața unei Germanii care nu voește cu nici un preț să se supună obligațiunilor luate prin tratatul de pace, Poincaré nu s'a lăsat înșelat nici de manevrele germane, nici de șovăelile unora dintre foștii aliați. Hotărât a sili Germania să-și îndeplinească obligațiunile, el n'a înțeles să facă nici o concesiune, care ar fi putut însemna o slăbiciune, ci a procedat energic în ciuda rezistenței germane și împotriva tuturor acelora cari nu priveau cu ochi buni o acțiune care păstra Franței prestigiul câștigat prin victorie și-i asigura roadele păcii.

Procedarea guvernului Poincaré atât în chestiunea reparațiilor cât și cu prilejul ocupării regiunei Ruhr a fost primită nu numai de lumea franceză, ci de toți cei cari înțeleg că temeiul păcii stă în respectarea tratatelor, cu o deplină mulțumire și simpatie. Fiindcă politica dlui Poincaré a știut admirabil să unească energia cu tactul și cumpătarea. Intelegând să pună la adăpost de orice primejdie sau atingeri interesele Franței, dl Poincaré n'a periclitat nici o clipă pacea. Dimpotrivă, politica sa a dovedit că Franța, apărând tratatul dela Versailles, apăra toate tratatele și prin aceasta ea apăra însăși pacea lumei.

In politica internă, guvernul Poincaré s'a arătat animat de aceeaș energie. Acum de curând, când valuta franceză a suferit o scădere îngrijorătoare, guvernul a luat măsuri hotărâte și înțelepte, datorită cărora în mai puțin de o lună francul francez și a recăpătat valoarea.

Prin această politică energică și tenace, dl Poincaré a cucerit încrederea națiunei franceze. Această încredere constitue tăria unui guvern și ea îi dă prestigiul necesar pentru a conduce o țară. Iată de ce votul surprinzător al Camerii n'a putut să știrbească cu nimic autoritatea morală a dlui Poincaré, care va rămâne desigur și de acum acolo la cârma Franței.

Deschiderea solemni a conferănței româno-ruse

Eri p. m. la orele 3, a avut loc deschiderea solemnă a conferinței româno-ruse. A luat cuvântul ministrul de externe austriac Grünberger, care a salutat pe delegați în limba franceză, mulțumindu-le că au ales ca reședință a conferenței orașul Viena. Guvernul și poporul austriac, — a declarat dl Crünberger — dorese din inimă succes conferinței.

Cuvintelor dlui Grünberger a răspuns în limba rusească delegatul rus d. Krestinski, mulțumind pentru ospitalitatea Austriei. Discursul acesta a fost tălmăcit în franțuzește de d. Ustinov.

Președintele delegației românești, d. Langa-Rășcanu, după ce a mulțumit pentru ospitalitatea și bunăvoința guvernului austriac, a declarat că delegația românească a venit la Viena cu intențiile cele mai bune posibile.

După ce delegații și-au schimbat între ei plenipotențele, au hotărât să înceapă ședințele conferinței Vineri la orele 3 p. m.

Opinia publică
și mișcările studențești

Când mișcările studențești erau încă la început, am scris un articol în care arătam cât este de necesar ca aceste mișcări să fie îndrumate pe calea realizărilor practice. Observam atunci că publicul, convins de dreptatea cauzei studențești, este stăpânit de cele mai prielnice sentimente pentru a lua parte activă la realizările pe cari și le ar propune ca țel diversele organizațiuni studențești.

Astfel, dacă în cei aproape doi ani de când se agită studențimea, s'ar fi lucrat cu stăruință pentru strângerea de fonduri necesare înlesnirei studiilor, astăzi studențimea s'ar găsi în posesia unor impunătoare fonduri bănești. Căci n'ar fi fost comună care să nu fi adus obolul tuturor, de la pungile cele mai sărace până la cele mai bogate, și n'ar fi fost județ care, centralizând aceste contribuții ale tuturor, să nu fie astăzi în stare a da studenților un cămin, o cantină, un fond de ajutor pentru studii, o sală de bibliotecă, un laborator...

Faptele cari sau produs mai târziu ni-au dat perfectă dreptate. Simpatia publicului a fost dispusă de la început să sprijine o operă de realizări practice, și păcat că ea n'a fost îndreptată la timp în această direcție.

Chiar după cele dintâi mișcări studențești am avut să înregistrăm câteva donațiuni care puteau fi punctul de plecare al unui întreg program de acțiune. Atunci însă nu s'a căutat să se canalizeze această simpatie a publicului în sensul unui program de realizări practice. Totuși, vremea inutil pierdută, n'a sdruncinat simpatia publicului față de nevoile studențești. Din potrivă, suma de un milion și jumătate lei adunată de „Universul" în mai puțin de două luni, e cea mai bună dovadă că timpul nu este pierdut și că opinia publică de pretutindeni e gata să răspundă din plin la o acțiune stăruitoare în acest sens. Un alt fapt petrecut la Craiova ar dovedi acelaș favorabilă stare de spirit. Soții Bălcioiu au donat un imobil în valoare de 5 milioane pentru studenții olteni. Alte provincii nu ar putea avea astfel de oameni? Credem că da, numai studențimea să înțeleagă ce are de făcut. Căci ar fi păcat să nu se utilizeze o stare de spirit și pentru lucruri mai trainice decât pentru obișnuitele manifestații de stradă care, ele singure, nu pot schimba nimic din situația în care se găsește astăzi tineretul nostru universitar.

In jurul fraudelor
dela Dir. Regională c. f. r. Cluj
Cum opera Condeescu — Salariile elevilor mecanici — Responsabilitatea organelor de dontrol —

In urma celor publicate, atât în coloanele ziarelor din localitate cât și de aiurea, relativ la întinsele fraude comise de funcționarul Condeescu din Direcțiunea Regională Cfr. din Cluj, întreaga opinie publică așteaptă cu nerăbdare rezultatul anchetei prin care să se stabilească vinovăția funcționarilor cari au luat parte cu sus numitul în aceste fraude, de oarece nu e de admis ca singur Condeescu să fi putut opera atât de vast.

Astăzi suntem în măsură a arăta felul cum proceda acest individ, pentru a ridica sumele de care avea nevoie, spre a le cheltui în urmă în mod cu totul dezechilibrat.

Pe lângă Direcțiunea Regională s'a înființat din luna Octomvrie 1923, o școală pentru pregătirea elevilor mecanici, al cărei secretar era Condeescu.

Acesta achita și salariile elevilor, școala având 34 de elevi cari primeau aproximativ 2000 lei lunar. Foile de plata salariilor erau întocmite de secretar, care în loc de 34 elevi trecea 48, adică 14 elevi în plus, ale căror salarii, 28 până la 30 mii lei lunar, erau încasate de Condeescu. Aceasta a durat din Octomvrie 1923 până în luna Martie 1924, adică s'a încasat de escrocul de azi o sumă totală de 150.000 lei.

Serviciul Comptabilității nu ținea nici o evidență de numărul elevilor școalei, iar verificarea foilor de plată se făcea în înțelegere cu șeful biuroului B. 4. de Condeescu, acelaș care le și întocmea.

Ceeace este însă și mai interesant, e faptul că acest Condeescu, reținea fără nici o formă câte 100 până la 200 lei lunar celor 34 elevi, pentru diferite dări ce acesta pretindea că s'au impus fiecărui elev, așa că lunar mai realiza încă 7—8 mii lei din salariile elevilor.

Se vede dar că școala de mecanici îi aducea lui Condeescu aproape 40,000 lei lunar.

Desinteresării șefului de serviciu dela Comptabilitate se datoresc multe din fraudele comise de Condeescu, și nu înțelegem mobilul acestei desinteresări.

De altfel, Condeescu a fost destul de recunoscător față de Serviciul Comptabilității, deoarece de mai multe ori mașina de tăiat lemne a d-lui Brândușa, a fost reparată în Atelierul depoului din stația Cluj, fără a se plăti vre-un ban pentru acest lucru, — ceeace dovedește cu prisosință că funcționarul Condeescu știa să fie și recunoscător.

De altfel, semnăturile la cari recurgea Condeescu pentru actele cu cari ridica bani dela Cassă, nu erau ale șefului de serviciu, deoarece chiar el singur declară că n'a cerut nici odată semnătura d-lui inginer Teodorescu, șeful serviciului de tracțiune, întrucât știa sigur că va fi respins. E evident că Condeescu n'a apelat decât acolo unde putea fi satisfăcut și astfel a intrat în legătură cu toți acei pe cari îi credea el că-l vor ajuta.

Funcționărul Cuteanu, ajutorul de cassier, avea de exemplu în totdeauna grija să-i pună la îndemână toate stampilele serviciului, — rămânându-i lui Condeescu, greaua sarcină de a falsifica numai semnăturile, — cu toate că acele stampile nu puteau fi eliberate altei persoane, decât cu avizul d-lui Brândușa, șeful Serviciului de Comptabilitate.

In numărul de Luni al ziarului nostru vom reveni cu amănunte asupra neregulilor cari s'au comis și la alte servicii ale Direcțiunei Regionale.

O mare nenorocire în Italia

Terenul se surpă în împrejurimile Neapolului. — Peste o sută de morți —

Roma, 28. Producându-se o prăbușire a terenului în apropiere de Neapoli, mai multe case din Amalfi și din satul Vettica s'au dărâmat.

Numărul morților trece de o sută. Alte sate din împrejurimi au suferit mari stricăciuni.

Ajutoarele trimise de Guvern

Roma, 28. Nenorocirea din împrejurimile orașului Amalfi a fost provocată de o rupere de nori.

Guvernul italian a trimis vapoare și ingineri în ajutorul regiunilor sinistrate.

Rusia se pregătește de războiu

Președintele Consiliului de Războı al sovietelor ruse vorbește de un eventual războı

Moscova, 28. — Președintele consiliului de războı, generalul Frunză, vorbind la conferința armatei ruse, a declarat că timpul nu e încă trecut pentru un nou războı european.

Cât timp țările din vestul Europei își întăresc armatele, trebue să ne așteptăm ori când la un nou războı. Cu toată dorința sa de a menține pacea, Rusia nu va putea rezista curentului.

In consecință, problema armatei e în momentul de față cea mai importantă chestiune pe care guvernul țăranilor și al lucrătorilor o are de examinat.

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, treerat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-1)

Strungurile „ASTRA" sunt cele mai precise.

Opera Română

Premiera Operei „TerraBaixa"

„*Terra Baixa*", drama rustică a modernistului Guimera, şi-a început cariera în teatrele de bulevard ale Parisului, a parcurs Anglia şi New-Yorkul sub titlul de „Marta of Lowlads", reapărând muzicalizată de Fernand Le Born sub titlul „La Catalane" pe scena Operei Mari din Paris, unde a căzut cu...succes.

Eşecul suferit aci n'a împiedecat pe flexibilul compozitor d'Albert, atât de multiliteral în chestiuni de stil, să îmbrace piesa veristă a scriitorului catalanic, tălmăcită lumei germane de cunoscutul jurnalist R. Lothar, sub numele de „Tiefland", într'o haină nouă muzicală, graţie căreia a putut vedea din nou lumina zilei la Praga în anul 1903.

Răceala cu care a fost primită şi de data aceasta se resfrânge atât asupra subiectului cât şi muzicei.

Acţiunea fără vlagă se rezumă la lupta între Pedro, simbolul curăţeniei moravurilor dela munte, un Parsifal al dealurilor, şi Sebastiano, personificarea degenărarii morale, a desfrâului din vale. Incolo, roluri episodice slab caracterizate, menite să umple golurile, tărăgănelii inutile, şi în fine, deslănţuirea unui complex de sentimentele josnice: imoralitate, cruzime, răzbunare, bestialitate, sânge şi omor, rezervate toate pentru finalul actului ultim, când eroul ucigaş se întoarce triumfător în munţii săi.

Marta, dela care pleacă şi în jurul căreia gravitează acţiunea, este o simplă păpuşă în mâna autorului dramatic, material susceptibil pentru cele mai imposibile stări sufleteşti.

Cât de greu a fost rolul compozitorului faţă de acestea, este uşor de înţeles.

Caracteristica muzicei este în esenţă: technică neo-italiană, stil parlando, fraze melodice scurte, cări se repetă în nenumărate variaţiuni, lipsa unei caracteristice mai profunde şi a accentelor dramatice, expresivitate redusă a motivelor. In schimb, eleganţă, naturaleţă şi mobilitate în melodii.

Nota dominantă a întregei opere este însă plictiseala nespus de mare. Nimic nu încălzeşte, nimic nu impresionează, nimic nu înalţă sufletele auditorilor.

Afară de poezia incontestabilă a prologului, care promite mult, istorisirea omorîrei lupului, bine gradată, şi în fine, sfârşitul actului II, de o ţesătură psychologică fină şi rafinată, totul te lasă rece sau te înfiorează.

Montarea, punerea în scenă îngrijită a trădat mâna isteaţă şi ochiul priceput al neobositului maestru, dl Pavel, pentru care merită toată lauda şi recunoştinţa. Deasemenea îi aducem elogii pentru felul inteligent cum a interpretat dificilul rol al naivului şi apoi furiosului Pedro. Ce păcat că dl Pavel, artist prin temperament, nu ştie să-şi economiseze glasul, păstrând forţa pentru scenele dramatice eruptive, ceeace l'ar dispensa de trecerile, mărturisim, îndemânatice, dar contrare tradiţiilor vocale, prin domeniul fredonării şi al marcării.

D-na Aca de Barbu, singura cântăreaţă cu mijloace vocale suficiente, artistic studiate, înzestrată cu un talent dramatic ce ştie să se acomodeze tuturor genurilor, a scos în relief rolul şters al Martei numai graţie rutinei. Acute închise nobile, frazare inteligentă şi dicţiune clară, rămân şi mai departe calităţile de valoare ale d-nei Barbu. Relevăm monologul Martei.

Rolul lui Sebastiano a fost creiat de către d-l Crişan, executant strălucit de lieduri, în felul cum d-sa înţelege teatrul. Cu toată experienţa sa bogată din trecut, dânsul este de o consecventă rigiditate, de multe ori comică şi incapabil să ne ofere un joc degajat, deoarece este vecinic chinuit de nesiguranţa intrărilor. Intreg rolul lipsit de intenţii şi supleţe.

Bine caracterizată Nuri, rol susţinut de d-na Sudeţeanu.

De remarcat şi d-l Gavrilescu în rolul Moruccio, desigur cea mai veristă figură din întreg ansamblul.

D-l Schuller la pupitru a pus în joc toată ştiinţa sa.

In general toţi s'au trudit să ne dea cele mai bune realizări, dar ce păcat că opera este ingrată.

Ea a fost o noutate, dar nu o operă de repertoriu.

Ima.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & & Piaţa Uniri No. 12. 3054

Costume! Raglane! Ulstere!
şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212
Szántó si Komlós
ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

INFORMATII

— Sosirea dlui ministru Lapedatu la Cluj. *Dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor şi al Artelor soseşte în localitate astă seară la orele 9.*

— Infiinţarea unei societăţi a studenţilor moldoveni. Mâine, Duminecă la orele 3 p. m. are loc în sala a IV-a a facultăţii de litere a Universităţii, adunarea de constituire a societăţii studenţilor moldoveni. Din această societate vor putea face parte toţi studenţii originari din „Moldova lui Ştefan Cel Mare, dintre Nistru şi Carpaţi", cum spune convocarea.

— Adunarea generală a Soc „Crucea Roşie". Mâine, Duminecă la orele 5 p. m. are loc în sala Prefecturei judeţului, a V-a adunare generală a Soc. „Crucea Roşie" filiala Cluj. La ordinea zilei sunt chestiuni administrative.

— Conferinţa dlui G. Bogdan Duică la Braşov. Dl G. Bogdan Duică, profesor universitar, a ţinut la 27 curent, în amfiteatrul liceului „Andrei Şaguna" din Braşov o conferinţă despre „Cultura românească în raport cu culturile minorităţilor dela noi". Vom reveni cu amănunte asupra acestei interesante conferinţe.

— In atenţiunea funcţionarilor de Bancă, Industrie şi Comerţ. In vederea aducerei unor hotărâri importante referitor la Soc. „Colegialitatea" sunt rugaţi toţi aceia pe cari-i interesează organizarea unei societăţi profesionale române, de a lua parte fără deosebire dacă sunt sau nu membrii sus numitei societăţi, la consfătuirea care va avea loc, azi Sâmbătă seara la ora 8 şi jumătate în sala cea mică a Hotelului „ ew-York".

— Marioara Voiculescu la Cluj. *In zilele de 3 şi 5 Aprilie vor avea loc la Teatrul Naţional din localitate, reprezentaţiile companiei dramatice Marioara Voiculescu.*

In seara de 3 Aprilie se va reprezenta „Capcana" de Kistemaekers, iar în seara zilei de 5 Aprilie „Vijelia" de Bernştein. Judecând după ansamblul cu care marea noastră tragediană vine la Cluj, avem credinţa că spectacolele vor însemna un adevărat triumf al artei româneşti. Biletele s'au pus în vânzare la cassa Teatrului.

— Inaugurarea localului Sindicatului presei. La inaugurarea localului Sindicatului presei române din Ardeal şi Banat, din Piaţa Unirei, pe lângă şefii altor autorităţi vor lua parte şi dnii Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, Oct. Utalea, primarul oraşului, şi Ovidiu Gritta prefectul poliţiei.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la ***Diamantstein şi Moskovics,*** *Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de postă centrală Cluj.* 73-133

— Vizita la Cluj a dlui subsecretar de stat Cipăianu. Pentru una din zilele săptămânei viitoare se anunţă sosirea la Cluj a dlui Gh. Cipăianu, subsecretar de stat la ministerul agriculturei.

— Şedinţa comitetului şcolar judeţean. Azi dimineaţă a avut loc la prefectura judeţului şedinţa comitetului şcolar al judeţului Cojocna, convocată de dl Prefect al judeţului. S'a discutat chestiunea nouilor construcţii de şcoli primare ce se vor face vara aceasta în judeţul nostru.

Pentru Functionarii de Stat
civili şi militari, la prezentarea legitimaţiei, Mag. 3372
MISSIR
din Cluj, Str. Memorandului Nr. 11 (Unió-u.) face reducere de 10% la toate marfuril de manufacutar

— Studenţeşti. Mâine Duminică la ora 11 a. m., în localul şcoalei primare din Str. Avram Iancu va avea loc şedinţa ordinară a „Cercului studenţilor făgărăşeni."

— Turneul maestrului Sibianu. Cunoscutul maestru al pianulni şi talentatul compozitor, dl Ilie Sibianu, profesor la Conservatorul de muzică şi artă dramatică din Cluj, va întreprinde săptămâna viitore un mare turneu prin principalele oraşe din Ardeal şi Bucovina, în cari va da concerte de piano cu bucăţi atât clasice, romantice cât şi naţionale.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harisnyák i-a

Atentatul dela Văcăreşti

Studentul Moţa trage opt gloanţe de revolver asupra colegului său Vernichescu. — Impresia produsă de atentat la Cluj şi Bucureşti.

Agenţia „Rador" anunţă din Bucureşti: Studentul Ioan Moţa, unul dintre acuzaţii principali în procesul studenţilor ce se deschide azi, după o discuţie vehementă avută cu studentul Vernichescu, student la Academia de Agricultură din Cluj, a tras asupra acestuia opt gloanţe de revolver.

Studentul Vernichescu nu a fost nimerit decât de două gloanţe. Unul i-a perforat braţul drept, iar al doilea i-a trecut prin plămânul stâng, ieşindu-i prin spate, în regiunea dintre coloana vertebrală şi omoplat. Starea studentului Vernichescu este gravă.

Impresia atentatului în Capitală

Vestea despre atentatul produs la Bucureşti s'a lăţit în Capitală cu iuţeala fulgerului. Impresia generală e că Moţa a comis atentatul într'un moment de surescitare.

El ceruse voie să aibă o convorbire cu studentul Vernichescu pe motivul că ar avea de vorbit cu el înaintea începerei procesului. Convorbirea a fost acordată şi ea a avut loc în cancelaria închisorii, între patru ochi. După o versiune — necontrolată încă — Moţa l-ar fi acuzat pe Vernichescu că ar fi făcut unele destăinuiri cu privire la rolul studenţilor implicaţi în complot. Vernichescu, după aceeaşi versiune, ar fi spus lui Moţa că va da şi alte amănunte înaintea justiţiei. La aceasta Moţa a scos revolverul şi l-a împuşcat.

Cercetările

Bucureşti. — In cercurile studenţeşti domneşte o mare agitaţie. Autorităţile au început cercetări pentru a descoperi de unde şi a procurat Moţa arma cu care a comis fapta.

In cercurile studenţeşti din Cluj vestea răspândită aseară a produs o impresie penibilă.

Studenţii la început nu au dat crezare zvonului, bănuind că nu poate fi decât un zvon menit să producă diversiuni în sânul studenţimei în vederea procesului ce se începe azi.

Ştirile ce au venit dela Bucureşti confirmând zvonul, în sânul studenţimei din Cluj domneşte o absolută desorientare.

pentru sezonul de primavara
Preţuri de reclama la magazinul
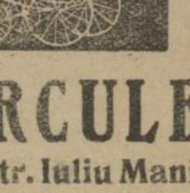
HERCULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exerciţiul copiilor de a merge	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA"	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialităţi **de haine pentru copii** şi **cărucioare** din Berlin şi Wiena
Bogat asortiment
în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.
Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.
Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate şi pentru a repara cărucioare anunţându-ne. Trimitem gratis şi la revânzători catalog cu preţurile curente p. cărucioare de copii
3381

Inspecții școlare în jud. Cojocna

Lucrările pentru construirea de noui școli primare au început în toate comunele — Contribuțiile și avântul sătenilor se intensifică mereu — Închiderea școlii din Borșa — Un învățător model

Azi dl Bazil Poruțiu, revizorul școlar al jud. Cojocna s'a întors din județ unde a făcut o inspecție în mai multe plăși. Inspecția a durat trei zile.

Intrebându l asupra celor constatate cu ocazia acestei inspecții, dsa a binevoit să ne comunice următoarele:

„După constatările făcute de mine la fața locului, campania pentru nouile construcții de localuri de școală a prins de minune în spiritele sătenilor. Donațiile în bani și în materiale, contribuțiile cu munca manuală și cu cărăușia pentru construirea de școli, se intensifică pe zi ce trece. Mai în toate comunele în care se vor clădi școli chiar în vara aceasta, lucrările pregătitoare s'au început și se intensifică mereu.

La avântul și bunăvoința de care dau dovadă azi sătenii din comunele jud. Cojocna, a contribuit într'o largă măsură și aportul statului (lemnele de construcție date gratuit din pădurile statului) pe deoparte, și pe de altă parte, gestul dlui Ministru al Instrucțiunei care la rugarea dlui Septimiu Mureșanu, prefectul jud. Cojocna, a acordat suma de 200.000 lei pentru școlile din județul nostru".

La Borșa dl revizor Poruțiu a suspendat cursurile școalei reformate care a început să funcționeze din luna Noemvrie fără nici o autorizație din partea Ministerului.

In acelaș timp, a suspendat și pe învățătoarea acestei școli, dna Loy Piroska, care nici până azi n'a vrut să depuie jurământul.

*

In comuna Valasut, dl Revizor a inspectat secția maghiară a școalei primare constatând că profesorul de limba română dela această secție nu știe aproape de loc românește și că intenționat nu pretinde mult dela elevi. In urma acestor fapte, dl Revizor a și luat severe măsuri de îndreptare.

*

In schimb la secția română a școalei din Borșa există un învățător cu numele Carol Mecșo, de origină maghiară, care a învățat perfect românește și care merită toate laudele și ca pedagog și ca cetățean român.

Săptămâna viitoare dl revizor Basil Poruțiu își va continua inspecțiile.

Alfio.

Presa maghiară

„Ellenzek" bate în retragere

Criminala campanie a ziarului maghiar „Ellenzék", dusă împotriva integrității teritoriale a României pe tema drepturilor noastre asupra Basarabiei, a stârnit în opinia publică o furtună de indignare ce nu s'a potolit încă.

„Acum, când după trecerea câtorva zile dela apariția articolului încriminat din „Ellenzék", ne-am convins că „știrea" cu *„manifestația dela Viena a basarabenilor contra României"* nu a apărut în nici un ziar din țară, putem afirma că ea n'a existat decât pentru ziarul „Ellenzék" și pentru agențiile de presă de la Budapesta, singurele isvoare de informații ale bineinformatului confrate.

Față de atitudinea amenințătoare a opiniei publice, atitudine aflată de agențiile horthyste budapestane, probabil prin telepatie, ziarului maghiar i-a sosit a doua zi — minunea minunilor! — o nouă telegramă, bineînțeles, tot atât de . . . autentică ca și cea dintâi. In ea să afirmă ca manifestația n'a fost decât o „inscenare bolșevică".

Admirăm arta de transformiști a „manifestanților" cari, din *„reprezentanți ai basarabenilor"* au devenit peste noapte niște haimanale „bolșevice" irresponsabile.

Desmințirea această cu orice preț, de o nedibăcie atât de grosolonă, este caracteristică celui care'și teme pielea de consecințele unei fapte urâte, săvârșită cu intenție, și ea nu are nici o valoare morală.

In afară de această desmințire a blândului în care mielușel s'a transformat pe ziua de ieri „Ellenzék", el ne mai explică și motivul pentru ce nu ține la deslipirea Basarabiei de România.

„In Basarabia — scrie „Ellenzék" — se află minoritari în număr considerabil. Avem tot interesul ca aceștia să rămână și pe mai departe între hotarele României. *Cu cât mai mare va fi numărul minoritarilor, cu atât mai ușor vom putea lupta pentru apărarea drepturilor noastre"(!)*

Cu un cuvânt, „Ellenzék" nu va cere deslipirea Basarabiei de România, *pentrucă* este locuită și de minoritari.

...Ce noroc pe noi că avem și minoritari în Basarabia!...

„Ujság" și magnații

„Presei dela București — scrie „Ujság — i-a intrat în cap că noi Ungurii am avea nevoe de tutela ei. Ii mulțumim pentru bunăvoință, dar n'avem nevoe de ea: suntem atât de inteligenți ca să ne facem o părere despre ceiace se petrece.

Cea mai comică formă a tutelei presei bucureștene este încăpățânarea cu care vrea să ne convingă că noi am urî pe magnați, și viceversa, deoarece interesele ni's opuse. Nu suntem proști. Cunoaștem mai bine istoria Ardealului decât ea. Știm foarte bine, că Ardealul a fost în întreaga Europă pământul clasic al democrației."

(Contra prea multei democrații doar s'au răsculat Moții lui Avram Iancu la 1848 N. R.)

„Intre aristocrați și popor o fi fost vre-o deosebire socială și de rang, dar în munca lor productivă (!!) n'a fost nici când vre-o deosebire între ei."

Ne interesează, desigur, foarte puțin ce părere are ziarul „Ujság" despre stăpânii lui. Nu ne privește decât sufletul poporului unguresc din Ardeal, muncitor și cinstit care prin votul lui dela ultimele alegeri a aplicat cea mai teribilă palmă morală candidaților din partidul maghiar aristocrat.

Avem despre acest popor maghiar cu mult mai bune păreri, și nu putem crede că între „munca lui productivă" și cea a aristocraților unguri îngălbeniți de lene, n'ar fi chiar „nici o deosebire".

Calomniile lui „Ujság"

„Fiecare articol al proectului de lege pentru învățământul primar — scrie „Ujság" — servește în primul rând scopul romanizării populației neromâne".

Am publicat în numerile trecute ale ziarului nostru o serie de articole în care făceam cunoscut proectul de lege pentru învățământul primar. Somasem cu acest prilej ziarele maghiare să ne arate în el un singur articol cu caracter agresiv față de școlile minoritare. Neräspunzând la somațiile noastre și continuând totuși să scrie astfel de proectul de lege al învățământului, „Ujság" dă o eloquentă dovadă, de felul ciudat cum înțelege gazetăria și se scoate singur din rândul ziarelor serioase și cu răspundere față de opinia publică, pe care trebue s'o servească cinstit.

Măsuri administrative bune

Eri la 11 s'a întors în localitate dl Sept. Mureșianu, prefectul județului, care fusese la București pentru aranjarea mai multor chestiuni în legătură cu bunul mers al administrației.

Intre altele, dsa a tranșat chestiunea telefoanelor din cercurile notariale.

Se știe că 18 notariate din județul nostru n'au nici până astăzi telefon lucru, care îngreuează foarte mult comunicația directă și rapidă cu administrația centrală, aducând enorme întârzieri în executarea ordinelor urgente.

D-l prefect, dus la București, a luat înțelegere cu d-l ministru și s'a hotărât ca poșta să delege pe un inginer, care împreună cu inginerul județului, să întocmească planul rețelei de sârmă necesară telefoanelor acestor 18 notariate.

Cheltuelile necesare acestor instalațiuni telefonice vor fi susținute de județ, de comune, de poștă și de Ministerul de Interne.

In acelaș timp, d-l prefect a obținut dela Minister aprobarea proectului de intensificare și de perfecționare a poștei rurale, care până azi suferea întârzieri de câte 10—15 zile.

Pe viitor, poșta rurală va circula de 4 ori pe săptămână în fiecare comună.

D l Opran, administratorul general al Casei pădurilor, la insistența d lui prefect, a admis ca lemnele necesare construcțiilor de școli din județul Cojocna să fie eliberate toate odată, nu în rate. Aceasta, pentru a putea fi date la fasonat deodată, în vederea accelerării lucrărilor.

Răspunderea, că aceste lemne vor fi întrebuințate exclusiv pentru scopul pentru care a fost acordate, o vor avea comitetele școlare locale și comitetul școlar județean.

Direcția regională silvică din loc a și primit cuvenitele ordine în scopul arătat mai sus.

Transferările, primpretorilor din județul Cojocna, făcute în interes de serviciu, și care nu au fost executate la 1 Ianuarie din cauza marilor greutăți de transport provocate de iarnă, se vor face irevocabil pe ziua de 1 Aprilie.

O importantă problemă administrativă în Ardeal

Chestiunea secretarilor comunali — 80 la sută dintre acestia sunt și azi unguri șoviniști sau români renegați — Secretarii comunali — pionii iredentei maghiare la sate

In atenția guvernului

Problema administrației comunale este una dintre cele mai importante probleme naționale în Ardeal.

Din cele ce le vom relata în acest articol se va vedea pentru ce.

Se știe că sub regimul maghiar, principalele unelte care serveau guvernelor în campania lor de maghiarizare a Românilor din satele ardelenești, au fost conducătorii administrației județene centrale, și în special, conducătorii administrației comunale, secretarii comunali.

Cine erau acești secretari comunali?

In întreg Ardealul este de notorietate publică că secretarii comunali erau recrutați dintre ungurii cei mai șoviniști sau dintre românii renegați, cari erau mai șoviniști decât ungurii.

Aceștia, cum ajungeau în fruntea vre-unei comune, aveau ca misiune principală nu administrația, ci maghiarizarea populației românești, fie prin școală, fie prin biserică, fie prin presiuni administrative, fie prin diferite ademeneli.

Mai este știut încă, că dacă astăzi în Ardeal se găsesc sate formate în întregime din populație românească dar care nu știe o vorbă românească cu toate că au conștiința naționalității lor românești, aceasta se datorește în primul rând activității secretarilor comunali cari, repetăm, erau recrutați dintre ungurii cei mai șoviniști.

Ce s'a întâmplat după unire

Acești secretari comunali, prin faptul că au trăit ani și zeci de ani în comune curat românești, — fără se vrea — au reușit să învețe foarte bine limba românească.

Când a venit administrația românească, acești secretari, ca să'și salveze situația și ca să'și poată continua în mod deghizat misiunea lor de maghiarizatori, s'au declarat prieteni ai noului regim și profitând de faptul că știau românește, au reușit să obție menținerea lor în posturile de secretari comunali.

Astăzi, în Ardeal, 80 la sută dintre secretarii comunali, sunt sau de origină maghiară, sau români renegați, cari sub unguri și-au maghiarizat până și numele și cari azi se dau ca cei mai buni români.

Din relațiile căpătate dela mai mulți prefecți de județ, precum și din informațiile culese dela diferiți săteni, acești secretari comunali sunt principalii pioni ai iredentei maghiare și, prin urmare, cei mai periculoși dușmani ai statului român.

Pentru ilustrarea acestei afirmații e de ajuns să dăm următorul exemplu.

Se știe că secretarii comunali sunt și încasatorii dărilor.

Ei bine, acești secretari, când cer țăranilor dările, în loc să-le pretindă dările legale, le cer de 4—5 ori mai mult.

La observația sau la protestul contribuabilului sătean, secretărul comunal, — ungur șovinist — răspunde că el nu este vinovat și că acest lucru îi este impus prin legile care se fac de către regățeni la București.

Țăranul naiv — crede — și, iată cum acești funcționari administrativi comunali își fac, pe deoparte, averi pe spatele săteanului, iar pe de altă parte, seamănă printre ardeleni ura față de frații din vechiul regat.

Mai mult decât atât, în numeroase comune chiar din județul Cojocna, s'au găsit secretari comunali unguri, știind perfect românește, cari și-au românizat până și numele, dar cari, totuși, țin registrele scrise în ungurește, nu permit sătenilor ca în localul secretariatului să vorbească decât ungurește, și cari păstrează și astăzi în cancelariile lor tablourile lui Arpad și a lui Ferencz Joska.

In întreg județul Cojocna, din 300 și mai bine de secretari comunali, numai 11 sunt români.

In fața unei asemeni situații, extrem de periculoase pentru românism în Ardeal, credem că guvernul va dispune înlocuirea tuturor secretarilor comunali maghiari, cu români, căci altfel putem fi siguri că unificarea sufletească la sate va fi foarte mult îngreunată și că propaganda iredentă maghiară printre sătenii ardeleni are foarte puține șanse de a fi stârpită.

Alfio.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri în mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.
3272

Vizitați marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd Cluj, Piața Unirii No. 15. 3251-2
Care este cel mai bine asortat în permanență cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Prețurile cele mai moderat

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT
Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.
Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.
3291

Conferințele „Astrei"

„Probleme sufletești"

Conferința Păr. I. Agârbiceanu

In continuarea ciclului de conferințe ale „Astrei", Păr. I. Agârbiceanu și-a citit aseară în sala IV a a Universității conferința sa „Probleme sufletești".

In timpurile de față, când toate popoarele și mai ales poporul nostru, au nevoe de o strângere a rândurilor și de o considerare cât mai eficace, e nevoe ca întreaga omenire să fie pătrunsă de concepția de viață creștină, singura care poate salva omenirea din situația în care se găsește azi.

E necesar pe lângă aceasta, ca principiul finalității să fie practicat cât mai mult, pentrucă nu mai atunci omenirea va avea o adevărată bucurie, când va avea și o țintă bine determinată, către care să meargă cu încredere și cu perseverență. In această direcție a acțiunilor și gândurilor noastre, se poate găsi adevărata fericire, de lipsa căreia se plâng atât de mult cu toții. Pentru aceasta e absolut necesar să-și formuleze fiecare o concepție care să coordoneze acțiunile și gândurile omului și care să formeze cu timpul concepția de viață și lume.

In viața noastră socială, în viața de toate zilele, va trebui să studiem acțiunile indivizilor și nu vorbele lor, căci numai așa ne vom putea convinge de adevărata lor valoare și de sensul moral al oamenilor.

Plecând dela aceste considerațiuni, dl I. Agârbiceanu, constată că religiozitatea poporului român este pe deplin stabilită, cu mult mai simplă și nedeformată ca în pătura culă și orășănească, unde spiritele au avut ocaziunea să se subțieze și să strice adevăratele percepte religioase.

Poporului român i-au lipsit ocaziunile de a schimba înțelesul religios al creștinismului, lipsindu-i în trecut epocile de libertate și de acalmie socială pe care le-au avut alte popoare, epoci propice pentru discutarea dogmelor credinței și pervertirea lor.

Afară de aceasta, viața agricolă și păstorească a poporului român, a simplificat creștinismul la elementele lui fundamentale, stabilindu se în felul acesta o religiozitate specifică poporului nostru, — încât având în vedere că religia s'a născut în sufletul poporului, odată cu el, putem spune împreună cu Sf. Augustin, că sufletul creștin e dela natură creștin.

Numai popoarele cu sănătate morală, sunt sigure de viitorul lor. Poporul român a înțeles că religia creștină nu implică doctrina renunțării dela toate bucuriile vieții, și aceasta constitutue valoarea morală a Românilor.

Pe lângă aceasta, religia creștină propagă principiul cel mai larg umanitar și optimist, iubirea de aproapele, stabilind o strânsă legătură între viața veșnică și cea de pe lumea aceasta.

Pofta care trece peste prescripțiunile naturale, pofta, ochilor, pofta inimei și trufia vieței, abuzurile, etc. sunt condamnate de religia creștină, fără ca prin aceasta să oprească trebuințele naturale ale vieții. De acest spirit este dominată religiozitatea poporului nostru. Se recomandă însă moderațiunea, singura care poate asigura viitorul sufletesc și trăinicia fiziologică a rasei.

Viața studențească la Cluj

Situația materială a studențimei

Imbunătățirile dela Căminul din Str. Avram Iancu „Casa Invățătorilor"

In numărul de Ioi al ziarului nostru, după câteva considerații generale făcute asupra situației materiale în care se găsește acum studențimea română din Cluj, am arătat câți studenți se bucură de avantajul de a putea sta în Căminul din str. Avram Iancu, și cari sunt condițiile de traiu în acel cămin.

Astăzi continuăm ancheta noastră făcută la aceste instituții.

Imbunătățirile ce se vor face la Căminul din str. Avram Iancu

Căminul din strada Avram Iancu, după cum am spus, este cel mai important dintre căminurile din Cluj. Locuind aici un mare număr de studenți, direcțiunea căminului a găsit necesar să înființeze și o sală de lectură pentru studenți.

Lipsa unei astfel de sale s'a resimțit de mult, întrucât studenții erau nevoiți să studieze până acum ori în camere, ori la Biblioteca Universității. Cum în urma crizei de locuințe, actualmente într'o cameră a căminului stau câte 4 studenți, studiatul desigur este anevoios, întrucât de obiceiu lipsește liniștea necesară.

Pentru a satisface această lipsă actuală, sală festivă a căminului va fi transformată în sală de lectură. Pentru acest scop, s'au comandat 10 mese mari, cu pupitre, și mai multe dulapuri de cărți, așa că studenții vor avea aici și biblioteca căminului.

In fundul salei se va ridica un fel de scenă, așa că aici se vor putea ține și diferite festivaluri studențești.

La acest cămin mai este în curs de înființare o spălătorie și o uscătorie modernă, așa că de acum înainte chiar și spălatul rufelor se va face aici, studenții, ne mai fiind nevoiți a se îngriji ei de acest lucru.

Casina studențească va fi mărită, făcându se noui instalații, așa că acest cămin în scurt timp va dispune de tot confortul necesar, devenind un cămin model.

Căminul din str. Avram Iancu are un buget anual de 3,400.000 lei. E administrat cu multă pricepere de d l G. Buga.

Căminul „Casa Invățătorilor"

Un alt mare cămin studențesc al Clujului este așa numita „Casă a Invățătorilor" din dosul Teatrului Național.

Clădirea în care este adăpostit căminul acesta este proprietatea fondației numită „Gh. Lazăr", și este una dintre cele mai moderne clădiri ale Clujului.

In „Casa Invățătorilor" stau în total 178 studenți. Dintre aceștia 93 sunt bursieri ai statului, toți înscriși la facultățile de litere și științe; 4 sunt bursierii fondului „Gh. Lazăr"; 31 sunt semi-bursieri ai aceluiași fond, iar 50 sunt solvenți.

Studenții cari sunt primiți cu preferință în acest cămin sunt fii de învățători și cei înscriși la litere ori științe.

Căminul are baie proprie, unde accesul studenților interni este liber.

Una dintre sălile mari ale căminului este aranjată ca sală de lectură.

Aici stă la dispoziția studenților o bibliotecă frumoasă, cu 1300 cărți de medicină, drept, știință, literatură etc. precum și numeroase reviste și ziare.

Budgetul anual al acestui cămin se ridică la aproape 2,500.000 lei, din care sumă, 922 mii lei sunt acordate de stat ca subvenție pentru cheltuieli materiale; 246 mii sunt subvenția fondului „Gh. Lazăr", și taxele pentru bursierii acestui fond iar 697.500 lei mai plătește statul anual pentru cei 93 bursieri ai săi. Restul este acoperit din taxele solvenților.

Supravegherea asupra ordinei și educației studenților cade în sarcina Universității, în baza unei convenții încheiate între învățătorime și Universitate. Insărcinat cu supravegherea acestui cămin este dl dr. Traian Pop, prof. univ.

*

Rămâne să arătăm, în proximul număr situația dela celelalte căminuri și situația studenților cari nu beneficiază de acest avantaj.

Sx.

Confecționăm tot felul de incălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, Strada Regina Maria No. 51, pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

CASA DE CONFECȚIUNI
BUCUREȘTI A. R. C. E. BUCUREȘTI
Expune în zilele de 28, 29 și 30 Martie crt. orele 10—12 și 3—6 la 3411
„HOTEL ASTORIA", CLUJ.
Noile Modele de ROCHI, MANTOURI ect. aduse dela corespondenții săi din Paris pentru sezonul de Primăvară 1924.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Sâmbătă 29 Martie 1924
CINEMA SELECT
Fecioara rătăcită.
Mare dramă sentimentală în 6 acte.
In cadrul acestui program excelenta comedie în 2 acte:
Zigotto rege.
Luni, 31 Martie:
Monna Vanna.
CINEMA URANIA
Regina văzduhului
Senzațională dramă din viața aviatorilor în 5 mari acte.
Luni, 31 Martie:
Blestemul miliardului.
CINEMA APOLLO
Inconjurul pământului al unui strengar din Paris.
Istorie aventuroasă în 6 acte.
Luni, 31 Martie:
Jocheul morții.

Monna Vanna
femeia, care a cutremurat lumea întreagă
Monna Vanna
a fermecat lumea întreagă.
Monna Vanna
va fermeca și publicul clujan!

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Lei 1980 Lei
Un costum bărbătesc de primăvară elegant și de calitate bună
La firma: 3412
Katz și Mendel
Cluj, Piața Unirii No. 10.

oo 3413 oo Rador 1214.
BANCA CHRISSOVELONI S. A. R.
CENTRALA: București. SUCURSALE: New-York, Constantinopole, Braila, Galati, Constanta, Sibiu, Cluj.
Bănci afiliate: Paris, Wiena. Capital: 200 milioane Lei.
SECȚIA DEVIZELOR SUCURSALEI CLUJ.
Efectuează operațiuni de devize în condițiunile cele mai avantagioase.
Telefon: 427, 379, 62. ❁ Telefon: 427, 379, 62.

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor Mauls din Hartz sunt cele mai delicioase și le gasim pretutindeni. 3360

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Anchetele noastre

Bihorul economic

II.

Industria de spirt. — Stabilimentele industriei chimice. — Industria lemnăritului. — Situaţia celorlalte industrii.

Continuăm azi cu publicarea datelor asupra intreprinderilor din Oradea-Mare, dintre cari unele au trecut peste prima fază a desvoltării lor, cristalizându-se în firme solide, cari într'un viitor apropiat vor putea produce şi pentru export, dacă se vor pune sub protecţie vamală articolele fabricate de ele. Înşirăm mai jos aceste intreprinderi, grupate pe industrii.

Industria de spirt

Stabilimentele industriale „Moskovici“, fabrică de spirt şi drojdii, aether, esenţe de rum şi liqueururi. Dispune de o forţă motrică de 850 HP 122 lucrători. Produce anual 900.000 hl. la sută spirt de 96%, cca 500.000 kg drojdie, plus diferite produse chimice, ca aether sulfuric, aether acetic, rum-aether şi esenţă de rum.

Fabrica de spirt „Léderer şi Kálmán“ cu 61 HP şi 37 lucrători.

Fabrica de spirt „Löbl A.“ cu 52 HP 30 lucrători. Fabrică afară de spirt şi uleiuri vegetale.

Fabrica de spirt „Daniel Berger“ cu 47 HP 50 lucrători.

Industria chimică

Fabrica „Aurora“ cu 26 HP. Produce aether sulfuric, aether acetic, cloroform, amyl acetat, colodium şi sare amară.

Fabrica chimică farmaceutică „Vesta“22 HP şi 23 lucrători. Produce diferite substanţe chimico-farmaceutice.

Fabrica de vată şi pansamente „Victoria“. Produce vată hydrofilă, muli, bandaje de ghips, suspensoare etc.

Fabrica chimică „Fraţii Müller“. Poduce cerneluri, tuşuri, gumă arabică, syndethicon etc.

Industria lemnăritului

Fabrica de mobilă „Rimanoczy“ cu 123 HP şi cca 300 lucrători. Produce mobilă de lux, parchete şi lemn fasonat.

Fabrica de cherestea „Desideriu Stern“ cu 150 HP cc 150 lucrători. Produce anual 5000 m³ cherestea.

Alte industrii

Fabrica de pălării „Herman Friedländer“ 46 HP şi 31 lucrători. Produce pălării din păr de iepure şi pălării de paie.

Fabrica de pălării „Mamchardt şi Levkovici“. Fabrică mai nou înfiinţată.

Fabrica de rufărie „Hercules“.

Fabrica de de rufărie „Colombo“.

Fabrica de pieptine şi agrafe „Rippner Farkas“ are 82 lucrători. Producţia maximală 20.000 grosuri de pieptine şi ornamente de păr.

Fabrica de perii „Armin Falk et comp. S. A.“ 66 HP 186 lucrători. Produce perii de păr animalic, perii cu fibre vegetale, penele, perii de dinţi, etc.

Fabrica de geamantane şi art. de piele „Alexandru Hartman“ are 29 lucrători.

Institut de arte grafice „Adolf Sonnenfeld“ S. A. 75 HP 315 lucrători. Produce hârtie de lux, cartonaje registre, imprimate, zincografie, etc.

Fabrica de mărfuri de ciment „Izidor Rosenberg“ S. A. Produce plăci de ciment, plăci de mozaic, tuburi de beton, carton asfaltat şi carton de izolaţie.

S. A. de construcţiuni „Delta“ 238 HP, 170 lucrători. Produce ţigle de acoperit şi cărămizi.

Aceste sunt stabilimentele industriale cele mai însemnate din Oradea Mare. Numărul lor, precum şi producţia fiecărei întreprinderi în parte ne arată drumul care trebuie continuat pentru a asigura existenţa industriei indigene. Stabilimentele de mai sus sunt în stare de a produce şi pentru export, dacă mâna conducătoare şi capitalul vor avea în vedere acest scop.

In numărul viitor vom continua cu studierea acestei chestiuni importante, publicând interesantele declaraţiuni făcute de dl inspector ind. Petrovici.

Raco.

Successorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

BURSA

Martie 29.

Leul la Zürich . . . 3·02½
la Paris . . . 9 45

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	33·35
1 franc francez — —	„	10 60
1 dolar — — — —	„	192¼
1 liră sterlină— — —	„	8.30
1 liră italiană— — —	„	8·30
1 coroane cechă — —	„	5 63
1 Leu = coroane austriace	„	368½
1 Leu = coroane ungare	„	450
1 dinar — — — —	„	240

Zürich

Bucureşti — — — — —	3·02½
New-York — — — — —	577
Londra — — — — —	24.85
Paris — — — — —	31.80
Milano — — — — —	24·82½
Praga — — — — —	16·90
Belgrad — — — — —	710
Viena — — — — —	25
Budapesta — — — —	77½
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Aprovizionarea oraşului cu tot felul de grâne continuă, cu toate că nu se pot face cumpărături contra-cassa imediată, deoarece piaţa nu are numerar destul disponibil. Diferitele compartimente se prezintă calme. Preţul la carnea vie este în urcare mică. Pieile uşoare până la 16 kg., iar cele grele până la 26—39 kg. sunt căutate şi au înregistrat urcare de preţ. Celelalte piei sunt ferme. Şi seul se urcă în preţ, cu toate că sunt disponibile cantităţi mai mari pe piaţă. La cereale, porumbul este în scădere. In general piaţa se prezintă:

CEREALE

CLUJ: orz 46-48.000, grâu 56-57.000, porumb 45-46.000. ovăz 38-39.000 tărâţă 32.000, fasole 112-113 000 Lei vag.

BRAILA: orzul 43·000, ovăz 35.000, grâu 53.000 Lei vag.

GALAŢI: orz 42.000, ovăz 33.500, porumb 46.000, grâu 54.000 Lei vag.

TULCEA: orz 43.500, porumb 43.000 Lei vag.

SILISTRA; porumb 42.000 Lei vag.

CONSTANŢA: orz 41.100, ovăz 33.500, porumb 46.000, grâu 51.200, Lei vag.

GIURGIU: porumb 42.000, grâu 50.000 Lei vag.

CALARAŞI; porumbul 42,000, grâu 52.500, ovăz 35.000. orz 42.500 Lei vag.

OLTENIŢA: porumbul 42.000, grâu 50.500 Lei vag.

BASARABIA: orz 42.000, porumb 44.500, grâu 53000 Lei vag.

PIEI

	pro kg.	
Piei de vţel de lapte până la 7 kg.	70—75	Lei
Zevicher până la 12 kg.	47—48	„
Pittling 8-15 kg.	46—47	„
15-25 kg.	45—46	„
Piei de vită dela 26-39 kg.	42—43	„
„ „ „ „ 40 kg. în sus	40—45	„
Bivol până la 8 kg.	38--40	„
Pittling bivoli 9—20 kg.	30-32	„
Bivol dela 20 Kg. în sus	35	„
Seu brut	18--20	„
Seu topit	37—39	„
Oase sfărcinate, kg.	1.20	„
Oase întreg, kg.	2,50	„

DIVERSE

Laptele de vacă, litru max.	7 Lei
„ „ „ dus acasă	7.50 „
„ „ bivol litru max.	9 „
„ „ „ dus acasă	9.50 „
Ouă, bucata	140-150 „
Unt, kg.	120 „
Găini, bucata	80—110 „
Gâşte bucata	200-250 „
Gâşte grase	300-350 „
Ceapă, kg.	8-12 „
Cartofi, kg.	3-5 „
Fasole, kg.	18-20 „
Grăsime, kg.	74 „

Efecte

Bursa a fost ceva mai animată, fiind cereri, Cu toate aceste, valorile au rămas aproape la cursul anterior la închcere.

Bănci: „Banca Naţională“ excup. 15·200—15·300, „Banca Românească“ ex cup. 645-650. „Marmorosch Biank“ excup. 1010-1015.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.200-300 „Concordia“ 4275-4300 „Petrol Block“ opt 1115 20 „Româno-belgo de petrol“ 980-1000 Credit Minier“ optate 1930-1920, „Steau Română“ 4100-4125.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2700-2725, „Naţionala“ 1200-1225, „Generala“ 2775-2800.

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400-425, Reşiţa, 1525 50 Reşiţa pui 1400-25, Letea 550-575.

Slager mondial monumental!

Tragedie epocală!

Una dintre cele mai mari atracţiuni al sezonului!

2 serii de odata

! Monna Vanna !

Protagoniştii: Lee Parry, Lida Salmanova, Olaf Fjörd, Paul Wegener.

Cu incepere de Luni, 31 Martie la

Cinema Select

Criză de guvern în Turcia

Constantinopol 27. — Adunarea naţională din Angora continuă desbaterea statutului prin care se dă preşedintelui republicei dreptul de a dizolva Adunarea naţională. După violente discuţii, s'a pus articolul la vot şi nu s'a putut obţine numărul suficient de voturi. Situaţia e socotită ca destul de serioasă; se crede că guvernul va demisiona şi că Adunarea Naţională va fi dizolvată.

Slager mondial monumental!

Tragedie epocală!

Una dintre cele mai mari atracţiuni al sezonului!

2 serii de odata

! Monna Vanna !

Protagonişti: Lee Parry, Lida Salmanova. Olaf Fjörd, Paul Vegener.

Cu incepere de Luni, 31 Martie la

Cinema Select

INFORMAŢII

INTERNE.

Preţul produselor petrolifere.

Deoarece străinătatea manifestă un interes viu pentru industria noastră petroliferă, credem că este interesant a da preţurile actuale, cari sunt:

la intern: ţiţeiul 37.000 Lei vag, Benzină uşoară cu taxe loco fabrică Lei 10 50 kg, benzină grea denaturată Lei 6.20 kg., petrol lampant Lei 4.20 kg., motorină Lei 3.85 kg., cea denaturată 4,25 kg., păcură 3.40 kg.

la export: benzină uşoară loco fabrică Lei 11.35 kg. sau fob Constanţa Lei 13.10 kg. sau fab Ramadan Lei 12.90 kg.

Slager mondial monumental!

Tragedie epocală!

Una dintre cele mai mari atracţiuni al sezonului!

2 serii de odata

! Monna Vanna !

Protagoniştii: Lee Parry, Lida Salmanova, Olaf Fjörd, Paul Wegener.

Cu incepere de Luni, 31 Martie la

Cinema Select

Ştiri diverse

Transporturile de cherestea

Pentru a pune în bună regulă încărcarea materialului de cherestea, Ministerul comunicaţiilor a fixat un anumit număr de vagoane zilnic, cari vor fi încărcate astfel:

1. Fiecare fabrică va putea încărca din producţia zilnică 30 la sută, revenind astfel la 300 vagoane pe zi pentru totalitatea producţiunilor.

2. Se va da una sută vagoane zilnic pentru cherestelele fabricelor gata de expediere.

3. Cincizeci vagoane zilnic pentru cherestelele comercianţilor, gata de expediere.

4. Obligaţiunile contractuale se vor satisface, zilnic, fiind la dispoziţie încă 50 vagoane.

Cu aceste măsuri se vor face transporturi zilnice de către 500 vagoane, faţă de 350 cât s'a transportat anul trecut.

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!

PRETURI OCAZIONALE!!

PĂLĂRII FINĂ DE FILŢ ŞI LO DEN SE VOR VINDE CU PREŢURI MULT MODERATE!

Mare alegere de albituri fine!

SIEGFRIED WEISS

CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filţ calitate prim . . .	L 150
Pălărie loden calitate primă . .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panclică de mătasă . . .	„ 250
Cămaşă alba moale	„ 180
Cămaşă alba, de calitate primă .	„ 250
Cămaşă colorotă „freuch“ . . .	„ 265

COMANDE DUPĂ MASURĂ!

Intrevederea Foch-Mussolini

Paris, 28. — Mareşalul Foch a avut o întrevedere cu Mussolini, de faţă fiind şi ambasadorul francez Barrére, în care s'a discutat posibilitatea stabilirei unei unităţi de vederi între Franţa şi Italia.

Toată lumea ştie

că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

Nu sa' scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

și azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuțit lame in cea mai fină execuție de lux cu prețuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — și trimit adresa, una de probă gratis.

***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

De vanzare un pian

marca Ehrbar de 2·30 m. lungmie

și un pianin

potrivit pentru reuniuni și școli. Se pot vedea la Magazinul de piane

I. TRISKA,

Cluj, Starada Saguna 14.

Telefon 419. o 3171 o

Singura marca veritabila este

DIANA Franzbrantwein.

Să observam marca DIANA.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și imprumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Motoare de orice fel! Mașini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ — Adr. telegr.: „DERMATA“

Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!

Frații Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

---

este crema cea mai bună din lume! 2-2798

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

4018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. li. Se vand en gros si en detail, lar revanzatori se dă favor in preturi.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu incredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Berea-Nutritoare „HERCULES“

„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. Nr. 1049 • 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI Marți 1 Aprilie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 9

R CLUJ 1. 5076

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Discuția comercializărei la Cameră

Opoziția evită să atace principiile proectului de lege

Camera a luat în discuție proectul de lege pentru comercializarea întreprinderilor statuiui.

Discuțiile din jurul acestei importante chestiuni, merită o atenție deosebită. Partidele din opoziție, cari au agitat împotriva comercializărei, au avut prilejul să-și precizeze punctul lor de vedere. Dela început partidul național a căutat să fugă de discuție, mulțumindu-se se dea citire în Cameră unei declarațiuni deplasate. Din partidul țărănist d-l Madgearu a avut aerul că discută proectul, aducând unele critice; acelaș lucru a fost făcut și de către d. D. R. Ioanițescu din partidul poporului. Cel dintâi observa că legea comercializărei nu oferă destule garanții de control, și prin aceasta se creiază un trust al particularilor asupra statului; cel din urmă pretinde că se favorizează finanța privată împotriva statului.

Atât punctui de critică al partidului țărănist, cât și al partidului poporului de sub prezidenția d-lui Argetoianu, nu pot rezista unei argumentații serioase. Prin legea comercializărei statul nu-și micșorează nici unul din drepturile sale de proprietar asupra întreprinderilor sale. Dimpotrivă, aceste drepturi rămân întregi ale statului. Capitalul de bani și de muncă al particularilor intră numai în colaborare, cu drepturi asupra producției și nu asupra proprietății. O dăunare a patrimoniului statului este, prin urmare exclusă.

A doua obiecțiune ar fi chestiunea controlului, adecă instituirea forurilor chemate să garanteze o mai bună valorificare a întreprinderilor statului, pentru stat. Ori, chestiunea comercializărei, născându se dintr'o evidentă necesitate de a da averii statului un rendement mai mare, a impus în lege suficiente garanții de control. Astfel „consiliul superior de control și îndrumare" este compus din înalți magistrați ai Curței de Casație și din specialiști. Posibilitatea influențelor politice, de cele mai multe ori dăunătoare, este prin aceasta exclusă. In afară de aceasta, comercializarea este o încercare, care dacă se va dovedi că dă roadele urmărite, poate rămâne, iar dacă nu, se poate reveni asupra ei pe aceeași cale de legiferare.

Principiile fundamentale nu se pot ataca. Criticele opoziției nu s'au putut atinge de acestea; dimpotrivă li-au recunoscut. Pentru că oricâtă adversitate ar manifesta opoziția față de actele unui guvern care dovedește din ce în ce mai mult că lucrează potrivit nevoilor țării, această opoziție nu poate întinde adversitatea până la negarea adevărului. De aceea criticele partidului țărănist și partidului poporului s'au mărginit la chestiuni de formă, mai mult sau mai puțin discutabile. Astfel s'a putut constata că măsura comercializărei este superioară regiei de stat și sistemului concesionărilor, și nici nu s'a putut tăgădui baza profund democratică a proectului adus în discuția Camerei. Democrația gălăgioasă a celor două partide, a trebuit să amuțiască în fața democrației de fapte și aceasta, desigur, pentru că partidul liberal este cel dintâi partid politc din România care a făcut realizări democratice. După acordarea votului universal, după întocmirea și aplicarea reformei agrare, tot partidul liberal a adus și participarea muncitorilor la beneficii, legal recunoscută în proectul de lege al comercializărei.

Iată de ce credem că este foarte instructivă discuția Camerei în jurul proectul de lege al comercializărei intreprinderilor Statului.

Legaturile dintre comunistii si iredentistii unguri

— Un articol al ziarului „Romaniai Népszava" —

„Foarte mulți muncitori s'au retras din sindicatele profesionale — scrie ziarul socialist „Romaniai Népszava" — în urma scârbei ce au simțit o față de agitațiile comuniste la modă. Cel care degradează sindicatale prin agitații comuniste este un trădător.

Acești agitatori nu au alt scop decât să aservească muncitorimea desorganizată sau fasciștilor, sau iredentiștilor, căci bolșevicii se împacă cu banda amândorora.

Ziarul iredentiștilor „Brassoi Lapok" a dat 80.009 de lei ziarului bolșevic „Munkás" și pe de-asupra i-a dat și pe tovarășul Moise. S'ar cuveni deci să fim în bune relații cu iredentiștii, ei sprijinesc doar pe bolșevici. Congresul comunist dela Ploești a îngaduit conlucrarea cu iredentiștii.

De altfel, sentimentele comuniștilor brașoveni sunt cam tricolore, de pildă conducătorii lor Pap Ferenc și Kozák obicinuesc să și împodobească pomul de crăciun cu panglică în roșu-alb-verde.

Alți conducători ca Pap I. și Basa Károly și-au dat pe față de nenumărate ori ura lor contra românilor, ceiace este o dovadă suficientă de conlucrarea lor cu iredentiștii".

Faptele denunțate de ziarul unguresc sunt concludente și orice comentarii sunt de prisos.

Ungurii și chestiunea basarabeană

Un articol al dlui Paál Arpád

Dreptul internațional — scrie d. Paál Árpád în „Keleti Ujságo — a stabilit cui aparține Basarabia. Foarte bine. In mijlocul înfrigurărilor revoluționare și a certurilor între popoare voința dreptului s'a impus conform voinței sau forței majorității populației basarabene. Această forță a pus capăt tulburărilor și a făcut să înceteze desorientarea incapacității.

O ceartă asupra granței Basarabiei ar provoca numai noui suferinți populației. S'ar tulbura voința și conștiința unei proaspete alcătuiri de țară și ar aduce cu sine nesiguranțe cari ar dura până cine știe când.

Astfel de suferințe fără scop și fără motive nu poate dori nici un om așezat.

Noi, ungurii nu dorim altceva ducât ca în cadrele statului să domnească liniște și mulțumire sufletcască, cu un cuvânt acea tărie care apără hotarele țării mai bine decât orice diplomație și armată".

*

Cuvintele înțelepte ale dlui Paál Arpád ne întăresc în credința că între oamenii politici minoritari sunt și dintre aceia cu cari ne vom putea înțelege, fără a renunța nici noi nici ei la ceiace constitue idealurile juste ale noastre sau ale lor.

Statul român înțelege să creieze înăuntrul hotarelor sale stări de lucruri cari să mulțumească pe toți cetățenii.

Șovinism român nu exsistă și ungurii cari împiedecă apropierea dorită între români și unguri sunt adepții vechei oligarhii ungurești ca d. Sándor József, ziarele „Ellenzék" „Ujság" „Brassói Lapok" cari zilnic propagă ura împotriva statului și poporului român.

Uniunea proprietarilor de case din Cluj

își va ținea adunarea generală ordinară în 5 Aprilie a. c. la 6 oare d. m. în sala cea mare a primăriei, la care cu onoare se invită toți membri

Presidentul.

PROGRAM:

1. Cuvântul de deschidere.
2. Raportul direcțiunli.
3. Examinarea închierei casei pe anul trecut și darea absolvării prescrisă, precum și stabilirea preliminarului de cheltueli pe anul 1923/24.
4. Explicarea legii chiriilor.
5. Propuneri și interpelări.
6. Alegerea comitetului și a comisiei executive.

Politica de văicăreală

Netemeinicia politicei partidului maghiar

Partidul maghiar din Ardeal, în complectă necunoaștere a sulletului românesc a adoptat un sistem politic pe care l-am putea numi cel *al văicărelilor.*

Cei ce au adoptat acest sistem, absolut opus oricărui sentiment de demnitate omenească și națională, nu pierd nici un prilej să facă pe bocitoarele, crezând că acest fel de „luptă" le va oferi maximul de foloase.

Opoziția lor nu este sinceră, nu este bazată pe reaua stare de lucruri, ci este una cu orice preț și din oficiu.

După unire, ungurii credeau că noi vom adopta sistemul lor de oprimare și de desnaționalizare din trecut. Cu toate că din naționalitățile vechei Austro-Ungarii, românii au fost cei mai asupriți, totuși, regimul românesc s'a dovedit — în comparație cu cel al celorlalte state succesoare — ca cel mai toleraut și liberal.

Singura ocupație a politicianilor unguri este tânguiala. Ne-au acuzat că le-am sugrumat cultura, știința, arta, învățământul și i-am naționaliza cu forța.

La toate aceste acuze noi am răspuns permițând exportul cărților din Ungaria, plătind din banii statului o sumedenie de funcționari cari să controleze dacă nu s'au introdus în edițiile budapestane ale Bibliei și în piesele de teatru ale lui Shakespeare părți cu conținut irredentist.

Tolerăm zeci de ziare ungurești în Ardeal, care de care mai dușmănoase statului, ele mergând până la îndrăzneala unei propagande fățise contra integrității statului român.

Față de un singur teatru român la Cluj, ei au o mulțime de teatre ungurești, în aproape toate orașele mai mari din Ardeal.

De vreme ce ei n'au cunoscut decât școli primare de stat cu limba de predare maghiară, noi ne lăudăm că susținem 600 școli ungurești, deși statul român este plin de datorii și mai e încă vreme până ce țara va fi consolidată.

Și care este mulțumita la toleranța și bunăvoința fără de margini a statului român față de unguri? Insulte zilnice la gazetă, impertinențele dlui Sándor József la Cameră și protestele la Liga Națiunilor.

Inzădar am împroprietărit pe țăranul ungur liberându-l de subt robia latifundiarilor, ziarele maghiare nu au recunoscut nici un merit reformei agrare.

— *Nici v vorbă bună pentru stăpânirea valahă,* — iată cuvântul de ordine.

*

In timpul din urmă calul de bătaie al ungurilor este reforma învățământului primar. „Fiecare articol din proectul de lege servește scopul românizării silnice" a scris ziarul „Ujság" deunăzi deși bine știe că proectul nu cuprinde nici o dispoziție agresivă față de învățământul minoritar.

Ar fi interesant de cercetat în amănunte care a fost situația creiată în trecut pentru noi de de cei ce asurzesc azi lumea cu văicărelile lor.

Fiind vorba de acuzele ungurilor că am voi să desnaționalizăm învățământul maghiar vom reproduce raportul cu data de Octomvrie 1911 al inspectorului școlar din județul Zemplém, locuit de slovaci, din care raport se vede cine sunt cei ce azi tună și fulgera contra unor asupriri imaginare, asupriri comise de ei zi de zi în trecut.

„Acum zece ani — scrie inspectorul — existau în județul Zemplém 128 școli cu limbă de predare nemaghiară. Mi-am dat silința ca învățătorii acestui județ să nu fie maghiari numai după sentimente. ci să-și dovedească strânsa lor aliplre față de nația maghiară și prin numele lor. In acest scop i-am somat printr'o circulară pe toți cei ce aveau nume străin să și-l maghiarizeze."

Acelaș ordin pentru învățători de a-și maghiariza numele a dat și inspectorul Szabó Elemér dela Făgăraș.

Iată „libertatea ungurească din trecut!" — Bineînțeles, dat fiind că subt regimul de azi școlile minoritare sunt mai numeroase decât cele românești, el nu poate fi decât unul de... asuprire.

Serbarea dela școala primară No 5

Eri Duminecă la orele 4 p. m. a avut loc la școala primară de stat No. 5 din Cluj o serbare școlară, a cărei frumoasă reușită se datorește în mare parte harnicului ei director Em. Eremia.

Serbarea a fost deschisă cu corul „Graiul neamului" după care urmează o apreciabilă conferință despre frumusețile și bogățiile pământului românesc, ținută de dl învățător I. Pescariu, care arată că aceste frumoase daruri pe care le-a dat natura pământului țării noastre e un motiv mai mult să iubim și să păstrăm neștirbită dragostea pentru țara românească.

S'a reprezintat apoi [illegible] piesă de teatru „Zâna Zor[illegible]lor" de către elevii școalei, după care au urmat diferite coruri și declamațiuni frumos executate, datorită sârguinței și priceperii drei Mureșanu, profesoară.

Inaugurarea localului
Sindicatului presei române din Ardeal şi Banat

Asistenţa — Dl Al. Lapedatu ministrul cultelor şi al artelor ia parte la solemnitate — Cuvântările — Donaţiile făcute Sindicatului de către ministrul artelor, prefectura judeţului şi primăria oraşului

Ieri dimineaţa a avut loc cu solemnitatea cuvenită inaugurarea localului Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat.

Au luat parte la această solemnitate un număr foarte mare de ziarişti din Ardeal reprezentanţii autorităţilor. Dl Ministru Lapedatu care întâmplător se afla în Cluj — ca vechi gazetar — a onorat cu prezenţa dsale inaugurarea primului local al Sindicatului Presei.

Au mai luat parte dnii general Anastasiu, Septimiu Mureşianu prefectul judeţului, Oct. Utalea primărul oraşului, Onisifor Ghibu profesor universitar, Silviu Gragomir prof. univ. Popovici Beyrut directorul operei.

Solemnitatea s'a început la orele 11 jumătate cu un serviciu religios oficiat de preotul Stanca.

Răspunsurile au fost date de corul episcopiei.

După terminarea slujbei religioase, părintele Stanca rosteşte o frumoasă cuvântare arătând rolul presei în trecutul Ardealului.

Ziariştii au avut totdeauna mai ales aci în Ardeal o misiune şi de apostoli dar şi de ostaşi. Astăzi, termină, părintele Stanca presa are rolul important al consolidării sufleteşti.

Cuvântarea dlui D. Tomescu, preşedintele Sindicatului Presei Române din Ardeal

După trei ani de alergătură pe la câte comisii, birouri şi oficii au funcţionat la Cluj în chestia locuinţelor, Sindicatul nostru de abia acum a putut să dobândească această modestă încăpere care de azi înainte va fi Casa noastră, *Casa Presei Române din Ardeal*. Lucrul ni s'a părut atât de însemnat, în cât am crezut că el trebue sărbătorit, la bucuria noastră chemând şi pe toţi câţi reprezintă aici nevoia de afirmare a energiei şi a culturei româneşti. Căci deşi ne aflăm aici pe pământul şi în ţara noastră, totuşi nu vom începe a ne simţi stăpâni cu adevărat decât în măsura în care în toate domeniile de activitate vom izbuti să facem şi dovada materială a puterii şi a biruinţii noastre naţionale. Ori unde se ridică deci o casă, ori unde se întemeiază o gospodărie, ca expresie materială a energiilor româneşti unite şi organizate pentru muncă e un semn că ne legăm şi mai temeinic de acest scump pământ al Ardealului şi că înţelegem să ne găsim aici nu ca trimişi ai hazardului, ci ca executori ai unei sentinţe pe care nimic şi nimeni n'o mai poate schimba.

O gospodărie ne-am întemeiat şi noi, aceasta înseamnă că presa românească din Ardeal se aşează din ce în ce mai mult în rândul forţelor cuceritoare chemate să asigure aici triumful deplin al drepturilor noastre naţionale. Inaugurând acest local, sărbătorim prin urmare nu numai un fapt din viaţa noastră profesională, ci şi unul din semnele prin care dovedim că ne simţim aici în casa noastră şi în hotarele noastre. Şi este pentru noi o mare satisfacţie că la această sărbătoare a noastră putem să salutăm pe toţi câţi ocupă aici un post de onoare în lupta pe care suntem chemaţi s-o ducem pentru închegarea unei puternice vieţi româneşti. In lupta aceasta, ne avem şi noi locul nostru, şi dacă prin profesia noastră suntem siliţi de multe ori să participăm la patimile care ne dezbină, prin organizaţia noastră însă înţelegem să fim factori de armonie colaborând la tot ce ne poate uni în vederea marilor realizări naţionale.

Cât de mult preţuim necesitatea armoniei, am dovedit-o chiar prin întemeierea acestei organizaţii care poate sluji astăzi ca pildă de ce lucruri mari se pot săvârşi când oamenii se întâlnesc nu în numele patimei, ci în numele muncii.

Dezbinaţi când suntem împărţiţi pe gazete, noi am întemeiat aici un loc de armonie şi de muncă, şi în numele armoniei şi al muncii vă zicem: Bine-aţi venit în Casa noastră!

*

A luat apoi cuvântul dl Sept. Mureşianu, prefectul jud. care salută pe gazetari în casa lor în numele administraţiei. Dl prefect termină donând în numele Prefecturei suma de 10.000 lei în folosul măririi fondului de clădire a Căminului Presei.

Dl Oct. Utalea primarul oraşului salută Sindicatul presei în numele Primăriei şi urează presei propăşire în interesul şi al culturei şi al neamului.

Termină donând Sindicatului Presei 10.000 lei din partea Primăriei.

Dl general Aanastasiu luând cuvântul vorbeşte în numele armatei.

Dsa începe prin a spune că vine la această serbătoare a Presei cu o dragoeste camaraderească. Intre ziarişti şi ostaşi există o marea asemănare.

Şi unii şi alţii sunt luptători.

Ostaşii suut apărătorii ţării contra duşmanilor ei şi îi loveşte cu glonţul. Ziariştii sunt şi ei luptători şi lovesc moral şi unii şi alţii luptă pentru prosperarea neamului şi pentru apărarea lui. Trecând mai departe dl general Anastasiu povesteşte câteva amintiri din viaţa dsale de gazetar. Arată câtă lipsă de patimă era pe atunci în gazetărie şi cât de necesar ar fi ca astăzi gazetăria să se facă ca atunci, înlăturându-se patimile care învenineză atât de mult sufletele cititorilor.

Dl general Anastasiu încheie aducând Presei salutul camaraderesc al Armatei.

Salutul presei minoritare

In numele Sindicatului presei maghiare dl dr. Erös salută presa românească şi asigură pe gazetarii români de toată simpatia camaraderească a colegilor unguri.

Cuvântarea dlui Al. Lapedatu ministrul cultelor şi artelor

Dl Ministru începe prin a arăta rolul important pe care l'a jucat presa în viaţa Ardealului şi rolul de educator al maselor pe care trebuie să-l aibă azi.

O presă obiectivă şi lipsită de porniri pătimaşe poate aduce enorme transformări în bine în viaţa unui popor.

Salută Sindicatului presei române din Ardeal în numele guvernului şi donează suma de 10.000 lei din partea ministerului ce conduce.

După terminarea cuvântărilor s'a servit tuturor celor de faţă şampanie.

Solemnitatea a luat sfârşit la orele 2 într'o atmosferă prietenească.

Cu acest prilej Sindicatul presei a primit două scrisori — una din partea I. P. S. S. Mitropolitului Balan şi a doua din partea dlui I. Gorun.

Iată ambele aceste scrisori:

Binecuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Balan

Domnule preşedinte!

Mulţămindu-vă pentru invitarea ce mi-o faceţi la solemnităţile inaugurării localului celui nou al Sindicatului presei române din Ardeal şi Bănat în Cluj, — am onarea a Vă comunica cu regret, că sunt împedecat de a lua parte la acele solemnităţi, — implor însă binecuvântările Tatălui ceresc asupra noului lăcaş şi asupra membrilor ei, ca aceştia să lucreze pentru formarea unei opinii sănătoase româneşti şi să apere cu demnitate şi în orice împrejurări interesele superioare ale neamului, ţării şi legei strămoşeşti spre progres şi lumină şi să lucre la întărirea solidarităţii naţionale.

Deodată cu arhiereştile noastre binecuvântări, primiţi vă rog dle preşedinte, asigurarea deosebitei stime şi consideraţiuni.

Nicolae Bălan,
arhiepiscop şi mitropolit.

Salutul dlui I. Gorun

Domnule Preşedinte!

Spre regretul meu, nu voi putea lua parte la serbarea inaugurării noului local al Sindicatului; — însă ţin să vă mulţămesc, dvoastre şi confraţilor din Sindicat, atât pentru invitare, cât şi pentru numirea mea ca membru de onoare al Sindicatului. Aceasta este o distincţie pe care o preţuiesc mai mult decât de oricare, căci partea activităţii mele ziaristice la care am ţinut şi ţin mai mult, s'a desfăşurat, în timpurile de urgie, în coloanele ziarelor noastre de dincoace de munţi, — deşi în cea mai mare parte în mod anonim.

Incă odată vă mulţumesc, şi vă rog să primiţi, dimpreună cu toţi confraţii, expresiunea sentimentelor mele celor mai cordiale.

Ion Gorun.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 1 Aprilie 1924

CINEMA SELECT
Monna Vanna.
Eternă capo d'operă a lui Maetelinck. 2 serii de odată In rolurile principale: PAUL WEGENER, LYDA SALMANOVA, OLAF FJÖRD LEO PARRY. Una dintre atracţiunile de mai mari al sezonului.

CINEMA URANIA
Blăstămul milliardarului,
Istoria senzaţională americană în 6 acte. In rolurile principale CHARLES WILLY KAISER, şi GRETE REINWALD.

CINEMA APOLLO
Jocheul morţei.
Senzaţionele dramă de circ în 5 acte. In rolul principal Maria Corvin. Fiecare act o senzaţie

INFORMAŢII

— **Donaţiile dlui Ministru Lapedatu.** *Dl Alexandru Lapedatu, ministrul cultelor si al artelor a donat 150.000 lei pentru diferitele fonduri de clădire de biserici din satele judeţului nostru. Prin această nouă donaţie, dl ministru Lapedatu dovedeşte încă odată marea dragoste ce o poartă judeţului şi înţelegerea ce o are pentru lipsurile culturale şi religioase ale satelor noastre.*

— **O statistică a ucenicilor industriali.** La Inspectoratul Muncei din localitate se lucrează la întocmirea unei statistici a ucenicilor industriali din Cluj, după vârstă, naţionalitate, ştiinţă de carte, durata uceniciei, timpul de lucru, profesiunea etc.

— **Pentru Căminul ucenicilor.** Camera de Comerţ din Cluj a intervenit pe lângă Primăria oraşului să cedeze imobilul din strada Grigorescu, fosta fabrică de pâine, pentru azilul bătrânilor, ca mutându-se bătrânii din azilul delângă Căminul ucenicilor din strada Moţilor să se lărgească actualul cămin al ucenicilor.

— **Munca agricolă în judeţ.** După rapoartele sosite la Prefectură, arăturile de primăvară au început cu intensitate crescândă în întreg judeţul. favorizate fiind şi de ploile cari cad noaptea şi de vremea frumoasă din timpul zilei. Grâul de toamna se presintă în condiţiuni admirabile.

— Tânărul Aron Cornel conting. 1922 de fel din comuna Cisnădie, Sibiu pentru a fi trimis la Spitalul Reg. Elisabeta Bucureşti, acesta ne având locuinţa anunţată. Comand. Cerc. R. Cluj., Pt. Colonel S. Aldescu.

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— **„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat,"** oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Procesele de specula.** La judecătorie se judecă zilnic în medie câte 40 de procese intentate comercianţilor din Cluj pentru specula de către poliţie.

— **Moartea lui Vaşile Toşa.** Astăzi a încetat subit din viaţă la locuinţa sa din Calea Victoriei 44. d. Vasile Toşa, cavaler al ordinului Coroanei României, fost director de finanţe.

Inmormântarea va avea loc în ziua de 2 Aprile, la ora 4 p. m., Cortegiul va porni de la locuinţa defunctului.

Transmitem familiei îndurate condoleanţele noastre.

— **Pentru Statuia lui Avram Iancu.** Prefectura judeţului în urma propunerei dlui pref. Sept. Mureşan, a donat suma de lei 10.000, Banca Agrară lei 1000 şi Ştefan Peneş lei 200, pentru mărirea fondului statuiei lui Avram Iancu.

— **Pentru construcţiile şcolare.** Dl Sept. Mureşanu prefectul judeţului a reuşit să obţină 200 000 lei dela Ministerul instrucţiunei publice pentru localurile de şcoli ce se vor construi în vara aceasta în judeţul Cojocna.

— **Dela Consiliul de război.** Consiliul de Răsboiu al Corpului 6 Armată a judecat azi sub preşedinţia generalului Şerbescu, procesul Maiorului P. Simionescu acuzat de crima necredinţii în serviciu. Consiliul cu unanimitate l'a achitat. Prevenitul a fost asistat de dl Ştefan Oprea, avocat.

— **Colectă falsă pentru evacuaţii din str. Mico.** Işi aminteşte fiecare cititor de vâlva făcută de evacuarea locatarilor din unele case din strada Mico, cari urmau să fie dărâmate ca în locul lor să se clădească institutul de fiziologie. Presa maghiară a descris în culori foarte negre soarta evacuaţilor, aşa că unii oameni — desigur foarte miloşi — au făcut o colectă în favorul acestor evacuaţi, adunând o mare sumă de bani dela diferitele instituţii financiare şi particulari. Banii colectaţi nu au ajuns în mâna „evacuaţilor". Descoperindu-se acum opera de binefacere făcută prin aceste colecte, Poliţia cercetează pe mărinimoşii colectatori.

Cronica Sportivă

Rezultatele întrecerilor de football de ieri, 30 Martie

Cluj. Pe arena oraşului Cluj a avut loc un match de football a reprezentativei noastre cu reprezentativa oraşului Tg.-Mureş.

Echipa Clujului având formaţia: Lazar (U.), Kinizsi (CFR) —Hirsch (KAC), Fazekas (V.)—Braun (H.)—Jacobi (H.), Cipciganu (U.)—Guga (U.)—Giurgiu (U.)—Bonciucat (U.)—Deutsch (U.), nu a satisfăcut aşteptările puse în jocul ei. Inaintaşii au avut multe acţiuni, ba aproape în tot decursul matchului au fost pe terenul advers, dar nu au putet marca. Nici unul dintre înaintaşi nu a jucat în felul obişnuit când apar în culorile ciubului lor. Rândul mijlocaşilor a fost tăria echipei clujene, că rezultatul nu e mai rău, lor li se datoreşte, întrucât back-ii au comis greşeli. Portarul Lazar, nu prea a avut de lucru. De cele două goluri nu este vinovat întrucât întâiul, marcat dl Kuharek dela 8 metri în minutul al 4-lea ai reprizei întâia nu a putut fi apărat, iar al doilea, din minutul 10 al reprizei a II-a s'a marcat dintr'o învălmăşală.

Din echipa Tg.-Mureşului, ni-au plăcut mult fundaşii energici, Molnár şi Brassai, mijlocaşul Niculescu şi înaintaşii Brătfălean şi Kuharek. Portarul Moldovanu, bine.

Clujenii au fost urmăriţi în mod constant de nenoroc, nici un 11 m., acordat în minutul al 35-lea din repriza II-a n'a putut fi transformat în gool. Rezultatul 2:0 (1:0) pentru Tg.-Mureş. Proporţia de cornere la sfârşitul matchului e de 5:0 în favorul Clujului.

Dl dr Teofil Morar a fost arbitru de o rară imparţialitate.

Sborul în jurul lumii

Englezii au pornit spre Roma

Londra, 27. Aviatorii englezi, cari întreprind zborul lumii şi cari au ajuns cu succes eri la Lyon, au pornit înainte astăzi spre Roma. Până acum au avut de luptat cu condiţiuni atmosferice neprielnice.

ANCHETELE NOASTRE

Invățământul în noile teritorii

De vorbă cu dl G. Popa-Lisseanu

Vice-președinte al Camerei și consilier tehnic al ministerului instrucției

Cum stăm cu unificarea învățământului. Problema învățământului confesional. Statificarea învățământului confesional al minorităților

— *Dela corespondentul nostru din **București*** —

In dorința de a ține în curent pe cititorii noștri cu nouile probleme școlare, astăzi la ordinea zilei, și în special cu îndrumările ce urmează să se dea învățământului prin reforma școlară pe care a pregătit-o actualul ministru al instrucțiunei, ne-am adresat dlui G. Popa-Lisseanu, consilier tehnic în Ministerul instrucțiunei pentru învățământul din nouile teritorii, care a binevoit să ne facă câteva declarații.

Dar, mai înainte de toate, dsa a ținut să ne precizeze că vorbește în numele său personal, afirmațiunile sale neavând să angajeze nici pe dl ministru al instrucțiunei, nici Ministerul în care dsa se găsește ca consilier tehnic.

Conversația s'a mărginit la următoarele întrebări:

Unificarea învățământului

— *Cum stăm cu unificarea învățamântului?*

Până acuma nu s'a făcut decât unificarea administrației școlare. Prin desființarea Consiliului Dirigent și în urmă prin desființarea secretariatelor, respective a directoratelor generale, administrația școlară se face azi direct de Minister, prin mijlocirea organelor sale periferice, adică prin cele 14 inspectorate regionale. Sistemul acesta de descentralizare a administrației școlare pare a da rezultate excelente și el îndreptățește speranța de a se legifera prin Parlament ceeace se aplică azi numai pe cale de decizie ministerială. Ideea de a se descentraliza administrația mai înainte de a se legifera, a fost o idee fericită, reforma cea nouă a administrației școlare având să se facă pe bază de experimentare.

Rămâne însă în picioare problema întreagă a unificărei învățământului.

Sistemul de azi nu mai poate să dăinuiască. Să dau un singur exemplu de inconvenientele ce aduce cu sine lipsa de unificare a învțământului: Școalele normale, funcționează unele cu șase clase, având la bază cursul primar; altele cu patru clase, având la bază absolvarea gimnaziului inferior sau a școalelor medii (civile); altele, în sfârșit, cu două clase, având la bază șase clase de liceu, — liceele de fete din Basarabia — sau chiar patru clase medii (Sărata, Basarabia).

Vă puteți închipui câte inconveniente provin din această diversitate de tipuri de școli, atât în ce privește pregătirea viitorilor membri ai corpului didactic, cât și în ce privește manualele de școală, programele de învățământ, etc.

Incercările de unificare a școalelor sunt mai mult încercări timide și răslețe; o unificare completă evident nu se va putea face de cât prin noua reformă pe care a pregătit-o dl dr Anghelescu, ministrul instrucției.

Baza unificărei

— *Pe ce bază credeți că trebue făcută această unificare a școalelor?*

— Eu, personal, am ferma convingere că Ministerul nu trebue să se îndepărteze o clipă de punctul de vedere al statificărei întregului învățământ, atât al celui primar cât și alcelui secundar, și ori-ce abatere, ori-ce concesiune s'ar face, o socotesc ca o primejdie și ca o mare greșală politică cu consecințe incalculabile.

— *Ce motive aveți pentru susținerea tezei dvoastră?*

— Cea mai mare parte din argumentele mele, de ordin teoretic și practic, atât cele scoase din privirea necesităților superioare ale Statului, cât și cele de ordin istoric, le am expus pe larg în „Revista învățământului" XII/2, — uude am îmbrățișat întreaga problemă a învățământului confesional.

Statificarea învățământului confesional

Voiu adăuga numai câte-va considerațiuni. Deși nu toți oamenii trebue să aibă aceiași ținută și să poarte același port, — cum susținea deunăzi un coleg la Cameră, — totuși câtă vreme în vechiul Regat, în Basarabia și în Bucovina învățământul este în întregime în mâna Statului, ar fi greu ca în mod excepțional o parte a școalelor românești din Ardeal și toate școalele minotităților ardelene să fie lăsate pe mâna confesiunilor.

Pe de altă parte confesiunea ortodoxă din Ardeal nici nu este o confesiune, propriu zis. Ea este acum religia de Stat, și până la un punct oare care chiar și Biserica noastră unită se bucură, după Constituție, de aceleași privilegii.

Dar, în afară de aceasta, bisericile românești din Ardeal nu au, ca bisericele celorlalte confesiuni, averile lor proprii din cari să-și susție școalele, Bisericile noastre nu pot să dea învățătorilor confesionali un salar anual mai mare de 100-300 lei; restul, de aproximativ 20.000 lei de învățător, urmează să-l dea statul ca întregire de salar. Și totuși școalele să fie administrate de confesiuni!

Sentimentul religios

— *Nu credeți că această statificare va scădea nivelul sentimentului religios în școlărime?*

— Dimpotrivă. Influența binefăcătoare a bisericei, pe care nimenea mai mult decât mine nu cred s'o aprecieze va avea să se exercite pe viitor nu numai în școalele confesionale ci în *toate* școalele Statului. Căci toți bărbații noștri de școală sunt astăzi de acord să dea ca temelie solidă educațiunei elevilor preceptele de morală și în special preceptele moralei creștine și sunt încredințat că se va da prin noua reformă, în toate școalele de Stat, un rol important învățământului religios.

Dealtfel departe de noi gândul de a desființa vre-o școală, bunăoară liceul din Blaj, după cum susținea prin ziarul „Unirea" părintele canonic Iacob Popa.

Voim, din contra, să asigurăm existența acestor școale, așa de importante în trecutul nostru cultural, luându-și statul obligațiunea să le susțină și să le dea toată desvoltarea.

Invățământul confesional al minorităților

— *Ce credeți despre statificarea învățământului confesional al minorităților?...*

— Am convingerea nestrămutată că Statul român nu numai că nu trebue să stânjenească învățământul minorităților etnice, dar, dimpotrivă, să le dea tot concursul ca el să se desvolte spre binele minorităților și spre folosul Statului. Cu cât cultura popoarelor din Regat va fi mai intensă, cu atât Statul nostru național va fi mai puternic.

Adevărata cultură a minorităților se conciliază de minune cu interesele superioare ale Statului român. De aceea, pentru promovarea acestei culturi minoritare, spre întărirea patriei, socotesc că Statul nostru are obligațiunea să facă toate sacrificiile.

Cred că Statul ar trebui să ia asupra-și și să susție atâtea școli primare și secundare ale minorităților, câte comportă numărul fiecărei minorități. Toate celelalte școli, cari nu ar fi susținute și conduse de Stat pe seama minorităților, să ființeze, bucurându-se de toată libertatea, numai ca școli particulare, fără drepturi de publicitate. Liberarea de diplome și de certificate cari dau drepturi de Stat să fie rezervată numai școalelor Statului.

Și este desigur în interesul tuturor cetățenilor acestei țări ca Statul să ia toate îngrădirile pentru ca școalele sale să prezinte garanții suficiente de seriozitate și de soliditate, — a încheiat dl Popa-Lisseanu interesantele sale declarații.

Coresp.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13
În mare asortiment au sosit harasz englez l-a

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!
PREȚURI OCAZIONALE!!
PĂLĂRII FINĂ DE FILȚ ȘI LO DEN SE VOR VINDE CU PREȚURI MULT MODERATE!
Mare alegere de albituri fine!
SIEGFRIED WEISS
CALEA REGELE FERDINAND No. 6.
Pălărie filț calitate prim. . . L 150
Pălărie loden calitate primă . . „ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panclică de mătasă . . . „ 250
Cămașă alba moale „ 180
Cămașă alba, de calitate primă . „ 250
Cămașă colorotă „freuch" . . . „ 265
COMANDE DUPĂ MASURĂ!

„Patriotismul" maghiar în viața școlară din Ardealul de subt unguri

Un lucru la care nu vreau să renunțe ungurii de la noi este înlocuirea în școlile unguresti din Ardeal a „spiritului maghiar", șovinist și româno-fob, cu unul de patriotism și alipire fiească și sinceră față de această țară.

Ce înțelegeau în trecut ungurii sub „patriotism" o știm cu toții. Intemnițarea unui luptător naționalist, amendarea unui gazetar român, închidarea unei școli românești susținută din greu de Biserică, batjocurirea unui român în imposibilitate a răspunde la insulte, iată ceia ce însemna a fi bun maghiar și bun patriot.

Pentru a arăta cum se făcea educația ... „patriotică" în școlile de stat din vechea Ungarie, vom reproduce diferite părți din „Istoria națiunei maghiare" („A magyar nemzet története") de *Benedek Elek* impusă școalelor de stat sub Nr. 2843/1908 de către d. ministru de instrucțiune și apărută cu banii ministerului în ediții românești, nemțești etc.

La pagina 153 citim următoarele:

„La 1848 a început să se întunece cerul maghiar (!) Viena a început să ațâțe pe ungurii nemaghiari (!?) din întreaga țară. A făcut pe poporul înșelat să creadă, ca Wienei are să-și mulțumească libertatea, nu nobilimei maghiare. Ca și cum nobilimea aceasta numai de silă ar fi sdrobit lanțurile jobăgiei.

In Ardeal românii ademeniți omorau pe cetățenii fără apărare, jefuiau și aprindeau orașele și satele. Vitejia și bărbăția ungurească a înfrânt însă din propria sa putere revoluția ungurilor de limbă nemaghiară.

Iar în alt loc:

„Arpád a câștigat cu o mână de oameni această țară, locuită azi de 20 milioane. In istoria lumei mai există cazuri când o mână de oameni au câștigat însemnate teritorii, este unic însă cazul Ungariei care nu numai a câștigat, dar a și păstrat peste o mie de ani această țară. Acest miraculos fapt se explică prin caracterul rassei maghiare. Acest popor a adus cu sine din patria străveche, toleranță (!!) față de celelalte naționalități și confesiuni, sinceritate, mărinimie, și toate însușirile alese ale altor popoare. Nu i de mirare astfel, că cei mai aleși dintre străinii pripășiți pe aceste plaiuri, au devenit în cursul celor una mie de ani Unguri cu trup și suflet. Despre miraculoasa putere fermecătoare (??) a sufletului maghiar mărturisește și faptul că între figurile mai mari ale istoriei unguresti a poporului maghiar există o seamă de bărbați, de origine streini dar deveniți unguri ca trup și suflet. Acești bărbați crescuți la sânul culturei și spiritului unguresc au câștigat mărire pentru numele de maghiar. Cu puterea culturei maghiare și-au câștigat faima și ca unguri le-a trecut renumele peste granițele țării".

Această carte, pentru școlile primare de stat — uitasem să o spunem — a fost aprobată „cu toată căldura" de contele Apponyi.

Am văzut cum sunt înfățișați maghiarii în cărțile de școală primară din Ungaria, impuse, bineînțeles, și românilor. Pentru a arăta acum, cum sunt înfățișate minoritățile patriei ungurilor atât de „toleranți" și „fermecători", vom reproduce poezia „Axentye Szevér" (Sever Axente eroul dela 1848) scrisă de inspectorul școlar al județului Timișoara, Iuliu Vértesy.

Iată poezia:

Călăul dela Aiud,
Ucigașul monstru
Ale cărui hoarde sălbatice
Omorau pe cei ce dormeau,
Care, cu unguri omorîți
A umplut sute de morminte,
A coborît azi și el în mormânt.

Citesc mirat că

**Aici a trăit, aici a murit
Pământul maghiar l'a ocrotit
Și îl va acoperi,
Unde ordihnește, va fi poate
Cimitirul înflorit
De-asupra acestui mormânt scârbos**

**Noi l'am ocrotit deci
Pe acest animal sălbatic și pe acest plătit
De al cărui nume groaznic
Se leagă o mie de blăsteme. —
Dela masa noastră furată
I-a ajuns hrana
Și își mai capătă și mormânt aici?**

**Credeam, că l'au spânzurat
De multă-multă vreme,
Și unde i-au svârlit trupul
Prin acel șanț nici iarbă nu mai crește
Și i s'a țesut giulgiu
Intunecat și trist
Din rușinea trecutului.**

**Și acum citesc că a trait aici
pe locul omorurilor sale
Pe piept cu decorație;
Din pâinea împăratului
Timp de 90 de ani.
Și abia acum iasă taina la iveală
Când a coborît în mormânt.**

**A trăit pe acest pământ
Pe care
L'a stropit cu sângele
Maghiarilor uciși
A trăit aici, în liniște și pace
Și pe mișeleasca-i inimă
A ajuns și o decorație.**

**Pe cei ce au trăit pentru Ungaria
I-au exilat
Nimeni n'a apărat vieața
Fiilor țării
Dar au apărat pe acest
Câine turbat**

**Dușmanii noștrii din Viena
Au apărat pe acest mizerabil
Și au oprit brațul răsbunator
In calea lui
Căci ucigașul ungurilor
Laș și dosnic
Le-a fost drag lor...**

Anchetele in chestiunea exproprierilor

Sâmbătă după amiază dl Sept. Mureșan, prefectul județului Cojocna, împreună cu dl Petrini, director general al Agriculturei și cu dl comandant al companiei de jandarmi, s'au transportat în comuna Someș Sat pentru anchetarea unor plângeri a locuitorilor de acolo, în chestiunea nedreptăților și abuzurilor ce s'au săvârșit cu ocazia împroprietăririlor de unii funcționari subalterni.

Cu această ocazie, s'au constatat ca întemeiate în parte acele plângeri și s'au luat cuvenitele măsuri de pedepsire a vinovaților și îndreptarea nedreptăților făcute.

Astăzi, Luni după amiăză dl prefect Mureșanu, dl Petrini și consilierul agricol Bogdan, se vor transporta în comuna Jucul de Sus pentru a face o anchetă tot în chestiunea exproprierii în urma delegațiunei date de dl ministru Tătărăscu.

Formarea noului guvern iugoslav

Belgrad. — Criza din Iugoslavia s'a rezolvat prin formarea unui cabinet Pasici Pribicievici, cu Pasici la președinția consiliului. Nincici la ministerul afacerilor străine și Pribicievici la ministerul instrucțiunii.

Celelalte portofolii sunt în curs de completare.

*C*omandați bilete la
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

Pentru edificarea localurilor de şcoală în jud. Cojocna

Adunarea Comisiunei administrative şi a comitetului şcolar judeţean. Constituirea comitetului. Terenuri de şcoală

Pentru a se putea ajunge la edificarea şcolilor proectate de dl prefect Sept. Mureşanu, d-sa a convocat Sâmbătă dimineaţa la Prefectura judeţului, într'o şedinţă extraordinară întreaga comisiune administrativă precum şi comitetul şcolar judeţean.

Dl Prefect a arătat în primul rând măsurile ce s'au luat până acum în chestiunea clădirei localurilor de şcoli, mijloacele indicate de primpretori, revizorii şi subrevizorii şcolari în şedinţele anterioare, precum şi sacrificiile pe cari sunt gata să le facă sătenii şi fruntaşii lor pentru edificarea acestor şcoli, fapte constatate şi în urma inspecţiilor făcute de d-sa în cele 44 comune unde urmează a se edifica asemenea localuri.

In urma ultimei intervenţiuni făcute de dl prefect Mureşanu la Minister, s'a aprobat să se dea tot materialul lemnos necesar de odată comitetelor şcolare, pentru a se putea ridica şi fazona din timp. In cele mai multe comune populaţia a început deja să scoată piatra şi s'o transporte la locurile destinate pentru construcţii. Comitetele locale, în înţelegere cu poporul, care primeşte cu mare însufleţire aceastâ idele, a şi început după o repartiţie anterior făcută să strângă sumele necesare în acest scop prin perceptorii fiscali. Aceste sume se vor strânge din toate comunele judeţului, căci e natural ca acele comune care au avut norocul să primească localuri de şcoală, clădite de fostul regim maghiar în mod gratuit, să contribue şi ele cu bani pentru celelalte comune cari n'au avut acest noroc şi cari trebue să şi clădească şcoli deabia acum.

Contribuţia cetăţenilor şi a intreprinderilor comerciale şi industriale pentru edificare de şcoli

In acest scop statutul şcolar judeţean, care s'a aprobat în şedinţa de Sâmbătă, se va aplica fără excepţie pe întreg teritoriul judeţului. In acest statut se prevăd oarecare sume pentru toţi locuitorii judeţului, şi în special pentru întreprinderile industriale şi comerciale de orice fel.

Terenurile pentru şcoli

Dl prefect a arătat apoi comisiunei că în urma înţelegerii avute cu dl Petrini, directorul general al reformei agrare pentru Ardeal şi cu dl consilier agricol, se va da fără întârziere terenul pentru construirea de şcoli în toate comunele care până 'n prezent n'au asemenea localuri.

Fondurile necesare

Pentru majorarea fondului judeţean destinat acestor construcţii pe lângă ajutorul de 200.000 lei acordat de dl ministru dr. Angelescu, s'a mai prevăzut în fiecare buget comunal conform regulamentului de aplicare a Decretului Lege privitor la comitetele şcolare, 14% din venitul global al comunelor, cum şi taxele de contravenţie date de preturi, după ce ele vor fi aprobate şi de reprezentanţele comunale. La aceste sume se va mai adăuga încă aproape 300.000 lei, încasaţi în acest scop în anul trecut din întregul judeţ.

Dl Prefect Mureşanu termină lăcând un călduros apel la Comisiunile întrunite în acest scop, ca având în vedere marea nevoie de aceste construcţiuni în judeţul Cojocna, să i se dea tot concursul pentru atingerea ţintei dorite.

Vorbesc apoi cu mult entuziasm preoţii Stănescu dela Someşul Rece, Munteanu dela Beliş, Rumunţeanu dela Someşul Săsesc, Hopârteanu dela Vişa, dl senator dr. Bianu, dl General Anastasiu, dl deputat Andrei, revizorul Poruţ, dl Georgescu, administratorul financiar, subrevizorul Olteanu, învăţătorul Bigi, cum şi primpretorii Simu, Moceanu şi dr. Şerban.

Constituirea comitetului şcolar judeţean

S'a procedat apoi la constituirea Comitetului şcolar al judeţului Cojocna şi s'a proclamat ca preşedinte de onoare d-l general Anastasiu, preşedinte activ d-l Sept Mureşanu, prefectul judeţului, secretari generali d-nii Wilt şi Poruţ, casier general d-l Georgescu administratorul financiar, V. Stan şi membrii protoerei dr Elie Dăianu şi Stanca, I Jilescu, din partea Camerei de Comerţ, învăţătorii Biji şi German, preoţii Hopârteanu, Munteanu şi Boeru.

S'a ales apoi o comisie compusă din membrii din judeţ şi oraş, cari să se prezinte la toate întreprinderile mari din judeţ, pentru a le solicita ajutorul necesar pentru construcţiile şcolare.

In timpul şedinţei s'a prezentat primarii şi reprezentanţele comunale din Sebeşul Mare, Huedin, Ţăcşor, Sarmaj, Mera, plasa Centrală, Nădăşel, Aghireş, Dângul-Mare, precum şi preotul din Tic, Emil Marcu, cerând cu insistenţă să se construească şcoli şi în comunele lor, gata fiind cu toţii să contribue şi ei cu sumele necesare în acest scop.

Discuţiunea ţinând până la ora 3 după amiază şi mulţi dintre membri trebuind să se înapoieze cu trenul, programul comisiunei nu s'a putut desbate în întregime, astfel că la cererea membrilor lucrările vor continua Miercuri, 3 Aprilie a. c.

T. A.

Pentru autorităţile noastre comunale

In atenţia dlui Primar

Atragem atenţia dlui primar asupra modului necuviincios de a se purta al ridicătorilor de gunoaie.

Un caz la care întâmplător am asistat:

In strada Timoteiu Cipariu, pe la orele 4 după amiază conducătorul unei căruţe cu gunoiu se certa cu o femeie ieşită în stradă. Motivul acestui conflict era se pare că ridicătorul de gunoaie nu voia să ridice lada de gunoi a acestei femei pentrucă era prea voluminoasă. Femeia se scuza că e gunoiu adunat de 10 zile, timp în care ridicătorul n'a venit să-şi facă datoria. Acesta înjurând şi bruscând a lăsat în stradă şi femeia şi lada de gunoiu şi a plecat.

Mai întâiu ştim că gunoaiele se ridică dimineaţa; apoi ştim că publicul trebuie tratat cu bunăvoinţă. Pe lângă acestea, faptul că nu s'au ridicat gunoaiele timp de zece zile în strada arătată, este destul de grav şi ni se pare că este şi verosimil. Căci dacă acelaş este ridicătorul de gunoaie din strada Timotei Cipariu şi din str. Andrei Mureşanu ştim precis că gunoaiele se ridică cu o lipsă de regularitate revoltătoare.

Pentru sănătatea oraşului şi pentru buna ordine a gospodăriei comunale rugăm pe d. Primar să cerceteze cazul arătat de noi şi să ia măsuri severe.

*

De mult timp Clujul nu se mai bucură de faima unui oraş curat.

Printr'un fel de tradiţie, toţi cei cari s'au succedat în ultimul timp în demnităţile de edili, au ţinut să i conserve o stare certată cu curăţenia.

Deaceia ne facem datoria de a aminti edililor actuali că între alte îndatoriri au şi pe aceia de a menţine o cât mai bună stare sanitară.

Ori starea sanitară şi murdăria nu pot sta alături! Există străzi unde măturatul şi ridicatul gunoaielor e inexistent iar pe altele se îmbăcseşte murdăria de pe mijlocul străzii la rigole rămânând acolo până binevoiesc domnii măturători să-şi puie în activitate tărnurile operaţie care se face în mijlocul zilei.

Serviciul muncipial al oraşului are datoria să se intereseze mai aproape de curăţenia oraşului, căci altfel n'ar fi de mirare ca odată cu venirea primăverei, să se răspândească şi germenii bolilor contagioase.

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu nensemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului PreseiRomâne din Ardeal şi Banat.

in sumade 3 milioane lei otera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă în Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă în Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Hârtie **Lichtpaus** pozitiv-negativ I-a
2744-1 la libraria LEPAGE Cluj.

Dela Consiliul oraşului Cluj. Nr. 754—1924 cons.

Concurs.

Pentru ocuparea a trei posturi de medic veterinar dela Abatorul oraşului Cluj prin aceasta public concurs. Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt invitaţi să-şi inainteze cererile provăzute cu următoarele acte:

Certificat de moralitate, — de cetăţenie — despre depunerea jurământului de fidelitate către Statul Român, dovadă despre publicarea dreptului de practica in Monitorul Oficial, diploma şi certificatul despre situaţia militară, — la aceasta Primărie până in 30 Aprilie 1924.

Cererile sosite ulterior nu se vor lua in considerare.

Prinar: Dr: UTALEA.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Anchetele noastre

Bihorul economic

III.

Declaraţiile dlui inspector industrial Petrovici. Lipsa de numerar. Nu sânt destule vagoane pentru aprovisionare. Situaţia industriei spirtului. Reducerea producţiei în industria mechanico-metalurgică

Cum am mai amintit în partea primă a expunerei situaţiei economice din Bihor, Ministerul de industrie a dispus să se facă cercetări la faţa locului prin inspectorii industriali, pentru a căpăta o situaţie fidelă a industriei.

Dl inspector industrial Petrovici terminând inspecţia din Bihor a binevoit a ne pune la dispoziţie constatările făcute, declarându-ne următoarele:

Industria spirtului

„Fabricanţii se plâng de lipsa şi anevoioasa distribuire a vagoanelor, ceia ce stânjeneşte în mod simţitor activitatea lor, căci porumbul folosit de această industrie este adus din Basarabia şi vechiul regat.

Din acest motiv producţia spirtului a scăzut. Un exemplu dau stabilimentele Moscovits cari în Ianuarie 1923 au produs 14.000 hl. grade de spirt, pe când în Ianuarie 1924 numai 8500 hl. grade.

Fabrica este ameninţată a-şi reduce activitatea dacă nu va obţine vagoanele necesare transportului de cereale. Un alt neajuns, care se poate constata în oricare industrie, este lipsa de numerar, şi procentele mari cerute de Bănci la împrumuturi. Sunt fabrici cari plătesc dobânzi de sute de mii şi milioane lei pe an, aceasta în detrimentul producţiei, mai ales ca producţie cantitativă şi cu privire la preţul de concurenţă.

Numărul lucrătorilor a scăzut în urma acestor împrejurări, de exemplu la uzinele Moscovits lucrează acum 122 de lucrători faţă de 135 în anul trecut. Fabricile de spirt cari se ocupă şi cu fabricaţiunea drojdiei, se plâng de concurenţa ilicită a fabricilor de drojdie din Regat, cari, în contrazicere cu legile sanitare în vigoare vând drojdie amestecată cu 30 la sută amidon.

Industria mechanico-metalurgică

„La această industrie se observă o reducere a producţiei. „Turnătoria de fer“ din Oradea Mare, are cu Statul un contract pe 10 ani pentru repararea a 72 locomotive pe an. Anul acesta, fiind prevăzut în bugetul Ministerului de Comunicaţie pentru această Uzină numai repararea a 36 locomotive; fabrica a fost silită să concedieze o parte mare dintre lucrători.

Un alt caz analog este acela al uzinelor D. Ghite, care fiind prima fabrică din ţară în branşa ei, a primit autorizaţia de a exporta din ţară maşini agricole în Bulgaria, Turcia etc. în valoare de 18 milioane lei.

Fabrica nu-şi poate însă executa contractul pe motivul că i se cere 22 la sută ad valorem ca taxă de export, în plus fractul pe C. F. R., care este cu 50 la sută mai urcat ca cel normal. Având în vedere că produsele trebuiau să traverseze toată ţara pentru a îmbarca la Giurgiu, şi fiindcă clienţii nu dau decât un aconto de 25 la sută, fabrica ar trebui să avanseze atât tariful pentru transport, cât şi taxele de export, plus că trebue să facă investiţii în materialele de trebuinţă. Trebuie remarcat că acum este sezonul acelor maşini şi dacă nu se vor face înlesniri, fabrica va rămâne păgubită, deoarece nu poate desface surplusul producţiei.

De prezent sunt în grevă şi muncitorii acestei Uzine, cerând o urcare de salar de 30—40 la sută, pe când fabrica ar fi dispusă să acorde numai 15 la sută ca spor, cu motivarea că lefurile actuale, faţă de cele din anul trecut, arată o majorare de numai 15 la sută, realizată în înţelegere reciprocă şi pe cale paşnică.“

*

Declaraţiile d-lui inspector industrial Petrovici vor avea desigur răsunetul cuvenit pentru a veni în ajutorul industriilor de ma sus. Mâine vom continua cu publicarea constatărilor făcute de d-sa şi în celelalte industrii din Bihor.

Raco.

Reclama este sufletul comerţului!

INFORMAŢII

INTERNE.

— **Modificarea tarifului vamal.** Ministerul de Industrie şi Comerţ a început să strângă datele de preţ necesare întocmirei noului tarif vamal, al cărui proiect va fi supus Consiliului economic.

— **Taxele pentru metalele preţioase.** Ministerul de Industrie şi Comerţ lucrează în prezent la întocmirea unui proiect de lege prin care se vor stabili noui taxe pentru metalele preţioase, majorându-se şi taxele pentru măsuri şi greutăţi.

— **Exportul de piei.** Pe piaţa Clujului este un surplus de piei uşoare până la 7 kg, care nu poate fi prelucrat de către fabrici, ele fiind deja aprovizionate cu acest articol. Ar fi deci bine să se dea exportului acest plus de piei.

EXTERNE

Ungaria

— **Creditul de 12 milioane franci elveţieni.** Sindicatul bancar din Budapesta, Tébe, a făcut guvernului maghiar propunerea de a pune la dispoziţia lui 80 milioane coroane aur până ce va primi împrumutul extern. In schimb, băncile au cerut acordarea de diferite avantagii. Acest compromis a fost încheiat zilele trecute. Imprumutul se va da de către un consorţiu, care se va înfiinţa.

Cehoslovacia

— **Piaţa pielei.** Pieile de viţel precum şi cele de vită sunt căutate pentru industrie. Interesează pieile necesare la prelucrarea în glacé, în special. La fel sunt căutate pieile de animale sălbatice.

Confecţionăm
tot felul de incălţăminte pentru dame şi domni în Atelierul nostru de lux,
Strada Regina Maria No. 51,
pe lângă preţurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

BURSA

Martie 31.

Leul la Zürich . . . 3·02½
Leul la Paris . . . —

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	33·35
1 franc francez — —	„	10·40
1 dolar — — — —	„	192
1 liră sterlină — — —	„	8.28
1 liră italiană — — —	„	8·35
1 coroane cechă — —	„	5·72
1 Leu = coroane austriace	„	368½
1 Leu = coroane ungare	„	450
1 dinar — — — —	„	240

Zürich

Bucureşti — — — — —	3·02½
New-York — — — — —	576½
Londra — — — — —	24.79
Paris — — — — —	31.60
Milano — — — — —	75.10
Praga — — — — —	17·25
Belgrad — — — — —	710
Viena — — — — —	81¼
Budapesta — — — —	96½
Varşovia — — — —	—·—

PIAŢA

In urma ploilor căzute, câmpul promite. Agricultorii aşteaptă un rod bogat la semănăturile de toamnă. Piaţa cerealelor nu este însă liniştită pe motivul influenţei preţurilor externe.

Lipsa de numărar continuă a paraliza transacţiunile mai mari. Pe piaţa Clujului sunt cautate maşinile agricole, tractoarele în special. Mult influenţează şi scăderea leului la Zürich. In general piaţa este calmă, fără de mişcări importante.

CEREALE

CLUJ: orz 47.000, grâu 56.500, porumb 45.500. ovăz 38.500, tărâţă 32.000, fasole 113.000 Lei vag.
BRAILA: orzul 43·000, ovăz 34.500, grâu 53.000, porumb 43.500 Lei vag.
GALAŢI: orz 42.500, ovăz 33.500, porumb 46.500, grâu 56.000 Lei vag.
TULCEA: orz 43.000, porumb 43.500 Lei vag.
SILISTRA: porumb 42.000 Lei vag.
CONSTANŢA: orz 44.500, ovăz 35.000, porumb 45.000, grâu 51.500, Lei vag.
GIURGIU: porumb 42.000, grâu 50.500 Lei vag.
CALARAŞI: porumb 42,000, grâu 52.000, ovăz 35.000. orz 42.000 Lei vag.
OLTENIŢA: porumb 42.000, grâu 50.000 Lei vag.
BASARABIA: orz 43.000, porumb 44.500, grâu 52500 Lei vag.

Efecte

Deschiderea de dimineaţa s'a făcut într'o atmosferă slabă, nefiind cerere mare. Petroliferele înregistrează o scădere nouă de câteva puncte. Bancarele au scăzut, la fel şi asigurările.

Bursa este în general fără animaţie.

Bănci: „Banca Naţională“ excup. 14·800—14·900, „Banca Românească“ ex cup. 630·635. „Marmorosch Blank“ excup. 1005-1010.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.800-900 „Concordia“ 4425, „Petrol Block“ opt. 1030 40 „Romăno-belgo de petrol“ 1030-1040 Credit Minier“ optate 1860-1880, „Steau Română“ 4250-4275.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2600-2625, „Naţională“ 1175-1200, „Generala“ 2775-2800, „Agricola“ 930-950.

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400·425, Reşiţa, 1525·50 Reşiţa pui 1400-25, Letea 550-575.

Dela Consiliul oraşului Cluj. Nr5679—1924 cons.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de consilier financiar al oraşului cu municipiu Cluj public concurs. Doritorii de a ocupa acest sunt invitaţi să-şi înainteze cererile provăzute cu actele necesare până la data de 30 Aprilie 1924 la la aceasta Primărie conformându-se art. 7. din Regulamentul pentru aplicarea legii statului funcţionarilor publici.

Cererile sosite după termenul fixat nu se vor lua in considerare.

Primar: Dr. UTALEA.

AUTOMOBILE
CHEVROLET
Construcţie ireproşabilă. — Solide, Economice, Luxoase
3408
20 HP. Torpedo cu 5 Locuri
se vând cu Lei 160.000 inclusiv taxa de lux
LA AUTO-MECANICA S.A.
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Atenţiune agricultorilor!
Pluguri:
Hohenheimer, Bacskaer, Ruhadlo, etc. Cărucioare pentru aceste pluguri.
Maşini de sămănat:
Porumb grâu şi sfectă grape, gilău de fânaţe, greble de fân şi păioase, pompa „Erika“, sfărămătoare de porumb, mori de tăiat nutreţ şi sfeclă zdrobitoare de poame, struguri, sfeclă şi seminţe uleioase, teascuri pentru ulei şi struguri.
Maşini:
Treerătoare, 3416
Vânturătoare,
Trioare.
Maşini textile:
Scărmătoare de lână, darace,
Lup scărmănător,
Piue pentru tricotaj şi abale,
Contine, maşini de tors.
Postamente de moară,
Motoare de benzină
Cu şi fără ferestrău,
Stabile şi transportabile.
Toate aceste produse proprii bine cunoscute le oferă prompt franco depozit
FABRICILE DE MASINI AND. RIEGER, SIBIU.
Revânzătorilor li se oferă rabat!

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț Societate Anonimă din Cluj.

CONVOCARE

Domnii acționari ai Băncii Centrale pentru industrie și comerț S. A. din Cluj sunt convocați la

a V-a adunare generală ordinară

pe Sâmbătă în **19 Aprilie 1924 la orele 10 a. m.** în sala de ședințe al Băncii Agrare s. a. Cluj, Calea Ferdinand No. 38, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării
2. Raportul Consiliului de Administrație. raportul censorilor, statorirea bilanțului și contului de profit și pierdere pe anul 1923 distribuirea profitului net.
3. Darea absolutorului pentru Consiliul de Administrației și pentru comitetul de cenzori pe anul 1923.
4. Statorirea marcelor de prezență.
5. Alegerea alor 5 membrii în Consiliul oe Administrație pe 3 ani.

Conform statutelor, în adunărili generale fiecare acțiune are un vot, totuși nici un acționar nu poate reptezenta mai multe voturi decât 1/30 parte a voturilor prezente în adunarea genrală, fie ca proprietar, fie ca plenipotențiatul altui acționar.

Drept de vot în adunarea generală vor avev numai acei acționari, cari și-au depus acțiunile sau titlurile provizorii până în preziua adunării generale la casieria Institntulu., sau vor pezenta în acelaș termin reversul despre depunerea acțiunilor la filiale noastre sau la societățile membre la „Solidaritatea" Asociația institutelor financiare române din Ardeal și la filiala Băncii „Albina" în București. (Strada Lipscani Nr. 4 6 etaj I.)

Onor. institute cari au primit acțiuni în depozit sunt rugate a ne aviza imediat despre depozitare.

Cluj, la 9 Martie 1924. **CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.**

BILANȚ GENERAL LA 31 DECEMVRIE 1923.

Active				Pasive			
Cassa (numerar, cecuri, valute)	11,715.121	49		Capital societar	50,000.000	—	
Scont	84,502.980	66		Fond de rezervă	17,050.000	—	
Imprumuturi pe lomb. și hipot.	8,575.329	65		Rezerve speciale pentru creanțe dubioase	2,010.000	—	
Conturi curete	92,944 337	30		Fond de penziuni	1,300.000	—	
Bănci	21,450 666	79		Depuneri pe libel	86,898.547·33		
Efecte publice, acțiuni și parțicipațiuni	47,029.002	30		Depuneri în conto-curent	13,613.955·—	100,512.502	33
Imobile: Edificiul Centralei. edificiile sucursalelor: Alba-Iulia, Arad, Bistrița, Hațeg, Timișoara, Turda, Oradea-Mare, Depozitele de mărfuri la Centrală și la sucursalele Arad, Alba-Iulia și Sibiu, incl. edificiile cumpărate șiadaptate în 1923	16,196.000	—		Reescont		68,968.023	—
Mobiliar, aranjament în depozite și vechicole	2,191.400	73		Giruri		10,000.000	—
Mărfuri (cereale, coloniale, textile. etc.)	33,008.416	20		Dividende neplătite		363.664	50
Diverse conturi debitoare	3,990.001	24	321,603.256 36	Conturi curente creditoare		51,974 283	30
				Diverse conturi creditoare		8,944.988	34
				Interese tranzitoare		1,722.320	04 312,845.781 51
				BENEFICIU NET			8,757.474 85
			321,603.256 36				321,603.256 36

CONTURI DE ORDINE

Efecte și mărfuri în gaj	80,960 125	—		Depunători de eferte și mărfuri în gaj	80,960.125	—	
Efecte și mărfuri în dep. liber	39,429.615	67		Depunători de efecte și mărfuri în dep. liber	39,429.615	67	
Debitori de garanții	43,308.653	60	163,698,394 27	Garanții	43,308.653	60	163,698.394 27
			163,698.394 27				163,698.394 27

CONTUL PROFIT SI PIERDERE

Debit				Credit			
Dobânzi plătite	11,359.901	14		Dobânzi și comișioane			34,694·360 59
Salare și adausuri	7,355.954	12					
Impozite	3,327.451	35					
Cheltueli generale	2,223.977	69					
Amortizări	1,669,601	44	25,936.885 74				
BENEFICIU NET			8,757.474 85				
			34,694.360 59				34,694.360 59

Cluj, la 31 Decembrie 1923.

Pentru contabilitate:
Ioan Babes m. p.
expert contabil.

DIRECȚIUNEA:

Ionel Comșa m. p., Director general. **Virgil Dessila** m. p., Director. **Dr. Octavian Sglimbea** m. p. Director.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dominic Rațiu m. p., președinte. **Ioan Vulcu** m. p., vice-președinte. **Dr. Valentin Poruțiu** m. p., vice-președinte. **Dr. George Popescu** m. p., **Ioan I. Lapedatu** m. p., **Dr. Laurean Gherman** m. p., **Dr. Ionel Pop** m. p., **Gheorghe Adum** m. p., **Vasile Goldiș** m. p., **Ioan Hossu** m. p., **Dr. Iacob Radu** m. p., **Dr. Victor Moldovan** m. p., **Vasile C. Osvaldă** m. p., **Constantin Herția** m. p., **Dr. Alexandru Fodor** m. p.

Subsemnații cenzori am examinat conturile prezente și le am aflat în deplină regulă și consonanță cu registrele băncii:

Dr. Octavian Russu m. p., președinte. **Aurel C. Domșa** m. p., **Constautin Pop** m. p, **Aurel Ciortea** m. p, **Nicolae Bratu** m. p.

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curătim dezinfectăm și scărmânăm prin masinile noastre electrice pene și vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

De vanzare

în Cluj căse cu grădină. Căse clădite special pentru chiriași.

Loc de casă. grădini, pământuri și prăvălii.
Am procuri peniru vânzari în provinciile următoare: Hidalmas, Ciucea, Sovata, Aiud, Diciosânmărtin, Cojocna, Apahida, Someșsat, Fenes, etc, etc.

Agentia Dunky,
Cluj, Plața Unirii No. 10.

Băcănie

mai mică dinpreună cu marfă și aranjament e

de vânzăre.

Adresa la banca „Coroana", Cuza-Voda No. 9.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3013 3013

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Costume! Raglane! Ulstere!
și toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbați, băeți și copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piața Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1050 | 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI | Miercuri 2 Aprilie 1924.

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ I. 5388

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRA[illegible] 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA U[illegible]
Director: D. TO[illegible]
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

După alegerea dela Romanați

Partidul național împotriva demagogiei țărăniste

Ca martor al luptelor electorale de la Romanați, dl Sever Bocu, deputat, publică în „România", oficiosul partidului național, un articol de impresii și constatări din care se desprinde o adâncă indignare împotriva mijloacelor de propagandă întrebuințate de partidul țărănesc în campania sa electorală. După spusele dlui Bocu, țărăniștii nu s'au mulțumit numai să atace guvernul, ci, punând în mișcare cea mai desfrânată demagogie, ei și-au îndreptat atacurile și împotriva partidului național, adică chiar împotriva oamenilor de cari până mai ieri se țineau legați prin aceleași credințe politice.

Pentru demagogia țărănistă, oamenii partidului național nu mai sânt astăzi de cât „niște unguri cari doresc să stăpânească Vechiul Regat" și „niște flămânzi cari au venit să se sature", deși nu sânt alții de cât aceiași oameni cu cari țărăniștii au stat până ieri în cea mai strânsă tovărășie politică, luptând împreună în atâtea alegeri în numele „democrației" și împotriva „oligarchiei". Înțelegem, prin urmare, cât de dreaptă este indignarea dlui Sever Bocu în fața acestei lipse de onestitate politică de care au dat dovadă țărăniștii în campania electorală de la Romanați.

Ceia ce ne surprinde însă e faptul că d. Sever Bocu, în numele partidului național își întinde indignarea și asupra unor lozince ale țărăniștilor pe care altădată, știm că le-a întrebuințat și partidul național. Așa, de pildă, dsa condamnă făgăduielile făcute de țărăniști cu prilejul alegerii din Romanați că ei „nu vor lăsa proprietarului mai mult de 10 pogoane". Dar acest fel de propagandă, menit să deștepte în țărani speranțe care nu vor putea fi împlinite, a fost utilizat și de oamenii partidului național pe vremea când aceștia se găseau în tovărășie politică și electorală cu partidul țărănesc.

A uitat oare d. Bocu că aceiași acțiune demagogică de atâțare a poftelor a fost desfășurată în Ardeal și de partidul național care, adoptând întru totul principiul luptei de clasă, se luase la întrecere cu țărăniștii în a asmuța pe țărani împotriva „boierilor" și „ciocoilor" din vechiul Regat? Și se miră d. Bocu că pe lângă ura de clasă, țărăniștii au presentat în alegerea de la Romanați și „un program de ură regională"? Dar cine a introdus în luptele noastre politice regionalismul dacă nu însuși partidul național? Oare nu oamenii acestui partid au vorbit despre „regățeni" așa cum vorbesc astăzi țărăniștii despre ardeleni?

Ne bucurăm, de sigur, că-i vedem însfârșit și pe reprezentanții partidului național ridicându-se împotriva demagogiei țărăniste, dar ei nu trebuie să uite că demagogia pe care înțeleg s o condamne astăzi este aceiași cu care au otrăvit ani de-a rândul sufletul țărănimei din Ardeal. Imputarea pe care d. Bocu o face partidului țărănesc de a avea în aceiași chestiune două atitudini, și anume: una în Regat și alta în Ardeal, i-se poate face cu aceiași îndreptățire și partidului național care, și el, își potrivește atitudinile după locul în care se găsește.

Regionalist în Ardeal, partidul național condamnă ura regională când se găsește în vechiul Regat, și asmuțător al țărănimei ardelene împotriva „ciocoilor", el se lasă cuprins de indignare când îi vede pe țărăniști făgăduind țăranilor din Romanați că, ajunși la putere, ei nu vor lăsa proprietarului mai mult de 10 pogoane.

Totuși, judecând după articolul dlui Bocu, se pare că alegerea dela Romanați a fost pentru partidul național un prilej plin de învățăminte, și ne place să credem că cel puțin de azi înainte oamenii lui vor înțelege cât este de necesar ca în luptele dintre partide să nu lipsească niciodată *onestitatea politică*.

Răspuns

la o însinuare a ziarului „Universul"

Intr'unul din numerile trecute ale ziarului „Universul" a apărut o notiță în cere se spunea că una din cauzele principale ale desordinilor studențești petrecute în ziua de 16 Martie în orașul nostru ar fi pe de o parte lipsa de energie a dlui prefect al județului și pe de altă parte antagonismul care ar exista între Dsa și prefectul poliției.

In urma celor constatate de noi dăm cea mai categorică desmințire acestei însinuări — în primul loc pentru că în zilele când s'au produs dezordinile, dl prefect al județului nici nu se afla în Cluj, dsa fiind la București pentru aranjarea mai multor chestiuni în legatură cu administrația județului.

In al doilea rând între dl prefect al județului și dl prefect al poliției domnește nu numai o armonie perfectă în toate chestiunile oficiale ci între domniile lor există chiar vechi legături de prietenie.

O noua gazeta economica

La Timișoara a început să apară ca organ zilnic „Esti Lloyd", în redactarea cunoscutului publicist Franyó Zoltán. Programul publicat în întâiul număr spune: „Nu ne lingușim și nu urîm: în ochii noștri radiază o singură pasiune, pasiunea muncii constructive".

Confratelui pornit cu asemenea gânduri nu putem decât să-i urăm viață lungă.

Destrămarea autorității românești

O stare de lucruri care trebuie să înceteze

Unele ziare de aici din Ardeal și altele din București aduc, de o vreme grave acuzații unor înalți funcționari și magistrați veniți în Ardeal din vechiul regat. Se vorbește de fraude, de abuzuri, de mituiri, ceea ce creiază o stare de jenă, de suspiciune și neîncredere, care numai în interesul general al țărei nu poate ți. Cazurile cari se discută în această presă nu se pot preciza; ele pot ți reale, pot ți însă și inventiuni. Și pentru aceasta credem că nu se face un bun serviciu țărei, lăsându-se nelămurite.

Să ne explicăm. In Ardeal era o necesitate să se aducă elemente de administrație și învățământ din vechiul regat. Acestor elemente le revenia un îndoit rol: pe deoparte să complecteze golurile rămase la preluarea vechei administrații, pe cari intelectualitatea ardeleană nu le putea acoperi, pe de altă parte să creieze, alături de elementele românești locale, o populație urbană cu caracter național românesc, în stare să schimbe aspectul orașelor ardelene, rămase din nefericire în mâna străinilor, stăpânii sau favorizații ai străinilor de eri. In acest sens, elementelor venite din vechiul regat li se cerea să fie fiecare în parte un exemplu de virtute, de cinste și moralitate, pentrucă fiecăruia i se încredința aici o misiune sfântă: afirmarea unei culturi românești îndelung contestate.

Pornind de la acest principiu vom înțelege cât de dăunătoare unității noastre de conducere a fost campania politică dusă de partidul național împotriva vechiului regat nu de mult, și vom înțelege cât de păgubitoare pot ți faptele incorecte ale elementelor venite din vechiul regat, dacă ele nu sânt imediat și cu asprime reprimate. Și într'un caz, și în altul solidaritatea națională lasă goluri pe unde scurmă necontenit vrăjmășia celor ce ni-au fost cândva stăpâni pe nedrept și nu vor să recunoască aceasta.

E necesar deci să ieșim din nesiguranță. Cine este vinovat să-și primiască pedeapsa, cine nu, satisfacția desmințirei categorice. Căci orice acuzație adusă în presă unuia sau mai multor elemente venite din vechiul regat, dacă nu se lămurește imediat, face să planeze asupra tuturor celor veniți de dincolo neîncrederea elementului românesc de aici, iar prin aceasta, se creiază o atmosferă de descurajare în care unirea tutulor forțelor noastre devine cu neputință.

Noul regim minier

— Defectele vechiului regim — Indreptarea lor —

Importanța bogățiilor miniere ale României e cunoscută în întreaga lume încă înainte de războiu. E îndestul să amintim pentru aceasta că numai în 1909, valoarea producției miniere atinsese 24 de miliarde lei aur și că România posedă pe cap de locuitor și pe metru pătrat cea mai mare bogăție minieră din Europa.

Una din cauzele pentru care ea n'a contribuit însă la progresul economiei naționale în măsura în care am fi putut să ne așteptăm provine din defectele regimului minier de până acum.

Căci pe deoparte s'au neglijat unele din aceste bogății reale cum sunt gazurile hidrocarburi, care au rămas neexploatate fiind considerate păgubitoare pentru sonde.

Pe de altă parte legea nu prevede obligațiunea unui program de exploatare, nici obligativitatea de lucrări științifice în acest scop, nici menajarea zăcămintelor, care în multe locuri sunt pe cale de epuizara.

Pentru îndreptarea tuturor acestor imperfecțiuni noul regim minier, opera dlui Ministru de industrie și comerț, Tancred Constantinescu oferă avantajul de a subordona activitatea și tendințele capitalului, autorității politice a Statului conform principiului naționalizărei înscris în noua constituție.

Instituirea acestui nou regim e compatibil atât cu conservarea și economisirea bogățiilor subsolului, cât și cu desvoltarea economică, prin punerea în circulație a unora din aceste bogății până acum latente.

Grupele de chestiuni cu care se ocupă legea

Noua lege a minelor se ocupă în primul rând de proprietățile substantelor minerale, de clasificarea zăcămintelor, de valorificarea substanțelor minerale, apoi examinează regimul perfecționării explorărilor, instituind regimul concesiunilor redevențiare, în asociație cu Statul și regimul mixt.

Ea prevede participarea proprietarilor suprafeței la redevență, cât și participări la beneficii în favoarea funcționarilor și lucrătorilor etc.

Stabilind toate normele trebuitoare la instituirea concesiunilor, legea nu ignorează nici supraveghiarea administrativă a explorărilor și a exploatărilor.

Ea arată modalitatea creărei de case de ajutor și pensii pentru lucrători și funcționari și fixează regulele după care se vor da concesiuni de petrol pe terenurile cunoscute ale statului cât și pe terenurile devenite cunoscute în urma unei lucrări de explorare.

Totodată se stabilește o legislație specială pentru: cărbuni, bitumine solide, petrol, gaz metan și gaz natural, prevăzându-se criteriile necesare pentru exploatarea minelor de aur, grafit, fosfați, tuzbă, etc.

Legea va pune capăt întrebuințării dăunătoare a pădurei și va stabili chiar ca de la o anumită dată utilizarea pădurei ca combustibil să fie oprită, întrebuințându-se în locul ei numai mazutul.

Chestiunea drepturilor câștigate

Contrar insinuărilor aduse de o anumită presă și de cercurile ostile opoziționiste, guvernul nu urmărește să aducă vre-o știrbire drepturilor reale ale oricărui proprietar minier, dar în acelaș timp el nu poate admite ca acele drepturi ce nu sunt dovedite prin acte cu dată certă să fie admise ca valabile prin lege.

Proiectul de lege prevede respectarea concesiunilor particulare existente, statul neputând să și mărească dreptul de redevență. Proprietarii care exploatează singuri vor trebui conform nouei legi, să transforme întreprinderea în societate minieră românească.

In drepturile câștigate intră și terenurile petrolifere și miniere, care se află în vecinătatea celor concesionate astăzi. Toate aceste drepturi vor fi însă verificate de o comisiune ce va lucra pe lângă Ministerul de Industrie și de Comerț, revendicarea lor trebuind să fie făcută în termen de 6 luni dela promulgarea legei.

Acestea sunt în linii generale principiile noului regim al minelor menit să determine pentru viitor o desvoltare economică, care va interesa prin efectele ei toate clasele sociale.

Constituirea

comisiei pentru fixarea chiriilor la Cluj

Se știe că în urma publicării legii chiriilor în „Monitorul Oficial" din 27 Martie, această lege a intrat în vigoare pe întreg teritorul României.

Conform nouei legi, dacă proprietarul și chiriașul nu se pot înțelege asupra chiriei, litigiul va fi judecat de o comisiune arbitrară. Judecata acestor comisii arbitrare nu poate fi apelată decât la Curtea de Casație.

Noua lege mai prevede ca cererile pentru fixarea chiriilor să se înainteze în termen de 30 zile dela promulgarea legii, la comisiunea respectivă.

Comisiunea pentru fixarea chiriilor s'a constituit și la Cluj, sub președința dlui dr Victor Pop, președinte de consiliu la Curtea de Apel. Membrii sunt Dnii Petrovan, judecător și Georgescu, administrator financiar.

Comisiunea nou constituită și-a început activitatea.

Cei interesați, își vor înainta cererile pentru fixarea nouei chirii până la 27 Aprilie. Cererile se predau la oficiul de înregistrare al Tribunalului.

Comisiunea va publica ulterior termenul dezbaterilor fiecărei cereri.

INFORMATII

— **Toţi membrii** despărţământului judeţean Cojocna ai U. F. V. sunt invitaţi să participe la adunarea generală extra-ordinară care se va ţinea în 5 Aprilie a. c. Sâmbătă la orele 6 p. m. în localul U. F. V. Str. Regina Maria No. 6, Etagiul I, în vederea alegerii preşedintelui, loc devenit vacant prin demisia dlui dr. N. Cărpinişan, care a fost ales Secretar general în comitetul central al Uniunei.

— **Dela „Societatea etnografică Română“.** Şedinţa ordinară lunară a „Societăţii Etnografice Române“ va avea loc Miercuri, 2 Aprilie a. c. la orele 6 p. m. în sala de conferinţe a Muzeului Etnografic al Ardealului (Str. G. Baritiu 5) cu următoarea ordine de zi:

1. Dl Prof. Guiart: „Les saints guérisseurs de Bretagne“.
2. Dl V. Bologa: „Prezentarea unor instrumente şi aparate de chirurgie populară“.
3. Dl A. Orosz: „Pescăritul cu ostii în Transilvania“.

— **Conflictul între chelneri şi patroni.** Eri, Luni s'a publicat la Tribunal decisiunea comisiei de arbitraj, referitoare la conflictul ivit între chelneri şi patronii restaurantelor. Comisiunea a hotărît ca salarul fix să rămână acelaş, dar să acorde un procent mai mult pentru chelneri, din incasările brute. Reprezentantul Sindicatului chelnerilor a declarat că această urcare este insuficientă, întrucât ea ar însemna un plus de 5 lei la zi de fiecare chelner. In caz că nu se va stabili un acord, este iminentă o grevă a chelnerilor din Cluj.

— **Recrutarea tinerilor contingentului 1925 din Cluj.** In ziua de 3 Aprilie se va începe recrutarea tinerilor din Cluj, ctg. 1925 în sala Reduta, şi va ţine până la 10 Aprilie.

In zilelele de 9 şi 10 l. c. va avea loc recrutarea tinerilor studenţi cu termen redus, streini de cercul de recrutare Cluj, dar care pentru a nu fi obligaţi să se deplaseze în oraşele lor de origină, vor recruta în localitate.

— **Câte cărţi se citesc la Timişoara.** La Biblioteca Comunală din Timişoara s'au citit în luna Februarie a. c. 2215 cărţi din cari 773 româneşti, 41 franţuzeşti, 332 germane, 1014 maghiare şi 55 în alte limbi. După ocupaţie, cetitorii se împart în următoarele grupări: Elevi şi studenţi universitari 25 la sută, funcţionari publici şi particulari 20 la sută, avocaţi şi judecători 5 la sută, medici şi farmacişti 5 la sută, preoţi, profesori şi învăţători 10 la sută, ingineri şi technicieni 3 la sută, rentieri 18 la sută, industriaşi şi comercianţi 10 la sută, militari 4 la sută.

— **Dela Status-ul Romano-Catolic din Cluj.** In urma interpelării în Parlament a dlui senator Dr. Bianu asupra legalităţii constituirei şi funcţionării Statusu-lui romano-catolic din Cluj, dl ministru Al. Lapedatu a cerut locului în drept toate documentele pe baza cărora s'a constituit acest Status, precum şi statutele după care funcţionează şi se administrează. In urma acestei intervenţiuni, aflăm că episcopul Majlath a predat actele în chestiune dlui ministru Lapedatu, care le-a supus cercetării unei comisiuni, spre a-şi da avizul asupra legitimităţii funcţionării Status-ului.

*

— *Dr. Campeanu, şi-a început din nou consultaţiile de medic dentist în strada Andrei Mureşan nr. 7.*

— **Sosirea în Cluj a d-lor Tătărăscu şi Cipăianu, subsecretari de Stat.** Se aşteaptă pentru Joi 3 Aprilie sosirea în Cluj a d-lor Tătărăscu şi Cipăianu, subsecretari de stat, pentru anchetarea abuzurilor agrare din judeţul Cojocna şi Turda-Arieş.

Numeroase delagaţiuni se vor prezenta reprezentanţilor guvernului pentru a-şi depune doleanţele lor.

— **Conferinţa dlui prof. univ. Silviu Dragomir.** Vineri la ora 6 p. m. va avea loc în sala IV-a a facultăţii de litere şi filosofie dela Universitatea din Cluj conferinţa dlui Silviu Dragomir profesor universitar despre „Martirii anonimi ai Ardealului“.

— *Citim în „Monitorul Oficial că M. Sa Regele a binevoit a acorda cu brevetul nr. 920/924 înaltul titlu de „Furnizori ai Curţii Regale Române“ firmei „Fenyö & Braunfeld, bijuteri in Cluj.*

— **Infiinţarea unei burse a lemnului.** După informaţii sosite dela Budapesta, marii comercianţi de lemne vor interveni pentru crearea unei burse a lemnului la Budapesta, cu scopul de a atrage comerţul de lemn din statele vecine.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de postă centrală Cluj. 73-133

— **Urcarea preţului zahărului.** Pe ziua de ieri s'a înregistrat o nouă urcare a preţului zahărului. Nu găsim nici cea mai mică justificare a acestei urcări. Atragem atenţiunea autorităţilor asupra ei.

— **Pentru expoziţia de animale din Cluj.** In vederea expoziţiei de animale ce se va ţine în toamna anului curent la Cluj. Ministerul a prevăzut în bugetele judeţelor din Ardeal sume între 50 şi 200 mii lei, pentru preîntâmpinarea cheltuelilor ce vor necesita transportul şi aprovizionarea cu furaje a animalelor ce vor fi expuse.

— **Procese de specula.** Pe ziua de ieri, poliţia locală, a intentat 18 procese de specula contra a diferiţi comercianţi şi restauratori din Cluj. Procesele se judecă la judecătorie.

— **Conflictul dintre chelneri şi patroni.** Azi după prânz au avut loc ultimele trative între patroni şi chelneri pentru fixarea condiţiunilor de plată a acestora din urmă mâine vom publica rezultatul tratativelor.

— **Anchete.** Cu ocazia anchetei făcute de dl Sept. Mureşanu, prefectul judeţului împreună cu dl Petrini şi Consilierul Agr. Bogdan, în comuna Jucul de jos, s'a constatat că reclamaţia locuitorilor din acea comună e întemeiată în parte, iar raportul despre rezultatul anchetei va fi înaintat Ministerului pentru a decide.

— Suntem informaţi că plecarea dlor: Oct. Utalea primarul oraşului, N. Cărpinişan primul-notar şi I. Ciortea primul inginer, la Viena şi Praga a fost fixată pentru Luni. Scopul călătoriei este acela, ca dl primar să studieze la faţa locului diferite chestiuni edilitare.

— **Sporurile de salariu pentru funcţionarii administratori.** A sosit la Prefectura judeţului ordinul Ministerului de Interne care prevede noile norme de majorare a salariilor pentru funcţionarii Administivi.

— **Urcarea tarifului la birjar.** In urma unei hotărâri a consilului oraşului tariful birjelor de oraş a fost urcat cu 15 la sută.

O rectificare

In legătură cu articolele noastre în jurul fraudelor dela dir. regională a C. F. R Cluj, primim nrmătoarele din partea dlui Gh. P. Demetrian, controlor C. F. R.

„N'am cumpărat niciodată niciun fel de imobil şi cu atât mai mult o casă la Ploeşti în valoare de 250.000 lei.

Nu am alte venituri de cât salarul de funcţionar cu care trăesc eu şi familia.

N'am avut şi nu am nicio legătură cu operaţiile de care vorbeşte ziarul“.

Alarma Concurenţei

Lloyd 3122

!

Pentru a veni în ujutorul marelui public

MAGAZINUL LUCA P. NICULESCU

Cal. Reg. Ferd. 7. CLUJ.

Dela 1 Aprilie a. c. pune în vânzare toate marfurile din magazin dupa preţurile adevarate cu reducere de

10%

rabat. — De aceasta reducere poata profită toată lumea timp de o luna de zile până la 1 Mai a. c.

Ştiri din Turda

In urma topirei zăpezei din munţii Apuseni, râul Arieş, s'a revărsat în apropiere de Câmpeni, din care cauză s'a întrerupt circulaţia pe calea ferată îngustă dintre Turda şi Abrud, linia ferată fiind ruptă. S'au luat măsuri pentru restabilirea circulaţiei.

*

Joi 4. l. cor. la orele 8 şi jumătate seara în Reduta oraşului se va juca de către Trupa teatrului Naţional din Cluj „Scampolo“ comedie în 3 acte de Dario Nicodemi.

*

Pentru catedrala ortodoxă română ce se va construi în Turda, Dl ministru al Agriculturei şi Domeniilor a acordat materialul lemnos necesar în mod gratuit din pădurile Statului.

*

Din iniţiativa corpului didactic din Turda şi întreg Judeţul Turda-Arieş, s'au pus bazele înfiinţărei în Turda a unei Cooperative a Corpului Didactic, din acest Judeţ.

*

In vederea înfiinţărei unei şcoale medii de agricultură în Turda, ferma Statului a fost trecută la şcoala de agricultură, sub conducerea harnicului director I. Peteanu.

Corespondent.

Un gest frumos care merită toată lauda

Dl Sept. Mureşanu, prefectul judeţului împreună cu dl Petrini, directorul general al Agriculturei din Ardeal, au luat contact cu întreprinderile forestiere Călăţele şi cu Comitetul şcolar judeţean, şi la apelul făcut acestei societăţi, directorul general al întreprinderilor a promis că va face o şcoală românească în comuna Beliş pe cheltuiala societăţii, va face toate reparaţiunile la şcoala din Giurcuţa, va transporta gratuit întregul material lemnos din pădurile Statului dela Beliş pentru toate şcolile din judeţ până la fabricile Călăţele, unde va fasona tot materialul şi de asemenea va face schimbul scândurilor verzi cu altele uscate şi proprii pentru ferăşti, uşi şi bănci. Toate acestea se vor face în mod gratuit şi absolut dezinteresat, şi a declarat că plăteşte încă dela unirea Ardealului şi va plăti cât timp vor exista întreprinderile, tot personalul didactic din Comuna Beliş.

Dl prefect a mulţumit directorului general al Societăţii în numele Comitetului şcolar judeţean pentru acest frumos şi mare ajutor pe care l-a promis şcolilor din judeţul Cojocna, comunicând şi Ministerului Instrucţiei fapta lăudabilă a societăţii.

Inaugurarea

localului „Băncei Comerciale şi Industriale“ din Diciosânmărtin

Duminecă, 30 Martie a avut loc la Diciosânmărtin instalarea în local propriu a „Băncei Comerciale şi Industriale“ afiliată a Băncii Româneşti. Instalarea s'a făcut cu o deosebită solemnitate. Serviciul divin a fost oficiat de şeapte preoţi, dintre cari 4 gr.-cat. şi 3 ortodoxi.

După terminarea serviciului religios d-l dr. G. Leon, preşedintele consiliului de administraţie al Băncei, a ţinut o frumoasă cuvântare arătând însemnătatea acestui act.

La urmă, a avut loc adunarea generală atât a Băncei Comerciale cât şi a sucursalei soc. „Cartea Românească“ care se află instalată în acelaş edificiu.

La ora 1 p. m. a avut loc un banchet la care au luat parte peste 100 de persoane. Au rostit cuvântări d-l dr. Emil Folea, prefectul judeţului; preotul Deac; d. Major, directorul băncii „Vulturul“; d. Manoilescu, directorul Băncei Naţionale şi d. dr. Gh. Leon.

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antişambre şi grădini la

Fabrica de mobile „Victoria“ Arad.

Magazinul Str. Horia, (palatul Neuman).

FABRICA ŞI DEPOZITUL: Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

Cei mai buni ciorapi se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare assortiment au sosit barani engleri I-a

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 2 Aprilie 1924

CINEMA SELECT

Monna Vanna.

Eternă capo d'operă a lui Maetelinck. 2 serii de odată In rolurile principale: PAUL WEGENER, LYDA SALMANOVA, OLAF FJÖRD LEO PARRY. Una dintre atracţiunile de mai mari al sezonului.

CINEMA URANIA

Blăstămul milliardarului,

Istoria senzaţională americană în 6 acte. In rolurile principale CHARLES WILLY KAISER, şi GRETE REINWALD.

CINEMA APOLLO

Jocheul morţei.

Senzaţionele dramă de circ în 5 acte. In rolul principal Maria Corvin. Fiecare act o senzaţie

Berea-Nutritoare „HERCULES“

„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Cum înțeleg unele ziare ungurești ziaristica

— Inducerea în eroare a publicului maghiar —

Unui om obicinuit cu un sistem de gazetărie cinstit și obiectiv citind zilnic organele partidului maghiar, i se va coborî în suflet un adânc desgust.

Marea parte a presei maghiare din Ardeal, de-odată cu înfăptuirea unirei Ardealului cu România și-a pierdut orice echilibru sufletesc.

Nu vom spune că în trecut această presă era ideală. Din contra, când era vorba despre neamul românesc, de pildă, ea falșifica în mod conștient adevărul, deoarece simțea că altfel nu se va mai putea prelungi situația noastră întotdeauna de inferioritate, de care am avut parte subt dominația ungurească.

Și totuși, chiar și față de situația din trecut, în ce hal decăzut se află azi o anumită presă ungurească!

Am înțelege că din ură față de tot ce e românesc să ni se facă o vecinică opoziție, constantă, dar leală. Nu înțelegem însă cum se poate degrada o gazetă până la calomnii, până la argumentarea cu neadevăruri sfruntate și la falșificarea nerușinată a unor fapte cunoscute de toată lumea.

Aceste rânduri ale noastre sunt inspirate de un articol din ziarul „*Temesvári Hirlap*“ care, fără pic de pudoare nu se sfiește să afirme că proectul legei școlare *„s'a făcut în odăile închise ale Ministerului de instrucțiune publică și fără consultarea reprezentanților minorităților“*.

„Din acest proect de lege, — continuă ziarul maghiar — a rămas afară tocmai cel mai important lucru: recunoașterea existenței minorității maghiare. A rămas afară respectul față de drepturile ce și le-au câștigat minoritarii, drepturile maghiarimei garantate în tratatele internaționale, a rămas afară sufletul. Cine a fost informatorul dlui Anghelescu? Pentru ce nu a ascultat dsa minoritățile interesate, pentruce nu a învitat la sine pe conducătorii maghiarimei, pentru ce nu i-a întrebat ce vreau și cum înțeleg ei legea învățământului.“

*

Am citat aceste rânduri nu pentrucă inexactitățile cuprinse în ele ar merita vre o atenție, ci pentruca în urma răspunsului nostru să se desprindă din ele cât mai clar lipsa de stimă față de adevăr, simptom al stării de demoralizare, constatat la o bună parte din presa noastră minoritară.

*

Nu au fost consultați conducătorii maghiarimei cu ocazia facerii proectului de lege al învățământului?... Dar nu tocmai „Temesvári Hirlap“ a adus știrea că d. ministru Anghelescu a consultat în această privință pe episcopii Majláth, Pakocs și Nagy Károly? De-asemenea, nu au avut oare lungi consfătuiri cu ministrul vicarul Pacha dela Timișoara și domnii Illés, Kovács, Ullmann și Tischler? D. ministru a avut toată bunăvoința a sta de vorba și de a cere sfatul tuturor minoritarilor de seamă cu excepția politicianilor neserioși și de reavoință, cum este de pildă, în primul rând d. Sándor József.

In al doilea rând, cum poate cineva afirma, chiar și când el este orbit de ură și furie contra neamului românesc, că din proect lipsesc nu numai „drepturile maghiarimei câștigate prin tratatul de pace“ ci chiar și „recunoașterea existenței minorităților?“

Articolul 7 al legii spune doar apriat că

„în regiunile eteroglote Ministerul Instrucțiunii va putea înființa școale primare de stat cu limba de predare a populațiunei respective“, deci învățământul minoritar nu numai nu este stânjenit, ci chiar însuși statul român își asumă sarcina de a'l susținea și sprijini!

*

După cum vedem ziarul maghiar tăgăduiește știri pe cari el însuși le-a publicat, cum este de pildă consultarea dlui ministru cu numiții reprezentanți ai minorităților și scrie despre nerecunoașterea învățământului minoritar, recunoscut nu numai în sens confesional ci chiar și în proectul de lege al învățământului primar **de stat**.

*

Ce crasă imoralitate! Ce tristă decădere! A te degrada tu, ziar minoritar să „lupți“ cu minciuni și calomnii pentru națiа ta, a perverti adevărul numai pentru a calomnia țara și a furniza material pentru propaganda „Ungurilor cari se deșteaptă“, — iată fapte și mijloace cari nu fac nici o cinste gazetelor ce le practizează.

Sarcina presei minoritare ar fi nu inducerea în eroare a publicului neromân, căci nu prin minciuni se desăvârșește soartea unui popor, — ci, din contra, o propagandă de înfrățire între neamuri, de înțelegere reciprocă și sinceră a tuturor năzuințelor cinstite din această țară.

Fie liniștită presa maghiară: dacă ea va creia un curent de apropiere sufletească față de poporul român, din rezultatele ce se vor obține minoritatea maghiară să va alege cu maximul de folos.

In chestia construirei de locuințe pentru funcționarii statului din Cluj

Călătoria dlui Oct. Utalea primarul orașului la Viena — Rostul călătoriei — Cumpărarea a trei autocurățitoare necesare curățirei orașului

La finele săptămânei acesteia, vor pleca la Viena și apoi la Praga dnii Oct. Utalea primarul orașului N. Cărpinișanu primnotarul orașului și Ciortea primul inginer al orașului.

Interesându-ne la dl primar asupra rostului acestei călătorii Dsa a binevoit a ne da următoarele lămuriri:

„Se știe că o problemă importantă, asupra căreia s'a discutat foarte mult și de autoritățile administrative locale și de guvern a fost și este problema construirei de locuințe eftine pentru funcționarii statului.

Iarăși se știe că singura soluție care prezenta garanția unui real efect în rezolvarea acestei probleme, a fost construirea de case eftine pentru funcționarii publici.

De aceea primăria orașului s'a oprit definitiv la această soluție urmând să se găsească numai, modalitatea cea mai avantajoasă pentru realizarea ei.

S'au și primit la primărie tel de fel de proecte dintre care cităm: este un proect în care se propune ca sumele necesare construirei de case pentru funcționari să fie formate din contribuțiile orașului, instituțiilor financiare și industriale, funcționarilor în fine a tuturor acelora care ar vrea să se cointereseze — urmând ca pentru cointeresat să se acorde anumite avantajii fie materiale — cari ar fi proporționale cu suma subscrisă, fie de locațiuni. Un alt proect prevede cointeresarea capitalului străin.

Călătoria pe care o întreprindem la Viena și Praga are tocmai rostul de a studia la fața locului chipul prin care în aceste orașe s'a putut realiza construirea de locuințe eftine pentru funcționarii statului.

Se știe că atât la Viena cât și la Praga, cu toată valuta proastă a coroanelor austriace, încă din anul trecut s'au construit casele necesare pentru toți funcționarii statului.

Un alt rost al călătoriei pe care dl primar al orașului o face la Viena și la Praga este cumpărarea a trei autocurățitoare necesare curățirei orașului.

Se știe că ministerul a aprobat suma de un milion în acest scop.

Presa maghiară

Criza de locuințe

„Camera și Senatul român — scrie „Ujság“ — a primit noua lege a locuințelor, opera domnului ministru de justiție Mârsescu, care lege prelungește pe încă 3 ani actuala stare de lucruri. Dintre problemele postbelice cea mai dificilă este aceia a locuințelor. Istoricii ne-ar putea spune care este cauza lipsei de locuința semnalată de la romani încoace, după fiecare războiu.

Este sigur, că fiecare războiu a adus cu sine o migrare a popoarelor.

O nouă clasă mijlocie s'a ivit, pentru care războiul n'a însemnat o lovitură ci bunăstare. Această clasă mijlocie a invadat orașele. In loc ca ea să edifice case noui, își dă toată silința să scoată prin ajutorul pungei ghiftuite afară din locuințe pe cealaltă parte a clasei mijlocii, pe cea care a pățit o cu războiul și care alunecă în jos pe povârniș.“

*

In continuare, ziarul „Ujság“ recunoaște că funcționarul de stat, prost plătit trebue să aibă protecția statului și în chestiunea locuințelor. Acest drept trebue să'l aibă și oamenii săraci, mai ales când sunt cu familie și cari nu pot îndestuli lăcomia speculanților de chirii. Libera tranzacție în chestie de locuințe este exclusă din cauza situației actuale financiare și a salariilor insuficiente. Statul este deci silit să protejeze pe oamenii nevoiași.

Ziarul recunoaște că proectul de lege este mult mai bun decât cele de până acum, dar susține că criza de locuințe nu va fi resolvită, până când statul nu va lua asupra-și construirea de locuințe.

Un interview cu d. Mihail Arion, secretarul delegației române.

Corespondentul la Viena al ziarului „Keleti Ujság“ a obținut de la d. Mihail Arion, secretarul delegației române care tratează cu Rușii, un interview din care reproducem următoarele:

„Una din cele mai importante probleme ce așteaptă la viitoarele ședințe o resolvire este chestiunea prisonierilor de războiu. Există mai multe mii de oameni, mai ales originari din Ardeal și Bucovina, foști soldați ai armatei austro-ungare cari căzând în captivitate rusească se află și azi în Siberia. In afară de aceștia mai sunt o seamă de bărbați din vechiul regat și Basarabia ajunși în Rusia în timpul revoluției și a luptelor dela Nistru. De-asemenea să va trata și chestiunea acelei populați basarabene care s'a refugiat la Odesa de spaima unei invazii a armatei germane în Basarabia.“

Moartea lui Petru P. Barițiu

Ardealul zilelor de ieri, dureroase și pline de suferințe pentru toți cei ce își iubeau neamul a avut figurile lui caracteristice. Una dintre acestea a fost fără îndoială tipograful Petru P. Barițiu care în vremurile cele mai grele făcea să apară la Cluj diferite publicații românești. Pentru naționalismul său intransigent a suferit opt luni de temniță ungurească și apoi 2 ani de internare la Șopron.

Petru P. Barițiu moare în vârstă de 60 ani în urma unei boale contractate în zilele de surghiun.

Astăzi, în epoca plângerilor neîntemeiate ale ungurilor dela noi, moartea celuia ce a suferit numai pentrucă a avut îndrăzneala să facă să apară la Cluj de sub teascurile modestei sale tipografii publicații românești, este de o înaltă semnificație.

Prin el a dispărut unul dintre cei întemnițați de propagandiștii românofobi de atunci, cari azi desigur sunt dintre cei mai înverșunați detractori ai noului nostru stat.

Inmormântarea defunctului va avea loc azi la ora 3 p. m. dela capela mortuară a cimitirului ordșenesc.

Raspanditi „Infratirea“

Eliberarea biletelor de legitimație

O măsură care se impune

In ultimul timp Prefectura de Poliție a orașului Cluj, a luat dispoziția ca tuturor locuitorilor să li se elibereze bilete de legitimație cu fotografie, pentru a se cunoaște adevăratul număr al populației pe de o parte, pe de altă pentru a se înlătura contrafacerile și falșificările.

Biuroul de eliberare a legitimațiilor a fost pus sub conducerea dlui Fileriu și odată cu aceasta s'a hotărât a se schimba actualul sistem, având în vedere faptul că totuși chiar legitimațiile cu fotografie pot fi falșificate și s'a luat dispoziția ca pe lângă stampila cu tuș să se aplice și o stampilă uscată, cu care se vor stampila și legitimațiile eliberate până'n prezent.

Aceste legitimațiuni nu se vor elibera decât celor în drept, afară de instituțiile de Stat, fabricile și întreprinderile particulare, care sunt obligate a înainta Prefecturei de Poliție dovezile în mod colectiv.

Asupra acestui punct ar fi de făcut oarecare obiecțiuni, de oarece e cunoscută în deajuns intențiunea unor fabrici și întreprinderi particulare, care sub motiv că au nevoie de lucrători specialiști aduc de peste graniță străini pe cari îi întrebuințează în uzine și fabrici, lăsând fără lucru numeroși muncitori din țară. Cei mai mulți dintre acești străini nu pot fi supuși din timp unui riguros control polițienesc.

De aceea atragem atențiunea organelor în drept să ia toate măsurile ca întreprinderile particulare să fie obligate a arăta cu ocazia legitimării oamenilor lor datele cele mai precise și mai amănunțite și ca introducerea în țară a lucrătorilor de specialitate să fie supusă unui control cât se poate de riguros.

La BARUL CENTRAL începând de azi va cânta cupletistul Emil Dumitrescu!

Cronica muzicală

Al doilea concert simfonic dat de orchestra Operei Române

Sâmbătă seara a avut loc în sala festivă a prefecturei al doilea concert simfonic dat de orhestra Operei Române sub conducerea maestrului Ioan Bobescu.

Primul punct din program a fost ouvertura „Prodana Nevesta" a marelui compozitor ceh *B. Smetana*, născut tocmai acum o sută de ani şi a cărui aniversare s'a serbat de întreaga lume cultă.

Muzica originală şi naţională în acelaşi timp a acestui adevărat creator al muzicei cehe a fost cu multă precisiune şi conştienţiositate interpretată de orhestranţii Operei Române.

A urmat *„Scheherezade" suite Simfonique op. 35.* de *Rimsky-Korsakow*. Aceasta este una din cele mai remarcabile opere a compozitorului rus şi este inspirată de povestea despre Sultana Scheherezade din colecţia de poveşti arabe „O mie şi una de nopţi." Muzica delicioasă mai ales din partea a doua a încântat publicul în măsură tot aşa de mare ca şi dramatismul mişcător din partea a patra în care se desfăşură naufragiul vaporului din poveste.

Compoziţia aceasta a lui Rimsky—Korsacow este una din cele mai captivante; tema este tratată foarte modern şi originalitatea ei pentru noi este mărită prin întrebuinţarea motivelor orientale, mai ales persane.

Felul cum a fost interpretată această bucată a stârnit entusiasmul întregului public.

Maestrul Bobescu a condus orchesrta cu priceperea şi temperamentul dsale artistic pe care nu mai este nevoe să l relevăm.

De remarcat contribuţia de violinist solist a dlui Kolar.

După atmosfera creiată de muzica modernă, caldă şi exotică a lui Rimsky—Korsakow a urmat Simfonia a V-a a lui Beethowen.

Efectul produs de bucata lui Rimsky—Korsakow este diametral opus celei ce se desprinde din compoziţia lui Beethowen. Pentru evitarea anihilării reciproce a efectelor produse de diferite bucăţi propunem pentru viitor întocmirea programului în aşa fel ca el să nu cuprindă decât sau numai compoziţii clasice sau numai moderne, ori romantice, etc.

Sublima şi geniala compoziţie oricât de magistral. ar fi fost interpretată, n'a putut fi pe deplin gustată din pricina acusticei rele şi a micimei sălii. Adeseori, în locul muzicei instrumentelor diferite nu se auzea decât un sgomot surd şi nelămurit.

Suntem de părerea ca viitoarele concerte simfonice să se ţină la Opera Română. Este păcat ca talentul şi maestria orchestranţilor să nu se validieze aşa cum trebue.

„Cultura română şi culturile minoritare"

Conferinţa dlui prof. univ. G. Bogdan-Duică ţinută la Braşov

Dl G. Bogdan Duică eruditul profesor al Universităţii din Cluj, a ţinut la Braşov, în amfiteatrul liceului „Andrei Şaguna" o interesantă conferinţă despre „Cultura română şi culturile minoritare."

Dl Bogdan Duică şi-a început conferinţa arătând că noţiunea culturii s'a definit în multe chipuri.

„Voiu releva două — spune conferenţiarul — 1) cultura este spor de trebuinţe şi de technică, cu menirea de a le satisface prin diviziunea muncei. Aceasta este însă numai cultura technică-economică. Cultură este întreaga atmosferă sufletească, care se resfrânge în toate actele poporului: technice, economice, ştiinţifice, artistice etc., ect. In înţelesul prim, România din ajunul războiului avea cultura aceasta într'un avânt care, după războiu, a trecut şi în Ardeal. In înţelesul al doilea cultura română nu este încă aiât de unitarăpre cum ar fi de dorit. Adversarul (firesc) al unităţii este cultura de stat social, de clase sociale. Acest adversar există însă şi la Unguri, şi la Saşi.

Cultura maghiară şi cultura românească

Sprijinul pe care cultura maghiară de aici, îl avea din Ungaria, s'a redus enorm. Ungaria după ciuntirile suferite, lipsită de cărbuni, uzine, păduri şi păşuni de oi, a devenit un stat agrar. Ea a dat cultural înapoi. In înţelesul acesta noi, Românii, am dat înainte.

Comparând categoriile culturale calculate la 1918 de Universitatea maghiară, procentul unguresc de profesionişti era mai mare la ocupaţiile intelectuale şi mai mic la agricultori; la Români dimpotrivă, cel mai mare era la agricultori (65 la sută), cei mai mic la intelectuali (23 5 la sută). Noi stăpâneam deci pământul; iar după războiu intelectualii s'au sporit cu numeroşii fraţi veniţi din regat. Desechilibrul produs de viaţa aspră de sub Unguri, devine tot mai puţin neplăcut.

Cultura săsească

Saşii erau la 1765, după ei înşişi: 125.000; la 1915 erau 233.697. Diferenţa este de 108.699. Dacă împărţim cu 150, reiese că Saşii s'au sporit anual cu câte 725 suflete. *Suportul biologic al culturii lor nu poate inspira deci nici o îngrijorare.*

Astfel ei au o biserică bine organizată şi, mai ales, bine condusă; şcoalei lor nu i lipseşte nici o putere trebuitoare; poporul contribueşte, şi băncile asemenea. Dela un timp au o literatură activă, colorată însă, cu puţine excepţii, de caracterele celei germane, mari. Prin ea ei alcătuiesc, de mult încă, un suflet *pan-german.* Scriitorii germani moderni îi şi numesc: *cei mai germani dintre Germani.* Nu cred că această direcţie se va opri în loc; pangermanism politic nu fac, ar fi absurd; dar sufletul germanic îl cultivă.

Faţă cu acest fapt noi ne aducem aminte de sporul de 725 suflete anuale şi ne bizuim pe talentele bogate din popor, iar la nevoie avem la Paris şi la Roma izvoare de culturi latine dela care ne putem înspira şi împrumuta.

Condiţii de cultură

Dacă nu avem încă tot produsul cultural modern, avem condiţiile de a l produce, însuşirile din care va reieşi acel produs. Dacă munca de atâtea ori de robi, va deveni voinţă liberă de muncă liberă; dacă înaintarea nu va mai veni dela indivizi culturali, ci dela massele culturale; dacă un plus de moralizare va aduce dreptate în stratificarea socială şi va asigura dăinuirea culturei româneşti, atunci putem spera să cucerim culturei noastre şi pe cei ce azi stau rezervaţi şi neîncrezători. Cultura se va impune fără ajutor strein, prin sine; noi avem numai datoria să o producem în formele ei cele mai veritabile.

No. 10073/E. 1924.

Publicaţie.

Se aduce la cunoştinţă generală că in ziua de 21 Aprilie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va tine licitaţie la Directia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de 400 buc. cojoace, 300 mantale, imblanite iungi şi 400 buc. mantale imblanite scurte necesare pe exerciţiul anului 1924.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caiete de sarcini şi ori ce alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Dir. IV. Reg. Calea Victoriei No. 53. Cluj unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3421 DIRECŢIUNEA REGIONALĂ.

212—1924 Not.

Publicăţiune de licitaţie.

Să aduce la cunoştinţă că crâcima comunală din Nires să dă în arândă pe trei ani din 15. Aprilie 1924 până la 15 Aprilie 1927 prin licitaţie publică in ziua de 15 Aprilie 1924 la ora 10 a. m. în căncelaria comunală din Nireş,

Condiţiunile de licitaţie să pot vedea în căncelaria notariatului din Nireş în oarele oficioasă.

Indiscifrabil, notar — 3422 — **Niculea Bănuţ** ss. primăr

De vanzare

în Cluj căse cu grădină. Căse clădite special pentru chirtaşi.

Loc de casă, grădini, pământuri şi prăvălii.
Am procuri pentru vânzari în provinciile următoare: Hidalmas, Ciucea, Sovata, Aiud, Diciosânmărtin, Cojocna, Apahida, Someşsat, Fenes, etc, etc.

Agentia Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

pentru sezonul de primavara
Preturi de reclama
la magazinul

HERCULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exerciţiul copiilor de a merge .	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA"	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame . . .	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialităţi **de haine pentru copii şi cărucioare** din Berlin şi Wiena
Bogat asortiment
în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.
Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.
Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate şi pentru a repara cărucioare anunţându-ne. Trimitem gratis şi la revânzători catalog cu preţurile curente p. cărucioare de copii
1381

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Lei 1980 Lei
Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi de calitate bună
La firma: 3412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai minimale.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

In atenţiunea
dlui ministru de finanţe

Nerespectarea legilor fiscale de către unele autorităţi prin creiarea unor impozite neprcvăzute de lege

Când statul cere dela contribuabili respectarea şi îndeplinirea obligaţiilor stabilite pentru fiecare individ sau factor economic în parte prin legile fiscale în vigoare, este în dreptul său firesc.

Creându-şi organe speciale de control şi organe executive, Statul — sau mai bine — Ministerul de Finanţe, înţelege să-şi apere suveranitatea în domeniul său, neadmiţând nici un amestec al vre-unui factor străin, mai ales în ceeeace priveşte legislaţia fiscală. Legile fiscale sunt de caracter felurit, directe, indirecte, judeţene, comunale, etc., — toate laolaltă formând însă un complex care serveşte Statului pentru a-i procura venituri. De aceea pot avea legalitate numai acele impozite sau dări cari sunt impuse direct de Ministerul de Finanţe sau cu aprobarea acestuia. Ni-se reclamă însă cazuri speciale, cari sunt în contrazicere cu legile fiscale în vigoare, căci sunt un fel de supra-impozit, impus de autorităţile locale, fără ştirea şi aprobarea Ministerului de Finanţe. Două cazuri expuse aci, vor edifica despre realitatea celor scrise. Astfel, în judeţul Târnava-Mică, Subprefectura a făcut un regulament aprobat de Prefectură sub No. 4666/923 prin care se fixează o taxă de Lei 3 pe fiecare litru de spirt vândut, şi tot astfel există în comuna Sân-Mihaiu de Câmpie, — Cojocna — o dispoziţie care prevede incasarea unei taxe de 5 Lei pe 1 kgr. de spirt şi 1 Leu pe litru de vin vândut. Indiferent de scopul cu care aceste taxe sunt puse, perceperea în mod forţat a unor astfel de supra-impozite este în contrazicere flagrantă cu dispoziţiile legilor în vigoare, şi anume cu legea asupra maximului taxelor şi a contribuţiilor comunale, apărută în „Monitorul Oficial“ 66/923, care zice: **se vor incasa numai 30 la sută din valoarea locativă.**

Incasându-se această taxă, intră în vigoare „Legea pentru ratificarea, sporirea şi unificarea taxelor asupra unora din articolele de consumaţie şi înfiinţarea de noui taxe asupra altor asemenea articole“, publicată în „Mon. Oficial“ No. 265 din 21 Martie 1920, art. 7, care zice: „Orice alte taxe în vigoare, înfiinţate asupra produselor provăzute la art 2 (spirt, preparate alcoolice, vin, bere, esenţe, etc.) cum şi cele provăzute în decretul-lege No. 4514/1919, sunt desfiinţate cu începere dela data aplicării prezentei legi“ (18 Februarie 1920.)

Şi iată încă un alt ordin, mai recent, din 22 Februarie 1924, al Ministerului de Finanţe către Directoratul General de finanţe din Cluj, prin care se spune: este a se cerceta ca nu cumva comitete de orice natură din Ardeal să înfiinţeze alte taxe suplimentare în folosul lor. Legiuitorul — continuă ordinul — a înţeles ca pe anul 1923 să se continue incasarea impozitelor create în folosul lor (comitetelor) şi înscrise în roluri pe anul 1922, iar prin dispoziţiile ordinului No. 22144 din 4 Februarie 1924, s'a înţeles ca şi pe anul 1924 să se continue incasarea tot pe aceleaşi baze. Dacă aceste instituţiuni trecând peste sensul legii au sporit taxele ce erau sau au înfiinţat altele, se vor lua măsuri, ca perceptorii să nu incaseze dela contribuabili impozite ilegal stabilite.

Din dispoziţiunile acestor ordine reiese clar că Ministerul de Finanţe, este informat asupra incasării ilicite a unor impozite stabilite după bunul plac. Ne facem deci numai datoria faţă de Stat, dacă atragem atenţiunea din nou a domnului Ministru de Finanţe asupra acestor taxe impuse de unele autorităţi.

Raco.

Prima Societate Româna de Explosive Soc. Anon.

Bucureşti, Str. Gr. Alexandrescu 24.

Prospect de emisiune

Pentru 80 000 acţiuni nominative

Prima Societate Română de Explosivi, Societate Anonimă, în adunarea generală extraordinară din 10 Martie 1924 potrivit cu. Legea pentru constituirea unei societăţi române pentru fabricare de explosivi publicată în „Monitorul Oficial“ No. 41 din 24 Februarie 1924 cu noile ei statute şi de acord cu Regia Monopolurilor Statului, **a hotărît sporirea capitalului ei social dela 20,000.000— lei la 55,000 000 lei.**

Acest capital social, reprezintă investiţiunile făcute în fabrica de explosivi din Făgăraş, construită în ultimii ani, azi în producţiune, iar noua emisiune este destinată pentru acoperirea cheltuelilor făcute pentru terminarea fabricii şi punerea ei în funcţiune.

Avantagiile acordate prin legea fundamentală, graţie cărora desfacerea produselor cu preţuri rentabile e asigurată, fac ca acţiunile societaţii să constitue un plasament de primă ordine.

Din această emisiune, toate acţiunile fiind nominative, revin conform legii şi statutelor:

7.000 acţiuni Statului,

28.000 acţiuni fondatorilor străini, iar,

35.000 acţiuni se oferă în subscripţie publică **numai la români.**

Cursul de emisiune a fost fixat la 500 lei de acţiune, plus 50 lei de acţiune pentru spese de emisiune, valoare care urmează să se verse integral la subscriptie.

Afară de aceasta, potrivit legii din 24 Februarie 1924, se mai pune în subscripţie încă 10.000 acţiuni din prima emisiune, astfel că numărul total de acţiuni, oferit acum subcriitorilor români este de 45.000 acţiuni.

Subscrierea va avea loc în zilele de 25 Martie 3 Aprilie 1924 inclusivi la ghişeele **Băncii Naţionale a României,** din Bucureşti precum şi la toate sucursalele şi Agenţiile ei din ţară, iar în oraşul Făgaras la Reuniunea de Credit Făgărăşeană.

Repartiţia acţiunilor se va face de un comitet compus din: **Guvernatorul Băncii Naţionale Presedintele Inaltei Curţi de Conturi şi Presedintele Consiliului de Administraţie R. M. S.**

Consiliul de Administraţie.

Reclama este sufletul comerţului!

INFORMAŢII

INTERNE.

— **Când se va ţine târgul de mostre.** Târgul de mostre care se va aranja de către camera de Comerţ va avea loc dela 1—14 Sept. 1924. Guvernul a delegat la acest târg pe dnii ing. F. Blankenberg şi Ing. Petrovici. Odată cu acest târg se va ţine şi o expoziţie de animale.

*

Monitorul oficial No 67 publică decretul prin care se lasă liber la export pieile de animale sălbatice cu plata taxelor vamale.

*

— Oficiul central al devizelor a trimis caselor autorizate o circulară prin care se autorizâ comerţul cu valute efective sub condiţiunile de mai jos:

Se aduce la cunoştinţa generală ca pentru eşirea din ţară cu valute efective, este nevoe a se cere autorizarea Ministerului de finanţe, care este dată numai în urma avizului Oficiului Central de control al devizelor.

Pentrucă Oficiul să-şi poată da avizul, cererea ce i se înaintează în acest scop, se va menţiona:

1. Suma care trebue scoasă din ţară.

2, Dela ce bancă sau casă de schimb, suma a fost cumpărată.

3. In ce scop suma a fost cumpărată.

4. Dacă s'a făcut declaraţia legală, sau dacă s'a obţinut prealauila autorizare a Oficiului.

— **Intreprinderi beneficiind de avantagiile legii pentru protecţia industriei naţionale.** Comisia industrială a acordat următoarelor intreprinderi dreptul de a se bucura de avantagiile legii pentru protecţia industriei naţionale: fabricei de ghiaţă artificială pe care dnii Friedrich Czeli şi Fii voiesc s'o înfiinţeze la Cluj, fabricei de uleiuri vegetale ce di M. Friedmann posedă în Cluj, precum şi moarei sistematice, proprietatea dlui M. Friedmann, Cluj, fabricei de bere proprietatea dlui K. Binder şi Fii, Sadu, jud. Sibiu.

EXTERNE

— **Avuţia Statelor-Uinite.** După ultimile statistice avuţia naţională a Statelor Unite se ridică la aproape 325 miliarde dolari faţă de 187.7 miliarde dolari în anul 1912.

UNGARIA

— **Fuzionarea de bănci.** Centrala băncilor maghiare şi-a fixat ca program fuzionarea băncilor ungare cari azi sunt în număr prea mare, şi daunează desvoltarea normală.

— **Sporirea taxelor la manipulaţii vamale.** Ministerul de finanţe din Budapesta a majorat de 5 ori taxele vamale de manipulaţie. Aceste taxe se vor plăti de fiecare firmă în parte. Rezultă din această dispoziţie că la un vagon încărcat pentru mai mulţi destinatari, se vor încasa taxe imense. Taxele se vor plăti şi la mărfuri în transit.

— **Deschiderea navigaţiei pe Dunăre.** Pe ziua de 28 Martie a fost reluată navigaţia pe Dunăre, între oraşele Viena-Bratislava-Komarom-Budapesta-Vukovar-Novisad-Belgrad-Orşova-Lom-Russe-Giurgiu, eventual şi Brăila. Această linie va avea legătură directă şi cu navigaţia la Kezno-Passau Linz.

BURSA

Aprilie 1.

Leul la Zürich . . . 2·95
la Paris . . . 9·25

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	33·55
1 franc francez — —	„	10·65
1 dolar — — — —	„	193
1 liră sterlină— — —	„	8.30
1 liră italiană— — —	„	8·40
1 coroane cechă — —	„	5·72
1 Leu = coroane austriace	„	368
1 Leu = coroane ungare	„	455
1 dinar — — — —	„	240

Zürich

Bucureşti — — — — —	2 95
New-York — — — — —	572½
Londra — — — — —	24.62½
Paris — — — — —	37.67½
Milano — — — — —	24.92½
Praga — — — — —	17·05
Belgrad — — — — —	710
Viena — — — — —	80½
Budapesta — — — —	75
Varşovia — — — — —	—·—

Anchetele noastre

Bihorul economic

III.

Exploatarea de păduri în scădere — In schimb creşte producţia în lemn moale — Protecţie vamală pentru unele articole de lemn — Industria chimică Poşta nu plăteşte la timp rambursele — Ce trebuie făcut pentru a întări piaţa economică a Bihorului

In dorinţa de a contribui la ameliorarea unor neajunsuri în ce priveşte diferitele chestiuni economice din regiunile noastre industriale de importanţă, încheiem azi expunerea referitoare la situaţia economică a Bihorului, publicând continuarea declaraţiunilor dlui inspector industrial Petrovici.

Industria lemnului

„La exploatarea de păduri — continuă d-sa — producţia a scăzut cu mult.

„Casa Pădurilor“ nu permite tăierea de parcele noui, încât se lucrează numai în parcelele vechi. Pe când exploatarea pădurilor este în descreştere, fabricile de cherestea, cari prelucrează numai lemn de esenţă moale, îşi sporesc necontenit producţia, din cauza exportului liber al lemnului fasonat, exportându-se anual mii de vagoane de material. Fabricile cu producţie de lemn tare stagnează în schimb, căci există prohibiţie la export.

Dintre fabricile importante pentru prelucrarea lemnului cu maşini „Societatea anon. pentru exploatarea de lemne şi fabrică de butoaie, Oradea-Mare“ ocupă un loc însemnat. Această fabrică are o producţie intensivă, prelucrând anual aproape 1500 vagoane lemn brut. Fabrica amintită este singura în toată ţara, care lucrează roţi de transmisiune în lemn cari înlocuesc cu succes roţile de fier.

Lucrează încă mobile pentru C. F. R.. mobile de grădină, foarte căutate, şi butoaie, cari se fac însă numai pentru cerinţele interne, fiind oprite la export. Acest articol s'ar putea produce foarte uşor şi pentru străinătate.

Trebue accentuată aci importanţa acestei industrii pentru ţara noastră, avându-se în vedere că materialul prim se găseşte în abundenţă.

Este chiar nevoie de astfel de instalaţiuni, căci ne vin cantităţi de articole de lemn în formă prelucrată din străinătate (Cozi de topor etc.) pe cari le furnizează Austria, Cehoslovacia în valoare de aproape 100 milioane lei anual.

Trebuie remarcat că fabricile din străinătate cumpără materialul prim de la noi, pentru a ne revinde pe urmă tot acelaş lemn fasonat. Edificător este următorul exemplu: 3 vagoane lemn carpen costând vagonul cca 8000 Lei, dau aproape 1 vag. material prelucrat, în valoare de 150.000 Lei plus taxele de import. Vedem deci o rentabilitate reală care trebuieşte însă asigurată industriei interne. Iată de ce se impune instituirea de taxe vamale de import de protecţie.

Fabrica amintită mai sus este în plină desvoltare, ceace se dovedeşte prin faptul că anul trecut în luna Martie au fost angajaţi 130 lucrători, iar în prezent sunt 220

Industria chimico-farmaceutică este reprezentată prin fabrica „Vesta“, a carei producţie este în creştere, la fel a sporit şi numărul lucrătorilor. Este destul să amintim că producţia anului 1923 a fost cu 509, mai mare în valoare decât cea din 1922. Această fabrică produce toate articolele farmaceutice necesare.

Industria chimico-farmaceutică fiind foarte importantă pentru întreaga ţară, se impune protecţia vamală, sporindu-se tarifele vamale de import. Dificultăţi întâmpină această industrie cu transporturile pe CFR. şi pe urmă prin faptul că nu i se plăteşte de către poştă rambursele la timp.

Trebuie accentuat aci lipsa de concurs din partea administraţiei a Statului, Clinicile, CFR., Casele Cercuale, cari în cele mai multe cazuri ignorează ofertele fabricei, nedând nici un răspuns cu toate că aceste oferte sunt foarte avantajoase.

Aceasta industrie fiind de mare valoare, ea trebuie încurajată.

*

La expunerea interesantă de mai sus mai adaugăm propunerea noastră, ştiind bine că actualul guvern se interesează de aproape de situaţia economică a Ardealului — ceeace manifestă cu orice ocaziune — şi anume: noul tarif vamal să ţină seama de doleanţele industriilor tratate în seria aceasta de articole, iar valoroasa instituţie, „Creditul Industrial“ să deschidă pe seama acestei industrii tinere creditele necesare activităţii ei.

Raco.

Criza fabricei „Astra“ din Arad

Fabrica de vagoane „Astra“ din Arad trece printr'o criză acută. Sunt iminente noui concedierei de muncitori.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslușiri cu încredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

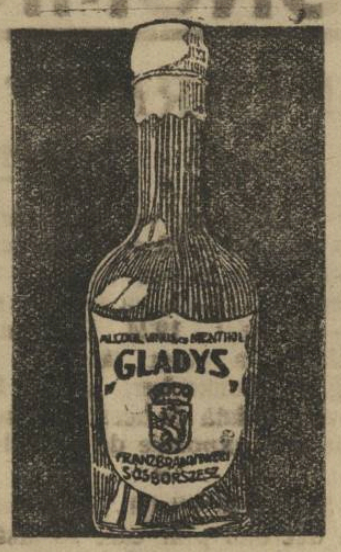

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

BERSON

Tocuri şi tălpi Cauciuc BERSON sunt de azi inainte mai eftine.

3424 Lloyd

Reclama este sufletul comerţului

Băcănie

mai mică dinpreună cu marfă şi aranjament e

de vânzăre.

Adresa la banca „Coroana", Cuza-Voda No. 9.

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!
PRETURI OCAZIONALE!!

PĂLĂRII FINĂ DE FILŢ ŞI LODEN SE VOR VINDE CU PREŢURI MULT MODERATE!
Mare alegere de albituri fine!

SIEGFRIED WEISS
CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filţ calitate prim . . .	L 150
Pălărie loden calitate primă . .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panclică de mătasă . . .	„ 250
Cămaşă alba moale	„ 180
Cămaşă alba, de calitate primă .	„ 250
Cămaşă colorotă „freuch" . . .	„ 265

COMANDE DUPĂ MASURĂ

Nu sa' scumpit oarbieritul fiindcă lama

UNICUM

şi azi este numai 7 lei. Aparate de ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuţit lame in cea mai fină execuţie de lux cu preţuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — şi trimit adresa, una de probă gratis.

***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin **10 Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. Nr. 1051 • 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI • Joi 3 Aprilie 1924.

Infrăț[illegible]

77 Onor Asociația pentru cultura
și literatura poporului român
Sibiu

R CLUJ 5715

ANUNTURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Cum vrea să vină partidul național la guvern

După întrunirea de la Dacia — Pretențiile ridicole ale partidului național

Duminecă a avut loc la București prima întrunire publică a partidului național din campania deschisă pentru răsturnarea guvernului. Din vorbirile rostite în sala Dacia, în curte, și în piață, se adeverește în totul presupunerile noastre că partidul național socoate momentul potrivit a veni la putere. Pe deoparte se sconteează imaginare greutăți pe cari le-ar avea guvernul în politica externă, pe de altă parte se crede că ieșirea în stradă va constitui o piedecă pentru înfăptuirea legilor cu caracter economic, ceea ce va silì guvernul să se retragă.

Această credință apare lămurit atât din discursul dlui Vaida, cât și din cel al dlui Maniu. Dl Vaida, specialistul partidului național în chestiunile interne, a reînviat iarăși chestiunea Basarabiei, punând în comparație „opera" politicei sale externe de la 1919 cu tratativele cari se duc acuma la Viena. De asemenea d-sa a căutat să însinueze că ne aflăm în fața unui eșec general în politica noastră externă.

Dl Maniu s'a menținut în cadrele politicei interne. Dsa a afirmat că partidul național este cel mai puternic partid din opoziție fiindcă la Reghinul-săsesc a fost ales senator dl Vasile Stroescu. Dsa nu spune însă că la această alegere partidul liberal nu s'a prezentat pentru a scuti pe mecenatul basarabean de neplăcerile unei lupte electorale. In aceeași ordine de idei șeful partidului național caută să ascundă slăbiciunea partidului său, dovedită la Durostor și Romanați, invocând ridicolul argument al furtului de urne.

Interesant în discursul dlui Maniu e faptul că se vorbește de propunerea de fuziune a dlui Iorga, lăsându se să se înțeleagă că partidul național este încântat de această propunere, dar nu e dispus să o înfăptuiască. De altfel acelaș lucru se constată și dintr'un articol al dlui Sever Dan, publicat în „România", articol în care se combate părerea dlui Iorga că partidul liberal este astăzi cel mai puternic partid al țărei și singurul în stare să dea țării guvernarea necesară.

Partidul național se crede în stare să ia guvernul. Toți vorbitorii de la Dacia au declarat-o române guvernul să se retragă. Desigur aceasta se cere în numele muncei și al cinstei. Interesant este că niciunul dintre vorbitorii partidului național, cerând pentru acest partid puterea n'a căutat să arate cu ce vine partidul național să fericească țara, care îi este programul da guvernământ, atât în politica internă cât și în cea externă? Totul s'a mărginit la vechi afirmațiuni **de ilegalitate** rămase nedovedite, la cunoscute critici nefondate. Și dacă cu acestea numai partidul național crede că va isbuti, se înșeală amar, căci guvernul nu se lasă intimidat nici de critice patimașe nici de somații ridicole și nefondate; el își continuă în liniște opera pe care și-a propus s'o realizeze.

Dela Societatea de Științe din Cluj

„Aspecte din vegetația Ceahlăului"

Comunicarea dlui profesor universitar I. Grințescu

In ziua de 27 Martie, dl prof. univ. I. Grințescu a făcut o interesantă comunicare la Societatea de Științe din Cluj, privitor la vegetația lemnoasă de pe muntele Ceahlău (Carpații Moldovei). D-sa a arătat că pe Ceahlău se pot distinge 3 zone de vegetație: *zona Fagului*, care este limitată în jos de alvia Bistriței și merge până la 700 m.; *zona Molidului*, care începe dela 700 m. și merge în sus până pela 1650 m. și *zona Pinului de munte* (Krumholzregion), sau zona alpină inferioară, care ocupă întreg platoul Ceahlăului. O zonă alpină propriu zisă, așa cum o putem observa pe Bucegi sau în Alpii Transilvaniei, nu există pe Ceahlău.

Dl prof. Grințescu s'a oprit mai mult asupra condițiunilor de vegetație ale Laricelui, conifer ce crește spontan pe versantul oriental al Ceahlăului.

Din materialul studiat împreună cu dl ing. silv. Antonescu rezultă că Laricele depe Ceahlău poate să ajungă până la 180 ani.

Acest conifer e cunoscut de populația din partea locului sub denumirea de „Crin". Această veche numire latinească nu o mai găsim în nici o parte în Carpați.

Laricele depe Ceahlău mai este interesant și prin aceia că botanistul ardelean Janka și mai pe urmă toți botaniștii români din regat, l'au identificat cu specia siberiană *Larix sibirica* Ledeb. Din cercetările dlui prof. Grințescu ar eși că acest conifer nu poate fi identificat cu *Larix sibirica*, ci trebue mai curând considerat ca o formă intermediară între această din urmă specie și *Larix europaea DC.*

Dl prof. Grințescu a studiat de asemenea condițiunile de viață ale Pinului de munte *(Pinus montana)* care formează, pe Ceahlău, masive întinse de păduri pitice pe aproape întreaga zonă alpină inferioară.

Dl prof. Grințescu vorbește în sfârșit despre asociațiuni vegetale în care predomină lichenul de Istanda (*Cetraria islandica*), lichenul renilor *(Cladonica silvatica)*, Afinul roșu (*Vaccinium Vitis Idaea)* precum și mușchiul *Polytricum juniperinum.*

Menționează de asemenea și asociațiunile vegetale ce se întind pe depresiunea Ceahlăului, intre Piatra lui Ghidion și Ocolașul mare, asociațiuni cu caracter umed.

Pădurile de *Pinus montana* precum și asociațiunile vegetale depe Ceahlău, în afară de rolul de regulator al regimului apelor, constituesc, prin situația lor la limita pădurilor de molid, un prețios sistem de apărare împiedicând producerea lavinelor.

Comunicarea dlui profesor Grințescu a fost ilustrată cu frumoase proecțiuni depe Ceahlău.

Achitarea studenților complotiști

După 19 ore de desbateri, procesul celor șease studenți complotiști, judecat de Curtea cu juri din București, s'a încheiat Duminecă dimineață printr'un verdict de achitare pe care opinia publică românească l-a primit, trebuie s o recunoaștem, cu o satisfacție destul de vădită, fără ca aceasta să însemne, desigur, nici din partea juraților și nici din partea societății, aprobarea complotului a cărui existență a fost pe deplin dovedită și pe care nici studenții, așa de bravi în exprimarea gândurilor și sentimentelor lor, nu l-au tăgăduit. Verdictul dat de jurați, ca și satisfacția cu care a fost primit de opinia publică, trebuie privite nu ca o aprobare a crimelor puse la cale, ci numai ca un act de solidarizare cu sentimentele unor tineri pe cari, dacă nu i dorim conspiratori și asasini, îi dorim totuși apărători fanatici ai ființei noastre naționale.

Acțiunea în care se angajaseră cei șease studenți rămâni, fără îndoială, o rătăcire pe care nimeni nu înțelege s-o aprobe, dar sentimentele lor ele trebuiau cruțate de rigoarea unei sentințe de condamnare.

Căci sentimentele acestea, în care intră hotărârea noastră de a ne apăra împotriva a tot ce tinde să ne slăbească și să ne micșoreze ca neam, sânt izvorul, poate astăzi încă tulbure, din care mâine va trebui să se alimenteze întreaga noastră politică, de întărire și apărare națională. Dar până să ajungem să creiem această politică avem nevoie să ne ținem grupați în jurul unor sentimente pe care le credem necesare tocmai pentrucă din ardoarea și fanatismul lor sperăm să putem desprinde cu vremea acel spirit de ofensivă națională pe care-l dorim coborât în toate manifestările noastre de viață.

Verdictul de achitare însă implică pentru tinerimea universitară și o mare răspundere față de opinia publică în numele căreia s'a vestit. Cuvântul juraților este cuvântul societății care, achitând, a căpătat dreptul de a i întreba oricând pe studenți: **Ce-ați făcut cu sentimentele a căror apărare v-am încredințat-o?**

Și dacă aceste sentimente, în loc să fie generatoare de mai multă muncă, vor ajunge să acopere cu frumusețea lor desordinea, destrăbălarea și asasinatul, atunci, înșelată în speranțele ei, societatea își va retrage toată simpatia acordată așa de larg unor mișcări pe care ea le dorește exaltând virtuțile noastre creatoare, iar nu redeșteptând porniri și tendințe nenorocite care ne-ar pune în fața unor primejdii cu mult mai mari de cât însăși primejdia împotriva căreia înțelegem să fim astăzi o singură simțire și o singură conștiință.

Situația economică creată României după războiu

Conferința Dlui Ministru de finanțe, Vintilă Brătianu

Invitat de Institutul social român, dl Vintilă Brătianu, ministru de finanțe a ținut Duminеca aceasta la Fundația Carol I. din București o interesantă conferință asupra situației economice create României după războì, al cărei rezumat îl dăm mai jos.

Consecințele războiului mondial

Referindu-se la ultimele două războaie, cel din 1912—13 și cel mondial, distinsul conferențiar a insistat în primul rând asupra transformărilor puternice ce s'au produs în Europa centrală și orientală în urma lor. Desmembrarea Turciei, Austro Ungarei, starea de dezagregare care s'a manifestat înlăuntrul hotarelor întinsului imperiu rus au avut drept consecință liberarea neamurilor și creiarea de state noi în centrul și orientul Europei cât și în Apusul Asiei.

Țara noastră în continuă luptă între civilizația din Apus și cea din răsărit e influențată în special de schimbările, ce tind să se produc în Europa dealungul Dunărei și lângă gurele acesteia.

Liberarea și normalizarea din punct de vedere etnic, politic, cultural și economic a popoarelor din basinul Dunărei a dat putința să se creieze dealungul marelui fluviu opt state de sine stătătoare, cu caracter etnic bine definit și cu putința unei vieți și culturi proprii.

Spre răsărit către coasta nordică a Asiei-mici și prin strâmtorile dela Constantinopol în spre coasta occidentală a Asiei-mici până la Canalul de Suez vor trăi de acum înainte: Turcia asiatică, Siria și Palestina, Arabia și Mesopotamia, Albania, Grecia și Egiptul. Poziția centrală a României între aceste două lumi deosebite cu producție așa de variată e de cea mai mare importanță pentru propășirea ei viitoare.

Porturile noi, liniile noi de navigație, năzuința fiecărui stat de a se libera de sub influențele economice streine determină împreună cu înrâuririle războiului mondial, arătate mai sus, îndrumări noi în relațiile viitoare dintre statele din această parte a Europei.

Cnracteristicile economice ale României-mari

In starea actuală, România întregită formează o entitate economică și etnică completă, având toate condițiile necesare pentru o desvoltare deplină în viața economică modernă: pământ rodnic pentru agricultură, bogății imense în subsol, situație geografică și comunicații suficiente pentru desvoltarea unei vieți comerciale intense și în sfârșit, un popor cu însușiri alese pentru a pune în valoare toate aceste condiții naturale.

Situația geografică excepțională a României mai ales în ce priveștc gurile Dunărei ne face să ne gândim la ceia ce reprezintă Olanda și Belgia la gurile Rinului.

In evoluția prin care trece țara noastră, se pot prevedea următoarele etape: organizarea interioară a industriei și perfecționarea regimului agricol, legături comerciale cu străinătatea și transmisiunea între viața din susul fluviului și cea care se va desvolta la răsărit și la sud-est de noi.

Industria ia de pe acum o extindere nebănuită și în curând va putea arunca pe piețele străine surplusul producțiunei sale.

Politica economică ce trebuie s'o urmeze România

Accelerarea producției depinde, fără îndoială, de politica economică a statului nostru.

Această, politică va trebui să se sprijine pe relații cât mai directe cu statele și regiunile mai apropiate de noi.

Cu o libertate de acțiune mai mare ca în trecut, România are în primul rând datoria să pregătească și să îndrumeze desvoltarea ei industrială, prin ocrotirea și desvoltarea energiei, culturei profesionale, îndrumarea capitalului și inițiativei și a folosirei materiilor prime.

Trebuie apoi să înzestrăm porturile noastre și să organizăm transporturile pe apă.

O astfel de politică atrage după sine desvoltarea navigației fluviatile și maritime și indirect desvoltarea industriei construcțiilor și reparărei Vaselor.

Porturi pe baze largi, înființarea de noi linii de navigație formează programul nouei politici economice necesare, pentru a ne folosi de toate condițiile firești de desvoltare pe care le posedă neamul nostru și regiunea în care trăim. In hotarele etnice aproape complete, stăpână pe gurile Dunărei liberă astăzi pe tot parcursul ei, România vede în adevăr deschizându-se o viață nouă în fața ei; rămâne numai ca noi să dovedim că vom ști să fim la înălțimea rolului civilizator ce-l avem de împlinit în această parte a Europei.

Legea de imigrare americană

Și România protestează

Washington — Problema imigrărei a pus toate chestiunile internaționale pe al doilea plan în parlament. O mare parte din presă anunță că din partea Italiei, Japoniei, României și altor state s'au primit protestări împotriva așa numitului „bill Johnson".

Scrisori din Maramureș

Vizita A. S. R. Moștenitorul Tronului la Sighet — Imbunătățirea vitelor cornute de rasă Algau — Un fost polițai arestat — Falsificarea bancnotelor—Cecuri dela firma evreiască „Elefant“ din Vișeul-de-sus — Știri mărunte

Vizita A. S. R. Principele moștenitor Carol la Sighet s'a amânat pe timp nedeterminat. S'au făcut pregătiri mari, vrednice de un Prinț; 11 porți triumfale, prânzul de gală a fost întocmit pentru 140 de persoane. Cheltuelile le suportă primăria orașului.

*

In vederea îmbunătățirei vitelor din Maramureș, comisiunea zootechnică la propunerea dlui consilier agricol Eug. Protopopescu a hotărît să cumpere viței frumoși de soi Algau, cari vor fi crescuți sub îngrijirea unui comitet și după 2 ani ca tauri vor fi vânduți cu un preț convenabil comunelor. Astfel s'ar îmbunătăți rasa Algau și nu ar fi siliți să aducă în fiecare an din Elveția cu un preț foarte scump. Procedura aceasta s'ar aplica nu numai față de masculi ci și femele.

*

Fostul polițai al Sighetului Gheorghe Tăban e arestat din ordinul tribunalului din Sighet. Cauza este, că în complicitate cu fiica adoptivă a lui A. Văleanu bandajist în Sighet, l'au înșelat pe acesta cu 18 mii lei. Fiica adoptivă a lui Alexandru Văleanu cu numele Maria Șăfran divorțată de căpitanul de poliție din Petrojeni Silviu Scrob, a făcut cunoștință cu Gh. Tăbanu și s'au înțăles să-l șantajeze pe bandajist. Servindu-se de faptul că la dl Văleanu s'au găsit 2 scrisori de pe timpul revoluției din 1918 l'au acuzat că este comunist, întrebuințând și o telegramă fictivă cuprinzând un ordin de arestare pe numele lui Văleanu.

Polițaiul Tăban s'a oferit ca mijlocitor, cerând 18 mii lei cu cari să aranjeze lucrul la București. Luând banii i-a încredințat lui Marie Săfran ca să i ducă cu o scrisoare la București. Insă după înțelegerea dintre dânșii, acesta n-a mers decât până la Cluj, unde după ce a stat câteva zile, s'a întors la Sighet aducând vestea că e aplanată toată chestia. Polițaiul Tăbanu produce chiar o telegramă, în care este încunoștințat să nu procedeze la arestarea d-lui Valeanu.

Planul întreg de șantaj a reușit de minune, până la un timp, însă nu peste multă vreme ziarele aduc vestea că Tribunalul dela Alba-Iulia l'a condamnat pe Tabanu la un an temniță. Având bănuială că este șantajat, d l Văleanu face plângere la parchet. Parchetul luând cunoștință a citat pe fostul polițai Tăban, acesta însă, cu certificat medical își scuză absența.

In cele din urmă se prezintă la citație însuși polițaiul Tăban, unde se constată vinovăția lui. El a fost arestat.

— In Vișeul-de-sus firma „Elefant“ a primit dreptul ca în lipsa banilor mărunți să tipărească niște cecuri cari valorau cât prețul îndicat pe hârtia monedă. Un agent cu numele Káhán, de origine din Sighet, a falșificat la Budapesta mai bine de 300 mii asemenea monedă cecuri, și prin intermedul unui evreu din Vișeul-de-sus a reușit a le trimite în România. Siguranța din Vișeul-de-sus și jandarmeria au dat de urma falșificării, arestând pe Hausvater evrea din Vișeul-de-sus care a recunoscut și a mărturisit toată afacerea.

Intrebăm autoritățile financiare dacă vor lăsa și mai departe ca firma Elefant să tipărească monede proprii, pentru a și plăti lucrătorii, cari la un moment dat nu vor putea cumpăra cu acest bani nimic, căci sunt falși?

— Aniversarea de 5 ani a alipirei Basarabiei la patria mumă va fi serbată și în Maramurăș la 9 April. Se fac mari pregătiri de către autoritățile școlare și administrative. Seara va fi retragere cu torțe și muzică militară.

— Reluarea imperiului în Maramurăș s'a săvârșit în 30 April 1919 când dl Chiroi primul prefect a depus jurământul în mânile Consiliului Dirigent. Tot Maramurășul va prăznui în mod solemn această zi.

— Linia ferată între Bocicorul mare și Valea Vișeului, în lungime de 30 de metri este acoperită de un strat gros de lut căzut de pe deal Comunicația deocamdată este întreruptă.

Cor.

Știința pentru toți

Cum vedem

De dr. I. Glăvan

In biblioteca „Cunoștințe folositoare“ de sub conducerea dlui prof. univ. I. Simionescu, membru al Academiei Române, a apărut, constituind No. 17 Seria A din această bibliotecă, un mănunchiu de lămuriri asupra mecanismului vederii și asupra bolilor mai obișnuite ale ochiului.

Cartea, scrisă de doctorul I. Glăvan, asistent la Facultatea de Medicină din Cluj, cuprinde, pe înțelesul tuturor, descrierea anatomică și modul de funcționare al globului ocular; bolile ochilor: miopia (ochi scurți de vedere), hipermetropia (ochi lungi de vedere), presbitia (bătrânețea ochilor-întărirea cristalinului) și strabismul (ochi șașii, crucișî); remedierea acestor neajunsuri: întrebuințarea ochelarilor și operația.

Poporul nostru este obișnuit să caute oriunde ochelari, numai la medic să nu se ducă. La bâlciuri, la târguri, în băcănii pela marginea orașelor se găsesc ochelari de vânzare. Negustori cari umblă pela sate cu ceară, lumânări, brice de ras, ace de cusut, au și ochelari de vânzare și lumea cumpără, îi poartă și, bineînțeles, nu se poată folosi de ei, pentrucă n'au fost bine aleși, oamenii își pierd încrederea cu aceste sticle binefăcătoare și-și chinuesc bătrânețele aproape orbi. Iată de ce socotim că este bine venită această lucrare de știință popularizată.

Fraza curgătoare, vorbele sunt alese ca să poate fi cetite de oricine. Desemnurile care însoțesc textul pentru o mai bună pricepere, sunt simple schematice și ca și textul evidențiază darul autorului de a ști alege, de-a putea limita cele ce vrea să spună, ținând totdeauna seama că scrie pentru toți.

Ar fi de dorit să fie cetită de câți mai mulți și răspândită și la sate.

Vederea fiind una din cele mai de seamă funcțiuni ale organismului nostru, această iniațiativă merită toată lauda noastră.

G. R.

INFORMATII

— **Ședința comisiunei administrative.** Azi dimineață a avut loc la Prefectura județului ședința comisiunei administrative sub președința dlui Prefect al județului.

— **Permisele pentru portul armei.** Prefectura județului a primit un ordin dela Ministerul de Război prin care i-se înterzice a mai elibera permise de armă fără avizul comandamentului.

— **Situația pensionarilor din Ardeal.** Situația penzionarilor din Ardeal va fi zilele acestea complect stabilită întru cât lucrările pregătitoare cari au trecut la București sunt puse în perfectă regulă.

— **Examenele de capacitate pentru funcționarii administrativi.** La Primărie s'a întrunit comitetul pentru examinarea solicitatorilor la funcțiunile administrative. In această comisiune fac parte dnii dr Hodor, inspector general administrativ, Gheție, subprefectul județului și primarul Utalea.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Pentru Funcționarii de Stat

civili și militari, la prezentarea legitimației, Mag. 3372

MISSIR

din Cluj, Str. Memorandului Nr. 11 (Unió-u.) face reducere de **10%** la toate marfurile de manufactutar

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz engiez i-a

— **Conferințele „Astrei“.** Dl profesor Silviu Dragomir va vorbi Vineri, în 4 Aprilie, în cadrul conferințelor organizate de „Astra“ despre „Avram Iancu și epizodul Dragoș“ (în Sala Nr. 4, dela Universitate, orele 6 d. a.)

— **Dela Regie.** Regia a luat dispoziținea ca tuturor contravenienților debitanți pe lângă amenda prescrisă de lege să li se ridice și brevetul de vânzare, în scopul de se pune capăt odată întinselor contrabande ce se fac cu fabricatele regiei.

— **Consiliul de higienă.** Astăzi la orele 5 p. m. se va întruni la Primărie Consiliul de higienă a orașului pentru a se discuta mai multe chestiuni referitoare la curățenia și salubritatea orașului.

— **Nou manual de corespondență comercială.** Zilele acestea a apărut lucrarea lui Iosif Tőkés șef-contabil și Victor Roman librar: *Corespondență și frazeologie comercială maghiaro-română* cu text român maghiar paralel. Atât formularele de scrisori, cât și frazeologia bogată cuprinsă în această lucrare le poate servi de bun auxiliar atât comercianților și industriașilor, cât și elevilor dela școlile de specialitate. Autorii, ambii comercianți cu practică au adunat cele mai uzitate formulare de corespondență în volumul de 192 pagini, care a apărut în editura librăriei V. Roman în Dej. Prețul e de 60 lei și se află la toate librăriile.

— *Dl avocat Adonis Popov, anunță că și-a deschis Biroul, în mod provizoriu, în str. Iuliu Maniu nr. 1, etajul I. în cancelaria Sfatului Negustoresc. Orele de birou: 16—19.* 3427

— *Citim în „Monitorul Oficial“ că M. Sa Regele a binevoit a acorda cu brevetul nr. 920/924 înaltul titlu de „Furnizori ai Curții Regale Române“ firmei Fenyö & Breunfeld, bijutieri în Cluj.*

Băcănie

mai mică dinpreună cu marfă și aranjament e

de vânzare.

Adresa la banca „Coroana“, Cuza-Voda No. 9.

Darul făcut dlui N. Iorga

Ziarele au anunțat acum câteva zile că un grup de admiratori compus din scriitori, artiști, parlamentari și ziariști, a hotărât să facă un dar dlui N. Iorga. Acest dar constă într'un bust de bronz, reprezintând pe marele nostru savant în ipostaza de apostol. Bustul e opera sculptorului dl Han.

Duminică, la orele 3 d. a. s'a făcut înmânarea acestui bust, în cadrul unei solemnități emoționante.

Primul care a vorbit d. prof. universitar Nicolae Petrescu, a făcut apologia d-lui Iorga, arătând însemnătatea și rostul acestui dar. „E omagiul generației noastre pentru marele animator al tinerimei pentru învățătură.“.

Japonia ratifică convenția Basarabiei

După cum se știe guvernul a cerut puterilor semnatare ale convenției încheiate la Paris, privitoare la Basarabia, s'o ratifice cât mai urgent.

După informațiile ce avem din sursă autorizată guvernul japonez va pune la ordinea zilei în parlament ratificarea convenției cu Basarabia.

E probabil ca acest fapt să se fi petrecut deoarece se așteaptă ca azi să se primească telegrama prin care să se anunțe ratificarea acelei convenții. S'a făcut așa ca votul să coincidă cu sosirea principelui Japoniei.

Construcțiuni navale în Franța

Paris, 1. Camera a adoptat fără desbateri și prin ridicare de mâini proiectul de trei douăsprezecimi provizorie a bugetului privitor la cheltuelile ce trebue să fie acoperite pentru lunile Aprilie, Mai și Iunie în sumă de 3 miliarde și 29 și jumătate milioane. Camera s adoptat apoi cu 400 contra 65 de voturi proiectul regularizărei creditelor pe exercițiul 1924, micșorând astfel cheltuelile cu 53 de milioane. Proiectul autorizează pe ministerul marinei de-a începe construirea a două crucișătoare, 6 torpiloare și 2 submarine, menite a înlocui alte unități navale.

Senatul a adoptat cu 265 contra 5 voturi, fără modificări proiectul de mai sus votat de Cameră.

1 Franc - 7 Lei

la Librăria Lepage, Cluj

p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

Reclama este sufletul comerțului!

Publicație de licitație.

Rectoratul Universității din Cluj face cunoscut că ni ziua de 21 Aprilie c., orele 11 a. m. se va ține licitație publică, în biroul Rectoratului, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de mutare și renovare a serei dela vechea grădină Botanică. Valoarea totală a lucrărilor e de 394 541 lei.

Informațiuni detailate se pot obține la Rectorat între orele 11—13 a. m.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 3 Aprilie 1924

CINEMA SELECT

Monna Vanna.

Eternă capo d'operă a lui Maetelinck. 2 serii de odată în rolurile principale: PAUL WEGENER, LYDA SALMANOVA, OLAF FJÖRD LEO PARRY. Una dintre atracțiunile de mai mari al sezonului.

CINEMA URANIA

Vicarul Saltanei.

(Groază întrupată.)

Grandioasă dramă detectivă în 7 acte. Unul dintre cele mai bune filme cu HARRY PIEL.

CINEMA APOLLO

Jocheul morței.

Senzaționele dramă de circ în 5 acte. In rolul principal Maria Corvin. Fiecare act o senzație

La Cafeneua „Patria" 3428 (fost PARK) astăzi şi în zilele următoare debutul renumitului comic român **Jean Kanner** şi alte 10 puncte variate. Intrarea liberă.

Conferința ruso-română dela Viena

Se aşteaptă ruperea tratativelor. Ce scrie presa streină

Răspunzând delegatului rus Krestinski, asupra chestiunilor teritoriale ce acesta le ridicase în şedinţa de Vineri, primul nostru delegat dl Langa Răşcanu a insistat asupra sincerelor intenţiuni pacifice ale României, dovedite în deajuns prin faptul că ea a refuzat să se amestece în afacerile interne ale Rusiei.

Pentru reluarea relaţiilor normale între cele două ţări, delegaţiunea noastră a cerut în primul rând recunoaşterea alipirei Basarabiei la România de către guvernul rus, fără de care tratativele nu pot fi continuate.

Dl Langa Răşcanu a atras apoi atenţia delegaţiei ruseşti că însăşi prezenţa ei la Viena probează că guvernul din Moscova e dispus să recunoască Nistrul ca graniţă, întrucât el şi-a a dat seamă că bazat pe acest fapt guvernul român s'a învoit să trateze la Viena reluarea relaţiilor normale între cele două ţări.

Rămânea numai ca acum să se găsească o formulă care să satisfacă cele două guverne.

In urma instrucţiunilor primite dela Moscova, delegatul rus Krestinski a răspuns delegatului nostru că Sovietele n'au recunoscut niciodată alipirea Basarabiei la România şi că nu o recunosc nici azi, cerând instituirea unui plebiscit, prin care poporul să şi exprime dacă populaţia basarabeană voieşte să fie încorporată la România, sau la Rusia sau se devie un stat independent.

Desigur că în urma acestor declaraţii nu mai poate fi vorba de continuarea tratativelor. După răspunsul pe care-l va da dl Langa Răşcanu, respingând teza plebiscitului se va vedea dacă Rusia mai insistă asupra punctuiuli ei de vedere şi în acest caz ruptura e de neînlăturat.

De remarcat că ultimile articole ale presei vieneze sunt mult mai favorabile nouă că la începutul conferinţei. Deasemeni ziare elveţiene din cele mai însemnate ca: „Journal de genéve" şi „Gazette de Lausanne" publică articole de fond documentate asupra Basarabiei arătând netemeinicia pretenţiilor Sovietelor şi demonstrând drepturile noastre.

Medicina în secolul al XVII-lea

— Prelegerea dlui Prof. Jules Guiart —

Aseară în sala de conferinţe dela Biblioteca Universităţii, dl prof. Jules Guiart şi-a continat prelegerile sale asupra istoriei medicinei în secolul XVII, vorbind despre chirurgii ambulanţi şi obstetrică.

In secolul al XVII medicina operatorie şi chirurgicală se practică în mod cu totul rudimentar, pacienţii fiind supuşi unor chinuri, care în mare măsură rivalizau cu inchiziţia, de oarece pe de oparte neştiinţa operatorilor, pe de altă parte totala lipsă de aparate şi instrumente chirurgicale, făceau ca operaţiile să fie adevărate torturi pentru acei ce erau nevoiţi să se supună lor.

Chirurgii operatori vagabondau din oraş în oraş şi din sat în sat, practicându-şi meseria acolo unde se simţea nevoia, fără a putea să aibă la îndemână atât antisepticile necesare, cât şi posibilitatea de a realiza operaţiuni de care să fie siguri că vor ajunge la bun sfârşit.

Aceşti operatori ambulanţi se specializau cu timpul în diferite ramuri ale chirurgiei şi de aceea s'au găsit foarte mulţi din ei cari nu operau decât hernii, sub diferite forme, aşa numiţii herniari, iar alţii litotonişti, cari făceau intervenţiuni chirurgicale în celelalte părţi al corpului omenesc. Un medic din acele timpuri Fr. Tolet, dă chiar la iveală o lucrare de litotonie, care evidenţiază în mare măsură procedeele de care se serveau medicii din secolul XVII, în ceeace priveşte chirurgia.

*

Obstetrica, o ramură a medicinei care priveşte atât de aproape interesele vitale ale unui popor, era în secolul XVII lăsată cu totul în voia soartei şi nu era practicată decât de moaşe cu totul nepregătite în această [illegible] constituţia fizică şi sănătatea mamei înlătura pericolele ce s'ar fi putut ivi în timpul naşterii. Cu toate acestea, în lipsă de alte moaşe cu deosebite cunoştinţi în medicina obstetricală, totuşi acestea asistau la toate naşterile, şi e demnă de remarcat Louise Bourgeois, moaşa Mariei de Medicis, care după ce, la o vârstă înaintată, ajunge să fie luată în consideraţie şi recunoscută ca ceă mai pricepută în meseria sa, ajunge la adânci bătrâneţe în disgraţie, deoarece cu ocazia unei naşteri, moare una din principesele de coroană datorită unei complicaţiuni, fapt care atrage după sine îndepărtarea Louisei Bourgeois dela curte.

Cu timpul încep să se ocupe şi bărbaţii cu obstetrica, cu toate că de cele mai multe ori nu sunt chemaţi să asiste la naşteri, din care cauză cei mai mulţi se ocupă cu chestiunile teoretice al acestei părţi din medicină.

Publicaţiune.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadenţa până la 18 Martie 1924 şi nerescumpărate în termenul legal, se vor vinde la licitaţia publică forţată, ce se va ţine la 19 Aprilie 1924 ora 8 dimineaţa în localul casei, Calea Victoriei No. 16.

Ionel N. Ilicscu,
Casă de Amanet şi de Schimb Cluj.

STANIOL REPR. SI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE
CLUJ. CEREŢI OFERT. 5

BARUL GRADINEI DE IARNA A HOTELULUI CENTRAL

Program începând din 1—15 Aprilie a. c.

Olga Nicolaevna, dansatorul rusă şi dansuri din Caucaz,
Fredoff Duo, artişti dansuri internaţionale,
Emil Dumitrescu, cel mai renumit comic român,
Vigo And. Ferry, artist de dansuri mondiale franceze,
Balint Bela, cântăret de operă,
Tamarova, dansurii clasic,
Orlando, dansător rus.

Dansatoare şi cântăreţe: Lya Amoretti, Zsazsa Fort, Bébé Zacharin, Mary, Blondine, Mya Rolland, Clara Segal, Szigethy Joli, Lya Toscano.

Programul să începe la oarele 9 jumate. Preţul de intrare compatot şi inpozitul 20 lei. Locuri reţinute lei 30. Mese se pot ocupa înainte. Mâncări calde până la oarele 2 noaptea, Preţuri că la Lloyd restaurante. 2222-1

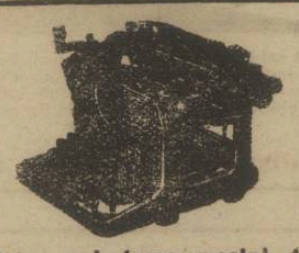

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Societatea studenţilor din Moldova întregită

Duminecă a avut loc în sala de lectură a căminului „Casa Invăţătorilor" ora 4 p. m. o adunarea a studenţilor din Moldova întregită. Ideia de a înfiinţa o societate care să cuprindă studenţi din toate colţurile Moldovei întregită a fost binevenită.

Numărul mare de studenţi, între cari foarte multe studente — este o vie mărturie că în sufletele fraţilor moldoveni, pe cari vitregia vremurilor îi despărţise, se păstrează neştirbiă dragostea de moşie ce aveau arcaşii, plăeşii şi Codrenii îscusiţi în războaie.

La discuţiile cari au avut loc, au luat parte studenţi din Basarabia, Bucovina şi Moldova (de dinainte de 1918).

Atmosfera prietenească şi caldă în care s'au desăşurat discuţiunile este o garanţie că societatea nou înfiinţată este o societate care are perspective frumoase pentru viitor. Intr'adevăr ideia de a strânge la un loc tineretul universitar al Moldvei întregite — al Moldovei lui Ştefan[illegible] Ardealului scumpideia aceasta sfioasă la în ceput şi-a câştigat mulţi aderenţi şi triumful ei s'a realizat prin constituirea noii societăţi. Este încă un pas înainte pe calea cea dreaptă, calea cea bună ce duce la strângerea legăturilor dintre fraţii de acelaş sânge.

Presa maghiară

Bibliomanie, bibliofilie, etc.

„In evul mediu — scrie dl Nyirő József în „Keleti Ujság" — când cărţile valorau o avere ele erau legate de podele cu lanţ, deasemenea era înlănţuit şi cititorul care lucra în bibliotecă. Călugărul care păzea bibltoteca era numit „bibliotarius" şi cuvântul scris se bucura de o consideraţie foarte mare.

Pe urmă, cartea a evadat din lanţurile bibliotecilor evului mediu, devenit o forţă ce cârmuieşte lumi.

Milioane se jură şi mor în coalele tipărite ale hârtiei fără putere, dar alte milioane se trezesc la vieaţă nouă prin ea. Dragostea faţă de cărţi a fost odinioară o adevărată patimă şi ştiinţa a dat numele de bibliomani nebunilor cărţii. Odinioară „bibliomanii" erau cei ce nu pentru foloasele ei, ci în sine iubeau cartea. Bibliomanul nu citeşte ci numai colecţionează cărţi, aceasta din punctul de vedere al frumuseţei externe, a ciudăţeniei şi a rarităţii ei.

Podoaba unei cozi de păun pe scoarţa cărţei sau decorul unei panglici „Guttmann" din din Cluj, sau o ediţie „colibri" era pentru bibliomanul de ieri mai importantă decât orice poezie sublimă a unui poet sărac al unei ţări sărace.

In Ardeal nu există bibliomani cari ar fi în stare să fure şi să [illegible] cari ar fi în stare să moară sau celace-i mai uşor ca realitate: să flămânzească pentru ea. In schimb, sunt, puţini, bibliofili, cari din dragoste faţă de literatură şi ştiinţă, iubesc cartea cu înţelepciunea inteligenţei şi a sufletului, pentru conţinutul ei. Cartea să fie rară şi preţioasă însă şi prin exteriorul ei.

Aceştia sunt puţinii cari ştiu şi vreau să citească şi să aprecieze în acelaş timp şi frumosul.

Numai aceştia sunt în curat cu însemnătatea scrisului şi a misiunei lui serioasă."

*

In continuare, autorul vorbeşte despre bibliofilia maghiară.

Asta ne îndeamnă să ne interesăm dacă intelectualii unguri ştiu ceva despre bibliofilia românească.

Au apărut şi în trecut şi apar şi azi cărţi pentru bibliofili. Dintre cele mai nouă cărţi din acest soi amintim „Curtea Domnească dela Arges", Cioflec-Luchian, Brătescu-Voineşti: „Neculăţă Minciună", „Luceafărul" lui Eminescu ilustrat de pictorul Teişanu, etc.

*

In timp însă ce intelectualii români din Ardeal cunosc literatura ungurească adeseori mai bine decât înşişi ungurii, (din păcate, aceasta, în foarte multe cazuri în detrimentul celei româneşti) gazetele partidului maghiar nu numai că [illegible] legătură cu cultura română care, bineînţeles, nu trebue să îşi facă loc în inima şi în simpatia publicului maghiar, „demoralizându-l"

Ministerul Instrucţiunei. Administraţia Casei Scoălelor şi Culturei Poporului.

PUBLICAŢIUNE.

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 16 Aprilie 1924, ora 11 a. m. se va ţine liţitaţie publică, cu termen scurt, in localul acestei Administraţia din Bucureşti, Str. General Berthelot No. 26, în cabinetul Dlui Administrator, cum şi la Rectoratul Universităţii din Cluj, în cabinetul Dlui Rector, pentru darea în intreprindere a lucrărilor de construcţie parţial a noului Institut de Fiziologie de pe lângă acea Universitate.

Valoarea lucrărilor pentru care se licitează (terasamente şi zidărie în subsolu până la nivelul parterului) se ridică după devizul intocmit la suma de 6,500.000 lei.

Licitaţie se va ţine în conformitate cu Legea Contabilităţii Publice şi cu condiţiunile generală pentru intreprinderi de lucrări publice.

Se atrage atenţiunea Dlor concurenţi că nu pot oferi preţuri unitare de executie ci numai un rabat sau un spor la preţul total stabilit in devizul licitaţiei

Dnii concurenţi vor depune odată cu ofeta sigilată şi o garanţie de 6% la valoare lucrărilor adică lei 390.000 în numerar sau în efecte garantate de Stat.

Se menţionează că garanţia, fie în numerar, fie în efecte, trebue să se consemneze la Casa de Depuneri sau la vre o Administraţie Financiară şi numai recepisa ce li se va libera o vor prezenta la licitaţie. In caz contrar oferta nu le va fi luată în considerare şi Dlor vor fi respinşi de la licitaţie.

Odată cu oferta Dnii concurenţii vor prezenta dovezii că au mai efectuat lucrări de importanţă acelora care se licitează acum.

Devizul, planurile, cum şi orice altele informaţiuni relative la aceste lucrări se pot obţine în orice zi de lucru dela Serviciul Technic al Administraţiei sum şi dela Rectoratul Universităţii din Cluj, intre orele 11—13 a. m.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé
Mai eftin ca la alti!
2725—2
Incercați și vă veți convinge
Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2
Telef.: locuința 1099 St. Brătianu 9

Tribulatiile unui Ahasver

Ignotus și soții, după-ce nu le-a reușit să se pună în fruntea Ungariei, aduc aminte ungurilor că ar putea fi goniți de către popoarele vecine în Asia —

„Distinsul" scriitor evreu Ignotus (Veigelsberg) după o pausă mai lungă și-a reluat colaborarea la ziarul „Keleti Ujság" din Cluj.

Activitatea sa din trecut este binecunoscută în Ardeal. Ca șef-redactor al revistei budapestane „Nyugat" și foiletonist al marelui ziar „Világ" a luat adeseori apărarea minoritarilor din Ungaria, dintr'o psihologie similară cu cea a redactorilor dela „Omul liber", „Aurora", „Adevărul", „Cuvântul liber", etc.

In acelaș timp — după aprecierile de pe vremuri ale ziarului socialist „Népszava" — d-sa „înțelegea" de obiceiu în fiecare săptămână politica altui conte, oprindu-se mai pe urmă la contele Andrássy, ceiace nu-l împiedeca de loc să se aibă bine și cu cercurile extremiste socialiste, cu francmasonii, precum nu era certat nici cu Weisz Manfred și nici cu marii bancheri ai Budapestei cosmopolite.

Om de rară cultură și de o inteligență specifică rassei, dar fără credință și convingeri, jongla cu idei și paradoxe, adoptase atitudini edoniste, anatol-franceiene, marxiste, era când vajnic apărător al monarchiei austro-ungare, când internaționalist inpitor, spiritual, ușor, — dar fals, artificial și neînsuflețit de vre-un ideal permanent, așa că din toată activitatea sa publicistică și literară nu va rămânea nimic.

Din admirator al latinității și al Franței, deodată cu războiul mondial, în loc să-și arate focosu-i patriotism de neaoș *„magyar ember"* înrolându-se în armata ungurească, — el se mulțumește să publice insulte atât de murdare la adresa latinității, în special la adresa francezilor și italienilor, încât chiar și ungurii de rasă roșeau în fața lăzilor de gunoi desfundate de „maghiarul" Ignotus — Veigelsberg.

După prăbușirea monarhiei, d. Ignotus înființă în Elveția un birou de propagandă contra românilor. Compromițându-se politicește în era lui Kuhn Béla, dsa emigrează în streinătate, iar anii trecuți fu oaspele României, punându-se în fruntea ziarului „Keleti Ujság", schimbându-i atitudinea prietenoasă față de români de până atunci în una mai apropiată de gusturile șovinișilor maghiari și magnaților.

In curând însă pierde și simpatia acestora, deoarece cu prilejul încoronării Regelui și Reginei și-a bătut joc de ultimul rege al Ungariei, iar când defunctul baron Iósika l'a tras la răspundere, Ignotus s'a scuzat spunând că insultele în chestiune sunt adresate, în mod simbolic, regelui român.

Aceasta, precum și amestecul său fățiș în politica internă a țării, unde, bineînțeles, n'au ce căuta streinii necetățeni ai României, au determinat expulsarea lui din țară.

Noua sa patrie a devenit Cehoslovacia. Dupăce s'a amestecat în chestiunile interne ale României, acum ia parte activă la propaganda comuniștilor maghiari din partea răsăriteană a Cehoslovaciei, determinând, după cum suntem informați, în mare parte resultatul favorabil acestora la alegerile din urmă.

*

In articolul din „Keleti Ujság" de azi ce'l avem înaintea noastră, dl Ignotus, marele patriot de odinoară și apărător al granițelor austro-ungurești, — se războiește cu nația maghiară.

Polemizând cu naționaliștii unguri de la Budapesta, dsa afirmă că nici aceștia nu's de origine maghiară.

„Ziaristul naționalist Zsilinsky este de origine slavă — scrie Ignotus — nația maghiară ar trebui deci apărată și contra lui. De asemenea ea trebue apărată și contra orașelor Kalocsa și Kecskemét cari au fost sârbești. Dumnezeul maghiarilor, Hadur încă nu e mai bătrân decât de 110 ani, — atunci a fost inventat de un poet cu numele Székely Sándor. Patru cincimi din intelectualitatea maghiară, chiar și dacă facem abstracție dela cea evreiască, este de origine germană și slavă. La sfârșitul veacului al 18-lea, abia au mai existat pe lume vre-o câteva sute de mii de unguri, și acestia, prostime" (țărani N. R.)

„In Ungaria de astăzi nu [illegible] vre-o 2 milioane ne ca Ungaria este un pământ rezervat ungurilor.

Că Ungurii sunt o rasă asiatică a fost odinioară o deviză ce se îndrepta contra maghiarimei cu sau fără motiv. Naționaliștii germani spuneau că ungurii sunt în Europa venetici de viță hunică și tatară, deci să se care îndărăpt în Asia și să nu și pună piciorul între popoare albe.

Dacă acum însăși maghiarimea adoptă teoria apărătorilor de rasă străină, aceasta poate fi o satisfacție și un titlu de drept pentru ei, atunci când le va veni din nou în minte, că Europa este a europenilor și asiaticii (nu numai sirienii, vă rog) să se ducă îndărăpt în Asia".

*

Dl Ignotus, bineînțeles, nu și-a publicat drăgălășeniile la adresa națiunei maghiare în vre-o revistă din Ungaria ci a onorat țara românească pentru a și-o plasa.

Probabil, dsa o fi auzind că noi românii mâncăm carne de ungur și nu putem adormi dacă înainte de culcare nu înjurăm Dumnezeul ungurilor.

Se înșală însă dl Ignotus când crede că dsa ne-a ademenit cu atitudinea dsale anti ungurească. Poporul român trăiește cu toate instigațiile partidului maghiar în cea mai bună înțelegere cu ungurii din Ardeal, iar Statul român face totul ca minoritățile să se simtă la ei acasă în această țară care este și a lor.

Noi, cari am muncit atâta pentru o prietenie cinstită cu minoritarii, *pe care o vom realiza-o fără de intermediatori de felul dlui Ignotus*, nu ne bucurăm de loc când unii din cetățenii României sunt taxați cu dispreț drept asiatici, — ori care ar fi fost evenimentele și rănile, nevindecate chiar, ale trecutului.

Dacă nouă, ca buni români nu ne trece prin gând ideia de prost gust să insultăm un popor, care în afară de șovinismul naiv al naționalismului său s'a europenizat complect, trimițându-l în Asia, cu atât mai puțin îi este îngăduit acest lucru unuia care s'a lăudat o viață întreagă cu ungurismul lui și a fost șeful răspânditei reviste „Nyuget", unde și-au făcut cariera ungurii de rasă ca Moricz Zs., Szabó D., Ady, etc.

*

Din cazul Ignotus, noi românii trebue să tragem învățământul că pe aventurierii fără nici o legătură cu vre-un pământ, ideal sau țară nu putem și nu trebue să contăm.

Dacă avem și poate vom avea de furcă cu propaganda iredentiștilor unguri din Ungaria și din Ardeal, aceasta nu trebue de loc să ne facă să îndrăgim și să îmbrățișăm pe toate lichelele internaționale, numai pentru că, azi, când Ungaria nu mai este Statul puternic de odinioară ci este unul înfrânt, — aruncă cu [illegible] Poporul nostru nu va [illegible] nici un profit dintr'o prietenie cu acești Ahasveri, oricât de talentați și culți ni s'ar părea pentru moment, ci trebue să ne înfrățim cu acele elemente de caracter cari dacă într'un sfârșit ne vor întinde mâna, *din inimă ne vor întinde-o și fără gânduri ascunse.*

Manifestația studențească de aseară

Sosirea studentului Georgescu dela Văcărești — Manifestația a decurs în perfectă ordine

Ieri după masă studențimea clujană a împărțit mici afișe prin cari anunța sosirea în localitate a studentului Georgescu, unul dintre studenții cari au fost închiși la Văcărești, achitați în urmă de Curtea cu juați.

Sosirea lui Georgescu era anunțată pentru ora 8 și jumătate seara.

Incepând cu ora 8 la gară s'au adunat numeroși studenți. Inainte de sosirea trenului s'au aprins făcliі, iar conducătorii au dat lozinca ca studenții să se așeze în rânduri de patru. Studenții s'au format într'un uriaș semicerc în fața clădirei gării, iar un grup a intrat pe peron. La sosirea trenului studentul Georgescu a fost ridicat de aceștia pe umere și purtat prin fața mulțimei care-l aclama. După aceasta studenții au pornit în frunte cu Georgescu spre Piața Unirei, în rândur de patru.

Forțele armate au înconjurat pe studenți urmându-i pe tot parcursul căii Regele Ferdinand. Intre Posta centrală și „Parisien" era postat un triplu cordon de soldați.

Inainte de a sosi studenții în fața acestui cordon, au fost somați să se împrăștie. După parlamentările conducătorilor studențimei și comandantul forței armate, dl general Anastasiu și'n urma promisiunei făcută de studenți că vor păstra ordinea, cor[illegible] convoiul urmându-și mersul spre Căminul din strada Avram Iancu.

Studenții au parcurs și piața Unirei în cea mai mare ordine, cântând cântece naționale.

Ajunși la Căminul Studențesc din str. Avram Iancu, s'au adunat în jurul întrării, unde era cel sărbătorit. După aclamări cari păreau că nu mai stâ-sesc, studentul Georgescu a luat cuvântul, mulțumind pentru simpatia ce i-o arată colegii săi. Dsa a spus apoi că și-a dat cuvântul de cinste că va ruga pe cei adunați să se împrăștie în liniște și ordine, în consecință cere să se respecte această promisiune.

La aceste cuvinte studenții au răspuns cu aclamări la adresa comandantului forței publice, dl general Anastasiu, cari în tot decursul serii a procedat în mod civilizat și cu mult tact așa că nu s'a născut nici un incident.

Dl general Anastasiu

a luat cuvântul făcând apel către studenți ca să se împrăștie în liniște, dacă într'adevăr au fost sincere aclamările la adresa dsale.

După ce s'a cântat „Imul studențesc" cei aproape 2000 studenți s'au și împrăștiat în cea mai perfectă ordine.

X.

Successorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, fețe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbați și Dame cu prețuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piața Uniri No. 12.*

Toată lumea știe
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravitor.
Indispensabil pentru dame!

MARI REDUCERI DE PREȚURI
!
De azi incolo este portul cel mai eftin tecul și talpă de cauciuc Palma! Llyod

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor Mauls din Hartz sunt cele mai delicioase și le gasim pretutindeni. 3360

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Industriaşi sau comercianţi?

— In ce categorie trebuesc impuşi măcelarii? —

Zilele trecute s'a prezintat la Camera de Comerţ din Cluj o deputaţie a măcelariior din oraşul nostru, plângându-se contra *Comisiei de impunere*, care vrea să impună această breaslă de industriaşi pe baza cotei de comercianţi şi nu ca industriaşi. Chestiunea aceasta este foarte interesantă, iar pentru macelarii insuşi foarte importantă, căci fiind impuşi ca industriaşi, cad sub impozitul de 8 la sută, iar comercianţii sunt impuşi cu 10 la sută. Pentru consumători nu poate fi însă indiferentă impunerea macelarilor, căci un impozit mai mare va avea urmarea firească a urcării preţului la carne, adecă contribuabilii vor plăti de fapt plusul de impozit.

Această chestiune trebue deci clarificată.

Conform legii industriale, în vigoare şi acum în Ardeal, măcelarii sunt priviţi ca industriaşi, căci ocupaţia lor este o ocupaţie de prelucrare industrială.

Noţiunea de industrie, cuprinde totalitatea operaţiunilor prin cari materiile prime sunt acomodate trebuinţelor vieţii, şi ea cuprinde: industria obiectelor de consumaţie, vestminte, unelte, etc.

Noţiunea de comerciant, se referă exclusiv la operaţiuni de cumpărare şi vânzare, fără ca articolele să fie transformate de acei cari fac cu ele negoţ.

Măcelarii, cari taie întâi animalele, pentru a transforma carnea vie într'un aliment pus numai pe urmă în vânzare sob diferite forme, carne, slănină, mezeluri, grăsime, cărnuri afumate, conserve etc. nu pot deci fi numiţi comercianţi, pe simplul motiv, fiindcă ei nu cumpără materii transformate gata, ci ei însuşi transformă, adecă industrializează materia, pentru a o pune pe urmă în comerţ sub o formă cu totul alta faţă de cea naturală, — avută înaintea industrializării. —

Măcelarii sunt deci a se privi ca industriaşi, definiţie legală fixată de lege însuşi, şi nu se poate admite, că numai din considerente pur fiscale, să fie desfiinţată o industrie aşa de importantă pentru cerinţele zilnice ale populaţiei întregi.

Comisia de impunere (după cum suntem informaţi numai delegatul fiscului este pentru impunerea ca industriaşi) trebuie să ţie cont şi de interesele populaţiei şi nu este iertat a scumpi în mod indirect un aliment de primă necesitate.

Impunerea măcelarilor ca comercianţi nu daunează pe aceştia, ci loveşte direct în contribuabili, şi pentru aceasta atragem atenţiunea celor competenţi, pentru păstrarea impunerei vechi, de altfel, singura impunere legală după legea în vigoare şi azi în Ardeal.

Raco.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Licitaţia pentru executarea proectului de amplificare a apaductului din Cluj

Când a avut loc licitaţia pentru executarea proectului Maksay — Rezultatul licitaţiei — Cât va costa amplificarea apaductului, când vor începe lucrările şi când se vor termina

După cum am anunţat la timp consiliul tehnic superior a aprobat definitiv spre executare proectul de amplificare a apaductului oraşului Cluj, prezentai de dl Inginer Maksay.

Această aprobare s'a dat în urma unei anchete făcute la faţa locului — în Cluj — de către dl inginer Vidrighin şi în urma discuţiilor îndelungate care au avut loc la consiliul tehnic superior.

Licitaţia pentru executarea proectului

Conform hotărârei Consiliului fehnic superior licitaţia pentru executarea proectului de amplificare a apaductului prezentat de dl Maksay şi aprobat, a fost fixată pentru ziua de 1 Aprilie. Eri la 11 a. m. a şi avut loc deschiderea ofertelor. S'au prezentat 6 firme şi anume: *Simens Baunion* (Berlin) prin reprezentanţa sa din Bucureşti firma *Siemens-Schuckert*; *Edilitatea* (Bucureşti), *Caloria* (Cluj) *Tiberiu Eremia* (Bucureşti); *Tos şi Ormay* (Cluj); inginer *Negruţiu* şi ing. *Maksay*.

Comisiunea în faţa căreia au fost deschise ofertele a fost formată din dnii Oct. Utalea, Ing. Ciortea şi ing. Suceava.

După primele aprecierei oferta cea mai eftină şi aceia care garantează o mai bună execuţie a fost oferta dlui Ing. Negruţiu.

Rezultatul definitiv al licitaţiei se va cunoaşte abia Joi.

Intregul dosar împreună cu rezultatul licitaţiei va fi înaintat spre aprobare la Bucureşti.

Dacă aprobarea licitaţiei din partea Ministerului nu va întârzia prea mult lucrările de amplificare a apaductului Clujului vor începe în Mai şi vor fi terminate la finele lui Septembrie. Intreaga lucrare va costa cam 16 milioane.

Primăria are deja rezervată pentru aceasta suma de 13 milioane. Restul se va acoperii din taxele pentru apă ce se vor încasa dela populaţie până la Septembrie.

De la Uniunea chiriasilor din Cluj

Comunicat:

Se comunică tuturor membrilor şi chiriaşilor din Cluj, că cu începere dela 1 aprilie 1924 Uniunea Chiriaşilor şi-a fixat birourile în strada Regina Maria No. 43, parter stânga.

Domnul dr. Flaviu Laurenţiu, avocat, în calitate de secretar executiv al Uniunei, stă la dispoziţia membrilor şi domnilor chiriaşi în orice zi de lucru dela 5—6 după amiazi.

Toţi membrii Uniunei sunt rugaţi a-şi achita cotizaţiunile restante.

BURSA

Aprilie 12.

Leul la Zürich . . . 2·96¼
la Paris . . . —

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	34·80
1 franc francez — —	„	11·30
1 dolar — — — —	„	198
1 liră sterlină — —	„	8.50
1 liră italiană — —	„	8 90
1 coroane cehă — —	„	5·95
1 Leu = coroane austriace	„	355
1 Leu = coroane ungare	„	445
1 dinar — — — —	„	230

Zürich

Bucureşti — — — — —	2·96¼
New-York — — — — —	568
Londra — — — — —	24.55
Paris — — — — — —	22.60
Milano — — — — —	25.50
Praga — — — — —	16·95
Belgrad — — — — —	710
Viena — — — — —	8175
Budapesta — — — —	—
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

In general stagnează toate afacerile; comerţul de textile, fiind în sezon, arată câteva incheeri. Noua urcare a zahărului a impresionat în mod nefavorabil consumatorii.

Cerealele variază la următoarele preţuri:

CLUJ: orz 47.000, grâu 56.500, porumb 46.000. ovăz 37.500, tărâţă 32,000, fasole 113.000 Lei vag.

BRAILA: orzul 43·000, ovăz 34.500, grâu 52.500, porumb 44.000 Lei vag.

GALAŢI: orz 43.000, ovăz 34.500, porumb 44.400, Lei vag.

TULCEA: orz 43.000, porumb 44.000 Lei vag.

SILISTRA: porumb 41.000 Lei vag.

CONSTANŢA: orz 44.500, ovăz 34.500, porumb 45.000, grâu 53.500, Lei vag.

GIURGIU: porumb 41.500, Lei vag.

OLTENIŢA: porumb 41.500, Lei vag.

BASARABIA: orz 42.500, porumb 45.000, grâu 53000 Lei vag.

Efecte

Noua deviaţie a leului la Zürich a scoborât şi preţul valorilor cari s'au încheat:

Bănci: „Banca Naţională“ excup. 14·800—14·900, „Banca Românească“ ex cup. 630 635. „Marmorosch Blank“ excup. 1005-1010.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.850 900 „Concordia“ 4325-50, „Petrol Block“ opt. 1070 80 „Româno-belgo de petrol“ 1010-1020 Credit Minier“ optate 1840 1850, „Steau Română“ 4200-4250.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2600-2625, „Naţionala“ 1175-1200, „Generala“ 2775-2800, „Agricola“ 925-950.

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1040-1050 „Cartea Românească“ 400 425, Reşiţa, 1525 50 Reşiţa pui 1400-25, Letea 550-575.

Informaţii economice

INTERNE.

— **Taxa de export pentru făină albă.** Printr'un decret regal s'a hotărât ca taxa de export de 25 de mii de lei pentru vagonul de făină albă de grâu să se perceapă în valută forte, devize sau numerar ale aceleeaş valute.

Baza calculului va fi lira sterlină, la care se va raporta orice valută admisă la plată.

Taxa în lire va fi deci de 28 de lire sterline la vagon.

Noua taxă intră în vagoare cu începere de la 1 Aprilie c.

— **Rechiziţie de ateliere industriale.** Suntem informaţi că în judeţul Târnava, din ordinul Comisiei judeţiene, a fost rechiziţionat atelierul unui mic industriaş pentru a fi transformat în locuinţă particulară. Acest fapt constituie un abuz în contra deciziei Ministeriului de Interne cu Nr. 77.812 din 14 Oct. 1923 Rechiziţionarea de ateliere industriale pentru locuinţe particulare nu se poate admite, deci trebuie rectificată hotărârea pentru a nu creia un precedent pe viitor.

EXTERNE

Ungaria

— **Industriile Băncii de Credit ungare în România.** Intre Banca de Credit din Budapesta şi Banca Marmorosch Blank & Co. sunt în curs tratative pentru crearea de intreprinderi industriale comune.

Tratativele sunt deja foarte înaintate.

— **Un comunicat al ministerului de Agricultură.** Biroul industrial din Ministerul de Agricultură ungar publică o informaţie prin care se atrage atenţiunea comerţului asupra faptului că se pune în vânzare în străinătate cantităţi mari de paprică, sub numele de „ardeu roşu unguresc“ care de fapt este însă o falşificaţie, fiindcă lipseşte plomba Statului ungar la saci, precum şi eticheta: dulce, nobil şi trandafir.

Finlanda

— **Ford înfiinţează o fabrică în Stockholm.** Marele fabricant de automobile Ford, a început la Stockholm edificarea unei mari fabrici de automobile care va aproviziona toată ţara, precum şi Statele vecine.

Franţa

— **Producţia de minereu.** In anul 1924, Franţa a produs 23.225 564 tone de minereu, faţă de 21.032.000 tone în anul 1923.

Cehoslovacia

— **Câte falimente au fost în Februarie.** Oficiul statistic face comunicarea că în luna Februarie au fost 57 de falimente, dintre cari: 35 în Boemia, 19 în Moravia şi Silezia, 2 în Slovacia.

Austria

— **O nouă intreprindere de petrol.** Austria de sus în tovărăşie cu Banca Adriatica vor înfiinţa o nouă intreprindere petroliferă sub denumirea de „Industria Unită de Petrol“ cu capitalul social de 1 miliard coroane.

Atenţiune agricultorilor!

Pluguri:

Hohenheimer, Bacskaer, Ruhadlo, etc. Cărucioare pentru aceste pluguri.

Maşini de sămănat:

Porumb grâu şi sfectă grape, gilău de fânaţe, greble de fân şi păioase, pompa „Erika“, sfărămătoare de porumb, mori de tăiat nutreţ şi sfeclă zdrobitoare de poame, struguri, sfeclă şi seminţe uleioase, teascuri pentru ulei şi struguri.

Maşini: 3416

Treerătoare,
Vânturătoare,
Trioare.

Maşini textile:

Scărmătoare de lână, darace,
Lup scărmănător,
Piue pentru tricotaj şi abale,
Contine, maşini de tors.
Postamente de moară,
Motoare de benzină
Cu şi fără ferestrău,
Stabile şi transportabile.

Toate aceste produse proprii bine cunoscute le oferă prompt franco depozit

FABRICILE DE MASINI AND. RIEGER, SIBIU.

Revânzătorilor li se oferă rabat!

Raspanditi „Infratirea“

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Nu sa' scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

și azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuțit lame in cea mai fină execuție de lux cu prețuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — și trimit adresa, una de probă gratis.

Fiul lui Matei Kun, Cluj, Cal. Victoriei 2.

MICA PUBLICITATE

AVIZ. Casa Invățătorilor are de dat în arândă circa 16 Jugăre pământ arător în hotarul Clujului. Doritorii își vor înainta oferta Administrației Casei Invățătorilor, până în 6 Aprilie a, c. în biroul administrației unde vor putea afla și condițiile. — Adm. Casei Invățătorilor Cluj. 3432

De vanzare un pian

marca **Ehrbar** de 2·30 m. lungmie

și un pianin

potrivit pentru reuniuni și școli. Se pot vedea la

Magazinul de piane

I. TRISKA,

Cluj, Starada Saguna 14.

Telefon 419. o 3171 o

Să pot căpăta pe prețurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbați și fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antișambre și grădini la

Fabrica de mobile

„Victoria" Arad.

Magazinul

Str. Horia, (palatul Neuman).

FABRICA ȘI DEPOZITUL:

Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

BERSON

Tocuri și tălpi Cauciuc **BERSON** sunt de azi inainte mai eftine.

3424 Lloyd

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

2013 3019

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Costume! Raglane! Ulstere!

și toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbați, băeți și copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD. Edificul teatrului. CLUJ. Piața Unirii No. 14. SATU-MARE. Visavi de teatru.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal și Banat

in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorltăților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

AUTOMOBILE

CHEVROLET

Construcție ireproșabilă. — Solide, Economice, Luxoase

3408

20 HP. Torpedo cu 5 Locuri

se vând cu Lei 160.000 inclusiv taxa de lux

LA AUTO-MECANICA S.A.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU 6 APR. 924

Anul IV. Nr. 1052 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Vineri 4 Aprilie 1924.

Infrățirea

On. Asoc. pentru Cult. a pop. rom. Sibiu

R CLUJ 5983

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Imperialismul democrației răsăritene

Sovietele vor Basarabia — Declarațiile dlui Krestinski

Prin declarațiile făcute de d. Krestinski în ședința de Sâmbătă a conferinței ruso-române de la Viena, conferința se pare că a ajuns la un punct mort. Delegații noștri făcuseă cunoscut delegației rusești că guvernul român este dispus a intra în relațiuni diplomatice normale cu Rusia sovietică, animat fiind în această intenție a sa de sincere sentimente de prietenie și pace. In mod firesc însă guvernul român cerea guvernului rus, ca înainte de a intra în fondul chestiunilor litigioase lăsate în competența conferinței de la Viena, să se recunoască granițele actuale ale României. Acelaș lucru ar fi urmat să facă și guvernul român pentru noua configurație geografică a noului stat federal al Rusiei sovietice.

Ceeace cerea guvernul român era și just și logic. Recunoașterea reciprocă a granițelor trebuia să constituie baza tratativelor pentru toate celelalte chestiuni. Din nefericire, delegația rusă n'a venit după cât se pare, la Viena cu gânduri cinstite de pace și prietenie. La propunerile noastre categorice d. Krestinski, șeful delegației rusești, a răspuns cu declarațiile făcute Sâmbătă, declarații în cari ni se contestă cu rea credință drepturile noastre istorice asupra Basarabiei, cu scopul de a motiva o perfidă propunere de plebiscit în această provincie românească.

Reaua credință care reiese din întreg cuprinsul declarațiilor d-lui Krestinski dovedește că ostilitatea guvernului rus față de noi nu este o simplă invențiune. Nu vom căuta aici să găsim mobilul acestei ostilități. Ne vom mărgini numai să relevăm procedeul care desvăluie adevărata mentalitate a democrației (?) răsăritene, pentru care atâția șarlatani și atâția naivi au căutat imnuri de proslăvire.

Incurajat, desigur, de îndemnurile agenților săi recunoscuți din România și speculând criticele și agitațiunile demagogilor vieței noastre politice, cari au făcut din situația din Basarabia o platformă de atac împotriva guvernului nostru, guvernul de la Moscova și-a adus aminte că pământul Basarabiei este un bun al țarilor și în consecință, o proprietate a sovietelor prin drept de moștenire. Democrația instăpânită la destinele Rusiei a început să aibă pofte și nu se sfiește a le formula. Declarația dlui Krestinski este categorică. Basarabia, după dsa, *n'a fost niciodată a României* ci a fost „smulsă" de Rusia la sfârșitul veacului al 18-lea și începutul veacului al 19-lea de la Turci. Pentru acest motiv *„oareși cari drepturi istorice"* pe cari le-am invoca pentru Moldova lui Ștefan cel Mare, înaintea democrației sovietice n'au nicio valoare. Guvernul rus „are motive serioase să creadă că majoritatea populației basarabene simte ca o povară alipirea sa de România", și în consecință, nu recunoaște hotărârea „Sfatului Țării" de la 1918, cerând un nou plebiscit în Basarabia.

In tot ceea ce a declarat dl Krestinstki, nu e greu să recunoaștem reflexul „operei" care se înfăptuiește de atâta vreme sub ochii noștri: distrugerea încrederei ce avem în drepturile noastre asupra Basarabiei. Dar dacă guvernul sovietic își închipuie că această „operă" și-a ajuns ținta se înșeală foarte. Acum mai mult decât oricând putem dovedi că nimic nu ne poate întoarce de la hotărârea de a păstra cu orice sacrificii acest pământ românesc smuls din ghiarele lăcomiei imperialiste. Peste câteva zile, dl Krestinski va primi cea mai bună desmințire din Basarabia care își serbătorește cinci ani de la hotărârea sa de a se alipi patriei mume. Și dacă nici atunci guvernul sovietelor nu va înțelege că a apucat pe un drum greșit, ridicând chestiunea Basarabiei, conferința de la Viena se va termina fără niciun rezultat, și nu din vina noastră.

Semnificarea serbărilor dela Chișinău

Peste câteva zile se împlinesc 6 ani de când „Sfatul țării" prin declarațiunile aleșilor săi a proclamat alipirea de veci a Basarabiei la patria-mumă ca un fapt firesc, rezultat din eliberarea după o sută de ani, din robia nedreaptă a stăpânirei țariste.

In împrejurările de astăzi această comemorare va avea o deosebită importanță.

Căci în timp ce la Viena delegații sovietici, continuând politică tradițională de cotropire a Rusiei, contestă dreptul nostru asupra Basarabiei, al cărei pământ a fost totdeauna românesc, populația ei se grăbește să sărbătorească fără deosebire de credințe religioase și politice hotărârea luată la Chișinău acum șease ani și care înfățișează expresiunea liberă a voinței populare din această provincie.

O revoltă unanimă va uni pe toți basarabenii împotriva tendințelor dușmanilor românismului, dovedind încă odată că cei ce subjugă încă frați de ai noștri de peste Nistru n'au dreptul să ceară plebiscit pentru o provincie care nu le-a aparținut niciodată, decât prin furt.

Basarabia care poartă în inima sa atâtea amintiri scrise cu lacrimi și cu sânge, de când zimbrul domnesc al Moldovei oprea la malul scăzutului Nistru năvălirile Tătarilor și pe care atâtea veacuri de stăpânire moldovenească o făcuse trup din trupul nostru și viață din viața noastră, aniversând alipirea la România își va aduce în primul rând aminte cum a fost răpită mișelește acum un veac și ceva, fără luptă, fără dușmănie față, fără jertfe, ci numai prin meșteșugirea ipocrită a unei diplomații fără de lege, care a știut să profite de nepriceperea puterei suverane a Turciei.

Trecutul se va înălța din nou ca o imensă protestare a pământului și a vlăstarelor Basarabiei împotriva acelorași dușmani care și azi când s'a afirmat cu energie conștiința național românească în această provincie, caută să înăbușe adevărul.

Dar în afară de această manifestare, de protestare la sărbătoarea dela Chișinău va mai vorbi și prezentul.

Se va arăta lumei întregi că acei cărora încercările unui veac de împilare nu le-a putut răpi comoara limbei și sufletului nostru strămoșesc, însetați de dreptate, n'au așteptat-o în zadar.

Ei se bucură azi de toată libertatea și mulțumirea „fraților de sânge" de dincoace de Prut. Țăranul a primit pământul promis de Sfatul Țării și care i se cuvenea de mult, și stăpân pe el nu se gândește decât cum să-l folosească mai bine. Toate ramurile de activitate tind la dezvoltarea acestei provincii românești, urmând drumul firesc al progresului și al refacerii necesare consolidării neamului românesc în noile sale granițe.

Școli de tot felul se ridică pretutindeni, în care limba veche moldovenească nu mai e prigonită ca înainte.

Slăvind reînvierea soarelui dreptății și al libertății pe pământul Basarabiei, populația ei va aduce și pe această cale, cea mai formală desmințire tuturor acelor dușmani, care tăgăduiesc manifestarea conștiinței naționale românești în această provincie.

Descoperirea unui vast complot în Ardeal

Timișoara — In Ardeal s'a descoperit o vastă organizație de spionaj, al cărui centru principal este orașul Brașov.

Organizația avea ramificații și în localitate. Divizia I-a și siguranța locală cercetează. A fost arestat, până acum, un căpitan sas din garnizoana locală.

In interesul cercetărilor nu putem da alte amănunte.

In timp, vom reveni.

Fuziunea e bună numai în opoziție

Partidul național și propunerea de fuziune a dlui Iorga — D. Sever Dan combate iar d. Maniu se simte onorat — Puierea fără d. Iorga, dar în opoziție fuziunea e posibilă — Ce zice dl Iorga?

Un fapt care n'a fost indestul de relevat din prilejul ultimei întruniri a partidului național este ca partidul național s'a pronunțat nu tocmai favorabil relativ la propunerea de fuziune a dlui Iorga. In adevăr d. Maniu s'a declarat „onorat de mâna pe care i-o întinde d. Iorga". Dar numai atât. Răspunsul pe care îl va da „în curând" partidul național, d. Maniu ar vrea să fie primit de șeful partidului naționalist democrat cu „înțelegere", ceeace înseamnă că partidul național nu este prea dispus să accepte, în împrejurările de azi, o fuziune cu partidul dlui Iorga.

De altcum acelaș lucru se desprinde și dintr'un articol al dlui Sever Dan, publicat în „România¿, și este exclus ca secretarul general al partidului național să nu reprezinte starea de spirit a conducerii acestui partid. In acest articol, care nu este prea abil construit pentru a nu lăsa să se vadă că partidul național dorește succesiunea la guvern numai pentru sine, d. Sever Dan combate „teoria" după care partidul liberal este singurul partid românesc capabil să corespundă tuturor cerințelor guvernării; partidele opoziției în starea lor actuală, nu pot egala partidul liberal. Ori, această așa zisă teorie este a dlui Iorga și a fost formulată cu ceva mai înainte ca d. Iorga să facă propuneri formale de fuziune partidului național. D. Sever Dan, combătând această teorie, combate pe d. Iorga cu care totuși partidul național este în tratative.

Procedeul este cu totul nou. Dl Iorga va avea destule motive să rămână surprins atât de conținutul articolului dlui Sever Dan cât și de avansurile de la „Dacia" ale dlui Iuliu Maniu. Desigur că șeful partidului naționalist democrat se va fi așteptat la un răspuns ceva mai discret și ceva mai puțin perfid, cu atât mai mult cu cât dsa și-a dat toată osteniala să mențină „pertractările" cu partidul național în cadrul discuțiilor de la partid la partid.

Ieșirea în public a dlui Iuliu Maniu și a secretarului său general, înainte de a se fi lămurit chestiunea cu d. Iorga, dovedesc că partidul național a înțeles să se servească de propunerea dlui Iorga, fără a se angaja cu nimic față de ea. Rămâne însă de văzut dacă dlui Iorga îi convine să slujească cu autoritatea sa scopurile partidului național și dacă, fără a mai aștepta răspunsul promis de d. Maniu d. Iorga nu va denunța tratativele cu partidul național. Căci un lucru este neîndoios. Partidul nuțional încearcă acum să ia guvernul cu propriile sale mijloace și ține în rezervă propunerea dlui Iorga pentru ao rezolva favorabil în cazul când încercarea sa de astăzi nu ar reuși. Prin urmare d. Iorga poate fi bun numai în opoziție; la guvern nu. Și cum este sigur că partidul național nu va reuși să răstoarne guvernul, se poate presupune că tratativele cu d. Iorga vor fi în curând reluate. Ne îndoim însă că atunci va mai consimți d. Iorga să stea de vorbă cu partidul național.

A. R. Gus

TROTZKI prizonier în Caucazia

El așteaptă desfășurarea evenimentelor

Paris, — Un ziar parisian află de la un martor demn de încredere că de la sosirea sa la Sackhoum în Caucaz, Trotzky e încontinuu supraveghiat de o numeroasă gardă cehistă și nici un strein nu se poate apropia de dânsul. Câțiva comuniști georgieni, cari voiau să-i facă o vizită au fost împiedecați.

Fostul dictator ocupă actualmente un pavilion dependinte de Sanatoriu, cu vederea spre mare. Cu toate astea i se acordă o oarecare libertate și Trotzky profită ca să vâneze în împrejurimile foarte bogate în vânat și mai cu seamă în cerbi. El e însă totdeauna urmat de guarzii săi. In cercurile politice din Tiflis se crede că Trotzky, care nu e de loc bolnav, așteaptă desfășurarea evenimentelor pentru a profita de cea mai mică ocazie favorabilă ca să reintre în scenă.

Vizita prințului Japoniei

Craiova, 31. — Prințul moștenitor al Japoniei, Naru Hiko-Higashi-Kuni, va sosi în țară Miercuri, 2 Aprilie.

Până la Severin prințul va veni cu Simplonul, iar dela Severin până la București i se va pune la dispoziție un tren special compus din vagoane regale.

In gara Craiova prințului i se va face recepții oficiale de toate autoritățile civile și militare.

Presa maghiară

In jurul legitimațiilor de identitate

„Sincer vorbind — scrie „Ellenzék“ — nu vedem nici acuma scopul controlului excepțional care se face subt pretextul eliberării noilor legitimații. Guvernul se înșală când crede că aceasta este un bun mijloc pentru eliminarea „elementelor indesirabile“.

Cei cari au drept la aceste legitimații își vor câștiga, e drept, aceste legitimații, cu prețul unei adevărate torturi și supunându-se unor molestări absolut inutile.

In schimb, cei ce au tot interesul să se ascundă dinaintea autorităților, vor încunjura cu prudență până și regiunea unde se află birourile cari se ocupă cu stabilirea cetățeniei și a identității.

Iată cum merg lucrurile.

Se dă ordinul ca toată lumea să se prezinte la oficiul de legitimații.

Se anunță, locuitorii cărei străzi trebuie să facă coadă pentru a-și primi legitimația, după ce și-au prezintat vre o zece acte.

Abia trec două zile și ordinea se schimbă deoarece cei ce a întocmit ucazul necunoscând numărul populației cutărei străzi, nu s'a putut termina nici măcar cu jumătatea populației adunate ce stă degeabă pe stradă de dimineața până seara.

Apare apoi noul afiș cu o nouă împărțire, mai vine o zi de sărbătoare de care la început autoritățile au uitat și care răstoarnă orice program. Și, când după atâtea încercări neisbutite și măsuri grăbite, cetățeanul a ajuns în posesiunea salvatoarei legitimații, atunci îi vine cuiva în minte necesitatea întrebuințării sigilului uscat.

Intreaga afacere începe din nou și cetățenii trebue iarăși să abandoneze orice altă îndeletnicire, oricât aceasta ar fi de-o mie de ori mai importantă și mai urgentă.“

*

Nu vom mai comenta nemulțumirea lui „Ellenzék“ în chestiunea „molestării inutile“ a publicului, care molestare dacă există, suferă în urma ei nu numai cititorii lui „Ellenzék“, ci și Românii, cari vor ști să ceară înlăturarea ei.

Desaprobăm însă cu hotărîre atitudinea ostilă a ziarului maghiar față de sistemul legitimațiilor cu fotografie, în general.

După ce aceste legitimații de identitate vor fi împărțite tuturora, forțele polițienești vor putea constata identitatea fiecărui trecător pe stradă, iar instituindu-se un control sever, streinii ce au invadat țara numai pentru a o specula, vor puiea fi trecuți peste graniță oricât ar protesta contra acestei măsuri de salubritate ziarul „Ellenzék“, frate de cruce cu dl Berkes Salamon.

Cărți noui

Castelul Peleș de *Mihai Haret*

(Cartea Românească)

Prima publicație a *Asociației patriotice pentru răspândirea turismului și crearea de parcuri naționale în România „Hanul Drumeților“* e monografie istorică, geografică, turistică, pitorească, descriptivă a *Castelului Peleș*, datorită dlui *Mihail Haret*, președintele acestei asociații.

Autorul expune în mod amănunțit atât istoricul zidirei acestui castel, de care ne leagă memoria mult regretatului domnitor Vodă Carol, cât și interiorul său: dispoziția diferitelor săli și apartamente, comorile artistice pe care le-a strâns ani dea rândul în acest cuib domnesc Regele Carol și ilustra Carmen Sylva.

Mai pe scurt sunt tratate Castelul Pelișor, Foișorul și celelalte clădiri din jurul Castelului Peleș.

Monografia Castelului Peleș, însoțită și de 40 planșe fotografice, cu 5 planuri și o hartă, pune la îndămâna vizitatorilor Sinaiei și a publicului cititor o interesantă călăuză, prima în acest gen la noi. Dorim ca dl Mihai Haret să continue pe calea apucată, îndeplindu-și făgăduința de a data cu monografii geografico-turistice, similare celei prezente, toate localitățile și munții de pe Valea Prahovei.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

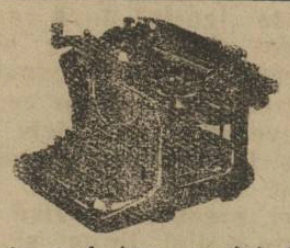

2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria **LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.**

INFORMAȚII

— **Agresiunea dela Banca Agrară.** Se cunosc împrejurările în cari colegul nostru dl C. Humureanu și soția sa au fost maltratați din ordinul dlui Enescu de către brutele aflate în serviciul Băncii Agrare.

Această sălbatecă agresiune a revoltat tot publicul.

In numărul alaltăeri, ziarul „Ellenzék“ face o relatare a cazului din care se vede cât de odioasă a fost agresiunea a cărui victimă a fost dl Humureanu. Cercetarea parchetului este în curs. Din dovezile de până acum reiese complecta vinovăție a agresorilor.

Sindicatul Presei Române din Ardeal, sezisându-se de această agresiune, va protesta împotriva unei atari sălbătăcii care nu poate decât să sfârnească indignarea și revolta în orice om civilizat.

— *Dl avocat Adonis Popov, anunță că și-a deschis Biroul, în mod provizoriu, în str. Iuliu Maniu nr. 1, etajul I. în cancelaria Sfatului Negustoresc. Orele de birou: 16—19.* 3427

— **Iubileul dlui Eugen Janovici.** In zilele de 11 și 12 Aprilie, Teatrul maghiar va aniversa treizeci de ani de carieră artistică și douăzeci și doi ca director de teatru ai dlui Eugen Janovics.

Se va reprezenta „Tartuffe“ de Moliére, în rolul titular cu dl dr Janovics și câte un act din „Banul Bank“, „Faust“ și „Hamlet“ în care va juca tot d-sa.

După reprezentație va avea loc un banchet de gală la restaurantul New-York.

— **Statistica ucenicilor.** La Inspectoratul muncei se lucrează la întocmirea unei interesante statistici a ucenicilor. Din această statistică se va vedea cum comercianții și industriașii mari și mici au refuzat sub diferite pretexte să primească în ucenicie pe fii de român.

— **Examenul pentru șoferi.** La Prefectura poliției a început ținerea examenului candidaților de șoferi.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Export de sare în Ceho-Slovacia.** Din sursă autorizată suntem informați că Direcțiunea Generală R. M. S. este în tratative cu Statul Ceho-Slovac în vederea exportării unei mari cantități de sare în statul vecin. Se crede că o mare cantitate se va livra din salina Sighet, pe lângă alte cantități din salinele Ocna Dejului și Uioara.

— **Expoziție de Animale.** In ziua de 13 Aprilie a. c. va avea loc la Teaca o mare expoziție de animale domestice, la care vor lua parte și crescătorii pe vite din plasele Orminiș și Sarmaș.

— **Plecarea dlui Pteancu la București.** Dl Pteancu, inspectorul general al învățământului din Ardeal a plecat aseară la București, unde a fost chemat în vederea întocmirei nouei legi a învățământului.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein și Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poștă centrală Cluj. 3373-1

— **Convocare.** Domnii membrii ai Secției școlare a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român,“ sunt convocați să ia parte la ședința ordinară a secției, care va avea loc Duminecă, 6 Aprilie, orele 11, în sala Seminarului pedagogic universitar (Piața Unirei. 12, etaj II), pe lângă următoarea ordine de zi:

1. Cetirea și verificarea procesului-verbal al ședinței din urmă.
2. Darea de seamă a Președintelui despre activitatea Secției școlare în anul 1923.
3. Demisiunea președintelui și alegerea noului președinte al Secției.
4. Eventuale.

— **Examenul candidaților de funcționari.** Azi dimineață a început în sala de congregație a Primăriei examenul candidaților de funcționari publici.

— **In chestiunea fraudelor dela C. F. R.** Pentru anchetarea fraudelor săvârșite de funcționarul Condeescu la Dir. Reg. C. F. R. din Cluj, a sosit în localitate dl Rosenzweig director de serviciu, care face întreaga anchetă în această chestiune.

— **Inspecții veterinare.** In ziua de 5 Aprilie c. va sosi în localitate dl Țânțăreanu, inspector general Zootechnic care va examina pe toți medicii veterinari din județ, în care scop au fost convocați cu toții pentru acea zi la Prefectura județului.

— **Controlul cârciumelor.** La Prefectura județului se lucrează la un statut de reglementare a funcționării cârciumelor din județ, în vederea aplicării unui cât mai strict control.

— **Ședința consiliului de higienă.** Azi după prânz la ora 4 are loc ședința consiliului de higienă de sub președința dlui dr. Fodor. Se vor discuta luarea de noui măsuri pentru asigurarea curățeniei orașului.

— **O desmințire.** Suntem autorizați din cercuri oficiale să dăm cea mai formală desmințire zvonului că direcția apaductului a cerut consiliului și că aceasta ar fi aprobat o urcare a taxelor de apă.

— **Amânarea ședinței consiliului de higienă.** Ieri la orele 5, urma să se întrunească la Primării consiliului de higienă al orașului.

Intrucât însă membri din comisiune nu au fost în număr, ședința s'a amânat pentru ziua de 16 Aprilie a. c.

Inmormântarea lui V. Toșa

Asistența. — Cuvântările

Prohodul de ieri al mult regretatului Vasilie Toșa fost director de finanțe, consilier ministerial, și cavaler al Coroanei Românei au atras un public numeros la casa defunctului din Calea Victoriei 44. Din această cauză serviciul funebral s'a făcut în curte unde a fost transportat sicriul în ultimul moment... A pontificat canonicul dr. Iuliu Florian din Blaj, asistat fiind de senatorul dr. Elie Dăianu protopopul Clujului, de Nicolaie Rațiu, protopopul Turzei și de preotul Ioan Moldovan din Cluj. Cântările funebre au fost executate de corul Operei Române din Cluj.

După sfârșirea prohodului s'au rostit mai multe cuvântări. Șirul cuvintărilor l'a început canonicul dr. Iuliu Florian, care în numele consistoriului metropolitan din Blaj a scos în relief meritele defunctului, care ca membru ales în fundațiunea Șuluțiană din Blaj a contribuit mult cu sfatul și munca sa la administrarea bună a acestei fundațiuni, menite a acorda burse pentru studenții lipsiți de mijloace.

Protopopul Nicolaie Rațiu din Turda a vorbit în numele județului Turda-Aireș, unde Vasilie Toșa a fost director de finanțe, spre mulțumirea tuturora începând din anul 1905 până în 30 Novembrie 1918.

Dr. Ion Giurgiu advocat în Cluj a făcut în cuvinte alese portretul calităților distinse ale lui Vasilie Toșa.

Defunctul sub regimul maghiar cu hărnicia sa, talentul și tactul său, s'a ridicat până la treapta cea mai înaltă, posibilă pentru un Român fără să se lapede de limba, legea și tradiția strămoșească a părinților săi țărani din Nădășel.

Vasilia Toșa era o inimă generoasă și un protector neobosit al celor slabi și săraci.

Directorul general dela Ministerul de finanțe dl Simionescu, a vorbit în numele funcționarilor financiari relevând meritele defunctului care, ca funcționar public a fost un adevărat model de hărnicie și cinste.

La orele 6 pornește carul mortuar, încărcat cu coroane și se pune în mișcare un lung cortej, însoțit de muzica militară și a două companii de soldați, cari au dat onorurile.

Fie i memoria binecuvîntată.

Inundații în Polonia

Varșovia, — Vistula a rupt digurile în câteva părți și amenință să inunde regiunea din apropierea Varșoviei. Dela Torn la Gnief și mai departe până spre Danzig sunt inundații.

Există temere că și celelalte râuri se vor revărsa.

Un nou complot în Bulgaria

Sofia, 2. — Autoritățile bulgare au descoperit un complot al partizanilor lui Stambolinski, în scop de a da jos guvernul și a proclama republica. S'au făcut multe arestări.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: ZEITA VERDE. (Noutate americană. Premieră. Abonament de Premieră 51. Seria 329.)

Reuniunea Comercianților, Industriasilor și Meseriașilor Români din Cluj are durerea de a anunța pierderea din sânul membrilor pe

PETRE P. BARIȚIU

PROPIETAR DE TIPOGRAFIE IN CLUJ,

vechiu membru și fost V. Presedinte, aprig luptător al cauzelor Comerțului și Meseriilor Românesti din aceste ținuturi.

Decedat în ziua de 30 Martie a. c., în urma boalei contractata în intemnițarea suferită sub regimul trecut.

PĂSTRĂM AMINTIREA VESNICĂ!

La BARUL CENTRAL începând de azi va cânta cupletistul Emil Dumitrescu!

Iredentismul maghiar ardelean

adoptă punctul de vedere rusesc în chestiunea Basarabiei

Ziarul comunist-iredentist „Brassói Lapok" aderă la teza rusească şi cere plebiscit pentru Basarabia — Iredentismul maghiar se înfrăţeşte cu bolşevismul rus — O gazetărie perfidă

Că iredentiştii maghiari din Ardeal au adoptat o politică externă diferită de cea a ţării nu trebue s'o spunem, este un fapt prea cunoscut.

Cât este de diametral opusă această politică celei oficiale se vede azi, când avem înaintea noastră comentariile anumitei prese ungureşti asupra tratativelor între delegaţii români şi ruşi la Viena.

Astfel fratele mai mic a lui „Ellenzék", „Brassói Lapok" a publicat în ultimul său număr un articol în care îşi însuşeşte în întregime punctul de vedere rusesc. Atâta îndrăzneală şi duşmănie nu bănuiam, rămânem înmărmuriţi şi nu găsim cuvinte pentru a înfiera cum se cuvine această trădare de patrie.

Iată o parte din articol:

„Cu prilejul tratativelor româno-ruse dela Viena, greaua chestiune a Basarabiei s'a dovedit că face mai mare vâlvă, decât s'ar fi crezut. Când guvernul român s'a hotărît să se aşeze prin delegaţii lui la masa verde pentru a trata cu trimişii uniunei sovietelor, a putut să ştie că Rusia a provocat întrunirea delegaţilor tocmai pentru Basarabia şi a mai putut şti că delegaţia sovietică va cere cel puţin plebiscit pentru Basarabia. Dacă a ştiut acest lucru şi a ştiut şi aceea că această dorinţă a sovietelor n'o va putea cu nici un preţ îndeplini, ar fi trebuit să respingă la consfătuirile preliminare chiar şi ideia conferinţei. Procedeul guvernului român e misterios.

Salvarea situaţiei nu este târzie nici acum. Dacă România este atât de sigură de credinţa şi voinţa de alipire a Basarabiei, atunci să se învoiască la acest plebiscit dorit şi să evite ca prin complicaţii diplomatice situaţia să ajungă la catastrofa finală (!)

Atitudinea Rusiei este neîndoplecată. Declaraţia de ieri a şefului delegaţiei ruseşti Krestinsky care a provocat o explicabilă senzaţie în întreaga Europă, este în mod vrednic (!) întregită de altă declaraţie, datorită de asemeni conducătorilor delegaţiei ruseşti şi care constitue un tablou clar al punctului de vedere rusesc. Această declaraţie este următoarea".

Aici, ziarul maghiar publică cu litere de senzaţie şi în întregime toate calomniile ruseşti cari pledeară pentru desplirea Basarabiei de trupul ţării mume.

In timp ce pledoaria duşmănoasă ţării se răsfaţă pe coloane întregi, ziarul „Brassói Lapok" publică punctul de vedere român într'un scurt rezumat de vre-o 25 rânduri.

Pentruca ticăloşia să fie completă, ziarul maghiar îşi încheie perfidul articol de o pagină întreagă cu o mică informaţie intitulată:

„Inaintea unor tratative ruso-maghiare?"

din care aflăm că Rusia a propus Ungariei începerea unor tratative. In ce chestiune, ziarul unguresc nu o spune, dar ştirea esta în aşa fel plasată încât să o găcească fiecare cititor al iredentismului „Brassoi Lapok" ziar al cărui ideal suprem — după cum se vede — este un atac concentric ruso-maghiar, pentru desmembrarea României.

*

Inainte ca autorităţile noastre să ia măsurile cuvenite şi prevăzute în lege faţă de acest ziar, reîmprospătăm ştirea dovedită exactă, că „Brassoi Lapok", în afară de propaganda lui făţiş iredentistă, mai finanţează — cu bani de provenienţă necunoscută — şi partidul comunist din România.

Astfel, el a dat ziarului unguresc bolşevic dela Bucureşti 80.000 de lei pentru realizarea unei acţiuni comune iredentiste-comuniste.

*

Văzându-ne încunjuraţi cu atâta duşmănie şi ură în propria noastră ţară, trebue să supraveghiem cu mare luare aminte orice mişcare a duşmanilor noştrii, interni cari ne aşteaptă peirea cu cea mai mare nerăbdare.

Aceste vipere pe cari le încălzim la sânul toleranţei noastre ţări ne ameninţă tot mai făţiş cu muşcătura lor veninoasă. Răuvoitorii ţării azi se mulţumesc să mârâie de după gard şi să ne calomnieze în fel şi chip, în sufletul lor însă clocoteşte dorinţa ca ceasul războiului de revanşă să bată cât mai curând. Un conflict româno rus ar constitui pentru Horthy, după concepţia lor, singurul prilej pentru o ultimă încercare desperată de a ne sări în spate şi a aduce din nou sub jug unguresc acest Ardeal menit să fie pe veci al nostru.

Contra duşmanilor de ori ce soi cea mai bună apărare va fi o armată puternică la hotare, iar în lăuntrul ţării, mulţumirea populaţiei, stări consolidate şi încrederea în destoinicia celor de la conducere.

Activitatea comisiunei monumentelor istorice

Ardealul posedă foarte multe vestigii ale trecutului. Dacă nu avem măreţe opere de artă, cari să ne vestească gloria unor timpuri apuse, avem foarte multe modeste mărturii ale unui trecut zbuciumat, plin de suferinţă, dar şi de înălţare a sufletului naţional.

Câte din bisericuţele noastre modeste, răzleţite în satele ascunse prin văile acestui pământ nu au un trecut mai bogat în amintiri ca oricare catedrală uriaşă a vreunei metropole mondiale . . . Câte cruci de lemn, simple şi neîndemânatic lucrate, nu au umbrit capul plecat al vreunui mucenic pribeag care se adresa în rugă fierbinte singurului protector al acestui popor oropsit?

Sarcina găsirei şi îngrijirei acestor relicve revine acum secţiei transilvănene a „Comisiunei Monumentelor Istorice" din Cluj, al cărei preşedinte este dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi al artelor, iar membrii dnii M. Csáki, Ilie Dăianu, Ioan Lupaş, Iulian Marţian, Martin Roşca şi D. M. Teodorescu.

Această comisiune — după cât vedem din raportul acum publicat — lucrează la uriaşa operă a conscrierei „atot ce poate fi privit drept monument sau obiect istoric şi artistic de pe cuprinsul Transilvaniei". In acest scop comisiunea a cooptat în sânul ei diferite persoane cu trăgere de inimă pentru trecut, din diverse părţi ale Ardealului, ca membri corespondenţi, cari au datoria de a semnala Comisiei ori ce obiect vrednic de ocrotire şi conservare din ţinutul lor. Opera de conscriere a tuturor obiectelor importante din punct de vedere istoric şi artistic, aflătoare pe teritorul Ardealului odată terminată, va fi titlul de glorie al acestei Comisiuni.

Pe lângă această acţiune de descoperire şi de cercetare comisiunea desvoltă şi o operă de ocrotire a monumentelor cunoscute. Astfel, ţine seamă de orice modificări arhitectonice pe cari voesc să le facă diferite parohii la bisericele cari intră în categoria monumentelor istorice, nepermiţând modificările contrare spiritului artistic.

Din iniţiativa Comisiunei se va începe studiul „bisericilor de lemn" ale noastre, precum şi studiul monumentelor bizantino-romane din Ardeal.

Comisiunea a dat 500.000 lei pentru diferite lucrări de întreţinere şi restaurare a monumentelor istorice. Intre alte lucrări s'a restaurat pictura bisericei din Avrig şi a bisericei St. Adormire din Satulung (Braşov).

Comisiunea în decursul anului trecut a făcut săpături archeologice în jud. Maramureş şi Braşov.

S'au publicat studii asupra cercetărilor arheologice făcute în munţii Hunedoarei de către dnii D. Teodorescu şi M. Roşca şi asupra „Vechiului cimitir românesc din fostul sat Vărarea din jud. B. Năsăud" de către dl M. Roşca. Comisiunea a mai publicat şi „Inventariul monumentelor istorice şi artistice săseşti din Transilvania" de dl M. Csaki, custodele muzeului Brukental din Sibiu şi membru al comisiunei.

*

Aceasta ar fi în linii mari activitatea din anul trecut a acestei comisii. In anul curent după cât arată semnele va fi şi mai vastă, aşa că nu peste mult vom cunoaşte toate monumentele noastre istorice şi artistice.

Sx.

Dela comisiunea administrativa judeţeană

Constatările dlui Prefect Sept. Mureşianu cu ocazia inspecţiilor

Comisiunea administrativă a judeţului Cojocna şi-a continuat ieri la Prefectura judeţului lucrările începute Sâmbătă, sub preşedinţia dlui Sept. Mureşanu, care a arătat asistenţei activitatea administrativă desfăşurată în lunile din urmă, atât de dsa personal în cele 47 comune inspectate, cât şi de primpretori.

Totodată a arătat neglijenţele şi îndărătnicia care continuă să se observe aproape la toţi secretării comunali, în mare majoritate unguri şi evrei, care cu toate ordinele primite nu vor să înţeleagă că nu mai pot să persiste în nepăsarea de care dau dovadă faţă de lucrările ce ţin de competinţa lor, deşi mulţi dintre ei au fost pedepsiţi cu amendarea, fie cu transferarea.

Astfel în majoritatea comunelor conduse de aceşti funcţionari nici până azi nu s'au întocmit conturile şi bugetele anuale, cu toate că s'au dat toate instrucţiunile în această privinţă.

Dl prefect Mureşanu arată apoi importanţa acestei categorii de funcţionari care conduc de fapt administraţiile comunale, şi şi exprimă mirarea că românii nu o îmbrăţişează, în care scop va trebui să se facă o întinsă propagandă în toată ţara şi 'n special în Ardeal, căci numai astfel operile culturale şi mai cu seamă administraţia românească va putea progresa. Azi în întreg Ardealul, ca şi în judeţul Cojocna, trei părţi din funcţionarii administrativi sunt unguri şi evrei, şi cu asemenea elemente care nu totdeauna au sentimente româneşti, nu se vor putea ridica şcolile, bisericile şi instituţiile de care avem atâta nevoie.

D-sa adaogă că nu voeşte ca din aceste triste constatări să arunce o calomnie unui corp de funcţionari, ci mai mult să-i trezească la conştiinţa datoriei pe care trebuie să o albă faţă de ţara şi neamul în mijlocul căruia îşi câştigă existenţa.

Viaţa culturală la sate

Vorbeşte apoi d-l subrevizor Bura, care arată activitatea desfăşurată de subrevizorii de plăşi şi care se constată că aceşti funcţionari prin vizitarea şcolilor comunale au introdus o nouă viaţă culturală la sate.

D l revizor Poruţ evidenţiază activitatea desfăşurată de învăţători în mijlocul sătenilor prin cercurile culturale, cari începând din lanuarie se ţin regulat în toate comunele, în zilele de sărbători şi Duminici.

*

D-l Dr. Başiota, medicul şef al judeţului vorbeşte despre starea sanitară, subliniind faptul că în această lună epidemiile au scăzut mult, iar tifosul exantemetic care apăruse în unele comune din judeţ a dispărut complect.

D-l prefect Mureşanu aduce vii mulţumiri studenţilor medicinişti, cari în mai multe comune din judeţ au combătut diferite epidemii şi arată că această activitate nu poate să le facă decât cinste. Intreaga adunare strigă: „Trălască Studenţii români!"

Epfdemie de dalac în judeţul Cojocna

După acestea, d-l dr. Pavel Tofan, medicul veterinar a judeţului comunică comisiunei că cu toate măsurile luate în trecut, dalacul şi-a făcut iarăşi apariţia în judeţul nostru şi în contra lui s'au luat toate măsurile ca vitele să fie vaccinate şi să se aplice o riguroasă profilaxiune.

D l prefect Mureşanu vorbeşte cu această ocaziune despre expoziţia regnicolară ce se va organiza în cursul lunei Septembrie la Cluj, cum şi de importanţa acestor expoziţii pe plăşi şi roagă pe toţi să contribue la o cât mai frumoasă reuşită.

Tot dsa arată apoi, că Ministerul de Domenii a acordat o sumă de două milioane pentru cumpărarea de reproducători în acest judeţ şi insistă în acelaş timp să se ia toate măsurile ca vacile cu lapte din Cluj şi împrejurimi să fie vacinate contra tubercolozei, care a început să apară printre vitele din judeţul nostru.

*

Dl Inginer Pop, arată apoi situaţia drumurilor şi a podurilor care din cauza apelor ce au năvălit în ultimul timp s'au deteriorat, pentru care se vor lua grabnice măsuri de reparare.

Dl Şef al Sedriei orfanale arată situaţia minorilor din judeţ cum şi situaţia casei care dispune aproape de 2 milioane lei.

Dl prefect Mureşanu propune şi se acceptă de toată comisiunea ca jumătate din aceşti bani, conform regulamentului, să se distribue sub formă de împrumuturi deplin garantate comunelor din judeţ pentru clădirile de şcoli şi în felul acesta sedria orfanală va contribui în mare măsură la ajungerea scopului pe care-l urmăreşte administraţia şi toţi oamenii de bine din această ţară. Şedinţa s'a sfârşit la orele 1.

T. A.

pentru sezonul de primavara

Preturi de reclama

la magazinul

HERCULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exerciţiul copiilor de a merge . .	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA"	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialităţi **de haine pentru copii şi cărucioare** din Berlin şi Wiena

Bogat asortiment

în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.

Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.

Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate şi pentru a repara cărucioare anunţându-ne. Trimitem gratis şi la revânzători catalog cu preţurile curente p. cărucioare de copii

3381

La Cafeneua „Patria" (fost PARK) astăzi și în zilele următoare debutul renumitului comic român Jean Kanner și alte 10 puncte variate. Intrarea liberă. 3428

Inspecția făcută de dl Al. Pteancu, în Secuime

Importante declarații făcute ziarului nostru de dl Al. Pteancu, inspector general al învățământului din Ardeal

Sunt mai bine de șeapte luni de când a intrat în vigoare regulamentul prin care se stabilea un regim precis pentru funcționarea școlilor minoritare din țară. Cu toate acestea, școlile minoritare n'au înțeles să se supună acestui regulament nici până azi.

Pentru a servi cititorilor date precise asupra acestei situații ne-am adresat dlui Pteancu, inspector general al învățământului din Ardeal, care tocmai se întorcea dintr'o inspecție, pe care a făcut'o în Săcuime, solicitând-i lămuriri și fapte constatate de dsa cu ocazia acestei inspecții. Iată ce ne declară dl inspector Pteancu:

Cum aplică sașii noul regulament al școlilor minoritare

Intransigență și sfidare

„Sașii refuză și azi să execute regimul școlar pus în practică încă dela 1 Sept. 1923. Ei predau și acum exclusiv în nemțește istoria, geografia, iar materia istoriei române pe care o predau este de fapt mai mult istoria Ardealului. Evenimentele istoriei române chiar și cele mai importante sunt atinse numai în măsura în care au fost în legătură cu soarta sașilor și a ungurilor.

La întrebările puse elevilor despre Ștefan cel Mare, profesorul pentru a stabili o asociație de idei, a luat ca punct de plecare istoria lui Matei Corvin și faptele sale, săvârșite în calitate de rege al Ungariei. Faptele lui Mihai Viteazu le tratează numai întru cât sunt în legătură cu istoria sașilor și a ungurilor din Ardeal.

Din ziua inspecției conducătorii sașilor și ai școlilor săsești mi-au declarat că vor preda Istoria și Geografia în românește dar nu la materia respectivă ci la limba română pe care în acest scop o vor majora cu 2 ore pe săptămână.

Cum aplică ungurii noul regulament al școlilor minoritare

Am vizitat liceul catolic și școala civilă de fete din Brașov și liceul reformat din Sft.-Gheorghe.

Aceste școli ungurești au introdus încă din Ianuarie limba română, Georgrafia și Istoria românească în programul lor. Liceul catolic din Miercurea Ciucului le-a introdus numai din Martie 1924, cu toate că regulamentul prevedea introducerea aceasta încă din Septembrie.

In general însă se constată că liceele ungurești au căutat să respecte regulamentul mai mult decât sașii.

La Gheorgheni s'a constatat cu bucurie, că la liceul de stat de acolo, românii din județul Ciuc, trimit tot mai mulți elevi. Patru clase funcționează deja în românește, cu o populație școlară considerabilă.

La aceasta ajută și internatul liceului, bine condus, care totodată este și cel mai eftin din Ardeal. Curios și simptomatic este faptul că în toate clasele superioare, numărul elevilor unguri a scăzut considerabil, fiind în clasa VI numai 5, iar în celelalte clase între 8 și 10 elevi.

Ministerul Instrucțiunei Publice ar trebui să iee măsuri de desființare a claselor superioare și succesiv să desvolte liceul în direcția secției românești.

„In cursul cercetărilor mele în jud. Trei scaune și Ciuc am examinat și chestiunea învățământului primar.

In jud. Trei scaune am constatat că învățământul primar al statului și cel confesional nu ține seamă în toate privințele de interesele statului român.

Despre acest județ se spunea că este un județ unguresc și în consecință școala trebuie să fie de asemenea ungurească. Cercetarea mea amănunțită la fața locului mi-a dovedit următoarele:

Situația românismului din jud. Trei-scaune

In județul Trei-saune sunt 105 comune rurale, 3 urbane și 36 cătune. Dintre acestea azi, în adevăr, numai 12 au și un considerabil număr de locuitori români. In alte 12 comune locuitorii români sunt în minoritate disparentă.

Avem însă urme și dovezi că în acest județ, pe vremuri, 60 de comune au fost românești sau cu populație considerabilă românească, — însă în urma politicei nefaste ungurești, — s'au maghiarizat, rămânând însă cu confesiunea română unită sau ortodoxă; o altă parte au trecut la catolicism, în deosebi în cele două decenii din urmă ale stăpânirei maghiare și astfel și-au pierdut conștiința românească.

Iată câteva nume din școala civilă romano-catolică din Brașov, notate în fuga condeiului la fetițele de rit rom. cat. și care arată că posesorii lor au trebuit să fi fost odată români: Costea, Manea, Colțea, Manciu, Pilț, Raita, Roman, Aldea, Baicu, Barbat, Filipovici, Banciu, Pacu, Voina, Balică, Bobancu, Manda, Sima, Urban etc.

Osoluție pentru readucera la românism a românilor maghiarizați

Iată ce datorie are statul român, față de acești români-maghiarizați din județul Trei-Scaune: trebuie să se înființeze școli primare românești și numai românești, căci este inadmisibil ca foștii români greco-catolici sau ortodoxi sau chiar romano catolici sau reformați să continue a se maghiariza sub oblăduirea și protecția statului român, — tot așa ca sub unguri.

In, privința înființărei de școli românești s'a făcut până acum numai un prea modest început, înființându-se școli sau secții românești abia în 24 comune. Iată o problemă mare în a cărei rezolvire nu este iertat statului să fie zgârcit.

Aci trebuie să se facă școli românești chiar și dacă numărul elevilor cari s'ar înscrie la început nu ar atinge numărul regulamentar.

Situația din județul Ciuc

„In județul Ciuc, continuă a ne spune dl inspector general Pteancu — situația este mai bună întrucâtva, — pentrucă revizorul din Miercurea Ciucului a înființat aproape în toate comunele foste românești școlile ce trebuiau pentru accelerarea și intensificarea procesului de readucere a românilor din Săcuime la limba lor strămoșească.

După părerea mea cea mai bună soluție este să se înființeze în Miercurea Ciucului, dela 1 Sept. o școală normală de stat, cu limba de predare românească — cu clase divizionare — ca să se poată primi elevi catolici mai mulți.

In fiecare clasă se se primească câte 25 de elevi bursieri ai statului, câte unul din fiecare comună fostă românească. Restul clasei va fi populată cu elevi din vechiul regat.

Astfel se va putea face că peste câțiva ani, fiecare comună secuiască, cu locuitori români desnaționalizați — își va primi învățătorul său — originar din comuna sa, care legat de glia satului său, și prin legăturile de origină și de înrudire va putea începe munca de readucere a consătenilor săi la limba lor strămoșească.

Această școală normală va servi județele: Trei-scaune, Ciuc, Odorheiu și Mureș Turda.

Tot odată să se reorganizeze școala normală de învățătoare dela Sfântul Gseorghe după aceleași principii și reguli ce le-am arătat mai sus.

Cred că actuala stare de lucruri nu mai poate dăinui și cred că datoria cea mai elementară a fiecărui bun român este să contribue în măsura în care poate, la înfăptuirea acestui scop."

Cu acestea s'a încheiat interesantele declarații pe cari d-l Pteancu a binevoit să le facă ziarului nostru.

Alfio.

BERSON

Toc și talpă de cauciuc

BERSON

se pună cismarul pe ghetele Dv. căci economisiți nu numai bani, dar veți menaja atat picioarele cât și ghetele Dv.

Lloyd 3424

Dela Subprefectul Județului Cojocna.

Nr. 2933—1924

Publicațiune.

In vederea asigurării și transportării lemnelor combustibile necesare pe execițiul anului 1924 pe seama oficiilor centrale județene se publică licitației minumendă a doua oară, fiindcă licitația primă publicată pe ziua de 10 februarie 1924 in lipsa ofertelor legale nu a avut nici un rezultat.

Necesitatea este de 40—50 vagoane (800—1000³).

Ofertele reglementare timbrate, in plic inchis și sigilate cu o garanție de 10% din suma oferite urmează a se presenta subprefelturei Jndetene cel mult până la oarele 10 m. s. zilei de 16 Aprilie 1924 cu atât mai vărtos că ofertele mai târziu intratet sau supra oferte nu se vor lua in considerare.

Se reservă dreptul de a reduce cantitate sus menționată.

in ofertă se va indica: soiul și calitatea lemnelor timpul tăieri și locul de origine.

Lemnele combustivile necesare se vor transporta in curtea edificiului județean și se vor ingrămădi in stângini.

Caetul de sarcină (condițiunile de licitație) se poate vedea in biroul subprefecturei la director de birou intre oarele oficioase.

Concurenți vor ține, seamă de dispozițiunile art, 72—84 din legea Contabilități publice.

Licitație minumendă se va ține in cabinetul subprefecturei județene la 17 Aprilie la oarele 10 inainte de masă.

3433 . subprefect: **Gheție.**

No. 5193/M—1924.

Publicațiune,

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 21 Aprilie, la orele 12 se va ține o licitație publieă la Direcțiunea IV. Regională C. F. R. Cluj, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de refacerea clădirei destinate școalei de mișcare din Cluj. Valoarea lucrărilor după deviz este de Lei 320.000.— Ofertele timbrate se vor trimite în plicuri sigilate Direcțiunei IV. Regionale C.F.R. Cluj, Serviciul P. Pe plic se va scrie:

„Oferta pentu lucrările de refacere la școala de mișcarea, Cluj, licitație din 21 Aprilie 1924" Chitanța Administrației Finauciare asupra cauțiunei privizorice, ca va fi de 4% din valoarea lucrărilor oferite, se va inainta cel mai târziu până la 21 Aprilie, orele 11. Biroului B III.. al Direcțiunei IV Regionale C. F. R. Cluj. Formulare de oferte și orice informațiuni se pot primi la Direcțiunea Specială D. Dg. București, Str. General Berthelot No. 8. și la Direcțiunea Regională C.F.R. Cluj, Serviciul L. în fiecare zi de lncru intre orele 11—13.

DIRECȚIUNEA IV. REGIONALĂ.

Cei mai buni ciorapi se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

STANIOL REPR. SI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE CLUJ. CERETI OFERT. 5

Motoare de orice fel! Mașini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Informaţii economice

INTERNE.

— **Adunarea geuerală a Camerei de Comerţ.** Adunarea generală a Camerei de Comerţ, va avea loc la 13 Aprilie. S'au şi trimis invitaţiile membrilor.

— **O nouă cooperativă la Cluj.** Din iniţiativa Camerei de Comerţ s'a înfiinţat „Cooperativa pentru procurarea de smalţ pentru olării“. Statutele acestei cooperative sunt deja făcute şi apelul s'a lansat.

— **Articole libere la export.** Următoarele articole au fost lăsate fără autorizaţie la export, plătindu-se taxele vamale:

1. Seminţele de in şi cânepă.

2 Viţele altoite provenind din pepinierile din Ardeal, în baza Ministerului de Agricultură.

3. Butoaiele de stejar a căror capacitate trece peste 100 litrii.

— **Cine a cumpărat redevenţele de petrol ale Statului.** La licitaţia publică ţinută zilele trecute la Bucureşti, la care au luat parte cinci ofertanţi a fost acceptată ca cea mai avantajoasă ofertă, acea a „Sindicatului Rafinorilor Români“ care a oferit pentru cele 500.00 vagoane ţiţeni 5 milioane dolari sau 1 miliard lei, depunând imediat ca garanţie 500.000 dolari. Redevenţele Statului constau din cota de 2 la sută din întreaga producţie de petrol, conform legei miniere. Urmează că un Consiliu de Miniştri se aprobe acceptarea ofertei firmei de mai sus.

— **Suspendarea traficului cu Ungaria până la 15 Aprilie.** Direcţiunea generală a căilor ferate aduce la cunoştinţa publicului, că vânzarea biletelor şi expedierea bagajelor în traficul cu Ungaria a fost suspendat cu începere de eri şi până la 15 Aprilie 1924.

EXTERNE

Belgia

— **Prohibirea exportului de făină.** Monitorul Oficial belgian publică ordonanţa referitor la prohibirea exportului de făină de orice fel.

Ungaria

— **Piaţa de vin.** Din cauza scăderii coroanei ungare, producătorii de vin precum şi comercianţii, reţin marfa în vederea urcării valutei, aşteptând timpuri mai liniştite.

Austria

— **Revizuirea băncilor în Austria.** Comisiunea bancară secundată fiind de un comitet special al Adunării generale, studiază noul regulament bancar de funcţionare.

Noul regulament prevede oprimarea unui număr mare de bănci particulare. Numai la Viena există 1500 bănci particulare.

Bulgaria

— **Noul tarif vamal de export.** Noul tarif vamal cuprinde următoarele dispoziţiuni: pentru mărfurile exportate, vama de export se va plăti în aur. Pentru mărfuri cari nu sunt menţionate în tarif se va plăti 60 la sută din valoare.

Mărfurile supuse vamei de valoare se vor fixa periodic de Ministerul de Finanţe, iar taxele la acestea nu se vor plăti în aur.

REUNIUNEA COMERCIANŢILOR INDUSTRIAŞILOR SI MESERIASILOR ROMÂNI DIN CLUJ

(Palatul Camerei de Comerţ). Parter întrarea prin Piaţa Cuza Vodă).

CONVOCARE

Domnii membri a Reuniunei sunt rugaţi să bine voiască a lua parte la

Adunarea generala ordinara

ce se va ţinea Duminecă 6 Aprilie a. c. la orele 10 dimineaţa în localul Reuniunei, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunărei de Dl Preşedinte.
2. Darea de seamă a secretariatului asupra activităţei pe anul trecut.
3. Raportul cenzorilor asupra gestiunei financiare.
4. Aprobarea proectului de buget pe anul viitor.
5. Modificarea statutelor.
6. Dimisia comitetului;
7. Alegerea noului comitet.
8. Eventuale propuneri. Închiderea adunărei.

Cluj, la 23 Martie 1924.

Preşedinte (ss) VICTOR ILIESCU,
Secretar (ss) A. PETRICAŞ.

P. S. Domnii membri sunt rugati a achita cotizaţiile restante, precum şi pe anul în curs, pentru a putea participa la adunarea generală.

Biroul nostru stă dispoziţie în fiecare zi de lucru dela ora 4—6 d. m., iar în sărbători dela 10—11 a. m.

Reclama este sufletul comerţului!

Importul şi exportul viţelor de vie

Consiliul de miniştri a semnat un jurnal prin care încuviinţează importul viţelor de vie din Franţa, pentru Basarabia, în următoarele condiţiuni:

Transportul să fie întovărăşit de un certificat sanitar liberat de organele competinte ale serviciului phitopatologic francez, în care să se specifice că:

a) comuna în care este situată pepiniera din care provin viţele ce se importă, nu este contaminată de Blak-Roth.

b) aceea pepinieră a fost supusă controlului serviciului phitopatologic.

c) culturile pepinierei în anul respectiv au fost îndemne de boli cryptogamice şi parazitare.

d) ultima inspecţiune phitopatologică care s'a făcut acelei pepiniere, şi numai în baza unui aviz al Ministerului agriculturei şi domeniilor.

*

De asemenea, printr'un alt jurnal, consiliul încuviinţează exportul vitelor altoite din pepinierele regiunei Ardeal, cu plata taxelor vamale. Autorizaţia de import se va da numai pe baza avizului Ministerului agriculturei şi domeniilor.

Dela Teatrul Naţional

Marţi 8 Aprilie va avea loc la Teatrul Naţional o reprezentaţie extraordinară sub patronajul „Ligii internaţionale contra pericolului venerian“ în beneficiul „Societăţii Studenţilor în Medicină din Cluj“. Se va reprezenta „Sărutul Morţii“ piesă în 4 acte de Loic le Gouriadec, localizată de dl dr. Voina, fiind interpretată de dnele Jeana Popovici-Voina, Natalia Ştefănescu, L. Bănuţiu, N. Hodoş şi dnii Mişu Ştefănescu, N. Dimitriu, C. Potcoavă, Gh. Bănuţiu, N. Suba, D. Constantinescu şi T. Lapteş sub direcţia de scenă a dlui Şt. Braborescu. „Sărutul Morţii“ s'a jucat cu un succes imens în Canada, Statele Unite, Belgia, Franţa, etc., deoarece problema sifilisului social, pe care o pune pe tapet, prezintă un interes din ce în ce mai mare pentru toate straturile societăţii.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri 4 Aprilie 1924

CINEMA SELECT

Monna Vanna.

Eternă capo d'operă a lui Maetelinck. 2 serii de odată în rolurile principale: PAUL WEGENER, LYDA SALMANOVA, OLAF FJÖRD LEO PARRY. Una dintre atracţiunile de mai mari al sezonului.

CINEMA URANIA

Vicarul Saltanei.

(Groază întrupată.)

Grandioasă dramă detectivă în 7 acte. Unul dintre cele mai bune filme cu HARRY PIEL.

CINEMA APOLLO

Jocheul morţei.

Senzaţionele dramă de circ în 5 acte. In rolul principal Maria Corvin. Fiecare act o senzaţie

BURSA

Aprilie 3.

Leul la Zürich . . . 2·95
Leul la Paris . . . 9·—

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	35·—
1 franc francez — —	„	12·20
1 dolar — — — —	„	199
1 liră sterlină — — —	„	860
1 liră italiană — — —	„	880
1 coroane cechă — —	„	5·95
1 Leu = coroane austriace	„	350
1 Leu = coroane ungare	„	450
1 dinar — — — —	„	220

Zürich

Bucureşti — — — — —	2·95
New-York — — — — —	572
Londra — — — — —	2468
Paris — — — — —	33.52
Milano — — — — —	25.20
Praga — — — — —	·17
Belgrad — — — — —	7.50
Viena — — — — —	80
Budapesta — — — —	—
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

In timpul din urmă se observă o reducere a activităţii industriilor indigene, care fapt îşi găseşte explicaţia în următoarele: industriile au înmagazinate stocuri mari de tot fel de fabricate şi articole pe cari nu le pot însă valoriza, fiind criză de numerar. In unele cazuri, Statul valorează cu sume importante, şi până când aceste datorii nu vor fi achitate, stabilimentele n'au disponibilităţi băneşti pentru a putea finanţa producţia pentru vânzări a vista.

Diferitele compartamente sunt neanimate. Comerţul cu piele stagnează. Piaţa vitelor este slab alimentată, vitele fiind întrebuinţate pentru muncile agricole. Cerealele sunt calme în preţ. Grâul este fără cautare pentru export.

S'au notat:

CEREALE

CLUJ: orz 50-51.000, grâu 56.000, porumb 45.000. ovăz 43.000, tărâţă 32-33.000, fasole 113-114.000 Lei vag.

BRAILA: orzul 43·000, ovăz 35.000, grâu 52.000, porumb 44.000 Lei vag.

GALAŢI: orz 43.000, ovăz 35.500, porumb 44.000, grâu 52.000 Lei vag.

TULCEA: orz 43.000, porumb 44.000 Lei vag.

SILISTRA: porumb 41.500 Lei vag.

CONSTANŢA: orz 43.500, ovăz 35.000, porumb 45.500, grâu 53.500, Lei vag.

GIURGIU: porumb 42.000, grâu 50.000 Lei vag.

OLTENIŢA: porumb 42.000, grâu 50.000 Lei vag.

BASARABIA: orz 43.000, porumb 44.5000, Lei vag.

PIEI

	pro kg.	
Piei de vţel până la 7 kg.	68—70	Lei
Zwiccer 8—12 kg.	47—48	„
Pittling 8—15 kg.	45—46	„
„ 15—25 kg.	42—45	„
Piei grele dela 26 kg. în sus	40—42	„
Bivoliţă până la 8 kg.	38—40	„
„ Pittling bivoli 8—20 kg.	30—32	„
Bivol dela 20 Kg. în sus	34—36	„
Seu brut	18—19	„
Seu topit	37—38	„

CARNE VIE

	pro kg.	
Boi graşi pt. export	28—32	Lei
„ pt. taiat, slabi	10—13	„
„ „ „ mijlociu	13—18	„
Viţel mijlociu	13—18	„
Viţel (malaciu) buc.	800—1500	„
Porc pt. carne	35—36	„
Porc pt. grăsime	42—44	„
Miel, bucata	400—600	„
Fân 100 kg.	320	„

Efecte

Bursa continuă a fi calmă, lipsind transacţiuni mai mari. „Banca Românească“ s'a urcat la 640, „Marmorosch Blank“ a a scăzut la 1005. Dintrele petroliferele a slăbit în curs: „Petrol Block“ la 1040—1059. „Româno belgo de Petrol“ la 990—1000, „Concordia“ a înregistrat în plus 25 puncte încheându-se la 4375. La asigurări a scăzut „Naţionala“ cu aproape 50 puncte.

Cursurile de incheere au fost:

Bănci: „Banca Naţională“ excup. 14·800—14·900, „Banca Românească“ ex cup. 635-640. „Marmorosch Blank“ excup. 1000-1005.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.850 900 „Concordia“ 4375-70, „Petrol Block“ opt. 1040 50 „Româno-belgo de petrol“ 990-1000 Credit Minier“ optate 1820-1830, „Steau Română“ 4200-4250.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2600-2625, „Naţionala“ 1125-1150, „Generala“ 2775-2800, „Agricola“ 925-950.

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1040-1050 „Cartea Românească“ 400-425, Reşiţa, 1525-50 Reşiţa pui 1400-25, Letea 550-575.

Reclama este sufletul comerţului

MASINA

STABILA DE 400 H. P.

3435

cu 2 cilindri şi condensaţie patent „SULZER“ în bună stare de funcţionare se vinde imediat de Fabrica de hârtie

„LETEA“ - BACAU

Doritorii să se adreseze la fabrică pentru informaţiuni.

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună

La firma: 3412

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

GRUPUL ELECTROGEN DE BENZINĂ „ASTRA“ PESTE ZI PUNE IN MISCARE ATELIERUL SI NOAPTEA SERVESTE CURENT ELECTRIC.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924**
în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj,
în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin **10 Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839. 3064

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi *America*

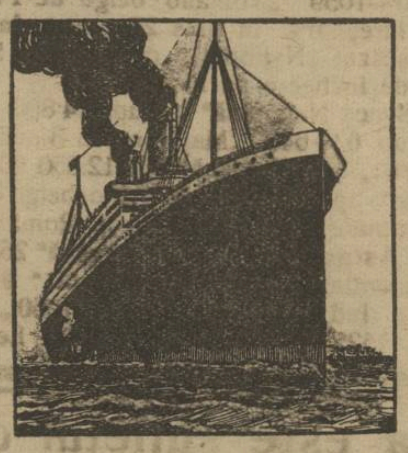

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslușiri cu incredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviței 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!
PRETURI OCAZIONALE!!

PĂLĂRII FINĂ DE FILT ŞI LODEN SE VOR VINDE CU PREŢURI MULT MODERATE!
Mare alegere de albituri fine!

SIEGFRIED WEISS
CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filţ calitate prim . . .	L 150
Pălărie loden calitate primă . .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panclică de mătasă	„ 250
Cămaşă alba moale	„ 180
Cămaşă alba, de calitate primă .	„ 250
Cămaşă colorotă „freuch“ . . .	„ 265

COMANDE DUPĂ MASURĂ

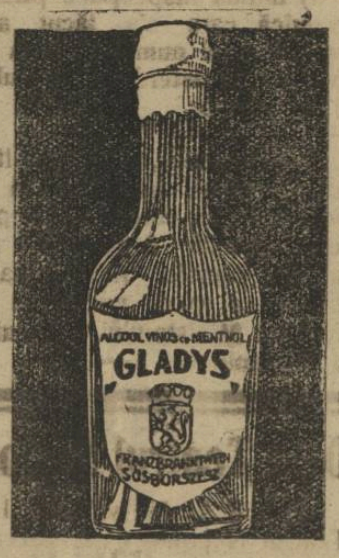

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

Atenţiune! HARRY PIEL! Atenţiune!

VICARUL SATANEI
(Groaza întrupată)

Senzaţiune detectivă americană fără preche!

7 acte! Pline de surprinderi! 7 acte!

O maşină de om electrică
Harry Piel! în serviciul criminalismului. **Harry Piel!**

Fenomenul de detectiv american!

Cu incepere de Joi, 3 Aprile la

CINEMA URANIA

Saci, Muşamale

2613

cumpără, vinde şi imprumută

Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8–10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Raspanditi „Infratirea“

Berea-Nutritoare „HERCULES“

„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

AUTOMOBILE

CHEVROLET

Construcţie ireproşabilă. — Solide, Economice, Luxoase

3408

20 HP. Torpedo cu 5 Locuri

se vând cu Lei 160.000 inclusiv taxa de lux

LA AUTO-MECANICA S.A.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor **Mauls din Hartz** sunt cele mai delicioase şi le gasim pretutindeni. 3360

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1053 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Duminecă 6 Aprilie 1924.

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

PARADISUL BOLȘEVIC

Acum câteva săptămâni un binecunoscut ziar din anumita presă bucureșteană, publica un interview cu d-ra Ecaterina Arbore, româncă din Basarabia, pusă în serviciul sovietelor ruseşti. D-șoara Arbore a venit în țară cu scopul de a pregăti Basarabia pentru propunerea de plebiscit pe care avea să o facă d. Krestinski la Viena, și în acest scop arată în interviewul său că în Rusia este un adevărat rai, că starea de acolo este incomparabil superioară stării de azi din Basarabia, lăsând să se înțeleagă că populația basarabeană ar face mai bine dacă s'ar hotărî să se întoarcă la „raiul rusesc".

Incercărei d șoarei Arbore i-s'a răspuns cu manifestația dela 23 Martie din Chișinău, când o imensă mulțime a ținut să-și afirme hotărîrea de a rămâne cetățeni ai României; iar fapta mișelească a ziarului care a dat găzduire palavrelor d șoarei Arbore, a fost aspru înfierată de toată presa cu adevărat românească, precum și de toate partidele reprezentate în Parlament.

In fața acestei unanime protestări dra Arbare a trebuit să se facă repede nevăzută, iar ziarul în chestie să-și schimbe atitudinea.

Explicația acestei bateri în retragere este lesne de aflat. Minciuna fericirilor ruseşti nu putea sdruncina un sentiment adânc înrădăcinat în sufletul fiecărui cetățean al României întregite căci oricât de rău s'ar pretinde că este în România, un român se simte mai bine aici decât oriunde când în sufletul lui n'a murit dragostea pentru pământul românesc.

Dar iată că și povestea „ziarului" rusesc începe să se clatine. Oameni cari au venit din Rusia fără o misiune specială ca dra Arbore, povestesc fapte cu totul contrarii afirmațiunilor acestei agente a sovietelor. Astfel un bătrân preot basarabean, scăpat din Rusia povestește în „Viitorul" că orice libertăți continuă a fi suprimate, și că mizeria cea mai neagră distruge tot ceea ce este omenesc în oameni. Orice tendință de cultură este suprimată. Școlile și universitățile bolșevice sânt simple parodii unde tineretul este sistematic călăuzit către a viață de abrutizare și amo ailtate. Viața publică este o ororare. Nesiguranța personală este o turmă de brute, în care cel mai tare și cel mai pervers isbutește să se mențină până e doborât de altul mai tare și mai pervers. Altă dreptate nu există. Deoparte stă oștirea de trântori partizani ai regimului, care trăiește bine din munca celorlalți, de cealaltă parte, mulțimea imensă se lasă, îndobitocită de mizerie și muncă, lipsită de orice ideal. Sovietele au desființat biserica. Insă massele populare continuă să-și practice credința în Dumnezeul strămoșilor lor în ascuns ceea ce ne arată perfecta stare de „fericire" care domnește în fosta împărăție a Tărilor.

Aceasta este viața din Rusia pe care o românca criminală o oferă Basarabiei în care s'au născut, au trăit și suferit moși și strămoși ai ei. Și dacă Basarabia a răspuns așa cum a răspuns la această oferiă, faptul nu trebuie să ne mire. Ademenirile drei Arbore nu puteau să înfrângă sentimentul patriotic din sufletul fiecărui român și nici pu puteau, să tăgăduiască adevărul asupra stărilor din Rusia. Basarabia românească va rămâne românească în ciuda tuturor încercărilor de ademenire ale Rusiei sovietice. D. Krestinski, care pretindea zilele trecute că Basarabia n'a fost niciodată pământ românesc, probabil după informațiile istorice ale dșoarei Arbore, va avea prilej să se convingă că a apucat pe drum greșit când misionarii trimiși în România se vor întoarce la Moscova, ca și dsa dela Viena, fără rezultatul pe care îl urmăriau.

Disciplinarea naționalismului

Prof. N. Iorga despre mișcările naționaliste de azi

Indemnuri și sfaturi cari vin la timp

Pornind dela recentele acte de violență săvârșite în numele ideii naționale, d. profesor N. Iorga publică în „Neamul Românesc" de ieri, sub titlul: **disciplinarea naționalismului,** *următorul articol în care fiecare rând e o pârîntească dojană la adresa celor cari cred că e de ajuns ca o ideie să fie frumoasă pentru ca ea să justifice și toate rătăcirile:*

Că în aceste semne este iubire pentru neam, dorință de a-l vedea stăpânind o țară pe care el a întemeiat-o și n'a purtat războiul celor mai grele jertfe ca s'o dăruiască cine știe cui, că o energie care poate fi prețioasă se vădește în aceste zvîcniri, nu poate fi nici o îndoială. Orice e mai bine decât lâncezeala indiferenței și pacea putredă a marasmului.

Dar pentruca un sentiment să însufițească în adevăr în chip sănătos unpopor trebue ca asupra felului cum el se cheltuește să apese cea mai mare luare aminte, și disciplina cea mai strictă e necesară acolo unde gîngîie avînturile cele mai îndrăznețe.

Dar este evident că această disciplină lipsește cu totul.

Nici o logică nu conduce o acțiune menită să câștige neamului nostru locul care i-se cuvine. Nici o prevedere nu luminează calea. Celce știe mai puțin cată să învețe, fie și cu sila, pe acela care a cercetat mai mult. Neexperiența zguduie de piept experiența și i cere socoteală pentru lucrurile cari nu se fac pentrucă adesea ele nu se pot face.

Un scop bun e servit cu mijloace nepotrivite și puteri scumpe se risipesc în zădar, lăsând în urmă înduşmănire la unii, oboseală prematură la alții.

O atitudine care trebuie să înceteze

Din toată presa scrisă românește, un singur ziar oficiosul partidului comunist „Socialismul" are o atitudine, dăunătoare intereselor Statului, în chestia Basarabiei.

In baza afinității ce-l leagă de presa „tovarășilor" de peste Nistru, „Socialismul" caută cu o totală lipsă de bun simț și de bună credință să calomnieze guvernul asupra bunelor sale intenții în privința tratativelor dela Viena și reproduce toate știrile tendențioase și articolele dușmănoase ale presei bolșevice.

Nu putem decât să condamnăm cu ultima energie astfel de procedee, contrarii sentimentului oricăriu român și credem că în primul rând muncitorimea e datoare să reacționeze împotriva atitudinei greșite și periculoase a acestui ziar, care după ce a reușit să introducă lupta de ctasă și principiile comuniste în țară, persevorează într'o acțiune dăunătoare intereselor neamului, folosindu-se de argumentele dușmanilor.

Dacă locul acelora cărora nu le place pământul îngăduitor al țărei noastre, nu e decât paradisul bolșevic, sfatul ce-l mai bun ce li-l dăm e să se ducă acolo, în loc de a căuta să-l aducă aici.

Va fi mai bine poate pentru ei și în orice caz mai bine pentru noi.

Amânarea Conferinței Româno-Ruse dela Viena

Viena 2. — Ședința de astăzi a conferinței româno-ruse, a început cu cetireă răspunsului delegației sovietice la declarațiunea făcută în ziua de 31 Martie, de către delegația României. A urmat apoi o nouă declarație a delegației românești.

Tezele delegațiunilor, neputând fi conciliate, lucrările conferinței a fost închise.

Răspunsul delegației sovietice, ocolind miezul chestiunei, a fost foarte vehement. Acest răspuns s'a mărginit numai în a cere discutarea formalităților preliminare plebiscitului.

Conferința de la Viena

Răspunsul României în chestia Basarabiei

Delegația română respinge instituirea unui plebiscit — Drepturile noastre istorice asupra Basarabiei, Legalitatea hotărârei Sfatului Țărei

La cererea delegatului rus Krestinski de a se institui plebiscit pentru Basarabia, a răspuns primul nostru delegat dl Langa Răşcanu. Dsa a demonstrat în mod documentat falşitatea declarației sovietelor din punct de vedere istoric și a pus în evidență că față de legalitatea hotarârei Sfatului Țărei, guvernul român nu poate admite plebiscitul.

Respingând afirmațiunea delegatului rus Krestinski că Basarabia la 1812 nu a fost răpită statului moldovean, dl Langa Răşcanu a insistat asupra caracterului românesc al acestui pământ românesc, care făcea ca Moldova să aibă de secole ca graniță Nistrul.

Victimă a politicei imperialiste a țărilor teritoriul răpit Moldovei a păstrat chiar după răpire mult timp o organizație și o legislatură curat națională și identică cu aceea a Moldovei.

Oprindu-se asupra retrocedărei de către Marile puteri al celor trei județe din Basarabia, în 1859, d-l Langa Răşcanu, a scos în evidență rolul serios al Rușilor după războiul din 1877—1878, când drept recunoștință pentru ajutorul dat de armata noastră, ei au răpit a doua oară această parte din Basarabia.

Cu citate din scriitorii ruși, adversari ai cauzei române, cum au fost: ministrul rus Casso, Danielowski și generalul Kuropatkin, d-l Langa Răşcanu a dovedit că Basarabia a format totdeauna o unitate de politică distinctă în imperiul țarist, fără a se asimila cu organizațiile de peste Nistru.

Cât privește populația, atât aceste scrieri, cât și statisticile ruseşti arată cât e de românească Basarabia; după aceste statistici Rușii reprezintă mai mult de 8·05 la sută, și ucrainienii 19.75 la sută, procent în care intră atât armata funcționarilor cât și elementele flotante.

In declarația sa, delegatul rus Krestinski contestase legalitatea Sfatului țărei și acuzase armată noastră că a procedat pe nedrept la ocuparea Basarabiei.

D-l Langa Răşcanu a respins și aceste acuzațiuni neîntemeiate, arătând în primul rând modul legal cum a fost constituit Sfatul țărei care a proclamat în 2 Decembie 1919 republica democratică a Moldovei federative și apoi puțin după aceea independența republicei moldovene.

Armata română a intrat în Basarabia abia după 18 Octomvrie 1918, mult timp după constituirea organelor locale de autodeterminare, venind în Basarabia numai după ce a fost invitată în mod formal și urgent de către Sfatul țărei.

Guvernul român n'a făcut decât să accepte unirea propusă de Sfatul țărei, instituție recunoscută dela înființarea s'a de toate organele statului rusesc și de către organele revoluționare. Propunerea de alipire a fost discutată și votată în fața unui public numeros după lungi desbateri încât votul reprezintă voința liberă a marei majorități din Sfatul țării.

Sfatul țării a fost dealtfel un organ constituit pe aceiași bază ca și Dietele din Ucraina, Estonia, Letonia, Lituania și Rusia albă, unde în aceleași circumstanțe și în baza acelorași drepturi s'au format la început state autonome și apoi independente recunoscute de guvernele sovietice și de cele europene.

Autodeterminarea Basarabiei și dorința ei de a se alipi la România o dovedește și faptul că nici unul din reprezentanții ei în parlamentul nostru n'a susținut că Basarabia trebue să fie a Rusiei.

Scoțând în evidență intențiile leale ale guvernului român dl Langa Răşcanu a respins pe baza principiilor arătate mai sus, plebiscitul pentru Basarabia. Dsa a amintit că dacă guvernul sovietic persistă la ideile enunțate în declarația delegației sovietice, atunci guvernul român e în drept să considere această atitudine ca îndreptată special împotriva lui, guvernul român nu poate admite plebiscitul și fiindcă s'ar pune în contradicție față de aliații săi, care au recunoscut în mod formal alipirea Basarabiei la România.

Dl Langa Răşcanu și-a terminat declarațiile făcând apel încă odată la delegația rusă, ca să se convingă că numai pe baza propunerilor românești se poate ajunge la o înțelegere între cele două țări.

Acordul

româno-ungar

Budapesta. — Comisiunea financiară de pe lângă Adunarea Națională s'a ocupat cu proiectul refacerei Ungariei. Cu acest prilej d. Bethlen a luat cuvântul arătând că proiectul de lege conține acorduri cu Serbia și România cari tranșează anumite chestiuni între Ungaria și aceste țări.

Guvernul ungar a căutat din timp să găsească o soluție practică pentru rezolvarea chestiunilor în litigiu. Rezultatul a fost că România a renunțat la pretențiunile sale privitoare la cheltuelile de ocupație a Ungariei, iar guvernul ungar a renunțat la reparațiunile pagubelor cauzate Ungariei pe timpul acestei ocupații. Aceste chestiuni se aflau înainte în fața comisiunei reparațiunilor.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Sosirea în Bucureşti
a A. S. I. Principele Hiko Higashi Kumi

Eri înainte de prânz a sosit la Bucureşti cu Simplonul A. S. Principele imperial al Japoniei Naru Hiko Higashi Kumi.

In tot parcursul drumului dela frontieră şi până în Gura de Nord din Bucureşti, în diferite gări autorităţile au salutat urând bun sosit A. S. I.

La Bucureşti s'a făcut o primire grandioasă. Un public numeros a aclamat pe principele imperial.

Intrebat de un trimis al ziarului „Viitorul", A. Sa I. a făcut următoarele declaraţii:

„Am venit însărcinat de Maiestatea Sa Imperială să transmit Suveranilor României adânca Sa mulţumire pentru vizita pe care A. S. R. Principele Moştenitor Carol a făcut-o în Japonia, — vizită care va rămâne neuitată în mintea întregei noastre populaţiuni.

„Abia am intrat în România, în frumoasa şi bogata dv. ţară şi am şi căpătat convingerea că toate ce se spuneau despre pământul şi poporul românesc despre bogăţiile ei şi despre vrednicia lui, sunt prea puţin elocvente faţă de realitatea pe care am constatat-o.

„Pretutindeni, dela graniţă încoace, am admirat în ochii drumeţilor, vitejia despre care am auzit vorbindu-se aşa de frumos, şi calităţile de serios muncitor care-i sunt de toţi recunoscute.

Acestea sunt constatări pe care la fac cu toată sinceritatea şi cari exprimă intima mea părere.

Sunt cu totul fericit de admirabila primire care mi s'a făcut. Voioşia şi dragostea ce s'au arătat prin mine, ţării mele, mi-au mers deadreptul la inimă.

Vă rog să transmiteţi ţării şi poporului român omagiile Majestăţii Sale Impăratul Meu şi ale întregului popor japonez.

Voi fi fericit să comunic Majestăţii Sale Imperiale sentimentele pe care întreaga populaţie românească le poartă depărtatului său aliat.

Am adânca convingere că între ambele popoare va trebui să domnească mai mult decât simţiminte de prietenie durabilă; legături frăţeşti.

Această dorinţă a sa, poporul japonez o va dovedi cu fapte".

Presa maghiară

Ungurii şi legea învăţământului primar

„Proectul de lege al învăţământului primar alcătuit de către d. ministru Anghelescu, — scrie d. dr. Gál Kelemen în ziarul „Ellenzék" — trebue să constatăm, este o operă binecugetată, clară, alcătuită cu sistem şi în stil mare.

Autorul ei vede clar scopurile de urmărit ale legii, de asemenea şi căile şi procedeurile ce duc spre ţintă, pe care le alege în mod ingenios şi le urmează cu neclintire."

In restul articolului d. dr. Gál Kelemen face cunoscută legea actuală a învăţământului primar de stat din vechiul regat în punctele ce se deosebesc de cea ungurească, promiţând pentru o amănunţită critică a proectului de lege actual, critică care — după cum scrie ziarul „Ellenzék" va cuprinde în sine şi punctul de vedere al reprezentanţilor confesiunilor ungureşti din Ardeal.

Interviewul unui gazetar ungur cu Mussolini

Redactorul ziarului „Az Est" — scrie „Ellenzék" — a obţinut un interview de la d. Mussolini „cel mai ocupat om din lume"

Ziaristul maghiar a fost primit în Palazzo Chigi.

Pe enorma masă de scris a lui Mussolini se află în totdeauna flori proaspete, o atenţie a primarului oraşului Roma faţă de duce. Mussolini nu s'a schimbat întru nimic de 3 ani, — constată redactorul ziarului „Az Est". El vorbeşte repede cu accent curat roman. Nu poate să stea nici măcar un moment înactiv. Îi trebue mişcarea ca şi leopardului închis în cuşcă. Gesturile îi sunt aproape sălbatice.

„Am făcut o plimbare călare, începe Mussolini; — dar ce noutate mai este prin Ungaria? Ce mai fac ungurii? Se îmbunătăţeşte situaţia? Care este situaţia economică? Ce e cu coroana ungară? Aţi oprit căderea ei?"

Gazetarul, zîmbind, îl întrerupe:

„Scuzaţi, am venit să vă întreb eu, Excelenţă"...

„Dumneata poţi întreba, eu însă nu voi răspunde, căci sunt un aualfabet în acestea chestiuni".

In altă ordine de idei Mussolini continuă:

„Mă simt şi azi ziarist, ca şi acum 3 ani la Milano. De multeori doresc să revin în acea odaie mare, spoită cu alb din Via Luvanio, unde redactăm ziarul „Popolo d'Italia".

Intrebat fiind despre felul său de a trăi, Mussolini răspunde:

„Deşi muncesc foarte mult şi stau de vorbă zilnic cu sute de oameni, eu un oboşesc niciodată. Asta pentrucă mă scol la 6 dimineaţa, fac scrimă şi plimbări călare timp de 2 oare desdedimineaţă.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

In atenţia dlui Petrini director gen. al agriculturei
— O nedreptate —

Azi dimineaţa s'a prezentat la redacţia noastră săteanul Nicolaie Olt din comuna Aiton jud. Cojocna cu o plângere pe care o aducem pe această cale la cunoştinţa dlui Emil Petrini directorul general al agriculturei din Ardeal.

In anul când s'a întocmit tabloul îndreptăţiţilor la împroprietărire, din comuna Aitor, săteanul N. Olt, a fost pârât de nişte duşmani ai lui că ar fi bătut pe primarul comunei şi că din această cauză primarul ar fi murit. In adevăr primarul murise, dar din cauze cu totul altele.

In urma acestui denunţ săteanul a fost arestat şi ţinut câteva luni — în care timp tabloul îndreptăţiţilor a fost încheiat. Săteanul Olt, considerat asasin şi lipsind din comună a fost omis din tablou

Tribunalul Cluj judecând pe N. Olt şi găsindu-l complect nevinovat l'a achitat cu unanimitate de voturi prin sentinţa No. 2422.

Azi bietul sătean bate la toate uşile cerând să fie trecut şi el în tabloul împroprietăriţilor, toate plângerile lui au rămas fară urmare până acum.

Atragem atenţia dlui Petrini asupra acestui caz, rugându-l să facă dreptate.

Comandaţi bilete la
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereţi modele. 2744-7

PALMA
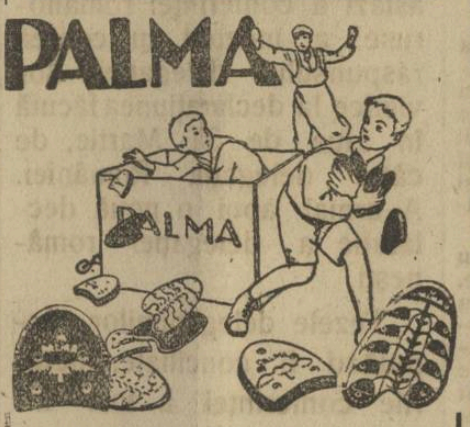

Tocuri şi tălpi de cauciuc
PALMA
poartă copii şi adulţi, decarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.
Lloyd :-: o 3423 o

INFORMAŢII

— **Al doilea concert al maestrului Sibianu**, va avea loc în a doua jumătate a lunei Aprilie c. Vor da preţiosul lor concurs: d-na Tiron primadona operei române; precum şi distinsul violoncelist dl Reizic. După cerarea generala se va repeta sonata Kreutzer. Dna Tiron va cânta lieduri inedite de maestru Sibianu, iar ca inchere a programului se va executa celebrul trio de Rachmarainoff. Data precisă a concertului se va anunţa prin afişe speciale.

— **Sporurile de salariu.** La Inspectoratul Muncei din localitate au sosit dispoziţiunile ministeriale relativ la sporurile de salariu acordate tuturor funcţionarilor Statului, cu începere dela 1 Ianuarie a. c.

— **Cursuri practice pentru industriaşi.** La Camera de Comerţ se intenţionează înfiinţarea de cursuri practice de perfecţionare a industriaşilor, de oarece dela războiu încoace aceste cursuri au fost cu totul neglijate. Pentru instruire se vor alege elementele cele mai destoinice, în special acei meseriaşi care au avut această calitate şi înainte de războiu.

Menirea acestor cursuri este de a ţine la curent pe meseriaşi cu inovaţiile realizate în bresla respectivă.

— **Tratative între lucrători şi direcţia uzinelor electrice.** Sunt în curs la Inspectoratul muncei tratativele între Direcţiunea şi lucrătorii uzinei electrice a oraşului Cluj.

Lucrătorii cu un salar mai mic de 10 lei pe oră au avut o îmbunătăţire de salar de 50 la sută iar muncitorii cu un salar mai mare de 10 lei pe oră, cer o majorare de 35 la sută.

— **Contractele colective.** La minele de cărbuni din Bobota s'a încheiat contractul colectiv pe timp de un an în ziua de 1 Aprilie a. c.

Muncitorilor li s'a acordat un spor de 10 la sută asupra vechilor salarii iar condiţiunile de muncă au rămas neschimbate.

— **Cooperativele industriaşilor mici.** La Camera de comerţ se lucrează la o propagandă a ideii de cooperaţie în industria manuală, care să asigure forţa de concurenţă faţă cu marea industrie.

Cooperaţia se va face după bresle şi conform necesităţilor simţite. Ele pot fi de trei categorii, care pot fi combinate: pentru procurare în comun în ateliere comune şi pentru valorificarea în comun.

— **Dela Comitetul şcolar judeţean.** Comitetul şcolar al judeţului Cojocoa se va întruni din nou luni dimineaţa pentru ca dl Prefect al judeţului să expuie ultimele instrucţiuni primite dela ministerul instrucţiunei publice în chestiunea construirei de şcoli primare.

— Dl medic locotonent dr Dumitru Marian dela Spitalul militar C. VI. A. a fost înaintat la gradul de medic căpitan pe ziua de 1 Martie 1924.

— **Revărsarea Someşului.** Prefectura judeţului a primit ieri rapoarte dela primpretorii din judeţ prin care se anunţă că în urma deselor ploi din ultimul timp, Someşul continuă să se reverse, cauzând mari stricăciuni ogoarelor sămănate. Podul de peste Someş, dela Gilău este iarăşi ameninţat să fie rupt.

— **Diverse.** Dl Hodor inspector general administrativ, care se găseşte de două zile în Cluj unde a luat parte la examenile de capacitate ale funcţionarilor pleacă diseară la Dej.

— **Agrare.** Comitetul agrar a admis cererea primăriei şi a scutit de expropiere toate pădurile oraşului Cluj. In cela ce priveşte păşunele comunale ale oraşului Cluj, comitetul agrar a acordat 400 iugăre pentru scopuri militare; 100 de iugăre pentru episcopia ortodoxă; 117 iugăre pentru două parohii şi 2000 igăre păşune comunală pentru locuitorii agricuitori ai oraşului Cluj.

— **Dela organizaţia partidului liberal.** Domnii membrii ai Partidului Naţional liberal locuitori la sate cu ocaziunea venirii lor în Cluj sunt rugaţi să se abată la Clubul partidului. Piaţa Unirii No. 29 E. I. pentru e primi diferite cărţi din Biblioteca clubului.

— **Adunarea Soc. Crucea Roşie.** Adunarea generală a Soc. „Crucea Roşie" va avea loc Miercuri la 9 Aprilie în Sala Prefecturei la ora 5 d. p. la care sunt invitaţi toţi prietinii şi publicul mare pe lângă membrii ei.

— **Advocatul dr Iosif Fischer** *şi-a mutat biroul advocaţial din Calea Regele Ferdinand* No. *11 în strada Memorandului* No. *18.*

— **Angajarea lucrătorilor străini.** Ministerul Muncii şi ocrotirilor sociale a luat dispoziţiunea ca pe viitor să nu se mai acorde prelungirea rămânerii în ţară a lucrătorilor străini decât dacă intreprinderile industriale se vor obliga a primii oricând lucrători indigeni rămaşi disponibili prin concedieri din alte intreprinderi similare în locul lucrătorilor străini. In caz de opunere Ministerul va revoca autorizaţiile date, iar în caz când întreprinderile se angajează a primi pe toţi lucrătorii indigeni desponibili, vor putea fi păstraţi până la expirarea autorizaţiei de liberă petrecere în ţară şi lucrătorii străini.

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

Persecuţiile contra clerului în Rusia

Varşovia. — Din Moscova se anunţă că autorităţile sovietice au început în ultimul timp din nou să prigonească pe preoţii catolici. Câţiva preoţi din Moscova au fost arestaţi.

Reclama este sufletul comerţului!

Scrisori din Maramureș

Chestiunea clădirilor școlare — Comerciant român Delapidări la poștă și tren — Diverse

In ziua de 1 Aprilie s'a ținut la prefectură consfătuirea comitetului pentru construirea de localuri noui școlare. S'a arătat imposibilitatea ca în anul aceasta să se clădească localuri în toate comunele județului, deorece statul a plicat a da materialul de lemn de pe muntele „Faina", care e în depărtare de peste 100 km. de unele sate. S'a făcut propunerea ca erariul să silească firma Elefant din Vișeul-de-sus, cu care are contract, să dea lemnul trebuincios clădirilor școlare, fasonat gata. Ca urmare a discuțiunilor dl prefect Mihalyi a trimis dlui Ministru al Instrucțiunii următoarea adresă: *„S'a hotărât ca imediat comunele din apropierea pădurilor și anume: Poenile de sub munte, Repedea, Ruscova, Moisei, Săcel, Sălștea, Dragomirești, Cuhea, Budești, Sârbi și Creb să taie și să transporte materialul lemnos conform devizelor întocmite de serviciul edil județean.*

In acelaș timp am luat măsuri serioase că pentru școala normală și celelalte școli din județ să se adune cel puțin suma de 1 milion, ceace pentru Maramureș este mult.

Ne permitem a vă reaminti propunerea noastră că pentru localitățile depărtate de pădurile statului cu 80—100 km. ca de pildă Sighetul și multe sate să se ia material lemnos fazonat dela firma căreia îi s'a concesionat tăerea lemnelor, rămânând ca aceasta să tae lemnele direct din pădure.

Susținem aceasta propunere și pentru verificarea ei. Vă rugăm fă binevoiți a delega pe dl director general Ghițescu să se deplaseze la Sighet după cum era vorba și sperăm că această chestiune va fi rezolvită favorabil pentru Maramureș.

Ne ocupăm în deaproape și de construcția școalei normale, care este în strânsă legătură cu procurarea materialului lemnos. Prezența dlui Opran adm. Casei pădurilor odaiă cu dl Ghițescu ar fi prețioasă.

— **Industriașii Evrei din Sighet** în 30 Martie Duminică au deschis o expoziție târg de mostre, probabil, voind să demonstreze că în Sighet ei țin industria în mână. Insă am observat că erau între dânșii și creștini, deci în mod demonstrativ au folosit titlul de industriași Evrei. Expoziția s'a deschis în prezența dlui Prefect și a autorităților.

Singura firmă românească în Sighet este sucursala Casei Luca P. Niculescu din Calea Bogdan Vodă nr. 28, deschisă zilele acestea. Conform obiceiului românesc, inaugurarea s'a făcut printr'o slujbă religioasă. A urmat apoi o gustare bogată, la care a luat parte toată pătura intelectuală a Sighetului. Odată cu deschiderea acestei prăvălii românești, evreii și-au redus prețurile la mărfuri cu 20 la sută pentru a o concura.

— **Delapidări.** Casierița dela tren dna Dobay a păgubit C. F. R. cu vre-o 60 mii de lei, dând bilete de tren ne înregistrate. Parchetul local a arestat-o. Asemenea e arestat și Coloman Kis dela poștă care a manipulat secția tutunului, ne putând da seamă despre suma de 42 mii lei. Cercetarea a făcut-o dl inspector Bodgan, care vărsând lipsa mare de bani, a făcut plângere la parchet.

— **Din vechiul județ al Maramureșului** numai a 4 parte a revenit României. Toate actele administrative se află în arhiva județului din Sighet. Comunele aparținătoare Cehoslovaciei numai pe cale dimplomatică au putut ajunge în posesiunea unor acte necesare. Ministerul de Interne a încunoștințat prefectura locală că se va face predarea actelor în mod oficios în timpul cel mai apropiat, delegat fiind ca reprezentantul Ministerului de Interne dl profesor I. Bârlea din Sigeth.

— **Românii din Cehoslovacia**, au trimis o delegație la prefectură rugând pe Sub-prefect să intervină la forurile înalte ca să le permită a importa cereale și mai ales făină pentru sărbătorile Paștilor. Cinci vagoane de porumb și două de făină au cerut pentru fiește care sat. In anii trecuți au primit, probabil li se va da și în anul acesta.

— **Faliment.** „Codrul maramureșean" societatea forestieră a dat faliment. Licvidator este numit domnul dr. Titu Doroș adv. Sighet.

Cor.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR,
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

KALMAR
SOCIETATEA
COMERCIALA PE ACȚII
Sa mutat in Strada Regina Maria No. 25.
(fost Magazinul Segesváry).
3368 Vopseli, Articole de Coloniale Lloyd
Engros! En detail!
Telefon 4-25. Telefon 5-44.
Sucursale:
Str. Regina Maria No 42.
Strada Rugului No. 56.

Nu-l intreci cu nimic
dar il găsesti pretutindeni
Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

Donații pentru „Soc. Ocrotirea Orfanilor din războiu"

Comitetul Societății Ocrotirea Orfanilor din Războiu, Regiunea IX Cluj, mulțumește călduros donatorilor de mai jos pentru donațiile și ofrandele cu cari au venit în sprijinul instituției noastre. In anul bugetar 1923:

Urs Iosif Lei 50, Banca Albina Sibiu Lei 4000, Regiment. 85 Inf. Oradea-Mare Lei 4181, Col. Iuliu Carol Pellicelli 900, Com. Corp. VI. Armata Cluj 2200, Banca Centrala Cluj 1000, Regt. 97/98 Inf. Turda Lei 3248.50, Judecătoria Turda 500, Principesa Olga Sturdza 20.000, Herman Gratz Cluj 200, Ministerul Sanit. și Ocrot. Sociale 40.000, Regimentul 83 Infant. Cluj 500, Sindicatul Pantofarilor Cluj 2800, Regt. 97/98 Infant. Turda 2380. Total Lei 81.959·50.

Turneul dnei Marioara Volculescu

„Capcana" de H. Kistemaeckers

Aseară, trupa dnei Marioara Voiculescu a jucat „Capcana" piesă în 4 acte, de Henry Kistemaekers. Dacă prin lungimile ei, printr'o învălmășală fără rost de conflicte, prin îngrămădirea efectelor de senzațional și a tuturor elementelor melodramei, nu ne-a putut place, jocul dnei Marioara Voiculescu și al dnei Ovi Brădescu ne-a răscumpărat clipele de plictiseală.

Am admirat din nou minunatele însușiri artistice cari fac din dna Marioara Voiculescu interpreta ideală a tuturor eroinelor pasiunei.

Dl Ovid Brădescu s'a dovedit un bun cunoscător al meșteșugului teatral într'un rol care tutuși nu se potrivea prea bine pentru însușirile sale.

Ceilalți interpreți fără relief.

Sâmbătă seara rrupa dnei Voiculescu va juca „Vijelia" de Bernstein.

„Istoria medicinei i... Iatro-mechanica și iatro...

Prelegerea dlui Prof. Jules Guiart

După ce în prelegerile anterioare, dl prof. Jules Guiart a arătat în linii largi și evocatoare stadiul în care se găseau chirurgia, anatomia și obstetrica în secolul XVII. — în prelegerea ce a ținut-o aseară în sala de conferințe dela Biblioteca Universității, a vorbit despre concepția de viață din punct de vedere fizic și chimic, în lumea științifică din acel secol.

Iatro-mecanica sau teoria fizică a vieții se sprijinea în acel timp pe noțiunea greutății corpului omenesc, noțiune inaugurată de Sanctorius, care pentru a constata toate câștigurile și pierderile corpului, imaginează o balanță cu care a avut răbdarea să se cântărească în urma diferitelor acțiuni zilnice pe care era forțat să le îndeplinească și de aci a căutat să aplice principiile fizice la medicină. Odată cu aceasta însă, Sanctorius inventează diferite aparate medicale, termometre, higrometre, sonde și altele, bazat pe principiile de fizică.

Descartes, ilustrul filozof, matematician și om de știință, a dat la iveală primele principii de geometrie analitică încercând să facă din om o mașină supusă cu totul legilor matematice.

Un alt mare învățat al secolului XVII, Borelli, fost profesor la Mesina, Pisa și apoi la Florența a căutat deasemeni să aplice științele matematice și fizice la studiul medicinei.

*

Iatro chimia sau teoria chimică a vieții aplică principiile chimiei și în special ale alchimiei din acele timpuri, la studiarea medicinei.

Niculas Guibert, mare chimist, renunță la studiarea alchimiei, ca la o ramură de activitate fără viitor și cu totul neștiințifică, pentru a studia de aproape chimia și pentru a arăta pe cale chimică existența neantului. Riviéra și apoi Van Helmont, un spirit dotat cu toate aptitudinele alese, foarte erudit, cu imaginație bogată, studiază chimia biologică și caută să o aplice medicinei, făcând distincția dintre gaze.

Silvius Deleboé, născut la Frankfurt, studiază cu o mare pătrundere științifică anatomia, chimia, fizica și istoria naturală, stabilind principii ce nu pot fi neglijate.

Face singur autopsii, lucru neobișnuit pe acele vremuri, sfudiază compoziția și funcțiunea creerului și cu drept cuvânt poate fi numit creatorul anatomiei patologice și șeful școalei iatro-chimice.

Tot el este acela care cu multă pătrundere a dovedit că digestiunea nu este decât o fermentațiune chimică, fapt ce nu a putut fi desmințit nici până'n zilele de azi.

Un alt mare învățat pentru acele timpuri și care a adus inovații însemnate în iatro-chimie a fost Thomas Wilis, care s'a ocupat cu secreținea internă a glandelor corpului omenesc, secreține care are un rol foarte important în procesul de transformare și conservare a organismului omenesc.

El a studiat de aproape funcțiunea creerului și a stabilit că histeria, ca și epilepsia, este o boală a sistemului nervos, născută din diferite împrejurări care au deformat centrele nervoase.

Pe lângă aceste extrem de importante descoperiri în domeniul sistemului nervos, Wilis face pentru primadată analiza urinei pentru ca în urmă diferiți medici, și mai cu seamă șarlatani, să-și facă o specialitate din aceste analize, fapt care a determinat pe mulți pictori contemporani să dea la iveală adevărate opere de artă, inspirate din lucrările de laborator pe care le făceau chimiștii acelor timpuri la analiza urinei.

„Democratia" se incaera

După campania de la Romanați — Ecoul nelegiuirilor opoziționiste — Partidul național și partidul țărănist se acuză reciproc. Cuminția opiniei publice

Incă din timpul campaniei electorale dela Romanați relațiile între partidul național și partidul țărănist începuse să devină încordate. Cele două partide pretinse democratice cari, până în preajma campaniei electorale dela Romanați, afișau o indestructibilă comunitate de idei și sentimente, și cari se credeau împreună chemate să salveze (?) țara de așa dictatură oligarhică a liberalilor, cum s'au aflat în fața alegătorilor au început să-și dea arama pe față. Partidul național a început prin a ataca pe țărăniști ca jidoviți, ca bolșevici, ca semănători de discordie, ca antidinastici, ca antinaționali, ca demagogi, etc.

Pe de altăparte, partidul țărănist a dovedit că partidul național este un partid de oligarhi nesătui, de reacționari fățarnici, de naționaliști dubioși, de corupători cinici, etc.

Desigur toate aceste mărturisiri reciproce, revărsate în fața alegătorilor țărani, erau menite să rămână și să se îngroape acolo unde un control prea sever nu avea de unde să nască o justă apreciere asupra compoziției morale a celor două partide pratinse democratice. Sfârșitul alegerei dela Romanați, defavorabil pentru amândouă partidele „democratice", a făcut însă ca această ceartă să fie scoasă în presa celor două partide, ceea ce dă conflictului un caracter deffnitiv, oficial.

*

Astfel d. Bocu, într'un articol publicat în România, a somat partidul țărănist să albă loialitatea de a-și înscrie afirmațiile dela Romanați în programul său, pentru a curma orice confuzie. La această somație d. dr Lupu răspunde, denunțând opiniei publice toate incorectitudinele comise de partidul național în campania electorală dela Ramanați. După aceste destăinuiri, pe cari n'avem niciun motiv să nu le credem autentice, partidul național n'a încercat numai să înșele cu vorba, să facă demagogie, ci a pus în joc importante fonduri ale Cassei Bragadiru — d. Mironescu, candidatul partidului național, fiind ginerele bătrânului Bragadiru — deslănțuind o vastă tentativă de corupere a alegătorilor.

Faptele cari se desvăluie deoparte și de alta pun în adevărata lor lumină cele două partide. Corupție și înșelătorie, iată care sânt armele de luptă ale partidului național; partidul țărănist este însă tot așa de decăzut moralicește în mijloacele de care se folosește.

Și dacă astfel se dovedesc a fi cele două partide cari până mai dăunăzi aveau pretenția că sânt singurele chemate a ferici țara românească, ne putem lesne închipui cât de cuminte a fost opinia noastră publică rămânând rece la toate bunele promisiuni ale blocului opoziției.

Argus

La 3428 Cafeneua „Patria" (fost PARK) astăzi şi în zilele următoare debutul renumitului comic român **Jean Kanner** şi alte 10 puncte variate. Intrarea liberă.

Invazia ungurilor în presa mondială

Acapararea tuturor ramurilor de activitate culturală

Cum este înlesnită propaganda iredentistă ungurească la marile cotidiane din streinătate

Ungaria a dispus şi dispune şi azi de o clasă mijlocie naţionoală educată politiceşte. Aceasta, ce e drept, stătea subt tutela şi cârmuirea magnaţilor şi a aristocraţimei banului, cu toate acestea însă influinţa ei se resimţea în întreaga vieaţă de stat a Ungariei.

Această clasă de mijloc, compusă din funcţionari, profesionişti liberi, intelectuali, rentieri, etc. bineînţeles, nu se afla numai pe acel teritoriu al Ungariei care era populat de unguri ci şi în toate colţurile ţării locuite de naţionalităţi. Ea era cea mai importantă oaste a propagandei pentru maghiarizare, ea exercita asupra intelectualimei nemaghiare acea teroare care a îndemnat pe cei slabi de inger să şi părăsească numele şi neamul.

Populaţia tuturor oraşelor din Ardeal este constituită în primul rând din cei aparţinători acestei clase.

De-odată cu unirea Ardealului cu vechiul Regat, intelectualimea aceasta şi-a pierdut busola şi menirea politică ce o avea, de maghiarizare a românilor şi reducerea la tăcere prin teroare a conductorilor lor. O parte din ea a rămas la noi în România, alta s'a expatriat în Ungaria. In curând însă s'a constatatat că Ungaria de azi nu este în stare să întreţină atâtea mii de repatriaţi proveniţi din cele 3 state succesoare.

Numai o mică parte din ei au putut fi plasaţi în oficii o altă parte, pentru a-şi câştiga şi pâinea şi pentru a-şi servi şi reîntregirea neamului şi a ţarei „ciuntite", au fost ajutaţi de guvernul maghiar să ajungă şi să se plaseze în streinătate, cu menirea de a întreţinea acolo propaganda maghiară pentru recâştigarea vechilor hotare.

Inginerii s'au plasat la fabrici profesorii la diferite şcoli, cei cu cunoştinţe de limbi pe la legaţii etc.

Invazia ungurilor s'a semnalat mai puternic decât în orice ram de îndeletnicire, în gazetărie. Ungurii au avut întotdeauna o presă destul de înfloritoare şi întreţin chiar şi în Ardealul unit cu România adevărate ziare de capitală. După ce Ungaria s'a desmembrat, o mulţime de gazetari cari rămânând fără ocupaţie s'au plasat pe la gazetele din streinătate şi întregiţi cu ziariştii improvizaţi din ceata repatriaţilor, constitue laolaltă un număr de vre-o câteva sute.

Din redactori modeşti ce erau la început, aceşti mânuitori ai condeiului au devenit cu încetul adeseori nişte elemente foarte apreciate uneori indispensabile la gazetele la care lucrau.

Unii au manevrat aşa de dibaci, încât au ajuns chiar directorii ziarelor unde acum 3-4 ani începuseră ca reporteri sau corectori.

Pentru a arăta cât de mult s'au înfipt ungurii în presa europeană, în general, vom aminti că una din cele mai puternice reviste din Germania „Die Börse" aparţine maghiarului *Békéssy Imre*, care mai este şi proprietarul marelui ziar din Berlin „Die Stunde". Dl *M. Vajda* face parte din redacţia ziarului olandez „Telegraph". Unul din directorii marelui ziar vienez „Neue Freie Presse" este dl *Herczeg Géza*. Şeful serviciului din Berlin de ştiri al ziarelor suedeze este ungurul *Aranyossy Pál* etc. etc.

In Italia unde scriitorul *Biró Lajos* a pregătit acum câţiva ani terenul pentru ca ungurii să fie cu simpatie primiţi, lucrează deasemenea o mulţime de gazetari maghiari.

Caricaturişti ca Vértes Marcel, Dezső Al., Ember O., Kónya S. sunt angajaţii presei şi revistelor dela Paris. Biró M. şi Göndör lucrează la Viena, Moholy la Berlin, iar neîntrecutul Major, unul din cei mai neîntrecuţi caricaturişti de azi, lucrează la toate publicaţiile londoneze şi americane.

Ungurul Békéssy este în tratative pentru a prelua proprietatea a 4 mari ziare cotidiane vieneze, cumpărând sindicatul Elbemühl din Viena.

*

Iată care este în linii mari situaţia şi iată pentru ce propaganda maghiară îşi poate oricând plasa în unele mari ziare streine insultele ei la adresa României şi celorlalte state succesoare ale monarhiei austro-ungare de tristă memorie.

Pentru a spulbera opera de minciuni a acestei propagande, nu este destul dreptatea cauzei noastre şi toleranţa noastră unică faţă de minorităţi.

Contrabalansarea propagandei maghiare necesitează o muncă migăloasă dar curajioasă şi recurgerea la alte mijloace decât cele probate până acum.

STANIOL REPR. SI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE
CLUJ. CEREŢI OFERT. 5

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 5 Aprilie 1924

CINEMA SELECT
Monna Vanna.
Eternă capo d'operă a lui Maetelinck. 2 serii de odată In rolurile principale: PAUL WEGENER, LYDA SALMANOVA, OLAF FJÖRD LEO PARRY. Una dintre atracţiunile de mai mari al sezonului.

CINEMA URANIA
Vicarul Saltanei.
(Groază întrupată.)
Grandioasă dramă detectivă în 7 acte. Unul dintre cele mai bune filme cu HARRY PIEL.

CINEMA APOLLO
Lacrimile poporului
Mare dramă socială după romanul lui Richefort, în 2 serii şi 11 acte. In rolul principal rivalul lui Maciste, uriaşul GALAOR Ambele serii de odată.

O initiativa frumoasa a scoalei normale de fete din Braila

Eri au sosit în localitate dnii Ignat directorul prefecturei judeţului Brăila şi Bălăbănescu, revizorul aceluiaş judeţ spre a face lucrările pregătitoare pentru aranjarea unui festival artistic organizat în Cluj de profesorii şi elevii şcoalei normale de fete din Brăila.

Domniile lor au luat contact cu dl Mureşianu prefectul judeţului şi cu dl primar Utalea, ambii acordându-le cu foarte multă bună voinţă tot sprijinul.

In consfătuirea ce a avut loc eri dimineaţă s'a hotărât formarea unui comitet local aranjator sub preşidenţia dlui Prefect, în care vor intra primarul oraşului, un delegat al armatei, revizorul şcolar, un delegat al centrului studenţesc etc. Acest comitet va avea sarcina să ia toate măsurile necesare primirei elevelor şcoalei normale din Brăila — gazduirei şi reuşitei festivalului.

Fetele vor fi gazduite la şcoala normală de fete din localitate.

Festivalul va avea loc în seara zilei de 8 Mai în sala Teatrului Naţional pe care dnii Z. Bârsan şi Popovici Bayrut au pus'o la dispoziţia organizatorilor. A doua zi (9 Mai) va avea loc în aceiaşi seară reprezentarea piesei dlor Ungur şi Luncan. „O şezătoare la ţară" (în vechiul regat).

Ambele reprezentaţii sunt formate din coruri şi jocuri naţionale din vechiul regat şi din recitări.

Aceste festivaluri organizate de profesorii şi elevele şcoalei normale din Brăila, pentru reuşita cărora autorităţile locale s'au pus cu atâta bunăvoinţă la dispoziţia lor, au o mare importanţă pentru unificarea sulletească şi pentru cunoaşterea reciprocă a a obicieuirilor, a jocurilor naţionale şi a cântărilor populare ale celor două provincii româneşti.

Suntem informaţi că şcoala normală de fete din localitate va răspunde şi ea cu un turneu de festivaluri în centrele principale ale vechiului regat. Asemenea iniţiative merită toate laudele şi nu ne îndoim că publicul clujan va şti să răsplătească iniţiativa frumoasă a şcoalei normale de fete din Brăila, asigurând festivalului cel mai strălucit succes atât moral cât şi material.

Publicaţiunei.

Se aduce la cunostinţă generală ca in ziua de 31 Maiu 1924 (stil nou) ora 11 a. m. se va ţine o licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Cailor Ferate Române din Cluj pentvu aprovizionare de: 3650 q. var ars ne stin.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua in toate zilele de lucru la Direcţia IV. Regională scrv L. din Cluj Calea Victoriei No. 53 une se vor libera şi formulare pentru oferte.

3431 DIRECŢIUNEA REGIONALA.

No. 2761/E—1924.

Publicaţiunei

Se aduce la cunoştinţă generală, că în ziua de 17 Maiu 1924 (stil nou), ora . . . m. se va ţine licitaţie la Direcţiunea IV. Reg. a Cailor Ferate Române din Cluj, pentru aprovizionare de: placi de eternit.

Informaţiunile despre conditiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Serv. L. din Cluj, Clalea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3438 DIRECŢIUNEA IV. REGIONALĂ.

No. 2757/E.—1924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 31 Maiu 1924 (stil nou), ora 11 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor ferate Române din Cluj, pentru aprovizionarea de: ţigle şi de caramizi.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Serv. L. din Cluj, Calea Victoriei No. 53 unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3439. **Direcţiunea IV. Regională.**

Costume! Raglane! Ulstere!
şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212
Szántó si Komlós
ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

AUTOMOBILE
CHEVROLET
Construcţie ireproşabilă. — Solide, Economice, Luxoase
3408
20 HP. Torpedo cu 5 Locuri
se vând cu **Lei 160.000** inclusiv taxa de lux
LA **AUTO-MECANICA** S.A.
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Problemele economice

AGRICUTURA

I.

Constatări asupra situației de azi a agriculturei — Sistemul agricol practicat este învechit — Rolul mașinilor agricole — Vitele trebue date exportului Cum se asigură gunoirea naturală

Economiștii noștri, înțelegând importanța agriculturii pentru viața economică a țării, caută acum după rezolvarea chestiunei agrare, soluțiile menite să dea elanuri noui acestei esențiale ramuri de activitate.

Problema, fiind complicată, întâmpină multe greutăți.

Agricultorii noștrii muncesc pământul după vechiul sistem întrebuințând animale la toate muncile agricole.

Intrebuințarea vitelor la toate lucrările în legătură cu cultivarea pământului, are multe neajunsuri. căci înlătură în primul rând lucrarea solului în mod sistematic.

Progresul industriei technico-agricole a produs ca efect, schimbări radicale în lucrarea pământului, căci diferite motoare de benzină sau petrol, unelte, tractoare, pluguri, trecătoare și încă multe alte mașini, mobile sau stabile, au arătat plugarilor ce trebue să facă pentru a scoate din pământ maximul de rod cu minimul de cheltueli.

Intrebuințarea mașinelor are ca rezultat: lucrarea mai ușoară a solului, asigurarea unei recolte mai bogate, reducerea cheltuelilor, și în fine o rentabilitate cu mult superioară față de ceea rezultată din munca cu animalele.

La noi primele încercări de modernizare în cultura pământului s'a făcut de către marii proprietari.

Nu trebuie uitat faptul că din toate provinciile țării noastre numai vechiul regat și Basarabia produc destule cereale pentru a satisface necesitățile lor, a alimenta celelalte provincii și a rămâne încă cu disponibilități pentru export. Regatul vechi care înainte de război dădea exportului sute de mii vagoane de grâne trebuie acum împreună cu Basarabia să acopere întâi consumația internă de cereale, exportul venind pe planul al doilea. Iată însă întrebarea: *cum și când ne vom reface moneta dacă nu vom exporta cereale?*

Noi trebuie să exportăm deci, ceace este posibil numai când vom avea recolte abundente. Pentru a ajunge în această fericită situație, trebuie reformat sistemul agricol actual, excludându-se munca manuală și cea prestată cu animalele — pe cât se poate — întroducându-se în schimb mașinile agricole de tot felul.

In toate lucrările agricole să folosim mașinile corespunzătoare scopului urmărit. Pentru arat avem tractoare, pentru treerat batoze perfecționate, mașini pentru secerat, sămănat cules grăpat etc., toate aceste se pot pune în funcțiune cu minimul de ajutor omenesc.

Modernizarea mijloacelor de cultură a pământului necesită însă bani pentru cumpărarea de mașini de cari duc lipsă plugarii noștri.

Remediul situației actuale îl pot aduce dar numai Statul finanța și comerțul, lucrând mână în mână și secundate fiind de torurile provinciale. In modul acesta se va crea posibilitatea pentru agricultorii lipsiți, de a-și cumpăra toate acele mașini și unelte cari sunt neapărat necesare pentru a îndruma și așeza munca solului pe baze de exploatare rațională.

Raco.

— **Dela Camera de Comerț.** La Adunarea generală care se va ține peste câteva zile, se va discuta și revizuirea actualului tarif vamal.

— **Un târg de tauri la Dej.** In zilele de 6 și 7 Aprilie se va ține la Dej un mare târg de tauri de prăsilă. Totodată va avea loc o expoziție de animale.

— **Un serviciu de radio-scrisori între America și România.** Printr'un decret ministerial direcția poștelor a fost autorizată să puie în funcțiune un serviciu de radio-scrisori între România și Statele-Unite via Germania.

Scrisorile vor pleca dela noi spre Berlin în formă de scrisori iar dela Berlin la New York vor fi transmise radio-telegrafic.

Dela New-York în România se va face vice-versa.

Astfel în 3 zile se va putea coresponda cu Statele-Unite.

Externe

Jugoslavia

Bugetul pe 1924—25. Parlamentul jugoslav a votat bugetul pe anul 1924—25 în suma de 10 miliarde 400 milioane dinari, cheltuieli acoperite prin venituri.

— **Baterea de monetă aur.** S'a alcătuit un proect de lege pentru baterea de monedă nouă în valoare de 20 milioane franci aur cu efigia regelui. La fel s'a hotărît baterea de monezi de nichel de 1 dinar și o jumătate de dinar, în valoare de 200 milioane dinari.

— **Recolta de orz din Indii.** Recolta de orz din Indii este evaluată la 28-29 milioane tone.

Rusia

— **Producția de zahăr.** Producția de zahăr a Rusiei pe anul curent este evaluată la 22 milioane puzi.

BURSA

Aprilie 4.

Leul la Zürich . . . 2·95
la Paris . . . 8·95

Cursul la Cluj

1 franc elvețian	Lei	34·—
1 franc francez	„	11·30
1 dolar	„	196
1 liră sterlină	„	845
1 liră italiană	„	865
1 coroane cechă	„	5·80
1 Leu = coroane austriace	„	360
1 Leu = coroane ungare	„	450
1 dinar	„	230

Zürich

București	2·95
New-York	574
Londra	24·72
Paris	32·93
Milano	25
Praga	17
Belgrad	7.10
Viena	80⅝
Budapesta	75
Varșovia	—·—

PIAȚA

Inițiativa guvernului de a concentra viața economica în cooperative a fost primită cu multă simpatie de toate straturile sociale, cari văd în această organizare un aport de neprețuit pentru ameliorarea multelor neajunsuri sub cari se sbate gospodăria publică de după războiu.

Indrumarea dată de actualul guvern a fost realizată în multe direcții, și a dat rezultate practice și bine venite. Organizarea cooperativelor continuă cu cele mai bune perspective pe viitor.

Cât privește cerealele, prețul fiind spre scădere, mai ales la porumb. Pe piață sosesc numai cantități neînsemnate.

Aprovizionarea orașului cu acest articol continuă a fi îndestulătoare.

Cerealele au notat:

CEREALE

CLUJ: orz 50.500, grâu 56.000, porumb 45.000. ovăz 43.500, tărâță 32.500, fasole 114.000 Lei vag.

BRAILA: orzul 42.500, ovăz 34.500, grâu 52.000, porumb 44.500 Lei vag.

GALAȚI: orz 42.500, ovăz 34.500, porumb 44.500, grâu 52.000 Lei vag.

TULCEA: orz 43.000, porumb 44.400 Lei vag.

SILISTRA: porumb 41.500 Lei vag.

CONSTANȚA: orz 44.500, porumb 45.000, grâu 50.000, Lei vag.

GIURGIU: porumb 41.500, grâu 50.000 Lei vag.

OLTENIȚA: porumb 41.500, grâu 50.000 Lei vag.

BASARABIA: orz 43.000, porumb 44.500, grâu 53.000 Lei vag.

Efecte

Bursa a fost ceva mai animată, petroliferele înregistrând în târgul liber câteva zeci de puncte în plus. La asigurările, „Dacia România“ cotează cu 25 puncte în plus. „Banca Românească“ marchează 5 puncte în plus, la fel și „Marmorosch Blank“.

Incheerea a adus:

Bănci: „Banca Națională“ excup. 14·800—14·900, „Banca Românească“ ex cup. 640-645. „Marmorosch Blank“ excup. 1005-1010.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.800-13.000 „Concordia“ 4350-70 „Petrol Block“ opt. 1040 50 „Româno-belgo de petrol“ 1010-1020, Credit Mimer“ optate 1850-1860, „Steau Română“ 4225-4250.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2630-2650, „Națională“ 1125-1150, „Generala“ 2775-2800, „Agricola“ 925-950.

Societăți: „Ind text-Buhuși“ 1040-1050 „Cartea Românească“ 400-425, Reșița, 1525-50 Reșița pui 1400-25, Letea 550-575.

Informații economice

INTERNE.

— **Un procedeu curios a Autorității Industriale.** Suntem informați că la Autoritatea industrială din Cluj, s'a prezentat zilele trecute un industriaș cerând anularea brevetului pe motivul că afacerea a devenit nerentabilă. El a fost însă refuzat de către acest oficiu, fără a-și motiva hotărârea.

— **Oferta de ouă din Ardeal.** La bursele comunale din București sosesc zilnic oferte pentru ouă, cu 1·25 lei bucata.

— **Congresul Uniunei forestiere din Ardeal și Banat.** Zilele trecute a avut loc la Timișoara congresul „Uniunei forestiera“ din Ardeal și Banat. Congresul a hotărât:

1. Alcătuirea unei Comisii de propagandă care va trimite memorii guvernului.

2. Un protest în scris contra restricțiunilor Casei pădurilor.

3. Să se ceară acordarea de autorizații de export pentru toate felurile de lemn, după avizul experților.

4. Revizuirea tarifului vamal.

— **Prețurile detrolului.** In intern: benzină ușoară 10.60 lei kgr., loco fabrică cu taxe; benzină grea denaturată loco fabrică lei 6.30 kgr., petrol lampant, ab fabrică fără taxe, 4.25 kgr.; motorină denaturată ab fabrică lei 3.90 kgr., iar cea taxată lei 4.30 kgr.; păcura ab fabrică lei 3.35 kgr.

Pentru export:

Benzină ușoară ab fabrică lei 11.25 krg.

Benzină grea ab fabrică 9 lei kgr.

Petrolul, ab fabrică lei 4.80 kgr.

Motorină ab fabrică lei 4 30 kgr.

— **Chestiunea taxelor de manevră.** Deoarece C. F. R. percep taxe enorme la manevrarea vagoanelor pe liniile aparținătoare intreprinderilor, stabilimentelor etc., ce a scumpit cu mult spesele de transport, Camera de Comerț din Cluj și „Uniunea Patronilor Industriași“ a intervenit pentru regularea chestiunei. Dela 15 Aprilie se va alcătui un regulament special care va aranja chestiunea, fixându-se taxe mai culante.

Totodată se va studia și reducerea taxelor de transport la unele articole, în favorul intereselor producției.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă matineu: MIGNON. (Reprezentație pentru tinarime cu prețuri reduse. Conferează prof. Eugen Nagy. Seria 330).
Sâmbăta seara: ZEIȚA VERDE. Abonament de zi 108. C. Seria 331).
Duminecă orele 10 jumate: BOBOTEAZA. (Ciclul literar pentru muncitori. Prețuri reduse. Seria 332),
Duminecă matineu: BAJADERA. (Cu Kolbay și Tolnay. Prețuri reduse. Seria 333).
Duminecă seara: ZEIȚA VERDE. Abonament de zi 109. A. Seria 334).
Luni: ZEIȚA VERDE. (Abonament de zi 110. B. Seria 335).

BARUL GRADINEI DE IARNA A HOTELULUI CENTRAL

Program începând din 1—15 Aprilie a. c.

Olga Nicolaevna, dansatorul rusă și dansuri din Caucaz,
Fredoff Duo, artiști dansuri internaționale,
Emil Dumitrescu, cel mai renumit comic român,
Vigo And. Ferry, artist de dansuri mondiale franceze,
Balint Bela, cântăret de operă,
Tamarova, dansurii clasic,
Orlando, dansator rus.

Dansatoare și cântărețe: Lya Amoretti, Zsazsa Fort, Bébé Zacharin, Mary, Blondine, Mya Rolland, Clara Segal, Szigethy Joli, Lya Toscano.

Programul să începe la oarele 9 jumate. Prețul de intrare compatot și inpozitul 20 lei. Locuri reținute lei 30. Mese se pot ocupa inainte. Mâncări calde până la oarele 2 noaptea, Prețuri că în Lloyd restaurante. 2222-1

Spitalul de boli mintale din Sibiu. Nr. 592—1924

Publicațiune de licitare.

La 18 Aprilie a. c. să va ține in biroul administrativ dela *Spitalul de boli mintale Sibiu* licitație publică

1. Pentru reparaturile necesare la acel Spital cuprinse in devizul aprobat de Ministrul Publice și Ocrotirilor Sociale cu ordinul Nr. 22352/1924.

Suma totală in deviz este de 780.000 Lei.

2. Furnituri de materiale și reparațiuni la instalațiunile de incălzire, apă și canal conform devizului separat in prețul preliminat de 140.000 Lei.

Licitațiunea să va face conform art. 72—83 din legea contabilității publice.

Lucrările detailate din deviz se pot vede la Direcția Spitalului oe boli mintale Sibiu

3437 **Directorul Spitalului de boli mintale Sibiu.**

No. 8850/E—1924

Publicație.

Se aduce la cunostința generală că in ziua de 10 Maiu 1924. (stil nou), ora 12. m. se va ține licitație la Direcția IV. Reg. a Cailor Ferate Române din Cluj pentru aprovizionarea cu diferite materiale electrice

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sărcină și orice alte deslusiri necesare se pot lua in toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Calea Victoriei No. 53. unde se vor liberă și formulare pentru oferte.

3440 DIRECȚIUNEA REGIONALĂ.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

De vanzare

în Cluj căse cu grădină. Căse clădite special pentru chiriaşi.

Loc de casă, grădini, pământuri şi prăvălii. Am procuri pentru vânzari în provinciile următoare: Hidalmas, Ciucea, Sovata, Aiud, Diciosânmărtin, Cojocna, Apahida, Someşsat, Fenes, etc, etc.

Agentia Dunky,
Cluj, Plaţa Unirii No. 10.

Condica de termene
pentru **avocati** 250 L.
la Librăria Lepage, Cluj

---

pentru sezonul de primavara

Preţuri de reclama

la magazinul

HERCULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exerciţiul copiilor de a merge .	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA“	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialităţi **de haine pentru copii şi cărucioare** din Berlin şi Wiena
Bogat asortiment
în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.
Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.
Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate şi pentru a repara cărucioare anunţându-ne. Trimitem gratis şi la revânzători catalog cu preţurile curente p. cărucioare de copii
3381

Dela Subprefectul Judeţului Cojocna.

Nr. 2933—1924.

Publicaţiune.

In vederea asigurării şi transportării lemnelor combustibile necesare pe exerciţiul anului 1924 pe seama oficiilor centrale judeţene se publică licitaţiei minumendă a doua oară, fiindcă licitaţia primă publicată pe ziua de 10 februarie 1924 in lipsa ofertelor legale nu a avut nici un rezultat.

Necesitatea este de 40—50 vagoane (800—1000³).

Ofertele reglementare timbrate, in plic inchis şi sigilate cu o garanţie de 10% din suma oferite urmează a se presenta subprefelturei Jndetene cel mult până la oarele 10 m. s. zilei de 16 Aprilie 1924 cu atât mai vărtos că ofertele mai târziu intratet sau supra oferte nu se vor lua in considerare.

Se reservă dreptul de a reduce cantitate sus menţionată.

in ofertă se va indica: soiul şi calitatea lemnelor timpul tăieri şi locul de origine.

Lemnele combustivile necesare se vor transporta in curtea edificiului judeţean şi se vor ingrămădi in stângini.

Caetul de sarcină (condiţiunile de licitaţie) se poate vedea in biroul subprefecturei la director de birou intre oarele oficioase.

Concurenţi vor ţinea, seamă de dispoziţiunile art. 72—84 din legea Contabilităţi publice.

Licitaţie minumendă se va ţinea in cabinetul subprefecturei judeţene la 17 Aprilie la oarele 10 inainte de masă.

3433 Subprefect: **Gheţie.**

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ — Adr. telegr.: „DERMATA“

Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!

Fraţii Renner & Co.

Lloyd — Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. — 3401

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3019

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Berea-Nutritoare „HERCULES“

„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM-

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță **CZINK.**

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1054 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Duminecă 6 Aprilie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Ruperea tratativelor româno-ruse

Telegramele de ieri au adus știrea că, în urma încăpățînării delegației ruse de a susține în chestiunea Basarabiei un punct de vedere care înseamnă reînvierea tendințelor imperialiste ale regimului țarist, conferința româno-rusă întrunită la Viena a eșuat, după ce din partea delegaților României s'au făcut toate înlesnirile spre a se putea ajunge la o înțelegere.

Este acum bine stabilit că sovietele au vrut să facă un joc abil fără să și dea seama că punând chestiunea Basarabiei așa cum au pus-o ele, vin în conflict cu însăși pricipiile în numele cărora au făcut revoluția. Căci cum s'ar putea împăca punctul lor de vedere asupra Basarubiei, redevenită pe bună dreptate românească, cu declarațiile făcute la Brest-Litowsk, când proclamau sus și tare principiul păcei fără anexiune? Ele cereau atunci, cu tot atâta aprindere ca și președintele Wilson, dreptul popoarelor de-a dispune de ele însile. Era momentul când d. Kamenei, în numele revoluției, rostia cu groază cuvântul „anexiune", dându-i o definiție care vroia să însemne cât de mult înțeleg sovietele să se îndepărteze de metodele politice ale țarismului.

„Prin cuvântul de anexiune, spunea atunci d. Kamenef, *înțelegem alipirea teritorială împlinită de un stat mare în dauna unei națiuni mici, prea slabă pentru a se apăra, și aceasta împotriva voinței ei limpede și liber manifestată".*

Ori, printr'o ciudată ironie, definiția aceasta a anexiunii se aplică exact tendințelor manifestate astăzi de Rusia sovietelor cu privire la Basarabia.

Europa întreagă a aplaudat în 1918 reîntoarcerea acestei provincii la România, iar d. Poincaré, făcând să se ratifice de curând de către Camera franceză un text relativ la caracterul definitiv al acestui act, a obținut aprobarea întregei democrații europene. Cu toate acestea, sovietele au ținut să arate în cursul tratativelor de la Viena că politica lor nu este alta, ca principii și ca metode, de cât tot vechea politică a regimului țarist.

Greșește deci cine crede că întrunirea dela Viena a fost o pierdere de timp inutilă. Fără să fi vătămat cu nimic drepturile noastre istorice asupra Basarabiei și dovedind cu prisosință dorința de pace de care suntem însuflețiți, Conferința dela Viena a avut darul să demaște, în fața democrației europene, tendințele imperialiste de care sunt animați cei cari stăpânesc astăzi Rusia.

Și în aceasta nu putem vedea decât un mare folos. Pentrucă e poate întâia oară când sovietele au fost supuse la un examen în fața conștiinței democratice a lumii, și examenul a dovedit că sub principiile în numele cărora vorbesc, se ascunde același suflet asiatic iubitor de jaf și disprețuitor de dreptate.

In ce ne privește, noi am făcut dovada sincerității noastre depline. Delegații României și-au dat toate silințele să înlesnească aflarea unei formule de înțelegere. Dirji apărători ai dreptului nostru, ei au manifestat totuși până la urmă spiritul împăciuitor de care în mod sincer sântem animați,

Intreaga răspundere deci a ruperii tratativelor cade numai asupra sovietelor care, ele, au crezut că-și pot baie joc nu numai de sinceritatea noastră, dar și de drepturile noastre.

Vizita principelui Kuni

Ilustrul trimis al legendarei țări a Soarelui-răsare, prințul Kuni, e oaspetele nostru pentru câteva zile.

Venirea sa salutată de întreaga țară cu dragostea și prietenia ce se cuvine reprezentantului unuia din marii aliați cu care am dus războiul mondial împreună, are în momentele de față o deosebită importanță.

Ea nu reprezintă numai un act de curtoazie față de Curtea noastră regală, ci și o nouă dovadă de prietenie care vine să preceadă ratificarea alipirei Basarabiei la România de către Parlamentul japonez.

Această prietenie s'a manifestat de îndată ce prințul imperial japonez a călcat pe pământul nostru prin justele aprecieri ce le-a făcut despre țara noastră,

„Am putut vedea pe câmpii. deși desghețul nu s'a sfârșit încă, urmele vii ale unei munci sârguitoare, am văzut, în locurile unde războiul își lăsase urmele dealungul căei ferate, puternicile lucrări de reconstruire. Am putut citi pe fețele tuturor toată sinceritatea sufletului românesc, toată sănătateă rasei dv., bravura sa, rezistența, și am văzut deasemeni întipărită în priviri, voința de a învinge toate nenorocirile și mai ales voința unui progres continuu", sunt cuvinte din cele mai măgulitoare ce ni s'au adus în timpul din urmă. Venite tocmai în ceasul când tratativele ruso-române s'au rupt, trebuie să fie o mângâiere și totodată și o încurajare pentru noi.

Și când zicem încurajare să ne gândim la situația națiunei japoneze cu 20 ani în urmă în fața pericolului rus, care amenința s'o cotropească.

Soldatul japonez punându-se stavilă în fața puhoiului dușman a arătat lumei întregi că drepturile unui popor nu pot fi încălcate, dacă în el există virtutea cetățenească și energia creiatoare.

Dela stânca de energie umană pe care o reprezintă Japonia în ultima jumătate de veac, avem fără îndoială multe de învățat.

Meditând asupra cuvintelor înaltului oaspete **să sporim și mai mult munca și să micșorăm fastul,** *luând exemplu de stăruință în câștigarea izbândei dela harnica Japonie, pe care nici catastrofele naturei n'au fost în stare s'o despoaie sau s'o reție în loc dela propășirea continuă.*

Întăriți și bine pregătiți în viața noastră internă, având în spate granițele Nistrului, o forță tot atât de puternică de rezistență ca și acea de care au dat dovadă Japonezii, vom putea să ne asigurăm menținerea liberă a existenței și propășirei noastre.

Deaceea în vizita principelui Kuni vedem nu numai întărirea unei prietenii ce e chemată să se ridice ca un zăgaz viguros împotriva convulsiunilor imperialiste ale Rusiei sovietice, ci și sfatul prietenesc al unui popor care a știut să învingă sau să înlăture prin propriile lui forțe, orice primejdie.

In chestiunea portretelor lui Andrei Șaguna

Din partea dlui D. Comșa profesorul în Sibiu primim următoarele:

In vara trecută am distribuit spre vânzare la librarii noștri și alte câteva persoane, câte 5, 10, 20, 25 sau 50 portrete, artistic confecționate în colori, reprezentând, în splendid ornat archireesc, pe nemuritorul A. Șaguna.

Cu regret constat, că cei mai mulți continuă a nu răspunde. Este dar motivată rugămintea ce le adresez să binevoiască a trimite de urgență, la adresa subsemnatului, sumele încassate, abstracție rabatul, spre a putea astfel acoperi măcar jumătate din cei 21.000 lei cheltuiți în scopul confecționării a 1000 exemplare.

Sibiu. Prof. *D. Comșa.*

Cunoscutul Egiptolog profesorul Roeder la Cluj

Vineri 11 Aprilie se va ține în sala „Reduta" o foarte importantă conferință.

Dl profesor Roeder, marele egiptolog va vorbi despre „Tuth-Ank-Amen". Conferința va fi ilustrată cu 120 de proecțiuni. Această conferință are o foarte mare importanță de oare ce dl profesor Roeder a luat parte activă la lucrările de desgropare a mormântului faraonului.

Dl profesor Roeder a mai ținut această conferință și la Fundația „Principele Carol" din București.

„Lloydul Triestin" în apele rusești

Roma, — Triest. — Guvernul rus a autorizat societatea „Lloydul Triestin" să deschidă filiale în Rusia efectuând cabotagiul în porturile Mării Negre. După revoluția rusă, „Lloydul Triestin" este prima societate străină autorizată să reapară în apele ruse.

Conferințele „Astrei"

Avram Iancu și epizodul Dragos

Conferința dlui Silviu Dragomir, prof. universitar

Vineri, la oarele 6 seara, un numeros și select public a ascultat în sala IV. a Universității locale interesanta conferință rostită de dl Silviu Dragomir, profesor universitar, asupra „Epizodului Dragoș" din revoluția românilor ardeleni dela 1848. In cele ce urmează vom încerca să redăm în rezumat cele expuse de conferențiar.

„In admirabila epopeie dela 1848 — spune conferențiarul — epizodul Dragoș formează un ce aparte, neînțeles de contemporani. Incercarea lui Dragoș de a împăca pe Iancu cu Ungurii astăzi se poate judeca mai real, îngăduindu-ne acest lucru și perspectiva istorică și documentele mai noui.

In 1848—49, românii au fost siliți să proclame lupta alături de împărat, deoparte fiindcă la cererile Comitetului Național din Sibiu și ale Adunării Naționale din Blaj ca poporul român să fie primit printre popoarele recepte, nu au fost satisfăcute, pe de altă parte fiindcă în locul acestui drept, românii au primit — dela unguri — tribunale și eșafoade, executându-se zilnic 30—40 români.

In Ianuarie 1849, sub conducerea lui Șaguna, românii au trimis la Viena o delegație. Impăratul l-a primit pe Șaguna în audiență, i-a zîmbit și i-a promis multe lucruri. Șaguna atunci, dispreună cu Ion Maiorescu, a întocmit un memoriu prin care cerea delimitarea teritoriului locuit de români din monarchie — Ardeal și Bucovina — care să formeze nu ținut unitar pus sub autoritatea unui duce ori principe român, așa cum aveau sașii un „comes" ai lor. Acesta a fost memoriul dela 25 Februarie 1849, care cu toate promisiunile nu era să se realizeze, căci Impăratul cu o zi înainte aprobase constituția nouă — cunoscută sub numele: „Constituția dela 4 Martie" — în care nu se amintea un singur cuvânt despre români...

Conducătorii poporului românesc au încercat atunci o grea desiluzie.

Un motiv pentru care nu s'au realizat promisiunile împăratului, a fost desigur și neîncrederea Vienei ce o nutrea față de români. Sașii din Ardeal denunțau mereu pe conducătorii națiunei române, spunând despre ei că nu urmăresc altceva decât să destrame monarhia, ca să se poată uni cu principatele românești. Credința aceasta a lor au dat-o dealtfel și pe față, într'un memoriu.

Știind toate aceste, ne putem explica și cauza pentru care cererile de arme ale românilor făcute Austriei erau refuzate. Nemții se temeau să dea arme românilor! Astăzi putem constata, că Austria a dat românilor 1800 puști numai. Adăogând pustile primitive ce le mai aveau moții — 1000—1200 cel mult — vom vedea că întreaga revoluție dela 1848 a fost făcută cu maximum 3000 de puști. Restul oștirei avea alte arme: sape și coase.

Adăogând la toate aceste starea sufletească a conducătorilor românilor și îngrijorarea ce i-a cuprins când Bem a bătut și pe generalul Urban și pe Puckhuer, vom vedea că gestul lui Kossuth, de a trimite un deputat român al dietei din Dobrițin — erau și români de aceștia — în tabăra lui Iancu, a fost oportun. Cel trimis a fost Ion Dragoș, un român din Bihor, care făcuse școală ungurească, așa că-și însușire mult din spiritul unguresc. De altfel Dragoș a fost un oportunist. Până la revoluție a fost cu conservatorii „pecsovits-eni". Când a izbucnit revoluția, el a fost întâiul român care s'a dat cu Kossuth. A fost ales deputat la Beiuș.

In dieta dela Debrețin mai erau și alți români, oameni fără idealuri avansate cari țînteau și un câștig personal în orice acțiune a lor.

Dragoș și-a început cariera politică cu o renunțare: renunțarea la idealul național. Iată ceiace opinia publică nu-i poate ierta. Mentalitatea lui o cunoaștem dintr'un articol al său trimis „Gazetei Transilvaniei", dar nepublicat chiar pentrucă nu cadra cu vederile conducătorilor români. El spunea că românii s'au lăsat trași pe stoară de către sași, pentru aceia merg cu Impăratul. Propovăduia înțelegerea cu ungurii.

Omul pe care îl trimise la Iancu și-l alesese deci bine Kossuth. Kossuth a dat lui Dragoș o scrisoare în care promitea pe cuvântul de onoare al națiunei ungurești că va respecta libertatea individuală a celor cu cari va trata Drag ș. Dragoș arătă scrisoarea lui Ion Buteanu, un tânăr advocat din Șomcuta (j. Sătmar) cel mai idealist dintre tribunii lui Iancu. Buteanu, după întâlnirea cu Dragoș, se reîntoarce la Iancu și-i aduce la cunoștință propunerile acestuia. Iancu era cuprins de gânduri pesimiste, se temea de reușita ungurilor, deci se gândi că ar fi bine să înceapă tratative, ceiace la 20 Aprilie se și realiză, întrucât Dragoș s'a întâlnit atunci cu Iancu și Buteanu. După mărturia prefectului Moldovan, Ion Buteanu, fire exaltată, nu s'a putut reține să nu-i spună lui Dragoș pe față, că Românii nu pot începe discuții până ce nu li-se recunoaște naționalitatea. Cu toate aceste la 25 April, Dragoș într'o scrisoare către vicișpanul din Bihor, își exprimă speranța că tratativele vor reuși. Un mare impediment al tratativelor a fost faptul că oștirile erau față în față. Românii au pus condiția unui armistițiu. Hatvany a și admis un armistițiu de două zile, dar Kossuth nu s'a învoit. Kossuth spunea

Manipularea motoarelor de benzină „ASTRA“ este cel mai simplă

că nu vrea să discute cu românii dela egal la egal, prima condiţie e depunerea armelor şi supunerea. La acesta Dragoş îi scrie lui Kossuth, că personal, regretă că nu a admis armistiţiul, fiindcă românii pot crede că el vrea numai să-i facă să-şi concentreze atenţia asupra ideii de pace, în vreme ce armata ungurească poate opera mai uşor.

Ii cere lui Kossuth că în cazul că românii vor fi atacaţi, să publice scrisoarea, să se vadă că el nu-i vinovat. Dragoş nu a spus însă nimănui că ungurii nu vor respecta armistiţiul.

Tratativele au avut loc în zilele de 4, 5, 6 Maiu. In ultima zi s'a răspândit vestea că Hatvany înaintează spre Abrud. Dragoş a încercat zadarnic să-l oprească în drum. Hatvany avea instrucţii dela Kossuth ca în vreme ce românii tratează cu Dragoş, să-i atace. Abrudul a fost ocupat în seara aceleiaşi zile. Românii îl cred pe Dragoş complicele lui Hatvany.

Generalul ungur, Hatvany se poartă mişeleşte în Abrud. Se dă la abuzuri fioroase, omoară oameni cu mâna lui proprie. Oştenii lui prind pe Dobra şi pe Buteanu, cari sunt închişi. Dobra a încercat să evadeze din închisoare în noaptea de 7—8 Maiu, dar a fost observat şi omorât. Ion Buteanu a fost executat a doua zi la Iosăşel dincolo de Hălmagiu.

Prin executarea acestor doi români naţiunea maghiară şi-a călcat cuvântul de onoare dat prin reprezentantul ei, Kossuth.

Iancu şi ceilalţi tribuni reuşesc să se refugieze. Adună oştirea răzleţită, şi atacă Roşia şi Abrudul. Hatvany e înfrânt: Roşia e ocupată la 9 Maiu, iar Abrudul la 10 Maiu de către trupele româneşti.

Dragoş încearcă să fugă cu Hatvany, dar nu reuşeşte. Imploră ajutor. De frică se ascunde în pivniţa casei lui Simion Şuluţiu, dar poporul îl găseşte şi-l omoară în mod crud, ca pe un trădător.

A. B.

Epidemia de tifos exantematic din Ardeal s'a stins

De o săptămână nu s'a mai ivit nici un caz nou — Câte cazuri au fost în cuprinsul direcţiunei regionale sanitare Cluj. — Proporţia mortalităţei

— Relaţiuni oficiale —

Din informaţiunile ce ne-au sosit astăzi dela corespondenţii noştri, rezultă că în Ardeal epidemia de tifos exantematic s'a stins complect. De altfel relaţiunile oficiale pe care le-am obţinut aici ne confirmă pe deplin acest fapt.

Dl dr. Titus Ionescu directorul regiunei sanitare Cluj, ne comunică următoarele:

„Am făcut personal o inspecţie şi la Satul-Mare. In urma măsurilor energice luate şi aici de organele sanitare, epidemia de tifos exantematic a fost stinsă. De o săptămână nu s'a mai declarat nici un caz nou.

In ce priveşte Clujul, atât oraşul cât şi judeţul, cele câteva cazuri, vre-o opt la număr, care se declarase au fost deaseminea complect stinse. Aici, de două săptămâni nu s'a mai ivit nici un caz nou“.

*

Asupra proporţiei pe care o luase această epidemie, în cuprinsul regionalei sanitare din Cluj, dl dr. Titu Ionescu ne spune:

„Numărul total al cazurilor declarate se ridică cam la 80. Din acestea 7 au fost mortale. Proporţia aceasta a mortalităţei este relativ mică, întru cât epidemia de tifos exantematic are, în chip normal, o mortalitate de 12 la sută“.

Intr'un viitor articol, vom arăta în mod amănunţit, toate măsurile care s'au luat şi energia depusă de organele sanitare, în toate regiunile atinse, graţie cărora într'un timp destul de scurt, a putut fi înlăturat acest periculos flagel.

D.

Autonomia spitalelor din Ardeal

Organele superioare sanitare din Ardeal au fost avizate zilele acestea, că Ministerul Sănătăţei publice intenţionează să dea spitalelor mai mari din Ardeal autonomia. Prin Aceasta autonomie se înţelege să se lase ca gospodăria spitalelor să fie făcută exclusiv de conducătorii acestora, cari, vor forma bugetele aşa cum vor crede de cuviinţă.

Această măsură, în principiu este foarte bună, şi apreciată ca atare de toată lumea.

Din cercurile iniţiate însă ni se spune că aplicarea acestei măsuri bune, va întâmpina totuşi mari greutăţi.

Personalul administrativ al spitalelor de aici, este, în general slab şi cea mai mare parte străin. A lăsa gospodăria întreagă exclusiv în mâna acestui personal, este a periclita cu totul bunul mers al acestor institute medicale.

Din partea unor medicii oficiali ni se spune şi mai mult: Astăzi în personalul administrativ al spitalurilor din Ardeal, să găsesc foarte mulţi care ar trebui deferiţi imediat parchetului; ce se va întâmpla oare când aceştia vor avea toata libertatea de gospodărire“ ?

Faţă de aceste consideraţiună, rămâne de văzut dacă, ministerul odată cu autonomia pe care intenţionează să o dea spitalelor din Ardeal, nu va lua în acelaş timp măsurile necesare pentru a creia şi personalul de încredere necesar.

D.

INFORMAŢII

— **Reuniunea Comercianţilor Industriaşilor şi Meseriaşilor Români din Cluj.** Invită pe toţi comercianţi industriaşii şi meseriaşii din Cluj împreună cu familiile lor, precum şi pe toţi angajaţii vânzători calfe şi ucenici la prima Şezătoare Culturală-profesională ce se va ţine Duminecă la 6 Aprilie orele 3 şi jum. p. m. în sala mare a Camerei de Comerţ. Şezătoarea va fi deschisă de către dl Victor Iliescu preşedintele Reuniunei. Dl profesor dr A. Buzdug, va ţinea o conferinţă va urma, cor diferite cântări şi declamări executate de elevii liceului Gh. Bariţiu. Şezătoarea se va termina cu un apel adresat de dl M. Anghel membru în Comitet. Intrarea gratuită.

— **Diverse.** Astă seară soseşte în localitate dl Paul Goma inspector general administrativ, pentru aranjarea unor chestiuni de ordin administrativ.

— **Artistice.** Marţi 8 Aprilie ora 6 seara, trece prin gara Cluj societatea corală „Cântarea Românieî“ de sub conducerea dlui Marcel Botez. Coriştii, 120 la număr, vor lua o masă comună în restaurantul gării, iar la ora 2 noaptea îşi vor continua drumul spre Oradea-Mare.

— **O măsură bună.** In urma unei anchete făcută la primărie, din ordinul Ministerului de interne, de către dl Sept. Mureşianu prefectul judeţului, constatându-se că primăria încasează taxe foarte mari pentru eliberarea certificatelor de domiciliare. Dl prefect a dispus că pe viitor să nu se mai încaseze nici o taxă pentru aceste certificate.

— **Controlul streinilor.** Dl prefect al judeţului constatând că în ultimul timp s'au înmulţit considerabil numărul streinilor stabiliţi în Cluj a pus noui restricţiuni şi a ordonat o cercetare mai severă a actelor cu care aceşti streini cer să li se aprobe stabilirea în Cluj.

— **Amplificarea apaductului.** Consiliul oraşului a înaintat Ministerului, rezultatul licitaţiei pentru executarea proectului de amplificarea a apaductului oraşului Cluj, cerând în acelaş timp ca aprobarea să fie trimisă cât mai repede pentru ca în Mai cel mai târziu să se poate începe lucrările.

— **Bibliografie.** A apărut „Curierul Judiciar“, No. 13 anul 33.

D-l profesor Mihail Teodoresu publică în acest număr un interesant articol cu titlul „Chestiunea naţionalităţii femeei române măritată cu un străin.

*

Azi diminenţa s'a ţinut în localul prefecturei judeţului Cojocna o conferinţă administrativă cu primpretorii din judeţ sub preşidenţia d-lui Sept. Mureşianu şi la care a asistat şi d-l Inspector general ad-tiv Hodor.

Subiectul conferinţei a fost regularea conturilor comunale cari nu s'a făcut de 4—5 ani în acest judeţ, precum şi formarea bugetelor cari de asemenea n'au fost formate în aceşti doi ani din urmă după lege şi după instrucţiunile primite dela minister.

S'au primit şi s'au aprobat toate propunerile făcute de d-l prefect Mureşianu şi de d-l Insp. gen. ad-tiv Hodor.

Conferinţa va continua şi după masă.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poştă centrală Cluj. 3373-1

— **Din cauza schimbarei de graniţă a ţărei,** *comuna Jimbolea din Banatul românesc a fost incorporată României. In lumea intreagă vestita marcă* **„Bohn“** *ţigla duplu jăluită de acoperit, prin urmare se poate procura în cea mai bună calitate şi prompt dela fabrica cu aburi de ţigle* **„Bohn“** *din Jimbolea (Banat). Mostre şi oferte gratis.* 3441

— **Terminându-se lucrările** *de transformare la „Restaurantul Moldovan“ din Cluj se deschide Duminecă, 6 Aprilie seara. Conducerea e încredinţată d lui Maior, pensionar Carol Barth. Rugăm pe on. public a ne da tot concursul. — Iosif Moldovan.*

— *Dr. Lupescu Valeriu, gynecolog şi mamos, consultă în orele 2—4 p. m. Cluj, strada I. Maiorescu nr. 16.*

Cine va reprezenta

anul acesta sportul românesc în străinătate

Comitetul central al organizaţiilor sportive din ţară care este la Bucureşti fără să consulte organizaţiile regionale din Ardeal a numit ca şef al echipei naţionale pentru străinătate pe dl Suciu. Pentru motivul că dl Suciu n'are nici un trecut sportiv şi pentru că în alegerea dsale Ardealul n'a fost consultat, în organizaţiile de aici domneşte o vie agitaţie.

Sportmanii ardeleni au destinat ca conducător al echipei naţionale pe dl Teofil Morariu sportman cu renume european şi care a condus şi până acum echipele româneşti la concursurile din străinătate, unde a repurtat strălucite succese. Printre organizaţiile sportive din Ardeal circulă chiar ideia unei rupturi pe această chestiune, cu organizaţiile din Bucureşti.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Dumineeă, 6 Aprilie

CINEMA SELECT

Monna Vanna.

Eternă capo d'operă a lui Maetelinck. 2 serii de odată în roiurile principale: PAUL WEGENER, LYDA SALMANOVA, OLAF FJÖRD LEO PARRY. Una dintre atracţiunile de mai mari al sezonului.

Luni, 7 Aprilie

O fată dela ţară in capitală.

CINEMA URANIA

Vicarul Saltanei.

(Groază întrupată.)

Grandioasă dramă detectivă în 7 acte. Unul dintre cele mai bune filme cu HARRY PIEL.

Luni, 7 Aprilie

Vicarul Satanei.

(Infernul pe pământ) Harry Piel!

CINEMA APOLLO

Lacrimile poporului

Mare dramă socială după romanul lui Richefort, în 2 serii şi 11 acte. In rolul principal rivalul lui Maciste, uriaşul GALAOR. Ambele serii de odată.

Luni, 7 Aprilie

Samsonul şi hoaţa de atleţi.

Reclama este sufletul comerţului!

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piaţa Unirt No. 12.*

BERSON

Toc şi talpă de cauciuc BERSON

se pună cismarul pe ghetele Dv. câci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele cât şi ghetele Dv.

Lloyd 3424

Successorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

SAPUN SCHICHT MARCA „SCHIF“

A POST, ESTE ŞI RĂMÂNE CEL MAI BUN

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

este crema cea mai bună din lume!

2798-2

Toată lumea ştie cărenumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Buiek, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află la marele magazin cu automobie

PERRY

Telefon: 999.
Str. R. Maria 2.
2527—3

Chestiunea Căminurilor de ucenici la Cluj

Importanţa acestor căminuri pentru românizarea comerţului la oraşe — Unicul cămin din Cluj respinge anual câte 2—300 de fii de ţărani din lipsă de locuri — Cum s'ar putea amplifica actualul cămin şi cum s'ar putea clădi un altul

O chestiune foarte importantă de care se ocupă stăruitor autorităţile locale este chestiunea Căminurilor pentru ucenici.

Vom arăta în articolul de faţă în ce constă importanţa acestor căminuri, de ce este nevoie ca ele să fie amplificate şi vom face primăriei o propunere asupra modului cum s'ar putea înmulţi numărul acestor căminuri de ucenici.

*

Se ştie că în special în Ardeal, viaţa comercială şi industrială se găseşte aproape exclusiv în mâna străinilor, evrei şi unguri. Mai mult decât atât, această situaţie ameninţă să perziste încă multă vreme pentru că până acum n'am avut suficiente şcoli de meserii şi de comerţ pe de o parte, şi pe de altă parte nu s'a dat posibilitatea fiilor de ţăran cu aplicaţie spre comerţ sau meserii şi cari voiau să facă practică în oraşe — de a avea o locuinţă — un cămin sau o masă asigurată.

In Cluj avem un singur cămin de ucenici care adăposteşte abia 96 de elevi.

In fiecare an conducătorii acestui cămin de ucenici sunt puşi în situaţia de a respinge câte 2—300 de fii de ţăran români, care vreau să se dedice unei meserii, pentru că n'au unde îi ţine.

Pe de altă parte majoritatea negustorilor şi a meseriaşilor din Cluj cari sunt unguri şi evrei, nici nu vor să audă de primirea în ucenicie la ei a unui fiu de ţăran român pentru motivul că e român.

Negustorii şi meseriaşii români din Cluj sunt prea puţini pentru a putea primi în ucenicie fiii de ţăran, cari vin la oraş pentru a deprinde vre-o meserie.

Accentuăm asupra marei necesităţi a căminurilor de ucenici, pentrucă românizarea Clujului are absolută nevoie de o armată de ucenici de aceştia, români cari mâine, poimâine să poată româniza comerţul şi industria mică din Cluj.

Cum s'ar putea înmulţi numărul căminurilor de ucenici

Pentru rezolvirea acestei importante probleme, propunem primăriei oraşului două soluţii.

1. Amplificarea actualului cămin de ucenici prin transformarea azilului de bătrâni care se află în imediata apropiere a căminului, şi prin amenajarea lui într'un pavilion pentru găzduirea ucenicilor.

In afară de aceasta în strada Bălcescu No. 21 se găseşte o clădire cu 20 de camere, care actualmente este ocupată de un azil pentru sugaci.

Aceşti sugaci, foarte puţini la număr, ar putea fi trecuţi la Azilul de copii de pe strada Grigorescu, iar clădirea, cu oarecari reparaţii, ar putea fi transformată într'un admirabil Cămin de ucenici.

Cum s'ar putea clădi un nou Cămin de ucenici în Cluj

In întreaga ţară s'a pornit un admirabil curent pentru construirea de şcoli din iniţiativă privată şi prin contribuţia benevolă a sătenilor.

In toate comunele vechiului regat, sătenii din toată sărăcia lor şi-au clădit şcoala de care aveau nevoie.

Ei bine, oare Clujul, oraş cu 130,000 de locuitori, cu 80 de bănci, cu peste 100 de fabrici, cu mii de negustori şi meseriaşi, şi cu atâţia oameni de bine, — nu este în stare să strângă, prin contribuţii benevole, fondurile necesare clădirei unui nou şi mare Cămin de ucenici de care este absolută nevoie pentru românizarea vieţei noastre comerciale şi industriale ?

Desigur, că dacă s'ar lua o iniţiativă, dacă s'ar forma un comitet în care se intre: Prefectul judeţului, primarul oraşului, administratorul financiar, preşedintele Camerei de Comerţ, preşedintele Sfatului Negustoresc, etc. în mai puţin de două luni fondurile necesare ar fi strânse.

Numai prin înfiinţarea a cât mai multe Căminuri de ucenici în Cluj se va asigura viitorul comercial şi industrial românesc al Clujului.

pentru sezonul de primavara
Preturi de reclama
la magazinul

HERCULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exerciţiul copiilor de a merge .	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA"	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialităţi de haine pentru copii şi cărucioare din Berlin şi Wiena
Bogat asortiment
în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.
Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.
Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate şi pentru a repara cărucioare anunţându-ne. Trimitem gratis şi la revânzători catalog cu preţurile curente p. cărucioare de copii
3381

Cărţi noui

Ardealul de *I. Simionescu*
(Bibl. „Cunoştinţe folositoare" Cartea Românească).

In biblioteca „Cunoştinţe folositoare" printre alte serii se publică lunar şi broşuri intitulate „Din lumea largă". Sunt descrieri geografice făcute pe înţelesul tuturor din ţara noastră, din cele vecine sau chiar din ţinuturi mai îndepărtate, al căror pământ sau viaţă e o taină pentru mulţi dintre noi.

Ultima publicaţie din această serie este broşura cunoscutului popularizator prof. I. Simionescu: Ardealul.

Autorul caracterizează în primul rând pământul Ardealului, al cărui farmec reiese pretutindeni din îmbinarea pe o suprafaţă restrânsă a celor 3 forme de relief: munţi, deal şi şes. Variaţia aceasta se prinde, fie că străbaţi Ardealul în preajma lanţului muntos, fie că-l tai în curmeziş, cum ar fi în regiunea Târnavelor.

La acest aspect variat contribuesc apele fie că sunt repezi ca acele ce scoboară Alpii Făgăraşului sălbatici, cu toane ca a Jiului sau cuminţite de bătrâneţe ca a Mureşului.

Astfel se explică faptul că în Transilvania pe o suprafaţă restrânsă se cuprind „colţuri din Pirinei, cu altele din Jura, peisage din Auvergna franceză cu altele din Karstul dalmatin".

Cât priveşte gospodăria generală a ţării, Ardealul are cele mai multe daruri naturale, bogăţii subpământene cât şi păduri, livezi, teren agricol care au adus propăşirea locuitorilor.

Ocupându se de oameni într'o schiţă minunată dl Simionescu caracterizează atât firea cât şi viaţa lor, insistând asupra sarcinei ce o au reprezentenţii culturei de a aduce îndreptarea trecutului, acolo unde politica foştilor stăpânitori a schimbat prin asuprire starea etnică a Ardealului.

Oraşele cu tiparul lor propriu cu clădiri monumentale, satele înzestrate cu gospodării temeinice în regiunile bogate cât şi cele sărace din regiunea Munţilor Apuseni, unde trăiesc Moţii, redate în câteva trăsături dibace, termină interesanta broşură de popularizare a dlui I. Simionescu.

V. P.

STANIOL 5
REPR. ŞI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE, CLUJ. CEREŢI OFERT

De vanzare
în Cluj căse cu grădină. Căse clădite special pentru chiriaşi.
Loc de casă, grădini, pământuri şi prăvălii.
Am procuri pentru vânzari în provinciile următoare: Hidalmas, Ciucea, Sovata, Aiud, Diciosânmărtin, Cojocna, Apahida, Someşsat, Fenes, etc, etc.
Agentia Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Dela Subprefectul Judeţului Cojocna.

Nr. 2933—1924.

Publicaţiune.

In vederea asigurării şi transportării lemnelor combustibile necesare pe exerciţiul anului 1924 pe seama oficiilor centrale judeţene se publică licitaţiei minumendă a doua oară, fiindcă licitaţia primă publicată pe ziua de 10 februarie 1924 in lipsa ofertelor legale nu a avut nici un rezultat.

Necesitatea este de 40—50 vagoane (800—1000³).

Ofertele reglementare timbrate, in plic inchis şi sigilate cu o garanţie de 10% din suma oferite urmează a se presenta subprefelturei Jndetene cel mult până la oarele 10 m. s. zilei de 16 Aprilie 1924 cu atât mai vârtos că ofertele mai târziu intratet sau supra oferte nu se vor lua in considerare.

Se reservă dreptul de a reduce cantitate sus menţionată.

in ofertă se va indica: soiul şi calitatea lemnelor timpul tăieri şi locul de origine.

Lemnele combustivile necesare se vor transporta in curtea edificiului judeţean şi se vor ingrămădi in stângini.

Caetul de sarcină (condiţiunile de licitaţie) se poate vedea in biroul subprefecturei la director de birou intre oarele oficioase.

Concurenţi vor ţinea, seamă de dispoziţiunile art, 72—84 din legea Contabilităţi publice.

Licitaţie minumendă se va ţinea in cabinetul subprefecturei judeţene la 17 Aprilie la oarele 10 inainte de masă.

3433 Subprefect: **Gheţie.**

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi imprumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzeşte
în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.
Pallos & Marko
(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)
care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice.
3425

In lumea intreaga renumitele Tigle „BOHN" duplu fatuite.
Dela 10 Aprilie incolo se capata de nou prompt la „BOHN"
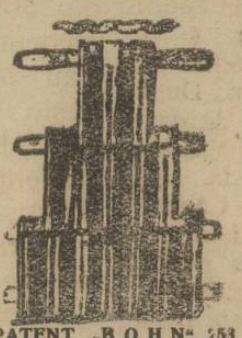
PATENT „BOHN" 253
LUCRĂRI DE TIGLARIE CU ABURI,
In lumea intreaga renumitele Tigle „BOHN" duplu fatuite.
Dela 10 Aprilie incolo se capata de nou prompt la JIMBOLEA (BANAT)
3442
Mostre şi oferte gratis! Mostre şi oferte gratis!

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor Mauls din Hartz sunt cele mai delicioase şi le gasim pretutindeni.
3360

La BARUL CENTRAL începând de azi va cânta cupletistul Emil Dumitrescu!

Sedinta soc. Etnografice Romane

Comunicările dlor Prof. J. Guiart, Bologa şi Orosz

Miercuri, 2 Aprilie, Societatea Etnografică Română şi-a ţinut şedinţa lunară obicinuită în sala de conferinţe a Muzeului Etnografic al Ardealului sub preşidenţia dlui prof. G. Vâlsan.

Dl profesor I, Guiart face o comunicare asupra sfinţilor vindecători în Bretania. Arată la început că poporul breton e de origină celtică şi cum sub înfluinţa episcopilor din Irlanda veniţi pentru a propovădui catolicizmul, vechea mitologie druidică îmbracă o haină creştină. Vechii zei ajunseră la rangul de sfinţi şi continuă a vindeca prin intermediul pietrelor şi izvoarelor făcătoare de minuni. Sfinţii vindecători ai Bretaniei sunt nenumăraţi şi fiecare dintre ei îşi are specialitatea sa.

Astfel Saint-Tugen vindecă turbarea, Saint Cado nebunia şi boalele nervoase, Saint Meen boalele pielii şi râia, Saint Livertin, Saint Briac şi Saint-Hermin durerea de cap, Saint-Momert şi Saint-Drien colicele copiilor, Saint-Guenole durerile de foale ale adulţilor, Saint-Jean du Doigt afecţiunile ochilor, Sf. Nicolae, Sf. Margareta şi mai ales Sf. Roman sterilitatea femeilor. Sfinţii Bretagniei vindecă şi animalele, cum e de pildă cazul lui Saint Herbot. In genere sfinţii vindecătorii ai Bretagnei sunt relicve ale vechii religiuni celtice pe care atâtea secole n'au putut-o distruge.

Dl V. Bologa prezintă aparate şi instrumente de chirurgie populară. După introducere, în care accentuiază necesitatea de a se studia pe lângă folklorul medical şi partea mai curat etnografică şi mult mai importantă din punct de vedere medico istoric: empirismul, arată o trusă de cleşte, pentru extragerea dinţilor făcute şi folosite în Oltenia. Cleştele au fost adunate de drul Laugier pe la sate, dela fauri şi ţigani cari se îndeletnecesc cu operaţii dentare şi prezintă interes prin asemănarea lor cu instrumente similare antice, aflate la Pompei, şi recente, folosite de popoarele primitive ale Africei. Au fost donate Institutului de istoria medicinei din Cluj de dl prof. dr Ioan Cantacuzino.

O serie de scândurele, atele şi gutiere pentru fixat fracturi, aflătoare ca şi trusa de cleşte în posesiunea Muzeului de Istoria Medicinei din Cluj, a fost culese în Munţii Apuseni şi se disting prin practicitatea şi ingeniozitatea lor.

Dl Orosz a vorbit despre Pescuitul cu ostii în Transilvania. Arată că ostia este o unealtă străveche şi universală. Ostii de corn de ren s'au găsit încă din epoca paleolitică (Madailaine), şi în stratele neolitice ale lacurilor cu case pe piloţi din Sviţera. După ce arată diferitele tipuri de ostii şi metodele de pescuit, face următoarele conclusiuni: în cele trei serii de lacuri de pe Câmpie se găsesc trei tipuri diferite de ostii având tip o valoare etnică. In seria lacurilor vestice, populaţia românească foloseşte ostia cu manşon; în seria mijlocie populaţia amestecată română şi maghiară foloseşte ostia cu manşon şi cea cu lumbă; iar pescarii din regiunea lacurilor de Est, în majoritate maghiari, întrebuinţează ostia cu cârlig ceace dovedeşte că acest tip e de origine maghiară. Astfel de ostii se găsesc şi în Finnlanda şi în apropierea Volgăi de unde au putut fi aduse numai de maghiari. Incheie comunicarea relevând însemnătatea cercetărilor pentru ocupaţiunile primitive ale popoarelor cum sunt îndeosebi pescăritul şi păstoritul.

D. Maniu la Palat

Câteva intrebări indiscrete

D. Iuliu Maniu a fost la Rege şi a fost reţinut două ore în audienţă, în care timp „dsa a avut prilejul să atingă mai toate problemele cardinale ale politicei noastre interne şi externe", ne destăinuieşte un ziar bucureştean strâns legat de conducerea partidului naţional. Ce va fi discutat d. Maniu în cele două ore, nu putem şti? Şi nici nu ne putem prea mult lămuri asupra aşa ziselor puncte cardinale atinse de dsa. Căci după câte ştim, d. Maniu are o deosebită oroare de orice discuţie serioasă asupra problemelor vitale ale ţărei, fapt care determină partidul naţional să se eschiveze sistematic de la discuţiunile parlamentare.

Dar să admitem că d. Maniu a vorbit. Am vrea să ştim însă dacă amintit-a dsa ceva de articolele antidinastice ale „Gazetei Transilvaniei" sau despre cele ale dlui Sever Bocu? O lămurire în această chestiune este de mare importanţă pentru a se şti cum a fost primit de Suveran d. Iuliu Maniu, şi cum şi-a explicat şeful partidului naţional vizita sa la Palat.

Tot de această lămurire depinde şi precizarea atitudinei partidului naţional faţă de Coroană. Pentrucă nu este lipsit de interes să se ştie dacă d. Maniu a vorbit Regelui cum i se adresează de la întrunirile publice, sau dacă dsa a înţeles ca, în intimitate, să facă unele concesiuni de „principiu". Faptul că d Maniu a isbutit să intereseze pe Suveran timp de două ore, ne face să credem că aceste concesiuni s'au făcut, ceea ce dovedeşte că partidul naţional este dinastic cel puţin în audienţele şefului său la Palat.

Morala partidului naţional se complace desigur în această duplicitate.

Almanah medical
Lei 200
la Librăria Lepage, Cluj

REUNIUNEA COMERCIANŢILOR INDUSTRIAŞILOR ŞI MESERIAŞILOR ROMÂNI DIN CLUJ

(Palatul Camerei de Comerţ. Parter întrarea prin Piaţa Cuza Vodă).

CONVOCARE

Domnii membri ai Reuniunei sunt rugaţi să binevoiască a lua parte la

Adunarea generala ordinara

ce se va ţinea Duminecă 6 Aprile a. c. la orele 10 dimineaţa în localul Reuniunei, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunărei de dl Preşedinte.
2. Darea de seamă a secretariatului asupra activităţei pe anul trecut.
3. Raportul cenzorilor asupra gestiunei financiare.
4. Aprobarea proectului de buget pe anul viitor.
5. Modificarea statutelor.
6. Dimisia comitetului;
7. Alegerea noului comitet.
8. Eventuale propuneri. Inchiderea adunărei.

Cluj, la 23 Martie 1924.

Preşedinte (ss) VICTOR ILIESCU,
Secretar (ss) A PETRICAŞ.

P. S. Domnii membrii sunt rugaţi a achita cotizaţiile restante, precum şi pe anul în curs, pentru a putea participa la adunarea generală.

Biroul nostru stă la dispoziţie în fiecare zi de lucru dela ora 4—6 d. m., iar în sărbători dela 10—11 a. m.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbăta seara: ZEIŢA VERDE. Abonament de zi 108. C. Seria 331).
Duminecă orele 10 jumate: BOBOTEAZA. (Ciclul literar pentru muncitori. Preţuri reduse. Seria 332.)
Duminecă matineu: BAJADERA. (Cu Kolbay şi Tolnay. Preţuri reduse. Seria 333).
Duminecă seara: ZEIŢA VERDE. Abonament de zi 109. A. Seria 334.)
Luni: ZEIŢA VERDE. (Abonament de zi 110. B. Seria 335).

Presa maghiară

Poetul Szabolcska despre literatura ardeleană maghiară

Intrebat fiind de redactorul revistei budapestane „Uj Nemzedék" asupra literaturei ardelene, poetul ardelean d. *Szabolcska Mihály* a răspuns următoarele:

„Nu pot vorbi decât cu cea mai mare tristeţă despre vieaţa literară maghiară din Ardeal. Existenţa a numai câţiva tineri emancipaţi de subt influenţe, dar numărul acestora e foarte mic. In schimb sunt foarte mulţi cărora le-ar plăcea să imite pe Ady, în realitate însă ei jicnesc numai memoria acestui poet. Nivelul presei ungureşti din Ardeal nu este aşa de ridicat cum s'ar cuveni să fie. Dintre ziarele din Ardeal cele mai la nivel şi mai îndeplinitoare a datoriilor lor sunt „Temesvári Hirlap" şi „Brassói Lapok", de-asemenea şi revista „Minoritatea maghiară". Din scris nu poţi trăi astăzi în Ardeal şi Bănat, pentrucă literatura maghiară este în decădere în România".

*

In continuare, poetul Szabolcska se năpusteşte asupra scriitorilor „emigranţi", ca şi cum ar fi de vină că cei autohtoni „batjocoresc memoria lui Ady, imitându-l.

Este foarte trist că poetul Szabolcska aduce prinosul său de recunoştinţă ziarului iredentist „Brassói Lapok" care a avut îndrăzneala să adere punctului de vedere rusesc şi să ceară plebiscit pentru Basarabia. Acelaşi ziar, pentru a lupta cu toate mijloacele posibile contra statului român, întreţine la Bucureşti ziarul bolşevic „Munkás".

Faptul că totuşi acest „Brassói Lapok" este adus ca model al „îndeplinirii datoriilor" (faţă de Ungaria sau de România ?!? N. R.) ne arată cât de departe sunt ungurii de o atitudine loială faţă de neamul şi statul român. Ca încheiere, înregistrăm protestul lui „Ellenzék" scandalizat că d. Szabolcska nu l-a pus în aceiaşi categorie cu „Brassói Lapok".

Ungurii şi proectul de lege şcolară

„Dacă cumpărăm proectul, şcolar cu legea de azi — scrie dl Gál Kelemen în „Ellenzék" — vom constata că el este un uriaş pas înainte în istoria învăţământului românesc. Dacă nu vor lipsi mijloacele băneşti şi executarea acestei proect se va face cu însuileţirea cu care a fost alcătuit, nivelul învăţământului primar românesc se va ridica în măsură foarte mare".

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antişambre şi grădini la

Fabrica de mobile „Victoria" Arad.
Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).
FABRICA ŞI DEPOZITUL:
Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

Iluziile de popularitate ale partidului naţional

Partidul naţional se izolează — Fondurile Casei Brigadiru şi iluzia popularităţei dela „Dacia" — Partidul naţional este pentru-contra propunerii dlui Iorga — O îngâmfare cu urmări fatale

Opinia publică a urmărit cu un deosebit interes evenimentele politice din ultimul timp, pentrucă se părea că după aproape doi ani de agitaţiuni sterile viaţa noastră politică tinde către o normalizare. Toate aşteptările au fost însă zădarnice. Din sbuciumul partidelor opoziţiei pentru închegarea unui bloc împotriva guvernului n'a rezultat decât o acută stare de încordare între partidul ţăranist şi partidul naţional, şi o caracteristică izolare a fiecărui partid. Alegerea de la Romanaţi a desăvârşit discordia. Incapabile să sdruncine încrederea masselor în partidul liberal, cele două partide cari au rămas în alegere, partidul naţional şi partidul ţărănist, s'au luat reciproc în vârful spadei, demascându-se. Ca urmare a acestui fapt, partidul naţional a organizat demonstraţia de Duminecă din Bucureşti, manifestaţie în care fondurile Casei Bragadiru au avut acelaş rol pe care l'au avut fără succes în alegerea de la Romanaţi.

*

Ultimul fapt care mai prezinta oarecare importanţă, era răspunsul partidului naţional la propunerea de fuziune a dlui Iorga. Şi răspunsul a venit aşa cum era de aşteptat: pentru contra

Partidul naţional acceptă „în principiu" propunerea dlui Iorga, dar o respinge „în fapt", deoarece partidul naţional se crede capabil să dacă singur lupta pentru acapararea puterei. Din discursurile rostite la „Dacia" răspunsul partidului naţional putea fi cu uşurinţă ghicit. Dl Maniu a crezut serios în farsa organizată de dl Mironescu, luând mulţimea adusă de pe moşiile socrului nefericitului candidat de la Romanaţi, ca şi cea adusă de aiurea cu bancnotele d-lor Mişu Cantacuzino şi Bragadiru, ca o dovadă de veritabilă popularitate.

In consecinţă partidul naţional a făcut întocmai cum fac fetele bătrâne cari se mândresc cu toţi câţi le cer în căsătorie, dar nu se mărită, în nădejdea unei cereri mai bune. Şi cât de bine îi şedea dlui Maniu când se declara la „Dacia" **„onorat de mâna pe care i-o întinde dl Iorga"**, pentruca a doua zi să o respingă.

*

Miopia politică a partidului naţional constituiie un caz destul de interesant. De cinci ani de zile acest partid nu face altceva decât să caute pretutindeni fuziuni şi colaborări, pe cari să nu le realizeze niciodată sau trecător numai. N'a fost partid cu care partidul naţional să nu fi „pertractat"; cu partidul liberal a „pertractat", cu partidul ţărănist a pertractat"; a colaborat şi s'a certat în diferite reprize; cu averescanii a „pertractat"; cu d. Marghilomanu deasemenea; cu d. Iorga a stat acum de vorbă; cu niciunul însă n'a avut gânduri seriaase.

*

Cea ce este însă foarte ciudat, e că partidul naţional tocmai în clipa când are mai multă nevoie de sprijin din afară, dă cu piciorul propunerei dlui Iorga, lăsându-se înşelat de iluzia dela Dacia. Urmările acestei formidabile greşeli se vor putea aprecia nu peste mult când partidul naţional va voi să „pertracteze" şi nu va mai avea cu cine. Căci niciunul din partidele opoziţiei nu se va mai lăsa înşelat de gudurările democratice ale partidului naţional, după îngâmfarea ridicolă pe care o afişează astăzi.

A, R. Gus.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Problemele economice

AGRICULTURA

II.

Comercializarea şi industrializarea produselor agricole — Libertatea pentru agricultori — Organizaţia agriculturei după sisteme Ameliorarea Solului

Noul sistem agricol se bazează pe două principii: folosinţa maşinelor la toate muncile agricole şi comercializarea şi industrializarea produselor agricole. Acest principiu din urmă se poate realiza numai în cazul când libertatea pentru agricultori este asigurată. Ea se condiţionează însă de independenţa agricultorului de orice stăpânire, de libertatea cultivării, de suprimarea privilegiilor cari prejudiciază cultivarea şi ameliorarea pământului şi în fine dreptul de organizaţie. Azi, când pământul este în mâna producătorului natural, — al ţăranului — bucurându-se el de libertăţile înşirate, agricultura trebuie să progreseze mai ales şi pe motivul că tendinţa agricolă actuală este spre comercializarea şi industrializarea producţiei de acest caracter, mişcare pornită dela foştii mari proprietari.

Trebuie însă atrasă atenţiunea ţăranului asupra faptului că agricultura îşi are şi ea sistemele naturale după cari se divizează. Primul grup agricol mare este *cultura pământului*, cu subramurile grădinăritului, fânaţului, păşunatului.

Oprindu-mă asupra culturei pământului, amintesc din nou importanţa motorculturei. Ramură de importanţă deosebită este grădinăritul, azi la noi neglijat foarte mult, cu toate că este rentabil. Grădinăritul este una din ocupaţiile agricole foarte productive, căci industrializarea, adecă fabricaţiunea de conzerve de zarzavaturi etc., dă posibilitatea unui export intensiv. Forurile agricole trebue să îndemne deci ţărănimea la grădinărit. Fânaţului va trebui să se dea extensiune mai mare, căci pe lângă aplicarea motorculturei trebuie să se intensifice şi creşterea vitelor pentru export şi pentru scopul gunoirei naturale. Referitor la păşunat propun înfiinţarea de loturi comunale de păşunat, rezervându-se în felul acesta foarte mult pământ pentru alte multe scopuri. Al doilea mare grup agricol este *creşterea vitelor* a cărei scop poate fi pe viitor numai industria laptelui, cuprinzând industrta untului şi a diferitelor brânzeturi, pe urmă creşterea vitelor pentru carne sau prăsilă.

Cultura pământului trebuie făcută iarăşi sub consideraţia producţiei de grâne pentru hrana omenească, şi pe urmă sub consideraţiunea industriei agricole (Fabricaţiunea spirtului, drojdiei, bere, scrobeală, zahărului etc.

Aceste industrii trebuie perfecţionate şi intensificate pentru a mări exportul. In fine mai este o altă ramură importantă, cea a industriilor technico-agricole, şi anume: fabricaţiunea de cărămizi, a varului şi a tiziculuí (turbei). La noi aceste industrii technico-agricole sunt într'o formă încă prea primitivă, se impune deci reorganizarea lor pe baze moderne.

Cel mai important fapt este însă pentru agricultură ameliorarea solului.

In această privinţă trebuie să fie activ Statul prin organele sale îndrumând agricultorii spre o ameliorare sistematică, conform cu situaţia regiunei. Mijloacele cele mai practice pentru ameliorarea pământului sunt: decanalizarea apei (uscarea canalizarea apei) aliajul pământului (amestecarea), carăţirea de pietriş, stavilarea contra lunecării şi în fine nivelarea solului.

Cât priveşte forma sub care să fie executată cultura pământului precum şi creşterea de vite, ea să fie independentă de rotaţiune. Gospodăria liberă este sistemul cel mai potrivit, căci cultivarea solului suferă sub ingrădirea sistemului de rotaţiune. Sămănarea grânelor se nu fie făcută în ordinea consecutivă, adecă a rotaţiunei, ea să se facă după fiziologia locală a pământului, adecă din punctul de vedere al producţiei intensive. Se vor cultiva deci cerealele cari cresc mai bine şi dau rod mai abundent. La fel se vor creşte vite numai pentru carne, iar pentru industria laptelui în special, şi anume acel soiu care transplantat în regiunile noastre nu şi va pierde potenţa de producţie.

Raco.

REUNIUNEA COMERCIANŢILOR MESERIAŞILOR ŞI INDUSTRIAŞILOR RONÂNI DIN CLUJ.

APEL

Adresat tuturor Instituţiunilor culturale şi intelectualitatei Româneşti din intraga ţară.

Comitetul Reuniunei Comercianţilor Industriaşilor şi Meseriaşilor din Cluj, face un calduros apel tuturor Instituţiunilor şi persoanelor cu dragoste şi interes faţă de clasa noastă mijlocie şi în special autorilor de cărţi şi broşuri, deasemenea caselor de editură Româneşti, de a dărui cărţi broşuri reviste etc. pentru

Infiintarea Bibliotecei Reuniunei noastre necesară educăreí, formărei şi întărirei constiinţei naţiouale a tuturor elementelor Româneşti din Comerţ Industrie şi meserii.

Donaţiunile se vor adresa Reuniunei noastre (Palatul Camerei de Comerţ din Cluj).

Preşedinte: **Victor Iliescu** ss.
Secretar: A. **Petricaş** ss.

Dela Teatrul Naţional

Marţi, 8 Aprilie va avea loc la Teatrul Naţional o reprezentaţie extraordinară sub patronajul „Ligii internaţionale contra pericolului venerian“ în beneficiul „Societăţii Studenţilor în Medicină din Cluj“. Se va reprezenta „Sărutul Morţii“ piesă în 4 ăcte de Loic le Gouriadec, localizată de dl dr. Voinea, fiind interpretată de dnele Jeana Popovici-Voina, Natalia Ştefănescu, L. Bănuţiu, N. Hodoş şi dnii Mişu Ştefănescu, N. Dimitriu, C. Potcoavă, Gh. Bănuţiu, N. Suba, D. Constantinescu şi T. Lapteş sub direcţia de scenă a dlui Şt. Braborescu. „Sărutul Morţii“ s'a jucat cu un succes imens în Canada, Statele-Unite, Belgia, Franţa etc., deoarece problema sifilisului social, pe care o pune pe tapet, prezintă un interes din ce în ce mai mare pentru toate straturile societăţii.

INFORMAŢII

INTERNE.

— **Anunţarea ca persoană juridică.** Mon. Of. Nr. 27 publică legea asupra persoanelor juridice şi ca urmare, în Mon. Ofic. 37. Ministerul de Justiţie ordonă ca în timp de 6 luni toate persoanele juridice de drept privat existente, să înainteze tribunalului competent toate documentele prin cari se dovedeşte personalitatea lor juridică pentru a fi conscrise în conformitate cu dispoziţiile nouei legi. Această dispoziţiune se referă şi la Sindicatele profesionale înfiinţate pe baza legii din 1921. Atragem atenţiunea mai ales asupra termenului de 6 luni, care expiră pe ziua de 6 Aug. 1924.

— **Programul Adunării Camerei de Comerţ.** Adunarea generală a Camerei de Comerţ care se va ţine la 13 Aprilie va discuta între altele raportul prezidial, raportul de gestiune pe 1923 şi alegerea Cenzorilor pe 1 an. Dintre problemele de actualitate se vor discuta instituţia notarilor publici, chestiunea modificării tarifului vamal, modificarea legii pentru încurajarea industriei naţionale în favorul industriei manuale, înfiinţarea muzeului industrial organizarea cursurilor industriale practice de perfecţionare, înfiinţarea caminurilor de ucenici, organizarea expozitu-relor, raport despre şcoala practică de comerţ, problema construcţiilor de locuinţe pentru funcţionari. La fine se va face alegerea pe un an a comisiei disciplinare.

Externe

Rusia

— **Exportul de petrol.** Industria petroliferă din Rusia a exportat în primul trimestru al anului curent 7 milioane puzi producte petrolifere. Pentru tot anul exportul se evaluează la 54 milioane puzi.

— **Comenzirusești în Cehoslovacia.** Guvernul rus a dat uzinelor siderurgice din Vitkovice împreună cu fabrica de maşini din Brus o comandă mai mare pentru materiale necesare uzinelor de electricitate. Valoarea comenzii este de 25 milioane coroane cehe.

Cehoslovacia

— **Reducerea tarifului de export pentru lemn.** Direcţiunea căilor ferate a redus taxele de transport pentru unele feluri de lemn cu destinaţie pentru export şi la cari se va face menţiunea: „se consumă ca lemn de foc“.

Polonia

— **Urcarea tarifului pentru mărfuri.** Din cauza deficitului din anul trecut, Ministerul de comunicaţie va spori taxele de transport la mărfuri.

Grecia

— **Se cer stâlpi pentru telegraf.** Direcţiunea căilor ferate din Atena are nevoie de o cantitate mai mare de stâlpi de telegraf, pentru refacerea liniilor telegrafice în Grecia,

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

BURSA

Aprilie

Leul la Zürich . . . 2·95
la Paris . . . 8·75

Cursul la Cluj

1 franc elveţian	Lei	33·90
1 franc francez	„	10·80
1 dolar	„	195
1 liră sterlină	„	838
1 liră italiană	„	8.55
1 coroane cechă	„	5 75
1 Leu = coroane austriace	„	365
1 Leu = coroane ungare	„	420
1 dinar	„	220

Zürich

Bucureşti	2 95
New-York	5.76.75
Londra	24.75½
Paris	31.50
Milano	25.20
Praga	17.07½
Belgrad	7.10
Viena	80½
Budapesta	75
Varşovia	—·—

PIAŢA

Bilanţurile băncilor indigene publicate în timpul din urmă arată venituri nete cari pot să ne bucure deoarece sunt un semn bun pentru viaţa noastră economică. Se mai observă interesul viu al băncilor multe până acum cu caracter pur financiar — pentru întreprinderi economice de orice natură. Acest fapt este foarte important, căci demonstrează colaborarea activă a finanţei cu producţia din care colaborare, va eşi pe viitor o operă economică pozitivă cevând colorit industrial predominant. Şi mai constatăm o majorara la depuneri, care provine — în mare parte — din banii depuşi de către pătura ţărănească, care astfel a eşit din rezerva ei faţă de institutiile financiare în cari şi-a recăpătat încrederea.

In general toate pieţele sunt slabe.

Cerealele au cotat:

PIEI

	pro kg.	
Piei de vţel până la 7 kg.	67—69	Lei
Zwiccer 8—12 kg.	46—47	„
Pittling 8—15 kg.	44—45	„
„ 15—25 kg.	41—44	„
Piei grele dela 26 kg. în sus	40—41	„
Bivoliţă până la 8 kg.	37—39	„
„ Pittling bivoli 8—20 kg.	30—32	„
Bivol dela 20 Kg. în sus	33—35	„
Seu brut	17—19	„
Seu topit	38—39	„

CARNE VIE

	pro kg.	
Boi graşi pt. export	27—31	Lei
„ pt. taiat, slabi	11—14	„
„ „ „ mijlociu	14—19	„
Viţel mijlociu	14—18	„
Viţel (malaciu) buc.	700—1400	„
Porc pt. carne	34—37	„
Porc pt. grăsime	42—44	„
Miel, bucata	450—600	„
Fân 100 kg.	310—320	„

Convocator.

Subsemnaţii fondatori al **„Societăţei anonime Prima Fabrică Română pentru Industria Sârmei din Cernăuţi“** invităm pe toţi semnatorii de acţiuni pentru societatea amintită

la adunarea generală de constituire

care se va ţinea la *21 Aprilie 1924* in Cernăuţi in localul Fabricei, Strada Apei Nr. 38 cu următoarea

ordinea de zi.

1. Constatarea dacă capitalul societar este asigurat pe deplin prin subscripţie şi prin plăţile făcute.
2. Stabilirea statutelor.
3. Hotărârea asupra infiinţărea societăţii.
4. Alegerea consiliului de administraţie şi a comitetului de cenzori.
5. darea absolutorului pentru fondatori

V. Dessila. ss. **Industria Sârmei. S. A.**

V. Dessila. ss. **A. Solomovici.** ss.
Deligdisch. Solomovici & Comp.
Prima Fabrică Română **C. Deligdisch.** ss.
pentru Industria Sârmei. s. c. g. i. **S. Deligdisch.** ss.
I. Diamant, ss. **E. Beşa,** ss. 3443

Harry Piel! ❁ **Harry Piel!**
Senzaţie mondială!
VICARUL SATANEI
(INFERNUL PE PĂMÂNT)
H Seria a două şi independentă acestei senzatii H
A fără de păreche. **Fiecare moment câte** A
R **o surprindere formidabilă!** R
R Nici un amator de filme nu R
Y trebue să scape acest Y
PIEL! spectacol! PIEL!
Cu începere de Luni, 7 Aprilie la
CINEMA URANIA

La Cafeneua „Patria" (fost PARK) astăzi și în zilele următoare debutul renumitului comic român **Jean Kanner** și alte 10 puncte variate. Intrarea liberă. 3428

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" **Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!** Adr. telegr.: „DERMATA"

Fraţii Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Costume! Raglane! Ulstere!

și toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbați, băeți și copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piața Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orăuna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud și Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!
PRETURI OCAZIONALE!!

PĂLĂRII FINĂ DE FILȚ ȘI LODEN SE VOR VINDE CU PREȚURI MULT MODERATE!
Mare alegere de albituri fine!

SIEGFRIED WEISS
CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filț calitate prim . . .	L 150
Pălărie loden calitate primă . .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panclică de mătasă . . .	„ 250
Cămașă alba moale	„ 180
Cămașă alba, de calitate primă .	„ 250
Cămașă colorotă „freuch" . . .	„ 265

COMANDE DUPĂ MASURĂ

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Motoare de orice fel! Mașini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant și decalitate bună

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță **CZINK.**

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. Nr. 1055 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI Miercuri 9 Aprilie 1924.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIU

Infrățire

R CLUJ 1. 752

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 14 APR 9

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Pentru apărarea Basarabiei

N'au, desigur, dreptate cei cari spun că întâlnirea noastră cu delegația sovietică a fost nu numai un lucru zadarnic, dar, din partea României, și o greșeală diplomatică pe care conducătorii politicei noastre aveau datoria s-o evite. N'a fost nici greșeală și și mai puțin un lucru zadarnic. Intâlnirea de la Viena, după cum așa de bine a arătat d. N. Iorga în cuvântarea dsale ținută în Parlament, a răscolit opinia publică europeană făcând-o să se rostească în folosul drepturilor noastre, pe deoparte, iar pe de alta, a silit sovietele să iasă din politica lor de ipocrizie asiatică și să mărturisească, spre uimirea întregei lumi civilizate gânduri și tendințe pe care altfel poate nu le-am fi bănuit. Și în aceasta trebuie să vedem nu mare folos. Demascarea imperialismului roșu constituie pentru noi un avertisment venit la timp, după care, de azi înainte, va trebui să se orienteze întreaga noastră politică. Căci avertismentul pe care sovietele au binevoit să ni l dea cu prilejul tratativelor de la Viena înseamnă un lucru pe care o singură clipă nu ni-e îngăduit să-l pierdem din vedere: *Că orice formă de guvernământ ar fi în Rusia și orice înțelegere s'ar stabili între noi și ea, raporturile noastre cu poporul rus vor fi totdeauna bazate pe forță, iar nu pe drept.*

Chiar dacă ar fi, prin urmare, ca din partea Rusiei să obținem vreodată recunoașterea Basarabiei, primejdia pentru noi rămâne aceiași: Țaristă sau sovietică, Rusia nu-și va părăsi niciodată politica ei tradițională, care, de la Petru cel Mare, urmărește necontenit stăpânirea Strâmtorilor. Ori, drumul spre Strâmtori nu i-l poate deschide decât stăpânirea Basarabiei și a gurilor Dunărei, deci: **desființarea noastră.** Acesta este adevărul teribil pe care, cu brutalitate, ni l-a pus în față conferința de la Viena. Că într'o altă conferință vom ajunge poate la o înțelegere cu Sovietele, că din partea opiniei publice europene ni-au venit atâtea dovezi de prietenie și atâtea declarații de recunoaștere a drepturilor noastre, — aceasta nu trebuie să ne facă să uităm că Basarabia va rămâne a noastră numai în măsura în care vom ști s-o apărăm. **Ori câte tratate și convenții ar consfinți drepturile noastre asupra Basarabiei, ceia ce va fi hotărâtor pentru păstrarea acestei provincii, este numai puterea de rezistență pe care vom ști s-o desfășurăm la Nistru.**

Păstrăm Nistrul, existăm. Il pierdem am pierdut atunci nu numai Basarabia, dar și întreaga Românie. Așa fiind, conferința dela Viena prin avertismentul pe care ni l-a dat, trebuie să ne deschidă bine ochii asupra datoriilor pe care le avem de îndeplinit de astăzi înainte.

Odată cu tratativele diplomatice care pot să ne adoarmă, să dăm acestei țări și o politică de întărire națională care ea singură va face ca tratatele și convențiile încheiate să fie și respectate.

Să ne îndreptăm cu ce avem mai bun către sufletul și inima poporului din Basarabia, pentru a face din ele, cum a spus d. Iorgă, „cheia rămânerii noastre" în această provincie unde totdeauna ne vom izbi de poftele de cucerire ale Rusiei.

Cu orice preț și cu orice sacrificiu, să pregătim puterile armatei noastre pentru ca, oricând la Nistru, să putem resista primejdiei rusești.

Chestiunea Basarabiei
și opinia publică vieneză

In legătură cu ruperea tratativelor din Viena, iată ce scrie un ziar foarte aproape de cercurile diplomatice vieneze, ziarul „*Neue Freie Presse*":

„Declarațiunea rusească cetită în ședința de eri este plină de cuvinte vehemente și foarte aspre. Delegatul Krestinsky vorbește de furt și anexare prin forță, cuvinte necunoscute în dicționarele diplomatice, decât numai când intențiunea e de a adânci voit dușmănia."

Comentează apoi că dacă Rușii au avut asemenea intențiuni, nu era deloc nevoe să mai vină la Viena pentru a face o asemenea farsă, și adaugă că în actuala situație a Rusiei, când criza internă nu e deloc aproape de a fi rezolvată, atitudinea Rușilor este o simplă nebunie de natură să desvolte neîncrederea față de Ruși în toate cercuriie diplomatice ale Europei.

Continuă apoi:

„La toate acestea se mai adaugă faptul că argumentele politice din declarațiunea lui Krestinsky nu sunt deloc atât de puternice ca violența cuvintelor întrebuințate. Ceace este însă de o gravitate și mai mare și ceiace slăbește și mai mult pretenția Rusiei referitoare la plebiscit — care după dânșii este forma cea mai democatică pentru a resolva diferendele dintre națiuni, guvernul sovietic, în interiorul Rusiei, nu s'a gândit o clipă măcar să aplice „formulele cele mai democratice".

„Aci este slăbiciunea pretențiilor rusești și nu este greu de a înțelege că în cazul de față nu este vorba de petecul de pământ dintre Prut și Nistru, ci de stăpânirea gurilor Dunării de stăpânirea Mării Negre printr'un litoral cât mai mare în jurul ei și îndeosebi, de vecinica străduinie spre Sud care timp de mai multe generații a fost supremul scop al Imperialismului rusesc."

„**Basarabia nu numai că a fost realipită acum 6 ani, ci prin strânsa legătură de sânge, în tot cursul istoriei ea a fost strâns legată de România**".

Ce a dat Basarabia culturii românești

Vechile tradiții culturale moldovenești s'au păstrat în Basarabia cu toată asuprirea și încercarea de desnaționalizare a cinovnicilor trimiși dela Moscova.

Conștiința moldovenească, când îndurerată, când plină de nădejdi era pătrunsă de spiritul culturii și literaturii de dincoace de Prut.

Tinerii cari s'au ridicat sub stăpânirea cea nouă, într'un mediu politic plin de amintiri moldovenești au avut și norocul că mulți dintre cărturarii din Iași au păstrat contact cu Basarabia.

Așa au fost mitropolitul Veniamin; episcopul Meletie al Hușilor, vestitul pravilist Andronachi Donici; poetul Beldiman; scriitorii: Conachi. Hrisoverghi și Constantin Negruzzi.

Deși vadurile Prutului n'au rămas mult timp deschise pentru împrospătarea vechilor cunoștințe și legături sufletești între moldoveni de dincoace și de dincolo de Prut, n'au lipsit și după aceasta basarabenii cari să aducă cinste neamului moldovenesc prin scrierile lor, nerușinându se de sângele, de graiul și de faptele strămoșilor lor.

Intâiul scriitor basarabean după anexare este Constantin Stamati, ruda unui mitropolit al Moldovei, care a pus în versuri pagini de cronică și povestiri din basme. Contimporan cu el e Alexandru Hâjdău, care află în trecutul Moldovei prilej de nuvele istorice, în care e vorba de străbunicul său Petriceicu Vodă și de Vremea de glorie a marelui Ștefan.

In rândurile tot mai restrânse ale cărturarilor moldoveni din Basarabia ocupă un loc de cinste fabulistul Ion Sârbu, care vorbește cu admirație de limba românească ca „o fiică a slăvitei și veneratei mame latine", poezitle erotice ale „umilului scriitor', George Păun și Alexie Nacu, autorul unei istorii a Basarabiei în rusește.

De peste Prut au venit în Moldova Alecu Donici, întemeietorul fabulei la Români, Alexandru Russo, autorul minunatei „Cântări a României" și eruditul filolog și istoric B. P. Hâșdău. Șirul scriitorilor basarabeni înainte de reventrea la România se termină cu Zamfir Arbore și Dumitru C. Moruzzi, primul cunoscut prin monumentala lucrare: „Basarabia în secolul al XIX-lea" iar celalt prin romanele în care povestește viața năcăjită și sbuciumată a Basarabiei.

Toate scrierile acestor purtători ai condeiului între Prut și Nistru sunt încă o dovadă decât de românească și neîntinată de influența străină a rămas această provincie cu toată asupritoarea stăpânire rusească.

Chestiunea Basarabiei
în fața opiniei publice europene
Recunoașterea dreptății noastre

Se cunosc împrejurările și cauzele cari au determinat ruperea tratativelor româno-ruse. Dar deși conferința dela Viena a avut sfârșitul acesta, nu se poate totuși spune că ea n'a fost de folos. Intențiunile politice ale Sovietelor s'au demascat în fața opiniei publice mondiale. Democrațiile de pretutindeni sunt acum în măsură să vadă că politica lui Cicerin nu se deosebește prin nimic de politica foștilor țari. Ea își propune aceleași țeluri și înțelege să întrebuințeze și aceleași metode în realizarea visurilor de cucerire.

Dar odată cu această demascare, conferința dela Viena a fost și un prilej pentru noi să vedem, cum a spus dl Iorga, pe ce prietenii ne putem bizui. In privința aceasta constatările pe cari am avut a le face sunt mai mult decât îmbucurătoare. Aproape întreaga opinie publică europeană s'a rostit pentru noi în diferendul dintre România și Rusia.

Presa vieneză, presa elvețiană presa belgiană, engleză, cehoslovacă, sârbească, polonezâ, etc. au publicat articole prin care au arătat că dreptatea este de partea României. Căldura și dragostea cu cari Franța ne-a înconjurat în această împrejurare, apărarea energică și temeinică a drepturilor României pe care dl Poincaré a făcut-o în Cameră au creiat un curent favorabil țării noastre în toată lumea europeană, iar delegații noștrii au putut vorbi altfel la Viena când știau că în spatele lor au nu numai hotărârea nestrămutată a națiunei de a-și apăra drepturile ci și simpatia opiniei publice europene.

Ziarul „Universul" a publicat în numerile de eri și alaltăeri răspunsurile date de cele mai distinse personalități politice și intelectuale cu privire la Basarabia și la drepturile României asupra acestui ținut.

Oameni politici, scriitori cu renume european, înalți demnitari de stat, intelectuali și savanți cunoscuți pretutindeni au răspuns arătând că dreptatea este de partea României și manifestându-și bucuria că Basarabia, smulsă Moldovei se găsește, astăzi prin voința populației basarabene, din nou la sânul patriei.

In răspunsul său dl Poincaré mărturisește cât de mult ia parte la „bucuria patriotică pe care o simte nobila națiune română regăsindu-și frații și văzând înfăptuindu-se atât aspirațiile lor cât și ale națiunei".

Dl André Tardieu, fost ministru și plenipotențiar francez la conferința de pace scrie:

„Răspund cu atât mai multă plăcere la întrebările pe cari mi le-ați pus, cu cât eu însumi, în calitate de plenipotențiar al Franței, prezidând în ziua aceia Consiliul suprem, am susținut teza alipirii Basarabiei la România, invocând nu numai drepturila istorice, dar mai ales voința poporului".

Acestea sunt răspunsurile unor oameni politici; iată și răspunsurile date tot în această chestiune de două personalități intelectuale cari n'au nici o legătură cu politica.

Henry Bordeaux, cunoscutul romancier, membru al Academiei franceze, spune:

„Cunosc toată puterea de atracție a României, forța asta latină a Orientului. Locuitorii Basarabiei și Transilvaniei păstraseră tradițiile, legendele, obiceiurile și dragostea pentru originea lor. Inainte de război am putut să-mi dau seama de asta în diferitele călătorii pe cari le-am întreprins.

E cu neputință azi să desparți din nou Basarabia de România."

Iar monseniorul Baudrillart, membru al Academiei franceze și rector al Institului Catolic a răspuns astfel:

„Despărțirea Basarabiei de România a fost fructul unei mari nedreptăți și al unei vinovate nerecunoștințe. Cum să nu mă bucur văzând astăzi și una și alta reparate?"

Din toate răspunsurile date se desprinde aceiași convingere adâncă despre drepturile României asupra Basarabiei și aceiași bucurie în fața nedreptății reparate prin unirea acestui ținut românesc cu țara-mumă.

Și când din toate părțile lumei ne vin astfel de dovezi de simpatie, ne simțim întăriți prin sprijinul moral pe care ni-l aduce această unanimă recunoaștere a dreptății noastre.

Iată de ce nu se poate spune că, deși sfârșită fără rezultatele așteptate, conferința dela Viena n'a fost fără folos pentru cauza României.

Serbarile
Unirii în Basarabia

După cum se știe guvernul a luat hotărârea să organizeze un mare meeting la Chișinău, cu prilejul aniversării Unirei Basaraciei cu patria mumă.

In consiliul de miniștri de Duminică, d. prim-ministru a propus să se organizeze o serie de meetinguri și în alte orașe importante ale Basarabiei și la care să participe reprezentanții guvernului.

In consecință s'a decis ca după serbările de la Chișinău, primulministru împreună cu domnii miniștri Al. Lapedatu, G. G. Mârzescu, ministrul justiției și I. Inculet, ministrul Basarabiei, să viziteze orașele Orhei, Tighina, Cetatea Albă și Ismail.

La Orhei se va ține un mare meeting, la care va lua cuvântul primul ministru.

In această călătorie, membrii guvernului vor fi însoțiți de reprezentanții Corpurilor legiuitoare.

Un act istoric

Intrarea oştirilor româneşti în Chişinău

de Dr. Ion Mateiu

(Ziua de 13 Ianuarie 1918)

Aşteptarea.

Sâmbătă toată ziua era o fierbere neobicinuită în Chişinău. Prin toate colţurile se vorbia cu aprindere de armata românească, care avea să sosească în fiecare ceas. Fel de fel de svonuri alergau dela om la om, cu privire la acest eveniment deosebit de însemnat, la care nimenea nu se gândea cu o săptămână înainte. Adevărat, că Sfatul Ţării hotărîse să ceară trupe străine, pentru curmarea anarhiei, dar nu se aştepta că ele vor veni în adevăr şi încă aşa de repede.

O seamă din locuitorii oraşului răspândeau veşti, că trupele române ar fi avut ciocniri sângeroase cu bolşevicii la Ungheni, că altele ar fi fost desarmate pe la Călăraşi şi vor sosi în oraş nu biruitoare, ci prizoniere. Lumea nu prea credea în aceste vorbe, spuse anume ca să facă zăpăceală şi să samene neîncredere.

Sosirea se adevereşte.

Bulevardul Alexandru era înţesat de lume, care aştepta nerăbdătoare şi nu se mai ducea acasă. Cetăţenii cu miros de vijlă îşi închiseseră dughenile şi aruncau priviri speriate de după storurile lăsate. Dar iată că telegramele sosite în grabă, înştiinţează în mod oficial, că oştile române sunt la *Străşeni*, în frunte cu generalul *Broşteanu* şi în curând îşi vor face întrarea în oraş. De-acum orice îndoială era risipită şi număram clipele când se vor arăta aeroplanele româneşti, cari să arunce în oraş proclamaţiile generalului Broşteanu.

Inainte de întrarea în oraş.

Toţi uitară de masă şi parcă-i lega ceva de locul din uliţă. Trecuse de amiază şi trotuarele nu se mai goleau. Fiecare dorea să ştie şi să vadă ce se întâmplă, măcar de-ar fi zăbovit toată noaptea.

Un număr de studenţi şi studente basarabene, îmbrăcaţi în costume naţionale, întovărăşiţi de câţiva deputaţi, s'au urcat în automobile împodobite cu flori, ieşind întru întâmpinarea oştirii. Comandantul a primit cu bucurie această solie, pe care n'o trimetea o hotărîre oficială, ci dragostea aprinsă de neam, ce clocotea în inima lor românească.

Cârmuirea Tării înaintea oştirei.

După ce Sfatul Ţării hotărîse însuş chemarea României în ajutor, pentru scăparea Republicei, era firesc ca această înaltă ocârmuire să iasă întru întâmpinarea oştilor. Au fost trimişi de către Sfatul Ţării dl Pant. Erhan, preşedintele Directoratului şi dl Gh. Pântea, locţiitorul Directorului de răsboiu. Ei s'au dus până la Cojusna, unde au salutat pe generalul Broşteanu, în numeie republicei moldoveneşti, asigurându-l de bună primire din partea ţării întregi.

Intrarea.

Era ora 7 seara. Deodată văzduhul se cutremură de câteva bubuituri puternice. Era artileria română, erau tunurile dela Oituz, cari vesteau Chişinăului întrarea oştirii noastre. Un fior străbate mulţimea, o iierbere ciudată aleargă pe străzi. Prin câte un colţ se aud şoapte: sunt bolşevicii, cari iau lupta cu Românii. Dar otrava nu prinde, căci la marginea oraşului, întrarea oştirii româneşti se producea prin trei direcţiuni: Apus, miază-zi şi miază-noapte.

Goarnele.

Cum stam înfrigurat, căutând să desluşesc prin întuneric adevărul cel mare, iată că în depărtare răsună goarna românească. Lacrimile mi-au năvălit în ochi, inima îmi zvâcnea aprinsă.

Dumnezeule, de când nu i-am mai auzit sunetul înălţător şi eroic. Imi răsăreau fugare icoanele luptelor cu vitejii pe cari îi sălta spre duşman glasul de aramă al goarnei răsboinice. Acum strigarea ei pătrundea prin toate ungherele Chişinăului, vestind fraţilor înstrăinaţi învierea gloriei strămoşeşti.

Deşi era întuneric, totuşi puteai desluşi diferitele arme, cari înaintau hotărâte şi vesele sub comanda ofiţerilor.

Un moment trupele s'au oprit în loc, spre a se aranja dislocarea. Atunci unul din eroii dela Mărăşeşti şi-a scos fluerul fermecat şi doina noastră plutea duioasă peste capetele Chişinăului. Armonia ei scobora în sufletele noastre o dulceaţă nemărginită. Ni se părea că-i o rugăciune sfântă, care se înalţa senină spre cer, pentru ziua aceasta mare.

Cântecele naţionale.

Covârşiţi de atâta bucurie, pribegii din faţa tipografiei româneşti, s'au trezit deodată înfrăţiţi cu cântecele imnului nostru „Deşteaptă-te Române", cari spinteca tainele serii în valuri neoprite. Niciodată nu ne-am simţit mai răpiţi de cântările noastre, ca în aceste clipe, când fără a mai ţinea seamă de puterea vocii, cântam într'o bucurie nebună, până la desăvârşită răguşire. Urmau una după alta: *Imnul Unirei, Haideţi fraţi cu arma'n mână, Sunt vânător, La arme (de Iosif). Frunzuliţă verde de stejar*, ş. a., într'o beţie de însufleţire unică în felul ei.

Două ceasuri întregi a ţinut această manifestaţie, care va rămânea una din cele mai însemnate, atât pentru noi, cât şi pentru viaţa Basarabiei întregi.

Ziua de 14 Ianuarie

Soarele bucuriei...

O Duminecă frumoasă. In zorii dimineţii, soarele se ridica mândru pe bolta albastră, trimiţându-şi pulberea de raze peste oraşul Chişinău. O minunată zi de primăvară răsărise, acum la începutul lunei Ianuarie, cu luciri vesele, cu aer cald şi înviorător. Era o binecuvântare de sus, care se cobora să încununeze ca o aureolă divină drapelul României, ce flutura înălţător în oraşul Chişinău.

O mare de capete, care se mişca în valuri pe trotoarele largi şi nesfârşite. Cuvântul românesc se desfăcea din guri tot mai multe, întrebări treceau dela om la om asupra defilării, fiecare se silea să-şi găsească un loc bun, de unde să poată vedea totul. Ferestre, balcoane, acoperişuri de case, erau ocupate de fel de fel de privitori, ca în zilele marilor serbări.

Sostrea Generalului Broşteanu.

La ceasurile 12 fără un sfert soseşte generalul *Broşteanu*, împreună cu statul său major, între cari erau şi ofiţerii misiunii franceze. El trece dealungul străzii, cu pieptul plin de decoraţii. Inalt şi voinic, cu pasul sigur şi ochii aprinşi, generalul Broşteanu te câştigă prin tinereţea şi înfăţişarea sa simpatică. Ai vrea să te îndoieşti pare-că de steaua ce străluceşte pe capelă, dar semnul ranei şi pieptul împodobit cu ordinul Mihai-Vitezul, îţi dă încrederea că el este în adevăratul înţeles al cuvântului un iscusit războinic şi un neîntrecut erou. Marea pricepere cu care şi-a dus la biruinţă ostaşii împotriva Germanilor, ca şi curajul admirabil cu care s'a aruncat însuş în mijlocul duşmanilor, l-au făcut vrednic de cinstea aceasta istorică, de-a intra în capitala Basarabiei, ca mântuitor al pământului moldovenesc din primejdia peirii.

Unităţile îi primiau cu puternice strigăte: „Să trăiţi!"

Ajuns la Banca Generală — cea mai frumoasă clădire a oraşului, zidită în stil grecesc — generalul ia loc în faţa ei, spre a primi defilarea.

Defilarea oştirii.

S'a dat semnalul. Sărbătoarea se deschide prin gorniştii cu pieptul larg. Privitorii ridică capetele, noi ne cutremurăm. E goarna care a umplut de avânt pe aceşti viteji, în valea Jiului şi pe plaiurile Moldovei, ducându-i spre slavă nemuritoare. Oştile încep să defileze, în marşul triumfal al celor 2 muzici militare postate în faţa generalului Broşteanu. Ce-am simţit în clipele acelea, nu se poate tălmăci în cuvinte. Fără a putea scoate o vorbă din gură, plângeam, cum nu mi s'a întâmplat niciodată în viaţă. Căci ochii mei înlăcrămaţi vedeau aievea oştirea năzdravănă, care în uimirea lumii a biruit cea mai puternică armie din Europa.

Eu am avut fericirea, să văd şi întrarea biruitoare a acestor oşti în Ardealul nostru. O uriaşă bucurie simţisem atunci, dar n'am fost copleşit de emoţia adâncă, care mă stăpânea acum. Cu întrarea României în Ardeal mă obicinuisem; acest ideal a fost de atâtea ori zugrăvit în articolele şi cărţile noastre, încât ziua înfăptuirii lui mi se părea o necesitate logică, care nu se mai poate schimba. Dreptul României asupra Ardealului era neîndoios şi întrarea în războiu alăturea de Aliaţi, îi garantau dobândirea lui.

Când însă am văzut oastea României la Chişinău, unde aşa de puţin o aşteptam să intre, la chemarea oficială a Basarabiei, — căci conştiinţa ei naţională era strivită aproape cu totul, — simţiam că problema românească a câştigat o înfăţişare integrală. Conştiinţa unităţii de neam se întinde până dincolo de Nistru şi împrejurarea, că oastea României călca pe pământul fraţilor răpiţi, mă făcea să înţeleg însemnătatea covârşitor de mare a acestui fapt istoric şi să mă gândesc la urmările lui nemăsurate, sub raportul idealului naţional.

(Din „Renaşterea Basarabiei".)

Basarabiei

Pământ sfinţit prin crâncene războaie
Tu ce-ai fost leagăn de ne'nvinşi eroi
Cât timp răbda-vei juguri de nevoi.
Cât timp aleanul ce te încovoaie?

Inalţă fruntea ta îndurerată.
Venit-a timpul să recucereşti
A Legei tale mângâeri cereşti
Şi-a graiului tău miere nestimată.

Robită glie, mama noastră bună,
La glasul tău, ca'n vremea cea străbună,
Vom alerga să-ţi facem falnic scut.

Iar de-om cădea, tu, maică, nu ne [plânge,
Din zbuciumat şi caldul nostru sânge
Eroi s'or naşte — liberi ca'n trecut!

Sergiu Victor Cujbă.

INFORMAŢII

Comemorarea unirii Basarabiei la Cluj

Rectoratul Universităţii din Cluj face cunoscut că mâine, 9 April, va avea loc, în Aula festivă a acelei Universităţi, comemorarea alipirii Basarabiei la patria — mumă.

Câte un serviciu religios se va oficia la fie care din bisericile româneşti, în prezenţa corpului profesoral şi a studenţilor. Festivitatea va începe la orele 12 precis.

Onoratul public e rugat a lua parte la această sărbătorire.

— **Sosirea A. S. R. Principele Carol la Cluj.** Comandantul grupului de aviaţie din localitate a fost încunoştinţat că A. S. R. Principele Carol va vizita în cursul acestei săptămâni Clujul, pentru a asista la depunerea jurământului recruţilor dela acest grup. Data exactă a sosirei A. Sale var fi anunţată azi sau mâine.

— **O şcoală elementară de comerţ la Cluj** Cunoscută fiind lipsa de cursuri practice şi teoretice pentru formarea elementelor necesare comerţului nostru Naţional, Ministerul Instrucţiunei a luat dispoziţia ca începând din luna Septembrie 1924, să funcţioneze pe lângă Academia de Comerţ din Cluj şi o şcoală elementară de comerţ pentru fiii de român.

— **Sportive.** Duminecă a avut loc pe arena sportivă din localitate primul match de triaj în vederea selecţionării echipei naţionale de football care va pleca la Paris.

— **Dela Operă.** Opera dlui H. Klee, „Făt-frumos" a fost pusă în repetiţie şi se va reprezenta încă în actuala stagiune.

— **Instalarea noului comandant al corpului 6 de armată.** Dl general Dănilă Papp, noul comandant al Corpului 6 de armată din localitate, a luat eri în primire comanda acestui corp. Astăzi la orele 2 toţi ofiţerii din garnizoană se vor aduna la Cercul Militar unde se vor presenta noului comandant. Dl general Dănilă Papp va locui în aceaşi clădire locuită de d. general Petala, în apartamentul de sus, până ce dl gen. Petala îşi vă găsi locuinţă la Bucureşti.

— **Infiinţarea soc. studenţeşti „Moldova-întregită".** Aflăm cu multă satisfacţie că studenţii moldoveni ai Universităţii din Cluj s'au constituit eri 7 Aprilie a. c. într'o societate cu numele „Moldova întregită". Infiinţarea acestei societăţi ne bucură cu atât mai mult cu cât studenţimea bucovineană precum şi cea basarabeană a întrat în massă în sânul acestei societăţi. Din parte-ne, urăm, tinerei societăţi isbândă deplină în realizarea scopurilor propuse.

Duminică ora 12.40 a murit subit, în Blaj, prepozitul capitular dr. Izidor Marcu, prelat papal şi vicarul general al Mitropoliei greco catolice de Albalulia şi Făgăraş, preşedinte al băncii „Patria" din Blaj, membru în direcţiunea băncilor „Centrala" şi „Agrară", fost senator etc. Defunctul, fiind unul dintre fruntaşii bisericii unite, şi-a câştigat merite nepieritoare pe terenul bisericesc, canonic şi cultural. A fost mult timp rectorul seminarului teologic din Blaj. Ca membru în comisia judeţeană, a fost un neînfricat apărător al cauzei româneşti sub stăpânirea maghiară.

— **Pat şi Patachon.** Doi artişti noui au apărut în ultimul timp pe orizontul umorului. Toţi experţii filmului au rămas uimiţi de stilul pe deplin nou, neobişnuit şi neimitabil al acestor doi tineri de origine din Danemarca. Felul lor de a juca, individualitatea lor întreagă au însemnat o promisiune fructuabilă pentru cucerirea mai nouă a lumei acestui stil nou cinematografic. Primele filme apărute au cauzat deja o revoluţie adevărată pretutindeni în toate straturile marelui public. Ni se anunţă din surse competente, că primul film cu Pat şi Patachon, „Hamlet în internatul de fete", această senzaţie veritabilă de umor va rula cu începere de Joi, 10 Aprilie la Cinema Select din localitate, iar în curând va rula o altă comedie cu Pat şi Patachon.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poştă centrală Cluj. 3373-1

— **Adunarea cercului Uioara al „Astrei".** Intelectualii din Uioara şi jur sunt stăruitor rugaţi să ia parte la adunarea de constituire a comitetului Cercual al „Asociaţiunii" care se va ţinea la 10 April st. n. în „Casina oficianţilor" la orele 3 d. m.

— **Inaugurarea liceului din Bistriţa.** Duminică 13 Aprilie 1924 va avea loc la Bistriţa inaugurarea liceului şi internatului „Al. Odobescu" precum şi depunerea jurământului cercetaşilor cohortei înfiinţate la liceu.

— **Decese.** Din Huniedoara ne vine trista ştire că în ziua de 2 Aprilie a încetat din viaţă dna Luiza Raţiu, născută Dima, o româncă de inimă şi o cunoscută filantroapă. Inmormântarea a avut loc în ziua de 4 Aprilie ora 3 p. m.

3426

De vânzare

întrunul din oraşele cele mai mari din Ardeal

o intreprindere comercială care este în funcţie de 23 ani

situată lângă linia ferată, cu imobil şi **aranjament complect.** Agenţi primesc recompensă. Deslusiri amănunţite: la **Agenţia de publicitate Lloyd Expres Cuj,** Str. Memorandului 24. sub „**Rentabil 2587**".

Lloyd

Cuvântul opoziției în parlament
în chestia Basarabiei

Ridicându-se de asupra patimelor noastre politice, partidele din opoziție au dovedit că în chestia Basarabiei sîntem un singur suflet și o singură conștiință

Cuvântul dlui N. Iorga

„Fiindcă s'a adus în discuțiune, dacă bine sau rău s'a făcut că ne-am dus la Viena, e datoria mea s'o spun că, după convingerea mea, bine am făcut că ne-am dus la Viena.

Am făcut bine din mai multe puncte de vedere:

Fiindcă am dat prilej Franței să se rostească în momentul hotărîtor în folosul drepturilor noastre;

Fiindcă am avut prilejul să vedem cine, în lumea aceasta largă, ne este prieten adevărat și cine ne este prieten mai puțin adevărat;

Fiindcă am putut răscoli opinia publică a unor țări, cum sunt Elveția și Cehoslovacia, care s'au pronunțat lămurit pentru punctul nostru de vedere;

Fiindcă am silit sovietele să iasă din politica lor de ipocrizie asiatică și să spuie lămurit ce vor;

Fiindcă am demascat imperialismul roșu al celor cari înainte de aceasta practicau imperialismul alb;

Fiindcă s'a putut constata că în jurul sovietelor stă întreaga conștiință rusească, pe care o deplorăm, dar pe care atunci, când s'ar atinge de drepturile noastre vom ști s'o împiedecăm"...

Cuvântul dlui dr. N. Lupu

„Pot spune de pe acum că chiar dacă vom rămânea singuri vreodată izolați, în fața colosului rusesc, noi ne vom face datoria fără nici o ezitare și vom pieri până la unul, apărând pământul românesc al Basarabiei noastre".

Cuvântul dlui Al. Vaida-Voevod

„In ceeace privește chestiunea Basarabiei fie că vor fi lupte mai dârze decât cele de până acum între noi și partidul dela guvern, fie că ne-om sfâșia pe tema politicei interne, ori cât de mult, nu poate să fie decât o singură convingere și o singură voință, în privința aceasta, că „suntem solidari cu dl Ministru de Externe de cele declarate: hotarul României actuale trebue să rămână pentru veci".

Și orice ar aduce ziua de mâine, fie pacea cu Rusia, fie conflicte, neamul românesc întreg și solidar va sta cu toate puterile sale întru apărarea granițelor sale".

Cuvântul dlui Matei Cantacuzino

„Sunt chestiuni, care fac parte prea adânc din sufletul nostru, ca să se poată traduce în cuvinte și în fraze. Sunt chestiuni, față de care cuvântul de partid nu mai are nici un înțeles. Ne despart, și trebue să ne despartă în multe privințe, opiniunile noastre în chestiuni de ordine publică și de politică internă, pentru ca să găsim soluțiunile cele mai bune.

Sunt chestiuni față de care toți suntem români.

A venit astăzi momentul, când s'a pus în discuție o chestiune de cea mai mare însemnătate, chestiunea Basarabiei.

Să sperăm că ultimul cuvânt în această chestiune n'a fost spus. El n'a putut să fie spus și dacă va fi să-l hotărâm noi, acel cuvânt îl vom hotărî, mai presus de interesele noastre de partid.

Avem datoria ca dintre toate grijile, cea mai de căpetenie să fie grija pentru Basarabia. Să ne îngrijim de această parte a țării, astfel ca atunci când vom căuta un sprijin în rândurile basarabenilor, să-l găsim. Greșeli dacă s'au făcut, se pot repara Să păzim această parte din pământul românesc."

Prutul, legendele și cântecele lui

Prutenii, locuitorii satelor de pe malul Prutului iubesc mult Prutul, „care i tot drumeț, mărgător", ori „mergător", „nu se mai hodinește", că „el îi din neam de balaur din vremea veche și pe care l'o ucis un voinic frumos și șiroarele din sângele lui tot curg, ca să întâlnească și să înece pe voinic. Vorba veche: nici mort nu-l iartă". In alte legende Prutul e lăsat de Dumnezeu „pentru răcoreala oamenilor și giocu copchiilor", dar toți trebuie să ia bine seamă, că „cruce de aur stă în câte o bulboană — „ascuns și blăstămat de când o vrut să-l iziască, să l opriască și cere suflete de creștin, ca să le ducă la iad". Dracu însă are mare ciudă pe Prut, pentrucă „creștinii îl cred sfânt și în apa lui fac Iordanu", a cărat stânci din loc în loc „cu chip și gând" să-l iezăriască și când s'o sfătuit dracii într'o noapte, ca toți să isbească stânci în el și să-l opriască, s'au înfârziat și „n'o dovidit", a dat „mai fuga" Decusară și Mezu Nopții după porunca lui Dumnezeu, „păsările" (cocoșii) au cântat și dracii au rămas cu munca, da oamenii cu folosul. Dracul avea mare ciudă pe Sărbarea Iordanului, pentrucă atunci se mai înfâlnesc cei de peste Prut „cu iști de la noi și el îi vrăjmaș și pizmaș și nu-i sufere lui să vadă el cumva oameni de un sânge trăind bine: că vezi, noi cu Dumnevoastră sântem frați, numa că nu putem da mâna totdeauna de Prut". Și multe sunt legendele Prutului! Dar are și cântece multe și frumoase. Cântecul: „Prutule, râu blestemat" e cea mai mare eroare, confusie ce s'a scris în literatura noastră. Nu-l dorește îngust, secat, ci lat, adânc, să nu se vadă mal cu mal. De ce? Să se depărteze frații? Poate ciuda că ne desparte, că ni se pune în cale? Originalul acestui cântec l'am auzit — în regiunile de pe lângă Nistru — el însă începe totdeauna cu *Nistrul blestemat.*

Eu am auzit și alte cântece în sensul ca *Prutul să sece*, nu să se lărgească:

Prutule, dac-ai săca,
Noi ca frații ne-am avea,
Frați de cruce, frați de sânge,
După nime n'am mai plângi.

Sau altul, care spune o taină știută numai de Pruteni:

Prutu ari vădureli
Le știe bade pi eli,
Hai și-om lua floriceli,
Floriceli, lăcrămeli,

Și-om treci la nemureli,
Nemureli iubițeli
Noaptea ni videm cu eli.

In o poezie populară basarabeană, culeasă de mine la 70 de kilometri de Prut — auzită în ținuturile Hotin, Orhei, Soroca, Bender și Chișinău pe malurile Nistrului — și intitulată: „Jalea noastră" e redată perfect aceiaș idee: dorința de a vedea Prutul secat.

E vorba de trimitirea unei scrisori pe frunze de copaci: „la surori și frățiori, că tari nii's străiori, străiori și dipărciori. Prutu ista ni disparti, Apa' ceasta n'ari moarti?" Urmează apoi dorința de a-l seca cu gura cu căldarea, cu ajutorul vântului și cu ei să umple Nistrul, de sigur pentru a l face mai adânc, mai lat, mai greu de trecut pentru „Muscali, holeri și lăcuste". E deci evidentă dorința specială de a muri „apa aceasta", Prutul. Dacă se găsește și sub forma de „Prutule, râu blestemat" apoi numai în părțile apropiate de Prut; cântecul Nistrului a călătorit până aproape de regiunile Prutului, iar cântăreții, care cunoșteau mai degrabă Prutul, decât Nistrul, au pus pe unul în locul aluia și iată deci marea eroare și marea nedreptate făcută. Apoi culegătorii noștri nu s'au depărtat mult de Prut, pentru ca să audă că Nistrul trebue blestemat cu tot dreptul, iar nu Prutul. Incă odată — repet — râul acesta trebue reabilitat în literatura noastră, căci nu văd sensul de ce s'ar lăți, adânci Prutul și nu Nistrul. Și cât a fost de oropsit Prutul, numai pentru acest cântec.

(Din lucrarea: *Știri din Basarabia de astăzi* de Vasile D. Moisiu)

Nici o transactiune in chestiunea integritatii teritoriului nostru

Cuvântul în parlament al dlui I. G. Duca, Ministrul de Externe al României

„Sunt chestiuni d-lor Deputați, cari ori ce s'ar spune nu pot să facă obiectul unei polemice între noi. Sunt chestiuni, care nu aparțin nici unui guvern român; sunt chestiuni care aparțin peste partidele politice, tuturor Românilor, țării noastre întregi (aplauze unanime prelungite și îndelung repetate).

Intre aceste chestiuni este și aceea a integrității teritoriului nostru actual, asupra căreia nu poate concepe nici un român, nici un fel de tranzacțiune (aplauze unanime prelungite și furtunoase).

România actuală este gata — să se știe — să reia raporturi normale cu Rusia Sovietică, dar cu alte hotare decât acelea ale României actuale; oricare ar fi bunăvoința nu numai acestui guvern dar a oricui, sunt sigur, că nu se poate ajunge la nici o înțelegere (aplauze unanime prelungite și îndelung repetate)...

UN CENTENARIU
1812—1912

In această clipă străbat ulițele Chișinăului cu strade largi și înalte clădiri oficiale, popi în veștminte străine cântând tropare slavone, și din turnurile bisericilor ciudate cu coperișuri verzi se revarsă, spre mărirea aniversării de o sută de ani a unei cuceriri, sunetul clopotelor. In forma religioasă măcar, oficialitatea stăpânilor prin sabie se bucură că a răpit atunci și domnește acum peste această a suta parte din vasta Rusie.

Cuceritii, stăpânitii, supușii sunt două milioane de Moldoveni. Și între dânșii nu sunt măcar două mii cari să înțeleagă nedreptatea, ignirea, umilința ce se ascundă entru ei în această defilare a dăjdiilor de aur, a uniformelor, hainelor de gală în sunetul eoiu de proslăvire al armei din re se varsă și tunurile.

E armonia între sila nerușinată inconștienta supusă.

De aici, unde muncim spre înleiarea altui viitor, pentru Roii din orice colț al moștenirii răspundem la această „ser-", nu prin „gemătul" de care ește prosa necuviincioasă și oare a d-rului Rakovschi, ci r'o afirmare de conștiință și r'o făgăduială solemnă.

m că Români locuesc între și Nistru. Știm că nimeni a putut abate dela datinile răvechi și nu-i va putea nimeni. Știm că dela un la altul al „oblastiei" bane în piatră veșnică e scrisă Moldovei.

găduim că vom da tot ni bun în noi, credință că, noi înșine și urștri, pentru ca vechea nedreptate să se șteargă și viața națională liberă să domnească și peste acele plaiuri ale întunerecului și robiei, unde dreptul nostru veșnic ne chiamă.

N. Iorga.

(„Neamul Românesc" anul VII-lea, n-rul 53.)

„Journal de Geneve" și Basarabia

Marele ziar „Journal de Geneve" discutând într'un articol de fond chestiunea Basarabiei, după ce arată că această provincie este românească și a fost pe nedrept răpită de ruși, face următoarele reflecțiuni asupra atitudinei sovietelor:

„Și atunci ne întrebăm eum se împacă campania pe care o duc azi Sovietele, — și care își găsește ecoul cel mai răsunător în oficiosul „Isvestia", — cu teoriile emise înainte de căpeteniile bolșevismului, ce afirmau sus și tare dreptul de autodeterminare a popoarelor?

Trebue să mărturisim însă că nu este pentru prima oară când întâlnim exact aceleași idei imperialiste, propăvăduite de Caterina II și Petru cel Mare, în tiparele falsei democrații a Sovietelor."

Iar mai departe acelaș ziar scrie:

„In convorbirile și consfătuirile ce s'au inaugurat, reprezentanții sovietelor, ar putea să-și reamintească că nu de multă vreme adevărații democrați ruși, printre cari scriitorul militar Kuropatkin, au prevăzut reîntoarcerea inevitabilă a Basarabiei la România. Ar fi prudent din partea sovietelor să nu încerce să-și întindă domnia asupra unei provincii ce este în întregime străină și care în virtutea suveranității sale și-a hotărât definitiv soarta."

Din literatura populară... plebiscitară a Basarabiei

Jalea noastră

De jalea care-o avem,
Prin codri că purcedem,
Frunze de copaci rupem,
Și pi brațe le punem,
Slove negre le scriem,
La surori li trimitem,
La surori și frățiori,
Că tare ni-s *străiori,*
Străiori și dipărciori,
Prutu ista ni disparti,
Apa ceasta n'are moarti?
Da ne-om pune noi cândva,
Și cu gura l-om saca,
Cu gura, cu căldarea,
Of! saca-i-ar vântu zarea.
Apa lui noi n'om mai be,
Numa Nistru l'om împle,
Să nu mai cim dipartați
Di ai noștri pre buni frați.
Aș mai cânta nu mai pot,
M-am amărît rău di tot,
Că mi-i fața ca slova,
Inimioara ca tina,
Ca tina dela lăptoace,
Calcată di dobitoace.

Ce ar trebui să facă sovietele
înainte de a cere plebiscit pentru Basarabia

„Când sovieticii cer plebiscit pentru Basarabia n'avem decât un răspuns de dat: începeți plebiscitul cu popoarele voastre, pentru ca lumea să vadă, dacă cele 34 milioane de naționalități din Rusia de azi acceptă continuarea regimului bolșevic de azi. Inainte de a vorbi de libertatea altora să se gândească la întronarea libertății în țara lor stăpânită azi de întuneric, de sânge și de arbitrar".

(Din cuvântarea rostită în parlament a dlui Em. Antonescu.)

Carti despre Basarabia

Arbore Zamfir: „Basarabia în secolul al XIX-lea" — București 1899.

Ghibu O.: „Deșteptarea Moldovenilor de peste Nistru" Chișinău 1918.

Haneș Petre V.: „Scriitorii basarabeni" — București 1920.

Haneș V. V.: „Sufletul românesc în Basarabia de astăzi" — București 1919.

Iorga N.: „Pagini despre Basarabia de astăzi" — Vălenii de Munte 1912, „Basarabia Noastră scrisă după 100 de ani de la răpirea ei" — Vălenii de Munte 1912, „Neamul românesc în Basarabia" — București 1921.

Mateiu Ion: „Renașterea Basarabiei" — București 1921.

„Moisiu Vasile D.: „Stiri din Basarabia de astăzi" — București 1915.

Nistor I. Ion: „Istoria Basarabiei" — Cernăuți 1923.

Dumitru C. Moruzzi: „Românii și Rușii" — București 1906.

Martonne Emanuel de: „La Bessarabie" — Paris 1919.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

STANIOL
REPR. ȘI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE, CLUJ. CEREȚI OFERT

La BARUL CENTRAL începând de azi va cânta cupletistul Emil Dumitrescu!

MINISTERUL AGRICULTURII ŞI DOMENIILOR
Direcţiunea Generală a Indrumărilor agricole, Invăţământului Agricol, Statistică şi Publicaţiilor, Islazurilor şi Invoelilor Agricole

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţ, că pentru data de Joi 8 Maiu 1924, s'a fixat examenul prevăzut la art. 17 al. 1 din legea corpului agronomic (publicată în „Monitorul Oficial“ No. 93 din 30 Iulie 1921), pentru înaintarea la gradul de inspector cl. II, la începutul anului 1925,

Condiţiunile pe care candidaţii trebue să le îndeplinească sunt cele prevăzute la art. 15 al. 2 al legii.

Examenul va constă dintr'o probă scrisă de 2 ore, eliminitorie şi un colloqiu de $^1/_2$ oră; nota minimă ce trebue să se obţină este 6.

Materiile asupra cărora candidaţii vor depune examen sunt cele mai jos notate, după programul şcoalelor superioare:

Agricultura generală şi specială.
Zootechnia generală şi sdecială.
Economie rurală, politică agrară şi contabilitate.
Legislaţie agrară.
Geniul rural în genere.

Subiectul tezei se va lua din una din materiile de mai sus.

Candidaţii vor înainte cereri de înscriere Consiliului superior agronomic din Ministerul de Agricultură.

p. Preşedintele Consiliului, **G. Ionescu Şişeşti.** 3444

Secretar, **D. Petrescu.**

Prima Societate Româna de Explosive Soc. Anon.
Bucureşti, Str. Gr. Alexandrescu 24.

Prospect de emisiune

Pentru 80 000 acţiuni nominative

Prima Societate Română de Explosivi, Societate Anonimă, în adunarea generală extraordinară din 10 Martie 1924 potrivit cu. Legea pentru constituirea unei societăţi române pentru fabricare de explosivi publicată în „Monitorul Oficial“ No. 41 din 24 Februarie 1924 cu noile ei statute şi de acord cu Regia Monopolurilor Statului, **a hotărit sporirea capitalului ei social dela 20,000.000— lei la 55,000 000 lei.**

Acest capital social, reprezintă investiţiunile făcute în fabiica de explosivi din Făgăraş, construită în ultimii ani, azi în producţiune, iar noua emisiune este destinată pentru acoperirea cheltuelilor făcute pentru terminarea febricii şi punerea ei în funcţiune.

Avantagiile acordate prin legea fundamentală, graţie cărora desfacerea produselor cu preţuri rentabile e asigurată, fac ca acţiunile societaţii să constitue un plasament de primă ordine.

Din această emisiune, toate acţiunile fiind nominative, revin conform legii şi statutelor:

7.000 acţiuni Statului,

28.000 acţiuni fondatorilor străini, iar,

35.000 acţiuni se oferă în subscripţie publică **numai la români.**

Cursul de emisiune a fost fixat la 500 lei de acţiune, plus 50 lei de acţiune pentru spese de emisiune, valoare care urmează să se verse integral la subscriptie.

Afară de aceasta, potrivit legii din 24 Februarie 1924, se mai pune în subscripţie încă 10.000 acţiuni din prima emisiune, astfel că numărul total de acţiuni, oferit acum subcriitorilor români este de 45.000 acţiuni.

Subscrierea va avea loc în zilele de 25 Martie 3 Aprilie 1924 inclusivi la ghişeele **Băncii Naţionale a României,** din Bucureşti precum şi la toate sucursalele şi Agenţiile ei din ţară, iar în oraşul Făgaras la Reuniunea de Credit Făgărăşeană.

Repartiţia acţiunilor se va face de un comitet compus din: **Guvernatorul Bănci Naţionale Presedintele Inaltei Curţi de Conturi şi Presedintele Consiliului de Administraţie R. M. S.**

Consiliul de Administraţie.

Successorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

---

pentru sezonul de primavara

Preţuri de reclama — Intrarea la magazinul

HERCULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exerciţiul copiilor de a merge .	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA“	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialităţi **de haine pentru copii şi cărucioare** din Berlin şi Wiena

Bogat asortiment **în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.**

Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.

Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate şi pentru a repara cărucioare anunţându-ne. Trimitem gratis şi la revânzători catalog cu preţue curente p. cărucioare de copii 3381

MICA PUBLICITATE

VÂND CASĂ aproape de centru 2 camere bucătărie pivniţă. — Preţul 140.000 lei. Una cameră liberă imediat. Adresa la ziar.

O INSTITUŢIE caută Director. Se preferă persoane necăsătorite. Adresa la Administraţia ziarului.

De vanzare

în Cluj căse cu grădină. Căse clădite special pentru chiriaşi.

Loc de casă, grădini, pământuri şi prăvălii.
Am procuri pentru vânzari în provinciile următoare: Hidalmas, Ciucea, Sovata, Aiud, Diciosânmărtin, Cojocna, Apahida, Someşsat, Fenes, etc, etc.

Agentia Dunky,
Cluj, Plaţa Unirii No. 10.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 9 Aprilie

CINEMA SELECT
O fată dela ţară în Capitală
Mare tablou din viaţă în 5 acte. In roluriile principale CAMILLA HOLLAY, FRIDRIC TANAY. Apropierea moznoţiilor spre democraţie. Film cu artiştii maghiari.

CINEMA URANIA
Mai un film cu HARRY PIEL!
Infernul pe pământ
Senzaţională istorie americană în 6 acte. In rolul principal HARRY PIEL, iubitul tuturora. Fiecare moment câte o surprindere puternică.

CINEMA APOLLO
Samson şi hoaţa atleţilor
Senzaţională dramă de acrobaţie în 5 mari acte. In rolul principal LUCIANO ALBERTINI. Film puternic şi interesant. In cadrul acestui program mai o comedie plină de haz cu FATTY.

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. — CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. — SATU-MARE, Visavi de teatru.

In lumea intreaga renumitele Tigle

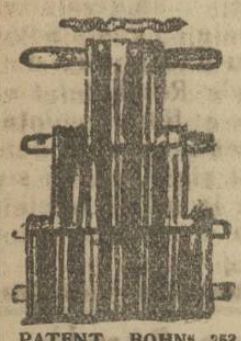

PATENT „BOHN“ 253

„BOHN”

duplu fatuite. Dela 10 Aprilie incolo se capata de nou prompt la „BOHN“ lucrări de ţiglarie cu aburi,

3442 **JIMBOLEA (Banat).**

Mostre şi oferte gratis!

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
9018 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

---

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj p. edittii Masson-Paris. Cereţi catalog

---

PALMA

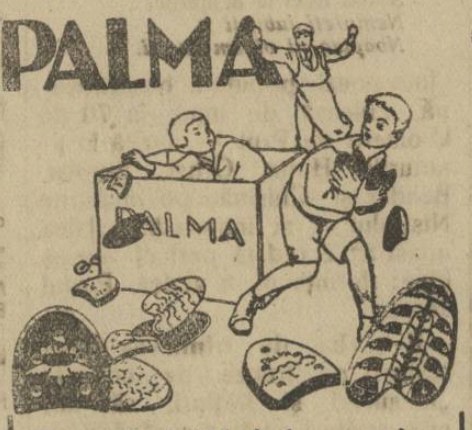

Tocuri şi tălpi de cauciuc

PALMA

poartă copii şi adulţi, decarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.

Lloyd :: 3423

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prănzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antişambre şi grădini la

Fabrica de mobile „Victoria“ Arad.

Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).
FABRICA ŞI DEPOZITUL:
Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL”

Lloyd 2681 — CLUJ. TELEFON: 500. — 3426

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Din istoria Basarabiei robite

Renașterea curentului național în Basarabia

Politica rusească de asuprire

Politica de asuprire a țarilor ruși care strângea în cătușile teroarei o populație de 180 de milioane oameni s'a întins și asupra Basarabiei îndată ce aceasta a fost răpită de la trupul Moldovei.

Incercări de a da provinciilor Rusiei reforme liberale ca acele ale lui *Alexandru I* și *Alexandru al II-lea* n'au fost decât sporadice și n'au putut fi puse în aplicare din cauza oamenilor politici ruși, cari totdeauna au avut o influență nefastă asupra țarilor.

Datorită lor autocratismul țarist culminează sub domnia lui *Alexandru al III-lea* și apoi sub acea a urmașului său *Nicolae al II-lea.*

Pe timpul țarului Alexandru al III-lea, reprezentantul autocratismului în Basarabia era vlădica *Pavel*, care odată cu închidera tipografiei eparhiale moldovenești, a oprit întrebuințarea limbei moldovenești în biserică și a surghiunit o pleiadă de cărturari români, cari luptau pentru păstrarea conștiinței naționale românești în Basarabia. Tot sub el se restrânge autonomia județeană și provincială și țăranii din Basarabia sunt supuși la biruri din cele mai grele.

Glasurile intelectualilor ruși cari cereau un regim constituțional pentru întreaga Rusie n'au avut nici un răsunet, și sub urmașul lui Alexandru al III-lea, lipsitul de voință, Nicolae al II-lea asuprirea naționalităților în special a continuat cu aceiași străşnicie ca și mai înainte.

Cea dintâi „dumă" și tineretul basarabean. Primele ziare românești: „Basarabia" și „Moldovanul"

Curentele revoluționare n'au încetat însă să se manifeste și ele își găsesc drum prielnic în timpul frământărilor lăuntrice cu ocazia războiului Ruso-Japonez.

O serie de atentate, în care căzu victimă ministrul *Plehwe Serghie* făcu să înțeleagă pe țarul Nicolaeal II-lea că regimul absolutismului despotic și samavolnic nu mai poate dăinui. Astfel se explică cum prin ucazul din 3 Martie 1905, țarul se hotărește să convoace „duma", adică adunarea națională pentru „desbaterea și votarea legilor". E primul început de viață parlamentară a Rusiei, care a fost primit cu mare bucurie și însuflețire în special de Moldovenii din Basarabia.

Tineretul universitar basarabean sărbători cu mult entuziasm acest eveniment. In fruntea acestui tineret se afla *Ion Pelivan*, socotit cu drept cuvânt ca părintele ideii naționale românești în Basarabia.

Incă din anul 1898, studenții basarabeni dela Dorpat și alte universități din Rusia începuseră să se organizeze în asociațiunii regionale basarabene (pământenii), pentrn trezirea conștiinței naționale și cultivarea limbei moldovenești.

Tovarășii de idei și sentimente ai lui Pelivan: *Alexandru* și *Vasile Ouatu*, *Nicolae Simionel*, *N. Nerdis*, *V. Hartia* ș. a. au ávut să sufere mult în această luptă, din cauza convingerilor lor politice și naționale.

Promulgarea instituției și publicarea alegerilor pentru dumă le-au dat prilej să se întoarcă acasă și să propovăduiască mai liber ideile lor naționale.

Deși nu admiteau în totul ideile tinerilor, conservatorii moldoveni, reprezentanții vechei boerimi *Paul Gore*, *Vladimir Herța*, *M. Fiordozin*, *V. Anghel*, T. *M. Suruceanu*, sub conducerea lui **Pavel N. Dicescu** luptau pentru răspândirea culturii moldovenești în Basarabia.

La alegerile pentru dumă, izbânda ar fi fost asigurată moldovenilor, dacă rândurile lor s'ar fi închegat, putând să lupte la un loc împotriva Rușilor și a înstrăinaților lui Krupenski.

Din nenorocire însă, deosebirile de vederi dintre conservatori și național-democrați au zădărnicit această izbândă.

Totuși lupta împotriva asupritorilor continuă pe o altă cale. Tineretul basarabean se grupează în jurul avocatului N. *Gavriliță* și scoate *„Basarabia"* prima gazetă național-democratică între Prut și Nistru la 24 Martie 1906, sub grija redacțională a lui *Pantelimon Halippa.*

Conservatorii de sub conducerea boerului *Dicescu* scot și ei *„Moldovanul"* pusă sub conducerea lui *George Madan.* Ziarul „Moldovanul" propovăduia o politică de conciliațiune, dar cerea să se învețe în școli și românește.

Deși ambele ziare tindeau spre acelaș ideal: deșteptarea neamului moldovenesc din Basarabia la o nouă viață politică, națională și culturală, lupta dintre ele începu tocmai din cauza acestei deosebiri în privința tacticei de luptă ce trebuia urmată.

Cei de la „Basarabia", unde era strâns tot elementul românesc mai isteț și mai hotărât: Ion Pelivan, Ion Gândul, Pantelimon Halippa, Ion și Teodor Inculeț, Vasile Hartia, George Stârcea, M. Vântu, Sergiu, Cujbă, etc. susțineau că drepturile politice, naționale și sociale nu se cerșesc, ci se dobândesc prin stăruință, muncă și luptă îndârjită.

Prigoana dusă de „Liga adevăraților ruși". Mișcarea națională în biserică. Legătura cu frații de peste Prut

Din cauza neînțelegerilor dintre români, cum am amintit mai sus, alegerile pentru Dumă n'au dat decât un rezultat puțin favorabil Moldovenilor. Totuși ei au reușit să trimită în primul parlament pe preoții *Volovei* și *Ghepețchi* pentru Cameră și pe boerii *Dicescu* și *Casso* pentru Senat.

Prima dumă întrunită în Mai 1906 la Petrograd fu însă disolvată la 21 Iulie a aceluiași an fiindcă era compusă din elemente foarte heterogene și nu putea lucra.

Tinerii entuziaști dela „Basarabia" protestară împotriva disolvării dumei împreună cu ceilalți deputati maziliți întruniți la Viborg în Finlanda protest care le-a atras și arestarea lor de guvernul rus.

Cu plecarea lor dispare și gazeta în Februarie 1907. Celelalte dume se știe că dădură izbândă „Ligei adevăraților ruși" cari erau dușmani declarați ai reformelor democratice. Duhul reacțiunei și al intoleranței se întinse din nou asupra Basarabiei și sub măsurile de restricțiune a lui *Stolypin* apuseră odată cu „Basarabia" și „Moldovanul" și *„Viața Basarabiei"*, de abia aparută sub redacția lui *Alexie Nour.*

Mișcarea națională se poate menține doar în biserică, grație spiritului tolerant și împăcunitor al episcopului *Vladimir.* Protoiereul C. Popovici scoate „Luminătorul" cu cuprins religios-moral, dar și cu articole politice-sociale scrise de P. Halippa, Alexie Mateevici, Th. Inculeț.

Intronarea reacțiunii „adevăraților ruși" silește pe intelectualii basarabeni să se împrăștie plecând spre Chiew, Odessa, Moscova, Petrograd; unii din ei ca: Halippa, Costin. Sergiu Niță trec la Iași să-și urmeze studiile universitare.

In lipsa unui organ de publicitate românesc la ei acasă, tinerii basarabeni încep a colabora la revistele românești de peste Prut: „Viața Românească" „Convorbiri literare" „Familia" „Semănătorul". Astfel sunt *Tudose Roman*, *Iuliu Fripțu*, *Dumitru Vrabie*, *Ion Bălteanu*, etc.

Prin Liga Culturală, studenții basarabeni reușesc să obție cărți și reviste pe care le strecoară în Basarabia.

Influența comemorării răpirei Basarabiei

Odioasa comemorare a răpirei Basarabiei în 1912 de către Ruși, dă prilej „Ligei adevăraților ruși" să înceapă noui prigoniri și persecuțiuni printre intelectualii basarabeni.

Ion Pelivan e silit să iasă din magistratură pentru o scrisoare trimisă prietinilor săi dela Kiew, arhimandritul Gurie fu exilat din Basarabia. Serbările jubilare au avut loc bineînțeles fără participarea moldovenilor.

Singuri înstrăinații lui Krupenski au prăznuit această zi. Aniversarea aceasta a dat prilej însă întregului neam românesc să-și aducă aminte de frații subjugați, și a avut urmări binecuvântate pentru întărirea conștiinței naționale moldovenești în Basarabia.

Cu sprijinul mărinimos al marelui naționalist basarabean *Vasile Stroescu*, în Mai 1913, prietenii și admiratorii lui Gavriliță scot la Chișinău gazeta românească *„Cuvântul moldovenesc"* care în unul din numerile sale vorbia de „duhul de primenire al vieții, care dela o vreme domnește în împărăția rusă".

P. Halippa, Nicolae Alexandri, Ion Buzdugan, Simion Murafa, Daniel Ciugureanu, etc. scriu la noua gazetă, scoțând pe lângă ea *„Calendarul cuvântului moldovenesc"* și *„Biblioteca Cuvântului moldovenesc"*, publicațiuni în care au apărut micul și marele dor, povești pentru copii și săteni, cântece și traduceri de tot felul.

Din cercul „Cuvântul moldovenesc" s'au remarcat prin scrierile lor originale: Pan Halippa, regretatul Alexie Mateievici, Ion Buzdugan, Ștefan Ciobanu, Paul Gore și Iustin Frațiman.

Astfel s'a manifestat curentul național în Basarabia în timpul asupritoarei stăpâniri rusești, așteptându-se sosirea vremei când avea să bată ceasul desrobirei mult așteptate.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit hareaz englez I-a

Comemorarea pierderii Basarabiei

Din cuvântarea ținută de dl Prof. N. Iorga în București la 16 Maiu, 1912

Nu pentru a „ofta", cum spune pe hârtie roșie, cu obrăznicie un manifest revoluționar, nu pentru a plânge, precum nici nu pentru a enunța sentimente de ură, făgăduințe de răzbunare, ne-am adunat aici. „Oftează" aceia cari urmăresc lucruri ce nu le-au avut și nu pot să le aibă, ca acei tulburători cari nu vor vedea niciodată, neam de neamul lor, o societate socialistă în care, în locul sufletului, care tîrăște un trup, să fie armonia trupurilor sătule, hotărîtoare și pentru sufletul desprețuit. Noi vorbim aici de lucruri pe cari le-am avut și pe cari avem dreptul de a le avea, — și aici nu încape nici o „oftare."

Și vorbim de lucruri pe care le *avem.* Dacă a avea o țară înseamnă a-ți trimite într'însa soldați de graniță, poliție, funcționari cartofori și bețivi, — Basarabia nu e a noastră. Dacă însă aceasta înseamnă a-i lucra toate ogoarele, a-i înfățișa toată munca, a i da toți apărătorii, — atunci e a noastră, și nu a celorlalți, Basarabia.

Nu voiu face să se audă nici plângerea obișnuită că suntem puțini, slabi, săraci, nenorocoși. Am găsit drumul norocului, și cel dintâi pas făcut pe dânsul e o singură înaintare spre biruință: e drumul muncii solidare și disciplinate.

Acum o sută de ani tocmai, la 16 Maiu 1812, prin tratatul dela București, între Rusia și Turcia, am pierdut pământul pe care numai cu greu îl pot numi, împotriva adevărului istoric: Basarabia, căci Basarabia era numai partea dela gurile Dunării. E oare o umilință în aceasta? Am stat noi la luptă, am fost biruiți, ni s'a smuls o parte de țară printr'un tratat pe care noi să-l fi încheiat, iscălit și jurat?

Fără conștiință era clasa boierească a Moldovei din anul 1812, călcând astfel datoria oricărei clase dominante de a cuprinde și exprima toate amintirile, toate speranțele, tot dreptul, toată mândria și onoarea unui popor. Mulți din membrii ei, și boieri mari, au trecut Prutul pentru a se așeza sub oblăduirea Impăratului creștin fără a-și da seamă că rosturile de căpetenie a unui Stat, paza liniștii și a dreptății, n'au a face cu creștinătatea sau păgânătatea, ci numai cu valoarea etnică a unui popor.

Un steag nu fîlfîia în aier și o oaste nu stătea supt arme. Moldovenii, de multă vreme încă, nu mai aveau voie să se lupte, căci țării lor nu-i trebuia altă apărare decât a stăpânilor cari erau să o vândă. Câți din urmașii mândrilor ostași de odinioară mai doresc să guste emoțiile războaielor, aceia nu nemeriseră în tabăra turcească, unde Românii nu s'au îmbulzit niciodată, ci ei se găseau în rândurile ostașilor Țarului.

Era o greșeală, o mare greșeală, mai mare și decât a boierilor setoși de stăpânirea străină. Un popor se poate ridica însă totdeauna peste greșelile sale, atunci când ele n'a produs viciile cari străbat adânc în ființa lui și-l distrug.

Peste greșeli, ca aceia de atunci, să căutăm îndreptarea unei pierderi care nu poate să fie veșnică.

Suntem noi oare prea slabi pentru a lua asupra noastră sarcina de a ne restitui în drepturile noastre?

Să vedem. Astăzi o mare parte dintre Români nu iau parte cu sufletul la viața neamului, pe când trupul lor folosește altora cari-i stăpânesc. In miile de cărturari ai Basarabiei s'ar găsi oare o sută de oameni cari să-și dea seamă pe deplin de ce sunt, de ce valorează națiа lor, această Românie liberă, această cultură a ei, mai sănătoasă decât a Rusiei? Și în sutele de sate românești ale Basarabiei, e oare în această clipă unul singur în care toți: preot, învățător, oameni din popor, să se adune pentru ca, în genunchi înaintea altarului, să facă pomenirea trecutului neuitat și juruinți pentru viitorul care nu poate întârzia? Și în altele din provinciile nelibere, adesea nu e mult mai bine.

Aici la noi, cei cari am înțeles și ne-am întărit în hotărîrea de a fi ce trebuie să fim, suntem câteva mii. Ne-am strâns azi încă mai mult. A-ți simțit-o cu toții. Zică orice vor voi sămănătorii de ură, sprijiniți în lupta dintre partide care nu se sfiește să aţâțe războiul civil; azi a trecut peste sufiete ceva mai mare decât interesele și rivalitățile de clasă. Ne-am simțit *un popor*, un *singur popor.* Și furia urgiei din urmă ne mână pe toți iute către limanul dreptului îndeplinit, al dreptății săvârșite.

Lucrăm către neîntârziata trezire a neamului întreg. Neînțelegerea de sus și neputința inculturii, sărăciei de jos vor trebui să înceceteze. Nu vom cruța nici o silință pentruca să ajungem acolo. Și atunci, când, dela un capăt al teritoriului național până la celalt, va fi în milioane de oameni aceleș simț, aceiași conștiință, aceiași mândrie, ne vom întreba pe ce drum a perit străinul care fusese cândva stăpân în moștenirea noastră.

Știri diverse

— **Adunarea generală anuală a Asociației proprietarilor.** Sâmbătă la orele 6 a avut loc în sala Primăriei adunarea generală anuală a Asociației proprietarilor din Cluj, discutându-se în această ședință mai multe chestiuni în legătură cu așa zisele „neajunsuri" pe care le au de suferit proprietarii de pe urma chiriașilor.

— **Compania dramatică „Bulandra" la Cluj.** In zilele de 12, 13 și 15 Aprilie se va reprezenta la Teatrul Național de către compania „Bulandra": „Maria Stuart", „Othelo" și „Țarina". Publicul va avea ocaziunea să aprecieze pe dna Lucia Sturza—Bulandra, una dintre cele mai mari actrițe ale noastre, necunoscută încă publicului clujan și care are creațiuni strălucite în aceste piese. Luând în considerare și faptul că la aceste reprezentații va asista și dl Ministru al artelor, avem credința că vom asista la niște spectacole de elită. Biletele la cassa Teatrului.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereți modele. 2744-7

Strungurile „ASTRA" sunt indispensabile in atelierele moderne

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

CLUJ. 2879-1

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant și decalitate bună

La firma: 5412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Reclama este sufletul comerțului

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!

PRETURI OCAZIONALE!!

PĂLĂRII FINĂ DE FILȚ ȘI LODEN SE VOR VINDE CU PREȚURI MULT MODERATE!

Mare alegere de albituri fine!

SIEGFRIED WEISS

CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filț calitate prim. . .	L 150
Pălărie loden calitate primă . .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panclică de mătasă . . .	„ 250
Cămașă alba moale	„ 180
Cămașă alba, de calitate primă .	„ 250
Cămașă colorotă „freuch“ . . .	„ 265

COMANDE DUPĂ MASURĂ

Berea-Nutritoare „HERCULES“

„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

AUTOMOBILE

CHEVROLET

Construcție ireproșabilă. — Solide, Economice, Luxoase

3408

20 HP. Torpedo cu 5 Locuri

se vând cu **Lei 160.000** inclusiv taxa de lux

LA AUTO-MECANICA S.A.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1056 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Vineri 11 Aprilie 1924.

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1 759 CLUJ 14 IV 924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Actiunea negativa a partidelor national si taranesc

Cuvântarea dlui Vintilă I. Brătianu cu prilejul votărei legei pentru comercializarea intreprinderilor Statului

Ca răspuns la declarațiile făcute în ședința Camerei dela 6 Aprilie de către partidul național și cel țărănesc cum că ele nu vor respecta legea comercializării și că vor face o întinsă publicitate în țară și streinătate ca nimeni să nu subscrie, de oarece legea va fi anulată, d. Vintilă I. Brătianu, Ministru de finanțe, a rostit următoarea cuvântare prin care explică atitudinea celor două partide:

Domnilor deputați, declarațiunile făcute în numele partidelor național și țărănesc, corespund cu toată atitudinea pe care aceste partide o au de doi ani și jumătate, adică în primul rând o acțiune negativă și în al doilea, aceia care a fost demascată aci în parlament prin apelurile trimise Ligei Națiunilor în chestiile interne.

Este o reeditare a acțiunei de mai înainte, și o greșeală care nu face rău guvernului și partidului liberal, dar care se întoarce contra acelora cari în anul 1924 și în România Mare întrebuințează procedeuri care nu erau scuzabile nici chiar când consulul rusesc avea cuvânt hotărâtor în țara noastră.

Această declarațiune, arată însă câtă încredere au aceste partide în autoritatea lor politică în țară. Ele caută să compenseze slăbiciunea dinăuntru, vrând să-și găsească un punct de sprijin în afară.

In ceeace privește declarațiunea că această lege nu va fi menținută de alții, ea venind după aceea făcută cu prilejul votărei Constituțiunei, nici nu ar mai trebui să ne ocupăm de dânsa.

Credeți dvs. însă că ea poate să vă dea autoritatea ce căutați peste hotare, și nu face să apară și mai limpede seriozitatea acțiunei dvs. Străinătatea judecă un partid politic care, face o atare declarație într'o țară unde există și Constituție și justiție pentru a asigura execuția contractelor și obligațiunilor luate și drepturilor câștigate.

Dar, reamintindu-ne trecutul, vedem cum greșelile se repetă.

Dlor, cum a putut partidul liberal face opera lui rodnică pentru țară? Declarațiuni de felul acesta au fost făcute și de partidele vechi dinainte de război. Când premergătorii noștri au voit să înființeze creditele funciare care au fost primele organizațiuni bazate pe acțiunea prin noi înșine în această țară, am avut opoziția dârză a unui guvern chiar care reprezenta interesele străine în acest caz. Și partidul liberal a înfăptuit această operă iar pentru binele țărei ea a durat și a lucrat.

Dar Banca Națională când s'a creiat fost-a ea făcută fără opunere?

Când s'au creiat băncile populare, reamintiți-vă neîncrederea și acuzațiile de tot felul ale adversarilor noștri de atunci. Erau măsuri cari trebuiau să ducă la „dezorganizarea financiară".

Băncile populare s'au creat, fără dânșii și contra lor; ele trăiesc și vor trăi pentru a aduce mari servicii economiei naționale iar Banca Națională a fost instrumentul financiar principal, pe care ne am putut baza în timpul războiului.

Fără dânsa nu puteam să facem față de mijloacele materiale necesitate de război.

Și acum cu toate bârfelile care s'au adus aci, eu cred că legea ce votați va fi una din operile cele mari pe care acest Parlament o face. De ce? Fiindcă în ea nu e numai punerea în valoare a câtorva bunuri ale statului, ci este un întreg program care însemnează îndrumarea politicei economice a Statului modern. Ea arată rolul statului în această ramură de activitate, ca îndrumător și ajutător de inițiative naționale de pildă și școală în ziua când o viață nouă se deschide pentru factorii naționali.

Și atunci cei care în declarațiile lor spun streinătății că fac apel la dânsa pentru ca să oprească o legiuire românească, aceia arată cât de puțin cunosc nevoile și puterile acestei țări întregite.

Ei sunt contra acestei legi pentru că precum politicește caută să aibă sprijinul din afară nemai găsind un rost al lor corespunzător cu mersul normal al țărei, tot astfel economicește ei neavând încredere în desvoltarea acestei țări nu pot înțelege soluțiile cari corespund cu năzuința națională de a participa sub toate formele la propășirea economică viitoare.

Neavând această prevedere și încredere ei nu vor ști de rândul acesta să participe la activitatea spontană a tuturor elementelor românești sub toate formele posibile de activitate.

Vă amintiți ce spuneau adversarii noștri când noi am dat votul universal, când noi am înfăptuit reforma agrară. Ei prevedeau cele mai mari nenorociri pentru țara noastră. Prevăzători și încrezători noi am obținut dela colegiile restrânse și dela marii proprietari votul universal și exproprierea și foarte bine am făcut, căci fără ele nu aveam azi România Mare asigurată. Tot așa spunem și acum.

Prevăzători că dăm toată încrederea noastră desvoltărei economice naționale, și prin legea de față să facem ca această desvoltare economică românească să fie sămburele împrejurul căreia viața economică a țărei românești să fie a unei economii în realitate națională.

Parlamentul și studențimea

Mișcările studențești au scos la iveală, atât pentru opinia publică cât și pentru cârmuitorii țărei o sumedenie de lipsuri și nevoi de toate categoriile.

E lămurit pe deplin astăzi că pricinile adânci ale mișcărilor studențești pornesc de la înseși lipsurile ce privesc de aproape putința de a învăța.

Cum am spus, în repetate rânduri, adresându-ne fie studențimei, fie opiniei publice, împotriva intrărei elementelor străine în universități nu se poate lupta cu folos, decât dând o cât mai largă posibilitate studenților români de a învinge greutățile materiale, necesitate astăzi de însușirea culturii universitare.

Un început practic și concret de îndreptare n'a întârziat să se arate.

Pe lângă atâția oameni de bine cari și-au luat sarcina să sprijine inițiativa oficială, chiar opinia publică a arătat că poate îmbrățișa cu destulă căldură o idee nobilă, venind în ajutorul studențimei.

O probă evidentă e ecoul cuvenit ce l'au avut listele de subscripție, pe care le-a deschis ziarul „Universul" în acest scop.

Mai presus de toate aceste ajutoare aduse vieții studențimei, stau însăși măsurile luate de actualii cârmuitori ai țării pentru a înlesni tinerelor energii intrarea în cetatea culturii.

Niciodată nu s'a făcut un sacrificiu mai mare pentru cultura națională ca sub actualul guvern.

S'au sporit numărul cantinelor și căminurilor universitare, s'au alocat sume însemnate pentru acordarea de burse studenților meritoși și săraci, s'au procurat cărți ieftine, s'au creiat laboratoare noui și s'au înzestrat cele existente cu tot materialul necesar.

La această operă oficială de ajutorare a studențimei, Parlamentul a dat tot sprijinul necesar guvernului. Niciodată el nu s'a opus la alocarea de credite noui necesare culturii universitare. Mai mult decât atât, el însuși a dat exemplul că știe să ia inițiativa pentru a veni în ajutorul studenților.

Ultimul act de acest fel este adoptarea amendamentului propus de dl N. Simionescu-Râmniceanu, vice-președinte al Camerei la legea de comercializare a întreprinderilor de stat prin care se dispune ca din beneficiul net al societăților ce se vor forma pe baza acestei legi, 1 la sută să fie alocat pentru căminele și cantinele studențești și în genere pentru nevoile culturii naționale.

Această sumă ce se va ridica la câteva milioane anual e o nouă cale de realizare a necesităților studențimei, cari se adaugă la cele de până acum, arătând că atunci când e vorba de munca de întărire a națiunei, nimeni nu pregetă să acorde tot sprijinul de care e nevoie. Rămâne numai ca studențimea să înțeleagă și ea rostul tuturor sacrificiilor făcute pentru dânsa, părăsind agitațiunile sterile și muncind pentru afirmarea românismului ca forță culturală creiatoare.

PĂMÂNT și DREPTATE

Comunicarea în Parlament a dlui deputat V. Meruțiu

In ședința Camerei dela 2 Aprilie a. c. d. deputat V. Meruțiu a făcut comunicarea de mai jos, adresată dlui Ministru al Agriculturei.

Această comunicare dovedește că chiar membrii partidului liberal aflați în parlament veghiază ca lucrările de împroprietărire să se facă cât mai cu grijă și mai cu dreptate și că ei înșiși intervin ori decâteori li se aduc la cunoștință nedreptățile cari se fac în unele cazuri sătenilor de către organele însărcinate cu aplicarea reformei agrare.

Astfel fiind, înțelege oricine că înverșunarea și patima cu care partidele de opoziție au atacat guvernul pe chestia pretinselor nereguli ce s'ar fi săvârșit cu ocazia aplicărei reformei agrare sunt inutile și nelalocul lor și că ele pornesc cu totul din alte motive decât cel al dorinței sincere ca țărănimea să fie împroprietărită conform legei și dreptății.

*

„Problema de căpetenie a zilelor noastre, în noul stat închegat cu atâtea jertfe, este: împărțirea pământului la săteni.

Legea nouă e în curs de aplicare, țăranii au început să tragă brazde în ogorul lor. In multe locuri însă, mai ales în provinciile liberate, poporul dela țară așteaptă încă pământul, ce i se cuvine, precum așteaptă și o dreptate mai bună, decât a avut în trecut sub stăpâniri streine.

Pământ și dreptate *sunt cele mai sfinte și mai îndreptățite dorinți ale poporului dela țară.*

Dreptatea lui schiopătează adeseori, iar pământul dat prin lege și prin cuvântul regal, n'a ajuns încă aevea în stăpânirea tuturor celor în drept.

Înțelegem, că sunt piedeci technice și nu se poate face totul dintr'odată.

Dar un lucru se cere — și se impune ca o poruncă, ce trebue împlinită fără nici o șovăială — anume ca ceace se face, pământul care se dă, să se împartă cu dreptate.

Pământul — leagăn și mormânt în care părinții și înaintașii noștri plugari, din moși strămoși, cu crunte sudori au tras brazde pentru alții, mai mulți ca slugi, ca iobagi;

Țarina, care a întins eroilor sărutul din urmă, a ajuns în vremile noastre de înviere, un obiect de cea mai brutală speculă, pentrn nesățioși și netrebnici — adeseori unelte ale streinilor — pentru samsarii cari alături de unii din cei ce aplică reforma agrară, au umplut ca neghina ogorul românesc și pe cari nu-i întreabă nimeni, cum și-au făcut și cum își fac avere.

Alci dl deputat Meruțiu cere să i se pună la dispoziție o serie de dosare necesare pentru desbaterea unei interpelări.

Eu nu pot solidariza — și nimeni n'ar putea solidariza vre-un guvern al țării noastre ori care ar fi el — cu fapte ca și acele, la care mă refer, ci cred în bunele intenții ale onor. guvern și tocmai de aceea mă adresez dlor miniștri, „ca să aplice toată rigoarea legilor, față de ori și cine, pentru ca dreptate să se facă".

Orice slăbiciune, orice indulgență ar fi profund culpabilă și ar atița și mai mult lăcomia și desfrâul, cari au ajuns azi să sfideze.

Să nu se teamă nimeni din, cei geloși de soarta, de vitalitatea și de prestigiul poporului nostru, pentrucă nu va fi nevoe să se taie prea adânc în carne vie, ci mai mult în scoarța putredă, care amenință să se întindă ca pecinginea pe organismul viu al neamului nostru.

Tot putregaiul, ce va fi înlăturat, va fi înlocuit — îndoit și înzecit — prin vigoarea ce ne vine dela țară, dela izvoarele pe care stăpânirile străine din trecut le au ținut sub lespede, cari însă azi când se simt în țara lor, în țara Românească, pornesc ca torenții (și dacă ies uneori din matcă și strică — noi trebue să-i canalizăm, ca să fie roditori) va fi înlocuit prin tineretul dela țară, dela munte, care se îngrămădește în orașele de cultură.

Deci tot putregaiul, ce-l veți înlătura, va fi înlocuit cu rod.

De nu veți lucra așa, de nu veți aplica sancțiuni meritate tuturor celor cari, — după ce au speculat toată gama vagoanelor și permiselor — s'au aruncat mai rău decât corbii, asupra pământului scump și sfânt — veți strica și tineretul, care năvălește cu avânturi de cultură și înoire de patrie Românească, spre orașele, mare parte înstrăinate.

Am făcut comparație cu corbii: Corbii din aer nu mănâncă pământ dar când corbii de pe pământ, cu figură de om vor reuși să smulgă pământul și codrul din stăpânirea celor ce-l merită prin truda de veacuri, atunci ar putea fi hrană și pentru corbii din aier și pentru cei care pândesc din vârful plopilor.

Neamul nostru a dat însă destule stârvuri pentru desrobirea pământului și nu vrea să mai dea și altele, pentru lăcomia corbilor nesătui — și a celor vechi și a celor răsăriți după război.

De aceea, ca încheiere, repet dlor miniștri, rugămintea de a-mi pune la îndemână, dosarele cerute — spre a putea desvolta interpelarea în interesul obștesc.

Faceți să se risipească ca fumul și ca ceara, în fața focului strălucitor al dreptății, să se topească faima nemeritată și insultătoare pentru iubirea noastră de țară... că am trăi o epocă de impunitate, în care s'ar putea închipui că se poate fura... și pământul și dreptatea.

La BARUL CENTRAL începând de azi va cânta cupletistul Emil Dumitrescu!

INFORMAȚII

— In urma plecărei Suveranilor în străinătate, Parlamentul a luat vacanță până în ziua de 21 Maiu.

— **Sinucidere.** Azi La orele 9 și jumătate dimineața casierul Administrației Financiare, Danilescu și-a tras un foc de armă în piept și în stare gravă a fost transportat la Clinică. — Cauza: La deschiderea casei a găsit o lipsă de aproape 5 milioane. — Procurorul Palade, Directorul general Simionescu și Adm. financiar Georgescu anchetează.

— **In jurul amplificărei apaductului.** Iată rezultatul precis al licitației ținută în ziua de 1 Aprilie pentru executarea proectului de amplificare a apaductului din Cluj.

Cele mai eftine oferte sunt următoarele:

1. Soc. „Edilitatea" (București) 18 milioane.

2. O combinație a firmelor Tiberiu Eremie, Ing. Negruțiu, Tös și Ormay și Lengyel și Siemens — 16 mil. 700.000 și anume:

Tiberiu Eremie — cu 8 și jumătate milioane,

Ing. Negruțiu cu 8 9/10 milioane,

Tös și Ormay — Lengyel—Siemens cu 1,243.000.

Ambele oferte vor fi înaintate mâine consiliului orașului spre a se pronunța asupra uneia din ele.

— **Dela Camera de comerț.** Camera de Comerț din localitate a hotărât să înființeze reprezentanțe în capitalele fiecărui județ aparținător de Camera de Comerț din Cluj.

— **Dela Societatea de științe.** Societatea de Științe din Cluj ține ședință ordinară în Amfiteatrul Institutului de Botanică Generală, azi Joi 10 April ora 9 seara.

La ordinea zilei următoarele comunicări:

1. General Anastasiu: Mecanica și chimia în serviciul războiului 1914—18.

2. Prof. Univ. G. Spacu: Contribuțiuni la constituția beuzidinei.

3. Prof. Univ. D. Rădulescu: Relații între constituție și culoare; contribuțiuni experimentele.

— **Vineri 11 Aprilie** apare revista săptămânală *„Societatea de mâine"* sub direcția unui comitet compus din dnii Vasile Goldiș, D. Gusti, M. Popovici, Gh. Bogdan-Duică, Ion Lupaș, Onisifor Ghibu, Vasile C. Osvadă, Radu Dragnea și Ion Clopoțel.

Revista cuprinde un bogat material social-economic. Abonații vor primi la domiciliu revista îndată după apariție prin curieri speciali. Cititorii cari vor să ia cu regularitate revista, sunt rugați să-și dea adresa plătind 4 exemplare înainte (48 lei) la administrație (strada Baba Novac 5 colț cu strada Iuliu Maniu) sau la depozitarul Gh. Micu (strada Iorga 10) până cel mai târziu Joi, pentru a ne orienta asupra tirajului.

Prețul unui exemplar este de 12 lei. Redacția și administrația: Strada Baba Novac 5.

— **Lemne pentru țărănime.** In ședința Camerei dela 6 Aprilie d-l Al. Constantinescu, ministrul agriculturei și domeniilor, a depus un proect de lege pentru aprovizionarea țărănimei cu lemne de foc și de construcții din pădurile statului.

— **Donație pentru Căminul ziariștilor din Ardeal.** Ni se comunică din Timișoara că în adunarea generală a cercului civilo-militar ce a avut loc sub președenția d-lui general Găvănescu în ziua de 6 Aprilie a. c. la propunerea colegului nostru Șt. Vlădescu s'a aprobat în unanimitate suma de zece mii lei ca donație pentru mărirea fondului necesar clădirei unui Cămin al Sindicatului presei din Ardeal.

D-l general Găvănescu, președintele cercului a adus elogii ziariștilor români pentru activitatea lor pe terenul național, iar în numele Sindicatului a mulțumit d-l Șt. Vlădescu.

— **Noul prefect al jud. Ciuc.** D-l Iuliu Florea, primar al orașului Gheorgheni, a fost numit prefect al județului Ciuc, în locul d lui Ștefan Spătaru care rămâne a fi chemat în altă funcțiune.

— **Vindere prin licitație.** Se aduce la cunoștința publicului că în ziua de 23 Aprilie 1924 ora 9 a. m. se va vinde prin licitație publică în târgul de vite al orașului Cluj, trei cai de reformă ai Regimentului 32 Obuziere.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea Comptabilității Publice.

— **O nouă grădină de Copii la Cluj.** Ministerul Instrucțiunei a luat dispoziținea să se înființeze o nouă grădină de copii la Cluj, în strada Berde.

In acest scop a pus în vedere Primăriei ca până în luna Septembrie a. c. să procure tot mobilierul necesar și să angajeze personalul administrativ.

— In 29 Martie a. c. și-a serbat cununia în Bistrița dl Romulus Pop inginer-șef al județului nostru cu doamna Olga Ziegler.

Să găsesc haine pentru bărbați modele din Paris cu Lei 1600, confecționate după măsură Lei 2400 la Diamandstein și Moskovics, Cluj, Calea Reg Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— **O bancă de sorți pentru construcții de locuințe.** La Brașov s'a pornit o acțiune pentru înființarea unei „Bănci de sorți pentru construcții de locuințe", care își va avea sediul central la București, și al cărei scop este edificarea de locuințe prin emiterea de lozuri de câte 1000 și 500 lei până la valoarea de 1 miliard lei. Tragerile se vor face în decurs de 30—40 ani.

Guvernul englez in minoritate

Londra — Guvernul a fost pus în minoritate, la Camera Comunelor prin 221 voturi contra 212, asupra legii chiriilor și prin 207 voturi contra 170 asupra proectului de validare a unor anumite cheltueli făcute de diferite ministere în cursul războiului. Aceste înfrângeri nu au avut ca consecință demisiunea cabinetului.

Ancheta in chestiunea improprietaririlor

Sosirea la Cluj a domnilor subsecretari de stat Tătărăscu și Cipăianu

Mâine, Vineri la oarele 10 dimineața vor sosi în localitate domnii subsecretari de stat Cipăianu și Tătărăscu, pentru a ancheta nedreptățile cari s'ar fi comis în legătură cu exproprierea pădurilor, istazurilor din județul Cojocna, precum și cu împroprietărirea celor în drept.

Ancheta va dura două zile: Vineri și Sâmbătă. Vor participa la ea d. Petrini, directorul general al împroprietăririlor în Ardeal, d. prefect al județului Septimiu Mureșianu, d. director general silvic Drăganu, consilierii agricoli, precum și primarii, secretarii comunali și delegații sătenilor din fiecare comună.

Vineri se va ancheta felul cum s'a făcut împroprietărirea în plasele Huedin, Borșa, Jilău, Hida, Cojocna, iar Sâmbătă vor fi chemați reprezentanții plaselor Mociu, Șărmaș, Ormeniș, Teaca.

Această anchetă, după toate probabilitățile, va face lumină în chestiunea exproprierilor din județul Cojocna și va dovedi încă odată că dorința sinceră a guvernului este întronarea dreptății în toate ramurile de activitate.

O nouă ticăloșie a partidului național

Abținerea dela serbările dela Chișinău

Cei cari nu evită contactul cu guvernul când e vorba să facă intervenții pentru interesele lor personale, îl evită însă când e vorba de a lua parte la o mare sărbătoare națională

— Destăinuirea ziarului „Viitorul" cu privire la consecvența dlui Vaida —

Cu toate declarațiile făcute în parlament în chestia Basarabiei de către dl Vaida, partidul național, repetând ticăloșia săvârșită cu prilejul Incoronării, a hotărît să nu ieа parte la marile serbări naționale dela Chișinău.

Motivul acestei abțineri ar fi hotărârea pe care și-au impus-o conducătorii partidului național de a refusa orice contact cu actualul guvern.

Și totuși, acum câteva zile, — după cum ne informează ziarul „Viitorul", — dl Vaida-Voevod a luat contact cu actualul prim-ministru că să ceară guvernului, în calitate de delegat al consiliului de administrație al Băncei Blank, din care face parte, să iea măsuri pentru asigurarea în viitor a acestei instituții financiare împotriva devastării studențești.

Este acesta un fapt care evidențiază și mai mult ticăloșia abținerii partidului național de la serbările de la Chișinău, întrucât el dovedește că conducătorii acestui partid sînt mai legați de interesele Băncei Blank de cât de interesele noastre naționale.

Trecerea Suveranilor prin Austria

Viena, 9. — Suveranii români au trecut eri granița austriacă.

La Resenbach Suveranii români au fost salutați în numele guvernului austriac de către dr. Junkar și de către reprezentantul ținutului Kaertes. Dr. Presser din partea direcțiunei poliției din Viena va însoți vagonul regal până la frontiera elvețiană.

MICA PUBLICITATE

VÂND CASĂ aproape de centru 2 camere bucătărie pivniță. — **Prețul 140.000 lei. Una cameră liberă imediat. Adresa la ziar.**

Regia Monopolurilor Statului Fabrica de Chibrituri Cluj.

LICITAȚIE

Se aduce la cunoștință că in ziua de **10 Maiu 1924**, ora 9 a. m. se va ține la Direcțiunea Fabricii de Chibrituri Cluj, o licitație publică, cu oferte inchise, pentru aprovizionarea cu bușteni verzi de plod. tei și fag necesari fabricațiunei chibriturilor, **diametrul bustenilor 25—60 cm.**

Cantitățile ce trebuesc furnizate sunt:

esență plop alb sau esență de tei .. .. 5400 m³

eseță fag alb .. .. 3000 m³

Intreage cantitate se va preda in termen de 10 luni, adică 540 m³ plop sau tei si 300 m³ fag pe lună.

Condițiile licitației sunt:

1. Oferte să fie timbrată, pusă in plic sigilat având scris pe plic următoarele: **„Oferta pentru licitația de bușteni din 10 Maiu** 1924, a fabricii de chibrituri Cluj".

2. Să fie prezentată inainte de data si ora licitației,

3. Oferta să fie insoțită de o garanție de 3% din valoarea ofertei in numerar sau efecte de Stat; care garanție se va intregi până la 10% in cazul aprobării ofertei.

4. Se va indica pentru fiecare fel de bușteni prețul de m³ **adus in curtea fabricii de chibrituri si pus in stivă.** Fabrica de chibrituri are linie industrială.

5 Oferta să fie valabilă 30 zile de la data licitației.

6. Alăturat cu oferta va depune in plic si **caetul de sarcini al fabricii semnat de către furnisor.**

7. Sunt admisi la licitație numai proprietarii de păduri sau negustorii de lemne cu firmele inscrise la Tribunal.

Licitație se va ține in conformitate cu art. 72—83 din Legea Contabilității Publice.

CAETUL DE SARCINI

Calitatea bușteniior

Plopul să fie de esență albă, inimă sănătoase, drept si fără noduri, Bușteniі vor fi verzi, tăiați in pădure de **maximum 2 luni de zile.** Plopul se va furniza cu coaja pe el.

Teiul să fie sănătos, drept, fără noduri, Tăetura de **maximum 2 luni** de zile. Se va furniza cu coaja pe el.

Fagu să fie tăiat proaspăt, **maximum 2 luni de zile**, drept, sănătos, fără noduri. Esență fagului poate fi ori albă ori roșie. Se va furniza cu coaja pe el.

Dimensiunile bușteniior.

Diametrul la mijlocul bușteanului minimum 25 cm. si maximum 60 cm. **Lungimea bușteanului poate fi 0·90 m., 1·35 m., 1·80 m., ori 2·25 m. Lungimile intermediare se vor reduce la dimensiunile mai sus scrise.** In cazul când furnizorul va aduce bușteni lungi de tot, acestea vor fi tăiați de către furnisor in curtea fabricii la lungimile cerute si apoi se vor lua in primire.

Recepția materialului.

Lemnele furnisate in condițiunile mai sus expuse vor fi luate in primire in curtea fabricii de către delegatul economatului fabricii, asistat de delegatul furnisorului.

Bușteniі cari nu vor indeplini condițiunile prevăzute și ca atare respinși vor fi ridicați din curtea fabricii in contul furnisorului.

Materialul va putea fi luat in primire in ori ce zi de lucru a fabricii (7 a. m. — 4 a. m.) Lemnele luate odată in primire vor trebui așezate in stive, contrar se vor stiva pe contul furnizorului.

Condițiile de furnizare.

Se vor furnisa cel **puțin lunar 540 m³ lemn de de plop sau tei și 300 m³ lemn de fag, tocmai cantitatea necesară fabricii pe o lună de zile.** Se poate admite un spor de furnisare de 10% peste aceasta cotă. In cazul când fabrica va suferi de nefurnisarea suficientă a bușteniior periclitând activitatea fabricii Direcțiunea va contracta lemne in contul furnisorului din garanția căruia va achita eventualul surplus de preț.

Prețul pe m³ fiind calculat pe bușteni recepționați în curtea fabricii trasportul căzând în sarcina furnisorului, Direcțiunea Fabricei va considera contractul neindeplinit atunci când furnisorul nu va putea face livrarea în condițiunile de mai sus, din cauza neobținerii la vreme a vagoanelor pe calea ferată.

Prețul cerut prin licitație trebuie calculat pe m³ de bușteau adus în curtea fabricii, descărcat din vagon și stivat.

Furnisorul va complecta garanție de 3 la sută până la 10 procente din valoarea ofertei în numerar sau efecte de Stat; va timbra contractul la Administrația Financiară conform legii; va achita toate transporturile fie pe cale ferată, fie cu căruțele; va achita taxele de manevră a vagoanelor în stație; va achita taxele de manevră de aducerea și scoaterea vagoanelor de pe linia industrială a fabricii; va suporta cheltuelile de descărcarea vagoanelor, de stivarea lemnelor, sau de tăierea acestora în dimensiunile cerute; va timbra deasemenea facturile ce le va înainta lunar fabricii pentru plata furniturii efectuate.

Cluj, 8 Aprilie 1924.

3446 **Direcțiunea Fabricii de Chibrituri Cluj.**

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II. Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Camioanele cu cardan „ASTRA" au cea mai mare viteză.

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-1)

Ruperea tratativelor dintre partidul naţional şi partidul naţionalist-democrat

Partidul naţional a încercat să speculeze apelul dlui Iorga, dar n'a voit sincer fuziunea cu gruparea naţionalist-democrată — Schimbul de scrisori dintre dnii Maniu şi Iorga

Obârşia tratativelor cari s'au urmat între partidul naţional şi cel naţionalist democrat, o constitue apelul făcut de dl Iorga la întrunirea ţinută la Craiova îndată după întoarcerea sa în ţară dela Paris.

Dl Iorga a făcut un apel la partidele susceptibile prin asemănarea de doctrină şi de metode să se unească, ca ţinând seamă de împrejurări să se strângă într'un mănunchiu formând acel partid care să asigure ţării guvernarea după retragerea actualului guvern.

Partidul naţional înţelegând că poate să speculeze acest apel al dlui Iorga în folosul său, l'a prezentat ca pe o propunere pe care şeful partidului naţionalist-democrat ar fi făcut-o dlui Maniu. In modul acesta, partidul naţional apărea ca o grupare politică a cărei autoritate şi forţă erau de toţi solicitate. Astfel se explică cuvintele rostite de dl Maniu în întrunirea dela Bucureşti, când dsa a spus că se simte încântat de mâna pe care i-o întinde dl Iorga.

Câteva zile după aceasta, dl Iuliu Maniu a adresat dlui Iorga o scrisoare prin care îi cere o întâlnire pentru a examina împreună situaţia politică. La aceasta scrisoare, dl Iorga a răspuns acceptând propunerea şi stăruind asupra ideii preconizată de dsa la Craiova: adică alcătuirea unui partid democratic naţional, monarchic şi legalist.

In urma acestei scrisori a dlui Iorga, a avut loc o întrevedere între acesta şi dl Iuliu Maniu. Dar cu ce propuneri credeţi că venit partidul naţional? Dl Iuliu Maniu a propus dlui Iorga înţelegere al cărei scop să fie isturnarea guvernului şi boicorea operei legislative. Iar când Iorga a refuzat cu drept cunt să se învoiască la o atare opunere şi a repetat dorinţa ale ca partidele naţional şi ionalist-democrat să fuzioneze, Maniu a răspuns că nu poate se rostească asupra acestei stiuni înainte de a întreba nitetul partidului.

cest răspuns vădea clar scoul pe care l'a urmărit partiul naţional în tratativele cu Iorga. Dl Maniu a încercat atragă pe dl Iorga într'o rsă voind să-l înfăţişeze pe sta ca tovarăş în acţiunea agitaţie pentru răsturnarea ernului, dar nu s'a gândit o clipă să primească proerea de fuziune a dlui Iorga înţelegea ca prin această une să asigure guvernarea după retragerea actuaguvern.

că numai acesta a fost partidului naţional se murit din răspunsul dat ga.

dul naţional, scrie dl este viu mişcat de erea partidului naţiolemocrat, ca printr'o a celor două partide ze o forţă politică pentru întronarea aţiei naţionale şi raţeşi atât de viu mişcat, naţional nu poate totuşi să accepte propunerea de fuziune fiindcă „noi nu putem, spune mai departe dl Maniu, nici măcar în formă indirectă să desfiinţăm partidul creiat de naţiunea românească din sbuciumul şi lupta ei nesfârşită pentru libertate şi pentru menţinerea neştirbită a ideei naţionale şi nici nu putem să răsturnăm valorile morale creiate de el în desfăşurarea istorică a neamului nostru".

Contrazicerea este evidentă. Fiindcă am vrea să ştim şi noi cum înţelege partidul naţional să facă fuziunea dacă nu voeşte cu nici un preţ să se desfiinţeze în forma în care se găseşte pentru ca împreună cu altă grupare să alcătuiască un nou partid?

Contrazicerea merge însă mai departe. Căci, după ce mărturiseşte că este încântat de ideia realizării unei forţe politice comune pentru întronarea democraţiei, în aceeaşi scrisoare se afirmă că partidul naţional socoteşte inutilă crearea unui nou partid de stânga, întrucât el, partidul naţional; are în programul său toate postulatele partidelor celor mai radicale de stânga. Dar dacă partidul naţional se simte atât de tare prin democratismul său şi atât de încrezut în forţele sale, pentru ce atunci a stat mereu la răspântia tuturor pertractărilor?

Nu. Partidul naţional n'a voit fuziune. El a căutat să exploateze sincerul apel al dlui Iorga şi a încercat să-l atragă pe acesta într'o acţiune de agitaţie. Iată care a fost scopul tratativelor sale cu dl Iorga. Partidul naţional a trimis dlui Iorga scrisori pline de găunoase amabilităţi şi de şiretlicuri eftine, dar neputând continua farsa până la capăt, a fost nevoit în cele din urmă să respingă fuziunea.

La acest refuz al partidului naţional, d-l Iorga a răspuns printr'o scrisoare din care se desprinde amărăciunea omului care vede că s'a încercat o farsă pe spinarea sa.

„Nici sentimentul că ar fi nevoie de o colaborare pentru a arunca ţara într'un adevărat haos în momentul căderei actualului guvern, şi cu atât mai puţin dorinţa ce am fi avut de a creşte numărul aderenţilor pe cari partidul d-voastră i-a câştigat în acest vechiu regat, *a cărui flamură n'a plutit deasupra unui război de eliberare pentru a crede că în luptele politice ea trebuie ascunsă ca un simbol de inferioritate morală*, nu m'a îndemnat, spune d-l Iorga, să emit ideia unei reuniri a diverselor grupări politice pe o bază de naţionalism, monarchism şi legalitate".

După ce-şi explică astfel gestul şi după ce prin fraza dela sfârşit înţelege să respingă cu demnitate odioasa insinuare la adresa vechiului regat cuprinsă în scrisoarea partidului naţional, d-l Iorga se rosteşte astfel împotriva mentalităţii regionaliste a partidului naţional: „Credeam că, hotarele dispărând, o nouă conştiinţă a democraţiei naţionale cere o nouă forţă cu un nou nume şi un nou program."

Mai departe, d-l Iorga ironizează abilitatea partidului naţional care a încercat să-l atragă în acţiunea de agitaţie; **„Nu uitasem, spune, d-sa, hotărîrea partidului d-v. de a reîncepe agitaţia constituţională,** ***dar credeam că e din acelea care pot ceda înaintea intereselor patriei."***

„Fiecare — continuă d-l Iorga — am săvârşit un act politic: noi prin mâna pe care eram gata să v'o întindem, d voastră prin refuzul d-voastră.

Opinia publică va judeca. Şi suntem siguri — termină d-l Iorga — ***că opinia românească din Ardeal e cea dintâi care nu vă va aproba."***

Incă odată partidul naţional şi-a dovedit neseriozitatea politică şi încă odată şi-a dat singur un certificat de nesinceritate şi de micime sufletească. Credem că de acum acum încolo, definitiv compromis, partidul naţional nu va mai întâlni nici o grupare care să voiască a sta de vorbă cu el.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 11 Aprilie 1924

CINEMA SELECT

PAT şi PATACHON!

Hamlet în internatul de fete

Comedie hazlie în 5 acte. In rolurile principale Pat şi Patachon, cei doi comici danezi afară de orice concurenţă.

CINEMA URANIA

O fată dela ţară în Budapesta

Mare tablou din viaţă în 5 acte. In rolurile principale CAMILLA HOLLAY, FRIDRIC TANAY. Apropierea moznoţilor spre democraţie. Film cu artiştii maghiari.

CINEMA APOLLO

KISMET Seria I. şi II.

Minunată istorie orientală din timpul sultanului Harun al Rasid, 2 serii şi 11 acte deodată. In rolurile principale Otis Skinner şi Elynor Fair

Instalarea noului Comandant al Corpului 6 Armată

Alaltăieri la orele 2½ a avut loc în saloanele Cercului Militar din Cluj instalarea dlui general Dănilă Papp, noul comandant al Corpului VI de armată din Cluj, la care au luat parte toţi ofiţerii inferiori şi superiori din Cluj. Cel dintâiu a vorbit dl general N. Petala, fostul comandant al Corpului, care şi a luat rămas bun de la cei de faţă, dsa fiind, după cum se ştie, mutat la un inspectorat de Armată în Bucureşti. In cuvinte calde, dsa a mulţumit tuturor subalternilor săi pentru sprijinul pe care i l'au dat în tot timpul cât dsa a fost comandant al corpului VI şi a rugat pe toţi ofiţerii ca şi pe viitor să-şi poarte cu aceiaşi demnitate şi cu aceiaşi dragoste haina militară.

După dl Petala a vorbit dl General Papp, mulţumind pentru cuvintele elogioase rostite la adresa d-sale de către fostul comandant şi a asigurat pe toţi că va şti să-şi facă pe deplin datoria şi în postul de mare răspundere ce i-a fost încredinţat.

— In mine, a spus dl General Papp, veţi găsi, dlor ofiţeri, întotdeauna şi un prietin mai bătrân al dvoastră care în orice ocazie vă va oferi un sfat părinţesc, dar care va şti să şi reprime cu cea mai mare energie orice abatere dela datorie sau ori ce acţiune nepermisă.

După aceste cuvântări, toţi ofiţerii din sală au fost prezentaţi noului comandant de către dl gen. N. Petala.

La orele 3 şi jumătate ceremonia a luat sfârşit.

Chestiunea Basarabiei şi ziarele maghiare din Ardeal

— Atitudini cari trebuesc relevate —

Până acum ne-am ocupat în două rânduri de atitudinea presei maghiare din Ardeal luată faţă de tratativele româno-ruse dela Viena şi faţă de chestiunea Basarabiei.

Odată, când ziarul *„Ellenzék"* adusese ştirea de sursă budapestană şi tendenţioasă a demonstraţiei dela Viena a „basarabenilor" (în realitate a unor haimanale bolşevice strânse din suburbiile Vienei) contra României; — iar altădată, când ziarul iredentist *„Brassói Lapok"* din Braşov a declarat că cere şi el plebiscit pentru Basarabia, aderând astfel la punctul de vedere rusesc contra căruia politica românească lupta din răsputeri.

Ca unii cari am ţinut întotdeauna să dăm un tablou cât mai fidel al vieţii minoritare, acum, pentru a fi complecţi, vom scrie şi despre atitudinea celorlalte ziare ungureşti din Ardeal.

In general, putem afirma, că majoritatea gazetelor maghiare a informat în mod netendenţios publicul unguresc. Acest lucru îl putem spune despre *„Keleti Ujság"*, *„Ujság"*, precum şi despre gazetele mai mari din Oradea, Arad, etc.

Unele ziare ungureşti — o înregistrăm cu plăcere — au luat chiar o atitudine de faţă şi desaprobare faţă de diplomaţia sovietică.

Ziarul *„Temesvári Hirlap"*, de pildă, constată că:

„politica externă sovietistă este tot atât de imperialistă, ca şi cea din timpul ţarilor. Nu Basarabia trebue regimului sovietic ci delta Dunării, dominaţia exclusivă a Mării Negre, visul unui şir de generaţii. Din această pricină nu numai liniştea României şi a Rusiei este primejduită ci şi pacea întregei Europe, deasemenea şi refacerea economică a continentului nostru. La conferinţa de la Viena tratativele s'au întrerupt, dar ruptură nu s'a produs. Mai există deci speranţa că diplomaţii celor două state vor găsi în sfârşit calea ce duce la înţelegere şi la învoială. Aceasta cale se va deschide în momentul când sovietele se vor lepăda de moştenirea dominaţiei ţariste: de ideea imperialistă."

Ziarul *„Temesvári Hirlap"* care — precum se ştie — nu se prea sileşte să scrie pe placul nostru, de data aceasta după cum vedem, face politica externă însăşi a ţării

Prin această atitudine cinstită şi loială, foloseşte în primul rând minorităţii maghiare, care are tot interesul să convingă prin fapte pe Români că ungurimea ardeleană nu este un element duşmănos statului nostru.

Reclama este sufletul comerţului!

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutăţile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, CLUJ, SATU-MARE,

Edificul teatrului. Piaţa Unirii No. 14. Visavi de teatru.

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor **Mauls din Hartz** sunt cele mai delicioase și le gasim pretutindeni. 3360

Presa maghiară

Colaborarea intelectualilor

Dl Ligeti Ernö în ziarul „Keleti Ujság" salutând cu bucurie articolul despre colaborarea intelectualilor apărut în ziarul „Indepedence Roumaine", scrie între altele următoarele:

„Adevărata consolidare a țării nu o poate aduce cu sine decât unirea și conlucrarea intelectualimei organizate. Cultura română nu este dușmană celei ungurești. Nici nu ne-am putea închipui desfășurarea vieței spirituale maghiare ori înbunătățirea soartei intelectualimei noastre fără o înflorire a culturei române. Nu regretăm și nu suntem geloși, oricâtă înălțime ar atinge cultura poporului român. Suntem recunoscători confratelui nostru clujan care se ocupă de orice eveniment intelectual maghiar și recunoaștem că nici noi nu putem trece indiferenți pe lângă munca intelectuală a românilor."

Dl Paál Arpád despre ziariști „emigranți"

In numărul trecut al ziarului nostru reprodusesem o parte a declarațiilor poetului Szabolcska Mihály, în care dsa înfățișa ziarul iredentisto-comunist „Brassói Lapok" ca model al ziaristicei maghiare din Ardeal, insultând în acelaș timp pe gazetarii „emigranți" refugiați în statele succesoare ale monarhiei dinaintea teroarei bandelor lui Héjjas și Prónay.

Acestor declarații făcute de dl Szabolcska la Budapesta, probabil, pentru a fi pe placul „Ungurilor cari se deșteaptă", a răspuns acum în ziarul „Keleti Ujság" distinsul publicist maghiar Paál dl Árpád.

*

„După cât știu, scrie dl Paál, în întreg Ardealul nu sunt decât 12 gazetari emigranți cari fac parte din sindicatul presei unguresti. Dintre aceștia, 3 se află la „Keleti Ujság", 2 la „Ellenzék", 2 la „Ujság", 1 la „Temesvári Hirlap", 1 la „Esti Lloyd", 2 la „Consum" și 1 este colaboratorul mai multor ziare. Ei sunt cu toții oameni culți și cinstiți, cari lucrează pentru binele public. Numărul lor este foarte mic față de cei 300 gazetari unguri cari formează sindicatul presei maghiare.

In calitate de coleg și ca unul care am fost timp de 3 ani președintele sindicatului presei maghiare din Ardeal, îmi țin de datorie să asigur pe colegii emigranți, jigniți în cinstea lor și persecutați, de alipirea, stima și sinceritatea prieteniei cu care îi îmbrățișăm.

I-am văzut și îi văd și azi cu câtă jertfă de sine și cu câtă putere sufletească se silesc ei să spulbere neînțelegerile în chestiunea minoritară și să se păstreze contactul cu gazetăria românească, contribuind prin aceasta la apropierea diferitelor neamuri din țară.

Pentru aceste servicii, nu-i putem răsplăti blestemându-i, ci le datorim strângerea de mână a recunoștinței sincere".

Consecvențele unui ziarist olandez

Citim în „Ellenzék":

Ni-se telegrafiază din Budapesta: Dr. Frideric Wirtz, cunoscutul ziarist olandez, care a stat în România vreme mai îndelungată, a ținut aici o conferință despre cele văzute în această țară.

A făcut cunoscute convorbirile sale cu dl ministru Anghelescu și cu dl subsecretar de stat Tătărăscu. A amintit despre niște date statistice aflate la București în sensul cărora 85 procente din populația vechiului regat este analfabetă, că din copiii de sub 1 an, mor 70 procente și că unii politiciani din vechiul regat ar avea o atitudine dușmănoasă față de învățământul ardelean superior.

A mai vorbit despre situația școlilor confesionale și despre închiderea celor călugărești. Dl Wirtz a păstrat în tot timpul conferinței cea mai strictă obiectivitate".

*

Este foarte firească lauda budapestană de vreme ce gazetarul olandez, după cum vedem, a avut aprecieri atât de urîte asupra României. Rămâne de văzut însă, când a fost inexact dl Wirtz: la Budapesta sau la București și Cluj, căci în aceste două din urmă orașe nu găsise destule cuvinte pentru a-și exprima mulțumirea asupra stărilor dela noi.

Solemnitatea de la Baroul

Sărbătorirea dlui dr. Aurel Isac senior

Cu ocazia împlinirei a 50 de ani de carieră avocațială, dl dr. Aurel Isac senior, a fost decorat de M. S. Regele cu ordinul „Coroana României" în gradul de Comandor, pentru meritele sale excepționale și atitudinea sa curat românească în toate împrejurările îndelungatei sale activități.

Inmânarea acestei decorațiuni s'a făcut eri 9 Aprilie în sala festivă a baroului Cluj, de față fiind toți avocații din localitate și un numeros public.

Dl dr. Ion Suciu, decanul baroului, a deschis ședința solemnă arătând meritele excepționale ale dlui dr. Isac, care timp de o jumătate de veac a ținut sus drapelul conș iinței românești și a știut încuraja, atât cu vorba cât și cu fapta pe toți camarazii săi de luptă, după care a dat citire decretului de decorare. Intreaga asistență a ascultat emoționată această citire și ovaționat îndelung pe sărbătorit.

Dl dr. Isac a răspuns povestind câteva interesante lucruri din îndelungata sa carieră, îndemnând tineretul la muncă cinstită și rodnică, pentu ca și ei la rândul lor să poată avea mulțumiri sufletești de felul celor pe care le încearcă dsa.

Solemnitatea a luat sfârșit apoi în mijlocul unei mari însuflețiri.

2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

AM SOSIT DECI! ✻ AM SOSIT DECI!

PAT ȘI PATACHON

Nici El, nici Fatty, nici Charlot (Chaplin), nici Zigoto nu pot să concureze cu noi. Noi suntem șampionii umorului

PAT ȘI PATACHON

Cine ne vede, râde.
Cine nu ne vede, plânge.

La revedere la

Cinema Select

cu începere de Joi, 10 Aprilie.

pentru sezonul de primavara

Preturi de reclama

la magazinul

HERCULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exercițiul copiilor de a merge	„ 295
Invelitoare pentru cărucioare	„ 195
Scutece „TETRA"	„ 68
Rochițe brodate	„ 78
Cămeși pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialități **de haine pentru copii** și **cărucioare** din Berlin și Wiena

Bogat asortiment **în haine pentru băeți specialități din Tirol.**

Salon de confecționat haine pentru copii și din stofe aduse.

Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate și pentru a repara cărucioare anunțându-ne. Trimitem gratis și la revânzători catalog cu prețurile curente p. cărucioare de copii

3381

Successorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, fețe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbați și Dame cu prețuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

TARG MARE DE PRIMAVARA!!!

PRETURI OCAZIONALE!!

PĂLĂRII FINĂ DE FILȚ ȘI LODEN SE VOR VINDE CU PREȚURI MULT MODERATE!

Mare alegere de albituri fine!

SIEGFRIED WEISS

CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

Pălărie filț calitate prim. . .	L 150
Pălărie loden calitate primă . .	„ 180
Pălărie cea mai modernă cu margine tivită cu panclică de mătasă . . .	„ 250
Cămașă alba moale	„ 180
Cămașă alba, de calitate primă .	„ 250
Cămașă colorotă „freuch" . . .	„ 265

COMANDE DUPĂ MASURĂ

Almanah medical

Lei 200

la Librăria Lepage, Cluj

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3654 *Piața Uniri No. 12.*

Condica de termene pentru **avocati** 250 L. la Librăria Lepage, Cluj

CUM NE CURATIM SANGELE SI NE INTARIM TRUPUL

BROSURA F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO. CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

Redor. No. 1288

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTA

BROSURA F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO. CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

HUNWALD

CLUJ,
Str. Vlahuța 3.

Telefon interurban 147.

3256

Fabricați de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Pyram

PREPARAT DIN CELE MAI VERITABILE MATERII PRIME, ESTE MIJLOCUL CEL MAI BUN PENTRU CURĂȚIREA GHEȚELOR

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"

Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Sarbatorirea unirei Basarabiei la Cluj

ASPECTUL ORAŞULUI

Te-Deum-urile dela toate bisericile din Cluj — Părticiparea autorităţilor — Serbarea dela Universitate — Cuvântările dlor N. Bănescu, rectorul universităţii, Gh. Vâlsan, Profesor universitar, a studenţilor Hartia, Şuiaga şi alţii

Cu ocazia împlinirei a şase ani dela Unirea Basarabiei cu patria mumă, ieri 9 Aprilie au avut loc la Cluj mari serbări, comemorându se cu multă însufleţire această înălţătoare zi de solidaritate naţională românească.

Dis de dimineaţă întregul oraş era pavoazat cu drapele tricolore, care dădeau un aspect sărbătoresc oraşului nostru.

La toate bisericile din localitate fără deosebire de confesiuni, s'au celebrat câte un serviciu religios, iar la biserica ortodoxă din str. Petran a avut loc un Te-Deum la care au asistat toate autorităţile civile şi militare, precum şi o companie de soldaţi în frunte cu muzica militară a Regimentului 83 Inf.

După Te-Deum, dl General Dănilă Papp, noul comandant al Corpului VI Armată, împreună cu tot statul major au trecut în revistă trupele.

Serbarea de la Universitate

In aula Universităţii, cu mult înainte de ora 12 dimineaţa, s'a adunat un public foarte numeros din toate clasele sociale, pe lângă studenţii şi elevii şcoalelor din Cluj, pentru a fi de faţă la serbarea organizată de societatea studenţilor din Moldova întregită.

Serbarea a fost deschisă de dl Nicolae Bănescu, rectorul Universităţii.

Cuvântarea Dlui Profesor N. Bănescu, Rectorul Universităţii

După ce corul studenţilor moldoveni intonează Imnul Regal, dl Rector deschide serbarea, arătând însemnătatea zilei sărbătorite în tot cuprinsul ţării. Când drepturile noastre asupra Basarabiei au fost de curând puse în discuţie un murmur de protestare legitimă s'a ridicat pretutindeni.

Universitatea n'a făcut să se audă protestarea sa Instituţie de cultură, menită a cerceta şi proclama Adevărul, ea ştie că aceasta se scoate din fapte şi se proclamă senin ca toate rezultatele ştiinţei.

Şi adevărul istoric urmează Dl Rector, spune în mod necontestabil că noi suntem pe pământul basarabean continuatorii de drept ai strămoşilor noştri, ai Tracilor, Geţilor şi Dacilor.

Istoriografia bizantină aminteşte pe Vlahii Moldoveni încă din perioada Comnenilor, cu 800 ani înaintea noastră. Pe vremea aceia Rusia, încă barbară, abia se aventura prin locurile acestea.

Când, îndată după aceia, viaţa politică românească s'a închegat pe plaiurile Carpaţilor, ea s'a revărsat în chip firesc neîncetat către Răsărit.

Basarabii au ajuns în sus de gurile Dunării, dând acestui ţinut numele lor; — iar Moldova a atins în câteva generaţii hotarele sale naturale. Dunărea, Marea şi Nistru.

Cinci sute de ani de muncă românească şi de jertfă au frământat de atunci pământul basarabean.

De aceia el a rămas cu toată silnica lui despărţire de 100 ani, tot pământ moldovenesc.

A dovedit-o sufletul românesc care n'a putut fi înăbuşit, oricâte porţi ferecate s'au aşezat la Prut; o arată tinerimea basarabeană, care cu sutele se îndreaptă astăzi spre Universităţile româneşti, căci nimic n'o poate atrage dincolo de apele de hotar ale Nistrului.

Noi împrospătăm în conştiinţa noastră astăzi aceste adevăruri, — încheie dl Rector, şi pentru a-le expune cu toată obiectivitatea cercetătorului ştiinţifie, colegul meu dl Prof. Vâlsan, va lua îndată cuvântul.

Cuvântările reprezentanţilor studenţimei

După aceasta ia cuvântul studentul basaraben *Hartia* dela facultatea de Litere. Intr'o inimoasă expunere dsa arată împrejurările în care viaţa moldovenească a stăruit între Prut şi Nistru, declarând că tinerimea şi întregul popor din Basarabia este nedespărţit legat de întregul popor românesc.

După dânsul, studentul *Şuiaga* dela facultatea de drept, în numele studenţimei ardelene, declară solidaritatea întregului tineret ardelean cu românimea basarabeană şi socoteşte că lupta tineretului pentru întărirea ideii naţionale este împărtăşită de toţi.

Cuvântarea dlui Gh. Vâlsan,

Profesor la Universitatea din Cluj

Dl profesor Vâlsan începe prin a face o caracterizare asupra Basarabiei din punct de vedere etnografic în legătură cu Conferinţa dela Viena şi dă o definiţie clară asupra concepţiei actuale a noţiunei de popor.

Dreptatea popoarelor, spune dsa se bazează pe elemente mult mai adânci, mai permanente şi mai complexe decât dorinţa unei infime minorităţi, oricât de reprezentativă ar fi ea, ci e mai cu seamă voinţa şi aspiraţiunile unei generaţii, e plebiscitul de toate zilele, după cum spune Renan, într'un număr cât mai mare de cazuri şi cu totul liberă de spaima ameninţărilor.

In noţiunea curentă de popor intră şi trecutul şi viitorul, precum şi pământul pe care se desvoltă acel popor.

Războiul actual a adus consacrarea definitivă a acestor principii şi prin declaraţiunile făcute de reprezentanţii sovietelor în ultimul timp la Viena, problema Basarabiei capătă o amploare europeană, şi de felul cum se va rezolvi această problemă, depinde dacă istoria va avea de înregistrat un nou capitol la epoca năvălirilor.

Datoria noastră este în primul rând de a arăta tuturor dreptatea noastră inviolabilă.

Pentru ce Basarabia trebue să fie a Românei?

Dl Profesor Vâlsan face apoi o incursiune în geografia şi economia Basarabiei, arătând că suprafaţa teritorială a acestei provincii este a 561-a parte din fostul imperiu rusesc, cu o populaţie de 40 de ori mai mică şi cu o bogăţie identică cu a Rusiei meridionale, aşa că alipirea Basarabiei la Patria mumă nu constitue pentru Rusia o gravă lovitură a intereselor sale economice. E o regiune de tranziţie, având caracterele Moldovei şi a sudului Rusiei.

In nici un caz însă, nu are elementele necesare unei ţări care să trăiască de sine stătătoare, ci elementele unei provincii bogate, care nu va putea prospera decât numai dacă va face parte dintr'un organism mai mare şi mai complect. In interesul Basarabiei acest organism nu poate fi vasta Rusie, pentru care Basarabia este ca degetul cel mic de la mână, ci România pentru care e un membru important, de oarece bogăţiile ce lipsesc Basarabiei se găsesc în România, în imediată apropiere.

Din punct de vedere strategic, Prutul nu poate fi considerat drept hotar, şi ca probă este aranjarea judeţelor vechi moldoveneşti care se întindeau şi de o parte şi de o alta a Prutului.

Nistrul în schimb este o apă mare, adâncă şi cotită în partea superioară, mlăştinoasă în partea inferioară şi de aceia a fost în totdeauna un hotar întărit contra răsăritului.

Basarabia până în anul 1812, n'a avut un nume deosebit ca regiune şi numai Ruşii au botezat o astfel, ceace dovedeşte unitatea ei cu Moldova.

Pe lângă acestea însă, Nistrul trebue să fie hotar şi din alte motive.

Un hotar format din Prut şi Dunăre, ar însemna pentru România *o descreştere continuă, posibilitatea părăsirei Moldovei, Bucovinei şi Dobrogei în caz de război; ar însemna paralizarea punctelor comerciale româneşti, Galaţi şi Brăila.*

Tot odată însă, ar însemna înlănţuirea şi a bazinului Dunării *şi intinderea sferei de dominaţie rusească în peninsula Balcanică, aşa că România cu scutul Basarabiei va putea oricând opri expansiunea Rusiei şi urmările ei.*

Oricât de puternică va fi România, ea nu poate constitui o primejdie pentru vecini de oarece în această parte a Europei există un echilibru de forţe naţionale şi care nu va putea nici o dată să fie răsturnat decât numai în cazul când Rusia ar avea acces la gurile Dunării.

Puterea de afirmare a elementului românesc în Basarabia

In întreaga istorie a Basarabiei, se găsesc trei faze bine definite, care dovedesc puterea de afirmare a elementului românesc.

Prima fază este până la apariţia Turcilor, caracterizată prin întărirea liniei Nistrului prin patru cetăţi puternice şi prin o intensă colonizare românească cu cele mai alese elemente ale oştenilor moldoveni.

Căderea Chiliei şi a Cetăţii Albe sub Turci, constitue o a doua fază, deoarece Moldova e paralizată. Dimitrie Cantemir pentru ca să scape ţara de Turci, se aliază cu Ruşii şi se începe atunci o epocă de colonizare a ţinuturilor de peste Nistru cu Români, formându se sate româneşti în Bugeac.

In momentul răpirei Basarabiei la 1812, Ruşii au găsit aci, — după o statistică din 1816 — 49.000 locuitori din cari 86 la sută erau români şi atunci încep colonizarea sudului Basarabiei prin înstrăinarea etnică şi prin complecta desinteresare faţă de binele obştesc, nefăcând drumuri, căi ferate, şcoli şi alte instituţii de interes general, având grijă însă să înăbuşe orice manifestări naţionale româneşti, aşa că azi Basarabia nu are decât 10 la sută ştiutori de carte.

Faţă cu toate acestea e necesar să se înceapă o activitate cât mai întinsă în vederea ridicării nivelului cultural a acestei provincii şi să avem cu toţii conştiinţa drepturilor şi a datoriilor noastre.

Conferinţa dlui Vâlsan a fost ascultată cu un viu interes şi oratorul răsplătit cu călduroase aplauze.

*

Intre timp au fost executate diferite coruri naţionale din Basarabia sub conducerea dlui Sava Golumba, iar la sfârşit, studentul Aldea a declamat foarte frumos poezia „Limba noastră" a poetului basarabean Mateevici, omorât de bolşevici în 1918.

Comemorarea unirei de către şcoli

La liceul „Gh. Barițiu"

La liceul „Gh. Barițiu" din localitate, la orele 9 dimineaţa dl profesor Vasile Candrea, inspector şcolar, a ţinut o conferinţă în faţa elevilor şi a profesorilor, arătând însemnătatea zilei, după care profesorii şi elevii s'au dus la Biserica ortodoxă spre a asista la Te-Deum-ul ce s'a oficiat acolo.

La şcoala Normală de fete

Direcţiunea şcoalei normale de fete a sărbătorit în interiorul şcoalei aniversarea unirei Basarabiei.

A vorbit Dşoara Tataru Elena despre Unirea Basarabiei iar eleva Atanasiu din cl. III. a declamat câteva poezii patriotice. Solemnitatea a luat sfârşit cu o horă românească — jucată de elevele şcoalei de aplicaţie.

Serbarea dela liceul de fete „Regina Maria."

La liceul de fete „Regina Maria", unirea Basarabiei la patria mumă s'a comemorat printr'o serbare la care a participat elevele precum şi un numeros public.

Serbarea s'a început cu „Imnul Regal" cântat de corul elevelor, condus de d-ra Petraşcu.

D-l Petre Haneş, profesor din Bucureşti, a ţinut apoi o inimoasă cuvântare, tăcând istoricul unirei Basarabiei.

Au urmat apoi diferite declamări. D-ra Elena Florescu a declamat cu mult talent, poezia poetului basarabean Mateeviciu: „Eu cânt..." D-ra Gabriela Gheţie a declamat în mod ireproşabil „Doina Prutului" de N. Cuşă, iar d-ra Ana Ciolcă a spus cu multă simţire poezia „Limba noastră" de Mateeviciu.

Serbarea s'a terminat cu un cântec naţional cântat de cor.

PALMA

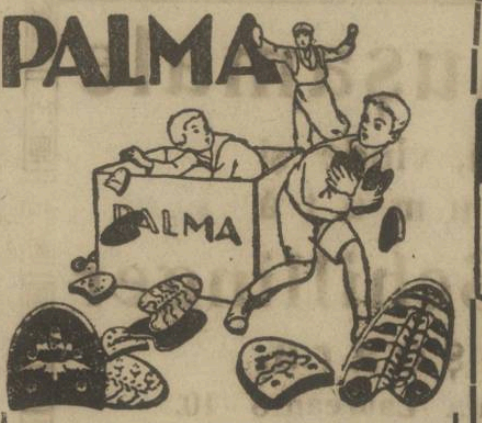

Tocuri şi tălpi de cauciuc

PALMA

poartă copii şi adulţi, deoarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.

Lloyd :-: 3423

Toată lumea ştie
că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

CELE MAI FINE
LAME DE RAS
UNIO CUOM
SE GĂSESC LA CUTITARIA KÚN, CLUJ
si toate accesoriile in această branche

Ministerul Lucrarilor Publice
Serviciul de Poduri și Șosele din județul Mureș-Turda. T.-Mureș

No. 668/924.

Publicațiune.

Să scoate la licitație:

1. Aprovizionarea a 256 m. c. piatră spartă pe șos. naț. Brașov — Mercurea Ciuc — Topliţa Km. 173.508—179.220, valoarea depe deviz Lei 53.218·—

2. Producerea, transportul cu căruța la gară și încărcarea în vagoane a 266 m. c. petriș pentru șos. naț. Gherla — Tg. Mureș Km. 16—32.331 valoarea depe deviz Lei 34.580·—.

3. Aprovizionarea a 350 m. c. petris pe șos. naț. Gherla — Tg. Mureș Km. 3·3—16 valoarea depe deviz Lei 96.988·—

4. Producerea, transportul cu carul la gară și încărcarea în vagoane a 490 m. c. petriș necesar pentru șos. naț. Oradea-Mare — Cluj — Brașov Km. 266—280·3 valoarea depe deviz Lei 63.700·—.

5. Aprovizionarea a 605 m. c. petris pe șos. naț. Oradea-Mare — Cluj — Brașov Km. 246.19—266, valoarea depe deviz Lei 136.355·—.

6. Aprovizionarea a 1.820 m. c. petris și piatră spartă pe șos. naț. Tg. Mureș — Gheorgheni Km. 2.761—51.902, valoarea depe deviz Lei 458.325.—.

7. Aprovizionarea a 3.552 m. c. petris și piatră spartă pe șos. naț. Cluj — Reghin — Tulgheș Km. 100.9—184.49, valoarea depe deviz Lei 820.085·—.

8. Aprovizionarea a 1.458 m, c. petris pe șos. naț. Tg. Mureș — Crăinimăt Km. 1.934—31.552, valoarea depe deviz 256.447 Lei.—.

Licitația să va ține în ziua de 15 Aprilie 1924 ora 11 în localul Serviciului de Poduri și Tosele din Târgu-Mureș. Informațiuni să primesc zilnic dela acest serviciu între orele 8—1.

Ofertele în plicuri închise și sigilate se vor înaintă pentru fiecare lot în parte. Garanția să va depune înainte de începerea licitației 4% (patrul a sută) a sumei oferite.

3447 Seful serviciului: Inginer **Zeno Miculescu.**

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3013 3013

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

In lumea intreaga renumitele Țigle

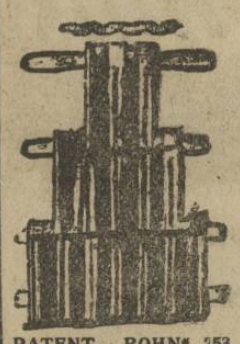

PATENT „BOHN" 253

„BOHN"

duplu fatuite. Dela 10 Aprilie incolo se capata de nou prompt la „BOHN" lucrări de țiglarie cu aburi,
3442 JIMBOLEA (Banat).
Mostre și oferte gratis!

Saci, Mușamale
2613
cumpără, vinde și
împrumută
Aladár Schillinger
Timișoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Alarma Concurenței
Lloyd 3122

!

Pentru a veni în ujutorul marelui public
MAGAZINUL
LUCA P. NICULESCU
Cal. Reg. Ferd. 7.
CLUJ.

Dela 1 Aprilie a. c. pune în vânzare toate marfurile din magazin dupa prețurile adevarate cu reducere de

10%

rabat. — De aceasta reducere poata profită toată lumea timp de o luna de zile pâna la 1 Mai a. c.

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog
8

LEI 1980
Un costum bărbătesc de primăvară elegant și decalitate bună
La firma: 3412
Katz și Mendel
Cluj, Piața Unirii No. 10.

AUTOMOBILE
CHEVROLET
Construcție ireproșabilă. — Solide, Economice, Luxoase
3408
20 HP. Torpedo cu 5 Locuri
se vând cu **Lei 160.000** inclusiv taxa de lux
LA **AUTO-MECANICA S.A.**
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. Nr. 1057 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Sâmbătă 12 Aprilie 1924.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ J. 6390

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Explicația unei politici

La basa politicei de negație a partidelor național și țărănesc stă lipsa de încredere în propriile noastre puteri

Discuțiile cari au avut loc în Parlament în legătură cu legea comercializării, — lege menită să introducă o mai bună gospodărie în conducerea întreprinderilor statului — au pus în evidență încă odată ideile nenorocite care călăuzesc activitatea politică a partidelor național și țărănesc. Aceste două partide, fiind puse în fața unei politici — aceea a partidului național-liberal — care urmărește, și azi ca și în trecut, organizarea energiilor noastre naționale în vederea unei cât mai depline independențe economice, nu s'au știut să susțină, în parlament și în presă, că numai apelul la capitalurile streine ne poate asigura o bună exploatare a bogățiilor acestei țări. Așa, de pildă, dl Sever Dan, în numele partidului național, a susținut în Parlament că pentru punerea în valoare a bogățiilor României și a întreprinderilor statului *trebuie să se facă apel exclusiv la capitalurile streine.*

Și, părîndu-i-se că nu și-a exprimat gîndul în întregime, d. Sever Dan a mers până a susține și următoarea monstruositate: *„Decât să se încerce punerea în valoare și exploatarea bunurilor Statului cu ajutorul capitalului național și cu sistemul regiei cointeresate, preferăm mai bine lichidarea bunurilor țărei."*

Că aceste „soluțiuni" propuse de dl Sever Dan fac parte într'adevăr din programul partidului național o dovedește faptul, publicat zilele acestea de „Viitorul", că în 1919, îndată după crearea Consiliului Dirigent, *partidul național a tratat înstrăinarea bogățiilor Transilvaniei pe suma de un milion lire sterlinge, adică pe opt sute cincizeci milione în valută actulă.*

Nu e de loc de mirare, deci, că oamenii da azi din fruntea partidului național, adică conducătorii de ieri ai Consiliului Dirigent, au declarat că vor anula legea comercializării și că vor aduce aceasta și la cunoștința streinătății.

In cuvântarea ținută cu prilejul votărei legii, d. Vintilă I. Brătianu a explicat în mod magistral politica aceasta rușinoasă urmată astăzi de partidele național și țărănesc, arătând că ea nu este de cât rezultatul lipsei de încredere în autoritatea lor politică în țară, pe de o parte, iar, pe de alta, în posibilitățile de desvoltare ale energiilor noastre naționale. Simțindu-se lipsite de orișice autoritate politică în jurul căreia să grupeze forțele creatoare ale țării, aceste partide încearcă să compenseze slăbiciunea dinăuntru căutînd un punct de sprijin în afară.

Cât despre lipsa de încredere în energiile noastre, d. Vintilă Brătianu a arătat că nu este întâia oară când opera rodnică a partidului liberal se izbește de rezistența celor neîncrezători în posibilitățile de desvoltare ale acestei țări. Istoria luptelor noastre politice e plină de declarații ca acele făcute acum de către partidele național și țărănesc, fără însă ca vreuna din ele să fi putut împiedeca acțiunea desfășurată de partidul liberal. Și în trecut, ori decâte ori partidul liberal a făcut o lege sau a întemeiat o instituție menite să ajute desvoltarea și afirmarea energiilor românești, el a avut să lupte cu rezistența partidului conservator care, întocmai ca și cele două partide de astăzi, înțelegea să se ridice împotriva ori cărei acțiuni izvorîtă din încrederea în propriile noaste puteri.

Așa a fost când s'a întemeiat Banca Națională, așa a fost când s'a început lupta pentru crearea băncilor populare, și tot așa a fost când partidul liberal a propus exproprierea și votul universal. Intotdeauna, partidul liberal a găsit în calea lui rezistența partidului conservator a cărui neîncredere în puterile acestui neam l-a făcut să rămână strein de toate actele mari care alcătuesc astăzi temelia și forța statului român.

Și evident, soarta tristă pe care a avut-o partidul conservator în politica României de ieri va fi și soarta acelora dintre partidele de azi cari, în pragul României Mari, vin să preconiseze aceiași politică de neîncredere în forțele noastre naționale. Ca și partidul conservător în trecut, partidul național și cel țărănesc vor rămâne streine de nevoile și aspirațiile neamului românesc, și toate actele mari, menite să asigure propășirea acestui neam, se vor face fără ele și împotriva lor.

Serbările dela Chișinău

Serbările de la Chișinău s'au desfășurat într'o atmosferă de sinceră însuflețire. A fost sărbătorirea născută din bucuria unui neam întreg liberat, din biruința dreaptă asupra unei stăpâniri vitrege nu de mult uitată precum, și o imensă protestare a poporului românesc împotriva tendințelor de cotropire pe care le manifestă Rusia și astăzi, cu privire la această parte de pământ din cuprinsul vechei Moldove.

Prin glasul celor mai de seamă reprezentanți ai țărei s'a afirmat încă odată, cu energie, unitatea conștiinței naționale, pe care nici o putere din lume n'a putut s'o distrugă sau măcar s'o întunece.

După cuvintele înimoase ale P. S. S. Arhiepiscopului Gurie care a insistat asupra marelui rol pe care l-a avut Biserica în înfăptuirea unirei sufletești a neamului, și după cuvintele dlui ministru Inculeț care a arătat cum s'a înfăptuit unirea Basarabiei cu patria mumă și foloasele acestei uniri, mulțumind tuturor fraților de peste Prut pentru sprijinul dat, a urmat omagiul adus de Parlament țărei și poporului Basarabiei.

Președintele Adunărei Deputaților, dl M. G. Orleanu a adus aminte de Moldovenii lui Alexandru cel Bun cari se coborau pe Nistru spre Cetatea-Albă și de vechia numire a Mărei Negre Lacul Moldovenesc, iar președintele Senatului, dl M. Ferechide, a insistat asupra dreptății și libertății pe cari nu le-au așteptat-o în zădar cei ce-au sfărâmat lanțurile robiei.

Cu multă emoțiune, dar cu stăpânirea omului de stat care a călăuzit soarta unei națiuni întregi în împrejurări din cele mai grele, primul ministru al țărei, dl I. I. C. Brătianu a sintetizat în cuvinte admirabile ceia ce însemnează pentru existența neamului nostru, situația actuală **„singura care împacă condițiunile geografice ale teritoriului cu caracterul etnic al poporului".**

„Dacia Traiana și a regăsit, în sfârșit, unitatea necesară și desăvârșită, acea unitate care promite a fi focarul civilizației de care are nevoie Europa la gurile Dunărei". — a mai spus primul ministru, relevând că unirea Basarabiei este **„dreaptă legitimă și definitivă"** *pentru că e impusă de considerente morale, satisfăcând condițiunile geografice și rezemându-se deopotrivă pe* **„solidaritatea și dragostea unui neam întreg și pe bărbăția oștirii sale".**

Increzător în hotărârea neamului românesc de a-și apăra drepturile sale împotriva oricărui dușman, manifestând dorința de pace, „pentru realizarea înăltelor noastre aspirațiuni de cultură și de propășire cu lumea întreagă", primul ministru a făcut și de această dată apel la contribuția tuturor „cu cea mai largă dragoste și cu cel mai larg simț de egalitate" pentru a asigura viitorul țărei și a contribui la desvoltarea unei sănătoase și puternice democrații.

Fie ca măcar de data aceasta cuvintele acestui mare patriot român să găsească ecoul necesar în sufletele tuturor acelora, a căror activitate negativă nu face decât să întârzie într'o largă măsură realizarea dorințelor primului ministru, dorințe care sunt și ale întregului neam românesc.

Scrisori din Oradea-Mare

Reorganizarea
partidului național-liberal în Bihor

Frumoasa activitate a instalărei ca prefect de Bihor a d-lui dr. Nicolae Popovici este încă proaspătă în mintea noastră. Veniseră reprezentanți din toate colțurile Bihorului; erau de față bărbați autorizați și din celelalte partide politice, s'a auzit și glasul bisericii prin gura P. S. Episcop Ciorogariu, — o adevărată sărbătoare a Crișanei, căci toți vedeau în noul prefect al Bihorului, speranțele unor zile mai frumoase.

Înălțimea dela care s'a vorbit atunci și dela care a răspuns d-l dr. Popovici, ne-a lăsat să întrezărim că partidul național-liberal de aici, ca peste tot, înțelege să-și confunde activitatea sa cu inreresele mari ale neamului. S'a înțeles atunci că poftelor mari ale oamenilor mici trebue să li se pună stavilă și că trebue începută de către toți munca sfântă pentru ridicarea poporului.

A trecut de atunci vreme și spre fericirea noastră așteptările nu ne-au fost înșelate. Repede și fără preget d-l dr. Popovici a căutat să cureță terenul, pe care a început o nouă construcție. Elementele cele bune, ca și elemente noui, au fost chemate laolaltă de către noul prefect, care a înțeles, că politica serioasă și aleasă nu se poate face fără oameni serioși și aleși. La chemarea sinceră a prefectului au răspuns toți cei ce se simțeau capabili să pună umărul la consolidarea românismului aici. Chemarea nu era la procopseală ci la muncă românească. Așa se explică de ce oamenii cari nu puteau suferi politicianismul, au venit totuși în jurul dlui dr. Nicolae Popovici, înțelegând că politica, în înțelesul înalt al cuvântului este o datorie.

Azi în jurul d lui dr. Popovici, s'au adunat cei mai convinși români, astfel că așa zisa „criză" a partidului național-liberal s'a transformat într'o adevărată renaștere.

La prima consfătuire din 26 Ianuarie 1924, la chemarea d-lui dr. Popovici, au răspuns cei mai de seamă români din Oradea-Mare. Cu toții au rugat pe noul prefect să pornească la muncă nouă și cât mai neîntârziat. La 16 Februarie, a doua consfătuire a adunat un și mai mare număr în frunte cu deputații liberali ai județului. Increderea în noul prefect, care începe a da dovezi de priceput și harnic organizator, crește văzând cu ochii. Din 309 comune, au sosit procesele verbale de reorganizare a partidului liberal cu un număr de peste 4000 membri. Se înțelege ușor, pentru cei deprinși cu luptele politice, de ce presa opoziției a început îndată o campanie de bârfeli și de insinuări relativ la aceste organizații. Ceeace însă nu s'a publicat de către această presă, sunt declarațiile și apelul demn al noului prefect ca să se înfrâneze patimile și să se curme odată cu politica de interese personale.

La 20 Martie, a treia consfătuire, pe lângă membrii cei noui, a adus și pe vechii membri de valoare, cari au înțeles, că o eră nouă, de cinste și de devotament se deschide. Atmosfera tot mai caldă și mai curată, îndrăzneala celor ce stătuseră în expectativă și mulțumirea celor vechi, ce de mult așteptau o primenire, toate acestea măresc încrederea între membrii partidului. Dr. N. Popovici a fost ales cu unanimitate ca președinte al organizației partidului național-liberal, primind asigurările concursului necondiționat al tuturor.

S'a ales un comitet activ de 9 membrii, care a fost apoi întregit la 30 membrii în ședința din 31 Martie. Din sânul acestui comitet, ales pe 4 ani, s'au mai ales un vicepreședinte, în persoana dlui primjurisconsult dr Dimitrie Mangra, un secretar general în persoana dlui George Bota și un casier în persoana dlui Teodor Papuodoff.

Mărirea la 600 lei a taxei de de membru și subscrierea imediată a unor însemnate sume de către toți membrii pentru deschiderea unui club potrivit partidului, dovedesc sufletul și gândul de sacrificiu, iar nu de procopseală al nouilor membri. Localul clubului a și fost închiriat și va fi astfel organizat ca el să fie un cuib de românism în acest oraș de graniță. *Seneca*

Punerea în valoare a pământurilor din zona inundabilă a Dunărei

Se cunoaște prea puțin ce bogăție imensă prezintă pentru noi zona inundabilă a Dunărei. mai ales din punct de vedere agricol.

Pentru punerea în valoare a acestei zone sunt necesare lucrări de amenajare cât și de protecție, care nu pot fi făcute decât în timp îndelungat și cu cheltuieli, pe care nu le pot face singuri particularii.

Pintr'o lege specială, Dl. Al. Constantinescu, ministrul Agriculturei și Domeniilor, a luat dispoziția ca lucrările de asanare sau indiguire pentru punerea în valoare a acestor terenuri să se facă de Direcțiunea generală a fermelor și pepinierelor, iar lucrările de interes comun făcute de Stat pe proprietățile sindicate să se administreze de serviciul îmbunătățirilor fonciare pe bazele stabilite prin statut, exploatarea și folosința terenurilor rămânând însă sindicatului sau fiecărui proprietar.

Prețul de arendare a acestor terenuri, se va stabili conform legii învoelilor agricole, ținând seamă însă de condițiunile speciale unor asemenna terenuri.

Această dispoziție este luată pentru a încuraja valorificarea pământurilor așa de bogate din zona inundabilă a Dunărei, făcând fertilă cât mai curând și această parte a țărei a cărei producție va mări prisosul nostru agricol atât de căutat în străinătate.

Drama dela Administrația Financiară din Cluj

Sinuciderea casierului Danielescu

Ce s'a putut constata la primele cercetări — Impresia în public — Delapidare sau furt? — Ancheta autorităților

O sguduitoare dramă s'a petrecut eri la Cluj în localul Administrației financiare. Casierul-șef Danielescu, descoperind lipsa unei sume de cinci milioane și-a tras un glonte în piept. Împrejurările în care casierul Danielescu a săvârșit acest act disperat dă faptului un caracter cu totul deosebit.

Vestea acestei sinucideri a produs în publicul clujan, unde casierul Danielescu era cunoscut ca un om eminamente cinstit, o puternică impresie. Toată lumea se întreabă: este vorba de o delapidare, sau nefericitul casier este-victima unui furt?

*

Imediat după săvârșirea faptului au sosit la fața locului representantul parchetului, d. procuror Palade, directorul general al resortului de finanțe, d. Simionescu și d. Georgescu, administrator financiar. In stare gravă casierul Danielescu a fost transportat la clinică.

Primele cercetări întreprinse de reprezentanții autorităților au stabilit următoarele fapte:

Deschizând casa mare de bani, casierul a descoperit lipsa unui mare stoc de bancnote a o mie lei în valoare de cinci milioane. Intr'o stare de extremă agitație el a comunicat faptul unor funcționari cari intraseră în biuroul său, apoi a căzut imediat pe un scaun începând să plângă. După scurt timp, rugă pe funcționari să-l lase singur pentru că avea de lucru. Danielescu însă se așeză la biurou unde scrise câteva rânduri prin care spunea că averea și-o lasă soției și copilului și ruga pe prietenul său d. Maxim, să aibă grijă de ei, întrucât se omoară pentrucă îi lipsesc cinci milioane lei din casă. Nefericitul casier luă apoi revolverul pe care îl avea în casa de fier și își trase un glonte în piept, în partea dreaptă. Funcționarii spun că sgomotul armei a fost surd, ceiace denotă că Danielescu și-a lipit țeava armei de piept, ferm hotărât să moară.

*

Dl Simionescu, directorul general al resortului de finanțe, a binevoit să ne spue următoarele cu privire la cercetările la care dsa a luat parte personal:

— Din strața zilnică a casierului care stabilește situația casei s'a stabilit că în ziua precedentă Danielescu avea în casă, în bancnote de una mie lei, suma de cinci milioane șase sute mii lei. Suma de 1.600.000 a fost găsită în casa cea mică de fier, astfel că resultă că lipsa descoperită este de 4.000.000. Au fost puși sub supraveghere câțiva funcționari din biurourile casieriei, în interesul cercetărilor.

— Admițând, zice dl Simionescu, că este vorba de un furt, e cert că acest act n'a putut fi comis de cineva din afară, întru cât localul casieriei este prevăzut cu ferești cu gratii puternice și cu uși de fier, și acestea nu prezintă nici o urmă de violență.

*

Directorul general al resortului de finanțe făcu apoi câteva considerații asupra purtării nefericitului casier. Danielescu era un om foarte serios, cinstit și lipsit de orice fel de vicii. Aceleași a precieri le fac de altfel toți acei cari l'au cunoscut pe Danielescu. Toată lumea înclină să creadă că nu poate fi vorba decât de un furt, a cărui victimă este casierul Danielescu.

*

Starea sinucigașului este foarte gravă, totuși sunt speranțe să scape cu viață. Reprezentanții parchetului îi vor lua astăzi depoziții la clinică.

Dac.

Reforma agrară în Ardeal

Nici o fărâmă le pământ nu trebuie să fie pierdută pentru țărănime

Partidele zise „democratice" cași presa „independentă" au făcut sgomot pe chestiunea aplicării reformei agrare. In fiecare zi aproape ele descopereau o nouă fraudă și denunțau un nou abuz. Interesul electoral și patima politică le-au determinat să continue în modul acesta agitația în rândurile țărănimei pe care n'o mai puteau altfel exploata politicește, de vreme ce nevoia de pământ fusese satisfăcută prin împărțirea moșiilor marilor proprietari.

Guvernul, înțelegând că rezultatele bune ale reformei agrare depind de aplicarea dreaptă și cinstită a legei, a pedepsit orice abuzuri sau nedreptăți ce s'ar fi săvârșit de organele de execuție în dauna țărănimei.

In vremea din urmă s'a făcut agitație în jurul unor fraude cari s'ar fi comis în diferite părți ale Ardealului, cu prilejul aplicării reformei agrare.

Ziarul nostru care și-a făcut totdeauna datoria de a denunța și de a protesta oridecâteori s'a găsit în fața unei nedreptăți sau a unui abuz, a păstrat o rezervă justificată față de aceste svonuri agitatorii, convins fiind că guvernul nu va lăsa să se consume o nedreptate față de țărănime. In adevăr, nu ne-am înșelat acordând această încredere factorilor conducători.

Azi au sosit în Cluj dnii miniștrii Tătărăscu și Cipăianu pentru a face la fața locului o anchetă cu scopul de a stabili adevărul și a repara nedreptatea, dacă realmente țăranii au fost frustrați de drepturile pe cari legea agrară li acordă.

Comunicarea făcută în Cameră de către dl profesor universitar V. Meruțiu, deputat liberal, este binevenită. Ea e menită să dovedească tuturor că partidul liberal înțelege să nu lase nedenunțate nedreptățile cari s'ar fi săvârșit în paguba țărănimei.

Reforma agrară trebuie aplicată în modul prescris de lege și în Ardeal cu o deosebită băgare de seamă. Pământul care se cuvine țărănimei, trebuie să treacă tot în stăpânirea celor cari-l muncesc. Căci distribuirea pământului nu poate să fie un prilej de speculă și de îmbogățire.

Altminteri s'ar făptui o adevărată crimă. La opera de împărțire a pământului la țărănime, trebuie să fie de față dreptatea. Nici o fărâmă de pământ nu se cuvine să fie pierdută pentru țărănime. Iată de ce sentimente trebuesc să fie însuflețiți toți aceia cari au sarcina a aplice aici reforma agrară.

Sinuciderea unei studente

Eri noapte studenta Corina Stănoiu dela facultatea de medecină din Cluj, s'a sinucis luând o doză însemnată de cianură de potasiu.

Se crede că motivul acestui disperat act ar fi ideia fixă că era atinsă de tuberculosă.

Imormântarea se va face Duminică dimineața.

Sosirea la Cluj a dlor Miniștri Gh. Tătărăscu și Gh. Cipăianu

Prezentarea delegațiilor sătești

Astăzi cu acceleratul de 10 și jumătate au sosit în Cluj dnii Gh. Tătărăscu, subsecretar la Ministerul de interne și Gh. Cipăianu subsecretar de stat la Reforma Agrară. In gară au fost întâmpinați de toate autoritățile civile și militare în frunte cu dnii Sept. Mureșan, Prefectul Județului, dl General Dănilă Pap, Comandantul Corpului VI Arm. cu Șeful de Stat Major dl Colonel Popescu, dl Primar Utalea, Ing. Hossu, directorul regional C. F. R., Eugen Bianu, inspector general de siguranță și alții.

Dnii Miniștri s'au îndreptat spre Prefectura județului unde o mulțime de peste 1000 țărani din satele care au fost nedreptățite la exproprieri așteptau spre a-și expune doleanțele lor.

La orele 12 fără un sfert toți delegații comunelor din jud. Cojocna au fost adunați în sala cea mare a Prefecturei unde dl Prefect al județului a prezentat sătenilor pe cei doi membrii ai guvernului.

Dl Tătărăscu adresându se sătenilor le spune că însărcinați de dl Prim-ministru a venit la Cluj împreună cu dl subsecretar de stat Gh, Cipăianu pentru a studia la fața locului plângerile și pentru a întrona dreptatea și legalitatea.

Dl Cipăianu adresându se sătenilor îi roagă să aibă încredere în intențiile bune ale guvernului care l'a trimes la Cluj anume pentru a face dreptate acolo unde nu este și pentru a repara greșelile acolo unde s'au făcut. La orele 12 și jum. dl Cipăianu a început să primească delegațiile.

Publicație

Căutăm funcționar perfect român-maghiară să cunoscă contabilitatea și mașina de scris. Angajare imediată. Oferte scrise românește-ungurește la „Națională" Societate de Asigurare, Str. Regina Maria 6-8. 3449

INFORMAȚII

— **Amânarea conferinței dlui Roeder.** Conferința pe care distinsul conferențiar dl Roeder trebuia s'o țină despre săpăturile din Valea Regilor astăzi Vineri la orele 5 în sala Colegiului Unitar, s'a amânat pentru mâine Sâmbătă la aceleași ore și în aceeași sală.

— **P. S. S. Episcopul Teculescu la Cluj.** P. S. S. Episcopul Militar Teculescu a sosit ieri în localitate spre a inspecta preoții militari și activitatea lor. De aci P. S. S. se va duce la Oradea-Mare în acelaș scop.

Să găsesc haine pentru bărbați modele din Paris cu Lei 1600, confecționate după măsură Lei 2400 la Diamandstein și Moskovics, Cluj, Calea Reg Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— **Semănăturile de toamnă din 1923.** Ministerul de Domenii publică cifrele de mai jos asupra semănăturilor de toamnă în anul 1923:

Grâu 2,486 696 ha.; secară 204.875 ha.; orz de toamnă 106.771 ha.; rapiță 3818 ha.; ovăz de toamnă 8533 ha. In total s'au semănat 2,810.693 ha.; în anul 1923 față de 2,616.087 ha. în anul 1922.

COMUNICAT!

Toti Domnii Funcționari de stat civili și militari sunt rugați a se presenta cu legitimațiile respective la Magazinul

MISSIR

din Cluj unde vor cere

10% reducere

din prețurile fixe la toate marfurile de manufactură. Direcțiunea.

Hârtie *Lichtpaus pozitiv-negativ* I-a 2744-1 la libraria LEPAGE Cluj.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că pentru procurarea cca a 2450 metri cubi lemne de foc și 30.000 kg. cărbuni, necesari Direcțiunei Regiunei XI. Sanitare și Direcțiunei Reg. I. a Ocrotirilor Sociale Cluj, se va ține licitație publică în ziua de 30 Aprilie a. c. la orele 11 a. m. conform art. 72—83 din legea contabilității publice, cu oferte închise și sigilate, în localul Dir. Reg. XI. San. Cluj, Calea Victoriei 27, etajul I.

Condițiunile și caetul de sarcini sunt la dispoziția Dlor concurenți cu începrere dela 14-a curentei în fie care zi de lucru dela orele 8—14, la Serviciul de Economat, din Direcțiunea Reg. XI. Sanitară Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49.

Director Regional: **Titu Ionescu.** 3452 Șeful Economatului: **Maior.**

Costume! Raglane! Ulstere!

și toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbați, băeți și copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piața Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Mare târg de Paști

la

Magazinul

DICK

Cartoane, delen și grenadine

1 m. creton	20·—
1 m. delen	25·—
1 m. grenadin p. femei	28·—

Zephiruri, pânzături și canavase

1 m. zephir pentru camesi	25·—
1 m. panza pent. trusouri	25·—
1 m. canavas pentru haine de pat	33·—

Stofe de lână pentru dame si bărbați

1 m. stofa pepita latime dubla	45·—
1 m. stofa pentru dame	59·—
1 m. stofa gabarden pentru domn	59·—
1 m. stofa pentru uniforme de culoare albastru inchis si neagra	144·—
1 m. stofa de lana pentru barbati 140 cm. lata	165·—

Cămeși bărbătești și femeești și pantaloni

1 camesa femeiaasca	69—
1 camesa barbateasca	159·—
1 pantaloni pentru femei	59·—
1 indispenzabile	69·—

Batiste, ciorapi femeești și bărbătești

1 batista de zephir	6·—
1 pareche ciorapi barbatesti	16·50
1 ciorapi femeesti	27·50

etc. etc.

2457

Dick Jakab si Fiul

Cluj,

Str. Reg. Maria 5.

Activitatea cercurilor culturale din jud. Cojocna

In ce constă însemnătatea acestor cercuri culturale. Activitatea cercului cultural dela Hida. Date interesante

In ultimul timp în județul Cojocna s'a început o intensă activitate pe teren cultural. Lăsând de o parte intensa activitate pornită și dusă cu atâta succes de autoritățile administrative și școlare în direcția nouilor construcții de școli primare, ne vom ocupa în articolul de față de activitatea cercurilor culturale.

Din inițiativa și cu sprijinul direct al d lui Sept. Mureșeanu, prefectul județului, aproape în toate comunele județului Cojocna au fost înființate așa zisele cercuri culturale. Aceste cercuri sunt puse sub conducerea învățătorului, preotului și intelectualilor din comuna respectivă și au menirea ca în fiecare Duminecă sau sărbătoare națională să organizeze șezători culturale pentru țărani.

Aceste șezători au un program comun ale cărei puncte sunt în general următoarele: 1. O conferință instructivă; 2. reprezentarea unei piese din teatrul popular, jucată de membrii cercului; 3. câteva declamații și 4. câteva bucăți de muzică populară românească.

Pentru a ilustra folosul acestor cercuri, vom cita aci activitatea cercului cultural din Hida, din luna Martie până acum.

In fiecare Duminecă, cu începere dele 3 Martie, au avut loc șezători culturale aranjate de cercul cultural Hida în următoarele comune din plasa Hida: Niluaru, Ugruț, Adalin, Drag, Vaidahaza, Fizeș, Trestia, Baica, Hida și Fizeșsânpetru.

In aceste comune s'au rostit conferințe cu următoarele subiecte: 1. „Foloasele învățăturii" conferință rostită de Vasiliu Nosa, învățător din Hida; 2. „Beția și urmările ei", rostită de Leontin Fere, învățător din Hida; 3. „Procesele și daunele lor", rostită de dl Vasiliu Nosa; 4. „Superstițiile" rostită de Vasiliu Pop; 5. „Despre alcoolism", conferință rostită de dl Aurel Nitrea; 6. „Creșterea copiilor", conferință rostită de dl Vasiliu Danciu; 7. „Inceputurile neamului românesc" conferință rostită de dl Aurel Nitrea; 8. „Portul românesc", conferință rostită de dl L. Dumitraș; 9. „Relele cari ne nimicesc neamul", conferință rostită de dl V. Pop; 10. „Rolul femeii în creșterea copiilor", conferință rostită de dl Dumitraș; 11. „Igiena populară", conferință rostită de dl L. F. Ferenc; 12. „Beția ca distrugătoare a neamului românesc", conferință rostită de dl V. Pop; 13. „Despre negoț", conferință rostită de dl A. Nitrea; 14. „Credințele deșarte ca propășitoare a lenei", conferință rostită de dl S. Ferenc.

Pe lângă aceste conferințe, s'au mai reprezentat următoarele piese de teatru popular: 1. „Vlăduțul mamei", comedie într'un act; 2. „Martirul Culiță ciupilitul", comedie într'un act; 3. Școala de menaj", piesă într'un act, etc. etc.

La toate aceste șezători organizate regulat în fiecare Duminică prin comunele județului, au început să asiste foarte numeroși săteni. Aceasta cu atât mai mult cu cât în urma unui ordin al dlui Prefect toate cârciumele sunt închise Duminică.

Mesagiul

Regelui George către poporul elen

La votul Adunării naționale grecești prin care s'a hotărât detronarea Dinastiei și stabilirea Republicei, Regele George a ținut să răspundă printr,un mesagiu adresat poporului elen, protestând împotriva actului arbitrar al Adunării, de a nu fi supus această chestiune prin plebiscit, națiunei.

Regele George amintește în primul rând împrejurările tragice în care s'a suit pe tronul Greciei și arată că în toată acțiunea sa n'a căutat să fie stăpânit decât de sentimentul iubirei de patrie, ridicându-se deasupra tuturor chestiunilor de partid care au sfâșiat țara

Considerând actul actual, ca un act de anarhie ce calcă în picioare legile și distruge prin violență voința poporului suveran Regele George arată că nu consimte să participe, prin tăcerea sa la un act menit să compromită viitorul țării și protestează împotriva nedreptății săvârșite asupra națiunei, pretinzând în același timp exercitarea liberă a drepturilor și datoriilor regalității.

Regele George termină mesagiul său, trimițând poporului elen expresiunea afecțiunei sale, sperând că viitorul va rezerva Greciei, care n'a suferit niciodată tirania, zile mai bune.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

Cronica dramatică

„SĂRUTUL MORȚII"

Piesă în 4 acte de Gouriadec, localizată de dr. Aurel Voina

Războiul, fără îndoială, a făcut să se pună problema boalelor sexuale cu mult mai mare stăruință ca înainte. Aceasta poate și pentru motivul că războiul, prin împrejurările create, a contribuit mult ca pericolul lor să se întindă în măsura cunoscută din ultimele date statistice publicate. Sifilisul constituie astăzi un adevărat pericol național. Țăranii au adus din nesfârșitele pribegii prin țări streine, făcute ca soldați în vremea războiului microbul distrugător. Lumea medicală din streinătate s'a sesizat de acest pericol încă de cu vreme. S'au constituit numeroase societăți de profilaxie cari luptă din toate puterile pentru stârpirea teribilului flagel.

La noi, abia acum începe lupta. E îmbucurător totuși că se utilizează mijloacele cari s'au dovedit mai eficace în streinătate. Astfel, „Societatea Studenților în Medicină" din Cluj a făcut să se reprezinte pe scena Teatrului Național din localitate piesa lui Le Gouriadec, *„Sărutul Morții"* care a făcut ocolul lumii ca un puternic factor de luptă împotriva boalelor venerice. La noi, această piesă s'a reprezentat în versiunea românească, datorită dlui *dr A. Voina.*

Subiectul piesei prezintă interes chiar din punct de vedere teatral, cu toate că este tratat în mod prea pronunțat tendențios. O fată tânără — Stela — e logodită cu Jean Vernescu, un tânăr plecat în războiu. Ea face cunoștința doctorului militar Marțian, care se îndrăgostește de ea, fără însă să-i mărturisească aceasta. Stela vede în el numai pe un prieten devotat, care i-a atras atenția asupra multor lucruri ignorate. Logodnicul ei se reîntoarce. In preziua nunții însă se duce la Marțian care îi descoperă adevărul grozav și'l oprește să se căsătorească. Vernescu nu-l ascultă, cu atât mai mult cu cât crede că doctorul îl oprește pentru că iubește și el pe Stela. Aceasta însă îl convinge că nu o leagă de Marțian decât o prietenie nevinovată și tunci Vernescu renunță la căsătorie, numai cu câteva minute înainte de a pleca la biserică... Constrâns să-și lămurească gestul, mărturisește tuturor boala lui. Reproșează tatălui său nepăsarea cu care l-a crescut și pleacă să rătăcească singur. Stela continuă să'l iubească până în uitimul moment. Il revede o singură dată, târziu, când e complect ros de boala netratată, și atunci el o sfătuește să se căsătorească cu Marțian care o iubește.

In piesă, conflictele dramatice puternice sunt numeroase și bine prinse în cadrul acțiunei. Subiectul tratat de un literat iar nu de un medic, ne-ar fi dat una dintre cele mai zguduitoare tragedii a omului de azi. Așa cum e tratat, însă, este pus în mod abil în serviciul numai a unei opere de utilă propagandă.

Interpretarea, în linii generale, a fost reușită. Dna Jeana Popovici-Voina a jucat rolul Stelei cu multă gingășie și naturaleță. Dl Bănuțiu a reușit să sublinieze părțile de efect scenic ale rolului, contribuind la succesul teatral al piesei. Dl Dimitriu a interpretat în mod veridic rolul doctorului Marțian, a fost însă prea mult robul sufleurului.

— *b.* —

Partidul national a voit sa instraineze avutiile Ardealului

Cei cari se ridică azi împotriva legii comercializării, au încercat să vândă străinilor bogățiile Ardealului. O concepție economică bună pentru colonii.

Proectul de lege al comercializării unora dintre întreprinderile Statului a fost votat zilele trecute de Cameră. Inainte de votare, dl Sever Dan, secretarul general al partidului național, a cetit în numele acestui partid o declarațiune pe care nici o minte politică serioasă n'o poate încuviința. Căci pe de o parte se afirmă că partidul național nu va consfinți niciodată această lege, iar pe de altă parte mărturisește că va da o largă publicitate acestei declarațiuni și în străinătate pentruca nici un subscriitor străin să nu poată fi indus în eroare revendicând ulterior drepturi câștigate.

N'avem destule cuvinte să înfierăm o astfel de mentalitate, care face ca un partid politic să declare subt impertul patimei sau al intereselor că nu va recunoaște o lege votată de Parlamentul țării. **Fapta devine și odioasă atunci când campania aceasta este strămutată și peste hotare. Căci ce se va crede în străinătate despre seriozitatea guvernelor române și despre temeiul care trebuie pus în legile țării, când un partid cu pretenții de guvernare face asemenea declarații?**

Dar violența cu care partidul național s'a ridicat împotriva legii comercializării își găsește o explicație în ceiace au încercat să facă oamenii Consiliului Dirigent în 1919.

Indată după creiarea Consiliului Dirigent, la 1919, conducătorii partidului național au invitat la Sibiu pe Sir William Cozens Hardy și au început cu dânsul tratative în vederea unei adevărate înstrăinări a tuturor bunurilor statului aflate în Ardeal. In proectul de contract care urma să fie semnat de doi reprezentanți ai Consiliului Dirigent și de Sir William Cozens Hardy, în numele consorțiului Beureth Morning et. Comp., sunt stabilite între altele și următoarele condițiuni:

„Statul va aduce unei societăți anonime constituită după legea engleză, tot subsolul, toate minereurile, (adică aurul, argintul, gazul, cărbunii, minereurile de fer, sarea, apele minerale etc.) toate minele deja în exploatare și toate mașinile, clădirile, stabilimentele, utilajul tot ce le aparține, cari sunt proprietatea statului în Transilvania."

„In schimb statul va primi un milion la acțiuni de câte o liră sterlingă fiecare în societate."

„Concesionarul va fi Beureth Morning et Co... mai departe proectul de contract prevede: Statul va lua îndată ce'i va fi posibil măsurile necesare pentru a aduce în societate drepturile și proprietatea subsolului din Transilvania și clădirile, utilajul etc. aferente, aparținând actualmente la întreprinderi dușmane și particularilor".

Proectul de contract termină cu această stranie clauză:

„Dreptul suveran al statului român de a controla distribuirea și exportul produselor subsolului este admis, dar dacă statul păgubește societatea prin exercițiul dreptului său, ea va fi despăgubită de stat de pierderile suferite".

Iată dar cum, în 1919, conducătorii de azi ai partidului național, vroiau să înstrăineze întreaga bogație a Ardealului pe suma de un milion lire sterlinge, adică optsute cincizeci milioane lei, în actuala valută.

Acest oneros contract n'a putut lua ființă legală întrucât dnii Maniu, Vaida și Bontescu au fost opriți la vreme să-l aducă în discuția Consiliului Dirigent și să-l întărească cu semnăturile părților.

Dar dacă actul nenorocit nu s'a consumat, aceasta nu înseamnă decât că grație faptului că au fost opriți la timp, conducătorii partidului național n'au putut să realizeze un proect care vădește spiritul politicei economice a acestui partid.

In politica economică partidul național, ori decâteori s'a ivit vre-o chestiune, s'a afirmat partizan al concesionării bunurilor statului, capitalului și exploatării străine. Atitudinile partidului național în chestiunea Reșiței cași chestiunea împrumutului extern prin intermediul faimosului Kirschen sunt suficiente probe. Declarațiunea citită la Cameră de dl Sever Dan, cu prilejul discuției proectului de lege al comercializării, completează definitiv seria dovezilor.

In ce privește politica economică, partidul național are o concepție care nu se poate armoniza cu interesele și cu demnitatea statului român. Această concepție și-ar avea rostul dacă România ar fi o colonie africană sau asiatică, ale cărei bogății stau să se ofere capitalului și muncii streine. Intr'o țară liberă, într'o țară care a dovedit că se poate întrema și poate propăși prin propriile ei forțe și resurse, într'o țară care înțelege să fie stăpână pe destinele ei, o concepție colonială în materie economică nu e cu putință să se validiteze. Partidul național trebue să înțeleagă că fiind partizan al unei asemeni concepții, el se va înstreina de sentimentele și de interesele naționale. Fie ca din asprul rechizitoriu care i s'a făcut acum cu prilejul votării legei comercializării, partidul național să învețe că este dator să părăsească o concepție care nu poate fi socotită decât ca odioasă într'o țară independentă, liberă și bogată ca România.

Scrisori din Blaj

Adunarea generală a Societății Meseriașilor

Duminica trecută la orele 3 d. m. s'a ținut în sala de ședințe a Casinei meseriașilor a XVII-a adunare generală a „Societății meseriașilor și comercianților români din Blaj.

In absența președintelui, adunarea generală a fost deschisă de dl Arcadie Jenășel. Dl prof. Ioan Pop-Zeicani, secretarul societății, a luat apoi cuvântul citind darea de seamă asupra activității comitetului și membrilor societății în cursul anului 1923.

Din acest raport s'a putut vedea scopul frumos al acestei societăți, care este propășirea intelectuală a membrilor și mai ales, cultivarea tinerei generații de meseriași și comercianți. Mijloacele pentru ajungerea scopului au fost nenumăratele conferințe, cari s'au ținut întreaga iarnă din două în două săptămâni; apoi biblioteca, ziarele și revistele, ce stau la dispoziția membrilor. Pentru procurare de fonduri, tinerimea a aranjat 2 petreceri cu joc și o serată la care s'a jucat o piesă de teatru. La reușita acestei serate a contribuit mult și „Societatea Meseriașilor și Comercianților din Cluj."

Averea societății a sporit în cursul anului 1923 cu aproape 30.000.— lei, dovadă vie despre buna administrație. După citirea dării de seamă, membrii prezenți au cinstit memoria vrednicului bibltotecar decedat George Mărcuț, sculându-se cu toții în picioare.

S'a trecut apoi în procesul verbal mulțumita Adunării Generale pentru munca neobosită, depusă de dl președinte Dr. Ioan Bianu împreună cu dl Ioan Pop-Zeicani secretarul Reuniunei.

De asemenea s'a adus mulțumită tuturor acelor cari prin donațiuni sau țineri de conferințe au contribuit la bunul mers al societății.

După terminarea formalităților de verificare a raportului general și a contului de gestiune, s'a dat citire scrisorii prin care dl președinte își cerea absolvarea de acest post onorific, fiind prea ocupat cu chestiunile propriei sale profesiuni. Adunarea generală a respins în unanimitate demisia dlui Bianu și a cerut comitetului să-l roage să rămână și pe mai departe în fruntea acestei instituții.

Adunarea a ales apoi, cu unanimitate, pe dl Ioan Trifan, ca subsecretar al Societății.

După terminarea lucrărilor, a luat cuvântul dl subit. Aurel Perian, student medico-militar, ținând o foarte interesantă și instructivă conferință despre „Ravagiile alcoolului", care a fost ascultată cu multă atențiune.

Serata „Reuniunei Femeilor Române"

In aceeași zi la orele 5 s'a ținut *a treia serată a „Reuniunei Femeilor Române".* A vorbit dl Simeon Gizdavu, profesor, despre „Rolul mamei în formarea caracterului". Teza, bogat ilustrată cu exemple din antichitate, a găsit un răsunet viu în sufletul auditorului, în majoritate doamne.

Programul, a fost complectat ca de obicei cu declamări și puncte de muzică, bine reușite.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Presa maghiară

„Keleti Ujság" și chestiunea Basarabiei

„Opinia publică română — scrie „Keleti Ujság" — a luat a atitudine unitară în chestiunea Basarabiei. Partidele românești au declarat la ultimele ședințe ale Camerei că au aceleași sentimente și păreri în această privință.

Nu există însă deosebiri nici între punctul de vedere al poporului român și cel al minoritarilor. Minoritățile doresc să afle cât mai multe puncte de contact între ele și românime. *Massele minoritare participă la strădunința poporului român de a conserva situația de drept creiată de faptele istorice și contractele internaționale, sperând că această atitudine a lor va grăbi resolvirea chestiunei minoritare.*"

Ziarul „Temesvári Hirlap" și vieața de la Paris

Subt titlul „Sodoma modernă", d. Sipos Iván publică, în ziarul „Temesvári Hirlap" un articol în care Parisul este înfățișat drept un oraș în ultima decădere morală, infect, „o cocotă ofilită care nu mai cunoaște curățenia nici măcar pe bază igienică".

„Parisul este orașul cel mai imoral. Nu există nici o distracție aici pe care n'ai putea-o găsi, nici o beție care nu s'ar putea cumpăra și nici o femee, dela 12 ani în sus pe care n'ai putea-o avea. Totul e chestiune de preț. Părintele iartă fetei sale pentru bani prima și următoarele căderi, fata iartă pașii greșiți ai mamei sale, iar tatăl și soțul le iartă pe ale amândurora. Mama într'o armonie de mirat face dragoste în fața soțului și a fetei, soțul în fața soției și a fetei iar fata în fața părinților ei. Voluptatea și banul: iată Dumnezeii parisieni. Nu există plăcere rafinată pe care n'ai putea-o realiza — pe bani . . .

„. . . Parisul este o cocotă ce se tăvălește pe mormanul de gunoiu al imoralității. In timpul îmbrățișării, ea buzunărește pe proletarii dragostei și pe desfrânații rafinați și bătrâni. Nu fac parte nici din ceata unora nici din a altora, deci mi-e scârbă de tine, Parisule!"

Nu vom face poporului francez, a cărui vieață familiară este una din cele mai exemplare din lume, insulta, de a-i lua apărarea față de murdăriile debitate de ziarul timișorean.

Amintim numai că ziarul „Temesvári Hirlap" care publică asemenea lucruri a fost dat de poetul Szabolcska ca model al gazetăriei ungurești de nivel din Ardeal.

Aceasta, pentru cei ce cred în superioritatea presei maghiare din Ardeal față de cea românească.

Pretenții nejustificate

Dl Gál Kelemen a ajuns la a V-a continuare a studiului său publicat în „Ellenzék" despre proectul de lege al învățământului primar. Articolele d-sale, scrise la început obiectiv, fără patimă, au lunecat însă tot mai mult în ideologia și neseriositatea partidului maghiar. In ultimul număr de pildă, autorul nu se mai mulțumește cu faptul că limba de predare a școalelor primare de stat în primii 4 ani este cea a populației, ci acum cere **excluderea totală a limbei românești ca limbă de predare din toate cele 7 clase ale învățământului primar de stat.**

Față de atâta dușmănie și reavoință noi nu putem avea nici un răspuns și ne mulțumim a atrage atențiunea dlui director de liceu Gál asupra situației de acum 10 ani, când nu exista în întreg Ardealul românesc o singură școală primară de stat cu limbă de predare nemaghiară.

raci și primul care a tradus în fapt această ideie a fost *Teophrast Renaudot*, un mare filantrop și un om de o înaltă cultură și genialitate. Acesta a instituit primul biurou de plasare la Paris, „*Au grand Cocq*", și odată cu aceasta a scos un buletin de informații în al cărui prim număr, pe lângă alte știri din Bizanț, Italia, Germania aducea și o știre din Transilvania. Tot el a făcut primul Munte de Pietate și a deschis o clinică la Paris, unde studenții puteau face experiențe practice din studiul medicinei, lucru neobișnuit până'n acele vremuri, unde se dădeau consultațiuni gratuite populației sărace.

Un medic însă cu o mare autoritate pe acele vremuri, prietin cu Richelieu, a fost Guy Patin, adversar înverșunat al lui Teophrast Renaudot și a oricărei manifestațiuni de inovațiune științifică. Acesta a influențat pe medicii facultății de medicină din Paris, cari au interzis consultațiile gratuite care se dădeau la policlinica înființată de Renaudot.

Guy Patin a fost un savant spiritual, însă a fost robit vechilor teorii științifice și refractar oricăror inovațiuni, atitudine care l'a adus cu timpul la demnitatea de decan al facultății de medicină din Paris.

El este autorul a trei volume de scrisori, care constituesc un izvor important pentru studiarea istoriei medicinei din secolul XVII și în care se remarcă un apreciat spirit satiric și o bogată cunoștință de fapte și cercetări științifice.

Viața universitară

„Istoria Medicinei în secolul XVII"

Prelegerile dlui Prof. Jules Guiart, Marți, 8 Aprilie 1924

După ce în prelegerile anterioare, dl prof. Jules Guiart a arătat pe larg diferitele etape prin care a trecut studiul medicinei în cursul secolului XVII. Marți 8 Aprilie în sala de Conferințe dela Biblioteca Universității, dsa a descris o foarte interesantă luptă care s'a desfășurat în cursul acestui secol pe chestiunea întrebuințării antimoniului ca medicament pentru vindecarea diferitelor boale.

In acea epocă de rudimentară cunoștință a principiilor reactive pe care le are antimoniul, cei mai mulți medici administrau clienților pilule, purgative cari aveau baze de antimoniu. fără însă ca să se observe că în multe cazuri aceste pilule nu aveau nici o legătură și nu puteau fi de nici un folos pentru boala pacientului. De aceia în 1566 facultatea de medicină din Paris și în urmă parlamentul, a interzis cu desăvârșire întrebuințarea antimoniului, de oarece era considerat ca un reactiv cu totul periculos organismului, provocând adesea intoxicări.

Medicii din Montpellier însă, în frunte cu Iosef de Chesne, zis Quercetanus, Turquet de Mayerne și în urmă Lazăr Riviere, au apărat cu îndârjire întrebuințarea antimoniului în medicină și de aci s'a pornit luptă între profesorii dela Universitatea din Paris și cea din Montpellier, o luptă de lungă durată și care de altfel nu este decât o prelungire a veșnicilor lupte dintre aceste două universități.

In această luptă a luat parte și Charles Delorme, un apărător înverșunat al întrebuințării antimoniului, un om foarte original și unul care a avut apreciabile succese în medicină, fiind adesea pomenit în scrierile dnei de Sevigné.

Cu toată lupta îndârjită dusă dintr'o parte și din alta, antimoniul a rămas și pe mai departe un medicament utilizat adesea pentru vindecarea diferitelor afecțiuni organice.

Prelegerea din ziua de 10 Aprilie

Inființarea clinicilor

Primul ziar la Paris

In spiritele luminate ale oamenilor de bine din secolul XVIII, — a continuat d-l prof. Jules Guiart în prelegerea ținută aseară la Bibliotecă, — a început cu timpul să nască ideia înființării biurourilor de plasare pentru săraci și primul care a tradus în fapt această ideie a fost *Teophrast Renaudot*, un mare filantrop și un om de o înaltă cultură și genialitate. Acesta a instituit primul biurou de plasare la Paris, „*Au grand Cocq*", și odată cu aceasta a scos un buletin de informații în al cărui prim număr, pe lângă alte știri din Bizanț, Italia, Germania aducea și o știre din Transilvania. Tot el a făcut primul Munte de Pietate și a deschis o clinică la Paris, unde studenții puteau face experiențe practice din studiul medicinei, lucru neobișnuit până'n acele vremuri, unde se dădeau consultațiuni gratuite populației sărace.

Un medic însă cu o mare autoritate pe acele vremuri, prietin cu Richelieu, a fost Guy Patin, adversar înverșunat al lui Teophrast Renaudot și a oricărei manifestațiuni de inovațiune științifică. Acesta a influențat pe medicii facultății de medicină din Paris, cari au interzis consultațiile gratuite care se dădeau la policlinica înființată de Renaudot.

Guy Patin a fost un savant spiritual, însă a fost robit vechilor teorii științifice și refractar oricăror inovațiuni, atitudine care l'a adus cu timpul la demnitatea de decan al facultății de medicină din Paris.

El este autorul a trei volume de scrisori, care constituesc un izvor important pentru studiarea istoriei medicinei din secolul XVII și în care se remarcă un apreciat spirit satiric și o bogată cunoștință de fapte și cercetări științifice.

Știri din Tg.-Mureș

Revărsarea Mureșului. Apele Mureșului cari s'au revărsat au început să scadă.

Multe din terenurile arate și semănate cu grânede toamnă sunt înămolite pricinuindu-se prin aceasta foarte mari pagube locuitorilor din aceasta parți.

Sunt speranțe că se vor putea face arături de primăvară.

Diverse. In orașul nostru se află în trecere trupa Teatrului Național din București sub conducerea Dlui Bulfinski.

*

La Târgul-Mureș va apare în curând o gazetă independentă sub conducerea unui comitet

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 12 Aprilie

CINEMA SELECT
PAT și PATACHON!
Hamlet în internatul de fete
Comedie hazlie în 5 acte. In rolurile principale Pat și Patachon, cei doi comici danezi afară de orice concurență.
In cadrul acestui program:
Jerry și rivalii
comedie hariie in 2 acte
și actualitatea:
Sosirea prințului japonez Naru-Hikko-Haghași-Kuni în București

CINEMA URANIA
O fată dela țară în Budapesta
Mare tablou din viață în 5 acte. In rolurile principale CAMILLA HOLLAY, FRIDRIC TANAY. Apropierea moznoților spre democrație. Film cu artiștii maghiari.

CINEMA APOLLO
KISMET Seria I. și II.
Minunată istorie orientală din timpul sultanului Harun al Rasid, 2 serii și 11 acte deodată. In rolurile principale Otis Skinner și Elynor Fair

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

MICA PUBLICITATE

UZINELE ELECTRICE ale Orașului Cluj caută pentru imediat un vizitiu. Doritori se vor prezenta la biroul Uzinelor Calea Regele Ferdinand Nr. 30. 3453

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni
Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

Reclama este sufletul comerțului!

De vanzare
în Cluj căse cu grădină. Căse clădite special pentru chiriași.
Loc de casă, grădini, pământuri și prăvălii.
Am procuri pentru vânzari în provinciile următoare: Hidalmas, Ciucea, Sovata, Aiud, Diciosânmărtin, Cojocna, Apahida, Someșsat, Fenes, etc, etc.
Agentia Dunky,
Cluj, Piața Unirii No. 10.

In lumea intreaga renumitele Țigle

PATENT „BOHN" 288
„BOHN"
duplu fatuite. Dela 10 Aprilie incolo se capata de nou prompt la „BOHN" lucrări de țiglarie cu aburi,
3442 JIMBOLEA (Banat).
Mostre și oferte gratis!

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Probleme economice

AGRICULTURA

II.

Finanţarea noului sistem agricol — Nevoia înfiinţării unui „Credit agricol“ — Importanţa cooperativelor agricole — Rolul societăţilor de asigurări agricole

Rezolvarea problemei agricole, adică introducerea noului sistem technico-agricol, pare a întimpina la noi dificultăţi, întrucât ea necesită investirea unor capitaluri importante.

Iniţiativa şi sprijinul material efectiv, trebuiesc să vină din partea Statului, şi anume dela Ministerul de Domenii şi Agricultură. — Aducând ca aport capitaluri, Ministerul de Agricultură şi Domenii, trebuie să ia iniţiativa pentru înfiinţarea unui puternic institut financiar — cu caracter pur agricol — pentru procurarea acelor maşini de care au nevoie ţăranii pentru a îndruma cultura pământului pe bazele sistemului technico-raţional.

In felul „Creditului industrial“ înfiinţat, trebuie să fie creată şi o instituţie de ajutorare pentru agricultori, — **„Creditul agricol“**.

Statul, în colaborare cu finanţa mare particulară a ţării, are datoria să înfiinţeze acest „Credit agricol“, care, în contact direct cu marea indusrie internă sau externă va cumpăra maşinile necesare culturei pământului, în general întregei industrii agricole.

„Creditul agricol“ va sta în contact direct cu cooperativele sătesti — agricole — aprovizionându-le cu cele de trebuinţă, urmând că acestea la rândul lor să rezolve felul afacerei direct cu producătorul agricol. In felul acesta este asigurat controlul nemijlocit asupra solvabilităţii producătorului pe de o parte, iar pe de altă parte, cooperativele vor fi în situaţia de a pune la dispoziţia agricultorului toate cele de lipsă lui, contra unor plăţi în rate sau pe bani gata, pe lângă o garanţie întabulată sau cambială, sau contra punerei în amanet a recoltei viitoare.

In timp de 3—5 ani se va rezolvi astfel o mare parte a acestei chestiuni aşa de importante. Se înţelege că raportul între „Creditul agricol“ şi cooperative trebuie stabilit printr'o organizaţie internă, favorabilă însă realizării problemei agricole.

In legătură directă cu realizarea acestui plan sunt a se lua şi măsuri pentru extinderea cooperativelor peste toată ţara, ţinându-se seamă însă de noua orientaţie de industrializare şi comercializare a productelor agricole. *Cooperativele trebuesc să fie deci: cooperative pentru procurarea de seminţe, nutreţ, unelte, îngrăşăminte etc.; cooperative pentra folosirea în comun a maşinilor şi animalelor de prăsilă; cooperative pentru cumpărarea sau valorizarea (comercializare) în comunitate a productelor ca lapte, unt, brânzeturi, sfeclă de zahăr, vin, cânepă etc. şi în fine cooperative pentru lucrările de ameliorare a solului.*

Toate aceste cooperative trebuesc să lucreze în contact strâns cu „Creditul agricol“ însă pe baza principiului de descentralizare.

In felul de mai sus, s'ar rezolvi întrucâtva problema „creditului agricol“, şi producătorii agricoli n'ar mai suferi din cauza lipsei de numerar.

Amintită aci trebue încă o altă instituţie foarte importantă pentru prosperitatea agriculturei: *societăti de asigurări agricole*. Rolul societăţilor de asigurare pentru agricultură în cazuri de incendiu, grindină, epidemii de animale, maladii de plante, etc, este aşa de mare, în cât ar trebui să intervină Statul pentru a iniţia crearea a cât mai multor societăţi de acest fel, căci ele ar contribui foarte mult la stimularea producătorilor.

Ne vedem deci în faţă cu un complex întreg de chestiuni care toate împreună alcătuiesc reforma sistemului nostru agricol, invechit şi care trebueşte imediat perfecţionat.

Raco

Singura marca veritabila

este

DIANA Franzbrantwein.

Să observam marca DIANA.

BERSON

Toc şi talpă de cauciuc

BERSON

se pună cismarul pe ghetele Dv. câci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele Lloyd cât şi ghetele Dv. 3424

„VULTURUL“ Fabr. de Albituri S. A. Alba-Iulia

CONVOCARE

„Vulturul“ fabrica de albituri s. a. în Alba-Iulia îşi va ţinea în ziua de **24 Aprilie 1924 la 5 oare d. m.**

III-a Adunare Generală Ordinară

în btroul ei central (Alba-Iulia, Strada Nicu Filipescu No. 31) la care on. acţionari sunt cu stimă învitaţi.

Ordin de zi:*)

1. Deschiderea prin preşedinte, esmiterea conducătorului procesului verbal şi a verificătorilor.
2. Esmiterea Comisiunei pentru statorirea capacităţii de decidere.
3. Darea de seamă a Consiliului de Administraţie şi raportul Ceuzorilor pe anul 1923.
4. Aprobarea bilanţului şi a contului de profit şi perdere şi descărcarea Conziliului de Administraţie şi Comitetului cenzorilor de gestiunea lor pe anul 1923 şi împarţirea beneficiului conform raportului.
5. Alegerea nouă al Conziliului de Administraţie.
6. Alegerea nouă al Comitetului cenzorilor.
7. Fixarea retribuţiunii Cenzorilor.
8. Eventuale propuneri.

Alba Iulia, la 1 Aprilie 1924.

Consiliul de Administraţie.

*) NOTA. 1. Acţionarii, cari doresc a lua parte şi a vota la adunare. sunt obligaţi a depune acţiile resp. până la emisinnea acestora. reversele interimale primite în locul acţiilor la Cassa societăţii.

2. La adunare poate participa numai acel acţionar, personal. prin reprezentant sau plenipotenţiat (§§. 12, 13) care cu două luni înainte de adunare a fost acţionar societăţii şi a depus acţiile 5 zile înainte de adunare la locul fixat de Conziliul de Administraţie.

3. Fiecare acţie îndraptăţeşte la un vot. Plenipotenţiatul — cu escepţiunea reprezentantului legal — numai acţionari poate fi. Un acţionar poate fi plenipotenţiat din partea mai multora.

4. Numai acele propuneri pot fi desbătute, cari cel puţin cu 5 zile înainte de adunare sau înaintat în scris Conziliului de Administraţie, (§ 19).

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

BURSA

Aprilie 11

Leul la Zürich . . . 2·96¼
la Paris . . . 8·80

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	33·75
1 franc francez — —	„	11·50
1 dolar — — — —	„	192
1 liră sterlină— — —	„	834
1 liră italiană— — —	„	8.53
1 coroane cechă — —	„	5 67
1 Leu = coroane austriace	„	368
1 Leu = coroane ungare	„	400
1 dinar — — — —	„	2.20

Zürich

Bucureşti— — — — —	2·96¼
New-York — — — —	56.9½
Londra — — — — —	24.70
Paris— — — — — —	34.10
Milano — — — — —	25.20
Praga — — — — —	16.70
Belgrad — — — — —	7.07½
Viena — — — — —	80½
Budapesta — — — —	75
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Cercurile agricole aşteaptă cu mare nerăbdare demonstraţia de tractoare care va avea loc la Cluj dela 11-13 Aprilie şi la care şi-au anunţat participarea mai multe sisteme de tractoare. Acest concurs va decide care tractor va fi pentru agricultura indigenă mai apt şi mai potrivit din punct de vedere al cultivării raţionale a solului. Pentru comerţul local de maşini agricole, recordul va produce efecte simţitoare, deoarece Clujul va deveni centrul de atracţiune. Cele mai mari şanse — după părerea agricultorilor experţi le are tractorul *„Fordson“* care va fi demonstrat în trei funcţiuni de muncă: la arat, la treerat şi în fine la tracţiunea de poveri.

Diferitele compartimente slab căutate.

Cerealele au cotat:

CLUJ: orz 51.000, grâu 55.500, porumb 45.000. ovăz 42.500, tărâţă 32.000, fasole 120.000 Lei vag.
BRAILA: orzul 42.000, grâu 53.000, porumb 46.000 Lei vag.
GALAŢI: orz 42.000, porumb 45.000, grâu 53.000 Lei vag.
TULCEA: orz 42.000, porumb 44.000 Lei vag.
SILISTRA; porumb 42.500 Lei vag.
CONSTANŢA: orz 43.000, porumb 46.000, grâu 54.000 Lei vag.
GIURGIU: porumb 42.500, grâu 50.000 Lei vag.
CĂLĂRAŞI: porumb 42 500 Lei vag.
OLTENIŢA: porumb 42.500, grâu 50.000 Lei vag.
BASARABIA: orz 42.500, porumb 45.500, grâu 54.000 Lei vag.

Informaţii economice

INTERNE

— **Declararea datoriilor în Franţa.** Oficiul plăţilor particulare în monetă străină aduce la cunoştinţa acelora cari au contractat datorii în Franţa între 11 Nov. 1918 şi 1 lanuarie 1922, că trebuie să depună declaraţie până cel mai târziu 20 Mai 1924, pentru fiecare creditor în parte.

Aceasta, conform înţelegerii intervenite cu creditorii francezi, ratificată şi publicată în Mon. Oficial 32.

Cei cari nu vor depune declaraţiile la timp vor fi priviţi ca renunţând la avantagiile acordate de convenţia în chestiune.

Autorizaţie de funcţionare şi sporire de capital. Comisia economică specială a dat autorizaţie de funcţionare şi sporire de capital următoarelor întreprinderi din Ardeal:

Fabricei de şampanie, şi de cognac, „Charles Robin“ S. A. din Oradea-Mare, — funcţionarea; — Fabrica „Fraţii Schwarz“ Timişoara — sporire de capital; — „Casa de Păstrare“ din Lăpuşul unguresc — aprobă aporire de capital; — „Casei de Păstrare Generală“ S. p. A. din Oradea-Mare — funcţionarea şi sporirea de capital; „Casa de Păstrare a Văiei Borgoului“ din Bistriţa — sporire de căpital;

„Banca Cercuală“ Inst. de Credit, S. p. A. din Ilia, Hunedoara, — funcţionarea şi sporire de capital.

— **Plantaţiile pădurilor Statului.** Ministerul de Domenii fiind în posesiunea a numeroşi pueţi, a început plantaţiile în pădurile Statului cât şi în pepinierele Casei Pădurilor în toată ţara.

EXTERNE

Iugoslavia

— **Situaţia semănăturilor de toamnă.** După ştiri sosite din toate părţile ţării situaţia semănăturilor de toamnă nu prea este bună din cauza îngheţurilor din timpul iernei. Producţia va fi cu 15—20% mai redusă faţă de anul trecut.

— **Imprumutul jugoslav în Elveţia.** Banca Ipotecară a contractat în Elveţia un împrumut de 15 milioane franci, cu vărsământul de 89, dobândă de 7 şi cu amortizare în 12 ani.

Guvernul jugoslav a aprobat acest împrumut.

Polonia

— **Extinderea activităţii băncii anglo-austriace.** Intre guvernul polonez şi direcţiunea „Băncii anglo-austriace“ din Viena sunt în curs tratative referitor la înfiinţarea de filiale noui a acestei bănci în Polonia.

Rusia

— **Oferta industriei germane.** Un grup mare de industriaşi germani au făcut unei mari societăţi ruseşti oferta de a construi în timp de 3 ani în Odessa, Nikolajew, Feodosia şi Petrograd câte un elevator. Industria germană acordă societăţei ruseşti un credit pe timp de 10 ani.

Ungaria

— **Stagnare pe piaţa textilelor.** In timpul din urmă piaţa textilă din Ungaria se sbate sub o stagnare cumplită, care ameninţă a lua proporţii tot mai mari. Motivul acestei stagnări ar constitui prohibirea de import a textilelor străine, necăutându-se cele indigene.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Reclama este sufletul comerţului

BARUL GRADINEI DE IARNA A HOTELULUI CENTRAL

Program începând din 1—15 Aprilie a. c.

Olga Nicolaevna, dansatorul rusă şi dansuri din Caucaz,
Fredoff Duo, artişti dansuri internaţionale,
Emil Dumitrescu, cel mai renumit comic român,
Vigo And. Ferry, artist de dansuri mondiale franceze,
Balint Bela, cântăret de operă,
Tamarova, dansurii clasic,
Orlando, dansător rus.

Dansatoare şi cântăreţe: Lya Amoretti, Zsazsa Fort, Bébé Zacharin, Mary, Blondine, Mya Rolland, Clara Segal, Szigethy Joli, Lya Toscano.

Programul să începe la oarele 9 jumate. Preţul de intrare compatot şi impozitul 20 lei. Locuri reţinute lei 30. Mese se pot ocupa inainte. Mâncări calde până la oarele 2 noaptea, Preţuri că în Joyd **restaurante.** 2222

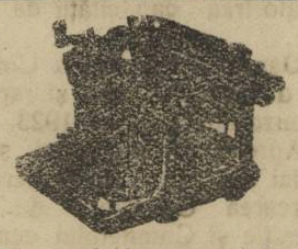

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria **LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.**

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII
2272

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3018 3018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi *America*

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Grivitei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia ti câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM-

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de roiouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADE A-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Berea-Nutritoare „HERCULES“

„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

AUTOMOBILE

CHEVROLET

Construcţie ireproşabilă. — Solide, Economice, Luxoase

3408

20 HP. Torpedo cu 5 Locuri

se vând cu Lei 160.000 inclusiv taxa de lux

LA AUTO-MECANICA S.A.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU 7 APR 924

Anul IV. Nr. 1058 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Duminecă 13 Aprilie 1924.

16 APR 1924

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 6398

Înfrățire

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Criticele partidului național și activitatea guvernului

— Un bilanț pătimaș și nedrept —

Oficiosul bucureștean al partidului național se grăbește să facă bilanțul activității guvernului și al Parlamentului din această sesiune, și, după cum era de așteptat, nu este darnic nici în laude și nici în constatări de bună credință. Nu vom avea naivitatea să pretindem „României" obiectivitate în aprecierile pe cari le face. Ceea ce ne interesează aici este spiritul care se desprinde din articolul publicat de oficiosul partidului național, spirit care caracterizează însăși mentalitatea politică dela conducerea acestui partid.

Astfel „România" începe prin a ataca legea contractelor de închiriere, pentru a ajunge să critice cu patimă totul. Pentru partidul național, legea contractelor de închiriere a avut efecte dezastruoase. Să admitem că așa ar fi. In acest caz, „România", dacă era de bună credință ar fi trebuit totodată să arate că această lege a fost unanim recunoscută în Parlament ca și în presă, de însiși adversarii partidului liberal ca cea mai complectă lege în această materie.

Cu aceeași patimă, „România" se ridică împotriva măsurilor de ordine luate de guvern pentru a prefintimpina agitațiunile protivnice actualei stări sociale, acuzând guvernul de complicitate cu unii agitatori și de pofte dictatoriale, în acelaș timp. Trecând peste logica ciudată a confratelui bucureștean, vom aminti că partidul național a făcut totul pentru a fi și cu agitatorii și cu cei împotriva cărora se agită. Nu e de mirare deci, că în morala partidului național se poate concepe o acuzație ca acea adusă guvernului! Dar mai curios e faptul că „România" protestează împotriva guvernului după ce se cunoaște intervenția dlui Vaida, ca membru al consiliului de administrație al Băncei Marmorosch, Blank &. Comp., pentru reprimarea exceselor antisemite.

Punctul culminant al criticelor oficiosului takisto-național îl atinge, desigur, chestiunea comercializărei întreprinderilor statului. Indignarea „României" aici este vrednică de trecut în analele istoriei. Partidul național s'ar părea că este copleșit de o formidabilă îngrijorare pentru avutul țării, ca și când afacerea pe care acesta stătea gata să o încheie la Sibiu, în 1919, nici n'ar fi existând la activul său. Comercializarea de acum este criticată cu vehemență pentru că nu dăruiește streinilor gratis avuția țărei, așa precum o făcea proectul de contract al Consiliului Dirigent întocmit de comun acord cu Sir William Cozens Hardy. Comercializarea Consiliului Dirigent însemna vinderea la streini a puterilor noastre economice; comercializarea actualului Parlament este numai punerea în valoare a întreprinderilor statului prin utilizarea virtuților noastre creiatoare, ceea ce pentru partidul național nu poate fi, evident, decât o rușine.

Observațiile „României" în ceea ce privește politica externă a guvernului fiind de aceeași natură, ne credem scutiți să mai insistăm. Ceea ce voim să relevăm aici este reaua credință și spiritul pătimaș al criticelor partidului național, aduse guvernului. Partidul național nu înțelege să fie un factor de muncă, ci element de intrigă și de stearpă agitație.

Pentru apărarea integrității Patriei

Politica hotărâtă a guvernului

Cu prilejul serbărilor dela Chișinău pentru aniversarea unirii Basarabiei, d. I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, a făcut următoarea declarație, miilor de țărani adunați din toate unghiurile frumoasei provincii desrobite:

„Unirea Basarabiei cu Patria mumă nu poate fi știrbită de nici o forță din lume.

România, prin conducătorii ei, de azi și de totdeauna, este hotărâtă de a apăra Basarabia românească pe ori-ce cale și prin ori-ce mijloace!"

Cuvintele primului ministru, rostite în fața zecilor de mii de basarabeni adunați la Chișinău pentru a-și afirma voința de a rămâne români, constituesc un angajament formal al țărei. Hotărârea acestui angajament va fi desigur înțeleasă acolo unde pofte de nedreaptă stăpânire se ascund sub faldurile unei false democrații.

Căci în vorbele dlui Ion I. C. Brătianu nu este numai expresia unei atitudini oficiale, ci, din unanima însuflețire cu care ele au fost primite de mulțimea adunată la Chișinău, se desprinde aprobarea generală a poporului românesc, strâns unit în jurul drapelului de apărare națională ridicat de șeful guvernului.

Vrăjmașii noștri vor fi constrânși să înțeleagă că poporul românesc unit în granițele lui firești este hotărât să-și păstreze, cu orice sacrificii, această integritate, cu atâtea jertfe câștigată.

In jurul înființărei unei stațiuni de telefonie fără fir la Cluj

Ministerul de comunicații a aprobat concesionarea aparatelor de telefonie fără fir pentru societatea inițiată de dl Ing. Maksay și prezidată de dl V. Dimitriu, prof. univ., societate care după cum am anunțat, are munirea să instaleze la Cluj și în diferite centre ale Ardealului posturi de T. F. F. prin care se vor putea recepționa operele ce se vor juca pe scenele teatrelor din străinătate.

„Cântarea României" in Ardeal

Societatea corală, „Cântarea României" de subt conducerea dlui Marcel Botez, a dat o serie de concerte în orașele noastre de lângă frontieră, în Satu-Mare, Baia-Mare, Oradea, etc. Primirea călduroasă care s'a făcut pretutindeni acestei societăți de cântări este o dovadă despre utilitatea acestor manifestații.

In adevăr, cântecul este cel mai bun instrument pentru desăvârșirea unității sufletești între cei de aici și cei de dincolo, pentru înfrățirea unor suflete pe cari condițiuni de desvoltare profund deosebite le-au diferențiat. Nici o acțiune, fie cu ajutorul cărții, fie cu acela al presei nu este în măsură să realizeze mai repede și mai adânc acea apropiere sufletească atât de necesară între diferitele provincii ale pământului românesc. Scrisul este mai rece, presa e supusă intereselor și patimilor politice; cântecul însă topește în căldura lui orice resentimente și pornit din prisosuri sentimentale el se îndreaptă către suflet. Cântecul face cunoscut sufletul mai mult decât orice altă creațiune a acestuia.

Să ne aducem aminte de vremurile dinainte de război. Atunci legăturile dintre noi și cei de dincolo se găseau împiedicate de vigilența și intoleranța foștilor stăpânitori. O carte de dincolo putea foarte greu să ajungă aici din pricina dificultăților pe cari le ridicau autoritățile maghiare; ziarul se izbea de cenzură sau de măsuri de interzicere. Cântecul însă nu putea fi oprit la graniță. El singur putea să treacă munți dintr'o parte în alta și să circule liber, aducând cu el fărâme din suflete care se chemau și voiau să se apropie cunoscându-se. El mărturisea sbuciumul și durerile celor de aici, el aducea de dincolo nădejde, el realiza înfrățirea între dorurile, între visurile și între aspirațiile unora și altora. Finanțul nu l putea opri la graniță, jandarmul nu-l putea urmări înăuntru.

Cine ar putea spune cât de mult a contribuit cântecul la cunoașterea, la apropierea și la înfrățirea românilor de pe ambele coborîșuri ale Carpaților. . .

Astăzi când politica ne învrăjbește atât de mult prin toate patimile pe cari ea le răscolește în noi, ce rost frumos de domolire a pasiunilor și de înfrățire are cântecul!

Iată de ce turneurile făcute de diferitele societăți de cântări de aici și de dincolo, răspândind cântecul pe tot cuprinsul pământului nostru, trebuesc socotite ca cele mai bune mijloace pentru desăvârșirea operei de apropiere între deosebitele suflete ale provinciilor românești.

Primirea Suveranilor noștri în Franța

In Alsacia, la mormintele Românilor morți în captivitate — Festivitățile de la Strassburg — Sosirea Suveranilor în Paris

Suveranii noștri au pus piciorul pe pământul Franței în ziua de 10 Aprilie. La Mulhouse, așteptați de o mulțime imensă care și-a manifestat cu căldură simpatiile pentru M. M. Lor, au fost salutați la gară de către reprezentanții președintelui republicei și ai guvernului francez, precum și de dl Victor Antonescu, ministrul României la Paris.

Dela Mulhouse, trenul regal a pornit spre Bollvilier, de unde Suveranii noștri au plecat la Solzmatt, vizitând cimitirul unde dorm somnul de veci 537 soldați români, cari și-au găsit moartea în captivitate la Germani, pe timpul războiului. S'a celebrat cu această ocazie o ceremonie religioasă.

De aici în tot drumul spre Colmar, populația alsaciană, în amintirea căreia stau vii suferințele îndurate de prizonierii români în Germania a căutat să exprime sentimentele cele mai călduroase Suveranilor noștri.

Festivitățile din Strassburg.

La Strassburg, capitala Alsaciei Lorenei, a ieșit în întâmpinarea M. M. Lor, generalul Berthelot, prietenul de glorie și de suferință al țării noastre.

Orașul întreg pavoazat și mulțimea entusiastă care a aclamat tot timpul pe Suverani, au arătat că întreaga populație a Alsaciei are cele mai prietenești sentiment pentru țara noastră.

După trecerea în revistă a trupelor, în care timp muzica militară întona „Imnul regal român" și „Marseilleisa", Suveranii au ținut să viziteze și aici cimitirul militar dela Kronenburg, unde sunt deasemeni înmormântați soldați români, depunând flori pe mormintele lor. Deasemeni Suveranii au depus o frumoasă coroană de trandafiri pe mormintele soldaților francezi

După vizitarea catedralei, a vechiului Strassburg, a Universității unde a fost și o recepție, avut loc banchetul dat în onoarea Suveranilor noștri de către comisarul general dela Strassburg, dl Allapetite, care într'o inimoasă cuvântare a arătat cât de profund mișcată a rămas populația alsaciană de atenția ce le-au arătat-o M. M. Lor.

Amintind de soldații români cari își dorm somnul de veci în cimitirele Alsaciei desrobite, dl Allapetite a spus:

„Alsacia se închină în fața amintirei acestor bravi soldați și adresează omagiul său cel mai respectuos de gratitudine Suveranilor națiunei aliate, care combătând pentru triumful dreptului, are partea sa din opera de eliberare a Alsaciei. Aceste morminte vor rămâne aici ca un simbol al solidarității dintre națiunile civilizate. Doresc ca cerul Franței să primească surâzător pe Suveranii români și ridic în mod respectuos paharul meu în sănătatea regelui Ferdinand și a reginei Maria".

Primirea în capitala Franței Populația Parisului aclamă pe Suveranii noștri

Chiar de la început metropola Franței a ținut să'și arate deosebita dragoste, pentru țara noastră, dovedind prin primirea strălucită făcută Suveranilor noștri că pe deasupra chiar a legăturilor de alianță stau legăturile de sânge ale fraților din aceiaș, gintă.

Intâmpinarea oficială cât și cea a populației a fost deosebit de călduroasă.

In gara Bois de Boulogne Suveranii noștri și suita lor au fost primiți de tot ce are Republica franceză mai de seamă: Dna și dl Millerand, președintele Republicei, dl Poincaré, președintele consiliului de miniștri, miniștrii cu doamnele, președinții Corpurilor Legiuitoare, primarul Parisului, ambasadorii și miniștrii puterilor aliate, prefectul Senei și un mare număr de personalități politice.

După formalitățile de rigoare și trecerea în revistă a companiei de onoare, Suveranii însoțiți de un imens cortegiu au pornit spre Quai d'Orsay, la ministerul afacerilor străine.

In tot timpul parcursului populația a aclamat pe Suverani, manifestând cu entuziasm pentru România și poporul nostru.

Nu cunoaștem încă în amănunte desfășurarea acestei mari serbări a Franței, ocazionată de vizita Suveranilor noștri, dar din primele vești primite se poate desprinde caracterul deosebit de cald pe care l'a avut populația Franței în manifestările sale de prietenie pentru conducătorii aliatei și sorei sale mai mici.

Mulțumindu-i pentru dragostea manifestată Suveranilor noștri, poporul român va ști să întoarcă cu recunoștință ospitalitatea frățească a poporului francez, prin afecțiunea ce o va arăta totdeuna solilor Franței la noi.

Aniversarea unirei Basarabiei, la sate

Din inițiativa autorităților adtive comunale și a învățătorilor și preoților din județul Cojocna, în foarte numeroase comune din acest județ au avut loc ședători în care s'a sărbătorit aniversarea unirei Basarabiei.

Dl Prefect al județului a transmis laudele sale inimoșilor inițiatori.

Ancheta dlui Ministru Cipăianu
în chestiunea împroprietăririlor din jud. Cojocna

Ascultarea doleanţelor ţăranilor — Dl ministru făgăduieşte să facă dreptate tuturor comunelor ale căror plângeri se vor dovedi întemeiate — Dispoziţiunile de ordin general luate de Dsa pe ziua de eri

Am anunţat în numărul de ieri al ziarului nostru că domnii Miniştri Cipăianu şi Tătărăscu au sosit la Cluj pentru a ancheta personal nedreptăţile cari s'ar fi comis în acest judeţ cu ocazia împroprietăririlor.

Cu acest prilej s'au adunat la Cluj toţi primarii, secretarii comunali, delegaţii ţăranilor din toate comunele judeţului, precum şi toţi reprezentaţii forurilor agrare.

Ieri, dela orele 11 până noaptea la 10 şi jumătate, cu o întrerupere de o oră numai în timpul prânzului, dl Ministru Cipăianu a primit peste 70 delegaţii de săteni din judeţ, ascultându-le cererile cu cea mai mare răbdare şi bunăvoinţă. Iată numele câtorva comune ale căror cereri au fost ascultate şi resolvite: Ciucea, Poeniş, Sebeşul Mare, Vişag, Sinca Viragului, Tremis, Rogojel, Bologa, Secuieni, Morlaca, Beleş, Giurcuţa de sus, Giurcuţa de jos, Dealul calului, Albac, Scărişoara, Călăţele, Mănăşturul românesc, Valcău, Răchiţele, Dealul Botei, Trasimet, Călata Mare, Muiereu, Moloşig-Mărgău, Mănăşturul unguresc, Selicea, etc.

Aceste comune în majoritatea lor se plângeau în contra proprietarilor: Contele Bánffy, Contesa Mikes, Contele Andrássy, absenteistul Urmantzy, zis călăul Moţilor căci din ordinul lui au fost arşi de vii 40 de Moţi; Baronii Kemény, Societatea Kalotaszeg, Baron Gródel. Soc. Bihor, Sălăgeana, Fischer, Tischler Mauriţiu, Fehérvári şi Burger.

După ce sătenii şi-au spus calm şi fără nici un încunjur păsurile, d. ministru Cipăianu le-a tălmăcit legea, le-a făcut dreptate când au avut-o, luând dispoziţiuni din caz în caz aşa că ţăranii au rămas complect satisfăcuţi şi au plecat în satele lor încredinţaţi că guvernul nu tolerează ca glia strămoşească, muncită de veacuri de români să ajungă pe nedrept pe mâinile streinilor.

Iată câteva din dispoziţiile de ordin general pentru judeţul Cojocna pe care le-a luat dl Ministru cu ocazia auzirei şi studierei cazurilor locale:

1. S'au luat măsuri prin circulări, ca să se satisfacă cu islazuri comunale, dându-se ordine ca comunele să intre în păşunat chiar în primăvara aceasta.

2. S'au luat măsuri pentru accelerarea lucrărilor de constituire a pădurilor şi păşunelor comunale, din pădurile statului şi ale particularilor, astfel ca chiar din toamna viitoare comunele să-şi satisfacă necesităţile de lemne de foc şi de construcţie din pădurile proprii.

3. S'a dispus imediata expropriere a locurilor necesare pentru clădirea de şcoli şi biserici în întreg judeţul.

4. S'a hotărât exproprierea de terenuri până la 5 iugăre pentru întreţinerea fiecărei şcoli din judeţ, şi până la 10 iugăre pentru întreţinerea fiecărei biserici.

5. S'au stabilit suprafeţele necesare pentru pieţile zootechnice, care s'au luat din rezervele statului.

S'a hotărât în mod definitiv ca toţi sătenii împroprietăriţi cari şi-au arendat loturile să fie descoperiţi şi deposedaţi în mod definitiv de loturile lor.

In urma unor denunţuri, d-l miministru a destituit pe un agronom din regiunea Jilău, hotărând punerea lui în disponibilitate.

Cu ocazia şederei sale la Cluj, d-l Cipăianu — unul din autorii legii, agrare şi unul dintre cei mai experţi aplicători ai ei — a dat directive generale, a fixat *„calapodul"* după care autorităţile agrare vor putea resolvi şi alte cazuri.

Ca încheere, adăugăm că toate plângerile drepte -- au fost şi unele exagerate — presentate de bravii Moţi din judeţul Cojocna au fost satisfăcute cu multă bunăvoinţă dar strict în cadrele legii.

Inaugurarea demonstraţiei de tractoare

Dl Ministru subsecretar Gh. Cipăianu ia parte la deschiderea marei demonstraţii de motocultură din Monoştur

Astăzi la orele 10 a. m. Dl Ministru subsecretar de stat Gh. Cipăianu, însoţit de Dnii Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna, Petrini, directorul împroprietăririlor din Ardeal, Utalea, primarul oraşului şi alţii, a luat parte la înaugurarea demonstraţiei de tractoare dintre Mănăştur şi Deneş. La locul unde loc demonstraţia, Dl Gh. Cipăianu a fost salutat, în româneşte, de contele Teleki. Dl Ministru a rostit o scurtă cuvântare, arătând importanţa motoculturei şi foloasele ei, în special pentru Ardeal, după care s'a înapoiat la Prefectură, unde împreună cu Dl Ministru subsecretar de stat Gh. Tătărăscu a continuat ancheta privitoare la nemulţumirile provocate de felul cum s'au făcut împroprietăririle în judeţul nostru.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Klenzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Măsuri impotriva stabilirei străinilor în Cluj

Dl Prefect al judeţului a dispus ca pe viitor să nu se mai elibereze nici o autorizaţie de stabilire în Cluj a străinilor. Aceasta până la votarea nouei legi care va regulamenta sistemul după care se va putea acorda străinilor dreptul de a se stabili în vre'un oraş din Ardeal. Această dispoziţie a fost luată în urma constatărei faptului regretabil că în ultimul timp numărul străinilor stabiliţi în Cluj a crescut considerabil.

„Societatea de mâine'

A apărut primul număr al excelentei reviste săptămânale „pentru probleme sociale şi economice" cu un interesant cuprins, din care reţinem articolele domnilor Bogdan Duică, Dăscovici, dr. Preda, Osvadă, N. Istrate, O. Ghibu, Ion Clopoţel, Septimiu Popa, Banciu, P. E. Papp, etc

Vom reveni pe larg asupra acestei reviste.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Duminecă, 13 Aprilie
CINEMA SELECT
PAT şi PATACHON!
Hamlet în internatul de fete
Comedie hazlie în 5 acte. In rolurile principale Pat şi Patachon, cei doi comici danezi afară de orice concurenţă.
In cadrul acestui program:
Jerry şi rivalii
comedie hariie în 2 acte şi actualitatea:
Sosirea prinţului japonez Naru-Hikko-Haghaşi-Kuni în Bucureşti
Luni, 14 Aprilie:
Asasinul din Sarajevo.
CINEMA URANIA
O fată dela ţară în Budapesta
Mare tablou din viaţă în 5 acte. In rolurile principale CAMILLA HOLLAY, FRIDRIC TANAY. Apropierea moznoţilor spre democraţie. Film cu artiştii maghiari.
Luni, 14 Aprilie: *Seicul.*
CINEMA APOLLO
KISMET Seria I. şi II.
Minunată istorie orientală din timpul sultanului Harun al Rasid, 2 serii şi 11 acte deodată. In rolurile principale Otis Skinner şi Elynor Fair
Luni, 14 Aprilie: *Călăreţul fără cap.* Seria I.

Raspanditi „Infratirea"

INFORMAŢII

— **Moartea canonicului Petru Fabian.** Joi a murit la Gherla drul Petru Fabian, prelat papal şi canonic greco-catolic în vârstă de 57 ani după ce timp de 16 ani a fost directorul şcoalei normale unite din Gherla.

— **Amânarea plecărei dlui dr Utalea la Viena.** Plecarea dlui Oct. Utalea la Viena a fost amânată pentru săptămâna viitoare. Dsa fiind reţinut la Cluj de câteva chestiuni administrative urgente.

— **Adânc impresionată exprim mulţumirile mele** întregei asistenţe, care a luat parte la nmormântarea din 1 Aprilie a iscumpului meu soţ precum şi celor cari prin scris şi flori şi-au exprimat sentimentele lor ploase.

Văd. Maria P. Bariţiu

— **Noul subprefect al judeţului Cojocna.** Dl Octavian Simu prim-pretor al plăşei Huedin, a fost delegat de Ministerul de Interne cu girarea subprefecturei judeţului Cojocna, în locul dlui V. Gheţie a cărui delegaţie a încetat pe ziua de astăzi. Dl Simu şi-a luat postul în primire.

— **Serata dlui I. Crişan.** Sâmbătă 19 Aprilie a. c. la ora 8 şi jumătate seara va avea loc în sala Prefecturei o serată de lied-uri şi balade, dată de dl Ionel Crişan, dela Opera Română din Cluj. — In altă parte a ziarului dăm şi programul seratei.

— **Crearea unei noui vămi.** La Jombolia a fost creiat un nou serviciu vamal cu a cărui conducere a fost încredinţat dl Enăceanu din Serviciul vămilor.

Programul Seratei de Lieduri şi Balade a dlui Ionel Crişan. 1. Beethoven: Măriea lui Dumnezeu în natură. Dima: a) Eu simt a ta suflare. b) Când te voi uita. c) Prea marea-mi fericire. 2. Schumann: Din ciclul „Dichterliche". a) Im wunderschönen Monat Mai. b) Aus meinen Thränen sprissen. c) Die Rose, die Lilie, die Taube. d) Wenn ich in deine Augen sehe. e) Ich hab' im Traum geweinet. Schumann: f) Provenzalisches Lied. 3. Schubert: a) Cântecul lirei. b) Am Grabe Anselmos. c) Posta. 4. Dima: a) A venit un lup din crâng. b) Cu cile. Loewe: Archibald Douglas. Accompaniamentul la pian: Maiestrul Schüller. Sâmbătă 19 Aprilie 1924 orele 8 şi jumătate seara în sala Prefecturei. Biletele să găsesc de vânzare la cassa Teatrului Naţional.

— **Excursiunea de studii a studenţilor Academiei de Comerţ din Cluj.** Studenţii anului III, ai Academiei de comerţ, în număr de 30, sub conducerea profesorilor A. Ciortea, G. Moroianu şi I. Voinea vor face o excursiune de studii pentru a cunoaşte stabilimentele industriale şi comerciale mai importante din localităţile Arad, Timişoara, Reşiţa, Lugoj, Constanţa, Câmpina, Azuga şi Braşov. Plecarea va avea loc Duminecă, 13 crt. dimineaţa la orele 2.

— **Jubileul d-lui Ioanovici.** Eri a avut loc la Teatrul maghiar prima zi a serbării jubileului directorului Teatrului maghiar, d-l Janovics, care a împlinit 30 de ani de carieră artistică. Despre această festivitate, cât şi despre ceeace va avea loc astăseară, vom scrie în numărul viitor al ziarului.

— **Dela Societatea Ştiinţelor Medicale.** Şedinţa ordinară a Societăţei Ştiinţelor medicale din Cluj, va avea loc azt Sâmbătă 12 Aprilie a. c. la orele 5 pm. în Amfiteatrul Clinicei Medicale, cu următoarea ordine de zi: 1. Prof. dr. Tataru: Prezentări de bolnavi. 2. Prof. dr. Iacobovici: Prezentări de bolnavi. 3. dr. Pocreanu: Ulcerul peptic. 4. Prof. dr. Haţieganu: Tratamentul diabetului cu insulină. 5. Drd. Vancea P: Reacţia Abderhalden în patologia oculară. 6. Prof. dr. Pamfil: Despre specialităţi farmaceutice. 7. Prof. dr. Niţescu: Prezentări de animale.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poştă centrală Cluj. 3373-1

— P. S. S. Episcopul Tecu-lescu, inspector al clerului militar, cu ocaziunea inspecţiei făcute în garnizoana Cluj, a ridicat pe preotul garnizoanei locale dl Ioan C. Ciuca la rangul de protoiereu militar.

— **Producţia Conservatorului.** Duminecă, 13 Aprilie 1924, se va ţine producţiunea a III-a a elevilor Conservatorului, orele 4 p. m., în sala mare a Conservatorului.

COMUNICAT!
Toti Domnii Funcţionari de stat civili şi militari sunt rugaţi a se presenta cu legitimaţiile respective la Magazinul
MISSIR
din Cluj unde vor cere
10% reducere
din preţurile fixe la toate marfurile de manufactură. Direcţiunea.

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Marfuri, eftine si bune cumparaţi
LA MAGAZINUL DE MODE
RENAISSANCE
CALEA REGELE FERD. 15.
Zilnic sosesc noutăţi
Lloyd 4052

Dl Inspector Al. Pteancu
răspunde insinuărilor ziarului „Ellenzék“

Guvernul nu urmăreşte desnaţionalizarea Secuilor, căci nu are nici un interes, ci urmăreşte trezirea la viaţă românească a comunelor româneşti din secuime, maghiarizate pe vremuri. Alte chestiuni

Declaraţiile dlui Inspector şcolar Al. Pteancu

Zilele acestea s'a întors la Cluj venind dela Bucureşti unde a lucrat cu dl ministru Anghelescu în chestiuni privitoare la nouile legi şcolare, dl Alexandru Pteancu, inspectorul general şcolar pentru Ardeal. Intrebându-l dacă cunoaşte afirmaţiile făcute săptămâna trecută de către ziarul „Ellenzék“ că prin nouile măsuri şcolare luate, s'ar urmări desmaghiarizarea Săcuilor. D-sa ni-a comunicat următoarele:

„Ziarul „Ellenzék“, a dovedit iarăşi că nu urmăreşte stabilirea adevărului, ci caută numai să agite publicul maghiar. In acest scop, se serveşte de toate prilejurile ce i se oferă, iar ca armă întrebuinţează cu predilecţie arma întortocherei şi a pervertirei adevărului, în aşa fel în cât orice dispoziţie sau declaraţie venită dela organele de stat este tălmăcită ca fiind îndreptată împotriva minorităţei maghiare.

In aceste împrejurări, cred de inutil a mai sta de vorbă cu acest ziar, cu atât mai puţin cu cât consider zădarnică orice deslușire celui ce nu vrea să cunoască şi să spună adevărul.

Mă simt însă dator a arăta adevărata stare de lucruri publicului maghiar, care ar trebui să vadă odată că organul magnaţilor unguri prin manoperile sale vrea să-l târască pe căi rătăcite şi primejdioase.

„Ellenzék“ îmi atribuie intenţia de a româniza pe ungurii din Secuime. Acesta este absolut neadevărat.

Declar solemn că nu urmăresc românizarea niei unui singur ungur.

Pe maghiari îi respect şi îi cinstesc atât timp însă cât vor fi cetăţeni loiali ai Statului român, care-i ocroteşte deopotrivă ca pe toţi ceilalţi cetăţeni ai săi.

Ce urmăreşte guvernul?

Neamul românesc formează absoluta majoritate a ţării. Din 17 milioane de locuitori 14 milioane suntem români viguroşi şi nu avem nevoe de aportul engentic al altor rase.

Românul e din fire paşnic şi tolerant faţă de alte neamuri şi de alte culturi.

Nu s'a pomenit ca Statul român vre-o dată, în trecutul său, să fi născuit a face proselitism în dauna altor neamuri sau religii.

Şi de astă dată, nu e vorba de românizarea vreunui ungur, ci de trezirea conştiinţei româneşti a acelor zeci de mii de români pripăşiţi printre săcuii din Ardeal cari în urma politicei nefaste a regimului maghiar şi-au pierdut limba românească, dar cărora nu li s'a putut istovi din vine sângele străbun şi din suflete conştiinţa romanităţei lor.

Şi dacă cineva alarmează totuşi lumea, că aici se urmăreşte desnaţionalizarea, nu face altceva decât ceia ce doreşte Horty şi cu ceata ebrediştilor: continuarea vechei politici ungureşti, de maghiarizare a Românilor din Ardeal“

Care este adevărul în chestia desfiinţărei claselor superioare de la liceul din Gheorghieni

„Un alt neadevăr este acela că aş voi desfiinţarea claselor superioare ale liceului din Gheorghieni pentru că acestea sunt ungureşti. Tot aşa de falsă este şi deducţia ce se trage de aici, că aceasta ar fi soarta secţiunilor ungureşti ale liceelor de stat, cari, ca la cel din Gheorgnieni, sunt menite să se desfiinţeze.

Faptul e că în adevăr clasele superioare de la liceul din Gheorghieni — unde numărul elevilor a scăzut în aşa măsură încât în unele clase se află numai 5 elevi — trebui să fie desfiinţate. **Dar aceasta nu pentrucă sunt clase ungureşti ci pentru că n'au elevi.**

In Reghinul-Săsesc de asemenea se vor desfiinţa clasele superioare unde, ca şi la liceul din Gheorgieni, sunt elevi puţini, 8—12 de clasă, această şcoală fiind românească.

Este inadmisibil să se înmulţească şcolile secundare fără de nici un rost şi fără de nici un folos, — şi o spun aceasta atât referitor la şcolile de stat cât şi la cele confesionale, dacă nu îndeplinesc condiţiunile elementare: de a avea elevi, profesori şi local.

O singură deosebire este între stat şi confesiuni: statul îşi trage consecinţele finale fără înconjur iar confesiunile preferă situaţia imposibilă creiată prin înfiinţarea unor astfel de şcoli neserioase.

Rămâne însă bine stabilit şi trebuie să se ştie că liceul din Gheorgieni, numai în acel caz va înceta să funcţioneze cu clasele superioare, când numărul elevilor va rămâne insuficient.

Dacă însă s'ar anunţa elevi în număr reglementar, clasele superioare vor continua să rămână în funcţiune şi pe mai departe.

Iată un teren nobil de activitate şi pentru cei dela „Ellenzék“: să conlucreze la trezirea interesului pentru liceul din Gheorghieni, a fiilor de secui din jud. Ciuc, îndemnându-i să se înscrie în el.

In acest caz, însuşi „Ellenzék“ se va putea mândri că a contribuit la menţinerea liceului în forma lui de azi“.

In jurul înfiinţărei unei şcoale normale în Miercurea Ciucului

„O a treia chestiune arătată de „Ellenzék“ în formă tendenţioasă este chestiunea şcoalei normale pe care intenţionez să o înfiinţez în Miercurea-Ciucului Da, cred că e bine ca viitorii învăţători să înveţe perfect limba română căci numai aşa cred că vor putea să şi facă şi ei datoria la rândul lor — de a preda cu rezultate bune — şi de a face ca elevii lor să-şi însuşească pe deplin limba statului.

Fapt e şi acela că consider de bine, ca în această şcoală normală să primească instrucţie şi educaţie românească cu preferinţă copiii români de origine din comunele foste româneşti, de pe teritoriul judeţelor din Secuime.

In fine este fapt, că eu găsesc că cel mai efectiv mijloc pentru ajungerea scopului arătat este că în această şcoală normală jumătate din elevi să fie aduşi din vechiul regat.

Incercările făcute în această privinţă până acum ne-au dovedit că acesta e singurul mijloc eficace ca copii români din Ardeal să-şi însuşească un temperament mai vioiu şi o limbă românească mai frumoasă.

Ziarul unguresc trebue să înţeleagă toate aceste, aşa cum se spun şi să nu caute înţelesuri ascunse.

Trebue odată să se obişnuiască toată suflarea din această ţară cu faptul că au căzut odată pentru totdeauna dintre Ardeal şi vechiul Regat barierile Carpaţilor.

Românul de aici trebue să se simtă bine în vechiul Regat precum românul din vechiul Regat trebue să fie acasă aici în Transilvania.

Prin dislocarea şi schimbul de şcolari dintre diferitele provincii se va servi cauza sfântă a unificărei sufletului românesc din întreaga ţară“.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & & Piaţa Uniri No. 12.

3054

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereţi modele. 2744-7

Toată lumea ştie
că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

SAPUN SCHICHT MARCA „CERB“
A FOST, ESTE ŞI RĂMÂNE CEL MAI BUN

Presa maghiară

Presa maghiară şi Basarabia

In urma unui foileton jicnitor pentru Români apărut în ziarul timişorean *„Temesvári Hirlap“*, întitulat „Basarabia“, studenţimea română din Timişoara, deodată cu festivităţile aranjate cu prilejul aniversării realipirei Basarabiei, au demonstrat contra numitului ziar maghiar.

„Temesvári Hirlap“ de astăzi publică o scrisoare deschisă către români, în româneşte şi ungureşte, în care încearcă să arate că acest ziar nu intenţionează să facă operă de subminare.

„Acela — continuă ziarul maghiar — care cu mână de hoţ ar dori să se atingă de integritatea Patriei, care e ţara noastră a tuturora, ne găseşte pe toţi în aceeaşi tabără.“

Luăm act de cuvintele confratelui maghiar, dar ne-ar părea mai bine dacă presa maghiară din Ardeal, în locul declaraţiilor platonice de dragoste, ar căuta să informeze pe cititorii unguri într'un mod mai obiectiv şi mai cinstit ca până acum şi nu ar mai provoca demonstraţii prin atitudini antiromâneşti.

In jurul unor insinuari din „Patria“

Scrisoarea unor profesori din Turda

(*Primim spre publicare următoarele*):

D-le Director,

In Nr. 70, 12 Aprilie a. c. al „Patriei“, s'a publicat un articol întitulat: „Adunarea gogiştilor din Turda“, în care, cu o cutezanţă care bate recordul, un anonim a denaturat nu numai stările faptice locale, dar în acelaş timp ne a atacat personal şi pe subsemnaţii. Ca răspuns la injuriile ce ni se adresează în acel articol, găsim cu cale să dăm următoarele lămuriri:

1. Nici unul dintre noi n'am fost în trecut, nici „trădători“, nici „comisari de alimentaţie“, nici „administratori de domenii sub Nemţi“, nici „lichidatori“, nici altceva de acest fel! La dosarul nostru noi nu avem încă, decât fapte de idealism curat. De aceea e o injurie murdară, a ni se spune că am venit în Turda cu „apetituri de parveniri“.

2. Că facem şi politică nu numai şcoală, aceasta nu poate constitui o crimă, întrucât toţi cetăţenii ţărei au acest drept.

Respingem însă cu dispreţ afirmaţia că am datora careva dintre noi ceva din cariera noastră, vreunui partid. Tot ce avem şi la ce ne-am putut ridica, datorim numai propriilor noastre forţe şi puterii de viaţă pe care am adus-o dela sate.

3. Toate celelalte relatări despre persoana noastă, despre activitatea noastră politică şi adunările, la cari am fi luat parte, sunt pline de falsuri şi închipuiri bolnăvicioase.

Turda, la 5 Aprilie 1924.

Teodor Murăşanu, profesor; **Ilie Marinca**, prof. la liceu; **Dr. Verghizan**, prof.; **Ioan Murăşanu**, prof.; **Aurel Pop**, prof.

Reclama este sufletul comertului!

Mare târg de Paşti la Magazinul DICK

Cartoane, delen şi grenadine

1 m. creton	20·—
1 m. delen	25·—
1 m. grenadin p. femei	28·—

Zephiruri, pânzături şi canavase

1 m. zephir pentru camesi	25·—
1 m. panza pent. trusouri	25·—
1 m. canavas pentru haine de pat	33·—

Stofe de lână pentru dame si bărbaţi

1 m. stofa pepita latime dubla	45·—
1 m. stofa pentru dame	59·—
1 m. stofa gabarden pentru domn	59·—
1 m. stofa pentru uniforme de culoare albastru inchis si neagra	144·—
1 m. stofa de lana pentru barbati 140 cm. lata	165·—

Cămeşi bărbăteşti şi femeeşti şi pantaloni

1 camesa femeiaasca	69·—
1 camesa barbateasca	159·—
1 pantaloni pentru femei	59·—
1 indispenzabile	69·—

Batiste, ciorapi femeeşti şi bărbăteşti

1 batista de zephir	6·—
1 pareche ciorapi barbatesti	16·50
1 ciorapi femeesti	27·50

etc. etc.

2457

Dick Jakab si Fiul

Cluj,

Str. Reg. Maria 5.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!

2725—2

Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2 Telef.: locuința 1099 St. Brătianu 9

In jurul fraudelor de la cfr.

Ultimele măsuri luate de Direcțiunea Generală — Mersul anchetei

Am anunțat din timp pe cititorii noștri că pentru anchetarea fraudelor săvârșite de funcționarul Condeescu dela Direcțiunea Regională CFR. din Cluj, a fost însărcinat de către Direcțiunea Generală, dl Rosenzweig, director de serviciu. In urma amănuntitelor cercetări intreprinse de dl Rosenzweig, s'a putut constata că suma delapidată de Condeescu se ridică la 1.900.000 lei, sumă ce a fost sustrasă din Casa gării Cluj cu acte false sau necontrolate în deajuns de Serviciul Comptabilității, pe lângă o lipsă de aproape 600 vagoane lemne din diferite stațiuni ale regionalei, care nu au putut lipsi decât tot datorită lui Condeescu, — care dădea descărcare furnizorilor, fără ca aceștia să fi predat lemnele.

In urma presiunilor făcute însă de Direcțiunea Regională, furnizorii au început să predea lemnele în chestiune, așa că în puțin timp Căile ferate vor putea fi despăgubite de materialele predate în lipsă.

Rămâne așa dar ca Ministerul de Comunicații să fie despăgubit de suma de 1.900.000 pe care a delapidat-o Condeescu.

Mersul anchetei

După ultimile informațiuni pe care le avem, suntem în măsură a afirma că actualmente se verifică întreaga gestiune a Direcțiunei Regionale încă din 1921.

Deocamdată, Direcțiunea generală Cfr. a dispus suspendarea dlui Brânduşa, șeful serviciului Comptabilității, singurul de altfel obligat prin legea Comptabilității publice de a verifica în de aproape toate actele de cheltueli și de a ține o evidență clară a personalului pe care-l plătește, lucru ce dsa n'a făcut deoarece timp de 6 luni, Condeescu, care era și secretarul școalei de mecanici, a trecut în statele de plată câte 14 elevi mai mult peste numărul exact, așa că în termen mediu realiza lunar aproape 40.000 lei, ceeace timp de 6 luni revine la aproape un sfert de milion.

Era de datoria dlui Brânduşa să observe mai cu atenție toate operațiunile bănești ce se făceau în Regionala Cluj și să aibă prevederea de a nu da următoarea rezoluție pe o foaie de plată ce urma să fie achitată de casierul gării Cluj: *„Veți achita dlui Condeescu suma de lei 420.000, chiar dacă dsa nu a lichidat avansurile anterioare"*, lucru ce nu credem că dl Brânduşa, în calitatea de șef al serviciului Comptabilității, să nu-l fi știut, de oarece toată lumea știe că din orice cassă publică nu se poate elibera un al doilea avans aceleiași persoane, când n'a lichidat încă primul avans.

— Odată cu dsa, a mai fost suspendat dl Adonis Popov, are în calitatea sa de subșef al Serviciului contencios, știind de s lipsa sumei de lei 420.000, ce cădea în sarcina lui Condeescu a căutat să salveze situația printr'un compromis, neluând imediat măsurile prevăzute de lege.

Ancheta își urmează cursul și se crede că în scurt timp va fi dusă la bun sfârșit.

Sărbătorirea unirii Basarabiei în Satu-Mare

Satu-Mare, 9 Aprilie.

In ziua de 9 Aprilie orașul Satu Mare a fost în sărbătoare.

Se adunaseră în piața cea mare din centrul orașului, în jurul statuei „Soldatului Român" lume multă din toate straturile sociale, dar mai ales săteni din comunele din jur. Preoți, învățători foarte mulți, din satele mărginașe, au ținut să ia parte.

O frumoasă estradă împodobită cu verdeață și drapele tricolore, a fost ridicată din inițiativa dlui prefect Cantuniari,

Preoții au oficiat serviciul religios la capela ortodoxă, apoi în piață.

După aceasta, săteni cu steaguri în frunte, au pornit într'o entusiastă manifestație pe străzi.

La tribună, dl prefect Cantuniari a ținut o frumoasă cuvântare în care a arătat pe scurt drepturile noastre asupra Basarabiei.

Muzicele militare au cântat „Imnul Regal", pe care l'a cântat apoi și corul tuturor școlilor din oraș reunite.

Au mai vorbit dnii căpitan Todoran, profesor Florea, dl deputat Dragoș Aurel și dl dr. Barbul Carol.

Elevul Grideanu dela școala normală a spus apoi „Jurământul unirii" după care a urmat defilarea școlilor și a armatei.

După masă, populația s'a adunat în sala teatrului orășenesc când s'a început a doua serbare, urmată de producțiuni școlare.

Au ținut cuvântări ocazionale dnii prefect Cantuniari, părintele Răuțu și dr. Seleș.

Corurile școalei normale și liceului au fost mult reușite.

Au excelat în special școala profesională de fete, de sub conducerea drei Troteanu. Dansurile naționale au fost o minune. Tablourile alegorice unde s'a arătat în bogăția luminilor epoci din viața Basarabiei, au mișcat adânc publicul. Au rămas surprinși și minoritarii cari au luat parte în număr destul de mare.

Seara a fost o retragere cu torțe, iar orașul a fost feeric luminat.

Condica de termene pentru **avocati** 250 L. la Librăria Lepage, Cluj

Știri din Solnoc-Dobâca

Bisericești. D l dr Octavian Domide, fost canonic arhipresbiter și prelat papal, a fost înaintat la rangul de vicar general episcopesc al Gherlei în locul lui Ioan Ivașco.

Totodată anunțăm, că d-l Dionisiu Vaida, fost protopop în Bistrița, cu începere dela 15 Martie a. c. a fost numit canonic la Gherla în postul vacant.

Cursuri de limba română. In baza unui ordin ministerial, toți funcționarii minoritari vor trebui să depună examene de limba română.

In acest scop învățătorii și profesorii români mai zeloși, au deschis cursuri de limba română, dintre cari amintim cel ținut de profesorii dela liceul „Andrei Mureșanu" din Dej, la care ascultă peste 20 minoritari de diverse categorii, precum și cursul învățătorilor minoritari, condus de d l Iuliu Danciu, subrevizor școlar, la care asistă peste 12 auditori, între cari și un preot rom. cat din Dej.

C t.

Anglia si chestia Basarabiei

Declarațiunile dlui N. Titulescu, ministrul României la Londra

Declarațiunile făcute de dl N. Titulescu, ministrul României la Londra, ziarului „Argus", aduc interesante lămuriri asupra situației României în străinătate și în special asupra modului cum este privită în Anglia chestiunea Basarabiei.

Unele ziare au atribuit Angliei o politică puțin favorabilă nouă, în această chestiune, pornind de la necunoșterea chestiunilor Orientului de către opinia publică engleză și dela atitudinea favorabilă pe care ar manifesta-o actualul guvern față de Soviete.

Cât de greșite sunt asemenea afirmațiuni se poate arăta și din faptul că pentru Anglia nu mai există de mult o chestiune a Basarabiei, ea fiind cea dintâi care a recunoscut revenirea ei la patria mamă. Precizarea care o aduce astăzi Dl Titulescu respinge și mai mult orice credință contrarie, prin faptul că în urma demersurilor făcute la Londra s'a introdus în tratat mențiunea expresă *„că apelul Rusiei către Societatea Națiunilor nu poate atinge chestiunea frontariilor și suveranitatea României"*.

Dsa a mai adăogat că Marea Britanie, recunoscând condiționat autoritatea guvernului Sovietelor, a întrebuințat formula expresă că nu recunoaște autoritatea lui decât pe teritoriile ce au acceptat suveranitatea sa, ceea ce exclude în mod implicit Basarabia.

Lămuririle date de dl Titulescu arată totodată că protestul Sovietelor adresat Franței și atitudinea lor dela Conferința dela Viena, nu sunt decât motive de tactică diplomatică, pe care le încearcă cei dela Moscova, pentru a-și intimida adversarii.

Dela Subprefectul Județului Cojocna.

Nr. 4194—1924.

Publicațiune de concurs.

Publicăm concurs pentru ocuparea următoarelor posturi vacante dela subprefectura județului Cojocna.

a) 2. Posturi de contabil județean în cl. VIII. gr. 1.

c) 1. Post de contabil județean în cl. IX. gr. 1.

Cererile sunt a se înainta în conformitate cu Regulamentul afacerilor județene și art. 40 din legea asupra statului funcționarilor publici până în ziua de 25 Aprilie 1924.

Cererile sosite ulterilor nu să vor lua în considerare.

3455 P. Subprefect: **Indiscifabil.**

De vânzare 3426

întrunul din orașele cele mai mari din Ardeal

o intreprindere comercială care este în funcție de 23 ani

situată lângă linia ferată, cu imobil și **aranjament complect.** Agenți primesc recompensă. Desluşiri amănunțite: la **Agenția de publicitate Lloyd Expres Cuj,** Str. Memorandului 24. sub „**Rentabil 2587**". Lloyd

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3013 3011

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

pentru sezonul de primavara

Preturi de reclama

la magazinul

HERCULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exercițiul copiilor de a merge .	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA"	„ 68
Rochițe brodate	„ 78
Cămeși pentru dame . . .	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialități **de haine pentru copii și cărucioare** din Berlin și Wiena

Bogat asortiment **în haine pentru băeți specialități din Tirol.**

Salon de confecționat haine pentru copii și din stofe aduse.

Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate și pentru a repara cărucioare anunțându-ne. Trimitem gratis și revânzători catalog cu prețulae curente p. cărucioare de copii

8381

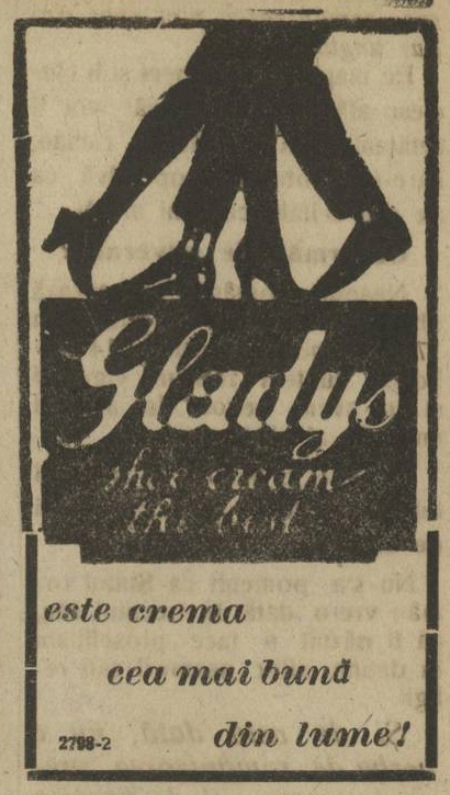

este crema cea mai bună din lume!

2798-2

Comandați bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

Grupul electrogen de benzină **„ASTRA"** servește curent electric pentru 75 bucăți **becuri de 25 luminări.**

2972-8

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Un atentat
împotriva economiei noastre naționale
In atențiunea autorităților

Am arătat în diferite rânduri cum elementele streine din această țară caută prin toate mijloacele să provoace nesiguranță în situația noastră ecomonică.

Hârtiile exota, efecte necotate la bursă, au inundat piețele ardelene în așa măsură încât pentru un moment au pus într'o adevărată încurcătură pe toți exportatorii români, cari nu mai au încredere în valorile streine și mai ales în cele maghiare.

Scăderea prețului pieilor de animale, produsă de o mare întreprindere industrială din Ardeal, a făcut ca prețul pieilor să se coboare simțitor în dauna intereselor economice românești, prin importul din streinătate a unei mari cantități de piele brută, cu un preț mult mai ridicat decât cel oferit pe piața internă, așa că în țară ne mai fiind cereri mari, prețul pieilor de animale a scăzut dela 45 50 la 28 30 lei kgr.

Am semnalat din vreme aceste fapte și credem că autoritățile în drept vor lua toate măsurile pentru îndreptarea acestei stări de lucruri.

In timpul din urmă însă, comercianții streini și chiar localnici cari lucrează contra intereselor noastre românești, au inaugurat un sistem cu totul nou de secăluire a averilor naționale.

E vorba despre exportul nostru de animale. Diferiți emisari cutreeră satele noastre cumpărând vite cornute dela țărani fără a plăti însă imediat costul lor, ci pe datorie, având grija ca la ziua fixată să plătească prețul animalelor luate, așa că cu timpul își fac un mare credit printre țărani. Aceste vite sunt cumpărate pentru export, așa că la un timp anumit acești comercianți ambulanți vor contracta datorii mari în satele noastre și cum nu au nici o legătură cu pământul nostru unde realizează beneficii însemnate, vor trece în Ungaria de unde au venit, fără a fi plătit datoriile făcute, așa că țăranii noștri vor rămânea și fără vite și fără contravaloarea lor. E un mijloc destul de ingenios de a secătui rezervele de avuție a țării și datorită acestui lucru avem azi o mare lipsă de vite pentru tăiat, de oarece prețurile oferite de acești negustori sunt cu mult mai ridicate decât acele pe care le poate oferi comerciantul din țară.

O echipă întreagă de asemenea emisari cutreeră mai ales satele din județul Bihor, care fiind situat mai în apropierea frontierei româno-maghiare, oferă o mare ușurință la export și posibilitatea ca la un moment dat acești emisari să poată trece mai repede în Ungaria, după ce bineînțeles vor fi dat lovitura.

Față de aceste lucruri cerem o grabnică intervenție a autorităților pentru stăvilirea acestei nefaste acțiuni.

Expoziția regnicolară dela Cluj

Am anunțat din timp intențiunea Ministerului de Agricultură și Domenii de a orgniza în cursul lunei Septemvrie la Cluj, o expoziție de animale domestice din Ardeal și Banat. In acest scop au avut loc diferite discuțiuni la București cu ocazia congresului general al medicilor veterinari din întreaga țară și cu această ocazie se hotărâse să se formeze în localitate un comitet care să aibă grija tuturor pregătirilor necesare.

Totodată, Ministerul a prevăzut în bugetele comitetelor zootechnice județene din Ardeal și Banat credite care să poată acoperi cheltuelile ivite cu ocazia expoziției.

In seama comitetului județean local rămăsese sarcina de a găsi mijloacele cele mai nimerite pentru ca reușita expoziției să fie asigurată și'n acest scop, în ziua de 5 Aprilie, a avut loc la Prefectura județului Cojocna o consfătuire la care a luat parte și Septimiu Mureșanu. prefectul județului, dl dr Țanțăreanu inspector general veterinar, dl dr Tiberiu Cristea, director general veterinar din Ardeal și dl dr Pavel Tofan medicul veterinar al județului Cojocna. Cu această ocazie s'au discutat și hotărît primele măsuri de executat în vederea expoziției regnicolare ce va avea loc în Septemvrie la Cluj, așa că peste puțin timp vor începe primele lucrări de pregătire și aranjare a expoziției, la care vor lua parte pe lângă marii crescători de vite, foarte mulți mici agricultori, cărora li se vor acorda diferite premii, a căror valoare va diferi după rasa și calitatea animalelor expuse.

Singura marca veritabila
este
DIANA Franzbrantwein.
Să observam marca DIANA.

CUM NE CURATIM SANGELE SI NE INTARIM TRUPUL
BROSURĂ F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTTA
BRO[illegible]E INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O C[illegible]RATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERE[illegible]I LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.
Rador Nr. 1253.

Adunarea generală a Camerii de Comerț din Cluj

Mâine Duminecă 13 Aprilie va avea loc la orele 10 jumătate adunarea generală a Camerii de Comerț din Cluj, la care vor lua parte toți membrii acelei Camere, sub președinția dlui inginer I. F. Negruțiu.

Cu această ocasiune se vor discuta mai multe chestiuni în legătură cu activitatea economică ce urmează să destășoare această instituțiune pe anul 1924.

Una din chestiunile ce vor fi desbătute cu această ocazie va fi și chestiunea notarilor publici, atât de des discutată în ultimul timp, chestiunea modificării tarifului vamal în vederea creerii unui cât mai mare schimb de materiale între statele cu care stăm în legături economice, organizarea și înființarea de căminuri și cursuri practice pentru diferite ramuri de industric, precum și modificarea legii pentru încurajarea industriei naționale în favorul industriei manuale.

Dat fiind cele anunțate pentru discutare, se observă o intențiune lăudabilă din partea Camerii de Comerț față de necesitățile noastre economice și credem că dacă aceste proeste vor fi traduse în fapt, ele vor acoperi un mare gol în economia națională.

Știri din Blaj
Adunarea Generală a Cooperativei „Ajutorul“

Duminecă 30 Martie c. s'a ținut I-a adunare a cooperativei de consum *„Ajutorul“*, întemeiată de către funcționarii din Blaj.

Din vorbirea de deschidere ținută de păr. St. Roșianu, președintele cooperativei, reiese, că societatea a fost întemeiată cu un capital de 70 000 Lei, din care nu s'au vărsat însă decât 43.000 Lei. Cu toate acestea, s'a realizat un beneficiu net de peste 9.000 Lei. Adevăratul beneficiu însă constă în mărfurile ieftene, de cari beneficiază membrii cooperativei. Un singur caz va fi în această privință edificator: cooperativa a distribuit membrilor săi 50 vagoane de lemne, la cari au avut o înlesnire de 40.000 Lei, față de prețurile din magaziile locale. Deci la un singur vagon de lemne s'a realizat un beneficiu de 800 Lei, aproape de două ori mai mare, decât valoarea nominală a unei acții (500 Lei). Ca să se vadă încă și mai bine folosul pe care această cooperativă îl aduce membrilor ei, funcționari cu toții, este și faptul că în adunarea generală, 9 membrii, funcționari ai oficiului poștal din loc, au cerut să fie reprimiți în cooperativă, după ce se retraseseră acum câtva timp, convingându-se acum de buna administrație a cooperativei și de folosul ei.

Evident adunarea generală a reprimit cu dragă inimă pe acești rătăciți reîntorși.

Trecându-se peste partea formală a adunării, aprobarea bilanțului, a bugetului pe anul 1924 și descărcarea consiliului de administrație, după alegerea a câtorva noui membri în comitetul de cenzori, adunarea generală a luat sfârș't.

Informații economice

INTERNE

— **Dela Camera de Comerț.** La Camera de Comerț au sosit proiectele pentru placatele cari se vor întrebuința la Târgul de mostre.

Premiul se va comunica de o comisie de specialiști.

— **Excluderea muncitorilor străini.** Ministerul muncii a suspendat până la votarea legei imigrațiunilor, intrarea în țară a muncitorilor străini.

— **Situația semănăturilor.** După informațiile sosite din provincie starea sămănăturilor se prezintă sub cele mai bune raporturi, mai ales în urma ploilor căzute în abundență.

Este nevoie însă ca după aceste ploi să urmeze vreme călduroasă, necesară încolțirei semințelor.

— **Turcia se interesează de industria românească.** La Camera de Comerț din localitate a sosit o întrebare din partea Băncii Agricole din Constantinopol, care intenționează să cumpere mașini și unelte agricole din România.

EXTERNE

Turcia

— **Concesionarea de căi ferate.** Un consorțiu industrial italian a primit din partea guvernului republicei otomane autorizația de a construi o linie ferată între Kutahia la Brussa și Mudania.

Consorțiul are dreptul la exploatații miniere.

Acest consorțiu va construi și un port modern pe coasta asiatică a mării de Marmara. Tot el va mai putea exploata și căderile de apă.

Elveția

Un împrumut în America. Prin intermediul băncii I. P. Morgan, Elveția a contractat în America un împrumut de 30 milioane dolari, cu 5 la sută pe termen de 20 ani.

Cursul de emisiune este de 97.

Ungaria

— **Un tarif vamal autonom.** In curând guvernul din Budapesta va depune proiectul de lege al noului tarif vamal autonom.

Dupăce acest proiect va fi votat, Ungaria va începe tratative pentru încheerea de convenții comerciale.

BURSA

Aprilie 12

Leul la Zürich . . . 300
la Paris . . . 900

Cursul la Cluj

1 franc elvețian — —	Lei	33·80
1 franc francez — —	„	11·50
1 dolar — — — —	„	192½
1 liră sterlină — — —	„	834
1 liră italiană — — —	„	85.31
1 coroane cehă — —	„	5·70
1 Leu = coroane austriace	„	368
1 Leu = coroane ungare	„	400
1 dinar — — — —	„	2.20

Zürich

București — — — — —	300
New-York — — — —	570
Londra — — — — —	24.70
Paris — — — — —	34.10
Milano — — — — —	25.20
Praga — — — — —	16.90
Belgrad — — — — —	7.07½
Viena — — — — —	80½
Budapesta — — — —	77½
Varșovia — — — — —	—·—

PIAȚA

Licitația redevențelor Statului, care a avut loc acum câteva zile — a fost urmărită cu vie atențiune, mai ales de către cercurile industriale creditoare Statului. Statul datorează azi sume imense intreprinderilor particulare — industriei în special — pentru furniturile făcute diferitelor servicii publice. Plata acestor furnituri s'a amânat mereu, pentru care motiv multe firme, creditoare, mai ales uzine și stabilimente, au fost silite în timpul din urmă de a reduce producția. (Cazul „Astrei“ din Arad.)

Dela vânzarea redevențelor, creditorii interni ai Statului — speră o achitare parțială.

Suma de 1 miliard lei va da posibilitatea de a veni în ajutorul Industriei și a Comerțului care azi se află în situația cea mai dificilă.

Compartimentele pieții au rămas neschimbate. La Cluj sunt cantități mari de porumb, lipsește însă orzul.

Cerealele au cotat:

CEREALE

CLUJ: orz 49.500-5.000, grâu 55.000, porumb 45.000. ovăz 42.000, tărâță 32.500, fasole 120-1300.000 Lei vag.
BRAILA: orzul 41.500, grâu 53.000, porumb 45.500 Lei vag.
GALAȚI: orz 42.500, porumb 45.000, grâu 52.500 Lei vag.
CONSTANȚA: orz 43.000, porumb 46.000, grâu 53.500 Lei vag.
CĂLĂRAȘI: porumb 42.000 Lei vag.
OLTENIȚA: porumb 42.500, grâu 50.000 Lei vag.
BASARABIA: orz 42.500, porumb 45.000, grâu 53.500 Lei vag.

Efecte

Bursa a fost calmă nefiind cerere mare. In general prețurile au tendința de scădere.

S'au încheiat:

Bănci: „Banca Națională“ excup. 14·400—14·500, „Banca Românească“ ex cup. 635 640 „Marmorosch Blank“ excup. 950-960.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 4.275-4.300 „Concordia“ 4400 4225 „Petrol Block“ opt. 1045 50 „Româno-belgo de petrol“ 990-1000, Credit Minier“ optate 1960-1970, pui 1270 1280, „Steau Română“ 4275-4300.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2630-2650, „Națională“ 1125-1150, „Generala“ 2775 2800, „Agricola“ 975-985.

Societăți: „Ind text-Buhuși“ 1020 1030 „Cartea Românească“ 400-425, Reșița, 1550-60 Reșița pui 1400-25, Letea 550-560.

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor Mauls din Hartz sunt cele mai delicioase și le gasim pretutindeni.
1360

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant și decalitate bună

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzește

în orice cratiță aparatul electric de inginerii dipl.

Pallos & Marko

(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)

care nu se strică niciodată și mai eftin dacât cratițele electrice. 3425

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ — Adr. telegr.: „DERMATA“

Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!

Frații Renner & Co.

Lloyd — **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

MICA PUBLICITATE

UZINELE ELECTRICE ale Orașului Cluj caută pentru imediat un vizitiu. Doritori se vor prezenta la biroul Uzinelor Calea Regele Ferdinand Nr. 30. 3453

VÂND CASĂ aproape de centru 2 camere bucătărie pivniță. — Prețul 140.000 lei. Una cameră liberă imediat. Adresa la ziar.

ATELIER ZLZE
MODERN DE FOTOGRAFII

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Să pot căpăta pe prețurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prănzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbați și fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antișambre și grădini la

Fabrica de mobile „Victoria“ Arad.

Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).

FABRICA ȘI DEPOZITUL: Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

Successorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, fețe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbați și Dame cu prețuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Costume! Raglane! Ulstere!

și toate noutățile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbați, băeți și copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. — CLUJ, Piața Unirii No. 14. — SATU-MARE, Visavi de teatru.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Berea-Nutritoare „HERCULES“

„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Pyram

PREPARAT · DIN CELE · MAI · VERITABILE MATERII · PRIME, ESTE · MIJLOCUL · CEL · MAI · BUN · PENTRU · CURĂȚIREA · GHETELOR

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM.

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADE A-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALA a „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. Nr. 1059 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI Marţi 15 Aprilie 1924.

Infrăţirea

Onor. Asociatiunii pentru Cult. a pop. rom. Sibiu

R CLUJ 1. 7080

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ŞI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ŞI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:

PE 1 AN . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

FRANȚA CEA ADEVARATA

— Raspuns ziarului „Temesvári Hirlap" —

In ziarul „Temesvári Hirlap", dl Sipos Iván publică sub titlul „Sodoma modernă" un articol în care Parisul este înfăţişat ca oraşul corupţiei, imoralităţii şi al venalităţii.

„Parisul, spune gazetarul maghiar, este oraşul cel mai imoral. Nu există nici o distracţie acolo pe care n'ai putea-o găsi, nici o beţie care nu s'ar putea cumpăra şi nici o femeie dela 12 ani în sus pe care n'ai putea-o avea. Totul e chestiune de preţ. Voluptatea şi banul, iată dumnezeii Parisului. Oraşul acesta este o cocotă care se tăvăleşte pe mormanul de gunoiu al imoralităţii."

Legenda aceasta cu privire la destrămarea morală a poporului francez şi la decăderea lui este veche. Inainte de războiu erau foarte mulţi cari şi la noi socoteau marea naţiune franceză ca aflându-se pe povârnişul prăbuşirii. Chiar în Franţa s'au găsit scriitori cari s'au grăbit să-şi judece ţara tot atât de aspru. Dar legenda aceasta este o creaţiune a propagandei pe care Germania a dus-o stăruitor dela 1870 încoace împotriva Franţei, pentru a lovi în prestigiul şi în dragostea pe care geniul francez le cucerise în lume.

Această propagandă înfăţişa Franţa ca o ţară pradă dezordinei morale şi corupţiei, poporul francez era arătat ca secătuit de orice energie sufletească şi fizică. O rasă sfârşită, o naţiune în care forţele morale fuseseră nimicite, o societate încăpută în ghiarele imoralităţii, iată ce se spunea despre Franţa şi poporul francez. Şi ajunsese să se creadă de către toţi că, incapabilă să se supună unei discipline morale şi roasă până în măduvă de germenii corupţiei şi imoralităţii, Franţa este sortită peirii.

Când Germanii au pornit iureşul năprasnic care — socoteau ei — avea să spulbere Franţa, au găsit în faţa lor o naţiune ale cărei energii morale au făcut cu putinţă miracolul dela Marna. In bună parte, înfrângerea germană se datoreşte credinţei greşite că este destul să prăvălească asupra Franţei un puhoiu de oştiri şi de tunuri, pentruca la cea dintâi izbitură această ţară, în care totul era socotit putred, să se plece. Dar Franţa adevărată, Franţa pe care cei ce nu ştiuseră s'o cunoască şi s'o preţuiască, o defăimau, Franţa eroică şi laborioasă, s'a relevat neaşteptat. Mobilizându-şi toate energiile morale, ea a fost în stare să ofere lumei acea admirabilă pildă de eroism şi de putere cari au făcut cu putinţă cucerirea victoriei. Şi când o naţiune este capabilă să facă un asemenea efort, cum se poate spune că ea se găseşte pe panta decăderii? Toate minunatele însuşiri ale poporului francez s'au arătat în războiu: inteligenţă, disciplină morală, solidaritate, eroism, putere de sacrificiu.

Nicăeri familia, acea organizaţie morală care face tăria unei societăţi, nu este mai solid constituită ca în Franţa. Nicăeri cultul familiei nu este mai puternic, nicăeri familia nu este mai mult legată de tradiţie şi mai mult înconjurată de respect decât în Franţa şi nici o naţiune nu este mai credincioasă misiunei de adăpost a virtuţilor şi vitalităţii rasei pe care o are familia, ca naţiunea franceză.

Aceasta este Franţa adevărată şi ea nu trebue judecată nici după convulsiunile, nici după rătăcirile câtorva elemente suprapuse. Franţa de jos din mijlocul căreia în clipele grele ale războiului au răsărit individualităţile puternice cari erau necesare victoriei franceze, un Clemenceu, un Foch, un Poincaré, iată Franţa pe care trebue s'o cunoaştem şi cunoscând-o s'o admirăm.

Dacă ar fi să judecăm o ţară şi o naţiune după stricăciunea şi rătăcirile cari se nasc în marile oraşe cosmopolite, am ajunge la constatări foarte triste pentru toate popoarele. In Parisul pe care atâţia îl înfăţişează ca o Sodomă modernă, sunt trei milioane de francezi cari zilnic, prin străduinţa lor tăcută şi de aceea creiatoare, aduc o contribuţie la munca fecundă a naţiunei. Iar corupţia, venalitatea şi stricăciunea Parisului o fac câţiva francezi, foarte puţini la număr şi mai ales mulţimea de străini adunaţi din toate colţurile lumei în acest oraş. O naţiune care în războiu a făcut dovada celor mai strălucite virtuţi, o naţiune în care cultul trecutului este atât de puternic, o naţiune ale cărei puteri creatoare în toate domeniile activităţii omeneşti se afirmă cu atâta vigoare, o naţiune care se dovedeşte atât de strâns unită în jurul ideii naţionale, nu poate să fie o naţiune decăzută. Sănătatea morală a poporului francez este neatinsă, virtuţile fundamentale ale sufletului francez sunt şi astăzi tot atât de viguroase. Geniul francez n'a strălucit nici când mai luminos ca acum.

Pe această Franţă, robustă, sănătoasă, activă şi creatoare ar trebui s'o cunoască dl Sipos Iván şi alături de dânsul toţi aceia cari s'au lăsat înşelaţi de o legendă născută din ură şi cari oprindu-se la aparenţe n'au voit să se coboare pentru a vedea că dedesubtul acestei Franţe de suprafaţă, se găseşte Franţa reală pe care virtuţile ei au aşezat-o în fruntea naţiunilor creatoare de cultură şi de civilizaţie.

Pentru prestigiul ţărei in afară

Trimisul nostru extraordinar la Londra, d. N. Titulescu, aflându-se zilele trecute la Bucureşti, a făcut ziarului „Argus" câteva declaraţii de o deosebită importanţă.

Vorbind ziarului „Argus", dsa a arătat cât de mari sunt dificultăţile unei misiuni în streinătate, fie aceasta oriunde şi pentru orice ţară. Trecând apoi peste unele aprecieri ale vieţei publice engleze, atât cât situaţia sa de reprezentant al nostru în Anglia îi permitea să le facă, d. Titulescu ne-a asigurat de sprijinul real pe care ni l-au dat şi ni-l dau cercurile conducătoare engleze în chestiunile noastre litigioase cu Rusia; a vorbit despre situaţia României în politica internaţională dovedind că această situaţie este departe de a fi aşa de rea, precum vor unii interesaţi ai politicei noastre interne să o arate; a arătat rolul pe care trebuie să-l aibă o propagandă românească în streinătate, rol care trebuie să se menţină în cadrele realităţilor vrednice a fi cunoscute de toată lumea. Cu acest prilej, d. Titulescu a accentuat tot răul pe care ni-l face deslănţuirea luptelor politicei noastre interne dincolo de hotarele ţărei. Orice propagandă oricât de bine făcută în streinătate este incapabilă să-şi ajungă ţinta atâta vreme cât nu vom şti să ne punem frâu patimelor. In această chestiune dsa şi-a exprimat următoarea dorinţă:

„Cred că ar fi bine la hotarele fizice ale României să dispară sau să devină cel puţin invizibile şi hotarele morale şi intelectuale dintre partide".

In cuvintele dlui Titulescu e ceva mai mult decât o dorinţă, este expresiunea unei mustrări cuviincioase adusă unor partide pe cari le ştim şi cari în repetate rânduri şi-au ascuns sărăcia mijloacelor de luptă politică internă cu condamnabile apeluri la streinătate. Şi e bine să se ştie că d. Titulescu nu este liberal, pentru a se înţelege toată greutatea mustrării sale. Pdrtizan al lui Take Ionescu, d. Titulescu este socotit ca un membru fruntaş al partidului naţional fuzionat cu takiştii.

Este deci evident că d-sa vorbind astfel, n'avea nici un motiv să condamne partidul naţional, alături dealte partide tot aşa de vinovate, numai pentru a apăra guvernul. La d-sa ideea de patrie este deasupra ideei de partid şi, desigur, d-sa este cel dintâi care regretă că mustrarea sa trebuie să se adreseze partidului în care contează ca fruntaş. A trebuit însă să o facă pentrucă era de datoria sa ca bun român să-şi servească mai întâi ţara şi apoi partidul.

Partidul naţional are un bun prilej să constate cum i se apreciază politica sa internă de către unul din cei mai valoroşi fii ai ţărei noastre.

Cuvântul Ardealului
la serbarile unirii Basarabiei tinute la Chisinau

— Discursul rostit de dl Prof. I. Mateiu, deputat —

La serbărileocazionate de împlinirea a 6 ani dela unirea Basarabiei la patria mumă cari, au avut loc la Chişinău, dl profesor I. Mateiu, deputat, a rostit în numele Ardealului, următoarea înălţătoare cuvântare:

„Fiii Ardealului, eliberaţi prin vitejia aceleiaşi oştiri a României iubite, călăuziţi de sentimentul tainic al unităţii naţionale, au alergat senini la praznicul neamului românesc dela Chişinău, ca împreună cu fraţii de pretutindeni, să se împărtăşească din potirul bucuriei nemărginite, ce străluceşte în toate colţurile ţării întregite şi încălzeşte în flacări arzătoare sufletul înviorat al Basarabiei româneşti.

Mă copleşesc amintirile măreţe de acum şase ani, când în valurile revoluţiei ruseşti, vedeam sbuciumul eroic al poporului moldovenesc de a eşi din mormântul înstrăinării muscăleşti şi a se înălţa către lumina vieţii şi conştiinţii naţionale mântuitoare.

Am fost martorul însufleţit şi dacă vreţi, colaboratorul devotat, cu atâţia buni ardeleni, a acelei acţiuni minunate, pe care luptătorii idealişti ai Basarabiei au desfăşurat-o, cu credinţă nebiruită, pentru învierea acestui colţ scump din moştenirea lui Ştefan cel Mare.

Am semănat aici cu însufleţire idealul unităţii politice culturale, iar voluntarii ardeleni l'au pecetluit cu sângele şi viaţa lor generoasă, căzând de mânile ucigaşe ale bolşevismului roşu.

Noi am văzut pe reprezentanţii curaţi şi legali din **Sfatul Ţării** ai ţărănimii de aici, care un veac şi mai bine a păstrat cu sfinţenie comorile sufletului românesc, înfăptuind în ziua de 27 Martie 1918 cea mai strălucită minune din istoria de glorie şi de jale a Basarabiei: *întoarcerea ei fericită şi vecinică la sânul Patriei sângerate.*

N'au fost clipe mai mişcătoare, n'a fost moment mai înălţător în toată frământarea ei orfană decât această zi slăvită, ce-a restituit patrimoniului naţional colţul clasic de pământ românesc şi a redat Patriei-mame, sfâşiată de dureri fără nume pe crucea răstignirii nemţeşti, nădejdea dumnezeească, că dreptatea naţională avea să vie, deplină şi triumfătoare, pentru întreg neamul românesc.

Basarabia a fost cea dintâi din ţările robite, care în faţa lumii a ştiut face dovada netrecătoare, că sufletul românesc dela Nistru este unul şi acelaş cu cel dela Dunăre, dela Tisa şi de peste Molna, că neamul românesc este hotărât mai presus de toate jertfele şi biruind orice împotrivire, să trăiască unit şi nedespărţit pe vecie în hotarele sfinte ale Pământului, păzit cu spada şi rudat cu suferinţa Voivozilor săi glorioşi.

Astăzi după 6 ani, urmând obiceiul părinţilor şi conştiinţa drepturilor noastre atacate, ne-am adunat, Ţara întreagă, iarăş la Chişinău, ca într'o cuceritoare manifestare să prăznuim din nou istorica zi de înviere a Basarabiei şi să ne înfrăţim simţirile în acelaş imn divin al **Unirii desăvârşite**, ce leagă trupurile şi sufletele noastre de Ţara sfântă a Neamului românesc.

Binecuvântată fie bucuria inimilor noastre şi rodnică hotărârea de-a spori, prin legăturile **iubirii** frăţeşti. trăinicia unirii eterne pe plaiurile blândei şi scumpei noastre Basarabii.

Iar duşmanilor haini, cari ieri ca şi astăzi îşi întind gurile flămânde spre ţara dela Nistru, *Ardealul*, prin fiii săi cari şi-au lăsat cea mai bună parte fiinţei lor în opera de redeşteptare a Basarabiei, le strigă în auzul lumii, inspiraţi şi de superba apologie de azi a Primului Ministru, jurământul care la 1848 i-a purtat braţul în viforul sângeros contra Ungurilor:

Murim mai bine în luptă
Cu glorie deplină
Decât să fim sclavi iarăş
In vechiul nost pământ.

Tratativele austro-române

„Viener Algemeine Zeitung" află din cercurile româneşti, care stau în legătură cu delegaţia română, că negocierile dintre Austria şi România se desfăşoară în mod mulţumitor.

România, care stă pe baza tratatului de pace dela Saint Germain urmăreşte o înţelegere specială cu Austria şi nu cere, având în vedere greaua situaţie financiară a Austriei, ca această ţară să achite imediat obligaţiile ce decurg din preluarea Bucovinei. In ce priveşte chestiunea pensiunilor, delegaţia română stă pe punctul de vedere că România va îndeplini şi de acum înainte obligaţiile ce decurg pentru ea din tratatul de pace.

Tratativele vor fi interupte pe timpul sărbătorilor de Paşti şi vor fi apoi reluate.

Campania electorală
în Germania

Berlin. — Principii prusieni iau parte activă la campania electorală.

Sâmbătă, prinţul August Wilhelm a asistat la un meeting în marele hall al universităţei din Berlin şi în care oratorii au preconizat reîntoarcerea Schleswig-Holstein-ului la Reich.

Iar prinţul Oscar a luat parte la un meeting în timpul căruia monarhiştii, partizani ai lui Hitler, au cerut anularea tratatului de la Versailles.

Vizita Suveranilor români în Franța

SUVERANII NOȘTRI LA PARIS

Recepția de la Primăria orașului Paris — Salutul președintelui Consiliului Municipal — Răspunsul M. S. Regelui — Prânzul de gală de la Elysée — Toastul Președintelui Republicei franceze — Toastul-răspuns al M. S. Regelui Ferdinand — Suveranii la mormântul soldatului necunoscut al Franței

Ziua I.

Recepția dela Primăria Parisului. Salutul președintelui Consiliului Municipal. Răspunsul M. S. Regelui.

In după amiaza zilei de 10 Aprilie, Suveranii noștri însoțiți de d-na și d-nul Millerand au fost primiți în mod oficial de Primăria Parisului. Recepția a avut loc în sala Sf. Ioan și la ea au luat parte în afară de membrii Consiliului municipal, de președinții Corpurilor legiuitoare, de prefectul Senei și cele mai de seamă personalități ale Franței: Mareșalii Franței, generali Dubail, Gouraud, Lerond, Deboissi; Robert de Flers etc. Suveranii români erau însoțiți și de membrii delegației române din comisia reparațiunilor precum și de un mare număr de personalități din România, cari se află la Paris.

Președintele Consiliului municipal a remis M. S. Regelui marea medalie de aur a orașului Paris, iar M. S. Reginei un suvenir, după care președintele Consiliului comunal a rostit o entusiastă cuvântare de bunăvenire, exprimând omagii Suveranilor români pentru devotamentul nestrămutat, pe care Ei și poporul român l'au cultivat pentru Franța.

In răspunsul său, M. Sa Regele a arătat că poporul român *„santinelă de avantgardă a civilizației latine, a avut tot timpul conștiința solidarității comune dintre Franța și România, dar a păstrat orașului Paris o recunoștință cu totul deosebită,"* — oprindu-se asupra influenței profunde ce a avut-o capitala Franței în desvoltarea intelectuală, politică și națională a țărei noastre.

Ziua II.

Primirea corpului diplomatic. Prânzul de gală dela Elysée. Toastul președintelui republicei și răspunsul M. S. Regelui

A doua zi, 11 Aprilie, Suveranii au primit în mod oficial pe membrii corpului diplomatic, întreținându-se în mod special cu reprezentanții puterilor aliate.

A avut loc apoi prânzul de gală dela Elysée, oferit în onoarea lor de Dna și Dl Millerand. Printre invitați se aflau în afară de Dl I. G. Duca, ministrul de externe și suita Suveranilor, corpul diplomatic, președinții Camerei și ai Senatului, Poincaré, mareșalii Foch, Joffre, Petain, Franchet d'Esperay, Painlevé, prefectul de poliție, guvernatorul militar al Parisului și multe alte personalități marcante.

In toastul ridicat în timpul mesei, Președintele republicei a adus elogii Suveranilor României amintind de luptele eroice care au consacrat triumful drepturilor naționale, de încoronarea de la Alba Iulia, unde a fost consacrată eliberarea teritoriilor care reprezentau Alsacia și Lorena pentru România, înfăptuind unitatea națională a Statului român, cât și de ratificarea unirei Basarabiei cu România, care este ultima verigă din opera glorioasă de refacere și de renaștere a națiunei amice.

Președintele Republicei a manifestat dorința Franței de a strânge și mai mult raporturile dintre ambele țării și a ridicat paharul în sănătatea M. M. Lor, a familiei regale și pentru prosperitatea României.

Răspunsul M. Sale Regelui a fost un sincer omagiu de recunoștință adus Franței glorioase *„a cărei prietenie constantă a contribuit într'o măsură așa de mare la realizarea aspirațiunilor naționale tuturor Românilor"*.

Exprimând recunoștința țărei întregi pentru prietenia sinceră și solidaritatea Franței, cât și pentru sprijinul material și moral acordat în vremurile grele, M. S. Regele a stăruit asupra politicei pacifice, bazată pe aplicarea loială a tratatelor, pe care o urmăresc Franța și România.

Inchinând paharul Dlui și Dnei Millerand și pentru mărirea și prosperitatea Franței, M. Sa Regele și-a încheiat toastul cu cuvintele: *„Trăiască Franța"*.

Seara, legațiunea română a oferit un dineu de gală în onoarea Suveranilor, la care au luat parte cele mai de seamă personalități ale Franței printre care și Jules Cambon, Robert de Flers, contesa de Noailles etc.

ZIUA III-a

Suveranii României la mormântul soldatului necunoscut

In ziua de 12 Aprilie, MM. L. L. Regele și Regina României au depus coroane pe mormântul soldatului necunoscut, ceremonie care a atras o mulțime considerabilă, venită să aclame pe Suveranii României.

In sunetele muzicei care întona imnurile celor două țări, M. Sa Regina a depus pe mormânt două jerbe splendide de crini, iar M. Sa Regele o palmă de bronz cu panglici în colorile drapelului român, de care era fixată Crucea „Virtuței militare" române.

In cursul zilei, Suveranii au mai primit o delegație a Societății combatanților decorați cu medalia militară, cari au mulțumit M. Sale că s'a înscris ca membru de onoare în această societate și L'au rugat să participe la inaugurarea monumentului în amintirea camarazilor căzuți pe câmpul de onoare. M. Sa Regele a primit această rugăminte.

Omagiile presei franceze

Toată presa franceză, salutând cu entuziasm sosirea Suveranilor români în Franța scrie articole elogioase la adresa Lor, a țărei și poporului nostru.

Reprezentantul ziarului „*Le Matin*" primit de M. Sa Regele la Strassburg, arată via emoțiune ce au exprimat-o Suveranii la primirea făcută în Alsacia.

Scriitorul Robert de Flers scrie în „*Le Figaro*" un articol entuziast pentru Suverani, reamintind Franței căminul de simpatie și de devotament ce-l are ea în România și credința cu care poporul nostru a luptat alături de Franța „împotriva atitudinei Rușilor, a invaziei, a mizeriei și epidemiilor".

„*Petit Parisien*" aducând omagii țărei noastre, arată teribilele încercări ce le-a avut de suferit România în cursul războiului, vorbește de patriotismul M. Sale Regelui și de opera M. Sale Regina, reproducând pasagii dintr'o mișcătoare declarație a M. Sale, în care e proslăvită Franța.

In „*Le Gaulois*" căpitanul Le Roy insistă deasemeni asupra patriotismului Suveranilor noștri.

Depunerea juramantului recruților din Regimentul 83 Inf.

Eri la orele 10 în cazarma regimentului 83 Inf. a avut loc festivitatea depunerii jurământului recruților din acel regiment, de față fiind toate autoritățile civile din localitate, precum și toți ofițerii garnizoanei în frunte cu dl general Dănilă Pap, comandantul corpului VI. Arm.

Pentru sărbătorirea acestui important act, întreaga cazarmă, frumos pavoazată, având în mijloc o tribună, a dat o frumoasă impresie de sărbătoare. Printre cei ce au luat parte, am putut remarca pe dnii: Prof. N. Bănăscu, rectorul Universității, Popovici, directorul operii, Zaharia Bârsan și mai mulți artiști ai Teatrului Național, precum și un mare public din localitate. După oficierea serviciului divin, dl colonel Tuchaș, comandantul Diviziei 16, a arătat în frumoase cuvinte însemnătatea actului și datoriile ce decurg din el, după care Sf. Să. Părintele Ciuca, preotul garnizoanei, îndeamnă pe tinerii soldați la o muncă cinstită și la respectul față de superiori.

Urmează apoi defilarea trupelor, bine echipate și bine instruite, ceiace dovedește că ofițerii din regimentul 83 Inf. știu să-și facă datoria și s'a observat cu această ocasie că se dă o atenție deosebită instrucției soldaților, atât din punct de vedere militar cât și moral, în regimentul comandat de dl colonel C. Stareșin, căruia nu i se pot aduce de cât laude.

O agapă dată la popota regimentului a încheiat această înălțătoare festivitate.

După amiază la orele 4 a avut loc o serbare organizată de regiment cu concursul artiștilor dela Teatrul Național: dra Medianu, dnii Braborescu, Serban, Potoroacă, Lapteș și alții, jucându-se piesa „Pe-aici nu se trece" de Mircea Rădulescu, după care au urmat dansuri naționale și deciamări executate de recruții regimentului.

Iminenta dizolvare a Parlamentului jugoslav

BELGRAD 12. — Prin cercurile guvernamentale se svonește că reluarea lucrărilor parlamentare se va fixa după sărbătorile Paștelui catolic și ortodox. Ziarul „Novosti" din Belgrad crede a ști că Pasici ar fi obținut mandatul pentru disolvarea Camerei și consultarea poporului. Noile alegeri vor avea loc în luna August.

Costume! Raglane! Ulstere!
și toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbați, băeți și copii
3212
Szántó si Komlós
ARAD, CLUJ, SATU-MARE,
Edificul teatrului. Piața Unirii No. 14. Visavi de teatru.

INFORMAȚII

— **Universitare.** Dl dr. Ioan Goia, șef de lucrări la Clinica Medicală din localitate, a trecut zilele acestea examenul de docență. Dsa este cel dintâiu docent dintre medicii din Cluj.

— **„Țarina" cu dna Lucia Sturza-Bulandra.** Marți seara la orele 8 se va reprezenta la Teatru Național „Țarina", cunoscuta piesă a lui Lengyel, în care dna Lucia Sturza-Bulandra are cea mai strălucită creație a actualei stagiuni bucureștene, atingând cele mai înalte culmi ale artei. Puținile bilete rămase nevândute se află la Casa Teatrului.

— **„Cântarea României" la Baia-Mare.** Societatea corală „Cântarea României" a dat un concert la Baia-Mare. Ziarele ungurești de acolo se exprimă în termeni nespus de elogioși despre acest concert. Din informațiile primite de noi reiese că acest concert și banchetul ce l'a urmat au fost admirabile prilejuri de exprimare a solidarității naționale. Orașul Baia-Mare nu a avut asemenea zi de măreață sărbătoare națională de multă vreme.

— **Avansări.** Dintre ofițerii garnizoanei Clujului, pe ziua de 1 Aprilie au fost avansați următorii: Căpitanii Petriman și Butaș la gradul de maior iar locotenenții Maieru, Rebrișoreanu și Câmpeanu la gradul de căpitan.

— **Conferința dlui Roeder.** Sâmbătă a avut loc la orele 5 în sala IV-a Universității conferința dlui Roeder asupra ultimilor săpături făcute în Egipt pe Valea Regilor și la mormântul lui Tut-Ank-Amon, la care a luat parte, un public foarte numeros. Conferința a fost însoțită de proecțiuni, așa că a putut fi complect înțeleasă de tot publicul.

— **Inmormântarea studentei Corina Stănoiu.** Eri a avut loc înmormântarea studentei Corina Stănoiu cu care ocazie au vorbit d-l prof. Popescu-Voitești precum și mai mulți studenți.

— **Adunare generală a Camerei de comerț.** Darea de seamă asupra adunării generale de ieri a Camerii de Comerț din localitate, din lipsă de spațiu, o vom da în numărul de mâne.

— **Se caută de către o mare întreprindere o d-ră** *care să cunoască comptabilitatea în partidă dublă. Salar bun. Adresa la ziarul „Infrățirea".*

— **Sediul fasciștilor — la Cluj.** Organizația fascistă din țară a hotărît să-și stabilească sediul principal la Cluj.

— **Mișcare în magistratura din Cluj.** Se știe că pe ziua de 5 Aprilie c. d. procuror N. N. Epure a fost trecut judecător deședință în acelaș grad și clasă iar d. procuror P. Gh. Palade a fost avansat prim-procuror la Zălau. In locurile de procuror devenite vacante prin această schimbare, au fost numiți d-nii: Adr. Manoliu, fost judecător la Satul Mare și d-l Saragea Alex. nou intrat în magistratură.

— **Dela soc. „Astra".** Comitetul despărțământului „Cluj" al „Astrei" va ține Luni, 14 Aprilie, orele 5 și jumătate seara la liceul „Regina Maria" o ședință, la care sunt invitați, pe lângă membrii comitetului, toți membrii fondatori și pe viață ai Asociațiunii.

— **Furtul dela Administrația financiară.** Pentru ancheta-rea furtului dela Adția financiară din localitate, de pe urma căruia Casierul Danielescu a încercat să se sinucidă, dl Simionescu, Directorul general al finanțelor din Cluj, a cerut Ministerului de finanțe să delege 2 funcționari superiori din acel Minister, cari au și sosit în localitate, și au început deja verificarea gestiunei lui Danielescu. Totodată, dl Pop, Procurorul general dela Curtea de Apel din Cluj, asistat de dnii Traian Mesteșanu și Leontin Pop dela Prefectura Poliției, au sigilat cassa Adției financiare, așa că s'au suspendat toate plățile până la terminarea anchetei.

— **Conferințele Astrei.** Conferința dlui dr. Iuliu Hațiegan asupra Concepției moderne a tuberculozei ce urma să fie ținută Vineri la orele 6 în sala IV Universitate s'a amânat pentru Vineri 18 Aprilie, la aceași oră.

Să găsesc haine pentru bărbați modele din Paris cu Lei 1600, confecționate după măsură Lei 2400 la Diamandstein și Moskovics, Cluj, Calea Reg Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— **Sporirea personalului polițienesc.** Din București se anunță că Ministerul de Interne a hotărât să sporească personalul poliției din Cluj, pe motiv că actualul personal e insuficient.

COMUNICAT!
Toti Domnii Funcționari de stat civili și militari sunt rugați a se presenta cu legitimațiile respective la Magazinul
MISSIR
din Cluj unde vor cere
10% reducere
din prețurile fixe la toate marfurile de manufactură. Direcțiunea.

Publicațiune.

Biserica gr. cat. din Nădășel in ziua de 15 Aprilie 1924 oara 2 p. m. in casa comunală din Nădășel vinde prin licitație publicea orală, impreunată cu oferte inchise, materialul lemnos de pe suprafața de pădure de 8·5 (opt și jumătate) jug. cad. prevăzută in amenajamentul aprobat cu ordinul Nr. 270—1923 a cărui volum conform estimațiunei făcută de regiunea silvică sa stabilit la 153m³, lemn de foc.

Prețul dela care incepe licitația sa stabilit la 18760 Lei sub care preț materialul lemnos nu să va vinde. Garanța este de 10% din prețul de strigare.

Pădurea este situată in hotarul comunei Nădășel la o depărtare de 2 Kl. de comune și de 6 Kl. dela gara Nădășel.

Condițiunile de licitare să pot vedea la curatoratul biserecei din Nădășel și la ocolul silvic Cluj.

Curatoratul.

ATELIER 1225
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

In jurul aplicărei reformei agrare
în judeţul Cojocna

Rezultatele anchetei făcute de dnii Miniştrii Cipăianu şi Tătărăscu — De ce a venit dl Cipăianu la Cluj? Măsuri pentru lărgirea vetrelor satelor — Constituirea pădurilor comunale — Satisfacerea doleanţelor Moţilor — Ce se va face cu sătenii cari n'au căpătat pământ? — Rezultatele aplicărei reformei agrare în judeţul Cojocna — Sancţiuni contra funcţionarilor neconştiincioşi —

Importantele declaratii facute ziarului nostru de catre dl Ministru Gh. Cipaianu

Am arătat în numărul trecut, pe scurt, câteva din rezultatele anchetei pe care dnii Miniştri Cipăianu şi Tătărăscu au făcut-o la Cluj în legătură cu felul cum s'a aplicat aci reforma agrară.

Suntem azi în măsură să dăm cititorilor noştri câteva declaraţii oficiale, făcute ziarului nostru de către dl Ministru Cipăianu, declaraţiunt pe cari le-am socotit necesare pentru lămurirea opiniei publice. Iată acum ce ne declară Dsa:

„Reforma agrară, din punct de vedere al aplicărei ei, fiind în ultima fază, urmează să facem pentru buna şi complecta ei desăvârşire o anchetă minunţioasă atât de punct de vedere economic cât şi din punct de vedere administrativ, asupra modului cum lucrările au fost efectuate. In acest scop cercetăm operaţiunea în întreg Ardealul, seriind judeţele după importanţa lor.

Prin consilieratul agricol am vestit din timp pe delegaţii comunelor, aleşi pentru arătarea dorinţelor sătenilor în materie de reformă agrară.

In acelaş timp, prin prefectură au fost chemate organele administrative cu care avem o strânsă colaborare întru împlinirea marei opere de interes general".

Cum a fost aplicată în general reforma agrară?

Cari au fost Domnule Ministru, dorinţele de ordin general al sătenilor din jud. Cojocna?

„După ascultarea tuturor delegaţilor din întreg judeţul am constatat cu multă bucurie că aplicarea reformei agrare, luată în întregul ei, s'a efectuat în chip mulţumitor. Cu deosebire din punct de vedere al îndestulirei lor cu pământ de arătură, sătenii sunt în genere satisfăcuţi.

In ceeace priveşte însă păşunele comunale, a trebuit să mai facem mici schimburi de teren dela o comună la alta din pământul expropriat, constatând că unele comune aveau păşuni peste trebuinţele lor normale, iar altele mai puţin decât li se cuvenea.

Această operaţie sa făcut în spirit împăciuitor şi cu consimţământul comunelor interesate".

Măsuri pentru lărgirea vetrelor satelor

„Constatându-se în întreg judeţul mare trebuinţă pentru lărgirea vetrelor de sat, am luat măsuri ca din rezervele făcute în acest scop să se facă chiar în cursul acestei primăveri parcelarea pentru îndestulirea tuturor celor îndreptăţiţi.

De asemenea, am luat măsuri pentru satisfacerea bisericilor şi a şcolilor cu locuri de construire acolo unde lipsesc şi cu terenurile necesare pentru întreţinerea lor, potrivit prevederilor legei agrare.

Am mai dispus înfiinţarea loturilor zooteconice, pentru hrănirea taurilor comunali, în comunele unde lipseau".

Satisfacerea doleanţelor Moţilor
— Constituirea pădurilor comunale —

Iată importantele declaraţii pe care ni le-a făcut dl Ministru Cipăianu în această chestiune:

— „In ceiace priveşte constituirea pădurilor comunale — constatând că în partea de Vest a judeţului Cojocna, lucrările sunt în întârziere, am luat măsuri ca chiar de pe acum să se procedeze la desăvârşirea lucrărilor, după norma bine stabilită care să evite satisfacerea numai a unei comune în detrimentnl alteia care ar concura la aceiaşi pădure.

Având în vedere că îndeletnicirea Moţilor cari ocupă aceste regiuni este, în primul rând, industria lemnului şi creşterea vitelor, am stabilit ca lucrarea să se facă pe întreaga regiune, atât din punct de vedere technic, cât şi economic, iar nu pe comune, în mod izolat.

Numai după terminarea lucrărei de ansamblu, atât în ce priveşte pădurile cât şi păşunele comunale se va face, în plină cunoştinţă de cauză, repartiţia masivelor păduroase şi a păşunelor de munte, distribuite echitabil pe comune, proporţional cu numărul fumurilor.

In întreg judeţul, cu excepţia unui mic număr de comune din partea de câmpie, se găsesc suficiente masive păduroase, astfel încât putem satisface în mod mulţumitor comunele cu pădurile cuvenite conform legei."

Ce se va face cu sătenii cari n'au căpătat pământ?

„In judeţ, găsindu-se un redus număr de comune, în cari cei îndreptăţiţi n'au putut fi satisfăcuţi cu pământ de arătură, am luat măsuri ca să se formeze cu aceştia tablouri de colonizare, după a lor cerere în jud. Satu-Mare, unde avem disponibilităţi de teren."

Rezultatele aplicărei reformei agrare

„Am constatat în urma convorbirilor avute cu delegaţii din întreg judeţul, că populaţia este în genere satisfăcută în urma aplicărei reformei agrare, înstărindu-se în mod vădit în ultimii ani şi concentrând cu deosebire bunurile adunate în animale domestice".

Sancţiuni contra funcţionarilor neconştiincioşi

„Am luat severe măsuri pentru ca personalul administrativ şi în special agronomii regionali să-şi înţeleagă chemarea de sfătuitori şi îndrumători ai populaţiei în materie agricolă şi de reformă agrară, iar faţă de cei cari nu şi-au înţeles chemarea, am păşit şi aci ca şi în alte părţi fără nici o cruţare. Destituirea unui agronom regional şi mutarea pe cale disciplinară a altuia vor atrage atenţia celorlalţi asupra sentimentului datoriei de care trebuie să fim cu toţii conduşi — şi va dovedi populaţiei că faţă de cei cari păcătuesc se iau cuvenitele măsuri — fie ei mari sau mici".

*

In numărul de mâine vom publica alte declaraţii făcute de dl ministru Cipăianu ziarului nostru, asupra aplicărei reformei agrare în întreg regatul României, arătând cu cifre ce s'a făcut până acum şi ce se intenţionează a se face de aci înaint .

St. P.

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antişambre şi grădini la

Fabrica de mobile „Victoria" Arad.

Magazinul Str. Horia, (palatul Neuman).

FABRICA ŞI DEPOZITUL: Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

pentru sezonul de primavara

Preţuri de reclama la magazinul

HERULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exerciţiul copiilor de a merge .	„ 295
Invelitoare pentru cărucioare	„ 195
Scutece „TETRA"	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialităţi de haine pentru copii şi cărucioare din Berlin şi Wiena

Bogat asortiment în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.

Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.

Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate i pentru a repara cărucioare anunţându-ne. Trimitem gratis şi a revânzători catalog cu preţulae curente p. cărucioare de copii 3581

D. ministru Tătărăscu
despre politica Ungurilor din Ardeal

Partidul maghiar nu reprezintă interesele integrale ale maghiarimei — „Clubul neconsolabililor" — Activitatea nefastă şi inspirată din afară a acestui partid — Perspective pentru viitor

Un important interview acordat de Dl Ministru Tătărăscu ziarului „Keleti Ujság"

Ziarul local „Keleti Ujság" publică următoarele declaraţii ale dlui ministru Tătărăscu:

„Vă voi spune un lucru pe care e bine să'l ştie, atât cititorii lui „Keleti Ujság" cât şi întreaga minoritate maghiară. Intre datoriile pe cari mi le impune portofoliul meu, este şi chestiunea diferitelor probleme minoritare. Pentru a'mi putea îndeplini datoria, a trebuit să studiez necesităţile de orice fel ale minoritarilor. Ajungând în atingere nemijlocită cu ei, *a trebuit să constat că minoritatea maghiară nu are o astfel de conducere, care ar fi o adevărată exponentă a intereselor de orice fel a maghiarimei.*

In afară de capii oficiali ai bisericilor ungureşti cu cari am tratat adeseori asupra chestiunilor religioase maghiare nu am avut posibilitatea să stau de vorbă cu reprezentanţii chemaţi şi autentici ai masseior ungureşti.

Cât priveşte chestiunea partidului maghiar, voi vorbi deschis despre ea."

Partidul maghiar nu reprezintă şi nu apără interesele minorităţei maghiare

„Aşa cum s'a manifestat prin faptele conducătorilor lui, nu pot privi partidul maghiar ca pe unul care ar putea reprezenta şi apăra interesele massei minorităţii maghiare.

Partidul maghiar, judecându-l după manifestările verbale şi în scris ale conducătorilor lui, constitue mai mult o piedecă în calea desvoltării apărărei minoritare.

Cea mai ferbinte dorinţă a mea şi a oricărui om politic român ar fi aşezarea pe cât mai curând a bazelor definitive a raporturilor între poporul român cel şi maghiar. Indiscutabil, sunt între conducătorii partidului maghiar oameni serioşi şi cu intenţii bune, cari pot înţelege rostul unui partid în viaţa noastră de stat şi, cu cari, desigur, s'ar putea discuta pe lung şi în mod practic asupra aranjării acestor baze definitive.

Dar, majoritatea conducătorilor partidului maghiar, după aprecierea noastră a tuturora, dă astfel de directive speciale acţiunei partidului, încât acesta este considerat în primul rând drept un organ de apărare al intereselor de clasă, pe cari interese ei ar vrea să le înfăţişeze drept interese ale maghiarimei".

Partidul maghiar protivnic unei înţelegeri cu Românii

„Tocmai *pentru aceasta, partidul maghiar a îndepărtat nu numai massele poporului unguresc de românime, dar nu l'a putut apropia, căci doar conducătorii lui se ocupă mai mult cu chestiunile moşiilor marilor proprietari şi se arată indiferenţi faţă de soarta ţăranilor.*

Reprezentanţii claselor dominante din trecut, bineînţeles, nu se prea sinchisesc de soarta claselor cari muncesc, — dar noi nu putem asigura consolidarea decât prin echilibrarea situaţiei claselor sociale. Dar cu cine să tratăm despre aceasta? Căci, pentru privitor, partidul maghiar, în forma lui de azi pare **un club al neconsolabililor.**

Oricât de mare şi explicabilă ar fi durerea lor şi oricât de puternice reacţiunile lor sufleteşti, durerea nu poate fi călăuza politicei unui partid. Odinioară, Bismark a spus: Ura ne duce la asemenea păreri, hotărâri şi fapte greşite, cari nu mai sunt simple greşeli.

In prezent, aceste fapte dovedesc că nu avem ce să începem cu majoritatea covârşitoare a conducerii partidului maghiar, „pentrucă urechile ei sunt cu mult mai sensibile pentru inspiraţiile din afară decât pentru interesele adevărate ale muncitorului popor maghiar". Nu avem ce trata despre cereri formulate după inspiraţii din afară. Iată adevărul.

La ministerul meu rezolv zilnic un mare număr de cereri în diferite chestiuni minoritare. Toate cererile juste se resolvă conform legilor şi principiilor de echitate. Stau de vorbă cu cel mai obscur ţăran din Ciuc.

In schimb, cred că a discuta cu partidul maghiar despre rezolvirea meritorie a chestiunei minoritare, n'ar fi decât o pierdere de vreme.

Asta, deoarece, aşa cum este astăzi compus, şi conform principiilor care-l conduc, acest partid este din punct de vedere social un anahronism, iar din punct de vedere politic este imposibil ca să stăm serios de vorbă cu el asupra aranjării definitive a raporturilor între naţiunea română şi minoritatea maghiară".

In ce constă activitatea partidului maghiar

„Cercetaţi d-voastră înşi-vă: în ce constă munca pozitivă de până acum a acestui partid? Câteva adunări de date, protestul la Liga Naţiunilor contra exproprierii marei proprietăţi a magnaţilor, plasarea în streinătate a câtorva comunicate cu scopul de a ne face neplăceri propagandă, pe care nu vreau să o mai calific, dar care la nici un căz n'a servit chestiunea înţelegerii. Cunosc câţi-va preoţi, învăţători şi oameni privaţi fără nici o calitate oficioasă, cari au făcut chiar singuri mai mult pentru minoritatea maghiară, decât politica partidului maghiar.

In loc ca ei să fie mulţumitori pentru munca acestora, mai încearcă să o şi împiedece.

Aceasta e părerea mea despre activitatea acestui partid şi, aşa cred, asta este şi părereă tuturor acelor oameni politici români, cari s'au ocupat de aproape cu activitatea lui."

Minoritatea maghiară are nevoie de alţi conducători şi de o altă reprezentanţă decât cea a partidului maghiar

„*Concluzia mea este, că maghiarimea ardeleană nu are azi o conducere care ar face o politică ce izvorăşte din necesităţile exclusive ale poporului muncitor, ale ţăranilor, ale muncitorilor, ale oamenilor mărunţi, ale intelectualilor — şi care ar căuta îndeplinirea cererilor minoritare, prin lolalitate conştientă şi pe calea înţelegerii cu poporul român.*

Indată ce poporul maghiar va avea o conducere care se va sili să rezolve cu altfel de mijloace şi în cadrele statului român cerinţele sociale, culturale şi economice ale minorităţei maghiare, — întreaga românime va fi gata să trateze cu ea definitiva şi complecta libertate a relaţiilor între românime şi maghiarime".

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

Cronica artistică

PRODUCȚIUNEA

III-a a Conservatorului de Muzică și Artă dramatică

Este deajuns a lua parte la o singură producțiune a Conservatorului de Muzică și Artă dramatică din Cluj pentru a ne convinge cât de frumos viitor surîde vieții artistice românești. Faptul că în scurtul timp de la unire încoace tînăra generație românească a dat atâtea talente reale și promițătoare, ne face să fim și mai mult convinși de superioritatea față de neamurile ce ne înconjoară a calităților înăscute ale rassei noastre, calități pe cari dominația de ieri a streinilor a voit să le înăbușe cu orice preț.

*

Primul punct al programului producției de eri a Conservatorului local a fost „Sonatine" de Kuhlan executată la pian de dra *I. Monille* cu multă exactitate și siguranță, ceiace a stârnit aplauzele unanime ale publicului. S'au mai distins la pian dra *F. Ponoran*, care a interpretat cu mult suflet și temperament „Impromptu" de Schubert Liszt și dra *M. Munthin* în dificila „Sonata" de Beethowen, dovedind rutină și frumoase studii. Dra E. *Dima*, a dat o ideală interpretare „Sonatei Appasionata" de Beethowen, demnă de marea noastră pianistă A. Voileanu, profesoara d-sale.

Elevul dlui prof. Camillo Angelis, dl *I. Urcan*, care a cântat din violoncel „Romance" de Rabaud are talent și promite. La vioară, foarte bine dl *A. Pop* în „Concertul" de Kreutzer.

Acompaniat la pian de excelentul pianist dl Trofimov, dl G. *Ștefanovici* a cântat grelele bucăți „Caro mio ben..." de Giordano și Aria din „Africana" lui Meyerbeer. Dsa este înzestrat cu cele mai frumoase calități vocale. Vocea dlui Stefanovici este puternică și plăcută și dacă și-o va cultiva și cruța, dsa poate ajunge unul dintre primii soliști din țară.

O surpriză a fost dșoara V. Crăciunescu în „Fântina Blanduziei" de Alexandri, din care piesă dsa a jucat cu siguranță și subtilitate o scenă împreună cu dl *I. Măcelar* un remarcabil talent dramatic.

Calitățile artistice ale dșoarei Crăciunescu au ieșit cu adevărat la iveală în „Povestea Mărgăritarului" de M. S. Regina Maria, declamată de dsa cu un suflet, o gingășie și o artă care ies din comun.

Cu temperament și colorat, dl *I. Vestea* a declamat „Voichița lui Ștefan de Coșbuc. Ultimul punct al programului a fost Mendessohn: Trio Re minor, executat excelent de dnii T. *Tarnovschi* (pian), *I. Șerban* (vioară) și E. *Lazăr* (violoncel) și primit de public cu inimoase aplauze.

Pentru reușita producției de ieri, rezultat al unei serioase munci, doamnele și domnii profesori ai Conservatorului A. Voileanu, Stănescu-Papa, Bobescu, Sibianu, Angelis, N. Deac, R. Cionca și I. Crișanu merită toată recunoștința.

Cronica dramatică

Turneul BULANDRA

„Maria Stuart" de Schiller și „Othello" de Shakespeare

Primăvara ne aduce tot mai multe turnee ale artiștilor din Capitală. Cel mai recent este a cel al ansamblului Bulandra, care Sâmbătă seara a jucat în fața unei sale arhipline „Maria Stuart", puternica dramă a lui Schiller, iar Duminică „Othello" de Shakespeare.

„Maria Stuart"

Aceasta dramă datează din a doua perioadă de activitate dramatică a lui Schiller, care după o pauză mai îndelugată — la îndemnurile lui Humbold, apare cu trilogia „Wallenstein" și, imediat după aceasta, cu „Maria Stuart". Subiectul dramei este istoric, dar istoria în dramă formează mai mult un fond, în fața căruia ies la iveală cu mai multă putere conflictele sufletești. Maria Stuart, fiica lui Iacob al V. regele Scoției, domnește în Scoția. Ea se proclamă însă și de regină a Angliei, al cărei tron e ocupat de Elisabeta, considerată ca bastardă și fără drepturi la tron. Dar bărbatul Mariei e ucis, iar ea e silită să se refugieze la Elisabeta, în Anglia. Aceasta se răzbună, închizându-o și ținând-o prizonieră 19 ani.

Acesta este fondul istoric; drama începe cu un fapt împlinit: Maria condamnată la moarte, e împăcată cu soarta, știindu-se vinovată.

Dar îndemnurile din afară fac să renască în ea dorul după viață. I se promite că va fi eliberată de către Leicester, mare favorit al Elisabetei, supărat de căsătoria ei cu ducele de Anjou. Cu acesta se întovărășește Sir Montimer, nepotul ei, trecut la catolicism. Dar ei nu reușesc. Tentativa unui tovarăș de-al lui Mortimer de a ucide pe Elisabeta, atrage ordinul de execuție al Mariei.

Acțiunea bogată a dramei, caracterizarea puternică a personagiilor au făcut din „Maria Stuart" o piesă dintre cele mai de seamă ale lui Schiller.

Dna Lucia Sturdza-Bulandra în rolul Mariei, ne-a dat o creație care va rămâne neuitată. Luptele sufletești ale Mariei, au fost redate cu o uimitoare putere. Ce-am avea de obiecționat, mai ales ținând seama că spectacolul a avut loc în Ardeal, este accentul d sale prea franțuzesc, care e supărător și nenatural.

Dra Gina Sandry, dl Tony Bulandra precum și dnii Vechio, P. Bulandra și Teodorescu au contribuit mult la reușita spectacolului.

„Othello"

A doua piesă jucată de trupă Bulandra a fost „Othello", tragedia neperitoare a marelui geniu britanic Shakespeare.

Dl Tony Bulandra a știut să redea cu suficiente mijloace obsesia de care e stăpânit Othello.

Gelozia lui Othello, biciuită de vorbele sceleratului Yago, însălbătăcit în cei douăzeci de ani de războiu, a fost redată cu multă putere.

D-na Gina Sandry, în Desdemona, ne-a făcut să plecăm pe deplin convinși despre evoluția talentului său, decând a părăsit scena Clujului.

Restul interpretării satisfăcător.

—*b.*—

SCRISORI din BLAJ

— Serbarea unirei Basarabiei la Blaj —

Miercuri în 9 c. serbându-se aniversarea reunirii Basarabiei cu Patria mumă, Blajul a fost sediul unor grandioase manifestațiuni naționale.

După celebrarea sf. Liturgii în biserica Catedrală, la care au luat parte reprezentanții autorităților din localitate, corpul didactic, elevii institutelor de învățământ, și un numeros public, întreaga asistență a trecut în sala festivă a Liceului de băeți unde a avut loc o frumoasă serbare școlară.

Aci, după acordurile înălțătoare ale Imnului Regal, dl Ioan Pop-Zeicani, profesor la Liceul de fete a rostit o frumoasă conferință despre importanța zilei. D sa a arătat jalnica istorie a Basarabiei, precum și vrednicia poporului moldovean, care a luptat eroic să-și scuture cătușile robiei.

Corul Școalei Normale a cântat apoi „Prutul" iar orchestra Liceului de băeți a executat cu multă pricepere Uvertura din opereta „Eva".

Au fost bine alese paginile citite din cartea dlui N. Iorga „Drumuri basarabene".

Terminându-se festivalul, elevii și elevele școlilor secundare, studenții Academiei teologice, sub conducerea profesorilor și în frunte cu fanfara pompierilor voluntari au cutreerat străzile orașului, făcându-le să răsune de cântecele noastre naționale.

Funeraliile prepozitului dr. Izidor Marcu

Marți 8 Aprilie la orele 10, rămășițele pământești ale decedatului prepozit dr. Izidor Marcu, au fost duse în cortegiu funebru și puse pe catafalc în biserica Catedrală, conform prescriselor rituale. Prohodul l'a oficiat P. S. dr. Alexandru Nicolescu episcopul Lugojului, I. P. S. Mitropolitul fiind împiedecet de boală.

După sfetilna: „Acuma m'am odihnit...", păr. canonic dr Ioan Bălan, urcând amvonul, a rostit un frumos și emoționant panegiric, reliefând meritele marelui preot, harnicului profesor, bunului român și a mărinimosului fondator dr Isidor Marcu, care a lăsat cea mai mare parte a averii agonisite din cruțările unei vieți cu puține pretenții, ca fond de stipendii.

A doua cuvântare a rostit-o deputatul dr Aurel Dobrescu, ca delegat al Partidului Național decedatul fiind un fruntaș al acestui partid.

In numele județului Alba Inferioară, a vorbit dl subprefect dr Basil Ciura, relielând activitatea răposatului, ca membru în comisiunea administrativă.

In numele Băncii Agrare, a vorbit dl P. Poruțiu arătând calitățile de economist ale fostului prepozit.

A vorbit apoi dl V. Muntean, directorul executiv al băncii „Patria" din Blaj, aducând condoleanțele Consiliului de administrație, al cărui președinte a fost dr Marcu din 1916, când a urmat neuitatului Moldovănuț.

Terminându se prohodul, rămășițile pământești ale defunctului au fost duse la locul de vecinică odihnă spre a fi așezate alături de Mitropolitul Vancea, neuitatul Bunea, Mitropolitul Mihalyi și alții mulți, cari își dorm somnul de veci în cimitirul cel mare.

La groapă, în numele profesorilor, elevilor și a tuturor institutiunilor culturale a rostit o jalnică cuvântare, dl director al Școlii Normale I. F. Negruțiu tovarăș de muncă al decedatului în ogorul culturii românești pe aceste plaiuri.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

In lumea intreaga renumitele Țigle
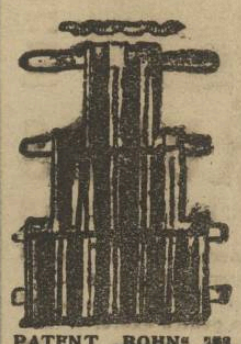
PATENT „BOHN" 288
„BOHN"
duplu fatuite. Dela 10 Aprilie incolo se capata de nou prompt la „BOHN" lucrări de țiglarie cu aburi,
3442 JIMBOLEA (Banat).
Mostre și oferte gratis!

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzește
în orice cratiță aparatul electric de inginerii dipl.
Pallos & Marko
(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)
care nu se strică niciodată și mai eftin dacât cratițele electrice.
3425

Mare târg de Paști la Magazinul DICK

Cartoane, delen și grenadine
1 m. creton . . . . . 20·—
1 m. delen . . . . . 25·—
1 m. grenadin p. femei 28·—

Zephiruri, pânzături și canavase
1 m. zephir pentru camesi 25·—
1 m. panza pent. trusouri 25·—
1 m. canavas pentru haine de pat . . . . . 33·—

Stofe de lână pentru dame si bărbați
1 m. stofa pepita latime dubla . . . . . 45·—
1 m. stofa pentru dame 59·—
1 m. stofa gabarden pentru domn . . . . 59·—
1 m. stofa pentru uniforme de culoare albastru închis si neagra 144·—
1 m. stofa de lana pentru barbati 140 cm. lata . 165·—

Cămeși bărbătești și femeești și pantaloni
1 camesa femeiasca . . 69·—
1 camesa barbateasca . 159·—
1 pantaloni pentru femei 59·—
1 indispenzabile . . . . 69·—

Batiste, ciorapi femeești și bărbătești
1 batista de zephir . . 6·—
1 pareche ciorapi barbatesti . . . . . 16·50
1 ciorapi femeesti . . . 27·50
etc. etc.

2457

Dick Jakab si Fiul
Cluj,
Str. Reg. Maria 5.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Demonstrația de tractoare de la Fenești-Sasesc

Dl Ministru Cipăianu ia parte la înaugurarea demonstrației — „Tractoarele trebuesc construite simple dar solid și să fie eftine“ — declară Domnia-Sa — Tractorul la arat, treerat și tracțiune — Tractorul „Fordson“ câștigă premiul I.

Societatea Ardeleană de Agricultură hotărând ținerea unui concurs de motocultură la Fenești Săsesc în zilele de 12 și 13 Aprilie, aflând că dl Ministru Cipăianu se găsește în Cluj pentru înspectarea lucrărilor de înproprietărire în întregul județ, l'a invitat să ia la parte deschiderea acestui concurs. Dl Ministru Cipăianu a binevoit să accepte invitația și Sâmbăt,ă la orele 10 și jum. a fost salutat la locul demonstrației de Dl conte Arved Teleki, președintele Comisiei de juriu, care în limba română, i-a adresat cuvintele de bună venire.

Inaugurarea demonstrației. Cuvântarea dlui ministru Cipăianu

Dl Ministru Cipăianu a răspuns juriului și publicului mare prezent, mulțumind și arătând însemnătatea și rolul motoculturei în plugăria mare și mică a țării noastre. Intre altele, Dl Ministru. spus: **„Atrag atențiunea juriului, în special asupra elementelor cari trebuie în mod temeinic aplicate, atât în ceiace privește soliditatea și simplicitatea, construcțiilor diferitelor autotractoare cât și ce privește efectuarea muncii.**

Căci numai din combinația acestor trei elemente, unite cu eftinitatea lor depinde întrebuințarea pe o scară cât mai largă a acestor mijloace de cultură agricolă“.

Dsa a mulțumit juriului pentru silința ce-și dă în progresul agriculturei țării declarând că guvernul privește cu ochi buni toate silințele pe cari elementele profesioniste le pun în serviciul progresului agricol al țării. Dupăce a asistat și la tragerea primelor brazde însoțit de dl prefect Murășanu și Petrini, directorul împroprietăririlor din Ardeal, dl ministru Cipăianu s'a reîntors la Cluj.

DEMONSTRAȚIA

Ce mașini au luat parte la concurs?

Pentru supravegherea și conducerea demonstrației a fost ales un juriu compus din experți technici și pur agricoli în frunte cu dl conte A. Teleki. Din acest juriu făcea parte și dl Ing. Negruțiu, președintele Camerei de Comerț Cluj, și dl Martinoviciu, profesor la Academia de agricultură.

Locul pe care trebuia să se producă demonstrația a fost împărțit în trei parcele. In ajunul demonstrației, Vineri, concurenții au tras sorți pentru fiecare parcelă.

La concurs a luat parte: tractorul **“Fordson“**, reprezentant *Perry* — Cluj; tractorul **„Komnick“**, reprezentant *Bartha* — Sf. Gheorghe și tractorul **„Titan“**, reprezentant *Int. Harvester Comp.*, sucursala București. Aceste mașini au fost înscrise:

Tractorul *„Fordson“* 24—32 HP. cu 4 cilindre și plug 150.000 Lei.

Tractorul *„Titan“* 10—20 HP (aburi) cu 2 cilindre și plug, Lei 220.000.

Tractorul *„Komnick“* 50 HP cu plug Lei 350.000.

Pentru fiecare tractor s'a alcătuit o comisie compusă dintr'un expert technic și unul agricol. Comisiile au procedat la aprovizionarea tractoarelor cu benzină, uleiu și apă, sigilindu-se pe urmă rezervoarele și radiatoarele, după care s'a început aratul. In parcela I-a a arat tractorul *„Komnick“*, la adâncimi variind între 8—12 cm. Brazdele n'au fost însă curat trase și pământul a format bulgări.

In parcela II-a a arat tractorul *„Titan“*, la adâncimi de 12—16 cm. Brazda a fost ceva mai curat trasă, dar era călcată de roata tractorului, presându-se în felul acesta pământul care forma bulgări tari. Această constatare a impresionat rău pe agricultori.

In parcela III-a aarat tractorul *„Fordson“*, la adâncime de 16—20 cm. Brazda a fost curată, culcată frumos una lângă alta.

Acest tractor construit uimitor de simplu dar solid a câștigat iute simpatia publicului față de celelalte mașini. *„Komnick“* fiind prea mare și greu, iar *„Titan“* slab în construcție și defectuos la arat. A impresionat publicul prezent tractorul *„Fordson“* când — montat cu roți de gumă — a tras după el două atașuri de camioane încărcate cu cca 8—9 tone lemne. Tot un astfel de tractor a fost demonstrat mulțimei la treerat, mânând o boteză de 900 milimetri.

Și tractorul „Titan“ a fost arătat la treerat.

Retragerea din concurs a tractorului „Komnic“ — Defectele tractorului „Titan“

Aratul a durat dela 11 și jumătate până la ora 4 fără un sfert. După câtva timp de arat, tractorul „Komnick“ și-a anunțat retragerea dela aratul de întrecere, arând mai departe, însă fără control. Conducătorul Tractorului „Titan“, după o muncă de vre-o jumătate de ceas, a fost silit să desfacă plomba dela radiator pentru a lua din nou apă.

In tot decursul concursului a impresionat neplăcut faptul acesta, deoarece el s'a repetat regulat. După spusele unora acest tractor a consumat câteva sute litri de apă! La fel, a fost silit să'și umple de două ori rezervorul de uleiu, consumând aproape 8 ori mai mult ca tractorul „Fordson“. La terminarea concursului s'a constatat că tractorul a consumat din rezervoir și toată benzina.

Reușita tractorului „Fordson“.

Tractorul „Fordson“ a terminat concursul *fără nici un incident. Comisia a găsit plumburile intacte.* Dar și mai mult:

Rezervorul de benzină pentru capacitatea de 72 litri conținea încă 30 litri benzină, conform constatării Comisiei. La fel și apa din radiator. **Cu uleiul, tractorul a arat și toată Duminica, fără a desface plomba.**

S'a arat la deal, în seș și orizontal pe deal.

Trebuie accentuat că a fost un timp foarte nefavorabil. In ajun plouase toată noaptea, iar cu câteva minute înainte de începerea concursului, a plonat din nou pământul fiind astfel foarte muiat. Cu toate acestea însă tractoarele au funcționat.

Două zile, Sâmbătă și Duminică a durat concursul. O mulțime imensă din toate colțurile țării a luat parte la această importantă manifestație, plecând mulțumită de cele văzute.

Rezultatele demonstrației

Două ore după terminarea concursului, juriul, după ce a măsurat combustibilul și arăturile făcute, a adus următoarele rezultate:

Premiul I.: tractorul *„Fordson“*, cea mai mică consumație lucru bun, costul la arat al *unui jugăr 151 Lei.*

Premiul II.: tractorul *„Titan“*, costul de arat la jugăr *203 Lei.*

*

Premiul acordat tractorului *„Fordson“* arată că această mașină universală este cea mai aptă pentru agricultura noastră, căci nu este numai cea mai eftină, la lucru, dar și cea mai eftină la întreținere. Se înțelege că la folosirea benzinei scutită de impozit, costul de 151 Lei la jugăr se reduce cu încă 30—40 Lei. Impresie bună a făcut asupra publicului faptul când a auzit că *reprezentanța „Ford“ din Cluj, are toate piesele din cari se compune tractorul, în depozit*, așa că orice defect poate fi înlocuit imediat. Tractorul „Fordson“ a fost condus tot timpul de către dl inginer Stănilă, inspector la uzinele „Ford“ din America.

*

Demonstrația de tractoare a luat sfârșit Duminecă la orele 6 seara, când tractoarele s'au reîntors în oraș. Cei cari a luat parte la întrecerea dela Feneșul Săsesc au avut ocaziunea de a se convinge din nou asupra valorei reale a unui tractor în funcțiunile sale de muncă de orice natură.

Iar verdictul comisiei demonstrează mai bine faptul că lucrul făcut cu mașinile este azi mai eftin decât cel cu vitele.

Motocultura are deci un rol imens în agricultura țării noastre și asupra acestui lucru atragem atenția tuturor agricultorilor noștri.

Raco.

Reclama este sufletul comertului!

STANIOL LEPAGE CLUJ

PALMA

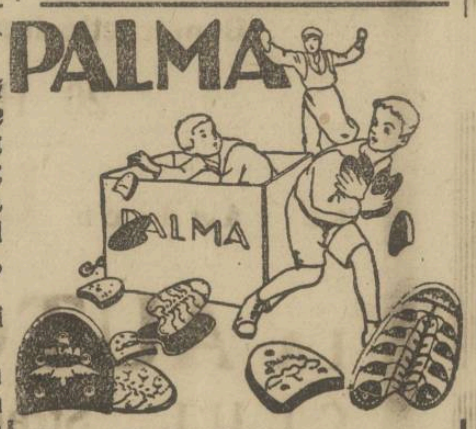

Tocuri și tălpi de cauciuc

PALMA

poartă copii și adulți, decarece ele sunt durabile, eftine și purtarea lor e plăcut.

Lloyd :-: 3423

BURSA

Aprilie 14.

Leul la Zürich . . . 297½
la Paris . . .

Cursul la Cluj

1 franc elvețian — —	Lei	33·90
1 franc francez — —	„	11·60
1 dolar — — — —	„	192½
1 liră sterlină— — —	„	835
1 liră italiană— — —	„	8.60
1 coroane cehă — —	„	5·72
1 Leu = coroane austriace	„	2720
1 Leu = coroane ungare	„	—
1 dinar — — — —	„	—

Zürich

București— — — — —	297½
New-York — — — —	571
Londra — — — — —	24.72
Paris— — — — —	34.60
Milano — — — — —	25.35
Praga — — — — —	16.90
Belgrad — — — — —	7.07½
Viena — — — — —	—
Budapesta — — — —	—
Varșovia — — — — —	—·—

PIAȚA

Piața suferă de lipsa de numerar, care face imposibile transacțiunile fixe. Pe motivul acesta stagnează afacerile per cassa, totuși se fac transacțiuni avantajate cu plată pe termen lung.

Important este faptul că străinătatea, — Germania și Austria. în special — a acordat unor comercianți din Cluj credite replătibile după 2—3 ani. Acest eventiment arată refacerea creditului nostru extern.

Cu credit extern refăcut ne vom reface noi înșuine mai înte.

Cerealele au cotat:

CEREALE

CLUJ: orz 50.500-5.000, grâu 55.000, porumb 45.500. ovăz 42.500, tărâță 32.000, fasole 125.000 Lei vag.
BRAILA: orzul 42.000, grâu 52.500, porumb 45.000 Lei vag.
GALAȚI: orz 42.500, porumb 45.000, grâu 52.000 Lei vag.
CONSTANȚA: orz 43.000, porumb 45.500, grâu 53.000 Lei vag.
CĂLĂRAȘI: porumb 42 000 Lei vag.
OLTENIȚA: porumb 42.000, grâu 50.000 Lei vag.
BASARABIA: orz 42-43.000, porumb 44-45.000, grâu 53.000 Lei vag.

Efecte

Fiind eri Duminică, bursa n'a funcționat.

„AGRICOLA“

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE
DIRECȚIUNEA GENERALĂ BUCUREȘTI, CALEA VICTORIEI 11.
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ CLUJ, NICOLEA JORGA No. 11

Extras
din a 16-a dare de seamă pe 1923

Fonduri de garanții

Capital	Lei 10.000.000
Rezerva capitalului	„ 2,719.694
Rezerva tecnice	„ 22,753 564
Total garanții	**Lei 35,473.258**

Imobilele proprietatea Societății

București: Palatul societății, Calea Victoriet No 11 colț cu Str. Marconi No. 1 și 3.
București: Calea Plevnei No. 51 și 53.
Braila: Strada Impăratul Traian No. 9.
Cluj: Strada Nicolai Jorga No. 11.
Timișoara: Piața Unirei No. 12.

Daune achitate in 1923

Incendiu	Lei 33.967,165
Transport	„ 4.561,814
Accidente	„ 524,967
Grindină	„ 615,639
Viață	„ 807,484
Total	**Lei 40.477,069**

Capitaluri asigurate la toate ramurile în 1923 . . . . . lei 8,497.680.299·—

Capitalurile asigurate la ramura „Viață“ în vigoare la 31 Dec. 1923 lei 228.211,485·—

Oferte serioase pentru agenții și reprezentanțe se primesc la **Direcțiunea Regională Cluj, Str. Nicolai Jorga No. 11.** 3456

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 15 Aprilie 1924.

CINEMA SELECT

Cea mai mare actualitate!

Asasinarea din Sarajevo

Mare tragedie a curţei regale Austro Ungare. Toate sferele misterioase în lumina adevărului istoric. Cauzele nemijlocite al războiului mondial.

CINEMA URANIA

Film de aur din seria Atlantide!

ŞEICUL

Monumentală dramă romantică în 8 acte în rolurile principale cel mai frumos ansamblu: Agnes Ayres şi Rodolfo Valentino. Filmul joacă în Sahara, marele mormânt al europenilor.

CINEMA APOLLO

HARRY PIEL

Călăreţul fără cap

Seria I.

Cel mai mare film cu HARRY PIEL în 3 serii şi 28 acte. O uriaşă senzaţie. Serbătoare cinematografică!

Almanah medical

Lei 200 3

la Librăria Lepage, Cluj

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

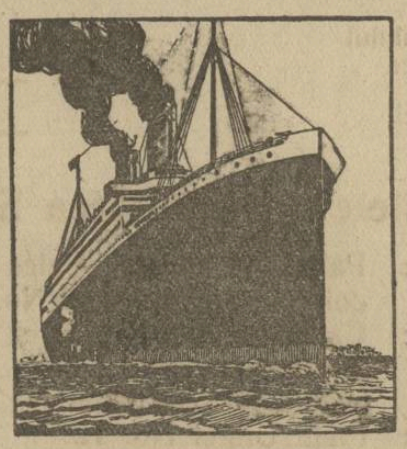

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

AUTOMOBILE

CHEVROLET

Construcţie ireproşabilă. — Solide, Economice, Luxoase

3408

20 HP. Torpedo cu 5 Locuri

se vând cu Lei 160.000 inclusiv taxa de lux

LA AUTO-MECANICA S.A.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1060 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Mercuri 16 Aprilie 1924.

Înfrățirea

Oficiul Asociațiunii pentru Cult. a pop. Rom. Sibiiu

R CLUJ 1. 7071

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Politica Ungurilor din Ardeal

In jurul interviewului acordat de dl Ministru Tătărăscu ziarului „Keleti Ujság"

Ziarul local „Keleti Ujság"s a obținut din partea d-lui mini tru Tătărăscu un important interview cu privire la politica partidului maghiar din Ardeal, pe care l'am reprodus în ziarul nostru.

Cu multă obiectivitate, d-l ministru Tătărăscu a arătat în mod fățiș ziarului în chestiune, chiar dela început, că *„e nevoit să constate că minoritatea maghiară nu are o astfel de conducere, care ar fi o adevărată exponentă de orice fel a maghiarimei."*

D-sa a demascat ciudatul *„spirit democratic"*, de care sunt însuflețiți astăzi în România întregită, foștii colaboratori ai contelui Tisza, reacționarii Ungariei de azi, cari atât după manifestările verbale cât și în scris *„constitue mai mult o piedecă în calea desvoltărei minoritare."*

In lumina acestui adevăr caracteristic, conducătorii maghiari au în primul rând de meditat asupra revendicărilor cari privesc echilibrarea situației claselor sociale.

Cum am spus o și noi în repetate rânduri, democrația maghiară instituită de baronul Josika nu e generoasă decât cu interesele marilor proprietari și neglijează cu totul pe acele ale țăranului maghiar.

E lucru știut că în fruntea organizației partidului maghiar stă în mare parte oligarhia maghiară din fosta Ungarie: magnați, prefecți și foști primari de pe vremea contelui Tisza.

Fără îndoială, nu pot fi acești oameni, cei indicați să vorbească în numele unei democrații, pe care au disprețuit-o și nesocotit-o toată viața lor.

Cu drept cuvânt a spus dl ministru Tătărăscu că partidul maghiar în forma de azi este din punct de vedere social *„un anachronism"* și că nu reprezintă decât *„un club al inconsolabililor"*.

In opoziție cu această politică anti-democratică, ce tinde la asuprirea claselor sociale cari muncesc, stă politica democratică a statului nostru, în care toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate sau religie se bucură de un tratament egal.

Din clipa când poporul românesc s'a adunat la Alba-Iulia pentru a proclama Unirea cu patria-mumă, a dat dovadă nu numai de un bun simț politic, ci și de o mare noblețe de suflet hotărându-se să nu se răzbune asupra asupritorului de eri, ci să-i acorde toate libertățile de cari el însuși nu se putuse bucura în trecut.

Rezolvirea chestiunei țărănești s'a făcut în conformitate cu principiul exproprierei înscris în Constituția vechiului regat încă de guvernul liberal din 1917 și cu hotărârile adunărei de la Alba-Iulia.

Improprietărirea s'a făcut după aceleași norme și cu o egală recunoaștere a drepturilor individuale, pe tot teritoriul României întregite.

Dacă nu poate să ne sperie spiritul *„democratic"* al partidului maghiar, în ce privește problemele de organizare internă a României, cu atât mai puțin vom fi influențați de amenințările și propaganda răspândită în străinătate, care tinde să atace liniștea și siguranța așezământului nostru de Stat.

De aceia atât timp cât programul politic al partidului maghiar e departe de a se împăca cu consolidarea Statului român în granițele sale întregite, conducătorii săi să mediteze asupra cuvintelor dlui ministru Tătărăscu: **„Este imposibil a sta serios de vorbă cu el asupra aranjării definitive între națiunea română și minoritatea maghiară.**

Partidul maghiar trebuie să știe odată pentru totdeauna că într'un stat organizat pe baze democratice cum e statul român, oligarchiile de orice fel, nu se mai bucură de privilegiile de cari se bucură de pildă în Ungaria lui Horthy.

Iată de ce nu-i rămâne minorității maghiare altceva de făcut, dacă vrea să caute o cale de înțelegere cu statul român, decât să părăsească acțiunea și țelurile de până acum și să și caute alți conducători, cari să priceapă că adevăratul drum spre progresul pașnic trebuie să pornească în primul rând dela loialitatea lor către Statul care-i ocrotește și de ale cărui drepturi se bucură cu prisosință.

Franța și România

Primirea entuziastă pe care au avut-o Suveranii noștri, atât din partea oficialității cât și a publicului francez e cea mai strălucită dovadă de cât de intim legate sunt sufletele și interesele celor două națiuni amice.

La granița de răsărit a Franței, în acea Alsacie, până mai eri răpită, cât și în inima Franței, în acel Paris de unde am adus pe tărâmurile noastre tot intelectualismul civilizatului Apus, poporul francez a manifestat prin viu grai și prin scris cele mai delicate și mai impresionante sentimente pentru Suveranii noștri și poporul nostru.

S'a reamintit toată sforțarea eroică, toată vitejia soldatului român în războiul de reîntregire a neamului, suferințele noastre, cotropirea dușmanilor cât și sublimul devotament de care au dat dovadă în împrejurările cele mai grele M. M. Lor Suveranii noștri.

Nu s'a uitat de asemeni nici acea alianță intelectuală și sentimentală care prin cultură unește de atâta timp cele două țări surori, nici dragostea cu care am știut să îmbrățișăm pe orice trimis al civilizației franceze la noi.

În admirabila sa cuvântare cu ocazia prânzului de gală oferit MM. Lor, Președintele Republicei franceze, reamintind jertfele prin cari a trecut România pentru a-și realiza unitatea sa națională și rolul însemnat jucat de țara noastră în război, s'a oprit asupra comunității de sentimente și de interese ce se află între cele două popoare, a căror menire nu e alta, decât menținerea cu orice preț a „păcii liniștite" spre a îndrepta rănile războiului și a munci pentru consolidarea popoarelor și propășirea civilizației.

Un adevărat omagiu adus Franței gloriose și democratice, a fost înălțătorul răspuns al Suveranului nostru, care salutând națiunea franceză a exprimat recunoștința noastră a tuturor, pentru tot ajutorul și sacrificiile ce ni le-au dat fiii Franței, ca să ne realizăm aspirațiile noastre naționale.

În cuvintele sale: „România este legată de Franța prin tradiții indisolubile", găsim cea mai elocventă consacrare care s'a putut aduce legăturilor de prietenie dintre cele două țări surori în trecut, cât și manifestarea dorinței ca ele să continue a fi la fel în viitor.

Războiul ne-a arătat, ce mare energie națională a știut să desfășure poporul francez. Dela această energie; dela spiritul de sacrifiu al lui, am știut să luăm și noi exemplu când vremuri grele s'au abătut asupra noastră. Prin ele am reușit să învingem toate greutățile. Astăzi, când trebuie să culegem roadele izbândei, având în minte cuvintele Președintelui Republicei franceze și ale Suveranului nostru: să arătăm că suntem demni de mentirea pacifică și civilizatoare ce-o împărtășim cu Franța și întocmai ca și ea, că suntem capabili de o cât mai strânsă unire a cetățenilor țărei, de o necondiționată voință de sacrificiu general și de o statornică putere de afirmare. Numai astfel vom fi siguri că vom obține ca și Franța consolidarea țărei căi și admirația mărturisită a celor ce ne caută dușmănie la hotare.

In ajutorul școalelor dela Blaj

M. S. Regele a donat 100.000 lei — Donațiile membrilor guvernului

Se știe că pentru susținerea școalelor din Blaj, Mitropolia greco-catolică a deschis o listă de subscripție cu scopul de a aduna fonduri cari alături de subvențiile date de stat și împreună cu banii dați de biserică să asigure existența acestor instituții de cultură.

La apelul I. P. S. S. Mitropolitul Suciu, publicul românesc din Ardeal a răspuns cu însuflețire. Deși sumele strânse nu ating totalul necesar, ele vădesc totuși interesul pe care cei mai mulți îl poartă acestor școale, a căror tradiție este atât de frumoasă și cari au îndeplinit un însemnat rost cultural în viața Ardealului subjugat.

Din cel din urmă număr al „Unirii" aflăm că însuși M. S. Regele, pus în cunoștință, a deschis o listă de subscripție înscriindu-se în fruntea ei cu suma de 100.000 lei. Pe această listă deschisă de M. S. Regele s'au înscris cu sume variind între 30 000—5000 lei, toți membrii guvernului începând cu dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri.

„Unirea" din Blaj, publicând textul scrisorii dlui N. Mișu, ministrul Casei Regale, prin care se aduce la cunoștința I. P. S. S. Mitropolit Suciu gestul M. S. Regelui și al guvernului, precum și lista de subscripție, însoțește acest fapt de câteva comentarii pe cari le socotim de prisos.

Astfel „Unirea" scrie că gestul M. S. Regelui și al guvernului înseamnă că de acum încolo nici unul din guvernele țării nu se va mai atinge de școalele din Blaj, rămânând „definitiv stabilit că școalele din Blaj nu pot să fie și pe viitor decât școale ale Blajului".

Dar ca „Unirea" să scrie astfel, ar fi trebui să se fi încercat vreodată de un guvern român o acțiune pentru desființarea acestor școale. Or, după cât știm noi, nimeni n'a încercat vre-odată să aducă vreun prejudiciu acestor școale pe care, dimpotrivă, toată lumea românească, de jos până sus, le-a socotit de mare folos și le-a respectat cum le respectă și azi în virtutea frumosului lor trecut.

A, da, partidul național, foile sale precum și câteva ziare ale bisericii unite încăpute pe mâna unor membri ai partidului național, au încercat să alarmeze Ardealul născocind svonul că guvernele dela București ar urmări să răpească bisericii din Blaj școalele sale. Dar această alarmă n'a fost decât un truc politic și un prilej pentru regionaliștii de aici să asmuțe Ardealul împotriva guvernelor dela București. Acțiunea atât de odioasă a partidului național a fost demascată la vreme. Iată de ce nu-i este îngăduit „Unirii" să vadă în gestul mărinimos al Regelui și al guvernului „una din cele mai frumoase biruințe a școalelor din Blaj". Fiindcă biruință ar fi fost numai atunci când în adevăr Bucureștiul ar fi urmărit desființarea acestor școale. Biruință? Dar împotriva cui? Școalele dela Blaj n'au avut dușmani în guvernele României și nimeni n'a căutat să lovească în existența lor.

Donațiunea atât de generoasă făcută de M. S. Regele, cași donațiile făcute de toți membrii guvernului constituesc o dovadă că dimpotrivă, toată lumea românească începând cu conducătorii țării este convinsă de rolul cultural pe care îl au școalele din Blaj și înțelege să le sprijine.

Pilda M. S. Regelui și a guvernului este binevenită pentrucă, spulberând o campanie odioasă întreprinsă de partidul național pe această chestiune, ea constituie în acelaș timp și un îndemn pe care trebuie să-l asculte toți câți înțeleg că cea dintâi datorie a noastră în Ardeal este să ne găsim uniți în lupta pentru afirmarea culturii naționale.

Intrarea trupelor românești în Jombolea

Bucuria populației. Ostașii români primiți ca niște liberatori. Festivitățile din Jombolea

Intr'un colț al României Mari a fost o zi de bucurie. Acea zi de bucurie pe care provinciile alipite au trăit-o în toamna anului 1918. Unirea la patria mumă a provinciilor liberate de subt jugul strein a fost pentru numeroșii români rămași în Iugoslavia un prilej nu numai de bucurie pentru biruința cauzei românești, dar în acelaș timp și unul de amărăciune, că la această sărbătoare a neamului nostru nu pot participa și ei, ca oameni liberi, în țara lor liberă.

Această durere a încetat pentru jomboleni de odată cu întrarea în oraș a trupelor românești. Populația, fără deosebire de naționalitate și religie, a ieșit, fără să fie îndemnată de cineva, întru întimpinarea armatei române care a avut parte de o primire cu adevărat triumfală.

Pe casele din Jombolea fâlfâia o pădure de tricoloruri, soldații liberatori români au fost întimpinați cu strigăte de bucurie, iar comandantul lor, d. colonel Dragonescu a fost acoperit cu flori.

S'au ținut discursuri din care s'a putut vedea că alipirea Jombolei a însemnat chiar și pentru minoritari o salvare.

Au ținut frumoase discursuri de înfrățire d. colonel Dragonescu, preotul catolic Neff, în numele populației primpretorele dr Ardelean, proprietarii de fabrici Treisz cari au făcut istoricul suferințelor Jombolei și cari au promis că România „nici când nu va regreta că a redat Jombolenilor sfânta libertate", propunând o telegramă de loialitate Familiei Regale.

La banchet au vorbit cu însuflețire d. colonel Dragonescu, preotul Neff, protopopul dr Corofanu, fostul deputat Heinrich, d. Decker, d. Pincu iar în numele presei d. Sárkány Gábor.

Presa maghiară

Cine este directorul ziarului iredentist „Brassoi Lapok", dl Szele?

La atacurile ziarului iredentist „Brassói Lapok" adresate dlui deputat Balás Ernő, acesta răspunde următoarele în ziarul „Haladás".

„Cunosc politica și afacerile pălmuitului Szele Béla, sau, mai bine zis politica lui de afaceri. *Știu despre el, că după preluarea imperiului a intrigat pe față și pe ascuns contra nouei dominații românești, a îndemnat funcționarii unguri să nu depună jurământul, deși el însuși s'a grăbit să-l depună, pentru a se putea însoți apoi cu advocatul Moldovanu.*

Este o obrăznicie că acest individ îndrăznește să vorbească în numele Secuimei? Nu pot să provoc la duel pe acest om, căci l'aș reabilita. Curăția palmei mele am reușit să mi-o păstrez până acum în toate privințele. Închei cu bunul sfat că „cine are unt pe cap să nu umble prin soare". „Tu l'as voulu, Georges Dandin!"

„Ujság" și statutele lui „Emke"

Vechiul prieten de pe vremuri al Românilor din Ardeal, ziarul „Ujság", este grozav de nerăbdător să știe ce este cu statutele societății antiromânești „Emke," care în trecut, în afară de maghiarizarea „ungurilor cu buze valahe", s'a îndeletnicit și cu fabricarea de săpun, chibrite și pudră „Emke" și alte chestiuni.. „culturale" de acest fel.

Domnii dela „Emke" ar trebui să se mărginească la reînființarea acestei fabrici de săpun, chibrite și pudră „Emke", în care caz nu ar mai avea nevoe de aprobarea de... statute!...

Panslavismul

„Să nu cedăm nici o palmă de pământ vecinilor noștri slavi — scrie „Brassói Lapok" — pentrucă acest pas greșit s'ar răsbuna în mod îngrozitor. Dacă putința de resistență a Ungariei a fost aservită în mod necugetat puterii crescânde a slavilor, să fie măcar România acea cetate care să stea în calea panslavismului. Singură nici ea nu va fi în stare să suporte multă vreme această sarcină, ci în lupta pe moarte și viață va avea nevoe de prieteni. Situația geografică și istoria cer o prietenie a intereselor româno-maghiare-germane".

Care adăugăm noi nu se va realiza niciodată fără schimbarea mentalității egocentrice de azi a națiunei maghiare și germane.

„The Hungary Society of America"

Citim în „Brassoi Lapok":

„Simpatia și interesul față de nefericita, ciuntita și economicește în grea situație adusa Ungarie crește tot mai mult în America.

Politicieni în posturi de conducere și cu greutate, oamenii de știință, miliardarii cari dau directive vieții economice, se ocupă cu toții de trecutul și prezentul poporului maghiar și au pornit acțiuni serioase pentru stabilirea și întărirea legăturilor cu Ungaria.

Cea mai importantă din aceste mișcări este „*The Hungary Society of America*", societate înființată exclusiv de cetățeni americani ce ocupă posturi de conducere în această țară.

In fruntea acestei societăți, se află următorii din rectori: *Rev. dr. Henry Atkinson*, secretar la „The Church Place Union", generalul *Henry Bandholz*, Rev. dr. *Henry Brown* secretar la „Board of Missions, Presbiterian Church", prof. *Philip Marshall Brown* de la Princeton University, marele capitalist M. *D. Cardeza dr. Stewart Culin*, curator la Muzeum of Art, Victor *I. Dowling* judecător la Supreme Const din New York, dr. *Stephen Dugan*, director la Institute of International Education, dr. *Maurice Francis Egon*, fost ambasador, *Patrick I. Hayes* episcopul New Yorkului, bancherul *Otto H. Kahn*, prof. *Samuel Melune Lindsay* de la Universitatea Columbia, directorul de teatru *Gilberi Miller*, editorul A. *Plimpton* consulul *Ulynes Grant Smith*, profesorul *Eugene Wombaugh* de la Harard University, bancherul *Harry Payne Whitney*"...

Noi îi însemnăm aici pentru a-i ști . . .

Chestiuni sociale

Asistența medicală în Ardeal

Statistica dlui prof. dr. Titus Gane

Distinsul profesor universitar din Cluj, dl dr. Titus Gane și actualmente secretar general al Ministerului Sănătății și Ocrotirilor sociale, publică o interesantă statistică asupra asistenței medicale în Ardeal.

După datele din această statistică, se află în funcțiune, în Transilvania și Banat 62 spitale cu 10.783 paturi.

Cele mai multe din aceste spitale sunt județene și comunale, dar cu data de 1 Aprilie 1923 ele au trecut în seama statului.

In întreg Ardealul și Banat se găsesc următoarele așezăminte sanitare: 9 spitale, ale statului, cu 1366 paturi; 3 ospicii de alienați cu 705 paturi; 2 sanatorii de tuberculoși cu 170 paturi; 24 spitale județene cu 5468 paturi; 19 spitale comunale cu 2326 paturi; 2 spitale susținute de societăți de binefacere cu 230 paturi; 7 spitale de contagioși cu 1018 paturi; 16 sanatorii și spitale particulare cu 500 paturi.

O importantă instituție de asistență medicală este pentru Ardeal „Institutul de ortopedie și chirurgie infantilă", din Cluj, care are un spital cu 80 paturi pentru adulți și copii, 2 săli de operație, o sală de radiografie, una de bandaje, instalațiuni pentru fizioterapie, mecanoterapie, electroterapie, și un atelier pentru proteze și încălțăminte ortopedice.

La Cluj, Oradea-Mare, Timișoara și Arad sunt spitale de copii. La Brașov este un spital de ochi; la Cluj și Tg.-Mureș câte un spital de boale venerice.

Intrucât majoritatea acestor spitale sunt în orașe, noul proect de organizare a asistenței medicale prevede pentru Ardeal, înființarea câtorva spitale și la sate, precum și crearea a numeroase dispensarii și echipe volante sanitare pentru combaterea în special a malariei și a boalelor venerice.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Joi, 17 Apr. SHYLOCK.
Sâmbătă, 19 Apr. STRIGOII.
Duminecă, 20 Apr. (mat) SORANA.
Marți, 22 Apr. CAFENEAUA CEA MICA
Joi, 24 și Sâmbătă 26 Apr. RELACHE.

Sindicatul Presei Romane din Ardeal vazut dela Bucuresti

Un articol al ziarului „Neamul Românesc"

Inaugurarea localului Sindicatului Presei Române din Ardeal întâmplată zilele trecute și despre care ziarul nostru a vorbit la timp, prilejuește ziarului „Neamul Românesc" de sub direcția dlui prof. N. Iorga, următorul înțelegător articol:

„La Cluj, s'a inaugurat zilele acestea „Casa Presei române din Ardeal". Nu e un adăpost propriu, scriitorii de gazetă din Ardeal se adună încă sub acoperământ de împrumut. Dar chiar și aceste modeste încăperi, unde au izbutit să-și orânduiască o cameră de sfat și întâlnire, ori o bibliotecă și o masă de lectură, au părut pentru săraca organizare gazetărească ardeleană un eveniment în destul de însemnat pentru a face din el o serbătoare.

Inceputurile acestea de gospodărie, într'un ținut unde gazeta n'a fost și nu e încă, o intreprindere rentabilă, ci mijloc de luptă și de afirmare națională, nu pot fi socotite — cum bine a rostit președintele sindicatului în cuvântarea sa de deschidere — numai ca un fapt din viața profesională gazetărească, ci ca o dovadă mai mult, că slova și gândul românesc, se simt în Clujul maghiarizării sistematice și crunte de până ieri, „în casa noastră și la rosturile noastre".

Spre deosebire de puternicile organizații gazetărești bucureștene — puternice numeric, băneși și prin vigoarea cu care-și afirmă drepturile de câte ori e nevoie — Sindicatul Presei românești din Ardeal, nu s'a mărginit la simplă sindicalizare profesională. De și sărac, a trecut peste nevoile imediate de întovărășire de breslași, și-a continuat dincolo de ziar, prin cuvânt, o luptă culturală care îi face cinste. Conferințele și ședătorile, organizate în Cluj și în alte centre ardelene, au căutat să arate publicului că un gazetar ardelean se socoate altceva decât un simplu salariat al unei gazete, gazete de partid. Că e și un factor de cultură românească într'un ținut unde este nevoie de altceva de cât de sfâșiere politică între frați.

Și cum se întâmplă că cei mai mulți scriitori de gazetă din Ardeal, se află a fi veniți din vechiul Regat, rostul lor se întinde și la netezirea unui drum de mai desvârșită înțelegere între „Ardelean" și „Regățean", termeni nenorociți, cari totuși represintă stări sufletești și culturale încă vădit deosebite.

Modesta serbătoare a gazetarilor din Cluj ar putea să dea de gândit și organizațiilor de presă din Capitală, asupra altor îndatoriri pe care le-au neglijat. Indatorirea de a face din ziar altceva, de cât o tribună a opiniei publice, păzite cu baioneta, împotriva aceleași opinii publice"

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri: FETELE Dnei MIHALY. Premiera. Abonament de premiera 53. Seria. 346.

INFORMAȚII

— **Seară de balet la Opera Română.** Aseară a avut loc la Opera Română din localitate o seară de balet. După „Cavaleria Rusticană" s'a cântat „Intermezzo" de dr. Ferenczy, un cunoscut muzician din Cluj. Muzica ritmică a subliniat minunat caracteristicile dansului executat de corpul de balet al Operei. A doua bucată a fost „Mărgăritarele lui Iafta" compoziția maiestrului de balet al operei, dl I. Ligeti, făcută cu utilizarea motivelor muzicei orientale. Ambele balete s'au bucurat de o caldă primire din partea publicului.

— **Inchiderea stagiunei Teatrului național.** Stagiunea Teatrului național se va închide în decursul lunei Maiu. Până atunci se vor relua unele piese jucate la începutul stagiunei, întrucât la sfârșitul lui Aprilie o echipă a Teatrului pleacă în turneu prin Ardeal.

— **Cehoslovacia ne cere extradarea lui Reinitz.** Ministrul de externe a primit o cerere a ministrului de externe ceh, în care ni se cere extrădarea lui Reinitz, a cărui cetățenie ar fi cehoslovacă și care este acuzat de diferite crime.

— **Musca Columbacă la Arad.** Autoritățile veterinare din localitate an primit mai multe rapoarte din Arad, prin care se face cunoscut că în jurul Comunei Dezna din județul Arad, au început să apară larve de muscă Columbacă, care amenință întreaga regiune.

Inspectoratul general veterinar din Cluj a adus acest caz la cunoștiință Ministerului, ce ând dispoziții și fonduri necesare pentru combatarea pericolului.

— **Se caută de către o mare întreprindere o d-ră** *care să cunoască comptabilitatea în partidă dublă. Salar bun. Adresa la ziarul „Infrățirea".*

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein și Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de postă centrală Cluj. 3373-1

— **Vipt bun de casă** *se capătă pe lângă preț convenabil în strada Baba Novac nr. 25 (lângă Teatrul Național).*

— **„Țarina" cu dna Lucia Sturza-Bulandra.** Marți seara la orele 8 se va reprezenta la Teatru Național „Țarina", cunoscuta piesă a lui Lengyel, în care dna Lucia Sturza-Bulandra are cea mai strălucită creație a actualei stagiuni bucureștene, atingând cele mai înalte culmi ale artei. Puținile bilete rămase nevândute se află la Casa Teatrului.

— **Concurs.** Societatea Ocrotirilor Orfanilor din Războiu Regiunea IX. Cluj, publică concurs pentru ocuparea postului de *dactilograf(ă)*, în condițiunile ce se pot afla în ori ce zi la biroul Regional str. M. Kogălniceanu nr. 8. Postul se poate ocupa imediat.

— **Publicațiune.** Se aduce la cunoștință că înscrierile vitelor la pășunile comunale se vor face în modul următor: In 14 Aprilie 1924 vacile cu lapte din circ. V-a. In 15 Aprilie 1924 vacile cu lapte din circ. IV-a. In 16 Aprilie 1924 vacile cu lapte din circ. III a. In 17 Aprilie 1924 vacile cu lapte din circ. II-a. In 18 Aprile 1924 boi, viței sub 2 ani și vacile sterpe din circumscripția I—V. Luarea în primire a vitelor se va face la 24 Aprilie 1924 în piața Târgului de Vite. — Se atrage atențiunea celor interesați, ca fiecare vită să fie prevăzută cu monogramul proprietarului la șoldul stâng, iar la cornul drept cu un număr. Acele vite cari nu vor fi prevăzute conform dispozițiunilor de sus, fără de-a avea dreptul la reclamarea taxei plătită, nu vor fi admise la pășune. Inscrierile vor avea loc în Calea Traian nr. 19.

— **Nouile ore de închidere a localurilor publice.** In legătură cu dispozițiunile stărei excepționale la Cluj, Comandamentul Corpului VI de Armată, a dat o ordonanță prin care se reglementează închiderea localurilor publice: Localurile de cl. I la orele 12; cele de cl. II la orele 11 și cele de clasa III la orele 10. Contravenienții la această ordonanță vor fi dați în judecata consiliului de război.

Cele mai bune stofe p. paltoane bărbătești se pot cumpăra numai la sucursala magazinului de postav din Sibiu

GROMEN SI HERBERT

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 13 fost (Wesselényi M.-u.)

Lloyd 2430

1243

Reforma agrară în România

In ce stadiu se găsesc lucrările de aplicare a reformei agrare

Câte iughere de pământ au fost expropriate până acum în întreaga ţară? — Câţi îndreptăţiţi sunt şi câţi vor putea fi împroprietăriţi

Importante declaratii facute ziarului nostru de dnii Ministrii Gh. Cipaianu si Gh. Tatarascu

Am publicat în numărul de eri declaraţiile făcute ziarului nostru de către d-l ministru subsecretar de Stat Gh. Cipăianu, în legătură cu aplicarea reformei agrare în judeţul Cojocna, şi făgăduiam pentru astăzi să publicăm declaraţiile făcute nouă de d-l ministru şi în ceeace priveşte stadiul în care se află aplicarea acestei mari reforme în întreaga noastră ţară.

Iată într'adevăr ce ne-a declarat d-sa asupra acestei importante chestiuni:

Stadiul în care se găsesc astăzi lucrările de improprietărire

S'au expropriat 6 milioane hectare şi s'au împroprietărit 1.650,000 săteni

—„Reforma agrară se găseşte în cuprinsul României întregite, aproape peste tot pe sfârşite, cu toată minuţiozitatea lucrărilor ce le necesită această operaţie.

S'au expropriat până acum în total 6 milioane de hectare dela aproximativ 16,000 de proprietari şi s'a constatat ca îndreptăţiţi la improprietărire aproximativ 1,650000 de săteni.

Din aceştia pot fi improprietăriţi aproximativ 1,200000. Ţinând seamă de faptul, pe de o parte, că rănile celor expropriaţi n'au fost încă vindecate şi că cei îndreptăţiţi nu pot fi toţi împroprietăriţi, şi mai având în vedere că între aceste părţi s'au intercalat o întreagă serie de demagogi pesuitori în apă tulbure cari aţâţă pe unii şi îndârjesc pe alţii, — este lesne de înţeles atmosfera de nerăbdare ce s'a creat în unele părţi în ceeace priveşte terminarea aplicărei reformei agrare.

Lucrările de expropriere şi împroprietărire vor fi definitiv terminate anul acesta

„Pentru încheierea unei lucrări dintre cele mai grele pe care ţara le-a avut de împlinit după războiu, s'au luat cele mai amănunţite măsuri, astfel în cât în cursul acestui an opera să fie — din punct de vedere al exproprierei şi al dării în folosinţă a pământului expropiat — difinitiv terminată.

Va rămâne în continuare pentru anii următori, numai lucrările de măsurătoare şi cadastrare,

*

Ca răspuns la critica care s'a adus operei de aplicare a reformei agrare nu spunem decât atât:

Această operă, în nici o ţară din Europa nu s'a înfăptuit în timpul, măsura şi în spiritul de echitate socială în care s'a înfăptuit la noi.

Cei neîncrădători sunt rugaţi să controleze.“

*

Cu acestea dl Ministru Gh. Cipăianu şi-a încheiat interesantele sale declaraţiuni cu privire la problema reformei agrare în România întregită.

Un important program de activitate: colaborarea tuturor organelor ad-tive

Declaraţiile dlui Gh. Tătărăscu, subsecretar de stat la Interne

In legătură cu vizita pe care au făcut o zilele trecute la Cluj cei doi membrii ai guvernului: dnii Gh. Cipăianu, subsecretar de stat în ministerul agriculturii şi Gh. Tătărăscu, subsecretar de stat în ministerul de interne, iată ce ne declară acesta din urmă:

„Potrivit unui program alcătuit de dl prim-ministru I. I. C. Brătianu, vizitând colaborarea tuturor organelor administrative, am hotărât ca împreună cu dl Cipăianu să facem pentru fiecare judeţ din Ardeal — conferinţe cu personalul administrativ şi cu cel agronomic pentru mai uşoara soluţionare a tuturor dificultăţilor semnalate în aplicarea reformei agrare.

Am început cu judeţul Cojocna când pentru Vineri şi Sâmbătă a fost convocat tot personalul administrativ şi agronomic precum şi delegaţii ţăranilor din toate comunele care aveau ceva cu administraţia sau cu organele agronomic.

Dl Cipăianu a luat importante măsuri, soluţionând multe din problemele în legătură cu aplicarea reformei agrare ce erau în jud. Cojocna.

Vom întreprinde asemenea conferinţe rând pe rând în toate judeţele, consolidând astfel opera întreprinsă de partidul liberal“.

*

Din aceste importante declaraţii făcute ziarului nostru de către cei doi membrii ai guvernului, reese marea solicitudine pe care acesta o arată oraşului şi judeţului nostru în toate chestiunile cari interesează bunul mers şi prosperarea sub toate raporturile atât a oraşului Cluj cât şi a judeţului Cojocna.

Şt. P.

Suveranii României la Paris

Ziua III.

Vizita la câmpul de aviaţie

In ziua de 12 Aprilie după depunerea coroanelor la mormântul eroului necunoscut, Suveranii noştri au vizitat câmpul de aviaţie.

Pe câmpul de aviaţie în afară de un foarte numeros public, se aflau generalii: Gouraud, Symon, Sorrigny, amiralul Fortant, Dr. Maginot, ministrul de războiu, Laurant Eyane, înaltul comisar al aeronauticei, deputatul Flandin, preşedintele aeroclubului francez, precum şi numeroşi ofiţeri români în mare ţinută.

M. M. Lor erau însoţite de Dl, Dna Millerand şi generalul Langlois.

Suveranii au urmărit cu o deosebită atenţie sborul a 60 avioane speciale de bombardament, cât şi al altei escadrile ce sbura în rânduri strânse, admirând dibăcia piloţilor francezi.

A urmat apoi vizitarea pavilionului cu instalaţiunile pentru examinarea aptitudinei piloţilor şi o mică recepţie.

Comentarile lui „Journal des Débats“

„Journal des Débats“ comentând toasturile ţinute la Elysée, subliniază că Franţa a primit pe Suveranii români ca pe reprezentanţii unei naţiuni în mod loial asociate la opera de consolidare a Europei.

Stăruind asupra intereselor asemănătoare ale celor două ţări, ziarul în chestiunea cere celor două guverne strângerea legăturilor între cele două ţări şi preconizează chiar încheierea unui acord special defensiv între Franţa şi România.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Pentru ajutorarea scolilor din Blaj

Noui donaţiuni

M. S. Regele donează 100.000 lei pentru şcolile Blajului — Pilda regală este urmată de întreg Consiliul de miniştri

Inimosul apel al I. P. S. S. Mitropolitului V. Suciu, pentru ajutorarea şcolilor Blajului, a avut după cum se ştie un larg răsunet în întreaga ţară. M. S. Regele aflând de acest apel a deschis El însuşi o listă de subscripţie pe care s'au înscris cu însemnate sume de bani toţi membrii guvernului. In capul listei s'a înscris însuşi M. S. Regele cu suma de lei 100.000

Iată lista de subscripţie, înapoiată zilele acestea I. P. S. S. Mitropolitului Suciu, prin ministrul Casei Regale, dl Nicolae Mişu:

M. S. Reg. Ferdinand	100,000
Ioan I. C. Brătianu	10,000
Dr. Angelescu	30,000
A. C. Constantinescu	20,000
I. G. Duca	5,000
Ion Inculeţ	5,000
General Moşoiu	5,000
Mârzescu	5,000
Al. Lăpedatu	5.000
N. D. Chirculescu	5,000
Vintilă Brătianu	5,000
Gen. Mărdărescu	5,000
N. N. Săveanu	10,000
Tancred Constantinescu	10,000
General Văitoianu	5,000
R. Franasovici	5,000
Gh. Tătărăscu	5,000
Gh. Cipăianu	5,000
N. Mişu	5.000

Fraudele de la Cooperativa manufacturei de tutun

Terminarea instrucţiei — Actul de acuzare: 34 pagini — Statul păgubit cu peste un milion Lei — Jaful cu banii publici

Am anunţat cititorilor noştri la timp, că s'au descoperit mari nereguli la Cooperativa Manufacturei de tutun din Cluj. Acum câteva zile s'a terminat instrucţia în cauză.

Actul de acuzare, care cuprinde nu mai puţin de 34 pagini mari, a fost redactat de distinsul procuror domnul Liviu Ilea.

Din documentata şi minuţioasa expunere de motive aflăm lucruri de o gravitate excepţională relativ la modul lipsit de scrupule cum se administra banul Statului.

Consumul manufacturei de tutun din Cluj, s'a înfiinţat în Noembrie 1919 în urma cererii muncitorilor R. M. S., aprobându-se din partea Resortului de finanţe suma de 400,000 coroane. Cu economatul Manufacturei a fost însărcinat Arpád Ferenc, care mai era şi contabil şi casier al Consumului, iar magaziner, incasator şi vânzător era Arpád Keresztes. Incasările de bani rezultaţi din vânzare, A. Keresztes avea datoria să'i predea în fiecare zi lui A. Ferenc. Modul cum s'a achitat de îndatoririle sale A. Keresztes reiese din faptul, că marfa ce o vindeau zilnic nu o trecea nicăiri. Nu a trecut în registre nici marfa intrată şi nu a întocmit nici inventar. Cu acest procedeu nici nu ştia ce cantitate de marfă avea în Consum, nu ştia nici cantitatea vândută şi implicit nici banii incasaţi sau predaţi. Banii îi preda lui A. Ferenc fără livret şi fără chitanţă, pretinzând, că acesta nu i-a ceruţ. S'a mai constatat în sarcina lui A. Keresztes, că a vândut un vagon şi jumătate făină de grâu mai multor brutari din Cluj. A făcut această vânzare, fără să fi trecut în vre-un registru vânzarea acestor făini. A aruncat în Someş o cantitate de circa 3 vagoane de cartofi, fără să fi dresat proces verbal de stricarea lor.

Modul cum opera Arpád Ferenc reiese din faptul, că în calitate de casier, înscria în jurnalul de cassă sumele anunţate de A. Keresztes, fără a-le controla. Normele de comptabilitate au fost neglijate complect. Aşa ordinele de plată trebuiau semnate pe lângă A. Ferenc şi de prezidentul Consumului sau de un membru. Ori, această formalitate în repetate rânduri s'a omis. Listele de plată, ce au fost preluate dela A. Keresztes nu au fost verificate, ci înscrise în registre fără vre-un control.

In sarcina autorilor principali ai fraudelor s'au stabilit următoarele sume: In sarcina lui Arpad Ferenc suma de 524.021.36 Lei, iar în sarcina lui Arpad Keresztes suma de 633,506.14 Lei adecă un total de Lei 1.157.529.50.

Au mai fost daţi în judecată pentru complicitate la crima de delapidare de bani publici: Alexandru Opriş, Regina Chioreanu şi Ioan Oroş, cari deşi erau membrii în consiliul de administraţie al Consumului, cu toate acestea au neglijat cele mai elementare datorii ale lor de control, înlesnind prin această atitudine comiterea fraudelor de către A. Ferenc şi A. Keresztes.

Opinia publică aşteaptă cu viu interes dezbaterea cauzei pentru a vedea sancţiunile ce se vor aplica acestor funcţionari necinstiţi.

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editil Masson-Paris. Cereţi catalog

De vanzare
în Cluj căse cu grădină. Căse clădite special pentru chiriaşi.
Loc de casă, grădini, pământuri şi prăvălii.
Am procuri pentru vânzari în provinciile următoare: Hidalmas, Ciucea, Sovata, Aiud, Diclosânmărtin, Cojocna, Apahida, Someşsat, Fenes, etc, etc.
Agentia Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina o. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL“
Lloyd 2561 CLUJ. TELEFON: 500. 3426

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Succesori Sándor Agoston Cluj. Cele mai nouă modele de cămeşi de mătasă şi zephir. Gata. 3458—1 După măsură.

Adunarea ordinară generală a Camerii de Comerţ

Propunerile făcute — Discuţii asupra instituţiunei notarilor publici — Legea pentru încurajarea industriei naţionale — Căminurile de ucenici — Organizarea cooperativelor industriale, etc.

Duminică dimineaţa a avut loc adunarea generală ordinară a Camerii de Comerţ din Cluj, sub preşidenţia dlui inginer I. F. Negruţiu, care a deschis şedinţa, de faţă fiind membrii din Cluj şi provincie ai Camerii.

S'a dat în primul loc citire raportului presidial, în care s'a arătat evenimentele mai importante ce au avut loc în cursul anului 1923 şi măsurile ce comitetul de conducere a găsit cu cale să le ia, după care s'a procedat la alegerea comitetului de cenzori, în persoana dlor I. Jilescu, Rosza şi Florea.

Camera de Comerţ cere introducerea notarilor publici în întreaga ţară

In altă ordine de idei, stabilită fiind importanţa, foloasele şi rapiditatea rezolvirei lucrărilor juridicare care au decurs din instituirea notarilor publici în ţinuturile ardelene, şi având în vedere în acelaş timp intenţiunea guvernului de a generaliza această instituţiune pentru întreaga ţară, Camera de Comerţ din Cluj, prin felul cum a pus în discuţie această imperioasă chestiune, a găsit cu cale să-şi îndeplinească o adevărată datorie faţă de interesele comerţului şi industriei naţionale, cerând cu insistenţă ca instituţiunea notarilor publici, să se extindă în toată ţara. S'a cerut ca numirile de notari publici să se facă cu cât mai multă atenţiune şi prevedere, pentruca prestigiul justiţiei să nu fie întru nimic ştirbit şi în acest scop s'a hotărât a se înainta un memoriu atât Ministerului de justiţie, barourilor advocaţiale cât şi celorlalte Camere de comerţ din ţară, pentru sprijinirea intenţiunilor guvernului.

Chestiunea modificărei tarifului vamal

S'a luat apoi în discuţie chestiunea modificărei tarifului vamal, ştiută fiind importanţa pe care o prezintă pentru comerţul şi industria naţională problema legiferării în mod cât se poate mai conştiincios şi competent a sistemului nostru vamal.

Pentru a se remedia întrucâtva neajunsurile de cari sufere actualmente regimul nostru vamal, — de altfel după o concentrată expunere a d-lui Inspector vamal Ionescu, — adunarea generală a fost de acord a se interveni pe lângă guvern în vederea suprimării taxei de comision de 2la sută, care azi nu mai poate avea nici o raţiune, deoarece este o taxă care se percepe înca din 1916 pentru acoperirea cheltuelilor făcute de comisiunea import-export, comisiune azi cu totul desfiinţată.

Pe lângă aceasta, în scopul de a se putea da o înflorire cât mai mare comerţului şi industriei naţionale, e necesar ca în centrele vamale importante să se înfiinţeze intrepozite, pentru ca negustorii în lipsă imediată de numerar, să aibă unde-şi depune mărfurile, şi totodată controlul taxelor vamale să se facă cât mai urgent posibil pentru ca negustorii să nu aibă de suferit prejudicii materiile.

A rămas însă ca principiul protecţionismului vamal sau al schimbului liber să se discute în cea mai apropiată şedinţă extraordinară ce se va convoca.

Legea pentru încurajarea industriei naţionale

Pentru a se putea da o cât mai mare desvoltare industriei naţionale în favorul industriei vamale, Adunarea generală a Camerei de Comerţ de eri, a hotărît să se înainteze un memoriu d-lui Ministru al Industriei şi Comerţului prin care să se ceară modificarea legii în aşa fel, încât să se poată acorda meseriaşilor precum şi Cooperativelor împrumuturi eftine sau ajutoare în bani, în raport cu necesităţile, pentru că numai în felul acesta se va putea da un avânt mai mare industriei noastre vamale, care numai cu mari greutăţi poate să facă concurenţă industriei mari, mult mai rezistentă şi mai înfloritoare.

Căminurile de ucenici şi organizarea Cooperativelor industriale

Având în vedere lipsa bine simţită a lucrătorilor de specialitate în diferite ramuri industriale şi pe lângă aceasta numărul mic de ucenici în aceste industrii, Camera de Comerţ din Cluj a luat iniţiativa de a înfiinţa în toate centrele industriale pendinte, Căminuri de ucenici, precum şi organizarea de cursuri industriale practice unde tineretul industrial în afară de perfecţionarea în ramura de activitate pe care au îmbrăţişat-o, să-şi poată complecta cunoştinţele de aritmetică, geografie, comptabilitate etc.

In acest scop s'a constituit un comitet de administraţie compus din dnii Aldica, Martin Szele şi Emil Blaga, delegaţi ai Camerei de Comerţ pe timp de trei ani.

Pentru încurajarea Cooperativelor industriale, care ar putea menţine un echilibru stabil între marea şi mica industrie, s'a propus în şedinţa de Duminecă a Camerii de Comerţ să se facă toate intervenţiunile posibile pentru ca statul să încurajeze şi să susţină aceste cooperative, prin înfiinţarea de centrale a Cooperativelor şi printr'un ajutor efectiv în bani, credit sau precădere la furniturile Statului.

*

Tot cu această ocazie s'a hotărât înfiinţarea de expoziţii în centrul fiecărui judeţ iar în localul Camerii de Comerţ, să ia naştere un biurou pentru aranjarea diferitelor chestiuni ce ar surveni între comercianţii şi autorităţile vamale.

Chestiunea prezintată în adunarea generală a Camerii de Comerţ din Cluj, prezentând un mare interes pentru o bună prosperitate a economiei noastre naţionale, vom căuta să ţinem în curent publicul cititor cu lucrările de aplicare a proectelor discutate în şedinţa de Duminică.

T. A.

Scrisori din Targul-Mures

Inspecţiile dlui Prefect Victor Maior la Topliţa Română şi Reghinul de sus — Ascultarea doleanţelor locuitorilor

Prefectul judeţului Mureş-Turda, dl V. Maior, însoţit de dl P. Roşca, subprefectul judeţului, de dl dr. L. Tilea, medicul judeţului şi de revizorul şcolar dl I. Puia, au inspectat zilele trecute plasele Topliţa-Română şi Reghinul-de-sus, fiind primiţi de autorităţile locale în frunte cu dl primpretor Sbârcea, de numeroşi preoţi şi învăţători precum şi de un număr foarte mare de săteni.

Un număr de delegaţi a câtorva comune au înaintat dlui Prefect doleanţe în privinţa felului cum Casa Pădurilor i-a deposedat de anumite drepturi de cari locuitorii se bucurau de mai multă vreme.

Dl. Prefect V. Maior şi dl subprefect P. Roşca au promis că vor interveni pe lângă dl Ministru al Domeniilor ca cererea lor să fie ascultată şi rezolvată.

S'au mai adus plângeri şi în ceeace priveşte chestiunea despăgubirilor de război din zona distrusă a Topliţei Române, unde şi astăzi se văd multe case ruinate şi multe famili fără adăpost. Dl Prefect a promis că va interveni pe lângă guvern ca să se vină în ajutorul celor fără adăpost şi a se reface toate şcoalele şi bisericile, în mare parte distruse şi ele.

Invăţătorii şi preoţii au arătat situaţia grea în care se află şcoala, din cauza lipsei de forţe didactice, celace face ca un mare număr de copii să rămână fără ştiinţă de carte.

Delegaţia compusă din preoţi, învăţători şi ţărani a cerut ca să se permită exploatarea pădurilor interconfesionale, ca din venitul realizat să se poată acoperi cheltuelile reparaţiilor şi noilor construcţii şcolare. S'a mai cerut ca să se intervină pe lângă dl ministru al lucrărilor publice ca să se repare strada Berăriei din Topliţa, distrusă din cauza torenţilor.

După ascultarea doleanţelor, dl prefect a vizitat şcolile şi bisericile, după care s'a întors la Târgul-Mureş. *I. Şt.*

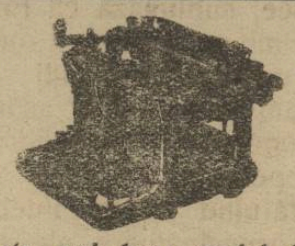

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mal departe mobile pentru antişambre şi grădini la

Fabrica de mobile „Victoria" Arad.
Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).
FABRICA ŞI DEPOZITUL:
Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

Fabrica de Bere din Turda S. A.

Aduce în circulaţie sepcialitate

Bere de Paşti

de primul rang.

INSERATE
pentru sezonul de primavara
Preturi de reclama

la magazinul
HERULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exerciţiul copiilor de a merge	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA"	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame	„ 81
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialităţi de haine pentru copii şi cărucioare din Berlin şi Wiena
Bogat asortiment în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.
Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.
Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate şi pentru a repara cărucioare nunţându-ne. Trimitem gratis şi a revânzători catalog cu preţulae curente p. cărucioare de copii
3381

Marfuri, eftine si bune cumparaţi
MARE DEPOSIT DE COVOARE STOFA DE MOBILE
LA MAGAZINUL DE MODE
RENAISSANCE
CALEA REGELE FERD. 15.
Zilnic sosesc noutăţi

Lloyd 4082

Saci, Mușamale
2613
cumpără, vinde şi imprumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Motorul de benzină „ASTRA" dispune de forţă motrică sigură.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Anchetele noastre

INDUSTRIA CARNEI

Chestiunea impunerei — Maximalizarea din anul trecut — Tăierea vitelor — Industria pielei — Se impune protecţia vamală — Incurajarea industriei cărnei pentru viitor

De vorbă cu Dl Carol Réthy, preş. Asoc. măcelarilor

Anchetele economice făcute de ziarul nostru au avut răsunet în întreg Ardealul.

In dorinţa de a contribui la prosperitatea economiei şi de a da posibilitate conducătorilor competenţi în materie economică, am întreprins anchetele noastre cu a căror publicare continuăm azi. De astădată, am luat contact cu conducătorul breslei importante a măcelarilor, al cărei preşedinte este dl Carol Rethy, el însuşi membru activ în Asociaţia Măcelarilor.

Dsa a binevoit să ne declare următoarele asupra unor chestiuni cari interesează publicul mare, iar industria cărnei de aproape:

Chestiunea impunerei

„Comisiunea de impunere — începe dl Rethi — a impus industriaşii măcelari după cota pentru comercianţi. Fiind însă constituiţi într'o cooperaţie industrială din oficiu ca industriaşi, această noţiune este pentru noi măcelarii singura legală. Noi prelucrăm carnea în diferite forme cu ajutorul maşinilor pentru a o pune în urmă în vânzare sub o formă cu totul alta decât cea naturală.

Astfel prelucrăm carnea în mezeluri, cărnuri afumate, şuncă, salamuri şi conserve, cărnuri afumate fierte şi fripte, etc. In timpurile trecute am exportat în diferite ţări ca Anglia, Germania, Cehoslovacia, Serbia, Turcia, Rusia etc. un fel special de carne cunoscut sub numele de „Kaiserfleisch“, şi slănină specială, cea papricată. Şunca ardeleană a fost căutată pe toate pieţele europene şi a format un important articol de export. Şi azi sunt încă cereri pentru astfel de alimente, din Elveţia, Norvegia, Turcia. Bulgaria, Grecia etc. — în special.

Toate aceste derivate de cărnuri au fost pregătite în forma industrializată — după dorinţa specială a fiecărei ţări interesate.

Noi, măcelarii, formăm deci o breaslă industrială legală, titlu pe care ni l recunoaşte însăşi legea industrială din Ardeal în vigoare şi acum. A ne impune ca comercianţi înseamnă a ne desfiinţa ca industriaşi, ceeace este în detrimentul populaţiei şi al ţării însăşi. Sper deci că se vor lua măsurile cerute de importanţa acestei chestiuni, adică se va menţine impunerea veche“.

Maximalizarea din anul 1923

„In anul trecut — continuă dl Réthy — s'au maximalizat preţurile fără a se lua în consideraţie regia măcelarului, preţul de cumpărare şi procentul de câştig legal, pe care legea însăşi îl acordă.

Aceasta a avut ca urmare că azi sunt aproape 8090 de măcelari în stare de stagnare, păgubiţi în chiar capitalul lor investit. Azi lucrăm cu toţii pe bani împrumutaţi, unii plătesc şi 60 la sută dobândă pe an.

Au fost cazuri când n'am avut carne pe piaţă. Cu toate acestea însă, Comisia de impunere fixează şi acum impozite aşa de mari, pe cari nici un măcelar nu le va putea plăti pe deplin, cu toată bunăvoinţa de plată. In anul 1923 au cerut sistarea brevetului de măcelar 26 firme, iar în anul acesta 9. *Dacă impunerea nu se va face cu mai mare atenţiune şi raţiune, sunt în vedere încă vre'o 30—40 de cereri pentru sistarea brevetului.* Sunt cazuri speciale, de pildă în Piaţa Mihaiu Viteazul, unde se află două măcelarii cu estinderea de local de 8 m. p. şi cari au fost impuşi după 200.000 Lei. Sunt barace cari abia valorează 4—5000 Lei şi cari au fost impuse cu 20—25.000 Lei“.

Tăierea vitelor

„*Jurnalul consiliului de miniştri No. 1947, publicat în Mon. Oficial Nr. 125 din 6 Septembrie* 1923 — continuă dl Réthy *— dă ordonanţa prin care se dispune tăierea de atâtea vite sub 2 ani, câte să taie peste 2 ani.* Această dispoziţie este păgubitoare, căci în totdeauna s'au tăiat mai multe vite sub doi ani decât peste doi ani. Noi, măcelarii din Cluj am respectat şi respectăm strict acest ordin, pe când măcelarii din celelalte oraşe nu se ţin de el.

Se întâmplă cazuri când măcelarii din provincie vin la Cluj, cumpără aci viţeli, îi duc în provincie unde îi taie, pentru a-i aduce pe urmă în formă tăiată iarăşi la Cluj. Sunt cazuri când viţeii sunt tăiaţi fără avizul medicului veterinar pentru a fi vânduţi pe urmă pe piaţa Clujului.

Acest procedeu păgubeşte însuşi Statul căci nu se plătesc taxele, pe lângă că mai daunează şi sănătatea publică. ***Tocmai, Vineri a fost un astfel de caz, când s'au adus dela sate 11 viţei tăiaţi, dintre cari Abatorul din Cluj a confiscat 8 ca stricaţi, lăsând numai 3 pentru vânzare.*** **Sunt însă zeci de cazuri despre cari nu ştiu autorităţile.** Tocmai în interesul public ar fi deci bine dacă s'ar sista ordonanţa din Mon. Oficial 125, căci nu se realizează scopul urmărit, tăiându se viţeii în secret“.

Industria pielei

„Este în vedere o scumpire la carnea de vită pe motivul că s'a scumpit şi nutreţul, care costă azi până la 400 lei 100 kgr. Din aceasta rezultă că gospodarii vând numai pe bani scumpi vitele. Produsele laterâle, ca pielea, seul, etc. n'au mare valoare căci exportul lor este interzis, cu toate că în aceste articole avem o supraproducţie, aşa că peste 4—6 săptămâni ele nu se vor mai putea vinde. De astă toamnă preţul la piei brute a scăzut cu 20—22 lei la kgr.

Cu toate acestea însă, azi nu le mai putem valoriza nici cu un preţ redus. Seul a scăzut cu 8—10 lei la kgr.

Este deci în interesul nu numai a industriei noastre, ci în interesul agriculturei precum şi a industriei de piele, ale publicului şi economiei în general, de a da liber la export cantităţile în plus azi depozitate şi nevalorizate.

Exportarea acestor materii ar avea ca rezultat eftinirea cărnei. Lăsarea liberă la export a produselor laterale ale industriei noastre ar asigura pe viitor şi o activitate rodnică în ceace priveşte exportul diferitelor cărnuri industrializate. Tarifele vamale trebuiesc să fie deci conform situaţiei reale.

In cazul când industria noastră se va bucura de încurajare din partea Statului, pe viitor se va produce o mişcare puternică pentru înfiinţarea de totfel de fabrici, de pildă conserve, salamuri etc, în felul celor din Cehoslovacia în timp de pace, căci în patria noastră avem toate articolele şi materiile prime. Cehoslovacia conduce şi azi piaţa acestei industrii, cu toate că trebuie să importeze materiile prime.

Pentru noi ar fi foarte uşor de a cuceri toate pieţele externe, dacă industria cărnei va fi protejată prin tariful vamal şi avantagii de alt caracter. Ar înflori deci o industrie rodnică, pusă în situaţia de a concura în străinătate, iar comerţul şi exportul intensiv în aceste materii desigur că ar contribui numai la refacerea valutei patriei noastre.

Sper deci că actualul guvern, care în diferite rânduri şi-a manifestat interesul viu pentru industria şi comerţul din Ardeal, nu va ezita de a lua măsuri şi acum pentru salvarea unei industriei aşa de importânte din toate punctele de vedere.“

*

Declaraţiile de mai sus desigur vor avea răsunet şi propunerea noastră este, ca guvernul actual sa aplice şi pentru această industrie grija manifestată pentru toate problemele cari ating deaproape starea economică a Ardealului.

Raco.

Plata pământurilor expropriate în Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş

„Monitorul Oficial“ nr. 74 din 3 crt. publică un comunicat al Casei Centrale a Improprietăririi, prin care se arată în mod detaliat, cu privire la Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş, când şi în ce mod se va plăti proprietarilor preţul pământului expropriat.

Indemnăm pe cei interesaţi, să-şi procure numărul sus menţionat al „Monitorului Oficial“, iar în caz de imposibilitate, să ceară informaţiuni Consiliilor Agricoli respectivi.

Adăogăm, spre lămurirea interesaţilor, că în cursul acestui an nu se va emite rentă decât pentru moşiile a căror expropriere a rămas dufinitivă la 31 Decemvrie 1923.

Reclama este sufletul comertului !

BURSA

Aprilie 15.

Leul la Zürich . . . 294½
Leul la Paris . . . —

Cursul la Cluj

1 franc elveţian	— —	Lei3385·90
1 franc francez	— —	„ 11·6570
1 dolar	— — —	„ 192½
1 liră sterlină	— — —	„ 8.36
1 liră italiană	— — —	„ 857.8½
1 coroane cechă	— —	„ 570 2
1 Leu = coroane austriace		„ 2720
1 Leu = coroane ungare		„ 25
1 dinar	— — — —	„ —

Zürich

Bucureşti	297½
New-York	568½
Londra	24.69½
Paris	34.80
Milano	25.32½
Praga	16.85
Belgrad	5·05
Viena	80¼
Budapesta	75
Varşovia	—

PIAŢA

Piaţa pielei este agitată pe motivul că peste 4—6 săptămâni se vor sista toate transacţiunile, dacă nu vor veni remedii. Sunt cantităţi mari de piele depozitate cari aşteaptă a fi exportate; dar ele sunt prohibite la export. Ceace este însă curios este făptul că se importă la noi piei uşoare, cu toate că avem stocuri mari în rezervă. Acest import trebuie neapărat interzis, căci dăunează comerţul şi industria internă. In schimb însă, trebuie încurajat exportul dela noi.

Pieile au notat:

PIEI

	pro kg.
Vţel de lapte până la 7 kg.	70 Lei
Zwiccer până la 12 kg.	47 „
Pittling 8—15 kg.	45—46 „
„ 15—25 kg.	44—44 „
Viţe grele dela 26 kg. în sus	39—41 „
Piei de bivoliţă până la 8 kg.	38--40 „
Pittling din bivoli până 20 kg.	28—30 „
Bivol greu	33—35 „
Seu brut	18—20 „
Seu topit	38—40 „

CARNE VIE

	pro kg.
Vită pt. carne	14—20 Lei
Viţel	1000—1500 „
Porc pt. carne	34—36 „
Porc pt. grăşime	38—42 „
Miel, părechea	400—500 „

CEREALE

CLUJ: orz 42.000, grâu 55-56.000, porumb 45.500. ovăz 44-45.000 tărâţă 32.000, fasole 120-130.000 Lei vag.

Efecte

Bursa continuă să fie lipsită de transacţiuni operaţiunile realizate fiind foarte reduse şi la cursuri inferioare faţă de cele din ajun.

S'au încheat:

Bănci: „Banca Naţională“ excup. 14·400—14·500, „Banca Românească“ ex cup. 630·640. „Marmorosch Blank“ excup.945-955.

Petrolifere: „Astra Română“ 12.200-12.250 „Concordia“ 400 4425 „Petrol Block“ opt. 1005 10 Credit Minier“ optate 1940-1950, „Steau Română“ 4100-4125.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2630-2650, „Naţionala“ 1125-1150, „Generala“ 2775-2750, „Agricola“ 980-1000.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impodobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Productiunea şcoalei profesionale de fete

Sâmbătă 12 Apr. elevele clasei a patra dela Şcoala profesională de fete au aranjat o prea frumoasă şi bine reuşită producţiune declamatorică-teatrală. Eleva A. Lungu a jucat monologul „Coana Chiriţă“, care, ascultat cu o nespusă plăcere, ne-a întărit în convingerea, că piesele lui Alexandri nu şi-au trăit încă traiul.

Elevele V. Raţiu şi E. Mocanu au recitat foarte bine două poezii. Apoi s'a jucat comedia într'un act „Casă veche“ de A. Tăslăuanu. Rolurile femeieşti le-au susţinut elevele L. Dandea şi O. Băeşiu, iar cele bărbăteşti elevele V. Oprea şi E. Tanco. Jocul elevelor de şcoală a fost drăguţ şi bun, ca şi sufletul lor. Publicul numeros ce a luat parte la producţiune a avut clipe de adevărată înălţare sufletească.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri 16 Aprilie 1924.

CINEMA SELECT
Cea mai mare actualitate!
Asasinarea din Sarajevo
Mare tragedie a curţei regale Austro Ungare. Toate sferele misterioase în lumina adevărului istorie. Cauzele nemijlocite al războiului mondial.

CINEMA URANIA
Film de aur din seria Atlantide!
ŞEICUL
Monumentală dramă romantică în 8 acte în rolurile principale cel mai frumos ansamblu: Agnes Ayres şi Rodolfo Valentino. Filmul joacă în Sahara, marele mormânt al europenilor.

CINEMA APOLLO
HARRY PIEL
Călăreţul fără cap
Seria I.
Cel mai mare film cu HARRY PIEL în 3 serii şi 28 acte. O uriaşă senzaţie. Serbătoare cinematografică!

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereţi modele. 2744-7

„MICA"

Societate Anonimă Română Minieră -- Bucureşti

Bilanţul general incheiat la 31 Decembrie 1923

ACTIV			PASIV		
Cassa, disponibil la bănci şi la secţiuni	—	46.196.902·78	Capital	—	50,000.000·—
Concesiuni	26.479.446·—		Fond de rezervă	—	16.841.442·94
Amortizare	1.323.972·25	25.155.473·75	Fond pentru ajutorul personalului	—	514.228·66
Efecte publice şi participaţiuni	—	17.856.700·—	Dividende neridicate	—	73.420·50
Efecte publice ale fond. ajutor şi personalului	—	498.250.—	Creditori şi avansuri	—	50.841.763·89
Imobile:			Profit şi pierdere:		
Imobile Bucureşti	18.872.389·—		Report din 1922	629.251·75	
Amortizare	943.619·—		Bendficiu net pe 1923	54.367 230·56	45.996.482 31
	17.928.770·—				
Imobile şi proprietăţii la exploatări provincie	3.348.469·59	21.277.239·59			
Aur şi argint în lingouri	—	7.165.616·55			
Depozit de Mica, de piatră şi de var	—	763.597·95			
Maşini şi instalatiuni	—	14.927.018·71			
Materiale şi scule	—	9.889 854·11			
Debitori	—	20.536.683·26			
Mobilier	455.319·—				
Amortizare	455.318·—	1.—			
Conturi de Ordine			**Conturi de ordine:**		
Deţină ori de ef. publiceşi acţiuni în depozit liber	10.841.500·		Efecte publice şi acţiuni în depozit liber	10.841.500·—	
Efecte în garanţie	100.000·		Diverşi efecte în garanţie	100.000·—	
Depozite liber	339.000·		Depozite de retras	339.000·—	
Garanţii statutare	555.000·	11.835.500·	Deponenţi de garanţii statutare	555.000.—	11.835.500·—
	—	176.102.837·70		—	176.102.837·70

Presedintele consiliului de administraţie *General Al. Averescu*

Director general *Ing. I. Gigurtu*

Contabilitatea: *Z. Nicolau*

Verificat de noi censorii şi găsit conform cu registrele: Censori: *Al, T. Apostol, Dr. M, Zahareanu, Th. Deleanu, Dr, E. Micşiunescu, H. Gucker,*

Contul de profit şi pierdere incheiat la 31 Decembrie 1923

DEBIT			CREDIT		
Cheltueli generale: de exploatare şi administraţie, studii şi expertize, redevenţe, întreţinerea imobilelor, salarii, impozite, etc.	—	6.897.337·72	Report din 1922	—	629.251·75
Amortismente:			Beneficii diverse: diu exploatarea minelor, venitul ef. publice şi imobilelor, aur şi argint, dobazi, etc.	—	54.987.477·53
La concesiuni	1.323.972·25				
La imobile	943.619·				
La mobilier	455.318·—	2.722.909·25			
Beneficiu net	—	45.996.482·31			
	—	55.616 729·28		—	55.616.729·28

Preşedintele consiliului de administraţie, *General Al. Averescu*

Director general. *Ing. I, Gigurtu*

Contabilitatea: *Z. Nicolau*

Verificat de noi censorii şi găsit conform cu registrele: Censori: *Al. T. Apostol, Dr, M. Zahareanu, Th. Deleanu, Dr. E. Micşiunescu, H. Gucker,*

Costume! Raglane! Ulstere!
şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212
Szántó si Komlós
ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

HUNWALD
CLUJ, Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban 147.

3256
Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

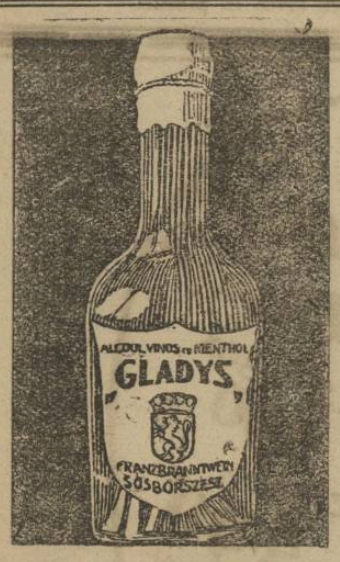

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni
Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

Almanah medical
Lei 200 3
la Librăria Lepage, Cluj
Raspanditi „Infrăţirea“

BERSON

Toc şi talpă de cauciuc
BERSON
se pună cismarul pe ghetele Dv. câci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele Lloyd cât şi ghetele Dv. 3424

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

AUTOMOBILE
CHEVROLET
Construcţie ireproşabilă. — Solide, Economice, Luxoase
3408
20 HP. Torpedo cu 5 Locuri
se vând cu Lei 160.000 inclusiv taxa de lux
LA AUTO-MECANICA S.A.
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. Nr. 1061 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Joi 17 Aprilie 1924.

BIBLIOTECA CENTRALA SIBIU
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 424
CLUJ

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . 120 L.
PE 1 LUNĂ . . . 30 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 480 L.

Ardealul și partidul național

Cât reprezintă partidul național Ardealul

Răspunzând propunerii de fuziune a Dlui Iorga, dl Iuliu Maniu a făcut afirmația că partidul național nu poate primi această fuziune de oarece el este angajat în chestia Constituției, pe care Ardealul nu ar recunoaște o. Fără îndoială, acest răspuns era numai un pretext pentru a scuza refuzul. Partidul național nu voia să accepte fuziunea propusă de dl Iorga pentru motive de ordin personal. Aceasta am prevăzut-o noi cu mult înainte de a se ști răspunsul partidului național, iar faptele au dovedit că nu ne-am înșelat.

După răspunsul dlui Maniu, rămânea să se vadă întiu cât partidul național era în adevăr legat de faptul nerecunoașterei Constituției. Dar, fie că evenimentele cari au coincidat cu acest eveniment, fiind de o importanță cu totul deosebită, au făcut ca răspunsul partidului național să cadă pe al doilea plan, fie că opinia publică, sătulă de balivernele partidului național, a înțeles să nu dea nici o atenție răspunsului, fapt este că tratativele de fuziune dintre partidul național și partidul național-democrat s'au rupt fără sgomot.

Iată însă că „Neamul Românesc" publică rezultatul unei anchete, pe care a avut curiozitatea să o facă în Ardeal, pentru a se convinge cât este de adevărată pretenția partidului național de a fi în sentimentul masselor cetățenești ale Ardealului, atunci când ia atitudine împotriva Constituției. Ancheta făcută de dl Ion Băilă, el însuși ardelean, dă toate garanțiile de imparțialitate. In ea se constată lucruri cu desăvârșire contrare afirmațiilor partidului național.

Astfel se afirmă că felul în care partidul național a rupt tratătivele cu dl Iorga, a fost destul de rău primit în Ardeal. Inșiși membri de-ai partidului național au recunoscut că dl Maniu a săvârșit o mare greșeală politică. In Ardeal credința generală a masselor este că partidul național, în forma lui actuală, este incapabil să ia cu succes răspunderea formării unui guvern, ceace dovedește că partidul național nu are nici sprijinul masselor ardelenești în acțiunea pe care a deschis-o.

Dar acolo unde se vede cât de străin este partidul național de felul de cugetare și simțire al masselor cetățenești din Ardeal, este când el pretinde a lupta împotriva Constituției, din îndemnul Ardelenilor. Dl Ion Băilă afirmă că pretutindeni în Ardeal, această pretenție este categoric desmințită. Dsa scrie:

„Populațiunei din Ardeal nici prin gând nu-i trece ca să nu recunoască Constituția țărei".

Dacă am fi făcut noi această afirmație, s'ar fi putut crede că am făcut o numai din adversitate politică. Făcută însă de un Ardelean, în ziarul unui partid care nu are organizațiuni politice în Ardeal și a cărui onestitate de conduită este îndeobște cunoscută, ea este mai presus de orice bănuială, și pune partidul național în adevărata lumină a raporturilor sale cu masselе cetățenești ale Ardealului.

Ancheta „Neamului Românesc" confirmă în totul afirmațiunile noastre anterioare. Partidul național a abuzat în totdeauna de simțimintele Ardelenilor, ascunzându-și combinațiunile politice în dosul acestor sentimente, fals prezentate opiniei publice. Așa, la serbările Incoronărei, așa în timpul campaniei împotriva Constituției, așa, acum în urmă la serbările de la Chișinău, când ura neputincioasă de partid l'a îndemnat să facă din comemorarea unirei Basarabiei o festivitate de club. Toate aceste au fost, mereu săvârșite în numele Ardealului.

Cât de condamnabilă este însă această cutezanță a partidului național, se poate constata din toate manifestările Ardelenilor față de partidul național, Alegerile parțiale din Ardeal au dovedit cu prisosință că poporul a înțeles toate abuzurile partidului național, condamnându-le. Partidului național i s'a retras pe încetul orice credit, iar astăzi oricât ar pretinde el că vorbește în numele Ardealului, realitatea îl desminte categoric.

Congresul internațional de bizantinologie

Luni s'a deschis la București cel dintâi congres de bizantinologie. Un mare număr de savanți străini, adevărați bizantinologi, se vor întruni să discute diferite chestiuni privitoare la progresul studiilor bizantine Printre aceștia în primul rând strălucește venerabila figură a dlui William Ramsay, ale cărui studii asupra creștinismului în Orient sunt cunoscute în toată lumea științifică. Ca reprezentant al Rusiei la congres a venit dl Condacov, un batrân învățat care cunoaște mai bine decât oricine iconografia bizantină. Din Franța ia parte la congres o numeroasă delegație în fruntea căreia se găsește dl Charles Diehl, creiatorul nouei școli de bizantinologie în Franța. Cartea sa „Justinian și civilizația bizantină", scrisă nu numai cu atențiunea și preciziunea omului de știință, ci și cu pătrunderea intuitivă a artistului, e cunoscută de către toți aceia pe cari cercetarea trecutului îl atrage și-i pasionează. Din preajma noastră, Iugoslavia, Cehoslovacia și Bulgaria au trimis delegații de savanți cu renume european. In dnii Mercati și Guarnieri Citati, Italia a trimis doi învățați ale căror cercetări asupra istoriei Orientului roman medieval fac autoritate. Din Belgia au venit dnii Gregoire și Graindor. Depărtata Americă a trimis și ea un reprezentant: pe dl Peterson care va lua parte activă la dezbaterile congresului. In această adunare de savanți, România este strălucit reprezentată printr'o delegație în fruntea căreia se găsește dl N. Iorga.

Ședința inaugurală a fost prezidată de A. S. R. Principele Carol, care în cuvântarea de deschidere a congresului a ținut să arate însemnătatea acestei adunări științifice pentru țara noastră.

„Pentru România, a spus A. S. Regală, acest mare eveniment științific înseamnă o mare onoare și o mare plăcere, cu atât mai mult cu cât arta noastră — atât cea cultă cât și cea rustică — se sprijină pe arta bizantină".

Salutând în numele guvernului pe congresiști, dl dr. Angelescu, ministrul instrucțiunei publice, a pus în lumină marea misiune de civilizație pe care a îndeplinit-o Bizanțul timp de aproape o mie de ani după prăbușirea imperiului roman și a stăruit asupra folosului pe care cercetătorii istoriei bizantine îl pot trage din cunoașterea țării noastre în care urmele influenței bizantine sunt atât de numeroase.

Iar dl Iorga, precizând însemnătatea ținerii acestui congres în România, a spus că el este menit să fixeze locul pe care țara noastră îl ocupă în evoluția civilizației bizantine.

România înfățișează un vast câmp de cercetare și de orientare pentru specialiști prin nenumăratele monumente, toate exemplare de curată artă bizantină, vrednice să fie studiate.

Țara noastră se mândrește că primul congres de bizantinologie se ține la București, nu numai pentrucă acest fapt constituie un omagiu al științei străine adus științei române, ci pentrucă el este și un nou prilej să facem cunoscut lumei trecutul nostru și rostul de civilizație pe care l'am avut și-l păstrăm în acest colț al Europei.

Suveranii Romaniei în Franța

Ziua IV: Vizita la Academia de Arte frumoase — Salutul Președintele Academiei — Răspunsul M. S. Regelui — La concursul hipic — Dineul oferit de dl Poincaré, președintele Consiliului de Miniștri — Ziua V: Dineul intim dela Elysée — Vizita la Fontainbleau — Intrevederea dintre dnii Poincaré și Duca

Ziua IV-a

Vizita la Academia de Arte frumoase. Salutul Președintelui Academiei. Cuvântarea M. Sale Regelui

In ziua de 13 Aprilie, MM. Lor Regele și Regina, însoțiți de dl și dna Millerand au asistat la o ședință a Academiei de Bele Arte.

In cuvântarea ținută de președintele Academiei, acesta a subliniat că dela 1898, când Academia a fost vizitată de țarul Rusiei, ea n'a mai primit pe alți Suverani de cât pe cei români.

D sa a insistat asupra caritătei, eroismului și nobleței inimei Reginei noastre, arătând că Ea a arătat totdeauna o dragoste deosebită cultului artelor și al literaturei.

La urarea de bunăvenire a președintelui Academiei, Suveranul nostru a răspuns cu următoarele cuvinte:

„Cuvintele D voastre ne mișcă foarte mult, căci Regina și cu mine vedem în ele o nouă dovadă a sentimentelor care leagă țările noastre. Am fost foarte mișcat de onoarea pe care ați făcut-o Reginei chemând o în mijlocul vostru, pe timpul războiului, și sunt fericit să pot saluta astăzi pe atâția reprezentanți iluștri ai artei franceze. Popoarele care urmăresc ca și noi o politică de pace nu pot avea aspirațuni mai înalte decât să contribue la desvoltarea civilizației mondiale.

Nu e nevoie ca cu să demonstrez ceeace umanitatea datorește artiștilor voștri, dar țin să amintesc încă odată de profunda influență pe care a avut-o Franța asupra României. Franța poate să fie mândră de artiștii săi, cari au știut să răspândească gloria sa în lumea întreagă și să-i asigure admirația și recunoștința popoarelor. Muncind, în măsura mijloacelor sale, pentru acelaș progres și acelaș civilizație ca și Franța, România urmărește acelaș ideal de frumusețe și adevăr, de care se inspiră în mod atât de nobil, Institutul și Academia franceză."

La Concursul hipic

După recepția dela Academia de Bele Arte, Suveranii români au asistat la un concurs hipic, însoțiți deasemeni de dl și d-na Millerand, fiind primiți de către baronul du Toil, președintele Societății hipice franceze.

După exercițiile făcute de un escadron al școalei speciale militare dela Saint-Cyr, au urmat cele executate de școala de cavalerie din Saumur și ale escadroanelor din prima divizie ușoară de artilerie.

Suveranii, foarte bine dispuși, au aplaudat tot timpul, iar mulțimea l-a aclamat pe tot parcursul drumului la reîntoarcere.

Dineul oferit de președintele consiliului, dl Raymond Poincaré în onoarea Suveranilor

Dl și Dna Poincaré au oferit un dineu în onoarea Suveranilor noștri. La acest dineu au asistat dl și dna Millerand, președintele Camerei, nunțiul apostolic ambasadorii Spaniei, Belgiei, Japoniei, Braziliei. Angliei, și Germaniei, dnii Duca, Antonescu și doamnele de onoare ale Reginei.

Au asistat deasemeni miniștrii Poloniei, Cehoslovaciei, Serbiei, mai mulți miniștri francezi mareșalii Joffre, Foch, Petain, Franchet d'Esperay, generalii Berthelot, Debonnoy, amiralul Grasset, membrii legației române dela Paris, președinții principalelor comisiuni ale Camerei și Senatului, numeroși deputați și senatori, academicianii Robert de Flers, Jean Richepin, Marcel Prevost, cât și numeroase personalități din aristocrația franceză.

Ziua V-a

Dejunul intim dela Elysée. Vizita la Fontainebleau

In ziua de 14 Aprilie, dl și dna Millerand, au oferit un dejun intim Suveranilor noștri la Elysée. La draepta M. S. Regelui a luat loc Dna Millerand, iar la stânga dna Poincaré. La dreapta M. S. Reginei a luat loc dl Millerand, iar la stânga dl Poincaré.

Suveranii au plecat apoi la Fontainebleau fiind însoțiți la gară de dl și dna Millerand, care a prezentat M. Sale Reginei mai multe jerbe de flori.

La Fontainebleau, unde au vizitat castelul, Suveranii au fost primiți de către autoritățile militari și civile în frunte cu marchizii și marchizele Deganay și Lignac Decastellane, precum și alte personalități marcante.

De aici M. S. Regele a plecat la Cornebiche și apoi la Paris, unde va rămâne încă câteva zile, iar M. Sa Regina la Nisa.

Comentariile presei. Intrevederea dintre dnii Poincaré și Duca

Ziarele franceze, cât și cele engleze și germane continuă să releve importanța primirei făcute Suveranilor noștri la Paris.

Dnii Poincaré și Duca s'au întreținut asupra politicei generale a celor două țări.

In legătură cu această întrevedere, „Berliner Tageblatt" subliniază importanța declarațiunilor făcute de dl Duca ziariștilor francezi, în legătură cu recunoștința ce o datorim Franței pentru ajutorul acordat în războiul mondial, iar „Daily Mail" anunță că cu ocazia vizitei Suveranilor români se va încheia în tratat de alianță defensiv franco-român după modelul tratatului franco-cehoslovac,

Senzaționala întorsătură in afacerea dela Administrația financiară

Autorul furtului ›misterios‹ este însuși casierul Danilescu

Cercetările Prefectului de Poliție, Gritta, încununate de succes

Primele cercetări. Ce se credea în public? Dl Gritta ia personal în mână firele afacerei. Descoperirea adevărului. Autorul furtului este chiar casierul Danilescu. Cine sunt complicii? Arestările operate. Aflarea banilor. Mărturisirea lui Danilescu.

Drama dela Administrația financiară din Cluj, al cărei erou este casierul Danilescu, care a încercat să se sinucidă, trăgându-și un glonte de revolver în piept, pe motivul că i-s'ar fi furat din cassă suma de 4 milioane lei, a luat o întorsătură cu totul senzațională.

In primul moment, impresia tuturor era că Danielescu a fost într'adevăr victima unui furt și un curent de simpatie s'a născut din toate părțile pentru el. Danilescu era cunoscut atât în cercul prietenilor cât și al colegilor și șefilor săi, ca un om perfect cinstit și lipsit de orice vicii.

Ancheta

Reprezentanții autorităților, cari au început imediat ancheta, și-au făcut însă foarte repede convingerea că nu poate fi vorba de un furt din afară, lipsind orice indicii cari să poată duce la aceasta.

Astfel cercetările au fost îndreptate pe altă pistă. In public s'a răspândit, în acelaș timp, svonul că Danilescu ar fi întrebuințat banii în niște afaceri nenorocite. Se comenta totodată faptul că numitul casier era un om foarte avid de bani.

Intru-cât starea sa se îmbunătățise, membrii comisiunei de anchetă au hotărât să i ia un interogator. Danilescu însă a refuzat să facă vre o declarațiune. Intrebat asupra provenienței averei sale personale, care din scrisoarea pe care o lăsat-o în momentul sinuciderei rezultă că ar fi cam de 800.000 lei, el a răspuns că nu va face declarațiuni de cât în fața Tribunalului.

Continuarea anchetei de către Prefectul Poliției

Dl O. Gritta, prefectul poliției, care este cunoscut ca un dibaciu și energic polițist, neaflându-se în Cluj, a întreprins personal cercetările abia Duminică 13 April. In noaptea de Duminică spre Luni, la orele 2, au fost aduse la poliție soția și soacra lui Danilescu. Acestea au fost interogate până la orele 5 jumătate dimineața. In acelaș timp, s'au făcut percheziții la domiciliul lor unde s'au găsit polițe și acțiuni în valoare de 950.000 lei și numerar în valoare de 50.000. Soacra casierului Danilescu a declarat că în urmă cu 4 săptămâni, ginerele său a adus la ea un mare pachet cu bancnote, pe care a doua zi l'a luat.

Descoperirea complicilor

Din acțiunile și poliței aflate la soacra lui Danilescu s'au putut descoperi complicii. Aceștia sunt: dr Lustik, avocat și socrul acestuia, Lazăr Havas. Polițle și acțiunile găsite erau date de aceștia în schimbul sumelor pe care Danilescu le da ca să le manipuleze diferiți comercianți. Avocatul Lustik și socrul său aveau rolul de intermediari.

Arestările

Dl Gritta, Prefectul Poliției, avizând și parchetul General, a continuat cercetările în tot cursul zilei de Luni și eri. Cei doi intermediari au fost imediat arestați. Ei au făcut complecte mărturisiri, arătând că sumele primite dela Danilescu le plasau la diferiți negustori cu 3 la sută pe lună. La 4 milioane, se poate deduce ce foloase se realizau prin aceste operațiuni.

Comercianții înapoiază banii

Toți comercianții indicați de cei doi intermediari s'au prezentat la poliție depunând sumele pe cari le primiseră ca împrumut prin avocații Lustik și socrul său. Până astăzi au fost depuși în felul acesta trei milioane. La mai multe bănci s'au găsit deasemenea sume însemnate depozitate de Danilescu. Prefectul Poliției a dat un comunicat prin care invită pe toți acei cari datoresc bani fostului casier să se prezinte la poliție pentru a da lămuriri.

Danilescu mărturisește fapta

In cursul zilei de eri, dela orele 10 și jumătate dimineața, până la 4 după amează, dl Gritta a stat la Clinică pentru a interoga pe Danilescu. Acesta a fost însă de o încăpăținare exasperantă, refuzând să dea vre o declarație, cu toate că prefectul poliției îi punea în față toate dovezile care conchideau la dovedirea lui ca autor al furtului.

Totuși, după multe greutăți, în cele din urmă, vinovatul a făcut dlui Gritta mărturisiri complecte. *Dac.*

Un pictor de talent: Dl Al. Pop

In sala Primăriei se află actualmente un portret al M. S. Regelui lucrat atât de fără grijă încât însuși Consiliul comunal și-a dat în cele din urmă seama că acest tablou nu mai poate fi păstrat acolo, hotărând să comande unui pictor două portrete ale MM. LL. Regele și Regina. In acelaș timp, s'a decis să se facă un portret și de curând decedatului Iulian Pop, cel dintâi primar român al Clujului. Comanda s'a făcut pictorului Al. Pop, directorul muzeului Școalei de arte și meserii.

Ministerul de Interne a aprobat lucrarea. Fiind vorba de portretele Suveranilor, am înțeles că este o datorie să cercetăm dacă lucrarea a fost încredințată unui pictor de talent. In acest scop am vizitat — cu permisiunea dlui Al. Pop — atelierul său. Și mărturisim că lucrările văzute au fost pentru noi o adevărată revelație. Dl Al. Pop este, hotărât, un pictor de real talent. Renumele pe care dsa l'a cucerit la Budapesta, unde era atât de greu unui talent român să se impună, este cu totul îndreptățit.

Dl Pop are minunate însușiri de portretist. Am văzut în atelierul dsale câteva portrete cari prin siguranța liniei, prin mișcarea care se desprinde din ele, prin acel insesisabil suflu de viață pe care numai artistul adevărat izbutește să-l prindă, fac netăgăduita dovadă a talentului dlui Al. Pop.

Am admirat deasemeni câteva peisagii a căror luminoasă atmosferă și colorit ni-au arătat că dl Pop stăpânește nu numai genul atât de greu al portretului, dar că pictor de real talent, dsa are întreaga viziune a artistului și că cu aceiași putere cu care știe să prindă personalitatea în portret, știe să prindă și farmecul naturei într'un peisagiu.

Ne bucură faptul că Primăria a încredințat facerea portretelor Suveranilor unui pictor de talentul și valoarea dlui Al. Pop.

Mari serbări naționale în Transilvania

Cinci ani dela trecerea liniei de demarcație

Cu ocazia împlinirei a 5 ani de la trecerea trupelor române peste linia de demarcație — atunci când a fost eliberată și ultima colibă românească de sub jugul unguresc — vor avea loc în Transilvania mari serbări naționale organizate de comitetele locale.

D. general Moșoiu, ministrul lucrărilor publice — care în timpul războiului a comandat grupul care a trecut cel dintâi această linie de demarcație — a fost invitat a lua parte la aceste serbări.

D-sa a fost aseară în Cluj de unde a plecat azi dimineață la Dej.

O conferință a aliaților la Paris

Bruxelles — Cercurile oficiale belgiene cred că dnii Theunis și Huysmans vor pleca în cursul săptămânei la Paris. La Quai d'Orsay se declară însă că nu se știe încă nimic cu privire la conferința tuturor primilor miniștri aliați la Paris. Azi au loc la Bruxelles, Londra și Paris, consilii de cabinet cari se ocupă de rapoartele experților. Se pare că nu se va face nimic în vederea unei conferințe a aliaților până când nu va fi sosit răspunsul german.

Sărbătorirea generalului Florescu la Varșovia

Varșovia, 14 — Ministrul de război, Sikorski a decorat pe generalul Florescu cu Crucea Militară. Miniștrii au oferit un dineu de gală în onoarea generaluiui Florescu, la care au asistat fostul ministru de externe Skrzynski și actualul ministru de externe Zamoiski.

Toată lumea știe

că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

3426

De vânzare

întrunul din orașele cele mai mari din Ardeal

o intreprindere comercială care este în funcție de 23 ani

situată lângă linia ferată, cu imobil și **aranjament complect.** Agenți primesc recompensă. Deslușiri amănunțite: la **Agenția de publicitate Lloyd Expres Cuj,** Str. Memorandului 24. sub „**Rentabil 2587**“.

Lloyd

SOCIETATEA NAȚIONALA DE CREDIT INDUSTRIAL

Aduce la cunoștința D-lor Acționari că dela 15 ale lunei curente incepe eliberarea titlurilor definitive, contra cupoanelor a căror vărsăminte sunt achitate complect și semnate de subscriitor.

Eliberarea se face în București la sediul Societăței Str. Bancă Națională No. 8 și în provincie prin Sediile Băncei Naționale a României.

3459 **Consiliul de Administrație.**

INFORMAȚII

— **Lloyd George pe moarte.** O telegramă din Londra ne vestește că Lloyd George s'a îmbolnăvit de bronchită. Starea lui este foarte gravă. Se pare că desnodământul fatal nu se va putea înlătura. Fostul premier englez s'a îmbolnăvit cu ocazia unei adunări populare la începutul săptămânei trecute.

Conferințele „Astrei“. Vineri la orele 6 p. m. va avea loc în Sala IV-a Universității conferința dlui dr. Hațiegan despre „O nouă concepție a tuberculosei“.

— **Proces de calomnie.** Tribunalul s'a ocupat ieri de procesul de calomnie intentat de dl primprocuror Cepescu, impotriva dlui Mihăilescu, fost director de poliție din Cluj. Motivul procesului este o telegramă trimisă de Dl Mihăilescu ministrului de justiție prin care s'a plâns că dl Cepescu l'a amenințat cu arestarea în cursul unei anchete întreprinse de primprocuror la ordinul secretarului general de interne de atunci, dl Tănăsescu, în chestiunea ocupării unei locuințe. Tribunalul din lipsa de dovezi nu a dat curs acțiunei dlui Cepescu.

— **Dl ministru Moșoiu la Cluj.** *Dl General Moșoiu, ministrul lucrărilor publice, a fost eri în Cluj, plecând azi dimineață la Dej, pentru a participa la serbările aranjate pentru sărbătorirea împlinirei a 5 ani dela trecerea trupelor române peste linia de demarcație.*

— **Concurs de scrimă în Cluj.** Secția de scrimă a Comitetului Regional F.S.S.R. Cluj aranjează în zilele de 2 și 3 Mai a. c. la orele 6 p. m. în sala de gimnastică a Colegiului Reformat. iar în 4 Mai a. c. la orele 9 a. m. în sala Redutei un curs de scrimă cu floretă și sabie. Cei cari doresc să ia parte la acest concurs să se prezinte cel mai târziu până în 26 l. c. la Dl Ioan Chifor Cluj, Calea Regele Ferdinand 89. unde vor achita taxa de concurs 50 lei pentru armă și persoană și de unde vor primi regulamentul concursului.

— **O nouă sesiune de examene la Universitatea din Cluj.** La facultatea de drept a Universității din Cluj are loc o nouă sesiune de examene. Examenele se țin astăzi și mâine.

— **Ninsoare la Brașov.** In jurul Prahovei, Sinaiei și a Brașovului a nins eri timp de mai multe ore.

— **Atentat impotriva lui Horthy.** Poliția budapestană a arestat pe mai mulți îndivizi cari plănuiau un atentat împotriva lui Horthy. Numele lor este Staron Sándor, Zborovszky János, Seress Károly, și alții a căror identitate nu s'a stabilit încă.

— **Banchet în onoarea dlui General Petala.** Ieri a avut loc banchetul dat de către ofițerii corpului IV. armată în onoarea dlui General Petala, cu ocazia plecărli dsale din fruntea corpului, la București. La banchet a participat și noul comandant dl General Dănilă Pap. Dl General Petala a mulțumit ofițerilor de felul cum și au făcut datoria pe timpul cât dsa a fost în fruntea Corpului. Au mai vorbit apoi dl General Dănilă Pap precum și mai mulți ofițeri.

Să găsesc haine pentru bărbați modele din Paris cu Lei 1600, confecționate după măsură Lei 2400 la Diamandstein și Moskovics, Cluj, Calea Reg Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— **Vipt bun de casă** *se capătă pe lângă preț convenabil în strada Baba Novac nr. 25 (lângă Teatrul Național).*

— **Se caută de către o mare întreprindere o d-ră** *care să cunoască comptabilitatea în partidă dublă. Salar bun. Adresa la ziarul „Infrățirea“.*

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

COMUNICAT!

Toti Domnii Fuocționari de stat civili și militari sunt rugați a se presenta cu legitimațiile respective la Magazinul

M I S S I R

din Cluj unde vor cere 10% reducere din prețurile fixe la toate marfurile de manufactură. Direcțiunea.

Reclama este sufletul comertului!

Situația drumurilor și podurilor

Necesitatea unor căi de comunicație lesnicioase — Se va face apel la contribuția populației rurale —

Declarațiunile dlui Ministru Tr. Moșoiu

De oarece dl General Traian Moșoiu, ministrul de lucrări publice, a fost eri în treacăt la Cluj, mergând spre Dej pentru a participa la serbările organizate de populația românească pentru implinirea a cinci ani dela trecerea trupelor române peste linia de demarcațiune, am căutat să ne folosim de această ocaziune și să punem în curent pe cititorii noștri asupra intențiunilor pe care le are Dsa pentru refacerea podurilor și șoselelor de pe tot întinsul țării și mai cu seamă a acelor din regionala Cluj, care după cum se știe a trecut în ultimul timp sub conducerea dlui Inginer Hoisescu.

Iată ce ne declară dl ministru Moșoiu:

„Direcțiunea regională a podurilor și șoselelor din Cluj are de rezolvat cele mai grele probleme în ceiace privește refacerea acestor mijloace de comunicație, de oarece se știe că dela războiu încoace nu s'a mai făcut nici o lucrare serioasă pentru refacerea șoselelor și reparația podurilor. Cu mijloace bugetare modeste, această direcțiune regională va trebui pe de o parte să reparare șoselele stricate, să dea pe lângă aceasta un ajutor cât se poate de eficace pentru șoselele județene și comunale, cari mai cu seamă în județele Sălaj și Satu-Mare, lasă foarte mult de dorit.

In această operă de refacere însă, — continuă să ne spună Dl ministru Moșoiu, — va fi nevoie să apelăm și la sprijinul populațiunei rurale, care apreciind foloasele ce se pot trage din o bună comunicație, — după cum au contribuit în mod așa generos pentru clădirile școlare, — nu ne îndoim, că va contribui și la repararea podurilor și șoselelor, de care se simte atâta trebuință.

In această direcțiune, voim să acționăm cu toate puterile de care dispunem. Căci dacă observăm bine rețeaua liniilor de comunicație, vedem că localitățile românești sunt cu totul lipsite de legătură, căci guvernele vitrege streine, care au stăpânit pe Românii din teritoriile alipite, au lăsat cu totul în părăsire căile de comunicație care legau localitățile românești. Acest lucru e mai accentuat mai cu seamă în Basarabia, unde se știe că cea mai mare parte din județe nu au nici o șosea pietruită. Tot în aceiași situație de altfel se găsesc și localitățile din Munții Apuseni și ai Bihorului, unde comunicația între sate e cu totul anevoioasă.

Față cu acestea, — încheie dl ministru Moșoiu, — va fi necesar să apelăm la toate energiile neamului pentru a ne asigura cât mai bune mijloace de comunicație, care ușurează mult atât comerțul și legătura între diferitele regiuni ale țării".

Reglementarea serviciului postal de factaj la Cluj

Un mare serviciu care se aduce comercianților — O resursă de venituri apreciabile și pentru poștă — De vorbă cu dirigintele postei, dl N. Vișan —

De câtva timp s'a introdus la Cluj un sistem foarte bun prin care s'a reglementat serviciul postal de factaj. Acest serviciu se face azi prin organele postei, care transportă toate coletele direct la domiciliul celor cărora le sunt adresate.

Transportul se face cu automobilul. Măsura aceasta are un îndoit avantaj, mai ales pentru comercianți și industriași. Pe deoparte, predarea coletelor se face în timpul cel mai scurt și în acelaș timp, prețul acestui serviciu este incomparabil mai mic, față de costul de transport pe care cei interesați îl plăteau trăsurilor și camioanelor atunci când își ridicau singuri coletele.

Nu mai puțin avatajos este acest sistem și pentru celelalte persoane care primesc colete, și care sunt scutite de a se deranja pentru a le lua în primire dela magazia postei.

Dl Vișan, dirigentele postei locale, care a introdus acest sistem, ne-a dat următoarele explicațiuni în legătură cu noua reglementare a serviciului postal de factaj la Cluj.

„Nu am făcut, — zice dirigintele postei — decât să mă conformez regulamentului nostru în care este prevăzut acest sistem de serviciu de factaj. De altfel, am fost determinat să stărui pentru introducerea acestui sistem și de faptul că magazia noastră de colete este deteriorată și momentan nu putem ține coletele în depozit mai mult timp.

Deocamdată avem pentru acest serviciu un singur autocamion. Ni s'a aprobat însă la București încă un asemenea vechicul și îndată ce-l vom avea aici, serviciul nostru de factaj nu va mai avea nimic de suferit."

*

Asupra avantagelor pe cari comercianții și industriașii, în special, le au prin introducerea acestui sistem, d-l Vișan ne spune următoarele:

„Pentru transportul la domiciliu al unui colet în greutate de kgr., taxa este de 5 lei și câte 5 lei de fiecare 5 kgr. în plus.

Negustorii sunt astfel scutiți să plătească 30—40 lei la un camion particular, pentru un colet sau două.

In acelaș timp, sunt scutiți de orice grije, deoarece prin serviciul nostru de transport primesc coletele fără nici o întârziere.

Nu este mai puțin adevărat, — adaugă dirigintele, — că și posta și-a creiat prin acest sistem un venit apreciabil.

Lucrând, până în prezent, numai cu un singur autocamion, am avut un venit zilnic, în medie de 1000 lei".

*

La rândul nostru trebue să spunem, că sistemul introdus la Cluj este un sistem cu adevărat civilizat și ar trebui să se introducă în cel mai scurt timp în toate orașele mari din Ardeal.

D.

Cinci ani dela trecerea liniei de demarcațiune

Mari serbări organizate de populația românească — Participarea dlui General Traian Moșoiu la aceste serbări

Zilele acestea se va sărbători în orașele Dej, Zălau, Satu-Mare, Careii-Mari și Oradea-Mare, cinci ani dela trecerea trupelor române peste linia de demarcațiune, atunci când Românii în dorul de a-și revendica drepturile lor milenare, au înaintat atât de brav contra Ungariei, călcând peste o barieră care nu avea nimic real în sine, barieră trasată de oameni cari nu înțelegeau gândurile și dorurile ce-au frământate zeci de generații.

Care era linie de demarcație?

Aceștia, în necunoștința stărilor reale dela noi, au imaginat o barieră începând dela frontiera Poloniei, trecând apoi pela vest de Câmpulung de pe Tisa, de Cicârlău, între Baia Mare și Seini, pela vest de Băsești, Zălau, pe coama Meseșul — drumul lui Traian, — tăia apoi Crișul repede la Poeni lângă Ciucea, Coama Munților Apuseni până la Zam, pe malul drept al Mureșului.

Nu se putea ca un teritoriu atât de întins și populat în mare majoritate de Români, să fie răsluit în favorul Ungariei, care nu avea nimic comun cu el, și de aceia guvernul nostru a hotărât trecerea acestei linii de demarcațiune, mai cu seamă în urma masacrelor comise de bolșevicii Unguri și Secui, asupra Românilor rămași dincolo.

Cum s'a trecut linia de demarcație?

Dispozitivul forțelor noastre — Istoricul luptelor ce s'au dat atunci

Armata română din Transilvania a fost formată atunci într'un grup de divizie principal pus sub conducerea gloriosului general Traian Moșoiu, aceluia căruia mai târziu soarta i-a hărăzit să cucerească inima Ungairie, — Budapesta, — grup format din diviziile 2 Cavalerie, 6, 7 și 16 Inf. și detașamentul d-lui general Marcel Olteanu, — constituind grupul de nord, — și grupul de sud sub comanda generalului Dabija.

Dl Ministru G-l Traian Moșoiu

Grupul principal de nord avea ca zonă de operații teritoriile ce se întindeau dela granița Poloniei până în munții Bihorului. Acest grup a atacat pe mai multe coloane: pe valea Tisei sub comanda generalului Marcel Olteanu, pe valea Someșului sub comanda generalului Al. Constantinidi iar grupul din centru sub comanda generalului Neculcea avea drept obiectiv valea Crasnei și a Bărcăului, iar ca obiectiv final Debreținul și Tisa. Divizia a 6-a, comandată de generalul Holban, opera pe valea Crișului repede, având ca obiectiv Oradea-Mare, Kisujszállás și Törökszentmiklós pe Tisa.

Aceasta era situația și planurile de luptă în seara zilei de 15 Aprilie 1919, când în ziua de 16 Aprilie la orele 3 dimineața, după lupte înverșunate la Cicârlău, Hodod și Ciucea, unde inamicul a pus o puternică rezistență, a fost înfrânt și pus în debandadă.

Detașamentul general Olteanu a ocupat în acea zi Huszt, iar divizia de Cavalerie și Infanterie a ocupat satele Seini și Supurul de jos.

In zilele următoare, 17 și 18 Aprilie, atacurile au continuat pe toată linia, iar detașamentul general Olteanu înaintează pe malul drept al Tisei în direcția Seleuși, respingând peste tot forțele inamice. Divizia a doua Cavalerie a înaintat în câmpie spre Satu-Mare și în ziua de 19 Aprilie a ocupat Satu-Mare și Careii Mari.

Divizia a 7-a a ocupat Tășnad și Simleul, iar divizia a 6-a Ciucea și Alejd, detașamentul din dreapta ocupând Podul Secuilor. In ziua de 22 Aprilie, după ce atacurile bolșevice au fost cu totul respinse, s'a ocupat de către divizia a 7-a, sub comanda generalului Neculcea, Debreținul, după-ce în ziua de 20 dl gen. Traian Moșoiu intrase victorios în fruntea oștilor române în Oradea-Mare.

Divizia de cavalerie, ajutată de o brigadă de infanterie, a atăcat în acelaș timp trupele Săcuilor ce se retraseseră spre Mátészalka și Csák, și după lupte înverșunate o divizie inamică a fost forțată să se predea, după cum de altfel au fost nevoite să procedeze și celelalte trupe inamice în fața tenacității soldaților români.

Din cauza întinderii prea mari a frontului însă, a fost necesar să se opereze și cu un detașament din divizia a 16 a sub comanda Colonelului Dragu, care a ocupat Nyiregyháza trecând Tisa și ocupând Szerencsi, la 20 Km. depărtare. In acest timp s'a ocupat satul Csap de către detașamentul general Olteanu, iar un excadron de Cavalerie a intrat în Munkács, unde mai târziu au sosit trupe cehoslovace. Și astfel trupele s'au oprit pe malul stâng al Tisei, afară de detașamentul general Olteanu, la 20 Km. depărtare pe malul drept.

In acest timp grupul de sud, sub comanda Generalului Dabija, a luptat pe valea Mureșului și a Crișului-Alb, ocupând localitățile Sebeș, Podgoria Aradului, Bichiș Ciaba, Szentes și Hodmezővásárhely.

Acesta este istoricul luptelor desfășurate în a doua jumătate a lunei Aprilie 1919, când trupele române au trecut linia de demarcațiune, pentru afirmarea drepturilor noastre asupra acestor teritorii pe cari vitregia străină dorea să le atribue altor state. Era un imperativ național pe care poporul român nu putea să l neglijeze și numai datorită atitudinei energice pe care am avut-o în acel timp, astăzi ne vedem întronați în drepturile noastre etnice.

*

Dar cinci ani au trecut dela aceste importante evenimente ale trecutului nostru destul de frământat și cu bucurie auzim că populația românească din orașele care erau să fie nedreptățite, au luat inițiativa organizării unor serbări naționale care să comemoreze acele momente de frământare și formare a actualei Românii Mari.

Și cu această ocazie, organizatorii au găsit cu cale să cheme în mijlocul lor pe acela care cu spiritul său de militar și conducător priceput, a pus în serviciul cauzei toată râvna și avântul său de bun român, ca intențiunea întregului neam să fie înfăptuită. De aceea, dl General Traian Moșoiu, actualul Ministru de lucrări publice, a primit ca o datorie chemarea întregii populații românești din orașele unde se vor face serbări, ca unui ce a lucrat efectiv la înfăptuirea idealului nostru național.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Joi, 17 Apr. SHYLOCK.
Sâmbătă, 19 Apr. STRIGOII.
Duminecă, 20 Apr. (mat) SORANA.
Marți, 22 Apr. CAFENEAUA CEA MICA
Joi, 24 și Sâmbătă 26 Apr. RELACHE.
Duminecă, 27 Apr. (seara) SCAMPOLO și MORCOOLL.
Luni 28 Apr. (mat) BĂIAT de VIAȚĂ.
Marți 29 Apr. (seara) O SCRISOARE PIERDUTĂ.

TEATRUL MAGHIAR

Joi: FETELE DNEI MIHALYI. (Abonament de zi 115. A. Seria 347).

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Buiek, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află la marele magazin cu automobie

PERRY

Telefon: 999.
Str. R. Maria 2.
2527—3

Presa maghiară

Declaraţiile dlui Tătărăscu şi partidul maghiar

Presa partidului maghiar continuă a se ocupa cu recentele declaraţii ale domnului ministru Tătărăscu. „Ellenzék" de ieri are tristul curaj să spună că adevărurile constatate de dl ministru sunt rezultatul unor mistificaţii. Cu toate acestea, ziarul magnaţilor catadixeşte să considere pe dl ministru şi pe mai departe om de bună credinţă, calitate ce însă i-o contesta cu impertinenţă domnului prim-ministru care, în urma faptului că a stat de vorbă cu câţiva din conducătorii acestui partid, ar avea datoria să fie convins de bunăvoinţa . . . maghiarimei(!)

Acelaşi ziar reproduce puţin inteligenta expresie a dlui Bernady că „nu numai statul român este vecinic ci şi partidul maghiar".

Tot atât de ridicolă este şi afirmaţia dlui Emil Grandpierre, — căruia i-ar sta mai bine să nu'şi renege prin atitudinele dsale antiromâneşti strămoşii săi de sânge înrudit cu al nostru, că partidul maghiar ar fi încercat dela 'nceput să creieze legături permanente cu românimea şi că el ar avea la bază ideia apropierii româno-maghiare!!...

Din scrisul presei maghiare şi din declaraţiile politicianilor unguri de speţa dlor Bernády şi Grandpierre se desprinde atâta cinism, reacredinţă şi neseriozitate încât ne simţim dispensaţi de un răspuns mai lung, mărginindu-ne la reînprospătarea încercărilor de „apropiere" din trecutul acestui partid cum sunt de pildă îndemnarea funcţionarilor unguri să nu depună jurământul de credinţă statului român, ajutorul moral acordat complotiştilor unguri, pentru care aceştia au adus mulţumite publice în ziarul „Ellenzék", protestele la Liga Naţiunilor şi în streinătate contra Românilor, politica externă opusă celei a ţării şi, în fine, atitudinea duşmănoasă faţă de statul nostru, înregistrată de noi zi de zi.

„Ujság" şi chestiunea Danilescu

„Autorităţile poliţieneşti — scrie „Ujság" — au descoperit date compromiţătoare pentru d. Danilescu".

Cum? — întrebăm noi. Aşa se fie?... Dar atunci cum rămânem cu graţiosul verdict de ieri al ziarului maghiar că Danilescu este curat ca neaua, el nefiind „decât victima primitivului sistem financiar regătean?"...

Ceva despre d. General Papp

Ziarul „Erdélyi Hirlap" reproduce după ziarul budapestan „Reggel" un mic articol datorit talentatului ziarist Lázár Miklós, din care cităm:

„Imi apare înaintea ochilor sufleteşti figura eroului din Bucovina, colonelul de odinioară Dănilă Papp, pe front, îmbrăcat în uniformă de soldat simplu cu puşca pe umăr, cu chipiul de trupă tras pe ochi. Apariţie impunătoare. Mai înalt cu mult decât mijlociul, cu umerii largi şi cu un piept ca de atleţ.

Noapte neagră. Luna s'a ascuns, nu se mai văd stele. Linişte tulburătoare. Incotro te uiţi dealurile şi văile sunt încercuite cu sîrme ghimpate, ca o oală spartă reparată de un drotar slovac. Spun colonelului că aceste plaiuri sunt împărăţia lui pe care el a reparat-o, încercuind-o cu sîrmă. Colonelul se opreşte. (Data calendarului este 10 Aprilie, 1916.) Şi răspunde pe şoptite, mai mult pentru sine însăşi:

„Este aşa ca şi monarhia austro-ungară. Vas spart şi... sîrma slăbeşte. Cu rusul mai răsbim; nu este în el avânt; se aseamănă cu taurul obosit de bătaie şi alungat. Dar înlăuntru văd necazuri. Sfârşitul nu va fi bun."

„Spuneţi, Domnule Colonel, ce viitor profeţiţi Maghiarilor?"

— Danilă Papp, cel mai distins ofiţer al armatei austriace, este de origină ardeleană. Răsuceşte mustaţa sa mare şi îndesată. Apoi răspunde numai atât:

— *„Ungurii pierd întotdeauna".*

Criza partidului maghiar

Partidul maghiar şi declaraţiile dlui ministru Tătărăscu — Ce însemnătate au aceste declaraţii? — Apusul politicei şoviniste a conţilor din partidul maghiar

Ziarul nostru a fost întâiul ziar românesc care a semnalat criza din sânul partidului maghiar. Am arătat în acest loc, în nenumărate rânduri, şi am produs şi dovezi, că **partidul maghiar nu are nici o legătură cu marile masse ale poporului unguresc, cari au interese diametral opuse cu interesele aristocraţimei ungureşti care are conducerea efectivă a acestui partid.**

Dl ministru subsecretar de stat, Gheorghe Tătărăscu în recentele declaraţii făcute ziarului „Keleti Ujsag" din Cluj reproduse în numărul nostru de Luni, a accentuat acest lucru, arătând tot odată că în lipsa de legături a partidului maghiar cu masele poporului, se poate găsi şi principala cauză a creditului mic de care se bucură această organizaţie politică minoritară în faţa autorităţilor superioare.

Prin declaraţiile sale Dl G. Tătărăscu a făcut o **simplă constatare a unei stări de fapt.** Dar iată că partidul maghiar a interpretat aceste declaraţii drept atacuri împotriva organizaţiei sale formulându-şi şi din aceasta un titlu de glorie care desigur va fi apreciat, desigur aiurea!...

Comitetul executiv al acestui partid convocat în pripă s'a ocupat cu declaraţiile Dlui ministru G. Tătărăscu, redactând o moţiune prin care se fac platonice declaraţii că Partidul Maghiar ar fi unica organizaţie politică care ar reprezenta maghiarimea din Ardeal.

Moţiunea are şi o preţioasă recunoaştere: aceia a lipsei de organe prin care Partidul Maghiar să ia contact cu populaţia maghiară din „părţile vestice" ale ţării.

La aceasta noi adăogăm constatarea că şi în celelalte părţi locuite de unguri ale acestei ţări, situaţia este la fel.

Oricâte asigurări ne-ar da acest partid că reprezintă poporul unguresc din Ardeal, noi chiar pentru aceste motive nu'l putem crede.

Declaraţia dlui Árpád Paál făcută la această şedinţă a comitetului, în sensul că *„dacă declaraţiile dlui Tătărăscu ţintesc desfiinţarea unităţii partidului maghiar, această tentativă nu va reuşi"* — este la rândul-i preţioasă şi ea.

Desigur, dlui Tătărăscu nici prin gând nu i-a trecut să ţintească desfiinţarea unităţi partidului maghiar. *Dsa a constatat numai o stare de fapt, a cărei urmare naturală va fi mult mai gravă decât „desfiinţarea unităţii partidului maghiar".*

Actuala lipsă de credit politic a partidului maghiar, în faţa maselor ungureşti *va avea ca rezultat căderea dela conducere a reprezentanţilor aristocraţimei, cari în acelaşi timp sunt şi continuatorii ideologiei tiszaiste, cu tot şovinismul ei.* Recenta alegere a dlui Kos Károly, un cunoscut democrat, ca director executiv al organizaţiei Clujene a partidului maghiar, în ciuda magnaţilor, este un indiciu că actuala criză a partidului maghiar va trece în curând.

Este acestă un simptom, că actualii, conducători ai acestui partid, vor fi îngenunchiaţi curând şi înlocuiţi cu oameni cari vor şti să răspundă cu sinceritate mânei întinse cu prietenie de români. **b.**

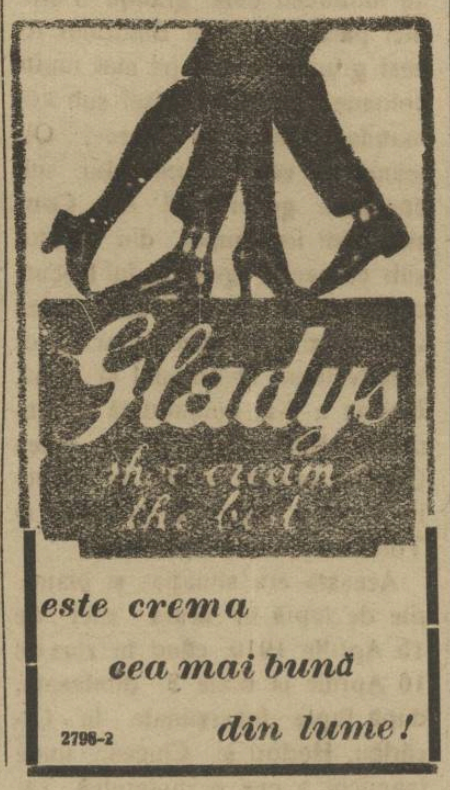

este crema
cea mai bună
din lume!
2796-2

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 5 Maiu a. c. orele 10 dimineaţa se va ţinea atât la Direcţiunea Generală a R. M. S. Bucureşti (Ministerul de Finanţe) cât şi la Direcţiunea fabricei de chibrituri Timişoara situată în strada Camelei 32-a licitaţie publică cu oferte închise, pentru aprovizionarea cantităţii de 2500 m. c. lemn de teiu verde în buşteni; 2500 m. c. lemn de plop verde în buşteni (plop alb) şi 1500 m. steri lemn de teiu uscat în despicături, predat franco în curtea fabricei de chibrituri Timişoara, în cursul anului 1924.

Licitaţia va avea loc în conformitate cu Art. 72—83, din legea contabilităţii publice şi cu Caetul de sarcini al fabricii relativ la aducerea materialelor prin licitaţie publică; Caet ce se poate vedea atât la Direcţiunea Generală a R. M. S. cât şi la Direcţiunea fabricii, în toate zilele de lucru şi în orele de serviciu, până în ziua licitaţiei.

Ofertele se vor depune în plicuri închise la una din cele două Direcţiuni indicate mai sus, în ziua şi ora hotărâtă pentru licitaţie, când se vor deschide în şedinţă publică. Odată cu oferta se va depune şi o garanţie de 3 la sută din valoarea totală a materialului oferit, în numerar sau efecte admise la Cassele Statului, sau într'o Recepisă a Casei de Depuneri şi Consemnaţiuni doveditoare de depunerea acestei garanţii la dispoziţia Regiei; garanţie ce se va majora la 10 procente în caz de acceptarea ofertei, conform prescripţiunilor Caetului de sarcini.

Oferta poate fi trimisă şi prin poştă, însoţită bineînţeles de garanţia arătată mai sus. In acest caz ea va trebui să fie trimisă numai recomandat şi va trebui să sosească la destinaţie cel mai târziu în ziua şi ora fixată pentru licitaţie, iar pe plic va trebui să poarte menţiunea următoare, fără de care nu va putea fi luată în consideraţie:

„Ofertă pentru lemn de teiu şi plop verde în buşteni, licitaţia dela 5 Maiu 1924".

Oferta va fi scrisă numai în limba Română şi va fi timbrată cu timbrul fiscal de 1 leu şi de ajutor de 50 bani.

Preţul va fi indicat în lei pe metrul-cub sau ster, şi va fi valabil fără nici o augmentare până la predarea întregei cantităţi de material.

Oferta va fi valabilă 30 zile dela data fixată pentru licitaţie, făcându-se întrânsa menţiune despre aceasta.

Condiţiuni de calitate.

Lemnul de taiu şi plop in buşteni va trebuie să fie absolut verde, tăietură cel mult din iarna anului 1923—1924, şi necojit. Buşteni vor fi absolut drepţi, fără noduri fără putrigaiuri, fără crăpături şi vor trebui să aibă inimă perfect sănătoasă.

Diametrul buştenilor va fi dela 22—50 cm la capătul subţire. iar lungimea dela 3—5 metri,

Predarea.

Predarea materialului poate incepe imediat dupe comunicarea aprobări şi poate de curge in cantităţi de câte 4—6 vagoane pe zi până la complecta lucrare.

Plaţa se poate face odată sau treptat cui predarea materialului primit şi recepţionat in curtea fabricii, in schmbul unei facturi întocmită in triplu, timbrată cu timbru proporţional de 0·50% şi din a cărei valoare se va reţine taxa de inregistrare de 1% conform legii timbrului şi inregistrării.

3460 **Direcţiunei Fabricii de Chibrîturi Timişoara.**

CUM NE CURĂŢIM SÂNGELE ŞI NE ÎNTĂRIM TRUPUL
BROŞURĂ F. INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

CUM NE VINDECĂM DE REUMATISM ŞI GUTTA
BRO[illegible]E INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O C[illegible]RATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERE[illegible] LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

Redor No. 1253.

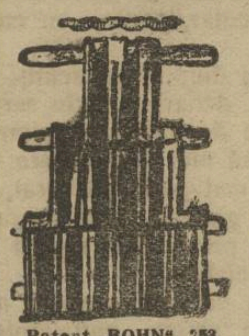
Patent „BOHN" 253

ATENŢIUNE!

Atragem atenţiunea P. T. public doritor a cladi asupra imprejurarei ca noi producem o calitate de cele mai bune şi în esecutie cele mai frumoase ţigle de acoperit din lume „Patent BOHN 253"!

MOSTRE ŞI OFERTE GRATIS! 3442
REPRESENTANTI SE CAUTA!

Fabrica de ţigle „BOHN" Jombolia, (Banat).

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

„Creditul rural“

Avantagiile pentru agricultori ale nouei instituții — Care este datoria agricultorilor

Pagubele imense cauzate industriei și comerțului de stările prin care am trecut, se caută să se repare pe o scară foarte întinsă. Creditele speciale, cât și creditele obișnuite ale băncilor, îngrijesc prin capitalurile lor ca această regenerare să se efectueze realmente și într'un timp foarte scurt.

Lucrul este explicabil prin aceia că Industria și Comerțul în principiu, pot îngrămădi cantități mari de muncă și capital, întrucât procesele de producție sunt rapide și cu termene scurte. Deaceia, ele pot plăti și dobânzi foarte urcate.

Spre deosebire de acestea, Agricultura, care n'a suferit mai puțin de pe urma războiului și care prin executarea reformei agrare este zdrunciunată din temelii, astăzi se găsește într'o situație foarte critică. Pe de-o parte, agricultorul de toate categoriile trebue sa-și refacă inventarul mort și viu, absolut necesar pentru punerea în valoare a terenului agricol, iar pe de altă parte, deținătorii de capitaluri, bănci sau particulari, în mod justificat sau nu, pretind dobânzi de 6 la sută pe lună, ceea ce revine la 50—70 la sută pe an, dobânzi pe cari agricultorul cinstit și conștient nici în vis nu le poate concepe!

In ai doilea rând, țăranul împroprietărit, în majoritatea cazurilor lipsit de mijloace și fără de cele necesare unui început cât de modest, se vede în situația de a nu și putea lucra pământul pentru care a luptat. Atunci, sau apelează la bunăvoința vecinilor ori prietenilor, sau găsește în fine vr'un mijloc ca să sgârie pământul și să samene ceva. Și într'un caz și 'n altul folosul nu va fi mare, pentru că pământul nemuncit cum trebuie nu poate produce îndeajuns, dacă nu cumva a rămas complect nelucrat, cum nu în puține locuri ne-a fost dat să vedem.

Rezultatul final al acestor stări este de sigur neprielnic și toată avuția noastră națională se găsește micșorată, cu atât mai mult cu cât, nu puțini sunt aceia, cari pândind din locuri tainice caută ori ce prilej ca să defăimeze reformele cari se fac și să împiedece executarea lor.

Deoarece, în astfel de împrejurări, dată fiind lăcomia caracteristică timpului și întrucât nimeni altul decât Statul, nu poate veni în ajutorul agriculturii și agricultorilor, noua lege votată de curând pentru înființarea unui Credit Rural, prin transformarea Creditului Funciar Rural, care, — având la bază legea din 1873, — a adus în decursul timpului imense servicii agriculturii țării, nu poate fi decât foarte bine venită, căci noua societate, având deja un capital considerabil prin bunurile pe cari le posedă, ne dă toată garanția pentru o reușită sigură, folosind astfel în măsură largă propășirii agriculturii noastre în refacere.

Pe de altă parte, participarea Statului la această întreprindere de credit rural ne dă garanția solidarității și ne asigură un control serios, așa cum a fost și până acum, pe lângă faptul, că operațiile acestor instituții se vor efectua și prin băncile și cooperativele sătești.

De aceea, conștient de binefacerile acestei instituțiuni de Credit pentru refacerea agriculturii noastre, găsesc de datoria mea să sfătuesc pe toți proprietarii de pământ de orice categorie, să subscrie cât mai mult pentru Creditul Rural, căci condițiile mai mai mult decât avantajoase (la subscriere nu se plătește decât 100 Lei de acțiune și 20 Lei cheltueli, restul urmând să se achite treptat după recolta anului acestuia) asigură un plasament dintre cele mai rentabile, pe lângă avantajui că toate operațiunile de credit nu se vor face decât numai cu acționarii instituției

Prin stăruința unor persoane de bine, dată fiind situația specială a Ardealului, subscrierile s'au mai prelungit aici cu încă 15 zile, în care interval ele se pot efectua ori când la ghișeurile sucursalei Băncei Naționale din Cluj.

Ioan Luca Ciomac.
Inspector Agronom.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 17 Aprilie 1924.

CINEMA SELECT
Cea mai mare actualitate!
Asasinarea din Sarajevo
Mare tragedie a curței regale Austro Ungare. Toate sferele misterioase în lumina adevărului istorie. Cauzele nemijlocite al războiului mondial.

CINEMA URANIA
Film de aur din seria Atlantide!
ȘEICUL
Monumentală dramă romantică în 8 acte în rolurile principale cel mai frumos ansamblu: Agnes Ayres și Rodolfo Valentino. Filmul joacă în Sahara, marele mormânt ai europenilor.

CINEMA APOLLO
HARRY PIEL
Călărețul fără cap
Seria I.
Cel mai mare film cu HARRY PIEL în 3 serii și 28 acte. O uriașă senzație. Serbătoare cinematografică!

PALMA
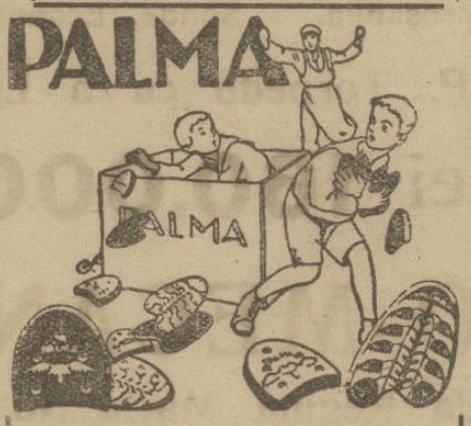

Tocuri și tălpi de cauciuc
PALMA
poartă copii și adulți, decarece ele sunt durabile, eftine și purtarea lor e plăcut.
Lloyd :-: o 3423 o

INFORMAȚII

INTERNE

— **Aranjamentul cu creditorii italieni.** O telegramă sosită din Italia anunță că delegația română trimisă pentru a căuta un aranjament, după tratativele avute cu creditorii italieni a ajuns la un acord, aproape identic cu cele încheiate cu creditorii englezi și francezi.

Acordul este exact în vederile guvernului.

— **Un proiect interesant.** Dl M. G. Orleanu, președintele Camerei, a întocmit un proiect de lege pentru înființarea zonelor libere în porturile noastre fluviale și maritime.

— **Tractorul „Fordson“ premiat cu medalia de aur.** In legătură cu demonstrația de tractoare din Fenești Săsesc, la care tractorul „Fordson“ a câștigat premiul I, a avut loc Luni după masă o ședință a comisiei de juriu a Soc. Ardelene de Agricultură care a decernat, sub președinți a dlui conte A. Teleki, tractorului „Fordson“ medalia de aur, pentru buna sa funcționare, eftinătate, consumația cea mai redusă, și prestațiune multă.

EXTERNE

Cehoslovacia

— **Licitația băilor Pistyan.** Mai multe bănci și firme interne au format un institut nou care va prelua băile Pistyan.

Belgia

— **Producția de minereuri.** In luna Februarie producția de fier brut s'a ridicat la 205.930 tone de 208.980 tone în Ianuarie. Oțel s'au produs 219.160 tone față de 224.670 tone în luna Ianuarie.

Rusia

— **Comerțul intern.** In luna Ianuarie s'au încheiat 6,959 de transacțiuni în valoare de 65 milioane ruble aur, în Februarie 7837 transacții în valoare de 96 milioane ruble aur.

Bursa a făcut afaceri în valoare de 177 milioane ruble aur.

Bavaria

— **Producția de cereale.** Cercurile competente agricole au inițiat o cultură mai mare de cereale pentru a putea da exportului cantități de grâne.

In vederea recoltei agenți speciali au plecat în Elveția și Italia pentru a încheia transacțiunile de vânzare.

Ungaria

— **Importul de cărbuni.** Ungaria a importat din Cehoslovacia în anul 1923 în total 354.000 tone cărbuni față de 176.000 tone în anul 1922.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 2744-7

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piața Uniri No. 12.*

BURSA

Aprilie 16.

Leul la Zürich . . . 294½
Leul la Paris . . . —

Cursul la Cluj

1 franc elvețian — —	Lei3385·90
1 franc francez — —	„ 11·6570
1 dolar — — — —	„ 192½
1 liră sterlină — —	„ 8.36
1 liră italiană — —	„ 857.8½
1 coroane cehă — —	„ 570 2
1 Leu = coroane austriace	„ 2720
1 Leu = coroane ungare	„ 25
1 dinar — — — —	„ —

Zürich

București — — — — —	297½
New-York — — — — —	568½
Londra — — — — —	24.69½
Paris — — — — —	34.80
Milano — — — — —	25.32½
Praga — — — — —	16.85
Belgrad — — — — —	5765
Viena — — — — —	80¼
Budapesta — — — —	75
Varșovia — — — — —	—·—

PIAȚA

Intre chestiunile economice cari preocupă cercurile industriale comerciale și financiare problema vămală este de actualitate. Această chestiune este mult prea importantă pentru a nu fi discutată totdeauna din nou. Cele mai multe din piețele noastre interne au nevoie de tarife vamale protecționiste, atât la import cât și pentru export.

Pe acest motiv, activitatea Comisiei vamale este urmărită cu interes de toate cercurile inițiate de însemnătatea problemei vamale. In această privință ar fi bine să se ia în considerațiune și proiectele vamale întocmite de Camerele de Comerț.

Mișcarea comercială stagnează, căutarea fiind redusă.

Cerealele au cotat:

CEREALE

CLUJ: orz 42.000, grâu 55.500, porumb 45.000. ovăz 44.500 tărâță 31.500, fasole 125.000 Lei vag.
BRAILA: orzul 41.000, grâu 53.000, porumb 46.000 Lei vag.
GALAȚI: orz 41.000, porumb 46.000, grâu 53.000 Lei vag.
TULCEA: orz 45.000, porumb 46.000 Lei vag.
SILISTRA: porumb 43.000 Lei vag.
GIURGIU: porumb 42.500, grâu 50.000 Lei vag.
CONSTANȚA: orz 43.500, porumb 46.500, grâu 54.000 Lei vag.
CĂLĂRAȘI: porumb 44.000, porumb 42.500, grâu 49.000 Lei vag.
OLTENIȚA: porumb 42.500, grâu 48.500 Lei vag.
BASARABIA: orz 41.000, porumb 45.500, grâu 54.000 Lei vag.

Efecte

Căutarea și oferta fiind slabe, cursurile de incheere nu prea variază față de cele anterioare.

Astfel au încheat:

Bănci: „Banca Națională“ excup. 14·200—14·300, „Banca Românească“ ex cup. 630-635. „Marmorosch Blank“ excup. 945-950.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.150-12.200 „Concordia“ 4375 4400 „Petrol Block“ opt. 1010 20 Credit Minier“ optate 1950 1960, „Steau Română“ 4100-4125.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2575-2600, „Națională“ 1125-1150, „Generala“ 2600-2650, „Agricola“ 980-1000. Urania 1950—1960.

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Fabrica de Bere din Turda S. A.

a adus în circulație sepcialitate

Bere de Pași

de primul rang.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839. 3064

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

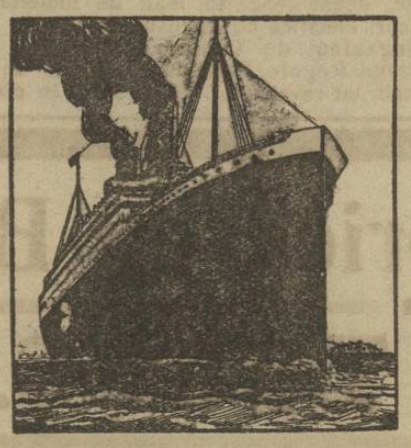

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Successorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

---

pentru sezonul de primavara

Preturi de reclama

la magazinul

HERCULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exerciţiul copiilor de a merge .	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA“	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialităţi **de haine pentru copii şi cărucioare** din Berlin şi Wiena
Bogat asortiment
în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.
Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.
Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate şi pentru a repara cărucioare şi nunţându-ne. Trimitem gratis şi a revânzători catalog cu preţulae curente p. cărucioare de copii
3381

Oferta speciala pentru sezonul de Paşti

GHETE BĂRBĂTEŞTI · BOX 490 LEI
GHETE DE DAME · BOX · 490 LEI
ŞI ALTE · ARTICOLE · DE · SEZON ·
preţurile · cele · mai · eftine

„TURUL“
FABRICA DE GHETE S.A.R.
CLUJ,
C. R. Ferdinand 14
„Rador“

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3018 3018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Costume! Raglane! Ulstere!
şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Pyram

PREPARAT · DIN CELE · MAI · VERITABILE MATERII · PRIME, ESTE · MIJLOCUL · CEL · MAI · BUN · PENTRU · CURĂŢIREA · GHETELOR

AUTOMOBILE

CHEVROLET

Construcţie ireproşabilă. — Solide, Economice, Luxoase
3408
20 HP. Torpedo cu 5 Locuri
se vând cu **Lei 160.000** inclusiv taxa de lux

LA **AUTO-MECANICA** S.A.
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor **Mauls din Hartz** sunt cele mai delicioase şi le gasim pretutindeni. 3960

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. Nr. 1062 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Vineri 18 Aprilie 1924.

Infrăț

R CLUJ 1. 436

Onor. Asociatiunii pentru Cult. a pop. rom. Sibiu

CLUJ 18 APR 924

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . 20 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Guvernul și apărarea țării

Declarațiile dlui general Mărdărescu

Una din temele mai mult exploatate de partidele de opoziție împotriva guvernului a fost pretinsa lipsă de atențiune și de grijă pe care conducătorii actuali ai statului ar fi arătat-o față de armată.

„România", „Patria" și „Lupta" ca ziare ale partidului național, „Indreptarea" generalului Averescu și „Aurora" drului Lupu au dus vehemente campanii împotriva dlui ministru de finanțe pe care-l învinuiau că nu dă fondurile necesare armatei, și împotriva dlui ministru de rasboiu pe care-l acuzau că n'are grijă de interesele apărării țării. Se publicau scrisori apocrife din partea unor pretinși „ofițeri superiori" în cari se aduceau fel de fel de acuzațiuni conducătorilor armatei și țării, diferiți ofițeri scoși din armată pentru incapacitate și asvârliți în apele politicei scriau articole în cari atacau instituția armatei. Politicianii ca dl Vaida, care nu s'a sfiit să numească armata română „o armată de slăbănogi", sau ca dl dr. Lupu, al cărui socialism sui generis are în plin culoarea antimilitaristă, s'au arătat deodată cuprinși de o sfântă grijă pentru buna stare și tăria armatei.

Cât de neserioasă și cât de lipsită de orice temeiu este această întreagă campanie, se vădește numai din faptul că tocmai aceia cari în toate prilejurile s'au dovedit ostili armatei, înțeleg să ea alarma pe chestiunea nepregătirei oștirei și să acuze guvernul că neglijează interesele apărării naționale.

Este destul să însemnăm aci câteva cifre, a căror elocvență este mai puternică și mai convingătoare decât toate minciunile campaniei de care vorbim mai sus, pentru a dovedi că perfect conștient de marea importanță a problemei apărării țării, guvernul a făcut în împrejurările foarte diferile de astăzi, toate sforțările posibile pentru a creia armatei condițiunile de dezvoltare și de fortifecare necesare.

Astfel în bugetul pe anul în curs s'a prevăzut un spor de aproape pentru sute milioane lei, spor care va fi întrebuințat pentru mărirea alocației de hrană a trupei, pentru echipament și armament, pentru materialul sanitar, pentru studii technice, pentru completarea și desvoltarea instrucției practice și teoretice a trupei și ofițerilor, pentru înzestrarea armatei cu aeroplane, etc. In acelaș timp s'au sporit și soldele ofițerilor în măsura în care a îngăduit bugetul statului.

La plecarea partidului poporului dela putere, rafturile magaziilor de echipament, ale fiecărei unități, au rămas aproape goale. Peste trei sute de mii uniforme au fost date oamenilor trimeși la vetre. In afară de aceste uniforme noui, s'au trecut la reforme haine în bună stare pentru a fi donate diferitelor societăți de binefacere și prin ajutorul lor comercializate. Această risipă criminală făcută subt guvernul dlui Averescu n'avea alt scop decât să servească interesele de reclamă politică ale guvernului și partidului său.

In acești doi ani au trebuit să se complecteze echipementul astfel risipit de guvernarea averescană și să se pună ordine în armată.

Că cu totul alta este situația armatei azi, o confirmă declarațiuni autorizate ale dlui general Mărdărescu, ministru de războiu, care întrebat de ziarul „Viitorul" în această privință a răspuns astfel:

— „Nu obișnuiesc să polemizez prin ziare nici când este vorba de persoanea mea, necum atunci, când se aduce în discuțiune instituția armatei care trebue să rămână în afară de calculele politice ale unui partid sau altul".

„Față de criticele aduse lipsurilor de cari ar suferi armata noastră, vă pot spune că ele nu se bazează pe date exacte ci pe afirmațiuni neîntemeiate.

„Au fost altădată în pregătirea armatei lipsuri mari, dar după doi ani de bună gospodărie au rămas numai unele neajunsuri mărunte".

„Așa cum am reușit să înlăturăm lipsurile care-au fost v'om isbuti — sunt sigur — să înlăturăm și micile neajunsuri cari mai sunt".

„In orice caz — a adăogat dl ministru Mărdărăscu — armata României este bine pregătită și gata să facă față ori unde și ori când."

Declarația concisă, dar categorică a dlui ministru de războiu, spulberă inexactitățile odioasei campanii dusă de unele ziare și partide politice. Ea este menită să liniștească pe aceia cari prea lesne crezători au fost impresionați de o campanie al cărei mobil nu trebuie căutat decât în mijlocul celui mai nefast politicianism.

Ultima sforțare pentru întregire

Cel din urmă mare fapt de arme al întregirei neamului: trecerea liniei de demarcație

S'au împlinit cinci ani dela trecerea liniei de demarcație, pe care nepotolita poftă de stăpâniri nedrepte o trăsese în inima pământului românesc dela granița Poloniei, până la Arad, lăsând dincolo de raza ocrotirei naționale o imensă populație românească. Serbările cari au loc acum la Dej, Zalău, Satu-Mare, Careii-Mari și Oradea-Mare, atâtea orașe românești sortite împotriva voinței noastre să rămână în robie, dovedesc marea însemnătate pe care a avut-o fapta noastră hotărâtă de acum cinci ani. Era ultima jerfă a sforțărilor noastre de a ne cuceri libertatea națională, și am făcut-o cu toată însuflețirea. Nicio voință străină nu ni-ar fi putut opri din calea întregirei și nici o linie de demarcație care ne-ar fi fost pusă zăgaz nu ne-ar fi înfrânat. Conștiința drepturilor noastre istorice ne dădea avânt și încredere.

Luptele date în ziua de 16, 17 și 18 Aprilie 1919, sub vrednica și priceputa comandă a generalului Traian Moșoiu, au fost cea mai strălucită afirmare a voinței noastre naționale. La Cicărlău, Hodod și Ciucea toată rezistența armatelor maghiare cotropitoare a trebuit să se frângă în fața atacurilor noastre. La 19 Aprilie, generalul Marcel Olteanu intra victorios în Satu-Mare și în Careii-Mari, iar a doua zi generalul Moșoiu încununa strălucita sa victorie de arme intrând în Oradea-Mare, înainte ca întreg frontul operațiunilor să se fi plecat cu totul insistențelor armatei noastre.

Curajul acțiunei generalului Moșoiu a desăvârșit victoria noastră, grăbind-o. In mai puțin de cinsprezece zile, România era pe deplin întregită; linia demarcațională era împinsă acolo unde trebuia să-i fie locul, pe Tisa.

Acest important fapt de arme a avut la conferința de pace urmări definitive. Dacă linia de demarcația ar fi rămas acolo unde poftele altora o fixaseră, multe orașe românești ar fi rămas pierdute, și multă românime ar fi dus și astăzi jugul apăsărei ungurești. Energica noastră acțiune de întregire a impresionat însă la Paris, chiar și pe acei ce se lăsaseră convinși de mincinoasele argumente ale politicei ungurești. Granițele de astăzi ale României n'au fost, precum s'a spus, un dar al Aliaților; ele au fost plămădite din jerfele noastre nenumărate din trecut și din ostenelile noastre dela 1919. Iată de ce astăzi, când serbătorim împlinirea celor cinci ani trecuți dela ultimele sforțări de întregire ale neamului românesc, nu putem să nu ne gândim cu mândrie la toată însuflețirea de atunci, ca și la toată hotărârea și priceperea celor cari, ca generalul Moșoiu, generalul Olteanu, generalul Constantinidi și generalul Neculcea ne-au dus la victoria definitivă a cauzei noastre sfinte.

Eventualitatea încheerei

unui tratat de alianță între Franța și România

Ce scriu ziarele „Le Temds" „Petit Parisien" și „Journal de Debats"

Comentând vizita Suveranilor noștri la Paris și schimbul de vederi ce a avut loc între dnii Poincaré și Duca cu privire la chestiunile politice europene, ziarul englez „Daily Mail" a lansat știrea încheierei unei alianțe franco-române după modelul tratatului franco-cehoslovac.

Cercurile diplomatice franceze nu contestă formal această știre, dar afirmă că din motive technice momentul nu e încă indicat pentru tratative politice în timpul prezenței la Paris a Suveranilor României.

Zvonurile despre alianța franco-română devin însă tot mai insistente și ziarele franceze se ocupă pe larg de această chestiune.

„Le Temps" enumerând o categorie de probleme care vor trebui discutate în întrevederea ce va avea loc între dnii Poincaré și Duca scrie:

„In ziua în care pacea Europei orientale ar fi primejduită, acțiunea Puterilor dornice de-a împiedeca războiul n'ar putea să se valorifice decât prin teritoriul României. Dacă Polonia ar comunica cu Occidentul numai prin drumurile nesigure și amenințate ale Dantzingului și Memelului, la ce surprize n'ar putea fi expus continentul european?

Independența și siguranța României sunt indispensabile, ca dușmanii păcei să renunțe la intențiile lor."

„Le Temps" dorește ca Franța și România să dea amiciției lor o formă mai precisă și mai durabilă, ceiace ar fi de dorit în interesul menținerei păcei.

„Petit Parisien" scoate în relief însemnătatea toasturilor pronunțate de M. Sa Regele și de dl Millerand, cari și-au exprimat dorința de a strânge și mai mult legăturile de amiciție tradițională între Franța și România.

Ziarul adaugă că aceasta este o operă esențialmente pacifică și că dl Duca va rămâne în acest scop două săptămâni la Paris.

„Journal des Débats" considerat ca foarte bine informat în materie de politică externă, discută deasemeni încheerea unei alianțe franco-române.

Ar fi de dorit, spune numitul ziar „ca guvernul din Paris și București să rămâie în strânsă legătură, deoarece întregul sistem european constitue un tot indivizibil și o micșorare a forței Franței s'ar resfrânge și asupra României.

Nu știm, declară ziarul, dacă într'un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, Franța și România vor încheia o alianță defensivă; interesele Franței și ale României sunt solidare și principiile fundamentale ale alianțelor încheiate de puterile Micei Antante și Polonia se potrivesc și raporturilor dintre Franța și România.

Părerea dlui Tardieu. Ce spune ziarul radical „Ere Nouvelle"

In ziarul său „Echo National", dl Tardieu stăruie în primul rând asupra tratativelor ce au avut loc în decursul conferinței păcei pentru fixarea frontierelor române, tratative în care a fost susținut de delegatul italian De Martino împotriva dificultăților ridicate de delegații Angliei și Americei.

Tardieu cu privire la chestiunea alianței franco-omâne, scrie între altele următoarele:

„Din partea mea nu am înțeles de ce nu am făcut mai de mult ceeace facem astăzi. Franța a fost mama Micei Ințelegeri, dar ea și-a desmințit copilul și acesta a crescut departe de dânsa. E deci bine că ea și-l reînsușește. Românii cari sunt francezii Europei orientale, au găsit uneori că noi îi înțelegem rău, și eu nu sunt sigur că nu au avut dreptate. Ceasul este bine ales pentru ca să se înțeleagă asupra celor cn privesc destinele noastre comune".

Numai radicalii cari au combătut și în trecut tratatele încheiate de Ribot și Delcassé sunt mai puțini entuziaști de încheierea acestei alianței.

Astfel radicalul „Ere Nouvelle" spune că politica franceză de alianțe nu îi inspiră multă încredere. Totuși, scrie acest ziar, „nimeni nu ar putea dezaproba guvernul nosru când se silește de a stabili pe baze sigure siguranța Franțe".

Comentariile presei italiene

Oficiosul italian „Messaggero" ocupându-se de probabila alianță politică și militară franco-română spune că opinia publică italiană va primi această știre fără emoție, fără surprindere, fără neliniște.

„Evenimentul e desigur important și semnificativ pentrucă caracterizează tot mai bine tendințele politice ale Parisului și ale Bucureștiului, dar consecințele sale nu ni se par de natură a trebui să alarmeze în mod serios celelalte țări, cum s'a întâmplat cu alianța încheiată între Franța și Cehoslovacia.

„Interesul Franței de a atrage tot mai mult România în cadrul influenței sale politice, ca și pe celelalte țări din Europa centrală și meridională, e evident. Cu asemenea alianțe Franța înțelege nu numai să multiplice mijloacele politicei sale cotidiane, dar să și ușureze o parte a primejdiilor și presiunilor pe cari o eventuală reacțiune germanică sau rusă le-ar putea pregăti politicei sale, într'un timp mai mult sau mai puțin îndepărtat".

Relevând pericolul rus și aprobând politica noastră de defensivă în fața Rusiei ziarul în chestiune spune că nu înțelege în nici un chip să discute interesele României. Ziarul mai afirmă că Italia nu se va depărta de acea linie de armistițiu și de calm față de România care a urmat-o până acum.

Ziarele germane și austriace reproduc și comentează articolele din presa franceză și italiană cu privire la eventualitatea unei alianțe defensive franco-române.

Marile serbări naţionale din Dej

Sărbătorirea a 5 ani dela trecerea liniei de demarcaţie — Dl Ministru General Moşoiu ia parte la serbări — Măreaţa primire făcută dsale de populaţia oraşului şi a judeţului — Te-Deum-ul de la biserica ortodoxă — Defilarea carelor alegorice — Recepţia dela Prefectură Mare adunare populară din sala judeţană — Cuvâuţările — Cuvântarea dlui G-l Moşoiu. Banchetul. Festivalul

Sărbătorirea dlui Ministru General Traian Moşoiu

Cum au decurs serbările

Entuziasta primire făcută dlui ministru Moşoiu. Te-Deumul.

Ieri Miercuri 16 Aprilie au avut loc la Dej mari serbări organizate cu ocazia aniversării a cinci ani dela trecerea liniei demarcaţionale de către armatele române. Cu această ocazie, dl ministru General Moşoiu, ca comandant al grupului executor al acestei acţiuni militare naţionale, a fost învitat să participe. D-sa a fost primit în gara Dej de autorităţile civile şi militare în frunte cu prefectul judeţului, Dr. Prodan, primarul oraşului Dr. Pop, subprefectul Ion Pop, de o mare mulţime de delegaţi ţărani din împrejurimi, de delegaţii confesiunilor şi minorităţilor, etc. Cuvântul de bun sosit a fost rostit de prefect şi primar. Uriaşul cortegiu a plecat dela gară la biserica ortodoxă unde s'a oficiat un Te-deum.

Defilarea. Recepţia de la Prefectură

A urmat defilarea şcoalelor, liceelor, delegaţiilor ţărani, carele alegorice reprezentând luptele robia şi unirea Ardealului în mijlocul unui mare entuziasm.

După această defilare, a urmat o recepţie la prefectură, prezentându-se delegaţii tuturor instituţiilor de stat, confesionale, şi administrative.

Măreaţa adunarea populară
Cuvântările. Cuvântarea dlui General Traian Moşoiu

A avut loc apoi o mare întrunire populară în sala festivă judeţeană. Au rostit cuvântări entuziaste protopopul ortodox Gherman, directorul Liceului, Victor Motogra, relevând importanţa istorică a serbătorii şi rolul dlui general Moşoiu. Primarul oraşului a predat Generalului Moşoiu diploma de cetăţean de onoare al oraşului Dej drept recunoştinţă pentru contribuţia sa la desrobirea Ardealului. Intreaga asistenţă compusă din mii de cetăţeni a isbucnit în urale, ovaţionând în delung pe erou. A răspuns dl General Moşoiu. spunând că Dsa nu trebue privit decât ca un actor care a avut un rol de împlinit şi nu trebue să se creadă că dacă n'ar fi fost Dsa nu s'ar fi trecut linia demarcaţională, căci — spune Dsa — *„nu singur a realizat această operă ci poporul românesc care dela retragerea romanilor din Dacia a început lupta desrobirei, şi în cursul veacurilor firul s'a tors mereu, poporul român a luptat din greu pentru realizarea idealului naţional. Suntem datori să ne gândim la trecut ca să ştim stăpânii viitorul. Trebuie să luptăm pe tărâmul economic, cultural şi al consolidării morale şi sufleteşti pentru ridicarea Patriei şi pentru progresul naţional“.*

Banchetul. Toasturile

La orele 13 a avut loc un banchet în restaurantul „România“. Au rostit toasturi, dl Moşoiu, pentru Rege şi armată; dl Teodor Mihali, fost ministru a adus omagii armatei şi conducătorilor ei, spunând ca mai avem de înfăptuit unitatea sufletească, căci numai prin unitate deplină vom putea realiza fapte mari. Au mai luat cuvântul protopopul German, aducând elogii armatei; dl Ştefan Paul, ziarist; primarul oraşului Pop; protoereul Boţiu; dl general Gorsky, — care a analisat importanţa trecerei liniei demarcaţionale în realizarea păcii în Europa centrală, făcând un scurt istoric al luptelor de acum cinci ani, şi Lt. Col. Brăiliţiu, relevând câteva scene impresionate din luptele cu Ungurii în Sălaj, la Buciumi şi Ciasna. Dl General Moşoiu a mulţumit tuturor.

Festivalul

La orele 17 a avut loc un mare festival la teatrul Comunal iar seara o retragere cu torţe. Oraşul a fost pavoazat şi iluminat feeric. Dela Dej, dl General Moşoiu a plecat, fiind invitat să participe la aceleaşi serbări la Zalău, Satu Mare, Sighetul Marmaţiei şi Oradea-Mare.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 18 Aprilie 1924.

CINEMA SELECT
Cea mai mare actualitate!
Asasinarea din Sarajevo
Mare tragedie a curţei regale Austro Ungare. Toate sferele misterioase în lumina adevărului istorie. Cauzele nemijlocite al războiului mondial.

CINEMA URANIA
Film de aur din seria Atlantide!
ŞEICUL
Monumentală dramă romantică în 8 acte în rolurile principale cel mai frumos ansamblu: Agnes Ayres şi Rodolfo Valentino. Filmul joacă în Sahara, marele mormânt al europenilor.

CINEMA APOLLO
HARRY PIEL
Călăreţul fără cap
Seria III.
Cel mai mare film cu HARRY PIEL în 3 serii şi 28 acte. O uriaşă senzaţie. Serbătoare cinematografică!

In jurul unor calomnii

Primim spre publicare, din partea dlui Jacob Dick, următoarea

DECLARAŢIUNE

In urma afirmărilor calomniatoare cu privire la persoana mea ce au apărut în numerele din 15 şi 16 Aprilie 1924 ale ziarelor din Cluj „Ujság“ şi „Uj Kelet“ am fost silit să intentez contra numitelor ziare proces de calomnie prin presă.

Cluj, la 16 Aprilie 1924.

Jacob Dick

Preşedintele provizoriu al republicei eline

Atena, — Guvernul a proclamat starea de asediu în toată Grecia. O ordonanţă opreşte pe timp de cinci ani orice atac al presei în contra republicei şi discuţia privitoare la regimul din Grecia. Amiralul Conduriotis a fost ales în mod provizoriu ca preşedinte al republicei.

pentru sezonul de primavara
Preţuri de reclama

la magazinul
HERCULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exerciţiul copiilor de a merge .	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA“	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialităţi **de haine pentru copii** şi **cărucioare** din Berlin şi Wiena
Bogat asortiment
în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.
Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.
Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate i pentru a repara cărucioare şnunţându-ne. Trimitem gratis şi revânzători catalog cu preţulae curente p. cărucioare de copii
3381

Un
Automobil de Tura
60 Hp. sistem Fiat Italian,
cu 6 şezuturi, uşor de transformat in autobus cu cadre şi părţi de rezervă, este de vânzare pe lângă condiţiuni avantagioase de plată. Tot acolo se află de vânzare maşini pentru fabrică de mături.
Radio Detailuri la 3462
Mauriţiu Friedmann
Cluj, Str. Căilor Ferate nr. 4.

BERSON

Toc şi talpă de cauciuc
BERSON
se pună cismarul pe ghetele Dv. câci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele cât şi ghetele Dv.
Lloyd 3424

SOCIETATEA NAŢIONALA DE CREDIT INDUSTRIAL

Aduce la cunoştinţa D-lor Acţionari că dela 15 ale lunei curente începe elibararea titlurilor definitive, contra cupoanelor a căror vărsământe sunt achitate complect şi semnate de subscriitor.

Eliberarea se face în Bucureşti la sediul Societăţei Str. Bancă Naţională No. 8 şi în provincei prin Sediile Băncei Naţionale a României.

3459 **Consiliul de Administraţie.**

INFORMAŢII

— **Apele Dunării s'au revărsat la Orşova**. Apele Dunării venind mari şi întrecând etiajul de 5 metri s'au revărsat la Orşova, inundând fortul şi o parte a oraşului. Din această cauză activitatea fortului stagnează, iar numeroase case au fost inundate, apa pătrunzând prin pivniţi. Circulaţia în partea de est a Orşovei se face cu luntrea. Dl Inginer Roşu, directorul serviciului hidraulic a plecat eri la Orşova pentru a lua personal măsurile impuse de împrejurări.

— **Concert amânat**. Concertul dlui A. Ionescu ce avea să aibă loc la 17 Aprilie l. c., s'a amânat din cauze neprevăzute pe ziua de 8 Mai.

— **Examen de docenţă.** Dl dr. Constantin *Stanca*, medic primar la „Spitalul de Femei“ din Cluj şi fost asistent de Clinică a trecut cu succes examenul de docenţă la facultatea de medicină din Bucureşti, din specialitatea Ginec. Obstetrică.

— **Bibliografice**. A sosit şi s'a pus în vânzare la librării, valoroasa lucrare a dlui prof. Bogdan Duică „Gheorghe Lazăr“, tipărită în editura „Cultura Naţionala“. Preţul 40 lei.

— **Expoziţiapictorului Gruzda** Ieri, la orele 12 a. m. s'a deschis în sala teologiei reformate interesanta expoziţie de pictură a preotului din Beţa, dl Gruzda János. Numitul, născut în 1881 şi-a făcut studiile la şcoalele de pictură din Budapesta, Berlin şi Drezda, a mai avut numeroase expoziţii la „Nemzeti Szalon“ din Budapesta, la Pécs, iar în 1898 s'a distins la expoziţia mondială din Londra. Deschiderea acestei expoziţii, care este prima la Cluj, a fost făcută în prezenţa unui distins public de către talentatul poet dl Aprily Lajos, care a caracterizat foarte frumos arta domnului Gruzda. Intr'unul din numerile vlitoare vom face o dare de seamă asupra celor 53 tablouri expuse, în majoritatea lor peisagi.

— **Supărarea lui „Ellenzék“** *Interpretând greşit un articol al ziarului „Viitorul“, scris pe baza unui citat din ziarul clujan „Ellenzék“, acesta din urmă protestează contra celor ce i-se atribue şi ţipă ca din gură de şarpe că ziarul bucureştean îl împiedecă — dragă Doamne! — în opera de înfrăţire între neamuri.*

Această revoltă subită a ziarului „Ellenzék“ contra celor ce nu muncesc pentrn înfrăţire, pe noi nu ne poate face decât să surîdem.

— **Vipt bun de casă** *se capătă pe lângă preţ convenabil în strada Baba Novac nr. 25 (lângă Teatrul Naţional).*

— **Instigaţii contra aplicării impozitelor**. Autorităţile financiare din localitate au fost sesizate, că se face de un timp încoace o întinsă propagandă printre populaţia oraşului Cluj, şi mai cu seamă printre populaţia minoritară, de a se opune aplicării nouilor impozite şi mai ales de a înainta diferite memorii în acest scop.

Relativ la aceasta, unele ziare din localitate înţeleg să secondeze acţiunea aceasta întreprinsă de elemente discordante şi contrare intereselor statului nostru.

— **Numiri.** D. ministru de Interne a numit pe d. Octavian S. Simon, primpretor la Sărmaş ca subprefect al judeţului Cojocna.

— **Moartea unei artiste**. Dna Fehér Erzsi, artistă la teatrul din Satu Mare a murit ieri în sanatorul „Park“.

— **Arderea cadavrului lui Stinnes**. Cadavrul lui Stiunes a fost ars în crematoriul din Wilmersdorf. La ceremonie au luat parte şi reprezentanţi guvernului şi Reichstag-ului cei ai „partiduluipoporului“ german şi ai întreprinderilor conduse de Stinnes. Cenuşa cadavrului va fi aşezata la Mülheim.

Conferinţele „Astrei“. Conferinţa Dlui Prof. Dr. Iuliu Haţieganu despre *„Concepţia modernă a tuberculozei“*, va avea loc mâne 19 Aprilie în sala IV. a Universităţii.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poştă centrală Cluj. 3373-1

Limba romana la o universitate din America

Clubul cosmopolitan dela Universitatea Western Reserve din Cleveland Ohio a avut în cursul lunei Martie o mare şedinţă literară.

Auditorul compus numai din studenţi şi profesori universitari a ascultat prelegeri despre origina limbei română, polonă, chineză şi esperanto.

Şedinţa, a fost prezidată de domnişoara Magdalena David studentă la Western Reserve şi românca din Moldova.

D. Andrei Popovici şef redactorul ziarului „America“ a vorbit despre origina limbei române, demonstrându-i latinitatea prin scrierea, pe tablă a unei poezii de Eminescu.

Tratativele dintre dl N. Iorga şi dl Argetoianu

O apropiată fuziune între partidul naţionalist-democrat şi partidul poporului al dlui Argetoianu — Situaţia partidelor de opoziţie — Către o contra-pondere a acţiunei opoziţioniste de destrăbălare politică. Importanţa fuziunei care se tratează

Ziarele vorbesc despre tratative de fuziune între partidul naţionalist-democrat de sub conducerea d-lui Iorga şi fracţiunea partidului poporului de sub conducerea d-lui C. Argetoianu. Din toată frământarea din ultimul timp a opoziţiei, aceasta pare a fi singura acţiune serioasă.

Se ştie cum a răspuns partidul naţional propunerii d-lui Iorga. Deasemenea, întrevederile dintre conducătorii partidului ţărănist cu partidul poporului de sub conducerea d-lui Averescu n'au dus la nici un rezultat.

Partidele opoziţiei s'au dovedit în egală măsură incapabile de a se apropia între ele şi incapabile de a duce fiecare aparte lupta împotriva guvernului. In picioare n'a rămas decât răspunsul dat de d. Argetoianu, într'o întrunire ţinută la Iaşi, propunerei d-lui Iorga, iar acest răspuns pare a constitui astăzi baza tratativelor de fuziune.

Inainte de a intra în analiza mai amănunţită a acestei combinaţiuni politice, nu putem trece nepăsători pe lângă un fapt de o deosebită importanţă. E vorba de situaţia actuală a partidelor de opoziţie. Diferitele tratative cari au avut loc între aceste partide, de la chestiunea blocului şi până la ultimele tratative de fuziune, s'au născut dintr'o imperioasă trebuinţă de partificare a fiecărui partid în parte. Lupta pe care de doi ani aceste partide o duc zădarnic împotriva guvernului le-a convins că sunt prea slabe pentru a reuşi. Recunoaşterea pe care a făcut-o formal d. Iorga la Craiova nu este lipsită de adevar. Ea este manifestarea onestă a aceleiasi conştiinţe de slăbiciune politică, pe care celelalte partide politice caută să o ascundă mai mult sau mai puţin abil, în dosul frazelor de democraţie şi moralizare.

Faptul că cu toată conştiinţa slăbiciunei lor, partidele opoziţiei n'au ajuns să se înţeleagă şi să se apropie, dovedeşte că ambiţiunile sunt mai puternice decât principiile răsunătoare ale programelor, şi că singure poftele personale călăuzesc activitatea politică a acestora. Apreciată din acest punct de vedere, viaţa noastră politică se explică dela sine. Deoparte guvernul, susţinut de opinia publică într'o titanică încercare de restaurare a vieţei noastre publice şi de stat; de altă parte, o opoziţie disparată, haotică şi rău intenţionată, care stă necontenit piedecă operei serioase a guvernului.

Astfel vom înţelege de ce lucrurile merg greu la noi. Vom înţelege, căci truda celui mai perfect guvern nu va putea în nici o ţară din lume să-şi dea roadele aşteptate, dacă nu va avea un cât de slab concurs din partea opoziţiei într'adevăr înţelegătoare a greutăţilor ţării. Opoziţia nu înseamnă numai lupta pentru răsturnarea guvernului; opoziţia parlamentară este un factor de control şi de fructuoasă colaborare pentru realizarea unui plan de guvernământ, iar opoziţia care se abate de la aceste elementare îndatoriri este o adevărată pacoste pe orice ţară. Este exact cazul opoziţiei noastre.

In aceste împrejurări, singura acţiune cuminte de opoziţie, rămâne a dlui Iorga şi pentru aceasta, fuziunea care se prepară nu poate decât să ne bucure, pentrucă ea aduce o contrapondere considerabilă acţiunei destrăbălate a celeilalte opoziţii. Iată de ce tratativele de astăzi dintre dl Iorga şi dl Argetoianu trebuiesc urmărite cu interes şi simpatie. Ţara are nevoie de oameni de muncă şi de partide de ordine.

A. R. Gus.

GUSTURILE FINE
ale ziarului „Ujság"

Ziarul „Ujság" în legătură cu cazul „Emke" scrie că articolele „Infrăţirii" sunt . . . desgustătoare (izetlen) . . . Pentru a arăta linia gusturilor ziarului maghiar, vom reproduce câteva părţi din unele articole ale lui din trecut.

Să începem cu numărul dela

8 August 1913.

„Impotriva naţiunei maghiare se pregăteşte un nou atentat. Invăţătorii valahi, cari nu numai nu-şi afirmă calitatea de maghiari, ba şi-o neagă chiar, plănuiesc să se întrunească la Cluj. Cu îngrijorare, ne adresăm ministrului şi îl întrebăm dacă poate avea loc o asemenea întrunire. Sperăm că ministrul nu are cunoştinţă de toate acestea, deoarece, organizarea învăţătorilor valahi este în contrazicere cu constituţia maghiară.

La 11 Oct. 1913

„Cu câţi-va ani înainte, numai rar de tot puteai auzi vorbă valahă în Cluj. In localuri publice, numai în surdină se auzea limba valahă vorbită de către studenţi. E drept că nici nu prea era recomandabil acest lucru, căci le mergea bine acelora cari se alegeau ca pedeapsă, numai cu atitudinea dispreţuitoare a publicului. Azi însă, pe *Corso*, în cafenele, pe coridoarele Universităţii Regale Maghiare, ba chiar şi în sălile de curs, vorbesc ostentativ limba valahă studenţii cari trăesc *pe* şi *din* pământ maghiar. Inzădar stă pe peretele Universităţii ordonanţa profesorului Apáthy care a ordonat ca, în cuprinsul Universităţii, să fie oprită orice limbă, afară de cea maghiară."

25 Februarie 1914:

„Mocanii sălbatici şi murdari dansează pe spatele nostru. Am putut resista persecuţiilor Turcilor, Tătarilor, Nemţilor şi păgânilor, numai contra persecuţiilor valahe nu avem noi mijloace? Trebue oare ca să suferim în muţenie ca cea mai incultă rasă din Europa, ruşinea vie a secolului XX. să'şi reverse asupra noastră toată murdăria josnicului ei suflet?"

La 24 Ianuarie 1918:

„Nu există ceva mai comic decât veştile din România. Iţi vine în minte povestea broaştei neroade în care idioata jivină sfârşeşte prin a crăpa. Astăzi, broasca aceasta îmbrăcată în opinci, ţara aceasta de semisălbatici ce mai vrea? Imperiul Moţilor, visul Daco-României s'a spulberat pe veci, producând numai ilarităte."

La 2 Martie 1918:

„Nu trebue să uităm ce atitudine a avut această ultimă şi murdară ţară. Animalele! . . . Vrem graniţă comună cu Bulgaria! Nu avem de-a face cu un duşman învins ci cu un pungaş prins în flagrant delict. Cerem judecarea lui. Nu poate fi vorba de tratative de pace ci numai de şedinţă judecătorească."

La 13 Martie 1918.

„Trebue să luăm şi delta Dunării de la România căci, lipsită de Mare, îngrădită între Ruşi, Bulgari şi Maghiari, ea va fi silită a recurge — în vecii vecilor — la mila noastră. Iar după pace, Franţa şi Anglia vor da naibii pe Valahi. Trebue să ne răfuim cu duşmanul nostru. Beţiva naţiune valahă, ne mai având ce să bea, se va trezi dacă nu va mai avea delta Dunării".

*

. . . Dacă confratele va continua cu provocările şi insultele, vom continua şi noi cu reproducerea articolelor lui din trecut, cari — în opoziţie cu scrisul nostru de azi — sunt de un gust atât de . . . fin.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Joi, 17 Apr. SHYLOCK.
Sâmbătă, 19 Apr. STRIGOII.
Duminecă, 20 Apr. (mat) SORANA.
Marţi, 22 Apr. CAFENEAUA CEA MICA
Joi, 24 şi Sâmbătă 26 Apr. RELACHE.
Duminecă, 27 Apr. (seara) SCAMPOLO şi MORCOOLL.

TEATRUL MAGHIAR

Joi: FETELE DNEI MIHALYI. (Abonament de zi 115. A. Seria 347).

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban
147.

3256

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Presa maghiară

Răspuns lui „Ujság"

La articolaşul nostru referitor la Soc. „Emke", ziarul „Ujság" ne răspunde azi cu o serie de insulte, — nu întâiele cu cari ne a onorat până acum acest ziar.

Din rândurile lui reiese că nu cunoaşte câtuşi de puţin istoricul şi chestiunea „Emke". Ii recomandăm deci să-şi ia osteneala să răsfoiască cele vre-o 15—20 volume ce se află la Biblioteca Universităţii referitoare la această societate, despre a cărei nefastă activitate anticuiturală — o ruşine a vechei Ungarii — noi am publicat lunile trecute vre-o 7 dări de seamă.

După apariţia acestor articole, interesul lui „Ujság" asupra statutelor lui „Emke" nu poate fi decât o provocare, iar la provocări se răspunde într'un anumit fel. Admitem cu dragă inima ca Ungurii să aibă societăţii culturale; nu înţelegem însă pentru ce vreau unii din ei să reînvieze tocmai pe compromisa „Emke" care nicicând n'a avut de-a face cu cultura?

Cât priveşte atacurile lui „Ujság" la adresa noastră, ştim bine că ele nu au decât un singur scop: de a creia în Ardeal un spirit de agitaţie, de nemulţumire şi învrăjbire între Români şi Unguri.

Ziarul maghiar trebue să ştie însă că timpul şovinismului a trecut şi că ziarul care nu serveşte prin scrisul lui cauza apropierii între popoare, nu poate avea loc în gazetăria de la noi.

Mirare deplasată

Ziarul *Temesvári Hirlap* se miră pe o pagină întreagă că „Infrăţirea", — minunea minunilor — l'a lăudat pentru un articol referitor la Basarabia. Mirarea ziarului maghiar ni se pare deplasată. Dacă confratele ar citi cu mai multă atenţie ziarul nostru, s'ar convinge că noi înregistrăm mult mai bucuros dovezile de loialitate ale minoritarilor decât cele de iredentism.

Poftească ziarele maghiare să scrie şi să'şi informeze cititorii în aşa fel, încât să nu trebuiască să scrim decât de bine despre „presa maghiară".

Acţiunea proprietarilor
contra intereselor româneşti in Cluj

Tentativele de eludare a legii chiriilor din partea proprietarilor — „Uniunea proprietarilor" încearcă să excludă înţelegerea între proprietari şi chiriaşi impunând ea viitoarele chirii majorate

S'a văzut din desbaterile adunării generale de acum două săptămâni a „Uniunei proprietarilor" din Cluj, că această organizaţie de străini cu firmă românească, — deoarece ştiut este că aproape toate imobilele din Cluj sunt azi în stăpânirea străinilor, — şi-a pus în gând să lupte cu toată îndârjirea contra acelora cari au avut nefericirea de a nu fi proprietari. Atacul, al cărui obiectiv sunt funcţionarii, profesorii, studenţii, ofiţerii şi alte categorii de oficianţi români, s'a făgăduit încă de atunci impunător printr'o serie de propuneri şi declaraţii, cari merită toată atenţia noastră.

Oratorii au cerut cu toată impetuozitatea desfiinţarea biurourilor de incuartiruire, majorarea chiriilor şi libera tranzacţie între proprietar şi chiriaş, fără a ţine o socoteală de greutăţile de cari sunt nevoiţi să se lovească chiriaşii mai sus arătaţi.

Acţiunea înfăţişată astfel a acestei Uniuni, era condusă de categorice preocupări politice, fără un caracter de oficialitate declarat.

Cu acea ocazie deci s'a găsit un membru marcant al Uniunei şi de mai multe ori proprietar în Cluj, — d-l Maior Şimon, — care a propus extinderea sferei de activitate a Uninnei, cerând ca în viitoarele alegeri proprietarii să nu-şi mai dea votul lor, decât acelora cari se vor obliga să le susţină în parlament interesele.

Uniunea prin această propunere primită cu toată înflăcărarea, s'a declarat făţiş ca organizaţie politică, având să concureze şi în parlament pe mandatarii partidelor minoritare.

Firesţe că această propunere nu putea să nu găsească aprobarea mentorului partidului maghiar, Fekete Nagy Béla, sau a exponentului averescan dr. Petre Groza, fost ministru român, pe care probabil cunoscutul pact dela Ciucea, îl obliga să servească şi pe această cale *„apropierea"* româno-maghiară!

Atacul astfel făgăduit, s,a produs mai repede decât se credea, într'un interval de abia două săptămâni. Pentrucă „Uniunea proprietarilor" a dat zilele acestea un comunicat către membrii săi, care constitue un categoric îndemn la înfruntarea elementului românesc de aici.

Comunicatul acesta anunţă pe proprietari că Uniunea şi-a luat *osteneala* de a stabili majorarea chiriilor ce trebuesc impuse chiriaşilor şi că proprietarii au să treacă pe la sediul ei pentru a lua cunoştinţă de sumele ce sunt obligaţi a impune chiriaşilor lor, drept chirie.

In acest chip, Uniunea proprietarilor a găsit modalitatea de a eluda, în detrimentul unei întregi clase sociale, care nu e numai întâmplător românească, prevederile actualei legi a chiriilor, care nu exclud, după cum o face prin dispoziţia de mai sus Uniunea proprietarilor, libera înţelegere între proprietari şi chiriaşi.

De aci înainte deci, chiriaşii români nu vor mai avea posibilitatea de a cădea de acord cu proprietarii, oricât de bine ar duce-o cu ei şi ori cât de mult ar fi dispuşi proprietarii la o învoială în privinţa majorării chiriilor, pentrucă Uniunea nu le dă voe.

T. A.

Nr. 920 924. Adm.

Concurs

Pentru ocuparea postului de subnotar in Jimborul-Mare (jud. Cojocna plasa Hida) publicăm concurs.

Doritori a ocupa acest post sunt invitaţi a-şi inainta cererile prevăzute cu documentele de cvalificaţie subsemnatului până la 1. Iunie 1924.

Emolumentele inpreunate cu acest post sunt cele prevăzute in normele de salarizare.

Dela pretura plasei Hida.

3461 Primpretor: **Babescu**

Succesori Sándor Agoston Cluj. Cele mai nouă modele de cămeşi de mătasă şi zephir. Gata. 3458—1 După măsură.

In jurul furtului dela Administraţia Financiară

Impresia în public — Danilescu opera de mult — Câteva reflecţii asupra tuturor mânuitorilor de bani publici — Lipsa unui control eficace

Am arătat în numărul de eri al ziarului nostru, cercetările întreprinse de prefectul de poliţie dl Gritta, care au condus la descoperirea furtului de 4 milioane dela Administraţia financiară, al cărui autor este însuşi casierul Danilescu.

Descoperirea aceasta senzaţională a produs, mai ales asupra publicului clujan o impresie puternică, pentrucă, după cum am mai arătat, toată lumea credea la început că Danilescu era o victimă.

*

Din cercetările făcute s'a putut constata că omul a cărui purtare în societate nu lasă nimic de dorit, a ştiut din primul moment să se folosească de calitatea sa de mânuitor de bani publici. Casierul Danilescu şi-a început operaţiunile cu mult înainte de a fi descoperit. Banii statului Danilescu a înţeles să-i fructifice pe seama sa.

La început, a întreprins afacerile cu sume mai mici, care i-au adus însă foloase simţitoare. S'a dovedit că funcţionarul modest şi sobru în afară, se lăfăia la el acasă într'un lux exagerat, înconjurat de-o mulţime de slugi. In ultimul timp, încurajat de operaţiunile pe care le putea face nestânjenit de nimeni, s'a hotărît să dea lovitura care însă i-a fost fatală.

*

Autorităţile în drept au înţeles să îndrepte cercetările în scopul de a se stabili în ce condiţiuni ducea Danilescu casieria administraţiei financiare. Din cercetările prefectului de poliţie rezultă că, cu patru săptămâni în urmă, Danilescu adusese un mare pachet cu bancnote acasă.

Intrebarea pe care şi-o pun astăzi reprezentanţii autorităţilor în drept este: Cum a eşit Danilescu din localul casieriei cu un asemenea pachet, fără a fi observat de cineva? O altă întrebare este, dacă în răstimpul de o lună de zile, Danilescu nu a avut nici un control la casă.

Rezultatul cercetărilor întreprinse pe aceasta pistă încă nu se cunosc.

Dac.

Convocare

Domnii acţionari ai „Băncii Comerciale şi Industriale S. A." din Huedin sunt învitaţi prin aceasta conform § ului 30 din statute la

XIII a Adunare Generală ordinară

care se va ţinea în Huedin în 4 Maiu 1924, la orele 11 a. m. în Piaţa Unirii Nr. 69.

Ordine de zi:

1. Raportul consiliului de administraţie, al comitetului de cenzori şi stabilirea bilanţului.
2. Deciderea asupra împărţirii profitului curat şi darea descărcării pe anul de ghestiune 1923.
3. Alegerea membrilor în direcţiune şi comitetului de cenzori.
4. Eventuale propuneri.

Consiliul de Adm.

Contul Bilanţ. Active: Cassa în numerar lei 9560·75. Cambii 332.100·— Total 341.660·75. **Passive**: Capital 75.000·—. Resarve 5035·05. Depuneri 82.926·—. Conturi Curente 144.005·—. Fond de pierdere 600·—. Tranzitoriu 8780·—. Dividendă neridicată 4727·80. Beneficiu net 20.586·90. Total 341.660 75. Contul profit şi pierdere. Debit: Interese 34.862·18. Impozite 5302·40. Salarii, spese 23.507·—. Amortizaţiuni 2250·—. Beneficiu net 20.586·90. Total 86.508·48. Credit: Report 469.48. Interese şi alte venituri 86.039·—. Total 86.508·48.

Proemi- nenta!
Bere de Pasti!
am adus in circulatie
Fabrica de Bere
Czell
Cluj
Rador
3227

Costume! Raglane! Ulstere!
şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii
3212
Szántó si Komlós
ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

LEI 1980
Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună
La firma: 3412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

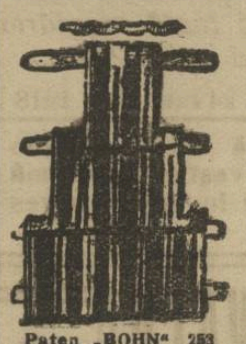

Paten „BOHN" 253

ATENŢIUNE!
Atragem atenţiunea P. T. public doritor a cladi asupra imprejurarei ca noi producem o calitate de cele mai bune şi în esecutie cele mai frumoase ţigle de acoperit din lume „Patent BOHN 253"!
MOSTRE ŞI OFERTE GRATIS! 3442
REPRESENTANTI SE CAUTA!
Fabrica de ţigle „BOHN" Jombolia, (Banat).

Cronica dramatică

Turneul Bulandra: „Tarina"

A treia reprezentaţie dată de trupa Bulandra în oraşul nostru a fost cea mai reuşită, nu prin faptul că ansamblul s'ar fi ridicat mai aproape de interpreţii principali, ci faptul că rolurile principale au fost mai proprii protagoniştilor trupei.

„Ţarina" o lucrare mediocră, a lui Lengyel, ne evocă o aventură galantă a Caterinei II. ţarina Rusiei.

Mijloacele autorului în a descrie tipul unei femei isterice sunt însă cu desăvârşire insuficiente, şi în majoritatea lor de foarte prost gust.

Dna Lucia Sturza—Balandra a complectat lipsurile lucrărei prin talentul ei, înfăţişându-ne în mod minunat pe monarcha perversă.

Dsa a nuanţat atât de fin şi precis vorbele a fost aşa de sigură pe mijloacele utilizate, încât ne-a făcut să uităm faptul că se joacă o piesă care ne-ar fi plăcut să rămână în repertorul trupei, în Capitală.

Dl Tony Bulandra în Alexei Czerny, ofiţerul rus care câştigă graţiile Ţarinei, a avut cel mai fericit rol din cele jucate la Cluj.

O menţiune se cuvine dlui Ţancovici—Cosmin care ne-a înfăţişat un tip real de diplomat din alte vremuri, precum şi drei Lily Bulandra care a fost o drăguţă Anie Yaşikov.

Ansamblul mult mai reuşit ca în celelalte două piese jucate la Cluj.

b.

Eduard Caudella

A murit la Iaşi în vârstă de 74 de ani, maestrul Eduard Caudella, al cărui nume era cunoscut în lumea muzicală a Moldovei de aproape o jumătate de veac.

Cu drept cuvânt, maestrul Caudella se poate considera în scurta istorie a mizicei româneşti ca unul din promotorii mişcărei noastre muzicale.

Elev al lui Vieuxtemps, Caudella a scos din Conservatorul dela Iaşi, al cărui iniţiator şi director a fost, pe cei dintâi violonişti, şi tot datorită lui s'au organizat primele orchestre în România.

Dar în afară de această muncă de profesor şi organizator defunctul a fost un virtuoz al viorarei cu reputaţie europeană.

Impreună cu profesorii: Mezetti, tatăl lui Enrico Mezetti, Teodor Burada, Otto Weiss, profesor de violoncel şi William Humpel la pian, Caudella a inaugurat în cerc restrâns, primele audiţii muzicale de cameră, atât de gustate de vechea boierime moldovenească ce se aduna în saloanele lui Ros novanu.

Candella a atacat în compoziţia muzicală aproape toate genurile: liedul, quartetul, uvertura, opereta şi chiar opera.

Cele două opere cu motive din muzica naţională: *„Olteanca"* şi *„Petru Rareş"* s'au jucat cu mult succes la Iaşi şi Bucureşti.

Senin şi blând împrăştiind în jurul lui o atmosferă de bunătate, care te câştiga cu fiecare vorbă. maestrul Caudella e încă unul din cei bătrâni ai Iaşilor, cari duc în mormânt liniştea şi gloria artistică şi intelectuală de odinioară a patriarhalei cetăţi moldoveneşti.

Comandaţi bilete la
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Marfuri, eftine si bune cumparati
MARE DEPOSIT DE COVOARE STOFA DE MOBILE
LA MAGAZINUL DE MODE
RENAISSANCE
CALEA REGELE FERD. 15.
Zilnic sosesc noutăţi
Lloyd 4082

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina o. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Un „Credit industrial“ pentru micii industriaşi

O măsură care este venită la timp — Ce importanţă are pentru mica industrie un asemenea credit — O secţiune pentru micii industriaşi în curs de înfiinţare

Declaraţiile dlui ing. Petrovici, insp. reg. ind. Cluj

Importanţa acţiunei „Creditului Industrial“ să resimte astăzi tot mai mult în viaţa industrială. Operaţiunile acestei instituţii economice sunt în curs şi resultatele sunt cu deosebire satisfăcătoare. Modul cum se fac aceste operaţiuni şi foloasele imediate care se resimt, dau toată siguranţa că a doua emisiune se va face cu un entuziasm care îi va asigura pe deplin reuşita.

Se vorbeşte cu insistenţă acum de formarea unei societăţi de credit, în acelaş sistem, pentru ajutorarea agricultorilor, a unui credit la fel pentru clădirea de locuinţi ieftine etc.

*

„Creditul Industrial“ este acum pe cale de a-şi extinde operaţiunile, cuprinzând în cadrele activităţei sale şi pe *micii industriaşi.*

Inspectorul regiunei industriale Cluj dl inginer Petrovici, care s'a întors zilele aceste dela Bucureşti ne-a adus această veste bună.

Iată ce ne-a declarat dsa:

„Până în prezent, „Creditul Industrial“, şi a fixat operaţiunile sale, numai în scopul de a veni în ajutorul marei industrii. Se înţelege însă că şi micii industriaşi au tot atât de mare nevoe de a fi ajutoraţi, şi această acţiune are cu deosebire o importanţă capitală din punct de vedere al economiei noastre naţionale. Societatea „Creditului Industrial“ a înţeles acest lucru şi nu va întârzia de a'şi extinde operaţiunile şi pe acel teren.

Vă pot informa, — zice dl Petrovici, că actualmente este în curs de înfiinţare o secţiune pe lângă „Creditul Industrial“, care va face operaţiuni de credit numai pentru micii industriaşi. Cel mai târziu după Paşte această secţiune va începe să funcţioneze. Normele după care se vor acorda aceste credite încă nu s'au stabilit; ele însă vor fi cunoscute peste câteva zile“.

*

Asupra marelui folos pe care acest Credit îl va aduce micei industrii, dl Ing. Petrovici face următoarele aprecieri:

„Din cauza crizei şi a lipsei de încurajare, mica industrie lâncezeşte.

Această situaţie este în paguba economiei noastre naţionale pentru că din industriile mici se crează marile industrii şi pentru desvoltarea economiei noastre trebue să se dea, cu deosebire atenţie acestui fapt. „Creditul Industrial“ pentru micii industriaşi are deci menirea să contribue în mod eficace la progresul economiei naţionale a ţărei noastre“.

D.

Incasările şi plăţile Statului pe primul trimestru al anului 1924

Incasări

După datele centralizate la Ministerul de Finanţe incasările pe primele 3 luni ale anului 1923 au fost:

Ianuarie:	1.415,318.047	Lei.
Incasări C. F. R.:	220,397.869	„
Februarie:	1.309,008.393	„
Incasări C. F. R.:	257,316.789	„
Martie:	1.538,233.607	„
Total:	4.206,644.728	Lei.

Cu alte incasări din judeţele Ciuc, Mureş-Turda, etc. suma se ridică la 4.262,560.045.

Cheltuieli

Ianuarie:	445,811.950	Lei.
Februarie:	1.379,584.226	„
Martie:	1.354.519.064	„

Cu plăţile făcute în judeţele Ciuc, Mureş-Turda, etc., suma totală a cheltuielilor se ridică la 3.179,915.301 Lei.

*

Pe acest period s'au mai incasat pe seama exerciţiului 1923, Lei 953,955.517 şi s'au făcut plăţi în suma de 1.094.466.245 Lei.

In jurul acordului cu creditorii italieni

Acordul cu creditorii noştrii din Italia s'a făcut pe bazele celui intervenit cu creditorii francezi.

Este desigur interesant a cunoaşte bazele acordului francez, cari au fost:

Datoriile

1. Acordul este aplicabil tuturor datoriilor civile sau comerciale, încă neplătite, acordate în franci francezi şi contractate între 11 Noembrie 1918 şi Ianuarie 1922 de către debitorii români dela creditorii italieni sau creditorii locuind în Italia.

2. Acordul este aplicabil industriaşilor şi comercianţilor ne români, dar care exercită comerţul sau industria lor în România şi au înscrisă firma la tribunal.

3. In cazul când creditorii vizaţi prin prezentul acord, au liberat sume în monedă, apreciată faţă de leu altfel de cât lira, acordul de faţă li se aplică. Ei nu vor putea pretinde, însă, garanţia.

4. In ce priveşte datoriile contractate înainte de 11 Noembrie 1918, tratativele vor începe cel mai târziu 6 luni după ratificarea prezentului acord pentru a se ajunge la regularea echitabilă şi a acestor datorii.

Moratoriul

Un moratoriu este acordat, în condiţiunile fixate prin prezentul acord, pentru plata datoriilor.

Evaluarea datoriilor

Oficiul român de plăţi în străinătate determină, conform cu legea română, datoriile la cari se aplică prezentul acord.

Desacordurile între părţi vor fi supuse arbitrajului. Un arbitru va fi desemnat de către creditor, un altul de către debitor. Dacă aceştia nu se pun de acord şi nu se înţeleg într'un termen de 15 zile asupra alegerei unui alt arbitru, acesta va fi ales de către Camera de Comerţ internaţională. Acest supra-arbitru va trebui să aparţie unei naţionalităţi diferită de aceea a părţilor în litigiu.

Oficiul de plăţi particulare în monedă străină

Oficiul de plăţi particulare în monedă străină creiat prin legea din 3 Iunie 1923 e însărcinat cu executarea prezentului acord.

BURSA

Aprilie 17.

Leul la Zürich . . . 2·95
Leul la Paris . . . 8.60

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	34·10
1 franc francez — —	„	12·35
1 dolar — — — —	„	193½
1 liră sterlină — — —	„	8.42
1 liră italiană — — —	„	8.65
1 coroane cechă — —	„	5 70
1 Leu = coroane austriace	„	3366
1 Leu = coroane ungare	„	490
1 dinar — — — —	„	2.25

Zürich

Bucureşti — — — — —	295
New-York — — — — —	568
Londra — — — — —	24.71
Paris — — — — —	34.50
Milano — — — — —	25.20
Praga — — — — —	16.72½
Belgrad — — — — —	705
Viena — — — — —	80½
Budapesta — — — —	75
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Acordul intervenit cu creditorii italieni desigur va linişti întrucâtva piaţa care suferia şi de acest neajuns. Consolidarcă creditului nostru intern — de mai multă valoare de cât orice disponibilităţi financiare — va anima din nou importul şi exportul într Italia şi noi. Comerţul italian găseşte la noi multe articole trebuincioase acolo, dar totodată debuşuri pentru produsele italiene. Nu poate deci decât să ne bucure soluţionarea favorabilă a acestei probleme în mod îndestulător pentru ambele părţi.

In ceia ce priveşte compartimentele pieţei interne, ele sunt fără schimbări, situaţia fiind cea din ajun. Lipsa de numărar continuă a zădărnici orice tranzacţie mai importantă.

Piaţa cerealelor a notat:

CEREALE

CLUJ: orz 42.000, grâu 55-56.000, porumb45-46.000. ovăz 45.000 tărâţă 31.000, fasole 120.000 Lei vag.
BRAILA: orzul 41.000, grâu 53.000, porumb 45.000 Lei vag.
GALAŢI: orz 41.000, porumb 45.000, grâu 53.000 Lei vag.
TULCEA: orz 41.000, porumb 44.500 Lei vag.
SILISTRA: porumb 42.000 Lei vag.
GIURGIU: porumb 42.500, grâu 50.000 Lei vag.
CONSTANŢA: orz 42.500, porumb 46.000. grâu 54.000 Lei vag.
CĂLĂRAŞI: porumb 42.000, porumb 42.000, grâu 49.000 Lei vag.
OLTENIŢA: porumb 42.000, grâu 49.500 Lei vag.
BASARABIA: orz 41.500, porumb 45.500, grâu 54.000 Lei vag.

Efecte

Valorile petrolifere au înregistrat din nou o scădere de câteva puncte.

Bursa a fost slabă.

Au notat:

Bănci: „Banca Naţională“ excup. 14·200—14·300, „Banca Românească“ ex cup. 625-630. „Marmorosch Blank“ excup. 940-945.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 11.800-12.000 „Concordia“ 4400 4425 „Petrol Block“ opt. 1010 20 Credit Minier“ optate 1920-1930, „Steau Română“ 4085-4100.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 780-800, „Naţionala“ 1125-1150, „Generala“ 2600-2650, „Agricola“ 980-1000. Urania 1950—1960.

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1030-1030 „Cartea Românească“ 400-425 Reşiţa, 1475-50 Reşiţa pui 1350-75, Letea 550-575.

Informaţii economice

INTERNE

— **Adunarea extraordinară a Asociaţiei Măcelarilor.** In urma cererei membrilor Asociaţiei Măcelarilor, se va ţine o adunare generală extraordinară de protest contra impunerilor. Adunarea va avea loc în cursul săptămânei viitoare, când toţi membrii se vor prezenta în corpore d-lui Simionescu, director general al finanţelor, Cluj, pentru a informa autorităţile asupra stării reale.

— **Dela Camera de Comerţ** Camera de Comerţ continuă cu organizarea cooperativelor. In prezent se procedează la înfiinţarea „Cooperativei Croitorilor“ din Cluj.

— **Dela Corporaţia industrială.** Corporaţia industrială din localitate luase de mult timp încă hotărârea de a clădi un local propriu în piaţa Carolina. Cum această lucrare nu s'a pus încă în executare, actualul Comitet al Corporaţiei a luat măsuri să se cerceteze şi să se ceară pedepsirea acelora cari fiind chemaţi să înfăptuiască proectele Comitetului, a neglijat să facă acest lucru, lovind în interesele breslei.

— **Aprobarea rezultatului licitaţiei redevenţelor Statului.** Consiliul de Miniştri a aprobat licitaţia redevenţelor, la care a ofertat mai avantajos grupul rafinorilor români, finanţat de banca Bercovici.

— **Concesiune de C. F. particulare.** Direcţiunea C. F. particulare a fost autorizată de a face următoarele concesiuni:

Firmei Carol Andrassy şi Fii din Oradea-Mare concesiunea construirei şi explotărei liniei ferate orăşăneşti Oradea-Mare--Veneţia.

— **Traficul cu Ungaria.** Reluarea traficului normal cu Ungaria va avea loc la 20 Aprilie.

EXTERNE

Franţa.

— **Incasările Franţei pe primul trimestru** 1924. Incasările Franţei pe primul trimestru al an. 1924 au fost de 5,816,400.100 franci. Toate incasările întrec cu 30—50 la sută prevederile bugetare.

Germania.

— **Banca de Scont de aur.** Banca de Scont de aur care s'a deschis la 7 Aprilie va începe operaţiunile la 16 Aprilie. Reichsbank a trimis o circulară cerând achitarea unui prim avans de 25 la sută. La fel se comunică că la New York s'a înfiinţat un sindicat de bancheri care va acorda un credit de 5 milioane dolari.

Almanah medical
Lei 200 3
la Librăria Lepage, Cluj

Regularea datoriei române în Elveţia

Semnarea unei Convenţii tranzacţionale.

După dovada de amiciţie din partea opiniei publice elveţiene în chestia Basarabiei, România a căpătat o nouă dovadă a acestei amiciţii. Ministrul României la Berna, d. Comnen şi consilierul federal Schultess, reprezentantul guvernului elveţian au semnat o convenţiune tranzacţională privitoare la regularea datoriei române în Elveţia de 20 milioane de franci elveţieni. Ziarele elveţiene au primit această convenţie în mod favorabil, felicitând ambele guverne că au lichidat într'un mod aşa de fericit această afacere.

Reclama este sufletul comerţului!

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Maşinile unelte „A S T R A” sunt furnizabile din magazie.

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Alarma Concurenţei

Lloyd 3122

!

Pentru a veni în ujutorul marelui public

MAGAZINUL

LUCA P. NICULESCU

Cal. Reg. Ferd. 7.

CLUJ.

Dela 1 Aprilie a. c. pune în vânzare toate marfurile din magazin dupa preţurile adevarate cu reducere de

10%

rabat. — De aceasta reducere poata profită toată lumea timp de o luna de zile pâna la 1 Mai a. c.

Reclama este sufletul comerţului

Fabrica de Bere din Turda S. A.

a adus în circulaţie sepcialitate

Bere de Paşti

de primul rang

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

STANIOL LEPAGE CLUJ

AUTOMOBILE

CHEVROLET

Construcţie ireproşabilă. — Solide, Economice, Luxoase

3408

20 HP. Torpedo cu 5 Locuri

se vând cu **Lei 160.000** inclusiv taxa de lux

LA AUTO-MECANICA S.A.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1063 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI Sâmbătă 19 Aprilie 1924.

Infrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu
R CLUJ 1. 7446
19 APR. 1924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Bilanțul ultimelor „pertractări"

Două acțiuni diametral opuse: una de muncă cnnstuctivă — a guvernului; una de agitație sterilă — a opoziției

După înfrângerea suferită în recentele alegeri parțiale și după eșecurile suferite în toate campaniile extraparlamentare ce le-a întreprins, opoziția anarhică se găsește astăzi complect dezorientată.

S'a dovedit în deajuns că opera de consolidare a Statului și viața acestei țări nu pot fi oprite în loc prin acțiuni negative, oricât de violente și de triviale ar fi aceste acțiuni în manifestările lor exterioare.

In împrejurările de astăzi, opinia publică dornică de liniște și de muncă ordonată, a dovedit că nu poate privi cu simpatie o acțiune pornită fără nici o preocupare de interesele obștești și numai din interese egoiste de partid.

Sătulă de frământări, țara nu cere astăzi decât liniște și muncă, căci numai prin ele vom putea scăpa cu un ceas mai de vreme de toate greutățile ce ni le-a lăsat războiul.

Era de așteptat de sigur ca din înfrângerile suferite și din desconsiderarea ce i-a arătat-o opinia publică, opoziția să tragă învățămintele necesare, să-și schimbe acțiunea negativă de până acum și să-și găsească orientarea firească pe care trebuie s'o aibă orice partide politice, chiar atunci când nu poartă răspunderea unei guvernări.

Incercarea dlui Iorga de a îndrepta partidul național pe calea unei politici de realizări practice, propunând dlui Iuliu Maniu fuziunea celor două partide, dăduse un timp opiniei publice iluzia că s'ar putea creia un nou partid de guvernamânt.

Dar cum am prevăzut cu mult înainte de a ști rezultatul acestor pertracțări de fuziune, din motive personale, partidul național a refuzat să accepte propunerea dlui Iorga.

Prin acest refuz partidul național a arătat însă încă odată că în toată acțiunea lui de până acum, nu palpită grija de nevoile și interesele Statului român, ci dorința meschină de a pune mâna pe putere.

In acelaș timp cu acțiunea întreprinsă de dl Iorga pentru a îndrepta pe calea cea bună partidul național, dl general Averescu, căuta să-și întărească partidul, slăbit prin disensiunile din ultimul timp, încercând să trateze cu țărăniștii.

Dsa propusese chiar conducătorilor partidului țărănist fuziunea celor două partide, cu condiția formală de a se da partidului unit o nouă titulatură și un program moderat.

Dl general Averescu formulase această cerere, bazându-se pe asentimentul marei majorități a țărăniștilor, cari nu se împacă cu caracterul internațional și cu tactica de luptă întrebuințată până acum de dnii dr. Lupu, Stere și Mihalache. Dsa rugase chiar pe conducătorii partidului țărănesc să convoace partizanii într'un congres și să le consulte voința cu privire la programul viitor.

Pus într'o astfel de situație delicată, partidul țărănist prin dr. Lupu a refuzat să mai trateze cu averescanii.

Și pentru a scăpa de amenințarea congresului, care s'a amânat până acum de câteva ori, dl dr. Lupu a găsit momentul potrivit să plece în străinătate.

Credem inutil a mai stărui asupra intențiilor pe cari le are d rul Lupu în călătoria ce o va face în străinătate.

De câteori acțiunea negativă și răuîăcătoare dusă împotriva muncei constructive a guvernului și a Parlamentului actual, n'a reușit între hotarele țărei, opoziția noastră anarhică, și în primul rând țărăniștii, au strămutat-o cu o criminală inconștiență în fața străinătății.

Ne așteptăm deci, ca din nou să asistăm la o nouă campanie de „defetism național", cum a numit o atât de bine d-l I. G. Duca, datorită politicianilor pătimași, exasperați de insuccesul campaniei politice interne.

Acesta e bilanțul uitimelor pertractări ale opoziției, din care ies încă odată clar la iveală neputința și acțiunea negativă a partidelor național și țărănist.

Cu asemenea manifestări și concepțiuni politice este cert că aceste partide nu au nici un drept să pretindă conducerea unei țări, în momentele cele mai dificile ale consolidărei ei.

De aceea continuarea sau ruperea unor nesfârșite și sterile „pertractări", cari nu fac decât să evidențieze acțiunea negativă a opoziției, nu vor împiedica guvernul și Parlamentul actual să continue cu aceeaș râvnă și cu acelaș spirit de solidaritate marea operă ce și-au impus o.

In jurul unei comemorări

Serbările cari se urmează actualmente în orașele de graniță ale Ardealului, pentru comemorarea împlinirei a 5 ani dela trecerea armatelor române peste linia nedreaptă de demarcație din primăvara anului 1919, ne îndreaptă gândul, cu o legitimă mândrie, spre vrednicii ostași, cari, chemați să coboare pe tărâmul realității, visul de veacuri al românismului, au știut să lupte și să moară cu atâta bărbăție și eroism.

Crestele semețe ale Carpaților i-au văzut scoborând triumfători — spre plaiurile Daciei superioare în înfăptuirea unui ideal, visat de veacuri.

Avântul eroic, neînfrânat ca elementele primitive ale naturii, impetuos ca un șuvoi și nemărginit ca un ocean, s'a deslănțuit într'un avânt tainic, nebănuit, dumnezeesc.

Din noaptea timpurilor, din împărăția sufletelor, voivodul Mihai a înfiorat cu puterea-i nevăzută pe urmașii lui, chemându-i ca moștenitori de drept în cetățile în care fusese altădată stăpân.

Cu puterea vieți, și cu hotărîrea morții dela Războieni, și dela Călugăreni neamul nostru s'a regăsit, în fața minunatei taine a vieții strămoșești.

Când ora grelelor încercări l'a chemat, gata de luptă, părăsind cu o strângere de inimă, cămin și pământ, părinți, soție și copii, a găsit totdeauna drept cea mai mare și mai sfântă datorie, binele țărei sale.

Purtând regretul și speranța clipelor supreme, strănepoții legionarilor romani au dus peste Carpați același suflet, desrobit de înrâuririle schimbătoare ale vremei.

Din munte până la valurile mării, s'au strâns de pretutindeni, aduși de-o neînfrântă putere sufletească, cu privirea gravă în care se vedea mândria resemnării în fața morții glorioase.

Holdele rămase pustii în urma drumului, femeile cari abia își stăpâneau plânsul, și copiii cu ochi umezi au căutat zădarnic în ochii celor ce plecau, răspuns la întrebări nerostite.

Și cu cât se adunau mai mulți, cu atât ochii erau mai vii, vorbele mai dezghețate; gândul zbura îndrăzneț în spre viitorul amenințător, desprinzându-se de părerile de rău abia bănuite. Trenurile zburau voioase de voioșia tuturor, vibrând par'că și ele de-un suflet uriaș care le mâna departe, spre câmpuri de bătaie unde moartea cu lăcomia ei nesăturată — râdea cu hohote de tunuri.

Oamenii și vremurile se schimbă, dar liniile mari, ce înseamnă în istorie destinele națiunilor conștiente, rămân să călăuzească peste veacuri generațiile succesive, cărora ca o moștenire neperitoare, li se cade să îndeplinească aceleași datorii.

Legătura de sânge între toți fruntașii națiunei române trebue să fie în același timp și o legătură de cultură.

Numai astfel vom asigura unitatea noastră națională, la a cărei izbândă am pornit acum șease ani și vom răsplăti jerfele acelora, cari s'au sacrificat pentru ea.

Care a fost activitatea partidului maghiar?

Ungurii democrați recunosc prin ziarul „Keleti Ujság" temeinicia declarațiilor dlui ministru Tătărăscu Antipatia țăranului ungur față de acțiunea partidului maghiar pentru salvarea latifundiilor

Discuțiile din presa maghiară în jurul declarațiilor dlui Ministru Tătărăscu

Declarațiile obiective spuse cu atâta francheță ale dlui ministru Tătărăscu asupra activității nefaste a partidului maghiar, au stârnit o vie agitație între maghiari.

Cuvintele atât de adevărate asupra celor cari n'au altă preocupare decât să țină într'o continuă surescitare populația ungurească din Ardeal și să lărgească prăpastia săpată de ei între Români și Unguri, au trezit din indiferentismul de până acum pe elementele democratice ale maghiarimei, cari nu avuseră până acum curajul să demaște în toată goliciunea lor pe cei ce împiedecau apropierea româno-maghiară.

Ziarul *„Keleti Ujság"* a publicat ieri un nou articol în jurul declarațiilor dlui ministru Tătărăscu, articol care constitue o nouă dovadă că partidul maghiar, așa cum este compus, nu are dreptul să vorbească în numele maghiarimei.

Confratele maghiar, al cărui ton civilizat și a cărui obiectivi-ectivitate am mai avut prilejul să le constatăm, protestează contra celor cari *„încearcă să abată atenția dela esența lucrurilor spuse de dl Tătărăscu și să înduce lumea în eroare prin devize înșelătoare, prin șoapte stupide și interpretări răuvoitoare"*.

„Ar fi păcat să relevăm acele presupuse constatări ale declarației dlui ministru — continuă ziarul maghiar — pe care dsa nu le-a făcut și cari nu se află în cuprinsul celor spuse de dsa. In schimb, cele ce le a spus, sunt foarte portivite pentru o discuție obiectivă și serioasă. Oricât de neplăcute lucruri ar fi spus dsa, trebue să le cercetăm, indiferent cari i-au fost motivele pentru cari a făcut declarația.

Suntem datori a fi sinceri măcar față de noi înșine. Putem constata cu suflet liniștit, ceiace de altcum toată lumea o știe, că rezultatul de până acum al politicei maghiare ardelene este egal cu zero. Cine este de vină? Numai guvernul? Și cum se poate că politica minoritară n'a putut avea ecou nici măcar în acea opinie publică românească care se află cu guvernul într'o luptă politică și de principii?

Dacă am fi reușit să convingem opinia publică românească că la spatele conducerii partidului maghiar se află într'adevăr clasele muncitoare, țăranii, muncitorii indastriali, massele intelectualimei productive și că partidul maghiar este partid de masse, atunci procesul de apropiere a acestor pături sociale cu cele similare românești ar fi trebuit să arate progrese.

Lucru regretabil însă, partidul maghiar a expus foarte puțin aceste pretenții ale masselor, pentru ca aceste masse să se mai înregimenteze la adăpostul lui. Este cert, că numai acele pretenții au greutate, îndărătul cărora se simte forța masselor.

Acțiunile referitoare la salvarea marilor proprietăți, bineînțeles, nu a obținut sprijinul masselor maghiare, iar în mulțimile românești au produs o hotărâtă antipatie. Din politica maghiară a lipsit până acum forța populației rurale.

Dar a lipsit și sprijinul muncitorimei industriale. De sigur, maghiarimea nu are nevoe de sprijinul muncitorimei bolșevice, ci numai de cel al muncitorilor așezați. Durere, nu s'a făcut nimic pentru câștigarea acestui sprijin. Nici măcar în mod sentimental nu se află muncitorimea la spatele politicei minoritare maghiare.

Care este motivul? Desinteresul politicei oficiale(!) a maghiarimei față de muncitorime.

Concluzia: e păcat a se trage clopote stricate, cu dangăt fals.

Oricare ar fi părerea și critica dlui ministru, este sigur, că d-sa a fost un bun politician când a insistat asupra cerințelor democrației. Urechea întregei lumi e surdă și urechea secolului va fi tot mai surdă față de glasurile antidemocratice. Acei cari nu înțeleg acestea nu sunt oameni politici. Sunt răi politiciani cei ce se folosesc de declarația ministrului pentru a arunca perfidii asupra reprezentanților cunoscuți ai democrației.

Nu e vorba de desbinarea unității maghiarimei ci, din contra, de complectarea sufletului ce-i lipsește. Acest lucru îl doresc cei ce cer o politică minoritară mai democratică. Dacă guvernul vrea același lucru, cu atât mai bine."

•

Pentru adevărurile cuprinse în acest articol, ziarul „Keleti Ujság" va fi, bineînțeles, atacat cu furie de gazetele din Ardeal și Ungaria ale oligarchiei maghiare. Aceste atacuri însă nu trebue să descurajeze pe nimeni, căci ideile cuprinse în acest articol sunt un preludiu al unor vremi mai bune, când poporul maghiar alungând pe șoviniști și trântorii cari îi, speculează azi, își va alege el însuși conducătorii cari, spre binele țării, vor susține adevăratele interese ale Ungurilor și vor realiza pe baze sigure dorita înțelegerea româno-maghiară.

Noui descoperiri in jurul furtului de 4 milioane lei dela Administratia Financiara

Percheziţia din comuua Castău. Sumele adunate trec peste cifra de 4 milioane. Sechestrarea averei lui Danilescu. Noui confiscări de bani la Bănci. Alţi complici

Cercetările în jurul furtului dela Administraţia Financiară continuă, fiind conduse de d. procuror Prosper Constantinescu şi prefectul poliţiei d. O. Gritta.

Prefectul Poliţiei a făcut astănoapte o descindere la sora lui Danilescu în comuna Castău. Cercetările au fost şi aici încununate de succes. Prefectul Poliţiei a descoperit sub un stog de fân suma de un milion jumătate pe care Danilescu o dăduse în păstrare surorei sale. Numita a fost transportată la Cluj unde astăzi va fi arestată.

S'a mai descoperit suma de 53 mii lei la o vară a lui Danilescu care este studentă şi funcţionară şi locueşte în Cluj.

*

In cursul zilei de ieri; dl procuror Prosper Constantinescu a procedat la anchetarea averei lui Danilescu. Dl Constantinescu a constatat cu acest prilej că fostul casier trăia într'un lux exorbitant. Peste 30 de covoare persiene erau înşirate pe parchet şi pe pereţi; tablouri în uleu, de mare preţ împodobeau toate camerile şi în tot aspectul locuinţei lui Danilescu se vede o adevărată risipă de lux de bogătaş.

*

La diferite bănci s'au mai confiscat bani în sumă de 400 mii lei, depozitaţi de Danilescu.

Actualmente cercetările sunt îndreptate în scopul de a se vedea dacă Danilescu nu a comis şi falşuri, întru cât sumele adunate până în present au trecut de 4 milioane lei. *Dac.*

Marile serbări naţionale dela ZĂLAU

Sărbătorirea a 5 ani dela trecerea liniei de demarcaţie — Primirea făcută de populaţie dlui Ministru General Moşoiu — Festivităţile — Cuvântările —

Ieri Joi, 17 Aprilie au avut loc la Zălău mari serbări naţionale organizate cu ocazia aniversării a cinci ani dela trecerea liniei demarcaţionale de către armatele române cari au eliberat Sălajul de sub teroarea ce o desfăşurau bandele bolşevice şi regimentele secuieşti.

La serbări a participat şi dl general Moşoiu, ca fost comandant al trupelor româneşti cari au desrobit aceste ţinuturi. Dl ministru general Moşoiu a fost întâmpinat în gara Jibou de prefectul judeţului, dr. Domşa, şi de mii de ţăranii. Dela Jibou, dl general a plecat la Zălau. Aici a fost primit de reprezentaţii autorităţilor civile şi militare în frunte cu primarul Cristea, precum şi de un numeros grup de intelectuali şi de ţărani din judeţ.

Aspectul oraşului. Serviciul divin

Oraşul pentru ziua comemorării a îmbrăcat haină de sărbătoare. Numeroase arcuri de triumf împodobite cu flori şi drapele, dădea un aspect sărbătoresc oraşului.

Convoiul a plecat dela gară în piaţa Unirii unde sub un frumos baldachin s'a oficiat un Te-Deum.

Cuvântările

După terminarea serviciului divin au început cuvântările. Întâiul care a luat cuvântul a fost protopopul Traian Trufaşiu. Dsa a relevat însemnătatea serbării şi a descris scene impresionante din trecutul de suferinţe al Sălăjenilor, cari au trebuit să îndure mai ales înainte de intrarea trupelor române o crâncenă teroare exercitată de bandele bolşevice. Dsa arată cum a fost împiedecată înmormântarea lui Gheorghe Pop de Băseşti, care s'a putut face numai sub scutul mitralierelor instalate în turnul bisericei din Băseşti. Arată apoi insufleţirea de care a fost cuprinsă populaţia când a auzit că trupele române se apropie ... In zorii zilei de 17 Aprilie 1919 a răsărit pentru Sălaj — spune oratorul — soarele libertăţii. După aceasta, aduce omagii M. S. Regelui, făuritorul României Mari şi generalului Moşoiu, desrobitorul Sălajului.

Cuvântarea dlui general Moşoiu

Luând cuvântul, dl general Moşoiu, arată că sărbătoarea de astăzi este de o deosebită însemnătate istorică. Dsa descrie cum au luptat cot la cot Românii din Moldova cu cei din Muntenia, Bucovina şi Ardeal.

Prin amestecarea sângelui lor pe câmpul de glorie s'a cimentat temelia indestructibilă a unirei pe vecie a neamului întreg. Dl General Moşoiu termină îndemnând ţăranii să asculte sfaturile conducătorilor lui sufleteşti aducând omagii M. S. Regelui şi Familiei Regale.

Publicul a isbucnit în nesfârşite urale, ovaţionând călduros pe dl General Moşoiu.

Festival artistic

La orele 12 a avut loc în sala teatrului orăşenesc un festival artistic cu jocuri şi cântece naţionale executate de elevii şcoalei normale, elevele şcoalei civile şi elevii liceului unguresc „Wesselényi".

Dl Cornel Pop, directorul şcoalei normale de băieţi, a ţinut o conferinţă făcând un scurt istoric al luptelor de desrobire, arătând suferinţele Românilor rămaşi din colo de linia demarcaţională. Relevă rolul important al dlui General Moşoiu avut în desrobirea Sălajului şi aduce omagii M. S. Regelui, M. S. Reginei şi armatei.

Banchetul

După festival, a avut loc o masă comună la care au participat peste 300 persoane.

Dl General Moşoiu a toastat pentru M. S. Regele şi Familia Regală. Dl senator Bran a închinat în sănătatea dlui General Moşoiu. Au mai toastat dnii Lobonţiu, Cristea, Sigmireanu, etc. Seara a avut loc o retragere cu torţe.

Serbarea dela Zălau a fost o impozantă manifestare a solidarităţii naţionale precum şi o puternică dovadă despre sentimentele frumoase ale Sălăgenilor.

1 Mai

zi de repaus pentru toată lumea

Intrucât ziua de 1 Maiu st. n. a devenit de fapt o zi de sărbătoare pentru toată lumea — inclusiv funcţionarii Statului — d. N. D. Chircu-lescu, ministrul muncii şi cooperaţiei, a hotărât s'o treacă în legea repausului duminical.

Din această consideraţiune, a admis ca acest repaus să fie aplicat cu începere dela 1 Mai c.

Construirea de şcoli

în judeţul Cojocna

— O nouă intervenţie a prefectului de judeţ dl Septimiu Mureşanu —

Se cunoaşte munca continuă, pe care dl Mureşanu, prefectul judeţului, o depune pentru înbogăţirea satelor noastre cu şcoli. Pentru împlinirea acestei măreţe opere, dl Septimiu Mureşanu nu cruţă nici o oboseală. Ultima călătorie a dsale la Bucureşti a făcut-o în scopul de a obţine noui înlesniri pentru construcţiile de şcoli din judeţ şi rezultatul intervenţiei sale a fost încununat şi de data aceasta, de succes. Prefectul judeţului a luat contact cu directorul general al căilor ferate obţinând o reducere de 75 la sută pentru toate transporturile de lemnării necesare la construirea şcoalelor.

Rezultatul alegerilor sinodale

Eri s'a terminat în judeţul Făgăraş alegerea de deputaţi sinodali. Cu majoritate de voturi au fost aleşi în cele două protopopiate, Făgăraş şi Zărneşti, d-nii: C. Radovici, prefectul judeţului Făgăraş, deputaţii Popa Liseanu şi Ionică, prefectul judeţului Braşov dl Ciurea şi dl Moşoiu.

Amânarea alegerilor în Germania

Paris, 17. — Din Copenhaga se anunţă că guvernul german va amâna data alegerilor legislative dela 4 la 11 Maiu, pentru ca alegerile din Germania să nu aibă loc înaintea alegerilor din Franţa, căci un succes al partidelor din dreapta în Germania ar putea impresiona pe alegătorii francezi.

Majorarea taxelor timbrului de asistenţă socială

Conform legei promulgată prin decretul regal No. 6389, direcţiunea generală a căilor ferate aduce la cunoştinţa generală că taxele timbrului mobil de asistenţă socială, cari se aplică la permisele de circulaţie liberă au fost dublate; adică pentru permisele de cl. I dela 10 lei la 20 lei, iar la cele de clasa II dela 5 lei la 10 lei.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

INFORMAŢII

— **Inspecţii şcolare.** Dl dr. V. Seni, directorul regional al învăţământului, a făcut în regionala dsale o inspecţie pela şcoalele minoritare. Intr'un număr viitor vom arăta cele constatate de dsa la aceste şcoale.

— **Dela Teatrul Maghiar.** Ieri seară a avut loc la Teatrul Maghiar din localitate premiera piesei dlui Bus-Fekete întitulată „Fetele dnei Mihali". Piesa este slabă, dar jocul actorilor în frunte cu dnele Lackó, Marşi şi dnii Mihályfi şi Kemény au salvat-o dela o evidentă cădere.

— **Eliberarea permiselor de vânătoare.** Comandamentul Corpului VI. Arm. a luat dispoziţiunea ca pe viitor permisele de vânătoare să nu mai fie eliberate numai de către Prefectura judeţului cum s'a procedat până acum. Cererile de permise vor fi adresate Prefecturei de poliţie, care-şi dă avizul, apoi Comandamentul militar hotărăşte, iar în urmă Prefectura de judeţ eliberează permisele.

— **Sportive.** Ministerul de Interne a interzis venirea în ţară a trupelor sportive din Ungaria pentru care societăţile sportive ar delene ceruseră libera intrare.

— **Bibliografie.** Nr. 2 al excelenţei revistă „Societatea de mâine", apare astăzi. Se vinde cu 12 lei exemplarul la toate chioscurile şi librăriile.

— **Depunerea jurământului recruţilor la Zălau.** Mâine are loc la Zălau solemnitatea depunerii jurământului recruţilor din Batalionul 7 al Vânătorilor de Munte. La această solemnitate va participa şi dl General Moşoiu.

— **Vipt bun de casă** *se capătă pe lângă preţ convenabil în strada Baba Novac nr. 25 (lângă Teatrul Naţional).*

— **Conflicte de muncă.** In ziua de 21 Aprilie Dl Consilier Balş dela Curtea de Casaţie, asistat de Dl Chirilă, inspectorul muncei din Ardeal vor începe anchetarea conflictelor de muncă dela minele şi uzinele statului din Hunedoara.

— **Numiri.** Dl. C. Casian, actual secretar al Prefecturei de judeţ, a fost recomandat pentru postul de prim-notar al prefecturei judeţului Cojocna.

— **Militare.** Prin mişcările făcute între ofiţeri pe ziua de 1 Aprilie c. d. Căpitan Cireş a fost numit comandantul companiei de jandarmi pedeştri din localitate. D-sa a luat eri comanda companiei.

— **„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat,"** oferă publicului cel mai bun piasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Dela consulatul cehoslovac.** Consulatul Republicei Cehoslovace din Cluj, anunţă ca Luni a doua zi a Paştilor catolice biurourile sale vor fi închise.

— **Transporturile de cereale.** Direcţiunea generală C. F. R. a dat ordine tuturor organelor subalterne ca transporturile de cartofi şi grâu de sămânţă să se facă cu precădere, de oarece semănăturile sunt în urmă iar cartofii încep să se strice.

— **Corurile maghiare oprite să funcţioneze.** Serviciul general de Siguranţă din Cluj a făcut cunoscut societăţilor corale maghiare din localitate că li s'a interzis funcţionarea pe mai departe de oarece n'au aprobate statutele.

— **Bancnote falşe.** Se comunică din Oradea Mare că la poştă No. 2 de acolo s'a găsit o hârtie de 100 lei falşă. Începându-se cercetări amănunţite s'a constatat că se găsesc în circulaţie mai multe asemenea hârtii falşe. Se fac cercetări pentru prinderea falşificatorilor.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Sâmbătă, 19 Aprilie 1924
CINEMA SELECT
VANINA
Monumentală dramă istorică in 5 acte din seria filmelor MONNA VANNA şi BORGIA LUCREŢIA.
In cadrul acestui program o comedie brilantă in 2 acte;
Chaplin pseudoconte!
CINEMA URANIA
Maciste şi ocnaşul No. 51.
Senzaţională dramă de aventuri in 6 acte. Puterea colosală a lui Maciste invinge răul.
CINEMA APOLLO
HARRY PIEL
Călăreţul fără cap
Seria III.
Cel mai mare film cu HARRY PIEL in 3 serii şi 28 acte. O uriaşă senzaţie. Serbătoare cinematografică!

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald şi Steiner
Magazin de mode. Cluj, &&&
3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Scrisori din Ciuc

O mare manifestare de simpatie a Secuilor din jud. Ciuc pentru partidul național-liberal cu ocaziunea instalării noului prefect

Vineri 11 Aprilie a. c., cu ocazia instalării noului Prefect Iuliu Florea, au venit în Miercurea-Ciuc, în acest scop, dnii deputați dr. Ștefan Bogdan, președintele partidului național-liberal din acest județ, I. Cristea, Arpad Ernyei, Mrejeru și dl senator Szőcs.

Serbările instalării s'au făcut în sala mare a prefecturei, unde în fața unui public select și numeros a vorbit întâi dl dr. Bogdan arătând ce s'a făcut până acum în județ și care este misiunea viitoare a noului prefet.

Dl senator Szőcs, în numele Secuilor, a mulțumit dlui Bogdan pentru grija ce a purtat și poartă județului, aducându-i mulțumiri și elogii. După aceea a urmat salutarea subprefectului și în fine răspunsul dlui I. Florea, care și-a desvoltat programul de muncă. A urmat apoi prezentarea funcționarilor, ă tuturor autorităților militare și bisericești, a tuturor cooperațiilor, advocații, comercianții și industriașii, meseriașii etc.

La orele 2 p. m. a avut loc o masă comună la care au participat circa 250 personalități din județ și oraș.

S'a toastat de către dl Prefect pentru M. S. Regele; dl Bogdan a desvoltat o parte din programul viitor al partidului național-liberal, de sub șefia dl I. Brătianu, în sănătatea căruia a ridicat paharul în aplauzele unanime ale întregei asistențe. Dl Cristea a toastat pentru omul politic Bogdan, Ernyei pentru d. Mrejeru, iar dl Szőcs pentru politica de împăciuire și înfrățire a Secuilor cu Românii, inaugurată și susținută de dl Bogdan.

Dl Mrejeru a constatat cu bucurie armonia din județ.

Apoi dl Balogh, capii bisericilor catolic, reformat, gr. unit. și alții, au urat noului prefect muncă spornică.

Seria discursurilor a fost încheiată de dl Bogdan.

Coresp.

„Orientarea ungurească a partidului național"

„Partidul național nu-și poate ajunge scopul decât cu maghiarimea — Declarațiile unui fost prefect din partidul național"

Sub acest titlu și subtitluri, ziarul „Ellenzék" scrie următoarele:

„Acum, când un ministru al guvernului a spus că partidul maghiar nu reprezintă interesele maghiarimei, este, de netăgăduit, interesantă declarația unui distins membru al partidului național, fost prefect, făcută corespondentului nostru de la Odorhei.

Este caracteristic că în timp ce acele partide din opoziție, în a căror programe domină principii democratice, își exprimă unul după celalalt dorința de a acționa laolaltă cu maghiarimea, retrogradul partid liberal are curajul să califice partidul maghiar drept unul în serviciul intereselor de clasă.

După manifestările maghiarofile ale partidului poporului, este interesant să înregistrăm declarațiile unui membru de conducere al partidului național, declarații cari constitue o lecție pentru guvern (!) Oricare grup politic va veni la putere, el începându'și activitatea, va asculta pe Unguri, apelând la munca lor.

Fostul prefect și membru marcant al partidului național a spus următoarele lui „Ellenzék":

„Este indiscutabil că succesorul liberalilor este singurul partid capabil de guvernare: partidul național. Acest partid se pregătește să ia puterea. In programul lui se află reluarea firului întrerupt al relațiilor cu Ungurii.

Partidul național s'a convins, că nu'și poate ajunge scopurile sale decât cu Ardelenii, ba chiar numai împreună cu ungurimea.

Pentru aceasta, el vrea să lucreze cu Maghiarii mână 'n mână. Ii este greu însă să facă pașii de inițiativă, căci simte o neîncredere din partea Ungurilor.

Partidul național ar vrea ca maghiarimea să înțeleagă și să recunoască, că îndreptarea soartei Ungurilor și așezarea lor în drepturile avute nu o poate aștepta decât din partea acelui partid, ai cărui membrii au crescut pe pământul Ardealului și cu cari maghiarimea trăiește de secole împreună pe pământul acesta.

Partidul național, contrar oricăror îndoieli, stă pe punctul de vedere al hotărârilor dela Alba-Iulia și scopul lui este ducerea lor la îndeplinire.

In primul rând, el vrea să asigure ajutorarea școalelor și bisericilor confesionale. In administrație și justiție limba legală să fie cea maternă.

Aceasta va fi primul pas al partidului național dacă va veni la putere".

— „Politicianul din partidul național — continuă „Ellenzék" — a adăogat că ar fi bine ca maghiarimea să ia contact cu partidul național, pentrucă acest partid ceiace promite, realizează, nu ca liberalii și ca gogiștii. Intâlnirea dela Ciucea, după dsa, a fost ceva greșit, deoarece Goga, conform sistemului regățean, promite mult, dar nu dă nimic.

Politicianul care ne-a făcut aceste declarații — încheie „Ellenzék — va pleca în curând într'un turneu ardelean, pentru a lua contact cu conducătorii maghiarimei și cu capii bisericilor".

*

Declarațiile atât de nedemne ale politicianului din partidul național ne dispensează de orice comentarii. Le lăsăm la aprecierea publicului românesc și, mai ales, la a membrilor din vechiul regat ai acestui partid.

Cine sunt fruntașii partidului național?

Rolul lui Brebán Sándor în trecut și astăzi — Dela vicariat la episcopie — Batjocurile unui trădător de neam și revolta românilor adevărați

Ziarele maghiare din Cluj ne anunță că se vorbește despre creiarea unei episcopii greco-catolice la Baia-Mare. Despre așa ceva s'a mai vorbit. Intr'o vreme pe când erau încă Ungurii stăpânitori ai Ardealului, se străduia în presa maghiară pentru înființarea unui vicariat, mai în urmă a unei episcopii. Faptul în sine nu este de natură să ne intereseze aici. El ținând de organizarea bisericei gr. catolice se va soluționa după cum interesele acestei biserici și ale statului în genere o cere.

Ceeace trebuie să ne intereseze, este omul care se ascunde în dosul acestor stăruințe neostotte, și credem a nu greși descoperind figura de sinistră a mintire a dlui **Brebán Sándor** *astăzi Alexandru Breban, deputat al partidului național și membru în comitetul de 100 al acestuia. Acest domn în calitate de protopop la Baia Mare, după plecarea fraților Lucaciu în Românîa, în timpul războiului, pentru a fi pe placul stăpânitorilor a avut cutezanța de a cere episcopiei din Gherla, scoaterea din tagma preoțiască a fraților V. Lucaciu și C. Lucaciu, acuzându-i de trădare de patrie pentru fapta lor. Acest domn în articolele pe cari le publica în ziarul „Szamos" din Satul Mare și „Nagybanyai Hirlap" din Baia-Mare, n'a încetat nicio clipă de a batjocori pe frații Lucaci, armata română și cele mai curate sentimente naționale ale poporului românesc din Ardeal, numai pentru a și face atmosferă favorabilă în cercurile ungurești cari l'ar fi putut ajuta în realizarea faptelor sale de mărire.*

Spicuim dintr'o broșură tipărită la Sibiu în 1919, broșură rămasă fără nici o desmințire din partea dlui Brebán Sándor:

„Ziarul „Nagybányai Hirlap" din 15 Iunie 1915, vorbind despre o constătuire convocată de noul protopop de Baia-Mare, dl Brebán Sándor, după ce arată frumoasa(?) activitate patriotică dovedită în îndemnurile sale pentru patria maghiară, încheie cu următoarele rânduri:

„Cu dulce plăcere luăm la cunoștință atitudinea patriotică a românimei, în care, nici când și nici pe un moment n'am dubitat.

Avem însă o observație ce ne-ar plăcea să se iele în atențiune și la locurile mai înalte. Nu văd oare sosit timpul ca în Baia-Mare să se creeze un Vicariat gr. cat.? Este foarte importantă această chestiune, acum când elemente patriotice conduc lucrurile, cari și-au propus de scop colaborarea frățească a românilor cu maghiarii în reciprocă înțelegere.

Credem că eruditul și elevatul Episcop al Gherlei va fi primul care pentru realizarea acestui plan va rosti întîiul Amin".

Este prin urmare neîndoios că dl Brebán Sándor, după ce a încercat să ajungă vicar vânzându-și sufletul de român stăpânitorilor de eri, vrea astăzi să ajungă episcop cu ajutorul partidului național, al cărui fruntaș conducător este. Și fiindcă am ajuns să știm cu cine avem de-a face, este bine să arătăm aici cât de falsă este indignarea pe care și-o exprimă ziarele acestui partid față de așa zișii trădători din partidul liberal.

In adevăr, d. Breban Șándor este acela care a semnat și trimis curtei marțiale a honvezilor din Caşovia, următorul denunț:

„Onoratei Curți Marțiale a diviziei honvezilor reg. magh. Cașovia.

Cu onoare subscrisul, îndemnat pe de-o parte de statul meu preoțesc, de altă parte de sentimentele mele patriotice, pe baza celor ce mai jos urmează a fi înșirate, mă simțesc îndatorat a denunța pre dr. Teofil Dragoș din Baia Mare, globaș concediat din motive necunoscute pentru înșelăciune împreunată cu antipatriotism, sau care cel puțin cu drept cuvânt face s'o bănuești aceasta. Motive: Numitul advocat înainte de războiul nostru cu România, până în acel din urmă moment a avut legătură continuă cu trădătorul de patrie dr. Vasilie Lucaciu, fost preot în Șișești, și astfel de informații a dat despre dânsul, ca și cum numitul trădător de patrie ar lucra în interesul nostru; ci aceasta în Baia Mare e fapt cunoscut de toți, și considerând legăturile în multe direcții ale lui Dragoș, afacerea aceasta s'ar putea aranja prin cea mai urgentă și imediată deținere și prin o cercetare cât se poate de prudent executată, pentrucă avem de-a face cu vulpea cea mai rafinată și cea mai păcătoasă a lumii".

Urmează o mulțime de invective gratuite și apoi termină:

„Conștiința proprie, interesul patriei mele iubite și a credincioșilor mei încredințați mi-au dat condeiul în mână, la provocarea directă și hotărâtă a inteligenței din Baia Mare. După cari rămân: al Curței marțiale Div. reg. de honv. maghiare".

Baia Mare 29 Mai 1917

Cel mai umilit serv.

Brebán Sándor
administr. protopopesc gr. cat. român.

Și tot d. Breban a fost acela care a tras clopotul bisericei unde slujia și a delirat de bucurie în discursuri publice atunci când au căzut Bucureștii.

Ni se va spune că exagerăm că patima de partid ne îndeamnă a ponegri un adversar. Departe de noi asemenea gânduri. Aceste rușinoase fapte se găsesc consemnate într'un proces verbal încheiat la 8 Sept. 1919 în adunarea intelectualității sătmărene pentru aranjarea primirei festive a lui Vasile Lucaci, și a fost semnat de peste 20 de membri ai partidului național, între cari d. Romul Marchis, Victor Anderco, dr Augustin Mircea, Atanasiu Demian, dr G. Osianu, Ion Ternovan și de dnii Alexandru Stan, ca președinte, Iosif Pataki, ca secretar, d. Dariu Pop și Gh. Stanciu, ca verificatori.

Și iată ce se spune în acest proces verbal:

„In discuțiunile obiectelor ce s'au pertractat, s'a relevat chestiunea, că este adevărat, că are comitetul și dorul și datoria de a-l primi cu mari serbări pe fiul acestui județ, dar pe lângă aceasta are și marea datorie de a aduce o satisfacțiune bărbatului iubit și vrednic al neamului, pentru insultele ce în mod atât de grobian și nevrednic i s-au adus, nu numai din partea dușmanilor streini de neam, ci — durere și — din partea unui fiu rătăcit al neamului. Este știut, că preotul bisericei române din Baia-Mare, Alexandru Breban, care în toată viața sa a jucat un rol sinistru și extraordinar de păcătos față de interesele poporului românesc și față de neam, când frații Lucăcești au plecat, după declararea războiului mondial, în România, prin un act de uitare de sine și cu scopul de a servi cauza și interesele dușmanilor neamului românesc, și-a ridicat pumnalul otrăvit de ură și a lovit în inima acestor bărbați și fii ai județului nostru declarându-i de trădători de patrie, de rușinea clerului și de nevrednici să mai ocupe loc în clerul românesc al diecezei. A cerut dela Ordinariat ștergerea lor din cler și condamnarea lor pentru atitudinea lor patriotică românească. N-a fost destul atâta, ci rătăcitul Mangra din Baia-Mare, atunci când vechiul regat al României a plecat spre eliberarea noastră din jugul strein, cu cele mai josnice invective și insulte, prin vorbe și fapte, a întâmpinat acest epocal pas de salvare, a cerut blestemul și urgia Cerului asupra României „trădătoare", care a călcat și rupt așa numita alianță, cu care politica Germaniei și Austro-Ungariei a tras o în mreglle sale.

Forța incomparabil de mare a Hunilor dar mai ales trădarea Rusiei, a făcut și produs căderea Bucureștilor. Toată Românimea a fost cuprinsă de adâncă jale și durere la știrea acestei căderi, fără însă ca să-și piardă nădejdile în dreptatea istoriei. Numai trădătorul preot român din Baia-Mare, numai preotul Alexandru Breban, acest luda al neamului a jubilat cu dușmanii învingători pe o clipită a istoriei. In discursuri publice și ospețe macabre, a dat expresiune bucuriei sale diabolice la dureroasa întâmplare și cădere a Capitalei."

Acest om vrea să fie astăzi episcop, dar acest lucru nu se poate. In partidul național poate rămâne fruntaș cât îi place. E treaba acestui partid dacă îi convine să aibă astfel de conducători spirituali. Acolo însă unde păstorirea sufletească a maselor românești din nordul Ardealului va cere un om întreg și un român, sluga de altădată a ungurilor n'are ce căuta.

A. R. Gus.

Presa maghiară

Pentru o poezie de Ady?

Ziarul „Keleti Ujság" aduce știrea că un domn Ulmann Sándor din Oradea a fost arestat și va fi judecat de Curtea Marțială pentrucă a declamat la teatru o poezie de Ady. Știrea ziarului maghiar în forma asta nu poate fi adevărată, deoarece poeziile marelui poet nu pot fi un motiv de arestare. Sperăm că confratele maghiar nu din dorința de a discredita țara a publicat această știre, și în curând, după ce se va convinge de adevărata stare de lucruri, va publica și desmințirea.

„Stat polițist..."

Ziarul „Ujság" numește România „stat polițist." Dacă am fi cu adevărat ceiace pretinde ziarul maghiar, el de mult n'ar mai apărea...

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Sâmbătă, 19 Apr. STRIGOII.
Duminecă, 20 Apr. (mat) SORANA.
Marți, 22 Apr. CAFENEAUA CEA MICA
Joi, 24 și Sâmbătă 26 Apr. RELACHE.
Duminecă, 27 Apr. (seara) SCAMPOLO și MORCOOLL.
Luni 28 Apr. (mat) BĂIAT de VIAȚĂ
Marți 29 Apr. (seara) O SCRISOARE PIERDUTĂ.

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă matineu: NU ESTE REPREZENTAȚIE.
Sâmbătă seara: LILI ACUL. (Opereta. Abonament de Premieră 54. Seria 348).

Comandați bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Mănuși de piele pentru bărbați și femei!

Sportul, ca mijloc de propagandă iredentistă

Din oprirea venirei la Cluj a unei echipe ungureşti presa maghiară face „casus belli“ — Români inconştienţi

In vara trecută, cu ocazia unui turneu făcut de un club sportiv unguresc din Budapesta la Cluj, s'au întâmplat unele scene cari au dovedit cât de aproape stă de mentalitatea horthistă, o parte a Ungurilor de aici. Venirea unei echipe de foot-bal din Ungaria a luat în ochii concetăţenilor noştri proporţii epice. Cari au fost cauzele, am spus-o atunci şi credem inutil a mai reveni.

Menţionăm însă recenta atitudine a ziarelor maghiare de aici cari din faptul că nu s'a admis acum venirea şi a altor echipe de foot ball, atacă organele sportive, şi mai ales Comitetul Central din Bucureşti.

Pe motivul că s'au produs încurcături şi Clujul rămâne fără program sportiv de Paşti (e vorba de cele ungureşti) aceste ziare se cred îndreptăţite a publica cele mai vehemente atacuri împotriva conducătorilor societăţei sportive.

Remarcând această atiludine a unei părţi a presei ungureşti, nu ne putem exprima decât bucuria pentru măsura luată de Comitetul Central, întrucât este lucru dovedit că echipele sportive din Ungaria fac turnee prin ţările succesoare cu scopuri de propagandă.

Aceasta s'a dovedit nu demult, când guvernul dela Budapesta nu a aprobat plecarea unei echipe la Praga, decât cu condiţia ca guvernul cehoslovac să permită ca echipa să joace ce la Kassa şi Miskolc, oraşe şi au aparţinut Ungariei. Motivul acestei curioase atitudini îl ghiceşte oricine: la Kassa şi Miskolc echipa avea scopuri de propagandă.

După acest demers, guvernul cehoslovac a interzis intrarea pe teritoriul Cehoslovaciei a oricărei echipe ungureşti.

Guvernul jugoslav, mai prudent, luase măsura aceasta mai dinainte.

Ceea ce este mai curios este însă faptul, că la buna măsură luată acum şi de noi, protestelor minoritare li s'au alăturat şi câte-va glasuri ale unor Români.

Pentru aceştia numai am ţinut să arătăm încăodată ce se ascunde după culisele ... matchurilor româno-ungare.

Sedinţa Consiliului de higienă a oraşului

Boicotarea asistenţei sociale în provincie de către unii medici cari invadează centrele, nesocotind interesele vieţii sanitare rurale

O propunere a Consiliului de higienă de eri

Ieri după amiază a avut loc la Primărie şedinţa consiliului de higienă a oraşului, sub preşidenţia dlui dr. Fodor, medicul şef al Clujului, cu care ocazie s'a pus în discuţiune una dintre cele mai lăudabile soluţiuni a operii de asanare a viciilor sanitare, de care sufăr atât de mult satele noastre, chestiune ridicată cu multă sinceritate de către dl dr. Pavel Tofan, medic veterinar şef al judeţului.

Dl dr. Tofan a evidenţiat în primul rând lipsa de medici în satele noastre şi aglomerarea acestora la centre, întrucât ei nu vor să ţină seamă de necesităţile sanitare pe care le reclamă comunele rurale.

Dsa a arătat cu cifre că în Cluj, de pildă, sunt 154 de medici practicieni şi 78 medici cari în afară de practica profesională ocupă funcţiuni şi pe lângă Facultatea de Medicină, în timp ce provincia duce o totală lipsă de orice asistenţă sanitară. Propunerea făcută în consecinţă de către dl dr. Tofan, şi aprobată în unanimitate de membrii Comisiunei, a fost de a se cere Ministerului să limiteze acordarea brevetelor de liberă practică a medicinei, potrivit cu numărul populaţiei, în scopul de a se asigura o echitabilă repartizare a personalului medical.

In faţa inconvenientului pe care-l prezintă situţia de liberă profesiune a medicinei, s'a propus soluţiunea că numai printr'o naţionalizare a corpului medical se poate ajunge la o dreaptă repartizare a membrilor acestora.

S'a propus în consecinţă redactarea unei circulare către toate consiliile de higienă din ţară, prin care să se ceară aderenţa la soluţiunile propuse mai sus de către dl dr. Tofan.

Această soluţiune merită de fapt toată atenţiunea, ca una ce tinde să asigure pe de o parte bunul mers al stării sanitare la sate, iar pe de altă parte să naţionalizeze corpul medicilor din centre, care azi, după informaţiunile noastre, se prezintă în stare de inferioritate numerică în ce priveşte pe Români. Aşa cum se prezintă situaţia în Cluj, din 154 medici practicieni, 94 sunt străini şi numai 60 români, cu toate că singur contingentul medicilor dela Clinici, care sunt româneşti, ar trebui să dea acest număr.

In afară de această lature a chestiunii, care priveşte asistenţa sanitară, chestiunea ridicată de d-l dr. Pavel Tofan, mai trebueşte privită şi prin o altă prismă şi anume şi sub raportul imposibilităţii elementului românesc de a se stabili în centrele ardelene. Se ştie doar că fiecare medic ocupă cel puţin 6 camere şi dacă avem în vedere că dintre cei 232 medici câţi s'au adunat la Cluj, sunt prea suficienţi 100, vedem că în cifră rotundă ar deveni disponibile pentru alte elemente absolut necesare existenţei noastre naţionale, cel puţin 1300 camere.

Soluţiunile propuse în şedinţa comisiunei de higienă ar împăca necesităţile sanitare ale vieţii rurale, cu nouile probleme ce s'au impus centrelor ardelene.

Aceste soluţiuni desvăluesc o chestiune nouă, dacă o privim sub raportul intereselor noastre naţionale, şi ori cât s'ar părea de ciudată propunerea de mai sus a Consiliului de higienă din Cluj, ea ar trebui să capete o deslegare favorabilă.

Nr. 920 924. Adm.

Concurs

Pentru ocuparea postului de subnotar în Jimborul-Mare (jud. Cojocna plasa Hida) publicăm concurs.

Doritori a ocupa acest post sunt invitaţi a-şi înainta cererile provăzute cu documentele de cvalificaţie subsemnatului până la 1. Iunie 1924.

Emolumentele inpreunate cu acest post sunt cele prevăzute în normele de salarizare.

Dela pretura plasei Hida.

3461 Primpretor: **Babescu**

KALMAR
SOCIETATEA COMERCIALA PE ACŢII
Sa mutat in
Strada Regina Maria
No. 25.
(fost Magazinul Segesváry).
3368 Vopseli, Articole de Coloniale Lloyd
Engros! En detail!
Telefon 4-25. Telefon 5-44.
Sucursale:
Str. Regina Maria No 42.
Strada Rugului No. 56.

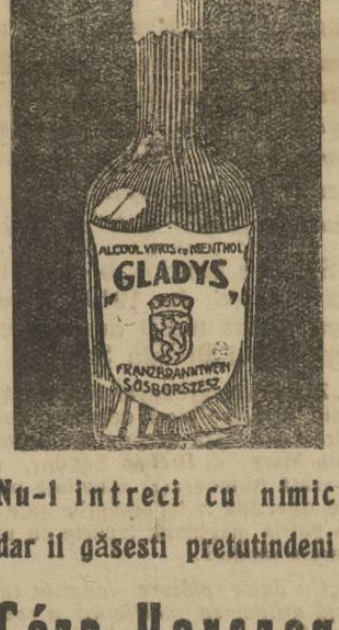

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni
Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2679-1

PALMA
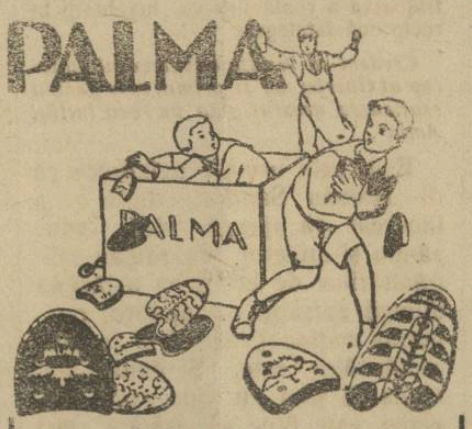

Tocuri şi tălpi de cauciuc
PALMA
poartă copii şi adulţi, decarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.
Lloyd :-: o 3423 o

Condica de termene pentru **avocati** 250 L. la Librăria Lepage, Cluj

Fabrica de Bere din Turda S. A.
a adus în circulaţie sepcialitate
Bere de Paşti
de primul rang.

CELE MAI FINE LAME DE RAS
UNIOCUOM
SE GĂSESC LA CUTITARIA KÚN CLUJ
şi toate accesoriile în această branche

Almanah medical
Lei 200 3
la Librăria Lepage, Cluj

CASA DE CONFECŢIUNI
Bucureşti **A. R. C. E.** Bucureşti
are expoziţie permanentă de ROCHI şi COSTUME pentru DAME la Direcţia
Hotelului „ASTORIA“ Cluj.
Ultimele Modele Parisiene! Preţuri de reclamă! 3464

LOTERIA
Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur şi rentabil plasament
Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei
LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei
Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de 16 August 1924 în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.
Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 Bilete contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

A cincea adunare generală a „Băncei Centrale“

Activitatea comercială, industrială şi bancară din ultimii cinci ani

Mâine are loc a V-a adunare generală a „Băncei Centrale“ pentru industrie şi comerţ din Cluj. Prin poziţia ce ocupă această importantă instituţie financiară în viaţa economică a Ardealului, desbaterile cari vor avea loc mâine, depăşesc cadrul uni simple descărcări de gestiune, „Banca Centrală“ reprezintând, sub aspectul economic, virtuţile noastre creiatoare, puterea noastră de muncă şi de afirmaţie.

In adevăr, după Banca „Albina“ care întruchipează sforţările trecutului nostru sbuciumat din Ardeal, „Banca Centrală“ este cea dintâi instituţie financiară românească creiată după războiu, cu scopul de a da vieţei noastre economice, comerciale şi industriale, un motor de activare puternic.

Intru cât această vrednică iniţiativă a reuşit, se poate constata din raportul pe care îl face în acest an Consiliul de administraţie al „Băncei Centrale“.

In cei cinci ani de activitate, aportul „Băncei Centrale“ pe tărâm comercial a fost imens. După războiu, piaţa comercială a Ardealului era o ruină. „Banca Centrală“ n'a pregetat să şi precupeţească capitalul şi înfruntând toate riscurile a creiat în ţară puternice depozite de mărfuri. Alături de aceste depozite, tot sub ocrotirea şi supraveghierea acestei Bănci, s'au putut ridica numeroşi negustori români, elemente viguroase ale economiei naţionale.

Astfel, „Banca Centrală“ a exportat rotund 1.550 vagoane de cereale şi vite, şi a importat circa 675 vagoane de coloniale, textile, bumbac, fierărie, hârtie şi mobile, repartizate astfel:

Export:

Cca 200 vag. orz, cca 250 vag. fasole, cca 150 vag. linte, cca 300 vag. ovăs, cca 350 vag. seminţe de trifoi şi luţernă, cca 100 vag. prod. chimice, cca 200 vag. vite mari şi porci.

La import ni se dau următoarele cifre:

Import:

Cca 300 vagoane coloniale, între cari cca 200 vagoane zahăr, cca 50 vagoane orez, cca 25 vagoane cafea etc., cca 250 vagoane mărfuri diverse, ca: ferărie, hârtie, mobile etc., cca 125 vagoane textile şi bumbac.

Aceeaşi vrednică activitate o aflăm şi pe tărâmul industrial. „Banca Centrală“ a înţeles că datoria unei mari întreprinderi financiare în Ardeal este să-şi creieze elemente proprii în afară de ea. Ceea ce a făcut în comerţ, creind pretutindeni negustori români, a făcut şi în industrie, dând naştere la puternice întreprinderi industriale.

Astfel a creiat „Industria Sârmei“, cu imensele sale instalaţii dela Câmpia Turzei, care este astăzi cea mai mare întreprindere industrială de această branşă, din toată ţara. A creiat fabrica de sticlă dela Turda, care are o producţie de 2 jumătate vagoane pe zi. A creiat fabrica de pielărie de la Turda, cu o frumoasă activitate. A creiat fabrica de eternit „Meteor“ dela Oşorheiu (Bihor) în plin progres.

Paralel cu această activitate, „Banca Centrală“ a avut şi o considerabilă activitate bancară, prosperă din an în an. Cifrele vorbesc în destul, comparând pe cele de acum cinci ani, cu cele de astăzi. Activele au crescut de la 37.395.459 lei în 1919 la 321.603.256 lei în 1923, capitalul social de la 7.500.000 lei la 50.000.000, lei fondul de rezervă dela 750.000 lei la 17.050.000 lei, depunerile spre fructificare de la 215.582 lei la 100.512 502, iar profitul net de la 1.785.907 lei la 8.757.474 lei.

E, credem, în aceste cifre, oglindirea unui progres prea frumos, ceea ce dovedeşte că priceperea conducătorilor acestei Bănci, i-au ridicat prestigiul şi i-au mărit încrederea în public.

Iată de ce adunarea generală care are loc mâne este înainte de toate un jubileu, nu numai al „Băncei Centrale“, ci al întregei noastre vieţi economice din Ardeal.

D. I. C.

Expoziţia de animale din Teaca

Diferite premii distribuite pentru încurajarea creşterii vitelor

In zilele din urmă a avut loc la Teaca o mare expoziţie de animale, prima din anul acesta în judeţul Cojocna, la care au luat parte 87 de proprietari din plasa Teaca şi Şărmaş, expunându-se 210 capete de vite mari (vaci şi cai). Participanţii a fost în marea lor majoritate Români şi Saşi, şi au adus la această expoziţie exemplare demne de a fi expuse la oricare din marile expoziţiuni. Aceasta a fost prima expoziţie preliminară în vederea marei expoziţii de animale din întregul Ardeal şi Banat, ce va avea loc în toamna anului curent la Cluj.

Cu toate că expoziţia din Teaca a fost pregătită în pripă şi fără prea multe sacrificii din partea autorităţilor, totuşi reuşita a fost cât se poate de frumoasă. Cu această ocaziune, Prefectura judeţului Cojocna, a distribuit prin Dl dr Pavel Tofan, medicul veterinar al judeţului, suma de 15.500 lei sub formă de premii, iar în afară de aceasta, s'au acordat diplome în scopul de a se încuraja îmbunătăţirea raselor de animale din regiunile Ardelene. Credem că dacă toate expoziţiile parţiale de animale vor avea aceiaşi reuşită ca expoziţia din Teaca, vom avea în toamnă o expoziţie generală care nu va putea să ne facă decât cinste.

INFORMAŢII

INTERNE

— **Infiinţarea de păduri comunale.** In ultimul consiliu de miniştri, Ministrul Domeniilor a citit expunerea de motive care este anexată proiectului pentru înfiinţarea de păduri comunale. Consiliul a numit o comisie compusă din d-nii miniştri Al. Constantinescu, Vintilă Brătianu, N. D. Chirculescu şi Gh. Tătărăscu care va studia mijloacele necesare la aplicarea legii.

— **Un nou trust de petrol.** „Sindicatul rafinorilor români“ care după cum se ştie a obţinut aprobarea licitaţiei redevenţelor Statului, acum fiind secundat de alte întreprinderi şi bănci româneşti — va întemeia o nouă întreprindere industrială de petrol.

Noua întreprindere industrială de petrol — care va fi cea mai puternică din ţară — va servi ca mijloc de contrabalansare faţă de influenţa grupului de petrol extern.

— **O expoziţie de animale la Sibiu.** La 23 Aprilie se va ţine la Sibiu un mare târg şi o expoziţie de animale. D-l ministru de Domenii a luat sub patronajul său personal expoziţia.

— **Rezultatele tratativelor cu Austria.** Tratativele cari continuă şi în prezent cu Austria au avut ca rezultat un proiect pentru aranjarea reciprocă a datoriilor, un protocol privitor la eliberarea depozitelor particulare şi obşteşti; o declaraţie referitor la stampilarea hârtiilor şi valorilor româneşti şi o înţelegere privitor la restituiri.

EXTERNE

Cehoslovacia

— **Un împrumut în străinătate.** După informaţii din anturajul ministrului de finanţe, Cehoslovacia proiectează încheierea unui împrumut de 500 milioane, în străinătate.

— **Recolta mondială de bumbac.** O mare revistă externă publică că recolta mondială de bunbac se evaluiază la 18 milioane baloturi.

Rusia

— **Comerţul extern.** Importul cât şi importul arată scădere în luna Ianuarie. Importul s'a ridicat în Ianuarie la 142 mil. ruble aur şi exportul la 124 mil. ruble aur. In legătură cu reducerea exportului s'au eftinit şi cerealele cu câteva puncte.

Plata salariilor

personalului de C.F.R. de sărbători

Direcţiunea generală a căilor ferate a dispus, în vederea sărbătorilor Paştelui normele după cari se vor plăti salariile şi se vor acorda avansuri personalului acestei administraţii.

Astfel plata personalului din tabela A pe luna Aprilie se va face la 20 ale acestei luni.

Primele. eari conform unei circuiări urmau a fi plătite la 1 Mai se vor achita la 24 Aprilie.

Avansurile asupra salariilor lucrătorilor, a căror plată este fixată pentru ziua de 27 Aprilie, se vor plăti la 23 Aprilie, iar plata salariiler personalului auxiiiar pe luna Aprilie şi cari urmau a fi achitate la 1 Mai se vor plăti în ziua de 24 Aprilie.

BURSA

Aprilie 18

Leul la Zürich . . . — lipseşte.
la Paris . . . 8·50 inchidere

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei 34·10-15
1 franc francez — —	„ 12·25-30
1 dolar — — — —	193-193½
1 liră sterlină— — —	„ 8.43-5
1 liră italiană— — —	„ 8.65-6
1 coroane cechă — —	„ 5·70½,72
1 Leu = coroane austriace	„ 27.20
1 Leu = coroane ungare	„ —
1 dinar — — — —	„ 2.35

PIAŢA

De peste hotare ne sosesc două ştiri importante şi îmbucurătoare: prima este aranjamentul încheiat acum şi cu creditorii noştri din Elveţia, iar a doua, de importanţă economică internaţională, — că Germania a aceptat rapoartele experţilor.

Făcând acest lucru Germania, esminte singură afirmaţiunea incapacităţii sale de a plăti, iăr acceptarea înseamnă că Reich-ul va începe executarea reparaţiunilor. Această importantă problemă s'a soluţionat deci pe cale economică, ceace va avea desigur repercusiune asupra tuturor pieţelor externe şi interne, a celor valutare în special. In străinătate preţul cerealelor este în scădere.

Cerealele s'au incheiat:

CEREALE

CLUJ: orz 42.000, grâu 56.000, porumb 45.500. ovăz 45.500 tărâţă 31.500, fasole 120.000 Lei vag.
BRAILA: orzul 40.500, grâu 53.000, porumb 46.000 Lei vag.
GALAŢI: orz 40.500, porumb 46.000, grâu 53.000 Lei vag.
TULCEA: orz 41.000, Lei vag.
SILISTRA: porumb 42.000 Lei vag.
GIURGIU: porumb 42.000, Lei vag.
CONSTANŢA: orz 41.500, porumb 46.000, grâu 54.000 Lei vag.
CĂLĂRAŞI: porumb 42.000, Lei vag.
OLTENIŢA: porumb 42.000, Lei vag.
BASARABIA: orz 41.000, porumb 45.000, grâu 54.000 Lei vag.

Efecte

Transacţiile au fost reduse, acţiunile petrolifere încheindu-se în majoritate sub cursul din ajun. Criza de numerar influenţează şi afacerile cu valorile.

S'au încheiat:

Bănci: „Banca Naţională“ excup. 14·200—14·300, „Banca Românească“ ex cup. 620-625. „Marmorosch Blank“ excup. 940-945.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 11.800-11.900 „Concordia“ 4375-4400 „Petrol Block“ opt. 1000-10 Credit Minier“ optate 1900-1910, „Steau Română“ 4085-4100.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2575-2600, „Naţionala“ 1125-1150, „Generala“ 2600-2650, „Agricola“ 980-1000. Urania 1950—1960.

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1030-1030 „Cartea Românească“ 400-425 Reşiţa, 1475-1500 Reşiţa pui 1350-75, Letea 550-575.

Reclama este sufletul comerţului

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina o. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL“
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate

In ziua de 15 Mai ora 10 dimineaţa se va proceda în şedinţă publică în Biurourile Direcţiunei Generală a Construcţiilor de Căi Farate, Bulevardul Schitul Măgureanu No. 47 Bucureşti şi în condiţiunile art. 72—83 din legea contabilităţei publice la adjudecarea prin oferte sigilate a executărei terasamentelor şi lucrărilor de artă coprinse pe porţiunea dintre Klm. 0+000 şi Klm. 7+500 a liniei Ilva Mica—Vatra Dornei, în un singur lot care va cuprinde executarea următoarelor lucrări.

1. Terasamente ordinare în cantitate de circa 250.000 m. c.
2. Terasamente în stâncă circa 50.000 m. c.
3. Un pod de 8 m. deschiderea cu tabliere în beton armat cu grinzi dublu T la Klm 5+899.
4. Un pod cu două deschideri a 8 m cu tabliere în beton armat cu grinzi dublu T la Klm. 5+602
5. Un pod boltit de 5 m. deschidere la Klm. 4+177·50
6. Trei poduri de 2 m. deschidere cu tabliere de beton armat la Klm. 1+303, 2+336 şi 7+172.
7. Trei poduri boltite de 2 m. la Klm. 2+038, 3+282 şi 4+851
8. Şeapte podeţe de 1 m. deschidere cu tabliere de beton arâmat la Klm.—. 815, 1+826, 2+187, 2—452, 2+643, 6+270 şi 6+905.
9. Cinci podeţe boltite de 1 m. deschidere la Klm. 2+832, 4.394, 4.522, 4.740, şi 5+497.
10. Cinci tuburi de scurgere la Klm.— +674, 3+170, 5.984, 6.227 şi 7.439.

Pentru executarea acestor lucrări Direcţiunea Generală a Corstucţiilor de Căi Ferate pune la dispoziţia antreprenorului până la terminarea lucrărilor cu chirie următoarele materiale predate în depozitul din Ilva Mică în care se gâsesc şi anume:

5 Klm. cale Decauville
80 vagonete
1 concasor.

Chiria acestui material prevazută în Seria de preţuri se va fixa de antreprenor şi se va ţine seamă de ea la stabilirea comparaţiilor,

Aceste lucrări se vor execută în conformitate cu dispoziţiunile formularului de contract şi a prescripţiunilor caetului de sarcine, a seriei de preţuri care fac parte integrantă din contract, a planurilor, proectelor şi a tabloului cantităţilor de lucrări în care se va arăta felul şi categoria lor din serie.

Termenul de săvârşire al lucrărilor este de 6 luni, dela data înştiinţărei prin scrisoare recomandată din partea Direcţiunei Generale a Construcţlilor de Căi Ferate că s'a aprobat oferta concurentului.

Licitaţie se va face pe preţuri unitare pentru fiecare articol din seria de preţuri fixate de concurent.

Aceste preţuri vor cuprinde costul materialelor, manoperei, transporturilor şi orice cheltueli până la complecta terminare a lucrărilor la care se aplică.

Aceste preţuri sunt fixe şi valabile pentru ţoată durata lucrărei, neputând suferi nici o modificare.

Furnitura tuturor materialelor şi transportul lor până la punctul lucrărei privesc numai pe antreprenor.

Executarea lucrărilor se va face conform unui program de repartiţie de lucrări, întocmit de Direcţie, care face parte integrantă din contract şi a cărei îndeplinire aducerea punerea în regie.

Oferta se va întocmi pe formularul Direcţiunei (anexa a.) însoţind-o de următoarele piese:

a) Certificatul de admisibilitate cerut de art. 1 din caetul de sarcine condiţiuni generale pentru interprinderi de lucrări publice şi furnituri de materiale;

b) Recipisa Casei de Depuneri şi Consemnaţiuni, constatând vărsarea unei garanţii provrzorii de 4% în efecte de Stat valoare nominală din valoarea lucrărilor calculate pe baza seriei de pteţuri formate de adjudecatar, aplicată la cantitatile din tabloul procurat de Direcţiune;

c) Exemplarul seriei de preţuri, complectat la fiecare articol şi subdiviziune de articol cu preţurile unitare corespunzătoare şi semnat de concurent (anexa b.);

d) Un tablou de cantităţi de lucrări complectat cu preţurile respective şi semnat de concurent (anexa c.);

e) Programul de lucrări cu repartiţiile lor semnat de concurent (anexa d.);

f) Formularul de contract semnat de concurent şi complectat cu văloarea lucrărilor in cifre şi în litere (anexa e.);

Piesele de sub literele c. d. e. şi f. împreună cu oferta concurentului se vor închide într'un plic pe care se va scrie numele concurentului.

Acest plic se va introduce într'un al doilea plic exterior în care se vor pune şi piesele dela literile a. şi b. — Pe acest plic se va scrie într'un loc vizibil: *Oferta pentru executarea terasamentelor şi lucrărilor de artă de pe linia Ilva Mică-Vatra Dornei.*

Plicul exterior va fi sigilat şi se va depune sau se va trimite recomandat prin poştă, astfel ca să sosească la Bucureşti la Direcţunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate până în ziua de 14 Mai 1924 şi cel mai târziu până la ora 18 seara.

Ofertele sosite după termen nu se vor deschide şi se vor considera ca neavenite, inapoindu-se concurenţilor respectivi.

De asemenea nu se vor lua în consideraţie ofertele cari la deschiderea plicurilor exterioare se va constata că nu conţin recipisele de garanţie (depunerea garanţiei provizorie la licitaţie nefiind admisă), precum şi ofertele ce vor conţine restricţiuni de ori-ce natură la prescripţiunile contractului, caetelor de sarcine, sau dela condiţiile care reglementează această lucrare, precum şi îndreptări, şersături, adnotaţiuni, etc., făcute de concurenţi pe piesele de licitaţie.

La ora fixată pentru licitaţie se vor deschide mai întâiu plicurile exterioare pentru a se stabili tabloul concurenţilor admişi.

Plicurile interioare ale concurenţilor neadmişi vor fi înapoiate fără a se mai deschide.

Se va proceda în urmă la deschiderea plicurilor interioare notându-se prin proces verbal valoarea lucrărilor fiecărei oferte. Garanţia definitivă ccrută de art. 4 al caetului de sarcine condiţiuni generale pentru intreprinderi de lucrări publice şi furnituri de materiale se va depune în primile zece zile dela aprobarea licitaţiei şi va fi de 10% din valoarea contractului în efecte de Stat valoare nominală.

Toate planurile, caetele de sarcine, şi piesele necesare pentru întocmirea seriei de preţuri se pot consulta la Direcţiunea Technică a Direcţiunei Generale a Construcţiilor de Căi Ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu No. 47 Bucureşti în fiecare zi de lucru între orele 10—12 dimineaţa, unde se poate procura formularul de ofertă precum şi piesele dela literele c. d. e. şi f. de mai sus.

No. 2639/924 **Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate**

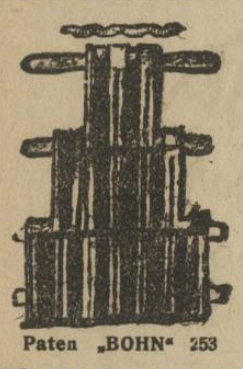
Paten „BOHN“ 253

ATENŢIUNE!

Atragem atenţiunea P. T. public doritor a cladi asupra imprejurarei ca noi producem **o calitate de cele mai bune şi în esecutie cele mai frumoase ţigle de acoperit din lume „Patent BOHN 253“!**

MOSTRE ŞI OFERTE GRATIS! 3442
REPRESENTANTI SE CAUTA!

Fabrica de ţigle „BOHN“ Jombolia, (Banat).

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzeşte

în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.

Pallos & Marko

(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)

care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice. 3425

Berea-Nutritoare „HERCULES“

„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

AUTOMOBILE

CHEVROLET

Construcţie ireproşabilă. — Solide, Economice, Luxoase

3408

20 HP. Torpedo cu 5 Locuri

se vând cu **Lei 160.000** inclusiv taxa de lux

LA AUTO-MECANICA S.A.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Institut de Arte Gratice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. Nr. 1064 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Duminecă 20 Aprilie 1924.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ I. 7897

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Afinitatea partidului național cu partidul maghiar

— După declarațiile publicate în „Ellenzék" —

Am reprodus în numărul nostru de eri declarațiile unui fruntaș al partidului național, fost prefect, publicate în „Ellenzék". Ideile evidențiate în aceste declarațiuni sunt mai mult decât îndrăznețe. E drept, oficiosul clujan al partidului național desminte cuprinsul declarațiilor publicate de oficiosul vesperal al partidului maghiar; nu cutează însă a desminți și autenticitatea lor.

Procesul rămâne să se rezolve între aceste două oficioase: „Ellenzék" dovedind că în adevăr partidului național nu-i mai rămâne decât să colaboreze cu partidul maghiar, iar „Patria" să accepte acest lucru, deschis și pe față.

Adevărate sau nu, declarațiile publicate în „Ellenzék" rămân însă în picioare. Dacă ele se datoresc, așa cum se spune, unui fruntaș al partidului național, aceasta dovedește că în partidul național, în afară de ideile și simțimintele cunoscute, există o mentalitate gata oricând să se apropie mai lesne de politica ostilă statului român a partidului maghiar, decât să se armonizeze cu aspirațiile și trebuințele superioare ale neamului românesc. Dacă interview-ul din „Ellenzék" este apocrif, aceasta înseamnă că partidul maghiar socoate activitatea de până acum a partidului național ca singura care servește scopurile politice dușmănoase ale nobilimei maghiare, și în consecință, caută să-și scuze politica de subminare a statului român cu asemănarea pe care i-v oferă partidul național. Și într'un caz, și în altul, partidul național nu este prea avantajat.

Este însă în declarațiile din „Ellenzék" ceva care ne îndreptățește să ne oprim la prima noastră presupunere. In adevăr, se vorbește acolo de afinitățile partidului național cu partidul maghiar, afinități pe cari nu li-a putut găsi în vechiul regat. Faptele dovedesc cu prisosință această afirmație. Partidul național a „pertractat" cu toate partidele; se poate deci presupune că și-a dat toată silința să se apropie de aceste partide. Admitem chiar că partidele actuale, prin organizațiile pe cari le au, nu puteau mulțumi toate exigențele partidului național. Dar acest partid a conlucrat cu partidul țărănist în deosebite rânduri. De asemeni a tratat în ultimul timp cu partidul național-democrat al dlui Iorga, pe care l'a recunoscut în mod public un partid ideal; totuși fuziunea nu s'a putut face.

Având în vedere cauzele cari au împiedecat partidul național să se apropie și să fuzioneze cu oricare din partidele politice din vechiul regat, vom înțelege cât de potrivită conducerii partidului național este afirmația făcută în „Ellenzék". Cu dl Iorga partidul național n'a putut încheia fuzionarea, fiindcă acest partid înțelege să rămână ostil constituției. Ori, partidul maghiar nu vrea mai mult. De asemenea, partidul național nu consimte să vadă în legislația actualului Parlament, un act legal; nici partidul maghiar nu ar cere altăceva.

Așa dar afinitatea dintre partidul național și partidul maghiar este un fapt real, și nu înțelegem de ce se indignează „Patria".

Alianța franco-română

Ziarele franceze ne aduc vestea că în cursul întrevederilor ce au avut loc între dnii Poincaré și Duca s'au pus bazele unui tratat de alianță defensivă între Franța și România, a cărui semnare va fi confirmată cât de curând în mod oficial.

Acest tratat ar avea de scop în primul rând să menție noua situație europeană, așa cum au hotărît tratatele de pace și să asigure colaborarea intimă a Franței și României la reconstrucția economică a Europei.

Înainte chiar de a fi încheiat, acordul franco-român a găsit aproape în întreaga presă europeană ecouri vibrante.

Deși primită cu bucurie de cei mai mulți, această știre a provocat totuși surprindere în unele cercuri politice, care nu văd cu ochi buni preponderanța ce o are dela războiu încoace politica Franței în continentul european.

Deși nu suntem încă în măsură să răspundem temerilor manifestate în acest sens, bazați pe analiza tratatului, putem totuși afirma că încheierea lui nu trebuie să surprindă pe nimeni.

Ea nu e decât consacrarea firească printr'un act public cu caracter permanent, a alianței care se află săpată de mult în inima și spiritul celor două popoare.

Știm cu toții ce a însemnat pentru dezvoltarea noastră culturală influența civilizației franceze și câi a prețuit în timpul războiului și la conferința păcii spijinul ce ni l'a dat Franța.

M. Sa Regele, în recenta vizită făcută la Paris, a arătat recunoștința noastră pentru toate aceste manifestări de dragoste ale Franței, mai bine decât oricare din noi.

Era deci foarte logic ca guvernele celor două țări, pe cari tot trecutul și prezentul le apropie, să ajungă la încheierea unui acord concret, de ajutor și apărare reciprocă.

Cum am spus mai sus, o alianță între Franța și România nu poate urmări alt scop decât: asigurarea existenței pașnice a celor două popoare și ușurarea în ordine și pace a restaurărei economice a Europei.

Pentru aceste două scopuri a fost creată și Mica Înțelegere, căutând respectarea tratatelor dela Saint-Germain, Neuilly și Trianon, cât și restaurarea economică a Europei centrale.

Alianța care se pregătește acum între Franța și noi intră în cadrul acestor acorduri defensive particulare.

Pentru a putea în adevăr să se încerce refacerea economică a Europei, trebuie să se asigure mai întâi menținerea stărei de lucruri stabilite prin tratatele de pace. Orice tentativă de însănătoșire economică ar eșua când tratatele existente n'ar fi respectate.

Cât privește Liga Națiunilor, autoritatea ei morală nu poate decât să câștige de pe urma alianțelor ce se înfăptuiesc în scopul de a apăra pacea.

Deaceea alianța franco-română care se pregătește nu poate fi primită decât cu simpatie de toți cei cari doresc ordinea și pacea.

Numai acei cari au întreprins dela războiu încoace o luptă ascunsă împotriva tratatelor, vizând la modificarea ordinei publice în Europa, pot să bârfească realizarea acestei opere pacifice de apărare și de ajutorare.

Dar și aceștia sperăm că vor fi cu timpul convinși că pentru însuși binele lor e necesar să înlocuiască dușmănia, prin o cooperație desinteresată la pacificarea și refacerea Europei.

Aniversarea
centenarului lui Byron la Atena

Atena, 17. — La Atena au început serbările cu prilejul centenarului marelui poet englez Byron, care a căzut în luptă pentru eliberarea Greciei. S'a inaugurat o placă comemorativă la casa unde a locuit poetul la Atena.

La primăria orașului a avut loc o recepție, iar seara o masă oficială la președenția consiliului, unde au fost invitați și șefii opoziției.

Confiscarea unor domenii habsburgice

Praga, 18. — „Prager Tagblatt" află că fostul arhiduce Frederic în caz când va reuși în plângerea sa depusă la tribunalul din Haga împotriva confiscării domeniilor sale în Cehoslovacia, va întreprinde demersuri analoage împotriva Poloniei și Iugoslaviei.

Marile serbari naționale din Satu-Mare

Comemorarea a 5 ani de la întrarea trupelor românești în orașul și județul Satu-Mare

Sosirea și primirea dlui ministru general Moșoiu

Ieri, Vineri, a avut loc la Satu-Mare sărbătorirea aniversării a cinci ani dela ocuparea de către armatele române a orașului și ținutului. La serbare a participat dl general Moșoiu, invitat de societatea „Casa culturală". Dsa a fost primit la gară de autoritățile locale în frunte cu prefectul județului, dl Cantuniari, primarul orașului, dl Frențiu, de reprezentanții armatei, de școli și de numeroși cetățeni.

La orele zece a avut loc un Te-Deum la biserica unită, urmat de o înțreținere intimă la care au participat reprezentanții tuturor partidelor politice și deputații din județ. A luat cuvântul dl Carol Barbu, fost prefect, președintele „Casei culturale" care aduce elogii Generalului care a intrat în fruntea armatelor române desrobind aceste ținuturi și hărăzind astfel zilele fericite de astăzi. Dsa spune că deși nu face parte din partidul dela putere, ține de datoria sa să releve rolul jucat de dl ministru general Moșoiu ca factor hotărâtor la trecerea liniei demarcaționale. Dl ministru general Moșoiu mulțumește pentru călduroasele cuvinte, exprimându și mulțumirea pentru atmosfera sinceră în care s'au întrunit toți fruntașii sătmăreni, fără deosebire de vederi politice.

La cuvântul directorul Liceului „Mihail Eminescu", arătând însemnătatea istorică a serbării și salutând pe dl general Moșoiu care a condus pe dorobanții români la biruință, desrobind plaiurile Sătmarului de sub călcâiul teroriștilor unguri. Preotul Costin, memorandist și cunoscut luptător pentru cauza națională timp de treizeci de ani, într'o înălțătoare cuvântare arată rugile fierbinți ridicate de bisericuțele românești pentru surparea tronului habsburgic și credința Românilor în Tronul de peste Carpați.

Festivalul de la Teatrul Comunal

Strălucita cuvântare a dlui Ministru General Moșoiu

La orele patru a avut loc un impozant festival la Teatrul Comunal unde dl Carol Barbu a ținut o conferință asupra însemnătății istorice a serbării. Primarul orașului face istoricul evenimentelor petrecute acum cinci ani în luptele cu hoardele bolșevice, când chiar ungurii sătmărenii și săcuii îngroziți de teroarea bolșevică au binecuvântat sosirea armatelor române aducătoare de ordine.

Dl ministru General Moșoiu, luând cuvântul în aplauzele călduroase ale asistenței, spune că ziua de 16 Aprilie 1919, când s'a trecut linia demarcațională este memorabilă în istoria neamului, căci atunci s'a arătat hotărîrea nestrămutată a desrobirii tuturor plaiurilor românești de sub jug străin; atunci s'a zdrobit fiara bolșevică care amenința întreaga Europă centrală și împiedeca realizarea idealului nostru. Prin trecerea liniei demarcaționale s'a rostit sentința fără de apel împotriva bolșevismului maghiar. Trecerea liniei de demarcație a adus cu sine ocuparea Budapestei, răzbunându-se toate umilințele și durerile trecutului nostru și dându-se deplină satisfacție mândriei noastre naționale. Poporul românesc a rezistat tuturor tentativelor dușmane, cum a rezistat și invaziunilor barbare în cursul veacurilor, și a realizat marele ideal pentru care moșii și strămoșii noștri au sângerat șasesprezece veacuri.

Banchetul. Toasturile ținute

Seara a avut loc în sala „Dacia" o masă comună la care au participat peste două sute de persoane, printre care deputații partidului național: Andrei Doboș și Mihai Pop, și fruntașii averescani și țărăniști din județ. Dl ministru Moșoiu toastează pentru M. S. Regele. Prefectul Cantuniari, într'o impresionantă cuvântare, remarcă faptul că armata română condusă de generalul Moșoiu a fost așteptată și privită ca salvatoare, nu numai de Români ci și de Unguri, sătui de asuprirea bolșevică, de jaf și de crime. Destinul a voit ca generalul Moșoiu, fiu al Ardealului, să aducă în fruntea dorobanților români flamura libertății naționale și să înfigă drapelul românesc pe cupola parlamentului din Budapesta, drept revanșă a tuturor umilințelor, ofențelor și nedreptăților îndurate în cursul veacurilor, statornicind dreptatea așteptată o mie de ani.

Deputatul Doboș din partidul național ardelean, luând cuvântul în numele naționaliștilor prezenți, ridică paharul în sănătatea acelora cari au hotărît intrarea în acțiune a României, remarcând meritele Generalului Moșoiu în desrobirea Ardealului. Dsa spune că actul juridic al Unirii produs la Alba-Iulia, a fost valorificat și pus în executare de armatele române conduse de generalul Moșoiu. Seria toasturilor a încheiat-o dl General Moșoiu, mulțumind tuturor de faptul că în fața sărbătorirei acestui important eveniment național, au dispărut toate diferențele de vederi politice, relevând că arareori reprezentanții partidelor politice n'au pus calitatea de români deasupra diverselor păreri politice, dovedind unitate de vederi în fața primejdiei. Aceasta este o dovadă că neamul românesc nu poate să piară. Ovații prelungite au salutat aceste cuvinte.

Serbările au luat sfârșit la ora 1 dimineața.

Conferinţele „Astrei“

„Conceptia moderna a tuberculozei“

Conferinţa dlui Prof. Dr. Iuliu Haţieganu

In sala IV-a a Universităţii, dl prof. dr Iuliu Haţiegan a desvoltat aseară conferinţa d sale asupra „Concepţiei moderne asupra tuberculozei“, arătând că părerile şi experienţele făcute asupra acestei boale au evoluat în ultimul timp, constituind din acest studiu un întins teren de cercetare ştiinţifică, fără ca prin aceasta să fi prejudiciat întrucâtva vechiul câmp de cercetare ştiinţifică asupra tuberculozei.

Lumea e stăpânită încă de vechile idei, — spune dl profesor dr Iuliu Haţiegan, — idei ce prin nouile experimentări făcute, trebuesc să fie abandonate, deoarece ar constitui un adevărat pericol sanitar şi social. Agentul patogen, mediul şi factorii cari facilitează penetraţiunea, constituesc adevăratul pericol pentru întinderea acestui flagel, şi asupra acestora trebue să luptăm, cu toată îndârjirea.

In teză generală, s'au făcut diferite cercetări şi bacteriologii au ajuns la deplina convingere că tuberculoza nu poate fi o boală hereditară, de oarece copii născuţi din părinţi tuberculoşi sunt cu totul sănătoşi, şi numai în urmă, trăind în contact imediat cu aceştia, se contagionează de microbul tuberculozei.

Multă vreme s'a crezut că tuberculoza se transmite pe cale hereditară, cu toate că studiile ulterioare făcute asupra acestei boale au demonstrat că ea este o boală contagioasă, care nu se poate lua decât printr'un contact apropiat cu cel înfectat.

Această mare descoperire se datoreşte lui Pasteur, iar în urmă Koch, marele bacteriolog, descopere agentul patogen al tuberculozei, îl inoculează în ţesăturile animale şi dovedeşte că nu este o creaţiune spontană ci un agent contagios.

Acest baccil trăieşte pe toate lucrurile şi ajunge să pătrundă şi în organismul animal, prin contagiune, nu prin hereditate.

Moştenitorii individului tuberculos moştenesc cel mult o desvoltare redusă a toracelui. Anemic şi toate celelalte afecţiuni de debilitate fizică proprii acestor soi de oameni, aşa că sunt din naştere predispuşi spre tuberculoză.

Tuberculoza este luată în prima tinereţe, nu hereditar după cum s'a crezut până acum, ci printr'o viaţă comună dusă cu un bolnav tuberculos. Când boala s'a învechit prea mult şi mijloacele de apărare contra ei sunt prea slabe, se recomandă un regim special care nu poate fi neglijat nici odată, de oarece numai printr'un regim alimentar şi atmosferic corespunzător se poate lecui boala.

In unele oraşe de provincie, unde asistenţa sanitară se reduce la unul sau doi medici, cari nu sunt nici de specialitate, tuberculoza face victime foarte multe şi numai datorită tenacităţii poporului nostru nu înregistrăm încă atâtea victime câte s'ar putea înregistra.

In primul loc trebueşte înlăturată din discuţie, încheie dl Prof. dr. Iuliu Haţieganu, credinţa că tuberculoza se ia prin moştenire, pe cale hereditară, de oarece părinţii copilului pot fi tuberculoşi, fără ca pentru aceasta copii să nu fie perfect sănătoşi. Numai în urmă, trăind într'un contact apropiat, ei iau această boală prin contagiune.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Duminecă, 20 Apr. (mat) SORANA.
Marţi, 22 Apr. CAFENEAUA CEA MICA
Joi, 24 şi Sâmbătă 26 Apr. RELACHE.
Duminecă, 27 Apr. (seara) SCAMPOLO şi MORCOOLL.
Luni 28 Apr. (mat) BĂIAT de VIAŢĂ
Marţi 29 Apr. (seara) O SCRISOARE PIERDUTĂ.

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă, orele 11 a. m.: UFERINI. Preţuri reduse. Seria 348).
Duminecă, matineu: CAVALERUL LEBEDEI. (a 12 ora. Preţuri reduse. Seria 350).
Duminecă seara orele 6: UFERINI. (Preţuri normale. Seria 351).
Duminecă seara, orele 8 jumate: CIOCARLIA. (Ca oaspe dna Jolan Baranyai. Abonament de zi 116. B. Seria 352).
Luni, orele 11: UFERINI. (Preţuri reduse. Seria 345.
Luni, matineu: MARAMA HAIDUCULAI. (Preţuri reduse. Seria 354).
Luni, orele 6: UFERINI. (Preţuri obisnuite. Seria 355).
Luni seara: PRELATUL. (Cu distribuţia noua a rolurilor, Abonament de zi 117. C. Seria 356).

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare
de bijuterii şi
mare magazin. Aur
pentru denturi. Schimb de
aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca
Kienzle şi Schwarzwald
şi obiecte de argint
China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

Toată lumea ştie
că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Cărţi şi Reviste

„Societatea de mâine“, „Cultura“, „Transilvania“, „Gândul Nostru“, „Revista Vremii“, „Clipa“, „Ideea Europeană“

Sub primul subtitlu a început să apară la Cluj o nouă revistă. In ziua de azi, când greutăţile ce se pun în calea publicaţiilor româneşti sunt atât de mari, a scoate o revistă de sociologie, cultură şi economie la Cluj, este în sine o faptă care merită dela început atenţia. Nouei publicaţii însă trebuie să-i acordăm atenţie şi pentru faptul că a reuşit să grupeze în jurul ei o seamă de oameni cari prin scrisul lor vor contribui mult la lămurirea atât de necesară a multiplelor chestiuni de ordin social, cultural, ştiinţific şi economic dela ordinea zilei. Conţinutul întâiului număr, apărut în excelente condiţii technice, este de o uimitoare variaţie. Dl Ion Clopoţel, redactorul şef al revistei, în articolul editorial „Chemarea noastră“ arată drumul pe care şi-l propune să-l străbată noua publicaţie. Noua revistă se va ocupa de chestiunile din domeniile mai sus indicate, nu numai în mod teoretic dar indicând şi soluţii practice. Se mai accentuiază necesitatea unei generale îndrumări a celor mulţi spre lumină şi învăţătură, precum şi a unei „revărsări a energiilor poporului nostru“ în toate domeniile vieţii publice.

Reţinem din acest număr o interesantă expunere asupra unirei Basarabiei, de dl O. Ghibu; documentatele consideraţii ale dlui N. Dascovici asupra „Vecinilor şi graniţelor noastre“; originala idee a dlui prof. univ. G. Bogdan-Duică, care propune în articolul „Autocritica“ ca autorii să informeze ei înşişi publicul asupra operelor lor; studiul dlui N. Bagdasar asupra „Ideei de etică în doctrina marxistă“; precum şi interesantele articole ştiinţifice, pedagogice şi economice semnate de dnii: Dr G. Preda, dr V. Stanciu, T. Neş, dr P. Ilicuş, A. Banciu Senex, V. Osvadă. E. Papp, N. Istrate, S. Popa, etc.

Revista mai cuprinde variate cronici artistice, sociale, economice, sportive, şi corespondenţe din diferite regiuni ardeleneşti.

Salutând cu bucurie apariţia acestei reviste în Clujul nostru românesc, îndemnăm publicul să o citească fiind o publicaţie folositoare. Un număr în 28 pagini mari se vinde cu 12 lei. Redacţia şi Administraţia Cluj, str. Baba Novac 5.

*

„Cultura“, Nr. 2. O altă publicaţie clujană este revista „Cultura“, în alе cărei pagini găsim articole în patru limbi. Numărul 2, are în frunte un articol semnat de dl prof. univ. G. Vâlsan, asupra „Menirei etnografiei în România“. Revista mai conţine articole de dnii G. Oprescu, A. Schullerus, dr M. Roşca, dr A. Buday, C. Siegel. etc., precum şi traduceri în nemţeşte făcute de dna H. Mateescu, Cisek, Franyó Zoltán şi Oscar Walter Cisek din operele lui Cesar Petrescu, Nichifor Crainic şi Şt. O. Iosif. Dl Martin Páffy traduce în ungureşte câteva poesii din A. Vlahuţă. Literatura ungurească e reprezentată cu o traducere a dlui A. Gociman după o nuvelă a lui I. Nyirő.

*

„Transilvania.“ Vechea revistă din Sibiu apare reorganizată. Numărul dublu depe Ianuarie şi Februarie nu demult apărut, aduce un număr variat şi şi împrospătat prin scrisul unor cunoscuţi scriitori. Pana vioaie a dlui H. Petra-Petrescu, noul redactor al revistei, se resimte la cronică şi la articolele redacţionale.

*

„Gândul Nostru“, An III, Nr. 1. Revista ieşeană continuă să apară cu schiţe şi poesii semnate de publicişti tineri din capitala vechei Moldove.

*

„Revista Vremii“ Nr. 4 aduce interesante articole în legătură cu conferinţa româno-rusă dela Viena.

*

„Clipa“, Nr. 43, revistă teatrală artistică, culturală scoasă de un grup de tineri artişti şi publicişti din Capitală, aduce cronici documentate asupra mişcării culturale, teatrale şi artistice din ţară, împlinindu-şi prin aceasta rolul de revistă informativă.

*

„Ideea Europeană“, Nr. 141, cu articole de E. Bucuţă şi I. Ordeanu şi cu bogate cronici.

— *b.* —

INFORMAŢII

— **Festival studenţesc.** Societatea Studenţilor în Ştiinţe dorind să creeze o bibliotecă de manuale didactice pentru membrii ei, în majoritate săraci, — va organiza în seara zilei de 6 Mai a. c. (Sf. Gheorghe), cu binevoitorul concurs al artiştilor români din Cluj, un mare festival artistic la Teatrul Naţional, sub patronajul dlui Rectoral Universităţii.

Publicul românesc din Cluj este rugat a sprijini cu toată căldura această frumoasă manifestaţie studenţească.

— **Ştiinţa românească în străinătate.** D. prof. univ. C. I. Urechia, directorul clinicei psichiatrice din Cluj, a fost invitat să ia parte la Reuniunea internaţională de neurologie, care se va ţine în zilele de 30 şi 31 Mai 1924 la Paris.

Subiectul discuţiilor va fi „Scleroza în plăci“.

Socotim că intervenţia Statului în astfel de împrejurări e absolut necesară, mai ales că în aceste vremuri de valută joasă, oricărui om de ştiinţă îi e imposibil de a face personal cheltueli, fie chiar pentru binele obştesc.

Un nou docent la facultatea de medicină. Aflăm cu plăcere că d-l *dr. Liviu Câmpeanu*, şef de lucrări al Clinicei chiurgicale din Cluj, a trecut cu un strălucit succes exemenul de docenţă în chirurgia generală.

— *Vizitaţi Atelierul de industrie casnică românească din strada Memorandului nr. 19 (partere), al dşoarei Victoria Bariţiu. Se pun în vânzare obiecte lucrate de mână în piele cu motive româneşti. — Deschis zilnic dela orele 14—19.*

— **Vipt bun de casă** *se capătă pe lângă preţ convenabil în strada Baba Novac nr. 25 (lângă Teatrul Naţional).*

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— **Bibliografie.** A apărut nrul 2 din excelente revistă clujană „Societatea de mâine“, cu articole semnate de dnii Ion Lupaş, Bogdan Duică, A Maior, I Cristea, Radu Dragnea, V. Osvadă, A. Banciu, G. Popovici, St. Zeletin etc. şi cu numeroase cronici sociale, artistice şi economice. Exemplarul 12 lei.

— **Congres.** Luni 21 Aprilie orele 10 dimineaţa, se va deschide în localul Seminarului pedagogic universitar din Piaţa Unirii No. 12/II, primul congres al profesorilor pentru şcolile de orbi, surdo-muţi şi anormal mintali din ţară.

— **Nereguli la mai multe casierii C. F. R.** Dl Director regional Dr. Hossu, a ordonat o inspecţie neanunţată la toate casieriile C. F. R. din teritorul regionalei Cluj. Inspecţia neaşteptată a avut darul să descopere la câteva casierii nereguli destul de grave. Vom reveni cu amănunte.

— **Un supus român jefuit la Paris.** Ziarele franceze scriu că unui reprezentant de comerţ, Bisson Rozescu, supus român, care venise la Paris şi trăsese la un hotel din rue de Trevisse, i s'a spart geamantanul şi i s'au furat 50.000 franci, 500 lire sterlinge, 50 dolari şi bijuterii de 200.000 franci.

— **Şedinţele „Astrei“.** Membrii activi şi corespondenţi ai secţiunei pentru ştiinţele sociale ai „Asociaţiunei pentru literatura română şi pentru cultura poporului român“ sunt prin aceasta rugaţi a se prezenta la şedinţă pe ziua de Sâmbătă 19 Aprilie a. c. la orele 5 şi jumătate după amează, la Cluj, în sala de conferinţe a Universităţii. Cu această ocazie, dl Petre Dăghici va face o comunicare, despre „Indreptarea calendarului folosit până în prezent de Bisericele creştine de rit răsăritean“ şi una despre „Problema reformei calendarului civil, azi în uz mondial, — pusă în discuţiune de „Liga Naţiunilor“. La şedinţă sunt învitaţi ca auditoriu şi alţi membrii ai „Asociaţiunei“ precum şi cei ce poartă interes subiectului mai sus schiţat.

„Steaguri intarziate“

Sub acest titlu, „Neamul Românesc“ publică un articul prin care atrage atenţia organelor administrative asupra lipsei de consideraţie faţă de simbolul patriei noastre, de către străinii cari nu înţeleg să ia parte cu toată inima la prăznuirea sărbătorilor noastre naţionale.

Inegrite de praf sau decolorate le observăm şi noi de atâtea ori atârnate la întâmplare, numai pentru a satisface ordinul primit de la autorităţi şi întârziind adesea zile întregi în acest loc, după trecerea sărbătorii.

Cu drept cuvânt remarcă deci „Neamul românesc“ că asemenea steaguri „nu înseamnă decât pustiul“ din sufletul celui care le atârnă.

Că e condamnabilă această atitudine pentru orice cetăţean care se bucură de ospitalitatea şi de binefacerile acestei binevoitare şi îngăduitoare ţări, nu e nevoie s'o mai spunem.

Ceia ce am voi însă şi noi ca şi confratele nostru de la Bucureşti, chiar dacă nu vom putea convinge pe cei ce ne poartă sentimente duşmănoase să şi le schimbe, e ca autorităţile Statului să vegheze necontenit ca simbolul patriei şi al vitejiei ostaşilor noştri să nu fie batjocorit.

Statutul Soc. „Emke“

Societatea maghiară iredentistă „Emke“, care sub preşidenţia baronului Josika azi decedat, întocmise două statute: unul spre a fi înaintat Ministerului de interne dar pe care intenţiona să nu-l respecte, şi altul secret după care trebuia să se conducă, a redactat după respingerea primului proiect de statut, alt proect de statut înaintându-l spre aprobare Ministerului de Interne.

Cum însă noul proiect de statut cuprinde şi de data aceasta puncte cari nu pot fi admise de Statul român, Ministerul de Interne l'a respins.

LICHTPAUS LEPAGE CLUJ POZITIV NEGATIV

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Autobusele „A S T R A“ dispun de tot confortul.

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trea-ri, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pntru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în de-pozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-1)

Chestiuni sociale

Asistenta sociala a invalizilor de razboiu

Lăudabila activitate a societăţei invalizilor. Câţi invalizi au primit diverse ajutoare dela această societate. Activitatea. Contribuţia regionalei Cluj

Ca şi în alte ţări, şi la noi s'a constituit imediat după război — necesitatea fiindu-i bine simţită — societatea „Invalizilor de război" cu frumoasa menire de a ajutora pe cei cari nu pot face faţă greutăţilor vieţii numai cu puterile lor, reduse prin invaliditatea câştigată în războiu.

Societatea a desvoltat o frumoasă activitate în anii cari au urmat imediat după războiu.

Aceleaşi cuvinte bune le putem spune şi despre activitatea ei din anul 1923.

In decursul acestui an, societatea a susţinut şcoale profesionale la Buzău, Iaşi, Chişinău, Craiova, unde numeroşi invalizi au învăţat diferite meserii prin cari îşi pot agonisi pâinea de toate zilele.

In afară de această latură a activităţii acestei societăţi, ea a mai dat şi ajutoare în bani, hrană, proteze şi aparate pentru 18 634 invalizi.

Dintre aceştia, 2,399 au primit proteze şi aparate. Din numărul total, 614 invalizi aparţin regionalei Cluj.

Ajutoarele în hrană şi natură s'au dat la diferitele Căminuri susţinute de societate. Lăsăm să urmeze o mică statistică:

La căminul filialei Ilfov au fost adăpostiţi şi hrăniţi 14.287 invalizi în trecere; la cel din Buzău 687 în trecere şi 44 permanenţi; la cel din Iaşi 5.525 în trecere şi 92 permanenţi; la cel din Craiova 912 în trecere, 12 permanenţi; la cel din Chişinău 1.746 în trecere şi 25 permanenţi. In total au, fost asistaţi 165 invalizi în mod permanent şi 23.159 în trecere. La domiciliu au fost asistaţi şi ajutoraţi 13.882 invalizi, dintre cari din regionala Cluj au fost 483.

S'au mai dat ajutoare în bani şi îmbrăcăminte în valoare de aproape 4.500.000 lei.

Costul aparatelor şi protezelor date ca ajutor a fost de 2.612.589 lei.

Fondul actual al societăţii se ridică la 12.010.025 lei.

Societatea funcţionează sub presidenţia Dnei Simona Lahovary.

Pentru frumoasa activitate desfăşurată, conducătorii acestei societăţi precum şi conducătorii filialelor merită toată lauda noastră.

In jurul fraudelor dela Dir. Reg. C.F.R.

Am anunţat din timp faptul că Direcţiunea Generală C.F.R. a delegat pe mai mulţi funcţionari superiori de acolo să facă ancheta în chestiunea fraudelor comise de V. Condeescu.

O primă măsură care s'a impus pentru ca ancheta să poată fi dusă la bun sfârşit a fost suspendarea dlui Brânduşa, şeful serviciului comptabilităţii, care avea stricta obligaţiune de a controla şi verifica toate plăţile care se vor făcea din ordinul său, iar nu să aibă atâta încredere într'un funcţionar, a cărui viaţă desordonată şi risipitoare, era cunoscută de toată lumea.

Odată cu dl Brânduşa, a venit şi suspendarea dlui Adonis Popov, subşeful serviciului contencios, care deşi ştia de o lipsă de 420.000 lei în sarcina lui Condeescu, totuşi n'a luat imediat măsurile dictate de împrejurări şi impuse de lege.

Actualmente se verifică întreaga gestiune a Direcţiunei Regionale din ultimii ani şi s'a putut constata că funcţionarul Condeescu a fraudat Statul cu suma de 1.900.000 lei, sumă pe care toată lumea din localitate ştie cum a cheltuit-o.

Se crede că mai sunt şi alte personalităţi cunoscute în lumea clujană, amestecate în aceste fraude, dar în interesul anchetei suntem nevoiţi a nu le da numele.

Un pirat al finanţe

HUGO STINNES

A încetat din viaţă acum câteva zile cel mai de seamă reprezentant al organizaţiunilor industriale din Germania, stăpânul a atâtor miliarde de aur, în ţara, unde, muritoare de foame, familiile îşi trimit copii în ţări străine spre a le asigura existenţa.

Originar din mica burghezie, familia sa fiind aşezată de secole în regiunea renană, Stinnes nu iese la iveală decât în momentul când armatele Kaiserului erau înfrânte şi imperiul se prăbuşea din greşelile guvernanţilor.

De atunci Stinnes, care voia să fie un al doilea Fichte, pe tenenul economic însă, n'a lucrat decât cu gândul să renască din cenuşe, Germania învinsă.

Ţinta lui principală era distrugerea tratatului din Versailles. Nimic n'a cruţat în acest scop. Exponentul cel mai dârz al politicei de pasivitate, în timp ce îndemna pe conducătorii Germaniei să continue politica financiară de inflaţie care a dus-o la prăpastie, Stinnes aduna averi imense, strângând sub autoritatea lui toate întreprinderile industriale germane.

Conrtolând aceste întreprinderi şi dispunând de producţia lor, concentra în persoana sa o forţă financiară, care-i făcuse în adevăr *„dictatorul economic"* al Germaniei după războiu.

Făuritor al rezistenţei pasive, magnat al industriei, Hugo Stinnes, n'a ştiut însă să dea sprijinul necesar directivei politice, pe care trebuia s'o urmeze Germania republicană.

Miliardele sale au dus prin deprecierea monedei germane Reichul la dezastrul financiar cunoscut, iar relaţiile sale cu partidele reacţionare, cu oameni ca Ludendorff, Hittler şi alţi partizani de ai vechiului regim n'au făcut decât să destrame organizaţia şi munca intensă a Germaniei, prin perturbări grave în toate clasele societăţii.

A murit tocmai în momentul când Germania, sătulă de aventuri, pare că se îndreaptă către o politică liniştită, de executare a tratatelor. Dispariţia lui va arăta un moment mai de vreme că cel mai bun drum de urmat pentru conducătorii Germaniei e de a căuta o politică de conciliere cu toate ţările, singura care poate să-i scuze greşelile de până acum, să-i tămăduiască rănile şi să-i asigura pacea.

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Nr. 920-924. Adm.

Concurs

Pentru ocuparea postului de subnotar în Jimborul-Mare (jud. Cojocna plasa Hida) publicăm concurs.

Doritori a ocupa acest post sunt invitaţi a-şi înainta cererile provăzute cu documentele de cvalificaţie subsemnatului până la 1. Iunie 1924.

Emolumentele înpreunate cu acest post sunt cele prevăzute în normele de salarizare.

Dela pretura plasei Hida.

3461 Primpretor: **Babescu**

Iredentismul maghiar la sate

Cazul preotului reformat Paulai Victor din Crişeu în faţa Justiţiei. — Datoria autorităţilor noastre

Zilele trecute s'a desbătut la Tribunalul din Cluj apelul în cauza preotului reformat din Crişeu, Paulai Victor.

Chestia merită să fie remarcată, întrucât arată ce mentalitate stăpâneşte încă pe unii intelectuali maghiari dela sate şi la ce ne putem aştepta dela ei.

Preotul reformat Paulai Victor, din Crişeu, au fost dat în judecata ocolului din Huedin pentrucă şi azi avea pe stâlpii dela poarta parochiei sale gravate stema Ungariei şi Coroana Sf. Ştefan.

Somat în mai multe rânduri de către autorităţi de a îndepărta aceste insignii, preotul a refuzat să se supună, aducând cazul la cunoştinţa ziarului „Keleti Ujság" şi cercând să-şi facă atmosferă şi prin Eparhia Reformată din Ardeal cu sediul în Cluj.

Mai mult, a început să instige pe credincioşii unguri din comună să nu dea ascultare ordonanţei şi i a îndemnat să-şi văpsească casele în culorile naţionale maghiare.

Cazul venind în faţa justiţiei, judecătoria de ocol din Huedin a achitat pe preotul iredentist. In urma apelului procurorului, chestia a ajuns înaintea Trib. Cluj. Apelul a fost susţinut de dl procuror Liviu Ilea, care printr'un rechizitoriu energic a înfierat această provocătoare atitudine la adresa statului român, insistând asupra procedeelor viclene de cari a uzat preotul reformat, care a pretextat timp de 6 ani de zile că nu poate îndepărta stema fără autorizaţia organelor lui superioare bisericeşti, deşi în ziua primirei cărţei de judecată a executat la moment îndepărtarea cerută, crezând, că astfel va putea scăpa de sancţiuni.

Tribunalul după o deliberare de o jumătate de oră a anulat sentinţa judec. de ocol Huedin şi admiţând apelul procurorului, a condamnat pe preotul iredentist Paului Victor la 1000 lei amendă ca pedeapsă principală şi 500 lei amendă ca pedeapsă secundară, pedeapsă care, în caz de imsolvabilitate, se va transforma în 15 zile închisoare.

Atragem atenţia autorităţilor competente asupra acestui preot pentru a se lua măsuri contra lui şi în ce priveşte ajutorul de stat uzurpat pe nedreptul de el.

Ca încheiere, adresăm rugămintea autorităţilor superioare de-a impune Episcopilor minoritari să îndepărteze imediat şi definitiv stemele maghiare, ce mai există încă pe unele edificii parochiale.

D.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3664 *Piaţa Unirii No. 12.*

Problema minorităţilor şi interesele de partid

Duplicitatea partidului naţional — Criticele reformei învăţământului — Partidul naţional face cor cu Ungurii. Năzdrăvanele declaraţii ale dlui C. Brediceanu

Partidul naţional şi-a făcut o specialitate din a trata chestiunea minorităţilor în forme diferite, după împrejurări şi mai cu seamă, după interesele de moment ale partidului. Astfel am văzut oamenii partidului naţional, iredentişti în vechiul regat şi plini de dragoste nepotolită pentru minorităţi, în Ardeal. Am văzut „România" tratând minorităţile cu toată violenţa, şi am văzut „Patria" bolmojind declaraţii confuze de dreptate şi libertate, variaţii pe tema pactului de la Alba-Iulia.

Relevate de noi, aceste procedee au stârnit o adevărată furtună în presa maghiară şi un nesfârşit şir de explicaţii ocolite din partea „Patriei". Cu toate acestea, partidul naţional n'a renunţat la vechiul sistem. Problema minorităţilor este mereu aceeaşi temă de demagogie şi perfidie, întreţinând cu succes agitaţiile nefondate ale maghiarimei faţă de proectul de reformă şcolară a dlui dr. Angelescu.

Ceea ce este trist pentru un partid politic românesc, cu pretentii de partid de guvernământ, e că partidul naţional se complace în a face cor cu Ungurii în chestia reformei învăţământului. Ungurilor li se pot scuza criticele aduse acestei reforme. Ei au interese cari din nefericire nu vor să se armonizeze cu interesele generale ale ţării. Dar partidul naţional? Partidul naţional se pretinde expresia românismului democratic. Ce interese îl leagă, prin urmare, să se ţină departe de apărarea intereselor naţionale româneşti?

Răspunsul este la îndămâna oricui. Partidul naţional duce adversitatea politică faţă de guvern până la nesocotirea intereselor neamului românesc. Numeroase *împrejurări ni-au confirmat această condamnabilă mentalitate. Ar fi deci inutil să mai insistăm asupra faptelor din trecut. Cea mai nouă ispravă a partidului naţional este un interview al dlui Caius Brediceanu, acordat ziarului „Temesvari Hirlap". Fostul ministru takist şi membru al conducerii partidului naţional spune:*

„Vezi ce se întâmplă azi în Ardeal? Cu inima îndurerată(?) trebuie să constatăm că guvernul tratează cu cea mai mare naivitate chestiunea confesională şi minoritară. Ardealul este pământul clasic unde rezolvirea corectă(?) a acestor două probleme a format obiectul unor îndelungate şi serioase studii şi încercări. La ce rezultate poate duce rezolvarea naivă şi concepţiile brutale faţă de aceste probleme, ni-o arată situaţia de azi din Ardeal.

„Ceea ce a produs ministrul Angelescu nu este altăceva decât copia caricaturizată a sistemului de germanizare întrebuinţat de Bach, şi a sistemului de maghiarizare al lui Apponyi".

In ceeace declară dl Caius Brediceanu sunt două afirmaţii şi nici-o dovadă. Acesta] este dealtfel sistemul de critică al tuturor oamenilor partidului naţional. Dl Caius Brediceanu, ca şi alţii nu intră în fondul chestiunei şi evită de-al discuta. Dl Caius Brediceanu afirmă. Afirmă „cu inima îndurerată" că altădată era incomparabil mai bine ca acum, căci atunci „pe pământul clasic al Ardealului" se studia.

Sunt însă alţi români cari despre vremurile trecute pot aduce alte mărturii. Nu i este ruşine dlui Caiuş Brediceanu, că aceştia ştiu cum a fost şi îl pot oricând desminţi? Dar ce importă aceasta; — interesul partidului înainte de toate! Dl Caius Brediceanu se poate „îndurera" măcar astăzi; altădată dsa nu avea timp de asemenea nimicuri!

A. R. Gus.

Ofertă specială pentru sezonul de Paşti.

GHETE BĂRBĂTEŞTI BOX LEI 490

GHETE DE DAME BOX LEI 490

ŞI ALTE ARTICOLE DE SEZON.

preţurile cele mai eftine

„TURUL"

FABRICA DE GHETE S.A.

CLUJ,

C. R. Ferdinand 14.

„Rador"

ATENŢIUNE!

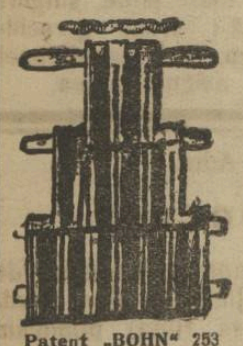

Patent „BOHN" 253

Atragem atenţiunea P. T. public doritor a cladi asupra imprejurarei ca noi producem **o calitate de cele mai bune şi în esecutie cele mai frumoase ţigle de acoperit din lume „Patent BOHN 253"!**

MOSTRE ŞI OFERTE GRATIS! 3442

REPREZENTANTI SE CAUTA!

Fabrica de ţigle „BOHN" Jombolia, (Banat).

BERSON

Toc şi talpă de cauciuc

BERSON

se pună cismarul pe ghetele Dv. câci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele cât şi ghetele Dv.

Lloyd 3424

---

este crema cea mai bună din lume!

2798-2

Proeminenta!

Bere de Pasti!

3227

am adus in circulatie

Fabrica de Bere

Czell

Cluj

Rador

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD. Edificul teatrului.

CLUJ, Piaţa Unirii No. 14.

SATU-MARE, Visavi de teatru.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

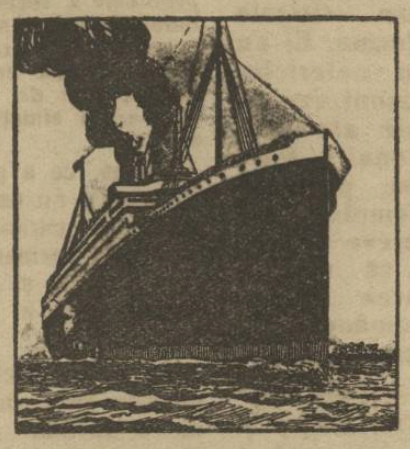

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

De vanzare

Căsa pentru fabrica cu curte-mare aproape de Gara. Casa noua 2 camera şi grădină 80.000 Lei. Casa pentru familie cu 80.000 Lei. Pravălie în Str. Reg. Maria şi în alte parti ale oraşului gasiti prin noi.

Locuri de casa şi grădini. Adresati

Coloman Dunky

Cluj, Piaţa Unirii 10, p. usa 3.

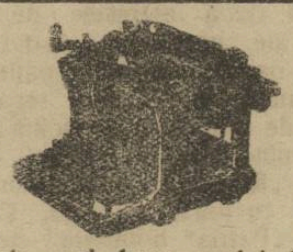

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

3195 Rador 2501

FILIALA TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor **Mauls din Hartz** sunt cele mai delicioase şi le gasim pretutindeni. 3980

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Anchetele noastre

Negustorii şi impozitele

Comercianţii nu cunosc legile fiscale — Camera de Comerţ şi impunerile — Impunerea măcelarilor — Ce trebuie să facă negustorii?

— De vorbă cu dl Ionel Aldica, membru al Camerei de Comerţ şi delegatul contribuabililor

Problema impunerilor preocupă azi toate ramurile economice. Ea fiind o chestiune de interes general, am căutat să obţinem părerea celor competenţi în această privinţă. Dl Aldica, delegatul contribuabililor din Cluj, a binevoit să ne declare următoarele:

„Intr'un oraş cu o populaţie atât de diferită şi ordonată cum este acea a Clujului nu este de mirare că cei mai mulţi contribuabili, în urma primirei unei citaţiuni, se duc cu toată graba şi cu tot respectul cuvenit în faţa Comisiunilor de impunere, şi că pleacă decepţionaţi nefiind edificaţi asupra măsurilor ce se iau, din cauză că nu cunosc legile fiscale.

Vinovate de acest lucru nu sunt decât organizaţiile din care fac parte breslaşii contribuabili precum şi Camera de Comerţ şi Industrie. Dacă aceste organizaţiuni profesionale, şi cea de a doua ca reprezentanţă oficială a comerţului şi industriei, ar convoca înainte de începerea impunerilor pe cei în drept spre a le face cunoscut punctele principale din lege şi a-i edifica, cred că s'ar evita multe neplăceri, neajunsuri şi nemulţumiri.

Intrucât însă Camera de Comerţ este cointeresată, ea încasând procente ad-valorem — stabilite prin lege, ea nu intervine pentru înlăturarea acestor neajunsuri.

Celelalte organizaţiuni profesionale nefiind impozabile, nu se ocupă nici ele de astfel de chestiuni“.

Chestia cărnei şi impunerea măcelarilor

In privinţa acestei chestiuni mereu la ordinea zilei în oraşul nostru, dl Aldica ne spune următoarele: „Ştim că publicul este nemulţumit de scumpetea acestei principal aliment, dar eu ştiu că şi măcelarii înşişi sunt nemulţumiţi de acest lucru. Vina o poartă deci autorităţile fiscale, nu ei, şi iată dece: *Măcelarii nu pot fi consideraţi ca simpli negustori. Ei formează o breaslă industrială care transformă şi prelucrează materialul, carnea, întrucât o vită în viaţă are cca. 200 kg., iar după prelucrare scade cu 20—25 la sută. Ştiindu-se că carnea este un articol de primă necesitate şi că exagerările fiscului în materie de impozit trebuiau în mod fatal să aibă ca urmare scumpirea ei în detrimentul consumatorilor. măcelarii trebuiau să fie impuşi ca industriaşi nu ca simpli comercianţi, adică* cu 14 la sută şi nu cu 16.

Este un lucru ştiut că din cauza actualei crize financiare, — e drept, trecătoare, — transacţiunile comerciale nu mai sunt aşa de numeroase şi de importante ca în anul trecut. Trebuia deci ca în adunări, grupările imposabile să-şi arate punctele lor de vedere şi prin memorii adresate Ministerului de finanţe trebuia să se arate că ele nu mai pot plăti anul acesta dările din anul trecut.

In acest caz, nu mă îndoiesc, că Ministerul de finanţe ar fi dat o circulară stabilind a se avea în vedere ca grupările industriale şi comerciale să nu fie expuse la daune şi ca baza impozabilă să fie cu minimum 30 procente mai scăzută ca în anul trecut. Evident, unde erau cazuri de majorare, comisiile pe motive bine stabilite, puteau majora, dar trebuia să şi scadă acolo unde trebuie de scăzut.“

Activitatea comisiilor de impunere

„Ca reprezentant al contribuabililor, am avut prilejul să constat că cu toată obiectivitatea Comisiunei, până în prezent foarte puţine cazuri s'au operat după registre.

Partea importantă a Comisiei şi în special a delegatului fiscului este de a nu confunda beneficiul net cu cel brut.

Ce trebue să facă comercianţii?

„Pentru viitor — încheie d. Aldica — recomand călduros tuturor negustorilor ca să, şi formeze registrele legale, a le conduce cinstit şi să le trimită la verificare. Comisiile în viitor constatând exactitatea registrelor, ar lucra în virtutea legei, fără evaluare, şi în cazul acesta Comisiunile cât şi contribuabilii vor fi mulţumiţi“.

Raco

Societăţile ungare de asigurare şi plăţile în România

Cum vor plăti societăţile de asigurare din Ungaria, premiile de asigurare

După ştiri din Budapesta, cele 13 societăţi de asigurare ungare despre cari este vorba în tratativele urmate între România şi Ungaria privitoare la regularea chestiunei asigurărilor contractate cu vechiul regim unguresc, par a fi ajuns la o înţelegere cu România pe aceeaşi bază pe care s'a făcut acordul cu Cehoslovacia. Acest acord prevede că societăţile ungare cari fac operaţiuni în statele succesoare, să le facă, fie în regie proprie la Budapesta, dar deosebit de operaţiunile ungureşti, fie cedând întregul portofoliu de asigurări unei societăţi de asigurare îndreptăţită să lucreze în aceste state.

Statele succesoare preiau rezervele de premii, cari se ridică în România la 70, în Cehoslovacia la 55 şi în Iugoslavia la 35 milioane coroane aur acoperite în cea mai mare parte prin titluri de împrumuturi de război şi de rente antebelice şi numai puţin imobile sau alte obiecte de valoare. Cehoslovacia s'a obligat să nostrifice pentru cel mult 50 milioane coroane obligaţiuni de stat ungureşti. Cele 13 societăţi ungureşti (Prima soc. generală de asigurare ungară, Soc. de asigurare franco-română, Soc. de asigurare ungaro-olandeză. Prima soc. militară ungară de asigurare, Soc. naţională de asigurări împotriva accidentelor, Soc. de asigurare Union, Prudenţia şi Pallas) plătesc tuturor acelora cari au contractat asigurări înainte de Martie 1919 şi cari au avut domiciliu în Cehoslovacia până la sfârşitul anului 1922, coroane cehoslovace. Societăţile de asigurare ungare au căpătat garanţia că li se recunoaşte principiul naţiunei celei mai favorizate, adică orice avantagii ce s'ar acorda altor societăţi de asigurare în Cehoslovacia se vor întinde automatic şi asupra societăţilor ungare.

BURSA

Aprilie 19

Leul la Zürich . . . lipseşte din cauza
la Paris sărbătorilor.

Cursul la Cluj

1	franc elveţian — —	Lei 3420-3425
1	franc francez — —	„ 1215-1225
1	dolar — — — —	19350-19370
1	liră sterlină— — —	„ 845-846
1	liră italiană— — —	„ 867-870
1	coroane cehă — —	„ 572-574
1	Leu = coroane austriace	„ 273-275
1	Leu = coroane ungare	„ 25-26
1	dinar — — — —	„ 240-45

PIAŢA

Licitaţia redevenţelor Statului a avut un succes de cea mai mare importanţă pentru industria petroliferă adevărat românească. Ea a strâns pentru o colaborare pe viitor un grup de capitalişti şi întreprinderi româneşti cari împreună vor formă un puternic trust petrolifer pentru a contrabalansa tentaţiunile capitalului străin care lucrează de prezent în petrol.

Infiinţarea acestui trust vine la timp: ea demonstrează încă odată lumei că suntem în stare de a valorifica prin noi înşi ne bogăţiile naturale ale ţărei noastre.

Piaţa va resimţi în curând urmările acestui pas spre consolidarea branşei petrolifere.

Celelalte compartimente au rămas neschimbate.

Preţurile variază conform cererei şi ofertei reduse.

Au încheat:

CEREALE

CLUJ: orz 42.000, grâu 56.500, porumb 45.000. ovăz 45.000 tărâţă 31-32.000, fasole 118-120.000 Lei vag.
BRAILA: orzul 41.000, grâu 53.000, porumb 44.500 Lei vag.
GALAŢI: orz 41.000, porumb 44.500, grâu 53.000 Lei vag.
TULCEA: orz 41.000, porumb 44.0 00 Lei vag.
SILISTRA; porumb 42.000 Lei vag.
GIURGIU: porumb 42.000, Lei vag.
CONSTANŢA: orz 42.000, porumb 42.000, grâu 54.000 Lei vag.
CĂLĂRAŞI: porumb 42.000, Lei vag.
OLTENIŢA: porumb 42.000, Lei vag.
BASARABIA: orz 41.000, porumb 45.000, grâu 54.000 Lei vag.

Efecte

Valorile bancare rămân ferme.

In schimb cele petrolifere au înregistrat din nou câteva puncte în minus.

Bursa — în general — a fost slab animată.

S'au cotat:

Bănci: „Banca Naţională“ excup. 14·200—14·300, „Banca Românească“ ex cup. 630-625. „Marmorosch Blank“ excup. 940-940.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 11.800-11.900 „Concordia“ 4380-4400 „Petrol Block“ opt. 980-985 Credit Minier“ optate 1900-1910, „Steau Română“ 4000-4020.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2575-2600, „Naţionala“ 1125-1150, „Generala“ 2600-2650, „Agricola“ 980-1000. Urania 1950—1960.

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400-425 Reşiţa, 1450-1475 Reşiţa pui 1300-25, Letea 550-575.

Reclama este sufletul comerţului!

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Un
Automobil de Tura
60 Hp. sistem Fiat Italian,
cu 6 şezuturi, uşor de transformat in autobus cu cadre şi părţi de rezervă, este de vânzare pe lângă condiţiuni avantagioase de plată. Tot acolo se află de vânzare maşini pentru fabrică de mături.
Radio Detailuri la 3462
Mauriţiu Friedmann
Cluj, Str. Căilor Ferate nr. 4.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Duminecă, 20 Aprilie
CINEMA SELECT
VANINA
Monumentală dramă istorică in 5 acte. In rolurile principale: *Asta Nielsen, Paul Wegener* şi *Monna Vanna şi Lucreţia Borgia.*
CINEMA URANIA
Maciste şi ocnaşul No. 51.
Senzaţională dramă de aventuri in 6 acte. Puterea colosală a lui Maciste invinge răul.
CINEMA APOLLO
Senzaţie!
Uriaşul Samson
Senzaţională dramă acrobatică în 6 acte. In rolul principal Luciano Albertini. Cel mai mare film cu Samson.

Successorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN. DIN GHIRIS-ARIES, TURDA
!
3466
Recomandetiglele sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele şi caramisele sale de masura germana in normala precum şi ţevi de canal.

CASA DE CONFECŢIUNI
Bucureşti **A. R. C. E.** Bucureşti
are expoziţie permanentă de ROCHI şi COSTUME pentru DAME la Direcţia
Hotelului „ASTORIA“ Cluj.
Ultimele Modele Parisiene! Preţuri de reclamă! 3464

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Cele mai nouă modele de pălări pentru bărbaţi.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și
împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 2128

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13:

3426

De vânzare

întrunul din orașele cele mai mari din Ardeal

o intreprindere comercială care este în funcție de 23 ani

situată lângă linia ferată, cu imobil și **aranjament complect.** Agenți primesc recompensă. Deslușiri amănunțite: la **Agenția de publicitate Lloyd Expres Cuj,** Str. Memorandului 24. sub „**Rentabil 2587**“.

Lloyd

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant și decalitate bună

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

---

pentru sezonul de primavara

Preturi de reclama

la magazinul

HERCULES

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exercițiul copiilor de a merge .	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA“	„ 68
Rochițe brodate	„ 78
Cămeși pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialități **de haine pentru copii** și **cărucioare** din Berlin și Wiena

Bogat asortiment

în haine pentru băeți specialități din Tirol.

Salon de confecționat haine pentru copii și din stofe aduse.

Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate pentru a repara cărucioare și nunțându-ne. Trimitem gratis și revânzători catalog cu prețulae curente p. cărucioare de copii

3361

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzește

în orice cratiță aparatul electric de inginerii dipl.

Pallos & Marko

(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)

care nu se strică niciodată și mai eftin dacât cratițele electrice. 3425

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“

Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA“

Frații Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

1000

pomișori altoiți de

Trandafiri

în 18 soiuri inaltime 1—2 metri se află

de vânzare.

Prenotari se fac la

Dna. Sebestyén,

Strada Regala 8.

Să pot căpăta pe prețurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbați și fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antișambre și grădini la

Fabrica de mobile „Victoria“ Arad.

Magazinul

Str. Horia, (palatul Neuman).

FABRICA ȘI DEPOZITUL: Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Cele mai bune stofe p. paltoane bărbătești se pot cumpăra numai la sucursala magazinului de postav din Sibiu

GROMEN SI HERBERT

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 13 fost (Wesselényi M.-u.)

Lloyd 2430

1243

Fabrica de Bere din Turda S. A.

a adus în circulație sepcialitate

Bere de Pași

de primul rang.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Institut de Arte Grafice Frații Kulperstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1065 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Marți 22 Aprilie 1924.

Infrăț[illegible]

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 22 IV 924

R CLUJ 1. 5017

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:

PE 1 AN	240 L
PE 6 LUNI	120 L
PE 1 LUNĂ	30 L
PE 1 AN pentru autorități .	480 L

Spre o nouă politică

Intr'un număr trecut al ziarului nostru am relevat un articol publicat de o gazetă bucureșteană, articol care cuprindea un nou îndemn la unire a partidelor de opoziție. Autorul apelului cerea însă ca această unire să se facă în jurul unei idei și propunea ideia de conservațiune socială. El se ridica împotriva politicii de persoane și arăta ca numai în jurul unei idei se poate înjgheba un organism politic serios și trainic. Comentând acest articol, noi am dovedit că o coaliție a opoziției în jurul unei idei este realizabilă întrucât partidele politice de opoziție n'au făcut niciodată o politică de principii și că trăind în subteranele politicii de interes, de persoane și de pasiuni, pe ele nu le-a încercat nicicând dorința, să se înalțe în lumea senină a ideilor.

Să lărgim cadrul discuției și să îmbrățișăm întreaga noastră politică din vremea din urmă și cu deosebire după război.

Inainte de a ne arunca în vârtejul măcelului, politica noastră cunoștea două mari partide: partidul conservator și partidul liberal, reprezentant al ideii naționale și democratice, Lupta dintre aceste două partide era o luptă de idei. Deaceea cu toată lipsa noastră de educație politică, viața politică prezinta un aspect civilizat, oricum incomparabil mai civilizat decât cel de astăzi.

Dar veni războiul, războiul cu toate prefacerile, cu toate durerile și cu toate nevoile lui.

O mână de aventurieri politici, de demagogi și transfugi din vechile partide, profitând de desordinea morală stârnită de războiu au știut exploata necazurile, naivitatea și nădejdile masselor. Au răsărit atunci ca din pământ câteva grupuri noui care fără să înfățișeze o ideie, fără să se lege de o doctrină, s'au aruncat în politică pentru interesele, pentru ambițiile, pentru poftele celor cari le înjghebaseră.

Politica țării se schimbă într'un câmp de luptă unde nu se mai ciocneau ideile, doctrinele, curentele, ci se ciocneau cu o înverșunare și cu o violență extremă pasiunile, ambițiunile și poftele unor oameni pe cari nu-i încălzea nici un ideal și nu-i mâna nici o credință.

Dela războiu încoace politica noastră n'a înfățișat decât convulsiunile acestei formidabile ciocniri de patimi și de interese. Glasul ideii e mut, vorbește numai patima.

Desigur însă că această învălmășeală nu va mai putea dura. Semne că ideile vor triumfa și în politica noastră s'au arătat.

Iată partidul poporului, strălucită pildă de slăbiciunea unei organizații politice întemeiată pe popularitatea unui om și nu pe o ideie, — s'a disolvat, a dispărut din viața politică, și a dispărut cu o repeziciune uimitoare.

Gruparea țărănistă a cărei viață întreținută cu baloanele de oxigen ale celei mai demagogice agitați pâlpâie trist, va avea negreșit aceiași soartă.

Cât despre partidul național, câtă deosebire între ceeace reprezinta înainte de unire, când îl încălzea ideia națională, și ceiace reprezintă astăzi când, părăsind ideia naționale, s'a cufundat în băltoaca politicii, de persoane și de interese.

Politica de idei își va relua locul și la noi. Incetul cu încetul ea se va cristaliza în formele ei trainice și firești. Iar toate acele înjghebări politice cari nu vor înfățișa o ideie sunt osândite pierei.

O afacere de onoare

Incidentul Humureanu Enescu

In urma incidentului dintre d. C. Humureanu, redactor al ziarului nostru și d. Enescu, subdirector al Băncei Agrare din localitate, a avut eri Duminică 20 Aprilie c. o eșire pe teren. S'au schimbat două gloanțe fără rezultat. Adversarii nu s'au împăcat.

Adunarea generală a „Băncei Centrale"

Deschiderea ședinței — Un incident regretabil — Aprobarea bilanțului și descărearea Consiliului de administrație — Noui aleși

Sâmbătă dimineața la orele 10 a avut loc, în sala de ședințe a Băncei Agrare, adunarea generală a „Băncei Centrale". D. Dominic Rațiu, președintele Consiliului de administrație, a deschis ședința. Inainte de intrarea în ordinea de zi un grup de acționari, cari și în anul trecut încercaseră să provoace scandal, a dat cetire unui memoriu în care se ataca actuala conducere a Băncei și se criticau datele bilanțului. In urmă, dovedindu-se că toate criticele ridicate se întemeiau pe date false sau prezentate fals, adunarea a intrat în ordinea de zi, respingând cu o mare majoritate obiecțiunile acționarilor scandalagii.

Acțiunea acestora a fost, pe drept cuvânt, blamată de toți oamenii de cinste.

Adunarea generală a primit și aprobat apoi bilanțul, care prezenta suma 321,603.256 37 lei la active și 8,757.474 lei ca profit curat, dând descărcare Consiliului de administrație și censorilor.

Procedându-se la alegere a 5 membri în Consiliul de administrație ieșiți la sorți, au fost realeși dnii Dominic Rațiu, Valentin Poruțiu, I. I. Lapedatu și I. I. Vulcu și a fost nou ales dl Leo Parasca.

Adunarea s'a sfârșit în cea mai bună atmosferă de cordialitate, directorii Băncei fiind viu felicitați pentru munca pricepută pusă în serviciul unei idei, care este însăși ideea de progres a vieței noastre economice.

CLEMENȚĂ REGALĂ

M. S. Regele va semna la întoarcerea din străinătate, tabloul de grațieri ce a fost întocmit de ministerul de război.

Pe urmele lui Radici

Impotriva desmințirilor grosolane ale „Româniel". dl Gh. Filipescu, fruntaș al partidului național declară în „Lupta", sub proprie semnătură, că se duce la Paris pentru a spune acolo că suntem o țară de hoți, în care financiarii și negustorii străini nu trebue să aibă încredere. Acelaș lucru îl va face și dl Vaida la Londra. Cei doi misionari ai partidului național se vor conforma, așa dar, întocmai declarației făcută la Cameră. Lupta împotriva guvernului se va desfășura pe alt teatru

Paralel cu această acțiune, pe care orice bun român cu mintea întreagă și sufletul curat de patimi va ști să o califice cum trebue, ni-a fost dat să luăm cunoștință zilele trecute de apelul telegrafic al celebrului agitator regionalist croat Radici, prin care „frații de suferință" ardelenii și slovacii erau chemați la o acțiune comună. Radici văzând că e fără roade toată osteneala sa de a mișca opinia cercurilor conducătoare europene în favorul planurilor sale de a desmembra statul serbo-croat al Jugoslaviei, și inspirat probabil din faptele partidului național în România, și ale popei Hlinka în Cehoslovacia, s'a gândit să convoace un congres al tuturor partidelor politice din ținuturile cari au aparținut Ungariei, cu scopul ca din acest congres să se pornească lupta împotriva guvernlor dela București, Praga și Belgrad, sub conducerea dlor Maniu Radici și popa Hlinka. Lupta firește s'ar da dela Zagrab, unde ar fi cartierul general al răsvrătiților și s'ar extinde în egală măsură în străinătate și în țările respective.

Planul este în adevăr grandios, și nu știm întru cât se va simți partidul național onorat că a fost pus în primul loc în calculele neostoitului Radici. Ceeace rămâne mai presus de orice îndoială este că activitatea politică a partidului național dă, peste graniță cel puțin, admirabile roade. Și oare cum ar putea fi altfel! După atitudinea partidului național față de actul Incoronării, după necontenitele agitații regionaliste ale aceluiaș partid, după încăpățînarea de a nesocoti Constituția, legile și instituțiile țărei, nu era îndreptățit oare Radici să vadă în formula „Ardealului pentru Ardeleni" o justificare a politicei sale și în domnul Vaida, care pleacă la Londra să și batjocorească țara, un frate de pribegie pentru aceleași idei?

Chiar dacă n'a vrut-o, partipul național rătăcește de multă vreme pe căile întortochiate ale lui Radici!

Constatarea naționalității române în teritoriile alipite

Regulamentul pentru constaterea condițiunilor cerute de legea din 24 Februarie

Consiliul de miniștri a încuviințat în ședința dela 15 Aprilie, sub rezerva aprobărei ulterioare a M. S. Regelui regulamentul privitor la constatarea condițiunilor cerute de legea din 24 Februarie, pentru dobândirea de plin drept a naționalității române.

Dăm mai jos în rezumat dispozițiunile acestui regulameat care se referă numai la persoanele aparținând teritorilor alipite.

Dobândirea de drept a naționalității române și pierderea ei

Sunt și rămân cetățeni români fără a fi obligați să îndeplinească vre-o formalitate, locuitorii de mai jos, cari până la data de 24 Februarie 1924, exclusiv nu vor fi optat pentru o altă naționalitate:

Toți locuitorii din Bucovina, Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș, cari aveau indigenatul (apartinența) la (1 Decemvrie) 1918.

Locuitorii din Basarabia supuși ruși cari la data de 27 Martie (9 Aprilie) 1918 aveau domiciliul administrativ după legile în vigoare în Basarabia.

Deasemeni toate persoanele originare din aceste provincii cari la data unirii nu erau domiciliate în ele, dar erau născute în vreuna din comunele acestor provincii din părinți domiciliând acolo sau posedau indigenatul în una din aceste provincii.

Sunt considerate a fi pierdut de drept naționalitatea română persoanele din categoriile cari înainte de 24 Februarie 1924, au optat pentru o altă naționalitate sau au renunțat la naționalitatea română.

Declarațiunile de opțiune pentru o naționalitate streină sau de renunțare la naționalitate se vor face numai în forma autentică și în fața autorităților împuternicite după lege a constata consimțământul și a autentifica actul.

Autoritățile competente a constata consimțământul și a autentifica actele de acțiune sau renunțare sunt:

In Ardeal, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș, notarii publici;

In Bucovina: judecătoriile de ocol și notarii publici;

In Basarabia: notarii publici și judecătoriile de ocol, în localitățile unde nu sunt notari publici.

Autoritățile și declaranții cari nu se vor conforma dispozițiunilor regulamentului pentru constatarea naționalităței române se vor pedepsi cu amendă dela 5000—20.000 lei.

Declarațiunea de optare sau renunțare este definitivă. Odată făcută, ea nu mai poate fi retrasă.

Se exceptează însă opțiunea sau renunțarea pentru minori, dacă au dreptul după lege sau convențiuni să opteze sau să renunte la numele lor propriu.

In străinătate declarațiunile de opțiune pentru naționalitatea română, sau de renunțare la această naționalitate se vor face tot în forma autentică înaintea legațiunilor sau consulatelor române cari le vor comunica ministerului de afaceri streine pentru Ministerul de Interne.

Disdozițiuni referitoare la constatarea naționalității în teritoriile alipite

Organele administrative însărcinate cu constatarea naționalității sunt:

a) In Transilvania, Banat, Maramureș, Crișana și Sătmar: primarii municipiilor, primarii orașelor cu consiliu și primpretorii, fiecare în circumscripția lor;

b) In Bucovina: Primarul în orașul Cernăuți și prefecții de județe în comunele din circumscripția lor;

c) In Basarabia: Comisiuni compuse, în orașele reședințe de județ, din primarul orașului ca președinte, șeful poliției locale și un cetățean localnic desemnat de Ministerul de Interne, iar în celelalte comune din: subprefect ca președinte, comandantul companiei de jandarmi și un cetățean localnic desemnat de Ministerul de Interne.

Pentru pregătirea și facilitarea lucrărilor de constatare a cetățeniei române, primarii comunelor urbane nereședințe (târguri) și comunelor rurale din teritoriile alipite vor întocmi în termen de 30 zile dela publicarea în „Monitorul Oficial" a prezentului regulament liste în cari vor înscrie pe toate persoanele cari locuesc în comună la data formării acestor liste și cari întrunesc condițiunile prescrise de art. 2 din prezentul regulament și nu vor fi optat pentru vre-o altă naționalitate.

Listele vor sta afișate cel puțin 30 zile. Orice persoană și autoritate publică, în termenul acestor 30 zile va putea cere noui înscrieri, ștergeri sau rectificări în aceste liste, adresând în scris reclamațiunile lor primarului comunei.

In orașele cu municipii și în orașele cu consiliu din Ardeal, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș, în orașele reședințe de județ din Basarabia și în orașul Cernăuți din Bucovina constatarea naționalităței române se va face de către organele prevăzute mai sus după aceiaș normă.

Constatarea naționalității persoanelor domiciliate în vechiul regat — Apeluri și recursuri

Persoanele prevăzute în prezentul regulament, domiciliate în vechiul regat, sunt obligate pentru constatarea naționalității, ca în termen de 40 zile dela publicarea lui în „Monitorul Oficial", să aducă la cunoștința primarului în comunele rurale, a prefectului de poliție sau a polițaiului

(Urmare pe pag. II-a).

în comunele urbane, denumirea comunei şi a judeţului unde au avut indigenatul sau domiciliul administrativ la data unirii sau unde au fost născute spre a fi înscrise în listele de naţionalitate ale acelei comune.

Orice persoană nemulţumită pentru admiterea, omiterea sau respingerea înscrierii sale sau a altuia în liste, va putea face apel la comisiunea de apel.

Acelaşi drept îl are şi ministerul de interne cât şi ministerul public. Apelul se declară la primăria locală în terman de 40 zile libere de la data afişării listelor sau dela data comunicării.

Hotărârile comisiunilor de apel se pronunţă cu drept de recurs, în termen de 20 zile libere de la pronunţare. Cartea de casaţie va judeca aceste recursuri de urgenţă în camera de consilier.

Marile serbări
dela Sighetul-Maramureşului

Comemorarea a 5 ani dela ocuparea Maramureşului de către trupele române

Entuziasta primire făcută dlui Ministru General Moşoiu dc către populaţie — Te-Deum-ul — Adunarea populară — Cuvântarea dlui General Moşoiu — Banchetul

Sâmbătă 19 Aprilie s'a serbătorit cu un deosebit fast implinirea a cinci ani dela ocupa rea Maramureşului de către trupele române. Cu această ocazie a fost invitat să participe la serbări şi acela care a comandat victorioasele trupe, Dl Generăl Traian Moşoiu. In gara Sighet s'a făcut oaspelui o entuziastă primire, fiind întâmpinat de toate autorităţile civile şi militare în frunte cu dl Mihali, prefectul judeţului dl Dan subprefect, primarul oraşului, toate şcolile din localitate, precum şi un mare număr de săteni din toate comunele ţinutului.

Primarul oraşului rosteşte un cuvânt de bun sosit, mulţumind dlui General Moşoiu pentru atenţia ce a avut o de a participa la o sărbătoare atât de însemnată pentru populaţia Maramureşului.

După aceasta întreaga asistenţă se îndreaptă către biserica unită din localitate, unde se oficiază un Te-Deum, spre pomenirea acelora ce s'a jertfit atât de eroic pentru liberarea Maramureşului de sub stăpânirea străină.

Urmează apoi o recepţie în sala festivă a prefecturei.

Adunarea festivă populară. Cuvântarea dlui Gen. Moşoiu

In sala festivă judeţeană s'a adunat un numeros public din toate clasele sociale în frunte cu autorităţile şi şcolile din localitate şi primul care ia cuvântul este subprefectul Dan, arătând că poporul român se simte fericit să salute pe viteazul general care a condus armatele la desrobirea plaiurilor maramureşene şi aduce tot odată salutul populaţiei Maramureşului generalului şi armatei române.

Cuvântarea dlui General Moşoiu

Dl General Traian Moşoiu a arătat apoi marea importanţă pe care o prezintă pentru noi Românii, trecerea liniei demarcaţionale, fiind un act de o înaltă afirmare naţională, fără de care am fi fost răsluiţi în drepturile noastre etnice.

Mulţumeşte apoi românilor maramureşeni, cari au ţinut vie flacăra românismului în sufletul poporului şi cari în cursul veacurilor a dat oameni mari, ca cei doi voevozi descălecători în Moldova şi au zdrobit bolşevismul care ameninţa ordinea centrului Europei.

Prin sângele soldaţilor din toate ţinuturile vărsat la Tisa, s'a pecetluit pentru vecie unitatea naţională visată de moşii şi strămoşii noştri, căci poporul român după retragerea legiunilor din Dacia, a rămas ca un pom tânăr lângă drumul mare pe unde au trecut hoardele barbare fără să'l poată smulge, având rădăcini adânci cari l'au ţinut pe loc.

Dl General Moşoiu, face apel la unirea sufletească a tuturor românilor pentru a se putea clementa Statul nostru naţional.

*

Urmează apoi o masa comună la restaurantul „Coroana", unde dl General Moşoiu închină pentru Familia Regală şi armata română.

Dr. Boroş, vicarul Mitropoliei Maramurăşului, a ridicat apoi paharul arătând însemnătatea istorică a zilei şi face un istoric al trecutului de durere a neamului, care în decursul veacurilor a vărsat părae de lacrimi, implorând vremurile măreţe de azi şi aduce în numele poporului român elogii viteazului general Traian Moşoiu.

Mai vorbesc apoi colonelul Mladin, profesorul Modrea, după care dl General Traian Moşoiu mulţumeşte pentru frumoasa manifestaţie a maramurăşenilor.

Seara la orele 6 dl General Traian Moşoiu, condus la gară de toate notabilităţile oraşului, a luat trenul spre Oradea-Mare, pentru a participa la serbările ce se ţin acolo pentru aniversarea a cinci ani dela ocuparea Bihorului.

Cronica artistică

Expoziţia de pictură a preotului Gruzda János

In unul din numerele noastre trecute srcisesem că în sala Teologiei Reformată din localitate s'a deschis expoziţia de pictură a preotului reformat Gruzda János. Insistăm asupra calităţii de preot a pictorului, pentrucă în tablourile sale este foarte mult din sufletul ascetului, rece, încăpăţinat, idealist, al unui preot, obicinuit să vadă natura rigidă, fără soare şi cu un pământ vecinic îngheţat.

Inspiraţia pictorului — cum foarte potrivit a spus-o poetul *Aprily Lajos* cu ocazia deschiderii expoziţiei — încetează de-odată cu ivirea primăverii şi se regăseşte iarăşi numai când frunzele pomilor sunt căzute.

Pictorul Gruzda, ale cărui tablouri au fost lăudate chiar şi la expoziţia mondială londoneză, este o fire izolată, aristocratică, preocupată cu studierea şi adâncirea poeziei regiunilor stâncoase din părţile secuieşti şi ale Aiudului. Arta d-sale este drept cam colţuroasă şi nedisciplinată, dar de o puritate cabuă, înălţătoare; totdeauna interesântă, rezultantă a unei concepţii originale.

Subiectele d-sale sunt: bisereci ungureşti de la sate, stânci acoperite cu zăpadă, văgăuni de munţi părăsite şi bizare, coaste de dealuri luminate de razele timide ale unui soare de iarnă, pomi albiţi de zăpadă topiri de zăpadă, etc, — toate realizate sugestiv şi dovedind o viziune foartă ascuţită.

Recomandăm expoziţia pictorului Gruzda atenţiei publicului românesc.

INFORMATII

— **Concertul maestrului Sibianu.** In seara zilei de 10 Mai va avea loc al doilea Concert al maestrului Sibianu în Aula Prefecturei, — cu concursul d-nei Thiron, primadona Operei din Cluj şi al d-lui Strasser.

Se va repeta „Sonata Kreutzer" de Beethoven, după cererea generală, iar d-na Thiron va cânta lied-uri compuse de maestrul Sibianu, care la rândul său va executa „Monschein—Sonate" şi altele din Chopin. Concertul se va termina cu „Rapsodia română" No. 1 executată de autor pentru prima dată în Cluj.

— **Examen pentru catedra de violoncel la Conservatorul din Cluj.** Aflăm că pentru catedra de violoncel pe lângă Conservatorul de muzică şi artă dramatică din Cluj, s'a fixat concurs, şi că se pun mari insistenţe pe lângă violoncelistul Flor Breviman, absolvent al Conservatorului din Paris, să candideze la această catedră.

In cazul când d l Breviman ar primi acest lucru, Conservatorul din Cluj ar face una din cele mai reuşite achiziţii, dată fiind reputaţia şi studiile strălucite pe cari le-a făcut d-l Breviman.

— **Universitare.** D-l Dimitrie Negru, profesor agregat la catedra de „radiologie medicală" la F cultatea de medicină din Cluj, a fost ridicat la rangul de profesor titular la aceeaşi catedră.

— **Intelectualii olteni din Cluj** şi din Ardeal sunt rugaţi să şi trimită adresa dlui advocat A. Stătescu str. Samuil Micu nr. 2 Cluj.

— *Vizitaţi Atelierul de industrie casnică românească din strada Memorandului nr. 10 (parter), al dşoarei Victoria Bariţiu. Se pun în vânzare obiecte lucrate de mână în piele cu motive româneşti. — Deschis zilnic dela orele 14—19.*

— **Vipt bun de casă** *se capătă pe lângă preţ convenabil în strada Baba Novac nr. 25 (lângă Teatrul Naţional).*

— **Dela „Asoţiaţia pentru cultura şi literatura poporului român".** Domnii membri ai secţiilor Asociaţiei (literare, ştiinţifice etc.) şi ai comitetului local sunt rugaţi a lua parte la o şedinţă care se va ţine Miercuri (23 Aprilie) la orele 5 p. m. în Sala No. 4. a Facultăţii de Litere. Se vor discuta chestii în legătură cu problemele noui ale Asociaţiei. *Preşedintele secţiei literare.*

— **„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat,"** oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Călătoria lui Massaryk în Italia

Praga, 19. — După ziarul „Prager Presse" Massaryk va pleca imediat după sărbătorile Paştelui în Italia meridională unde va sta vre-o 4-5 săptămâni.

Titlurile de nobleţă
în Italia

Roma, 19. Mussolini a semnat un rescript referitor la titlurile de nobleţă în Italia, în urma căruia 2 treimi din aristocraţia italiană îşi pierde drepturile de-a purta titluri de nobleţe. Această măsură atinge mai cu seamă toate titlurile de nobleţe conferite de Papi dela 1870.

COMUNICAT!

Toti Domnii Fuocţionari de stat civili şi militari sunt rugaţi a se presenta cu legitimaţiile respective la Magazinul

M I S S I R

din Cluj unde vor cere 10% reducere din preţurile fixe la toate marfurile de manufactură. Direcţiunea.

Mare magazie de tot felul de piei crude

de vita, vitel, bivol, oaie, miel şi capră. 3463

Se găsesc apoi maţe, seu şi tot felul de producţii animale la

Cooperativa Măcelarilor

şi pentru valorizarea pielii a altor produse secundare

Cluj, Strada General Poetaş No. 1.

CUM NE CURATIM SANGELE SI NE INTARIM TRUPUL
BROSURĂ F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTTA
BRO[illegible]F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CA[illegible]RATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERE[illegible] LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

Radori No. 1253.

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT

SOSESTE IN CURAND LA 3402

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

In jurul respingerii statutelor lui „Emke"

Maghiarii din Ardeal neşovinişti, mulţumiţi de hotărârea guvernului — Declaraţiile unui distins personagiu maghiar

Pentru a lumina din toate părţile chestiunea societăţii iredentiste „Emke", ale cărei statute guvernul le a respins, am făcut o vizită unui distins personagiu maghiar din Cluj care, după ce l'am asigurat că nu-i vom divulga numele, a primit să ne spună cu toată sinceritatea ceia ce dsa crede despre „culturala" societate.

„Spuneţi, domnule redactor — ne-a vorbit dsa — că ştirea respingerii statutelor societăţii „Emke" a făcut între Ron âni cea mai escelentă impresie. Dă-mi voe să-ţi adaog că acest gest al guvernului serveşte în acelaşi timp şi liniştei sufleteşti a publicului maghiar.

Aceasta nu însemnează că pentru mine cultura poporului meu ar fi indiferentă, Din potrivă, voi cere guvernului să aprobe ftinţarea unei alte organizaţii culturale ungureşti.

Nu înţeleg însă pentru ce organizaţia culturală a ungurimei să fie tocmai „Emke", care prin activitatea sa sterilă din trecut a indispus pe unguri şi a jicnit adânc pe români cărora ea voia să le impună cu forţa cultura maghiară, confundând activitatea culturală cu maghiarizarea.

Ce interes avem noi, Ungurii dacă la orice mişcare a societăţii „Emke", ziarele româneşti ne vor putea reduce la tăcere cu dovezi referitoare la activitatea ei din trecut, şi ce folos să avem în fruntea ei pe domnul Sándor József, ale cărui articole ultraşoviniste, pline de insulte la adresa Românilor, pot fi oricând reproduse de oricine.

Iată pentru ce, respingerea statutelor societăţii „Emke" nu este regretată de loc de ungurii neexaltaţi. Din potrivă, ne bucurăm că acest prilej permanent de ceartă şi desgropare a trecutului a fost pe vecie înlăturat".

Scrisori din Maramureş

Inflinţarea „Reuniunei Mariane"

La liceu de fete din Sighet s'a înaugurat de curând, „Reuniunea Mariană", având ca membre 48 de eleve, care au depus jurământul obicinuit în cadrul unei frumoase festivităţi. A excelat corul marian, condus de profesoara de muzică dna Inca, care o cântat mai multe bucăţi religioase. Seara s'a ţinut tot de elevele „Reuniunei Mariane" o şezătoare artistică cu un program bine executat, iar ca încheere s'au înfăţişat patru tablouri vivante representând: Buna Vestirea; Isus la Maria şi Marta; Lăsaţi copii să vină la mine, Orchestra îngerească.

Aniversarea alipirei Basarabiei

In ziua de 9 April în toată ţara s'a sărbătorit aniversarea a 6 ani dela alipirea Basarabiei. Maramureşul se pregătit şi el pentru o comemorare în stil mare, dar din cauze neprevăzute, comemorarea s'a făcut numai de către armată şi şcoli. După un Te-Deum s'a ţinut în sala de gimnasticăa liceului de fete o serbare şcolară, constând din vorbiri, cor şi recitări. Seara a fost o retragere cu torţe, iar oraşul a fost pavoazat şi iluminat feeric.

Diverse

In Valea Vişeului, unde odinioară exista un pod puternic peste fluviul Tisa, distrus însă odată cu invazia Ruşilor în 1914, se proectează edificarea unui nou pod de beton, de către Cehoslovacia şi România. Inginerii cehi au rugat autorităţile române ca să-şi dea concursul la ridicarea acestui pod care leaga valea Vişeului cu Cehoslovacia, promiţând că cheltuelile în mare parte le va suporta Cehoslovacia.

*

Cercurile şcolare din Vişeul de sus sunt foarte agitate contra preotului papistaş, românofobul Bárány, care în loc să iase ca vechea bis. rom. cat. să servească ca loc de închinare elevilor dela şcolile din acea localitate, a dat-o în arendă pentru un timp îndelungat, spre a servi ca magazie de cereale. Fiind edificată cu banii erariului, adică cu banii statului, credem, că statul ar trebui să intervină.

*

In ziua de 2 Aprilie a avut loc o reprezentaţie teatrală în care au jucat profesori, institutorii şi elevii şcoalei normale din localitate. S'a reprezentat: „Valuri", piesă originală în 3 acte a dlui dir. Simon şi „Suflet de student" piesă într'un act tot a dlui dir. Simon.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate

In ziua de 15 Mai ora 10 dimineaţa se va proceda în şedinţă publică în Biurourile Direcţiunei Generală a Construcţiilor de Căi Farate, Bulevardul Schitul Măgureanu No. 47 Bucureşti şi în condiţiunile art. 72—83 din legea contabilităţei publice la adjudecarea prin oferte sigilate a executărei terasamentelor şi lucrărilor de artă coprinse pe porţiunea dintre Klm. 0+000 şi Klm. 7+500 a liniei Ilva Mica—Vatra Dornei, în un singur lot care va cuprinde executarea următoarelor lucrări.

1. Terasamente ordinare în cantitate de circa 250.000 m. c.
2. Terasamente în stâncă circa 50.000 m. c.
3. Un pod de 8 m. deschiderea cu tabliere în beton armat cu grinzi dublu T la Klm 5+899.
4. Un pod cu două deschideri a 8 m cu tabliere în beton armat cu grinzi dublu T la Klm. 5+602.
5. Un pod boltit de 5 m. deschidere la Klm. 4+177·50
6. Trei poduri de 2 m. deschidere cu tabliere de beton armat la Klm. 1+303, 2+336 şi 7+172.
7. Trei poduri boltite de 2 m. la Klm. 2+038, 3+282 şi 4+851
8. Şeapte podeţe de 1 m. deschidere cu tabliere de beton arâmat la Klm.—. 815, 1+826, 2+187, 2—452, 2+643, 6+270 şi 6+905.
9. Cinci podeţe boltite de 1 m. deschidere la Klm. 2+832, 4.394, 4.522, 4.740, şi 5+497.
10. Cinci tuburi de scurgere la Klm.— +674, 3+170, 5.984, 6.227 şi 7.439.

Pentru executarea acestor lucrări Direcţiunea Generală a Corstucţiilor de Căi Ferate pune la dispoziţia antreprenorului până la terminarea lucrărilor cu chirie următoarele materiale predate în depozitul din Ilva Mică în care se gâsesc şi anume:

5 Klm. cale Decauville
80 vagonete
1 concasor.

Chiria acestui material prevazută în Seria de preţuri se va fixa de antreprenor şi se va ţine seamă de ea la stabilirea comparaţiilor,

Aceste lucrări se vor execută în conformitate cu dispoziţiunile formularului de contract şi a prescripţiunilor caetului de sarcine, a seriei de preţuri care fac parte integrantă din contract, a planurilor, proectelor şi a tabloului cantităţilor de lucrări în care se va arăta felul şi categoria lor din serie.

Termenul de săvârşire al lucrărilor este de 6 luni, dela data înştiinţărei prin scrisoare recomandată din partea Direcţiunei Generale a Construcţiilor de Căi Ferate că s'a aprobat oferta concurentului.

Licitaţie se va face pe preţuri unitare pentru fiecare articol din seria de preţuri fixate de concurent.

Aceste preţuri vor cuprinde costul materialelor, manoperei, transporturilor şi orice cheltueli până la complecta terminare a lucrărilor la care se aplică.

Aceste preţuri sunt fixe şi valabile pentru ţoată durata lucrărei, neputând suferi nici o modificare.

Furnitura tuturor materialelor şi transportul lor până la punctul lucrărei privesc numai pe antreprenor.

Executarea lucrărilor se va face conform unui program de repartiţie de lucrări, întocmit de Direcţie, care face parte integrantă din contract şi a cărei îndeplinire aducerea punerea în regie.

Oferta se va întocmi pe formularul Direcţiunei (anexa a.) însoţind-o de următoarele piese:

a) Certificatul de admisibilitate cerut de art. 1 din caetul de sarcine condiţiuni generale pentru interprinderi de lucrări publice şi furnituri de materiale;

b) Recipisa Casei de Depuneri şi Consemnaţiuni, constatând vărsarea unei garanţii provrzorii de 4% în efecte de Stat valoare nominală din valoarea lucrărilor calculate pe baza seriei de pteţuri formate de adjudecatar, aplicată la cantitatile din tabloul procurat de Direcţiune;

c) Exemplarul seriei de preţuri, complectat la fiecare articol şi subdiviziune de articol cu preţurile unitare corespunzătoare şi semnat de concurent (anexa b.);

d) Un tablou de cantităţi de lucrări complectat cu preţurile respective şi semnat de concurent (anexa c.);

e) Programul de lucrări cu repartiţiile lor semnat de concurent (anexa d.);

f) Formularul de contract semnat de concurent şi complectat cu văloarea lucrărilor in cifre şi în litere (anexa e.);

Piesele de sub literele c. d. e. şi f. împreună cu oferta concurentului se vor închide într'un plic pe care se va scrie numele concurentului.

Acest plic se va introduce într'un al doilea plic exterior în care se vor pune şi piesele dela literile a. şi b. — Pe acest plic se va scrie într'un loc vizibil: *Oferta pentru executarea terasamentelor şi lucrărilor de artă de pe linia Ilva Mică-Vatra Dornei.*

Plicul exterior va fi sigilat şi se va depune sau se va trimite recomandat prin poştă, astfel ca să sosească la Bucureşti la Direcţunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate până în ziua de 14 Mai 1924 şi cel mai târziu până la ora 18 seara.

Ofertele sosite după termen nu se vor deschide şi se vor considera ca neavenite, inapoindu-se concurenţilor respectivi.

De asemenea nu se vor lua în consideraţie ofertele cari la deschiderea plicurilor exterioare se va constata că nu conţin recipisele de garanţie (depunerea garanţiei provizorie la licitaţie nefiind admisă), precum şi ofertele ce vor conţine restricţiuni de ori-ce natură la prescripţiunile contractului, caetelor de sarcine, sau dela condiţiile care reglementează această lucrare, precum şi îndreptări, şersături, adnotaţiuni, etc., făcute de concurenţi pe piesele de licitaţie.

La ora fixată pentru licitaţie se vor deschide mai întâiu plicurile exterioare pentru a se stabili tabloul concurenţilor admişi.

Plicurile interioare ale concurenţilor neadmişi vor fi înapoiate fără a se mai deschide.

Se va proceda în urmă la deschiderea plicurilor interioare notându-se prin proces verbal valoarea lucrărilor fiecărei oferte. Garanţia definitivă ccrută de art. 4 al caetului de sarcine condiţiuni generale pentru intreprinderi de lucrări publice şi furnituri de materiale se va depune în primile zece zile dela aprobarea licitaţiei şi va fi de 10% din valoarea contractului în efecte de Stat valoare nominală.

Toate planurile, caetele de sarcine, şi piesele necesare pentru întocmirea seriei de preţuri se pot consulta la Direcţiunea Technică a Direcţiunei Generale a Construcţiilor de Căi Ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu No. 47 Bucureşti în fiecare zi de lucru între orele 10—12 dimineaţa, unde se poate procura formularul de ofertă precum şi piesele dela literele c. d. e. şi f. de mai sus.

No. 2629/924

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate

Nouile „pertractări“ ale opoziției

După audiența dlui Maniu la Palat — Nu mai e vorba nici de bolșevism, nici de demagogie și nici de corupție electorală. — Care este rostul nouilor pertractări? — Dovada slăbiciunei — Dilema partidului național

Partidul național iarăși „pertractează“. După vizita pe care dl Maniu a făcut-o la Palat „pentru a prezenta Suveranilor urările partidului național de bună călătorie în streinătate“, se pare că președintele comitetului de 100 și-a cam schimbat părerile cu privire la succesiunea guvernului. De unde din întrunirea dela „Dacia“ dl Sever Dan se credea forte să proclame că partidul național nu mai are nevoie de nimeni, nici de dl Iorga, nici de alții, lucrurile au luat o altă întorsătură, și partidul național a început să caute iarăși, în dreapta și în stânga prieteni și apropieri.

In Ardeal, partidul național așteaptă misionarii partidului maghiar, așa cum o trâmbița un „fruntaș“ în foaialul „Ellenzék“. In vechiul regat, prietenia cu dl Iorga, definitiv stricată, partidul național și-a adus aminte că țărăniștii nu sunt chiar așa de bolșevici precum îi arăta dl Sever Bocu într'unul din spiritualele sale articole din „România“.

In același timp, partidul țărănist pare a fi dispus să se convingă că partidul național nu face chiar tocmai atâta demagogie câtă descoperea dl dr. Lupu prin „Aurora“, și că la alegerea dela Romanați fondurile cassei Bragadiru nu erau o armă incorectă îndreptată împotriva țărăniștilor, ci numai împotriva candidatului liberal.

In consecință, vechea prietenie dintre partidul național și partidul țărănist s'a dovedit și de rândul acesta mai tare decât „toate intrigile liberalilor“ — ar zice „România, sau „Patria“, sau „Lupta“, sau chiar „Adevărul“. Dovadă, „pertractările“ de astăzi, cari cimentează apropieri de program și democrație. Scărmănelile de eri, de alaltăeri și de totdeauna, n'au fost decât „intrigi liberale“ cari numai printr'o întâmplare ciudată au coincidat cu spațiul dintre două „pertractări“ de fuziune sau numai de colaborare întru democrație.

Ce rost pot avea aceste noui „pertractări“? După câte știm, partidul național nu este dispus să impartă cu nimeni avantajele puterii într'o eventuală schimbare de guvern; iar partidul țărănist nutrește aceleași gânduri. Sacrificiile unei prea îndelungate opoziție au mărit apetiturile și de o parte și de alta, așa încât pe această temă cele două partide sunt perfect lămurite.

Astfel stând lucrurile, este evident că nu pentru o coaliție de guvernare tratează partidul național cu partidul țărănist, ci pentru una de opoziție. In cazul acesta, chestiunea se schimbă. Tratativele cari se duc acum dovedesc că guvernul nu poate fi încă răsturnat, și că cele două partide își dau perfect de bine seama de slăbiciunea lor pentru a duce izolat lupta mai departe.

In viața noastră politică, dela venirea partidului liberal la cârma țării, fenomenul nu e nou. De câteori aparența evenimentelor a dat greș ambițiunilor lacome de putere, lăsând să se întrevadă posibilitatea unei răsturnări a guvernului, unitatea de acțiune și „democrație“a opoziției s'a spart: fiecare partid uita de tovarășii de ieri; îndată ce furia trecea și spiritele calmate de realitatea situației se desmeteciau, „democrația“ cea nouă simțea iarăși nevoia luptei în comun. Firul rupt se reînoda ca și când nimic nu s'ar fi întâmplat.

Același lucru se petrece astăzi, cu singura deosebire că la mijloc între partidul național și partidul țărănist stă restul de partid al poporului, rămas sub conducerea dlui general Averescu. Operația este, prin urmare, ceva mai grea. O coaliție a partidului național cu partidul poporului presupune sacrificarea dlui Goga, ceea ce credem că nu poate conveni dlui general Averescu în situația de desmembrare în care se află așa zisul său partid. In acelaș timp, țărăniștii se pare că agreiază ideea unei colaborări cu generalul Averescu, ceea ce le dă o situație superioară față de partidul național.

Prin urmare, partidul național este pus în dilema de a refuza orice coaliție cu partidul poporului, sau de a face concesiuni partidului țărănist, pentru ca acesta să renunțe la apropierea cu dl general Averescu, iar aceste concesiuni se referă la organizarea partidului țărănist în Ardeal. Situația e prea încurcată pentruca „pertractările“ să aibă vre-un rezultat. Ele rămân însă un simpton al slăbiciunei în care se sbate opoziția așa zisă „democratică“.

A. R. Gus.

Partidul maghiar
și maghiarimea din Ardeal
O tăcere semnificativă

Ziarele partidului maghiar și conducătorii acestui partid nu mai discută chestiunea autorității acestui partid — O recunoaștere tacită a slăbiciunii

Declarațiile făcute deunăzi de dl ministu-subsecretar de stat al minorităților, G. Tătărăscu, ziarului „Keleti Ujság“ au provocat atunci o legitimă sensație în toate cercurile politice.

Aceste declarații, atingând direct pe conducătorii partidului maghiar, era natural să aibă efectul unei bombe în aceste cercuri. Și așa a și fost. Comitetul acestui partid convocat în pripă, s'a ocupat de declarațiile dlui Tătărăscu, le a calificat netemeinice și a încheiat cu niște declarații de un platonism vecin cu ridicolul prin cari se erija totuși drept reprezentant unic al poporului maghiar de aici.

Chestiunea a fost apoi comentată cu aprindere prin presă; gazetele dependente de acest partid s'au ocupat în pagini întregi cu aceste declarații, căutând să înfățișeze pe dl Tătărăscu drept un diplomat nepriceput care în mod atât de fățiș încearcă să spargă unitatea partidului maghiar.

Este inutil să arătăm cât de falsă a fost această interpretare a cuvintelor dlui Tătărăscu. Falsă și de rea credință în același timp, întrucât prin această puțin abilă tactică, partidul maghiar nu a urmărit altceva decât să micșoreze efectul acestor declarații, produs în marile masse ale poporului unguresc, în fața căruia Dl Tătărăscu a tras la o parte cortina, lăsând să se vadă adevărata față a lucrurilor. Poporul unguresc a înțeles îndată după aceste declarații dece n'a găsit nici odată în partidul maghiar un apărător, sincer al nevoilor lui, și dece acest partid s'a împotrivit atât de mult, reformei agrare, de ale cărei binefaceri se împărtășeau în mod egal și țăranii români și țăranii unguri.

Partidul maghiar a căutat atunci să'și refacă prestigiul în fața celora cari începuseră să vadă clar, înfățișând cuvintele dlui Tătărăscu drept „atentat“ la unitatea politică a maghiarimei de aici, și drept o încercare a realizării devizei: „divide et impera“.

Dar manopera nu a reușit. Ziarul „Keleti Ujság“ a discutat cu calamitate cele spuse de dl Tătărăscu, recunoscând că situația partidului maghiar în fața poporului unguresc este într'adevăr cea arătată de dsa.

Ar fi fost firesc ca ziarele partidului maghiar să sară ca înțepate de această atitudine francă și să țipe în gura mare că a fost trădată cauza... maghiarimei...

Dar partidul maghiar și ziarele lui, din momentul apariției acestui articol în numitul ziar, păstrează o tăcere și curioasă și semnificativă.

Curioasă, fiindcă ne arată o lature necunoscută a bătăiosului partid maghiar, și semnificativă, fiindcă în dosul ei se ascunde teama de a vorbi, teama de a discuta chestiunea pusă și de un organ de publicitate unguresc în urma declarațiilor ministeriale.

Această tăcere ne spune dar că partidului maghiar îi este frică să discute chestiunea pretinsei autorități de care se bucură în fața masselor, fiindcă știe că *această autoritate este inexistentă.*

A spus-o dl Tătărăscu, a confirmat-o „Keleti Ujság“ și prin tăcerea i actuală, o recunoaște însuși partidul maghiar.

b.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Marți, 22 Apr. CAFENEAUA CEA MICA
Joi, 24 și Sâmbătă 26 Apr. RELACHE.
Duminecă, 27 Apr. (seara) SCAMPOLO și MORCOOLL.
Luni 28 Apr. (mat) BĂIAT de VIAȚĂ
Marți 29 Apr. (seara) O SCRISOARE PIERDUTĂ.

TEATRUL MAGHIAR

Luni, orele 11: UFERINI. (Prețuri reduse. Seria 345.
Luni, matineu: MARAMA HAIDUCULAI. (Prețuri reduse. Seria 354).
Luni, orele 6: UFERINI. (Prețuri obisnuite. Seria 355).
Luni seara: PRELATUL. (Cu distribuția noua a rolurilor, Abonament de zi 117 C. Seria 356).

Presa maghiară

Pentru dl Benedek Elek

Revista clujană „Vasárnapi Ujság“ redactată de cunoscutul scriitor ungur Benedek Elek, până acum n'a publicat decât literatură. In numărul dela Paști însă, care este de un conținut de altcum bogat și variat, descoperim cu surprindere niște insulte triviale la adresa ziarului nostru iscălite de ziaristul din Târgul-Mureș, dl Sényi László, dela „Székely Naplo“.

Cu insultele eminentului domn Lényi, care deodată cu proza sa și-a trimis revistei și fotografia ce ni-l arată în costum de „huszár Vozáry“, nu ne vom ocupa, mai ales că mentalitatea d-sale este pe deplin fixată prin citatele falsificate de dsa din „Infrățirea“.

Pentru a arăta însă cine este conducătorul ziarului unguresc „Székely Napló“ din Târgu-Mureș, și pentru a demasca cine sunt cei ce împiedecă apropierea româno-maghiară, ne vom opri la acea parte a articolului domnului Sényi în care dsa consideră afirmația „Infrățirei“ că el este iredentist. „drept cea mai bună recomandație înaintea publicului maghiar de pretutindeni“.

Rugăm pe d. Benedek Elek, redactorul responsabil al revistei „Vasárnapi Ujság“ să ne răspundă în numărul viitor al revistei dacă aprobă felul civilizat de a discuta al dlui Sényi, și mai ales, dacă consideră și dsa calitatea de iredentist drept o „recomandație“ pentru încrederea cititorilor revistei literare „Vasárnapi Ujság“

Episcopul Valeriu Frențiu și proectul de lege școlară primară.

Ziarul „Temesvári Hirlap“ care, de când apare subt direcția dlui Vuchetich Endre întrebuințează un ton urban în discuțiile politice cu românii, publică în ultimul lui număr un interview cu P. S. Sa Episcopul Valeriu Frențiu dela Oradea, din care cităm:

*

„Dl ministru Anghelescu a fost conciliant cu prilejul tratativelor cu reprezentanții bisericilor confesionale și a satisfăcut dorințele referitoare la menținerea școlilor confesionale.

Proectul de lege menține școlile confesionale, dar obligă confesiunile să salarieze ele însăși pe învățători și personalul necesar al acestor școli. Orice școală cu drept de funcționare va avea și drept de publicitate. Confesiunile vor putea preda religia în limba lor maternă, atât în școlile confesionale cât și în cele ale statului.

Proectul de lege servește atât interesul statului cât și cel al minorităților. In urma acestui proiect de lege, în Banat Ungurii nu vor mai putea maghiariza pe șvabi și nici șvabii șvabiza pe unguri. Proiectul va crea deci un echilibru în această privință.“

Minoritățile și streinii

Ziarul „Temesvári Hirlap“, răspunzând unui articol al ziarului timișorean „Nădejdea“, cere opiniei publice românești să nu confunde pe minoritățile de baștină cu minoritarii streini, cari n'au venit în România decât pentru a pescui în apă tulbure și a face afaceri.

Această deosebire — răspundem noi — am făcut-o și o vom face mai ales de acum înainte.

Suntem alarmați și noi de îmbulzeala nerușinată a mercenarilor condeiului de pildă, cari decând au aflat că din calitatea de minoritar cineva își poate făuri situații de cari majoritarul nici să viseze nu îndrăznește, își oferă azi serviciile statului român, insultat de ei până acum în mod grosolan.

Chestiunea invatamantului medico-pedagogic

In jurul primului congres al profesorilor pentru școlile de orbi, surdo-muți și anormali mintali

Astăzi dimineață, în localul Seminarului pedagogic universitar din Piața Unirei, a avut loc ședința de deschidere a primului congres al profesorilor dela școlile de orbi, surdo-muți și anormali mintali.

Chestiunea educației copiilor cu care natura n'a fost atât de darnică după cum a fost cu noi toți ceilalți, capătă o importanță din ce în ce mai mare, dată fiind tendința modernă de a face apți pentru muncă, pe toate elementele capabile să acționeze și în stare să poată aduce un folos real societății.

De aceea, congresul care s'a deschis azi, capătă o importanță capitală, deoarece cu acest prilej vor fi aduse în discuție o sumedenie de chestiuni cari vor fi menită să statornicească o cât mai efectivă acțiune de asistență socială, pentru asigurarea și trăinicia prestigiului nostru de stat național civilizat.

In evoluția culturală a unui stat, problema învățământului pedagogic — curativ, zis și medico-pedagogic, capătă pe zi ce trece o importanță din ce în ce mai mare, deoarece trece, — după ultimele precepte, — din domeniul medical, în domeniul propriu zis pedagogic, așa că astăzi, nu atât o asistență socială sanitară se impune, întrucât anormalii sunt scoși din sala de consultație, ajutorul medical nemai folosindu-le aproape la nimic, ci ei trebuesc dați în supravegherea pedagogilor, cărora le incumbă datoria ca din elemente slab înarmate pentru viață, să scoată oameni folositori societății.

Și pentru adoptarea acestor elemente la cerințele și greutățile vieții, este necesară formarea unui contingent însemnat de iscusiți pedagogi, înarmați cu toată răbdarea și perseverența, pentru ca munca să nu fie zădarnică.

In țară la noi, astăzi aceste institute sunt conduse de către Ministerul Sănătății publice, care nu poate dispune de toate mijloacele tehnice și pedagogice pentru ca rezultatele ce se așteaptă dela educația orbilor, surdo-muților și anormalilor mintali să fie la înălțime, deoarece atâta vreme cât boala de care suflă acești nenorociți este curabilă, nu mai are nici un rost amestecul Ministerului Sănătății publice în educația lor.

Această educație nu se poate face decât sub auspiciile Ministerului Instrucțiunei Publice, singurul indicat să aplice ultimele norme și sisteme de educație, bazate pe cercetările făcute în acest scop.

De aceia se crede că prin noua lege de reformă a învățământului, una din chestiunile ce vor fi puse în discuție, va fi și preluarea institutelor de orbi și surdo-muți de sub supravegherea Ministerului Sănătății publice. Această chestiune se va pune și la Congresul profesorilor competenți în această ramură de învățământ, care s'a deschis azi la Cluj.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Probleme economice

Problema invățământului agricol la noi

Cum trebueşte educată plugărimea? — Rolul Reuniunilor agricole — Datoria statului

Desvoltarea şi prosperitatea agriculturei noastre indigene depinde — în afară de partea technică — foarte mult de atențiunea care se va acorda educației plugarului. Invățământul agricol trebuie să fie de aşa natură încât să asigure instruirea agricultorului nu numai din punctul de vedere al cultivării raționale a solului, ci educația păturei plugăreşti trebuie să aibe ca bază şi educarea lui morală. Pe lângă predarea materiei specific agricole, învățământul agricol va înregistra rezultatele dorite numai în cazul când tineretul dela țară va fi introdus şi inițiat şi în geografia, istoria, constituția şi noțiunile principale asupra societății de astăzi, lărgindu-i-se în felul acesta orizontul de vedere şi de judecare. Țăranul trebuie crescut pentru o viața morală — socială, şi nu numai în sens materialist. Programul învățământului agricol trebuie să fie deci pe baza universalității, şi agricultorul crescut în spiritul moralității.

Şcolile agricole, trebuie să dea agricultorului mic, cât şi proprietarului mic sau proprietarului mai mare, posibilitatea de a-şi însuşi educația necesară.

Invățământul agricol, care constă din învățământul elementar, normal şi academic, să fie deci în conformitate cu aşteptările şi cerințele fiecărei categorii.

Invățământul agricol elementar trebuie cultivat în şcolile şi cursurile de iarnă; învățământul agricol normal se va preda în şcoalele medii agricole, iar învățământul superior agricol se va face în academiile de agricultură.

Foarte importante sunt cursurile agricole serale, mai ales pentru țăranii în vârstă, cari astfel au ocaziunea de a fi edificați asupra celor mai importante probleme de actualitate şi interes comun.

Rolul „Reuniunilor agricole“

De importanță extraordinară sunt „Reuniunile agricole“. Aceste societăți agricole au, în afară de menirea lor pur economică şi chemarea de a veghea asupra chestiunilor sociale şi culturale. Ca pildă amintesc „Reuniunile agricole săseşti“ cari sunt centre adevărate de putere economică-politică, căci ele cuprind întreaga țărănime şi întreaga proprietate săsească.

Pilda aceasta ar trebui urmată şi de țărănimea românească.

„Reuniunile agricole săseşti“ sunt totodată şi un fel de cooperative.

Reuniunile agricole excercită o influență nelimitată asupra producției precum şi asupra vieții agricole în general. Sunt reuniuni cari urmăresc scopuri speciale, ca: creşterea cailor, vitelor, oilor, a diferitelor animale de prăsilă, albine, grădinăritul, cultura vinului ş. a. Aceste Reuniuni sunt pur economice.

Forurile competente şi cele provinciale să inziste deci pentru înființarea unor astfel de Reuniuni, cari desigur vor contribui mult la organizarea agriculturei indigene.

Realizarea şi perfecționarea actualului învățământ agricol intern în măsura celui modern din streinătate, va avea rezultat favorabil numai în cazul când Statul va aduce legi speciale în această privință.

Statul are chemarea de a da directivele instrucției publice agricole precum şi pentru organizarea în Reuniuni.

*

Incheind această serie de articole asupra problemei agricole de la noi, mă simt obligat de a accentua în rezumat îndatoririle statului pentru a uşura progresul în această direcție.

Statul se va ocupa deci, cu: *organizarea şi conducerea instituției agricole, protejarea şi incurajarea Reuniunilor agricole, supravegherea creditului şi asigurărilor agricole, ameliorarea solului, încurajarea industriei Agricole prin alcătuirea de legi protecţioniste, fixarea unui tarif vamal adequat nevoilor şi situaţiilor noastre şi în fine, cu asigurarea desfacerii produselor agricole.*

Problema agricolă se prezintă deci sub forma unui întreg complex de chestiuni, cari toate trebuiesc rezolvate cu chibzuială în interesul producției, a păturei țărăneşti şi a consumației interne.

RACO

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

STANIOL LEPAGE CLUJ

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Luni, 21 Aprilie 1914.

CINEMA SELECT

VANINA

Monumentală dramă istorică in 5 acte. In rolurile principale: *Asta Nielsen, Paul Wegener* şi *Monna Vanna şi Lucreția Borgia.*

CINEMA URANIA

Maciste şi ocnaşul No. 51.

Senzațională dramă de aventuri in 6 acte. Puterea colosală a lui Maciste invinge răul.

CINEMA APOLLO

Senzație!

Uriaşul Samson

Senzațională dramă acrobatică în 6 acte. In rolul principal Luciano Albertini. Cel mai mare film cu Samson.

Convocare

Acționarii societății „Cărămidăria Oraşului Cluj“ prin aceasta sunt convocați

la a VII-a adunare generală ordinară

care se va ține la 30 Aprilie 1924 în Cluj în localul societății (Calea Regele Ferdinand 36-38) la orele 11 a. m. pe lângă următoare.

Ordine de zi:

1. Raportul direcțiunei şi al cenzorilor asupra gestiunei anului 1923.
2. Statorirea bilanțului pe anul 1923 şi hotărîre privitor la absolutorul direcțiunei şi a cenzorilor şi împărțirea profitului curat.
3. Modificarea statutelor în conformitate cu deciziunea Ministurului de Industrie şi Comerț Nr. 102822/1923.
4. Alegerea membrilor direcțiunei pe trei ani şi cenzorilor pe un an.

La această adunare numai acei acționari îşi vor putea exercita drepturile lor. cari şi-au depus acțiile până la 28 crt. orele 12 la „Banca Agrara“ sau la „Banca Ardeleana“ soc. pe acții Cluj, sau la Institutul Comercial de Credit Cluj.

Raportul direcțiunei şi Bilanțul sunt puse spre vedere publică din 22 crt. în localitatea societății (Calea Regele Ferdinand Nr. 38).

Cluj, la 19 Aprilie 1924.

Direcțiunea.

Contul Bilanț

Active: Efecte 8045·—, Animale 59022·79, Imobile 974862·59, Casa 38496·22, Maşini 2063848·27, Materiale 6246735·70, Mobiliar şi recv. 2837776·31, Debitori 2338322·36, Edificii 6430552·02, Poziții transitori 1027834·50. — Total: 22025495·76.

Pasive: Capital 4000000—, Fond de reservă 911694·98, Fond pentru impozite 29898·81, Accepte 16048500·—, Creditori 100817·14, Profit pe 1923 934584·83.— Total: 22025495·76.

Contul Profit şi Perdere

Debit: Amortizări 750000·—, Salare, plăți şi spese curente 7583925·93, Interese 3406024·75, Contribuțiuni 227682·55, Cărbuni şi lemne 2506158·—, Profit transpus din 1922. 12888 15, Profit pro 1923, 921696 68 = 934584·83. — Total: 15408376·06.

Credit: Profit transpus din 1922 12888·15, Contul Cărămizi şi țigle 15395487 91. — Total: 15408376 06.

Cluj, la 31 Decemvrie 1923. Simion Farkas m. p., m. dir., director executiv: pentru contabilitate: Mauriţiu Bretter m. p., dir. com. *Direcțiunea:* Dominic Rațiu m. p., preş. dir.; dr Vasile Hossu, m. dir.; Emil Lendvay m. p., m. dir.; Vasile C. Osvadă m. p., m. dir.; David Sebestyén m. p., m. dir.; Ignațiu Blatt m. p., m. dir.; dr Aurel Socol m. p., m. dir.; dr Emil Hațiegan m. p., m. dir.; dr Petre Poruțiu m. p., m. dir. *Censori*: Controlat şi aflat în consonanță cu registrele societății: Simion Russu m. p., preş. cens.; Victor Ciortea m. p., cens.; dr Laurian German m. p., cens.; Ernest Domokos m. p., cens; dr Iosif Lendvay m. p., cens.

STANIOL5

REPR. ŞI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE, CLUJ. CEREȚI OFERT

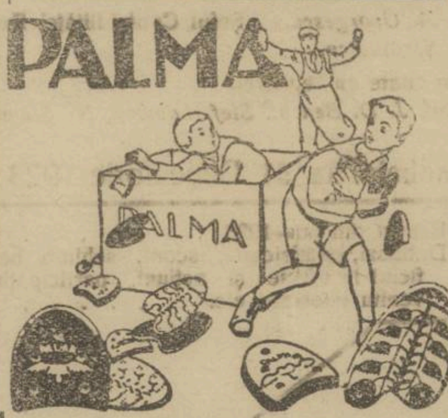

Tocuri şi tălpi de cauciuc

PALMA

poartă copii şi adulți, decarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.

Lloyd :-: o 3423 o

BURSA

Aprilie 21

Leul la Zürich . . . lipseşte din cauza la Paris sărbătorilor.

Cursul la Cluj

1 franc elvețian — —	Lei	3420 3425
1 franc francez — —	„	1215-1225
1 dolar — — — —		19350-19370
1 liră sterlină— — —	„	845-846
1 liră italiană— — —	„	867-870
1 coroane cechă — —	„	572-574
1 Leu = coroane austriace	„	273-275
1 Leu = coroane ungare	„	25-26
1 dinar — — — —	„	240-45

PIAȚA

Primul ministru al țării a promis acordarea unei cote de 300 milioane pentru a putea plăti despăgubirile de războiu. Achitarea acestora este foarte bine venită, mai ales că este vorbă de micii plugari, cari sunt lipsiți de mijloacele materiale necesare refacerei gospodăriilor modeste. Măsura luată de guvern va amelioara din nou situația precară a unei mari părți de nefericiți pe cari războiul i a despoiat de avut.

E adevarăt că ajutoarele date în formă despăgubire nu sunt indestulătoare refacerei într'o măsură întinsă; cu sumele însă cari se vor plăti, țăranii îşi vor putea procura cele de trebuință imediată. Evident, că plătirea despăgubirilor se va resimți şi în viața noastră economică, şi în special pe piața care trăieşte de pe urma consumației dela țară.

Pe piața Clujului au sosit primele trufandale de primăvară: salată verde, ridichi, ceapă, etc.

Celelalte compartimente au rămas neschimbate. Cerealele sunt în scădere, mai ales în porturile noastre, unde sunt sub ofertele de cele venite din Argentina.

S'au notat:

CEREALE

CLUJ: orz 42.000, grâu 56.000, porumb 44.500. ovăz 45.000 tărâță 31.500, fasole 118.000 Lei vag.
BRAILA: orzul 40.000, grâu 53.000, porumb 44.000 Lei vag.
GALAȚI: orz 40.000; porumb 44.000, grâu 53.000 Lei vag.
TULCEA: orz 40.000, porumb 44.0 00 Lei vag.
SILISTRA; porumb 42.000 Lei vag.
GIURGIU: porumb 42.000, Lei vag.
CONSTANȚA: orz 41.000, porumb 44.500, grâu 54.000 Lei vag.
CĂLĂRAŞI: porumb 42.000, Lei vag.
OLTENIȚA: porumb 42.000, Lei vag.
BASARABIA: orz 40.000, porumb 44.500, grâu 54.000 Lei vag.

CASA DE CONFECȚIUNI

Bucureşti **A. R. C. E.** Bucureşti

are expoziție permanentă de ROCHI şi COSTUME pentru DAME la Direcția

Hotelului „ASTORIA“ Cluj.

Ultimele Modele Parisiene! Prețuri de reclamă! 3464

Fabrica de Bere din Turda S. A.

a adus în circulație sepcialitate

Bere de Paşti

de primul rang.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăță CZINK.

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate

In ziua de 13 Mai ora 10 dimineaţa se va proceda în şedinţă publică în Biurourile Direcţiunei Generale Construcţiilor de Căi ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu No. 47 Bucureşti şi în condiţiile art. 72—83 din legea contabilităţiei publice la adjudecarea prin oferte sigilate a executărei clădirei de călători din staţia Lunca la Klm. 31+050 a liniei Ilva Mica—Vatra Dornei.

Aceste lucrări se vor executa în conformitate cu dispoziţiunile formularului de contract şi a prescripţiunilor caetului de sarcine, a seriei de preţuri care fac parte integrantă din contract, a planurilor, proiectelor şi a tabloului cantităţilor de lucrări în care se va arăta felul şi categoria lor din serie.

Termenul de săvârşire al lucrărilor este de 6 luni, dela data înştiinţărei prin scrisoare recomandată din partea Direcţiunei Construcţiilor de Căi Ferate că s'a aprobat oferta concurentului.

Licitaţia se va face pe preţuri unitare pentru fiecare articol din seria de preţuri fixate de concurent.

Aceste preţuri vor cuprinde costul materialelor, manoperei transporturilor şi orice cheltueli până la complecta terminare a lucrărilor la care se aplică.

Aceste preţuri snnt fixe şi valabile pentru toată durata lucrărei, neputând suferi nici o modificare.

Furnitura tuturor materialelor şi transportul lor până la punctul lucrărei privesc numai pe antreprenor.

Executarea lucrărilor se va face conform unui program de repartiţie de lucrări, intocmit de Direcţie, care face parte integrantă din contract şi a cărei neîndeplinire aduce punerea în regie.

Oferta se va întocmi pe formularul Direcţiunei (anexa a.) însoţind-o de următoarele piese:

a) Certificatul de admisibilitate cerut de art.1 din caetul de sarcine condiţiuni generale pentru întreprinderi de lucrări publice şi furnituri de materiale;

b) Recepisa Casei de Depuneri şi Consemnaţiuni, constatând vărsarea unei garanţii provizorii de 4% în efecte de Stat valoare nominală din valoarea lucrărilor calculate pe baza seriei de preţuri formate e adjudecatar, aplicată la la cantităţile din tabloul procurat de Direcţiune;

c) Exemplarul seriei de preţuri, complectat la fie care articol şi subdiviziune de articol cu preţurile unitare corespunzătoare şi semnate de concurent (anexa b.);

d) Un tablou de cantităţile de lucrări complectat cu preţurile respective şi semnat de concurent (anexa c.)

e) Programul de lucrări cu repartiţiile lor semnat de coucurent (anexa d.)

f) Formularul de contract semnat de concurent şi complectat cu valoarea lucrărilor în cifre şi in litere (anexa e.);

Piesele de sub literile c. d. e. şi f. împreună cu oferta concurentului se vor închide într'un plic pe care se va scrie numele concurentului.

Acest plic se va introduce într'un al doilea plic exterior în care se vor pune şi piesele dela literile a. şi b. Pe acest plic se va scrie îatr'un lob vizibil: Oferta pentruu executarea clădirei de călători din Staţia Lunca de pe linia Ilva Mica—Vatra Dornei.

Plicul exterior va fi sigilat şi se va depune sau trimite recomandat priu poştă, astfel ca să sosească la Bucureşti la direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate până în ziua de 12 Mai 1924 şi cel mai târziu până la ora 19 seara.

Ofertele sosite peste termen nu se vor deschide şi se vor considera ca neavenite: înapoindu-se concurenţilor respectivi.

Deasemnea nu se vor lua în consideraţie ofertele cari la deschiderea plicurilor exterioare se va constata că nu conţin recipisele de garanţie (depunerea garanţiei provizorie la licitiţie nefiind admisă), precum şi ofertele ce vor conţine restricţiuni de orice natură la prescripţunile contractului, caetelor de sarcine; sau dela condiţiile care reglementează această lucrare, precum şi îndreptări, ştersături, adnotaţiuni, etc. făcute de concurenţi pe piesele de licitaţie.

La ora fixată pentru licitaţie se vor deschide mai întâiu plicurile exterioare pentru a se stabili tabloul concurenţilor admişi.

Plicurile interioare ale concurenţilor neadmisi vor fi îuapoiate fără a se mai deschide.

Se va proceda în urmă la deschiderea plicurilor interioare notându-se prin proces verbal valoarea lucrărilor a fiecărei oferte. Garanţia definitivă cerută de art. 4 al caetului de sarcine condiţiuni generale pentru întreprinderi de lucrări publice şi furnituri de materiale se va depune în primile 10 zile dela aprobarea licitaţiei şi va fi de 10 la sută din valoarea contractului în efecte de Stat valoare nominală.

Toate planurile, caetele de sarcini şi piesele necesare pentru întocmirea seriei de preţuri se pot consulta la Direcţiunea Technică a Direcţiunei Generale a Construcţiilor de Căi Ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu No. 47. Bucureşti în fiecare zi de lucru între orele 10—12 dimineaţa, unde se poate procura formularul de ofertă precum şi piesele dela literile c. d. e. şi f. de mai sus.

No. 2639/924

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate

Banca Generală a Ţărei Românesti

Societate Anonima Bucureşti.

Activ — **BILANŢUL GENERAL** Incheiat la 31 Decembrie 1923. — **Pasiv**

Cassa		37,980.004·78	Capital		60,000.000·—
Fonduri publice, acţiuni. participaţiuni, cont propriu		149.186.413·66	Rezerve		49,415.000·—
Efecte scontate		130,023.971·05	Fond pt. amortizarea imobilul centrală		1,000.000·—
Conturi Curente		709,162.666·41	Fond de pensiuni		1,926.855·20
Imobile urbane şi rurale		47,083.411·60	Angajamente pentru efecte reescontate		425.640.866·50
Mobilier şi Casa de fier		1·—	Dispoziţiuni de plată		12,831.052·51
Debitori de avaluri	41,686.353·55		Conturi curente		376.623.842·37
Diverse conturi		68,590.041·07	Depuneri spre fructificare		114,727.055·04
		1,142,026.449·57	Dividende neplătie		2,184.347·55
			Angajamente pentru aval	41,686.353·55	
			Diverse conturi		79,079.973·85
			Aeneficiul net: report oin 1922	4.091.822·21	
			beneficiu pe 1923	14,505.634·34	18.597.456·55
					1,142,026.449·57
Conturi de ordine:			**Conturi de ordine:**		
			Clienţi depozite de titluri		280,910.813·50
Depozite de titluri		280,910.813·50	Clienţi mărfuri în gaj, hipoteci, cesiuni, garanţii diverse		438.534.852·80
Mărfuri în gaj, ipoteci, cesluni, garanti diverse		438,534.852·80	Clienţi efecte comerciale în depozit		499,092.167·70
Efecte de contont curent		499,092.167·70	Clienţi monede streine în depozit		7,479.340·59
Monede streine în depozit		7,479.340·59	Diverse angajamente participaţii		47,512.500·—
Angajamente de participaţiuni		47,512.500·—			1,273,529.674·59
		1,273,529.674·59			

Preşedintele Consiliului de Ad-ţie, (ss) *C. R. Manolescu*, Prim Director, (ss) *M. A. Georgescu*, Şeful Contabilităţei Expert contabil. (ss) *George Georgescu*
Director (ss) *P. Ştefănescu.*

Verificat şi găsit în conformitate cu registrele
Censori: (ss) *Th. Aslan, N. Butculescu.* expert contabil. *J. D. Benzal. Stef. Lambru, N. Stambulescu.*

Debit — **Contul de Profit şi Pierdere** incheiat la 31 Decembrie 1923 — **Credit**

Amortizări:			Report din anu 1922		4,091.822·21
Pierderi la creanţe	12,497.129·07		Dobânzi, comisioane, scont, schimb. beneficiul la efecte şi acţiuni, participaţiuni, venitu imobiiar, etc.		84,375.042·32
Pierderi la creanţe din 1914 şi 1921 valuta forte achitat în 1923	22,206.359·08				
Pierderi la cont. cur. lichidate în 1923 cu renta de expropriere	3,998.367·45	39,284·280·96			
Amortizări de imobile şi mobilier	582·425·35				
Cheltueli de Administraţie					
Salarii, chirii, garanţii, binefaceri, impozite, etc, reparaţii imobile		30,585.127·02			
Beneficiul net:					
Report din 1922	4,091·822·21				
Beneficiul net pe 1923	14,505·634·34	18,597.456·55			
		88,466.864·53			88,466·864·53

Preşedintele Consiliului de Ad-ţie. (ss) *C. R. Manolescu.* Prim Director, (ss) *M. A. Georgescu.* Şeful Contabilităţii, Expert contabil, (ss) *George Georgescu*
Director (ss) *P Ştefănescu.*

Verificat şi găsit în conformitate cu registrele
Censori: (ss) *Th. Aslan, N. Butculescu.* expert contabil, *J. D. Benzal, Ştef. Lambru, N. Stambulescu.*

Un
Automobil de Tura
60 Hp. sistem Fiat Italian,
cu 6 şezuturi, uşor de transformat in autobus cu cadre şi părţi de rezervă, este de vânzare pe lângă condiţiuni avantagioase de plată. Tot acolo se află de vânzare maşini pentru fabrică de mături.
Radio Detailuri la 3462
Mauriţiu Friedmann
Cluj, Str. Căilor Ferate nr. 4.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. 2744-7

Reclama este sufletul comertului !

Successorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kufperstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Anul IV. Nr. 1066 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Miercuri 23 Aprilie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 950

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Lupta împotriva curentelor religioase de import

Datoria celor două biserici românești față de pericolul crescând al sectelor religioase

Ziarele aduc știrea că într'o comună din Sătmar, poporănii au ieșit în număr mare înaintea primăriei, pentru a spune primarului că nu mai au nevoie nici de popă, nici de biserică și clopote. Din cercetările făcute ulterior s'a putut constata că această rătăcire este opera unui agent baptist, fiu al aceleiași comune, trecut din prizonieratul rusesc, în America, de unde s'a întors în țară cu dolari și argumente împotriva credinței noastre naționale.

Fapte de acest soiu se petrec necontenit pe pământul Ardealului, mai dese decât oriunde aiurea. Cel despre care este vorba, din Sătmar, este însă mai deosebit decât toate celelalte ruperi dela credința strămoșilor, pentrucă este întâia oară când un sat întreg de oameni își declară vechia biserică netrebnică și pe preot inutil. Aceasta ne arată că pericolul propagandei baptiste începe a deveni real, începe a amenința cu trecerea în masse a satelor la o confesiune importată care, acolo unde o fi ea, poate fi bună, dar care altoită pe tulpina sufletului românesc nu poate fi decât păgubitoare forțelor noastre vii de afirmare națională.

Chestiunea este cu mult mai gravă decât s'ar presupune la prima vedere. Fără gânduri de intoleranță religioasă, suntem gata să recunoaștem oricui libertatea de cunoștință în fața lui Dumnezeu. Nu trebuie însă să uităm că avem de apărat un tezaur sufletesc pe care nu-l putem părăsi de dragul nici unei libertăți. Pentru acest cuvânt, libertățile pe cari le acordăm altora nu pot rămâne o slăbiciune a noastră, porți deschise, fără paznic, tuturor ideilor de aiurea.

Impotriva oricărei propagande care tinde să ne fărâmițeze sufletește, trebuie să luptăm cu toate armele arsenalului nostru de credință și morală.

Din nefericire, în fața valului baptist care crește, bisericele noastre nu sunt în stare să opună o rezistență efectivă. Desbinate ele însești, cele două biserici românești slăbesc necontenit și deschid drum liber curentelor religioase de import. In cazul dela Sătmar pe care ni-l povestesc ziarele, nu ni se spune spre exemplu ce a făcut preotul satului pentru a nu i rămâne biserica goală de credincioși. Desigur, nimic. Dacă era singur în comună, fără confratele ortodox sau greco-catolic cu care să-și dispute întâietatea asupra sufletelor românești, de bună seamă el făcea politică, era în ceartă cu notarul, învățătorul sau primarul pentru ideile unui partid sau altuia. Iar în timpul acesta, săteanul întors acasă, în suflet cu farmecul unei credințe ademenitoare și cu rezerve de grele argumente valutare, lucra stăruitor și nestânjenit. Ruptura s'a produs într'o zi când popa satului, preocupat de alte gânduri, nici nu se aștepta.

E, desigur, dureroasă această slăbiciune a noastră, și este cu atât mai dureroasă cu cât în Ardeal ea este mai accentuată decât aiurea în orice parte a țării românești. Rătăcirea din Sătmar este un avertisment pentru amândouă bisericele noastre, cari trebuie să înțeleagă că rolul lor nu este de a se defăima reciproc, ci de a lupta cu puteri unite împotriva curentelor religioase de import.

Primejdia alcoolismului

A trecut aproape neobservată știrea înregistrată de unele ziare că într'un sat din partea de Miază-Noapte a Moldovei, Chișcăreni, țăranii s'au legat prin jurământ să nu mai consume alcool.

E de văzut dacă acest jurământ va fi în adevăr ținut; totuși faptul merită a fi relevat, fiindcă scoate mai mult în evidență una din primejdiile mari care roade sănătatea satelor noastre: alcoolismul.

Nu odată am stăruit în coloanele acestui ziar asupra ravagiilor din ce în ce mai cumplite ale acestei patimi, care amenință mai ales sănătatea și vigoarea poporului nostru de la țară.

De la războiu încoace, numărul cârciumelor a sporit într'o proporție îngrijitoare în toate părțile țării noastre și mai ales acolo unde țăranul nostru a mai sărac.

Astfel e în ținutul Maramureșului, astfel e aici în apropierea noastră, în Munții Apuseni, unde satele mai răsărite au câte cinci-șase cârciume, în timp ce școala stă încă cu pereții dărăpănați și fără învățător.

Rezultatul acestei stări de lucruri nu mai e un secret pentru nimeni. Ce înseamnă ea pentru sănătatea, pentru viitorul națiunei noastre, a zugrăvit-o în colori foarte întunecate însuși I. P. S. S. Mitropolitul Primat, Miron Cristea, când într'o ședință a Senatului a luat cuvântul spre a face propuneri pentru stăvilirea acestui flagel.

Guvernul actual n'a rămas impasibil față de această stare de lucruri. Insuflețit de dorința de a curma acest rău, el a venit în timpul din urmă chiar cu o legiuire specială, prin care se iau măsuri pentru punerea la adăpost a populației de primejdia alcoolismului.

Prin această legiuire s'a limitat numărul cârciumelor și s'a dispus revizuirea brevetelor acordate până acum, s'a oprit ținerea târgurilor în zilele de sărbătoare, s'a aplicat legea repausului duminical și în ce privește vânzarea băuturilor spirtoase, reglementându-se în acelaș timp producția și consumul lor.

Fără îndoială însă, că față de mărimea pericolului, pe lângă sforțările pe cari le depune statul, e nevoie de o contribuție mult mai largă pentru combaterea flagelului amintit mai sus.

Și această contribuție nu poate veni decât de la inițiativa particulară, în deosebi de la intelectuali, a căror propagandă în alte țări a făcut minuni în această privință. Preoți, învățători, studenți, sunt datori să pornească o acțiune intensă pentru a arăta populației cât de mult le e primejduită sănătatea lor și a copiilor lor prin abuzul ce-l fac cu consumarea alcoolului.

Ascultând sfatul luminat al acestora și urmând exemplul fraților lor dela Chișcăreni, țăranii noștri de pretutindeni vor cunoaște în curând binefacerile pe care le va aduce în gospodăria lor abstinența dela patima alcoolului și-și vor atrage prin viața lor cumpătată binecuvântarea copiilor lor.

Opera educativă a partidului național

Cel mai nou exemplu de pervertire morală

In nenumărate rânduri am avut prilejul de a evidenția sistemul infam cum înțeleg foile partidului național să facă educația politică și socială a maselor. Nu găsești în aceste ziare nici un cuvânt de bună credință sau de curată critică. Totul este batjocură grosolană sau calomnie stupidă.

Un nou exemplu:

Intr'un articol de fond — care după legile firești ale gazetăriei se presupune că este mai îngrijit scris, cu ceva mai multe scrupule de seriozitate — „Patria" se exprimă astfel despre guvern:

„Scopul este lămurit: îmbogățirea pe toate căile a aderenților, pentru a-i putea menține într'o grupare atașată de centru prin puterea magică a banului. Se fură pe capete. Vedem cu toții acest nemai pomenit scandal. Și fiecare hoț nou devine membru partidului dela putere, cu supra cotizații și în mod forțat, pentrucă dosarul deschis îl amenință ca sabia lui Damocles."

Am reprodus aceste rânduri ale „Patriei" nu pentrucă merită a fi discutate, ci pentrucă ele constituie un document al unei psichologii specifice. In adevăr, ziarul oficios al partidului național face afirmații pe care le știe incxacte, și le face cu o seninătate care dovedește o profundă pervertire morală, ceea ce nu împiedecă partidul național de a se socoti dascălul națiunei întru democrație și cinste.

Marile serbări naționale dela Oradea

Sarbatorirea a cinci ani dela trecerea liniei demarcationale

Primirea entuziastă făcută dlui General T. Moșoiu Adunatea populară — Cuvântările P. S. Sale Episcopului Ciorogariu, și a dlui Ministru General Moșoiu

Duminecă 20 Aprilie s'au împlinit cinci ani dela trecerea liniei demarcațională de către victorioasele trupe române și tot Duminecă s'au împlinit cinci ani de când acele trupe au cuprins Bihorul.

Cu această ocazie s'au organizat mari serbări populare pentru aniversarea marelui eveniment istoric și a fost invitat să ia parte la aceste serbări și dl General Traian Moșoiu, acela care a comandat trupele ce au trecut linia demarcațională și au ocupat Oradea-Mare.

In gară s'a făcut dlui General Moșoiu o entuziastă primire din partea tuturor autorităților civile și militare, iar la orele 11 s'a oficiat un Te-Deum la biserica ortodoxă.

După acesta, a urmat o grandioasă adunare populară în sala festivă a Primăriei, serbarea fiind deschisă de dl Popovici, prefectul județului, care salută pe dl General Moșoiu, ca unul care a fost solul care în fruntea armatelor române a adus libertatea pe plaiurile Bihorului, înfingând pentru prima dată drapelul român pe zidurile Orăzei-Mari.

Cuvântarea P. S. S. Episcopul Ciorogariu

După dl Popovici, ia cuvântul P. S. Sa Episcopul Ciorogaru, care într'o magistrală cuvântare face apologia luptelor duse de românii din Bihor pe vremea bolșevismului maghiar, descriind ultimile clipe ale supremației maghiare pe aceste locuri. Ardealul este al Românilor, spune dsa, în baza drepturilor și preponderenței numericc. Relevă apoi trecutul de suferințe ale intelectualilor ardeleni, când ziariștii, preoții învățătorii și scriitorii români din Ardeal zăceau prin temnițele ungurești pentru lupta și propaganda națională. Oradea-Mare are onoarea de a fi fost locul unde în toamna anului 1918 s'a țesut firul evenimentelor ce trebuiau să urmeze, aici s'au formulat declarațiunile făcute de fruntașii români în parlamentul maghiar, făcându-se primele preparative pentru adunarea dela Alba-Iulia. Unirea care s'a înfăptuit prin marele războiu este biruința sufletului neamului românesc.

P. S. Sa Episcopul Ciorogaru aduce apoi slavă eroului necunoscut și eroilor căzuți în lupta de întregire a neamului.

— Trebue să ne contopim sufletele, continuă d-sa, făcând religie și credință din patriotismul nostru. P. S. Sa aduce odată cu aceasta omagiile populației viteazului general Moșoiu, care a sdrobit bolșevismul și trufia maghiară.

Cuvântarea dlui General Traian Moșoiu

La magistrala cuvântare a P. S. Sale Episcopului Ciorogaru, răspunde dl General Moșoiu, mulțumind pentru frumoasa expunere a evenimentelor trecutului de glorie românească.

— *Ziua de 20 Aprilie, spune d-sa, este mare nu numai pentru Bihor, ci pentru întregul neam românesc și pentru civilizația europeană, deoarece prin înfrângerea bolșevismului maghiar, s'a zădărnicit tentativa de a împiedeca popoarele aliate în marele războiu, să se bucure de roadele victoriei.*

Își exprimă totodată satisfacția pentru progresele românismului în Bihor, în cursul ultimilor cinci ani și îndeamnă la muncă pe toți pentru asigurarea progresului cultural și economic al Românilor.

Cuvântarea dlui General Moșoiu se termină în aplauzele entuziaste ale asistenței și o delegație a Uniunei foștilor luptători bihoreni aduce omagii ministrului, rugându-l să-i împroprietărească pentru a forma un zid românesc la hotarul țării.

La orele 5 după amiază dl ministru Moșoiu a primit o delegațiune a Societății plugarilor bihoreni, care numără peste 70.000 de plugari.

După inimoasa cuvântare a președintelui Silaghi, săteanul Ion Olah, a salutat pe dl ministru, asigurându l de tot devotamentul plugarilor din Bihor.

Dl ministru Moșoiu s'a întreținut apoi cu delegații, dând sfaturi membrilor și promițându-le tot sprijinul pentru realizarea inițiativei luate de a înființa în Oradea-Mare o mare bancă a plugarilor din Bihor, menită să sprijinească desvoltarea agriculturei.

Seara s'a reprezentat la teatrul „Regina Maria" piesa „Curcanii" de Grigore Ventura, jucată cu mult succes de mai mulți diletanți intelectuali români, sub priceputa conducere a colonelului Negulescu, deputat de Bihor.

In jurul împroprietăririlor

Pentru ziua de 1 Maiu se vor întruni într'o conferință în localul prefecturei județului Cojocna, toți parlamentarii din județul Cojocna, Turda-Arieș, Alba de jos și Bihor, cari împreună cu Prefecții Mureșan, Velican, Meșter și Popovici, precum și cu Directorii silvici și agricoli Drăgan, Marțian Petrini, Buhescu și alții vor discuta și vor căuta mijloacele pe care guvernul voiește să le ia pentru ameliorarea vieții Moților din toate punctele de vedere.

Inchiderea cârciumelor
în zilele de sărbători la sate
Țăranii umplu cârciumele dela periferia orașului — Protestul cârciumarilor din comune — Se impune o măsură eficace — Ce zic autoritățile?

De sigur că întreaga opinie publică s'a bucurat, atunci, când prefectul județului nostru a luat măsura energică, prin care s'a dispus închiderea cârciumelor la sate în zilele de sărbători și Duminicele. Măsura aceasta, atât din punct de vedere social cât și național, are o importanță care nu poate scăpa nimănui.

S'a întâmplat însă ca lucrurile să ia o întorsătură care nu este lipsită și de o nuanță de haz. Țăranii au găsit mijlocul să eludeze măsurile prin cari erau împedecați să bea în zilele de sărbători, în cârciumele din satele lor, invadând cârciumele dela periferia orașului.

*

Autoritățile județene au primit un protest în acest senz, prin care cârciumarii dela sate se plâng de nedreptatea ce li s'a făcut, întrucât sunt concurați de cârciumarii dela periferia orașului, cari în zilele de restricție atrag toată clientela satelor la ei. Măsura care li s'a aplicat, — spun aceștia — este lipsită de echitate și cer ca și cârciumarii dela periferia orașului să fie tratați la fel.

*

Fapt este că autoritățile județene, în urma cercetărilor făcute, au găsit întemeiate plângerile cârciumarilor dela sate. Dl Octavian Simu, noul subprefect al județului, a făcut constatările acestea despre care a raportat prefectului de județ, dlui Septimiu Mureșanu.

*

Așa stând lucrurile, prefectul județului se vede silit, să completeze prima măsură cu noui dispoziții, care să o facă cu adevărat eficace.

In primul rând, e vorba să se dea o ordonanță, prin care se interzice cârciumarilor dela periferia orașului de a da beuturi în zilele de restricție la sate țăranilor din împrejurimi.

Tot astfel se va pune în vedere sătenilor, prin autoritățile comunale, că acei cari vor fi dovediți că în zilele prescrise au băut la cârciumile dela periferia orașului, vor fi pedepsiți cu amenzi grele. Bine înțeles că aceleași măsuri se vor aplica și cârciumarilor cari vor contraveni la această măsură.

*

Rămâne de văzut dacă cu aceste noui dispoziții, se va putea face deplin respectată măsura închiderei cârciumelor la sate în zilele de sărbători și Duminecile.

Conducătorii județului se gândesc și la o altă măsură mai drastică, anume: să se închidă și cârciumele dela periferia orașului, pe o anumită zonă, în zilele în care se închid și la sate.

Această măsură însă urmează să fie aprobată de guvern.

D.

Convocare

Domnii acționari ai societății anonime române pentru industria ceramică „Iris" se convoacă prin aceasta la:

II-a adunare generală ordinară

care se va ține în 30 Aprilie 1924 în Cluj. în localul societății (Calea Regele Ferdinand Nr. 36-38) la oarele 11½ a. m. cu următorul

Program:

1. Raportul Direcțiunii și al cenzorilor asupra gestiunei anului 1923.
2. Stabilirea bilanțului pe anul 1923 și hotărârea cu privire la absolutorul direcțiunii și a cenzorilor, precum și împărțirea profitului net.
3. Modificarea statutelor în conformitate cu deciziunea Ministerului de Industrie și Comerț 102822/923.
4. Alegerea unui membru în consiliul de administrație cu mandat de 1 an.
5. Alegerea cenzorilor pe 1 an.

La această adunare numai acei acționari își vor putea exercita drepturile lor, cari și-au depus acțiile până la 28 crt. oarele 12 la „Banca Agrară" s. a., Banca Ardeleană s. a., sau la Institutul Comercial de Credit, Cluj.

Raportul Direcțiunei și Bilanțul sunt puse spre vedere publică din 22 crt. în localitatea societății.

Cluj, la 19 Aprilie 1924.

Direcțiunea.

Bilanț la 31 Decemvrie 1923

Activ: Cassa 39852·69, Teren și mine 4164480·66, Edificii: Edificiile uzinei 8723825·16, Clădirile pt. locuințele funcționarilor și muncitorilor 27 6223·16 = 11440048·32, Cuptoare de ars 5525044·98, Mașini și instalațiuni 8061734·48, Materii prime 1521412·15, Fabricate și semi fabricate 2609242·—, Efecte publice 61500·—, Conturi transitoare 1980744·43. — Total: 35404059.71.

Pasiv: Capital social 12,000.000·—, Accepte 18400.000·—, Conturi-Curente 3,933.788 73, Conturi-transitoare 129.726·02, Profit net 940.544·96. — Total: 35,404.059·71.

Co. Perdere și Profit la 31 Decemvrie 1923

Spese: Amrtizări la mașini, instalații și mine 628528 45, Cheltueli Generale 461005·72, Cheltuelile uzinei 667508·16, Interese 1028901·—, Salarii 363155·18, Impozit 94107·72. Profit din anul 1922. 19827·09, Profit pe anul 1923. 920717 87 = 940544 96. — Total: 4183751·19.

Venite: Profit d. anul 1922. 19.827·09. Profit la Uzina de sobe în 1923. 229.128·30, Profit la Uzina de șamot în 1923. 3,(83.473 05, Profit la Uzina de porțelan în 1923. 851.322·75. — Total: 4,183 751·19.

Cluj, la 31 Decemvrie 1923.

Director executiv: Simion Farkas m. p., pt. contabilitate: Târnăveanu m. p. *Direcțiunea:* Dominic Rațiu m. p., președinte; dr Petre Poruțiu m. p., dr Laurian German m. p., dr Vasile Hossu m. p., Emil Lendvay m. p., David Sebestyén m. p., Vasile Lazar m. p., Vasile Osvadă m. p., Ionel Comșa m. p., dr Iuliu Szádeczky m. p., Ioan Hossu m. p. *Cenzori:* Satisfăcând datoriilor noastre prevăzute în lege și statute am examinat și în decursul anului de mai multe ori cărțile com. ale Societății Anonime Române pt. Industria Ceramică „Iris" Cluj și le-am aflat de corecte și în consonanță cu datele bilanțului și a contului profit și pierdere încheiate la 31 Decemvrie 1923. Cluj, la 26 Martie 1924. Dr Octavian Utalea m. p., dr Victor Stanciu m. p., dr Victor Manu m. p., Vasile Teotelecan m. p., Iosif Albon m. p., expert contabil.

INFORMAȚII

— **Alegere de deputați sinodali.** *La Agnita, la alegerea unui cleric și doi laici ca deputați ai Sinodului arhidiecezan din Sibiu au fost aleși protopopul Ioachim Munteanu din Agnita și dnii Ion Prescurea, prefectul jud. Târnava mare și prof. Victor Păcală, inspector general al ministerului instrucțiunei publice.*

— **Universitare.** Sâmbătă la universitatea din Cluj dl Gh. Zverea și-a susținut teza de doctor în medicină tratând despre „ulcerul pieptului".

— **O nouă premieră românească la „Teatrul Maghiar".** *Direcțiunea Teatrului Maghiar din localitate a hotărât să reprezinte încă în actuala stagiune „Paianjenul" de A. de Herz în traducerea dlui Boronkai.*

— **Pentru construcțiile de școli.** La cererea d-lui Septimiu Mureșanu, prefectul județului, în numele Comitetului școlar județean, dl V. Pop, directorul general al justiției din Transilvania, a aprobat să se dea sub formă de împrumut un milion lei din fondurile sedriei orfanale a județului Cojocna, pentru nouile construcții de școli cari au început în această primăvară.

Din această sumă se vor împrumuta comunele cari au mai mare nevoie de ajutor și prezintă o mai mare garanție de plată în cel mult 2 ani.

— **Serbare școlară.** Duminecă s'a ținut în sala festivă a Prefecturei, ședința cercului cultural Mănăștur, la care a participat foarte multă lume în frunte cu d. Septimiu Mureșanu, prefectul județului, d. Stoenescu, inspector general, revizorii școlari Wild și Poruț, precum și numeroși săteni.

S'au ținut diferite cuvântări, s'a reprezentat o piesă de teatru, urmată de declamațiuni și coruri naționale executate de elevii școalei.

Succesul se datorește în mare parte organizatorilor S. Pescariu. V. Chiniăuanu și Encica, institutori în Cluj.

— **Anchete administrative, școlare și agricole în județul Cojocna.** Deoarece de mai mult timp încoace, s'a primit mai multe reclamațiuni la Prefectura județului, atât de nerespectarea dispozițiunilor administrative, cât și de abateri aruncate în sarcina organelor școlare și agricole din județul nostru, d. prefect Septimiu Mureșanu a însărcinat cu anchetarea acestor reclamațiuni pe d. Octavian Simu, noul subprefect al județului, care împreună cu d nii Bogdan, consilier agricol și Basil Poruț, școlar vor soluționa toate cererile la fața locului, în Milașul Mare, plasa Hormeniș, în Achiud, plasa Teaca și în Țagul Mare și în Țăgșor, plasa Șărmaș.

In acest scop toți trei au plecat în acele localități.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein și Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poștă centrală Cluj. 3373-1

— *Vizitați Atelierul de industrie casnică românească din strada Memorandului nr. 19 (partere), al dșoarei Victoria Barițiu. Se pun în vânzare obiecte lucrate de mână în piele cu motive românești. — Deschis zilnic dela orele 14—19.*

— **Vipt bun de casă** *se capătă pe lângă preț convenabil în strada Baba Novac nr. 25 (lângă Teatrul Național).*

— **Consfătuirea comitetului partidului național.** Ieri a avut loc la clubul partidului național din Cluj o importantă consfătuire a conducătorilor acestui partid, prezidată de dl Iuliu Maniu președintele partidului. Consfătuirea a avut un caracter secret, întrucât nu s'a dat nici o relație vreunui gazetar. Am putut totuși afla că s-a discutat chestiunea fuzionării partidului național cu cel țărănesc. In decursul discuției s'a dovedit că pe această chestiune există chiar între conducătorii de frunte ai partidului enorme deosebiri de vederi. La consfătuire s'a discutat și cazul dlui Gh. Filipescu care a comis un act de „indisciplină" de partid, prin faptul că a desmințit desmințirea oficiosului naționalist „România" dată „Viitorului".

— **Afacerea casierului Danilesu.** Ancheta întreprinsă de prefectul poliției, d. Gritta, cu privire la furtul de 4 milioane dela administrația financiară, a fost terminată. Dosarul anchetei a fost înaintat parchetului. Danilescu este arestat și băgat în celulă. In totul sunt arestate 12 persoane. Principalii complici sunt d. Lustig, avocat, Lazăr Havaș, dr. Vertheim și Czitrom; aceștia sunt principalii implicați. Din banii adunați, s'au vărsat administrației financiare suma de 3,600.000 lei. In numărul de mâine vom da amănunte complecte asupra tuturor operațiunilor făcute de Danilescu și complicii săi.

— **Ziar dat judecății.** Comandamentul diviziei I a a dispus trimiterea în judecată consiliului de război a ziarului „Temesvári Hirlap" pentru că a contravenit dispozițiunilor ordonanței nr. 3 a corpului VII armată. Numitul ziar a publicat în timpul din urmă câteva articole cu cuprins tendențios la adresa statului.

— **Intelectualii olteni din Cluj** și din Ardeal sunt rugați să și trimită adresa dlui advocat A. Stătescu str. Samuil Micu nr. 2 Cluj.

— **„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat,"** oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Un examen pentru notari. Ministerul de interne a ordonat tuturor prefecturilor din Ardeal să înainteze tablouri de notari și subnotari. In acest tablou se va nota naționalitatea și titlul ce posedă fiecare. După ce se va face verificarea titlurilor, aceștia vor fi supuși unui examen de istorie, geografie și română, apoi vor fi considerați ca definitivi.

Chestiunea imigrarii in Statele-Unite

Senatul din Waszington a adoptat cu 53 contra 25 de voturi proectul privitor la imigrările în Statele Unite, fixând cifra de imigrare admisibilă la unul la sută în raport cu numărul străinilor de aceeași naționalitate cari locuesc deja în Statele Unite.

Dela oficiul parochial ortodox

Serviciul divin la Biserica ort. rom. din localitate în decursul săptămânei patimilor precum și la Sf. Paști se va ține:

Joi în 24 la orele 10 a. m. Liturghie și sfințirea pânei Paștilor. Joi în 24 la orele 7 d. m. Cele 12 Evanghelii ale Patimilor. Vineri în 25 la orele 9 a. m. Ceasurile și Evangheliile Patimilor. Vineri în 25 la orele 7 d. m. Inmormântarea Domnului. Sâmbătă în 26 la orele 10 a. m. Liturgia Sf. Vasile. Sâmbătă în 26 la orele 4 d. m. Vecernia, Duminecă în 27 la orele 12 noaptea Invierii. Duminecă în 27 la orele 10 d. m. Liturgia. Luni în 27 la orele 4 d. m. Vecernia Luni în 28 la orele 10 a. m. Liturgia. Luni în 28 la orele 4 d. m. Vecernie. Marți în 29 la orele 10 a. m. Liturgia.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 23 Aprilie 1924

CINEMA SELECT

Barberina

Pârlitul Don Juan

Splendidă legendă comică în 6 acte, după romanul marelui romanciez francez, Alfred Musset.

CINEMA URANIA

La verité nue

Mișcătoară dramă de dragoste în 6 acte. In rolul principal P. Menichelli și Livio Pavanelli.

CINEMA APOLLO

Senzație!

Uriașul Samson

Senzațională dramă acrobatică în 6 acte. In rolul principal Luciano Albertini. Cel mai mare film cu Samson.

Raspanditi „Infrățirea"

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

Am pierdut

mai multe acte impreuna cu certificatul de demobilizare pe care îl deeclar nul în mâna oricui sar găsi

Balog Ferencz

Cluj, Strada Paris No. 32.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Industriile din Ardeal
în plină desvoltare

Totuşi produsele lor nu se pot valorifica — Care este cauza? — Datoria ce se impune factorilor în drept

Ce ne spune d. ing. Petrovici, inspectorul regiunei industriale Cluj

Ne-am mai scupat în coloanele ziarului nostru, de situaţiunea industriilor din Ardeal, arătând cu cifre şi date exacte, progresele continui pe cari aceste industrii le-au realizat, cu toate greutăţile inerente cu cari s'au luptat după războiu încoace.

Astăzi, după relaţiunile cari ni se dau de factorii oficiali, putem spune că industriile din Ardeal sunt în plină desvoltare.

Iată ce ne declară d. ing. Petrovici, inspectorul regional industrial din Cluj:

„Un fapt care trebue să ne bucure pe toţi, zice d. ing. Petrovici, este că industriile noastre din Ardeal, în cea mai mare parte, au ajuns la aşa producţiune, încât întrec nevoile interne şi sunt în măsură să poată face un întins export.

Şi ceeace este cu deosebire important e că foarte multe institute industriale de aici primesc nenumărate oferte din străinătate pentru produsele lor. Foarte numeroase oferte ne vin mai ales din Balcani.

In special, se cer în cantităţi mari, produsele fabricelor de maşini de tot felul, cu deosebire maşini agricole."

*

„Dar totuşi, — continuă a ne spune d-l ing. Petrovici, — şi faţă de această situaţie atât de mulţumitoare, din punctul de vedere al producţiei şi ofertei de peste graniţă, produsele industriilor noastre nu se pot valorifica.

Pricina constă în faptul că taxele de transport pe căile ferate pentru toate articolele destinate exportului sunt atât de mari încât acopăr complect foloasele pe cari ar trebui să le realizeze producătorii.

Este desigur o anomalie că se menţine acest sistem vechi, atunci când statul a înţeles, tocmai în interesul desvoltării economiei naţionale, să acorde pe dealtă parte o serie de avantaje pentru încurajarea industriilor noastre. Este mai ales o anomalie ca, taxele de transport pe căile ferate pentru produsele destinate la export să fie cu mult mai mari, ca acele pentru nevoile interne.

Prin ofertele primite, fabricanţilor noştri li se oferea un avans de 25 la sută asupra costului produselor. Cu acest avans, fabricanţii abia pot însă să acopere taxele de transport pe căile ferate, astfel în cât ar fi siliţi că să-şi exporte mărfurile pe cont propriu. Ori, acest lucru este imposibil şi astfel valorificarea produselor noastre industriale nu se poate face".

*

Sfârşind, dl Inginer Petrovici ne spune, că d-sa a arătat această situaţiune, printr'un raport detailat, ministerului de resort şi că speră că în curând se vor lua măsuri, pentru înlăturarea acestor pedici cari stau în calea desvoltării economiei noastre naţionale.

Dac.

Cronica muzicală

Concertul d-lui Ionel Crişan

Sâmbătă a avut loc în sala cea mare a Prefecturii judeţului concertul de lied-uri şi balade a d lui Ionel Crişan, solist la Opera din Cluj.

D-sa, ca unul care a făcut şcoală germană, şi-a compus programul din bucăţi mai mult germane, foarte bine alese şi variate ca nuanţă şi gen.

Primul punct din program, „Mărirea lui Dumnezeu în natură" a fost totodată şi cel mai greu. Solistul nostru însă a învins cu virtuositate toate greutăţile technice.

Alte puncte din program ca „Archibald Douglas" de Loewe, şi bucăţile din Schubert, precum şi admirabilele lied-uri ale lui Schuman, cari fac deliciul întregei lumi culte, au fost cântate cu suflet şi o gingăşie remarcabilă.

Adevăratul succes al seratei a fost obţinut de eminentul cântăreţ dela Opera Română prin interpretarea mai multor cântece de marele nostru compozitor Dima.

Dintre acestea a plăcut mai mult „A venit un lup în crâng", şi mai ales, „Curcile" care a stârnit o furtună de aplauze şi a trebuit bisată.

D. Rudolf Schüller, care a acompaniat la pian, a fost corect, priceput şi rutinat ca totdeauna.

In sală, public numeros de toate naţionalităţile. Concertul Crişan, putem spune, a avut un remarcabil succes moral şi material.

Convocare.

S. p. a. pentru procurarea de lemne şi materiale de edificat, invită pe Onor. acţionari la a IV. adunere ordinară care se va ţine în biroul Societăţii Cluj Str. Regina Maria 29. în ziua de 29 Aprilie 1924 oarele 4 p. m.

Ordinea de zi:

1. Raportul Direcţiunei şi a comisiei de snpraveghere despre activitatea Soc. din anul 1923.
2. Prezentarea gestiuni.
3. Absolvarea Direcţiuni şi a comisiei de supraveghere.
4. Alegerea Direcţiuni şi a comisiei de supraveghere.
5. Eventuale modificări a statutelor.
6. Eventuale propuneri.

Direcţiunea.

LICHTPAUS LEPAGE CLUJ
POZITIV NEGATIV

pentru sezonul de primavara
Preţuri de reclama

la magazinul
HERCULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exerciţiul copiilor de a merge	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA"	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialităţi de haine pentru copii şi cărucioare din Berlin şi Wiena
Bogat asortiment
în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.
Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.
Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate şi pentru a repara cărucioare anunţându-ne. Trimitem gratis şi la evânzători catalog cu preţurile curente p. cărucioare de copii
2381

Almanah medical
Lei 200 3
la Librăria Lepage, Cluj

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prănzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antişambre şi grădini la
Fabrica de mobile „Victoria" Arad.
Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).
FABRICA ŞI DEPOZITUL: Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Proeminenta!
Bere de Paşti!
Rador

am adus în circulaţie
Fabrica de Bere
Czell
Cluj
3227

Mare magazie de tot felul de piei crude
de vita, vitel, bivol, oaie, miel şi capră. 3463
Se găsesc apoi maţe, seu şi tot felul de producţii animale la
Cooperativa Măcelarilor
şi pentru valorizarea pielii a altor produse secundare
Cluj, Strada General Poetaş No. 1.

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

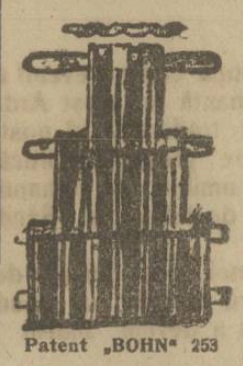
Patent „BOHN" 253
ATENŢIUNE!
Atragem atenţiunea P. T. public doritor a cladi asupra imprejurarei ca noi producem o calitate de cele mai bune şi în esecutie cele mai frumoase ţigle de acoperit din lume „Patent BOHN 253"!
MOSTRE ŞI OFERTE GRATIS! 3442
REPRESENTANTI SE CAUTA!
Fabrica de ţigle „BOHN" Jombolia, (Banat).

Grupul electrogen de benzina „Astra" 12 este cel mai potrivit pentru a servi curent electric hotelurilor şi castelelor.

Cine este domnul Sándor József?

O viață de om închinată în întregime luptei contra elementului românesc — Un veteran al șovinismului demodat

Gazetele românești se ocupă aproape zilnic de persoana domnului Sándor József, care a început a deveni un om reprezentativ al Ungurilor chiar și înaintea intregei opinii publice românești din România Mare.

Ni se pune des întrebarea: Cine este acel „faimos iredentist" Sándor József, bătăiosul deputat dela Cameră care înfruntă și insultă, de câte ori vorbește, prezentul și trecutul românesc?

Cine este acela care cu o naivitate aproape înduioșătoare vrea să devină cu orice preț erou și martir național?...

*

Incepem cu constatarea că d. Sándor József nu este un „om nou." In lexicoanele ungurești chiar dacă nu sunt de ediție mai recentă, găsim numeroase însemnări despre vieața și activitatea lui Sándor József de Páké.

Dsa s'a născut la București, așa că a avut prilejul să ne învețe limba literară încă din copilărie. In războiul ruso-românoturc din 1877 a fost martorul eroismului dorobanțului român.

Dsa și-a început cariera în Ardeal ca ziarist, cam pe la 1880. Folosindu-se de cunoștința limbei românești își alese ca ram de activitate chestiunea minorității române din fosta Ungarie. Activitatea sa publicistică este enormă. Avem înaintea noastră o carte întocmită de un domn dr Sipos Kamillo, care nu cuprinde altceva decât titlul cărților, studiilor, și articolelor de ziare pe care dsa le a scris în timp de vre-o 3—4 decenii „pentru maghiarime", în realitate însă contra Românilor.

In afară de calitatea de ziarist, d-sa a mai fost deputat în Parlamentul maghiar, membru în consiliul orășenesc Cluj, deputat sinodal al bisericii reformate ungurești, etc.

In anul 1884 d-sa a fondat societatea antiromânească „Emke", cu scopul nemărturisit de-a desființa complect elementul românesc din Ardeal. Cu o hărnicie neobosită, demnă de o cauză mai frumoasă, dl Sándor organiză în toată țara filiale „Emke" mai ales în părțile locuite de Români, obținând pentru meritele d-sale „patriotice" dela guvernul unguresc titlul de Consilier de Curte.

*

In acest articol și în cele ce vor urma, ne va interesa în primul rând activitateă sa ziaristică.

In fața cărților, studiilor și miilor de articole de gazetă, de pe cari ne-am hotărât să suflăm praful uitării, în fața muncii migăloase a acestui om atât de consecvent cu trecutul său, ne cuprinde un ciudat sentiment pe care nu'l simțim decât înaintea marilor inutilități și zădărnicii.

Deși însă opera sa „națională „este una de pură instigație contra nemaghiarilor, deși dsa a provocat prin scrisul dsale dezordini publice și demonstrații de stradă antiromânești, după părerea noastră, dl Sándor Jozsef nu este monstrul cu chip de om, cum și l'ar închipui un superficial oarecare, ci este numai un reprezentant al tipului politicianului ungur romantic de odinioară.

Al acelei generații, care a crescut în credința că popoarele globului pământesc sunt împărțite în două părți, între maghiari și nemaghiari, că aerul, pâinea, pământul, cerul Ungariei sunt ele însăși de naționalitate maghiară, că menirea „Valahilor" pe acest pământ este să se contopească în maghiarime, înălțându-se și ei prin aceasta la gradul de oameni întregi și adevărați.

In consecință, d. Sándor a făcut mult rău cauzei românești, a instigat pentru întemnițarea conducătorilor românilor din Ardeal și pentru suprimarea adevăratei prese românești.

Toate acestea dsa nu le-a făcut din pură răutate, ci din convingerea că acest lucru este datoria dsale și că prin alarmarea publicului maghiar cu „pericolul valah" el face un real serviciu națiunei maghiare.

Vina dlui Sándor este, în ultima analiză, cea a epocii dsale. Activitatea dsale ar fi fost alta dacă s'ar fi născut într'un mediu care nu i'ar fi pretins șovinism și i-ar fi dat posibilitatea să se ridice altfel decât cerând și mai multă intoleranță față de popoarele nemaghiare, chinuite subt vechea stăpânire într'un mod atât de barbar.

*

Ceia ce i se poate mai cu greu ierta dlui Sándor este că instigațiile sale la acte de ură nu aveau la bază ignoranța ca la alți unguri de felul lui. Dsa cunoștea admirabil poporul român de pretutindenea, l'a studiat la fața locului, întreprinzând călătorii de studii în acest scop, cunoștea mai bine decât mulți băeți înfumurați de ai noștri cultura și literatura românească din care citează și traduce adeseori și era în curent cu tot ce se scria pe vremuri în gazetăria românească din România și Ardeal (vezi zilnica sa „revistă a presei române" publicată în gazetele ungurești).

Cu toate acestea însă, d. Sándor, aceasta frunză purtată de valurile șovinismului nu s'a lăsat înduioșat de nimic, și deși ne cunoștea calitățile a lăsat să se creadă că stârpirea valahilor este un frumos ideal.

Cu toate acestea, adeseori, între două articole batjocoritoare aflăm tălmăciri în versuri din Eminescu, făcute de d. Sándor. Altădată el se cufunda în lumea de basme a poporului român a cărui desființare o propăvăduia, totuși, în calitate de politician.

Manifestările dlui Sándor în contrazicere cu șovinismul maghiar, după părerea noastră, nu erau decât reflexuri subconștiente ale mustrărilor de cuget isvorâte din activitatea dsale politică atât de antiumană.

Și șoviniștii unguri de pe vremuri n'au fost decât oameni, ca oricare alții... Intențiile lor erau „bune", precum și catolicii de pe vremuri nu voiau decât „binele" când ardeau de vii, din pur... idealism, pe „ereticii" și pe cei ce îndrăzneau să cugete, deci să se revolte.

*

Acum, după ce am devenit națiune dominantă în acest Ardeal care a fost totdeauna al nostru, ar fi o mare greșeală politică a încerca să umilim pe romanticii inofensivi de felul lui Sándor Jozsef.

Suntem noi doar' destulă desiluzie pentru dorința sa desnădăjduită de a deveni martir cu orice preț!

Inchipuiți-vă: înzădar d-sa, care a luptat contra noastră o viață întreagă, proclamă pe împăratul Traian drept maghiar, înzădar, își înfășură gâtul în mod ostentativ cu cravata din tricolor maghiar, înzădar ne sfidează cu „libertățile" față de minorități ale vechii Ungarii, înzădar instigă contra dominației românești, noi, ingrații, nu ne atingem de nici un fir de păr al d-sale, nu-l îmbrâncim, nu-l trimitem în temnița în care el a făcut să intre atâți gazetari români.

*

Moșneagul încăpăținat și orgolios, dl Sándor Jozsef nu vrea nici măcar acum, din pragul bătrâneții să recunoască greșala urei sale față de noi. Cât de puțin am meritat noi această dușmănoasă pornire o dovedește blândețea regimului românesc de azi și faptul că nici unui român nu-i trece prin gând să se răzbune asupra asupritorilor din trecut.

Dl Sándor însă, deși simte aceste adevăruri, nu regretă nimic, nu retractează nimic, ci continuă lupta contra Românilor.

Aceasta ne îndeamnă să dovedim d-lui Sándor că d-sa protestează azi tocmai contra acelor principii pe cari odinioară, când era vorba să fie aplicate Românilor, le găsia admirabile.

Ca și cum ar exista măsuri cari încetează de a mai fi bune îndată ce se aplică nu Valahilor ci glorioasei națiunei maghiare!...

GUVERNUL

și datoriile țării în străinătate

Ce scrie marele ziar englez „Daily Telegraph"

Parlamentul fiind închis, ziarele de opoziție ne mai având subiecte de exploatat în potriva politicei guvernului, s'au năpustit din nou asupra Dlui Ministru Vintilă Brătianu, acuzându-l că datorită lui se crează diferende financiare cu străinătate.

Cât de neîntemeiate sunt aceste acuzații se poate vedea și din faptul că într'un număr recent, însuși marele ziar englez, „Daily Telegraph" ocupându-se de renta română 4½%, apără punctul de vedere al guvernului, arătând că detentorii englezi bona fide, n'au de ce se plânge, deoarece sunt plătiți.

Guvernul român nu vrea să achite doar cupoanele rentelor cari nu de mult au fost Proprietate inamică.

Mai departe „Daily Telegraph" adaugă:

„E inadmisibil ca relațiile anglo-român e să fie păgubite din cauza unor asemenea chestii. Tratatele de pace dau dreptate punctului de vedere românesc. Chestiunea datoriilor particulare și cele românești în Anglia este, firește, cu totul altceva; ca face parte dintr'o categorie cu totul diferită."

Pe dealtă parte, știri oficiale au confirmat că guvernul a împuternicit pe Dl Oscar Kiriacescu, directorul Băncii Naționale, să ducă tratative cu deținătorii de bonuri de tezaur în Italia, în vederea unui acord de consolidare. Același acțiune se urmărește și la Bruxelles, unde au rămas foarte puține bonuri de tezaur neconsolidate.

Oricine poate să judece deci, cât de fără temei și de pătimașe sunt atacurile pe care le aduce guvernului presa opozițională.

Comandați bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Regele României

mulțumește dlui Millerand pentru primirea cordială dela Paris

Răspunsul dlui președinte al Republicei franceze

Regele Ferdinand al României, á adresat din Fontainbleau, următoarea telegramă Președintelui Republicei franceze:

„In momentul încheierii vizitei noastre oficiale în capitala gloriosei Franțe, țin să vă exprim, Domnule Președinte, în numele Reginei și al Meu, viile Mele mulțumiri pentru primirea atât de cordială ce Ni s'a făcut și pentru delicatele atențiuni de care am fost înconjurați în timpul ședere Noastre. Vom păstra de toate acestea o neuitată amintire și recunoștință".

Răspunsul dlui Milerand

Președintele Republicei franceze a răspuns în următorii termeni:

„Foarte măgulit de amabila telegramă a Majestății Voastre, O rog să primească, odată cu mulțumirile mele, asigurarea bucuriei pe care a resimțit-o Parisul, aclamând în persoanele curagiosului Său Rege și a grațioasei Sale Regine, pe România prietena din zile bune ca și din zile rele.

„Soția mea, se alătură de mine spre a reînoi față de Majestatea Voastră ca și față de Majestatea Sa Regina, căreia îi închin cele mai respectuoase omagii, expresiunea sentimentelor noastre de sinceră prietenie".

Congresul prof. de scoli medico-pedagogice

— Cuvântările de deschidere — Ordinea de zi —

Ședința de dimineață

Ieri s'a deschis în localul Seminarului pedagogic universitar din Piața Unirii No. 12, întâiul congres al profesorilor dela școalele de orbi, surdo muți și anormali mintali din România. Au luat parte la ședința de deschidere, în afară de 40—50 profesori congresiști și reprezentanții autorităților.

Congresul a fost deschis de dl profesor universiter Ghidionescu, care a fost proclamat președinte. Dsa a ținut o scurtă cuvântare arătând importanța acestui congres, care este întâiul în felul său în România. După aceasta salută pe reprezentanții autorităților și pe profesorii veniți la congres, apoi declară ședința de deschisă.

Dl dr. Titus Ionescu, director general sanitar, salută congresul în numele Ministerului ocrotirilor sociale, urându-i spor la munca grea pe care e chemat s'o depună, desbătând chestiunile dela ordinea zilei atât de importante din punctul de vedere al învățământului medico-sanitar.

Dl Vl. Ghidionescu, luând din nou cuvântul anunță punctele ordinei de zi, dintre cari cele mai însemnate sunt: discutarea anteproiectului de lege pentru reforma învățământului medico-pedagogic, elaborarea unui proiect în care să se cuprindă și dispozițiile pe cari profesorii dela instituțiile medico-pedagogice le cred utile în interesul acestei ramuri a instituțiunii; chestiunea pregătirii corpului didactic medico-pedagogic; chestiunea salarizării; discuția asupra modalității de a înființa o Asociație a profesorilor medico-pedagogici; scoaterea unei reviste; creiarea unui regulament al institutelor medico-padagogice și în fine importanta chestiune a aparținerii acestor institute de învățământ. Este vorba anume, ca prin noua reformă a învățământului institutele medico pedagogice să se scoată de sub supravegherea Ministerului Ocrotirilor Sociale, trecându-se Ministerului Instrucției publice.

După aceasta, ședința de deschidere s'a terminat.

Masa comună

La ora 1 p. m. a avut loc la institutul de surdo-muți o masă comună a congresiștilor. Au toastat dnii Ghidionescu, dr. Titus Ionescu, Tassu, etc.

Ședința de după amiazi

Ședința de după amiază s'a deschis la orele 3 și jumătate tot în localul Seminarului pedagogic universitar, prezidând dl Vl. Ghidionescu.

La această, ședință s'a luat în discuție pe articole, ante-proiectul de lege pentru reforma învățământului medico-pedagogic.

Au luat cuvântul mulți dintre congresiști. Cum discuția nu s'a terminat încă, ne rezervăm dreptul de a raporta despre cele hotărâte, după aceasta.

Discuția se continuă în ședința de azi dimineață.

O înțelegere cu Sârbii

Cărțile funduare și planurile cadastrale luate de Sârbi odată cu evacuarea vor fi redate

D. colonel Gh. Drăgănescu, președintele comisiunii de delimitare a frontierii către Banatul sârbesc, a reușit, după lungi tratative, să obțină promisiunea din partea delegației sârbești că toate cărțile funduare și planurile cadastrale luate de armata sârbească dela unele din comunele din Banatul românesc odată cu retragerea să fie înapoiate de autoritățile sârbești.

Fără aceste cărți funduare nu s'au putut încheia nici un fel de de tranzacții de vânzări și arendări timp de 4 ani, în comunele Belobresca, Coronini, Civici, Langenfeld, Lescovița, Macerici, Moldova veche, Naidaș, Pojejena română, Pojejena sârbească, Radimna, Santa Elena, Socolovăț, Zlatița, Varadia, Lățunaș, Clopodia, Dejan, Ferendia, Gaiul mic, Gherman, Jamul mare, Moravița Stanora germană, Soca, Ghecia română, Ghecia croată, Comlozel, Jimbolea, Comloșul Mare, Constanța, Grabat, Teremia Mare, Teremia Mică, Beba, Cherestur și Vizesda.

Reclama este sufletul comerțului!

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Probleme economice

Scoala practică de Comerţ

Importanţa educaţiei economice — O instituţie folositoare — Educarea minorităţilor — Avantagiile şcoalei practice de Comerţ

Pentru a asigura prosperitatea ţării noastre este de importanţă cardinală îndrumarea tineretului nostru pentru o activitate economică, nu numai biurocratică.

Ţara noastră cu un caracter pronunţat economic, are nevoie de multe elemente instruite pentru cultivarea şi exploatarea avuţiilor ei aşa de variate.

Dela pregătirea economică, teoretică şi practică, depinde înflorirea agriculturei a comerţului şi a industriei, precum şi durata refacerei noastre economice interne.

Aşa dar, trebuie să îmbrăţişăm iniţiativele pornite în scopul de a instrui şi pregăti pentru o activitate comercială, industrială sau financiară tineretul dornic de carte, venit dela ţară.

Patria noastră are nevoie de cât mai multe elemente cu pregătire economică de orice caracter, căci refacerea internă se condiţionează dela depunerea unei munci încordate din partea noastră.

Din această consideraţie, cât şi din punct de vedere politic, înfiinţarea la Cluj în luna Februarie a anului curent a „Şcoalei practice de comerţ“, după sistemul celor din vechiul regat, este de o importanţă capitală. Incercarea făcută cu această instituţie, după o scurtă funcţionare numai, a dat rezultate promiţătoare pe viitor.

Principiul educaţiei în Şcoala practică de Comerţ este de-a da neamului şi ţării o generaţie pregătită pe tărâmul economic.

Programul acestei şcoli constă din comptabilitate, studiul comerţului, aritmetică comercială productologie, română şi germană, naţiuni de geografie comercială şi în fine caligrafie.

Absolvirea cursului, dă absolvenţilor şi avantagii practice pentru viaţă; ca:

1. Serviciu militar de un an (termen redus).

2. Camera de Comerţ plasează pe foştii elevi în întreprinderile particulare.

3. Inscrierea la cursurile serale superioare asigură dobândirea unei calificaţii egală cu cea a absolvenţilor şcoalelor superioare de Comerţ.

Pentruca şi pătura socială mai nevoiaşă să aibă posibilitatea de a se cultiva, înscrierile la Şcoala practică de Comerţ se fac gratuite, fără nici o plată de taxă, ba, mai mult încă, rechizitele se pun gratuit la dispoziţia elevilor.

Din punct de vedere naţional, această şcoală este foarte importantă: ea dă posibilitate minorităţilor de a-şi însuşi limba românească, de a cunoaşte legiile ţării, istoria şi în fine termenii technici româneşti.

Pentru a face posibil ca să ia parte la cursuri cât mai mulţi dintre locuitorii oraşului se ţin cursuri în zilele de lucru între orele 6—8 seara, iar Duminică dela 8—12 i. a.

Predarea obiectelor se face de către profesorii dela Şcoala de Comerţ, liceul „Gh. Barițiu“ şi de către persoane marcante cari au contact apropiat cu viaţa noastră economică practică.

Acei cari doresc prosperitatea economică a ţării noastre să aibă deci în vedere şi Şcoala practică de Comerţ, al cărei rost este de a îndruma spre o carieră practică, bănoasă şi folositoare ţării, tinerele elemente româneşti.

Raco.

Informaţii economice

INTERNE

— **Dela Comisia vamală superioară.** Comisia vamală superioară în ultima şedinţă a ridicat prohibirea la export a următoarelor articole pe lângă plata taxelor vamale legale:

1. La exportul confecţiunilor de stofă (lână, cauciuc, etc.) s'a fixat taxa de 1 leu la kg.

2. Pentru exportul insectelor medicinale s'a fixat taxa de 1 leu la kgr.

3. Taxa de export asupra covoarelor lucrate în ţară: 1 leu la kgr.

4. Taxa de export asupra filmelor cinematografice: 5 lei la sută (timbru statistic).

5. Taxa de export asupra parfumurilor şi apei de Colonie: 1 leu la kgr.

6. Taxa de export asupra aparatelor electrice: 5 lei la suta de kgr.

7. Taxa de export asupra cuţitelor de bucătărie: 5 lei la suta de kgr.

8. Taxa de export la decimale, cântare, bascule şi poduri-bascule: 5 lei la sută de kgr.

Dextrina şi amidonul de cartofi

9. In ce priveşte taxa de export asupra dextrinei şi amidonului de cartofi (glucoza), comisiunea a opinat în sensul de a se reveni la regimul din trecut, adică la scutirea de orice taxe, spre deosebire de regimul actualmente în vigoare, care prevede atât pentru amidonul din grâu cât şi pentru cel din cartofi taxa uniformă de 25.000 lei de vagon.

Taxa de export la traverse

10. *Comisiunea a discutat şi regimul taxelor vamale pentru exportul traverselor de stejar, opinând pentru taxa de export de 275 lei de metru cub, cu obligaţia pentru exportator de a rezerva pentru necesităţile căilor ferate o cotă de contingentare de 100 la sută, şi de a vinde acestei instituţii traversele pe preţuri cari să varieze, între 26—46 lei, după cum e vorba de traverse pentru linii înguste, mijlocii sau mari.*

EXTERNE

Cehoslovacia.

— **Piaţa pieilei.** Cererea pentru piei uşoare este foarte mare. In schimb sunt reduse preţurile la pieile medii şi de tot grele.

In general preţurile s'au reculeş faţă de cele din ajun.

— **Deschiderea unei Camere de Comerţîn Rusia carpatică.** Conform unor ştiri din Uzhorod, se va înfiinţa în curând o Cameră de Comerţ şi Industrie, care va cuprinde regiunile Uzhorod, Munkacevo, Beregas, Hust şi Sevljus. Până acum aceste ţăceau parte din Camera de Comerţ şi Industrie din Kosice.

Bulgaria.

— **Comerţ de compensaţie cu Cehoslovacia.** Guvernul bulgar va încheia în curând cu industria din Cehoslovacia o convenţie pentru furnizarea de material rulant.

In schimb Cehoslovacia va importa din Bulgaria tutun.

— **Comenzi bulgare în România.** Intre Direcţiunea Uzinelor din Reşiţa şi Direcţiunea C. F. bulgare sunt în curs tratative pentru repararea materialului rulant devenit defectuos.

S'a încheiat o convenţie prin care Uzinele Reşiţa vor topi şi retopi material de aproape 1200 vagoane.

Căile ferate bulgare sunt obligate de a preda Uzinelor din Reşiţa întregul stoc de material ceferist defectuos.

Incheiere de contracte colective de muncă din Ţara Bârsei

Dl Inspector general al Muncei, dr Popeia, asistat de dl Inspector Petre Munteanu, a încheiat Vineri un nou contract colectiv de muncă şi salarizare între patronii şi salariaţii a 10 întreprinderi industriale din Ţara Bârsei.

S'a acordat muncitorilor un spor de 5 la sută la vechile salarii şi s'a stabilit ca primele două ore suplimentare ce vor fi prestate de lucrători să se plătească cu un spor de 20 la sută, iar celelalte ore suplimentare cu un spor de 50 la sută.

Celelalte puncte din contractele colective au rămas neschimbate.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Joi, 24 şi Sâmbătă 26 Apr. RELACHE.
Duminecă, 27 Apr. (seara) SCAMPOLO şi MORCOOLL.
Luni 28 Apr. (mat) BĂIAT de VIAŢĂ
Marţi 29 Apr. (seara) O SCRISOARE PIERDUTĂ.

Raspanditi „Infratirea“

BURSA

Aprilie 22

Leul la Zürich . . . 2·97½
Leul la Paris . . . —

Cursul la Cluj

1 franc elveţian	— — Lei	34.25
1 franc francez	— — .	12.40
1 dolar — — — —	.	193½
1 liră sterlină — — —	.	844
1 liră italiană — — —	.	8,65
1 coroane cechă — —	.	5,72
1 Leu = coroane austriace	.	366
1 Leu = coroane ungare	.	400
1 dinar — — — —	.	2.30

Zürich

Bucureşti — — — —	297½
New-York — — — —	577½
Londra — — — —	24.80
Paris — — — — —	35·90
Milano — — — —	25.24
Praga — — — —	16.72½
Belgrad — — — —	—
Viena — — — —	180
Budapesta — — — —	77
Varşovia — — — —	—

PIAŢA

Un fapt înbucurător: străinătatea (Bulgaria, Turcia, etc.) a început să manifeste un interes viu pentru industria noastră indigenă.

Dacă ar fi vorbă numai de o simplă transacţiune comercială, cu caracter trecător, acest eveniment n'ar merita de a fi relevat. Chestiunea aceasta prezintă însă mult interes dacă o supunem unei analize mai atente. Dece Bulagaria recuge la refacerea materialului căilor ei ferate la uzinele noastre şi care este motivul că Turcia se interesează de maşinile şi unelte agricole fabricate la noi? Desigur pentru că noi lucrăm mai eftin ca aiţii. Trebuie să presupunem că ambele ţări au luat oferte dela industria şi comerţul altor ţări şi că aceste oferte au fost sub-ofertate de industria noastră începătoare.

Acest fapt trebuie subliniat. Dacă industria românească, cazul Reşiţei şi fabricilor de maşini agricole din Oradea-Mare — sunt deja azi în stare de a suboferta pieţele străine, ce va fi când aceste uzine îşi vor intensifica activitatea, când banul şi transportul vor fi mai ieftine şi când un tarif vamal bine chibzuit va nivela şi mai mult costul de vânzare pe piaţă. Stăm deci în ajunul unui viitor strălucit, iar urmările se vor resfrânge şi asupra pieţei interne care va avea mult de câştigat de pe urma comerţului cu vecinătate.

Piaţa urmăreşte cu atenţiune desvoltarea şi aşezarea acestor noui baze.

Statul are datoria de a veni în ajutorul acestei opere care încetul cu încetul prinde o formă tot mai vizibilă.

*

In privinţa celorlalte compartimente, situaţia a rămas neschimbată. Afaceri mai animate se fac la textile şi piei cari sunt acuma articole de sezon.

Cerealele sunt cu preţuri aproape egale celor din ajun. Tendinţa este însă spre scădere.

La Cluj au încheiat:

CLUJ: orz 42.000, grâu 56.000, porumb 45.000. ovăz 46.000 (ţărâţă 31.000, fasole 120.000 Lei vag.

Efecte

Bursa este slabă, fără căutare şi ofertă; lipsesc deci transacţiuui importante.

Au notat:

Bănci: „Banca Naţională“ excup. 13·600—13·800, „Banca Românească“ ex cup. 620·625. „Marmorosch Blank“ excup. 915·920.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 11.850·11.900 „Concordia“ 4380·4400 „Petrol Block“ opt. 980 985 Credit Minier“ optate 1900·4425·4450, „Steau Română“ 4025·4040.

Soc. de Asigurare: „Dacia Română“ 2550-2580, „Naţionala“ 1125-1150, „Generala“ 2500 2600, „Agricola“ 980-1000. Urania 1850—1900.

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 100-425 Reşiţa, 1450 1475 Reşiţa pui 1300·25, Letea 550-575.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
5013 5013
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

LEI 1980
Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună
La firma: 3412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Orice albituri se confecţionează după măsură.

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate

In ziua de 13 Mai ora 10 dimineaţa se va proceda în şedinţă publică în Biurourile Direcţiunei Generale Construcţiilor de Căi ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu No. 47 Bucureşti şi în condiţiile art. 72—83 din legea contabilităţiei publice la adjudecarea prin oferte sigilate a executărei clădirei de călători din staţia Lunca la Klm. 31+050 a liniei Ilva Mica—Vatra Dornei.

Aceste lucrări se vor executa în conformitate cu dispoziţiunile formularului de contract şi a prescripţiunilor caetului de sarcine, a seriei de preţuri care fac parte integrantă din contract, a planurilor, proiectelor şi a tabloului cantităţilor de lucrări în care se va arăta felul şi categoria lor din serie.

Termenul de săvârşire al lucrărilor este de 6 luni, dela data înştiinţărei prin scrisoare recomandată din partea Direcţiunei Construcţiilor de Căi Ferate că s'a aprobat oferta concurentului.

Licitaţia se va face pe preţuri unitare pentru fiecare articol din seria de preţuri fixate de concurent.

Aceste preţuri vor cuprinde costul materialelor, manoperei transporturilor şi orice cheltueli până la complecta terminare a lucrărilor la care se aplică.

Aceste preţuri snnt fixe şi valabile pentru toată durata lucrărei, neputând suferi nici o modificare.

Furnitura tuturor materialelor şi transportul lor până la punctul lucrărei privesc numai pe antreprenor.

Executarea lucrărilor se va face conform unui program de repartiţie de lucrări, intocmit de Direcţie, care face parte integrantă din contract şi a cărei neîndeplinire aduce punerea în regie.

Oferta se va întocmi pe formularul Direcţiunei (anexa a.) însoţind-o de următoarele piese:

a) Certificatul de admisibilitate cerut de art.1 din caetul de sarcine condiţiuni generale pentru întreprinderi de lucrări publice şi furnituri de materiale;

b) Recepisa Casei de Depuneri şi Consemnaţiuni, constatând vărsarea unei garanţii provizorii de 4% în efecte de Stat valoare nominală din valoarea lucrărilor calculate pe baza seriei de preţuri formate e adjudecatar, aplicată la la cantităţile din tabloul procurat de Direcţiune;

c) Exemplarul seriei de preţuri, complectat la fie care articol şi subdiviziune de articol cu preţurile unitare corespunzătoare şi semnate de concurent (anexa b.);

d) Un tablou de cantităţile de lucrări complectat cu preţurile respective şi semnat de concurent (anexa c.)

e) Programul de lucrări cu repartiţiile lor semnat de coucurent (anexa d.)

f) Formularul de contract semnat de concurent şi complectat cu valoarea lucrărilor în cifre şi in litere (anexa e.);

Piesele de sub literile c. d. e. şi f. împreune cu oferta concurentului se vor închide într'un plic pe care se va scrie numele concurentului.

Acest plic se va introduce într'un al doilea plic exterior în care se vor pune şi piesele dela literile a. şi b. Pe acest plic se va scrie îatr'un lob vizibil: Oferta pentruu executarea clădirei de călători din Staţia Lunca de pe linia Ilva Mica—Vatra Dornei.

Plicul exterior va fi sigilat şi se va depune sau trimite recomandat priu poştă, astfel ca să sosească la Bucureşti la direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate până în ziua de 12 Mai 1924 şi cel mai târziu până la ora 19 seara.

Ofertele sosite peste termen nu se vor deschide şi se vor considera ca neavenite: înapoindu-se concurenţilor respectivi.

Deasemnea nu se vor lua în consideraţie ofertele cari la deschiderea plicurilor exterioare se va constata că nu conţin recipisele de garanţie (depunerea garanţiei provizorie la licitiţie nefiind admisă), precum şi ofertele ce vor conţine restricţiuni de orice natură la prescripţunile contractului, caetelor de sarcine; sau dela condiţiile care reglementează această lucrare, precum şi îndreptări, ştersături, adnotaţiuni, etc. făcute de concurenţi pe piesele de licitaţie.

La ora fixată pentru licitaţie se vor deschide mai întâiu plicurile exterioare pentru a se stabili tabloul concurenţilor admişi.

Plicurile interioare ale concurenţilor neadmisi vor fi înapoiate fără a se mai deschide.

Se va proceda în urmă la deschiderea plicurilor interioare notându-se prin proces verbal valoarea lucrărilor a fiecărei oferte. Garanţia definitivă cerută de art. 4 al caetului de sarcine condiţiuni generale pentru întreprinderi de lucrări publice şi furnituri de materiale se va depune în primile 10 zile dela aprobarea licitaţiei şi va fi de 10 la sută din valoarea contractului în efecte de Stat valoare nominală.

Toate planurile, caetele de sarcini şi piesele necesare pentru întocmirea seriei de preţuri se pot consulta la Direcţiunea Technică a Direcţiunei Generale a Construcţiilor de Căi Ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu No. 47. Bucureşti în fiecare zi de lucru între orele 10—12 dimineaţa, unde se poate procura formularul de ofertă precum şi piesele dela literile c. d. e. şi f. de mai sus.

No. 2639/924

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate

Costume! Raglane! Ulstere!

şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Fabrica de Bere din Turda S. A.

a adus în circulaţie sepcialitate

Bere de Paşti

de primul rang.

De vanzare

Casa pentru fabrica cu curte-mare aproape de Gara. Casa noua 2 camera şi grădină 80.000 Lei. Casa pentru familie cu 80.000 Lei. Pravălie in Str. Reg. Maria şi in alte parţi ale oraşului gasiti prin noi.

Locuri de casa şi grădini. Adresati

Coloman Dunky

Cluj, Piaţa Unirii 10, p. usa 3.

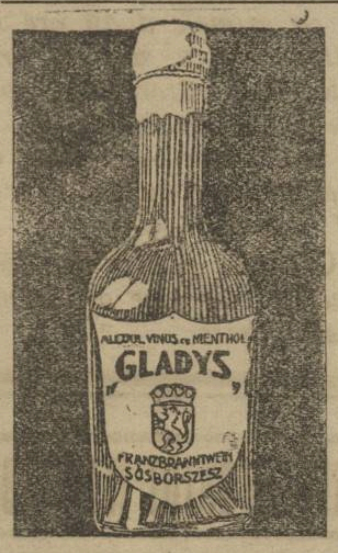

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg fabrica chimica CLUJ. 2879-1

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kufperstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. Nr. 1067 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI Joi 24 Aprilie 1924.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... ETAJ II.) SUB CONDUCEREA UNUI Director: D. TOMES(Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

CLUJ 1. 5545

O trădare de neam

Un ziar din Capitală ocupându-se de campania vinovată pe care o duc unele din partidele de opoziție prin presa străină împotriva țării, a demascat intențiunile unui fruntaș al partidului național, Dl Gr. Filipescu, care-și anunțase plecarea în străinătate, afirmând că scopul călătoriei acestuia n'ar fi altul decât de a critica și peste hotare, politica actualului guvern.

Oficiosul partidului național, „România", s'a grăbit bineînțeles să desmintă această gravă învinuire, dar spre stupefacția colaboratorilor Dlui Maniu, Dl Gr. Filipescu într'un acces de sinceritate temerară, a recunoscut acuzațiile ce i s'au adus, punând desigur într'o destul de grea situație pe cei de la „România".

Indiferent de modul cum se vor descurca „România" și dl Gr. Filipescu în privința desmințirei lor reciproce, pe noi ne interesează numai faptul în sine: declarația fățișă de astădată a unui membru marcant al partidului național că va căuta să defăimeze, în străinătate politica actualilor conducători ai țării.

Nu e întâia oară când constatăm vinovăția politicianilor pătimași, cari exasperați de insuccesul campaniei politice interne induc în eroare opinia publică din Occident asupra situațiunei politice, economice și financiare a țărei noastre.

Acest obicei al nouei democrații face de mult apanagiul partidelor: averescan, țărănesc și mai ales național.

Ne așteptam totuși ca această campanie să fie părăsită măcar în timpul când Suveranii noștri sunt în vizită în străinătate.

Dar delă cei cari s'au eschivat în mod rușinos dela serbările de Incoronare dela Alba-Iulia e de prisos să se aștepte un gest de bunăcuviință într'o asemenea împrejurare.

Faptul recent o dovedește în deajuns. Fruntașii partidului național, ori cari ar fi ei, nu vor să țină seamă că o asemenea acțiune de denigrare, este în măsură să prejudicieze nu numai bunul renume al țărei, dar să atingă și prestigiul României, pe care tocmai acei cari o calomniază astăzi pretind să o guverneze mâine.

Niciodată, de când există la noi regim constituțional și partide politice, oricât de violente ar fi fost la un moment dat patimile, frământările și disensiunile interne, o opoziție, n'a săvârșit acțiunea criminală de a strămuta peste hotarele țărei ecoul luptelor interne.

Dușmanii noștri, și nu avem puțini, atâta așteaptă pentruca printr'o propagandă sistematic întreținută, să profite de această acțiune de ponegrire a României, pornită chiar dela opoziția noastră și să-i dea o extindere cât mai mare, în dauna Statului.

O atare atitudine e echivalentă cu trădarea de neam. Căci nu putem califica altfel apelul la străini, propaganda rea în străinătate, răspândirea de știri false în presa străină, atât de des întrebuințate și netăgăduite de către opoziție.

Dar această acțiune, care îmbracă un caracter de ostilitate criminală împotriva intereselor vitale ale țărei ne mai scoate la iveală și o altă atitudine de ordin moral a opoziției ce ne ponegrete țara.

Același fruntași opoziționiști cari fac să răsune peste granițe amenințările de zădărnicire și distrugere a operei de consolidare a țărei, nu scapă ocazia să acuze guvernul că interesele României sunt periclitate, din cauza lipsei de propagandă pe care el o face în afară de granițe.

Credem inutil a mai insista asupra acestui fel de procedeie puțin oneste, pe cari nu le putem numi decât ipocrite și cari scot la iveală în fața întregei opinii publice imoralitatea deplină a mijloacelor de luptă, pe care le întrebuințează opoziția anarhică și demagogică dela noi.

Indurerați de constatarea că ura politică întunecă la unii oameni politici nu numai conștiința rudimentară a sentimentului național dar și cel mai umil sentiment de onestitate și demnitate, ne manifestăm tot disprețul nostru pentru lupta fără de scrupule și fără de cinste pe care înțeleg s'o ducă fruntașii actuali ai opoziției demagogice.

Tratativele continuă

pentru acordul franco-român

Se știa că M. S. Regele României se află incognito la Paris și ministrul de externe român d. Duca a continuat deasemenea în ultimele zile tratativele sale cu ministerul de externe francez.

„L'Intransigeant" anunță azi că se pregătește un tratat franco-român ale cărui amănunte sunt actualmente discutate de d. Duca cu d. Peretti della Rocca.

Acest tratat nu va fi o copie a tratatuli franco-cehoslovac, ci va semăna mai curând cu tratatul încheiat de Franța cu Polonia.

Guvernul italian

interzice serbarea zilei de 1 Maiu

Roma, 22. — Guvernul a interzis serbarea proectată pentru ziua de 1 Maiu de către comuniști și o parte din socialiști. El a hotărât ca sărbătoarea oficială a muncii să coincidă cu acea o fundării Romei, la 21 Aprilie.

Lucrătorii cari vor lua parte la serbarea de 1 Maiu vor fi aspru pedepsiți de către patroni.

Rostul masurilor exceptionale si rezultatele realizate

Intr'un interview acordat ziarului „Viitorul", dl R. Franasovici, subsecretar de stat la interne, explică opiniei publice rostul măsurilor excepționale ca și rezultatele realizate în scurtul timp decând ele au fost duse în aplicare. După criticele perfide aduse de anumita presă acestor măsuri, explicațiile dlui Franasovici restabilesc adevărul și pun în adevărata lor lumină scopurile nemărturisite urmărite de această presă în complicitate cu uneltitorii de extremă stângă politică.

Datorită măsurilor excepționale liniștea a fost restabilită în țară. Atât mișcările studențești cari, fără a fi prea periculoase înăuntru, zdruncinau serios reputația noastră în străinătate, cât și agitațiunile de extremă stângă ale comuniștilor puși în slujba unor interese dușmane, au trebuit să înceteze în fața măsurilor energice ale guvernului cu acest prilej s'a putut observa un fenomen foarte interesant. La adăpostul mișcărilor studențești, naționalisie, agitatorii din slujba dușmanilor noștri lucrau în voie. Ziarele așa zise independente și democrate sprijineau aceste agitațiuni ascunse, provocând necontenit sentimentele de justă indignare ale studențimei patriote.

Tactica era destul de abilă. In calitatea sa oficială, dl Franașovici nu o poate aprecia decât prin prizma rezultatelor aduse de măsurile excepționale. Impiedecaraa oricărei agitațiuni de stradă se pare că a deschis ochii tuturor asupra unor lucruri cari în învălmășeala luptelor de toate zilele, nu se putea vedea. Astfel studențimea a fost cea dintâi care să se liniștească și să priceapă că acțiunea ei, pornită cu cele mai bune intenții, servea inconștient tocmai dușmanilor împotriva cărora se îndrepta. Și alături de ea, marea massă a muncitorilor, antrenată pe povârnișul comunismului, a înțeles să o rupă categoric cu uneltitorii. Arestările făcute au fost în unanimitate aprobate pentrucă, prin dispoziția unor conducători comuniști ca Pauker sau Finkelstein, ele s'au dovedit perfect justificate.

Pe de altă parte, măsurile excepționale n'au împiedecat cu nimic cursul normal al vieței noastre publice. Partidele politice au putut ține în voie întruniri, iar ziarele lor au putut urma mai departe programul pe care și l'au fixat. Este deci evident că aceste măsuri erau o necesitate, pe cari toți factorii de ordine știu să o aprecieze așa cum trebuie.

Lupta iredentismului maghiar pentru „Emke"

Domnul Sándor József lucrează personal pentru reînființarea socetății anticulturale „Emke" — Asupra statutelor ei va hotârî Tribunalul din Cluj — Interesele iredentismului maghiar cer ca „Emke" să-și poată continua activitatea sa antiromânească începută în trecut

Toată lumea cu scaun la cap credea că odată cu înfăptuirea unirei nimeni dintre unguri nu va îndrăzni să mai rostească cuvântul „Emke", cu atât mai puțin să meargă cu temeritatea atât de departe, încât să-i ceară dreptul pentru o nouă activitate.

Ne-am înșelat însă în așteptările noastre, deoarece Ungurii iredentiști, bazându-se pe condamnabila ignoranță a multor români de la noi, au avut dibăcia să înfățișeze societatea „Emke" drept una culturală a cărei desființare ar fi un act necivilizat și discreditor de stat.

Față de această sfidare bazată numai pe presupusa noastră ignoranță, ziarul „Infrățirea" a întreprins o campanie de demascare a anti-românești societăți, dovedind negru pe alb, cu citate din înseși anuarele lui „Emke", că specifica ei „cultură" ce ea o răspândea nu era pentru unguri ci numai pentru . . . Români a căror desființare era scopul ultim al șoviniștilor din fruntea ei de felul dlui Sándor József.

Direcțiunea lui „Emke", în frunte cu cinicul domn Sándor Jozsef, întemeietorul ei, nu s'a lăsat turburată de loc de dovezile compromițătoare ce le-a adus presa română ci a lucrat — conform sfaturilor gazetelor budapestane — și pentru mai departe pentru reînființarea ei.

In acest scop, direcțiunea „Emke" a ținut în luna Iunie din anul trecut o adunare secretă în care s'a pus la cale planurile pentru viitor.

Deocamdată s'au fabricat — pentru inducerea în eroare a guvernului — niște statute noui, dar din cari cultivarea patriotismului a fost exclusă ca ceva necorespunzător pentru Ardeal scopurilor națiunei maghiare.

Statutele au fost trimise guvernului; Acesta însă n'a avut timp să se ocupe de ele, deoarece în curând s'a votat legea despre persoanele morale, în sensul căreia clasificarea situației statutelor tuturor societăților din țară este lăsată în sarcina tribunalelor din partea locului.

D-l deputat Sándor Jozsef, care, — conform unui articol din "Ellenzék" — a intervenit în mai multe rânduri la d-l ministru de interne în favoarea societății „Emke", a fost informat că statutele au fost trimise Prefecturii județului Cojocna, care le va înapoia d-lui Sandor.

Aceasta, odată fapt îndeplinit, d. Sándor József va face pașii necesari pentru înaintarea statutelor „Emke" Tribunalului local, care le va primi sau respinge.

Departe de noi ideea de a încerca să influențăm hotărârea Tribunalului.

De data aceasta ne mărginim să constatăm faptul că Ungurii exaltați și ziarele lor „Ujság" și „Ellenzék" vreau ca societatea culturală a Ungurilor să fie tocmai antiromânească „Emke", iar în capul ei dânșii îl cer pe româno-fobul domn Sándor József.

Aceasta dovedește că spiritul iredentist și anti-românesc între Ungurii din Ardeal este o realitate.

Vizita Familiei Regale Române la Paris

Dl Erdész István, corespondentul de la Paris al ziarului „Nagyvárad", scrie următoarele despre vizita familiei regale române la Paris.

„Parisul a primit cu atâta fast și dragoste Perechea regală română, ca și cum ar fi serba intrarea în oraș a propriului său rege. Toate străzile, Primăria etc. sunt împodobite cu steaguri în roșu — galben — albastru. Pavajul de lemn al străzilor este presărat cu nisip, polițiștii îmbrăcați în haine de serbătoare stau în gardă, publicul nerăbdător se înghesuiește formând un zid de nepătruns.

Toată lumea vorbește de Regină. „Le reine de la Roumanie"! Are un adevărat nimb aici această femee vestită pentru frumusețea ei. Lângă Primărie, orchestra gardei republicane intonează Imnul român.

De-odată apare o admirabilă companie de cavaleriști, toți în uniforma strălucitoare a gardei republicane. O priveliște cu adevărat minunată! Superbi cai negri, bărbați frumoși bruni, pantaloni albi, cisme de lac, coif de aramă cu podoabă roșie. Vine echipagiul regal: o caleașcă minunată, deschisă, trasă de șapte armăsari fără pereche ce se apropie jucând în ritmul muzicei. Regele, în uniformă, cu cușmă, salută zâmbind prietenește în dreapta și 'n stânga. Lângă dânsul, d. Millerand, cu joben. Vine a doua trăsură, iar ovațiile se întețesc.

„Vive le roi!"

„Vive la reine!"

„Vive la Roumanie!"

O doamnă franceză, de lângă mine, își agită batista și voind probabil să vorbească pe românește, strigă:

„Viva la Rumania!"

Doamna Millerand și lângă dânsa Regina. Intr' adevăr, e foarte frumoasă Pare surprinzător de tânără. Haină simplă, simbet amabil, salută grațios și cu naturalețe mulțimea.

Apoi, noui companii de cavalerie în haine de paradă, iar pe urmă trăsurile notabilităților franceze și române.

Publicul se agită, începe să se miște. Se întreabă unul pe altul.

„Tu as vu? Ah, ce frumoasă, ce drăguță este!..."

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alti!** 2725—2 Incercaţi şi vă veţi convinge Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2 Telef.: locuinţa 1099 St. Brătianu 9

INFORMAŢII

— **Plecarea dlui prefect Mureşanu.** *Dl prefect al judeţului, Septimiu Mureşanu, va pleca astă seară la Bucureşti, în interes de serviciu. D-sa se va reîntoarce în localitate la 1 Maiu. Sărbătorile Paştilor d-sa le va petrece la moşia d-sale Ciocăneşti de lângă Bucureşti. In timpul lipsei d-sale din Cluj, afacerile Prefecturei, atât cea de judeţ cât şi cea de oraş, vor fi girate de dl subprefect O. Simu.*

— **Convocarea Sinodului ordinar anual al eparhiei ortodoxe.** In baza §§ 89 şi 90 din Statutul organic, convocăm şi prin aceasta declarăm de convocat Sinodul ordinar anual al eparhiei noastre, în biserica ortodoxă română din Cluj, pe Duminecа Tomii, adecă în 21 Aprilie, 4 Mai a. c. la 9 ore antemeridiane, când se va începe serviciul divin, iar după aceasta va urma deschiderea Sinodului în localul care se va designa spre acest scop. — *Nicolae Ivan*, episcop.

— **Anularea dării de seamă a Băncei Centrale.** *Aflăm că în şedinţa de ieri după masă, tribunalul local a anulat darea de seamă a Băncei Centrale pe exerciţiul anului trecut. Această măsură a produs o vie senzaţie în toate cercurile comerciale şi industriale din Cluj.*

— **Un memoriu privitor la închiderea localurilor.** Restauratorii şi proprietarii de Cafenele din Cluj, vor înainta zilele acestea un memoriu către Ministerul de Industrie şi Comerţ, prin cari vor cere suspendarea ultimei ordonanţe privitoare la închiderea localurilor la orele 12, de oarece prin aceasta, spun ei, sunt loviţi în interesele lor, neputând suporta toate cheltuelile de regie impuse.

— **Amplificarea apaductului.** In primele zile ale lunei Maiu, dl dr. Oct. Utalea, primarul oraşului, va pleca la Bucureşti pentru urgentarea concursului în vederea amplificării apaductului, de oarece dacă acest concurs va întârzia, lucrările nu se vor putea începe în anul acesta.

— **Adunarea generală a ligei chiriaşilor.** In primele zile după Sărbătorile Paştilor, va avea loc adunarea generală a ligei chiriaşilor din Cluj, cu care ocazie se vor discuta mai multe chestiuni în legătură cu noua lege a chiriaşilor.

— **Dela Tribunal.** Prin demisionarea dlui Ştefan Cepescu, din funcţia de primprocuror al Tribunalului Cluj, a fost delegat cu îndeplinirea acestui serviciu, dl Epure, consilier de şedinţă. Cum dsa a trebuit să se prezinte la postul său, a fost însărcinat temporar ca primprocuror pe lângă Trib. Cluj, dl dr. Liviu Ilea, care şi-a luat postul în primire.

— **Călătoriile pe C. F. R.** Ministerul de Comunicaţii a luat dispoziţia de a nu se mai acorda călătorii gratuite pentru cei muşcaţi de câni turbaţi, până când Administraţia şi Direcţia sanitară nu vor plăti datoriile ce le au faţă de acel Minister.

— **Vipt bun de casă** *se capătă pe lângă preţ convenabil în strada Baba Novac nr. 25 (lângă Teatrul Naţional).*

— **Intelectualii olteni din Cluj** şi din Ardeal sunt rugaţi să-şi trimită adresa dlui advocat A. Stătescu str. Samuil Micu nr. 2 Cluj.

— *Vizitaţi Atelierul de industrie casnică românească din strada Memorandului nr. 19 (partere), al dşoarei Victoria Bariţiu. Se pun în vânzare obiecte lucrate de mână în piele cu motive româneşti. — Deschis zilnic dela orele 14—19.*

— **Numiri în administraţie.** Dl Iuliu Poruţ, absolvent al facultăţii de drept din Cluj, a fost numit secretar în comuna Almaşul Mare, iar dl N. Corcheş, secretar în Aida, a fost înaintat în postul de prim-secretar în comuna Cojocna.

— **Inspecţii.** Dl Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului şi dl Oct. Utalea primarul oraşului au vizitat eri azilul de Copii din Cluj, precum şi dispensariile din Mănăştur şi strada Bălcescu, interesându-se de aproape de starea acestor instituţiuni.

Tot eri au vizitat mai multe clădiri din oraş în scopul de a înfiinţa un seminar teologic pe lângă Episcopia ortodoxă din Cluj.

Odată cu aceasta au ales şi locurile pe cari urmează să se clădească nouile şcoli de stat în Cardoş sat şi Mănăştur, pendinte de Cluj.

*

Ziarul „Ideia Naţională" din Cluj a trecut în proprietatea dlui dr. Amos Frâncu, care ajutat de un comitet de publicişti va edita această gazetă săptămânală pentru a răspândi în popor doctrina naţionalistă.

Noua redacţie este în Calea Victoriei 44.

COMUNICAT!

Toti Domnii Fuocţionari de stat civili şi militari sunt rugaţi a se presenta cu legitimaţiile respective la Magazinul

M I S S I R

din Cluj unde vor cere 10% reducere din preţurile fixe la toate marfurile de manufactură. Direcţiunea.

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal

Marele interes pe care opinia publică din Ardeal caşi din toate celelalte provincii ale României îl arată faţă de Loteria organizată de Sindicatul Presei Române din Ardeal constitue o elocventă dovadă în primul rând despre simpatia de care presa românească se bucură aci şi în al doilea rând despre avantajoasele condiţiuni pe cari le oferă modul de organizare al acestei Loterii.

Mii de scrisori vin de pretutindeni, din oraşe şi din sate, dela particulari caşi dela diferite instituţii culturale, financiare, industriale şi comerciale, prin care se cer bilete de loterie.

Primul stock de bilete este aproape epuizat.

Şi în adevăr succesorul era de aşteptat când te gândeşti că dând neînsemnata sumă de doi lei, preţul unui bilet, oricine poate obţine un câştig de 100.000 de 50.000, de 10.000, de 5.000 lei etc.

Comanda se poate face pe o carte postală, indicându-se adresa exactă şi câte bilete se cumpără.

La comenzile de bilete se fac următoarele reduceri:

10 bilete a 2 lei costă 20 lei
20 bilete a 2 lei costă 38 lei în loc de 40 lei cu 50 la sută reducere
50 bilete a 2 lei costă 90 lei în loc de 100 lei cu 10 la sută reducere.
100 bilete a 2 lei costă 160 lei în loc de 200 lei cu 20 la sută reducere.

Valoarea totală a câştigurilor este de 500.000 lei.

Tragerea va avea loc în ziua de 16 August 1924 în localul Prefecturei jud. Cojocna.

In aşteptarea tragerii, timpul fiind scurt, iar numărul biletelor limitat, publicul este sfătuit în interesul său să facă din vreme comenzile de bilete.

Serbările Naţionale dela Tileagd (Bihor)

Inaugurarea unui local de şcoală la Borodul-Mare — Dl General Moşoiu sărbătorit în comuna Cefa

Luni, 21 Aprilie în fruntaşa comună Tileagd, din judeţul Bihor au avut loc grandioase serbări naţionale, pentru aniversarea împlinirei a cinci ani de la eliberarea acestui ţinut de sub jugul străin. La aceste serbări a participat şi Dl General Moşoiu, fiind învitat special de către protopopul local Al. Munteanu în numele populaţiei.

Serbarea a avut loc în sala festivă a casei comunale. După discursurile înimoase ale dlor primpretor Vereş şi protopop Munteanu, dl General Moşoiu a ţinut un important discurs dând sfaturi sătenilor asupra activităţi viitoare în cadrele României întregite.

După serbare, dl General Moşoiu a vizitat comuna Borodul-Mare, unde s'a inaugurat o frumoasă clădire şcolară, care poartă numele generalului Moşoiu,

Seara dl General Moşoiu a luat masa la Tileagd împreună cu fruntaşii satului.

Locuitorii comunei Cefa aflând despre prezenţa generalului Moşoiu la Oradea-Mare l-au rugat prin deputatul naţionalist Lascu să le viziteze comuna.

Dl General Moşoiu a răspuns bucuros invitaţiei, plecând acolo, însoţit de dl colonel Negulescu şi dl deputat Lascu. La intrarea în comună oaspeţii au fost aşteptaţi de un imens public. Dl ministru general Moşoiu s'a interesat de aproape de nevoile ţărănimei, ascultându-i doleanţele.

In tot timpul vizitei a domnit o mare însufleţire.

După terminarea vizitei dl general Moşoiu a plecat la Salonta-Mare de unde a luat drumul spre Arad.

Congresul medico-pedagogic

Ziua a II-ă

Ieri au continuat desbaterile congresului profesorilor dela şcolile medico-pedagogice din România.

Şedinţele au fost prezidate de dl prof. univ. Vl. Ghidionescu. La şedinţe a asistat şi dl Crăiniceanu, inspector medico-pedagogic.

In şedinţa de dimineaţă au continuat discuţiile în jurul anteproiectului de lege pentru reforma învăţământului medico-pedagogic. Pentru a se putea discuta în mod mai competent, congresiştii s'au împărţit în trei grupuri discutând fiecare grup dispoziţiile privitoare la şcolile de specialitatea lor.

S'a redactat de către aceste comisiuni câte un nou proiect cuprinzând părerile profesorilor dela aceste şcoli referitoare la reformă.

Ca principiu fundamental s'a introdus în proiectul elaborat de congresişti obligativitatea instrucţiei medico-pedagogice pentru copii orbi, surdo-muţi şi anormali mintali de ambele sexe.

Intrucât anteproiectul de lege nu face distincţie destul de luminoasă intre cele trei categorii: surdo-muţi, orbi, anormali mintali, proiectul elaborat are la fiecare paragraf câte un alineat care se ocupă în mod special de fiecare din aceste categorii.

Prin acest fel de redactare se crede că vor fi încunjurate confuzile.

O altă chestiune importantă care s'a desbătut a fost aceia a aparţinerii acestor şcoli, ştiut fiind faptul că şcolile medico-pedagogice din vechiul regat aparţin Ministerului Instrucţiunii, iar cele din Ardeal Ministerului Ocrotirilor Sociale. Congresul s'a pronunţat pentru menţinerea sistemului ardelenesc, hotărânduse trecerea şcolilor din vechiul regat la Ministerul Ocrotirilor Sociale. Pentru tranşarea acestei chestiuni s'a ales o comisiune care va pleca la Bucureşti pentru a trata cu ministerele interesate.

A treia chestiune cu care s'a ocupat congresul de ieri a fost aceia a salarizării corpului didactic medico pedagogic. S'a hotărât să se ceară echivalarea salarului profesorilor medico-pedagogici, cu diplomă, cu leafa profesorilor secundari.

Pentru maestrii-pedagogi dela aceste institute s'a cerut un salar echivalent cu 80 procente din salarul profesorilor secundari iar pentru maeştrii technici salarul şefilor de atelier din atelierele statului. Pentru candidaţii de profesori s'a cerut 60 procente din salarul profesorilor titulari.

Astăzi, congresul continuă rămânând să se desbată celelalte chestiuni dela ordinea de zi.

Generalul Pangalos atacat de comitagii bulgari

Atena, 22 — Generalul Pangalos, ministrul de războiu, inspectând posturile dela frontieră, a fost atacat cu focuri de armă trase de pe teritoriul bulgar.

Generalul Pangalos a scăpat neatins dar însoţitorul său, maiorul Spatakis, a fost grav rănit. Cercetările au stabilit că focurile au fost trase de o bandă de comitagii, urmăriţi de autorităţile bulgare.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Joi, 24 şi Sâmbătă 26 Apr. RELACHE.
Duminecă, 27 Apr. (seara) SCAMPOLO şi MORCOOLL.
Luni 28 Apr. (mat) BĂIAT de VIAŢĂ
Marţi 29 Apr. (seara) O SCRISOARE PIERDUTĂ.

Dispensarul de copii „Principele Mircea"

Vizita d-lor S. Mureşanu, prefectul judeţului şi Oct. Utalea, primarul oraşului, făcută la acest dispensar.

Duminecă, 20 Aprilie a. c. a fost vizitat de către d-l prefect Mureşeanu şi d-l primar Utalea, dispensarul de copii al societăţii „Principele Mircea" pentru protecţiunea copiilor din România, de sub conducerea d-nei Sanda I. Mateiu aflător în suburbia Cluj—Mănăştur.

Vizitatorii au rămas încântaţi văzând acest dispensar unde copiii populaţiei nevoiaşe primesc un tratament conştiincios.

Societatea „Principele Mircea" a adus mari jertfe pentru adunarea fondurilor necesare cumpărărei şi întreţinerei acestui dispensar.

La acest dispensar se dau nu numai consultaţiuni gratuite, dar se împart şi medicamente în mod gratuit.

La nevoie, o soră de ocrotire merge chiar la domiciliul copiilor bolnavi, pentru a-i trata conform prescripţiei medicale.

Prin „dispensarul" din Mănăştur şi „leagănul" dela fabrica de tutun, societatea „Principele Mircea" a îndeplinit o operă excelentă nu numai din punct de vedere umanitar, dar şi din punct de vedere naţional, desfăşurându-şi activitatea în mijlocul muncitoarelor şi ţărancelor române.

Domnul dr. Titus Ionescu, directorul regional dela Ocrotirile Sociale, convingându-se despre importanţa acestei instituţiuni i a dat în nenumărate rânduri spijinul său aprovizionându-l cu medicamente şi lemne în mod gratuit.

Atât domnul Prefect Septimiu Mureşanu, cât şi domnul primar Utalea, încântaţi de frumoasele rezultate obţinute, au făgăduit tot sprijinul lor pentru măritea dispensarului, aşa, încât sunt toate speranţele, că lucrările de zidire să înceapă în cel mai scurt timp posibil.

Publicul românesc din Cluj ar trebui să sprijinească o operă atât de folositoare pentru propăşirea neamului, vizitând dispensarul şi dându-şi obolul pentru susţinerea lui.

Consultaţiunile au loc Duminecа, Marţia, Joia, şi Vinerea dela 3—7 p. m.

Cine este domnul Sándor József ?

Din articolele din trecut ale domnului Sándor — Pentru a dovedi superioritatea poporului maghiar față de cel românesc și în ceia ce privește originea, d. Sándor susține că străbunii Ungurilor au fost Adam și Eva și că primii ai globului pământesc au aparținut rassei maghiare

II.

Era un lucru în trecut cu care Ungurii nu se puteau împăca de fel. Era posibilitatea unei comparații nu înjositoare, dar nici prea măgulitoare pentru ei între originea poporului românesc și al celui maghiar.

Ne făceau ei, ce e drept, *puturoși*" (büdös), *„opincari"* (bocskoros), *„urs de valah"* (medve oláh), *„păroși pe limbă"* (szörösnyelvü), proști, inculți, — în fine toate insultele inventate de niște oameni nemângâiați că ne sunt superiori etnicește. Când venea însă vorba de originea noastră romanică, ei nu mai aveau ce se zică, deoarece cu toate teoriile „învățaților" unguri, popoarele latine ne-au recunoscut de mult ca frați cu ei întru latinitate.

Pentru a contrabalansa mândria obârșiei școlarilor români, siliți de împrejurări să umble la școli ungurești, Ungurii aveau nevoe de o astfel de teorie a originei lor, care să supraliciteze pe cea a noastră.

In sfârșit Ungurii au aflat o soluție potrivită pentru scopurile lor... didactice.

Este teoria în toate școlile din Ardeal a originei maghiare a lui Adam și Eva, cari ar fi vorbit între ei bineînțeles în... ungurește.

Imi aduc aminte de profesorul liceului piarist din Cluj, Szabó János, care sprijinea această teorie cu o feroce seriositate susținând că numele Eva derivă dela „Ej—ha!", exclamație ce ar fi rosti-to Adam în momentul când și-a văzut pentru prima oară... jumătatea în superba ei goliciune, iar numele Adam nu este decât ungurescul „add ám" (dă-mi!) cuvânt întrebuințat de Eva când ceruse mărul fatal!...

*

După această mică introducere cititorii noștrii vor putea înțelege fără greutate finalul „articolului dlui Sándor József dela 11 Iulie 1887, apărut în ziarul „Kolozsvár" și din care citâm, pentru edificare, următoarele:

*

— „Tribuna" afirmă că Ungaria ar fi un stat poliglot? — Dar unde este scris acest lucru în constituția coroanei ungare? Popoarele din Ungaria, conform literilor de fer ale legii, formează o națiune indivizibilă, maghiară, a căror tratare în sens etnografic nu poate avea loc în parlamentul țării.

Dintre popoarele Ungariei Rumânii (!) au cel mai mic drept să vorbească contra status-quo-ului istoric al statului maghiar.

Ar putea să vorbească eventual Slavii pe cari dacă i-am înfrânt cu sabia, i-am aflat măcar pe aceste plaiuri; ar putea să vorbească Sașii al căror trecut folositor și ridicător de orașe ne obligă la recunoștință,

dar nu au acest drept Românii emigrați aici abia de vre-o câteva sute de ani.

Acei dintre ei cari au devenit în ultimul timp știutori de carte, nu pot vorbi cu acea seriositate pe care numai dreptatea o poate da conștiinței și dacă, totuși, având mâncărime de limbă, vorbesc, — nu contează și nu ne pot cere acea ascultare pe care o pretind, dela noi, ca oameni, chiar și contra voinței noastre, adevărul sau mila.

Au intrat în țară ca păstori ai boierilor unguri, s'au așezat în satele cu populație rărită în urma luptelor cu Turcii și pentru creștinătate, s'au plasat prin mahalale, iar, într'un moment de extaz ai rassei noastre i-am făcut liberi și egali cu noi. Acum însă, cu ce drept ai tradiției își ridică ei glasul în fața națiunei maghiare care de o mie de ani este stăpână aici, a dictat legea, este unitară și indivizibilă și care, prin adopțiune, i-a primit și pe ei ca membri?...

Dă-i nas la Ivan și se suie pe divan!

Dacă Petru Maior a rechiziționat pe seama Rumânilor ca moștenire rămășițile romanice ce se găsesc în Ardeal — Horváth István (?!) ne-a asigurat în schimb înrudirea cu poporul ales al lui Dumnezeu.

Dacă ziarul „Tribuna" de la Sibiu se referă la Traian, noi mergem în timpurile străvechi și pentru dovedirea priorității noastre arătăm spre tatăl nostru Adam, care a-tunci când mama noastră Eva *muș*când din fructul acestui pământ, găsit de ea atât de gustos, a făcut ca rassa maghiară să fie aceea care să populeze acest glob pământesc!"

*

Orice comentariu, credem, ar știrbi numai savoarea nostimei elucubrații a dlui Sándor Jozsef, viteazul deputat de azi dela Cameră.

Mai rămâne doar să aflăm dacă Adam... János și consoarta mâncau oare și... papricaș, sau această delicioasă mâncare națională a fost abia mai târziu inventată...

Chestiunea fraudelor
dela Direcțiunea Regională cfr Cluj

Mersul anchetei — Noui fraude comise la Satu-Mare și Târgul-Mureș

Sunt încă recente neregulile descoperite în sarcina unor funcționari din administrația centrală a Direcțiunei regionale C. F. R. Cluj și faptul că funcționarul V. Condeescu dela serviciul de tracțiune a defraudat Statul cu suma de 7.900.000 lei, într'un timp relativ scurt. Am arătat la timp cum acest funcționar abuziv, a știut să se folosească de încrederea pe care șefii lui i-au acordat-o, pentru ca în schimb el să-și însușească sume la care nu avea dreptul.

Ceeace însă a intrigat întreaga opinie publică și continuo să o pasioneze, este întrebarea pe care involuntar trebue să ne-o punem, și anume, cum acest funcționar inferior, subșef de birou, într'o instituție de Stat care numără pentru fiecare serviciu cel puțin trei sau patru ingineri, a putut opera în voe, a putut defrauda Statul cu sume enorme, pe lângă materiale și lemne pe care le-a speculat pe piață, fără a da nimic de bănuit, cu atât mai mult, cu cât erau destul de cunoscute cheltuelile extravagante pe care acest individ le făcea cu o lipsă totală de rușine.

Direcțiunea generală, sesizată de aceste fraude, a delegat cu facerea anchetei pe Șeful Serviciului Contencios din acea direcțiune și ca primă măsură a suspendat din serviciu pe dnii Brânduș, Șeful Serviciului Comptabilității și Adonis Popov, Subșeful Serviciului Contencios.

Amestecul acestora în fraudele ce cad în sarcina lui Condeescu, se crede a fi cu totul platonic și nu li se poate aduce acuzația, decât că au avut prea mare încredere în acest individ și nu au luat la timp măsurile care li erau impuse de lege și împrejurări.

Partea senzibilă a întregii afaceri însă, rezidă în cu totul alt punct și anume în faptul că de conivență cu Condeescu au lucrat și alți funcționari inferiori din direcțiune, pe care însă Condeescu a știut să și-i asigure din timp, pentru ca într'un moment critic să nu poată depune în contra lui.

In această direcțiune sunt îndreptate astăzi toate cercetările și se crede de către acei ce anchetează neregulile și abuzurile, că aceștia vor fi descoperiți, deoarece s'a început deja verificarea amănunțită a tuturor scriptelor cari au venit în atingere cu biroul lui Ccondescu. Dar ancheta se face cu mari greutăți, întrucât peste o sută de dosare, care de sigur nu i conveneau lui Condeescu să ajungă la un moment dat în mâna șefilor săi, au fost distruse de acesta din timp, așa că azi acestea trebuesc reconstituite, lucru ce se face cu mari greutăți. Se crede însă că în scurt timp, se va putea stabili exact falșurile și fraudele comise de Condeescu și în interesul cercetărilor suntem obligați a nu spune mai mult.

Alte fraude la stațiile Satu-Mare și Târgu-Mureș

Deoarece se bănuia că funcționarul Condeescu, care lucra la unul din birourile cele mai importante din administrația căilor ferate, ar fi avut legături și cu funcționarii din stațiile pendinte de Direcțiunea regională, dl inginer Hossu, directorul regional CFR. a delegat pe mai mulți funcționari de control în frunte cu dl avocat Penescu dela Serviciul contencios, să întreprindă o amănunțită anchetă în mai multe stații, și mai cu seamă la cassele de bani a gărilor. Intr'adevăr, bănuiala a fost întrucâtva întemeiată deoarece la gara Micula de lângă Satu-Mare, șeful stației a delapidat suma de 54 mii lei, iar casarul Lukácsfy János din Târgu-Mureș suma de 65.000 lei. Acesta din urmă, făcea afaceri cam de acelaș fel ca Danilescu, casierul Administrației financiare din Cluj, împrumutând banii unui măcelar și unui cunoscut avocat din Târgu-Mureș.

Comisiunea de control instituită în urma ordinului dat de dl director regional Hossu își continuă cercetările și se așteaptă descoperirea a noui nereguli ce cu siguranță s'au comis și în alte stații.

STANIOL LEPAGE CLUJ

Presa maghiară

Chestiunea „Emke"

Ziarul „Ellenzék" ne aduce știrea că este greșită informația desființării societății anti-românești și de maghiarizare „Emke". Asupra statutelor ei va hotărî, conform noului legi despre persoanele morale, — Tribunalul.

Confratele „Ellenzék" își începe articolul despre „Emke" cu cuvintele:

„Ziarele bucureștene aduc cu multă bucurie știrea că guvernul ar fi oprit activitatea societății „Emke"..."

Reținem constatarea lui „Ellenzék" că știrea desființării acestei societăți a fost salutată cu bucurie de întreaga presă română, fără deosebire de partid, ceiace dovedește ca vestea activității ei anti-culturale și anti-umane din trecut a întrat tot atât de adânc în conștiința opiniei românești de pretutindeni, ca și cea a iredentismului ei de azi.

Germanilor nu le mai trebuește Dumnezeu creștin!...

Partidul „apărătorilor de rassă" germani, „Deutschvölkische Freiheitspartei — conform informațiilor ziarului „Ellenzék" — nu mai vrea să știe de religia creștină.

Șeful lor, generalul Ludendorff, a lansat cuvântul de ordine că Bavarezii trebuesc salvați de subt jugul preoților și al clericalismului. Ziarul lor „Neues Leben" a publicat un manifest către poporul german în care acesta este îndemnat să se lapede de religia „evreiască" și de biblia creștină.

„Nouă nu ne trebue Iehova, zice manifestul — noi auzim pe Dumnezeul nostru din trăznetele cerului și din freamătul pădurilor, iar acest Dumnezeu seamănă mai mult cu Votan decât cu Dumnezeul evreiesc. Christos, la fel cu creștinismul nu se poate separa de evrei.

Isus nu poate fi niciodată Mântuitorul Germanilor, deoarece ei nu e de origine germană".

„Josnicul. D'Annunzio..."

Ziarele maghiare, cu prilejul știrii morții marei tragediane Eleonora Duse se folosesc de ocazie să se năpustească asupra „josnicului și istericului" D'Annunzio, autorul faimosului roman „Il fuoco", și fostul prieten ai decedatei artiste.

Ura ziarelor maghiare contra lui D'Annunzio datează de la propaganda poetului pentru intrarea în acțiune a Italiei contra Austro-Ungariei.

Noui cărți iredentiste
în Ardeal

Intre cărțile nou importate din Ungaria iarăși sunt cărți cu text iredentist

Se cunoaște chestiunea cărților de proveniență ungurească.

Oprirea importului de cărți din Budapesta a stârnit pe vremuri discuții aprinse, susținute cu multă patimă de presa minoritară dela noi. Zadarnic s'a arătat că această măsură era justificată, deoarece în cărțile importate din Ungaria s'au găsit texte falsificate în interesul propagandei iredentiste și îndemnuri de ale societăților panmaghiare, strecurate chiar și în Biblie... Ziarele ungurești n'au încetat de a ne ataca, ca „suprimatori" ai culturii maghiare.

După un mai lung interval de opreliște, în speranța unei îndreptări, la repetatele cereri ale reprezentanților culturii ungurești de aici, s'a îngăduit din nou, importarea unor anumite cărți despre cari se susține că nu au nimic a face cu iredentismul.

Ingăduința de import s'a dat între altele și firmei Révész Béla din Tg.-Mureș. Această firmă a și importat diferite cărți, fără însă să controleze prea riguros conținutul.

Astfel, răsfoind la o librărie din Cluj cărțile importate de această firmă, am găsit între ele una intitulată *„Történelmi és földrajzi összefoglalások"* (Rezumat de istorie și geografie), scrisă de Kontraszty, pentru uzul tinerimei studioase.

Cartea, — după cum se vede de altfel și din titlu — este o carte de învățământ, deci menită a fi răspândită în cercurile largi ale tinerimei studioase.

In prefața acestei cărți găsim următorul pasaj din care se vede intenția autorului:

„In decursul tratării materialului am ajuns față în față cu interesele și cu foștii noștri dușmani, dar am încunjurat expresiile mai tari. Cea mai bună critică — cred eu — este expunerea faptelor în mod fidel, exact și fără patimă. Cetitorul atent își va forma în baza acestora judecata, dela care istoria, în lipsa unei perspective, trebuie să se abțină. Să urmăm și noi cuvintele francezului Gambetta: Va veni odată ziua satisfacției" etc.

In continuare, spune că „marea cauză" se servește mai bine prin cunoașterea atmosferei popoarelor (vecine). Vede în „noaptea maghiară" două stele: învățământul istoriei milenare și tinerimea. Simțul național al tinerimei, însuflețirea, puterea de acțiune vor lupta pentru un viitor mai frumos.

Ultimul capitol al cărții este consacrat păcii dela Trianon. Titlul „Pacea dela Trianon" este pus în chenare negre, însemnând doliul de care este cuprinsă ori care inimă maghiară când își amintește de ea.

Dar, să vedem pasajul de încheiere al cărții ca să nu ne rămână nici o îndoială asupra bunelor intenții ungurești:

„Tratatul a fost sancționat de lege la 13 Nov. 1920" cedând silniciei irezistibile" (din motivărea legii N. R.) dar sperând repararea nedreptății comisă față de noi, căci:

„Nu se poate ca atâtea inimi.
Zadarnic să fi sângerat.
Și în dureri, atâtea piepturi fidele
să se fi rupt (zadarnic) pentru [patrie".

*

In fața acestui document al iredentismului unguresc și în fața faptului că în ciuda rigurosului control ce se face cărților importate din Ungaria, se strecoară cărți cari conțin astfel de texte, ne întrebăm, dacă se mai poate admite această operă de propagandă? Cerem ridicarea imediată a autorizației date diferitelor firme de a importa cărți din Ungaria.

Până când țara lui Horthy nu va renunța de bună voie la opera de iredentism, noi nu putem tolera să se submineze siguranța statului nostru de dragul nimănui.

Comandați bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate

In ziua de 13 Mai ora 10 dimineaţa se va proceda în şedinţă publică în Biurourile Direcţiunei Generale Construcţiilor de Căi ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu No. 47 Bucureşti şi în condiţiile art. 72—83 din legea contabilităţiei publice la adjudecarea prin oferte sigilate a executărei clădirei de călători din staţia Lunca la Klm. 31+050 a liniei Ilva Mica—Vatra Dornei.

Aceste lucrări se vor executa în conformitate cu dispoziţiunile formularului de contract şi a prescripţiunilor caetului de sarcine, a seriei de preţuri care fac parte integrantă din contract, a planurilor, proiectelor şi a tabloului cantităţilor de lucrări în care se va arăta felul şi categoria lor din serie.

Termenul de săvârşire al lucrărilor este de 6 luni, dela data înştiinţărei prin scrisoare recomandată din partea Direcţiunei Construcţiilor de Căi Ferate că s'a aprobat oferta concurentului.

Licitaţia se va face pe preţuri unitare pentru fiecare articol din seria de preţuri fixate de concurent.

Aceste preţuri vor cuprinde costul materialelor, manoperei transporturilor şi orice cheltueli până la complecta terminare a lucrărilor la care se aplică.

Aceste preţuri snnt fixe şi valabile pentru toată durata lucrărei, neputând suferi nici o modificare.

Furnitura tuturor materialelor şi transportul lor până la punctul lucrărei privesc numai pe antreprenor.

Executarea lucrărilor se va face conform unui program de repartiţie de lucrări, intocmit de Direcţie, care face parte integrantă din contract şi a cărei neîndeplinire aduce punerea în regie.

Oferta se va întocmi pe formularul Direcţiunei (anexa a.) însoţind-o de următoarele piese:

a) Certificatul de admisibilitate cerut de art.1 din caetul de sarcine condiţiuni generale pentru întreprinderi de lucrări publice şi furnituri de materiale;

b) Recepisa Casei de Depuneri şi Consemnaţiuni, constatând vărsarea unei garanţii provizorii de 4% în efecte de Stat valoare nominală din valoarea lucrărilor calculate pe baza seriei de preţuri formate e adjudecatar, aplicată la la cantităţile din tabloul procurat de Direcţiune;

c) Exemplarul seriei de preţuri, complectat la fie care articol şi subdiviziune de articol cu preţurile unitare corespunzătoare şi semnate de concurent (anexa b.);

d) Un tablou de cantităţile de lucrări complectat cu preţurile respective şi semnat de concurent (anexa c.)

e) Programul de lucrări cu repartiţiile lor semnat de coucurent (anexa d.)

f) Formularul de contract semnat de concurent şi complectat cu valoarea lucrărilor în cifre şi in litere (anexa e.);

Piesele de sub literile c. d. e. şi f. împreune cu oferta concurentului se vor închide într'un plic pe care se va scrie numele concurentului.

Acest plic se va introduce într'un al doilea plic exterior în care se vor pune şi piesele dela literile a. şi b. Pe acest plic se va scrie îatr'un lob vizibil: Oferta pentruu executarea clădirei de călători din Staţia Lunca de pe linia Ilva Mica—Vatra Dornei.

Plicul exterior va fi sigilat şi se va depune sau trimite recomandat priu poştă, astfel ca să sosească la Bucureşti la direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate până în ziua de 12 Mai 1924 şi cel mai târziu până la ora 19 seara.

Ofertele sosite peste termen nu se vor deschide şi se vor considera ca neavenite: înapoindu-se concurenţilor respectivi.

Deasemnea nu se vor lua în consideraţie ofertele cari la deschiderea plicurilor exterioare se va constata că nu conţin recipisele de garanţie (depunerea garanţiei provizorie la licitiţie nefiind admisă), precum şi ofertele ce vor conţine restricţiuni de orice natură la prescripţunile contractului, caetelor de sarcine; sau dela condiţiile care reglementează această lucrare, precum şi îndreptări, ştersături, adnotaţiuni, etc. făcute de concurenţi pe piesele de licitaţie.

La ora fixată pentru licitaţie se vor deschide mai întâiu plicurile exterioare pentru a se stabili tabloul concurenţilor admişi.

Plicurile interioare ale concurenţilor neadmisi vor fi luapoiate fără a se mai deschide.

Se va proceda în urmă la deschiderea plicurilor interioare notându-se prin proces verbal valoarea lucrărilor a fiecărei oferte. Garanţia definitivă cerută de art. 4 al caetului de sarcine condiţiuni generale pentru întreprinderi de lucrări publice şi furnituri de materiale se va depune în primile 10 zile dela aprobarea licitaţiei şi va fi de 10 la sută din valoarea contractului în efecte de Stat valoare nominală.

Toate planurile, caetele de sarcini şi piesele necesare pentru întocmirea seriei de preţuri se pot consulta la Direcţiunea Technică a Direcţiunei Generale a Construcţiilor de Căi Ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu No. 47. Bucureşti în fiecare zi de lucru între orele 10—12 dimineaţa, unde se poate procura formularul de ofertă precum şi piesele dela literile c. d. e. şi f. de mai sus.

No. 2639/924

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Succesorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Raspanditi „Infrăţirea"

BERSON

Tocuri şi tălpi de cauciuc
PALMA
poartă copii şi adulţi, decarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.
Lloyd :-: o 3423 o

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3018 3018
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Reclama este sufletul comerţului

Fabrica de Bere din Turda S. A.
a adus în circulaţie sepcialitate
Bere de Paşti
de primul rang.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

EXPOZITURILE

Rostul înfiinţării expoziturilor — Cfr şi despăgubirile în caz de daună — O iniţiativă lăudabilă a Camerei de Comerţ

Comerţul şi industria, ambele în legătură nemijlocită cu transporturile pe Cfr. au ocaziunea de a se convinge aproape zilnic că transporturile de tot fel de mărfuri sunt expuse la daune, pentru motivul că personalul inferior care manipulează aceste transporturi nu este încă instruit suficient.

De aici rezultă numeroase reclamaţii de despăgubire.

Regulamentul şi procedura internă a Cfr. prescriu însă cu stricteţe că daunele cauzate de Cfr. — se pot împrocesua numai în cazul, când facturile, pe a căror bază se face reclamaţiunea, sunt vizate din partea Camerei de Comerţ şi Industrie care se află în rayonul Dir. Reg. Cfr. respective.

Ţinându-se însă mai multe judeţe de Camera de comerţ din Cluj, ar urma că reclamanţii din toate colţurile provinciei să vie în persoană sau să trimită prin poştă după viza Camerei, ceia ce desigur este o pierdere de timp şi de bani. Sunt însă cazuri urgente, când intervenţia Camerei de comerţ trebuie să aibă loc imediat, lucru ce este exclus când reclamantul se află în provincie.

Din acest neajuns rezultă multă papubă pentru comerţ şi industrie.

Camera de comerţ din localitate a decis să curme acest rău, şi în Adunarea generală care a avut loc acum câteva zile, a propus înfiinţarea de expoziturii cari să reprezinte Camera în cazuri de acest fel, autorizându-se persoane demne de toată încrederea de a viza facturile şi actele cari sunt cerute de către C. F. în cazuri de reclamaţiune pentru despăgubire. Iniţiativa Camerei de comerţ şi industrie este laudabilă şi binevenită, căci expoziturile creiate, — şi anume, câte o expoziţură în centrul fiecărui judeţ — descentralizează această chestiune, comerţul şi industria având posibilitatea de a recurge la intervenţia expoziturilor fără mare pierdere de timp şi de bani.

Conducerea expoziturilor se va încredinţa membrilor externi ai Camerei sau altor persoane cu situaţia morală neştirbită.

Pentru a nu da ocaziune de a fi discreditate persoanele la cari se încredinţează aceste funcţii, Camera de Comerţ şi Industrie va trebui să selecţioneze bine persoanele indicate de a o reprezinta, şi lucru principal, retribuţia persoanelor încredinţate cu împlinirea serviciului expoziţional să fie în concordanţă reală cu serviciile cari se cer de la aceştia.

*

Cu această ocaziune atragem atenţiunea Direcţiei C. F. şi asupra faptului că rezolvirea reclamaţiilor înaintate pentru despăgubiri se face în mod foarte încet. Ar trebui luate măsuri pentru accelerarea plăţilor de restituire în cazurile când reclămaţia a fost aprobată de către C. F.

Şi ca încheere, sperăm ca organele superioare C. F. vor sprijini acţiunea Camerei de Comerţ şi Industriei, prin a nu face dificultăţi expoziturilor. **Raco.**

Informaţii economice

INTERNE

— **Amânarea adunării măcelarilor.** Adunarea măcelarilor care trebuia să aibe loc în decursul acestei săptămâni a fost amânată pe Duminica de după Sf. Paşti.

— **Morarii şi exportul de făină.** O delegaţie a morarilor s'a prezentat Ministrului de Industrie şi Comerţ cerând reducerea taxei de export la făină albă. Dl Ministru T. Constantinescu a promis delegaţiei că va supune această chestiune Consiliului Economic Superior, singurul care este în măsură de a rezolvi chestiunea.

— **Incurajarea industriei.** Consiliul de Miniştrii a acordat avantagiile pentru încurajarea industriei naţionale fabricei de oţet şi butoaie „Patria“ S. A. Orşova judeţul Caraş-Severin.

— **Tratativele cu creditorii belgieni.** Din Bruxelles se anunţă că asociaţiunea pentru apărarea creanţelor belgiene în România a încheiat un aranjament cu delegaţia debitorilor români pentru a lichida datoriile comerciale române faţă de creditorii belgieni. Creditorii belgieni cari n'au semnat acordul vor putea să accepte acest acord în mod ulterior.

Chestiunea datoriilor de Stat continuă să facă obiectul unor negocieri foarte active.

— **Legi promulgate.** Monitorul Oficial Nr. 88, promulgă legile mai jos notate:

Legea pentru modificarea noui dispoziţiuni din legea pentru reforma agrară din Bucovina.

Legea pentru modificarea art. din legea pentru punerea în valoare a pământurilor din zona de inundaţie a Dunării.

— **Publicaţie.** Conform art. 38 din legea nouă pentru chirii în caz de neînţelegere, proprietarul casei până la 27 Aprilie a. c. trebuie să înainteze o cerere către Comisia Arbitrală.

Uniunea proprietarilor de case va face cererile acestea atât membrilor cât celorlalţi proprietari zilnic d. m. la orele 4—7 în biroul său din strada Iuliu Maniu nr. 5 etaj II.

Uniunea atrage atenţiunea proprietarilor şi cu această ocaziune, ca la cererea amintită are să se anexeze:

1. Un atestat dela Administraţia financiară despre chiria plătită în anul 1914.

2. Unde a fost contract copia acestuia şi respectiv traducerea pe limba oficioasă care se va autentifica prin notarul pubic.

3. Chitanţa Perceptoratului de stat prin care se adevereşte vărsarea cotei de 3 la sută din plusul de chirie cerut.

4. In caz de lipsă certificatul dela Perceptoratul de stat din care reesă venitul global al chiriaşului.

EXTERNE

Bulgaria.

— **Infiinţarea unei Camere de Comerţ austro-bulgare.** In curând se va înfiinţa în capitala Bulgariei o Cameră de Comerţ austro-bulgară, cu scopul de a intensifica legăturile economice între ambele ţări.

Ungaria.

— **Urcarea tarifelor căilor ferate.** Reforma financiară a Ungariei va cuprinde şi sporirea tarifelor de transport pe căile ferate la paritatea aurului.

Prin această măsură Ungaria va pierde mult ca stat de tranzit.

Iugoslavia.

— **Producţia agricolă pe anul 1924.** Producţia agricolă în Iugoslavia a fost în anul 1923 în valoare de peste 2 miliarde dinari.

Polonia.

— **Monopolizarea industriei spirtoaselor.** Polonia va introduce în curând monopolizarea băuturilor spirtoase; la fel va fi monopolizat şi exportul acestor articole.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 24 Aprilie 1924

CINEMA SELECT

Barberina

Pârlitul Don Juan

Splendidă legendă comică în 6 acte, după romanul marelui romanciez francez, Alfred Musset.

CINEMA URANIA

La verité nue

Mişcătoare dramă de dragoste în 6 acte. In rolul principal P. Menichelli şi Livio Pavanelli.

CINEMA APOLLO

Senzaţie!

Uriaşul Samson

Senzaţională dramă acrobatică în 6 acte. In rolul principal Luciano Albertini. Cel mai mare lilm cu Samson.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & & Piaţa Unirl No. 12.

3054

Toată lumea ştie

că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

BURSA

Aprilie 23

Leul la Zürich . . . 2·97½
Leul la Paris . . . 8.20

Cursul la Cluj

1 franc elveţian	Lei	34.20
1 franc francez	„	13.—
1 dolar	„	194
1 liră sterlină	„	850
1 liră italiană	„	8,75
1 coroane cehă	„	5,75
1 Leu = coroane austriace	„	365
1 Leu = coroane ungare	„	400
1 dinar	„	—

Zürich

Bucureşti	297½
New-York	565½
Londra	24.86
Paris	38·40
Milano	25.40
Praga	—
Belgrad	—
Viena	—
Budapesta	—
Varşovia	—

PIAŢA

Piaţa pielei trece momentân printr'o criza acută. Sunt stocuri imense de piei înmagazinate, căci industria de piele internă este aprovizionată, iar exportul prohibit. Astfel zac valori de milioane lei fără a putea fi rulate, ceace înseamnă pierderi imense pentru acei cari se ocupă, cu acest articol, mai ales când se ţine în evidenţă că stocurile de piele au fost cumpărate pe bani împrumutaţi pe procente între 48—60.

Ajutorul trebuie să vie grabnic. Consiliul economic superior trebuia să decidă lăsarea liberă la export a pieilor, şi prohibirea absolută a importului acestora.

La cereale lipsesc transacţiuni importante. Din cauza scumpirei nutreţului s'au scumpit şi vitele.

Piaţa notează:

CEREALE

CLUJ: orz 40-42.000, grâu 56-57.000, porumb 45.500. ovăz 45.000 târâţă 33.000, fasole 125.000 Lei vag.
BRAILA: orzul 40.000, grâu 43.000, porumb 44.500 ovăz 35.000 Lei vag.
GALAŢI: orz 40.500, porumb 44.500, grâu 53.000 Lei vag.
TULCEA: orz 40.500, porumb 44.500 Lei vag.
SILISTRA: porumb 42.000 Lei vag.
GIURGIU: porumb 41.500, Lei vag.
CONSTANŢA: orz 41.500, porumb 44.500, Lei vag.
CĂLĂRAŞI: porumb 44.050, Lei vag.
OLTENIŢA: porumb 41.500, Lei vag.
BASARABIA: orz 41.000, ovăz 37.000 porumb 44.500, grâu 54.000 Lei vag.

PIEI

	pro kg.	
Piei până la 7 kg.	66—68	Lei
Pittling 7—25 kg.	39—40	„
„ 25 în sus	34—38	„
Bivol până la 8 kg.	34—35	„
Pittling bivol 8—20 kg.	27—28	„
Bivol greu	30—33	„
Seu brut	18—19	„
Seu topit	38—40	„

CARNE VIE

	pro kg.	
Vită grea	15—18	Lei
Vită mijlocie	18—24	„
Vită pt. export	24—30	„
Porc pt. carne	32—36	„
„ „ „ cal bună	36—38	„
Porc pt. grăşime	40—44	„
Miel, pârechea	350—500	„

Efecte

Bursa valorilor continuă a fi slabă. Criza de numărar influenţează foarte mult transacţiunile cari sunt reduse.

Au înregistrat:

Bănci: „Banca Naţională“ excup. 13·600—13·800, „Banca Românească“ ex cup. 625-640. „Marmorosch Blank“ excup. 900-910.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 11.900-12.000 „Concordia“ 4450-4475 „Petrol Block“ opt. 960 970 Credit Minier“ optate 1900-1905, „Steau Română“ 4075-4100.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2550-2580, „Naţionala“ 1070-1100, „Generala“ 2500-2600, „Agricola“ 980-1000. Urania 1850—1900.

Societăţi: „Ind. text-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400-425 Reşiţa, 1400-1420 Reşiţa pui 1300-25, Letea 550-575.

Concurs

Direcţiunea Regională a Asigurărilor Sociale din Cluj, publică concurs pentru ocuparea posturilor cuprinse în următorul tablou:

Funcţiunea	Clasa	Direcţia Regională	Casa-Cercuală din: Bistriţa	Cluj	Dej	O.-Mare	Satu-Mare	Turda	Salarul de bază
Şef de Serviciu (contabil)	I	—	—	—	—	1	—	1	
Şef de birou principal	I	2	—	—	—	1	2	1	
Şef de birou principal	II	—	—	—	—	—	2	—	
Şef de birou	I	3	—	4	1	1	1	2	
Sub-şef de birou	I	2	—	2	2	—	3	2	
Impegaţi	I	1	2	2	1	2	3	2	
Dentist technician			—	—	—	—	1	—	—
Subchirurg as. Impegat	I		—	—	—	—	—	1	—
Impegaţi	II	—	1	—	1	3	4	2	
Soră de ocrotire as. Impegat	II	—	—	1	—	—	1	—	
Camerişti	I	—	—	1	—	—	1	—	

Concursul pentru ocuparea posturilor de mai sus se va ţinea în zilele următoare:

Pentru Direcţiunea Regională şi Casele Cercuale Bistriţa, Dej, Cluj şi Turdă în ziua de 2 Maiu a. c. în localul Direcţiunei Regionale, Strada Regele Ferdinand Nr. 97-99.

Pentru Casa Cercuală din Oradea-Mare în localul aceleiaşi Case în ziua de 5 Maiu a. c.

Pentru Casa Cercuală Satu-Mare în localul aceleiaşi Case în ziua de 7 Maiu a. c.

Candidaţii vor prezenta: Certificatele de studii, Certificat medical, Certificat de serviciu şi actele cu care să justifice că a satisfăcut serviciul militar.

Cererile după termenul fixat nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 19 Aprilie 1924.

Director Regional: (ss.) Nicolae Russu.

p. Şeful Serviciului: (ss.) Dr Victor Ancuşa.

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor **Mauls din Hartz** sunt cele mai delicioase și le gasim pretutindeni.

Prefectura Poliției Orașului Cluj. Nr. 149/1924.

Ordonanța.

Noi Prefectul Poliției Orașului Cluj — OVIDIU GRITTA — in baza art. 1-aliniatul a. si b. din Regulamentul pentru Organizarea și Administrarea Teatrelor din România precum și in virtutea ordinului Ministerului Cultelor și Artelor — Direcțiunea Generală Nr. 12689/1922 ordonăm cele ce urmează:

In vederea sărbătorirei Pastelui Creștin-Ortodox in zilele de joi, vineri și sâmbătă din săptămână patimilor, adecă 24, 25, și 26 Aprilie a. c. vor fi suspendate orice fel de spectacole.

Asemenea dispozițiuni sunt obligatorii și pentru toate 1 celurile publice unde concertează orhestra instrumentală sau coruri vocale,

Prefect: O. GRITTA·

No. 42220/1923

Publicațiune

Se aduce la cunostința generală, că in ziua de 12 Maiu 1924 la orele 12 se va ținea licitație publică la Direcțiunea IV. Regională C. F. R, Cluj Piața Cuza Voda No 1. intrarea Calea Victoriei pentru darea in întreprindere a furnizării și montarii unei instalațiuni de ridicat apă în clădirea de administrație a Direcțiunei Regionale coprinzand 1 motor electric de 1·7 HP. 1 pompa de aer, 1 pompa centrifugală cu 30 m. inaltime de elevație și 200 litre pe minuta, 1 rezervor de apă și aer de 2 m. c. capacitate 1 întreruptor automatic tevarie și transmisii.

Formulare de ofertă și ori-ce informațiuni se pot primi în fiecare zi de lucrat, între orele 11—14, la Direcțiunea IV. Regională C. F. R. Cluj, Serviciuf L.

Concurenții vor depune 4% din valoarea lucrărilor ca garanție provizorie la Administrație Financiară, și chitanța primită o vor trimite biroului B. III. al Direcțiunei IV. Regională C. F. R. Cluj cel mai târziu până la orele 11 in ziua de 12 Maiu 1924.

Ofertele timbrate se vor trimite în plicuri sigilate la Direcțiunea IV. Regională C. F. R. Cluj. Pe plic se va scrie „Licitație din 24 Martie 1924, ridicator de apă".

3472 DIRECȚIUNEA IV REGIONALĂ.

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN. DIN GHIRIS-ARIES, TURDA

!

3466

Recomande țiglele sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele și caramisele sale de masura germana in normala precum și țevi de canal.

STANIOL LEPAGE CLUJ

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Costume! Raglane! Ulstere!

și toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbați, băeți și copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piața Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

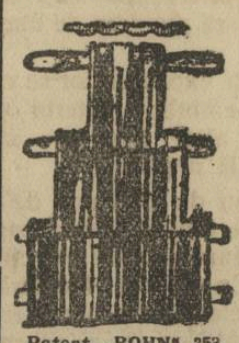

Patent „BOHN" 253

ATENȚIUNE!

Atragem atențiunea P. T. public doritor a cladi asupra imprejurarei ca noi producem **o calitate de cele mai bune și în esecutie cele mai frumoase țigle de acoperit din lume „Patent BOHN 253"!**

MOSTRE ȘI OFERTE GRATIS! 3442
REPRESENTANTI SE CAUTA!

Fabrica de țigle „BOHN" Jombolia, (Banat).

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2758

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GURII

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT

3468

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Prețurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

Institut de Arte Grafice Frații Kufperstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. Nr. 1068 — 12 PAGINI • 2 LEI • 12 PAGINI — Sâmbătă 26 Aprilie 1924.

Înfrăț[illegible]

77 Onor Asociația pentru Cultura
și literatura poporului român
Sibiu

CLUJ 25.IV.1924
R CLUJ 5837

ANUNTURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ŞI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ŞI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Christos a înviat!

De aproape două mii de ani creştinii sărbătoresc cu evlavie ziua Invierii Mântuitorului, zicându-şi unul altuia, cu inima plină de speranţa unor vremuri mai bune, aceste cuvinte cari reprezintă simbolul biruinţei adevărului şi al luminei asupra întunerecului.

Prin luptă şi suferinţă la biruinţă, prin moarte la viaţă, iată învăţătura şi pilda pe care a dat-o lumii moartea şi învierea Domnului Isus Christos.

De aceea adevărata şi frumoasa însemnare a urărei creştineşti de „Christos a înviat" nu e numai proclamarea învierii din morţi au Fiului lui Dumnezeu, ci şi înfrângerea răului şi victoria a tot ceiace este mai bun în sufletul omenesc.

Şi nimic nu-i mai bun în sufletul nostru decât iubirea.

Isus a cucerit inima omenirii prin iubire. Iubirea adevărată, necondiţionată e taina tuturor fericirilor pământeşti şi cereşti.

Şi câtă nevoe de această iubire are neamul nostru în care evlavia creştinească se păstrează încă cu toate celelalte neajunsuri, ca un izvor de energie, — ne-o spune trecutul străbunilor noştri, cari cu ajutorul ei şi al credinţei ne-au păstrat neştirbite hotarele etnice ale neamului.

Gândindu-ne la suferinţele şi jertfa Mântuitorului pe cari strămoşii noştri ştiau să le cinstească, să pătrundă odată cu această urare a buzelor noastre, în suflete şi cugete pornirea sinceră a iubirei între fraţi.

După o pătimire de atâtea veacuri, în care dreptatea neamului nostru a fost de atâtea ori batjocorită, astăzi când aproape toţi Românii au prilejul şi datoria să slăvească pe A-tot-puternicul, se cuvine ca acest simţământ să intre, să cuprindă ca o flacără de înviorare şi de binefacere în inima fiecărui român.

La nici un popor mai mult decât la noi n'ar trebui să se manifeste iubirea mai puternică pentru neam, ţară şi fraţi.

Aceasta pentru motivul că nici un popor din lume n'a suferit, pentru dreptate şi adevăr, mai mult ca poporul românesc, şi nici un popor de pe lume, n'a aşteptat mai mult ca el, sub obidă şi cu răbdare, ziua mântuirei şi învierei lui.

Popor credincios de păstori şi plugari, întâmplările Scripturei au trăit în suflete lor cu o putere halucinantă, şi s'ar putea scrie pagini nepieritoare despre legătura adâncă ce a existat între soarta lor de crucificaţi între neamuri şi între soarta Celui crucificat pe Golgotha.

Deaceea în ziua învierei Domnului e de datoria fiecărui român să se gândească la ziua învierei dreptăţei neamului şi la jertfele făcute de cei ce şi-au vărsat sângele, ca această dreptate să fie recunoscută.

Prosternându-ne în faţa acestor jertfe suntem datori să răscumpărăm învierea zilelor de azi, să facem dovadă că suntem demni să le trăim prin o cât mai mai mare iubire şi strânsă unire şi prin o muncă cât mai rodnică.

„Pace pe pământ şi între oameni bună învoire" — a zis Mântuitorul.

Aceasta să fie şi deviza noastră, a tuturor, în ziua când glorificăm pe Cel care a pătimit fiindcă a venit să aducă omenirii, cuvântul de iubire, de adevăr şi de dreptate.

Cu această credinţă, ascultând îndemnul mântuitor care cere în această mare sărbătoare înfrăţirea senină a sufletelor, zicem tuturor:

Christos a înviat!

April

In glas au aiurări de liră,
Pe frunţi — un răsărit de zori;
La şipot, unde poposiră,
S'au adunat privighetori...

Iar zeul dragostei, April,
Din două guri făcea o floare,
Şi fiecare sărutare
O saluta din crengi, c'un tril.

Visând cei doi îndrăgostiţi
Tot repetau în suflet cântul;
Atunci, din fundul văii, vântul,
Văzând cât sânt de fericiţi

S'astrecurat în crengi, tiptil
Mişca un ram, zâmbea în soare,
Şi-i îngropa sub colb de floare
C'un râs zburdalnic de copil.

P. Cerna.

Simbolul Invierei

An după an, în zile poleite cu soare nou de primăvară sau umbrite de răsvrătirile zădarnice ale iernei, serbătorim adâncul înţeles al patimilor, al răstignirei şi învierei cea de a treia zi. Zilele de calm ale Paştilor sunt un popas sufletesc şi un reconfortant moral, căci învăţătura lui Isus este pentru omenire un nepreţuit tezaur de valori morale.

In locul moralei egoiste a lumei vechi, în locul urei ridicată la dogmă, care stăpânea lumea iudaică, Isus aducea morala dragostei de aproape, a milei şi iertărei. Pentru lumea veche, filosofia blândă a lui Isus era de neînţeles. Minţile robite altei morale nu puteau pricepe graiul care le vorbea de un Dumnezeu, acelaş pentru toată omenirea, de un Dumnezeu al dragostei, de un Dumnezeu al îndurărei. In Iudeea unde ideea unui Dumnezeu unic atot-puternic şi nevăzut nu era o noutate, egoismul de rassă nu putea să admită ca acest Dumnezeu să fie şi al altora. In Grecia şi Italia credinţa în zeu [illegible] mânarea oamenilor, cu patimi şi virtuţi omeneşti, era prea comodă pentru ca oamenii să poată fi smulşi către o înţelegere metafisică a lui Dumnezeu.

Isus, cu dumnezeiasca lui tărie, rupea vechile zăgazuri ale moralei pământene. Invăţătura lui sdruncina credinţe adânc înrădăcinate, dar ridica altar de închinăciune adevărată, pe vechile altare în ruină. Dumnezeu îşi desăvârşia împărăţia, coborându-se în omenesc. Cela ce Isus a dat prin viu graiu, nu putea să prindă decât numai unde mintea nu era înţelenită de sgura vechei morale. Oamenilor celorlalţi li trebuia ceva pentru ochi. Şi Isus li-a dat săptămâna patimelor, li-a dat judecata lui Caiafa şi oţetul supt pe cruce din buretele sutaşului. Invierea de a treia zi, misterul petrecut la întâiul ceas al Duminicei celei mari, avea să poarte peste veacuri simbolul isbăvirei supreme. Căci Isus Christos a venit pe lume cu această singură misiune, isbăvirea oamenilor, şi pentru aceasta, nimic din cele ce vestiseră proorocii că va suferi n'a încercat să îndepărteze de la el.

Astăzi când lumea europeană se resimte încă de poate cea din urmă încercare de aşezare temeinică, când suflete rătăcite din căile Domnului încearcă zădarnic să sdruncine aşezământul moral ridicat pe temeliile cimentate cu învăţătura blândă a lui Isus, pilda patimelor şi simbolul învierii ne par mai elocvente decât oricând. Să ne gândim, în zilele calme ale Paştilor, că nu în zadar a purtat Isus crucea pe umeri şi nu zădarnic s'a răstignit între cei doi tâlhari. Jertfa de atunci este chezăşia moralei lui Dumnezeu, pe care avem datoria să o apărăm împotriva tuturor răzvrătirilor necugetate.

PASTELE

De Paşti, în satul vesel, căsuţele 'nălbite
Lucesc sub al lor maldăr de trestii aurite,
Pe care cocostârcii, înfipţi într'un picior
Dau gâtul peste aripi, tocând din ciocul lor.

Un scrânciob mai la vale pe lângă el adună
Flăcăi şi fete mândre ce râd cu voie bună;
Şi 'n sunet de vioare, de cobze şi de naiu
Se 'ntinde hora lină, călcând pe verde plaiu.

Bătrâni cu feţe stinse, Români cu feţe dalbe,
Românce cu ochi negri şi cu ştergare albe,
Pe iarba răsărită fac praznic la un loc,
Iar împrejur copiii se prind la luptă 'n joc.

Şi scrânciobul se 'ntoarce purtând în legănare
Perechi îmbrăţişate cu dulce înfocare,
Ochiri scânteetoare şi gingaşe zâmbiri
Ce viu răspând în aer electrice luciri.

V. Alecsandri

RASTIGNIREA

...Din înălţimea lui, soarele înfocat face să sclipească piatra albă pe care casmalele o atacă cu muşcături sonore. In apropiere, pe câmpuri, florile timpurii se bucură de dulceaţa aerului; pasările cântăreţe, ascunse prin cireşi, despică cerul cu ciripiturile lor asemeni unor săgeţi argintii; porumbeii, perechi, alunecă uşor prin pacea caldă.

Ce bine-i să trăeşti în aceste grădini rourate, aproape de puţuri, în parfumul pământului care se deşteaptă şi care se împodobeşte, aşteptând luna secerişurilor, printre fiinţele cari se iubesc! Zile ale Galileei, zile de pace, zile prietenoase şi pline de soare, pe lac şi printre podgorii, zile de libertate şi de lumină petrecute pe drumuri cu cei cari ştiau să asculte, zile cari păreaţi eterne pe cât eraţi de fugare...!

Tu n'ai pe nimeni cu tine, Isuse, zis Christos! Soldaţii aceştia cari îţi gătesc spăimântătorul pat, hoţomanii aceştia cari te insultă, câinii aceştia cari-ţi aşteaptă sângele, nu sunt decât umbre ieşite din marea umbră a lui Dzeu. Tu eşti singur, după cum singur erai noaptea! Soarele care înfierbântă spinarea călăilor tăi, nu mai străluceşte pentru Tine; Tu nu mai ai drum de făcut; hoinăreala Ta s'a sfârşit; vei putea în sfârşit şi Tu să Te odihneşti... Piscul acesta pietros este ultimul popas. Aici, peste puţine clipe, sufletul Tău robit se va smulge din temniţă!...

Faţa omenească a lui D-zeu este udă de o sudoare de ghiaţă.

Ciocăniturile casmalelor îl dor ca şi cum l'ar lovi în cap; soarele pe care atât îl iubise, icoană a Tatălui, drept chiar cu cei nedrepţi acum îl orbeşte şi îi face şi mai crud tremurul pleoapelor. Prin tot corpul simte o toropeală, un fior, o dorinţă de odihnă cu care luptă din toate puterile, — nu făgăduise el doar de-a suferi atât cât va fi de trebuinţă, până la sfârşit? — şi în acelaş timp îi pare că iubeşte, cu o şi mai fierbinte înduioşare pe cei pe cari îi părăseşte, pe cei chiar cari muncesc pentru omorîrea lui. Şi din fundul inimei lui, ca un cântec al biruinţei asupra cărnei obosită şi chinuită, ţâşnesc cuvintele, pe cari niciodată nu le vom uita:

— *Tată, iartă-le lor, căci nu ştiu ce fac!*

G. Pappini. (Istoria lui Christos.)

Pastorala de Pasti

a P. S. P. Episcopului Nicolae al Clujului

Adresată protopopilor, preoților și tuturor drept-credincioșilor creștini din reînviata episcopie a Vadului, Feleacului și Clujului

„Să ne curățim simțirile și să vedem pe Christos strălucind, cu neapropiata lumină a învierii".

(*Canonul Pașilor.*)

Iubiți Creștini și fii sufletești!

Iarăș ni-se îmbie, iubiților fii sufletești un prilej bun de a ne apropia cu evlavie de sfintele noastre altare, și acolo să ne întărim în credința noastră strămoșească, mărturisită în Simbolul alcătuit la Niceea: „Și a înviat a treia zi după Scripturi".

Crucea pe care a pătimit Christos și mormântul din care a înviat sunt stâlpii cei mai puternici ai credrnței noastre. Această credință o au propovăduit Apostolii dupăce s'au recules din groaza ce-i cuprinsese și după ce au văzut cu ochii lor, că Christos a biruit moartea și dupăce și cel necredincios punând mânile în ranele cuelor s'a desmetecit și a crezut în sfânta înviere.

Prin învierea lui Christos nis'a garantat și învierea noastră, cum și viața vecinică, pe care gâlcească și să stăruie a o ajunge.

Clipele grele prin care a trecut Mântuitorul, suferind cele mai mari dureri și umilințe, ne vor da și nouă tărie în ziua năcazului, ca să ne alipim cu toată ființa noastră de biserica lui Christos și de legea care o a pecetluit cu scump sângele Său. Cei mai mulți credincioși așteaptă ziua învierii curățiți de păcatele vechi, mărturisiți și împărtășiți cu trupul și cu sângele Domnului, pentru ca să poată prăsnui ziua cea mare. Vor fi, durere, și leneși și vor fi nepăsători vor fi și păcătoși incorigibili, pentru cari ziua învierii nu înseamnă decât niște veșminte noui așezate pe trup vechiu, — odihnă dela lucru și ceva gustare mai bogată ca în alte zile. Mare și neiertată rătăcire acest fel de gândire ușuratică. Pentru aceștia Isus n'a înviat, pentru aceștia prasnicul nu este decât mormânt spoit.

Adevărata zi a învierii Domnului o pot prăsnui numai sufletele curate, oamenii, cari la zile mari se lapădă de grija cea lumească și caută cu orice preț îndreptarea lor și a vieții lor și mai ales cei ce arătă pocăință și părere de rău pentru păcatele lor.

Și o îndreptare este mult dorită, pentrucă scăderile, cari se furișează în sufletul oamenilor, sunt ca nisipul mării, tot mai mari și tot mai grele. Multe ni le-a adus pe cap războiul, multe străinii fără de lege, cari au tot interesul să ne copleșească cu stricăciune și să ne cufunde în mocirla păcatului.

Ne vom opri din acest prilej la unele, cari rod la rădăcina vieții noastre naționale și pe cari credem că e bine tocmai la ziua învierii să le alungăm dintre deprinderile noastre.

Una din cele multe este și patima beției. Câte mizerii nu mai aduce aceasta în familie, în sate și în țara întreagă. Câtă sărăcie nu se așterne pe urma ei? Câtă lipsă, câtă rușine, câte crime ordinare. bătăi și omoruri nu sunt isvorul nesecat al acestei patimi urâte, cari desbracă pe om de chipul și asemănarea lui Dumnezeu și îl face rob păcatului, rob al desfrâului?

Pe câți oameni nu i-a scos din casa părintească și le-a pus în mână bâțul pribegiei și a drumului peste țări și mări, între oameni străini de alte limbi, în fumul fabricelor în loc de aerul curat dela țară în care au văzut lumina zilei?

Nu aflăm moment mai potrivit, ca ziua învierii Domnului, să chemăm pe poporul nostru iubit la viață nouă, la viață curată și neprihănită, la înviere.

Inviere sufletească, înviere plină de nădejdi, înviere economică, înviere în cinste, în pace și în ...

Nu vrem să fie sărbătorile noastre isvor de certuri, de bătăi prin cele crâșme, cari aduc numai sărăcie în casă.

Vrem duh nou, dătător de viață, simțiri curate și curățite, ca să vedem lumina, să vedem pe Christos strălucind și sălășluindu-se în casele noastre și în toate economiile noastre.

Christos a suferit pentru neamul omenesc întreg chinurile morții celei mai cumplite și ar trebui să înțelegem mai mult ca ori când, că chiar al nostru neam stă foarte departe de împărăția binelui, a fericirii vremelnice și veșnice. Nemulțumirea se produce mai mult prin viața necreștinească, care o trăiesc foarte mulți.

Intunerecul la sate este o urmare a păcatului, a risipei, a neînțelegerii, a urei și a pismei ce bântuie între frați.

Sate și ținuturi întregi au pus făgăduință, că vor urma povețelor lui Christos cu tot sufletul. Acolo biserica e podoaba satului, înflorește școala, acolo învățătorii găsesc teren prielnic, casele culturale ies ca, din sudoarea credincioșilor să nu se îngrașe dușmanii credinței și ai legii lui Christos.

Să nu facem, iubiților fii sufletești, ca poporul izrailtian, care cu 6 zile înainte a primit pe Christos cu ramuri și cu covoare așternute la picioare și apoi să strigăm „ia-l, ia-l, restignește-l", — ci să fim creștini în înțelesul cel mai frumos al cuvântului. Prin faptele noastre, prin vieața noastră, prin cumpătul nostru să ne declarăm una cu Isus Christos, a Cărui înviere o prăsnuim.

Atunci vor lipsi din casele noastre, din bisericile noastre gâlcevile; lucruri bune vor izvorî pe urma învierii noastre și în câțiva ani numărul neștiutorilor de carte, numărul cerșitorilor, numărul bă ăușilor și oamenilor parasitari și leneși va dispare de pe plaiurile noastre, înviind împărăția lui Dumnezeu, împărăția binelui, împărăția păcii și a dragostei creștinești.

Ce folos va avea omul, dacă va dobândi lumea și va pierde sufletul său, — sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său, ne învață sfânta scriptură, acea carte dumnezeească, cu învățături bogate și folositoare.

Din ea să ne răcorim sufletul, din ea să căutăm isvorul dătător de vieață și din ea să tindem la premenirea vieții noastre sufletești.

Nicăiri nu vom afla întărire în nevoile noastre și nu vom găsi mai multă nădejde pentru năcazurile cari apasă umerii noștri.

Ce folos, că mulțimea, marea mulțime a poporului nostru, ținut în lanțurile robiei întunerecului greu și atât de târziu începe a înțelege glasul vremii: „Luminează-te și vei fi".

Nici acum nu prețuim școala cum trebue, mai avem încă câteva sate, în cari n'a străbutut puterea slovei și dragostea către carte.

Către aceștia și mai ales către acestea ne îndreptăm și azi glasul Nostru de păstor sufletesc, poftindu-i să ia aminte glasul vremii și să revină din moarte la vieață.

Să facă jertfe pentru băeții și fetițele lor, dându-le merinde de vieață hrana sufletului, care este cartea și slova românească.

Până-ce nu vom urma acestor povețe izvorite din dragostea păstorului către turma sa credincioasă, învierea întârzie, păcatul se răsfață pe meleagurile noastre și întunerecul copleșește ființe nevinovate. Astfel de părinți înzădar așteaptă în mormânt ca să le vie fiii, și fiicele cu flori, — cu lumânări și cu rugăciuni pentru sufletul lor, aceștia nu vor veni, pentrucă n'au avut parte de creșterea, care erau datori părinții să le-o dea.

Să ne facem deci, iubiților, datoria de creștini și „darul Domnului nostru Isus Christos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea sfântului Duh va fi cu voi cu toți". Amin.

Dat în Cluj, în reședința Noastră episcopească la sărbătorile învierii Domnului din anul 1924.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor:

Nicolae Ivan *m. p.*

Episcop.

România în streinătate

N. Iorga: „L'Art Roumain"

Dl N. Iorga, savantul nostru istoric, nu se mulțumește să răspândească din belșug comorile erudiției și talentului său în publicul românesc, pe care îl întreține sufletește cu atâta vioiciune, ci în pasiunea sa culturală, care ia forma cea mai nobilă a patriotismului, informeză străinătatea, cu toată autoritatea competinței sale, de tot ce România are mai frumos și mai de preț.

In această directivă dl N. Iorga a publicat nu de mult în limba franceză un voluminos studiu, tipărit cu o deosebită grijă, având admirabile reproducțiuni, fotografii și aquarelă, întitulat: „*L'Art Roumain*".

E o înfățișare erudită, plină de o poetică pasiune, vecină cu patetismul, a vechei arte românești, care mărturisește pitorescul și delicatul simț artistic al neamului nostru și care evocă pagini emoționante din trecutul țărei.

Cartea este de o remarcabilă erudiție chiar la un om prin excelență erudit cum este dl N. Iorga: bogată în cunoștință, cu o risipă de prețioase amănunte, cu o rară știință a technicei artei, călăuzită pururea de un ales și sigur simț artistic.

Dl N. Iorga, după cum ne spune în prefață, pentru a explica diferitele elemente ale artei românești, ia în considerație o civilizație anterioară, anume elementele artei greco-romane în Dacia și'n Sciția Minoră.

De aceia dsa stabilește cu un lux de amănunte technice caracterul casei țărănești din România, care are multe asemănări cu casele populației rurale din Bulgaria, Serbia inferioară, Ungaria și Rusia, și caracterul cu totul diferit al casei țăranului macedonean, trac și grec.

Dl N. Iorga studiază la început prima epocă: „Formația artei românești", apoi epoca a doua: „Formația definitivă a artei românești", epoca a treia: „Arta românească unitară", și epoca a patra: „Arta românească sub Constantin Brâncoveanu și în secolul al XVIII.

In concluzie, dl N. Iorga studiază influențele occidentale în veacul al XIX-a.

Intr'un capitol deosebit, dl N. Iorga studiază tiparul românesc. Voluminoasa lucrare a dlui N. Iorga, tipărită în impresionante condiții technice, este de o rară bogăție de amănunte și documente, care sprijinesc cu soliditate considerațiile estetice și istorice ale autorului.

Cartea dlui N. Iorga — având adăogat la sfârșit un studiu al dlui G. Balș, despre: „Architectura religioasă în Moldova", face un real, un mare serviciu țărei noastre, în lumea cultă occidentală, care are prilejul să cunoască prin pana unui erudit înzestrat cu gustul criticului de artă simțul creator de estetică al neamului nostru precum și comorile artistice, atât de delicate și pitorești ale trecutului românesc.

Antologii românești în nemteste

Literatura germană se interesează tot mai mult de cea a Românilor. In curând va apărea la Viena o antologie românească, ale cărei traduceri sunt făcute de d. *Iosef Gregor*, directorul Bibliotecei Naționale din Viena.

O altă antologie românească ce va ieși în curând de supt tipar este alcătuită de d. Oscar Walter Cisek. In fruntea antologiei va figura prefața marelui scriitor german Hugo von Hoffmanstal.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

„Valea-Mare" societate anonimă pentru Industria Forestieră, Cluj,

Invită

pe acționari la adunare generală ordinară, ce se va ținea în ziua de 3 Maiu a. c. la orele 5 p. m. în edificiul Băncei Generale a Țării Românești, Cluj, cu următoarea ordine de zi:

1. Darea de seamă a Cons. de Adție și raportul cenzorilor pe exercițiul 1923.
2. Aprobarea bilanțului și Contului de profit și pierdere pe 31 Decemvrie 1923.
3. Propunerea Cons. de Adție referitoare la distribuirea beneficiului net.
4. Propuneri eventuale.

Conform art. 18 din statute, dnii acționari sunt rugați a depune acțiunile cel târziu cu 3 zile înainte de adunarea generală, la cassieria societății.

Cluj, la 23 Aprilie 1924.

Consiliul de Administrație.

Bilanț general la 31 Decemvrie 1923

Active: Cassa Lei 32.032·43, Investițiuni Lei 171.308·—, Vite și vechicule Lei 46.950·—, Material lemnos Lei 8,571.835·20, Diverși debitori Lei 8,657.581·06. — *Pasive:* Capital Lei 1,000.000·—, Fond de Rezerve Lei 4824·96, Efecte de plată Lei 2,097.000·—, Diversi Creditori Lei 14,185.781·72, Profit Lei 192.100·01.

Contul Profit și Pierdere

Cheltuieli: Cheltuieli de exploatare Lei 7,839.516·18, Intreținerea liniei industriale Lei 54.799·50, Edificarea școalei Lei 4481·—, Asigurări Lei 216.680·64, Magazinul muncitoresc Lei 217.759·32, Salariul funcționarilor Lei 444.126·—, Spese generale și impozite Lei 306.767·77, Dobânzi și comisioane Lei 509.815·38, Profit Lei 192.100·01. — *Venite:* Venit din material lemnos Lei 9,786.045·80.

Președinte: *V. Dumitriu* ss.

Verificatori: *C. D. Ofreanu* ss. Șef contabil: *S. Nierenfeld* ss.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Duminecă, 27 Apr. (seara) SCAMPOLO și MORCOVEL.

Luni 28 Apr. (mat) BĂIAT de VIAȚĂ

Marți 29 Apr. (seara) O SCRISOARE PIERDUTĂ.

Joi, 1 Mai: Va avea loc reluarea marelui succes al stagiunei trecute EXTEMPORALUL.

CAZANIA DIN JOIA MARE

Invățătura la Joi mari, noaptea spre Vineri, pentru muncile Domnului nostru Iui Iisus Christos — Cum să cade nouă a jelui și ne scrâbi pe păcatele noastre că pentru dânsa au răbdat munci Domnul Christos

Intr'această zi de astăzi, iubiții mei creștini, prăznuim și pomenim muncile Domnului nostru Iui Iisus Christos ce au fost în 5533, de ani din începutul lumei. Prăznuim chinurile izbăvitorului nostru Iui Christos nu cu bucurie, ci cu jale și cu lacrâmi și cu obidă pomenim și ne aducem aminte de munca cea grea și cu durere și cu rușine a Domnului nostru. Care muncă fiece creștin iste datoriu să o gândească și înaintea ochilor săi să o pue. Căci ca începătură a toată munca și mai apoi și a morții Iui Christos, nu iaste altă fără numai păcatul omului. Că știm că sfinția sa păcat n'au făcut, nici au răbdat pentru vina sa. Ci au răbdat pentru păcatele noastre și pentru binele nostru. Așa cum Isaia prooroc de demult au prorocit de au zis: Acela este rănit pentru nedreptățile noastre și iaste pentru răutățile noastre și cu ranele Iui suntem tămăduiți. Că Dumnezeu Părintele au pus pre însul nedireptățile a noastre a tuturor. Deci adevărat lucru iaste, că nu pentru vinele sale, ci pentru păcatele noastre au vrut de au răbdat nevinovatul Dumnezeu. Deci pentru noi chinui, pentru noi răbdă, cum zice și Pavel Apostol că au murit pentru păcatele noastre. Căci că de n'ar fi greșit omul, nici dănăoară Domnul Christos n'ar fi răbdat muncă cumplită ca aceia. Iară păcatul omului iaste începătura muncei ceii nevinovate a Domnului nostru Iui Iis. Chr. Deci trebuește tot omul creștin să se umilească și să se obiduiască, pentru că vinele și păcatele Iui au făcut muncă și moartea cea grea a Domnului său Iui Christos. Când se apropie vremea ceia ce era din veci tocmită, întru carea vrea Dumnezeu să facă mântuirea noastră cea de veci, atunci făcu cina cu ucenicii săi, la care cină tocmi legea cea nouă, și învață ucenicii săi de Iiubov, să se iubească unul cu alt. Și-i întări cu cuvântul să nu să spăimânteze în vremea chinurilor sale. Și le spuse lor, că se va duce către Părintele și după aceste cuvinte să sculă de la masă, și se duse de ceia parte de un pârâu, ce să chiamă Chedron, unde era o grădină în care intră însuși cu ucenicii săi. Dintr'acea grădină să începu munca Iui Christos Domnul nostru. Că mare durere fu sfinției sale într'acea grădină, văzând și știind toate muncile sale. Și mai apoi și moartea cea cumplită, pentru care să spăimânță, ca un om deplin ce era și cu sudori se ruga, iară ca un Dumnezeu învinse și obori vrăjmașii săi. Intr'aceia seară, ce era Christos în grădina aceia cu ucenicii săi, iară Iuda, unul dintru ucenicii săi, se duse la mai marii Jidovilor de vându pre Domnul său, pre Christos. Și când fu întâiul ceas de noapte, veni ca un tâlhariu asupra învățătorului său gloate multe, cu arme și cu paliță. Iară Domnul Christos orbii ochii lor, cu puterea sa cea Dumnezeească, și nu putea să-l cunoască, ci umbla ca niște orbi, ei nu văd, și-i întrebă pre dânșii și zise: Pre cine căutați? Iară ei ziseră, pre Is. Nazarineanul. Iară Domnul Christos, carele de bună voie venise spre moarte, nu se tăgădui, ci se spuse însuși pre sine și zise: Eu sunt acela pre carele căutați. Și că zise așa, îndată căzură îndărăpt pre spate și iară ca niște morți. Aicea Domnul Christos, arată puterea sa cea Dumnezeiască, că poate de năprasnă, cătu-i clipeala unui ochiu să-i piarză pre toți. Ci iarăși îmblânzi mânie sa și de bună voie se dede în mâinile lor. Iară ei nemică din acestea nu socotiră nici pricepură, ci-l încungiurară ca niște câini turbați și-l legară

Patimile lui Christos

fără de nici o milă și întâiu dacă-l priinseră din grădina aceia, duseră-l pre dânsul la Anna, și acolo fă bătut cu palma preste obraz.

Dup'acea dela Anna, la Caiafa. Acolo ca un mincinos fu scuipat și bătut și ocărît. Și de acolo în vartă preste toată noaptea răs și batgiocurit de slujitori, și în multe chipuri dosădit. Din vartă foarte de dimineață scos și la sfat la curtea Caiafei dus. Dela Caiafa la Pilat, dela Pilat la Irod de iznoavă, iarăși dela Irod la Pilat. Intr'acestea purtări întru toate, ce purtară pe Domnul Christos avu sfinția sa legături grele, și ucisături dese de păr și de sfânta barbă tras și scuipat în obraz; către acestea încă zece strâmbătăți făcură sfinției sale. Intâi, că se strânse tot norodul oamenilor. Unii să se mire de ce-i vor face, alții ca să-i facă rău și dosadă. Altă strâmbătate, că-l desfăcură de veșmintele Iui. A treia, că-i îmbrăcară într'un veșmânt mohorît ca să-și râză c'au tras să hie împărat jidovilor; că întâiu era îmbrăcat în veșmânt alb, cu carele l îmbrăcase Irod. Iară după acea îl îmbrăcară în mantie Ierusalemnească.

A patra strâmbătate-i făcură, că puseră în capul Iui cunună de spini, cu care cunună răniră și încruntară tot capul Iui. A cincea în loc de steag împărătesc, dederă în mânele Iui o trestie de mare, și încă nu le sosi cu atâta ci'și faceau râs de se închina, de în genunchi și striga de zicea: Hii sănătos împărat jidovesc, că acum cu adevărat ești împărat; că ești îmbrăcat cu mantie mohorîtă, și ai în cap cunună și în mână steag, iată ce ai cerșit tu ai aflat. A șaptea strâmbătate-i făcură, că scuipau în fața Iui și-l bătea cu palma, atâta cât perisă frumusețea feței Iui, și să ismenisă podoaba obrazului Iui. A opta strâmbătate și durere mare făcură sfinției sale că luară trestia și-l ucidea cu dânsa în cap preste acea cunună vrătoasă și înghimpoasă, atât cât să închipseră ghimpii în capul Iui, și curia sângele pe față. A noua, iarăși de isnoavă rădea și-l ocărea și l bătea. A zecea și cea mai de apoi strâmbătate făcură sfinției sale, că l desbrăcară de acea plașcă, și-l îmbrăcară iarăș cu veșmintele Iui. De aci se adunară multe gloate și năroade și luară pre Domnul Christos, și-l duseră la o măgură, unde să chiamă Golgota. Acolo-l răstignіră prinsul, și înainte-l adăpară pre dânsul cu oțet și cu hiere amestecat.

Deci să le pomeniți și pururea să le aveți înaintea ochilor voștri, până când va veni Dumnezeu întru mărirea sa. Și de păcate să vă părăsiți și spre Domnul Christos să iubiți, c'acela nainte pre voi v'a iubit, și pentru voi au murit ca voi să nu muriți cu moartea cea de veci. Că acela pentru vinele tale au plătit cu sângele său, și pre tine din robiea de veci te-au răscumpărat, și sloboziea împărăției ceriului ț'au dăruit. Pentr'acea să-l iubești pre dânsul cu toată inima ta, și să îmbli întru toate învățăturile Iui. Și cu acelea vei ajunge vieața de veci și împărăția ceriului; care noi toți să o dobândim, pentru mila Domnului nostru Is. Chr., căruia să cade cinstea și închinăciunea împreună cu Părintele și cu Duhul sfânt acum și pururea și întru veci de veci. Amin.

Mitropolitul VARLAAM

STANIOL LEPAGE CLUJ

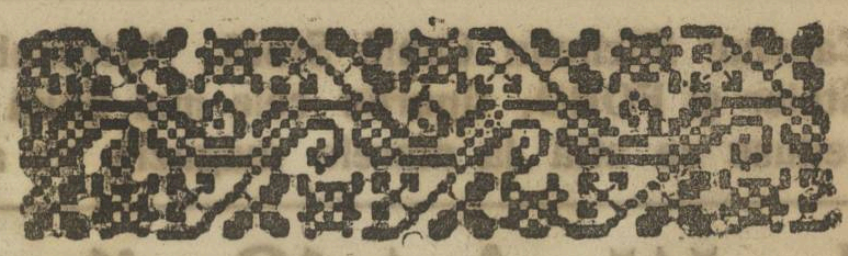

Hristos a înviat!

de Al. Vlahuță

I

S'au tremurat stăpanii lumii
La glasul blândului profet,
S'un dușman au văzut în fiul
Dulgherului din Nazaret!

El n'a venit să răsvrătească,
Nu vrea pieirea nimărui;
Desculț, pe jos, colindă lumea,
Și mulți hulesc în urma lui,

Și mulți cu pietre îl alungă,
Și râd de el ca de-un smintit
Isus zâmbește tuturora, —
A tot puternic — și smerit!

El orbilor le dă lumină,
Și muților le dă cuvânt,
Pe cei infirmi îi întărește,
Pe morți îi scoală din mormânt,

Și tuturora deopotrivă,
Imparte darul Iui ceresc,
Și celor cari cred într' însul,
Și celor ce-l batjocoresc.

Urască-l cei fără de lege...
Ce-i pasă Iui de ura lor?
El a venit s'aducă pacea
Și înfrățirea tuturor!

Din toată lumea asupriții
In jurul Iui s'au grămădit
Și vijeliile de patimi
La glasul Iui au amuțit:

„Fiți blânzi cu cei ce vă insultă,
Iertați pe cei ce vă lovesc,
Iubiți pe cei ce'n contra voastră,
Cu vrăjmășie se pornesc..."

II

Cât bine, câtă fericire,
Și câtă dragoste-ai adus!
Și oamenii drept răsplătire,
Pe cruce 'ntre tâlhari te-au pus.

Au râs și te-au scuipat în față.
Din spini cunună ți-au făcut,
Și, în deșarta lor trufie,
Stăpâni asupră-ți s'au crezut...

Aduceți piatra cea mai mare
Mormântul să-l acoperiți,
Chemați sutașii cei mai ageri,
Și străji de noapte rânduiți...

III

S'au veselit necredincioșii
C'au pus luminii stăvilar
Ci ea s'a întărit în focul
Durerilor depe Calvar,

Și Valurile-i neoprite
Peste pământ se împânzesc,
Ducând dreptate și iubire.
Și pace'n neamul omenesc.

Voi toți, ce-ați plâns în întuneric,
Și nimeni nu v'a mângâiat
Din luuga voastră'ngenunchere,
Sculați... Hristos a înviat!

Sfântul Mormânt

Foarte departe, în sanctuarele întrării, lângă chioscul mormântului se ridică stânca Calvarului, pe ea se află cele două capele la care te sui, urcând două zeci de scări de piatră. Acestea sunt pentru mulțime adevăratul loc al prosternărilor și al plângerilor...

Din peristilul acestor capele, ca de pe un balcon ridicat, vederea domină o îngrămădire confusă de tabernacule, un labirint de biserici în cari se agită mulțimea anestesiată.

Cea mai splendidă este, una din cele două, a Grecilor: Pe un nimb de argint, care strălucește în fund parc'ar fi un curcubeu, se desprind în măreția lor omenească imaginile palide ale celor trei crucificați, Christos și cei doi tâlhari zidurile dispar sub icoanele de argint, de aur și de pietre scumpe.

Altarul e ridicat chiar în locul crucificărei; sub catapetează un parmaclâc de argint scoate în evidență, în stâncă neagră, gaura unde a fost implântată crucea.

Aici se tărâie lumea în genunchi, spălând cu lacrimi și cu sărutări pietrele întunecate, în timp ce din bisericile din vale se ridică neîncetat spre ceruri zgomotul legănat al rugilor și al cântecelor sfinte.

Și de aproape două mii de ani, același lucru se întâmplă în același loc sub forme diferite, în biserici diferite cu întreruperea lăsată de asedii, bătălii și masacre, dar cu reluări și mai pasionate și universale.

Totdeauna răsună aici același concert al rugilor, același mare ansamblu de rugăminți desperate sau de mulțumiri adoratoare.

Sunt desigur puțin idolatre aceste adorări, pentru Acel care a zis: *„Dumnezeu este Spiritul și trebuie ca cei ce-l cinstesc, să-l cinstească în spirit și în adevăr"*.

Totuși ele sunt așa de omenești!

Ele corespund așa de bine instinctelor noastre și nenorocirei noastre! Desigur că primii creștini, în sforțarea curat spirituală a credinței lor și când învățătura Mântuitorului era încă proaspătă în sufletele lor, nu se înconjurau de mărețe simboluri și imagini.

Mai ales, nu erau amintirile pământești — locul unui martir și un mormânt gol — care-i preocupau. Nu se gândeau să caute pe Mântuitorul lor acolo, atât îl vedeau ei de deosebit de aceste lucruri trecătoare și planând pe deasupra luminei senine.

Noi, noi toate popoarele dela Apus și Miază-Noapte, suntem scăpate de mai puține veacuri din barbariile naive, decât societățile antice de unde au apărut primii creștini.

In Evul Mediu, când noua credință a pătruns în pădurile noastre, ea s'a întunecat de mii de credințe primitive; puțini dintre noi s'au liberat de aceste tradiții greșite pentru a reveni la adevăratul cult evanghelic.

Și totuși când credința s'a stins în sufletele noastre moderne cei lipsiți de credință ca și mine își manifestă durerea pentru Mântuitorul pierdut prin această venerație omenească a locurilor și a amintirilor...

Christos, pentru care toată această mulțime a venit și plânge; Christos pentru care această bătrână săracă, prosternată lângă mine, sărută pietrele, vărsând lacrimi de speranță; Christos, care mă oprește și pe mine în acest loc, ca și pe ea într'o meditație vagă, dacă, n'ar fi fost decât unul din frații noștri de suferință și încă amintirea să ar fi adorată pentru dragostea și eternitatea lui...

Binecuvântat fie acest loc, unic și străin care se numește Sfântul Mormânt — chiar tăgăduit sau închipuit — dar unde de atâtea secole, au alergat mulțimile desolate, unde inimile împietrite s'au topit ca zăpezile și unde acum ochii mei sunt gata să se împăinjenească într'un ultim avânt de rugă — foarte nelogică o știu — dar inexprimabilă și infinită...

de Pierre Loti

(Din *„Jerusalem"* VII cap.)

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Buiek, Staier și FORD, tipurile cele mai nouă cu prețuri reduse se află la marele magazin cu automobile **PERRY** Telefon: 999. Str. R. Maria 2. 2527—3

Invățământul Sașilor din Ardeal

Dl Inspector general al învățământului din Ardeal, dl Alex. Pteancu, demască reaua credința și reaua voință a conducătorilor sași. — Cum se batjocoresc limba și istoria țării. — Germanizarea și maghiarizarea numirilor de localități. Intrebuințarea manualelor neaprobate. — Un sfat binevoitor.

Voind să ne informăm cititorii și asupra învățământului Sașilor din Ardeal, am cerut lămuriri dlui Inspector general al învățământului din Ardeal, dl Alexandru Pteancu, care a binevoit să ne spună următoarele:

„Cu prilejul inspecțiilor mele în părțile săsești, am constătat că în cele mai multe locuri Sașii se opun legilor și dispozițiunilor școlare și nu execută nici măcar minimul ce li se cere.

Statul român a dovedit față de Sași cea mai largă toleranță. Le-a îngăduit pentru școlile primare menținerea limbei materne ca limbă de predare, necerându-le decât introducerea instrucției limbei românești și obligându-i ca în clasele III-a și a IV-a să se predea și studiul istoriei, geografiei și Constituției țării.

In școlile secundare, de asemenea, limba de predare a rămas cea săsească, rezervându-se câte 3 ore pe săptămână pentru studiul limbei românești și introducându-se în clasele IV-a și VIII-a, în românește, istoria geografia și Constituția română.

Oricât de puțin ar fi pretins statul român, oricâtă toleranță și bunăvoință ar fi dovedit, autoritățile școlare săsești au crezut totuși de cuviință să nesocotească statul român, neexecutând ceiace el le cerea.“

Sașii nu vor să se supună Statului român, decât dacă încuviințează Episcopia săsească

Autoritățile școlare săsești încearcă să mai și justifice aceasta incalificabilă purtare. Ele declară că nu au intenția de-a se supune decât ordinelor Episcopiei săsești, adică bisericei evanghelice „autonome“, singura în măsură să îngăduie aplicarea dispozițiunilor statului român!!...

Iată deci, statul român supus cenzurei Episcopiei săsești! Iscălitura unui ministru al țării nu mai are nici o valoare dacă un se obține în același timp și aprobarea Episcopiei evangelice din Sibiu!

Această Episcopie, care deși încasează grase subvenții dela ministerul de culte, precum vedem, își arogă drepturi extrateritoriale și pretinde drepturi de censură și control asupra dispozițiilor statului român“.

Duplicitatea săsească

„In afară de pretențiile de controlori ai dispozițiilor statului român, Sașii, bineînțeles, au și... doleanțe. Una din aceste doleanțe este că învățământul lor este prea îngreunat cu studiul limbei române, ceiace surmenează pe școlarii sași.

Aceasta însă nu'i împiedecă să mențină învățământul limbei maghiare, deși nimeni nu li-l impune.

Invățământul limbei maghiare l'am constatat de pildă la liceul din Brașov (cl III a și IV-a).

La întrebările mele, directorul de liceu a răspuns că limba maghiară se predă in mod facultativ...

Este foarte caracteristic însă că deși profesorii și școlarii sași sunt surmenați în urma învățării limbei române, ei mai găsesc totuși timp pentru o limbă de care nu mai au neapărată nevoe.“

In loc de istoria țării se predă cea a „Siebenbürgen“-ului și a celor „trei națiuni“ din Ardeal.

„De-asemenea, Sașii nu execută nici dispozițiile ministeriale și nici prevederile programului analitic în ceia ce privește spiritul și cadrele materiei din Istoria, Geografia și Constituția Românieî.

Istoria ce ar trebui să se predea în clasa IV-a, nu este cum ar trebui să fie, Istoria Românilor, una care să urmărească evenimentele și evoluția desvoltării neamului și țărilor românești dela începuturile lor și până azi, ci, este mai mult o istorie a Transilvaniei a „Siebenbürgen“-ului și a „celor trei națiuni“ și patru confesiuni privilegiate din Constituțiunile aprobate — „Aprobatae constitutiones“ — ale stăpânirii apuse, făcute în favoarea Sașilor, Ungurilor și a Săculor.

Tezele sunt puse totdeauna având ca centru istoria Sașilor, iar evenimentele sunt grupate după seria principilor unguri din Ardeal.

Titlurile capitolelor sunt toate de felul acesta: „Gabriel Báthory und die Sachen“. Ca și cum Românii nici n'ar exista.

Dacă întrebi dela elevi despre marii eroi ai trecutului românesc, Ștefan cel Mare sau Mihai Viteazul, etc. elevii nu pot da răspunsuri decât dacă sunt ajutați de profesor prin invocarea evenimentelor și a personagiilor istoriei ungurești din aceiași epocă.

De exemplu Ștefan cel Mare este tratat și elevii sași îl cunosc numai în legătură cu isprăvile regelui din Ungaria din aceiași epocă „Matthias Hunyadi“ adică Matei Corvinul.

Germanizarea numirilor de localități

„Niciodată, nici din greșală măcar, nu se'ntâmplă ca o localitate, provincie sau ținut românesc să fie numit cu numele oficial românesc.

Dacă nu ne miră prea mult că Transilvania este numită consecvent „Siebenbürgen“ și dacă am putea ierta ca orașe ca Brașovul și Sibiul să fie numite *Kronstadt* și *Hermannstadt*, ne miră în schimb că Oradea Mare, unde nici pui de sas sau alt german nu există, este numită, totuși *Groswardein*, iar Târgul-Mureș, de dragul Săcuilor *Marosvásárhely*.“

Din ce manuale învață Sașii?

„Acest sistem de sfidare a tuturor regulamentelor și programelor școlare românești, afară de mentalitatea exclusivistă, șovinistă a Sașilor, mai are explicarea și în împrejurarea că în școlile lor se întrebuințează și azi manuale școlare cu totul streine de țara noastră, în cea mai mare parte neaprobate nici de fostul director general din Cluj, nici de d-l Ministru al Instrucției publice din București“.

Un sfat pentru conducătorii Sașilor

„Conducătorilor sași, cari până acum nu și-au dat prea mare silință să se încadreze cerințelor statului român, le dăm un sfat:

Statul român nu are nici intenția nici interesul de a se atinge de drepturile la limba maternă a nici unui cetățean. Limba maternă e un drept al fiecărui neam de a o întrebuința în școlile sale.

Se cere însă ca limba, literatura românească, istoria, geografia și Constituția țării să se predea în toate școlile, cu sinceritate, cu bună credință și cu intenții curate.

Pue-se conducătorii Sașilor pe acest punct de vedere, în mod sincer și loial, și vor găsi în schimb în statul român și organele sale cei mai binevoitori sprijinitori ai culturei săsești.

Din Basarabia românească

„Moldovean“ din Basarabia

Icoane din Basarabia

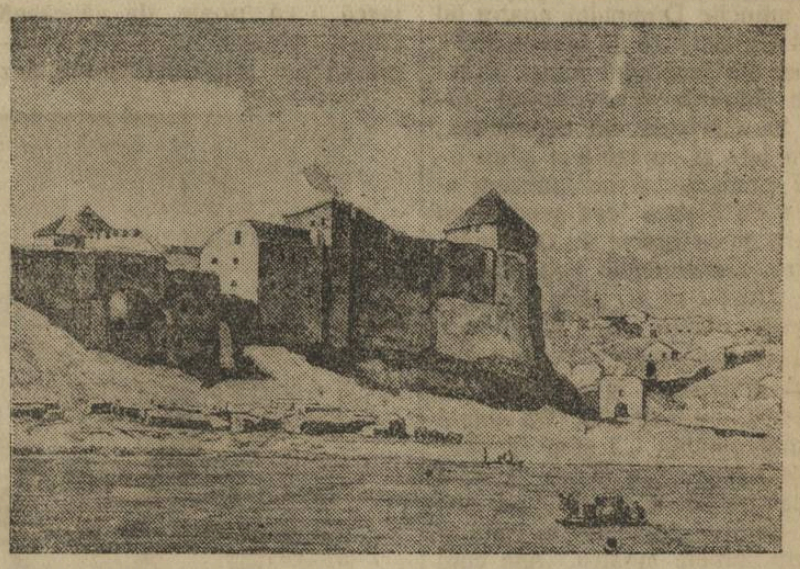

Ruinele cetății Hotinului

Lucrările de înfrumusețare și utilitate publică la Cluj

Un nou parc pe dealul „Cetățuia“ — Indreptarea cursului Someșului pe tot parcursul orașului — Ce ne declară dl Dr. Octavian Utalea, primarul orașului

De multă vreme se intenționează de către edilii Clujului să întreprindă o vastă lucrare de înfrumusețare și amenajare a diferitelor locuri virane ce se găsesc, fie în mijlocul orașului fie în apropierea lui. Cu toate aceste frumoase intențiuni, date fiind în acelaș timp și economiile pe care timpurile de excesivă scumpete a materialelor și brațelor de muncă, le impun, nu s'a putut începe până în prezent punerea în aplicare a acestui proect. De oarece însă în anul acesta se va face o mare amplificare a apaductului și a uzinei electrice, odată cu acestea se va da o mare importanță și lucrărilor de înfrumusețare a orașului, atât de mult reclamate în unele părți. Pentru a fi deci în deplină cunoștință de cauză asupra intențiunilor precise pe care le are primăria în vederea lucrărilor de amenajare a parcurilor și a locurilor publice, ne-am adresat dlui primar Octavian Utalea, singurul în măsură de a ne de toate lămuririle în această privință, și iată ce ne declară Dsa:

Se va amenaja un nou parc pe dealul „Cetățuia“

— In Clujul de după războiu, ne spune dl primar Utalea, populația s'a înmulțit considerabil și de aici a rezultat în primul rând o mare lipsă de locuințe, lipsă ce se resimte destul și azi după cinci ani dela unire. Este natural deci, ca odată cu aceasta vechile parcuri și grădini publice să fie insuficiente pentru o populație de trei ori aproape mai mare, față de populația Clujului la data amenajării acestor promenade și locuri publice. In zilele de sărbătoare, când mai toată lumea poate să iasă în afară de oraș, actualul parc este cu totul prea mic ca să poată primi în el toată lumea care are nevoie să se recreeze de munca din timpul săptămânei. De aceia ne-am gândit, ca pe unul din locurile, proprietatea Primăriei, situat cât mai în apropierea orașului, să amenajăm încă un parc care să poată oferi, atât o perspectivă plăcută, cât și posibilitatea de a fi vizitat cât mai ușor de toată lumea.

Și cred că cel mai nimerit loc pentru acest scop, nu poate fi decât dealul „Cetățuia“, unde este azi Regimentul 31 Artilerie.

Pentru ca acest proect să poată fi adus însă la îndeplinire, e nevoie de multă trudă și de mari cheltueli, cari cred că vor putea fi suportate dintr'un împrumut de peste o sută milioane, pe care intenționăm să-l facem, ne declară dl Utalea, chiar în anul acesta, pentru multe alte nevoi edilitare care se impun.

De ocamdată, după planurile întocmite de dl Ciortea, inginerul șef al orașului, se vor face întinse plantațiuni de brazi și alți arbori pe toată coasta dinspre Someș a dealului, urmând ca tăierea aleelor, potecilor și clădirea pavilioanelor să se facă mai târziu, după ce vom fi putut obține împrumutul de care vorbeam mai sus.

In felul acesta, vom deschide în Cluj un alt parc, care să acopere necesitățile și să dea orașului nostru împrejurimi cari vor putea rivaliza cu a celor mai frumoase din Europa.

Indreptarea Someșului printr'un dig pe tot parcursul orașului

— In aceiași ordine de idei, — continuă să ne declare dl primar Utalea, — de mult se găsește în studiu chestiunea aranjării cursului râului Someș, care din cauză că nu este regulat, nu corespunde nici cerințelor higienice și nici din punct de vedere estetic nu poate fi la înălțime.

De aceia, o bună parte din împrumutul pe care comuna proectează să-l facă în anul acesta, va fi destinat construirei unui dig de piatră pe tot parcursul orașului. In felul acesta nu vom mai fi expuși la diferitele epidenii ce se pot naște din apa unui râu neîngrijit și vom avea în acelaș timp și o frumoasă priveliște.

Pentru un moment, s'a luat dispoziția ca drumul ce trece prin parc pe malul Someșului, să fie complect închis, pentru ca praful ce se ridică de acolo să nu mai pătrundă în aleele pietonilor. De altfel pe tot cursul Someșului în parc, se vor planta sălcii plângătoare, care vor întări malul și vor da și un frumos aspect.

*

In ceace privește celelalte parcuri și grădini publice din Cluj, încheie dl primar Utalea, ele au fost plantate cu flori și diferiți arbuști, așa că pe cât s'a putut avem azi locuri destul de frumoase în orașul nostru. —

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

Raspanditi „Infrățirea“

SUCURSALE: Str. Regele Ferdinand 13. Piața Mihaiu Viteazul 6. Strada Bucovina o. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL“

Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE: Strada Nicolae Iorga 2. Strada Regina Maria 9. Strada Bucovina No. 32.

Obiceiuri de Paşti

In noaptea Invierii

Sfânta Scriptură ne spune, că după ce au scoborât Nicodim şi cu Iosif din Arimateea pe D-l nostru Is. Chr. de pe crucea pe care a fost restignit, şi după-ce l'au înmormântat, mai marii Iudeilor puseră aşişi în aceeaşi zi ostaşi să-i vegheze mormântul, temându-se ca nu cumva, venind învăţăceii săi peste noapte să-l fure şi apoi să se laude c'a înviat.

Deci, precum au veghiat ostaşii, puşi de Iudei, pe Domnul nostru Is. Chr., când acesta a fost luat de pe cruce şi înmormântat, tot aşa este şi acuma datină, dacă nu toemai pretutindeni, în toate ţările şi satele locuite de Români, apoi de bună seamă că în cele mai multe părţi, de a-i-se veghia toată noaptea spre ziua de Înviere aerul sau epitaful, adecă icoana care reprezintă înmormântarea Domnului nostru Is. Christos şi care se scoate în Vinerea seacă din altar şi se pune în mijlocul bisericii pe un postament aname făcut pentru acest scop, unde stă apoi până Duminecă dimineaţa, adecă până la Înviere.

Deoarece însă Învierea Domnului nostru Is. Chr. pică de regulă în luna lui Martie şi Prier, când nopţile sunt încă destul de mari şi timpul foarte schimbăcios şi friguros, de aceea e pretutindeni datină de a se face Sâmbătă seara un foc mare în apropierea bisericii, care arde toată noaptea până a doua zi după Înviere, şi care serveşte celorce stau şi veghează, parte spre încălzire şi parte spre luminare.

La munte sau în acele părţi, unde sunt păduri multe şi prin urmare şi lemne de întrecut, focurile acestea sunt foarte lesne de făcut şi toată noaptea de întreţinut. La ţară însă, unde pădurile sunt rare şi prin urmare şi lemne puţine şi încă şi acelea cât se poate de scumpe este datină ca juratul sau unul dintre juraţii satului, ori mai mulţi feciori, să umble Sâmbătă după amiazi pe la case, să ceară şi strângă câte un lemn, anume pentru facerea focului spre ziua de Paşti, şi abia după ce au strâns ei lemne de ajuns, le duc la biserică unde fac numai un singur foc, care durează asemenea până Duminecă în ziua Învierii.

Partea cea mai mare de săteni dau din toată inima lemnele ce li se cer. Sunt însă o seamă de oameni aşa de sgârciţi şi de împietriţi la inimă, că nu vreau să dea nimică.

Dar pentru aceasta sunt, atât în Bucovina cât şi în Moldova, şi feciori de acei, cari puindu-i pe astfel de oameni la rebuş, nu se pot răbda de a nu le veni mai pe urmă de hac, prin aceea că, nu mult după ce înserează bine se duc şi le fură de obiceiu porţile sau proptelele dela gard şi le pun pe foc, astfel că până dimineaţa nu se află decât cenuşe dintr'ânsele.

In Basarabia este datină de se face spre ziua de Paşti un fel de grămezi sau movile de ogrinji, ciucleji sau ciocleji, beldii, strujeni, frunze şi alte uscături mai mărunte şi apoi le aprinde.

Focul acestă ar fi să se întreţină toată noaptea, ceeace se şi face pe alocurea. De oarece însă nu se poate totdeauna priveghia, de aceea într'un târziu se stinge, spre a se aprinde iarăşi pe la mânecate şi a arde apoi până ce se săvârşeşte Învierea.

Aceasta datină se observă foarte strict în Basarabia, unde mai fiecare casă are focul său aşa că, de fumăria cea mare mai că nu se văd casele.

In acelaş timp, unii istorisesc fel de fel de întâmplări şi poveşti sau legende, iară alţii caută cu cea mai mare încordare şi atenţiune cât şi cum se va deschide cerul sau în ce parte va arde vreo comoară, căci în această noapte, după credinţa Românilor de pretutindene, cerul se deschide şi o voce necunoscută întreabă pre cel ce l-a văzut deschizându-se: ce doreşte şi voeşte. Şi dacă respectivul cere atunci dela Dumnezeu iertarea păcatelor sau altceva, dorinţa i se împlineşte. Iar dacă vede vre o comoară arzând, poate să meargă la dânsa să-şi însemne locul ca a doua zi s'o poată desgropa.

Mulţi inşi, tot spre acest scop adecă spre a vedea cum se deschide cerul şi unde ard comori, fac focuri sau pălălăi în seara spre Paşti, pe lângă case sau prin alte locuri, din fân stricat sau din nişte gunoaie, în cari prin usturoiu sau coji de usturoiu, unde stau toată noaptea şi păndesc. Iar alţii nu dorm, ci veghează toată noaptea, pentrucă aşa au apucat din moşi strămoşi, şi aşa este bine.

Poveştile sau legendele ce le istorisesc cei ce stau şi veghează lângă focul de lângă biserică, se referesc de regulă la prigonirea Domnului nostru Isus Chr. din partea Iudeilor, la patimile, moartea şi învierea sa; apoi la luna lui Martie şi Prier şi, în urmă, la arderea şi desgroparea comorilor.

Unele dintr'aceste legende le-am reprodus în capitolul premergător despre ouăle roşii, iar celelalte, cari îmi mai sunt cunoscute, le reproduc în şirele următoare:

„Zice că chiar în noaptea cea dintâiu, după ce a fost Domnul nostru Is. Chr. înmormântat, străjerii, cari erau puşi de Jidovi ca să-i păzească mormântul, porunciră unui bucătar că să le facă de mâncare: pâine de grâu, ouă albe fierte, şi zeamă de cocoş, dar cocoşul astfel să fiarbă, ca toată carnea să-i pice de pe ciolane.

„Fiind cele poruncite gata, se adunară toţi străjerii la un loc într'o casă şi se puseră fără grijă la masă ca să mănânce.

N'apucară însă bine a se aşeza la masă, şi iată că deodată şi pe neaşteptate întră Caiafa înăuntru şi le zice într'un ton rostit:

— Cum de nu staţi voi să păziţi mormântul, după cum vi s'a poruncit?... au doară niciunuia dintre voi nu i-a plesnit prin minte, că poate noapte poate să vie cineva şi să-l fure pe Isus şi atunci învăţăceii săi pot să se laude şi să zică c'a înviat!

Auzând străjerii cuvintele acestea, începură a râde cu dispreţ şi a zice:

— Când va răsări din pânea aceasta grâu, când vor ieşi din ouăle aceste pui, şi când va învia cocoşul din strachină, atunci va învia şi Isus.

Insă n'apucară bine a vorbi cuvintele acestea, şi deodată răsări grâu din pâne, ieşiră pui din ouă, iar bucăţele de carne se strânseră la un loc şi învie cocoşul.

Şi când ieşi cocoşul din strachină începu a bate din aripi şi a-i stropi cu zeamă.

Şi de atunci sunt toţi Jidovii pestriţi, de atunci au ei alunele pe faţă. *S. Fl. Marian*

Patimile Mantuitorului

Din palate de marmoră, de prin ganguri şi uliţi înguste, din toate colţurile porneşte mulţimea, dând năvală spre piaţa Gabbata. Vin puhoi: bătrâni, femei, preoţi, copii, toţi se adună în faţa bogatului palat, cu ceardac de piatră şi se înghesue în urma căpeteniilor, cari îndeamnă şi ameninţă cu mâna. O masă de capete forfotă, şi glasuri multe izbucnesc:

— Răstigniţi-l!... răstigniţi-l!...

In cerdacul palatului se iveşte stăpânitorul, cu ţinuta demnă, şi aruncându-şi ochii peste norodul răsvrătit, întreabă:

— Dar ce rău a făcut?!

— Fiul lui Dumnezeu şi Impărăt al Iudeilor făcutu-s'a!...! răspunseră preoţii iudei, iar poporul se aprinse şi mai mult.

Pilat, omul Cesarului, înalţă din umeri:

— Eu nu-i găsesc nici o vină! Luaţi-l voi şi răstigniţi-l!...

Dar norodul aţâţat de către preoţi, se înfierbântă din ce în ce:

— Noi n'avem Impărat decât pe Cesar! Dacă dai drumul acestui răzvrătitor, nu eşti prietenul Cesarului!... Ori cine se face pe sine Impărat, este împotriva Cesarului!

La auzul acestor vorbe, — şi cum poporul venea într'una valuri-valuri, frământându-se în faţa palatului, — Pilat încruntă sprâncenele, puse ochii în pământ, şi după câte-va clipe de răsgândire, apucă de braţ pe osânditul, legat cu mâinile la spate, şi împingându-l pe scări, în mijlocul gloatei, îngână:

— Faceţi cu el, cum ziceţi!

Apoi spălându-se pe mâini, Pilat grăi:

— Nevinovat sunt de sângele acestui drept, voi veţi vedea!

— Răstigniţi-l!... răstigniţi-l!... fu răsunetul unui singur glas, isbucnit din toate piepturile, ce împânau piaţa Gabbata.

Trupul slăbănog, al propovăduitorului de dreptate şi pace între oameni, fu ridicat pe sus de mâinile vânjoase ale soldaţilor, înarmaţi cu suliţi lungi. Pe fruntea palidă, unde stă blajină pecetea dumnezeirei, îi puseră duşmanii cunună de spini, pe umeri îi îmbrăcară manta roşie, vestmântul împăraţilor, iar în mâna-i, care numai binecuvântase, şi în care Tatăl ceresc scoborâse darul minunilor, între degetele subţiri şi plăpânde, îi puseră trestie, apoi vrăjmaşii îl duseră în mijlocul mulţimii, strigând, în batjocură:

— Bucură-te, Impăratul Iudeilor!...

Atunci norodul dădu năvală şi mai mult spre osândit, învălmăşeala fu mare, scuipatul vine din toate părţile şi palmele netrebnicilor curg ropot pe obrazul ofilit. Fiul omului stă neclintit, nici ochii nu-i clipesc; cu surâsul pe buze primeşte chinul şi batjocura celor cari nu ştiu ce fac. Văzduhul întreg e turburat acum, căci clipa de rătăcire omenească a sosit. Domnul însă îi stă zimbitor în cale. Şi-a dezbrăcat puterea minunilor, aşa a grăit Tatăl, căci astfel fost-a prorocit şi astfel trebue să se îndeplinească. Purtătorul binelui şi al învăţăturilor frumoase, chipul omenesc, în care Atotputernicul a picurat mirodenia dumnezeirii, acum e trupul supus chinurilor amare.

— Bucură-te, Impăratul Iudeilor! răsună glasurile din toate părţile, iar scuipatul şi palmele nu mai contenesc....

Osânditul înalţă ochii şi pe lângă cununa de spini îi încinge fruntea alta luminoasă şi strălucitoare, — e cea împletită de razele minţii dumnezeeşti; iar de sub buzele fiştave picură mereu zâmbetul dulce, cel fără vină, cel fără prihană. *I. Chiru-Nanov.*

Legenda ouălor roşii

„Zice că pe când se afla Domnul nostru Is. Chr. răstignit pe cruce şi pe când neîmpăcaţii săi duşmani îl necăjiau şi-l batjocoriau în tot chipul, Maica Domnului, ca maică, făcându-i se milă de fiul său, luă o coşarcă plină de ouă, se duse cu dânsa la Jidovi şi închinându-le-o îi rugă să înceteze a-l chinui şi necăji mai mult.

„Răutăcioşii şi neînduraţii jidovi însă în loc s'o asculte să li se facă şi lor milă de Isus şi să înceteze, începură a-l batjocori şi mai tare, iar când Isus când ceru ca să-i dea apă de băut, ei îi deteră în batjocură oţet şi urzici.

„Maica Domnului, văzând aceasta, puse coşarca cu ouăle lângă cruce şi începu a plânge în hohot de de se cutremura cămaşa pe dânsa.

„Stând coşarca lângă cruce şi curgând din mâinile şi picioarele lui Isus sângele şiroiu, în scurt timp o parte se umplură aşa de tare de sânge că se făcură toate roşii, ca şi când ar fi fost văpsite.

„Domnul nostru Isus Chr. văzând că ouăle s'au umplut de sânge îşi aruncă privirile sale către cei ce se aflau de faţă şi le zise:

— „De acum înainte să faceţi şi voi ouă roşii şi împreştiate întru aducere aminte de restignirea mea, după cum am făcut şi eu astăzi!

„După ce a înviat Domnul nostru Is. Chr., Maica Domnului a fost cea dintâiu care a făcut ouă roşii, pască şi mergând plină de bucurie cu dânsele ca să-i vadă pe fiul său, fiecărui om, pe care îl întâlnia, îi zicea: „Christos a înviat!“ şi-i dăruia câte un ou roşu şi câte o păscuţă.

„Şi de atunci încoace au început apoi oamenii a face ouă roşi şi împestriţate de Paşti.“

De Pasti

Imi amintesc de Paşti, la noi acasă:
O zi de Primăvară, luminoasă,
Cu adieri de aer parfumat,
Cu sunete de clopote de sat,
Imi amintesc de-o liniştе deplină
De vişini înfloriţi într'o grădină,
De flori de zarzări care s'au desprins
Şi au căzut, de parcă ar fi nins.
Sburau prin flori albinele uşoare
Ca nişte stropi de aur rupţi din soare,
Şi 'n liniştea aceea din grădină
Era ca un concert de violină:
Parcă 'mpleteau de-asupra mea în sbor
Un nevăzut hamac fermecător...
Era aşa senin şi-aşa de bine!
Şi mă temeam de roiul de albine.

Imi amintesc de oamenii din sate
Cu haine noui şi feţe luminate,
Cum s'adunau la 'ncrucişări de drum,
La sfaturi lungi... de parcă stau şi-acum.
Şi-mi amintesc de-o droaie de copii
Cum alergau de veseli şi sglobii
Pe un tăpşan alăturea de sat
Pe care-am fost şi eu şi m'am jucat...
Era 'n cerdac la noi atâta soare,
Era 'n pământ atâta sărbătoare.

Şi tremur tot când îmi aduc aminte
Că port în mine-atâtea dragi morminte.

De-atunci muri şi tata, şi-am plecat
Noi toţi copiii de-acolo din sat,
Dar simt şi azi în mine, luminoasă,
O zi de Paşti, de mult, la noi acasă;
De câte ori e — April şi zi cu soare
Imi aminteşe... şi sufletul mă doare.

Demostene Botez

Reclama este sufletul comerciului!

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate

In ziua de 15 Mai ora 10 dimineaţa se va proceda în şedinţă publică în Biurourile Direcţiunei Generală a Construcţiilor de Căi Farate, Bulevardul Schitul Măgureanu No. 47 Bucureşti şi în condiţiunile art. 72—83 din legea contabilităţei publice la adjudecarea prin oferte sigilate a executării terasamentelor şi lucrărilor de artă coprinse pe porţiunea dintre Klm. 0+000 şi Klm. 7+500 a liniei Ilva Mica—Vatra Dornei, în un singur lot care va cuprinde executarea următoarelor lucrări.

1. Terasamente ordinare în cantitate de circa 250.000 m. c.

2. Terasamente în stâncă circa 50.000 m. c.

3. Un pod de 8 m. deschiderea cu tabliere în beton armat cu grinzi dublu T la Klm 5+899.

4. Un pod cu două deschideri a 8 m cu tabliere în beton armat cu grinzi dublu T la Klm. 5+602.

5. Un pod boltit de 5 m. deschidere la Klm. 4+177·50

6. Trei poduri de 2 m. deschidere cu tabliere de beton armat la Klm. 1+303, 2+336 şi 7+172.

7. Trei poduri boltite de 2 m. la Klm. 2+038, 3+282 şi 4+851

8. Şeapte podeţe de 1 m. deschidere cu tabliere de beton arâmat la Klm.—. 815, 1+826, 2+187, 2—452, 2+643, 6+270 şi 6+905.

9. Cinci podeţe boltite de 1 m. deschidere la Klm. 2+832, 4.394, 4.522, 4.740, şi 5+497.

10. Cinci tuburi de scurgere la Klm.— +674, 3+170, 5.984, 6.227 şi 7.439.

Pentru executarea acestor lucrări Direcţiunea Generală a Corstucţiilor de Căi Ferate pune la dispoziţia antreprenorului până la terminarea lucrărilor cu chirie următoarele materiale predate în depozitul din Ilva Mică în care se gâsesc şi anume:

5 Klm. cale Decauville
80 vagonete
1 concasor.

Chiria acestui material prevazută în Seria de preţuri se va fixa de antreprenor şi se va ţine seamă de ea la stabilirea comparaţiilor,

Aceste lucrări se vor execută în conformitate cu dispoziţiunile formularului de contract şi a prescripţiunilor caetului de sarcine, a seriei de preţuri care fac parte integrantă din contract, a planurilor, proectelor şi a tabloului cantităţilor de lucrări în care se va arăta felul şi categoria lor din serie.

Termenul de săvârşire al lucrărilor este de 6 luni, dela data înştiinţărei prin scrisoare recomandată din partea Direcţiunei Generale a Construcţlilor de Căi Ferate că s'a aprobat oferta concurentului.

Licitaţie se va face pe preţuri unitare pentru fiecare articol din seria de preţuri fixate de concurent.

Aceste preţuri vor cuprinde costul materialelor, manoperei, transporturilor şi orice cheltueli până la complecta terminare a lucrărilor la care se aplică.

Aceste preţuri sunt fixe şi valabile pentru ţoată durata lucrărei, neputând suferi nici o modificare.

Furnitura tuturor materialelor şi transportul lor până la punctul lucrărei privesc numai pe antreprenor.

Executarea lucrărilor se va face conform unui program de repartiţie de lucrări, întocmit de Direcţie, care face parte integrantă din contract şi a cărei îndeplinire aducerea punerea în regie.

Oferta se va întocmi pe formularul Direcţiunei (anexa a.) însoţind-o de următoarele piese:

a) Certificatul de admisibilitate cerut de art. 1 din caetul de sarcine condiţiuni generale pentru interprinderi de lucrări publice şi furnituri de materiale;

b) Recipisa Casei de Depuneri şi Consemnaţiuni, constatând vărsarea unei garanţii provrzorii de 4% în efecte de Stat valoare nominală din valoarea lucrărilor calculate pe baza seriei de pteţuri formate de adjudecatar, aplicată la cantitatile din tabloul procurat de Direcţiune;

c) Exemplarul seriei de preţuri, complectat la fiecare articol şi subdiviziune de articol cu preţurile unitare corespunzătoare şi semnat de concurent (anexa b.);

d) Un tablou de cantităţi de lucrări complectat cu preţurile respective şi semnat de concurent (anexa c.);

e) Programul de lucrări cu repartiţiile lor semnat de concurent (anexa d.);

f) Formularul de contract semnat de concurent şi complectat cu văloarea lucrărilor in cifre şi în litere (anexa e.);

Piesele de sub literele c. d. e. şi f. împreună cu oferta concurentului se vor închide într'un plic pe care se va scrie numele concurentului.

Acest plic se va introduce într'un al doilea plic exterior în care se vor pune şi piesele dela literile a. şi b. — Pe acest plic se va scrie într'un loc vizibil: *Oferta pentru executarea terasamentelor şi lucrărilor de artă de pe linia Ilva Mică Vatra Dornei.*

Plicul exterior va fi sigilat şi se va depune sau se va trimite recomandat prin poştă, astfel ca să sosească la Bucureşti la Direcţunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate până în ziua de 14 Mai 1924 şi cel mai târziu până la ora 18 seara.

Ofertele sosite după termen nu se vor deschide şi se vor considera ca neavenite, inapoindu-se concurenţilor respectivi.

De asemenea nu se vor lua în consideraţie ofertele cari la deschiderea plicurilor exterioare se va constata că nu conţin recipisele de garanţie (depunerea garanţiei provizorie la licitaţie nefiind admisă), precum şi ofertele ce vor conţine restricţiuni de ori-ce natură la prescripţiunile contractului, caetelor de sarcine, sau dela condiţiile care reglementează această lucrare, precum şi îndreptări, şersături, adnotaţiuni, etc., făcute de concurenţi pe piesele de licitaţie.

La ora fixată pentru licitaţie se vor deschide mai întâiu plicurile exterioare pentru a se stabili tabloul concurenţilor admişi.

Plicurile interioare ale concurenţilor neadmişi vor fi înapoiate fără a se mai deschide.

Se va proceda în urmă la deschiderea plicurilor interioare notându-se prin proces verbal valoarea lucrărilor fiecărei oferte. Garanţia definitivă ccrută de art. 4 al caetului de sarcine condiţiuni generale pentru intreprinderi de lucrări publice şi furnituri de materiale se va depune în primile zece zile dela aprobarea licitaţiei şi va fi de 10% din valoarea contractului în efecte de Stat valoare nominală.

Toate planurile, caetele de sarcine, şi piesele necesare pentru întocmirea seriei de preţuri se pot consulta la Direcţiunea Technică a Direcţiunei Generale a Construcţiilor de Căi Ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu No. 47 Bucureşti în fiecare zi de lucru între orele 10—12 dimineaţa, unde se poate procura formularul de ofertă precum şi piesele dela literele c. d. e. şi f. de mai sus.

No. 2639/924

Direcţiunea Generală a Construcţiilor de Căi Ferate

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Motoare de orice fel!
Maşini de moară!
Materiale technice si orice fel de masini industriale la
Jacques Paucker,
oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.
Devize si vizita inginerilor la cerere!

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE
„LA FRANCAISE" DIAMANT
3408
SOSESTE IN CURAND LA
AUTO-MECANICA
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.
Preţurile originale ale fabricei!!

LA PAŞTI

de I. L. CARAGIALE

10 ceasuri şi jumătate seara, în Sâmbătă Paştelui...

„Marele magazin de coloniale, delicatese, comestibile et colori şi mare depou de vinuri et băuturi indigene et străine“, cu firma „La trei struguri tricolori“, şi-a lăsat obloanele şi închis gazometrul.

Tânărul Lache, funcţionar comercial în acest mare magazin, îşi pune costumul cel nou şi cravata cea nouă, îşi încalţă ghetele cele nouă cu bizeţuri, îşi ia pălăria cea nouă şi porneşte.

Douăzeci şi patru de ore de absolută libertate...

Să-l urmărim ceas cu ceas şi pas cu pas.

11 şi jumătate, Sâmbătă noaptea.

Clopotul dela Mitropolie...

Un tun...

Lache treace podul dela Palatul Justiţiei în direcţia Sud.

Al doilea tun .

Lache a intrat în curte la Doamna Bălaşa.

In biserică nu mai e loc.

Lache stă afară... Se închină... Cuprins de o adâncă evlavie, îşi aduce aminte cu dor de părinţii lui dela Otopeni.

Incet încet, tot vârându se, reuşeşte să suie treptele dela intrarea templului.

Aude corul... dar nu poate vedea decât marele policandru, învelit într'o ceaţă groasă.

Se ridică în vârful picioarelor rezemându-se cu mâinile întâi pe umerii unei cucoane, care'l face obraznic şi măgar, pe urmă pe una dintre coloanele de marmoră imitaţie.

Stă câteva minute cu capul întins şi în vârful picioarelor.

Par'că ar vedea mai bine aşa, însă o gheată, a din dreapta, îl supără când stă în vârful picioarelor.

Lache rabdă cât rabdă, apoi se hotărăşte să se mai lase şi pe călcâe.

Lumânările se aprind.

Lache scoate din buzunar o portocală, îi trage coada şi ia, dela cocoana care l-a făcut măgar şi obraznic, lumină.

12 şi un sfert.

Lache sue la Mitropolie cu portocala aprinsă.

Suind gândeşte... La ce? La un lucru foarte ciudat: de ce totdeauna gheata din dreapta supără mai tare decât cea din stânga? Şi apoi: de ce la suiş, supără gheata din dreapta mai tare decât pe drum drept?

1 şi trei sferturi.

Lache coboară dealul Mitropoliei, ţinând strâns portocala aprinsă...

Ciudat lucru la coborâş, gheata din dreapta par'că supără şi mai mult ca la suiş...

Cu cât îl strânge gheata, cu atât Lache strânge portocala... O strânge până o sparge.

Suflă, o stinge şi o pune în buzunar.

5 şi jumătate dimineaţa...

Lache umblă pe stradă fără să ştie exact unde vrea să meargă, fără să fi hotărât cum să înceapă petrecerea de Paşti.

Ciudat lucru însă!

Şi pe loc drept, gheata din dreapta supără tot aşa de tare ca şi la suiş ori coborâş.

7 ceasuri dimineaţa...

Lache se întâlneşte cu un amic, alt funcţionar comercial, tot comestibile et colori.

— Christos a 'nviat!

— Adevărat a'nviat!

O i cât să zici, teribilă potriveală!

Ghete la fel!

Da, dar pe amicul, nu'l supără gheata a din dreapta, îl supără a din stânga.

A! carevasăzică, atunci ce e de făcut?

E lucru simplu. Lache ia la braţ în stânga pe amicul său, care primeşte bucuros, şi aşa pornesc înainte rezemându se unul de altul în partea piciorului la care nu-i supără gheata.

8 ceasuri dimineaţa.

Sunt pe bulevard..

Lache are o idee; să şază pe o bancă.

Amicul aprobă ideea lui Lache...

Şed, şi unul întinde piciorul din dreapta, adică Lache, iar celalt întinde piciorul din stânga, amicul, care vasăzică.,

Şi şed aşa foarte melancolici, privind cum trec fel-de-fel de trecători şi de trecătoare, unii mai încet, alţii mai iute, ba unii chiar aleargă, par'că ar fi cu picioarele goale.

9 ceasuri.

Lache zice:

— Ai să mai umblăm... mai rău e când şezi!

Şi amicul zise:

— Şi mie mi se pare...

Se ridică şi, mâşcându şi fiecare buza de jos, iar se iau la braţ.

Spre Cişmegiu...

Coborând, văd cadre atârnate pe grilagiul grădinii...

Amândoi, amatori de bele-arte, au de odată acelaş gând: să stea puţin să se uite la cadre.

Se opresc, rezemându se bine unul de altul, ridicând picioarele de afară: Lache pe cel din dreapta, cum ţine pe amic de braţ în stânga; iar amicul, pe celălalt.

Dar o galerie de pictură este cea mai obositoare distracţie intelectuală.

După câteva momente de admiraţiune, Lache zice:

— Ai să umblăm... e rău când stai!

Şi amicul zice;

— Şi mie mi se pare.

Atunci pornesc ca doui fraţi din Siam şi încet-încet trec la maidanul Duca.

10 ceasuri.

Lache şi amicul se dau în leagăn, fiecare întinzând piciorul din partea unde s'au ţinut la braţ..

Par'că vântul face bine, la început...

Dar peste câteva momente, cei doui amici se satură de leagăn şi pornesc după metoda lor.

1 şi jumătate după amiazi.

Lache s'a desfăcut pentru un moment de braţul amicului, care sta rezemat de un perete al vestibulului Teatrului Naţional.

Lache cumpără dela casă două staluri III la „Sînzeana şi Pepelea“.

E imbulzeală la casă.

Un glas sfâşietor:

— Nu mai mă călca şi d-ta, domnule!

4 şi jumătate după amiazi.

S'a isprăvit spectacolul..

Lache coboară, cu amicul său la braţ, cele trei trepte ale vestibulului.

Se opresc în faţa băncii, pe trotuar.

O inspiraţie trece prin mintea lui Lache:

— Hai să şedem!

Şed, şi Lache zice:

Eu o scot.

— Şi eu o scot, zice amicul.

Atunci fiecare îşi scoate gheata dela piciorul din partea unde nu se ţinuseră de braţ, adică Lache pe a din dreapta, şi amicul pe a din stânga.

O sfântă libertate!

Am putea ca să zicem că nu e ceva mai sfânt pe lume! şi putem pentru ca să afirmăm că n'au fost vre odată două picioare mai fericit decât acum piciorul drept al lui Lache şi piciorul stâng al amicului său.

Din fericire, ele nu mai ştiu ce să facă cu degetele lor, — par'că ar cânta la clavir.

Şi teribilă potriveală, domnule! amândouă poartă ciorapi crem şi cam largi, cari vin de fac cute şi fireşte, dacă face cute ciorapul, e mai rău când e gheata strâmtă.

Foarte frumos pe piaţa Teatrului; stai mă 'ntâlegi la umbră şi te uiţi... şi vorbeşti şi râzi, şi se mai abicesc şi ghetele de lacrimile picioarelor...

5 ceasuri după amiazi.

Lache zice:

— Hai să mergem!

Amicul zice:

— Hai!

Şi amândoi îşi potrivesc ciorapul crem trăgându l bine şi făcând o cută sistematică sub călcâu.., Apoi, fiecare îşi ia gheata şi vâră piciorul în ea..

Vâ ful merge... călcâiul nu vrea, scâţâie, şi picioarele, cari au gustat odată libertatea şi lumina, încep să palpite şi să svâcnească nebuneşte la ideea că o nouă eră de sclavie şi de 'atuneric trebue să înceapă; o adevărată revoltă, care nu ar putea fi năbuşită decât cu praf de federvais; dar praful lipseşte, şi revolta triumfă.

Lache zice:

— Nu merge!

— Nu merge! zice şi amicul.

Şi amândoi lasă ghetele jos, fiecare în parte lui şi amândouă picioarele încep iar să joace din degete ca nişte mâini de harfonistă.

8 ceasuri după amiazi.

Lache şi amicul beau bere la Gambrinus, unde e lume destulă.

Amâodoi sunt cu piciorul respectiv liber şi cu câte o gheată alături.

Pălesc şi vor să plece.

Se apleacă să-şi ia fiecare gheata.

Caută în zadar: ghetele lipsesc amândouă.

Un mare hohot de râs porneşte dintr'un colţ al berăriei. Toată lumea se uită într'acolo.

Ce e?... Un câine englezesc al unui ofiţer, câine dresat la circ să servească pe stăpân ca fecior în casă, face sluj ţinând două ghete în gură.

9 ore seara.

Lache şi amicul stau în trăsură picior peste picior, cel de deasupra numai în ciorap crem.

Lache zice:

— Hai să le schimbăm! să vedem.

— Haida.. Opreşte birjar.

Genială inspiraţie a avut Lache!

Ghetelă schimbate merg minunat. Dau drumul birjarului şi se întorc cu tranvaiul la Mitică Georgescu.

Dar, vai! fatalitate, ca să zicem aşa!

La Mitică amândoi sunt forţaţi să scoată iar câte una, însă acuma vice-versa: Lache pe a din stânga şi amicul pe a din dreapta... şi cu mai multă precauţiune decât la Gambrinus — fiecare şi-o ţine pe masă...

FARA PAŞTI

Preotul Muşat, dintr'un sătucel, se dusese la o moară cu paracliserul, ca să macine câţi va saci cu grâu şi cu porumb. Şi fiindcă nici în satul lor, nici în satele învecinate nu erau mori, preotul fusese nevoit să se ducă tocmai la al patrulea sat.

Era în postul Paştelui.

Injugă boii la car, puse grăunţele într'însul şi hăis-cea, merse omul pe îndelete, şi tocmai a doua zi seara ajunse la moară. Până să-i vie rândul de măcinat, mai zăbovi vreo două zile, căci era mare îmbulzeală. Când să bage în coş, auzi trăgând clopotele. De odată îi sări inima.

Se duse iute şi cercetă, apoi se întoarse repede şi zise ţârcovnicului:

— Aide, dascăle, mai iute acasă, că ne-a apucat Paştele de pe urmă.

— Ce spui, părinte?

— Iată aici în sat a şi sosit, şi până în ziuă va ajunge şi la noi; ce să ne facem?

— Să le mai oprim niţel.

— Aşi! nu se poate.

— Dar ce facem cu grăunţele ce am adus să macinăm? îl mai întreabă paracliserul?

— Că bine zici tu, dascăle. Rămâi tu dar aici, grăbeşte de isprăveşte mai curând, şi vezi de vino într'un suflet, că eu mă duc să fac Invierea.

— Dar cum se făcu posna, părinte, de te apucă Paştele aşa fără veste?

— Dracul ştie, răspunde preotul. Eu atât ştiu că postul cel mare este de patruzeci şi opt de zile. Atâtea şi boabe de porumb am pus în buzunar la lăsatul de sec. In fiecare zi am scos câte unul şi acum, când caut, văz că mai sunt încă multe. Pe semne că s'a ismenit lumea.

Pasă-mi-te preoteasa băgase de seamă că soţul său purta boabe de porumb în buzunare, bănuise că îi place a ronţăi în post, când, şi când, câte o boabă la lucru, şi i mai adăogase o mână, înnainte de a pleca la moară. Sărmana, credea că făcând aşa, umblă după gustul bărbatului.

Asta fusese ce zăpăcise pe bietul preot.

Ajungând acasă, supărat şi abia răsuflând, începu a trage ale clopote de credeai că o să le spargă. Oamenii se mirară cum de, aşa din chiar senin, îi chiamă popa la biserică. Aflară că este sântele Paşti, după ce se adunară. Săvârşind slujba Invierii, se întoarse preotul acasă cătrănit şi copleşit de ruşine. Aci găsi pe preuteasă supărată foc.

— Da, bine, părinte, ce mai fuse şi asta? Ce fel de Paşti mai făcuşi şi sânţia ta, fără colaci, fără ouă roşii şi fără să ne dai de veste de mai înainte, ca să ştim şi noi ce facem?

— Ia, fă şi tu cum vei putea, răspunse preotul. Nu ştiu cine dracul a gonit Paştele cu câteva zile mai înnainte. Şi dacă era să fie după boabele de porumb din buzunarul meu, eram s'o ducem tot într'un post. Noroc cu nişte creştini ai lui Dumnezeu din satul unde am fost la moară şi dela cari am aflat că a sosit Paştele.

— Ce spui, părinte, de boabe şi dă fătat? Eu ţi-am pus o mână, sunt acum câteva zile, socotind că îţi place să le ronţăi.

— Taci, preoteasă! Ptiu! ucigă-te toaca, satana, mă speriasem că o să rămânem fără Paşti.

P. *Ispirescu.*

OUĂ ROŞII

Pământul se cutremurase,
S'a 'ntunecat în miezul zilei,
Iar sus pe Golgota, murise
Isus, împărţitorul milei.
Apostoli şi mironosiţe
Erau cutremuraţi de-un dor
De-a mântui sfintele moaşte
Şi-a le 'ngropă în legea lor.

Pilat nu le-a 'mplinit rugarea.
Cesarul poate se temea
Că luat de dânşii trupul rece
Cum prorocise — va 'nvia.
Maria Magdalena însă,
Cea credincioasă lui Isus,
A înroşit un coş de ouă
Şi cinste lui Pilat le-a dus.

Pilat uimit de-aşa minune,
Uitându-şi gândurile grele
I-a zis Mariei-Magdalene
Să ceară ceva pentru ele.
S'a înroşit mironosiţa
Şi-a îndrăznit să-l roage 'ncet:
„Dă-mi mie trupul de pe cruce
A lui Isus din Nazaret“...

Pilat s'a turburat o clipă,
S'a hotărît apoi să-l deie.
A luat din mâna ei ploconul...
Ce, să se teamă de-o femeie?
Mironosiţa 'nvingătoare
Cu doi apostoli mai străini
Culcară 'ntr'un mormânt de piatră
Pe cel încununat cu spini.

S'a străjuit apoi mormântul
Şi piatra se pecetlui,
Dar cel ce-a întrupat cuvântul
A înviat a treia-zi.

Maria Cunţan

POZITIV LICHTPAUS NEGATIV LEPAGE CLUJ

HUNWALD CLUJ, Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban 147.

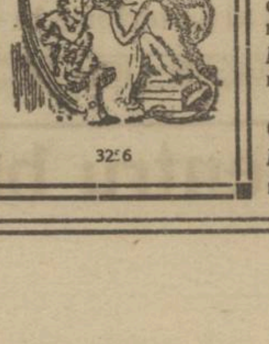

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor **Mauls din Hartz** sunt cele mai delicioase şi le gasim pretutindeni. 3360

Proeminenta! Bere de Paşti! Redor

am adus in circulatie Fabrica de Bere Ezell Cluj 3227

este crema cea mai bună din lume! 2798-2

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzeşte în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.

Pallos & Marko

(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)

care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice. 3425

CUM NE CURATIM SANGELE SI NE INTARIM TRUPUL
BROSURĂ F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

Redor No. 1253

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTA
BRO[illegible]F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CA[illegible]RATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERE[illegible]I LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare! Adr. telegr.: „DERMATA"

Fraţii Renner & Co.

Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

Singura marca veritabila este DIANA Franzbrantwein. Să observam marca DIANA.

Mare magazie de tot felul de piei crude de vita, vitel, bivol, oaie, miel şi capră. 3463

Se găsesc apoi maţe, seu şi tot felul de producţii animale la

Cooperativa Măcelarilor

şi pentru valorizarea pielii a altor produse secundare

Cluj, Strada General Poetaş No. 1.

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de 2 lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de 16 August 1924 în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 Bilete contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa: Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN. DIN GHIRIS-ARIES, TURDA

!

3466

Recomandeţiglele sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite p ovazute cu carlig, apoi cupele şi caramisele sale de masura germana in normala precum şi ţevi de canal.

Saci, Muşamale

2613 cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Trebonlu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.!

Oferte se servese gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Centenarul lui Byron

Zilele acestea s'au împlinit o sută de ani dela moartea lui Byron. Nemuritorul autor al lui Childe Harold se ştie că a murit la 19 Aprilie 1824 la Missolonghi, făcând cauză comună cu insurgenţii greci, cari porniseră războiu împotriva Turcilor.

Născut în anul 1788 dintr'o veche familie aristocratică la

BYRON

Aberdeen în Scoţia, Georges Byron purta în sângele său pe Normanzii cuceritori.

Trimis pentru câţiva shillingi la şcoală, el se remarcă chiar dela început mai puţin prin ştiinţa sa decât prin dibăcia sa la bile şi agilitatea la jocurile violente. După un an de învăţătură nu ajunsese măcar să citească.

Dar puţin după aceia, cu ajutorul unui preceptor răbdător şi blând el făcu progrese uimitoare.

Cu o educaţie fără metodă, rămas şchiop de mic copil, Byron a avut o copilărie nu tocmai plăcută, mai ales că asista la scenele teribile ce şi le făceau părinţii.

In convalescenţă după scarlatină, retras cu mama sa, rămasă văduvă, la o fermă din Mţii Scoţiei, Byron face cunoştinţă de aproape cu frumuseţile naturei şi nu odată a lipsit ca să se rostogolească într'o prăpastie, din cauza neastâmpărului său de a cerceta tot ce-i ieşea în cale.

Iată-l însă după dragostele precoce, care-l inspirară, în curând la Cambridge şi deja poet, încercând la 19 ani cu îndrăzneala temperamentului său să publice nişte versuri intitulate: „Ceasuri de libertate", pe care o revistă liberală din Edimburg le atacă fără nici o cruţare.

Răspunsul lui Byron, nemilos, apare în Barzii englezi şi criticii scoţieni."

De aici înainte, Byron înfrigurat de viaţa intensă, are nevoie de lupte, călătorii etc.

Când caută să scape de desgustul lumei şi de plăceri prin o odisee care devine Pelerinajul lui Childe Harold, când una după alta el îşi înmulţeşte producţiile şi dă în câteva luni: Ghiaurul, Logodnica lui Abydos, Corsarul, Lava, fiind îmbătat de laudele succesului.

El crede că va găsi linişte în căsătorie, care se termină dimpotrivă cu scandal, transformându-i în parte caracterul şi inspiraţia.

Byron părăseşte Anglia blestemând-o, pentru a se duce în Italia, liberat de orice constrângere şi operile sale de acum exprimă liberarea completă a sufletului său contra oricărei regule.

Ultimile cântece din Childe Harold, Manfred, licenţa lui Don Juan, accentele amare ale lui Cain, acestea sunt confidenţele lui în acest timp, căci în povestirea epică ca şi în dramă Byron este totdeauna liric.

Contesa Guiccioli îl scapă la Veneţia din această mândrie bolnăvicioasă, cu care scandaliza de departe ţara sa, politica şi ziaristica, colaborarea cu *Leight Hunt* la „Liberalul" îl trezeşte din apatie.

Byron se hotăreşte să plece în Grecia antică, căreia îi datorea lumina pasiunilor şi frumuseţea plastică.

La Missolonghi în 1824 el moare în mijlocul doliului întregei Europe, de două ori sedusă, odată prin pasiunea cu totul modernă a vieţei sale şi a operei sale în care se găsea neliniştea şi setea de independenţă, a doua oară prin eroismul antic al uuei morţi care evoca Morathanul.

Byron este prin excelenţă un poet liric. Aici trebuie căutat secretul influenţei enorme pe care a exercitat o în operele sale cu transporturile sale de admiraţie, cu extasurile sale, cu ura sa, cu accesele de mâine, de vanitate, dar mai ales mobilitatea neliniştită a spiritului său, aspiraţiunea inimei sale, sentimentul continuu şi dureros al conflictelor sufletului omenesc şi prăpastia care separă idealul de realităţile posibile.

Prin toate acestea el a fost aşa de viu, de pasionat, fiecă arată în *Childe Harald, Ghidurul, Corsarul, Lara*, antagonismul dintre viaţa factice a lumei şi nevoile imperioase ale unui om ce vrea să rămână liber, fie că mai târziu în dramele sale, el provoacă destinul şi societatea ca în *Manfred* şi *Cain* sau face să izbucnească în *Sardanapal* antiteza dintre cele două jumătăţi ale omului: mărirea şi slăbiciunea lui.

In *Don Juan* mai cu seamă el şi-a valorificat puterea fascinantă şi fantezia scânteietoare a geniului său.

Lamartine, fascinat de puterea stranie şi maladivă a lui Byron se întreba, dacă opera sa ţine mai mult de cer decât de infern, dacă ea este a unui înger sau a unui demon.

Ea este profund umană, ceeace explică interesul ce a inspirat pe întreaga lume şi nu se va pierde niciodată, ea e pround egoistă, dar de un egoism în care generaţiile bătrâne vor recunoaşte totdeauna ceva din ele însele şi căruia frumuseţea expresiunei îi va păstra o atracţie eternă.

Cea mai renumită şi veche fabrică din ţară

FABRICA DE CIOCOLATĂ
Gh. DOBRICEANU
BUCUREŞTI,
CAL. VICTORIEI 97.

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal

Marele interes pe care opinia publică din Ardeal caşi din toate celelalte provincii ale României îl arată faţă de Loteria organizată de Sindicatul Presei Române din Ardeal constitue o elocventă dovadă în primul rând despre simpatia de care presa românească se bucură aci şi în al doilea rând despre avantajoasele condiţiuni pe cari le oferă modul de organizare al acestei Loterii.

Mii de scrisori vin de pretutindeni, din oraşe şi din sate, dela particulari caşi dela diferite instituţii culturale, financiare, industriale şi comerciale, prin care se cer bilete de loterie. Primul stock de bilete este aproape epuizat.

Şi în adevăr succesul era de aşteptat când te gândeşti că dând neînsemnata sumă de doi lei, preţul unui bilet, oricine poate obţine un câştig de 100.000 de 50.000, de 10.000, de 5.000 lei etc.

Comanda se poate face pe o carte postală, indicându se adresa exactă şi câte bilete se cumpără.

La comenzile de bilete se fac următoarele reduceri:

10 bilete a 2 lei costă 20 lei
20 bilete a 2 lei costă 38 lei în loc de 40 lei cu 50 la sută reducere
50 bilete a 2 lei costă 90 lei în loc de 100 lei cu 10 la sută reducere.
100 bilete a 2 lei costă 160 lei în loc de 200 lei cu 20 la sută reducere.

Valoarea totală a câştigurilor este de 500.000 lei.

Tragerea va avea loc în ziua de 16 August 1924 în localul Prefecturei jud. Cojocna.

In aşteptarea tragerii, timpul fiind scurt, iar numărul biletelor limitat, publicul este sfătuit în interesul său să facă din vreme comenzile de bilete.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Toată lumea ştie
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru dame!

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTÉ
VANILLE

Serviciul divin de Sărbătorile Paştilor

LA BISERICA ROMÂNĂ UNITĂ din Cluj sfintele slujbe de Paşti urmează a se face în ordinea următoare:

Vinerea-mare. La oarele 7 seara slujba: „Prohodul Domnului", cu procesiune prin piaţa Unirei.

Sâmbăta-mare. Dimineaţa la oarele 9 sf. liturgie a sf. Vasile cel Mare împreunată cu Vecernie.

Sâmbătă spre Duminecă. La oarele 12 noapte începe slujba sfântei Invieri, după care împărţirea Paştilor.

Duminecă. La oarele 8 dimineaţa l. sf. liturgia în biserica parochială (str. Iorga nr. 6 şi str. Ep. Bob). Tot atunci şi în biserica Minoriţilor.

La oarele 10 a. m. slujba mare a sf. liturgii cu Evangelii în mai multe limbi.

Luni. (28 Aprilie) La oarele 8 dimineaţa l. sf. liturgie în biserica parochială la oarele 10 a II. sf. liturgie cu predică. La oarele 10 sf. liturgie solemnă în biserica Minoriţilor. La oarele 4 d. a. slujba de vecernie.

Marţi. (29 Aprilie). La oarele 10 sf. liturgie cu predică şi introducerea oficială a noulor preoţi: Dr. Vicenţia Pandrea şi Ioan Handrea.

OFICIUL PAROCHIAL.

Anchetele „Infrăţirei"

Scoala de conductori technici din Cluj

De vorbă cu Dl Strugariu, directorul şcoalei

In scopul de a da cititorilor noştri o fidelă icoană o mişcării şcolare din Ardeal, în ceeace priveşte instrucţia technică aplicată a diferitelor ramuri de industrie, am căutat să ne punem în legătură cu cele mai autorizate persoane de aici dată fiind importanţa pe care o prezintă învăţământul nostru industrial, pentru o cât mai bună propăşire economică a elementului naţional.

In Ardeal, unde de altfel se resimte destul lipsa unui învăţământ industrial practic de specialitate, e necesar să se dea un avânt din ce în ce mai mare şcolilor de meserii, sub orice grad s'ar prezinta ele, deoarece numai aceste şcoli pot da procentul necesar de specialişti români, care să facă faţă nevoilor din ce în ce mai mari ce se prezintă.

De aceia, am găsit de datoria noastră să ne adresăm dlui Strugariu, actualul director al şcoalei de conducători technici din Cluj, acolo unde elementele tinere sunt chemate să-şi însuşească cunoştinţele necesare, pentru ca mai târziu să acopere golurile ce se ivesc în industria naţională şi iată ce ne declară dsa.

O şcoală de conductori technici la Cluj

Incă din 1919 s'a înfiinţat în oraşul nostru o şcoală de conductori technici, transformată din fosta şcoală de meserii maghiară, de oarece ungurii n'au avut şcoale speciale de conducători technici, care să facă legătura între ingineri şi acei ce erau desemnaţi să execute planurile stabilite de aceştia. De aceea Statul român s'a gândit să dea o amploare deosebită şi o desvoltare cât mai mare şcoalelor de conducători technici, cari să acapare nevoile ce zilnic se ivesc.

Actualmente — ne declară dl Director Strugariu, — se găsesc în Ardeal două şcoli de arte şi meserii, pe lângă cele 11 şcoli inferioare şi elementare în afară de şcoala de conductori technici din Cluj. Este în interesul obştesc să se creeze o industrie naţională independentă şi să se scoată elemente cari să stabilească o punte de trecere între inginerii care elaborează planurile de lucrări şi şefii de echipă care sunt chemaţi să aducă la îndeplinire aceste planuri.

De altfel, şcoala de conductori technici, caută pe cât posibil să asigure o preponderenţă a elementului românesc în industria naţională, numărând până acum la aproape 65 la sută elevi români din cei 117, care frequentează cursurile.

Proectul de organizare al şcolilor de meserii, elaborat de Ministerul Cultelor, prevede pentru anul viitor cel puţin încă patru secţiuni, pe lângă actuula secţiune de maşini şi electro-technică, aşa că pentru viitor ni se va asigura o prospăritate şi mai accentuată a industriei româneşti.

In acest scop se intenţionează de către Ministerul Instrucţiunei Publice, cumpărarea terenului şi a instalaţiunilor ce se găsesc lângă şcoală, ale fabricei de tâmplărie artistică, aşa că în toamna viitoare vom putea extinde atelierele, care să corespundă cerinţelor educative. Odată cu aceasta se vor înfiinţa mai multe secţiuni de industrie, ca mine şi metalurgie, industria lemnului precum şi industriile chimice şi textile.

In acest fel şcoala de conductori technici din Cluj va deveni un centru care va întruni toate condiţiunile ce se cer unui institut cu asemenea înaltă menire. Industria românească, câştigă printr'ânsa cel mai considerabil aport în Ardeal, în stare să satisfacă toate cerinţele timpului şi intereselor industriale, naţionale.

*

Pentru a corespunde acestor cerinţe, şcoala are şi un muzeu în care elevii au la îndemână toate piesele care vin în atingere cu ramura lor de activitate, putând astfel să şi complecteze studiile teoretice într'o măsură mai mare de cât la orice şcoală similară, datorită bogăţiei din cale afară de variate a modelelor pe cari le posedă.

Actualul director al şcoalei de conductori technici, sub a cărui conducere se află şi muzeul, în dorinţa de a înlesni vizitarea muzeului şi de către marele public, intenţionează să'l aranjeze într'un chip cât se poate de convenabil, etichetând în limba română toate obiectele pe cari le posedă şi cari până acum au fost indicate numai în limba maghiară.

Este de dorit ca această colecţie de obiecte rare, dintre care puţine se mai găsesc şi la alte muzee industriale, să fie vizitată cât mai mult, pentru ca străduinţa elevilor şi a şcolii de conductori technici, să găsească cât mai multă încurajare, aşa cum o cere menirea lor frumoasă.

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Mănuşi de piele pentru bărbaţi şi femei!

Motoarele de benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice.

Fabrica de Bere din Turda S. A.

a adus în circulație sepcialitate

Bere de Paști

de primul rang.

PALMA

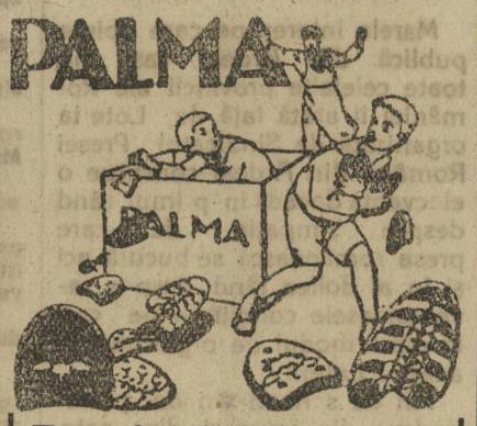

Toc și talpă de cauciuc

BERSON

se pună cismarul pe ghetele Dv. căci economișiți nu numai bani, dar veți menaja atat picioarele cât și ghetele Dv.

Lloyd 3424

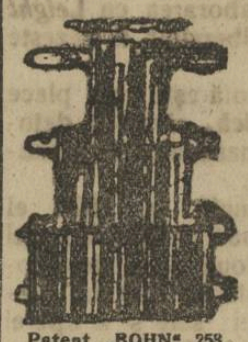

Patent „BOHN“ 253

ATENȚIUNE!

Atragem atențiunea P. T. public doritor a cladi asupra imprejurarei ca noi producem **o calitate de cele mai bune și în esecutie cele mai frumoase țigle de acoperit** din lume **„Patent BOHN 253“!**

MOSTRE ȘI OFERTE GRATIS! 3442
REPRESENTANTI SE CAUTA!

Fabrica de țigle „BOHN“ Jombolia, (Banat).

Reclama este sufletul comerțului

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3213

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Costume! Raglane! Ulstere!

și toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbați, băeți și copii 3212

Szántó si Komlós

ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piața Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

Magazinul Luca P. Niculescu

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7.

A pus in vanzare toate murfurile din magazin, pe tot timpul sezonului de vara, cu preturi absolut de reclama,

este in interesul marelui public a visita magazinul nostru pentru a se convinge.

Vanzare engros! Vanzare endetail! Vanzare engros!

MOARA TIMISOREANA S. A.

Cea mai mare Moara a României-Mari cu Capacitate de a macina zilnic 32 de vagoane de ceriale

SUBSECȚII:

Sectia Lemnelor. **Sectia Sticlariilor.**

Sticlarii pentru unzul Technic și Chimic.

Vinde: toate specialitatile de bonboane și chocolata.

Fabrica de bonboane și Biscuits Zamfirescu S. A.

Asezamintele Industriale ale Moarei Timisorene S. A.

Fabrică de Paine: Prăjituri de lux și Paine „M. M“.

Fabrică de aluat: Macaroane. Spagetti si alte aluaturi p. supa.

Fabrică de cutii: Executa Cutii de orice forma si calitate.

Magazinele Generale „Timisoara“:
In magazinarea Marfurilor de ori ce fel.

INFORMAȚII

— „Infrățirea“ urează de Sfintele sărbători ale Invierei Domnului, petrecere frumoasă și voe bună, cititorilor ei.

— Nrul viitor al ziarului nostru va apare Miercuri 30 April la orele obișnuite.

— **Concurs de scrimă.** Primul concurs de scrimă aranjat de Români va avea loc în zilele de 2, 3 și 4 Maiu c. Bilete se pot cumpăra la prăvălia de articole de sport *Sugár* din Calea Victoriei și la drogueria *Rózsa*, Piața Unirii.

— **O nouă examinare a lui Condeescu.** Se știe că imediat după descoperirea fraudelor săvârșite de impegatul Condeescu dela direcțiunea regională a căilor ferate din Cluj, numitul a simulat nebunia, din care cauză a fost internat la Clinică. Fiind examinat de d-l dr. Ureche, s'a constatat că numitul este în toate facultățile, și astfel a fost declarat arestat și trimis la închisoare. In urmă, familia lui Condeescu a cerut o nouă examinare medicală. Acest examen a fost făcut de d. dr. Minea asistat și de medicul închisoarei d. dr. Pop.

Rezultatul acestui examen nu se cunoaște.

— **In jurul anchetei furtului dela Administrația financiară.** Din cauza aglomerației de materie, am fost nevoiți să amânăm pentru primul număr de după Paști, publicarea interesantelor declarațiuni pe cari ni le-a făcut d. O. Gritta, prefectul poliției, cu privire la rezultatul complect și la toate amănuntele anchetei care a fost întreprinsă de d-sa și care a condus la descoperirea autorului furtului și a complicilor săi.

— **Dela parchet.** D-l procuror Ilea a fost delegat să îndeplinească funcția de prim-procuror, în postul rămas vacant prin demisia d-lui Cepescu.

— **Soția d-lui Danilescu divorțează.** Soția fostului casier Danilescu, autorul furtului de 4 milioane dela Ad-ția financiară, contra căreia se emisese mandat de arestare, a fost pusă în libertate, întrucât nu s'a stabilit nici o vină asupra ei. Ea a declarat că vrea să se despartă de soțul ei și a intentat imediat acțiune de divorț.

— **Repaosul pentru sărbătorile Paștilor.** Conform avizului Dlui Prefect de poliție, se face cunoscut celor interesați, că cu ocazia Sărbătorilor Paștelui Creștin-Ortodox, în ziua de 27 Aprilie 1924 toate prăvăliile și întreprinderile vor suspenda munca. Prăvăliile vor rămânea închise toată ziua. Excepție fac întreprinderile cari lucrează cu foc continuu. In ziua de 28 Aprilie 1924 (a doua zi de Paști), se va respecta repausul duminecal, conform legii în vigoare. Se atrage atențiunea celor vizați să se conformeze celor de mai sus, căci la caz contrar celor găsiți în contraveniență li se va aplica rigoarea legii.

— **Mersul trenurilor în decursul verii.** Direcțiunea CFR. din Cluj și-a trimis ieri delegații la București ca să participe la ședința comisiunei pentru fixarea mersului trenurilor în decursul verii. Delegația clujană are instrucții precise și în ce privește trenurile de băi cari se vor pune în circulație.

— **Programul sportiv de Paști.** Intâia zi de Paști va avea loc la Cluj matchul de football între echipa „Gloria CFR.“ din Arad și „Victoria“ diu Cluj. Luni, a doua zi de Paștii vor juca la Cluj reprezentativele Timișoarei și Clujului.

— **Primăria refuză Consistorul ortodox.** Consiliul orășenesc a refuzat împlinirea cererei făcută de Consistorul ortodox ca să-i cedeze gratuit terenul din strada Bălcescu nr. 24, unde ar dori să clădească un seminar teologic. In aceiași ședință s'a stabilit principiul că nu se vor mai acorda terenuri în mod gratuit nimănui.

— **Sinucidere.** La locuința sa din strada Colonel Paulin 19, s'a sinucis ieri moșneagul Pal Sándor în vârstă de 72 ani, trăgându-și un glonte în inimă.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein și Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poștă centrală Cluj. 3373-1

— **S'a deschis pantofăria Studențească** *și primul salon de lustragerie unde se execută pantofi, ghete, cisme și sandale, pentru dame și domni. Dnii studenți și funcționari de stat cu reducere de 10 la sută. — Rog sprijiniți comerțul și meseria română. Petru Gherasim și Ghirișan, strada Iorga nr. 6, (casa parohiei gr. cat.)*

— **Intelectualii olteni din Cluj** și din Ardeal sunt rugați să-și trimită adresa dlui advocat A. Stătescu str. Samuil Micu nr. 2 Cluj.

— Vizitați Atelierul de industrie casnică românească din strada Memorandului nr. 19 (partere), al d-șoarei Victoria Barițiu. Se pun în vânzare obiecte lucrate de mână în piele cu motive românești. — Deschis zilnic dela orele 14—19.

— **Niculescu Buzău la Cluj.** In zilele aceste s'au terminat lucrările frumoasei grădinei „Dacia“ cinematograf și teatru de vară din Cluj str. Gen. Poetaș 23, unde s'a instalat un local mondial al firmei Cooperativa „Dacia“.

Societatea și-a înaintat actele la Ministerul Artelor pentru autorizarea trupei de comedii Steinhardt din Budapesta care acum contractează cu delegatul societății cu un salar de 30 milioane coroane ungare lunar.

Programul român se va mărgini numai la reviste combinate cu varietăți senzaționale mondiale jucate de renumita trupă de reviste Niculescu-Buzău care debutează cu cele mai mari succese dela Alhambra din București.

Grădina „Dacia“ este instalată cu locaturi corespunzătoare acoperite cu separeuri retrase și suterine a la Paris.

Teatrul Grădinei „Dacia“ este prevăzute cu restaurant cu grotar, cu berărie și cu local de petrecere specială în grădină intime, ca după culise, unde se servesc cele mai speciale mâncări și ca în V. regat și Transilvania și cele mai speciale băuturi interne și externe. Intrare

COMUNICAT!

Toți Domnii Funcționari de stat civili și militari sunt rugați a se presenta cu legitimațiile respective la Magazinul

MISSIR

din Cluj unde vor cere 10% reducere din prețurile fixe la toate marfurile de manufactură. Direcțiunea.

Vizita Suveranilor noștri in streinătate

Clișeu apărut în marea revistă franceză „Les Annales“ cu ocazia vizitei Suveranilor la Paris

Presa maghiară

Și „Keleti Ujság“ este iredentist?

Lăsându-ne ademeniți de vorbele frumoase ce pentru noi însemnau sosirea unor vremuri mai frumoase în realitățile noastre cu Ungurii, eram de credința că ziarul clujan „Keleti Ujság“ nu trebue confundat cu profesionistele antiromânismului, ca „Brassói Lapok“, „Ujság“, etc.

Cât de mult am fost înșelați în bunăcredința noastră, ne-o dovedește un articol recent al ziarului maghiar în care el are tristul curaj să prezinte societatea româno-fobă „Emke“ ca — nici mai mult nici mai puțin — una *„eminamente culturală“*.

Nu știm: din convingere, sau dintr'un sentiment de colegialitate rău aplicat față de ziarele „Ujság și „Ellenzék“, ne aruncă confratele maghiar această sfidare?

In tot cazul, ea este de natură să ne schimbăm radical părerea despre spiritul și sentimentele față de statul român ale ziarului „Keleti Ujság“, care ar trebui să știe că ceice iau partea societății anticulturale și antiromânești „Emke“, în ale cărei anuare se găsește planul elaborat de d. Sándor József al desființării elementului românesc, — este în același timp și dușmanul neamului nostru.

„Mentalitate regățeană...“

Ziarul „Szamos“ din Satu-Mare a cerut președintelui secției sătmărene a partidului național, d-l A. Doboși, un interviaw, reprodus în ultimul număr al ziarului, și din care citâm:

„Este adevărat că unii membrii ai partidului național vorbesc la Cameră uneori în mod prejudicios despre Unguri. Aceștii oratori însă sunt robiții mentalității regățene.

La caz însă dacă ajungem la putere, influența Ardelenilor va da concepției lor de acum o directivă favorabilă“.

Neamul românesc — răspundem noi — nu știe ce e ura și ar fi o nedreptate să acuzăm pe „regățeni“ de ură contra minorităților.

Recunoașterea acestei calități a neamului nostru nu înseamnă însă că dragostea către unguri și cultura lor, mai mare decât cea față de neamul tău, n'ar fi ceva condamnabil, josnic și degradant.

Cei ce consideră pe cei veniți din vechiul regat drept șoviniști, aparțin de regulă acestui din urmă soi de oameni.

CELE MAI FINE LAME DE RAS

UNICUM

SE GĂSESC LA CUTITARIA KÜN CLUJ

și toate accesoriile în această branche

Congresul medico-pedagogic

Stabilirea programului de învățământ al acestor școli. — Inființarea unei Asociații a profesorilor medico-pedagogici

Ziua III-a.

Membrii corpului didactic dela școalele medico-pedagogice din țară s'au întrunit ieri la ultima ședință a congresului lor pentru a discuta și chestiunile fixate în ordinea de zi, dar cari nu au putut fi desbătute în cele două zile de congres, cum se hotărîse mai înainte. Discuțiile vii la cari a luat parte un foarte mare număr dintre membrii congresului, iscate mai ales în jurul chestiunei aparținerii acestor școale și în jurul anteproiectului de reformă a lor, au prelungit desbaterile cu o zi.

Discuțiile din ziua a treia a congresului au fost mai puțin animate ca cele anterioare. Dl prof. univ. Vl. Ghidionescu, președintul congresului, a deschis ședința la orele 9 dimineața, în prezența dlui inspector medico-pedagogic Crăiniceanu, ca reprezentant al Ministerului Ocrotirilor Sociale.

După deschidere, s'a procedat la discutarea și stabilirea programului de învățământ din aceste școli. S'a hotărît crearea de diferite clase pentru debilii mintali. Cei mai puțin debilitați psihicește vor putea învăța la școli, iar cei mai gravi vor fi internați și instruiți la sanatorii. Pentru orbi și surdo muți se vor înființa clase paralele; pentru băeți și fete, în limita posibilității. S'a mai discutat chestiunea vârstei celor ce pot fi primiți în școli, chestiunea examenelor și a celei a primirei în școli.

Primirea elevilor se va face în baza unui act eliberat după o prealabilă examinare a candidatului de către o comisiune compusă din un medic, un specialist, un director de școală medico-pedagogică și un delegat al Ministerului Ocrotirilor Sociale.

S'a trecut apoi la discuția asupra înființării unei asociații a profesorilor dela școalele medico-pedagogice. După discutarea mai multor chestiuni de contraversă, s'a declarat înființată „Asociația profesorilor dela școalele medico-pedagogice“ din țară. Ca membri s'au înscris imediat toți participanții la Congres.

După aceasta, au urmat discuții în jurul înființării unei reviste de specialitate, care să fie și organul oficios al Asociației. In principiu, s'a admis crearea acestui organ de publicitate, dar scoaterea lui nu s'a hotărât deocamdată.

O altă chestiune discutată a fost aceea a calificării profesorilor medico-pedagogici. S'a hotărît ca acești profesori să fie diplomați după terminarea anilor de studiu și a seminarului medico-pedagogic dela universități, care este alăsat seminariilor pedagogice universitare.

S'au mai discutat și alte chestiuni mai mărunte.

Congresul a fost închis prin o scurtă dar concisă cuvântare a dlui prof. univ. Vladimir Ghidionescu, președintele Congresului.

Congresiștii au plecat din Cluj cu trenul de seară.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

De vanzare

Casa pentru fabrica cu curte-mare aproape de Gara. Casa noua 2 camera și grădină 80.000 Lei. Casa pentru familie cu 80.000 Lei. Pravălie în Str. Reg. Maria și în alte parți ale orașului gasiti prin noi.

Locuri de casa și grădini. Adresati

Coloman Dunky

Cluj, Piața Unirii 10, p. usa 3.

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix

ELEGANTE ȘI PRECISE

15203/E 1924

Publicaţie.

Se aduce la cunoştinţa generală că in ziua de 17 Mai. 1924 (stil nou) ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. Căile Ferate Române, pentru aprovizionarea de felinare şi diferite obiecte de inventar din tinichea.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum ceate de sărcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua in toate zilele de lucru la Direcţia IV. Regională Calea Victoriei No. 53., unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3476 DIRECŢIUNEA REGIONALĂ,

15202/E 1924

Publicaţie.

Se aduce la cunostinţă, că in ziua de 20 Mai. 1924 (stil nou) ora 12 m. ve va ţine licitaţie la Direcţia IV. Regională a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de diferite scule ca cheie francesa, ciovane şi clestă.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua in toate zilele de lucru la Directia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3475 DIRECŢIUNEA REGIONALĂ.

No. 16304/L—924

Publicaţie.

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 16 Maiu a. c. la orele 12, se va ţinea licitaţie publică la Direcţiunea IV. Regională C. F. R. Cluj pentru darea în intreprindere a lucrărilorde terasament (cca. 16.000 m. c.) necesare sporirei staţiei Episcopia Bihor.

Ofertanţii vor depune 4%, din valoarea lucrărilor oferite ca garanţia provizorie la Administraţia Financiară. Chitanţa asupra garanţiei se va trimite biroului B III. din Direcţiunea IV. Regională C. F. R. Cluj cel mai târziu până la 26 Maiu a. c. orele 11 Ofertele timbrate se vor trimite în plicuri inchise şi sigilate la adrese Serviciului P. din Direcţiunea IV. Regională C. F. R. Cluj, scriind pe plic: „Licitacie din 26 Maiu 1924 pentru terasamente in st. Episcopia Bihor.

Formulare de oferte şi orice infotmaţiuni se pot lua în fiecare zi de lucru între orele 11—13 la Direcţiunea Specială L. D. G. Bucureşti Str. General Berthelot No. 8 şi la Direcţiunea IV. Regională C. F. R. Cluj.

3474 **Direcţiunea Regională.**

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Grivitei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigeţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

pentru sezonul de primavara
Preturi de reclama — la magazinul

HERCULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 395
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exercitiul copiilor de a merge	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA"	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment in specialităţi **de haine pentru copii şi cărucioare** din Berlin şi Wiena
Bogat asortiment
în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.
Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.
Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate şi pentru a repara cărucioare anunţându-ne. Trimitem gratis şi la evânzători catalog cu preţurile curente p. cărucioare de copii
3381

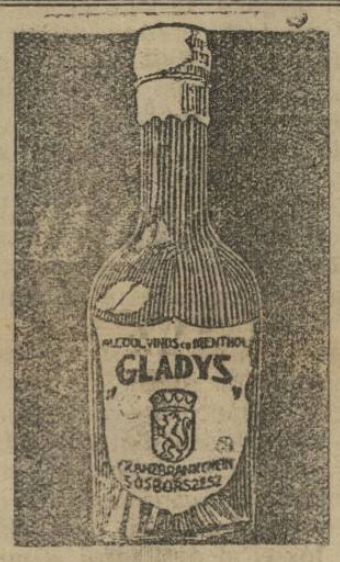

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

Successorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
Furnizează **parchete din stejar** in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Toată lumea alergă la
Cinematograful Grădinei
DACIA
din Str. Gen. Poetaş 23
Rador 0000
Unde toată vară vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale reviste comedii vonetori, reviste comedii varietăti mondiale de telepatie, sugestie iluziuni magie magnetizmu, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.
Decoruri noi aparate specială totul aranjat fantastic. Deasemna cel mai intim şi plăcut local de petrecere este splendite grădină intim de după culise cu 24 de cabine speciale menajit cu restaurant de séperior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustonse mâncări speciale şi grătări speciale ala regat, bere proaspătă şi cele mai renúmite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampagner externe şi interne. Precum şi tot feluri de ilcheururi delicatese, înghetetă, cafea turcească specială etc. Localuri invălize cu separeuri retase şi superior ala Paris.

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antişambre şi grădini la
Fabrica de mobile „Victoria" Arad.
Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).
FABRICA ŞI DEPOZITUL: Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

De vânzare
un plug cu motor
marca W. D. 80
H. P. putere
Adresa:
Vasilie Zsupunescu,
Satchinez (jud. Timis).

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. zzu-7

Condica de termene pentru avocati 250 L.
la Librăria Lepage, Cluj

Nimicirea Concurentii strain!!
S'a deschis!
„MAGAZINUL PASCU"
in Cluj, lângă poşta Centrală şi deacum inainte toată lumea românească va cumpăra numai aci orice articol de coloniale cu preţuri de Engros.

Berea-Nutritoare „HERCULES"
„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Institut de Arte Grafice Fraţii Kufperstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.